O nouă ctitorie monumentală în Capitala patriei

flacara

anul XXXVIII
27 (1 776) VINERI 7 iulie 1989

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

au inaugurat lucrările de construcție a Centrului Național de Creație și Cultură Socialistă „Cîntarea României"

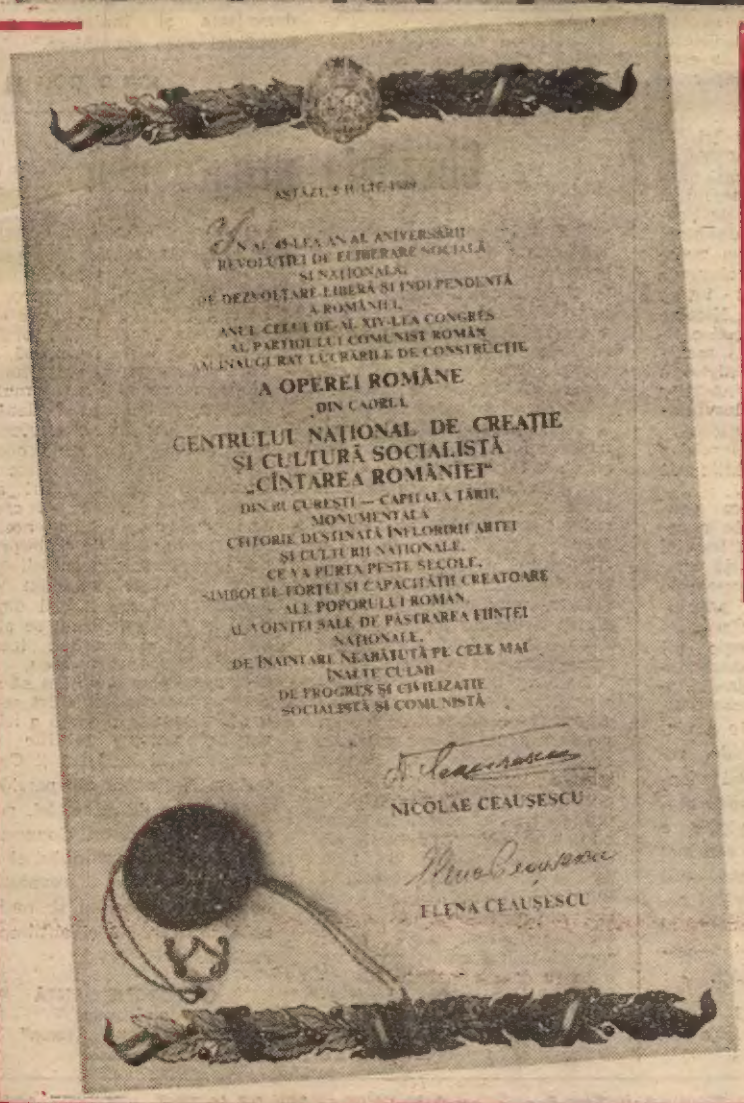

ASTĂZI, 5 IULIE 1989

ÎN AL 45-LEA AN AL ANIVERSĂRII
REVOLUȚIEI DE ELIBERARE SOCIALĂ
ȘI NAȚIONALĂ,
DE DEZVOLTARE LIBERĂ ȘI INDEPENDENTĂ
A ROMÂNIEI,
ANUL CELUI DE AL XIV-LEA CONGRES
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
AM INAUGURAT LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE

A OPEREI ROMÂNE
DIN CADRUL

CENTRULUI NAȚIONAL DE CREAȚIE
ȘI CULTURĂ SOCIALISTĂ
„CÎNTAREA ROMÂNIEI"

DIN BUCUREȘTI — CAPITALA ȚĂRII,
MONUMENTALĂ
CTITORIE DESTINATĂ ÎNFLORIRII ARTEI
ȘI CULTURII NAȚIONALE,
CE VA PURTA PESTE SECOLE,
SIMBOLUL FORȚEI ȘI CAPACITĂȚII CREATOARE
ALE POPORULUI ROMÂN,
AL VOINȚEI SALE DE PĂSTRAREA FIINȚEI
NAȚIONALE,
DE ÎNAINTARE NEABĂTUTĂ PE CELE MAI
ÎNALTE CULMI
DE PROGRES ȘI CIVILIZAȚIE
SOCIALISTĂ ȘI COMUNISTĂ

NICOLAE CEAUȘESCU

ELENA CEAUȘESCU

În acest număr publicăm

PROIECT

PROGRAMUL — DIRECTIVĂ

al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010

paginile 5—10

TEZELE

pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

privind dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist Român, intensificarea activității ideologice, politico-educative, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale

paginile 11—17

732.250 P

Biblioteca Județeană MUREȘ

VOINȚA PARTIDULUI, VOINȚA ÎNTREGULUI POPOR

Prin importanța problemelor dezbătute, a hotărîrilor luate, prin întreaga sa desfășurare, recenta plenară a C.C. al P.C.R. reprezintă un moment de seamă în viața partidului și a țării.

Plenara a adoptat, după cum este cunoscut, Hotărîrea cu privire la realegerea, la cel de-al XIV-lea Congres, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român. Propunerea privind realegerea va fi supusă dezbaterii în adunările generale ale tuturor organizațiilor de bază din întreprinderi, instituții, unități agricole, în toate conferințele organizațiilor comunale, orășenești, municipale și județene ale P.C.R., în întregul partid. În Hotărîre se exprimă convingerea că realegerea în fruntea partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie cea mai sigură garanție a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate pe baza aplicării creatoare a principiilor generale ale socialismului științific la condițiile concrete din țara noastră, a viitorului comunist al patriei, a înaintării neabătute a României spre cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației. Aprobată cu entuziasm de participanții la plenară, propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului a întrunit adeziunea tuturor oamenilor muncii, care s-au angajat să acționeze cu toate forțele pentru înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare socialistă multilaterală a patriei, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe acest an și pe întregul cincinal.

Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenară a fost primită de cei prezenți cu deplină aprobare. După cum se subliniază în Hotărîrea adoptată la încheierea lucrărilor, plenara a dat cea mai înaltă apreciere cuvîntării, amplă și profundă analiză științifică a drumului parcurs în dezvoltarea economico-socială, în formarea națiunii și a statului național-unitar român, în dezvoltarea generală a forțelor de producție, a științei, culturii, a marilor realizări obținute în construcția socialismului, a stadiului actual al societății românești, cu deosebire în perioada de după Congresul al IX-lea, a programului de muncă și de luptă revoluționară al comuniștilor, al întregului popor în perioada 1991—1995 și pînă dincolo de orizonturile mileniului trei, pe baza aplicării consecvente a legităților generale, a principiilor socialismului științific la condițiile și realitățile concrete din țara noastră. Plenara — subliniază Hotărîrea — și-a însușit întru totul tezele, ideile și orientările de deosebită însemnătate teoretică și practică cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului și a hotărît în unanimitate ca acest document fundamental al muncii și acțiunii comuniștilor, a întregului nostru popor să stea la baza activității de pregătire a Congresului al XIV-lea al partidului.

Plenara a adoptat, de asemenea, Hotărîrea cu privire la convocarea Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, Proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea și Tezele pentru Congresul al XIV-lea privind dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist Român și activitatea ideologică, politico-educativă, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale. Potrivit primului din aceste texte, Congresul al XIV-lea al partidului va avea următoarea ordine de zi : 1. Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al XIII-lea și Congresul al XIV-lea și sarcinile de viitor ale partidului ; 2. Raportul Comisiei Centrale de Revizie ; 3. Proiectul Programului-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010; 4. Alegerea secretarului general al Partidului Comunist Român, a Comitetului Central al Partidului și a Comisiei Centrale de Revizie. Programul-Directivă și Tezele urmează să fie supuse unei largi dezbateri în toate organizațiile de partid, de masă și obștești, cu întregul popor. Sinteză a amplelor și rodnicelor dezbateri desfășurate în țara noastră, pe baza Tezelor din aprilie 1988 și a documentelor marelui forum democratic din noiembrie 1988, Programul-Directivă și Tezele exprimă hotărîrea oamenilor muncii din țara noastră de a înfăptui în cele mai bune condiții programul partidului de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Între documentele aprobate de plenară se află și proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în anul 1990. S-a subliniat că prevederile proiectului asigură continuitatea procesului de dezvoltare intensiv-calitativă a tuturor ramurilor economiei naționale, lărgirea bazei de materii prime și energetice, creșterea productivității muncii, realizarea unei eficiențe sporite în toate domeniile, creează condiții pentru mărirea avuției naționale, ridicarea nivelului de trai și a gradului de civilizație al întregului popor și contribuie la realizarea obiectivului strategic al actualului cincinal — trecerea României la un stadiu superior, de țară socialistă mediu dezvoltată. Subliniindu-se contribuția decisivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și fundamentarea documentelor dezbătute și aprobate de plenară, rolul său fundamental în înfăptuirea politicii interne și externe a României, în Hotărîrea menționată se spune : „Plenara aduce un profund și înflăcărat omagiu secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucit militant și patriot revoluționar, Erou între eroii neamului, luptător neînfricat pentru cauza clasei muncitoare, a socialismului, pentru aplicarea fermă în viață, în deplină concordanță cu realitățile concrete ale României, a legilor generale ale dezvoltării sociale, a principiilor socialismului științific, a concepției înaintate, materialist-dialectice și istorice despre lume și viață, ctitorul de geniu al României moderne, om politic de excepție al lumii contemporane, al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, promotor activ al celor mai nobile aspirații de independență, pace și libertate, de largă colaborare între toate popoarele. Plenara exprimă, totodată, cele mai calde și respectuoase sentimente de stimă și respect tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de largă recunoaștere internațională, militant de frunte al partidului și statului nostru, care aduce o contribuție deosebită la elaborarea și înfăptuirea programelor de dezvoltare a țării, la organizarea și modernizarea activității din toate sectoarele economice și sociale, la progresul științei și tehnicii, al învățămîntului și culturii naționale".

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, celelalte documente adoptate la plenară constituie un amplu și mobilizator program de acțiune al întregului popor. Referindu-se la prevederile acestor documente, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Se poate afirma de pe acum că cel de-al XIV-lea Congres al partidului poate fi considerat drept congresul marilor victorii socialiste, al muncii pline de abnegație a întregului popor, al adevăratei suveranități și independențe depline. Congresul care deschide perspectivele minunate spre înaltele culmi ale societății fără clase, spre culmile comunismului ! Doresc să exprim convingerea că toți participanții la plenară, toate organizațiile și organele de partid, toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, întregul nostru popor vor înfăptui neabătut obiectivele de dezvoltare economico-socială, vor participa activ la dezbaterea documentelor și pregătirea Congresului al XIV-lea al partidului, la trasarea perspectivelor dezvoltării României spre comunism !". În acest spirit, plenara a adresat organelor și organizațiilor de partid, comuniștilor, clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, tuturor făuritorilor de bunuri materiale și spirituale din România chemarea de a se angaja cu toate forțele și de a acționa cu cea mai mare hotărîre pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor și orientărilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și în documentele adoptate, pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a patriei, pentru transpunerea în viață a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

ION D. GOIA ■

O reinvestire firească și legitimă

La puțin timp după Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, colectivele de oameni ai muncii din întreaga țară, comitete județene, municipale, orășenești și comunale de partid, ministere și alte instituții centrale sau locale, și-au exprimat adeziunea deplină, împreună cu sentimentele de dragoste și admirație față de strălucitul conducător al partidului și statului nostru, întemeietorul și garantul înfăptuirii măreței opere de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

Asemenea întregului nostru popor, strîns unit în jurul partidului, al dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, îmi exprim împreună cu toți membrii Cooperativei Agricole de Producție Joița, județul Giurgiu, și cu întreaga țărănime căreia i-ați deschis și fundamentat un destin ferm în istoria patriei, în lumina noii revoluții agrare, întreaga și deplina mea adeziune față de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind propunerea ca dumneavoastră să fiți reales la Congresul al XIV-lea al partidului în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, întrevăzînd în această unanimă hotărîre garanția ascensiunii noastre neabătute spre împlinirea celor mai luminoase idealuri de viață, muncă pașnică și prosperitate într-un timp istoric, unic și irepetabil, de remarcabile victorii ale construcției socialismului în țara noastră, pe care îl numim cu înflăcărată emoție și mîndrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu".

În momentele sărbătorești cînd întregul nostru popor a primit cu bucurie și entuziasm nețărmurit propunerea realegerii dumneavoastră în suprema funcție de secretar general al partidului, întreaga noastră țărănime, milioanele de țărani și muncitori ai ogoarelor românești, hotărîți în aceste clipe să smulgă pămîntului recolte fără egal în istoria agriculturii noastre, își unesc într-o singură bătaie de inimă întreaga recunoștință către dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, inițiatorul celei mai îndrăznețe renașteri a agriculturii noastre, noua revoluție agrară.

Noua viziune asupra agriculturii și în general asupra construcției socialiste în țara noastră a condus prin gîndirea și clarviziunea dumneavoastră, profund științifice, la teze și idei de o importanță covîrșitoare care au orientat țărănimea muncitoare, întreaga societate românească, pe drumul celor mai înalte realizări, al celor mai prospere condiții de muncă și viață din milenara sa istorie. Iată de ce membrii Cooperativei Agricole de Producție Joița, într-o unanimă solidaritate cu întreaga noastră țărănime, văd în realegerea dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, o reinvestire firească și legitimă, menită să garanteze îndeplinirea cu succes a tuturor îndrăznețelor noastre programe de dezvoltare economico-socială a patriei, chezășia neabătutului nostru mers înainte spre culmile de aur ale comunismului.

Fiind în același timp conștienți că toate marile noastre idealuri nu se pot împlini decît într-un context de competiție pașnică între popoarele lumii, ne reafirmăm adeziunea față de strălucita politică externă a cărei strategie ați fundamentat-o dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, marcantă personalitate a vieții politice internaționale, recunoscut erou al păcii mondiale pe toate meridianele planetei, a cărei activitate e profund marcată de cea mai înaltă responsabilitate atît față de viitorul poporului român în concertul planetar al popoarelor lumii, cît și de destinele întregii umanități.

ION TRONESCU
președintele C.A.P. Joița
jud. Giurgiu

Chezășia progresului

Trăim în aceste momente sentimente de aleasă stimă și prețuire, de înaltă mîndrie patriotică pentru mărețele realizări obținute în epoca de aur a României socialiste, epocă ce cu îndreptățit temei poartă numele ctitorului de țară nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Realizărilor întregului popor le adăugăm și pe cele ale colectivului de oameni ai muncii de la Întreprinderea „Aversa", care, în acest aproape un sfert de secol de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu e în fruntea destinelor țării, a cunoscut o impresionantă transformare, dintr-o întreprindere modestă, ce producea cîteva tipuri de pompe simple, devenind o adevărată cetate muncitorească modernă.

Dacă azi la „Aversa" se lucrează pe mașini și utilaje cu comandă-program, dacă ea produce acum pompe speciale, pentru petrochimie, pompe pentru industria energetică, pentru cea navală, pompe pentru centralele nucleare, este pentru că noi, colectivul de oameni ai muncii de aici, ne-am bucurat de atenția și interesul secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ale cărui sarcini și îndrumări prețioase date cu ocazia vizitelor în întreprindere au devenit principalele noastre căi de acțiune.

Cu inimile înflăcărate de dragoste și recunoștință pentru cel a cărui neobosită activitate este consacrată, de peste două decenii, edificării unei societăți ce conferă tuturor și fiecăruia dintre noi șanse excepționale de realizare profesională, de viață frumoasă, liberă și fericită, ne angajăm să muncim cu și mai multă dăruire, să ne perfecționăm continuu pregătirea profesională, astfel ca produsele noastre, și în prezent solicitate de firme din numeroase țări ale lumii, să cunoască noi creșteri calitative. Este acesta răspunsul nostru de fapte pentru minunatele condiții în care trăim și muncim în această țară a păcii și omeniei, în fruntea căreia se află omul păcii și omeniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața căruia ne angajăm să nu precupețim nici un efort pentru traducerea în viață a istoricelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, întîmpinînd astfel, prin noi și noi realizări, Congresul al XIV-lea al partidului și a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

GHEORGHE OANȚĂ
maistru la
Întreprinderea „Aversa"
București

Au fost inaugurate lucrările de construcție a Centrului Național de Creație și Cultură Socialistă „Cîntarea României"

Momentul solemn al semnării unui document pentru viitorime

„Astăzi, 5 iulie 1989 — în al 45-lea an al aniversării revoluției de eliberare socială și națională, de dezvoltare liberă și independentă a României, anul celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român — am inaugurat lucrările de construcție a Operei Române din cadrul Centrului Național de Creație și Cultură Socialistă „Cîntarea României" din București — Capitala țării —, monumentală ctitorie destinată înfloririi artei și culturii naționale, ce va purta peste secole simbolul forței și capacității creatoare ale poporului român, al voinței sale de păstrare a ființei naționale, de înaintare neabătută pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație socialistă și comunistă". Acesta este textul cu rezonanță istorică, semnat, în cadrul unei solemnități desfășurate miercuri la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, de către conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și de către tovarășa Elena Ceaușescu, și care a fost înscris pe pergamentul pus la temelia viitorului Centru Național de Creație și Cultură Socialistă „Cîntarea României".

Așezarea pietrei de temelie a acestui impresionant edificiu care, prin proporții și valoare artistică, va fi cel mai impunător ansamblu arhitectonic de acest profil din țara noastră, a afirmat încă o dată forța gestului simbolic al ctitoririi, devenit emblematic pentru epoca măreței construcții inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului. Înconjurați cu vii manifestări de stimă, prețuire și recunoștință, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit, cu prilejul inaugurării șantierului viitorului edificiu, cu numeroși proiectanți, ingineri, maiștri, constructori, precum și cu personalități ale vieții științifice, culturale și artistice din Capitală, cărora li s-au adăugat mii și mii de oameni ai muncii dornici să fie martorii unei clipe care, prin semnificație, e destinată să străbată veacurile. Atît în momentele inaugurării șantierului cît și ulterior, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului și a statului, au străbătut pe jos o parte din bulevardul „Victoria Socialismului", într-o însuflețitoare manifestare patriotică, în semn de înaltă cinstire și profundă recunoștință față de grija secretarului general pentru continua înălțare a țării, cei prezenți au exprimat adînca satisfacție și deplina adeziune ale întregii noastre națiuni față de hotărîrea recentei Plenare a C.C. al P.C.R. privind propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reînvestit, la cel de-al XIV-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al partidului. Adresînd emoționante cuvinte de mulțumire, oferind flori, oameni ai muncii, elevi și pionieri au exprimat, și cu acest prilej, gîndurile și sentimentele pe care întregul nostru popor le nutrește față de secretarul general al partidului, căruia i se datorează spiritul nou în care, prin munca neobosită a oamenilor acestui pămînt, România își făurește civilizația sa socialistă. O civilizație care are, iată, monumentale semne, între care încă unul se adaugă în zestrea de edificii dar și în zestrea de conștiință a valorilor noastre spirituale.

Noul Centru Național de Creație și Cultură „Cîntarea României" se va încadra armonios în ansamblul noilor construcții aflate pe Bulevardul „Victoria Socialismului", afirmîndu-și personalitatea arhitectonică în imediata apropiere a impunătorului edificiu al Bibliotecii Naționale, aflat în stadiul finalizării, din locul său de amplasare deschizîndu-se ampla perspectivă a marelui bulevard încadrat de construcții elegante și dominat de impozantul edificiu al Casei Republicii, precum și panorama cursului limpede al noii Dîmbovițe. Edificiu de amploare fără precedent în România, noul complex cultural va cuprinde șapte săli de spectacole, între care sala Operei va avea peste 3 100 locuri. Alte șase săli, cu capacități de 2 100, 1 900, 900, 800 și 550 de locuri, vor oferi, prin amenajări și dotări corespunzătoare, într-un cadru de strălucire artistică și confort, condiții deosebite pentru spectacole de teatru, balet, concert, film, expoziții.

O imagine edificatoare a marelui complex cultural este deja oferită de lucrările care au început pe vastul șantier. Mulțumind tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu pentru onoarea deosebită făcută prin inaugurarea oficială a lucrărilor, constructorii s-au angajat să-și intensifice eforturile pentru ca acest obiectiv social-cultural reprezentativ pentru chipul nou al Bucureștiului să fie finalizat în cele mai bune condiții.

În șirul marilor ctitorii care au înnobilat, în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, Capitala țării, iată apare un nou măreț monument. În el vor pulsa munca, dragostea de frumos și omenia a mii și mii de creatori, a milioane de spectatori. Legat, ca tot ce s-a făurit în ultimii 24 de ani, de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, acest edificiu destinat artei și culturii, inventivității și pasiunii, iubirii de frumos și adevăr și, mai presus de toate, nesfîrșitei iubiri de patrie, ne va aduce lumea noastră sufletească mai aproape.

CONSTANTIN DUMITRU

Să cunoaştem noile legi

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Marea Adunare Națională, în sesiunea a noua a celei de-a IX legislaturi, a adoptat Legea privind asigurarea și controlul calității produselor și serviciilor și Legea privind gospodărirea rațională, protecția și asigurarea calității apelor, două acte normative de mare importanță pentru dezvoltarea economică a României. Pentru o mai bună cunoaștere și interpretare a acestor două legi de referință în domeniul calității și a mediului ambiant, redacția noastră s-a adresat organismelor implicate direct în aceste domenii.

Calitatea — o problemă a tuturor

— Așa cum evidențiază recent, în Cuvîntarea rostită la Plenara Comitetului Central al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „este necesar să facem astfel încît în cincinalul viitor și pînă în anul 2000 să realizăm o asemenea perfecționare și modernizare a activității încît să asigurăm un înalt nivel tehnic calitativ, valorificarea superioară a materiilor prime, a forței de producție a poporului nostru". În acest context se înscrie și Legea privind asigurarea și controlul calității produselor și serviciilor, recent adoptată de Marea Adunare Națională. Vă rugăm ca, din perspectiva specialistului, ca inspector șef la Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor, să relevați, tovarășe Neculai Barbălată, elementele de noutate definitorii cărora noua lege este menită să le confere cadrul juridic al afirmării.

— Primul element de noutate este relevat chiar de titulatura legii care impune o noțiune nouă, aceea de **asigurare a calității**, menită să consacre semnificativa deplasare a accentului de la aspectele **constatative** către intervenția **preventivă**.

Pentru asigurarea acestui obiectiv, Legea prevede **creșterea răspunderii tuturor producătorilor** de bunuri materiale, deci a tuturor oamenilor muncii, a organelor colective de conducere din întreprinderi, instituții, centrale, ministere, practic a întregului nostru popor. Calitatea a fost considerată cu justețe drept o problemă a tuturor; acum, această cerință a dezvoltării noastre economico-sociale este legiferată. Potrivit legii, se asigură lărgirea zonei de cuprindere în asigurarea și controlul calității a tuturor activităților — cercetare, proiectare, elaborarea tehnologiilor, pregătirea fabricației, testarea și omologarea produselor și a tehnologiilor, contractarea, aprovizionarea tehnico-materială, execuția, controlul fiabilității, ambalarea, transportul, depozitarea, recepția, punerea în funcțiune, utilizarea, întreținerea și urmărirea în exploatare. Sînt stabilite cu precizie răspunderile producătorului privind elaborarea documentațiilor, aplicarea programelor de măsuri pentru asigurarea și controlul calității, a planurilor de examinări tehnice și inspecții, a programelor de îmbunătățire continuă a nivelului tehnic și calitativ în condițiile reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, precum și în ceea ce privește întreținerea și exploatarea mașinilor, utilajelor, instalațiilor la parametrii proiectați. În ceea ce privește **beneficiarul**, acesta are obligația legală de a interveni, prin control, pentru îmbunătățirea calității produselor furnizorilor săi. Recepția produselor la furnizori va determina importante economii legate de evitarea cheltuielilor de transport și depanare și, mai ales, va obliga producătorul se răspundă mai prompt exigențelor de calitate stabilite cu beneficiarul prin contract.

La baza asigurării calității, se precizează în Lege, vor sta cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice în condițiile folosirii cu maximă eficiență a resurselor. O noutate, în acest sens, o constituie faptul că sînt prevăzute, pentru fiecare dintre fazele de proiectare, execuție și exploatare a produsului, sarcini concrete pentru proiectant, producător, beneficiar. Ceea ce înseamnă că aceștia trebuie să fie într-un permanent contact, să realizeze un eficace schimb de informații pentru cunoașterea și aplicarea noului.

Interzicerea derogărilor „de la documentația constructivă și tehnologică omologată, precum și de la prevederile standardelor și caietelor de sarcini" impune un climat de exigență menit să anihileze unele tendințe spre concesie și rabat de la calitate sub pretextul producției cu orice preț.

O problemă-cheie, evidențiată ca atare în Lege, este cea a fiabilității. Extinderea noțiunii de calitate în timp înseamnă că produsul trebuie să fie bun și după o perioadă prestabilită (în condițiile exploatării sale corespunzătoare, se înțelege).

Integrarea calității ca o dimensiune esențială a producției va fi asigurată prin măsurile privind **planificarea calității** (întrucît Planul național unic de dezvoltare va include toate măsurile cerute de asigurarea calității) și prin cele vizînd **gestiunea calității** (care stabilesc o necesară corelare a calității cu productivitatea și rentabilitatea, astfel încît, practic, să nu poată fi finanțate produse necorespunzătoare calitativ).

— Dacă asigurării calității, noua lege îi acordă o atenție prioritară, care rămîne rolul controlului, respectiv ce își propune Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor, din perspectiva prevederilor expres stipulate în lege, să facă pentru perfecționarea controlului?

— Legea implică în mod esențial **autocontrolul** fiecărui muncitor. Sigur, maistrului, celor care verifică modul în care se desfășoară acest autocontrol le revine răspunderea nemijlocită, din punct de vedere legal, pentru ca finalitatea sa să fie cea scontată. În normarea muncii, în stabilirea retribuției, autocontrolul va avea cuvenita pondere se înțelege. Așa cum precizează și legea, va trebui acționat pentru continua perfecționare a pregătirii profesionale a muncitorului. De asemenea, maistrul și CTC-istul vor trebui să se implice activ în realizarea autocontrolului, să intervină operativ. În același sens, vor spori atribuțiile de control ale consiliilor oamenilor muncii, ale adunărilor generale, ale organizațiilor de masă și obștești care pot contribui într-o măsură importantă la realizarea unui necesar climat de **disciplină** în cadrul căruia se afirmă și disciplina tehnologică. „Ingineria calității" se va afirma ca un factor de creștere economică tocmai în condițiile în care pregătirea oamenilor și asigurarea condițiilor materiale corespunzătoare vor face posibilă, așa cum cere noua lege, o producție riguros asigurată și controlată calitativ. Vor fi promovate mijloace moderne de control (analiza statistică, utilizarea traductorilor), în general metode de control activ, multifuncțional, nedistructiv. Se impune, în acest sens, ca să fie asimilate mai repede noile aparate, instalații și dispozitive de măsură și control nedistructiv.

Practic, asigurarea calității nu poate fi despărțită de controlul calității. Problema de fond e ca acest control să intervină mai repede, să aibă un caracter activ. Esențial este, pînă la urmă, ca în producție să nu intre materie primă de slabă calitate. O concesie inițială privind calitatea face ca, pe tot lanțul productiv, să nu se realizeze parametrii tehnici scontați. În acest sens, este gîndită, în noua lege, o corelare normală cu Legea nr. 3/1988 privind contractele. În contracte, va trebui să fie stabilit cum se face controlul calității de către beneficiar. Experimentările realizate pînă la elaborarea legii au demonstrat că, în condițiile recepției la furnizor, calitatea crește.

În ceea ce privește activitatea inspectoratului, el își va extinde controlul pe toate fazele de producție, se va implica, prin lucrătorii săi, în toate momentele activității.

— Dat fiind faptul că aplicarea noii legi va impune schimbări și de optică, dar și de structură a activității și a relațiilor dintre producători, și că este necesară, în acest sens, o adaptare a unităților în perioada care a mai rămas pînă la aplicarea sa (90 zile de la publicarea în Buletinul Oficial), care sînt prioritățile în pregătirea pentru desfășurarea activității în noile condiții?

— Legea va fi urmată de alte acte normative. Așa cum se precizează în Art. 40, „condițiile de bază ale calității produselor și serviciilor, condițiile de autorizare a fabricației produselor de importanță deosebită, răspunderea unităților producătoare pentru viciile privind calitatea, condițiile de stabilire a răspunderii materiale, precum și faptele care constituie contravenții și modul de sancționare a acestora, alte norme privind activitatea de asigurare și control a calității se stabilesc prin regulament aprobat prin decret al Consiliului de Stat". Obiectivul acestor reglementări va viza, în ultimă instanță, stabilirea obligațiilor concrete ce revin fiecăruia pentru a-și rezolva la timp și în bune condiții paleta de probleme. Publicarea legii, care constituie un cadru general, trebuie să determine însă, pînă la apariția acestor reglementări, măsuri organizatorice care trebuie să prefațeze stabilirea sarcinilor și a răspunderilor. Realitatea actuală demonstrează că mai sînt erori de proiectare, tehnologii insuficient studiate, soluții tehnice insuficient testate. Este clar că, după aplicarea legii, acestea nu mai trebuie să existe. Trebuie să se acționeze cu exigență, încă de pe acum, în primul rînd la **omologarea** produselor. Potrivit legii, nu vor mai intra în producție produse neomologate, dar nici omologarea nu va mai putea fi avizată decît în condiții de calitate. În perioada de pînă la intrarea în vigoare a legii, unitățile trebuie să se pregătească, să-și revizuiască programele, să integreze calitatea acțiunilor de modernizare care se află în curs, să-și califice și să-și testeze oamenii. Cine nu va fi pregătit, va răspunde începînd cu momentul aplicării legii. Trebuie să se acționeze mai urgent și, mai ales, din primele faze ale realizării produsului. Se impune testarea soluțiilor tehnice, operațiune care cere și implicarea centralelor și a ministerelor. În programele de modernizare, trebuie să se acorde prioritate tehnologiilor de productivitate în care intervenția umană, care poate genera erori, să fie limitată la maximum. În general, se va impune o regîndire a producției, astfel încît calitatea să nu fie urmărită la sfîrșit, ca o concluzie a producției, ci la început, ca o premisă a acesteia.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Apa sub protecția legii

● Să n-o risipim, să n-o poluăm ● S-o gospodărim rațional

Prin grija partidului și a statului, țara noastră promovează constant o politică menită să apere mediul înconjurător, sănătatea și frumusețea naturii patriei, România aflîndu-se printre primele țări din lume care s-au aliniat efortului de protecție a mediului. Legea nr. 9 din 1973, toate celelalte legi și acte normative, între care și Legea apelor din 1974, ilustrează elocvent preocuparea permanentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru menținerea echilibrului ecologic, pentru asigurarea unei înalte calități a factorilor naturali — temelie pentru realizarea unor condiții tot mai bune de muncă și viață.

Iată că de curînd legislația domeniului respectiv s-a îmbogățit cu un nou act normativ, Marea Adunare Națională votînd Legea privind gospodărirea rațională, protecția și asigurarea calității apelor, lege care are în vedere atît calitatea apei, cît și eliminarea risipei acestei „materii prime" indispensabile vieții.

Pentru temeinica înțelegere a prevederilor amintitei legi, ne-am adresat tovarășului Florin Stadiu, director în Consiliul Național al Apelor.

— Tovarășe director care este semnificația noii legi votată în ultima sesiune a Marii Adunări Naționale?

— Legea privind gospodărirea rațională, protecția și asigurarea calității apelor este expresia legislativă a indicațiilor și orientărilor de excepțională însemnătate pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a dat în repetate rînduri în vederea gospodăririi judicioase și raționale a apei și a creării surselor de apă, a evitării risipei și mai ales pentru păstrarea calității și a prevenirii poluării ei, legea fiind elaborată sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

— Care sînt argumentele legiuitorului, care este rațiunea care a condus la prevederile actualei legi?

— Legea a izvorît din necesitatea de a completa legislația actuală în domeniul gospodăririi apelor, atît cu prevederi de principiu, cît, mai ales, cu detalii la nivelul regulamentului ce va fi aprobat prin decret al Consiliului de Stat, detalii privind toate măsurile necesare folosirii chibzuite a apelor, a asigurării protecției și calității ei. Dezvoltarea industriei, procesul de modernizare a agriculturii, creșterea continuă a gradului de urbanizare au determinat o sporire considerabilă a cerințelor de apă, consumul de apă pe locuitor crescînd simțitor în ultimii ani. Această creștere a volumului de apă, ca necesitate a dezvoltării, a fost însoțită însă de tendințe negative, de consumuri mari pe unitate de produs, de risipă în folosirea apelor, sau de folosirea apei potabile în procese industriale ce nu reclamă o apă cu o astfel de calitate, și, mai ales, de poluarea acesteia de către diverși beneficiari, fenomen cu implicații deosebite în tratarea și refolosirea ei. Avînd în vedere caracterul limitat al resurselor de apă ale țării noastre, faptul că nu ne situăm printre țările bogate în apă și, ținînd cont că pentru acumularea unui metru cub de apă, date fiind dificultățile de ordin geologic ale amplasamentelor acumulărilor, costurile de investiție sînt din ce în ce mai ridicate, este imperios necesar ca, odată cu crearea de noi surse de apă, să trecem și la un regim strict de folosire eficientă a apei, cu respectarea normelor de consum și reducerea lor permanentă, cu recircularea într-o mai mare măsură a apei, în condițiile unei calități superioare.

— Ce aduce nou recenta lege față de cea din 1974?

— Foarte multe lucruri, și le-aș menționa, în primul rînd, pe cele privind precizarea răspunderilor. Mă refer la răspunderea efectivă a Consiliului Național al Apelor referitoare la aplicarea unitară, pe întreg teritoriul țării, a măsurilor privind folosirea și protecția apelor, exploatarea lucrărilor de gospodărire a apelor și a celor ce au legătură cu apele, precum și a instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, organizarea, urmărirea și controlul acestor activități în unitățile administrativ-teritoriale și la toate unitățile socialiste. Este vorba, de asemenea, de răspunderea ce revine ministerelor, a celorlalte organe centrale, a comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București în ceea ce privește organizarea activității de gospodărire și protecție a apelor în unitățile subordonate, controlul acestei activități și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de risipă și de poluarea ei.

— Articolul 8 precizează că folosirea apei de către unitățile socialiste se face pe baza unei autorizații, prevedere, după cîte știm, de asemenea, nouă. Cine eliberează aceste autorizații și în ce condiții?

— Autorizațiile sînt eliberate de Consiliul Național al Apelor și de unitățile sale, în funcție de complexitatea obiectivului, pe baza constatării tehnice a stării corespunzătoare a instalațiilor în care urmează să fie folosită apa, și a celor de evacuare a apelor uzate. Folosirea apei numai în condițiile autorizării folosinței și, mai ales, obligativitatea constatării stării tehnice a instalațiilor ce se autorizează, va conduce atît la înlăturarea risipei, cît și la păstrarea calității acesteia, iar retragerea autorizației și instituirea unui regim de supraveghere specială, cu suportarea cheltuielilor acestuia de către cei ce nu mențin instalațiile la parametrii proiectați, vor mări răspunderea și grija unităților pentru exploatarea eficientă a tuturor construcțiilor de prelevare, tratare și epurare a apelor.

— Continuați, vă rog, cu prezentarea prevederilor noii legi?

— Se interzice totodată, folosirea de îngrășăminte chimice sau pesticide la distanțe mai mici de 300 metri față de malurile cursurilor de apă și lacurilor. De asemenea, legea are în vedere protejarea și folosirea izvoarelor, organele de gospodărire a apelor, organele locale ale administrației de stat, unitățile socialiste, toți cetățenii avînd obligații precise în acest sens. La fel stau lucrurile și în privința protecției împotriva poluării fluviale și marine, cu răspunderi exacte menite să păstreze puritatea apelor teritoriale.

— Conservarea și folosirea rațională a apei reprezintă cerințe de interes național care nu pot fi realizate fără participarea tuturor cetățenilor. Care sînt, în principal, obligațiile cetățenilor?

— Să nu risipim și să nu poluăm apa. Să învățăm s-o gospodărim rațional, s-o protejăm. În esență, să încetăm să gîndim păgubitor că apa este destulă și se obține ușor. Eforturilor statului trebuie să li se alăture eforturile noastre, ale fiecărui cetățean, păstrarea calității și consumul chibzuit fiind o îndatorire patriotică a tuturor locuitorilor țării.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ

al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991–1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000–2010

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român — eveniment de însemnătate excepțională în viața social-politică a țării — va analiza activitatea desfășurată de partid, de întregul popor pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale din 1987 și va adopta Programul-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

Desfășurindu-se în anul celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, Congresul va face bilanțul realizărilor istorice obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în edificarea noii orînduiri și — pornind de la stadiul actual al societății românești, de la cerințele legilor obiective, ale aplicării consecvente a principiilor socialismului științific la condițiile concrete din România — va stabili liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a patriei în perioada următoare, în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism.

Prevederile și obiectivele înscrise în Programul-Directivă continuă pe o treaptă superioară orientările profund revoluționare imprimate întregii opere de construcție socialistă de hotărîrile Congresului al IX-lea al partidului, care a ales în fruntea partidului pe cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, ctitorul de geniu al României socialiste moderne, conducătorul vizionar al întregii națiuni pe calea progresului și bunăstării, strălucită personalitate a mișcării comuniste și a vieții politice internaționale, luptător ferm și consecvent pentru cauza socialismului și comunismului, pentru triumful păcii și colaborării în lume. Este meritul nepieritor al Congresului al IX-lea, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi făcut o profundă analiză critică și autocritică a întregii activități desfășurate în prima etapă a construcției socialiste și de a fi stabilit, pe această bază, orientări noi, de importanță fundamentală pentru întregul proces de transformare revoluționară a societății românești.

Pornind de la dreptul inalienabil al partidului nostru de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, pe baza aplicării creatoare a adevărurilor general-valabile, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete din România —, Congresul al IX-lea a luat atitudine hotărîtă și a pus capăt teoriilor și practicilor anacronice, depășite, ce nu mai corespundeau realității românești, a combătut conceptul greșit al „modelului unic" în construcția noii orînduiri, atitudinile dogmatice, conservatoare, de ploconire față de unele idei străine, care împiedicau manifestarea forței revoluționare a partidului, a capacității creatoare a poporului. Prin hotărîrile sale istorice — magistral validate de practică — Congresul al IX-lea s-a înscris ca un adevărat moment de cotitură în activitatea partidului și a poporului nostru, care a inaugurat o nouă epocă în construcția socialistă, a deschis cîmp larg de afirmare a spiritului revoluționar în viața socială, a determinat creșterea puternică a rolului partidului în organizarea și conducerea întregii opere de edificare a noii orînduiri în România.

Înfăptuind neabătut orientările Congresului al IX-lea — continuate și dezvoltate, corespunzător cerințelor fiecărei etape, de congresele și conferințele naționale care au urmat — clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor, acționînd în strînsă unitate, sub conducerea partidului, au obținut succese istorice în dezvoltarea economico-socială, în toate domeniile de activitate, au asigurat înaintarea fermă a patriei noastre pe calea socialismului, a progresului și civilizației.

România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată într-o țară industrial-agrară în plină dezvoltare, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un nivel de bunăstare tot mai ridicat pentru întregul popor. Producția industrială este în acest an de 135 de ori mai mare decît în 1945, creșterea obținută după 1965 fiind de 120 de ori. Producția agricolă s-a mărit de circa 10 ori, din care de peste 6 ori după 1965. Volumul comerțului exterior a crescut de 45 de ori față de anul 1950. Venitul național depășește de 40 de ori nivelul din 1945, un spor de 33 de ori revenind perioadei de după Congresul al IX-lea. Fondul de consum a sporit, comparativ cu anul 1950, de peste 18 ori. A fost realizat un larg sistem democratic de participare nemijlocită a întregului popor la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului viitor, socialist și comunist.

Întreaga dezvoltare economico-socială s-a înfăptuit în condițiile afirmării tot mai puternice — ca factori hotărîtori ai progresului multilateral al patriei — a științei, învățămîntului și culturii, cu contribuția remarcabilă și de înaltă competență a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, eminent om politic și savant de renume mondial, militant de frunte al partidului și statului nostru.

Marile înfăptuiri obținute de România în toate domeniile de activitate atestă, cu puterea faptelor, superioritatea noii orînduiri, a proprietății socialiste — a întregului popor și cooperatiste —, justețea politicii de dezvoltare susținută a forțelor de producție pe baza unei rate înalte a acumulării, rolul conducerii unitare a vieții economico-sociale, al afirmării democrației muncitorești-revoluționare, însemnătatea hotărîtoare a aplicării ferme, creatoare, a legităților generale la condițiile concrete ale țării noastre.

Congresul al XIV-lea al partidului — Congresul marilor victorii socialiste, al triumfului principiilor socialismului științific în transformarea revoluționară a patriei, al independenței depline, economice și politice, a României — deschide poporului nostru perspectivele măreți ale făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării ferme spre înaltele culmi ale orînduirii fără clase, spre comunism.

I

ÎNFĂPTUIREA PREVEDERILOR PLANULUI CINCINAL 1986—1990

În cincinalul actual au fost obținute noi și însemnate realizări în dezvoltarea economico-socială a țării, în ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor. S-a asigurat dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, adîncirea democrației muncitorești-revoluționare, întărirea independenței și suveranității naționale.

Principalii indicatori ai dezvoltării economico-sociale a României în cincinalul 1986—1990 se prezintă astfel:

— în prețuri 1989 —

	1985	1990	1990/1985 — %	
			Dinamică	Ritm mediu anual
Produsul social — miliarde lei	1 867,7	2 500 —2 520	133,9—134,9	6,0— 6,2
Venitul național — miliarde lei	708,2	1 015 —1 042	143,3—147,1	7,5— 8,0
Produsul național brut — miliarde lei	854,6	1 191 —1 218	139,4—142,5	6,9— 7,4
Producția industrială — miliarde lei				
— globală	1 370,6	1 885 —1 902	137,5—138,8	6,6— 6,8
— marfă	1 221,1	1 700 —1 712	139,2—140,2	6,9— 7,0
— netă	375,0	612 — 620	163,2—165,3	10,3—10,6
Producția agricolă — miliarde lei				
— globală	196,6	274 — 277	128,3—129,4	5,1— 5,3
— marfă	107,8	193,5— 195,3	133,3—135,4	5,9— 6,3
— netă	89,4	135,3— 136,7	148,1—149,2	8,2— 8,3
Volumul investițiilor în economia națională — miliarde lei	240,7	289 — 293	111 —112	2,1— 2,3
Volumul comerțului exterior — miliarde lei, prețuri de livrare	333,2	463,0	128,6	5,2
— din care volumul exportului	245,0	340,0	138,8	6,8
Numărul de personal muncitor — mii persoane	7 661	7 990	104,3	0,8
Productivitatea muncii în industria republicană (calculată pe baza producției-marfă) — mii lei/persoană	330	450 — 452	136,4—136,9	6,4— 6,5
Reducerea cheltuielilor totale la 1 000 lei producție-marfă în industria republicană, în 1990 față de 1985 — lei		104,5		
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul — miliarde lei	288	317 — 318	110 —110,4	1,9— 2,0
Prestările de servicii pentru populație — miliarde lei	35,7	60	168	11
Retribuția medie reală — lei/persoană	2 980	3 300	110,7	2,1
Veniturile totale ale țărănimii cooperatiste — miliarde lei	54,7	61,6	112,6	2,4
Construcții de locuințe din fondurile statului — mii apartamente în cincinalul 1986—1990		673		
Cheltuieli social-culturale finanțate de la bugetul de stat pe o familie — lei	12 436	14 900	119,8	3,7

NOTĂ: *La producția agricolă, investiții și comerț exterior, dinamicile și ritmurile medii sînt calculate pe perioade de 5 ani.*

Pe ansamblul cincinalului actual se asigură creșterea cu circa 40 la sută a producției-marfă industriale. În această perioadă s-a acționat neabătut pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, obținîndu-se anual peste 30 milioane tone cereale. S-au dezvoltat construcțiile, transporturile, celelalte sectoare de activitate. Pe întregul cincinal se realizează un volum total de investiții de circa 1 300 miliarde lei.

România a participat activ la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale cu alte state ale lumii, fără deosebire de orînduire socială. Un loc important a revenit relațiilor comerciale și de cooperare cu țările socialiste, care reprezintă circa 50 la sută în volumul comerțului nostru exterior. A crescut continuu colaborarea economică cu statele în curs de dezvoltare, a căror pondere este de circa 25 la sută. S-au extins, de asemenea, relațiile cu țările capitaliste dezvoltate, care dețin 25 la sută din volumul comerțului exterior al României.

Dezvoltarea economico-socială a țării a creat condițiile pentru plata, an de an, a datoriei externe și lichidarea acesteia în luna martie 1989. Expresie elocventă a potențialului și vitalității economiei noastre, această mare victorie a poporului român a asigurat adevărata independență și suveranitate a patriei. Rambursarea completă a datoriei externe s-a realizat concomitent cu alocarea, în cursul acestui deceniu, a peste 2 000 miliarde lei pentru dezvoltarea economico-socială a țării.

Pe baza creșterii producției materiale și a venitului național, în acest cincinal au fost luate măsuri pentru ridicarea nivelului de trai al întregului popor. În anul 1988, retribuția minimă s-a mărit de la 1 500 lei la 2 000 lei lunar. Prin încheierea, pînă la 1 iulie 1989, pe întreaga economie națională, a noii acțiuni de majorare a retribuției personalului muncitor se asigură creșterea față de anul 1985 cu peste 10 la sută a retribuției reale. Pensiile au sporit în medie cu 8 la sută, din care pensiile mici cu peste 40 la sută. A fost ferm promovată politica stabilității prețurilor și

(Continuare în pag. 6)

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ
al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 5)

tarifelor, al căror indice s-a situat sub cel planificat. În condițiile dezvoltării economico-sociale a tuturor județelor țării, s-a continuat programul construcției de locuințe, de amenajare a centrelor civice, de sistematizare și modernizare a localităților. A fost extinsă baza materială a științei, învățămîntului și culturii. S-au îmbunătățit permanent asistența medicală, ocrotirea sănătății populației. Toate acestea demonstrează în mod grăitor că ridicarea nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor reprezintă țelul suprem al politicii partidului, rațiunea însăși a societății socialiste multilateral dezvoltate care se edifică cu deplin succes în România.

Rezultatele de pînă acum și prevederile pentru anul 1990 asigură înfăptuirea, în linii generale, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului privind dezvoltarea economico-socială a țării în această perioadă, realizarea obiectivului strategic al celui de-al 8-lea cincinal — trecerea României la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată. Deosebit de semnificativ este faptul că rezultatele din acest cincinal și din întregul deceniu actual au fost obținute în condițiile grele ale crizei economice mondiale, care a afectat, din 1980, într-o măsură sau alta, toate țările lumii, și îndeosebi pe cele în curs de dezvoltare.

Remarcabilele înfăptuiri dobîndite în dezvoltarea patriei sînt rodul activității pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor, care, într-o deplină unitate, asigură transpunerea neabătută în viață a politicii interne și externe a țării noastre, ridicarea României pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație. Ele demonstrează cu forța faptelor de netăgăduit justețea politicii partidului nostru comunist de aplicare creatoare a legilor obiective, a principiilor socialismului științific la realitățile din România. Aceste mari realizări evidențiază cu putere superioritatea socialismului, faptul că numai în condițiile cînd poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale se pot asigura lichidarea într-un timp relativ scurt a înapoierii, progresul economico-social, bunăstarea, independența și suveranitatea națională.

Îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor de plan pe 1989 și 1990 creează o temelie trainică pentru trecerea la înfăptuirea celui de-al 9-lea cincinal și a orientărilor strategice pe termen lung, la realizarea unui nou stadiu al dezvoltării societății noastre socialiste.

II
CERINȚELE NOII ETAPE DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

În stabilirea obiectivelor Programului-Directivă pentru cincinalul 1991—1995 și în perspectiva anilor 2000—2010, partidul nostru pornește de la necesitatea aplicării ferme a legilor obiective, a principiilor socialismului științific la realitățile României, pe baza promovării neabătute a orientărilor fundamentate în opera economică și social-politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În centrul strategiei partidului se vor situa continuarea politicii de dezvoltare a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor raporturilor sociale, realizarea unei noi calități a muncii și vieții, întărirea democrației muncitorești-revoluționare, participarea tuturor cetățenilor la conducerea societății, manifestarea deplină a personalității umane, asigurîndu-se înfăptuirea consecventă a Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei noastre spre comunism.

În definirea liniilor directoare pentru perioada următoare este necesar să se țină seama de stadiul atins de România pe plan economico-social, de faptul că gradul general de dezvoltare a industriei și agriculturii, a economiei naționale în ansamblu asigură consumul intern și un export corespunzător.

Totodată, trebuie să se aibă în vedere că resursele de materii prime și energie, atît pe plan național, cît și internațional, nu sînt inepuizabile, că — după cum arată prognozele elaborate în diferite țări, precum și în cadrul unor organizații internaționale — pentru unele din aceste resurse apare obiectiv necesară limitarea consumului chiar în deceniile viitoare. De altfel, exploatarea judicioasă a bogățiilor naturale reprezintă și o condiție primordială a menținerii echilibrului ecologic al planetei, a conservării și protecției mediului înconjurător.

Se impune, de asemenea, ca — în cadrul soluționării problemelor majore ale lumii contemporane și de care depinde soarta însăși a umanității — să se realizeze o nouă diviziune internațională a muncii, mai echilibrată, relații noi, întemeiate pe egalitate și echitate, care să asigure lichidarea subdezvoltării, industrializarea a noi și noi state, ridicarea economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare.

În aceste condiții, creșterea economică — în mod necesar accelerată în perioadele cînd se recuperează rămînerea în urmă, așa cum a fost și cazul României în cincinalele precedente — înregistrează, de la un anumit nivel al dezvoltării, ritmuri mai moderate. Această tendință, confirmată și de experiența mondială, provine atît din faptul că fiecare procent înseamnă un volum absolut tot mai mare, cît și din inevitabila încetinire a dinamicii consumului pe măsura apropierii sale de nivelul optim, precum și din caracterul limitat al resurselor naturale.

În prezent, România se află tocmai în etapa cînd este imperios necesar ca dezvoltarea economică să se bazeze pe o politică fermă de utilizare judicioasă a resurselor materiale și energetice, a capacităților de producție și forței de muncă, a mijloacelor financiare, în condițiile eliminării hotărîte a oricărei forme de risipă a avuției naționale.

Un obiectiv esențial îl constituie menținerea și consolidarea consumului realizat, creșterea lui rațională, în limitele satisfacerii nevoilor științific fundamentate ale întregului popor. După cum este cunoscut, în ce privește alimentația, cu nivelul atins — de circa 3 200 calorii zilnic pe locuitor — România se numără printre țările cu un consum bun din punctul de vedere al cerințelor fiziologice. De asemenea, s-au asigurat consumuri corespunzătoare și la produsele textile, încălțăminte, alte bunuri industriale.

În dimensionarea atît a producției, cît și a consumului, trebuie să se țină seama, totodată, de necesitatea creării unor rezerve adecvate de materii prime, materiale, combustibili și alte produse, precum și de mijloace financiare, valutare, care să permită dezvoltarea stabilă, pe termen lung, a societății noastre socialiste.

În noile condiții, creșterea economică va trebui să se înfăptuiască, de asemenea, pe baza extinderii în tot mai mare măsură a schimburilor comerciale, a cooperării și specializării în producție cu alte state.

O cerință legică, inexorabilă, a progresului contemporan, a dezvoltării omenirii o reprezintă lichidarea diviziării societății în bogați și săraci, a gravelor disparități în consum — generate de relațiile capitaliste de producție, de mecanismele imperialiste și neocolonialiste de spoliere a bogățiilor naționale și a muncii altor popoare. Realitățile lumii de azi pun cu tot mai multă stringență problema înlăturării vechilor relații de dominație și asuprire, a instaurării unor raporturi noi, de egalitate între state, a creării condițiilor pentru folosirea echitabilă a resurselor planetei, care să permită progresul multilateral al tuturor națiunilor, iar în cadrul fiecărei țări satisfacerea corespunzătoare a necesităților de viață ale tuturor cetățenilor. Acestui imperativ istoric îi răspunde pe deplin socialismul, ca orînduire care — eliminînd exploatarea socială și națională — situează în centrul dezvoltării economice omul, înflorirea personalității umane, ridicarea gradului de civilizație, materială și spirituală, a întregii societăți.

Partidul nostru ține seama și pornește de la toate aceste cerințe obiective, de la legitățile generale ale progresului în epoca actuală, de la principiile socialismului științific în stabilirea orientărilor viitorului cincinal, în organizarea și conducerea întregii activități de dezvoltare economico-socială a României în deceniul următor și în perspectiva anilor 2000—2010.

Se impune, astfel, să se asigure creșterea în continuare a forțelor de producție, accentuîndu-se în toate domeniile dezvoltarea intensivă, ca o cerință esențială pentru realizarea obiectivului strategic al partidului și poporului nostru. Avînd în vedere că, în multe sectoare, actuala producție fizică a României se situează la nivelul țărilor celor mai dezvoltate, este necesar ca, în perioada următoare, să se realizeze o asemenea perfecționare și modernizare a activității economice încît să se obțină o creștere însemnată a nivelului tehnic și calitativ al produselor, valorificarea tot mai înaltă a materiilor prime, a forței productive a poporului nostru.

Va fi promovată în mod consecvent politica de întărire continuă a proprietății socialiste — a întregului popor și cooperatiste — care constituie o necesitate obiectivă a construirii și dezvoltării noii orînduiri, a progresului continuu al forțelor de producție, a creșterii nivelului de trai, a asigurării independenței și suveranității naționale, a mersului ascendent al patriei noastre pe calea civilizației și prosperității.

Prin îmbinarea organică a proprietății de stat cu cea cooperatistă în toate domeniile, dezvoltarea conlucrării dintre aceste forme în agricultură — inclusiv cooperarea largă cu țărănimea din zonele de deal și munte —, se vor afirma tot mai puternic principiile socialismului în economie, în întreaga viață socială.

Se va acționa permanent pentru creșterea răspunderii oamenilor muncii, în calitatea lor de proprietari și producători, în buna gospodărire a fondurilor încredințate.

Va fi întărit și perfecționat sistemul de proprietate comună, urmărindu-se legarea tot mai strînsă a cointeresării oamenilor muncii, prin aplicarea acordului global în retribuire, de aportul la creșterea generală a proprietății socialiste, precum și de participarea personală la fondul de dezvoltare a întreprinderilor de stat și cooperatiste.

Se va urmări asigurarea locurilor de muncă necesare pentru folosirea rațională a populației active, avîndu-se în vedere ca toți cetățenii să poată desfășura o activitate socialmente utilă, corespunzător capacităților și pregătirii profesionale. În societatea noastră, munca — factor hotărîtor al formării omului însuși ca ființă socială — devine tot mai mult o cerință vitală, un atribut esențial al afirmării și înfloririi personalității umane. Pornind de la adevărul fundamental că nu poate fi cu adevărat liber acela care nu depune o muncă utilă, partidul nostru va acționa permanent pentru dezvoltarea, la toți cetățenii, a sentimentului de dragoste și datorie față de muncă, față de patrie și viitorul fericit al întregului popor.

Va fi aplicat în mod ferm principiul „la muncă egală, retribuție egală", criteriul repartiției socialiste după cantitatea, calitatea și însemnătatea socială a muncii depuse. Partidul nostru va veghea, cu exigență revoluționară, ca nimeni să nu realizeze venituri fără muncă sau pe seama muncii altora, ca exploatarea omului de către om să nu se manifeste sub nici o formă și în nici un fel de împrejurări în România. Sistemul de retribuire trebuie să preîntîmpine atît formarea unor disproporții inechitabile în scara veniturilor, cît și tendințele de nivelare.

Un rol tot mai important în ridicarea nivelului de trai al întregului popor îl vor avea fondurile sociale de consum. Societatea noastră va asigura satisfacerea tot mai bună — pentru toți cetățenii — a nevoilor de învățămînt, ocrotire a sănătății, locuință, odihnă, cultură, asumîndu-și într-o măsură sporită sarcina creșterii și formării tinerei generații, a creării unor condiții de viață demne pentru oamenii vîrstnici, pentru întregul popor.

Este necesar să se aibă întotdeauna în vedere faptul că ridicarea nivelului personal de trai, a bunăstării fiecărui cetățean nu se poate realiza decît o dată cu dezvoltarea generală a forțelor de producție și creșterea avuției naționale, cu ridicarea nivelului de trai, a bunăstării întregului popor, cu asigurarea progresului multilateral al patriei noastre. Socialismul trebuie să creeze tuturor membrilor societății, fără nici o discriminare, condiții egale de muncă și viață, de manifestare a personalității umane !

Partidul Comunist Român pornește de la principiul, pe deplin confirmat de experiență, că edificarea orînduirii socialiste și înaintarea spre comunism reprezintă un amplu și permanent proces revoluționar, care impune soluționarea conștientă a contradicțiilor dezvoltării sociale, lupta intransigentă împotriva vechiului și promovarea neabătută a noului în toate sectoarele de activitate, întărirea rolului conducător al partidului clasei muncitoare, perfecționarea continuă a funcțiilor statului democrației muncitorești-revoluționare, lărgirea cadrului organizatoric al participării efective a maselor de oameni ai muncii la conducerea societății.

III
OBIECTIVUL ȘI DIRECȚIILE PRIORITARE ALE DEZVOLTĂRII ROMÂNIEI ÎN CINCINALUL 1991 — 1995

Obiectivul fundamental al celui de-al 9-lea cincinal îl constituie dezvoltarea intensivă a economiei naționale, aplicarea programelor de organizare și modernizare a producției pe baza celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile de activitate, asigurîndu-se trecerea la cea de-a doua fază, superioară, a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, a înfăptuirii Programului partidului.

Corespunzător acestui obiectiv, viitorul plan cincinal are ca sarcini de bază :

— Perfecționarea organizării, modernizarea și dezvoltarea producției, în concordanță cu tendințele revoluției tehnico-științifice contemporane.

— Folosirea deplină, cu eficiență maximă, a capacităților productive, creș-

terea substanțială a producției și venitului național pe unitatea de fonduri fixe.

— Intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, în condițiile exploatării rționale, cu randament ridicat a acestora.

— Continuarea fermă a politicii de dezvoltare a industriei prelucrătoare, acordîndu-se prioritate sectoarelor tehnicii de vîrf, astfel încît România să devină o țară a produselor de înaltă calitate, la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial.

— Înfăptuirea neabătută a obiectivelor noii revoluții agrare, a programelor de asigurare a unor producții agricole înalte și stabile.

— Dezvoltarea mai activă a schimburilor economice cu alte state, a cooperării în producție, știință și tehnică, intensificarea participării României la diviziunea internațională a muncii, la circuitul mondial de valori.

— Continuarea procesului de dezvoltare economico-socială a tuturor județelor, orașelor și comunelor, de organizare teritorială și sistematizare a localităților.

— Amplificarea acțiunii factorilor calitativi ai dezvoltării economice, prin creșterea mai rapidă a productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice, realizarea unui grad superior de valorificare a resurselor, diminuarea cheltuielilor de producție și ridicarea rentabilității.

— Creșterea venitului național atît prin dezvoltarea producției de bunuri, cît și prin reducerea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social ; repartizarea optimă a venitului național pentru consum și acumulare.

— Ridicarea în continuare a nivelului de trai al întregului popor, satisfacerea în tot mai bune condiții a consumului oamenilor muncii de produse agroalimentare și industriale, rezolvarea completă a problemei serviciilor pentru populație.

— Dezvoltarea proprietății socialiste, perfecționarea întregului ansamblu al relațiilor sociale, a conducerii, organizării și planificării activității economico-sociale.

În concordanță cu obiectivele și sarcinile stabilite pentru perioada următoare, principalii indicatori ai dezvoltării României în cincinalul 1991—1995 se prezintă astfel :

	1995	1995/1990 — %	
		Dinamică	Ritm mediu anual
Produsul social — miliarde lei	3 110—3 245	125—130	4,5—5,5
Venitul național — miliarde lei	1 395—1 450	135—140	6,0—7,0
Produsul național brut — miliarde lei	1 635—1 695	135—140	6,0—7,0
Producția industrială — miliarde lei			
— globală	2 375—2 470	125—130	4,5—5,5
— marfă	2 225—2 310	130—135	5,5—6,0
— netă	870— 900	140—145	7,0—7,5
Producția agricolă — miliarde lei			
— globală	284— 302	120—125	4,0—4,5
— marfă	210— 223	125—130	4,5—5,5
— netă	154— 162	130—135	5,5—6,0
Volumul investițiilor în economia națională (pe perioadă de 5 ani) — miliarde lei	1 600—1 700	120—129	4,0—5,0
Volumul comerțului exterior — miliarde lei, prețuri de livrare	630— 700	154—158	9,0— 9,5
— volumul exportului	505— 525	150—162	9,5—10,0
Numărul de personal muncitor — mii persoane	8 180— 8 240	102,4—103	0,5— 0,6
Productivitatea muncii în industria republicană (calculată pe baza producției-marfă) — mii lei/persoană	563— 585	125—130	4,5— 5,5
Reducerea cheltuielilor la 1 000 lei producție-marfă în industria republicană, în 1995 față de 1990 — lei	140		
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul — miliarde lei	334— 342	105—108	1,0— 1,5
Prestările de servicii pentru populație — miliarde lei	96— 108	160—175	10,0—12,0
Retribuția medie reală — lei lunar	3 500— 3 600	105—108	1,0— 1,5
Veniturile totale ale țărănimii cooperatiste — miliarde lei	64,7— 66,5	105—108	1,0— 1,5
Construcții de locuințe din fondurile statului pe cincinal — mii apartamente	700		
Cheltuielile social-culturale de la bugetul de stat pe o familie — lei	15 500—16 000	105—108	1,0— 1,5

NOTĂ : *La producția agricolă, investiții și comerț exterior, dinamicile și ritmurile medii sînt calculate pe perioade de 5 ani.*

1. Dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei naționale pe baza cuceririlor științei și tehnologiei moderne

A. Industria

Ținînd seama de puternicele capacități productive de care dispune în prezent România, de nivelul atins la producțiile fizice de bază, obiectivul principal în domeniul industriei îl constituie dezvoltarea intensivă, organizarea superioară și modernizarea proceselor de fabricație, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea prioritară a subramurilor de înaltă tehnicitate, care valorifică cu maximă eficiență materiile prime, resursele energetice și munca socială.

Dezvoltarea **industriei extractive** trebuie să asigure valorificarea complexă a rezervelor, creșterea însemnată a gradului de recuperare a substanțelor utile din zăcăminte, inclusiv din cele cu conținuturi reduse sau situate în condiții grele de exploatare.

Producția de lignit și cărbune brun va ajunge în 1995 la circa 80 milioane tone ; huila extrasă, în volum de 20 milioane tone, va fi destinată fabricării cocsului metalurgic.

Este necesar să se intensifice eforturile pentru creșterea rezervelor și producției de petrol, în vederea acoperirii în proporție cît mai mare, din resurse interne, a cerințelor economiei naționale ; se vor utiliza pe scară largă tehnologiile moderne pentru creșterea factorului final de recuperare a țițeiului. Extracția de gaze naturale va fi limitată în scopul menținerii unui grad corespunzător de asigurare cu rezerve.

Se va extinde producția de metale neferoase în concentrate, precum și de substanțe nemetalifere, urmărindu-se perfecționarea tehnologiilor și creșterea randamentelor de extracție, eliminarea pierderilor în fazele de preparare.

În domeniul **energetic** se vor asigura extinderea amenajărilor hidroenergetice, încheierea realizării și punerea în funcțiune a centralelor nuclearo-electrice, funcționarea la parametrii proiectați a termocentralelor pe cărbune. O deosebită atenție va fi acordată valorificării resurselor energetice recuperabile și a surselor neconvenționale de energie — solară, geotermală, a vîntului, biogazului și biomasei.

Un obiectiv esențial îl constituie creșterea randamentelor energetice, scăderea accentuată a consumurilor specifice de combustibili în producția de energie electrică și termică. Vor fi aplicate măsuri pentru raționalizarea rețelelor și optimizarea transportului de energie, reducerea pierderilor în rețelele de distribuție.

În cadrul **metalurgiei feroase** se prevede realizarea în 1995 a unei producții de oțel de 20—21 milioane tone, în condițiile creșterii ponderii oțelului elaborat în convertizoare și cuptoare electrice, asigurîndu-se valorificarea mai largă a fierului vechi, reducerea consumurilor de cocs, de alți combustibili și energie. Un accent deosebit se va pune pe sporirea coeficientului de scoatere în producția de semifabricate pentru relaminare și de laminate finite, prin extinderea turnării continue și altor tehnologii moderne. Se va îmbunătăți în continuare structura metalurgiei românești, creșteri însemnate urmînd să se realizeze la oțelurile de calitate și produsele de prelucrare avansată.

Industria construcțiilor de mașini va fi orientată în direcția asigurării necesarului de utilaje pentru înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a tuturor ramurilor economiei, precum și a sporirii substanțiale a livrărilor la export. Se prevede realizarea de echipamente și mașini cu fiabilitate și performanțe superioare : motoare termice cu randamente ridicate, noi tipuri de utilaje petroliere și miniere pentru adîncimi mari și condiții grele de exploatare, utilaje de prelucrare metalurgică și chimică avansată, instalații pentru industria lemnului, ușoară și alimentară, mijloace de transport specializate, autoturisme cu consumuri reduse de carburanți. În toate sectoarele industriei construcțiilor de mașini trebuie să se asigure — prin reproiectarea produselor și promovarea tehnologiilor moderne — o creștere importantă a indicelui de utilizare a metalului, reducerea consumurilor materiale și energetice.

În domeniul **mașinilor-unelte** se va extinde producția mașinilor-agregat, a sistemelor flexibile de înaltă productivitate, precum și a utilajelor de prelucrare a metalelor prin deformare plastică și procedee neconvenționale. În **industria electrotehnică** se va tipiza fabricația de motoare electrice, transformatoare și aparataj electric, acționîndu-se pentru creșterea competitivității produselor, reducerea accentuată a consumurilor de metale neferoase și înlocuirea materialelor scumpe. **Industria electronică** va urmări dezvoltarea prioritară a producției de componente perfecționate și echipamente de electronică industrială.

În **industria chimică și petrochimică** vor fi elaborate și promovate noi tehnologii, care asigură integrarea fluxurilor de fabricație și creșterea accentuată a randamentelor de prelucrare, reducerea consumurilor materiale și energetice, ridicarea nivelului calitativ al producției.

Se va adînci procesul de valorificare superioară, prin chimizare avansată, a țițeiului, gazelor naturale, lemnului, sării, plantelor tehnice și medicinale, altor materii prime naturale și minerale, precum și a subproduselor tehnologice.

Va fi diversificată fabricația de polimeri — mase plastice, fibre și cauciucuri sintetice — urmărindu-se majorarea duratei de întrebuințare, precum și a rezistenței în condiții grele de exploatare. Creșteri importante se vor realiza în chimia de sinteză fină și de mic tonaj. Vor fi asimilate sortimente superioare de celuloză și hîrtie.

O atenție deosebită se va acorda valorificării complexe a resurselor indigene de cupru, plumb, zinc, titan și zirconiu, precum și intensificării acțiunilor de reintroducere în circuitul economic a metalelor neferoase și metalelor greu fuzibile. La aluminiu, producția se va menține la nivelul capacităților existente, urmărindu-se obținerea de noi aliaje speciale.

În **industria materialelor de construcții și a prelucrării lemnului** se va urmări extinderea fabricației de produse de valoare ridicată : mobilier de calitate superioară, plăci înnobilate din lemn, furnire estetice, prefabricate mai ușoare și finisate, produse din porțelan, cristal și sticlă tehnică. În industria cimentului va trebui să sporească ponderea sortimentelor speciale, precum și a celor cu adaosuri de zgură și cenuși.

Industria ușoară va fi orientată spre valorificarea superioară a materiilor prime, inclusiv a materialelor refolosibile. Creșterea producției de confecții și tricotaje va trebui asigurată în condițiile diversificării gamei sortimentale și realizării de articole ușoare, cu grad ridicat de finisaj. În domeniul încălțămintei, blănăriei și marochinăriei se va urmări extinderea utilizării de înlocuitori, asimilarea de noi produse, corespunzător cerințelor pieței interne și externe.

În **industria alimentară** se va pune accentul pe valorificarea integrală, cu eficiență superioară, a materiilor prime vegetale și animale, obținerea unor produse de calitate și valoare nutritivă ridicată, cu durată prelungită de păstrare în stare proaspătă. Se va dezvolta mai intens fabricația de preparate și semipreparate culinare.

Va crește în ritm susținut **industria mică** atît la orașe, cît și în mediul rural — în unitățile consiliilor populare și ale cooperației — urmărindu-se valorificarea largă a unor materii prime locale, a resurselor refolosibile și a forței de muncă, în vederea extinderii fabricației de bunuri de consum, materiale de construcții și alte produse necesare populației.

B. Agricultura, silvicultura și gospodărirea apelor

a) Cincinalul 1991—1995 va asigura înfăptuirea, în continuare, a obiectivelor noii revoluții agrare, **dezvoltarea intensivă și modernizarea întregii agriculturi.**

Se va acționa cu toată fermitatea pentru **conservarea și ridicarea potențialului productiv al fondului funciar,** pămîntul reprezentînd un bun național de însemnătate hotărîtoare pentru dezvoltarea întregii societăți. Vor fi realizate noi acțiuni din programul național de amenajări funciare ; suprafața irigată se va mări în 1995 la 6 milioane hectare, iar suprafețele pe care s-au efectuat lucrări de prevenire și combatere a eroziunii solului și excesului de umiditate vor ajunge la 3,7 milioane hectare. Se va folosi un sortiment diversificat de îngrășăminte organice și minerale, aplicate în doze optime, urmărindu-se creșterea fertilității solului și a calității produselor agricole. Vor fi utilizate pe scară tot mai largă procedeele moderne, îndeosebi biologice și agrotehnice, de combatere a bolilor și dăunătorilor.

În domeniul **producției vegetale** se prevede ca — prin perfecționarea mecanizării lucrărilor, folosirea de semințe de calitate superioară, realizarea densităților optime — să se generalizeze recoltele mari la hectar, la toate culturile. Cerealele, în primul rînd grîul și porumbul, vor continua să ocupe locul principal, urmărindu-se crearea condițiilor ca pînă în 1995 să se obțină o producție de 35—40 milioane tone anual. O direcție importantă va fi dezvoltarea culturii plantelor tehnice de mare randament — îndeosebi floarea-soarelui, sfecla de zahăr, inul, cînepa —, creșterea producției în legumicultură, viticultură și pomicultură, pentru a se asigura pe deplin buna aprovizionare a populației și industriei, celelalte necesități ale economiei naționale.

În **zootehnie** se prevede ca, la sfîrșitul cincinalului, efectivele să ajungă la 11,5 milioane bovine, 15,6 milioane porcine, 35 milioane ovine și caprine, 97 milioane păsări ouătoare. Prin extinderea raselor de animale cu productivitate superioară, valorificarea pășunilor și fineților, utilizarea mai rațională a întregii baze furajere, se va asigura creșterea producției de carne, lapte, lînă, ouă. Va fi realizată punerea în valoare a tuturor apelor interioare pentru **piscicultură.** Se va intensifica dezvoltarea **sericiculturii** și **apiculturii.**

b) Vor fi înfăptuite, în continuare, prevederile **„Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier"**, în concordanță cu cerințele economiei naționale, ale asigurării protecției mediului înconjurător. Se vor realiza lucrări de reîmpădurire și de extindere a vegetației forestiere cu specii valoroase, utilizîndu-se terenurile degradate, inapte pentru agricultură. Exploatarea masei lemnoase pentru prelucrare industrială va fi limitată la potențialul real al pădurilor.

c) O deosebită atenție se va acorda bunei **gospodăriri a apelor,** în vederea satisfacerii atît a nevoilor consumului public, cît și a necesarului rațional al industriei și celorlalte ramuri ale economiei naționale. Vor fi realizate noi lacuri de acumulare cu folosință complexă și lucrări de regularizare a cursurilor de apă. Prin îndiguiri și suprainălțări de diguri se vor scoate de sub efectul inundațiilor circa 150 mii hectare. Vor fi aplicate măsuri complexe pentru reducerea consumurilor specifice de apă și creșterea gradului de recirculare a acesteia în procesele de producție.

(Continuare în pag. 8)

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ

al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

C. Transporturile și telecomunicațiile

(Urmare din pag. 7)

Obiectivele de bază în domeniul transporturilor sînt folosirea intensivă a mijloacelor din dotare, optimizarea fluxurilor și accelerarea operațiunilor de încărcare-descărcare, economisirea carburanților și energiei electrice.

În sectorul **feroviar** — care va reprezenta în continuare principalul mijloc de transport intern — se va pune accentul pe creșterea vitezei de circulație și îmbunătățirea indicilor de utilizare a capacităților de transport. Va trebui redus la minimum transportul cu mijloace **auto**, atît pentru diminuarea consumului de combustibili superiori, cît și ca o măsură importantă de împiedicare a poluării și de protejare a mediului înconjurător. În condițiile dezvoltării căilor navigabile interioare, va spori în măsură însemnată volumul transportului **fluvial**. Transportul **maritim** cu navele românești va asigura, practic integral, preluarea mărfurilor care se derulează pe această cale, extinzîndu-se, totodată, serviciile de transport pentru partenerii externi. O mai mare atenție trebuie acordată folosirii raționale a mijloacelor din dotarea transportului **aerian**, creșterii eficienței economice a acestei activități.

În domeniul **poștei și telecomunicațiilor** se va pune accentul pe creșterea calității și diversificarea prestațiilor, extinderea utilizării radioreleelor de medie și mare capacitate, încheierea acțiunii de raționalizare a rețelei.

D. Activitatea de investiții-construcții

În cincinalul 1991—1995 se va realiza un volum de investiții de 1 600—1 700 miliarde lei. În cadrul fondurilor alocate industriei, o pondere importantă va reveni realizării programelor de modernizare a utilajelor și instalațiilor. Pentru agricultură se prevăd circa 250 miliarde lei, indeosebi pentru finalizarea programului național de îmbunătățiri funciare. Investițiile destinate construcției de locuințe și altor edificii social-culturale vor însuma aproape 250 miliarde lei.

În activitatea de investiții se vor urmări reducerea la strictul necesar a cheltuielilor pentru construcții, sporirea gradului de tipizare și industrializare a lucrărilor, promovarea tehnologiilor de execuție de mare randament, reducerea accentuată a consumurilor de materiale energointensive, asigurarea condițiilor pentru intrarea mai rapidă în funcțiune a noilor obiective.

E. Aprovizionarea tehnico-materială

Înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare a economiei naționale impune să se acționeze cu hotărîre pentru realizarea integrală a sarcinilor privind **lărgirea și gospodărirea judicioasă a bazei proprii de materii prime și resurse energetice.**

O importanță deosebită are valorificarea mai intensă a materialelor refolosibile, care vor trebui să contribuie într-o proporție mult sporită, în unele sectoare cu peste 50 la sută, la acoperirea necesarului economiei naționale. Prin extinderea activității de recondiționare urmează să se asigure circa 75 la sută din consumul intern de piese de schimb și subansamble. În toate unitățile economico-sociale, precum și în rîndul populației trebuie dezvoltat cel mai înalt simț gospodăresc în utilizarea materiilor prime, combustibilului și energiei, inclusiv a materialelor recuperabile rezultate din procesele de producție și consum, combătîndu-se cu toată hotărîrea orice manifestare de risipă.

Se impune, de asemenea, o preocupare mai sistematică pentru asimilarea de noi materiale, cu parametri calitativi superiori, în vederea satisfacerii cerințelor economiei, îndeosebi de produse metalurgice și chimice.

Pe primul plan al activității economice trebuie să se situeze **îmbunătățirea randamentelor și reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică.** În anul 1995, consumul energetic pe unitatea de venit național urmează să scadă cu circa 20 la sută față de anul 1990. Vor fi reduse cu circa 20 la sută consumurile de metale feroase, aluminiu și cupru ; importante economii trebuie realizate în utilizarea materialului lemnos, a materiilor prime din industria ușoară, a hîrtiei și celorlalte resurse.

Este necesar să se asigure diminuarea și încadrarea strictă în **normativele de stocuri** pentru materii prime, materiale, combustibili, produse finite și în curs de fabricație, acționîndu-se mai ferm pentru creșterea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Vor fi asimilate în fabricație noi tipuri de mașini, utilaje și instalații tehnologice, bazate pe un grad avansat de tipizare a componentelor, cu parametri constructivi și funcționali la nivelul realizărilor de vîrf pe plan mondial.

Promovînd mai larg cuceririle biologiei moderne și ingineriei genetice, **cercetarea agricolă** va elabora soluții pentru ridicarea fertilității fondului funciar, crearea de soiuri și hibrizi de plante cu producții mari și rezistență superioară, de rase de animale de înaltă productivitate, în vederea realizării integrale a obiectivelor noii revoluții agrare. În silvicultură se vor elabora tehnologii pentru promovarea speciilor de mare valoare economică și ecologică, pentru amenajarea silvică a terenurilor degradate.

Concomitent cu intensificarea cercetărilor aplicative, vor fi dezvoltate **cercetările fundamentale** din domeniul științelor naturii și tehnice, urmînd să se asigure astfel rezerva de soluții pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei și întregii societăți, participarea mai activă a României la progresul cunoașterii universale. O deosebită atenție va fi acordată matematicii, fizicii, chimiei și biologiei, ca discipline de bază în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Se va pune accentul pe dezvoltarea cercetărilor interdisciplinare, corespunzător complexității deosebite a fenomenelor și proceselor abordate de știința modernă.

Cercetarea economică și social-politică va trebui să aprofundeze studiul acțiunii legilor obiective, să contribuie la perfecționarea conducerii vieții economico-sociale, la fundamentarea științifică a direcțiilor noi de dezvoltare a societății, în raport cu schimbările care intervin în cadrul forțelor de producție și în structura socială, cu cerințele creșterii rolului politic conducător al Partidului Comunist Român, ale adîncirii democrației muncitorești-revoluționare.

B. Învățămîntul

În viitorul cincinal, întregul tineret va urma **școala de 12 ani.** Peste 90 la sută din elevi vor fi cuprinși în liceele industriale, agroindustriale, silvice și economice. Se va perfecționa și moderniza **învățămîntul superior** în raport cu cerințele economiei naționale, urmărindu-se integrarea organică a acestuia cu producția și cercetarea.

În perioada 1991—1995 învățămîntul va asigura **pregătirea profesională** a unui număr de aproape 2 milioane persoane, dîndu-se prioritate formării cadrelor necesare pentru activitatea minieră și petrolieră, industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie, industria materialelor de construcții, agricultură.

Învățămîntul trebuie să formeze cadre cu o temeinică pregătire profesională, teoretică și practică, în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific, cu prevederile programelor de organizare, modernizare și dezvoltare a economiei. Se impune ca întregul învățămînt să se desfășoare pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, a concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric. Este necesar să se acorde o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere, pentru ca tinerii absolvenți, îndeosebi specialiștii, să-și poată desfășura în bune condiții activitatea, pe baza principiilor și cerințelor mecanismului nostru economico-financiar.

În vederea perfecționării continue a cunoștințelor profesionale ale tuturor categoriilor de oameni ai muncii, inclusiv ale cadrelor tehnice și de conducere, se va pune un accent deosebit pe realizarea **programelor de recalificare**, care vor cuprinde peste 3,2 milioane persoane anual.

2. Cercetarea științifică și introducerea tehnicii noi, dezvoltarea învățămîntului

Cercetarea și învățămîntul — pe baza programelor elaborate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — urmează să-și sporească aportul la dezvoltarea intensivă a economiei naționale și pregătirea cadrelor necesare, la progresul multilateral al patriei.

A. Cercetarea științifică și introducerea tehnicii noi

Activitatea de cercetare științifică și introducere a tehnicii noi va fi orientată în direcția înfăptuirii programelor de organizare, modernizare și dezvoltare a economiei.

Se va acționa pentru extinderea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, pentru descoperirea de noi rezerve prin amplificarea prospecțiunilor geologice, promovarea tehnologiilor de extracție care asigură randamente ridicate de valorificare a substanțelor utile din zăcăminte.

Vor fi intensificate cercetările privind sursele noi de energie, folosirea mai eficientă a tuturor resurselor energetice și diminuarea consumului de hidrocarburi, utilizarea energiei nucleare, funcționarea optimă a sistemului electro-energetic național.

Un obiectiv esențial îl constituie promovarea unor tehnologii noi, care să asigure, în toate ramurile economiei, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică, încadrarea în normele aprobate.

Se vor elabora — prin metode fizice, chimice și de bioinginerie — materiale noi, cu proprietăți superioare — metalurgice, polimeri, substanțe chimice pure și ultrapure, materiale ceramice și compozite.

Vor fi intensificate cercetările privind chimizarea superioară a țițeiului, gazelor naturale, sării, biomasei, creșterea gradului de valorificare a tuturor resurselor. Se vor perfecționa tehnologiile, asigurîndu-se reducerea pierderilor de substanțe în mediul înconjurător, recuperarea și reintroducerea acestora în circuitul economic, prevenirea poluării aerului, apei și solului.

3. Dezvoltarea economico-socială a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, înfăptuirea în continuare a programelor de organizare și sistematizare a teritoriului, a localităților

În elaborarea programelor de dezvoltare economico-socială a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor — ca părți integrante ale planului național unic — este necesar să se asigure înfăptuirea neabătută a politicii de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, continuarea procesului de organizare și modernizare a localităților.

Programele pe **județe** — care vor cuprinde toate activitățile economice și sociale de pe teritoriul respectiv — trebuie să orienteze ferm eforturile în direcția valorificării superioare a resurselor materiale și umane, a folosirii cu eficiență maximă a potențialului productiv. În anul 1995, în fiecare județ se va realiza un volum de activitate economică pe locuitor de cel puțin 100 mii lei :

Volumul de activitate economică — lei pe locuitor —	Număr județe		
	1985	1990	1995
Pînă la 80 000	10	—	—
80 001— 90 000	10	2	—
90 001—100 000	7	10	2
100 001—150 000	14	21	18
Peste 150 000	—	8	23

Programele de dezvoltare a **municipiilor și orașelor** trebuie să asigure utilizarea deplină a capacităților de producție din industria republicană, industria mică și celelalte ramuri, realizarea unei densități optime a construcțiilor, organizarea cît mai rațională a lucrărilor edilitare și transportului, funcționarea în bune condiții a rețelei unităților de învățămînt, sănătate și cultură.

Programele de dezvoltare a **comunelor** vor urmări crearea condițiilor pentru obținerea unor producții agricole de 35—40 mii lei la hectarul agricol. Pe baza valorificării resurselor locale, în anul 1995 producția industriei mici, în mediul rural, va ajunge la cel puțin 6 mii lei pe un locuitor. Se va forma, astfel, muncitorul agricol de tip nou, capabil să îndeplinească nu numai lucră-

rile necesare în agricultură, ci şi o serie de activităţi industriale şi de servicii, care urmează să contribuie cu cel puţin 20—25 la sută la formarea veniturilor ţărănimii. În comune se vor dezvolta unităţile de învăţămînt, asistenţă sanitară, cultură şi creaţie, asigurîndu-se condiţii de muncă şi viaţă tot mai apropiate de cele din oraşe.

4. Comerţul exterior şi cooperarea economică internaţională

Avînd în vedere nivelul actual al schimburilor internaţionale, precum şi programul de dezvoltare economico-socială a ţării noastre, vor fi extinse schimburile economice şi cooperarea în producţie cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială.

Un obiectiv principal al viitorului cincinal îl constituie dezvoltarea accentuată a exporturilor, pentru a se asigura necesarul de importuri al economiei şi echilibrul balanţei de plăţi externe, participarea mai activă a României la diviziunea internaţională a muncii. În acest scop se va acţiona pentru perfecţionarea activităţii de prospectare a pieţelor, încheierea de acorduri şi contracte de lungă durată, care conferă stabilitate relaţiilor economice, pentru promovarea produselor de nivel tehnic şi calitativ ridicat, competitive pe plan internaţional.

Activitatea de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică va ocupa un loc tot mai important în relaţiile cu alte state, urmînd să-şi sporească aportul la acoperirea necesarului de materii prime şi resurse energetice, la specializarea reciproc avantajoasă a producţiei.

Vor fi amplificate relaţiile economice cu toate ţările socialiste, prin dezvoltarea schimburilor comerciale, promovarea specializării şi cooperării în producţie şi în domeniul tehnico-ştiinţific. România va participa activ la realizarea acordurilor de lungă durată din cadrul C.A.E.R., în scopul dezvoltării mai puternice a tuturor statelor membre, al asigurării unei egalizări relative a nivelului economic al acestora, al întăririi independenţei lor economice şi tehnico-ştiinţifice.

Ţara noastră va intensifica, totodată, colaborarea cu statele în curs de dezvoltare, prin lărgirea cooperării şi realizarea în comun a unor obiective care să contribuie la progresul economico-social al ţărilor noastre.

Vor fi extinse relaţiile economice şi tehnico-ştiinţifice cu ţările capitaliste dezvoltate, în spiritul principiilor coexistenţei paşnice şi avantajului reciproc. La baza tuturor relaţiilor sale cu celelalte state, România va situa, în continuare, cu toată fermitatea, principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc.

Ţinînd seama de manifestările puternice ale crizei economice mondiale şi de înrăutăţirea considerabilă a situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare, este necesar să se asigure înlăturarea vechilor practici de inegalitate şi de asuprire a acestora, promovarea unor principii noi de relaţii, care să contribuie la progresul şi dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărei naţiuni, în condiţiile stabilităţii economiei mondiale. Se impun, astfel, o îmbunătăţire radicală a sistemului financiar internaţional, renunţarea cu desăvîrşire la condiţionarea raporturilor economice de considerente politice sau de altă natură.

România este gata să participe activ, împreună cu alte state, la elaborarea în comun a noilor principii de relaţii economice internaţionale, a măsurilor privind datoriile externe ale ţărilor în curs de dezvoltare şi soluţionarea altor probleme complexe ale economiei contemporane.

România va milita, în mod consecvent, pentru instaurarea unei noi ordini economice mondiale, care să permită lărgirea schimburilor pe baze echitabile, accesul fără restricţii la ştiinţa şi tehnologiile moderne, participarea activă şi în condiţii de avantaj reciproc a tuturor ţărilor la circuitul economic, eliminarea oricăror bariere şi discriminări în raporturile dintre state, stimularea cursului spre colaborare, destindere şi securitate, spre realizarea unei lumi mai bune şi mai drepte, în care fiecare naţiune să se poată dezvolta liber şi independent, corespunzător năzuinţelor sale, fără nici un amestec din afară !

5. Creşterea mai accentuată a productivităţii muncii, a eficienţei economice

Potrivit sarcinilor dezvoltării intensive a economiei româneşti, se va acţiona pentru asigurarea unei înalte eficienţe în toate sectoarele de activitate, prin introducerea mai rapidă a tehnicii noi, aplicarea fermă a măsurilor din programele de organizare ştiinţifică şi modernizare a producţiei.

Un obiectiv prioritar este creşterea susţinută a **productivităţii muncii** în industrie, agricultură, construcţii, transporturi şi celelalte ramuri ale economiei. Pe seama ridicării productivităţii muncii sociale urmează să se realizeze circa 90 la sută din sporul venitului naţional pe întregul cincinal.

Reducerea consumurilor materiale şi energetice, adîncirea proceselor de prelucrare industrială a resurselor vor determina **creşterea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor şi energiei electrice** cu 20—25 la sută, în anul 1995 comparativ cu 1990. În acest scop vor fi luate măsuri pentru introducerea şi generalizarea tehnologiilor moderne cu performanţe ridicate, pentru asimilarea de produse cu consumuri reduse de materii prime şi energie.

O deosebită atenţie trebuie acordată **creşterii producţiei şi venitului naţional pe unitatea de fonduri fixe,** prin exploatarea cu randament maxim a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor, efectuarea în bune condiţii a reparaţiilor capitale şi reviziilor tehnice.

Se va acţiona cu fermitate pentru **ridicarea nivelului tehnic al produselor,** aplicîndu-se măsuri de modernizare a acestora în scopul creşterii duratei şi fiabilităţii în funcţionare, reducerii greutăţii, diminuării cheltuielilor de exploatare şi întreţinere. În scopul **îmbunătăţirii radicale a calităţii producţiei,** este necesar să se ia măsuri hotărîte pentru perfecţionarea activităţii de concepţie şi proiectare, respectarea strictă a disciplinei tehnologice, asigurarea execuţiei ireproşabile a produselor, întărirea controlului de calitate pe toate fazele procesului de fabricaţie.

O sarcină primordială a actualei etape este **creşterea rentabilităţii economice.** Sporirea acesteia va trebui obţinută exclusiv prin reducerea costurilor şi realizarea de produse cu grad superior de prelucrare. Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social va ajunge în 1995 la circa 55 la sută.

Este imperios necesar să se asigure **încadrarea în normativele economico-financiare,** menţinerea în limitele stabilite a indicelui preţurilor de producţie, de livrare şi cu amănuntul, accelerarea vitezei de rotaţie a banilor şi realizarea unei circulaţii monetare sănătoase, întărirea continuă a finanţelor ţării — factori de bază ai progresului multilateral al societăţii noastre socialiste.

Pentru cincinalul 1991—1995 se prevede o creştere a **venitului naţional** într-un ritm mediu anual de 6—7 la sută. Corespunzător obiectivelor şi direcţiilor prioritare ale dezvoltării economico-sociale a ţării, 70—72 la sută din venitul naţional se repartizează pentru fondul de consum şi 28—30 la sută pentru fondul de acumulare.

6. Creşterea nivelului de trai şi indicatorii sociali

Se estimează că **populaţia totală** a ţării, în anul 1995, va depăşi 24 milioane locuitori, în condiţiile menţinerii unei structuri demografice echilibrate.

Vor fi create noi locuri de muncă, urmînd ca **populaţia activă** să ajungă la circa 12 milioane persoane. Se prevede ca numărul **personalului muncitor** să reprezinte, la sfîrşitul cincinalului, 8 180—8 240 mii persoane, adică circa 68 la sută din populaţia activă. Se va acţiona pentru realizarea unor proporţii optime între principalele categorii de personal, prin sporirea îndeosebi a numărului celor care lucrează nemijlocit în producţie.

Dezvoltarea economiei naţionale va asigura condiţii pentru creşterea în continuare a veniturilor populaţiei. **Retribuţia medie reală** va spori în 1995, comparativ cu anul 1990, cu 5—8 la sută, iar **veniturile totale ale ţărănimii cooperatiste cu 5—8 la sută.** Se va urmări ca raportul dintre retribuţiile mici şi mari să fie de circa 1 la 4,5. Va fi aplicat mai ferm acordul global; acţionîndu-se pentru realizarea unei strînse legături între venitul fiecăruia şi rezultatele activităţii sale personale, precum şi cele ale întregului colectiv. Este necesar să se asigure creşterea mai rapidă a productivităţii muncii în raport cu retribuţia medie — condiţie hotărîtoare a sporirii veniturilor reale ale populaţiei, a dezvoltării pe baze sănătoase a economiei naţionale.

Desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerţul socialist vor creşte cu 5—8 la sută în 1995 faţă de 1990, urmărindu-se aprovizionarea corespunzătoare a populaţiei cu produse agroalimentare şi industriale, într-o structură sortimentală diversificată şi de un nivel calitativ tot mai bun.

Volumul prestărilor de servicii va spori în cincinalul viitor cu 60—75 la sută, acordîndu-se prioritate celor solicitate mai intens de populaţie. Prin extinderea în continuare a turismului, vor fi asigurate condiţii prielnice de odihnă şi recreare pentru masele largi de oameni ai muncii.

Se va dezvolta **construcţia de locuinţe,** în perioada 1991—1995 urmînd să se realizeze 700 mii apartamente din fondurile statului în municipii, oraşe şi viitoare centre agroindustriale, în conformitate cu prevederile de dezvoltare economico-socială şi modernizare a localităţilor. Va fi rezolvată, astfel, problema locuinţelor, asigurîndu-se în oraşe o suprafaţă locuibilă de 10—12 mp pe locuitor. Se prevede, totodată, realizarea de către locuitorii satelor a unui număr important de case noi, care vor contribui la îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă ale ţărănimii.

Se va îmbunătăţi în continuare ocrotirea sănătăţii, asigurîndu-se folosirea judicioasă a bazei materiale existente; va fi perfecţionată activitatea tuturor unităţilor sanitare, acordîndu-se prioritate acţiunilor profilactice, de prevenire a cauzelor care pot influenţa negativ sănătatea publică.

O deosebită atenţie va fi acordată activităţii politico-educative, lărgirii orizontului cultural-ştiinţific al întregului popor, formării omului nou, cu o înaltă conştiinţă revoluţionară, socialistă. Desfăşurarea în tot mai bune condiţii a Festivalului naţional „Cîntarea României" şi a competiţiei sportive de masă „Daciada" va contribui la afirmarea largă a talentelor şi energiilor creatoare ale întregului popor în opera de edificare a noii orînduiri.

7. Apărarea mediului înconjurător

Se va urmări în continuare înfăptuirea fermă a politicii partidului şi statului cu privire la apărarea şi păstrarea mediului înconjurător.

Vor fi luate măsuri pentru înlocuirea tehnologiilor caracterizate prin pierderi mari de substanţe în mediul ambiant, cu soluţii care valorifică cu înalt randament materiile prime şi energia, pentru captarea şi reciclarea productivă a gazelor evacuate, apelor reziduale, a tuturor subproduselor tehnologice. În toate unităţile trebuie întărită ordinea şi disciplina, asigurîndu-se exploatarea optimă, în deplină siguranţă, a utilajelor şi instalaţiilor. Se va acţiona în direcţia realizării şi utilizării de substanţe chimice cu nocivitate şi remanenţă cît mai reduse, a unor mijloace de transport nepoluante.

Vor fi îndeplinite cu consecvenţă prevederile privind combaterea eroziunii solului, programele de împădurire, de prevenire a poluării apelor, de conservare nealterată a mediului înconjurător în general.

Se va intensifica activitatea de instruire şi educare a tuturor cetăţenilor ţării în vederea aplicării neabătute a prevederilor legale privind protecţia şi ameliorarea mediului înconjurător — factor primordial al dezvoltării patriei noastre, al asigurării unor condiţii de viaţă şi de muncă tot mai bune pentru generaţiile actuale şi viitoare.

IV

PERFECŢIONAREA CONDUCERII, ORGANIZĂRII ŞI PLANIFICĂRII ACTIVITĂŢII ECONOMICO-SOCIALE

Complexitatea sarcinilor fazei superioare a edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate impune perfecţionarea continuă a sistemului de conducere, organizare şi planificare a activităţii economico-sociale, în raport cu progresul forţelor de producţie şi evoluţia relaţiilor sociale, cu noile cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ale cunoaşterii umane.

În acest cadru, este obiectiv necesară creşterea tot mai puternică a **rolului politic conducător al Partidului Comunist Român** — centrul vital al naţiunii noastre — care poartă răspunderea directă pentru elaborarea şi transpunerea cu succes în viaţă a planurilor şi programelor de dezvoltare a societăţii româneşti. Partidul nostru îşi va consolida necontenit unitatea politică, ideologică şi organizatorică, va acţiona cu fermitate pentru perfecţionarea democraţiei de partid şi întărirea combativităţii, a spiritului revoluţionar, de răspundere, al tuturor comuniştilor, va dezvolta continuu legăturile sale cu clasa muncitoare, cu masele largi de oameni ai muncii, cu întregul popor, se va preocupa permanent de analiza ştiinţifică a cerinţelor legilor social-economice obiective — atît universal valabile, cît şi proprii noii orînduiri —, de aplicarea creatoare a principiilor socialismului ştiinţific, a teoriei revoluţionare la realităţile şi condiţiile României.

Se va asigura perfecţionarea continuă a **rolului şi funcţiilor statului** în raport cu schimbările care au loc în societatea românească, afirmîndu-se tot mai puternic caracterul său de stat al oamenilor muncii, al democraţiei muncitoreşti-revoluţionare.

Aplicînd cu fermitate principiul înfăptuirii socialismului cu poporul şi pentru popor, partidul nostru va acţiona în mod consecvent pentru **dezvoltarea largă a formelor democratice de conducere,** pentru asigurarea participării clasei muncitoare — clasa cea mai înaintată a societăţii noastre —, a ţărănimii şi intelectualităţii, a întregii naţiuni, la elaborarea şi transpunerea în viaţă a politicii de dezvoltare economico-socială a ţării.

În toate sectoarele se va urmări **ridicarea pe un plan calitativ superior a autoconducerii muncitoreşti,** sporind rolul adunărilor generale şi consiliilor oamenilor muncii în asigurarea bunului mers al activităţii economico-sociale. Se vor lua măsuri pentru continua perfecţionare a structurilor organizatorice, prin dimensionarea şi profilarea judicioasă a unităţilor, adaptarea lor operativă la schimbările care se produc în economia noastră şi pe piaţa externă, intensificarea specializării şi cooperării între întreprinderi, potrivit cerinţelor progresului tehnic şi creşterii eficienţei economice

Va fi promovat cu fermitate principiul **conducerii unitare, pe baza planului naţional unic,** a dezvoltării economico-sociale a patriei. Întărirea autoconducerii şi sporirea rolului diferitelor organisme de stat, ai centralelor şi întreprinderilor trebuie să ducă nu la slăbirea conducerii unitare a activităţii economico-sociale, ci la creşterea răs-

(Continuare în pag. 10)

PROGRAMUL-DIRECTIVĂ
al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 9)

punderii lor în înfăptuirea neabătută a legilor, a prevederilor de plan, în buna gestionare a proprietății socialiste. Este necesar ca planurile și programele — întocmite în profil de ramură, departamental și teritorial, cu participarea directă a întreprinderilor, centralelor, județelor și localităților — să asigure echilibrul material și financiar al economiei naționale, dezvoltarea ei proporțională, armonioasă, folosirea eficientă a întregului potențial productiv al țării. Se impune ca activitatea de planificare și prognoză să se realizeze într-o măsură tot mai mare cu aportul nemijlocit al organismelor și institutelor din domeniul științei și învățământului.

În concordanță cu cerințele **autogestiunii, ale mecanismului economico-financiar**, trebuie să se acționeze cu hotărîre pentru maximizarea eficienței economice în toate ramurile și în toate unitățile, pentru acoperirea cheltuielilor de producție și circulație din veniturile realizate, creșterea contribuției fiecărei întreprinderi la sporirea venitului național și la constituirea resurselor centralizate ale statului. Sistemul de prețuri, ansamblul pîrghiilor financiar-valutare vor exercita un rol tot mai important în dezvoltarea eficienței a economiei noastre.

Va fi perfecționat controlul activității economico-sociale — în condițiile creșterii rolului organelor de partid și de stat, al tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare și comisiilor de control ale maselor populare — urmărindu-se îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești, întărirea ordinii legale, a disciplinei financiare.

V

ORIENTĂRILE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ROMÂNIEI ÎN PERSPECTIVA ANILOR 2000 — 2010

În perioada de perspectivă pînă în anii 2000—2010 — pe baza principiilor socialismului științific, a concepției creatoare, revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii — se vor asigura înfăptuirea deplină a societății socialiste multilateral dezvoltate, înaintarea fermă a României spre comunism.

Linia strategică a politicii partidului va fi creșterea puternică, în continuare, a forțelor de producție, prin aplicarea celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane. România ridicîndu-se la stadiul de țară dezvoltată, cu o economie intensivă și armonios structurată, ca bază pentru realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor.

Producția industrială — care, față de 1990, se va dubla pînă în anii 2000—2005 — va deține și în viitor rolul determinant în asigurarea dezvoltării economico-sociale a țării. În următorul deceniu se va încheia, în linii generale, investigarea complexă a potențialului național de rezerve, inclusiv a structurilor geologice situate la mare adîncime și în platforma maritimă. O deosebită atenție se va acorda utilizării judicioase a potențialului hidroenergetic, funcționării la parametri optimi a centralelor nuclearo-electrice, punerii tot mai largi în valoare a surselor noi și recuperabile de energie, realizării de sisteme pentru stocarea pe durate mari a acesteia. Industria prelucrătoare se va dezvolta, în principal, pe seama valorificării superioare a resurselor materiale și de muncă, punîndu-se în continuare accentul pe extinderea sectoarelor de vîrf, cu un conținut ridicat de creativitate științifică și manoperă de calificare superioară. Industria bunurilor de consum va fi orientată spre creșterea calității și diversificarea largă a producției.

Va fi continuată, în mod consecvent, politica noii revoluții agrare, a realizării unei agriculturi moderne, în vederea obținerii unor producții înalte, care să asigure pe deplin necesitățile de consum ale populației, aprovizionarea industriei cu materii prime, celelalte nevoi ale țării. Pînă în anii 2000—2005 va trebui să se ajungă la o recoltă stabilă de 40—45 milioane tone de cereale anual. Se va intensifica acțiunea de organizare complexă a teritoriului, încheindu-se amenajarea întregii suprafețe posibile de irigat, precum și lucrările de prevenire și combatere a eroziunii solului și a excesului de umiditate. Producția agricolă se va baza, în tot mai largă măsură, pe cuceririle biologiei moderne și ingineriei genetice.

Vor fi integral realizate prevederile programelor naționale de dezvoltare a fondului forestier și de amenajare a bazinelor hidrologice, în vederea îmbinării armonioase a funcțiilor economice și ecologice ale pădurii și apelor.

Se va crea sistemul unitar și optimizat al transporturilor, în condițiile asigurării preponderenței căilor ferate, creșterii rolului transportului fluvial și maritim, limitării la strictul necesar a celui rutier.

Caracterul intensiv al dezvoltării economiei noastre se va materializa în sporirea însemnată a productivității muncii sociale și reducerea consumului de materii prime și energie, România situîndu-se și la acești parametri la nivelul statelor avansate.

Ridicarea eficienței activității economice va determina, în continuare, creșterea mai rapidă a venitului național comparativ cu dinamica produsului social. Se estimează că, față de 1990, pînă în anii 2000—2005 se va asigura o dublare a venitului național. La baza progresului neîntrerupt al patriei noastre se va afla înfăptuirea, și în perioada de perspectivă, a unei rate judicioase a acumulării, de 28—30 la sută.

Știința românească se va afirma pe deplin ca forță de producție nemijlocită, sporindu-și contribuția la promovarea unor tehnologii și echipamente care asigură cele mai înalte randamente în utilizarea resurselor materiale și energetice, o productivitate superioară a muncii sociale. Activitatea de cercetare din țara noastră își va intensifica aportul la studierea structurii materiei, a proceselor fizico-chimice, biochimice și de inginerie genetică, a biosferei, oceanului mondial, scoarței terestre și spațiului cosmic. Transformarea patriei noastre într-o puternică forță a progresului tehnico-științific reprezintă o cerință legică a înfăptuirii Programului partidului, a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

România va participa tot mai larg și cu eficiență sporită la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea în producție, știință și tehnică cu statele membre ale C.A.E.R. și celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Se vor îmbunătăți structura și eficiența exportului — care va deține o pondere tot mai însemnată, de cel puțin 30 la sută, în volumul producției-marfă —, urmînd să se asigure în continuare balanțe de plăți echilibrate.

Partidul nostru va acționa neabătut pentru perfecționarea — pe baza dezvoltării proprietății socialiste, a întregului popor și cooperatiste — a sistemului relațiilor de producție, pentru asigurarea concordanței necesare dintre acestea și evoluția forțelor de producție. Structura organizatorică va fi permanent adaptată la noile exigențe ale desfășurării activității economico-sociale. Se va întări, în continuare, rolul planului național ca instrument esențial de conducere unitară a economiei, asigurîndu-se fundamentarea riguroasă — cu participarea directă a tuturor unităților și localităților — a prevederilor de dezvoltare economico-socială a țării.

Afirmarea deplină, în toate sectoarele, a principiilor autoconducerii și autogestiunii va determina gospodărirea cu eficiență mereu sporită a potențialului nostru material și uman, implicarea tot mai profundă a maselor largi de oameni ai muncii, a întregului popor în conducerea societății.

Funcționarea mecanismului economic se va întemeia pe continua perfecționare a sistemului de prețuri, a pîrghiilor financiar-monetare; prin întărirea monedei naționale vor fi create premisele pentru trecerea la convertibilitatea internațională a leului.

Manifestînd cea mai înaltă responsabilitate față de destinele națiunii noastre, partidul va promova, în mod consecvent, politica de asigurare a unui spor natural normal al populației și a unei structuri demografice echilibrate.

Generalizarea pregătirii liceale, extinderea în continuare a învățămîntului superior, instituirea efectivă a instruirii permanente prin sistemul reciclării profesionale, promovarea formelor avansate de organizare, mecanizare complexă și automatizare a producției vor accelera procesul de reducere a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală.

Pe măsura introducerii tehnicii noi și creșterii productivității muncii se vor crea condiții pentru reducerea, în limite rezonabile, a săptămînii de lucru, concomitent cu asigurarea locurilor de muncă pentru noile generații de tineri, pentru întreaga populație activă. Ca rezultat al schimbărilor tehnologice ce vor interveni în producție, precum și al afirmării plenare a valorilor socialismului în conștiința maselor, munca se va manifesta tot mai mult ca o necesitate vitală a omului.

Prin înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, de sistematizare și modernizare a județelor și localităților, toate orașele și comunele vor deveni centre puternice, capabile să asigure condiții corespunzătoare de muncă și viață locuitorilor, participarea intensă a acestora la rezolvarea problemelor de interes general.

În vederea satisfacerii nevoilor, științific fundamentate, ale întregului popor, se vor urmări realizarea în continuare a unui consum alimentar într-o structură adecvată cerințelor fiziologice ale organismului uman, acoperirea necesarului de bunuri industriale și servicii, crearea unor condiții optime de odihnă și recreere, de îngrijire a sănătății, accesul larg la cultură al tuturor oamenilor muncii.

Menținîndu-se un raport echitabil între veniturile mici și mari — care va fi de 1 la 4,5 pînă în anul 2000 —, se va urmări ca nivelul minim al retribuției să asigure condiții de viață corespunzătoare, demne, pentru toți membrii societății. Va crește în continuare rolul fondurilor sociale de consum, acestea reprezentînd un factor esențial al ridicării nivelului de trai al întregului popor. Repartiția socialistă se va împleti, astfel, tot mai strîns cu criteriul repartiției comuniste privind satisfacerea deplină a necesităților raționale de viață ale tuturor membrilor societății.

În condițiile dezvoltării și modernizării activității economico-sociale, va avea loc o continuă apropiere între toate clasele și categoriile sociale, pe calea ridicării nivelului general de cultură și civilizație al întregului popor, a reducerii deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre oraș și sat. Se va ajunge astfel la întărirea unității și omogenizarea societății noastre socialiste, la realizarea poporului unic muncitor, animat de aceleași năzuințe și interese comune de a-și făuri în mod conștient viitorul liber și independent, de bunăstare și fericire.

Prin înfăptuirea orientărilor pentru perioada de perspectivă, România va deveni o țară socialistă multilateral dezvoltată, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un înalt nivel de civilizație materială și spirituală, creîndu-se astfel premisele pentru afirmarea tot mai viguroasă a principiilor comuniste de muncă și viață.

★

Realizarea obiectivelor prevăzute în Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român depinde într-o măsură hotărîtoare de asigurarea unor condiții internaționale de pace și liniște, de largă colaborare între state și națiuni, care să permită poporului nostru — ca, de altfel, tuturor popoarelor lumii — să-și consacre plenar activitatea, forțele sale creatoare asigurării progresului economico-social, făuririi unei vieți demne și fericite. Realitățile de astăzi arată că nici o țară, nici un popor nu poate avea certitudinea că-și va înfăptui aspirațiile de bunăstare și prosperitate atîta vreme cît în lume continuă să se acumuleze uriașe arsenale de arme — în primul rînd de arme nucleare, chimice și alte mijloace de distrugere în masă —, cît în diferite regiuni ale planetei se mențin și chiar se accentuează stările de încordare și conflicte, se manifestă cu tot mai multă pregnanță fenomene de criză și instabilitate economică, se adîncesc decalajele între țările sărace și bogate, iar numeroase alte probleme de importanță esențială pentru pacea și progresul omenirii rămîn nesoluționate.

Tocmai pornind de la aceste realități, de la interesele fundamentale ale națiunii noastre, ale tuturor popoarelor, România socialistă, făcînd totul pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a propriilor planuri și programe de dezvoltare economico-socială, este hotărîtă să participe și în viitor, în modul cel mai activ, la viața internațională, să-și aducă întreaga contribuție la rezolvarea constructivă a marilor probleme ce confruntă omenirea, la statornicirea trainică a unui climat mondial de încredere, securitate, colaborare și pace. În acest spirit, țara noastră va conlucra tot mai strîns cu celelalte state și națiuni, cu forțele înaintate și iubitoare de pace din întreaga lume, pentru promovarea fermă a politicii de dezarmare, securitate și pace, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, a unor relații noi, întemeiate pe principii de deplină egalitate și echitate, care să asigure progresul mai rapid al tuturor popoarelor, o largă și fructuoasă colaborare internațională.

Deși problemele situației mondiale actuale sînt deosebit de complexe și grave, România își exprimă convingerea că, acționînd unite, popoarele, forțele progresiste de pretutindeni pot imprima un curs nou în viața internațională, pot asigura afirmarea politicii de pace, de dezarmare, înțelegere și colaborare, făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

În același timp, Partidul Comunist Român își exprimă încrederea neclintită în perspectiva dezvoltării omenirii pe calea socialismului, în posibilitățile poporului nostru de a asigura triumful deplin și definitiv al principiilor socialismului științific în România, edificarea societății socialiste și comuniste pe pămîntul patriei străbune. Garanția mersului neabătut înainte pe această luminoasă cale o constituie puternica bază tehnico-materială făurită în țara noastră, înaltul nivel de dezvoltare economico-socială și spirituală realizat în anii construcției socialiste și, mai presus de toate, o constituie unitatea clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, voința nestrămutată a întregii națiuni de a înfăptui politica revoluționară, profund științifică și realistă a partidului — politică a cărei justețe a fost confirmată în mod strălucit de viață și care corespunde pe deplin intereselor de dezvoltare liberă, independentă a patriei, cauzei socialismului și comunismului, asigurării unei vieți de bunăstare și fericire pentru întregul nostru popor.

TEZELE

pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

privind dezvoltarea societății românești, perfecționarea conducerii economico-sociale, dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, creșterea rolului Partidului Comunist Român, intensificarea activității ideologice, politico-educative, ridicarea nivelului de cunoaștere științifică, de cultură, a conștiinței revoluționare, raportul de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment de însemnătate istorică în viața social-politică a țării, în activitatea partidului și poporului nostru.

Desfășurîndu-se în anul jubiliar al celei de-a 45-a aniversări a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifasciștă și antiimperialistă, Congresul va prilejui o profundă și multilaterală evaluare a drumului parcurs de poporul român în construcția socialistă, îndeosebi de la Congresul al IX-lea al partidului, a activității desfășurate pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale, va analiza stadiul actual al societății românești și va stabili obiectivele și liniile directoare ale dezvoltării României în perioada 1991—1995 și, în perspectivă, pînă în anii 2000—2010. Prin hotărîrile pe care le va adopta, Congresul se va înscrie în istorie drept congresul marilor victorii socialiste, al triumfului principiilor socialismului științific în transformarea revoluționară a societății românești, al adevăratei suveranități și al independenței depline, economice și politice, a României.

Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului trebuie să prilejuiască o largă dezbatere în rîndul comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, a problemelor fundamentale ale activității de construcție socialistă din patria noastră, asigurînd elaborarea democratică a liniei generale și a orientărilor de perspectivă ale dezvoltării țării. Hotărîrile ce vor fi adoptate de Congres vor reprezenta astfel expresia aspirațiilor și voinței întregului nostru partid și popor.

I. Dezbaterea Tezelor din aprilie 1988 și a Expunerilor tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenarele C. C. al P. C. R. din noiembrie 1988 și aprilie 1989 — expresie a profundului democratism al societății noastre, a puternicei unități dintre partid și popor

Tezele pentru Congresul al XIV-lea se întemeiază pe aprecierile și orientările cuprinse în expunerile secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la ședința Comitetului Politic Executiv din aprilie 1988, la marele forum democratic din noiembrie anul trecut și la Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1989, larg dezbătute de comuniști, de oamenii muncii și adoptate de întregul partid și popor ca documente programatice ale construirii noii orînduiri în actuala etapă istorică, pe baza aplicării consecvente, creatoare, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete din România. Prezentele Teze au fost dezvoltate și îmbogățite pe baza discuțiilor din cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, a magistralei expuneri a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la această plenară.

Aceste documente constituie o generalizare strălucită a experienței poporului român, a partidului nostru comunist și reprezintă o nouă și importantă contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea și îmbogățirea creatoare a socialismului științific și practicii revoluționare.

Dezbaterea ideilor, tezelor și orientărilor cuprinse în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu — cea mai largă și cuprinzătoare dezbatere care a avut loc pînă acum în partid, în societatea noastră — a reprezentat o adevărată școală de educație revoluționară, patriotică a comuniștilor, a maselor de oameni ai muncii, a întregii societăți. Ea s-a transformat într-un adevărat referendum în care națiunea noastră și-a exprimat adeziunea deplină la politica partidului și statului. Dezbaterile s-au desfășurat într-un spirit de înaltă responsabilitate comunistă, patriotică, de analiză critică și autocritică a activității din toate domeniile, dînd o puternică expresie caracterului profund al democrației de partid, al democrației noastre muncitorești-revoluționare.

În mod unanim, participanții la dezbateri au evidențiat cu putere contribuția hotărîtoare, de inestimabilă valoare, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea și elaborarea întregii politici interne și externe, la opera de construcție socialistă din țara noastră. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul nostru popor au adus, cu acest prilej, un înalt omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele conducător al națiunii noastre socialiste, creatorul de geniu al strategiei revoluționare a partidului nostru, deschizătorul căii înaintării României spre comunism, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, personalitate politică proeminentă a lumii contemporane. Oamenii muncii și-au exprimat cea mai profundă recunoștință pentru modul strălucit în care secretarul general al partidului asigură înfăptuirea consecventă a principiilor socialismului științific în țara noastră, conducînd, cu înaltă fermitate revoluționară, națiunea română pe drumul bunăstării și fericirii.

În același timp, participanții la dezbateri au evidențiat contribuția deosebită a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, eminent om politic și savant de renume mondial, militant de frunte al partidului și statului nostru, la elaborarea și înfăptuirea programelor de dezvoltare a țării, la organizarea și modernizarea activității din toate sectoarele vieții economice și sociale, la progresul științei și tehnicii, al învățămîntului și culturii.

Dezbaterea acestor istorice documente a evidențiat cu putere faptul că între partid și popor există o unitate deplină și de nezdruncinat, că poporul român, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este ferm hotărît să-și făurească în mod liber și conștient propriul său destin — destinul socialist și comunist.

II. Lupta milenară a poporului român pentru libertate socială și națională, pentru independență și unitate

Făurirea noii orînduiri în România este rezultatul legic al dezvoltării istorice, al luptei îndelungate a poporului român, a forțelor democratice și progresiste, a clasei muncitoare și partidului ei politic împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață mai bună, liberă și independentă.

Pe teritoriul țării noastre s-au succedat, de-a lungul mileniilor, orînduirile social-economice cunoscute în evoluția umanității. Geto-dacii — strămoșii poporului român — au trăit și s-au dezvoltat pe această vatră cu mii de ani înainte. O importanță deosebită a avut crearea, acum 2 060 de ani, a statului centralizat geto-dac, sub conducerea lui Burebista, ajuns la o mare înflorire în vremea lui Decebal. Cucerirea unei părți a Daciei de către romani, după lupte îndelungate, cu toate consecințele negative pe care le-a determinat, a dus la împletirea celor două civilizații și formarea, pe această bază, a poporului român.

După retragerea armatei și administrației romane din Dacia, în secolul al III-lea e.n., populația locală și-a organizat existența în formațiuni statale de sine stătătoare — cnezate, voievodate — ceea ce i-a asigurat continuitatea, capacitatea de apărare împotriva invaziilor diferitelor triburi și populații migratoare, aflate într-un stadiu inferior de civilizație. Constituirea celor trei state feudale — Muntenia, Transilvania, Moldova — a marcat o treaptă superioară în dezvoltarea societății românești. În lupta pentru libertate și independență, rolul hotărîtor a revenit maselor largi populare, în primul rînd țărănimii, care timp de secole a reprezentat principala forță a progresului social, a apărării țării.

Între cele trei țări românești s-au dezvoltat puternice legături economice și politice — bazate pe comunitatea de origine, limbă și cultură — care au dus la afirmarea conștiinței naționale, la intensificarea luptei pentru unirea într-un singur stat. Unirea țărilor române, în anul 1600, sub glorioasa domnie a lui Mihai Viteazul, a materializat, deși pentru scurt timp, voința nezdruncinată a poporului nostru de a trăi unit în granițele strămoșești.

Înfrîngerea formării statului național român s-a datorat dominației străine, exploatării și asupririi de către imperiul otoman, imperiul țarist și imperiul austro-ungar, care au ținut în loc sute de ani dezvoltarea țărilor române. Dar jugul asupririi străine nu a putut împiedica lupta dreaptă a poporului nostru pentru realizarea idealului național, pentru progres și civilizație. În epoca modernă, aspirațiile fundamentale ale poporului român au dobîndit noi dimensiuni, manifestîndu-se cu putere în revoluțiile de la 1784, 1821 și 1848, care au stimulat dezvoltarea generală a societății, au creat condiții pentru realizarea unității naționale.

Înfăptuirea în 1859 a statului național român modern, prin unirea Moldovei cu Muntenia sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, a constituit nucleul statului național unitar; amplele și profundele reforme aplicate cu acest prilej au înscris România în rîndul statelor avansate ale lumii.

Proclamarea la 9 mai 1877 a deplinei independențe de stat a României și consfințirea ei în războiul din 1877—1878 au constituit o puternică reafirmare a voinței tuturor românilor de a trăi într-o țară liberă, unită și suverană și au asigurat condiții pentru progresul forțelor de producție, pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale.

Făurirea statului național unitar român în anul 1918 a constituit o strălucită victorie istorică a luptei eroice pentru unitate și libertate a poporului nostru. Marea Unire a dat un puternic impuls dezvoltării forțelor de producție — industriei și celorlalte sectoare economice —, realizării unor reforme sociale, afirmării capacităților creatoare ale poporului.

III. Făurirea socialismului — cerință istorică legică, obiectivă a dezvoltării sociale. Apariția mișcării muncitorești — etapă superioară în lupta poporului român pentru eliberare socială și națională. Lupta clasei muncitoare din România și a partidului ei politic revoluționar pentru răsturnarea vechii orînduiri și trecerea la edificarea noii societăți

Dezvoltarea forțelor de producție, apariția relațiilor de producție capitaliste, lupta de clasă între proletariat și burghezie au dus în mod necesar la apariția mișcării revoluționare, la însușirea de către aceasta a principiilor socialismului științific. Clasa muncitoare s-a afirmat pe arena politică a epocii drept cea mai înaintată forță socială, consecvent revoluționară în lupta pentru lichidarea exploatării omului de către om și făurirea socialismului.

Pentru desfășurarea cu succes a luptei revoluționare și îndeplinirea misiunii sale istorice, clasa muncitoare a adoptat de la început forme de organizare proprii.

În anul 1893 s-a creat, pe baza principiilor socialismului științific, elaborate de K. Marx și Fr. Engels, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, unul dintre primele partide muncitorești din Europa, care a înscris în programul său de luptă răsturnarea orînduirii capitaliste și edificarea societății socialiste.

Partidul Comunist Român, făurit la 8 mai 1921 — ca rezultat al voinței democratice al delegaților la Congresul Partidului Socialist de transformare a acestui partid în partid comunist — a asigurat întărirea unității de acțiune a

(Continuare în pag. 12)

TEZELE

pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 11)

clasei muncitoare în marile bătălii purtate împotriva exploatării și asupririi, a monopolurilor străine, pentru o viață liberă, demnă și independentă.

În condițiile instaurării hitlerismului la putere în Germania și creșterii pericolului fascismului, războiului și revizionismului, Partidul Comunist Român și-a amplificat lupta revoluționară pentru unirea maselor largi populare în vederea apărării integrității și suveranității României. În cadrul evenimentelor din anii grei ai ilegalității s-a relief at cu putere activitatea eroică, plină de abnegație, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, pentru înfăptuirea idealurilor supreme ale poporului român. Puternicele bătălii de clasă din deceniul al patrulea au culminat cu marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, în organizarea și desfășurarea căreia o contribuție determinantă au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu. Partidul comunist a fost organizatorul și însuflețitorul luptei poporului român împotriva fascismului, războiului, a dominației Germaniei hitleriste, pentru răsturnarea dictaturii antonesciene, pentru apărarea integrității și suveranității României.

Partidul Comunist Român, cadrele sale de bază, în rîndul cărora s-a afirmat puternic personalitatea eroică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au organizat și condus cu strălucire poporul român la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, care a marcat un moment epocal în istoria României, a lichidat pentru totdeauna dominația imperialistă, a deschis calea spre adevărata independență, creînd condițiile ca poporul să poată să-și făurească viitorul așa cum îl dorește, fără nici un amestec din afară. Mărețul act istoric de la 23 August 1944 a creat condiții pentru înfăptuirea unor uriașe transformări revoluționare, a lichidării exploatării și asupririi, a instaurării puterii clasei muncitoare, a întregului popor.

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, trecerea la construirea societății noi, socialiste în România constituie expresia cerințelor legice ale dezvoltării sociale, rezultatul procesului istoric obiectiv al succesiunii modurilor de producție, determinat de dialectica progresului social, de necesitatea concordanței dintre dezvoltarea forțelor de producție și caracterul relațiilor de producție, reprezintă o încununare a îndelungatei lupte revoluționare desfășurate de clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, este opera istorică a întregului nostru popor.

IV. Etapele procesului revoluționar unitar de construire și dezvoltare a noii orînduiri în România

În prima etapă — 23 August 1944—30 Decembrie 1947 — au fost îndeplinite obiectivele revoluției popular-democratice. România a participat cu toate forțele economice și militare la războiul antifascist, pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste. La 6 martie 1945 a fost instaurat guvernul democratic, muncitoresc-țărănesc, iar la 30 decembrie 1947 a fost abolită monarhia și proclamată Republica, încheindu-se astfel o epocă și începînd un capitol nou în istoria poporului român.

Anul 1948 a marcat trecerea la o nouă etapă — etapa revoluției socialiste. Făurirea, în februarie 1948, a partidului unic al clasei muncitoare a asigurat forța politică conducătoare a poporului pe calea socialismului. Naționalizarea principalelor mijloace de producție, în iunie 1948, a dus la lichidarea proprietății capitaliste, a pus bazele dezvoltării socialiste a economiei românești, iar prin încheierea procesului cooperativizării agriculturii, în 1962, s-au generalizat relațiile de producție socialiste în întreaga economie.

Viața, practica revoluționară au demonstrat, atît în cadrul țării noastre, cît și pe plan mondial, rolul fundamental, hotărîtor al proprietății socialiste a întregului popor și cooperatiste, în făurirea noii orînduiri sociale. Dezvoltarea și întărirea ei continuă constituie o necesitate vitală, orice diminuare a marii proprietăți socialiste, întoarcerea la forme de proprietate capitalistă, inclusiv la mica proprietate, este de natură să pună în pericol nu numai construirea socialismului, ci și însăși dezvoltarea economico-socială a popoarelor, bunăstarea și independența lor.

Transformările economico-sociale revoluționare înfăptuite în perioada 1948—1965 au asigurat înlăturarea exploatării omului de către om, dezvoltarea pe baze socialiste a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate. În această etapă a construcției socialiste s-a desfășurat o muncă intensă, au fost învinse multe greutăți inerente unei opere de o asemenea amploare. Trebuie spus, totodată, că au fost comise o serie de greșeli și încălcări ale legalității socialiste, s-au manifestat puternice concepții străine, de subapreciere a forței și capacității poporului român, a clasei muncitoare, de denaturare a istoriei, limbii și culturii române, care au dăunat dezvoltării socialiste a patriei.

Partidul a reușit să învingă aceste greutăți, să înlăture fenomenele negative, să mobilizeze clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor într-un uriaș efort constructiv care a asigurat înaintarea fermă a României pe calea dezvoltării economico-sociale, consolidarea orînduirii noi, socialiste și trecerea la o etapă superioară a procesului revoluționar în țara noastră.

V. Congresul al IX-lea — eveniment de importanță istorică, moment de cotitură care a marcat începutul unei noi epoci revoluționare în activitatea partidului, în opera de făurire a socialismului în patria noastră

În desfășurarea procesului revoluționar în țara noastră, un moment de cotitură radicală, de adevărată răscruce istorică l-a constituit Congresul al IX-lea, cînd în fruntea Partidului Comunist Român a fost ales marele fiu al neamului, eroul comunist al națiunii române moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Congresul al IX-lea a făcut o profundă și exigentă analiză a primei etape a construcției socialiste și a stabilit principii și orientări de importanță fundamentală pentru transformarea revoluționară a societății românești.

Meritul nepieritor al Congresului al IX-lea, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost ruperea hotărîtă cu teoriile și practicile anacronice, cu conceptul greșit al „modelului unic" în construirea socialismului, cu ploconirea în fața unor idei străine și a unor forme de organizare a societății în contradicție cu realitățile noastre naționale, înlăturarea gîndirii dogmatice, conservatoare în toate domeniile, care împiedica desfășurarea forței revoluționare a partidului, a capacității creatoare a poporului.

Congresul al IX-lea a intrat în istorie prin proclamarea fermă a dreptului inalienabil al partidului nostru de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, aplicînd în mod creator adevărurile universal-valabile, principiile socialismului științific la condițiile concrete din România, la specificul nostru național, la realitățile și cerințele fiecărei etape istorice.

Congresul al IX-lea a pus în centrul întregii politici de construire a socialismului făurirea unei puternice baze tehnico-materiale, ca factor primordial al progresului multilateral al societății. Totodată, a fost subliniată necesitatea obiectivă a perfecționării continue a relațiilor de producție și sociale în concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție.

Partidul a pornit de la principiul socialismului științific, potrivit căruia dezvoltarea democrației socialiste și crearea condițiilor pentru participarea largă și nemijlocită a maselor de oameni ai muncii la conducerea vieții economico-sociale reprezintă o necesitate legică a edificării noii orînduiri sociale. Această teză de importanță fundamentală și-a găsit expresia în principiul formulat și tradus cu consecvență în viață de partidul nostru : „făurirea socialismului cu poporul și pentru popor".

O importanță deosebită a avut repunerea în drepturile ei legitime a glorioasei istorii naționale, a milenarelor noastre tradiții progresiste, revoluționare, restabilirea adevărului istoric privitor la originile, formarea și dezvoltarea poporului român pe aceste meleaguri.

În spiritul orientărilor Congresului al IX-lea a fost adoptată noua Constituție care statuează largul democratism al orînduirii noastre sociale. O importanță deosebită a avut criticarea greșelilor, abuzurilor și ilegalităților comise în perioadele anterioare, măsurile luate pentru ca acestea să nu se mai repete niciodată în societatea noastră, pentru întărirea și respectarea legalității socialiste.

Congresul al IX-lea a reprezentat un moment esențial în întărirea politico-organizatorică și dinamizarea partidului nostru, în creșterea rolului său conducător în societate, în intensificarea legăturilor cu oamenii muncii, cu întregul popor, în afirmarea sa ca exponent al intereselor vitale ale națiunii.

Orientările stabilite de Congresul al IX-lea — în elaborarea cărora rolul hotărîtor l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu — au promovat un spirit nou în întreaga operă de construcție socialistă, au deschis cîmp larg afirmării energiilor creatoare ale poporului, au redat națiunii noastre sentimentul demnității și încrederii în forțele proprii, au cimentat unitatea sa de nezdruncinat în jurul partidului comunist.

VI. Profundele transformări revoluționare înfăptuite în societatea românească în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea în domeniul economic, social, al științei, învățămîntului și culturii

Pe baza liniei generale stabilite de Congresul al IX-lea, întărită și dezvoltată de toate congresele și conferințele naționale ulterioare, a tezelor de inestimabilă valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la legea obiectivă a reproducției socialiste lărgite, partidul a pus în fața poporului obiectivul realizării unei înalte rate a acumulării, ca o condiție vitală a lichidării într-un timp cît mai scurt a rămînerii în urmă a țării și făuririi unei economii socialiste moderne. În cadrul unor largi dezbateri publice, întreaga noastră națiune a optat pentru alocarea anuală a circa o treime din venitul național în scopul creșterii și modernizării forțelor de producție, al industrializării, dezvoltării agriculturii și celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Grăitor pentru uriașul efort constructiv desfășurat de națiunea noastră este faptul că circa 90 la sută din mijloacele fixe de care dispune azi societatea au fost create în perioada de după Congresul al IX-lea.

În efortul de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale a societății, partidul a asigurat repartizarea armonioasă a forțelor de producție în toate zonele și județele țării, creînd condiții de muncă pentru toți cetățenii, deplina egalitate în drepturi a oamenilor muncii, fără nici o deosebire, posibilități ca toți locuitorii țării să se bucure de cuceririle civilizației socialiste.

Dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție au putut avea loc și ca urmare a lichidării concepției greșite, manifestate în perioada dinaintea Congresului al IX-lea, potrivit căreia nu trebuia dezvoltată cercetarea științifică proprie. Pe baza orientărilor Congresului al IX-lea a fost organizată o largă rețea de institute și unități de cercetare, știința devenind cu adevărat o forță de producție și, totodată, un factor de prim ordin al progresului general al societății. Dispunem de o puternică forță științifică, avem importante realizări în cercetarea științifică și tehnică, precum și programe de largă perspectivă în toate domeniile. Întregul partid și popor apreciază în mod deosebit rolul și contribuția hotărîtoare ale tovarășei Elena Ceaușescu la progresul și înflorirea științei, culturii și învățămîntului românesc, la aplicarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice moderne, în întreaga operă de edificare socialistă a patriei noastre.

Corespunzător prevederilor proiectului Programului-Directivă, România va deveni în perioada următoare — pînă la sfîrșitul mileniului al doilea și în primele decenii ale mileniului al treilea — o puternică forță a progresului tehnico-științific, cu un înalt nivel de dezvoltare în toate domeniile. De aceasta depind însuși mersul înainte al societății socialiste, crearea condițiilor pentru trecerea României la comunism.

Pornind de la legitatea concordanței între forțele de producție și relațiile de producție, partidul a luat un șir de măsuri de cea mai mare importanță pentru întărirea și perfecționarea proprietății socialiste, pentru manifestarea, în condiții superioare, a calității oamenilor muncii de proprietari colectivi ai mijloacelor de producție. S-a avut permanent în vedere că întărirea și creșterea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, reprezintă condiția esențială a dezvoltării revoluționare a societății, calea evitării apariției oricăror forme de exploatare a omului de către om.

Pe baza orientărilor Congresului al IX-lea au fost adoptate măsuri de perfecționare a sistemului de cointeresare materială a oamenilor muncii, de așezare fermă a retribuției pe principiul socialist al cantității și calității muncii. Partidul a acționat pentru lichidarea deosebirilor nejustificate între nivelul veniturilor, pentru așezarea fermă a întregii vieți sociale pe principiile eticii și echității socialiste.

În decursul perioadei care a trecut de la Congresul al IX-lea a fost perfecționat sistemul politic, s-a asigurat democratizarea organelor de stat centrale și locale, s-a modificat legea electorală, introducîndu-se mai multe candidaturi pentru un loc de deputat, s-au creat noi organisme democratice, care asigură participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea societății. Frontul Democrației și Unității Socialiste — care înmănunchează toate organizațiile de masă și obștești, uniunile și asociațiile științifice, profesionale, ale oamenilor de creație, precum și O.D.U.S., în rîndul cărora activează peste patru milioane de cetățeni care nu sînt membri ai partidului — cuprinde practic întreaga națiune, exprimă largul democratism al orînduirii noastre.

Rezultatele strălucite obținute în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea constituie cea mai convingătoare mărturie a justeței politicii generale a partidului nostru, a realismului obiectivelor sale fundamentale, a uriașei forțe transformatoare a socialismului. Totodată, ele exprimă abnegația cu care întregul popor acționează pentru transpunerea în viață a Programului partidului, ce corespunde pe deplin intereselor și năzuințelor sale vitale.

Epoca celor 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea — numită cu îndreptățită mîndrie de întregul popor „Epoca Nicolae Ceaușescu" — este cea mai bogată în realizări din întreaga istorie a poporului român.

VII. Stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești. Marile succese obținute pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România

În cele peste patru decenii de construcție socialistă, România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată, predominant agrară, într-o țară industrial-agrară, cu un înalt nivel de civilizație.

În acest an, producția industrială va fi de circa 135 de ori mai mare decît în 1945, o creștere de 120 ori fiind realizată după Congresul al IX-lea. Avem astăzi o industrie modernă, care poate realiza produse de mare complexitate, de înaltă calitate și nivel tehnic. Producția agricolă a crescut de circa 10 ori față de 1945, din care de peste 6 ori după 1965. Avuția națională a ajuns la 5 178 miliarde lei, iar fondurile fixe productive la circa 2 700 miliarde lei. Venitul național va fi, în acest an, de 40 de ori mai mare decît în 1945 — din care o creștere de 33 ori s-a realizat după Congresul al IX-lea.

Fondul de retribuire a crescut, în perioada de după Congresul al IX-lea, de aproape 6 ori, retribuția medie de peste 3 ori, iar retribuția minimă s-a majorat de peste 3,3 ori, realizîndu-se un raport de 1 la 4,7 între veniturile mici și cele mari. Un rol important în ridicarea nivelului de trai l-au avut cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul statului, care au crescut continuu, urmînd să ajungă în anul 1990 la 14 900 lei pe o familie, față de 3 530 lei în 1965.

S-a generalizat învățămîntul de 10 ani, iar pînă la sfîrșitul actualului cincinal va fi, practic, generalizat învățămîntul de 12 ani. S-au dezvoltat puternic rețeaua sanitară, activitatea de ocrotire a sănătății, s-au construit spitale, dispensare și alte așezăminte medicale.

În cursul lunii martie a acestui an, țara noastră a înregistrat un succes istoric — rambursarea în întregime a datoriei externe. Pentru prima dată în îndelungata sa istorie, România nu mai plătește tribut nimănui, devenind cu adevărat independentă economic și politic.

De la înălțimile la care s-a ajuns, întregul popor privește tot ceea ce s-a realizat cu îndreptățită mîndrie și cu hotărîrea fermă de a acționa pentru perfecționarea continuă a întregii activități, pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor strategice cuprinse în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

VIII. Realizările obținute de poporul român în cincinalul 1986 — 1990 în înfăptuirea obiectivului strategic stabilit de Congresul al XIII-lea al partidului, de trecere a României la un nou stadiu de dezvoltare — cel de țară socialistă mediu dezvoltată

În actualul cincinal (1986—1990) s-au obținut noi și importante succese în toate domeniile activității economico-sociale. Au continuat dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, a democrației muncitorești revoluționare, s-au realizat noi progrese pe calea ridicării nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor. Realizările de pînă acum și prevederile pentru ultimul an al cincinalului asigură realizarea, în linii generale, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului privind înfăptuirea obiectivului strategic de trecere a României la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată.

Producția-marfă industrială crește, pe ansamblul cincinalului, cu circă 40 la sută. În agricultură s-au obținut producții medii anuale de peste 30 milioane tone cereale — cele mai mari din istoria țării. În investiții se realizează un volum de lucrări de circa 1 300 miliarde lei, dîndu-se în funcțiune noi și importante capacități industriale și agrozootehnice. În toate județele s-a înfăptuit un vast program de construcții de locuințe și așezăminte social-culturale.

Importante realizări s-au obținut în domeniul indicatorilor de eficiență economică: productivitatea muncii în industria republicană crește, pe ansamblul cincinalului, cu peste 35 la sută. S-a asigurat sporirea rentabilității produselor și a eficienței fondurilor fixe.

Aceste succese au făcut posibilă creșterea, față de anul 1985, cu peste 10 la sută a retribuției reale a oamenilor muncii. Pensiile au sporit în medie cu 8 la sută, iar pensiile mici cu peste 40 la sută. Un succes deosebit îl constituie, de asemenea, stabilitatea prețurilor și tarifelor, al căror indice s-a situat sub cel planificat. A fost extinsă baza materială a științei, învățămîntului și culturii, s-a îmbunătățit asistența medicală.

În această perioadă s-a intensificat participarea României la diviziunea internațională a muncii, s-au dezvoltat colaborarea și cooperarea cu țările membre ale C.A.E.R., cu celelalte țări socialiste, cu toate statele lumii.

În activitatea economico-socială s-au manifestat și lipsuri, greutăți, nu totul a mers ușor. Dar ceea ce s-a realizat demonstrează forța și vitalitatea economiei noastre socialiste, justețea liniei politice generale a partidului de făurire a noii orînduiri, hotărîrea întregului popor de a o transpune în viață. Este deosebit de semnificativ că toate realizările au fost obținute în condițiile unor grave instabilități economice mondiale, care au afectat practic toate țările, îndeosebi pe cele în curs de dezvoltare.

Succesele dobîndite în actualul cincinal crează baza trainică pentru ridicarea patriei pe noi și noi trepte de progres și civilizație.

IX. Trecerea României la făurirea etapei superioare a societății socialiste. Obiectivele principale ale dezvoltării economico-sociale în viitorul cincinal și în perspectivă, pînă în anul 2000 și în primul deceniu al mileniului al treilea. Înfăptuirea programelor de dezvoltare intensivă, de perfecționare a organizării și modernizare a industriei și a celorlalte ramuri, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii

România se va înscrie în deceniul următor în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, pe planul relațiilor de producție și al soluționării problemelor sociale, țară noastră fiind deja înaintea țărilor capitaliste dezvoltate.

Conform prevederilor înscrise în proiectul Programului-Directivă al celui de-al XIV-lea Congres, partidul nostru va acționa, în viitorul cincinal, în perioada pînă în anul 2000 și primul deceniu al mileniului trei, pentru continuarea dezvoltării armonioase a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor raporturilor sociale, realizarea unei noi calități a muncii și vieții, întărirea democrației muncitorești-revoluționare, participarea tuturor cetățenilor la conducerea societății, manifestarea deplină a personalității umane.

În cel de-al 9-lea plan cincinal, în centrul preocupărilor se vor afla dezvoltarea intensivă a economiei naționale, înfăptuirea programelor de modernizare a producției, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile — ca cerință esențială pentru trecerea la cea de-a doua fază a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Producția-marfă industrială urmează să crească, în ansamblu, cu circa 30—35 la sută. Se va dezvolta puternic baza proprie de materii prime și materiale, de resurse energetice. Va fi continuat procesul de dezvoltare a industriei prelucrătoare, acordîndu-se prioritate sectoarelor de vîrf. Va crește mai rapid productivitatea muncii, se vor reduce consumurile, se vor diminua costurile, se vor ridica rentabilitatea fiecărui produs, precum și venitul național pe unitatea de fonduri fixe.

Producția globală agricolă va spori cu 20—25 la sută, pe baza folosirii raționale a fondului funciar și creșterii potențialului productiv al pămîntului. Se vor generaliza producțiile mari, realizîndu-se, pînă în anii 2000—2005, o producție agricolă stabilă de cel puțin 40—45 milioane tone cereale anual. Agricultura va asigura satisfacerea cerințelor economiei naționale și aprovizionarea populației la nivelul cerințelor științifice de consum.

Politica în domeniul investițiilor — care se vor ridica în cincinalul viitor la 1 600—1 700 miliarde lei — va permite modernizarea mijloacelor de muncă, dotarea unităților cu cele mai perfecționate utilaje, aplicarea largă a tehnologiilor avansate. Din volumul investițiilor, circa 250 de miliarde lei vor fi alocați în agricultură, îndeosebi pentru finalizarea programului național de îmbunătățiri funciare, iar circa 250 miliarde lei pentru înfăptuirea programului de dezvoltare și modernizare a localităților patriei.

La baza activității în toate ramurile economiei vor sta cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Aceasta presupune o concentrare și mai puternică a cercetării în domeniile fundamentale ale progresului, România devenind în deceniul următor o puternică forță a științei, învățămîntului și culturii. Pe baza programelor elaborate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cercetarea va fi orientată în direcția modernizării industriei, sporirii producțiilor agricole și zootehnice, dezvoltării tuturor domeniilor vieții economice și sociale. În cincinalul viitor se va asigura pregătirea profesională a circa 2 milioane de persoane.

Menținerea unei rate a acumulării de 28—30 la sută pe ansamblul perioadei 1991—2000 va asigura resursele necesare atît dezvoltării intensive a economiei, cît și ridicării nivelului de trai al poporului.

Va avea loc o îmbunătățire continuă a condițiilor de muncă și viață pentru toți cetățenii, urmînd ca populația activă să ajungă, în 1995, la 12 milioane, iar numărul personalului muncitor la 8 180 000—8 240 000, respectiv circa 68 la sută din populația activă. Retribuția medie reală va spori în 1995, comparativ cu 1990, cu 5—8 la sută, iar veniturile totale ale țărănimii cooperatiste, de asemenea, cu 5—8 la sută. Se va asigura, pînă în anul 2000, un raport de circa 1 la 4,5 între retribuțiile mici și cele mari. La stabilirea nivelului minim trebuie să avem în vedere ca fiecare om al muncii să-și poată asigura o viață demnă, civilizată, corespunzător cerințelor științific determinate. De aceste cerințe trebuie să se țină seama, în mod corespunzător, la stabilirea pensiilor mici. Va fi menținută, în continuare, stabilitatea prețurilor.

Învățămîntul va fi legat mai strîns de cerințele economiei naționale, se va dezvolta sistemul de asistență sanitară, va fi perfecționată activitatea culturală, se vor face pași importanți pe calea apropierii condițiilor de muncă și viață ale locuitorilor de la sate de cele de la orașe.

În cel de-al 9-lea cincinal, prin construirea a 700 000 apartamente din fondurile statului, în mediul urban va fi rezolvată problema locuințelor. Se prevede, totodată, realizarea de către locuitorii comunelor a unui număr important de case în cadrul programelor de dezvoltare și sistematizare a localităților.

România va dezvolta relațiile economice și tehnico-științifice internaționale, va participa tot mai activ la diviziunea internațională a muncii. Încă din acest cincinal se va trece la o cooperare mai intensă în realizarea unor obiective industrial-agrare cu alte țări, pe baza principiului avantajului reciproc.

Proiectînd astfel viitorul României, partidul nostru subliniază că fizionomia societății socialiste multilateral dezvoltate se deosebește profund, prin conținutul ei, de societatea capitalistă dezvoltată de astăzi. Orînduirea capitalistă nu a rezolvat și nu poate rezolva problemele fundamentale ale omului, ale popoarelor. Nivelul atins de capitalismul contemporan, apreciat doar după criteriul venitului mediu pe locuitor, ascunde mari discrepanțe între condițiile de viață ale săracilor, care devin tot mai mulți și tot mai săraci, și cele ale grupului restrîns de bogați, care devin tot mai bogați. În realitate, venitul național al țărilor capitaliste dezvoltate aparține în cea mai mare parte unui mic număr de membri ai societății, în timp ce marea majoritate nu dispune nici de strictul necesar. Țările capitaliste și-au dezvoltat forțele de producție atît ca urmare a exploatării maselor muncitoare proprii, cît și prin asuprirea și jefuirea altor popoare, prin politica colonialistă și neocolonialistă.

Propunîndu-și țeluri cu totul diferite, punînd în centrul preocupărilor omul, cerințele sale la viață materială și spirituală, socialismul va înfățișa lumii materializarea unei viziuni noi, superioare, despre civilizație, despre relațiile dintre oameni și destinul omului în societate.

Partidul nostru pornește de la principiul că nivelul de viață și civilizație al unui popor nu poate fi apreciat numai după indicatori materiali cantitativi — desigur, importanți — ci după totalitatea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și cultură asigurate maselor largi populare. Nivelul consumului de bunuri constituie o latură însemnată, dar numai o latură a unei vieți cu adevărat libere și demne.

Conceptul de țară socialistă multilateral dezvoltată înglobează, în afara progresului și modernizării producției materiale, sfere de cea mai mare importanță pentru existența oamenilor muncii, cum sînt: perfecționarea relațiilor de producție și sociale, realizarea unei înalte calități a muncii, soluționarea cerințelor generale fundamentale ale maselor, înfăptuirea drepturilor și libertăților cetățenești, participarea democratică a cetățenilor la conducerea țării, crearea unui om nou înaintat, a unui nou mod de gîndire și comportament al membrilor societății.

Introducerea tehnicii moderne, a cuceririlor științei, care în capitalism duce la azvîrlirea în stradă a milioane de muncitori, la creșterea șomajului, în socialism ridică munca pe o treaptă calitativ superioară. În spiritul principiilor socialismului științific, partidul nostru proclamă munca socială ca un drept fundamental al omului, ca factor hotărîtor al afirmării și dezvoltării personalității umane.

În ce privește aprecierea perspectivei dezvoltării consumului, se impune luarea în considerare a limitelor resurselor naturale. În faza superioară a socialismului vor fi asigurate satisfacerea științific determinată a cerințelor, un consum rațional pentru toți membrii societății. Socialismul își propune să asigure toate condițiile care să dea omului sentimentul deplin al demnității și libertății.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate se va realiza pe temelia de nezdruncinat a principiilor de egalitate și echitate între oameni, în spiritul eticii socialiste. Cerințele cetățeanului se vor satisface nu numai pe baza veniturilor individuale, ci și pe calea sporirii rolului cheltuielilor sociale, crescînd ponderea problemelor de civilizație și cultură rezolvate de societate. În această sferă intră perfecționarea învățămîntului gratuit pentru toți fiii patriei, soluționarea problemei locuințelor și a ocrotirii sănătății, stimularea creșterii demografice, sprijinirea familiilor cu mai mulți copii, lichidarea deosebirilor între munca fizică și cea intelectuală, ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților patriei, intensificarea vieții cultural-artistice, lărgirea orizontului de înțelegere și cunoaștere al maselor, ridicarea conștiinței întregului popor.

(Continuare în pag. 14)

TEZELE

pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

X. Perfecționarea sistemului de conducere, planificare și organizare a întregii activități de dezvoltare economico-socială a patriei

(Urmare din pag. 13)

În ultimele două decenii și jumătate partidul nostru a acționat continuu pentru perfecționarea întregii activități de conducere și planificare, corespunzător cerințelor fiecărei etape istorice. S-a pornit de la principiul că formele de conducere și planificare nu sînt date o dată pentru totdeauna, ci trebuie perfecționate continuu, în raport cu dezvoltarea forțelor de producție.

Întreaga viață economico-socială din țara noastră este organizată pe principiile autoconducerii și autogestiunii muncitorești. Cu 20 de ani în urmă au fost create consiliile oamenilor muncii, au fost instituționalizate adunările generale. S-au constituit, de asemenea, consilii județene și naționale și s-a trecut la organizarea periodică a congreselor oamenilor muncii din industrie, din agricultură, din domeniul științei și învățămîntului, precum și al educației și culturii, care adoptă decizii în problemele fundamentale ale activității economico-sociale.

Viața a demonstrat justețea acestui original sistem de autoconducere democratică. În același timp, practica a evidențiat faptul că dezvoltarea țării poate avea loc numai în condițiile conducerii unitare a economiei naționale. Elaborarea planurilor de către unități, adoptarea lor de către consiliile oamenilor muncii și adunările generale au la bază obiectivele planului național unic de dezvoltare. Conducerea unitară a economiei naționale pe baza planului unic asigură îmbinarea intereselor fiecărui colectiv cu interesele generale ale societății. Renunțarea la conducerea dezvoltării economico-sociale pe baza planului unic nu poate duce decît la dezorganizarea activității, la apariția unor contradicții cu repercusiuni grave asupra societății socialiste. Legile obiective nu pot acționa de la sine, ele trebuie aplicate în mod conștient, corespunzător condițiilor sociale și economice din fiecare țară. Cu cît se va amplifica și diversifica viața economico-socială, cu atît mai mult se va impune asigurarea conducerii societății într-o concepție unitară.

În activitatea de conducere și planificare trebuie îmbinat armonios rolul organelor centrale, în primul rînd al ministerelor, cu răspunderea și atribuțiile centralelor și întreprinderilor. Partidul nostru a criticat confundarea autoconducerii și autofinanțării cu posibilitatea de a se cheltui și consuma fără să se dea socoteală statului și poporului. Autoconducerea democratică și autogestiunea trebuie să ducă la întărirea ordinii și disciplinei în producție, în activitatea economico-financiară, la gospodărirea cu maximum de eficiență a mijloacelor încredințate fiecărui colectiv.

Sînt necesare ridicarea la un nivel tot mai înalt a autofinanțării, reducerea la strictul necesar a circulației bănești, precum și lichidarea creditelor suplimentare pentru acoperirea pierderilor unor întreprinderi.

Buna desfășurare a activității economico-sociale impune întărirea și mai puternică a răspunderii organelor de conducere — a Consiliului de Miniștri, a consiliilor de conducere ale ministerelor și ale celorlalte organisme centrale, a consiliilor oamenilor muncii din centrale și întreprinderi. Este necesară, de asemenea, întărirea controlului asupra realizării planurilor și programelor și, în acest cadru, exercitarea controlului oamenilor muncii din toate sectoarele.

XI. Înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare economico-socială, de organizare a teritoriului și de modernizare a tuturor localităților patriei

Cincinalul 1991—1995 va marca o importantă etapă în dezvoltarea economico-socială a județelor, ale căror programe de dezvoltare sînt părți integrante ale planului național unic. Va fi continuată politica de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Se va realiza un volum de activități economice pe locuitor de cel puțin 100 000

Un obiectiv de seamă îl constituie înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare și modernizare a tuturor localităților patriei și de organizare a teritoriului. Adoptată în anul 1968, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Socialiste România a determinat una dintre cele mai importante acțiuni novatoare în societatea noastră. În prezent, peste 53 la sută din populație locuiește în municipii și orașe, iar circa 47 la sută în comune.

În cincinalul 1991—1995, în municipii și orașe se vor asigura dezvoltarea și utilizarea deplină a capacităților de producție, inclusiv a celor din industria mică și celelalte ramuri. Se vor realiza o densitate optimă a construcțiilor, organizarea cît mai rațională a lucrărilor edilitare, a transporturilor, funcționarea în bune condiții a rețelelor de învățămînt, sănătate și cultură.

În comune se vor dezvolta mai puternic agricultura și unele activități industriale, îndeosebi mica industrie. Se vor perfecționa învățămîntul, asistența sanitară, rețeaua comercială, vor fi dezvoltate activitățile cultural-sportive, asigurîndu-se condiții de viață cît mai apropiate de cele din orașe — una din cerințele fundamentale ale progresului socialist.

XII. Creșterea rolului statului, al organismelor democrației muncitorești-revoluționare, înfăptuirea consecventă a principiului edificării socialismului cu poporul și pentru popor

În procesul conducerii democratice a societății, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, statul nostru a parcurs un drum lung de perfecționare neîntreruptă a funcțiilor sale. În definirea conținutului și caracterului puterii de stat, partidul nostru a renunțat, cu mulți ani în urmă, la noțiunea de dictatură a proletariatului, apreciind că aceasta nu corespunde conținutului real, de clasă, al statului socialist, nu exprimă esența lui democratică. Vechiul concept a fost înlocuit cu cel de stat al democrației muncitorești-revoluționare, care oglindește în mod just conținutul de clasă al puterii în societatea noastră. Corespunzător acestei concepții, s-a creat un sistem politic unic în felul său, care asigură participarea democratică a maselor la exercitarea puterii în stat, la conducerea societății, înfăptuirea principiului fundamental al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor.

Partidul nostru apreciază că statul socialist își păstrează și își va păstra încă multă vreme rolul în societatea socialistă. Ideile și opiniile privind diminuarea rolului statului în construcția socialismului sînt profund greșite, de natură să supună societatea acțiunii distructive a factorilor stihinici, să determine apariția unor grave perturbări în dezvoltarea economico-socială, cu consecințe nefaste asupra construcției socialismului.

În perspectiva creșterii complexității vieții economico-sociale, statul socialist va îmbrăca forme superioare de organizare, dobîndind noi funcții, însușiri și atribuții. Se va perfecționa activitatea de planificare, conducere și organizare a diferitelor sectoare și compartimente ale societății. În cadrul adîncirii colaborării dintre organele statului și organismele democrației muncitorești-revoluționare, va avea loc procesul de transformare a statului într-un organism democratic cu totul nou.

În orice stadiu al existenței umane, pe orice treaptă a organizării sociale, societatea va dispune de organisme de conducere unitară a vieții publice. Cu atît mai greu se poate presupune că în comunism, cînd se vor dezvolta la maximum atît forțele de producție, cît și formele de activitate democratică a maselor, relațiile sociale se vor putea desfășura anarhic.

Și în teorie, și în practică, în lumea contemporană se confruntă două orientări diametral opuse — aceea a statului socialist, în care puterea aparține poporului, și a statului capitalist, prin care monopolurile, minoritatea exploatatoare domină poporul. Nu se poate concepe ca statul socialist să împrumute forme tipice orînduirii capitaliste, depășite din punct de vedere istoric și condamnate dispariției, ci trebuie să se perfecționeze continuu, în spiritul noilor legități ale dezvoltării sociale.

Partidul nostru consideră că teza revenirii în socialism la sistemul pluripartit este greșită și profund dăunătoare, ea deschizînd calea reîntoarcerii la formele anacronice ale sistemului politic capitalist. Viața demonstrează că în condițiile noi, create după dispariția claselor exploatatoare, existența unui partid unic al clasei muncitoare și întărirea unității poporului în jurul partidului reprezintă o necesitate istorică obiectivă. Sistemul larg al democrației socialiste asigură pe deplin posibilitatea și cadrul exprimării libere a opiniilor oamenilor muncii, participarea efectivă a tuturor categoriilor sociale la elaborarea politicii interne și externe a țării, la conducerea societății.

Transpunîndu-se în viață principiul fundamental al partidului nostru de făurire a socialismului cu poporul și pentru popor, va căpăta o amploare tot mai mare dialogul cu oamenii muncii, participarea maselor la conducerea vieții economico-sociale, se va intensifica activitatea tuturor organizațiilor și organismelor democratice înmănuncheate în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, care exprimă în mod dialectic unitatea în diversitate a întregii noastre societăți socialiste.

Partidul nostru va acționa pentru perfecționarea continuă a organelor de stat centrale, asigurînd o justă reprezentare în cadrul lor a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, și în primul rînd a clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății.

Un rol tot mai important vor avea organele locale ale puterii de stat, care trebuie să-și întărească permanent legăturile cu masele, să asigure participarea activă a acestora la întreaga activitate economico-socială. Consiliile populare vor trebui să-și sporească răspunderea în ridicarea economico-socială a orașelor și comunelor în spiritul autoconducerii și autogestiunii, să acționeze pentru dezvoltarea industriei, industriei mici, agriculturii, serviciilor, educației și culturii, astfel ca toate localitățile să devină centre puternice, demne de societatea socialistă și comunistă.

Se va perfecționa legislația democrației noastre muncitorești-revoluționare, toate compartimentele societății vor funcționa exclusiv pe baza legilor, în spiritul ordinii, disciplinei și democrației.

Pornind de la cerințele apărării integrității și independenței patriei, partidul va acorda atenția corespunzătoare întăririi capacității de apărare a patriei. Armata va avea în continuare un rol de cea mai mare importanță în apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului, a independenței și suveranității naționale, a societății noastre socialiste. În spiritul concepției partidului nostru, potrivit căreia apărarea patriei constituie cauza întregii națiuni, se vor întări colaborarea și cooperarea forțelor armate cu gărzile patriotice, detașamentele de pregătire militară a tineretului, cu celelalte formațiuni de apărare.

În același timp, trebuie să se reducă la strictul necesar nivelul înarmărilor și cheltuielilor militare. În ce privește apartenența la Tratatul de la Varșovia, România va acționa pentru dezvoltarea și perfecționarea colaborării cu armatele țărilor din acest Tratat, pronunțîndu-se în același timp pentru desființarea concomitentă a celor două blocuri militare. Dar, în orice condiții, colaborarea cu armatele țărilor socialiste va constitui un factor important al apărării independenței naționale.

De asemenea, organele de securitate și miliție vor asigura, în strînsă legătură cu masele populare, apărarea intereselor poporului nostru, a cuceririlor revoluționare, a securității statului și ordinii de drept, a avuției naționale, a legalității socialiste. Se va acționa pentru perfecționarea activității organelor de justiție și procuratură, chemate să vegheze la respectarea strictă a legilor țării. În această direcție, un rol sporit vor avea adunările generale ale oamenilor muncii, consiliile și comisiile de judecată, în competența cărora trebuie să intre, în afară de cazurile grave, judecarea tuturor abaterilor de la normele de muncă și conviețuire socială. Acționînd împreună cu organele de stat, ele pot și trebuie să devină o forță puternică a justiției democratice a întregului popor. Poporul însuși trebuie să administreze pedeapsa împotriva tuturor celor care pun în pericol socialismul, independența și suveranitatea țării.

XIII. Organizațiile de masă și obștești — factor de importanță deosebită în sistemul democrației muncitorești-revoluționare

În construcția socialismului un rol de seamă revine organizațiilor de masă și obștești — parte componentă a democrației noastre muncitorești-revoluționare, care asigură participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii la viața social-politică.

Sindicatele, în calitate de reprezentante ale oamenilor muncii — proprietari colectivi ai mijloacelor de producție, producători și beneficiari —, au îndatorirea de a acționa pentru gospodărirea cu înaltă exigență și competență a avuției sociale, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității tuturor întreprinderilor și instituțiilor. Sarcini de seamă revin sindicatelor în perfecționarea pregătirii profesionale a clasei muncitoare, a oamenilor muncii, în soluționarea, în spiritul politicii partidului, a problemelor de viață ale acestora, în educația lor socialistă, revoluționară.

Uniunea Tineretului Comunist, organizațiile studențești, de pionieri și șoimii patriei au datoria să acționeze cu mai multă hotărîre în direcția pregătirii temeinice pentru muncă și viață a tinerilor, a înarmării acestora cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, cu concepția revoluționară despre lume și viață a partidului nostru. Formarea tineretului într-un spirit revoluționar, combativ, dezvoltarea conștiinței sale patriotice, a devotamentului nemărginit față de cauza socialismului și comunismului, a hotărîrii de a face totul pentru înflorirea patriei constituie o sarcină de onoare a tuturor organizațiilor de tineret și copii.

Organizația femeilor trebuie să-și aducă o contribuție sporită la afirmarea plenară a maselor de femei în întreaga viață a societății, la creșterea rolului lor în înfăptuirea politicii partidului, în educația tinerei generații, în buna gospodărire a proprietății socialiste, în ridicarea nivelului de civilizație al națiunii noastre. Va trebui să se acorde mai multă atenție promovării în munci de conducere a unui număr mai mare de femei.

Îndatoriri de seamă revin, de asemenea, organizațiilor cooperatiste, tuturor organizațiilor de masă și obștești care trebuie să-și facă simțită prezența tot mai activ în participarea democratică a oamenilor muncii la înfăptuirea obiectivelor politicii partidului, la construirea socialismului.

XIV. Dezvoltarea națiunii socialiste, înfăptuirea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor României

Societatea noastră socialistă asigură afirmarea deplină a noilor caracteristici, superioare, ale națiunii. Partidul va acționa și în viitor pentru întărirea națiunii socialiste, pentru accentuarea caracteristicilor ei determinate de natura orînduirii sociale bazate pe proprietatea socialistă, pe unitatea de interese economice și politice a tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Națiunea socialistă se va manifesta cu putere ca factor de unire și dinamizare a poporului în construcția socialismului, de ridicare a conștiinței patriotice revoluționare a maselor, de apărare a libertății, independenței și suveranității naționale a României socialiste.

România este un stat național unitar. Împrejurările dezvoltării istorice au făcut ca pe teritoriul locuit de poporul român să se așeze din vechi timpuri și populații de alte naționalități. Continuînd politica promovată întotdeauna de partidul nostru împotriva discriminărilor naționale de orice fel, socialismul a rezolvat în mod principial și definitiv problema egalității în drepturi a oamenilor muncii, fără nici o deosebire.

Fie că sînt români sau de altă origine națională, toți oamenii muncii sînt cetățeni ai Republicii Socialiste România și se bucură în mod egal de drepturile și libertățile prevăzute în Constituția țării, își exercită rolul și atribuțiile ce decurg din calitatea lor de proprietari ai mijloacelor de producție, ai întregii avuții sociale. Cetățenii români de alte naționalități au posibilitatea să folosească limba proprie, dispun de școli, instituții de cultură și artă, tipărituri de toate felurile și, în același timp, sînt reprezentați, în mod proporțional cu ponderea lor numerică în societate, în toate organele de conducere, atît centrale cît și locale, în organismele democrației muncitorești-revoluționare. Oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, muncesc umăr la umăr și acționează pe toate planurile într-o deplină unitate pentru progresul economico-social general, pentru făurirea socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Întărirea continuă a unității întregului popor este o condiție esențială a mersului nostru înainte și, de aceea, este necesară combaterea fermă a naționalismului și șovinismului, a oricăror încercări de propagare a vechilor concepții și mentalități promovate de clasele exploatatoare pentru dezbinarea oamenilor muncii.

Partidul nostru respinge cu hotărîre teza potrivit căreia un stat poate să-și aroge răspunderea pentru soarta cetățenilor care trăiesc în altă țară, pe considerente naționale. O asemenea teză, profund greșită, servește în realitate unor scopuri și politici revizioniste, constituie încercări de amestec inadmisibil în treburile interne ale altei țări, de împiedicare a dezvoltării ei economico-sociale. Răspunderea pentru soluționarea problemelor cetățenilor de alte naționalități revine în întregime statului pe teritoriul căruia trăiesc și muncesc aceștia, și nimeni din afară nu se poate erija în arbitru sau mentor, invocînd așa-zisa grijă față de problemele de viață ale acestora. Atît prezentul, cît și viitorul cetățenilor de altă origine națională sînt indisolubil legate de prezentul și viitorul întregului popor.

XV. Schimbările profunde în structura socială a țării; omogenizarea societății noastre socialiste

Dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale au determinat și determină profunde transformări revoluționare în structura socială a țării noastre.

Clasa muncitoare, clasa cea mai numeroasă și înaintată a societății, își exercită cu cinste rolul conducător în societate, reprezintă garanția principală a înfăptuirii socialismului și comunismului. Partidul nostru va asigura ca întreaga clasă muncitoare să-și lărgească neîncetat orizontul de cunoștințe, nivelul pregătirii profesionale, tehnice și culturale, să se ridice la nivelul unei clase muncitoare intelectuale, să se afirme, în continuare, cu și mai multă putere, ca o clasă revoluționară, înaintată din toate punctele de vedere.

Țărănimea — aliată principală a clasei muncitoare — a devenit o clasă socială nouă, tot mai omogenă, care, deși ca pondere numerică a scăzut și va continua să scadă, are în continuare un rol deosebit de important în viața social-politică a țării, în procesul producției materiale, în conducerea generală a statului, a societății. Țărănimea își va ridica în viitor nivelul de pregătire profesional și cultural-științific, beneficiind, ca întregul popor, de generalizarea învățămîntului de 12 ani.

Ca urmare a puternicei dezvoltări a științei, învățămîntului și culturii, o pondere deosebită a căpătat în societatea noastră intelectualitatea. Nemaiexistînd clase exploatatoare, practic întreaga intelectualitate provine din rîndul muncitorilor și țăranilor, al oamenilor muncii. Intelectualitatea reprezintă o puternică forță socială și ea va avea un rol tot mai important atît în producția materială și spirituală, cît și în întreaga viață politică și socială.

În procesul trecerii la faza superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate, va avea loc o apropiere între toate clasele și categoriile sociale, accentuarea procesului de omogenizare a societății, de făurire a poporului unic muncitor. Această necesită preocupare constantă a partidului și statului pentru asigurarea concordanței continue dintre forțele de producție și relațiile de producție și sociale, perfecționarea organizării și conducerii, pe baze științifice, a întregii societăți.

XVI. Creșterea tot mai puternică a rolului conducător al partidului — centrul vital al întregii națiuni

Întreaga experiență a luptei pentru răsturnarea vechii orînduiri, a cuceririi puterii și edificării noii orînduiri în România a demonstrat și demonstrează că existența și afirmarea rolului conducător al partidului politic al clasei muncitoare, înarmat cu o concepție clară, bazată pe teoria socialismului științific, cu un program științific și care exprimă interesele, aspirațiile și voința poporului, constituie o necesitate imperioasă a desfășurării procesului revoluționar, o legitate obiectivă a construcției socialismului și comunismului.

Afirmarea rolului conducător al Partidului Comunist Român în societatea românească, recunoașterea acestui rol de către întregul popor și consacrarea sa în însăși Constituția țării sînt rezultatul unui proces istoric obiectiv. Partidul nostru și-a dovedit în toate împrejurările calitățile revoluționare, forța organizatorică, transformatoare, justețea politicii sale de clasă.

În frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru și-a demonstrat pe deplin capacitatea de a conduce poporul român, în condițiile deosebit de complexe ale vieții internaționale contemporane, pe drumul progresului, al socialismului, al libertății și independenței naționale.

În perioada care a trecut de la Congresul al XIII-lea, partidul, organele sale de conducere au desfășurat o intensă activitate organizatorică și politică. Au fost adoptate o serie de măsuri pentru perfecționarea organizării partidului, lărgirea democrației interne de partid și întărirea disciplinei, s-a îmbunătățit sistemul de promovare a cadrelor, de alegere a organelor de partid centrale și locale. S-au întărit rolul și răspunderea organizațiilor de partid, ale tuturor comuniștilor în elaborarea politicii interne și externe a Partidului Comunist Român. Astăzi, Partidul Comunist Român cuprinde în rîndurile sale peste 3 800 000 de membri, din care peste 55 la sută sînt muncitori, ceea ce relevă caracterul său de partid al clasei muncitoare.

Înfăptuirea marilor obiective de viitor impune creșterea, în continuare, a rolului conducător al partidului. În calitate de centru vital al națiunii, partidul acționează nu deasupra societății, ci dinăuntrul ei, își îndeplinește rolul conducător prin organizațiile sale, prin masa comuniștilor. Îndeplinirea cu succes a misiunii sale istorice cere partidului să-și asume răspunderea directă pentru înfăptuirea tuturor planurilor și programelor dezvoltării economico-sociale.

Viața demonstrează caracterul profund eronat și dăunător al tezei potrivit căreia, în condițiile actuale ale dezvoltării construcției socialiste, nu mai este necesar ca partidul comunist să-și exercite rolul conducător în societate. Teoriile despre așa-zisa diminuare a rolului conducător al partidului sînt de natură să lipsească societatea de forța politică cea mai conștientă, cea mai înaintată, înarmată cu concepția științifică despre lume și viață, capabilă să unească și să organizeze toate forțele națiunii. Dacă partidul comunist nu își mai asumă răspunderea pentru realizarea programului său revoluționar, în societate se creează un vid politic care, neîndoios, este umplut de alte forțe.

Partidul comunist nu poate să împartă, cu atît mai puțin să renunțe, la rolul său de forță politică conducătoare a societății, fără riscul periclitării grave a însăși cauzei socialismului, a intereselor vitale ale poporului. Tezele potrivit cărora partidul trebuie să cedeze o parte din atribuțiile și răspunderile sale sau să se lase înlocuit de alte forțe politice nu au nimic comun cu teoria revoluționară a clasei muncitoare, cu principiile socialismului științific, sînt, în fond, teze capitularde, lichidatoriste, pe care partidul nostru le respinge în modul cel mai hotărît.

Intensificînd atacurile împotriva partidelor comuniste, cercurile reacționare din țările capitaliste acționează în actualele împrejurări — ca și în trecut — sub lozinca creării mai multor partide, pentru lichidarea partidelor comuniste. Viața demonstrează că nu poate exista altă forță care să îndeplinească rolul vital al partidului comunist.

De asemenea, partidul nostru apreciază ca extrem de dăunătoare concepțiile potrivit cărora partidul trebuie să renunțe la caracterul revoluționar și să devină un partid al reformelor. A renunța la calea revoluționară în epoca celor mai mari și profunde transformări sociale și revoluții în cunoașterea umană înseamnă a ignora însăși legitățile obiective ale dezvoltării societății. În toate împrejurările, partidul clasei muncitoare trebuie să-și păstreze spiritul revoluționar, să se manifeste ca un partid al înnoirilor revoluționare, al promovării noului, a tot ceea ce este progresist, înaintat în gîndirea și practica socială.

Conceptul privind dispariția, în perspectivă istorică, a partidului comunist, enunțat de clasicii socialismului științific, are în vedere procesul legic al trecerii la societatea fără clase, al ridicării conștiinței ideologice și politice a întregii națiuni la nivelul partidului său. Continuarea procesului revoluționar ce ca existența partidului unic al clasei muncitoare, întărirea rolului său politic conducător, dezvoltarea largă a legăturii organice cu poporul, cu celelalte organisme ale democrației muncitorești-revoluționare să constituie o necesitate obiectivă în construcția socialismului. Fără îndoială, în viitor va evolua și se va transforma și activitatea partidului comunist, dar se poate afirma, fără nici o teamă de a greși, că cerința promovării în societate a conceptiei revoluționare despre lume și viață nu va dispărea niciodată.

Creșterea răspunderii organelor și organizațiilor de partid nu vine în contradicție cu dezvoltarea democrației socialiste, organele de partid nu trebuie să înlocuiască organele de stat sau organismele democratice. Dimpotrivă, cadrele de partid, comuniștii trebuie să acționeze pentru ridicarea la un nivel și mai înalt a activității organismelor statului, ale democrației muncitorești-revoluționare, răspunzînd de activitatea lor atît în fața partidului, cît și în fața organelor democratice din care fac parte. În felul acesta se asigură împletirea dialectică a rolului conducător al partidului cu creșterea răspunderii și rolului organelor de stat, ale organismelor democratice.

Trecerea la etapa superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate cere perfecționarea și dinamizarea continuă a activității organelor și organizațiilor de partid, aplicarea fermă a principiilor și prevederilor statutului, ale democrației și disciplinei de partid, ridicarea continuă a nivelului muncii organizatorice, a controlului de partid, a răspunderii revoluționare a comuniștilor pentru întreaga activitate economică, socială și politică.

Trebuie să păstrăm permanent caracterul muncitoresc al partidului, atît în ce privește ponderea muncitorilor în partid, cît și promovarea în conducerea organizațiilor și organelor de partid a activiștilor din rîndul muncitorilor.

Sînt necesare aplicarea fermă a politicii de cadre a partidului, a principiilor promovării pe bază de concurs și prin rotație, ridicarea nivelului de cunoștințe al activului, al cadrelor de jos pînă sus, atît în domeniul pregătirii tehnice, profesionale, cît și în problemele de conducere, aprofundarea legităților și proceselor dezvoltării economico-sociale.

Un rol de prim ordin în accelerarea mersului nostru înainte au promovarea în întreaga activitate a partidului, în ansamblul societății, a criticii și autocriticii revoluționare, a atitudinii intransigente față de fenomenele negative, tragerea la răspundere a celor vinovați, adoptarea măsurilor ce se impun pentru lichidarea lipsurilor și îmbunătățirea continuă a activității economico-sociale.

Sarcinile tot mai complexe ale construcției socialiste cer să se asigure în continuare întărirea politică și organizatorică a partidului, a unității sale politice, ideologice și organizatorice, a rolului său politic conducător în toate domeniile de activitate.

XVII. Intensificarea activității ideologice, politico-educative de formare a omului nou, de dezvoltare a gradului de cultură și cunoaștere, de ridicare a nivelului conștiinței socialiste, revoluționare a întregului popor — obiectiv de importanță deosebită în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate

Partidul nostru a desfășurat o amplă și laborioasă activitate de dezvoltare și aplicare creatoare a adevărurilor general valabile, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete ale procesului revoluționar din țara noastră, dezvoltînd patrimoniul ideologic al clasei muncitoare, aducînd o contribuție de preț la îmbogățirea teoriei și practicii mondiale a luptei de clasă, a construirii socialismului.

În dezvoltarea continuă a gîndirii și activității ideologice, o importanță esențială are monumentala operă teoretică

(Continuare în pag. 16)

TEZELE

pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român

(Urmare din pag. 15)

a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aportul său uriaș la dezvoltarea socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric în concordanță cu schimbările din societatea noastră și din întreaga lume, și care reprezintă marxismul creator în România în condițiile actuale.

În perioada care a trecut de la Congresul al XIII-lea, partidul nostru a obținut realizări importante în ridicarea nivelului general de cunoaștere al cadrelor de partid și de stat, al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii.

Festivalul național „Cîntarea României" s-a transformat într-o vastă și puternică mișcare de creație tehnico-științifică și cultural-artistică de masă, punînd în evidență cu pregnanță rolul poporului de făuritor al întregii culturi naționale. Rezultate pozitive s-au înregistrat în creația literar-artistică, în dezvoltarea valorilor spirituale ale socialismului, în toate sectoarele muncii politico-educative.

În epoca noastră s-au produs mari schimbări cu caracter economic, social și politic și, totodată, a avut loc o uriașă dezvoltare a științei și tehnicii, lărgirea orizontului cunoașterii umane. În aceste condiții, la ordinea zilei stau analiza științifică a problemelor noi, îmbogățirea creatoare a concepției revoluționare despre lume și viață cu noile concluzii desprinse din practica socială, cu noile cuceriri ale științei, ale gîndirii umane.

Partidul nostru apreciază că, deși s-au obținut o serie de rezultate pozitive, în activitatea politico-ideologică se manifestă o anumită rămînere în urmă față de dezvoltarea generală a forțelor de producție, față de dezvoltarea societății în general.

Mai mult ca oricînd, propaganda trebuie să sublinieze cu toată tăria că victoria socialismului constituie o necesitate obiectivă, că, mai devreme sau mai tîrziu, — așa cum s-a întîmplat cu toate orînduirile sociale anterioare — orînduirea capitalistă, imperialistă trebuie să facă loc noii orînduiri — socialiste și comuniste.

În cadrul dezbaterilor larg democratice care vor avea loc în perioada pînă la Congresul al XIV-lea și, în general, în întreaga activitate politico-educativă este necesar să fie subliniată cu toată forța necesitatea întăririi și dezvoltării continue a proprietății socialiste, a apărării acesteia ca una din cerințele vitale pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre, care va asigura progresul continuu al forțelor de producție, al științei, culturii, al nivelului de trai, material și spiritual al poporului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de întărire a independenței și suveranității României.

Activitatea ideologică are datoria să combată subaprecierea sau negarea importanței teoriei revoluționare în construcția socialismului, minimalizarea rolului conștiinței socialiste în desfășurarea procesului revoluționar. Așa-zisa dezideologizare a raporturilor dintre socialism și capitalism pe plan mondial înseamnă, în ultimă instanță, capitularea socialismului în fața capitalismului, renunțarea la lupta de clasă pentru lichidarea exploatării și asupririi și realizarea societății dreptății și egalității sociale. După cum arată viața, clasele exploatatoare nu renunță la ideologia lor și nici măcar nu afirmă că ar fi dispuse să-și schimbe concepțiile. De altfel, este un adevăr axiomatic că nici nu poate exista o lume fără idei; aceasta o demonstrează întreaga istorie a umanității. Desigur, important e ce idei se înfruntă, ce idei învinge și influențează dezvoltarea socială. Evident, dacă partidele comuniste ar renunța la ideile lor, la ideologia revoluționară, n-ar face decît să deschidă calea ideologiei exploatatorilor, făcînd pe placul forțelor reacționare interesate să perpetueze vechea orînduire, inechitatea și asuprirea socială.

Activitatea ideologică trebuie să pună în evidență contradicțiile ireductibile și tarele grave care macină orînduirea capitalistă, faptul că, deși dispune încă de resurse și forțe importante, ea se dovedește incapabilă să soluționeze problemele esențiale de ordin economic, social și moral ale oamenilor, ale popoarelor.

Subliniind că singura cale pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane o constituie trecerea omenirii spre socialism, activitatea ideologică trebuie să pună în evidență faptul că socialismul se realizează în fiecare țară conform condițiilor concrete, ținîndu-se seama de principiile și legitățile general-valabile, neadmițîndu-se ca revoluția să fie impusă din afară, dar nici ca ea să fie oprită pe calea contrarevoluției.

Desigur, așa cum partidul nostru a subliniat în repetate rînduri, și în socialism există și vor continua să se manifeste contradicții în dezvoltarea economico-socială. Aceasta impune o atenție neslăbită pentru sesizarea, înțelegerea justă și soluționarea la timp a contradicțiilor, astfel ca să se evite degenerarea lor în antagonisme, apariția unor ciocniri și convulsii sociale.

Totodată, trebuie înțeles că nu se poate, în nici un fel, concepe dezvoltarea socialistă vorbind de renunțarea, într-un fel sau altul, sau de diminuarea luptei de clasă. Lupta de clasă a constituit, dintotdeauna, baza progresului omenirii, a dezvoltării sociale. Lupta între asupritori și asupriți, între vechi și nou a fost întotdeauna fundamentul dezvoltării societății omenești. Cît se va menține sistemul capitalist, cît timp vor exista imperialism și politica sa reacționară, și în socialism se vor menține condiții de manifestare a luptei de clasă. Amestecul în treburile interne ale altor state, intervențiile din afară pentru împiedicarea sau oprirea procesului revoluționar vor constitui un pericol permanent și real. Ne-am lăsa pradă unei iluzii de neiertat dacă ne-am închipui că vechea orînduire, capitalistă, se va resemna cu pierderea pozițiilor sale, va rămîne nepăsătoare în fața procesului istoric al înlocuirii ei cu noua orînduire socialistă. De altfel, o serie de exponenți politici ai țărilor capitaliste nici nu ascund și nu se sfiesc să recunoască deschis că scopul lor este destabilizarea țărilor socialiste.

În aceste condiții, o importanță deosebită capătă atît aplicarea fermă a principiilor socialismului științific, cît și întărirea luptei ideologice și politice, a activității împotriva oricăror încercări, atît din afară, cît și dinăuntru, care ar periclita interesele socialismului, cuceririle sale revoluționare. Trebuie să fim conștienți că se mai pot găsi oameni, prizonieri ai vechilor concepții, interesați să ducă o existență ușoară, fără muncă, în stare să cadă sub influența cercurilor reacționare, imperialiste. De aceea, lupta împotriva oricăror acțiuni antisocialiste, a uneltirilor contrarevoluționare de orice fel rămîne o sarcină permanent actuală a partidului și statului, a întregului popor.

Adîncirea și perfecționarea democrației socialiste nu înseamnă renunțarea la lupta împotriva concepțiilor reacționare, nu trebuie să ducă la concesii și ploconire în fața forțelor imperialismului. Oricine manifestă asemenea atitudini, indiferent sub ce motive sau justificări, este pînă la urmă un dușman al construcției socialismului, al independenței și suveranității țării, al intereselor vitale ale poporului. Asigurarea unei largi democrații socialiste nu numai că nu exclude, dar presupune în mod necesar o atitudine hotărîtă față de orice acțiuni care dăunează construcției socialismului. Trebuie să crească combativitatea revoluționară față de curentele de gîndire reacționare, față de propaganda mistificatoare, denigratoare promovată de capitalism, să se întărească vigilența împotriva tentativelor forțelor imperialiste de a abate socialismul de la calea dezvoltării revoluționare.

Să se la atitudine fermă față de tot ce este străin concepției noastre despre lume și viață, eticii și echității socialiste. Să fie combătute lipsa de răspundere în gospodărirea avuției socialiste, manifestările de indisciplină, delăsare și neglijență în muncă, care dăunează grav intereselor generale ale societății. Să se la atitudine hotărîtă față de concepțiile retrograde cum sînt misticismul, obscurantismul, naționalismul, șovinismul și alte manifestări care înjosesc și degradează ființa umană.

Să se intensifice activitatea de educare a întregului popor în spiritul minunatelor sale tradiții patriotice, revoluționare, să se dezvolte în rîndul maselor largi populare spiritul solidarității internaționale, al frăției și unității cu toți oamenii muncii în lupta comună pentru progres economic și social, pentru pace în lume.

Partidul pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate. Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice — condiție importantă a libertății și demnității omului — trebuie să se afle permanent în centrul activității partidului nostru.

O însemnătate deosebită au cunoașterea valorilor reprezentative ale culturii naționale, purtătoare ale idealurilor de progres și libertate ale poporului român, apărarea și dezvoltarea continuă a patrimoniului nostru cultural. Totodată, este necesară însușirea a tot ce e mai bun și progresist în cultura universală, concomitent cu lichidarea manifestărilor de cosmopolitism și ploconire în fața producțiilor reacționare, decadente ale capitalismului.

În această uriașă activitate politico-educativă, culturală, să acționăm mai intens pentru a da un conținut tot mai larg Festivalului național „Cîntarea României", să dezvoltăm puternic și să folosim toate mijloacele de care dispunem — cluburile, căminele culturale, casele de cultură, teatrele — făcînd din ele puternice centre de formare a unei înalte conștiințe socialiste, revoluționare, patriotice a maselor.

Trebuie să se asigure perfecționarea și dezvoltarea în continuare a activității uniunilor de creație, sporirea responsabilității sociale a tuturor creatorilor — scriitori, muzicieni, pictori, oameni de teatru. Pentru toți creatorii, adevărata sursă de inspirație trebuie să o reprezinte poporul român, realizările societății noastre socialiste. Avem nevoie de noi romane, de noi poezii, de noi filme și piese de teatru, lucrări muzicale sau de artă plastică, care să contribuie — prin înaltul lor mesaj de idei și valoare artistică — la promovarea și afirmarea principiilor nobile ale umanismului socialist, la combaterea a tot ceea ce contravine gîndirii înaintate a epocii noastre, la creșterea generală a nivelului de cultură și civilizație al poporului.

Este necesar, de asemenea, ca presa, radioul și televiziunea să-și perfecționeze și să-și îmbunătățească activitatea, să-și asume un rol mai activ și mai important în buna cunoaștere și înțelegere a problemelor actuale ale dezvoltării sociale, în dezbaterea largă a acestora, să-și sporească combativitatea față de manifestările care contravin principiilor societății noastre, concepției revoluționare despre lume și viață, mărindu-și contribuția la unirea eforturilor întregii noastre națiuni în înfăptuirea neabătută a programelor de dezvoltare economico-socială, în construcția socialismului și comunismului în România.

Întreaga activitate de propagandă și politico-educativă trebuie să aducă o contribuție mai mare la mobilizarea oamenilor muncii în vasta operă de înfăptuire a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, devenind o puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră.

În centrul activității organelor și organizațiilor de partid, a tuturor instituțiilor ideologice și cultural-educative trebuie să stea permanent modelarea fizionomiei omului nou, înaintat, animat de un profund spirit patriotic, devotat trup și suflet cauzei nobile a socialismului și comunismului, făuririi celei mai drepte și mai umane societăți la care au visat spiritele avansate, revoluționare de pretutindeni, idealurilor progresului, socialismului și păcii în întreaga lume.

XVIII. Caracteristicile fundamentale ale situației mondiale. Politica externă a României socialiste, de pace și colaborare, de participare activă la soluționarea constructivă a marilor probleme ale lumii contemporane

Întreaga evoluție a vieții politice internaționale confirmă pe deplin justețea și realismul orientărilor politicii externe românești, concluziile și aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la tendințele noi ce se manifestă pe plan mondial, la căile și mijloacele de soluționare a complexelor probleme ale lumii de azi.

În viața internațională au continuat să se manifeste cele două tendințe principale, reprezentate de forțele progresului și păcii, pe de o parte, și de forțele imperialiste, reacționare, pe de altă parte. Capitalul financiar-bancar, marile monopoluri și societăți transnaționale au devenit forma principală a politicii imperialiste, neocolonialiste, de dominație și asuprire, de încălcare a independenței și suveranității popoarelor.

Realitatea demonstrează că s-a realizat și se menține un echilibru relativ în raportul de forțe, ceea ce a făcut să se depășească o serie de momente grele și să se asigure, timp de aproape 45 de ani, pacea în lume.

Se adîncește criza mondială, se accentuează instabilitatea economică și politică.

Situația internațională este puternic agravată de faptul că, în ciuda declarațiilor de bune intenții, cursa înarmărilor continuă. Pașii realizați în ultimii ani — îndeosebi ca urmare a acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind înlăturarea rachetelor cu rază medie de acțiune — nu au dus la o schimbare radicală a cursului vieții internaționale.

Lupta pentru dezarmare și pace constituie problema fundamentală a prezentului și viitorului umanității. Cît timp se vor menține armele nucleare se va menține și pericolul unui război nuclear, care va duce la distrugerea întregii omeniri. România consideră că eliminarea completă a armelor atomice, lichidarea armelor chimice și reducerea radicală a armelor convenționale este singura cale pentru supraviețuirea omenirii, condiția existenței vieții pe planeta noastră! Este necesar să fie definitiv abandonată concepția asigurării păcii prin „descurajarea nucleară", care înseamnă, în fapt, o politică de forță și dominație.

În domeniul dezarmării, o răspundere deosebită revine țărilor din Europa, țărilor Tratatului de la Varșovia și N.A.T.O. În același timp, avînd în vedere că pactele militare au devenit anacronice, nu mai oferă nici un fel de garanții de securitate, trebuie făcut totul pentru desființarea lor concomitentă.

România militează activ pentru o Europă unită, a colaborării și păcii, bazată pe respectarea riguroasă a diversității orînduirilor sociale, a libertății și independenței fiecărui popor. Țara noastră nu este și nu va fi niciodată pentru o Europă în care să fie încălcată independența popoarelor și națiunilor, indiferent sub ce formă!

România va acționa, în continuare, cu toată consecvența, pentru dezvoltarea colaborării în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine. Țara noastră sprijină, totodată, realizarea de asemenea zone în centrul și nordul Europei, precum și pe alte continente.

România va milita și în viitor pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din viața internațională, pentru soluționarea problemelor numai și numai pe calea tratativelor, prin mijloace politice pașnice.

Țara noastră se pronunță și sprijină activ lupta popoarelor pentru lichidarea oricăror forme de colonialism și neocolonialism, pentru afirmarea liberă, de sine stătătoare, a fiecărei națiuni.

Ţinînd seama de manifestările politice de extremă dreaptă care au loc în unele ţări capitaliste, este necesar să se dea o ripostă hotărîtă tuturor curentelor reacţionare, neofascismului, propagandei naţionalist-şovine şi de revizuire a graniţelor.

România militează activ pentru instaurarea noii ordini economice internaţionale şi lichidarea marilor decalaje existente între ţările bogate şi cele sărace. Este necesară reglementarea problemei datoriilor externe, care împovărează ţările în curs de dezvoltare. Se impune o nouă politică financiară, care să excludă jefuirea şi dominarea ţărilor sărace de către monopolurile imperialiste şi marile bănci internaţionale.

Este necesară participarea activă, în condiţii de deplină egalitate, la viaţa internaţională a tuturor statelor şi îndeosebi a ţărilor mici şi mijlocii, care constituie marea majoritate a lumii.

Ca şi pînă acum, partidul şi statul nostru vor acorda o atenţie deosebită colaborării cu ţările socialiste, întăririi unităţii şi conlucrării lor. În actualele împrejurări, ţările socialiste sînt chemate să-şi asume o responsabilitate sporită în viaţa internaţională. În primul rînd lor le revine menirea de a demonstra prin fapte că numai socialismul oferă garanţia lichidării exploatării şi asupririi, a soluţionării într-un mod nou a problemelor dezvoltării omenirii.

Procesul de înlăturare a unor lipsuri şi greşeli, de perfecţionare a construcţiei socialiste este necesar să se realizeze de pe poziţii consecvent revoluţionare, pe baza principiilor socialismului ştiinţific, pornindu-se de la faptul că formele de organizare socială nu sînt veşnice, că ceea ce la un moment dat apare ca bun, după o perioadă poate deveni o frînă în dezvoltarea societăţii. Nu pot fi făcuţi răspunzători cei din trecut pentru faptul că cei de astăzi nu ţin seama de această legitate, nu acţionează în concordanţă cu noile realităţi, în spiritul principiilor revoluţionare ale socialismului ştiinţific. Perfecţionarea socialismului nu înseamnă întoarcerea la forme vechi, perimate, la capitalism, ci înaintarea spre forme noi, superioare de proprietate, muncă şi convieţuire socialistă, de etică şi echitate. Numai pe această bază vor fi puse pe deplin în valoare marile posibilităţi ale socialismului, resursele sale de progres şi bunăstare.

Este important ca ţările socialiste să analizeze, împreună, problemele actuale ale construcţiei socialiste şi să stabilească cum să conlucreze mai bine pentru depăşirea unor greutăţi şi asigurarea dezvoltării fiecărui popor pe calea socialismului.

România va milita ferm pentru dezvoltarea colaborării cu toate ţările socialiste, pe baza egalităţii şi respectului reciproc, a neamestecului şi întrajutorării tovărăşeşti, a principiilor socialismului ştiinţific.

Ţara noastră va acorda şi în viitor o atenţie deosebită dezvoltării şi perfecţionării colaborării în cadrul C.A.E.R. — pe baza statutelor acestuia —, creşterii rolului său în soluţionarea problemelor complexe ale dezvoltării socialiste a fiecărei ţări. În actualele împrejurări nu se poate pune în nici un fel problema desfiinţării acestei organizaţii sau a creării — după modelul occidental — a unei „pieţe unice socialiste". C.A.E.R.-ul trebuie şi poate să contribuie mai activ la progresul economico-social independent al tuturor ţărilor membre, la realizarea unei dezvoltări relativ egale a acestora, la creşterea forţei economice a socialismului în ansamblu.

România va extinde relaţiile sale cu ţările în curs de dezvoltare şi nealiniate, precum şi cu ţările capitaliste dezvoltate, în spiritul şi pe baza principiilor coexistenţei paşnice, ale egalităţii şi respectului independenţei şi suveranităţii naţionale.

Ţara noastră îşi va aduce şi în viitor contribuţia activă la soluţionarea problemelor internaţionale, la făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte pe planeta noastră.

XIX. Mişcarea comunistă şi muncitorească internaţională. Dezvoltarea relaţiilor Partidului Comunist Român cu toate partidele comuniste şi muncitoreşti, cu forţele revoluţionare, democratice şi progresiste din întreaga lume

În spiritul bogatelor tradiţii internaţionaliste ale mişcării muncitoreşti şi revoluţionare din ţara noastră, Partidul Comunist Român a acţionat consecvent pentru dezvoltarea relaţiilor cu partidele comuniste şi muncitoreşti, cu partidele socialiste şi social-democrate, cu forţele revoluţionare şi progresiste de pretutindeni. Partidul nostru s-a pronunţat cu toată hotărîrea pentru renunţarea la vechile practici în relaţiile dintre partidele comuniste şi muncitoreşti, pentru dezvoltarea colaborării şi solidarităţii pe principii noi, de deplină egalitate, de respect al independenţei şi autonomiei fiecărui partid.

Partidul Comunist Român va acţiona, în continuare, pentru întărirea colaborării partidelor comuniste şi muncitoreşti. Situaţia mondială gravă şi complexă, schimbările care au loc în raportul de forţe pe plan mondial impun ca o necesitate obiectivă întărirea şi mai mult a colaborării şi solidarităţii internaţionale. Nici un partid comunist nu se poate izola! Este mai necesară ca oricînd întărirea colaborării şi solidarităţii partidelor comuniste, pe baza principiilor socialismului ştiinţific, a concepţiei revoluţionare despre lume şi viaţă, a materialismului dialectic şi istoric.

Este necesar să se acţioneze cu toată hotărîrea pentru depăşirea fenomenelor de stagnare şi regres care se înregistrează în activitatea unor partide comuniste şi muncitoreşti din ţările capitaliste, pentru revitalizarea lor în lupta consacrată transformării democratice a societăţii, promovării dezarmării şi păcii. În momentul de faţă apar tot felul de concepţii eronate, abateri atît de dreapta, cît şi de stînga, la fel de periculoase, inclusiv manifestări de neîncredere în forţele revoluţionare, în posibilitatea dezvoltării societăţii pe calea socialismului.

Problemele din diferite ţări, inclusiv din ţările socialiste sînt probleme interne ale fiecărui partid, şi partidul nostru este împotriva oricărui amestec în treburile interne. Dar, în acelaşi timp, Partidul Comunist Român se pronunţă pentru o largă discutare în comun a problemelor actuale, pentru a stabili cum să se acţioneze mai bine de către fiecare partid pentru a contribui la soluţionarea problemelor complexe — politice, economice, sociale — la realizarea dezarmării şi apărarea păcii, la asigurarea unei lumi a dreptăţii sociale şi naţionale, la victoria noii orînduiri sociale — a socialismului.

În acest spirit, partidul nostru subliniază necesitatea unor întîlniri şi consfătuiri ale partidelor comuniste şi muncitoreşti, care să analizeze şi să dea răspuns problemelor noi pe care le ridică dezvoltarea societăţii, prezentul şi viitorul socialismului, să imprime un spirit de luptă şi combativitate pentru soluţionarea problemelor lumii contemporane.

Partidul nostru se pronunţă pentru dezvoltarea şi întărirea colaborării cu partidele socialiste şi social-democrate, militează pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu mişcările de eliberare naţională, cu partidele de guvernămînt din ţările în curs de dezvoltare, cu toate partidele care se pronunţă pentru pace, pentru înţelegere şi colaborare.

Deşi problemele mondiale actuale sînt deosebit de grave şi complexe, Partidul Comunist Român îşi exprimă convingerea că forţele socialismului, ale democraţiei şi progresului, acţionînd unite şi cu cea mai mare fermitate, pot imprima schimbări pozitive cursului evenimentelor în direcţia soluţionării constructive a marilor probleme ce confruntă lumea contemporană.

Partidul Comunist Român consideră că mersul omenirii spre socialism reprezintă un proces legic obiectiv al dezvoltării contemporane. Numai socialismul oferă perspectiva unei lumi fără exploataţi şi exploatatori, fără asupriţi şi asupritori, a dezvoltării libere şi independente a tuturor popoarelor, a asigurării bunăstării şi fericirii fiecărei naţiuni!

Socialismul reprezintă viitorul omenirii!

Comitetul Central consideră că dezbaterea Tezelor Congresului al XIV-lea va determina un nou şi puternic avînt în întreaga viaţă politică, economică şi socială a patriei, va contribui la stringerea tot mai puternică a rîndurilor întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cîrmaciul de geniu al României moderne, sub a cărui înţeleaptă şi clarvăzătoare conducere ţara noastră înaintează ferm pe calea construirii celei mai drepte şi mai umane dintre societăţi — societatea socialistă şi comunistă.

Comitetul Central îşi exprimă convingerea că această dezbatere va determina o analiză aprofundată a activităţii fiecărei organizaţii de partid, a fiecărei unităţi economice şi sociale, a organizaţiilor democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, va contribui la dinamizarea energiilor oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor de producţie — în industrie, agricultură, ştiinţă şi cultură — la înlăturarea lipsurilor şi neajunsurilor, la crearea unui spirit general de luptă pentru îmbunătăţirea activităţii în toate domeniile.

Dezbătînd într-un înalt spirit de responsabilitate comunistă Tezele Congresului al XIV-lea, să asigurăm întărirea unităţii şi forţei partidului, afirmarea cu putere a spiritului său cutezător, novator, a rolului său de centru vital al întregii naţiuni, de conducător al poporului român pe calea progresului şi prosperităţii, a libertăţii şi independenţei patriei!

Să facem astfel încît, prin munca unită a întregului popor, sub conducerea partidului, urmînd neabătut strălucitele îndemnuri şi orientări ale secretarului general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, naţiunea noastră să străbată într-un timp cît mai scurt drumul glorios spre visul de aur — comunismul!

Se încheie, cu o lună mai devreme majorarea retribuţiilor

DEMNITATEA MUNCII

Dacă nu ne-am notat într-un caiet personal, dacă nu ne amintim, să ne consultăm carnetele de muncă şi să numărăm de cîte ori, din 1965 încoace, ni s-a majorat retribuţia. (Firește, cei mai tineri, de cînd au statutul de oameni ai muncii, de cînd sînt încadraţi.) Vom constata că, în afara trecerilor cuvenite (şi meritate), bine statuate prin legislaţia muncii, de la o treaptă la alta, de la o clasă la alta, toţi cei care muncim azi în România am beneficiat, în fiecare cincinal, de succesive creşteri ale retribuţiei. În perioada ce s-a scurs de la Congresul al IX-lea al partidului au avut loc 6 majorări generale pe economie — în anii 1965, 1969—70, 1974—75, 1977—80, 1983—84, 1988—89 —, plus cele cîteva majorări separate ale retribuţiilor mici, ale pensiilor pentru limită de vîrstă şi de asigurări sociale, ale cîştigurilor lucrătorilor din agricultură şi ale ţăranilor cooperatori, ale pensiilor acestora, plus instituirea — fapt unic şi fără precedent — a sistemului de pensii pentru ţăranii individuali din zonele necooperativizate.

Nu ne trebuie, cred, vorbe multe, ci doar simţul adevărului şi luciditate pentru a reflecta în forul nostru interior şi a decela încărcătura de semnificaţii a acestui act social fundamental înscris permanent la loc de frunte şi inseparabil de obiectivele dezvoltării, în programele Partidului Comunist Român de edificare a unei societăţi şi vieţi prospere în România socialistă. Recent, la Plenara de la sfîrşitul lunii iunie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu sublinia din nou valoarea muncii pentru societatea noastră, valoarea muncii pentru demnitatea şi existenţa fiecăruia dintre noi şi pentru condiţia noastră umană, ca şi pentru civilizaţia şi istoria omenirii în general, resublinia grija partidului şi statului nostru pentru a o recompensa la adevăratele ei valenţe, în concordanţă cu efortul şi aportul colectiv şi individual la producţia materială şi spirituală a ţării, în raport cu ceea ce împlinim, înfăptuim, realizăm la scară naţională. O ştim prea bine, fondurile de retribuire a personalului muncitor sînt parte a bugetului şi se formează pe baza venitului naţional, este o cotă din capitolul destinat consumului social. Este astfel, în relaţie legică, în relaţie directă cu ceea ce producem, cu ceea ce creăm nou, cu valorile acumulate. Retribuţiile au putut fi, aşadar, majorate tocmai datorită succeselor obţinute de clasa noastră muncitoare, de poporul întreg în activitatea economică, în sporirea venitului naţional. Venit naţional repartizat, de la o etapă la alta, cu o maximă grijă, după serioase studii de prognoză şi calcule economice fundamentate ştiinţific, între **acumulare** şi **consum**, între fondul destinat investiţiilor pentru făurirea unei economii puternice, destinat dezvoltării intensive a forţelor şi mijloacelor de producţie şi fondul destinat consumului de către societate. Forţa şi chiar curajul societăţii româneşti, de după 1965, de a investi atît de mult — pînă la finele anului trecut, 3,5 trilioane lei — în dezvoltarea ei economică, într-una din cele mai înalte rate din lume — într-o etapă şi într-o lume zguduită de crize economice, politice, financiare ideologice, generatoare de şomaj, de fenomene de stagnare sau regresiune în ritmurile creşterii lor economice, de grave probleme sociale —, rezidă, în principal, tocmai în această gîndire economică şi politică de o mare profunzime în stabilirea acelui raport optim, din perspectivele dezvoltării, între acumulare şi consum. Gîndire şi iniţiativă ce le datorăm geniului secretarului general al partidului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Iată, viaţa, realitatea, istoria ne dau dreptate. Aceste proporţii — de 30 la sută pentru acumulare-dezvoltare, 70 la sută pentru consum —, ne-au asigurat, într-un echilibru aproape perfect atît sursele înfăptuirii programelor economice (în ultimele cincinale, de intensivitate şi modernizare a forţelor de producţie, de perfecţionare a calificării oamenilor, de cucerire a unor noi calităţi în domeniul muncii) cît şi sursele creşterilor de retribuţii ale vastelor investiţii sociale, pentru construcţii de locuinţe, pentru sistematizarea şi modernizarea tuturor localităţilor ţării, pentru crearea unui nou habitat, pentru învăţămînt, cultură, sănătate, turism, petrecerea timpului liber etc. Cu alte cuvinte, acumulările pentru dezvoltare au generat disponibilităţile pentru consum. Să ridicăm ochii, de data aceasta, din carnetele de muncă şi să-i rotim în jur, în casa unde locuim, în întreprinderea, şantierul ori unitatea agricolă unde lucrăm, în oraşul unde trăim. Cum erau, cum arătau, nu acum 45 de ani, nu acum 25, chiar acum 15 ori 10 ani? Cîte lucruri noi ne împresoară?! Cîte elemente ale civilizaţiei moderne nu ne domină?! Desigur, indescriptibil de multe! Să le adăugăm la sporurile de retribuţii şi vom afla mai exact cotele cu care se întoarce spre noi munca depusă de fiecare la locul ales, la locul unde viaţa l-a rostuit.

La Plenara din iunie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, arătînd grija partidului şi statului nostru faţă de raportul dintre retribuţiile mari şi mici, pentru a nu fi discrepanţe ce pot genera inechităţi şi fenomene sociale străine socialismului şi tradiţiilor etice ale poporului român —, urmînd să ajungă în anul 2000 la 1 la 4,5 —, „astfel încît nivelul minim de retribuţie să asigure în condiţii corespunzătoare, demne, nivelul de viaţă pentru toţi membrii societăţii noastre", a pus din nou în evidenţă necesitatea respectării stricte a principiului uman fundamental, garantat de socialism, „nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă".

Cîştigăm mai bine fiindcă am muncit mai bine. Cu toţii. Indiferent de meserii sau profesii, indiferent de domeniul de activitate, indiferent de vîrstă ori categoria socială căreia aparţinem, indiferent de naţionalitate. Am muncit pentru România socialistă.

CICI IORDACHE-ADAM

Ce își propune să fie ecobiologia?

Noul schimb de idei cu mai vechea noastră cunoștință, conf. dr. inginer **Alexandru Măruță** de la Institutul de construcții din București, este destinat acelor experiențe și cercetări prin care se intenționează constituirea unei discipline, denumite provizoriu ecobiologie, știință de grani㠍 ce-și propune în mod expres elaborarea unor măsuri de profilaxie și conservare a sănătății individuale, prin adaptarea omului la condițiile concrete ale mediului ambiant.

— În interpretarea cuvintelor grecești ecos — casă, bios — viață, logos — cuvînt, studiu, care intră în alcătuirea termenului citat — ne spune interlocutorul nostru — prin ecobiologie se înțelege știința care se ocupă, sub aspect biologic, cu modul de viață al omului în condiții date ale mediului în care trăiește.

— Cum s-a conturat această știință și ce-și propune ea concret ?

— Încă din scrierile cele mai vechi aflăm că oamenii sufereau de boli și de afecțiuni, pe care ulterior complexitatea vieții le-a extins, în zilele noastre; ele existînd într-o plajă mult diversificată. Aici intervin în plus factori deloc de neglijat. Explozia demografică pe de-o parte și cea tehnologică pe de alta au pus omenirea în fața unor multiple probleme, între care deteriorarea într-un ritm fără precedent a mediului înconjurător, diminuarea resurselor naturale etc. Sîntem realmente azi, mai mult ca oricînd, responsabili de soarta biologică a Terrei.

Afecțiunilor și maladiilor de tot felul, stărilor de inconfort, de nervozitate etc., etc., le atribuim diferite cauze, încercînd în mod legitim să le explicăm proveniența. Așa cum orice tratament trebuie precedat de un diagnostic, înlăturarea cauzei unei afecțiuni poate să ajute de multe ori la evitarea, respectiv ameliorarea și vindecarea ei. Încercînd să căutăm cauzele imediate, ne scapă adesea din vedere cauza primordială, acea cauză a cauzelor care a dus treptat la această diversitate a aspectelor care ne preocupă în legătură cu sănătatea. Ea constă în faptul că, odată cu apariția facultății de a gîndi, omul și-a alterat o bună parte din ansamblul instinctelor de conservare, pe care le găsim la celelalte viețuitoare. De ce afecțiunile de care ar putea suferi un animal se pot număra pe degete, pe cînd listarea celor posibile la om ar umple mai multe file ? De ce un animal, chiar în captivitate sau în semicaptivitate, este convențional sănătos pînă în apropierea limitelor lui biologice de existență ? Pentru că el știe din instinct ce și cum să mănînce, cum și unde să se odihnească, simte cum trebuie să-și trateze afecțiunile pe care le contractează, aplicîndu-și singur tratamentul cel mai adecvat. (Ciinele își corectează un deranjament stomacal mîncînd iarbă, și nimeni nu va izbuti să-l convingă pe acest animal docil și „umanizat" să consume cafea, alcool sau alimente condimentate. Le va refuza din instinct).

— Bine, dar nu putem compara viața simplă a unui animal cu complexitatea vieții omului, cu multitudinea factorilor de care e influențat în viața socială în care trăiește. Vă gîndiți oare la ideea, destul de vehiculată, a întoarcerii la natură ?

— Nicidecum. Acest lucru nu este de altfel posibil decît în cazul întoarcerii la o viață mai mult decît primitivă, în care omul să-și recîștige instincte pierdute, ar însemna ca omul să renunțe la progres, la cuceririle sale multimilenare. Nici cea mai primitivă comunitate omenească existentă azi nu poate fi considerată ca integrată în natură. Și ecologia a fost la timpul său salutată de unii, incriminată de alții, că ar urmări reîntoarcerea omului la natură. Nimic mai inexact. Omul este un produs, o creație a naturii ; este vorba de a sta cu fața la natură, de a dirija procesul, evoluția societății, în sensul pe care natura îl acceptă. Altfel ea se răzbună, așa cum este bine cunoscut azi din efectele poluării.

În accepțiunea ecobiologiei orice formă de tratament medical, orice medicament, orice cură, regim alimentar etc., folosit pentru refacerea sănătății sau pentru conservarea ei este admis. Dar, din multitudinea de posibilități, trebuie în mod operativ găsită cea mai eficace, cea mai corespunzătoare într-un caz sau altul. Nu orice tratament, nu orice cură, regim medicamentos sau alimentar este valabil oricînd și pentru oricine. Ca urmare, în final ecobiologia își propune găsirea căilor și metodelor pentru precizarea, în condiții date de influență a mediului și ale particularităților individuale, a soluției celei mai sigure de aplicat pentru conservarea sau refacerea sănătății, desprinsă din noianul de posibilități. **Într-un anumit sens, la nivelul individului aceasta s-ar putea traduce în a găsi căi și metode rațional de suplinire, în condiții date, a instinctelor pierdute.**

— Pare destul de complicat să te descurci în acest labirint de posibilități. Ați putea să ne indicați procedee ce s-ar putea folosi în acest scop ?

— Și aici, ca și în alte domenii, găsirea unei soluții presupune o activitate de durată. Omenirea și-a pus de multă vreme problema găsirii unor soluții de sinteză în legătură cu proceduri de conservăre sau de refacere a sănătății. Astfel sînt de exemplu cunoscute proceduri orientale vechi, cum ar fi cele ce decurg din conceptul Yin-Yang, metoda Reiki etc. Căutările au continuat, dezvoltarea științelor naturii, a fizicii și a altor științe ducînd la posibilități noi de abordare a problemei. Astfel, sînt cunoscute descoperirile, considerate ca epocale la acea dată, făcute de inginerul francez André Simoneton și de compatriotul său André Bovis în perioada interbelică, constînd în metode de stabilire operativă a calității unui aliment, în ce măsură acesta este proaspăt sau nu, este curativ sau nu, prin simpla măsurare a emisiilor lui de radiații. El stabilesc o lungime de undă așa-zisă de echilibru, la valoarea de 6 500Å (Å — angstrom, unitate de lungime egală cu 10^{-10} metri, adică a zecea miliarda parte dintr-un metru) și că alimentele cu valori peste această limită sînt curative pentru om. Această descoperire, considerată atunci că ar putea absolvi omenirea de multe necazuri, printr-un simplu control alimentar, s-a dovedit și ea incompletă. Pentru ca un aliment să fie hrănitor, o condiție necesară este desigur aceea ca el să fie proaspăt și cu caracteristici energetice optime. Ea este însă insuficientă, întrucît alimentul respectiv trebuie să fie și compatibil cu persoana care-l ingerează. În general trebuie admis că un aliment, o apă minerală sau un medicament acționează de regulă asupra organismului în dublu sens. Ne face în același timp și bine și rău. Trebuie găsit un indicator sintetic mult mai edificator, care să permită selectarea celor care au o rezultantă pozitivă asupra organismului în momentul administrării, adică a celor care ne fac mai mult bine decît rău. Se pare că un asemenea indicator a fost găsit.

— Vă referiți cumva la noțiunea de „sarcină energetică", pe care ați folosit-o în convorbirea anterioară ?

— Exact. Sarcina energetică reprezintă criteriul fundamental al ecobiologiei. El este un indicator specific și poate fi înțeles ca raport dintre o anumită stare energetică a unui corp material și greutatea lui, un fel de densitate energetică. El se exprimă în unități de lungime. În adevăr, o energie E este reprezentată ca produs dintre o forță F și o deplasare (lungime) L, iar greutatea G nu este altceva decît o forță (forța gravitațională). Notînd dimensiunile mărimilor implicate între paranteze, rezultă :

$(E) = (F) \times (L) / (G) = L$

Din multiple măsurări făcute asupra sarcinii energetice a plantelor, animalelor și oamenilor s-a constatat că :

- Valoarea sarcinii energetice a plantelor aflate în culturi sănătoase, a celor recent culese, a alimentelor proaspete, ca și a animalelor sănătoase și a oamenilor sănătoși atinge un optim, acest optim avînd valoarea de 8 metri.
- Sarcina energetică a alimentelor mai puțin proaspete, a oamenilor sau animalelor bolnave se situează sub această limită de 8 metri.
- Pentru ca un aliment să fie curativ, el trebuie să aibă sarcina energetică optimă, oricum mai mare (sau cel mult egală) decît a persoanei care îl ingerează. Acesta este un element obligatoriu dar nu suficient. El trebuie să fie compatibil cu persoana în cauză în momentul administrării, adică să acționeze favorabil asupra sarcinii energetice a persoanei respective.
- Sarcina energetică este deci transmisibilă în anumite condiții. Aceasta se referă și la medicamente sau alte forme terapeutice. Un medicament este curativ dacă după administrare are ca efect creșterea sarcinii energetice a bolnavului.

Foarte multe sînt de exemplificat în legătură cu sarcina energetică și ea este în măsură să explice multe lucruri (între care, de exemplu, unele din secretele piramidelor, despre care am vorbit în precedentul articol). Oricum, este de reținut din cele arătate pînă acum, că stăpînirea posibilităților de măsurare a sarcinii energetice ne poate indica în orice moment calea de urmat într-o alimentație sau într-un tratament medicamentos, în evaluarea operativă a stării generale a sănătății etc.

— Să încercăm să vorbim despre toate acestea într-un număr viitor al revistei noastre.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Universitatea din București

Cu 125 de ani în urmă, la 4/16 iulie 1864, luminatul domnitor Alexandru Ioan Cuza semna decretul pentru înființarea Universității din București (contrasemnat de scriitorul Dimitrie Bolintineanu, Ministrul Instrucțiunii, care elaborase proiectul), act ce a fost publicat în „Monitorul jurnal oficial" din 7/19 iulie același an. Erau prevăzute trei facultăți : **Drept, Filosofie și Litere** (cuprinzînd și istoria) și **Științe** (matematice, naturale și fizice), marcînd separarea definitivă a învățămîntului superior bucureștean de cel mediu, cu care fusese mult timp amalgamat. Structura Universității bucureștene întrunea de fapt la un loc trei instituții de învățămînt superior create anterior sub domnia lui A. I. Cuza : Facultatea de Științe Juridice și Politice, condusă de C. Bozianu (Decret domnesc din 25 noiembrie 1859), Școala Superioară de Științe, condusă de Alexandru Orăscu (Decret domnesc din 12 octombrie 1863) și Școala Superioară de Litere, la care se predau limbi clasice și moderne, literatură, filosofie, istorie și geografie (Decret domnesc din 2 noiembrie 1863). Mai exista însă un important centru de învățămînt superior la București, a cărui includere în Universitate se impunea : Școala Superioară de Medicină și Farmacie, exemplar condusă și organizată de doctorul Carol Davila. Iată de ce Ministerul Instrucțiunii comunică directorului acestei școli hotărîrea Consiliului Superior al Instrucțiunii Publice din 16/28 iulie 1864 ca instituția întemeiată de el să devină o **Facultate de Medicină** în cadrul Universității, ceea ce s-a realizat însă abia în 1869, primul decan fiind chirurgul Nicolae Turnescu.

Anul 1864 a fost de altfel, sub multiple aspecte, un an crucial pentru dezvoltarea învățămîntului în România. Într-adevăr, la 5/17 decembrie, Camera a votat **Legea pentru instrucțiunea publică**, care stabilea norme unitare de învățămînt pe întreaga țară, stabilind și anii de studiu : primar de patru ani (obligatoriu și gratuit), secundar de șapte ani și universitar de trei ani (intrată în vigoare în septembrie 1865, legea mai prevedea înființarea de școli de agricultură, industrie și comerț). Profesorul Ilie Popescu Teiușan observă că **„România a fost printre primele țări din lume care a introdus obligativitatea și gratuitatea școlară" (Istoria învățămîntului din România**, 1971, p. 118). Legea aceasta, veritabilă încununare a activității desfășurate pentru propășirea culturii în vremea lui Cuza, a reglementat în mod fericit învățămîntul românesc timp de 34 de ani, pînă ce în 1897 Spiru Haret a inițiat, în condiții noi, Legea învățămîntului secundar și superior.

Revenind la fundarea Universității, încă din 5 iulie 1864 Bolintineanu a anunțat despre decret Consiliul Superior al Instrucțiunii și pe cei trei conducători ai instituțiilor de învățămînt (Drept, Științe și Litere), ce urmau să intre ca facultăți în compunerea noului așezămînt cerînd acestora din urmă să aleagă **rectorul** și **decanii**. Alegerile avură loc la 15 septembrie 1864, cînd juristul Gheorghe Costaforu fu ales (cu 11 voturi din 13 votanți) rector. Decan al Facultății de Științe a fost ales Alexandru Orăscu, al Facultății de Litere August Treboniu Laurian, iar la Facultatea de Drept rămase decan C. Bozianu. Cuza întări alegerea printr-un decret din 5 octombrie 1864 și curînd după aceea cursurile se deschiseră.

Facultatea de Științe dispunea de un laborator de chimie, un cabinet de fizică și un Muzeu de Științe Naturale. Inițial, corpul profesoral al facultății era alcătuit, modest, din numai șase profesori, printre care : Alexandru Orăscu (geometrie descriptivă), Alexe Marin (chimie), Dimitrie Petrescu (astronomie și geodezie), Grigore Ștefănescu (geologie și mineralogie). Ulterior, desigur, la Facultatea de Științe numărul catedrelor și a cadrelor didactice a crescut simțitor, în anul universitar 1932—1933 existînd de pildă 26 catedre și 11 conferințe (ceea ce este totuși foarte puțin față de situația de astăzi). Același proces de creștere și diversificare a avut loc la celelalte facultăți ; după 1880, s-au introdus și noi căi de instruire (cursuri teoretice, lucrări practice, excursii de studii, conferințe etc.). Totodată, din 1912, durata studiilor a fost sporită la patru ani. Actualul palat al Universității a fost construit (1857—1869) după proiectul lui Alex. Orăscu.

Mai trebuie precizat că Universitatea din București își are obîrșia în vechea Academie domnească de la Sf. Sava întemeiată spre sfîrșitul veacului al XVII-lea, deci cu trei secole în urmă, cînd Bucureștiul ajunsese cel mai important centru politico-administrativ al Țării Românești (data exactă mai este controversată, după unii cităorirea fiind atribuită lui Șerban Cantacuzino, după alții lui Constantin Brâncoveanu și în acest ultim caz anului 1694). Nivelul învățămîntului (ca și la Academia din Iași) era mixt : atît superior (predominant), cît și mediu. Primul director al Academiei domnești din București a fost eruditul Sevastos Chimentul, de la întemeiere și pînă în 1702. Învățămîntul era bazat inițial pe filosofia neoaristotelică, iar ulterior, odată cu pătrunderea ideilor iluministe în țările române, orientarea spre științele naturii și științele exacte, spre limbi moderne (alături de cele clasice), a fost din ce în ce mai vizibilă. Ariadna Camariano-Cioran, într-o vastă și temeinică lucrare despre Academiile domnești (1971), stabilește o semnificativă evidență a numeroaselor tratate și manuale științifice și filosofice utilizate în procesul de învățămînt. Tot ea contestă ca eronată aserțiunea că Academiile erau frecventate numai de fii de boieri, dovedind că elevii proveneau din toate clasele și păturile sociale (p. 207), iar unii erau din rîndul popoarelor balcanice : aromîni, bulgari, sîrbi, greci. Nu o dată ideile de eliberare națională și socială au fost călduros îmbrățișate de profesori și elevi.

Ar mai fi apoi multe de spus despre învățămîntul superior în limba națională din perioada 1818—1864, întemeiat la București de Gheorghe Lazăr (de care ne-am ocupat într-un articol special), dus mai departe de vrednicii săi continuatori de la Sf. Sava — Eufrosin Poteca, Petrache Poenaru, C. Moroiu, Simion Marcovici (profesor de matematici și retorică despre care Eminescu scrie în „Curierul de Iași" că „limba traducerilor sale este apropape clasică și poate servi de model oricărui scriitor român"), G. Ioanid, I. Pop, G. Pop ș.a.

Dar să revenim la Universitate și să încheiem cu cele arătate de rectorul ei din 1964, academicianul Gheorghe Mihoc, într-un volum omagial închinat centenarului : **„În decursul existenței sale, Universitatea bucureșteană s-a înscris în istoria României prin importante contribuții aduse de profesorii și studenții ei la dezvoltarea patrimoniului cultural și științific al țării, la promovarea ideilor înaintate în știință și cultură. Catedrele Universității au fost ilustrate de savanți care, prin cercetările lor, au ridicat prestigiul științei românești în țară și peste hotare..."** Iar succesiunea de nume care urmează acestei constatări faptice în expunerea rectorului, proiectează o constelație de valori înscrisă strălucit în conștiința națională și în orbita universală, configurînd o mare tradiție.

I.M. ȘTEFAN

Cronică literară

de Romul Munteanu

Secvențe ale poeziei

Versurile lui Dan David din **Podul cu fin** (Ed. „Cartea Românească", 1988) pot să stea sub emblema : **„Tocmai mă străduiam să împlinesc un poem".** De cîte ori am avut prilejul să-i citesc poeziile, autorul părea să se găsească undeva în apropiere, angajat într-o povestire fără sfîrșit despre tatăl său și casa din Berca, ca și despre locurile îndepărtate pe care nu le-a văzut niciodată.

Într-o vreme a jocului inteligenței speculativ-imaginative în poezie, Dan David este emoțional și firesc, exuberant și melancolic, colocvial și comunicativ. Există în versurile sale o rusticitate sublatentă eternă ; peste tot pulsează un aer de familie care trece steagul de la un purtător la altul, un timp încărcat de culori diferite în care omul se înscrie ca o umbră desenată în aer, ca o absență, ca o amintire sau ca o proiecție într-o altă durată.

Într-un univers de păpuși, de mecanisme, totul se configurează ca un personaj carnavalesc, ca un semn al vremii care închide un final de existență, ca un joc : „Tată, ți-am adus roțile ruginite / O pungă cu rotițe / ruginite ți-am adus. / Ți-am adus rotițe să te joci, tată, să te zbengui, să rizi ! / Și tata avea ochii închiși, se înecase în propria sa făptură. / Și tata se confundase cu el însuși — / deasupra lui făcliile nopții înghețaseră". **(Ion)**

În **Podul cu fin** tatăl este nucleul cu amintiri din care izvorăsc cele mai puternice versuri ale autorului.

Nimic nu este desuet în aceste poezii evocatoare. Absent, **pater** trăiește ca o prezență, gesturile sale capătă un caracter de ritual, omul devine un arhetip al lumii sale care se stinge. Adresarea directă fortifică sentimentele, detalierea gesturilor sporește credibilitatea ficțiunii, iar informațiile susțin o atmosferă de viață trăită : „Și noaptea scormonește pămîntul, tată ! / Îți vine să rizi, nu poți să rizi, n-ai ris niciodată... / Te doare orice măr care cade, secole întregi de / înadecvare și delir îți se-ncolăcesc la picioare. / Te doare cămașa, te doare viața, te doare stîlpul porții." **(Un om care a mers toată viața pe drumul omului).**

Insistența asupra aceluiași motiv poetic imprimă discursului liberar o profunzime emoțională crescută. Imaginea tatălui se dilată în spațiu și timp. Mărturiile prezenței sale în lume dau rezonanță artei evocatoare. Amintirea crește din urme referențiale diseminate în spațiul ambiental : „Ziua de azi te-a părăsit, tată ! / A rămas doar un bocanc pe lesă. Doar un arin plîngînd în rîu. / Doar ușa de la magazie și mama / Ești amar ca un principiu, tată ! Ești principiul de / funcționare al nopții. / Ești principiul ce-și soarbe / ființa." **(Un om avea un cal și calul n-avea nimic împotrivă.)**

Dan David creează un adevărat flux al amintirii ascendente, gata să se reverse mereu în ficțiune. Omul real intră în literatură, gesturile reale se metamorfozează în metafore, realitatea se mută în simboluri ale eternității. Un imens șuflu de dragoste filială pare să treacă prin lume în căutarea locului protector din umbianța copilăriei : „Casa-n care m-ai chemat a fugit cu noi, s-a așezat / pe malul rîului. / Mîinile cu care m-ai bătut s-au preschimbat / în cîrduri de cocori. / Poveștile ce mi le-ai dat au devenit poeme / migratoare." **(Însemnări pentru tata).**

Versurile lui Dan David par a fi amintiri ficționalizate și scrise. Spiritul ludic amintește citeodată de poezia lui Marin Sorescu, evident scoasă de sub etnografia oltenească. Înscrisă în timp, evocarea capătă un caracter autobiografic. De fapt, întregul volum se configurează ca o biografie lirică, ca un jurnal voalat de existența în care datele fundamentale au devenit amintiri : „De trei nopți dormim cu joia deschisă / spre miercuri. / O să ni se răcească parabola. / O să consumăm / toate punctele cardinale. / Nu mai avem răbdare, melancolia a îmbătrînit / cu șaispe ani." **(Pe lîngă plopii fără plopi).**

Lirismul cultivat de Dan David răzbate dintr-o lungă dialogare a poetului cu eul său profund. Poetul se supune unei anchete ontologice din care nu iese la suprafață nici bucuria exultantă, nici durerea, ci doar blinda jubilare în jurul **stării de a fi,** văzută în contrast cu marea absență.

Poetul trăiește prin reflecția inscrisă în versuri, prin discursul alternant despre sine și despre alții.

Cu Mariana Filimon **(Ordinea lucrurilor,** Ed. „Cartea Românească", 1988) poezia coboară în cuvinte spre a se ridica cu discreție în cîmpul reflecției. Semnele distinctive ale creației sale lirice pot să capete culoare prin două tipuri de afirmații ; prima indică o geneză literară **(Copii ai poeților sunt poemele lor),** iar a doua reprezintă o situare existențială : **„Totul se întîmplă ca în vis / ușor melancolic / ușor ademenit către moarte". (Poemul despre gesturi).**

Mariana Filimon este o poetă delicată și suavă. Ea nu cultivă nici ostentația cuvintelor și nici a gesturilor. Poeta nu se exhibează, nu cere priviri cititorului să se fixeze decît asupra corpus-ului de cuvinte prin care ființează poemul. Între ea și lume este o fereastră, un vitraliu, oricum, un corp separator transparent. Gura poetei se sărută cu apa mării, corpul ei se desenează prin fereastra colorată ca o arătare ușor fantomatică : „iată ochii iată tîmplele / iată palmele mele / verzi întunecate spre veghea / nesfîrșit răbdătoare" aceleași / chiar zăpada ce vine / e la fel de albastră". **(Poemul despre vitralii).**

Mariana Filimon creează **starea de poem.** Celelalte stări au un caracter derivat. Cuvîntul este logodnic și tată, făptură instrumentală și stăpîn, nexus al reveriei și corp al fanteziei. Dacă dincolo de cuvinte este neantul, dincoace de ele se găsește ființa, corporalitatea lor sonoră. Visul nocturn devine astfel cuvîntul-imagine prin culoare, eul în expansiune și lumea asumată. „Imagini intens colorate / de sufletul meu / lume alcătuită din cuvintele mele (...) — vorbe rostite în gînd / lume desfășurată în sarea / văzului meu" **(Poemul despre insomnie).**

Intrarea în timpul nocturn funcționează ca o iradiație în toate direcțiile. Timpul este erotizat și spațiul la fel. Reveria este aglutinată, ea trage totul cu sine spre o amintire abia evocată. Poeta nu epicizează nici evenimente mari și nici faptele mărunte. Dinamica poeziei sale vine din **elemente,** din mișcarea stărilor și a fenomenelor. Enunțurile sînt austere și elementele se mariază ca o reverie umană trecută asupra altor regnuri : „vîntul sărută coapsele mării / întunericul își trage clipa / spre el / pînă la capătul lumii" **(Poemul despre numele tău).**

Cogitoul poetei trăiește într-un fel de stare de osmoză cu mediul ambiental preferat. Timpul coboară în spațiul lichid și maleabil, iar culoarea se mută prin refracție în eul receptor : „Clipa se lasă sedusă / de mare / verdele ei transparent / luminează și seara din mine" **(Poemul despre o dulce sfîrșeală).**

Mariana Filimon se complace în starea de evanescență, de sfîrșeală, de dulce oboseală, de tăcere. Intrarea în reverie trece prin sunete și oglindă, coboară în amintire, apoi ametitoare se întinde **dinăuntru în afară** : „oboseala atinge clipa cu degete / reci / atît o mică incizie / atît o mică durere" irisul rămîne la fel de albastru / în argintul nepămîntean. / doamna cu crinolină din gravura / de pe perete sînt eu." **(Poemul despre flaut).**

Ordinea lucrurilor arată o poetă cu resurse bogate. Un **poet-reveur** se face, își legitimează cuvintele cu fiecare text.

SEMNAL

● În colecția „Escuri" a Editurii „Univers" a apărut chiar în aceste zile **Psihanaliza focului** de Gaston Bachelard (în românește de Lucia Ruxandra Munteanu, cu o prefață de Romul Munteanu). Despre Gaston Bachelard (1884—1962), despre opera sa, comparată cu un imens „edificiu" cu mai multe intrări și ieșiri, Romul Munteanu scrie : „Complexă, contradictorie, dar mereu incitantă, lectura operelor bachelardiene a

cîștigat adeziunea unora dintre cei mai mari critici din epoca noastră. Și dacă G. Poulet afirmă că odată cu Gaston Bachelard s-a produs **marea revoluție copernicană** în critica literară, Vincent Therrien o compară cu ecourile avute de gîndirea lui Einstein în cele mai diverse domenii ale științei. Bazată pe simplitate și iubire, lectura operei bachelardiene pune în lumină gîndirea deschisă a unui **critic-réveur,** gata să întrețină cele mai variate alianțe cu gîndirea".

● **Dintr-un secol de viață** este tomul de 615 pagini recent apărut la Editura Eminescu al Celiei Delavrancea, cuprinzînd selectiv : „Universul poeziei și lumea frumosului", „Clipe de viață", „Călătorii", „Arpegii în ton major", „Dans" „Cei de ieri și cei de azi", „Pagini regăsite" (inclusiv un fragment de jurnal și o scrisoare a lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, tatăl scriitoarei). Prin urmare, Celia Delavrancea face o radiografie pertinentă a artelor timpului său, o trecere în revistă a perso-

nalităților marcante ale epocii. Vom regăsi pagini tulburătoare despre George Enescu, Dinu Lipatti, Constantin Brâncuși, Grigorescu, Pallady, Iser, Medrea, Eugen Lovinescu, Ana de Noailles, Rainer Maria Rilke, Goga, Nicolae Titulescu, Paul Valéry ș.a., — care se conturează în tot atîtea pagini memorabile de amintiri, portrete, însemnări, consemnări, tablete.

Ediția prezentă este alcătuită, îngrijită și are un studiu introductiv, notele, comentariile, precum și reperele istorico-literare și cele bibliografice semnate de Valeriu Răpeanu. În substanțiala prefață „O viață sub zodia esteticului", îngrijitorul ediției consemnează : „De aceea opera Celiei Delavrancea reprezintă o carte a **corespondențelor,** o carte în care muzica, artele plastice, literatura, natura se cheamă și își răspund într-un dialog dus în numele bucuriei de a întîlni armonia și perfecțiunea, de a trăi sub semnul lor, de a chema pe cît mai mulți la această sărbătoare a spiritului".

● **Împotriva mării** se cheamă recenta carte a lui August Hobart, apărută la Editura Meridiane, în traducerea izbutită a lui Alfred Neagu. Aflăm, va să zică, despre viața „aventuroasă" a acestui autor, căci, pînă la urmă, „aventura de-o viață pe mare constituie substanța cărții". Sîntem încunoștințați, de asemenea, pe coperta ultimă, că

Hobart a fost un adevărat „lup de mare". Ce mai aflăm ? Că, realmente, „acestui întreprinzător supus al Maiestății sale, regina Angliei, marea avea să-i ofere de toate : aventura, rațiunea de-a fi, faima, bogăția". August Hobart a participat la „vînătoarea" negustorilor de sclavi negri. A făcut trafic de arme și provizii. A participat și la războiul Crimeii.

Publicului român nu-i poate fi indiferentă această carte (ca un fals jurnal pe oceanul în derivă), pentru că, August Hobart a ajuns pînă la urmă amiral al flotei turcești, iar sub comanda sa au fost întreprinse „toate acțiunile navale ale flotei otomane în Marea Neagră în timpul războiului din 1877—1878".

DORIN SĂLĂJAN ■

Film

Maria și marca

O frumoasă și aparent simplă poveste de dragoste, atrage spectatorii la filmul scris de Radu Tudoran și regizat de Mircea Mureșan : o tînără operatoare radio-telecomunicații (Maria), se îndrăgostește de un proaspăt căpitan de vas de cursă lungă (Alber — fără „t"): firește, dragostea lor este reciprocă. Alber pleacă în prima sa cursă, Maria îi promite că-l va aștepta. Durata plecării însă, din anumite motive, se prelungește sistematic, aducînd-o pe fînără în pragul disperării. Ca într-un „trio" clasic intervine și un anume Ion Jianu, fost căpitan la rîndul său, ajuns comandant de navigație, sub a cărui directă dirijare se află și vasul pe care a plecat Alber. Între ultimii doi s-ar putea naște o nouă idilă, dar... !?

Deși am dat toate datele poveștii, vă asigur că nu v-am relatat filmul în sine întrucît acesta conține o miză mult mai serioasă, mult mai gravă, și anume : responsabilitatea individului pus într-o situație limită. Acesta este de altfel și punctul de greutate — uneori și punctul mai nevralgic — al peliculei.

Dragostea „la prima vedere" dintre Maria (Maia Morgenstern) și Alber este discret condusă de către regie și frumos filmată de către operatorul Vivi Drăgan Vasile (trebuie să recunoaștem că litoralul românesc a devenit un fundal nu numai propice, dar și impresionant pentru cineaștii noștri). O lipsă de prejudecăți în înfățișarea idilei celor doi, aș zice că aproape ostentativă, este în beneficiul filmului (față de falsa pudoare întîlnită uneori în anumite pelicule, falsitate de multe ori ducînd exact la contrariul, adică la „impudic"). Există o seninătate, o căldură — o *simplitate,* repet ! în analiza gingașului sentiment ce se înfiripă parcă de la sine, neavînd timp de verificare sau consolidări.

O aceeași simplitate și căldură ne este prezentă și în relația Maria — Ion Jianu interpret : Eusebiu Ștefănescu (bachiar foarte frumos pregătită și deloc ostentativă — vezi secvența, repetată pînă la insinuare, a vînătorii cu cîinele).

Un film în trei personaje, cu alte cuvinte. Ceea ce, prin sine, reprezintă o performanță în filmul românesc contemporan.

HORIA PATRAȘCU ■

Plastică

Ridendo

Dat fiind că limbajul critic nu e încă stabilizat, ne îngăduim să observăm — în termeni împrumutați din dicționarele altor domenii — că desenatorii români sînt excelent plasați în acest moment important de definire a rosturilor și puterilor. Nu e exagerat să vorbim și să scriem despre o „școală" și despre un patrimoniu românesc de idei și direcții în caricatura momentului. Cei cinci graficieni ce deschid la Bacău o expoziție colectivă — Constantin CIOSU, Vasile CRĂIȚĂ-MÎNDRA, Costică CUCOȘ, Constantin PAVEL și Mihai PÎNZARU-PIM — certifică, în manieră personală, virtuți fundamentale ale genului.

Constantin CIOSU are o biografie artistică bogată, un cuprins tematic stabil zat și, ce-i mai important, un desen atît de elaborat încît acum, la maturitate, are firescul și eleganța unui scris îndelung școlit. Foarte populare în lumea literaților, caricaturile lui Ciosu inventariază cu sarcasm fin fapte de caracter. Dacă, în parte, caricaturile sale dozează cauze și efecte din cotidian și din efemer, laolaltă deschid un univers.

Vasile CRĂIȚĂ-MÎNDRA are tot ce-i trebuie ca să se facă repede cunoscut cu excepția dorinței de a se voi remarcat.

Desenul lui are haz pe centimetru pătrat, un haz intrinsec, natural. Artistul, are, cum s-ar zice, darul povestitului în registru ironic și autoironic. Linia e nervoasă, imprevizibilă, cu poticneli premeditate. Desenele sale sînt puneri în scenă și umorul arată ceva din finalurile de act în comedii. Cînd i se va dedica acestei arte cu toate puterile și nădejdile, va izbuti și în concursurile cu premii, ceea ce reușește cu atîta dezinvoltură în partic pările necondiționate.

Costică CUCOȘ s-a afirmat ca autor de desene „cu poantă" și a confirmat, într-o carieră cu aplomb de gazetar, prin serii de imagini ce referă direct la „chestiunea zilei", la treburile sociale. Desenul lui Costică Cucoș cunoaște sl'lizări apăsate, astfel că în final capătă valoare de sentință. Fruntaș al generației, Cucoș, își primenește talentul împărtășind țelurile generațiilor mai tinere, oferind în schimb înțelepciune.

Constantin PAVEL a surprins pe toată lumea cu un Premiu I la Montreal, ocazie cu care lumea a înțeles că Premiul nu trebuia să surprindă. Ulterior, alte distincții internaționale au răsplătit, an de an, inteligența și forța cu valențe emblematice ale unor desene ce pot fi povestite și ajung astfel folclor. Dacă ar crea afișe, Constantin Pavel ar deveni un nume redutabil, într-atît de șocante sînt ideile sale. El manifestă darul foarte rar de a produce caricaturi pe care toți confrații cred că le-au avut cumva, cîndva în minte. De fapt, Constantin Pavel culege primul ideea „ce plutește în aer" dar care își dezvăluie înțelesul numai după culeș.

Mihai PÎNZARU-PIM știe să afle umor în orice, în lucruri importante dar și în cele neimportante. Desenele lui sînt de studiat în amănunt, deoarece conțin rezolvări ingen oase sub o înfățișare nonșalantă, adesori inocentă, Pim ar ști, de asemenea, să compună cărți cu serii de desene și personaje de ținut minte. Umorul său e citeodată bizar, uneori întortocheat, întotdeauna personal.

TUDOR OCTAVIAN ■

Exercițiul democrației

Cine recurge la audiență, o face, desigur, pentru a rezolva, pe loc sau într-un viitor cît mai apropiat, o problemă. Și, de cele mai multe ori, „adevărurile" se topesc într-unul singur care, mulțumită dialogului, prinde viață, spre satisfacția ambelor părți.

Un recent raid întreprins în trei instituții și întreprinderi din municipiul Buzău evidențiază tocmai strădania celor ce o acordă ca audiența să reprezinte într-adevăr o formă democratică de rezolvare a problemelor cetățenești, un dialog deschis, cinstit, dar mai ales util, în care, adeseori, o chestiune personală devine preocupare pentru întreaga colectivitate a întreprinderii respective, ca un grăitor semn de sănătate morală, de autentică democrație.

Biroul președintelui UJCOOP Buzau, Clement, Șerbănică, e mai tot timpul deschis, astfel încît întrebarea „tovarășul președinte e aici", adresată secretarei, e pur retorică. Și pentru că socotelile sînt atît de simple, protocolul dispare. Nici la „audiențe" lucrurile nu se schimbă prea mult, evident cu excepția listei de înscrieri, chestiune care ține de ordine, disciplină etc.

La UJCOOP Buzau, audiențele la președinte se țin simbăta, în primul rînd pentru că pînă în această ultimă zi a săptămînii, grație principiului „ușilor deschise", se rezolvă foarte multe probleme care ar putea face obiectul unei audiențe ; în al doilea rînd, pentru că omul, după ce și-a terminat treburile înainte de duminică, are mai multă vreme de ale lui.

Ocup un loc în spatele acestor uși deschise, într-o simbătă oarecare din iunie, făcînd oficiul de secretar la audiențele tovarășului Clement Șerbănică.

Intră Luminița Drăgoi, de la Popasul Merei. — **Ce mai e pe la voi, ați mai scos ceva din seră ?** întreabă președintele. — Am scos și am și vîndut de o sută de mii, dar se mai poate vinde tot de atît. — **Și pe la mine cu ce treabă ?** — Se învață omul, zice femeia, dacă m-ați ajutat o dată... De asta am venit : soțul meu a fost mutat la Berca, și eu v-aș ruga să mă lăsați la Nehoiu, e un loc liber, acolo. Pînă la Nehoiu am tren, altfel, cu naveta dublă, nu mă descurc. — **Soțul ce lucrează ?** — Șef de stație electrică. — **Să vină Bejan, să vedem cum stau lucrurile la Nehoiu.** (Tovarășul Bejan va apărea de foarte multe ori, în calitate de șef de compartiment, astfel încît se poate spune că audiențele, fără prezența lui, nu s-ar putea încheia în timp util). Intră Bejan. — **Auzi,** îi spune tovarășul Clement Serbănică, **vezi ce este la Nehoiu și s-o ajutăm pe fata asta. E un om serios, și bărbatu-su la fel.**

Urmează Marilena Munteanu care solicită o locuință adecvată pentru situația ei familiară. Se află înscrisă pe lista de priorități, chiar pe locul întîi la trei camere, încît lucrurile decurg simplu : **„Prima repartiție e a dumitale, hotărirea a fost deja luată de biroul executiv".**

Ana Gavrilă a întrerupt o perioadă activitatea, pentru creșterea copilului. „Am fost școlarizată de cooperație, la covoare, și m-am recalificat la Pătîrlagele. Sînt soția lui Gavrilă Constantin, fost frigotehnist în cooperație, am mai lucrat la Cilibia și Gălbinași. Aș dori un loc de muncă, e greu cu un singur venit". Este chemat din nou tovarășul Bejan : **„Mai Bejane, fata e calificată la noi și a întrerupt pentru creșterea copilului. În zece zile găsiți o soluție, are două calificări..."**

Tot un loc de muncă solicită și Alexandrina Marja, calificată în cooperație, și care, din motive personale, întrerupsese un timp. Cererea depusă cu cîteva zile înainte este soluționată prompt, postul fiind de lucrător comercial...

Audiențele au continuat astfel pînă la epuizarea listei care în acea zi a cuprins 9 persoane. Întreb : S-ar putea face observația că monotonia audiențelor v-ar obosi iar deciziile ar fi în consecință ? „Cîte probleme, atîta viață, spune președintele UJCOOP. Sînt oamenii cu care lucrăm, cu care ne realizăm sarcinile, dar și pe care îi cunoaștem sau ne străduim să-i cunoaștem cu toate ale lor, bucurii, necazuri. Personal socotesc că îmi sînt utile aceste ore de audiență și altfel : mă informez. Am discutat și cu colaboratorii mei, s-a discutat și în biroul de partid să ieșim mai mult în întîmpinarea oamenilor să nu-i așteptăm să vină la noi cînd au probleme. Astfel se și explică numărul redus al celor ce se înscriu la audiențe. Eu sînt și deputat județean în comuna Nehoiu, așa că este mai lesne de înțeles de ce în permanență ușile sînt deschise. Cooperația este o întreprindere cît un județ și nu cît o clădire. Dialogul este astfel util pentru toată lumea.

★

Întrebarea am pus-o directorului Întreprinderii **Textila,** Gheorghe Constantinescu, una dintre bunele unități ale județului, care, la timpul respectiv, a rezolvat în bună parte problema locurilor de muncă pentru femeile din municipiul Buzău. Dintr-un personal de peste 3 000 de oameni, 70 la sută sînt femei. Proporția se păstrează firește și la audiențe.

— **Dacă audiențele le-ați ține dimineața, tovarășe director, ați vedea rezolvările altfel ?**

— Cîtuși de puțin. Aș fi cu mintea tot timpul la problemele fabricii. Trei ore de audiență la sfîrșitul programului îmi fac chiar bine. Problemele sînt cunoscute și ne străduim cu toții, conducerea întreprinderii, comitetul de partid, sindicatul, să le rezolvăm eficient.

— **Care sînt indeobște problemele ridicate ?**

— În primul rînd locurile de muncă. Iată am reușit să încadrăm toate promoțiile liceului și școlii noastre profesionale. Eșalonat, pe principiul calității. Au avut deci prioritate cei cu medii mari. În ceea ce privește schimbarea locului de muncă, știut fiind că femeile ce vor deveni mame, după luna a șasea nu mai pot sta la război, ele trec la „repasat", unde condițiile de muncă sînt pe măsura stării lor fizice.

— **La redacție ne-a sosit o scrisoare semnată de o textilistă din această întreprindere, Liliana Neagu, care solicită locuință. Cum stau lucrurile ?**

— În privința locuințelor, legea este clară. Respectînd-o, nu nedreptățim pe nimeni. Tabelele de priorități sînt afișate, dreptul de contestație este cunoscut, criteriile, de asemenea, de altfel totul este discutat în consiliul oamenilor muncii. Dar am pus accentul și pe contribuția fiecăruia. Am o slăbiciune, dacă pot spune așa, pentru aomenii care nu se gîndesc doar la problemele personale, ci și la cele ale fabricii. Ba, chiar, în primul rînd ale fabricii. Echitatea nu poate fi oarbă. Toți muncim, dar unii muncesc mai bine. Uitați, la o audiență a venit și lăcătușul Gheorghe Zota să propună executarea unei rampe de control pe sistem hidraulic, renunțîndu-se astfel la sistemul electric. Mi-a cerut concursul, să discut cu cei de la întreprinderea bucureșteană **Aversa.** Stăm mereu de vorbă, nu este la prima propunere de acest fel, dar făcuse din colaborarea cu **Aversa** și o chestiune personală, îmi ceruse delegație să plece acolo. Dar dacă el vine cu o solicitare pur personală, pot să nu țin cont de contribuția sa. Din dorința de a fi la fel de drepți cu toată lumea, să nu fim nedrepți tocmai cu astfel de oameni, Liliana Neagu de care întrebați are o situație deosebită, într-adevăr. Faptul că n-a avut buletin de Buzău, anul trecut ne-a făcut să n-o includem pe lista de priorități. Dar situația ei s-a discutat în colectiv și anul acesta se află pe locul 8 la apartamente cu două camere. În 1989 va intra în casă nouă, dar respectîndu-și locul de pe tabel, nu înaintea altora, pentru că, de asemenea, ar fi nedrept.

Multe dintre problemele **Textile** se regăsesc și la audiențele pe care le acordă directorul Întreprinderii de sîrmă și produse din sîrmă, Eugen Sandu, una dintre firmele renumite ale județului. Cele mai noi fabrici ale întreprinderii — **Laminorul** și **Cordul** metalic — care au ciîva ani de funcționare, au creat aproape trei mii de noi locuri de muncă. În primele șase luni ale anului în care ne aflăm au fost încadrați aici peste două sute de oameni, după cum, pînă în ianuarie viitor se vor muta în apartamente noi cincizeci de familii, prin „redistribuiri", rezolvîndu-se situația a peste optzeci de familii.

Cum spunea Constantin Marin, instructor cu probleme de scrisori și audiențe la Comitetul județean Buzău al P.C.R., care ne-a sprijinit în raidul nostru prin unități buzoiene, bărbat cu un tact și o răbdare deosebită, parcă anume croit pentru aceste dialoguri prelungite care se numesc audiențe, un om cu ceva pe suflet are nevoie, în primul rînd, de un alt om dispus, în primul rînd, să-l asculte. Adevăr pe care raidul nostru îl confirmă pe deplin.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Ca o urare de bun venit

Extrem de mulți trecători — și cîtă lume parcurge numai într-o zi Piața Gării de Nord din Capitala României ! — s-au interesat în aceste zile de lucrările cu totul deosebite ce se desfășurau pe latura dinspre Calea Griviței a pieții. Iată despre ce este vorba.

În 1985, cînd s-a deschis și aici front de lucru pentru construirea Metroului, a trebuit ca Monumentul „Inginerului George I. Duca să fie demontat. Acum, după ce s-a încheiat și sistematizarea întregii piețe, imediat ce a fost eliberat amplasamentul, monumentul a fost montat spre satisfacția noastră, a tuturor. Beneficiarul lucrării — Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București, dar, de fapt, beneficiarii sîntem noi. Executantul — o formație de 12 oameni cu meseriî frumoase și grele — pietrari, cizelori, cioplitori, lăcătuși-mecanici, montori, zidari — condusă de inginerul Dan Popescu, șeful Secției artă piatră-bronz a Combinatului fondului plastic din București. Stînd de vorbă cu Marin Radu, Marin Mocanu, Dumitru Androne, Ion Stegărescu, Ion Dobos, Adrian Cojocaru, am aflat că numai ei sînt specializați în executarea și montarea lucrărilor de artă. „Le facem din bronz și piatră și le montăm peste tot în țară".

Inginerul Dan Popescu, cu satisfacția proprie celor care muncesc cu dragoste și pasiune, ne povestește cum s-au petrecut lucrurile, nu înainte de a preciza că este mai greu de montat o lucrare veche demontată, decît una nouă.

După executarea fotografiilor și releveelor, monumentul, vechi de 75 de ani, a fost demontat în peste 150 de bucăți numerotate cu atenție transportate, depozitate și conservate cu deosebită grijă în curtea Combinatului fondului plastic, unde au ocupat un spațiu foarte util — nu se puteau depozita pe verticală — împreună cu alte lucrări, de asemenea demontate, ca Monumentul eroilor pompieri din 1848. Încă

Monumentul evocă personalitatea inginerului George I. Duca (1846—1899) care a lucrat la construirea căii ferate Ploiești-Predeal, a portului Constanța și a deținut, după 1888, funcțiile de director general al C.F.R. și director al Școlii naționale de poduri și șosele.

Realizat în 1934 de sculptorii D. Paciurea și F. Marin în colaborare cu arhitectul St. Burcuș, monumentul este format dintr-un bust al inginerului Duca și un grup statuar, aflat la baza soclului, cuprinzînd o femeie cu o carte în mînă și o fată care întinde o ramură de măslin spre personajul evocat.

Pe părțile laterale ale soclului statuii se află cîte o sferă de piatră cu emblema C.F.R.-ului.

București, Ghid turistic, 1978

pînd din iarnă a început curățarea și refacerea pieselor uzate. Fundația elipsoidală din beton turnată cu 4—5 metri mai spre interiorul parcului, dă o mai bună perspectivă privitorului. Dificultatea cea mai mare au constituit-o piesele din piatră, totalizînd peste 30 de tone, în sensul că ele trebuiau potrivite și îmbinate perfect. În 1924, structura de rezistență a fost executată din zidărie. Acum aceasta este din beton, turnat cu finețe, am putea spune, în straturi de maximum 10 cm pe zi. Inginerul Dan Popescu nu uită să menționeze sprijinul permanent pe care l-au primit efectiv din partea Antreprizei de lucrări subterane, care a contribuit substanțial, inclusiv cu utilaje și materiale de construcție. Toate solicitările adresate lui Iulian Dragomir, șeful serviciului tehnic, un inginer sensibil și corect, au avut ecou imediat.

Mai trainic ca în 1924, mai frumos ca în 1985, Monumentul inginerului George I. Duca, operă de artă din patrimoniul cultural românesc, și-a reluat locul știut, prin grija celor care veghează ca, în iureșul construcției noii Capitale, nimic din ce are ea cu adevărat prețios să nu se piardă.

REGHINA VĂRVICI
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Cronica șoselei

La pescuit

Discuție între vedetă și impresarul ei : „Artistul", un tînăr de 17 ani înalt, cu plete, e vădit iritat de insuficientul entuziasm arătat publicului din orășel, față de valențele noi care pretinde el, că le-a inoculat clasicului rock. Solistul formației „Curcubeul" care de doi ani așteaptă ora triumfului, își continuă cu vehemență perorația în timp ce „taurul" cum e supranumit impresarul din cauza cefei enorme și ochilor vesnic injectați ca urmare a amiciției sale prea strînse cu spirtoasele, ascultă cu pacientă. Impresarul trece apoi la altele mai „lumești". „Pînă una alta, eu zic să mai facem ceva curse. Bătrînul și-a dat ARO-ul, nu-l lăsa să ruginească, stoarce-i toate foloasele. Am aci o listă de amatori. Prima, o cursă la 20 de km. Vor să-și aducă o rudă la spital". „Nerentabilă, sub capacitate, pierdere de timp decide șeful „curcubeului". „Am și ceva mai interesant. Niște legume care îs curioase să vadă și nordul țării. Proprietarul vrea să-și instaleze la volan, omul lui. Nu te supăra, mi-a zis, băiatul n-are nici 18 ani. N-are nici experiență. Vreau să ajung la destinație". „Așa a spus ? Auzi ce insolent. Nu accept să mi se pună condiții". „Eu zic să fii de acord. Faci și tu o plimbare. Oamenii se îngrijesc de masă, casă, plus un „onorariu" gras pentru mașină. Aduc tot ei motorina necesară". „Artistul" e întunecat la față, L-a deranjat etichetarea lui ca „lipsit de experiență". „Am aranjat ceva pentru amiază. Pe căi „liniștite", nu departe. În cel mai rău caz, ne întîlnim cu ai noștri care te știu drept o adevărată personalitate". Chipul „vedetei" se lumină. Uite lista aci Sînt zece puști. Au ciupit cîte 20—30 de lovele de la părinți. Chipurile vor să pescuiască. Treaba lor. Eu zic că pentru satisfacerea cerințelor de moment nu-i chiar rău". „De acord, stringe-i la capătul străzii spre platformă. Banii înainte. Bucuros că năzurosul său stăpîn se învoise, impresarul scoate din buzunar o sticlă plată și-i propune tînărului să tragă o duș că. „Ptiu ce lichid ordinar, și-l mai bagi într-o sticlă nobilă, făcu vedeta strîmbîndu-se, după ce înghiți totuși o bună parte din conținut. „E toscovină curată, șefu'. „Clienții" se urcară în mașina de culoarea nisipului și „inovatorul rock-ului", porni pe drumul pitoresc spre lac. Cîțiva puști care asistaseră la spectacolele formației îl recunoscuseră pe cîntăreț. Îl asaltară cu întrebări. Cu greu își ascundea „vedeta" extazul în care se află. Conducea dezinvolt pe drumul ce începuse să coboare spre lac.. Chiote de plăcere izbucneau cînd pilotul atăca cîte o curbă răsturnîndu-i clae peste grămadă pe micii pasageri. Cam trei ore petreceau copiii pe malul lacului. Acum schimbau impresii despre peștii care, cu o singură excepție, roșioara prinsă de Mihăiță, prislea grupului, ocolirâ cu șiretenie cîrligere micilor pescari. „Unde-o fi nenea, șefu Curcubeului" ? se auzi o voce. „L-am văzut întrînd împreună cu ăl de strînse banii în cabană. Dar uite-i vin spre noi". Impresarul „luase ceva la bord". Agățat de brațul lunganului se tîra mai mult, cu picioarele mulate. Gesticula imputîndu-i „artistului" nerecunoștință. „După ce că te-am lansat, acum vrei să-mi întorci spatele. Fără mine nu erați în stare să dați măcar un spectacol. Bine spune Sadoveanu „Nerecunoștința e copilul legitim al binefacerii". „Vedeta" tăcea, dar se vedea de departe ciocotul de mînie pe cale să izbucnească aidoma unui vulcan. Abia după ce plecară, șuvoiul de jigniri ce curînd se metamorfoză în înjurii, se abătuseră asupra impresarului. Degeaba, săgețile insulteior își fringeau vîrfurile lovindu-se ca de un zid. „Taurul" se afla în faza cînd băutura transforma omul într-o masă inertă. Tăcea cu privirea-i timpă îndreptată vag spre cîntăreț, a cărui minie creștea, paradoxal din cauza lipsei replicilor Soseaua trecea pe planul al doilea. O denivelare „atacă" pe neașteptate roțile ARO-ului, „furînd" volanul din mîinile deloc sigure ale celui ce „regenerase" rock-ul. Mașina se răsturnă pe o parte în șanțul adînc. Țipete, scîncete, undițe înfipte în picioare, în mîinile micilor pescari. Se părea că totul se soldase cu niște banale zgîrieturi, vînătăi, cucuie. Dar nu. Pentru Mihăiță, acea după amiază îi aduse ultima bucurie din scurta lui viață, prinderea unui peștișor. O undiță îi străpunse abdomenul. Copiii nu se pricepură să-i facă un pansament, iar cei doi adulți cărora băutura le luase mințile, nu fură în stare să-i dea piciului cel mai elementar ajutor. Muri din cauza marii pierderi de sînge.

VICTOR BEDA

● In Sudan a avut loc o lovitură de stat militară. Conducătorul loviturii, generalul de brigadă Omar Hassan Ahmed Al Bashir, a declarat că armata a preluat controlul în intreaga țară. Aeroportul din Khartum a fost închis. S-a anunțat dizolvarea parlamentului și instaurarea stării de urgență pe intregul teritoriu național. Printr-un decret semnat de general, puterea legislativă și executivă supremă vor fi exercitate de Consiliul Comandamentului Revoluției de Salvare Națională. Un alt decret anunță dizolvarea futuror partidelor politice, a sindicatelor și a organelor regionale ale puterii. Intr-o declarație cu privire la politica externă, Consiliul Comandamentului Revoluției (format din 15 persoane și prezidat de generalul Omar Hassan) a anunțat că Sudanul va promova o politică externă de neutralitate, bazată pe principiile conviețuirii și bunei vecinătăți, ale egalității în drepturi. Este, de asemenea, garantată respectarea tuturor convențiilor O N U, a Cartei Ligii Arabe și a organizației Unității Africane. Sudanul — se spune în declarație — va acționa pentru întărirea relațiilor cu toate țările prietene, pe baza egalității, respectului reciproc și neamestecului în treburile interne.

● La Budapesta s-au desfășurat lucrările sesiunii Adunării de Stat a R P Ungare. Istvan Fodor a fost ales vicepreședinte al Adunării de Stat. Reszó Nyers a fost eliberat din funcția de ministru de stat în legătură cu alegerea sa în funcția de președinte al PMSU. Deputații au examinat o serie de proiecte de legi.

● Începînd de duminică, Grecia are un guvern nou, condus de Tzannis Tzannetakis, reprezentant al partidului Noua Democrație, care și-a asumat și portofoliul afacerilor externe. Noul guvern a depus jurămîntul. Preluînd mandatul de prim-ministru, Tzannis Tzannetakis a declarat că guvernul său își va exercita atribuțiile cel mult trei luni, după care vor fi organizate noi alegeri. Această situație este determinată de faptul că la alegerile parlamentare din 18 iunie nici unul dintre partide nu a reușit să obțină majoritatea absolută de voturi necesare formării unui guvern monopartit. In noul cabinet, două portofolii — internele și justiția — sînt deținute de Coaliția Stingii și Progresului, din care face parte și Partidul Comunist.

● La Phenian a început cel de-al XIII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. In Mesajul adresat de președintele Nicolae Ceaușescu participanților la Festival, se exprimă speranța că această manifestare va constitui o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea prieteniei și colaborării tinerei generații din intreaga lume, la realizarea și consolidarea unității de acțiune a tineretului, a organizațiilor de tineret în vederea sporirii participării sale la dezbaterea și soluționarea echitabilă a marilor probleme de care depinde astăzi asigurarea progresului și păcii.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Cursa cu obstacole

Examinînd perioada din 1945 și pînă în prezent, constatăm că și războaiele „locale", și calamitățile naturale, și bolile, și opresiunile de tot felul au adus omenirii uriașe necazuri și suferințe. Dar fenomenul postbelic cel mai păgubitor, întrucît influențează negativ toate laturile vieții locuitorilor Terrei, este cursa înarmărilor. Dacă toate celelalte au avut un caracter mai mult sau mai puțin întîmplător, au fost mai mult sau mai puțin sporadice, înarmările s-au caracterizat printr-o regretabilă continuitate, consecvență și regularitate a progresiei creșterii. Insă cu toate acestea, cursa înarmărilor nu s-a desfășurat cu totul nestingherită. In calea ei au apărut o serie de piedici care, deși n-au putut-o pînă în prezent opri, au determinat unele acțiuni ce pot fi apreciate ca un debut al dezarmării : Tratatul sovieto-american de eliminare a rachetelor nucleare intermediare din Europa, unele măsuri de reducere unilaterală a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, anumiți pași înainte în cadrul diferitelor negocieri de dezarmare. O stavilă în calea înarmărilor sînt acțiunile pentru pace și dezarmare ce se desfășoară pe intregul mapamond, lupta pentru pace a popoarelor, a forțelor înaintate de pretutindeni. Și cu cît aceste forțe ce se ridică în calea înarmărilor vor fi mai multe și mai solide, ducînd la incetinirea și apoi la oprirea cursei, cu atît foloasele pentru omenire vor fi mai mari.

Lucrurile stau exact invers cînd e vorba de componente ale dezarmării. Fiecare acțiune importantă de acest fel reprezintă în fapt o cursă cu obstacole, însă de data aceasta obstacolele se cer învinse, înlăturate. O asemenea cursă cu obstacole o reprezintă și negocierile sovieto-americane de la Geneva, reluate recent după o pauză de șapte luni, asupra reducerii cu 50 la sută a armelor nucleare strategice. Pînă acum, în proiectul tratatului care face obiectul negocierilor de la Geneva s-a convenit asupra plafoanelor-limită pentru fiecare dintre părți : în domeniul purtătorilor (vectorilor) — cîte 1 600 de unități, iar în domeniul focoaselor — cîte 6 000 de unități. Se află însă în suspensie numeroase probleme, care alcătuiesc obstacole serioase în calea tratativelor. Ne vom referi la cele mai importante.

Astfel, în ultima vreme a căpătat o extindere foarte mare, cu deosebire în arsenalele americane, rachetele de croazieră cu rază lungă de acțiune, amplasate la bordul submarinelor. Zburînd la foarte mică altitudine, ele se pot sustrage detectării, din care cauză limitările ce ar urma să se stabilească de comun acord sînt foarte greu de verificat. Un alt izvor de dispute aprinse, deci un alt obstacol în calea negocierilor sovieto-americane de la Geneva sînt rachetele balistice intercontinentale mobile cu mai multe focoase (aceste rachete sînt amplasate pe platforme de cale ferată), domeniu în care U.R.S.S. se află înaintea S.U.A. In Statele Unite destule voci se pronunță pentru interzicerea acestei categorii de rachete, pentru că și ele sînt foarte greu de detectat și se pot sustrage controlului. In șirul obstacolelor importante se înscriu și diferențele de interpretare de către cele două părți a tratatului din 1972 de limitare a sistemelor antirachetă. Partea americană se pronunță pentru o interpretare mai „largă" a documentului menționat, fapt ce ar permite realizarea primei etape a proiectului SDI („războiul stelelor"), în timp ce sovieticii susțin aplicarea literală a tratatului, așa cum a fost semnat.

Acestea ar fi piedicile principale pe care noua rundă de negocieri sovieto-americane de la Geneva, programată să dureze circa 6 săptămîni (astfel încît pînă la sfîrșitul anului să aibă loc încă o rundă), este ținută să le depășească. Sarcină foarte grea, dar nu imposibil de realizat, după cum o dovedește și experiența anterioară, de pildă încheierea tratatului privind eurorachetele. In interesul păcii și destinderii pe glob, cursa cu obstacole vizînd reducerea armamentului nuclear strategic trebuie încheiată cu succes.

ION D. GOIA ■

După noi, potopul!

Septembrie 2 050. Trei sferturi din Bangladesh se află sub ape. Cea mai puternică inundație din istorie a lovit 250 de milioane de locuitori — din 300 cît numără țara. In acest an 2 050 — nici nu mai e mult pînă atunci — evenimentele se precipită cu toate că în ultimii 50 de ani avertismentele n-au lipsit. Teribile inundații în Louisiana — orașul New Orleans este pe jumătate înghițit de ape — catastrofe în delta fluviilor Niger, Mekong și Yan Tze. Terenurile joase au căzut pradă apelor dezlănțuite. In Franța regiunea Camargue a devenit teritoriu de pescuit, în Țările de Jos digurile n-au rezistat, în Anglia barajele succesive n-au putut ține piept apelor oceanului care au ajuns în City.

Situația va fi oare atît de dezastruoasă în acest fatidic an 2 050 pe care scenariul din „Paris Match" îl prezintă ca pe un veritabil an al potopului ? Există rațiuni care ne îndreptățesc să credem că da, așa va fi dacă... Oamenii de știință au stabilit că atmosfera se încălzește. Surplusul de calorii provoacă o dilatare a păturii superioare a oceanului planetar și un proces de topire a ghețurilor polare, cu o consecință dramatică — creșterea nivelului mărilor. Pentru moment fenomenul este lent. Dacă se va accentua, va putea conduce la cel mai mare dezastru ecologic și economic pe care l-a cunoscut vreodată omenirea. Savanții au stabilit că dacă temperatura atmosferei va crește în măsură să provoace topirea a trei milioane kilometri cubi din calota înghețată a Antarcticii, nivelul oceanelor se va ridica cu circa 100 de metri. Suficient pentru ca marea majoritate a orașelor importante — Paris, New York, Alger, Șanhai sau Leningrad — și cea mai mare parte a terenurilor aluvionare care sînt și cele mai bogate regiuni agricole și industriale ale lumii să se afle sub apă.

Valurile vor bate pilonii turnului Eiffel între primul și cel de-al doilea etaj iar balenele vor înota în jurul Arcului de Triumf. Creșterea apelor este lentă, însă inexorabilă. Specialiștii consideră că între 2 000 și 2 010 apele vor crește cu 20 de centimetri și cu un metru între 2 030—2 040. Fenomenul se poate accelera dacă nu scade serios concentrația în gaz carbonic a atmosferei, gaz care alături de alte substanțe se face vinovat de așa numitul efect de seră. Nu va fi prima invazie a oceanelor pe care a cunoscut-o Terra. Dar, dacă în era secundară, în epoca dinozaurilor, fenomenul a avut cauze naturale, acum omul, el este singurul responsabil pentru propria-i distrugere. Homo sapiens care perturbă tot ce atinge.

Semne există de pe acum și oamenii se întreabă ce este cu iernile mereu mai dulci, cu secetele prelungite, cu uraganele tropicale devastatoare, fără să caute răspunsul în propriile fapte care înseamnă poluare, distrugerea plămînului verde al planetei, consum excesiv de combustibili solizi și lichizi pentru activități mai mult sau mai puțin justificate dar, pe termen scurt rentabile.

Secvențelor prezentate nu le dorim nici măcar efemera viață a peliculei cinematografice de „science fiction".

IOAN ROȘCA ■

„Apărați Antarctica!" (I)

Este un continent vast, acoperit permanent de mantia albă a zăpezii și ghețurilor. Cei, foarte puțini, care au avut fericitul prilej de a pune piciorul pe aceste locuri spun că aerul înghețat dă o senzație plăcută la respirat și oferă ochiului o transparență magică. Orele de calm cvasiabsolut și de soare strălucitor sînt urmate de furtuni violente care nu-i cruță deloc pe intruși. Imensul pămînt antarctic se ascunde sub adevărați munți de nea și gheață, care s-au depus în straturi succesive de-a lungul a milioane de ani. Specialiștii apreciază că sub acest giulgiu imaculat se pot găsi fosile și alte vestigii importante pentru istoria planetei noastre.

Antarctica, cel de-al șaselea continent al Terrei. Acest uriaș puțin cunoscut ocupă o suprafață de 14 milioane de kilometri pătrați, (de 25 de ori suprafața Franței sau echivalentul întinderii S.U.A. și Mexicului la un loc), dintre care 12 160 000 de kilometri pătrați se află sub gheață, 200 000 sînt constituiți de stînci golașe și 140 000 de diferite insule. Antarctica are chiar și munți, cel mai înalt pisc fiind Vinson de 5 140 de metri. Grosimea medie a gheții este de circa 2 500 de metri, cel mai gros strat de gheață avînd nu mai puțin de 4,4 km. Experții au calculat și volumul gheții de pe continent, circa 30 milioane kilometri cubi, adică 96 la sută din totalul gheții de pe planetă și 90 la sută din rezerva de apă dulce ! Dacă această gheață s-ar topi, nivelul oceanelor s-ar ridica cu aproape 60 de metri.

In acest univers al tăcerii și păcii, sub lumina poetică a aurorelor polare trăiesc minunate și rare specii animale — balena albastră, rorqualul comun, rorqualul boreal, rorqualul cu bot ascuțit, balena cu cocoașă, foca lui Weddel (campioană la scufundări ajungînd pînă la 600 metri și rămîne o oră sub apă), foca leopard (animal carnivor amator de pinguini !), foca lui Ross... De asemenea, pe uscat pot fi văzute păsări zburătoare inclusiv albatroși și fulmari. Pe ghețuri se întîlnesc cel mai adesea păsări care nu zboară, în principal diferite specii de pinguini.

După cum a demonstrat, în anii 1972—1973 expediția navei „Calipso", condusă de celebrul comandant Cousteau, și în adîncul apelor se află una dintre cele mai bogate faune marine din lume, aici găsindu-se bureți, celenterate, moluște, crustacee, stele de mare, ursine, ascidii etc. Mamiferele și păsările depind de nevertebratele oceanice. Ele se hrănesc, direct sau indirect cu plancton vegetal sau animal.

Omul nu s-a interesat la început de acest continent pierdut decît pentru resursele lui vii. A vînat zeci de mii de cetacee (în anii '30, pînă la 30 000 balene albastre pe an), un număr extraordinar de mare de morse și foci etc. In prezent, el și-a extins extraordinar de mult aria de acțiune, pescuind alci morunul antarctic și alte specii de pești, recoltînd krill și, prin aceasta prejudiciind fauna care hrănește pinguinii, focile și balenele.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Breviar științific

Cosmonauții ucenici

Un muzeu, numit „Space Rocket Center", închinat cuceririi Cosmosului, de către om, a fost creat în statul Alabama (S.U.A.) în orașul Hunstville. In el sînt prezentate în mărime naturală principalele rachete spațiale, printre care „Saturn" și „Titan", precum și numeroase echipamente și obiecte folosite de astronauți în exploatarea spațiului extraterestru. Alături de acest muzeu original a fost ridicată o cupolă din material plastic, în care activează „tabăra spațială". Incepînd din luna martie și pînă în septembrie, în cele 25 de sesiuni, aici participă aproape 5000 de cursanți, respectiv cîte 200 săptămînal, la lecțiile teoretice cît și la manipularea sofisticatelor aparate cosmice. Acestea nu sînt instrumente-jucării, deoarece ele fac parte din cele pe care NASA le-a folosit în trecut în programele „Apollo" și „Gemini". De reținut este faptul că participanții sînt adolescenți, ce pot veni din diverse țări, pentru a obține la finele săptămînii de școlarizare diploma de absolvire și titlul de „cosmonaut-ucenic". La sosirea în tabără „stagiarii" sînt echipați cu salopete albastre, avînd pe mînecă insigna NASA, sînt împărțiți pe grupe de 20 persoane, fiecare grupă primind un nume simbolic ca : „Atlanta", „Discovery" etc. Participanții printre alte discipline învață „istoria cosmosului", iar la aparate trebuie să învețe, prin simulare, pilotarea unei nave spațiale pînă la o stație din spațiu și readucerea ei la sol. Cabina de pilotaj este o copie fidelă a celei originale, numai că numărul comenzilor a fost redus de la 3 000 la 300. Costul unei săptămîni de studiu se ridică la 1 000 dolari. In imagine doi aspiranți la titlul de „cosmonaut-ucenic" în timpul lucrului la aparate.

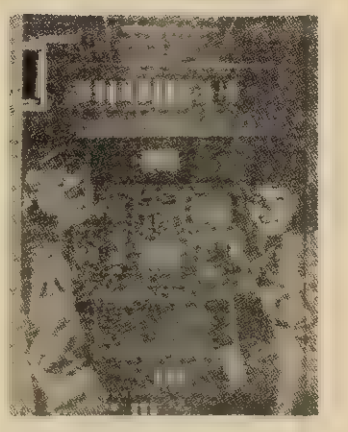

AUREL DIANU ■

Portret prin translație

In teatru sau în film este nevoie uneori ca un actor sau o actriță să interpreteze un personaj la vîrste diferite. Se apelează atunci la arta machiajului. Imaginea „îmbătrînită" are mai mult un caracter sugerativ, servind artei. Ce s-ar putea face în cazul cînd am dori să știm cum vă arăta chipul unui copil peste 5, 10, 20 de ani?

Janet Hicks nu mai știa cum arată fetele ei, care au fost răpite de tată în anul 1977, pe cînd aveau 5 și respectiv 7 ani. Cu toate că nu le-au văzut niciodată, Scott Barrows și Lewis Sadler, doar pe baza unor fotografii vechi, au putut crea imaginea feței fetelor la vîrsta actuală. In cadrul unei emisiuni televizate, ei au prezentat două imagini solicitînd telespectatorilor care le recunosc să sune la redacție pentru a furniza date suplimentare. Rezultatul a fost surprinzător, și emoționant: în mai puțin de 10 minute s-au primit mai multe telefoane din localitatea Kettering, Statul Ohio, din partea unor cetățeni care afirmau că cele două fete sînt cunoscute sub numele de Cathy și Debbi Russo. Cercetările ulterioare ale poliției au confirmat că este vorba de cele două fete răpite în urmă cu 12 ani.

In S.U.A. sînt înregistrați 60 000 de copii dispăruți. Pînă în prezent numai pentru realizarea portretului robot îi erau necesare 20 de ore unui artist, iar rezultatul era ceva destul de aproximativ.

Scott Barrows și Lewis Sadler, de la Universitatea din Illinois, au creat un program pentru calculator avînd în vedere 39 de indici faciali, reușind pe această bază să „crească" sau să „maturizeze" imaginea copiilor. Computerul disecă chipul într-o sută de puncte, aplicînd apoi, conform programului, parametrii de creștere.

Bineînțeles că au apărut și speculații, amatorii de senzații dorind să vadă imaginea lui Marilyn Monroe sau John Kennedy la bătrînețe.

Pînă una-alta, descoperirea este folosită cu succes în cazul copiilor dispăruți, dovedindu-și din plin utilitatea.

DAN DĂNUȚ DORU ■

STEAUA — irezistibilă : al 14-lea titlu, a 17-a cupă, al treilea event consecutiv ● DINAMO, același taloneur de prestigiu ● Pentru prima oară și doar pentru o zi, „CUPA ROMÂNIEI" a fost în Brașov ● CRAIOVA își pregătește viitorul: campioană națională de juniori ! ● Fotbalul adolescenței la un examen de maturitate

Finalul încununează finala

Să ne-nchipuim că două formații muzicale vestite își împrumută stilurile de interpretare și apar pe o scenă ca să-și etaleze capacitatea de a se imita una pe cealaltă : senzația pe care o vor stîrni se poate ghici cu ușurință. După justificata stupoare auditoriul nu se va lăsa păcălit, va descoperi parodia și va pretinde ca fiecare să-și susțină partitura care îi este familiară și care i-a adus gloria.

Cam același lucru s-a petrecut săptămîna trecută la Brașov cînd în finala Cupei României la fotbal, s-au întîlnit **Steaua** și **Dinamo.** A fost, în bună parte, o finală mai ștearsă decît a cincea copie de la o mașină de scris, între două echipe parcă iritate de convocarea lor pe teren în vederea disputării unui trofeu important. Fără vlagă, minute în șir, jucătorii nu au răspuns așteptărilor unui public venit în număr mare pe stadion, dornic să vizioneze o partidă de mare clasă, pe măsura firmei pe care o are fiecare dintre aceste două frunțașe ale fotbalului românesc.

Din întîmplare sau poate cu intenția fățișă de a se surprinde reciproc pe picior greșit, mai ales în prima repriză, dar și la începutul celei de-a doua părți a întîlnirii, **Steaua** a împrumutat stilul de joc al lui **Dinamo** iar **Dinamo** pe cel al **Stelei.** Așa se face că echipa militară a jucat cu mare prudență, pasînd mult la mijlocul terenului și inițiind sporadic contraatacuri, manifestînd în același timp o evidentă circumspecție în apărare. În schimb, echipa din „Ștefan cel Mare" a încercat să lase impresia unei echipe dezinvolte, a și combinat de cîteva ori spectaculos, fără însă ca susținerea unei lecții corect învățate, însă nu pe datele ei firești, s-o ajute să obțină victoria. Partenerii de întrecere au fost incomodați de propria lor tactică, de îmboldul de a fi alții decît ei înșiși și din această cauză fotbalul de calitate n-a dobîndit decît rareori cîștig de cauză.

Și totuși a sosit, la un moment dat, și clipa adevărului, cînd jucătorii au renunțat la formulele de joc potrivnice structurii lor și reprezentația mediocră pe care o ofereau s-a metamorfozat, pentru aproximativ 30 de minute, în ceea ce trebuia să fie de la bun început : într-un frumos și atractiv spectacol sportiv. Ambele echipe și-au reamintit propriul lor stil și astfel am recunoscut-o pe **Dinamo,** cu marea ei dibăcie în construcția unor acțiuni de contraatac viclene și fulgerătoare, și astfel am recunoscut-o și pe **Steaua,** cu impetuozitatea ei în purtarea unor acțiuni pline de imaginație. Într-un final de finală care le-a aparținut în întregime, „viteziștii" și-au adjudecat pe merit trofeul pus în joc, atingînd astfel, într-un sezon fructuos și încărcat, toate cele trei țeluri propuse încă din toamnă : cîștigarea campionatului țării, cîștigarea Cupei României și calificarea într-o fază superioară a C.C.E. la fotbal. Cîte echipe se pot lăuda cu astfel de performanțe ? Din nou deci, bravo **Steaua !**

GEORGE ARION ■
Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Fotbalul, în vacanță

Bucuria deschiderii

Ați văzut acele meciuri la care ajungem totdeauna mai tîrziu și la care ne interesează, la modul informativ, doar scorul ? Lipsite de anvergura, de miza dar și de popularitatea întîlnirilor de seniori, meciurile juniorilor sînt cele mai curate și, poate, cele mai importante în orice fotbal care-și gîndește cu seriozitate viitorul. Dar prin hărțuiala ambițiilor și orgoliilor care bîntuie în „fotbalul mare", cu greu mai găsim timpul și răbdarea să-i privim pe juniori în toată splendoarea eforturilor lor de a sparge pragul anonimatului și a ajunge cît mai repede în văzul și-n rîndul lumii. Iar atunci cînd se întîmplă asta, ne mai punem o dată, în semn de regret, întrebarea de la început și ne reluăm degrabă tabieturile de suporteri ai celor „mari", ai celor care evoluează fără excepție în partida-vedetă.

Și totuși, „deschiderea" este mai mereu o invitație la fidelitate și interes față de cele ce se petrec la juniori, o invitație compusă din candoarea, ambiția plăcută și bucuria de a juca ale acestor adolescenți pentru care fotbalul a rămas, deocamdată, doar un sport în care se descarcă energiile și talentele vîrstei. Această imagine de prospețime și acuratețe a oferit-o cu prisosință finala campionatului de juniori dintre Universitatea Craiova și Steaua, un meci care a avut de toate tocmai pentru că a avut și handicapul lipsei de celebritate a celor din teren. O celebritate care nendoielnic nu va întîrzia să apară la multi dintre combatanții „finalei mici", întrucît evoluția lor, în plină perioadă de restructurare a loturilor de seniori, nu putea scăpa managerilor prezenți în tribune.

Dincolo de virtuozitatea tehnică și talentul acestor juniori de fotbalul spectaculos și dezinhibat pe care l-au practicat, rămîne problema eternă a evoluției lor ulterioare, a destinului sportiv pe care-l vor avea. Pentru că fotbalul nostru se confruntă de ani buni cu dificultatea asimilării la seniori a celor mai buni juniori, în perioada de tranziție înregistrîndu-se și cele mai multe pierderi de valori și efective. Doar în două situații această asimilare s-a produs firesc : atunci cînd a fost vorba de jucători de excepție încă de la nivelul juniorilor (cazul lui Hagi) sau cînd vreun antrenor temerar a purces la o intinerire masivă a echipei de seniori cu jucători din pepiniera clubului (cazul recent al Universității Craiova). Lăsînd deoparte aceste excepții, fotbalul nostru s-a dovedit prea risipitor cu talentele tinere, în cel puțin două privințe : prima, că nu totdeauna o performanță la nivelul juniorilor s-a regăsit, după răstimpul firesc, într-o creștere valorică a respectivelor echipe de seniori — cei care străluceau la vremea junioratului fie stingîndu-se prea repede, fie luînd drumul obscur al altor echipe neinteresate de performanță ; a doua supapă de risipire a talentelor de juniori a constituit-o, din păcate, însesi loturile naționale respective, care — fapt deja notoriu — nu totdeauna au reunit valorile reprezentative ale acestei categorii de vîrstă. Asemenea probleme nu numai că n-au fost estompate, ci, dimpotrivă, au fost amplificate de fermecătorul joc al juniorilor finaliști. Să felicităm cele patru cluburi din fruntea acestui clasament (**Universitatea Craiova, Steaua, Sportul Studențesc, Olimpia Piatra Neamț**), precum și antrenorii respectivi pentru care munca la juniori s-a dovedit a fi o plăcere și nu o corvoadă : **Aurică Beldeanu, Florin Marin, Cornel Jurcă** și **Gheorghe Bulacu.** Totodată lui Cristescu, Papa, Deaconu, Ene, Popa. Sumudică et co. le urăm consacrare grabnică astfel încît finala campionatului național de juniori să nu reprezinte și pentru ei, ca pentru mulți alții în anii trecuți, un moment de apogeu al carierei sportive, ci doar unul de promitător și rodnic urcuș spre marea performanță.

Iar iubitorilor fotbalului le dorim disponibilitatea de a se mai întreba, din cînd în cînd, dacă au văzut acele meciuri la care ajungem totdeauna mai tîrziu, interesîndu-ne, la modul informativ, doar scorul.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

SAH
cu Margareta Mureșan

Turneu jubiliar

S-a încheiat cea de-a XXV-a ediție a tradiționalului turneu internațional feminin de la Wijk aan Zee (Olanda), Hoogovens Trybunalski (Polonia), competiție ce rămîne printre cele mai importante și impresionante confruntări sportive ale calendarului anual al Federației internaționale. Planificat pentru un start cu 16 jucătoare, concursul a fost influențat valoric de absențele unor invitații de mare forță din U.R.S.S. și Cuba, astfel încît turneul a demarat în condițiile oferite de un coeficient Elo mijlociu, de 2 217 puncte, specific categoriei a VII-a a F.I.D.E. Cele 14 șahiste, reprezentînd șapte națiuni, și-au disputat întîietatea avînd drept obiectiv realizarea normei de mare maestră internațională prin posibilul dar mult prea prețiosul rezultat de 10 puncte din 13 posibile.

Dacă favorita Elo rămînea Xie Jun (China, Elo 2 310) revelația ultimei olimpiade șahiste cu echipe Svetlana Matveeva (2 285) și Ketevan Kahiani (2 295) vorbea de la sine despre șansa de concurs a competitoarelor la [illegible] unor participante precum Marina Makropoulou (Grecia), Brigitte Burchardt (R.D.G.), Margareta Mureșan (România) și Grazyna Szmacinska (Polonia) urma să-și spună cuvîntul în confruntările cu reprezentantele tinerei generații. Numele celor două debutante în competițiile feminine internaționale : Joanna Detko și Katarzyna Dabrowska (ambele Polonia) nu este complet necunoscut, prima reușind incredibila performanță de-a fi cucerit anul acesta titlul de campioană de seniore a Poloniei, calificîndu-se și în turneul zonal din C.M., iar cea de-a doua fiind, la 16 ani, campioana Europei de juniore.

Practicînd un joc de mare siguranță, campioana noastră, Gabriela Stanciu s-a comportat foarte bine în prima parte a concursului, punctînd în fața jucătoarelor B. Burchardt, J. Detko și L. Cuevas și păstrînd la egalitate de puncte poziția a doua a clasamentului. După un sezon competițional încărcat, Gabriela și-a pierdut prospețimea, oboseala influențînd comportarea sa din ultimele două partide. Înfrîngerile consecutive suferite au oferit rivalelor șansa de-a fi egalată sau chiar întrecută în punctaveraj. Clasamentul final al turneului jubiliar consemnat de arbitrul internațional Waclaw Scislak a fost următorul : 1. Matveeva (U.R.S.S.) 10 p. 2—3. Xie (China) și Kahiani (U.R.S.S.) 8,5 p. 4—6. Szmacinska (Polonia), Stanciu (România) și Burchardt (R.D.G.) 7,5 p. 7. Wiese 7 p. 8. Kaczorowska (ambele Polonia) 6,5 p. 9—10. Mureșan (România), Cuevas (Spania) 6 p. 11. Makropoulou (Grecia) 5 p. 12. Swiecik 4,5 p. 13. Dabrowska 3,5 p. 14. Detko (toate trei Polonia) 3 p.

MARGARETA MUREȘAN ■

● **Atletismul feminin feroviar confirmă.** La cea de-a 34-a ediție a Campionatelor internaționale de atletism ale României, Iolanda Oanță a devenit dublă campioană, în ambele probe de 400 m (plat și garduri), Mihaela Pogăceanu obține primul loc la 100 mg, iar Vali Ionescu este devansată la săritura în lungime de Marieta Ilcu (Metalul Hunedoara), aceasta din urmă devenind a treia sportivă română care trece granița celor 7 metri. La săritura în înălțime, Octavia Iacob este întrecută de stelista Alina Astafei. De remarcat că la 400 mg Iolanda Oanță a întrecut-o pe craioveanca Cristieana Matei doar cu o sutime de secundă !

● **Rapid Metrou a promovat** în prima grupă valorică a diviziei A la rugby. O frumoasă performanță a elevilor antrenorilor I. Teodorescu și C. Fugigi, care s-au plasat pe unul din primele două locuri ale turneului de promovare (alături de C.S.M. — I.M.U. Suceava, locul întîi).

● **Turneul nr. 2 de volei feminin la „Trofeul Sportul".** După cum s-a relatat în numărul precedent al revistei, în perioada de pauză competițională la volei se organizează turnee play-off pentru menținerea în activitate a echipelor. Primul turneu feminin, de la Bistrița, a fost cîștigat de formația Rapid București, căreia i-a revenit or-

Rapid, pe toată linia!

ganizarea celui de-al doilea turneu, gazdele adjudecîndu-și primul loc. De fiecare dată, pe poziția a doua, Chimia Rm. Vîlcea.

● **„Cupa internațională de fotbal".** Cunoscută în anii precedenți și sub denumirea de „Cupa INTERTOTO", competiția respectivă este inițiată de organizația societăților de pronosticuri sportive (INTERTOTO), din care face parte și Administrația de Stat Loto-Pronosport, în scopul de a oferi amatorilor de concursuri cu pronosticuri sportive posibilitatea participării la acest sistem de joc și vara, iar echipelor — de a se pregăti, prin jocuri, pentru noul sezon fotbalistic. La pronunerea F.R.F. și A.S. Loto-Prono, din țara noastră participă, în premieră românească, echipa Rapid București, gratulată cu această onoare datorită popularității sale. În total sînt înscrise 44 competitoare din 14 țări europene, împărțite în 11 grupe. (Într-un fel, Rapid reia traseul întrerupt în 1940, cînd ajunsese în finala „Cupei Europei Centrale", finală nedisputată din cauza războiului). Prin tragere la sorți, Rapid a fost repartizată în grupa a 10-a, din care mai fac parte Spartak Varna (Bulgaria), Oergryte Göteborg (Suedia) și Wismut Aue (R.D.G.). Meciurile au loc tur-retur, sistem campionat, în perioada 1—22 iulie, primele două echipe din fiecare grupă fiind premiate. În primul joc, desfășurat la Varna, Rapid a pierdut cu 1—3, urmînd ca pe 8 iulie să întîlnească, acasă, echipa suedeză. În celălalt joc din grupă : Wismut — Oergryte 0—1.

POMPILIU DUMITRESCU ■

Toată lumea face sport

● Problema principală a organizatorilor Jocurilor Olimpice de vară din 1992, de la Barcelona, este cea a cazării, deși 80 la sută din capacitatea hotelieră a orașului a fost rezervată oaspeților competiției, a declarat J. Vila, membru al Comitetului de organizare catalan. Una dintre soluțiile preconizate a și fost pusă în practică, închiriindu-se ... 9 pacheboturi, care vor putea adăposti în rada marelui port 6 000 persoane, ce vor fi aduse la mal cu bărcile. Ai pierdut „barca de ora 10", o iei „la bras" ! ● Învinși de arbitri în semifinala cu Grecia, la Campionatele europene de la Zagreb (un comentator a făcut remarca, în context, că majoritatea sponsorilor turneului au fost firme grecești), baschetbaliștii sovietici s-au aflat totuși în centrul atenției recrutorilor americani. Volkov și Marciulenis urmînd să evolueze din sezonul viitor în campionatul profesionist al N.B.A. Volkov va juca, aproape sigur, la Atlanta Hawks (care a cîștigat duelul cu Real Madrid și Barcelona), în timp ce Marciulenis este disputat de Golden State Warriors și Los Angeles Lakers. ● În aceste zile se dispută una dintre marile competiții ale sportului modern, turneul de tenis de la Wimbledon, inaugurat în 1877 și aflat la a 103-a ediție. Tot acum, însă, are loc și Campionatul internațional de golf al Marii Britanii, care depășește în vechime competiția organizată de „All England Lawn Tennis and Croquet Club", numărînd 118 ediții ; ambele „centenare" sînt întrecute de Regata de canotaj academic de la Henley, care sărbătorește 150 de ani de existență.

LUCIAN OPREA ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Doina Otrocol din București**, str. Sergent Năstase Pamfil nr. 20, Sectorul 2, ne scrie că, „datorită uzurii avansate a țevii de alimentare cu apă a imobilului în care locuiesc, s-a dispus de către ICRAL Colentina înlocuirea ei. Lucrarea, încredințată spre execuție Șantierului nr. 3, a fost raportată ca efectuată, iar banii — virați din fondul de reparații — însușiți de acesta. La zecile de insistențe, venite din partea locatarilor, ICRAL Colentina a hotărît astuparea unei țevi de apă din vechea instalație. Rezultatul ? Și-n momentul de față sîntem tot fără apa necesară activităților zilnice". Se pare că „robinetul" nepăsării și al aminărilor repetate a rămas deschis, în ciuda multor intervenții la factorii de resort.

■ „Ca și oina, călăria este un sport tradițional în țara noastră, cu efecte benefice, educative, pentru cei ce-l practică. Implică un autocontrol desăvîrșit din partea călărețului, cere multă sîrguință, îndeminare și pricepere. Este poate printre puținele sporturi unde rezultatele depind, în exclusivitate, de cei doi parteneri. Totodată, concursurile hipice sînt și puținele ocazii de a cunoaște și valoarea genetică a cailor, dar și munca din cluburile și asociațiile sportive hipice din țară. Din păcate, ea este rar sau aproape deloc cunoscută, intrînd într-un con de umbră fără explicații. De aceea, mi se pare firesc să pledez pentru reconsiderarea și reactualizarea pe plan național, al acestui sport, cu atît mai mult cu cît prima etapă a Campionatului de călărie juniori și fete de la Craiova a trecut neobservată și nesemnată. Semnează **Ștefan Vasile Stănescu**, de la Asociația hipică sportivă „Dragoș Vodă" **din Roman.**

■ Mircea Floareș din Galați ne solicită încadrarea în muncă, conform pregătirii sale profesionale. **Ministerul Agriculturii** îi face cunoscut că, prin adresa comună a D.G.A. Galați și U.J.C.A.P. Galați, se poate prezenta la C.A.P. Valea Mărului, pentru a i se întocmi formele de încadrare.

■ **Petentului Gheorghe Negrean**, om al muncii la IFET Satu Mare, **Consiliul popular al municipiului Satu Mare** îi comunică o veste bună, privind soluționarea spațiului locativ, prin atribuirea unui apartament de două camere în Cartierul Unio, str. Jocului nr. 14.

■ „În luna februarie a.c., am cumpărat de la magazinul universal din comună o motocositoare, care are ca termen de garanție un an de zile. Cu toate că am respectat condițiile impuse de cartea tehnică, utilajul nu vrea să funcționeze la parametrii proiectați. Din convorbirile telefonice la METROM Brașov, șeful atelierului Service mi-a dat de înțeles că nu intră în obligațiile sale de serviciu deplasarea la domiciliul clientului și, în consecință, ar trebui să ajung cu utilajul la el. Întrucît în zonă nu există un atelier de reparații, iar eu nu dispun de mijloace proprii de transport, îmi este imposibilă soluția. Oare faptul că produsul se află în garanție nu creează obligații pentru producător ? Cositul este în tot, iar eu vreau să lucrez cu motocositoarea, nu să mă fotografiez cu ea !" Ar fi vremea, ca **Nicolae Rat din comuna Bucureșci, județul Hunedoara**, să primească ajutor în timp util, pînă ce nu trece campania de vară. O firmă care se respectă, așa cum știm că este și **METROM**, așa procedează ? ! Așteptăm.

■ **Ionel Agache din Galați**, cartier I.C. Frimu, bloc O 3, ap. 38, după ce și-a adus acasă noul frigider a constatat că nu răcește. „La reprezentanță în loc să mi se remedieze defecțiunea mi-au dat un sfat : să sesizez în scris Întreprinderii mecanice Sadu, Bumbești — Jiu, care în afara confirmării de primire, n-a mai dat nici un semn. Pînă cînd ?". Poate pînă vin zile mai... reci !

■ **U.J.C.O.O.P. Neamț** răspunde petentului Ilie Vasile Feraru din localitatea Tupilați, județul Neamț, care ne sesiza tergiversările în restituirea fondului social pe care-l avea la Cooperativa de credit Tibucani, următoarele : Petiționarul a avut un împrumut la cooperativa menționată pe care l-a achitat la 10 iulie 1985, cu o întîrziere de trei luni față de scadența fixată inițial. În Statutul cooperației de credit, la art. 15, se prevede că în cazul membrilor care au beneficiat de împrumuturi, retragerea se poate face numai după patru ani de la plata ultimei rate. În același articol se menționează că cererea de retragere se adresează Biroului Executiv al cooperativei, care are obligația să o supună spre rezolvare primei adunări generale. Semnatarul a adresat o singură cerere cooperativei în 12 decembrie 1988, fără a putea fi avizată favorabil, deoarece adunarea din 6 februarie a.c. a constatat că solicitantul nu împlinise 4 ani de la achitarea ultimei rate. Această condiție va fi îndeplinită pe data de 10 iulie 1989, urmînd ca cererea să fie aprobată în următoarea adunare generală, care se va ține în perioada ianuarie-februarie 1990.

■ **Ministerul Sănătății** comunică petentului Marian Dragoș din comuna Măgurele, că tratamentul cu Boicil poate fi efectuat și în unitățile sanitare din Sectorul Agricol Ilfov.

■ **M.T.Te.—D.G.P.Te.** a soluționat favorabil, prin Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Galați, cererea lui Alexandru Prăzaru din Galați, de mutare a postului telefonic la actuala adresă. Lucrarea se va executa după achitarea taxelor aferente.

■ „La începutul lunii iunie am găsit tăbliță indicînd strada Timuș Nicolae înlocuită cu o alta, pe care era specificat Colinicul Mic. Necazul vine, nu de la schimbarea denumirii, ci de la faptul că noi nu mai figurăm legal la această adresă, nefiind anunțați specificată modificarea. Ca să nu mai vorbim că, am căutat cu mult sîrg în dicționar cuvîntul „colinic", fără să-l găsim. Oare s-au epuizat toate sursele de inspirație în denumirea unei străzi ?", ne întreabă **Eugen Moraru din București**, str. Timuș Nicolae (totuși !) nr. 9, Sectorul 4.

■ Alexandru Andronic din comuna Cozieni, județul Buzău, în scrisoarea adresată redacției ne arăta că a fost paznic de cîmp la brigada C.A.P. din satul Bălănești, din 1981 pînă în ianuarie 1989, cînd a fost retras din funcția de paznic, fără să ne dea de înțeles care ar fi fost motivele reale. Astfel că, sesizarea expediată **Consiliului popular al județului Buzău**, spre competentă rezolvare, a fost cercetată și verificată. Din răspunsul primit reiese că retragerea s-a datorat, printre altele, și plecărilor, în fiecare an, cîte 2—3 săptămîni, fără aprobarea conducerii C.A.P., în zona de cîmpie pentru a face schimb de produse (mere-porumb). Avînd în vedere situația fizică a petentului, cu mîna stîngă nu mai poate face efort, s-a stabilit să fie încadrat ca paznic de noapte la sectorul zootehnic din satul Bălănești.

■ Neregulile și aspectele necorespunzătoare, privind respectarea disciplinei financiare în cadrul Asociației de locatari nr. 68, și semnalate de Gheorghe Toma din Focșani, au determinat organele de specialitate ale Administrației financiare să procedeze la o verificare de fond a gestiunii acesteia. Răspunsul vine din partea **Consiliului popular al municipiului Focșani.**

■ **Întreprinderea Electronica**, ca urmare a nemulțumirii lui Gheorghe Fușcaș din Oradea, privind funcționarea combinei COMPACT, aflată în garanție, ne răspunde că, din declarația semnată de petent în data de 24 mai a.c. reiese că a primit aparatul în stare normală de funcționare. Termenul de garanție se prelungește cu zilele în care combina a fost defectă.

■ **Tudor Marin** este administrator la Asociația de locatari nr. 1, **Vatra Dornei**. „În activitatea mea am nevoie și de neapărat lipici, fie la afișarea diferitelor anunțuri sau a listelor de plată. E greu de găsit acest articol în librării Iar atunci cînd l-am descoperit la un debit am luat o cutie a 50 de tuburi. Fericit de achiziția făcută am crezut că nu este adevărat, cînd din tub în loc de pastă de lipit se prelingea apă curată. N-am încercat să gust dacă era și potabilă !". Și totuși, „hazul de necaz" al semnatarului nu poate înlocui pasta de lipit !

■ Asigurarea unor legături în stația C.F.R. Vințu de Jos pentru Teiuș și din Teiuș pentru Războieni, solicitate de Simion Potopea din Orăștie, și cuprinse în noul mers al trenurilor a avut în vedere atît dotarea tehnică și materială, cît și combustibilul necesar, pentru ca perioada de circulație a trenurilor de legătură, să fie prelungită, cît mai mult posibil. **Departamentul Căilor Ferate** din cadrul **M.T.Te.** ne transmite acest răspuns.

■ Pe de altă parte, **Întreprinderea de transport București** îl sancționează pe lăcătușul Gheorghe Cercel, vinovat de neexecutarea unei lucrări : lipsa barei metalice verticale de la ușa a II-a a troleibuzului 97, reclamată de Traian Dumitrescu din București. Bara fusese scoasă pentru schimbarea motorului și uitată așa la remontare.

■ **Centrala industrială de îngrășăminte chimice Tîrgu Mureș** ne asigură că livrările către populație a filmelor alb-negru, prin ICRM-uri a fost rezolvată. Astfel la ICRM Galați s-a repartizat 26 la sută din cantitatea contractată pe anul în curs. Eșalonat urmează să fie livrat și restul produsului. Deci, Micloș Constantin din Galați poate obține filme din magazinele de specialitate **ale municipiului Galați.**

■ **Consiliul popular al municipiului Bacău** este de acord cu sesizarea lui Dorin Laza din Bacău privind infiltrațiile de apă prin terasă în șufragerie și baie. Întrucît acest bloc se află în perioada de garanție s-a luat legătura cu factorii de răspundere de la Trustul de Antreprize generale Construcții Montaj Bacău, Antrepriza nr. 1, care în mod operativ au executat aceste remedieri, petentul declarîndu-se mulțumit.

■ În numele a trei asociații de locatari ne scrie **Marin Enache din Cluj-Napoca**, str. Pasteur nr. 60, blocuri 5 D, 5 B, și 5 C. „Cele trei blocuri în care locuim sînt tip turn, cu o singură scară, nouă nivele, în cartierul Zorilor. Necazurile noastre au început, la nici un an de la ocuparea apartamentelor, respectiv pe la sfîrșitul anului 1984, cînd geamul armat de la balcoane, datorită scheletului metalic fragil, a început să cedeze, situația agravîndu-se cu fiecare rafală de vînt prin crăpăturile care apăreau datorită vibrațiilor imprimate scheletului de susținere. Demersurile făcute s-au soldat, către sfîrșitul anului trecut, cu intenția de a consolida scheletul metalic și înlocuirea geamurilor lipsă. Tot la faza de intenție sînt și astăzi, existînd pericolul ca în orice moment să alunece în gol copiii de pe balcon sau să fie accidentați trecătorii". Vrem să credem că factorii răspunzători de remedierea acestor deficiențe nu așteaptă vreo tornadă sau uragan ca să depășească faza de intenții.

■ **Vișan Alexandru** din Prejba, județul Gorj solicită sprijin redacției, pentru pensionarea tatălui său. Iată răspunsul primit de la organele în măsură să rezolve această problemă : „La vîrsta de 60 de ani, bărbații trebuie să aibă cel puțin 30 de ani vechime în cîmpul muncii. Din situația relatată de dumneavoastră, are o vechime de 19 ani și nu sînt îndeplinite condițiile cerute de art. 6, al. 2 din Legea 3/1977. Dacă tatăl dumneavoastră are pierdută total sau în cea mai mare parte capacitatea de muncă, această stare trebuie stabilită prin decizie, de către Comisia județeană de pensii, la propunerea Comisiei de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă și poate beneficia de pensie". **(D.P.M.O.S. Gorj).**

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Poșta redacției

Vlad Argentina — Galați : Persoanele care au fost în incapacitate temporară de muncă întregul an calendaristic nu au dreptul la concediu de odihnă pentru acel an (art. 8, Legea 26/1967). ● **Popescu Gabriela** — București : Termenul de garanție la lucrări de hidroizolație executate la terase este de un an și jumătate, iar durata de serviciu de 5 ani (Legea 8/1977 și respectiv Decizia nr. 1810/1987) ● **Oprițescu T. Gheorghe** — București : În conformitate cu prevederile Decretului 210/1988, pensiile de invaliditate al căror cuantum depășește suma de 800 lei nu se majorează. ● **Panfil Neculai** — Corabia : Pentru obținerea actelor de vechime în muncă pe perioada anterioară datei de 01.04.1949, dacă ați cotizat la fostele case de asigurare, adresați-vă Oficiului de evidență a documentelor de asigurare, Calea Întrarea Progresului nr. 12, București. Dacă sînt întrunite condițiile prevăzute la art. 14—16 din Decretul 92/1976, vă puteți reconstitui vechimea în muncă cu declarații de martori. ● **Farcașanu Florica** — București : Deținătorii suprafețelor de locuit care primesc alte persoane în locuință sînt obligați să contribuie la plata cheltuielilor comune, dacă durata primirii depășește 15 zile (ziua considerîndu-se 24 ore neîntrerupte) în cadrul aceleiași luni calendaristice. Plata acestor cheltuieli se face pe întreaga lună (Hotărîrea 30/1983, art. 13, al. a, a C.P.C.P.). ● **Spiridon Nicolae** — satul Palanca, com. Rîfov (Prahova) . În conformitate cu Ordinul 110/17.XI.1983 al Ministerului Muncii art. 32, sumele neîncasate de pensionarul decedat în luna în care a avut loc decesul se pot plăti de oficiul poștal membrilor de familie, pe bază de adresă scrisă din partea oficiului de pensii. Conform Codului familiei art. 88, membrii de familie sînt soțul, soția, fiul, fiica, mama, tata, fratele, sora. ● **Birdac Valeria** — com. Ianca (Olt) : Copiii rămași care, înainte de a împlini 16 ani, au devenit invalizi de gradul I sau II, primesc, după încetarea plății pensiei de urmaș, un ajutor pe toată perioada invalidității (art. 40, al. 2, Legea 3/1977). Pentru acordarea acestui ajutor este necesar să solicitați Oficiului județean de expertiză medicală încadrarea în grad de invaliditate a fiului dv. ● **Guiu Gheorghița** — Pitești : Prezentați-vă, cu cartea de muncă la Oficiul de pensii. ● **Romanowski Maria Camelia** — București : Alocația de stat pentru copii nu se plătește retroactiv, ci numai din luna următoare celei în care s-a stabilit dreptul. ● **Ratiu Gheorghe** — Sibiu : La Întreprinderea de produse ortopedice și protezare București există brevetat, se construiește și se montează dispozitivul prin care se înlocuiesc la autoturism comenzile de la picior cu comenzi la mînă.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

„Prin însăși destinația sa, Secția pentru copii a **Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu"** se adresează celor mici — ca activitate, colecții de publicații, instrumente de informare și manifestări de propagandă a cărții. Înscrierea copiilor și împrumutul de carte se face sub girul nemijlocit al unuia din părinți, după cum o demonstrează și documentul pe care vi-l anexăm — Fișa de contract de împrumut. Dumneavoastră puteți împrumuta cărți de la alte filiale ale Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu" — cu excepția secțiilor și bibliotecilor pentru copii — care vă oferă lucrări din orice domeniu. În cazul concret la care v-ați referit, directorul adjunct al bibliotecii v-a exceptat de la regulă și a creat condiția necesară — prin intervenția sa personală — de a împrumuta cartea pe care o doreați, de la Secția pentru copii — dar dv. nu ați considerat oportun să faceți uz de această înlesnire. Vă invităm la bibliotecă. „Invitația este adresată lui Constantin Stroescu care în nr. 21 al revistei își exprima nemulțumirea față de refuzul Secției pentru copii a bibliotecii de a-i împrumuta cărți **în numele** nepotului său. Din sesizarea petentului lucrurile stăteau cu totul altfel, cum că bunicii nu au dreptul să gireze nepoții. Cui i-a folosit acest „adevăr" ?

● Sperăm ca Marian Berechet din Galați, să nu fi devenit tată, pînă ce nu a reușit să intre în posesia atît de căutatelor tetine și sticle gradate. Ca să-i mai diminueze din grijile paterne, **Oficiul farmaceutic Galați** a livrat nominal pentru petent farmaciei nr. 71, Galați, 4 sticle biberon cu tetine. Totodată sîntem instiințați că sticlele gradate pentru sugari nu au lipsit din unitățile farmaceutice și spitalele de specialitate, spre deosebire de tetine care au fost deficitare în cursul trimestrului I, dar din luna aprilie situația s-a remediat, fiind repartizate 10 400 buc. tuturor unităților farmaceutice din municipiul Galați.

● Apariția articolului „Una mică" ! a grăbit răspunsul **ICSM-ului Moreni**, care, analizînd în Consiliul oamenilor muncii din data de 27 mai a.c. activitatea colectivului de lucrători de la unitatea „Central", a hotărît ca șeful de unitate, Mircea Petrescu să fie retrogradat timp de trei luni, prin schimbarea locului de muncă într-o unitate cu un grad inferior celui în care funcționa, mutarea Mirelei Panait pentru aceeași perioadă de timp la serviciul administrativ, iar întregul personal muncitor prezent la serviciu la data cînd au fost semnalate abaterile sancționat cu reducerea retribuției tarifare cu 5 la sută pe trei luni. Măsurile prompte și eficiente luate de ICSM Moreni vor contribui pe viitor la practicarea unui comerț civilizat, de respect și solicitudine față de cetățean, astfel încît, orice popas la unitatea „Central" să fie cît mai des posibil.

● Înlăturarea deficienței produse la instalația sanitară din apartamentul Ștefaniei Aposto) din București a întîrziat atît de mult, încît petenta ne-a cerut sprijinul pentru remedierea ei. De fapt, întreaga poveste a fost inserată în articolul „Cu sau fără materialul clientului ?". **ICRAL Pajura** ne răspunde că totul a fost reparat, iar cei vinovați au fost sancționați. Mai mult, cei ce s-au abătut de la etica profesională, respectiv maistrul centrului SGL 3, muncitorul instalator și responsabila de imobil au făcut subiectul cazului prelucrat cu toți oamenii muncii din cadrul întreprinderii.

MARIA RADU ■

E ora grîului!

În nord, alte județe raportează obținerea unor producții record la orz. În sud, primele unități agricole au încheiat seceratul grîului cu performanțe impresionante. Veștile bune continuă.

Vara face slalom printre ploi. Soarele se strecoară printre stîlpii lichizi ai furtunilor de iunie ca printre trunchiurile unei păduri îndesate. Cît cuprinzi cu ochii, din trenul ce despică județul Dolj în două, lanurile de grîu au acel galben umbros, mai aproape de răcoarea pămîntului decît de arama tăbăcită a arșițelor verii. Ploile care ar fi trebuit să cadă în aprilie, au confundat lunile și anotimpurile. Grîul s-a copt mai mult din aducere aminte, din preatimpuria lumină primăvăratică decît din puternica dogoare tradițională cu care ar fi trebuit să-l întîmpine vara. Și totuși grîul a început să călătorească spre oameni, pregătit să întîmpine nerăbdarea lor de a-l vedea pîine aburind pe mesele copiilor.

Pronunți cu simplitate cuvîntul **grîu** și dintr-o dată ființa ta e inundată de ceva proaspăt, de un fior care vine din zorii dacici ai pămîntului românesc, un fior viu care s-a născut la începutul lumii și care înaintează deasupra generațiilor, lăsîndu-le în urmă ca valul născut de vînt în spicele holdelor de acum. Spui **grîu** ca și cum ai da bună dimineața pămîntului și soarelui, deopotrivă, ca și cum ai deschide o ușă, cu sfîrșiune și putere, între jumătatea de taină germinatoare a anului și cealaltă jumătate a sa de rod.

Sunet scurt, arzător și înfrigurat totodată, **grîul** e semnalul că anul a ajuns pe culmea sa dincolo de care omul începe să adune ce-a semănat, mutînd pămîntul și soarele, puterile lor atît de familiare uneltei umane, în hambare, acasă.

În timp ce în nordul județului Dolj se derulau ultimele secvențe ale campaniei orzului, pe ultimele hectare inundate de ploile care au căzut la sfîrșitul lui iunie, transformînd lanurile în terenuri mustoase de apă, asemenea orezăriilor, în timp ce ziarele anunțau că pe cele 28 300 ha cultivate cu orz ale Doljului s-a obținut cea mai mare producție medie înregistrată pe aceste pămînturi, în zonele nisipoase din sudul județului, unde ploile se infiltrează imediat și pămîntul acceptă înaintarea mașinilor, la Poiana Mare, Dăbuleni, Calafat, Bechet, Desa, a început campania grîului, adevăratul spectacol al muncilor estivale pentru care orzul n-a fost decît repetiția finală și preludiul.

Experiența acumulată la recoltatul orzului în condiții pe care bătrînii țărani ai locului nu-și mai amintesc să le fi întîlnit vreodată, va fi fructificată cu maximă atenție și grijă la recoltatul celor grele, 15 semănători S.P.C.-18, cît și toate celelalte mijloace de transport necesare, să fie în continuare în perfectă stare de funcționare pentru ca întreaga cantitate de grîu recoltată să fie predată imediat la bazele de recepție.

Campania grîului a început în C.U.A.S.C.-ul Filiași pe cele 832 ha ale C.A.P. Coțofenii din Față și pe suprafața de 536 ha a C.A.P. Filiași, pe soluri mai ușoare, unde soiul de grîu timpuriu „Fundulea — 133" și-a încheiat dialogul său roditor cu soarele.

Trecînd la seceratul grîului, apar cîteva probleme de reglaje specifice la combine. Se atașează astfel echipamente de recoltat pleavă, pentru că orzul cu ariste n-are nevoie de așa ceva. Pleava aceasta a grîului fiind superioară din punct de vedere calitativ, e strînsă și ea cu cea mai mare grijă și, amestecată cu borhotul, va ridica puterea nutritivă a nutrețului în care va fi integrată. Se reglează, de asemenea, aparatul de treier, intrarea și ieșirea în treier, bătătorul și contrabătătorul, în funcție de soiurile de grîu care se recoltează, turația căișorilor, sitele, tobele și toate celelalte. Ca să nu mai vorbim de etanșeizarea fiecărei combine! Înainte de a intra în lan, mașinile au fost supuse probei cu boabe, s-au pornit combinele, s-au băgat în ele 60 kg grîu și s-a urmărit drumul lor prin circuitul elevatoarelor și al smocurilor pentru a surprinde unde sînt scurgeri. Aceleași măsuri s-au luat și în cazul mijloacelor de transport. Fiecare combiner și rutierist au asupra lor documentele de instruire în care sînt specificate toate reglajele și operațiile optime.

Într-un cuvînt, s-au întrunit toate condițiile ca după rezultatele remarcabile obținute de județul Dolj în campania orzului, și **grîul** său să contribuie cu prisosință la aroma inconfundabilă pe care o va împrăștia pe pămîntul verii, marea pîine românească.

ION ZUBAȘCU

Pîinea de Filiași

130 270 ha cultivate cu grîu în întreg județul. Trecerea de la campania orzului la cea a grîului nu presupune decît mutarea combinelor și a celorlalte mașini de pe o arie pe alta, plus reglajele tehnice corespunzătoare. Plus conștiința că acum se lucrează cu **grîul** care este, de fapt, buletinul de identitate al cîmpiilor noastre.

La S.M.A. Filiași, directorul instituției, Marinescu Nicu, președintele C.U.A.S.C.-ului, Constantin Cucu, și inginerul șef, Durlea Simion, au vegheat ca în tot acest timp de trecere de la o campanie la alta, de la o sarcină de conștiință la alta, cele 57 de combine, 22 de prese de eliberat, 15 tractoare A-1 800 cu discuri

Învățătura și munca — temeiuri ale tinereții

În aceste zile de efervescentă angajare patriotică — în care oamenii muncii din întreaga țară își exprimă deplina și entuziasta aprobare a propunerii de reînvestire a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, zile în care întregul popor dezbate, cu profundă responsabilitate Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. și Proiectul Programului-Directivă cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010 — a avut loc Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 4 iulie, desfășurată sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, care a examinat **Raportul la Proiectul de decret privind repartizarea în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt, promoția 1989.**

De ce am ținut să subliniem contextul în care Comitetul Politic Executiv a luat în discuție această problemă? Pentru că asemenea momente ne relevează adevăratele dimensiuni ale umanismului societății noastre, în care grija pentru tînăra generație, pentru asigurarea reală a dreptului său la educație, la învățătură, la muncă se impune ca una dintre preocupările majore ale partidului și statului nostru.

În acest an vor părăsi băncile școlii, amfiteatrele universităților, 199 578 absolvenți ai treptei a doua de liceu, 177 620 absolvenți ai învățămîntului profesional și 27 365 tineri cu înaltă pregătire de specialitate, absolvenți ai învățămîntului superior. Pentru fiecare dintre ei există asigurat un loc de muncă. În Proiectul Programului-Directivă se arată că se va acorda prioritate formării cadrelor necesare pentru activitatea minieră, petrolieră, industria constructoare de mașini, metalurgie, chimie, industria materialelor de construcții, agricultură, fapt cărula în actualul decret i s-a acordat o atenție deosebită, pregătirea tinerilor, programîndu-se și realizîndu-se în concordanță cu nevoile societății.

Un loc de muncă pentru fiecare tînăr, dar, ceea ce trebuie subliniat este faptul că acum e vorba de un loc de muncă pe care ministerele economice, celelalte organe centrale și locale au obligația să îl asigure fiecărula în profilul și specializarea dobîndite în școală, în universitate, în institut. Un loc de muncă a cărei stabilitate este asigurată deplin, pe perioada de stagiu, conform legii, nefiind admise, sub nici o formă, schimbarea locului de muncă, transferarea sau detașarea în alte localități. Iată o realitate ce vorbește de la sine despre modul în care, în România, tineretul își poate pune în valoare, în propriul său beneficiu și în folosul societății, întreaga capacitate de muncă, resursele creatoare.

Caracterul excepțional al acestei realități românești apare și mai clar pe fundalul situației mondiale. Statisticile arată că în numeroase țări dezvoltate ale lumii victimele predilecte ale crizei economice sînt tocmai tinerii, lipsiți de dreptul la învățătură și la muncă, puși în imposibilitate de a-și valorifica potențele creatoare proprii acestei vîrste, lipsiți de perspectiva unei vieți sigure și demne.

Pentru condițiile de excepție create, tinerii României socialiste sînt ferm hotărîți să participe cu întreaga lor capacitate la înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare multilaterală a țării, afirmîndu-se, pretutindeni, la locurile lor de muncă din industrie, de pe ogoarele patriei, din institute de cercetare și proiectare, drept cadre de nădejde cu o temeinică pregătire profesională și o înaltă conștiință patriotică, revoluționară, demni constructori ai socialismului și comunismului.

R. MANOLESCU

Lucruri frumoase și simple

Cititorul nostru Constantin Coltan, din Craiova, Bd. 1 Mai Bl. 6CD, sc. 2, ap. 8, ne comunică „un fapt cu totul deosebit din punctul meu de vedere, precum și al altor persoane cărora le-am povestit". Anul trecut, împreună cu soția, a fost în stațiunea Buziaș, județul Timiș, pentru tratament. La plecare i s-a recomandat să revină după șase luni. Exact după șase luni, a primit acasă o adresă semnată de medicul șef al stațiunii, prin care i se amintește că efectele curei balneare sînt pe sfîrșite și că este așteptat în lunile următoare pentru continuarea tratamentului. „Acest lucru ne-a produs mari emoții, gîndindu-ne cîtă preocupare există la colectivul de medici din stațiunea Buziaș, cu cît spirit de umanitate și înaltă competență profesională se ocupă de refacerea sănătății oamenilor". Într-adevăr, nu ni se pare nici nouă un lucru chiar obișnuit, drept pentru care îl consemnăm cu plăcere.

REGHINA VĂRVICI

VREMEA cum a fost cum va fi

Iosefina Miha

Luna lui Cuptor a debutat cu un regim termic caracteristic perioadei, după ce în luna iunie vara părea că nu-și va mai intra în drepturi. Limita termică de 20°C a minimelor nocturne, caracteristică nopților tropicale, a fost depășită prima dată în Delta Dunării, la Sulina, apoi și în cîteva localități din Banat. Maximele diurne au urcat pînă la pragul unei zile tropicale de 30°C, la început în puncte izolate, apoi această valoare a fost depășită în tot mai multe localități din sudul și vestul țării.

Completăm tabloul lunii ce s-a încheiat, schițat în rubrica meteorologică din precedentul număr al revistei, cu date privind suma cantităților de precipitații acumulate în rețeaua națională de pluviometrie. Remarcăm în primul rînd valori ce depășesc 200 l/mp atît în zona montană cît și în localități din Crișana, Oltenia, nordul Munteniei și al Moldovei. Distribuția foarte neomogenă a ploilor reprezintă o a doua caracteristică. Ea poate fi ilustrată bunăoară prin exemplul județului Argeș, în care, alături de ploaia de la Costești, ce a însumat într-o singură zi 223 l/mp, întîlnim un post pluviometric ce în întreaga lună nu a cumulat decît 47 l/mp. Pe fondul excesiv de ploios al lunii, areale cu valori deficitatre de precipitații s-au consemnat în centrul și sud-estul țării, cele mai mici cantități înregistrate în puncte izolate fiind de 17 l/mp în Ialomița, 20 l/mp în Alba, 30 l/mp în Cluj. Remarcăm cantitatea de 176 l/mp însumată la București-Băneasa ce se apropie la numai 36 l/mp diferență de cantitatea maximă lunară înregistrată de-a lungul șirului de ani de observații.

De la consecințele, ce pot fi uneori dramatice, ale unei ploi de vară, îndeobște benefică pentru activitățile umane, trecem prin intermediul tabelului cu date climatice la caracteristicile intervalului 6—12 iulie. Subliniem valorile extreme de peste 40°C realizate în 1916 la Craiova și Oltenița și în 1947 la Alexandria. Notăm, de asemenea, coborîrea minimelor nocturne în anii 1934, 1935 și 1962 pînă la valori de 3°—4°C în zonele de deal iar în zonele depresionare chiar și sub aceste limite.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 6-12 iulie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/mp)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	25—30	13—17	10—17	41,0	Alexandria 1947	6,5	Adjud 1961
Deal și podiș	23—28	11—16	19—23	39,5	Lugoj 1924	3,0	Roșia Jiu 1934
Depresiuni	21—24	9—16	21—22	34,5	Bod 1946	3,5	Stațiile Meteorologice 1935
Vf. Omu	8—9	2—3	35	21,0	1931	—1,0	1946
Litoral	25—26	16—17	7—10	37,6	Constanța 1916	11,4	Mangalia 1934

În intervalul 6—12 iulie vremea va fi caldă mai ales în a doua parte a intervalului. Temperatura aerului va crește treptat, astfel încît, în regiunile din vestul și sudul țării, regimul termic va deveni canicular, cu temperaturi maxime cuprinse între 30° și 36°. În celelalte regiuni maximele diurne se vor încadra între 26° și 34°. Cerul va fi variabil mai mult senin în cursul dimineților. Regimul pluviometric va fi redus și se va concretiza prin averse de ploaie și descărcări electrice izolate, în regiunile estice ale țării, în primele zile. Deci, zile frumoase de vară specifice lunii lui Cuptor.

Pe litoral vremea va fi în general frumoasă și caldă propice curei heliomarine. Doar la începutul intervalului cerul va fi temporar noros și vor fi condiții de ploaie de scurtă durată. Apoi cerul va fi variabil mai mult senin. Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 26° și 29° în aer și între 20° și 24° în apă.

Piața Scînteii 1, cășuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestr București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană [illegible]

flacara

anul XXXVIII
28 (1 777)
VINERI
14 iulie
1989

Voința partidului, voința întregului popor

paginile 4–5

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII

Joi, în încheierea lucrărilor înaltului forum al democrației muncitorești revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o importantă cuvîntare, urmărită cu viu și susținut interes de participanții la plenară și însușită ca program de muncă și acțiune, generator de noi succese în construcția socialistă.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii, miercuri, 12 iulie, au început lucrările Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

La sosirea în Sala Palatului Republicii, unde se desfășoară lucrările, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu deosebită căldură, cu cele mai alese sentimente de stimă și prețuire de participanții la plenară.

În aplauzele celor prezenți, în prezidiu au luat loc, împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, membrii Biroului Executiv al Consiliului Național al Oamenilor Muncii.

Iau parte, de asemenea, cadre cu munci de răspundere din ministere, centrale și întreprinderi industriale, activiști de partid și de stat, ai organizațiilor de masă și obștești.

Plenara a aprobat, în unanimitate, următoarea ordine de zi :

1. Raport cu privire la realizarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială și a programelor de perfecționare a organizării și modernizarea proceselor de producție pe semestrul I ; măsurile ce se impun pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii pe semestrul II și întregul an 1989.

2. Raport cu privire la proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1990.

3. Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

În mod unanim, participanții la lucrări au exprimat adeziunea lor față de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIV-lea Congres al partidului, în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român. A fost manifestată ferma convingere că reinvestirea tovarășului Nicolae Ceaușescu în cea mai înaltă funcție de conducere în partid constituie garanția înaintării neabătute a patriei noastre pe drumul luminos al socialismului și comunismului, al bunăstării și păcii.

În timpul dezbaterilor, desfășurate în plen și în consilii, a fost subliniat rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, în fundamentarea științifică, în deplină concordanță cu interesele și cerințele obiective ale societății noastre, a strategiei dezvoltării generale a patriei, în etapa actuală și în perspectivă, strălucit prefigurată în documen-

(Continuare în pag. 3)

GLORIOASA ISTORIE

Se împlinesc, în aceste zile, 24 de ani de cînd s-au desfășurat, la București, lucrările Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Într-o privire retrospectivă asupra anilor care au trecut de atunci, semnificația acestui eveniment de răscruce între evenimentele care ne-au hotărît, prin vreme, devenirea, ilustrează în primul rînd adevărul că marele forum al comuniștilor din iulie 1965 a oferit revoluției perspectiva necesară de a-și dovedi în mod deschis și cuprinzător rodnicia în planul istoriei noastre, transformînd în realități palpabile virtualitățile ei creatoare și constructive.

Atunci, în acel anotimp înalt al istoriei politice românești, la Congresul al IX-lea, raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a supus unei analize riguroase, lucide, drumul parcurs în edificarea noii societăți, a adus în conul de lumină al analizei științifice, obiective, o seamă de fapte, de procese și fenomene noi, a inițiat o vastă operă de elaborare și reelaborare teoretică, statuînd o nouă viziune, dinamică, modernă, profund umanistă despre construcția socialismului, a definit într-un chip magistral principalele orientări — dezvoltate și îmbogățite în anii care au urmat — ale edificării noii societăți a muncii și creației, a dreptății, egalității și demnității socialiste pe pămîntul românesc.

Printr-o opțiune istorică, în consens cu gîndurile și voința tuturor oamenilor muncii din patria noastră, marele forum al comuniștilor din iulie 1965 a învestit în suprema funcție de conducere în partid pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, bărbatul care se impusese ca o conștiință vie a națiunii, slujind țara și idealul socialist cu o devotiune și cu o fermitate ce-i conferiseră o calitate umană nouă, unică, revoluționară, ridicată prin ani la prestigiul și puterea de semnificație ale unui simbol. Această opțiune de însemnătate istorică, într-un moment decisiv al destinului țării, se întemeia de asemeni pe realitatea că forțele vii ale națiunii, temerar avîntate pe drumul noului dar izbindu-se nu o dată de bariere care îngreunau acest drum, așteptau ca ideile și idealurile scumpe de care-și legaseră destinul să iasă din scheme și dogme coercitive și să capete cu pregnanță și adevăr întruparea faptei. Națiunea întreagă îl aștepta pe revoluționarul și patriotul care, netributar nimănui ci doar credinței în idealul comunist și în nevoia de fericire a omului, punînd deasupra oricăror elemente de conjunctură vrerea poporului asupra drumului și destinului său, să transforme această vrere într-o grandioasă operă constructivă, în vrednicie și rodnicie istorică.

Astfel, Congresul al IX-lea a angajat poporul român pe un drum eroic, partidul propunînd un proiect cutezător de dezvoltare a României. Așa cum s-a spus în acei ani, cu atît de multă îndreptățire, România avea de ales dacă își poate reuni forțele pentru a prinde ultimul tren

(Continuare în pag. 2)

Biblioteca Județeană

În interesul socialismului, colaborării și păcii

Concluziile și pozițiile comune ale participanților la recenta Consfătuire de la București a Comitetului Politic Consultativ al statelor membre ale Tratatului de la Varșovia sînt sintetizate în declarația „Pentru o Europă stabilă și în securitate, fără arme nucleare și chimice, pentru reducerea substanțială a forțelor armate, armamentelor și cheltuielilor militare", precum și în Comunicatul dat publicității. Ideile și tezele cuprinse în aceste documente atestă importanța deosebită a Consfătuirii pentru colaborarea viitoare dintre statele participante, pe toate planurile.

După cum se subliniază în Declarație, statele participante la Tratatul de la Varșovia consideră că principala problemă a contemporaneității o constituie oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării. În același timp, aceste țări se pronunță cu hotărîre pentru realizarea următoarelor obiective : asigurarea securității prin mijloace politice, și nu militare ; afirmarea dreptului internațional în relațiile dintre state ; menținerea de raporturi normale și dezvoltarea colaborării între state indiferent de sistemul lor social-politic ; renunțarea la politica de confruntare și învrăjbire și înlocuirea acesteia cu o politică de colaborare, înțelegere, încredere reciprocă și bună vecinătate, pornind de la interesele tuturor statelor și popoarelor ; colaborarea în domeniul drepturilor omului și umanitar, cu luarea în considerare a acelor obligații pe care statele și le-au asumat. Totodată, promovarea unei politici de securitate, înțelegere reciprocă și colaborare între state impune : respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi a tuturor statelor, a egalității în drepturi între popoare și a dreptului fiecărui popor la autodeterminare, la alegerea liberă a căii dezvoltării sale social-politice ; neamestecul în treburile interne ; renunțarea necondiționată la folosirea forței și la amenințarea cu forța, indiferent sub ce formă ; soluționarea tuturor diferendelor dintre state exclusiv pe cale pașnică ; respectarea strictă a realităților teritorial-politice, a inviolabilității frontierelor existente și a integrității teritoriale a statelor ; înfăptuirea în fiecare țară a ansamblului drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă, religie și naționalitate ; dezvoltarea cooperării între state în diferite domenii pe baza avantajului reciproc ; respectarea angajamentelor asumate în conformitate cu dreptul internațional ; respectarea tuturor principiilor și scopurilor Cartei O.N.U., a principiilor Actului final de la Helsinki, a celorlalte norme general recunoscute ale relațiilor internaționale.

Punînd în lumină hotărîrea de a-și concentra eforturile în direcția făuririi societății socialiste, participanții la consfătuire s-au informat reciproc asupra dezvoltării interne a țărilor lor, asupra desfășurării și problemelor construcției socialiste, relevînd interdependența crescîndă dintre politica internă și cea externă. Ei au subliniat forța de influență a ideilor socialismului, importanța transformărilor înfăptuite în statele aliate în direcția perfecționării și înnoirii societății socialiste, a conferirii unui dinamism permanent sistemului politic și economic, a dezvoltării democrației, creșterii bunăstării poporului, îmbunătățirea calității vieții, a punerii în valoare a potențialului tuturor membrilor societății, a asigurării libertăților și drepturilor fundamentale ale omului. După cum se menționează în Comunicat, participanții la consfătuire pornesc de la faptul că nu există anumite modele universale de socialism, că nimeni nu deține monopolul adevărului, construcția noii societăți fiind un proces creator, care se realizează în fiecare țară potrivit tradițiilor, condițiilor concrete și necesităților acesteia. În același document, se relevă că la consfătuire s-a afirmat năzuința comună de a acționa în interesul socialismului, al perfecționării colaborării între statele aliate, . . al asigurării securității lor trainice. S-a exprimat încrederea în capacitatea statelor socialiste, . a forțelor conducătoare ale societății de a soluționa problemele care au apărut în actuala etapă de dezvoltare a lor. S-a subliniat, de asemenea, necesitatea dezvoltării raporturilor dintre ele pe baza egalității, independenței și a dreptului fiecăruia de a-și elabora linia politică proprie, strategia și tactica, fără amestec din afară. S-a arătat, totodată, că acțiunile constructive, individuale și colective ale țărilor aliate exercită o influență pozitivă asupra evoluției mondiale, stimulează dezvoltarea relațiilor internaționale pe principii democratice, în spiritul noii gîndiri politice. A fost exprimată opinia generală în favoarea întăririi solidarității și conlucrării statelor aliate, a dezvoltării în continuare a colaborării lor multilaterale, pe baza egalității în drepturi și a respectului reciproc, spre binele popoarelor acestor țări și în interesul păcii generale.

Este evident că tezele și aprecierile principiale cuprinse în documentele Consfătuirii de la București constituie o chemare puternică la întărirea colaborării și solidarității statelor participante la Tratatul de la Varșovia, a tuturor țărilor care făuresc socialismul, în interesul construcției societății socialiste. Un asemenea apel se impune cu atît mai mult în actualele împrejurări, cînd se manifestă tot mai evident tendința unor cercuri reacționare de a submina socialismul. În acest sens, Declarația de la București precizează că deosebirile de orînduire socială nu trebuie să împiedice înțelegerea și colaborarea și se pronunță împotriva oricăror manifestări de învrăjbire între popoare, de amestec direct sau indirect în treburile interne ale altor state. „Exprimînd intenția fermă — se spune în Declarație — de a contribui pe toate căile la adîncirea procesului Helsinki, participanții la consfătuire pornesc de la faptul că edificarea unei Europe a păcii și colaborării trebuie să țină seama de tot ceea ce s-a creat pe continent de-a lungul secolelor și în ultimele decenii. Deosebirile dintre state sau grupuri de state nu trebuie să împiedice înțelegerea reciprocă și colaborarea. Dimpotrivă, diversitatea experienței popoarelor europene poate reprezenta o sursă de îmbogățire reciprocă. În legătură cu aceasta, este important ca procesele care au loc în diferite părți ale continentului să contribuie la dezvoltarea relațiilor dintre state, pe plan bilateral și multilateral, general-european. Statele socialiste aliate acordă o importanță primordială asigurării stabilității militare, politice și teritoriale în Europa. Ele pornesc de la faptul că fiecare popor hotărăște singur soarta țării sale, are dreptul de a alege singur sistemul său social-politic și economic, orînduirea de stat pe care le consideră potrivite. Nu pot exista modele unice ale organizării societății. Stabilitatea presupune renunțarea la confruntare, la politica de forță, ne-admiterea amestecului direct sau indirect în afacerile interne ale statelor. Nici o țară nu are dreptul să dicteze evenimentele dintr-o altă țară, să se erijeze în judecător sau arbitru".

Se poate spune că prin pozițiile și propunerile formulate, prin concluziile desprinse, Consfătuirea de la București constituie, cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dineul în onoarea participanților, **„un moment de importanță deosebită pentru colaborarea viitoare, atît pe plan internațional, cît și în construcția socialismului din țările noastre".**

P. NICOARĂ ■

Glorioasă istorie

(Urmare din pag. 1)

al dezvoltării economice. Ca un ecou al îndemnului dintr-un vechi cîntec național, problema se punea în termeni fără echivoc : acum ori niciodată ! Țara a ales această cale a efortului, a muncii, și prin uriașul ei demers constructiv, creator, a parcurs în acești 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea cea mai fertilă perioadă din istoria ei. Dovezile vii, convingătoare, ale împlinirii proiectului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl aducea în 1965 în fața forumului comuniștilor, în fața întregului popor, sînt dovezi care se regăsesc pe spirala continuă a evoluției, a progresului pe care l-a înregistrat țara. Se regăsesc în bogăția ei sporită și în frumusețea ei nouă. Sînt, toate acestea, dovezi invincibile în fața timpului, dovezi pe care anii, în trecerea lor, le consolidează perpetuu. Cei 24 de ani care au trecut de la acea vară de neuitat a anului 1965 au dobîndit, într-adevăr, prin densitatea și prin grandioasa construcției lor, dimensiunile și atributele unei epoci. O epocă pe care o definim, în istoria contemporană a României, cu numele celui care îi este temerar inițiator, suprem garant și strălucitor simbol : Epoca Nicolae Ceaușescu.

Am ridicat, în anii de după Congresul al IX-lea, citorii demne de acest ev socialist, precum Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, mari hidrocentrale pe Dunăre și pe principalele rîuri ale țării, vaste și complexe platforme industriale, modernele combinate și spații de producție ale siderurgiei, ale chimiei, ale cărbunelui, ale energeticii. Am ridicat la rang de forță de producție știința, așezînd-o la temelia progresului nostru prin înaltul aport și sub nemijlocita conducere a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de reputație mondială, ilustră personalitate a vieții politice și științifice românești. Am dezvoltat o industrie redutabilă, purtătoare de tehnici de vîrf, afirmînd tot mai accentuat rolul factorilor calitativ-intensivi și capabilă să realizeze astăzi, în numai 60 de zile, întreaga producție a anului 1965. Am dezvoltat o agricultură modernă, ce și-a dublat recoltele, răspunzînd exigențelor noii revoluții agrare și înscriindu-ne printre primele țări producătoare de cereale de pe continent. Relevînd dimensiunile și importanța acestor izbînzi, la recenta Plenară a Comitetului Central al partidului, de la sfîrșitul lunii iunie, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : **„Toate acestea atestă, cu puterea faptelor de netăgăduit, că numai și numai o dată cu lichidarea exploatării și asupririi capitaliste, a dominației străine și trecerea la făurirea unei noi orînduiri, a socialismului, au fost posibile aceste minunate realizări în dezvoltarea generală a patriei noastre, creșterea puternică a forțelor de producție, a industriei de peste 135 de ori, din care de 120 de ori după Congresul al IX-lea al partidului, a producției agricole de peste 10 ori, din care de 6 ori după Congresul al IX-lea, precum și sporirea venitului național de peste 40 de ori, din care de 33 de ori în aceeași perioadă de după Congresul al IX-lea".**

Cronicarii lucizi ai deveniri neconenite a acestei planete nu vor putea să treacă peste această realitate plină de înțeles : într-o lume în care armele au început să nu mai aibă loc în rastele, România s-a dedicat unei opere pașnice și constructive de mari proporții, în acest veac torturat de recesiuni și crize ea propunînd constant o noțiune dinamică despre ritm și dezvoltare, despre statornicia înaintării. Pe plan extern, această operă constructivă se regăsește în demnitatea nouă a țării, în suma de atitudini prin care ea există ca țară independentă și suverană, în modul în care își face auzit cuvîntul în probleme de interes general, în promovarea unei politici de pace și conlucrare fructuoasă între națiuni.

Este un fapt care se impune, așadar, cu obiectivitatea adevărului istoric că după Congresul al IX-lea politica țării a devenit în mod esențial și programatic o politică a progresului substanțial și rapid, urmînd strategia economică elaborată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind ritmurile înalte ale acumulării și necesitatea investițiilor masive orientate spre dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor economiei naționale și pentru dezvoltarea armonioasă

PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a înmînat înalte distincții pentru rezultate deosebite în întrecerea socialistă pe anul 1988

În cadrul unei solemnități, desfășurate în deschiderea lucrărilor Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, a înmînat înalte distincții ale Republicii Socialiste România, conferite prin Decret prezidențial, unor organizații județene de partid, consilii populare județene, întreprinderi industriale și institute de cercetare și proiectare, care au ocupat locul I în întrecerea socialistă pe anul 1988.

Pentru rezultatele deosebite obținute în îndeplinirea și depășirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială în anul 1988 în întrecerea socialistă dintre organizațiile județene de partid, în industrie, construcții, transporturi și circulația mărfurilor, s-a conferit „Ordinul Muncii" clasa I, pentru locul I, organizațiilor de partid ale județelor Bihor și Sibiu.

Pentru rezultatele deosebite obținute în întrecerea socialistă dintre consiliile populare județene pentru îndeplinirea sarcinilor de plan în anul 1988 s-a conferit titlul de „Erou al Muncii Socialiste" Consiliului popular al județului Timiș, care, patru ani consecutiv, a ocupat locul I în întrecerea socialistă ; „Ordinul Muncii" clasa I, pentru locul I, Consiliului popular al județului Constanța.

Pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1988 în întrecerea socialistă dintre unitățile din industrie, construcții, circulația mărfurilor și institute de cercetare și proiectare, s-a conferit titlul de „Erou al Muncii Socialiste" următoarelor unități care, patru ani consecutiv, au ocupat locul I în întrecerea socialistă : Întreprinderii Electrocentrale „Porțile de fier" Drobeta-Turnu Severin, Minei Baia Sprie-Maramureș, Întreprinderii de produse cărbunoase Slatina-Olt, Întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie" — București.

Prin același decret prezidențial au mai fost conferite 29 titluri de „Erou al Muncii Socialiste". 264 ordine ale Republicii Socialiste România precum și 10 Diplome de Onoare unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități din industrie, transporturi, circulația mărfurilor, de gospodărie comunală și prestări de servicii, institute de cercetare științifică clasate pe locuri fruntașe în întrecerea socialistă.

Conferirea acestor înalte titluri și ordine ilustrează aprecierea deosebită acordată de conducerea partidului și statului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, activității pe care oamenii muncii, întregul nostru popor, o consacră cu dăruire, abnegație și elan revoluționar îndeplinirii exemplare a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, înfloririi necontenite a patriei noastre socialiste.

(Urmare din pag. 1)

tele programatice pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, care asigură intrarea României într-o etapă nouă, superioară, de țară socialistă multilateral dezvoltată.

S-a dat expresie sentimentelor de deosebită stimă și considerație față de tovarășa Elena Ceaușescu pentru aportul de mare însemnătate la stabilirea și transpunerea în viață a planurilor și programelor de dezvoltare a țării, la afirmarea susținută a științei, învățămîntului și culturii românești, ca factori esențiali ai progresului multilateral al României.

Vorbitorii au evidențiat importanța documentelor înscrise pe ordinea de zi a acestui larg și reprezentativ forum al clasei muncitoare, expresie a profundului democratism al orînduirii noastre socialiste, care asigură participarea oamenilor muncii la stabilirea și adoptarea deciziilor ce privesc unitățile în care își desfășoară activitatea, dezvoltarea generală a economiei naționale, înflorirea continuă a societății românești.

A fost exprimată deplina aprobare față de documentele programatice ce vor fi supuse dezbaterii Congresului al XIV-lea al P.C.R., față de politica internă și externă a partidului și statului, care corespunde în cel mai înalt grad intereselor și aspirațiilor de progres, bunăstare și pace ale întregului nostru popor.

Cei care au luat cuvîntul, în plen și în consilii, au exprimat convingerea tuturor celor ce le-au încredințat mandatul participării la această plenară că temelia sigură — și singură posibilă — a progresului necontenit al economiei naționale, a amplificării avuției întregului popor, a creșterii bunăstării celor ce muncesc o constituie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — fapt dovedit din plin de tot ceea ce România a realizat, într-un timp atît de scurt, pe toate planurile vieții economice și sociale în acești ani glorioși.

Pornind de la realizările înregistrate în industrie, la export, în construcții, transporturi, în celelalte sectoare, participanții la dezbaterile desfășurate în plen și în cadrul consiliilor au examinat, în spiritul orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, căile și modalitățile concrete de îndeplinire a planului pe semestrul II, pe anul 1989 și pe întregul cincinal. O atenție deosebită a fost acordată problemelor privind realizarea producției prevăzute, perfecționarea organizării și modernizarea proceselor tehnologice, ridicarea calității și a nivelului tehnic al produselor, reducerea consumurilor de materii prime și energetice, recuperarea și refolosirea materialelor, creșterea mai accentuată a productivității, a rentabilității și eficienței economice. S-a subliniat necesitatea îmbunătățirii permanente a stilului și metodelor de lucru ale consiliilor oamenilor muncii, astfel încît aceste organe de conducere colectivă, ilustrare a cîmpului larg de cuprindere a democrației muncitorești-revoluționare, să-și îndeplinească, în condiții cît mai bune atribuțiile cu care sînt investite.

A fost reafirmată voința oamenilor muncii de a acționa, strînși uniți în jurul partidului — forța conducătoare a societății noastre —, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru îndeplinirea, la un înalt nivel de calitate și eficiență, a sarcinilor pe anul în curs și trecerea cu succes la înfăptuirea planului pe 1990, ultimul an al actualului cincinal, care, prin prevederile sale, asigură ridicarea patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

---

a tuturor zonelor și județelor țării. În acest cadru, o deosebită importanță teoretică și practică o au tezele tovarășului Nicolae Ceaușescu privind edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, acestea reprezentînd un remarcabil exemplu de aplicare creatoare a legilor obiective ale dezvoltării sociale la particularitățile concret-istorice ale României și articulînd dialectic, într-un tot unitar și într-o viziune de largă perspectivă factorii economici, factorii organizatorici și umani, potrivit unor criterii deopotrivă economice dar și sociale și politice. De aceea putem spune că tot ce s-a înfăptuit în acești ani este indisolubil legat de vasta și laborioasa activitate teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de capacitatea sa de a fundamenta noile orientări, de stilul său de muncă dinamic, de energia clocotitoare și de fermitatea și clarviziunea revoluționară cu care conduce măreața operă de edificare a socialismului în România.

În acești ani, aproximativ 11 milioane de oameni — aproape jumătate din populația țării — s-au mutat în case noi. Am ridicat numeroase palate ale învățămîntului și culturii, ale științei și artelor, ale sănătății și sportului. Cultura a înflorit pe temeiul drumului sigur ce duce la izvorul mereu proaspăt al geniului național. Am redescoperit propria noastră istorie, nobilele tradiții care ne acordă distincție între națiunile lumii. Și am întemeiat, ca supreme ctitorii ale epocii, libertatea reală, democrația reală, unitatea reală de cuget și simțire a tuturor fiilor României, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste. Prin ilustrarea strălucită a principiului potrivit căruia socialismul se construiește cu poporul și pentru popor, în România a fost edificat un sistem democratic unic în felul său, aflat în continuă perfecționare. Pe acest temei în care sînt cuprinse resursele de fertilitate și de izbîndă ale oricărui proiect, tot ce s-a înfăptuit în anii de după Congresul al IX-lea a fost supus judecării obștești, conform practicii profund democratice statornicite în viața politică a țării, astfel încît forma definitivă a tuturor proiectelor acestei perioade s-a impregnat cu pecetea înțelepciunii colective, adeverind că din dialogul permanent pe care secretarul general al partidului l-a întreținut cu țara au rezultat înseși resursele creativității oamenilor acestei țări, în toate laturile vieții.

Străbatem astăzi o etapă nouă a acestei opere constructive fără egal în istoria țării. Ideile, tezele și orientările cuprinse în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — magistrală analiză a drumului parcurs și a măreților obiective pe care ni le propunem —, împreună cu Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, care se va desfășura în luna noiembrie din acest an, se află acum în dezbaterea întregului partid și a întregului popor, ele aducînd certitudinea continuării neabătute a drumului nostru ascendent. Pentru că orice evaluare a perspectivei presupune, de bună seamă, o miză, iar atunci cînd oamenii iau în considerare prioritățile, direcțiile și dimensiunile viitorului, ei se implică în devenirea însăși a țării iar miza nu poate fi alta decît a certitudinii că vîrstele viitoare ale societății românești vor fi tot atîtea trepte noi de progres.

Din nou se deschid înaintea noastră drumurile unei creații conștiente, anticipative. Încrederea într-un viitor tot mai luminos, pe care poporul se angajează să-l apropie prin muncă neobosită, fiind una dintre legile sau caracteristicile acestui timp eroic. Primind cu entuziasm și însuflețire hotărîrea adoptată de Plenara Comitetului Central cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția de secretar general al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii raportează în aceste zile strălucite fapte de muncă în întîmpinarea aniversării a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a marelui forum al comuniștilor ce va rămîne în istoria noastră drept Congresul marilor victorii socialiste. În preajma acestor evenimente, supremul legămînt al tuturor fiilor țării este ca, strînși uniți în jurul partidului, al strălucitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să-și sporească eforturile de a dezvolta și întări continuu proprietatea socialistă — baza solidă a progresului general al țării —, să contribuie energic, entuziast și neprecupețit la înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile de activitate, să înscrie în anii ce vin noi și prestigioase izbînzi în cronica marilor înfăptuiri ale patriei socialiste.

Voința partidului

CREȘTEREA VENITULUI NAȚIONAL
(în procente)

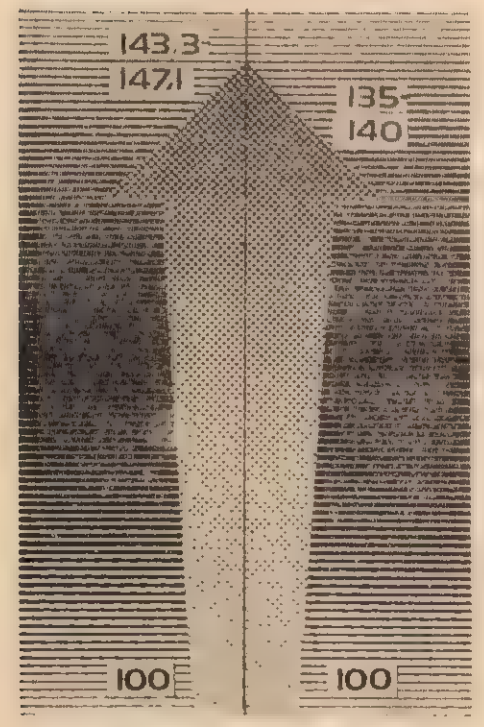

Din proiectul
Programului-Directivă
al Congresului al XIV-lea
al P.C.R.

Repere ale devenirii noastre

CREȘTEREA PRODUCȚIEI MARFĂ INDUSTRIALE
(în procente)

Politica resurselor

• științifică • realistă • cutezătoare •

Analizat în cadrul recentei Plenare a Comitetului Central, Proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010 se constituie într-o amplă sinteză a realității din țara noastră, pe baza căreia sînt trasate liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale în perioada următoare, în vederea înfăptuirii neabătute a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Sintetizînd cu un profund realism politic concluziile generate de mărețele izbînzi obținute de poporul român sub conducerea Partidului Comunist Român, în special în perioada scursă de la Congresul al IX-lea, actualele obiective ale Proiectului Programului-Directivă reprezintă transpunerea fireacă, pe o treaptă superioară, a orientărilor revoluționare imprimate întregii opere de construire a socialismului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al României moderne, strălucitul conducător al națiunii pe calea progresului și a bunăstării. Instrument de lucru de o inestimabilă valoare teoretică și practică, exprimînd voința întregului popor de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă a României spre comunism Programul-Directivă ce va fi adoptat la Congresul al XIV-lea al partidului stabilește modalitățile concrete de realizare exemplară a celui de-al 9-lea plan cincinal, oferind totodată o amplă perspectivă a mărețului drum pe care îl va urma România în următorii ani.

Este meritul inconfundabil al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a sesiza cu exactitate tendințele dezvoltării societății contemporane, de a elabora și propune noi soluții de rezolvare a problemelor economice cu care se confruntă omenirea, adaptîndu-le cu clarviziune posibilităților și condițiilor practice din țara noastră.

Un grăitor exemplu, desprins din bogăția ideilor cuprinse în istoricul document, îl constituie riguroasa analiză a posibilităților dezvoltării industriei românești în dependență directă cu potențialul real de materii prime și energetice, ținînd cont de caracterul lor limitat în timp și spațiu, fapt subliniat de altfel de numeroasele prognoze elaborate în diferite țări. Dezvoltarea impetuoasă a industriei pe baza potențialului geologic existent în subsolul țării este perfect realizabilă, o atentă și chibzuită utilizare a resurselor asigurînd nu doar materia primă necesară dar și posibilitatea creării unor rezerve care să conducă la dezvoltareae stabilă, pe termen lung, a economiei socialiste. Exploatarea judicioasă a bogățiilor naturale, eliminarea cu hotărîre a oricărei forme de risipă reprezintă totodată condiția primordială a conservării și protecției mediului înconjurător, a menținerii echilibrului ecologic al planetei și implicit a sănătății oamenilor.

O sarcină de bază a viitorului plan cincinal, ce concură nemijlocit la dezvoltarea intensivă a economiei naționale, o constituie necesitatea intensificării eforturilor de dezvoltare a bazei proprii de materii prime și energetice și inventarierea tuturor rezervelor geologice disponibile, indiferent de concentrația și volumul lor. Perfecționarea continuă a tehnologiilor de preparare a permis introducerea în circuitul economic a zăcămintelor sărace sau a celor cu extindere spațială limitată, dar procesul de valorificare superioară va trebui amplificat în viitor, în special pentru asigurarea necesarului de cupru, plumb, zinc, titan și zircon. Un rol important revine în acest sens industriilor chimică și petrochimică ce vor elabora și perfecționa noi tehnologii de chimizare avansată a țițeiului, gazelor naturale, sărurilor și a altor materii prime minerale. Sarcini de o deosebită complexitate stau în fața activității de cercetare științifică și tehnologică, specialiștii avînd datoria de a amplifica prospecțiunile geologice de detaliu în vederea descoperirii de noi rezerve geologice, de a promova noi tehnologii de extracție cu randament ridicat de valorificare a zăcămintelor, de a intensifica cercetările privind noile surse de energie și folosirea lor cît mai eficientă. Măreția acestor cerințe rezidă tocmai în caracterul lor novator, profund revoluționar, ce pune pregnant în evidență importanța și rolul practic al ideilor înaintate, implicînd și solicitînd din plin creativitatea și inventivitatea specialiștilor, a tuturor oamenilor angrenați în acest domeniu de activitate.

Edificator este interesul acordat învățămîntului românesc care în cincinalul următor va trebui să asigure formarea profesională a aproape 2 milioane de persoane, dîndu-se prioritate formării cadrelor necesare activității miniere și petroliere precum și altor domenii cu importanță capitală în economia socialistă.

Principala cale ce trebuie avută în vedere de tot personalul ce activează în domeniul exploatării și valorificării materiilor prime și enrgetice este acea a gospodăririi judicioase a bogățiilor naturale, a reducerii consumului specific de materii prime, a creșterii gradului de valorificare a tuturor resurselor aflate pe teritoriul țării. Semnificative în acest sens sînt dinanismul și amploarea creșterii gradului de valorificare a materiilor prime, combustibililor și energiei electrice cu 20—25% în anul 1995, comparativ cu anul 1990.

Analizînd căile de folosire judicioasă a materiilor prime, Proiectul Programului-Directivă consfințește conceptul tovarășului Nicolae Ceaușescu conform căruia dezvoltarea intensivă a industriei și implicit a stării de bunăstare a poporului, este strîns legată de utilizarea rațională a materiilor prime cît și de capacitatea de depistare și valorificare superioară a noi zăcăminte. Adîncind analiza acestor posibilități, actualul document definește cu claritate orientările de perspectivă ale activității de explorare și exploatare geologică în condițiile perfecționării modelelor științifice cît și ale aparaturii complexe de investigare a subsolului. Avîndu-se în vedere că producția industrială se va dubla în anii 2000—2010 față de nivelul anului 1990, se impune ca în următorul deceniu să se finalizeze investigarea complexă a potențialului național de rezerve, inclusiv a structurilor geologice cantonate la mare adîncime sau în platforma marină. Un accent deosebit trebuie pus pe exploatarea și stocarea tuturor substanțelor energetice cît și pe asigurarea întregului necesar de materii prime sectoarelor de mare complexitate, ce incorporează un conținut ridicat de creativitate științifică și competență profesională.

Constituindu-se într-o semnificativă dovadă a grijii și responsabilității cu care partidul comunist, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu veghează la destinele poporului român, la mersul neabătut al României spre piscurile comunismului, Proiectul Programului-Directivă al celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român dă, prin realismul și profunzimea ideilor conținute, — pregnant evidențiate și în privința resurselor — o trainică garanție a justeții politicii partidului, în deplin consens cu aspirațiile poporului, în făurirea unui viitor de aur.

EUGEN NEGREA

voința întregului popor

Inima țării

Pentru întregul nostru popor, uriașele realizări dobîndite în ultimii 24 de ani sînt legate nemijlocit de numele secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, erou între eroi și omul care simbolizează atît de plenar crezul, hărnicia și înțelepciunea întregii noastre națiuni.

Fiecare din noi, privind în jurul său și-la sine, poate face bilanțul acestor impresionante înfăptuiri, prezente în fiecare localitate, așezare umană și în fiecare familie, sub impulsul politicii de dezvoltare a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei socialiste, de înflorire a industriei și revigorare a agriculturii socialiste, de sporire vertiginoasă a fondului locativ, în general a nivelului de trai, de ampla dezvoltare a învățămîntului, culturii, sănătății publice, de grija umanistă față de familie, de tînăra generație. Toate acestea în contextul unei noi politici externe, caracteristice unui stat socialist independent, suveran, subiect egal în drepturi cu toate națiunile, statut care, în virtutea contribuției masive la rezolvarea problemelor internaționale, au asigurat României și președintelui ei un uriaș prestigiu internațional.

Nici un compartiment de muncă sau viață n-au rămas în afara acestei ample deschideri spre cunoaștere și progres. Evidente în acest larg context apar și cifrele sinoptice ce sintetizează dezvoltarea **Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică.** Astfel, în 1989, în comparație cu anul 1965, volumul de activitate, exprimat în bani, a crescut de 40 ori. Numărul temelor de cercetare a crescut și el de 45 ori. Numărul personalului muncitor (cercetători, ingineri, muncitori), a sporit de 12 ori. În tot acest răstimp I.C.P.E. a devenit și un important fabricant de produse electrotehnice.

În toate aceste înfăptuiri se află întruchipate spiritul novator, gîndirea originală și îndrăzneață a tovarășului Nicolae Ceaușescu, neîmpăcarea sa cu orice tendință de închistare, stagnare, automulțumire, energia sa revoluționară a cărei combustie este patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit și luminat față de cauza socialismului și comunismului în țara noastră.

Iată de ce, împreună cu colectivul institutului nostru și alături de întregul nostru popor, îmi exprim acordul total pentru Hotărîrea Plenarei Comitetului Central de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, act politic de importanță supremă în viața națiunii noastre, expresie elocventă a unității indestructibile dintre partid și popor, garanția deplină că drumul ales de poporul român pentru edificarea socialismului și comunismului în patria noastră va fi marcat de noi și mărețe realizări.

Folosesc acest prilej de a aduce un fierbinte omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de recunoaștere internațională pentru contribuția deosebită la elaborarea programului de dezvoltare a țării, la progresul științei, învățămîntului și culturii românești.

Puternic mobilizați de tezele, ideile și orientările profund științifice cuprinse în monumentala cuvîntare rostită în fața recentei Plenare a C.C. al P.C.R. de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, încurajați și stimulați de pildaitoarea sa activitate, comuniștii, toți oamenii muncii din cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică sînt hotăriți să-și dedice toate forțele, toată energia creatoare pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce le revin în acest an și în întregul cincinal, să întîmpine cu noi și importante realizări marile evenimente ale acestui an — aniversarea a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al partidului.

dr. ing. CRISTIAN TRAIAN BÂRCĂ
director științific al Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică

Strălucitul exemplu

În numele colectivului de oameni ai muncii, cercetători, proiectanți și muncitori în frunte cu comuniștii din Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini, îmi exprim totala satisfacție și adeziune la Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 27—28 iunie 1989 cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român.

Îmi exprim sentimentul de înaltă mîndrie patriotică și consider, alături de toți comuniștii din institut, că opțiunea făcută de Plenară, de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului, reprezintă garanția sigură a dezvoltării în continuare a patriei noastre socialiste pe calea progresului și civilizației, pe drumul luminos al socialismului și comunismului.

În aceste momente de puternică efervescență politică creatoare oamenii muncii din institutul nostru, în frunte cu comuniștii, puternic mobilizați de orientările și sarcinile formulate în magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — adevărat program de muncă și luptă revoluționară pentru partid, pentru întregul nostru popor — raportează îndeplinirea planului pe semestrul I la toți indicatorii, aceasta concretizîndu-se în realizarea unor lucrări de cercetare, inginerie tehnologică, execuții deosebite cum sînt : celulă robotizată pentru vopsirea automată a combinelor montate, beneficiar I. Semănătoarea București — tehnologii pentru optimizarea operațiilor de așchiere a țevilor inoxidabile, beneficiar I. Republica București ; — tehnologie de recondiționare și inlocuire materiale deficitare prin metalizare cu arc electric, beneficiar I.M.I.U. București ; — tehnologii și dispozitive pentru debavurare electrochimică a elementelor hidraulice, beneficiar I. Steaua Roșie București ; — proiectarea constructivă și tehnologică asistată de calculator specifică domeniului de reparații energetice, beneficiar I. Energoreparații București ; — modernizarea montajului cutiilor de viteză, beneficiar IMASA Sf. Gheorghe ; — sistem de vopsire automată la interior și exterior a transcontainerelor utilizînd manipulatori industriali, beneficiar CIRA București ; — proiectarea asistată de calculator a SDV-urilor, beneficiar I. Metalurgica Buzău și altele.

Urmînd neabătut strălucitul exemplu de dăruire revoluționară a mult iubitului și stimatului nostru conducător, înflăcărat patriot, făuritor de țară nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din I.C.T.C.M. sînt mobilizați pentru traducerea în fapt a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, astfel încît ne angajăm să întîmpinăm cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August 1944, și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu noi și importante realizări, pentru dezvoltarea multilaterală a patriei noastre spre culmi tot mai înalte de progres și civilizație.

dr. ing. GHEORGHE PRODAN
directorul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini

Eroica misiune

Sînt unul din milioanele de muncitori ai României socialiste cărora epoca deschisă de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român le-a împlinit destinul odată cu alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului nostru. În 1965 am început să lucrez ca operator la întreprinderea care trebuia să fie „inima" dătătoare de energie pentru toată platforma industrială din zona de vest a Oradei și anume întreprinderea „Electrocentrale". Alături de colegii mei am făcut eforturi deosebite pentru realizarea acestui măreț deziderat. Ne dădeam seama că fără energie nu se poate face industrie, că energia electrică este izvorul de viață al activității economice. Ca să se zdrobească bauxita în morile cu bile de la întreprinderea „Alumina", ori să se înalțe legumele spre soare la întreprinderea de sere, ori să funcționeze strungurile de la întreprinderea „Înfrățirea" din Oradea e mereu nevoie de energie electrică ca și de aer, pe care nu-l simți, dar fără de care n-ai putea trăi. În anul 1968 am fost primit în rîndurile membrilor Partidului Comunist Român. Frumosul oraș Oradea prindea puteri zi de zi din energia noastră și de aceea eram mîndri și turbinele cîntau în graiul știut numai de noi despre menirea vieții noastre : aceea de a da energie din puterea întreprinderii așa cum am dona sînge celor care au nevoie de el pentru a trăi. Firul vremii s-a tors mereu pe fusul aprigelor turbine orădene, am devenit șef de tură la cazane și, actualmente, sînt maistru principal la secția exploatare cazane. În epoca deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R. întreprinderea noastră a cunoscut o mare dezvoltare, astăzi ajungînd să pulseze 205 MW în sistemul energetic național. Mai mult, din anul 1987, a început să funcționeze primul grup de la întreprinderea „Electrocentrale" nr. 2 care produce 150 MW. Acum, se lucrează de zor la cazanul nr 3 și producția de energie electrică va crește iar, nu peste multă vreme.

Faptele noastre de muncă de zi cu zi au culminat în acești ani fertili pe care, cu mîndrie revoluționară îi numim „Epoca Nicolae Ceaușescu", cu obținerea înaltului titlu de „Erou al Muncii Socialiste", distincție obținută acum doi ani pentru ocuparea, patru ani la rînd, a locului întîi în ceea ce privește obținerea energiei electrice pe bază de cărbune.

Mîndri de propunerea Plenarei partidului ca la „Congresul victoriei depline a socialismului în România", tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general, încredințăm țara că toți oamenii muncii din întreprinderea „Electrocentrale" Oradea — vor depune eforturi susținute pentru a înfăptui indicațiile și orientările de inestimabilă valoare teoretică și practică izvorîte din magistrala cuvîntare la Plenara Comitetului Central din 27—28 iunie a.c., întîmpinînd în acest fel cu succese de anvergură cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

TRAIAN ȘILINCA
maistru principal exploatare cazane Întreprinderea „Electrocentrale" Oradea

Dragoste și recunoștință

Cu inimile pline de bucurie și deosebită satisfacție, alături de întregul popor, noi, oamenii muncii din întreprinderea Optică Română am luat cunoștință și ne manifestăm adeziunea deplină față de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea la cel de al XIV-lea Congres al partidului în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent militant comunist și patriot înflăcărat, luptător neobosit pentru realizarea țelurilor înalte ale clasei muncitoare, personalitate politică de excepție a lumii contemporane, genial făuritor al noului destin al țării noastre. Această opțiune istorică izvorăște din dragostea, admirația, respectul și recunoștința comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii față de cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care și-a dedicat întreaga viață și activitate împlinirii idealurilor de libertate și independență ale națiunii noastre, triumfului socialismului, înfloririi necontenite a patriei.

Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român reprezintă chezășia cea mai sigură că hotărîrile ce vor fi adoptate de Congresul al XIV-lea vor fi îndeplinite exemplar, că poporul român va realiza programele de dezvoltare economico-socială a țării, înaintînd ferm pe drumul luminos al socialismului și comunismului, al fericii și bunăstării.

Sînt unul din milioanele de oameni, care, beneficiind de minunatele condiții de formare și afirmare ca membri de nădejde ai societății puse la dispoziție de partid tuturor celor ce muncesc, mi-am împlinit un destin luminos, odată cu țara. Îmi desăvîrșesc activitatea într-o întreprindere modernă, IOR-unitatea II, înzestrată cu linii de fabricație de înaltă tehnicitate și tehnologii de vîrf, obiectiv economic de o deosebită importanță înființat din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Trăim un sentiment de mîndrie cînd vedem că produsele muncii noastre, familiile de microscoape cu înalte performanțe tehnice, obiectivele foto competitive cu cele produse de cele mai renumite firme din lume, aparatura medicală, de proiecție și metrologie contribuie și ele la dezvoltarea economiei noastre naționale, a științei românești și culeg aprecieri favorabile pe piețele de desfacere din țări cu veche tradiție în domeniu ca R.F.G., R.D.G., U.R.S.S., China etc. După terminarea școlii profesionale, am deprins tainele meseriei de strungar în această întreprindere și apoi mi s-a creat posibilitatea, ca și altor muncitori, de a-mi desăvîrși pregătirea profesională în școala de maiștri a uzinei. Beneficiez atît eu cît și familia mea de excelente condiții de muncă și viață, de posibilitatea de a asigura fiilor mei o copilărie fericită și senină.

Toate aceste împliniri au fost posibile datorită politicii înțelepte a partidului la a cărei elaborare un rol decisiv l-au avut clarviziunea, activitatea neobosită, calda omenie a conducătorului stimat și iubit de întreaga națiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dînd glas sentimentelor de aleasă dragoste și prețuire, de profundă recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru tot ceea ce a făcut și face pentru prosperitatea poporului român, alături de toți oamenii muncii, ne luăm angajamentul de a nu precupeți nici un efort și a acționa și în viitor în spirit revoluționar pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor de plan, a sarcinilor de o deosebită însemnătate cuprinse în cuvîntarea secretarului general al partidului la recenta plenară a C.C. al P.C.R., în Programul-Directivă și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului.

IOAN GRIGORE
maistru la secția prelucrări mecanice Întreprinderea Optică Română

În pregătirea marelui forum al comuniștilor, ca un îndemn de a împlini cu fiecare zi

La poale de codru verde un oraș nou ni se vede

Fotografii de ELENA GHERA

Cred că localitatea Bumbești-Jiu a început să devină oraș, să se obișnuiască cu forfota și trepidația febrilă a unei așezări urbane, încă de acum patruzeci de ani, de pe vremea cînd aici s-a deschis legendarul șantier Bumbești-Livezeni. În adolescența multora dintre noi, ecoul unor vocabule ca Salva-Vișeu și Bumbești-Livezeni a răsunat de-a lungul anilor ca veritabil semnal sonor al unui scenariu eroic, întrezărit în unele filme „de epocă", mai mult imaginat în adevăratele sale dimensiuni.

Într-adevăr, de-aici, de la Bumbești a început „pe vremuri" construcția liniei ferate peste pasul Lainici, spre Petroșani, care a cățărat drumul de fier al jienilor pe multe din munții inaccesibile până atunci, spărgînd munții Paringului într-o salbă de tuneluri care fac din drumul dintre Tîrgu Jiu și Petroșani o succesiune de lumină și umbre, de pulsații puternice, asemenea inimii eroice care a bătut în ritmul acelor ani de început și continuă să bată în pieptul generațiilor tinere de șantieriști ai prezentului nostru.

Ca orice oraș nou, Bumbeștiul e plin de surprize și inedit. Vrei să cobori în stația de cale ferată numită Bumbești (cum te-ai aștepta), dar descoperi că orașul e deservit de gara... Valea Sadului. Cauți primăria printre grupurile de blocuri, unele rămase de pe vremea legendarului șantier, altele mai noi, ingropate în pîlcuri masive și generoase de verdeață cum în puține orașe ale țării ai mai văzut și constați că sediul administrativ și politic al localității e la parterul blocului cu două etaje locuite: așadar, peste firma primăriei, deasupra ei, se înalță două etaje la geamurile cărora vezi flori aprinse în lumina verii și toate acele gesturi mărunte ale scenariului casnic care atenuează oficialitatea instituției de la parter, realizînd o intimitate și întrepatrundere între rosturile publice și cele casnice care emoționează și predispun la o decodare a lor în registru simbolic, dînd în același timp senzația pregnantă de început de drum — o imagine care va putea fi luată ca reper al startului peste ani, cînd Bumbești-Jiu va fi un puternic centru industrial al acestor locuri.

Trecem prin tînărul oraș, îi admirăm farmecul de stațiune montană, estivală, și adevărul e că fața localității avea încă demult un accentuat aer urban, — trecerea la noul său statut administrativ n-a venit decît să oficializeze ceea ce comunele din jur, Curtișoara, Lăzărești, Pleșa, recunoscuseră și întrevăzuseră firesc în ascensiunea Bumbeștiului. Sîntem la poalele Paringului, pădurile țin în palme localitatea împrospătînd-o cu aer ozonat. Oamenii tînărului oraș mai au și acum „conace", căsuțe de bîrne ridicate „la plai", unde se retrag pe timpul verii (bătrînii stau acolo și iarna) cu oile, vacile, cu toată gospodăria și familia pe timpul cositului și al fînului. În prelungirea firească a acestor rădăcini de viață arhaică, de tip pastoral, orașul are jos în vale, ca să-i contrabalanseze centrul de greutate socială și economică, două întreprinderi mecanice și constructoare de mașini, profilate pe aparatură de uz casnic (frigidere) și instrumente muzicale (acordeoane), două cariere de piatră, două popasuri turistice, un muzeu în aer liber (la Curtișoara), o fabrică de pîine, un liceu cu profil construcții de mașini (cum e și firesc), școală profesională, fermă zootehnică (850 capete bovine). Întreprinderea de creștere și îngrășare a porcilor, CPADM (cu 34 de secții prestatoare de servicii) și toate celelalte accesorii și pandantive social-economice care fac ca viața într-o localitate ca Bumbești-Jiu să dobîndească pe zi ce trece un pronunțat caracter urban derivat nu doar din vizualitatea arhitectonică a orașului (1 600 apartamente noi...), ci din însăși procesualitatea vieții și a tot ce modifică progresiv ritmurile și nuanțele vieții de zi cu zi, inclusiv cele familiale, lansîndu-le spre mai înaltul nivel al unei civilizații asumate cu toată conștiința efortului și speranței.

Dar ca localitatea care a prins „gustul" orașului încă de pe vremea de început a căii ferate să nu-și dezmintă statutul de șantier perpetuu, asemenea tuturor localităților țării, au început deja amenajările în vederea uneia dintre cele mai mari acumulări hidroenergetice de pe Valea Jiului, un proiect a cărui realizare se estimează să dureze vreo 20 de ani și care va angrena masive forțe de muncă, dînd serios de lucru oamenilor acestor locuri.

Am străbătut orașul de la un capăt la altul, încercînd să-i simt identitatea între celelalte tinere localități ale țării, pulsul acela unic care face din viața unui oraș o rezultantă greu-fundabilă între celelalte așezări umane, am încercat să-i prefigurez viitoarele coordonate, viitoarca sa voce specifică în concertul urbanizării și modernizării tuturor localităților pe ascensiunea lor civilizatoare spre un viitor meritat și în mod aproape poetic — vreau să zic extrem de emoționant — n-am unde nu m-am simțit mai bine ca și specificul acestei vîrste decît la Grădinița cu... a orașului, între copiii al căror viitor va înflori odată cu viitorul localității, a căror vîrstă va evolua odată cu vîrsta orașului lor.

Valentina Popescu, directoarea acestei unități etalon pe județ (orașul mai are șase școli generale și șase grădinițe cu program normal — ceea ce vorbește de la sine despre indicele de natalitate) poate fi fericită în mijlocul acestor copii. Dincolo de performantele profesionale pe care a reușit să le realizeze cu instituția sa, face în interioarele ei și din munca efectivă cu copiii un exemplu de devotament pentru cea mai fragilă materie primă a lumii — să lucrezi cu fii oamenilor unui tînăr oraș numit Bumbești-Jiu înseamnă să ții în palma conștiinței tale însuși viitorul acelei localități.

Felul în care va evolua, ce va ajunge peste cîteva zeci de ani tînărul oraș depinde, fără nici o exagerare, de calitatea umană, de calitatea conștiinței viitoare a celor care acum au șorțulețele albastre și cîntă „Trei culori cunosc pe lume / Amintind de-un brav popor...". Văzîndu-i și auzîndu-i, cunoscînd-o pe Valentina Popescu, putem spune că viitorii oameni ai Bumbeștiului sînt pe mîini bune și orașul de mîine va avea cu certitudine înfățișarea și sufletul lor!

I. ZUBAȘCU

rememorăm cu mîndrie marile realizări, viitorul luminos al patriei

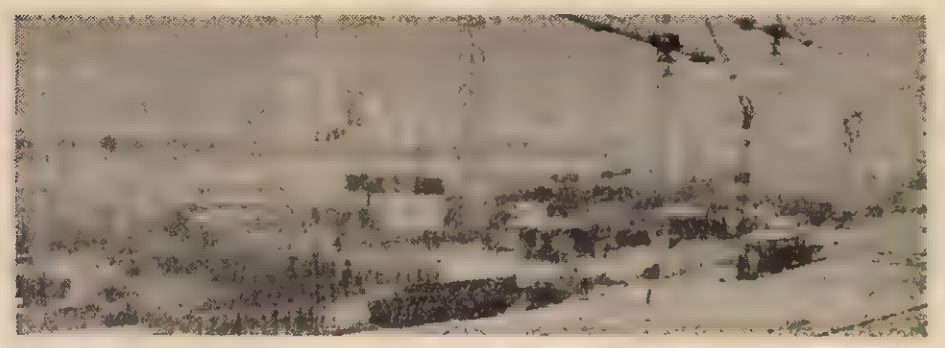

MODERNIZAREA cuvîntul de ordine al fiecărei zile

Un loc pe podiumul fruntaşilor

Ludusul este un oraş în care orice nou venit este recunoscut de departe. Cu atît mai mult într-o zi de duminică, atunci cînd oamenii, liberi fiind de obligaţiile profesionale, au timp să-şi întîrzie privirea pe stradă, pe trecători. „Dar cu ce treburi pe la noi ?", mă întreabă interlocutorul pe care l-am abordat în privinţa posibilităţii de cazare. „Vrem să scriem despre Fabrica de anvelope", îi răspund. „Aţi Avcţi ce scrie. E fruntaşă pe ramură". Stă o clipă, făcînd din memorie nişte calcule, apoi continuă : „Dacă vreţi să o vizitaţi, o puteţi face chiar astăzi. Directorul e acolo împreună cu inginerul şef şi alţii".

Îi întîlnim la linia de confecţionat curele trapezoidale. „Linia în discuţie, ne spune maistrul Mihai Bak, este cea mai nouă din întreprindere. Asimilarea curelelor trapezoidale a fost comandată de necesitatea agriculturii judeţului şi ţării." „Concret, la ce lucraţi astăzi ?" „Montăm un impregnor de fir pentru curele cu bază plată pentru variatorul de viteză la combină. „Utilajul a fost executat de către noi, ne spune şeful de echipă Carol Kolozsvari, iar eficienţa lui o puteţi realiza aflînd că pînă acum noi aduceam firul de la Galaţi, îl duceam la Bucureşti pentru impregnare de unde îl readuceam pentru introducerea în flux."

E vorba de reducerea cheltuielilor de transport şi, nu în ultimă instanţă, de cîştigarea timpului, de asigurarea condiţiilor pentru a avea la îndemînă atunci cînd prezenţa acestuia este reclamată de procesul de producţie. Alături, în atelierul de prelucrări mecanice, electricianul Tiberiu Kiss, inginerii Ovidiu Dancu, şeful atelierului, Martin Werzberger, şeful grupei de proiectare, şi Ioan Borda, directorul unităţii, discută. Despre ce ? „În cadrul programului de modernizare a producţiei, sîntem informaţi, am executat această maşină automată de încheiat camerener. Sîntem în stadiu de încercare şi ceva nu ne place cum funcţionează." „Tocmai azi, duminica, vreţi să-i găsiţi buba ?" „Cum să mă exprim ca să fim înţeleşi, zice Ovidiu Dancu. Cînd începe naşterea unui copil, acela trebuie să se nască. Cu dureri, cu emoţii, cu ştiinţă. Credeţi că noi, care am conceput această maşină şi am adus-o pînă în acest stadiu de „explozie", să zicem, mai putem avea linişte pînă n-o vedem funcţionînd aşa cum ne-am gîndit noi ?"

Neliniştea, dorinţa de circumscriere pe coordonatele exigenţelor actuale sînt trăsături definitorii ale colectivului în care ne aflăm. Afirmarea profesională este sinonimă aici cu afirmarea unităţii între întreprinderile de profil din ţară. Aşa cum ne spunea primul interlocutor, confecţionerii de anvelope din Luduş se numără printre cei mai buni din ţară. O confirmă cele 5 Ordine ale Muncii primite pentru locurile obţinute în întrecerea socialistă pe ţară. În ultimii 5 ani unitatea a fost distinsă cu un Ordin al Muncii clasa I, două Ordine ale Muncii clasa a II-a şi două Ordine ale Muncii clasa a III-a.

Performanţele, se zice, se obţin uşor, dar se menţin greu. Conştienţi de realitate, ludoşenii se află în permanentă competiţie cu ei înşişi. Pentru aceasta pledează şi poziţia fruntaşă ce o ocupă în întrecerea socialistă pe ramură în primele luni ale acestui an.

Modernizarea, înţeleasă ca o permanentă a activităţii de investigare şi aplicare a noului în producţie, este unul din factorii concurenţi la îndeplinirea sarcinilor întreprinderii. Care este raportul între ceea ce v-aţi propus şi realizat în programul de modernizare şi ceea ce aţi realizat ? întrebăm.

„Chiar în anul de început, spune directorul, am avut ca înalţi oaspeţi pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu aflaţi în vizită de lucru în judeţul Mureş. Indicaţiile şi orientările primite atunci ne-au fost folositoare şi de bun augur. Credem că am înţeles bine ceea ce înseamnă modernizarea. Înţelegerea reală a termenului ne-a ajutat să ne găsim un loc pe podiumul fruntaşilor, să extindem gama produselor, să perfecţionăm condiţiile de muncă, calitatea relaţiilor dintre noi şi partenerii interni şi externi. Modernizarea este suma eforturilor îndreptate spre ridicarea competenţei profesionale şi competitivităţii produselor. Dar răspunsul la întrebarea pe care mi-aţi adresat-o îl primiţi de la inginera Rozalia Cozma, responsabilă cu programul de perfecţionare a organizării şi modernizării proceselor de producţie".

În acest an, ne informează interlocutoarea, ne-am propus ca prin modernizarea proceselor tehnologice să obţinem un spor de producţie de 37,5 milioane lei, să creştem exportul cu 20 la sută, să reducem cheltuielile materiale cu 1,7 milioane lei şi să creştem productivitatea pe om al muncii, faţă de anul precedent, cu peste 40 000 lei". „Ce aţi realizat pînă acum ?" întrebăm. „Din 12 măsuri concurente la realizarea obiectivului, 9 sînt deja concretizate. Aplicarea lor este echivalentă cu obţinerea în primele 5 luni ale anului a unui spor de producţie-marfă de 9 milioane lei din care 1,3 milioane lei la export, reducerea cheltuielilor materiale cu 0,7 milioane lei, obţinerea unei economii relative de 40 persoane, creîndu-se astfel condiţii ca obiectivele propuse să le realizăm şi să le depăşim".

Reţinem că din programul de modernizare al acestui an mai sînt de materializat 3 măsuri. Sîntem asiguraţi că ele vor fi aplicate la timpul respectiv, importanţa lor fiind mare pentru producţia anului viitor. De altfel pentru 1990 se lucrează de acum la asimilarea în fabricaţie a cuplajelor şi burdufurilor elastice din cauciuc, modernizarea producţiei de anvelope, modernizarea producţiei de benzi transportoare, îmbunătăţirea tehnologiei de fabricaţie a anvelopelor velo şi altele.

MIRCEA BORDA ■

Tradiţie la puterea a doua

În prima clipă după ce intri în sectorul-pilot de fabricaţie a pistoanelor pentru motoare diesel rapide, ţi se pare că te afli într-un laborator. Ai impresia asta privind curăţenia, dispunerea ordonată, impecabilă a utilajelor, dar mai ales sesizînd atenţia cu care se lucrează şi se măsoară — imediat — rezultatul. Adică o piesă extrem de simplă, aproape banală.

— Segmenţii pentru motoarele cu ardere internă, de mari dimensiuni — spune inginerul Mihai Hăşmăşan, şeful sectorului — sînt produşi de vreo trei firme occidentale şi procurarea lor impunea, pînă acum, un serios efort valutar. „Pînă acum" înseamnă iunie 1989, fiindcă în această lună am primit omologarea şi am început producţia seriei zero. Toate motoarele pe care le-aţi văzut jos, în hala de montaj, au fost deja echipate cu segmenţi românesti, produşi la **Întreprinderea de construcţii de maşini Reşiţa.**

Lucrurile par simple. De fapt, nu sînt. „Seria zero" cumulează trei ani de idei, de căutări şi eforturi. Timp în care nu s-au conturat doar schiţe, repere şi subansamble, ci, în primul rînd, s-au format oameni. „Vedeţi dumneavoastră — spusese, cevă mai devreme, Iosif Cioche, şeful serviciului organizare al întreprinderii — pentru noi modernizarea, înseamnă, întîi de toate, buna pregătire a oamenilor, de la profesie pînă la modul de gîndire. Nu ajunge să ai tradiţie muncitorească. Trebuie să ridici tradiţia asta la puterea a doua. Adică la nivelul unei producţii cu adevărat moderne, eficiente".

În sectorul-pilot lucrează puţini muncitori, toţi tineri. Aici au intrat în producţie, aici s-au format, noul e punctul lor de pornire. Cu toţii ştiu, însă, că în „laboratorul" în care se află s-au născut cinci mii de motoare diesel. O întreagă istorie, în tradiţia şi spiritul căreia se integrează „din mers". Munca lor reprezintă un fragment din vastul program de modernizare a întreprinderii, gîndit, încă din 1986, în două mari etape. Prima s-a încheiat în 1987 cu un spor de 467,2 milioane lei la producţia marfă şi o reducere a cheltuielilor totale de fabricaţie de 72,4 milioane lei. Nu era puţin, dar nici mult. Etapa a doua (1987—1990) începea cu formularea clară a cerinţelor esenţiale : creşterea exigenţei la probele pe stand, îmbunătăţirea liniilor tehnologice pentru produse destinate exportului, asimilarea principalelor repere importate. Modernizarea nu putea merge pe bîjbîieli, nici nu putea aştepta aprobarea investiţiilor solicitate. Ea trebuia transformată, cît mai operativ, într-o activitate bine organizată şi atent supravegheată, pînă la a deveni o dimensiune vitală a vieţii întreprinderii. Programul a fost precizat pînă la detaliu şi afişat în toate secţiile, eşalonat pe obiective, termene şi responsabilităţi. A intrat, pas cu pas, în ritmul cotidian al producţiei. Pentru unii, modernizarea a devenit o „meserie". Aşa e ea trăită, cel puţin, la sectorul-pilot de fabricare a aparatajului de injecţie pentru motoare diesel navale — creat în 1987. E o bătălie — după cum spunea lăcătuşul Helmuth Krischer — cu timpul şi cu capacitatea de muncă a fiecăruia din cei 60 de muncitori de aici. Au fost deja asimilate şi vor intra, în curînd, în producţia de serie injectoarele şi pompele de injecţie pentru motoare lente. Sînt în curs de asimilare repere ale motoarelor semirapide. Cele rapide vor fi produse pe o linie tehnologică reorganizată, considerabil mai eficientă.

— Întreaga fabricaţie a motoarelor noastre a intrat într-un temeinic proces de modernizare — ne spune tovarăşul Vasile Uscat, directorul I.C.M.R.. Să amintim — de exemplu — linia de producere a cuzineţilor (intrată în funcţiune la începutul acestui an), care a echipat deja petrolierul „Ploieşti" de 85 000 tdw şi feribotul „Eforie". În acest moment se află în fabricaţie motorul petrolierului „Pacea" de 150 000 tdw. Să notăm şi faptul că la nivelul întregii întreprinderi înregistrăm, din 1987, o reducere anuală cu 1,5 milioane dolari a efortului valutar şi un procent al înnoirii producţiei de 73 la sută.

Integrarea producţiei este, nici, o problemă presantă. Dar nu singura. Trebuie rezolvată mult mai bine şi cea a consumului de materii prime, materiale şi energie, mai ales în sectoarele calde, unde ritmul înnoirilor tehnologice e devansat, sistematic, de ritmul ideilor. Chiar în aceste zile inginerul Mihai Bălţat lucrează, cu fervoare, la punerea în aplicare a inovaţiei sale proaspăt omologate: reducerea consumului de metale neferoase la fabricarea pistoanelor de la cilindrii de 1 250 CP. Economie anuală — 15 tone aluminiu.

„Fervoare" nu este un cuvînt întîmplător. El spune ceva despre oamenii acestei întreprinderi şi despre modul în care înţeleg ei prezentul. Directorul Vasile Uscat ne mărturisea că, deşi „avanposturile" modernizării sînt sectoarele-pilot, procesul cuprinde, fără excepţie, toată suflarea din I.C.M.R. Sub forme diferite — de la creaţie tehnică pînă la reorganizare — dar cu un program şi o finalitate unice. Constructorii de maşini reşiţeni îşi onorează, cu pricepere şi perseverenţă, statutul definit în 1986, de unitate-etalon a industriei de utilaj energetic românesc.

RADU CIOBOTEA ■

Superbă zi a trăit Cluj-Napoca ! Câți oameni, clujeni și neclujeni, să fi fost oare în ziua de sfîrșit de iunie 1989 la „Sala Sporturilor" ? Cinci mii ? Zece mii ? Oricum, o mare de oameni !

Oameni veniți din toate zările țării, dar și de departe, din Zair, din Egipt, din Zambia, din cele două Germanii, din Emirate, din Liban, Iordania, Siria, Algeria au trăit clipe de supremă emoție. Și gîndurile de mulțumire rostite atunci, la despărțire, de șefii de promoție, și tulburătoarele mesaje ale studenților străini adresate din inimi curate și calde, îndatorate, în semn de profund respect și mulțumire României, care le-a fost o gazdă admirabilă...

Cînd a venit clipa Jurămîntului hipocratic, peste Sala Sporturilor din Cluj-Napoca s-a așternut o liniște supremă. „Jur !" Un cuvînt repetat mereu de corul celor peste 600 de tineri ce pornesc să apere sănătatea omenirii, „Jur !" Un crez ce va fi păstrat în memorii și conștiințe de generația „Eminescu" a viitorilor medici ce vor porni din Clujul studenției spre Țară și țările lumii.

Promoția „Eminescu" va ulita greu și gîndurile pe care i le-a adresat decanul de atunci, prof. dr. doc. Roman Vlaicu, șeful Clinicii Medicale I. Spre neuitare, cu gîndul la generația „Eminescu", de absolvenți ai învățămîntului medico-farmaceutic românesc, Flacăra consemnează în paginile sale ample pasaje din acest tulburător cuvînd de dascăl.

Din calendarul de suflet al memoriei afective a fiecăruia din noi, orologiul cetății Almei Mater universitare a ales să bată, în această zi, în aceste clipe, momentul solemn al sărbătoririi de suflet al noii generații de medici și farmaciști.

Este ziua tradiționalei noastre sărbători a absolvirii facultății.

Această tradiție, ca și purtarea șepcilor roșii, perpetuează specificul clujean al școlii noastre de medicină, caracterul ei viu și progresist, pecetea omeniei, dragostei de muncă și frumos, de bine și de adevăr — proprii poporului de pe aceste meleaguri !

Trebuie să mărturisesc că, personal, am motive în plus să mă bucur că pot participa la această sărbătoare (mulți dintre Dvs. înțeleg bine această afirmație) și mai ales pentru că am deosebita cinste de a mă adresa D-voastră în calitate de decan ales al acestei promoții, cinstire pentru care aduc calde mulțumiri absolvenților și conducerii institutului.

Sărbătorim astăzi a 65-a promoție de absolvenți ai școlii medicale clujene, în cel de-al 70-lea an de existență a acestei școli.

Este promoția anului 1989, promoția Centenarului Eminescu !

Să zicem și noi cu Eminescu :
„Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorii, țara mea de dor ?
Brațele nervoase, arme de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor !"
Dulce Românie, asta ți-o dorim !

Să ne adresăm absolvenților și să le aducem felicitările noastre de inimă, să ne adresăm părinților, să ne adresăm școlii, să ne adresăm societății, să ne adresăm țării și poporului și să aducem mulțumirile noastre de suflet pentru condițiile create formării cadrelor de medici și farmaciști.

Dragi colegi de peste hotare,

Trăind, învățînd și muncind împreună, ne-ați cunoscut și v-am cunoscut ! Am devenit nu numai colegi, ci și prieteni ! Ne-ați înțeles firea, ați învățat limba noastră și cred, că acum, înțelegeți și mai bine sensul unor cuvinte atît de frumoase și de dragi nouă : **Om și Omenie, Prieten și Prietenie, Iubire și Fericire, Pace și Libertate...** și... peste timp, veți înțelege și mai bine, sensul și semnificația cuvîntului „dor" și expresia „Mi-e dor !" Am aprins în inimile voastre flacăra școlii noastre de medicină și farmacie ! Fie ca această flacără să nu se stingă ! Faceți cunoscută popoarelor voastre, dorința noastră de Pace și Prietenie, de Progres și Dezvoltare. Fiți ambasadorii prieteniei dintre popoarele noastre !

Așadar... a sosit timpul să spuneți adio studenție !

A sosit timpul despărțirii de cea mai frumoasă parte a vieții: anii de superbă inocență, de neliniști, de întrebări, de căutări de împliniri și visuri îndrăznețe!

A sosit timpul despărțirii de colegi, de dascăli, de prieteni, de școală, de tei și castanii orașului, de ploile și farmecul Clujului !

Este sfîrșitul etapei de pregătire și formare și începutul adevăratei vieți profesionale de medic și farmacist !

Vă așteaptă viața ! Vă așteaptă o activitate plină de răspundere, în care veți trăi mult mai mult pentru alții, pentru semenii voștri, decît pentru voi înșivă ! Vă așteaptă viața, vă așteaptă patria, vă așteaptă poporul !

Vă așteaptă o medicină și farmacie teoretică și practică, în plină dezvoltare și transformare, într-un continuu și tot mai tumultuos proces de înnoire, de fantastică înmulțire a cunoștințelor, a mijloacelor de investigație, de îmbogățire a posibilităților de diagnostic și tratament. S-a ajuns la transplantul de organe, la ingineria genetică, la nașterea — fecundarea în eprubetă.. dar la ce nu s-a ajuns !!!

Trebuie însă să avertizăm că dezvoltarea necontrolată a tehnicilor și mijloacelor de influențare a proceselor biologice fundamentale poate amenința însăși existența speciei umane !

Acesta este numai un aspect al problemei de perspective ale vieții ! Un alt aspect este legat de echilibrul periculos de precar în care trăiește omul zilelor de azi, omenirea în general ! Trăim epoca marilor contraste economico-sociale și de asistență medicală.

Există azi populații cu supraalimentație și asistență medicală de vîrf (de care am profitat personal zilele acestea), dar există azi mai multe grupuri de populații cu subalimentație și foamete, lipsite de asistență medicală elementară ! Poluarea, degradarea mediului înconjurător și lipsa apei potabile, sînt elementele de bază ale degradării condițiilor de sănătate și viață ale popoarelor ! Este cazul, ca și noi medicii, să facem tot mai des și mai ferm, apeluri la rațiune, la înțelegere și cooperare pentru salvarea omenirii !

Să vedem în medicină nu numai forța și necesitatea noastră profesională, ci, ceea ce de fapt reprezintă medicina, **o forță socială, morală și politică** — în realizarea unei lumi a **omeniei, demnității, dreptății și frumuseții morale** !

Medicina a fost mereu o forță de progres în omenire ! Este datoria noastră, iubiți colegi, să facem ca medicina de mîine să devină o forță de unire a umanității !

Ne apropiem de momentul esențial al acestei sărbători : depunerea jurămîntului hipocratic, a jurămîntului medical, a jurămîntului de credință față de preceptele etice, morale și juridice ale profesiunii noastre !

Sînteți tineri, sînteți entuziaști !

Fiți curajoși în gînd și în faptă !

Învățați să iubiți adevărul, să vă păstrați demnitatea, cinstea și loialitatea !

Să fiți mîndri, dragi colegi români, că sînteți fiii acestui popor, iubitor de pace, de natură și de viață, sînteți fiii acestui popor harnic și de omenie, popor care își iubește țara și glia, datina și limba !

Aceleași sentimente și îndemnuri pentru colegii de peste hotare legate de idealurile și fericirea popoarelor lor !

În fața noastră se profilează stagiatura care nu și-a găsit încă formele optime de desfășurare, după cum nici calendarul concursurilor profesionale nu și-a găsit încă ritmul propice necesităților practice din învățămînt, cercetare și producție ! Dorim cu toții și sperăm o grabnică soluționare a acestor aspecte !

Azi, în climatul de rapidă dezvoltare și transformare a societății, de continuu progres științific, cînd prezentul este deja „un trecut" și cînd „viitorul" este de fapt „prezentul" de azi, prin eforturile conjugate ale tuturor popoarelor, putem întrevedea o „Lume mai bună, mai liniștită, mai plină de bucurii și satisfacții, o lume mai sănătoasă, mai echilibrată, mai caldă, mai umană". Să luptăm pentru o astfel de lume !

Stimați și iubiți colegi,

A sosit momentul despărțirii ! Nu adio, ci **la revedere** în 1990 și apoi în mileniul III !

Mult succes în viață !

Sănătate tuturor !

Belșug și fericire !

Mulți și fericiți ani ! Și numai victorii !

Vivat Academia !

Frumoasa studenție — sub forma unui parfum îmbătător — își face loc acolo, în calendarul de suflet al memoriei afective ! Încet, încet, poarta Cetății Almei Mater se închide, fără zgomot, lăsînd să se mai audă ultimele acorduri ale Gaudeamusului și, să ne parvină parfumul studenției, nostalgia și dorul de revedere !....

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Sărbătoarea unei promoții

Cuvînt de dascăl

Viața unei cărți rupte din viață

Ardealul — pămînt românesc

— Stimată doamnă Edith Lehrer, tocmai ați asistat la lansarea cărții soțului dumneavoastră „Ardealul pămînt românesc". Sînteți, cu siguranță, încă sub impresia întîlnirii cu cititorii care au ținut să omagieze, prin prezența lor în număr mare, memoria unui gazetar de clasă care n-a precupețit nici un efort pentru a face lumină deplină într-un caz ce i se părea strigător la cer. Soțul dumneavoastră, Milton G. Lehrer a fost, într-un fel, un ziarist care a făcut o anchetă pe cont propriu. Nimeni nu i-a cerut să scrie despre Ardeal în urma odiosului „Dictat de la Viena". În fond, era născut în America, în 1906, în Brooklin, din părinți originari din România.

— Iar soțul meu și-a însușit perfect limba română.

— Incontestabil ! „Ardealul pămînt românesc" îl dezvăluie ca pe un remarcabil scriitor. Dar dați-mi voie să continui. Deci: pe Milton G. Lehrer nimeni nu l-a obligat să scrie această carte. Avea cumva pregătire de istoric ?

— Studiase la Paris dreptul internațional.

— Devenise apoi corespondent de presă al săptămînalului parizian TRIBUNE DES NATIONS. În această calitate se va găsi în România în anul 1940. Sînt informații pe care le-am culeș din documentata prefață a conf. univ. dr. Ion Pătroiu, care îngrijește această a doua ediție din „Ardealul pămînt românesc". M-ar interesa însă să aflu cînd l-ați cunoscut pe Milton G. Lehrer ?

— În 1940.

— Ce fel de om era ?

— Era un combativ. Cînd se înflăcăra pentru o cauză, pentru o idee le susținea cu ardoare.

— Așa cum a susținut cu ardoare și cauza dreaptă a Ardealului românesc.

— Într-adevăr, deși el nu era nici istoric, nici politician, nu era nici ungur, nici transilvănean. Aceasta i-a și asigurat marea obiectivitate cu care a demonstrat drepturile românilor asupra Ardealului.

— Dar cum de-a făcut cunoștință cu această problemă ?

— Mai întîi, a fost Dictatul de la Viena, care l-a indignat. De aceea a și scris în cuvîntul înainte la cartea despre care discutăm : „Dictatele impuse de dictatori au avut dintotdeauna soarta făuritorilor lor. Nimic nu se poate clădi într-adevăr pe violență, după cum nimic nu se poate clădi pe nisip : nici dictaturi și nici dictate". I-a cunoscut apoi pe refugiații ardeleni și a înțeles ce crime împotriva umanității se petreceau în teritoriul ocupat cu samavolnicie. Ar fi putut să scrie articole fulminante în care să condamne atrocitățile horthyste. A preferat să-și domolească mînia și a început să se documenteze sistematic în vederea unei lucrări de proporții, în care zdrobitoare să fie argumentele lor nu încandescența cuvintelor.

— Erau totuși vremuri grele. Cum de-a reușit să adune o cantitate atît de mare de informații ?

— Soțul meu nu era, așa cum am mai spus, un istoric, dar atunci cînd conducea o anchetă nu se comporta ca un diletant. Avea, chiar mai înainte de a se apuca de lucru, informații vaste strînse din străinătate. Apoi, a avut numeroase surse de informare și din țară.

— A discutat cu istorici ?

— După știința mea — nu. Dar a studiat enorm în biblioteci. În teza sa n-a fost influențat de nimeni. Ceea ce a susținut a fost concluzia firească a studiului său aprofundat.

— Cum a fost primită cartea în 1944 ?

— Primită ? Sărbătorită ! Aceasta e cuvîntul cel mai potrivit.

— „Ardealul pămînt românesc" e o carte care se parcurge ca un roman de cel mai mare interes. În el e descris efortul unei colectivități de a-și apăra drepturile legitime asupra unui pămînt moștenit din moși-strămoși. Cu ce sentiment asistați acum la primirea care i se face celei de-a doua ediții a acestei cărți datorate soțului dumneavoastră care, din păcate, nu se mai poate bucura de această sărbătoare ?

— E un sentiment copleșitor, n-aș putea să-l descriu exact... În orice caz e o mare fericire pentru mine de a vedea cum adevărurile pentru care soțul meu a luptat în ciuda multor obstacole și în pofida a numeroase sacrificii pe care a trebuit să le facă își dovedesc actualitatea. Am umblat mult prin străinătate și am văzut cum uneori, împotriva României se face o propagandă dușmănoasă, de o perfidie fără margini, ca și cum cineva ar vrea să-ți vire cuțitul pe la spate. De aceea cartea lui Milton mi se pare binevenită și ideea reeditării ei strălucită.

— Mi-aș permite să citez din PREFAȚĂ :

— „Cînd, la sfîrșitul primului război mondial, Imperiul Otoman a dispărut, națiunea turcă regăsindu-și echilibrul și formele unui stat modern datorită geniului lui Atatürk, și cînd aceeași soartă a avut-o Imperiul Habsburgic, națiunea austriacă făurindu-și în Europa un stat național unanim respectat pînă în ziua cînd Adolf Hitler i-a contestat dreptul la existență în numele „Celui de al III-lea Reich", nimeni nu s-a gîndit să considere aceste două reașezări ale națiunilor respective pe temeliile și principiile statelor Europei moderne ca pe niște tragedii, ca pe niște nedreptăți strigătoare la cer, suferite de austrieci cînd au încetat a mai stăpîni peste cehi, slovaci, sîrbi, croați, români și alte neamuri, sau suferite de turci în clipa cînd au fost lipsiți de putința de a se mai întinde dincolo de hotarele locuite de poporul turcesc. Nu am asistat la difuzarea de hărți, tipărite la Istanbul în care hotarele Turciei să se întindă pînă la Viena și Trapezunt, nici la hărți tipărite la Viena prin care hotarele Austriei să înglobeze iarăși teritoriile a opt-zece popoare neaustriece.

Singura țară, singurul stat ce nu și-a găsit nici locul și nici liniștea în Europa postbelică și care a oferit acest spectacol, al luptei îndîrjite împotriva adevărului, a fost Ungaria horthystă (nu vom spune poporul ungar ci aceeași clasă, care, de secole, se identificase exclusivist și disprețuitor cu „națiunea ungară". Ce a însemnat revizionismul horthyst, care i-au fost metodele, Milton G. Lehrer a arătat magistral, în această carte unică și mereu necesară".

— Sînt cuvinte înțelepte și exacte.

— Din cîte știu, vă aflați în România nu numai cu ocazia acestei reeditări.

— Într-adevăr, am încredințat Editurii Militare un alt manuscris al soțului meu care se referă la continuitatea dacoromână pe teritoriul Transilvaniei.

— Veniți des în țară ?

— Vin destul de des, atît ca turistă cît și la tratament, în stațiunea Covasna. Aș putea spune chiar că am devenit o „veterană a Covasnei". De fiecare dată cînd revin pe pămînturile românești sînt uluită de prefacerile uriașe pe care le cunosc într-un ritm uimitor de rapid. Trăim pe o planetă pe care, orice țară, mai încet sau mai repede, încearcă să se modernizeze, caută să țină pasul cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a trăi mai bine și mai frumos. Îi doresc României, din toată inima, tot binele și tot frumosul din această lume, pe calea pe care și-a ales-o.

GEORGE ARION

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cîntarea României

Noi nestemate

Deși nu a rămas deschisă decît cîteva zile, **Expoziția județeană de artă populară** a atras spre Galeriile de Artă ale Complexului Muzeal Județean Bacău, un public numeros, care a avut bucuria să admire o parte din cele mai valoroase piese executate de creatorii populari în cadrul etapei de masă a celei de a VII-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României".

Mai bogată ca oricînd, selecția operată de juriul județean a permis iubitorilor de frumos contactul nemijlocit nu doar cu fantezia și talentul expozanților, ci și cu noile nestemate ieșite din mîinile lor, începînd cu minunatele costume naționale de pe văile Bistriței și Trotușului, continuînd cu nu mai puțin prețioasele piese de port, cu o varietate impresionantă de scoarțe, covoare și cergi, fie din zonele amintite, fie de pe văile Siretului, Tazlăului și Oituzului, cu bijuteriile ceramice sau cu superbele

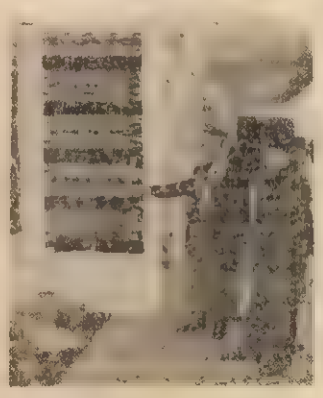

Fotografie de COSTEL PLETOSU

piese executate în lemn, piele și os, în fier, cu arhaicele obiecte legate de datinile și obiceiurile populare, cu inventivele împletituri din paie sau nuiele și sfîrșind cu migăloasele țesături de casă și instrumente muzicale.

Cu alte cuvinte, sute de piese și obiecte legate de bogata tradiție a meșteșugurilor băcăuane, mii de detalii, zeci de mii de minute petrecute în preajma războiului de țesut, acului și gherghefului, dălții și ciocanului, roții olarului. Sute de artizani purtători ai artei strămoșilor, alte sute care se străduiesc să preia meșteșugurile și tehnicile populare și să le transmită, la rîndul lor, urmașilor, nu înainte de a le înnobila cu propria lor trăire. Sute de noi frumuseți izvodite de mîini deprinse cu lucrul, călăuzite de minți la fel de agere. Zeci de îndrumători împătimiți de frumos, înarmați cu răbdare și tact pedagogic, toți foarte buni cunoscători ai valorilor autentice și luptători consecvenți împotriva tuturor celor ce, pe diferite căi, poluează arta de orice fel.

Un rol important în păstrarea echilibrului atît de necesar preluării și predării ștafetei l-a avut și îl are Școala Populară de Artă, care a știut să atragă spre clasele sale și spre actul de creație un număr mare de creatori autentici și să reînnoade firul unor meșteșuguri în prag de dispariție. Cadrele didactice și elevii școlii se numără, astfel, și de această dată, printre animatorii expoziției, lucrările propuse fiind cu adevărat cele mai valoroase. Să amintim în acest sens ulucitoarea simplitate și frumusețe a scoarțelor clasei de țesături de la Oituz, executate în culori naturale de Margareta Naiman, Anicuța Fichioș, Anica Butucaru și Mariana Toderiță, bogăția de obiecte și piese confecționate din lemn și os de artiști cum sînt Ioan Tăbăcaru („Dulap sculptat", lucrat fără nici un cui), Mihai Hodorog („Tipar de caș"), Petru Paveliuc („Ladă de zestre", de asemenea sculptată), Valentin Farcaș („Vîrtelniță"), Iosif Iancu („Bîtă cu cap antropomorf"), Eugen Herciu („Masă rotundă cu trei scaune") Vasile Hușanu („Ploscă"), Victor Chelaru (inele, broșe și cercei de os) ș.a. Lor li se adaugă creatorii de măști Adrian Antohi (măști de blană) și Constantin Apostol (măști de lemn), precum și Eugen Matanie („Căpriță de mînă") și Ion Mihai („Capră"), ce au adus pentru prima oară în expoziție asemenea piese legate de datinile de iarnă.

Demn de remarcat este, totodată, faptul că alături de binecunoscutul și apreciatul creator de măști Dumitru Vrînceanu au apărut și alții, așa cum sînt Ion Toma (tot din Berzunți, cu măști din deșeuri textile) și Vasile Presură (Pîrjol, „Mască aramă"), că s-a lărgit aria tematică a acestei categorii de artizani, băcăuanul Dorel Andronic, bunăoară, prezentînd un „Harapnic", iar Ion Domoș (Palanca) o inedită „Roata tinerilor" și cîteva instrumente muzicale (fluier, sipcă).

Palanca, de altfel, se poate considera revelația acestei ediții și rămînem surprinși cum de artiștii populari din localitate nu au participat pînă acum la celelalte confruntări. Dintre creațiile lor, amintim doar covorul „Țărăncuța", costumul de femeie și fustele bărbătești executate cu măiestrie de Elena Maxim, scoarțele țesute de Ceasar Anica, Profira Ilaș ala („Scoarță cu frăguțe") și Cătrina Gh., I. Domocoș, fața de masă și prosopul cusute de Covaci Ilinca și, respectiv, aceeași Catrina Domocoș.

Ca și la precedentele ediții, s-a remarcat prezența numeroasă a reprezentanți or Centrului de creație și cultură socialistă „Cîntarea României" Oituz, inegalabili îndeosebi în ceea ce privește scoarțele (Angelica Faraon) și scoarțele mocănești (Maria Grădinaru, Maria Vintilă, Lidia Ciorba, Maria Fichioș, Anita Eghel, Maria Apostu, Aglaia Birsan), cergile (Daniela Balint — cergă sură, Clementina — cergă albă), ceramica (Raimund Gabor, Victor Osoloș, Gheorghe Boacă, Gheorghe Sticlaru), țesăturile de casă (Celina Bălint — stofă pentru desagi, Paulina Căsuneanu și Clementina Balint — țesătură saci, Anica Blaj — cuvertură de pat și prosoape).

Remarcabile au fost, de asemenea, exponatele propuse de creatorii din comunele Girleni (costume femeiești), Ghimeș-Făget (costume femeiești, piese de port, scoarțe, cergi grena și albe, cusături și broderii). Pîrjol (costume femeiești, piese de port, scoarțe, covoare, ceramică), Balcani (bundite, ceramică neagră și roșie), de țăranii cooperatori de la C.A.P. Buhuși, specialiști în împletituri (fotolii, mese, coșuri), și, de fapt, de către toți ceilalți participanți.

O expoziție cu adevărat impresionantă, ce a ilustrat atît autenticitatea lucrărilor expuse, cît și bogăția, varietatea și resursele inepuizabile ale unei arte milenare, ridicate pe noi culmi în acești ani de puternică efervescență spirituală.

CORNEL GALBEN

Ilustrație de ELENA BOARIU

Lumina verii peste țară

E-atît de dulce zarea peste țară !
valuri de grîu alunecă prin vară,

cer limpede e-n plai, de Voroneț,
sub care numai veșnicia are preț.

Polenuri ning și zboară-n roiuri fluturi
rid merele, ciorchinii grei de struguri.

Și păsări săgetează cu lumină.
peste pămîntul blînd, fără de vină,

în care de milenii dorm strămoșii
urcînd încet în ierbi și-n poame roșii

— veghind fîntîni și rîuri de cuvinte
păstrate pure-n inimă și-n minte...

E-atît de dulce zarea peste țară —
livezile din suflet se-nfioară !

EUGENIU NISTOR

DRAGA OLTEANU-MATEI

„Lunga călătorie de la cuvîntul scris la sperata creație"

— O actriță atît de populară Draga Olteanu-Matei, o rar dispusă să primească un ziarist pentru că se știe aproape totul despre ea. Reținerile dumneavoastră nu mă inhibă. Eu nu vă cunosc decît cum apăreați pe scenă și pe ecran.

— Este destul și cel mai important. Dacă v-aș spune că sînt nemulțumită de ceea ce am jucat pînă acum, că socotesc că sînt puțin întrebuințată în teatru (distribuită la 2—3 ani) dar că, totuși, nu stau o clipă, schimbă cu ceva datele cum apar eu în lume ?

— Pentru că v-am văzut mereu la televiziune în filme, pare de necrezut că jucați puțin...

— Foarte puțin, și ca orice actriță de compoziție mi-am creat imaginea scenică din foarte multe roluri mici, din cînd în cînd și unul de întindere. Din cît am jucat, în puține spectacole mă plac. M-am simțit bine și în rol ori de cîte ori am fost distribuită de Mihai Berechet. Cu el mă înțeleg perfect pentru că este un veritabil om de teatru, cu adînc respect pentru actor și posibilitățile lui de exprimare.

— Vă credeam o actriță răsfățată...

— De public, da. Acum 33 de ani, cînd am intrat la Teatrul Național prin concurs, nu m-am bucurat de simpatia primului regizor, o mare și hotărîtoare personalitate, și mulți ani am simțit ce înseamnă acest lucru. Rolișoare, treceri prin scenă, dar repet, n-am suferit că n-am fost distribuită în tinerețe, pentru că n-am stat. Apăruse televiziunea, unde m-am bucurat de simpatie și am fost apreciată. Am prezentat chiar și emisiunea pentru sate, am jucat în zeci de piese, am cîntat. Apoi a existat cinematografia, marea mea iubire...

— Mai mare decît teatrul cu contactul lui direct cu publicul, cu aplauzele și tăcerile lui, cu maxima lui participare ?

— Mai, pentru că eu m-am pregătit pentru film. Am fost studentă la Institutul de cinematografie, la clasa lui Mihai Popescu și colegii mei sînt toți binecunoscuți regizori. În cinematografie am 100 de roluri la activ.

— Draga Olteanu-Matei are o deosebită înclinație pentru scris și o mare răbdare pînă filmul intră în lucru.

— Spuneați că nu mă cunoașteți decît după cum zîmbesc pe scenă și fără îndoială că sînteți la curent că a durat 9 ani de cînd am predat scenariul filmului „Patima" pînă s-a tras primul cadru. Scenariul Dumbrăvii minunate l-am realizat în trei ani și am așteptat alți 5 pînă a intrat în lucru. Și pentru că mi-am amintit de platou nu pot să nu vă spun că aici, unde nu trebuia, „dumbrava" lui Sadoveanu a fost construită din butaforie. Trecuse vara printre degete, ca în „Greierele și furnica". Nu a fost singura greșeală a filmului. Se contează mult în cinematografie pe foarfecă. Unii regizori o poartă chiar la gît și la sfîrșitul unei pelicule care avea toate datele să fie un adevărat succes rămîi cu un gust amar și cu lacrimi. Marile creații au ieșit întotdeauna din concepție

(Continuare în pag. 15)

CARMEN DUMITRESCU

VITRINA CARTILOR

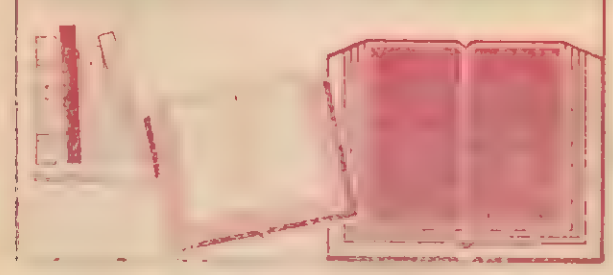

Convorbiri fără adiționale

Despre rolul satirei

— Stimate Dinu Grigorescu, de curînd, la Editura M. Eminescu, **în colecția** Rampa, **v-a apărut o carte de teatru : cum a fost primită la „rampă" ?**

— Mai puțin controversată decît unele piese, decît chiar debutul scenic. Pînă chiar și cel mai aspru critic al meu (la volumul recenzat), l-am numit pe Paul Tutungiu, a remarcat, la ultima mea piesă, „Raliul faraonilor", „că pot fi depistate semnele unei evoluții".

— Să înțeleg că vă puneți bine cu critica ?

— Niciodată nu te poți „pune bine" cu critica, ba cu unii critici nici chiar atunci cînd îi primești în casă. De pildă, un foarte talentat critic, și exigent foarte, nu mă „place", deși sîntem prieteni.

— Cum primiți exigența lui ?

— Nu mă dezarmează exigențele ; îmi place să cred că sînt destul de exigent cu mine însumi. Rezist chiar binișor la unele înfrîngeri și am învățat să fiu circumspect în unele momente de reușită.

— Sînteți un orgolios ?

— Suspectez orgoliul supralicitat, îl ocolesc pe orgolioși. Un peisaj, chiar și-n arta comediei, e frumos în diversitate. Oricît de **mare** ar fi un dramaturg, el nu poate exista singur.

— Peisajul la zi al comediei e divers ?

— La mare înălțime rămîn clasicii : Molière, cu **Mizantropul**, la Teatrul „Bulandra", și **Don Juan** — la Galați ; iar Caragiale este la fel de redutabil pe scenele teatrelor din Craiova, Bacău și Teatrul Mic.

— Dar autorii actuali, contemporani ?

— Tudor Popescu este un autor „jucat" ; Ion Băieșu va fi, se pare, „jucat" din nou în București ; Dumitru Solomon, alt dramaturg important, nu știu să fi avut de curînd o premieră. Dumitru Dinulescu a fost pus în scenă recent la Bîrlad, iar Paul Everac este în „repetiție" la Teatrul de Comedie.

— Lipsă de curaj ? Criză de subiecte ?

— Subiecte „comice" sînt la tot pasul, trebuie doar „descoperite", asumate, tratate cu obiectivitate. Bernard Shaw spunea că acolo unde este ceva comic, se ascunde un adevăr nedescoperit. Da, cred că e nevoie și de mai mult curaj, de o înțelegere mai profundă a contrariilor, a modului cum ele se pot și trebuie armonizate, împăcate.

— Asta e partea filosofică a comediei sau face parte dintr-un crez al dv ?

— Vizez în piesele mele falsurile, dedublarea celor care, în viața de zi cu zi, vor să pară altfel decît sînt, vor să pară „picturali".

— Credeți în forța comediei ?

— Cred sincer în forțele care se opun alienării ; comedia, satira sînt componente ale acestor forțe. Conducătorul partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, nu o dată ne-a invitat să criticăm, să satirizăm aceste tare sociale, în măreața lucrare umană — a omului nou; trebuie însă să criticăm din interior, din lumea din care facem parte și noi și pe care o dorim cu toții mai bună. Ni se cere, eu așa înțeleg, să fim la posturile noastre, chiar și în acelea de autori de comedie, de satiră, adevărați revoluționari. Negînd impostura, promovăm valorile autentice ale socialismului. Alt rol al satirei nu văd.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Se-ntîmplă în vis..."

De la prima lectură, poezia lui Mircea Ciobanu produce un puternic efect de stranietate. Între versurile sale și cititori nu există nici o șansă să se încingă o dragoste trăsnitoare (coup de foudre) sau să aibă loc vreun alt șoc cu acțiune rapidă. Dimpotrivă, diferitele straturi de protecție, reale sau imaginare, întrețin un gen ciudat de echidistanță între **existent — universul imaginar** și **cititor.**

Vraja incantatorie a versurilor sale ce par frînturi din vechile texte ale homerizilor este adeseori întreruptă de scriitor în mod deliberat. Cuvintele își mai prelungesc o anumită vreme fluxul sonor, venit parcă din alt timp, apoi cititorul are senzația căderii în vid. Ideile se rarefiază pînă la dispariție, stările afective nu capătă o mare consistență, iar mișcarea prin universul său fantomatic întreține o stare de buimăceală, de ieșire ciudată dintr-un somn hipnotic, îndărătul căruia pot să mai stăruie doar unele fragmente incoerente de vis ușor epicizat.

Universul literar conceput de scriitor se caracterizează prin mobilitate, fragilitate, inconsistență și incertitudinea punctelor de reper. Dacă nu întotdeauna, cel mai frecvent, cuvîntul cel încărcat cu o mare pregnanță simbolică în versurile sale este **umbra.** În fața ochiului deschis dintr-un somn cataleptic stă o **piclă** ciudată, norii se desenează ca niște contururi de **fum,** imaginile mișcătoare sînt **vedenii,** iar **visul** se deschide și el spre mari întinderi de **apă,** zăgăzuită părelnic de **maluri** vag fantomatice.

Prin lume umblă astfel „staturi călătoare", peste tot poetul întrezărește „alte înfățișări". În zare „umbra" poartă înmiit „pasnicul contur", umbre la orizont, ceturi inutil se pierd peste „somnul tău bolnav" : citeodată se asază „lumină", iar omul se simte încins de „pereți lichizi".

Peisajul este astfel și el rarefiat și fantomatic. Făptura umană se mișcă printre ceea ce este, ca și printre vedenii. Reveria creste din ape și ciudate tăceri. / „S-a pus la cale piclă și tăcere / cuvîntul stă-n văzduhuri, nerăsfrînt. / Ziditi la nord cu mușchi și verde fiere, / să pot fugi, nici arborii nu sînt." / **(Din lacul mării).**

Elementul fundamental din poezia lui Mircea Ciobanu rămîne **apa.** Elastică, mobilă, stătută, vie sau moartă, curgătoare, întinsă, **apa** constituie elementul pe care se grefează cele mai multe reverii ale scriitorului. Omniprezența apei estompează totul, înghite totul, „dezlegatele ape" devenind astfel un mod straniu de terapie onirică universală. / „Totul de-aseară e apă : frunza e apă / însuși pămîntul se umflă și curge, / la vale odată cu drumul, văzduhul e apă / desmăluriță, / pînă ieri a fost numai văzduh, azi e apă / desmăluriță — / ecluzele toate s-au rupt." / **(Cronica vîntului).**

Apa nu este decît arareori un semn apocaliptic, ea nu este amenințare, nici sursă de spaimă sau simptom de dezagregare.

Apa pare să fie o învăluire protectoare a lumii într-un mare anonimat. Există mereu în poezia lui Mircea Ciobanu un **dincolo** și **dincoace** de **apă** sau citeodată doar de **altceva.** Peste **apă** sînt poduri care **dispar,** dincolo de apă se văd paznici care nu se știe ce păzesc. Inconsistența creste din alăturarea **nisipului** mereu friabil cu **apa.**

Cînd substantele lichide se unesc între ele pot să devină într-adevăr agresive. Dar atunci **apa** nu mai este apă, iar lichidele cele rele arată o cale sore moarte. / „Reci, prin canalele coltilor / gusite pline zvîrleau în răstimpuri otravă, / scumoe otrăvuri, / acizi îndelung pregătiți în retorte. / aoe lichide — adunate / picur cu picur din grea tescuirea / sfintelor nictre. / rouă devoratoare de calcar / sevă de plumb. / brumă de-amar hidrargir. / Ceată-nchegată din beznele verzi ale cuprului." **(De profundis).** Oamenii devin astfel „fii ai nisipului", „fii ai albastrelor meluri" sau „fii ai bătrînelor ape". Un ciudat apocalips de sorginte industrială, are loc cînd elementele ajung să fie pervertite prin pierderea purității lor originare : ei pare să se configureze la modul repetabil în poezia lui Mircea Ciobanu.

Există însă o reverie grefată pe stări afective și aparent izvorîtă din acestea. Reveriile lui Mircea Ciobanu coboară în stratul afectiv, dar își au sorgintea în zona albastră a **suprarațio-nalului.** Visul, cosmarul, delirul verbal înge-mănat pe spații întinse, toate acestea par să provină din descărcări interioare efectuate în **supraraționalul** incitat în mod artificial, să emită fluxuri imaginare. De fapt, Mircea Ciobanu lasă să treacă prin versurile sale un singe rece de reptilă vag încălzită la soare. Injectate doar la modul retoric cu auxiliare verbale de factură afectivă, poeziile lui Mircea Ciobanu sînt, în pofida gesticii exterioare afective, înșelătoare („Ah, v-am văzut..." „frică mi-era...") în mod programatic. Între „lacul de fiere" și „volbura apei amare", poetul aude de **„jos"** sau de **„sus"** vocile eului său imaginar pus să ardă pînă la incandescentă în spațiul **reverie suprarațională.** Mecanismele verbale ale reverici rămîn în mare măsură aceleași. Mircea Ciobanu, poetul, are darurile unui mim înzestrat cu o superbă fantezie. Oglinzile în care se privește au însă o funcție deformantă, imaginile ce se întorc spre el însuși, ca și spre cititor sînt astfel puternic distorsionate. Imagistica rămîne și ea din această cauză concepută la modul unui manufacturier înzestrat cu un frumos meșteșug de producător de **„timbre seci".**

Mai vechi sau mai noi, poeziile lui Mircea Ciobanu au avut întotdeauna un coeficient variabil de ermetism. Și cum sensurile versurilor izolate nu se înscriu cu usurință în semnificațiile globale ale textului, efortul de căutare al criticului se cere a fi mereu sporit. Oricum, debitul verbal rămîne întotdeauna mai mare decît sensurile, fiindcă versurile au cu precădere o funcție de incantație sau de configurare a unei stări vagi, a unei atmosfere cu variate tonalități de stranietate.

Din acest punct de vedere nici în **Viața lumii** (Ed. Eminescu, 1989) nu se adaugă multe aspecte noi, nu se schimbă de fapt nimic la modul esențial. Pornind de la titlu și ajungînd la structura unor enunțuri, scriitorul se arată a fi livresc și citational într-o măsură mult mai mare decît este în realitate. Pe acest plan, dar și pe altele, asemănările cu M. Ivănescu sînt tot atît de mari cît sînt sub alte aspecte diferențele. Poezia apei rămîne dominantă, dar imagistica semantizată sau presemantizată capătă un caracter mai pronuntat de ritual. Textele par a fi inițiatice, scobite cu dedesubturi bine dosite, formele discrete de apolog epicizat fiind o invitație de descifrare a unor mistere care, de vreme ce nu se lasă scoase din lăuntrurile cuvintelor, s-ar putea nici să nu existe decît ca o veșnică bănuială a celui ce le presupune.

Viața lumii întreține un aer de inițiere prin trucuri simple ca **iubitorul de numere, socotitorul** atașat de **semne geometrice,** dar nu de cuvinte, însul imaginat este capabil să țină în cumpănă **nerăbdarea trupească : iubirea de zgomot** și **lumea pașnică a simbolurilor exacte.** Un fior pitagoreic abscons pare să traverseze versurile din **Viața lumii,** iar dincolo de toate acestea este pulsul cuminte al unei filozofii stoice a împăcării **(„Da, sufletul îmi este liniștit").**

Mai presus de toate rămîne răsfrîngerea celor din jur într-o lume evanescentă de visare, de zbor, de fire imaginată într-un cadru domestic.

Arheologie a spiritului și a imaginarului, voluptate a ispitelor, jucată cu ideile adunate într-o antologie lirică, poezia lui Mircea Ciobanu este doar una din presupunerile cum ar putea să fie poezia în epoca noastră, cînd lirismul a devenit un ingenios joc de artificii, emanate de intelect în stare de incandescență.

Iubirea de frumos

Ion Miloș

Iată-l pe Eminescu și în limba suedeză, într-o carte excepțională, tradus și comentat de un mare poet care stăpînește în egală măsură ambele limbi. Ion Miloș, despre care o revistă suedeză spune cu admirație că este un fenomen unic în Suedia, acest om ce scrie cu aceeași forță de convingere în română, suedeză, sîrbo-croată și franceză, iar această înzestrare în a stăpîni aceste limbi este concretizată în treizeci de cărți tipărite pînă acuma : scrieri originale, versuri pline de substanță în limba noastră, asupra cărora Șerban Cioculescu avea cuvinte de înaltă apreciere, traduceri din sîrbo-croată în suedeză, din română în suedeză, din suedeză în celelalte limbi cunoscute, pe lîngă zeci, sute de articole în presa țării în care trăiește.

Miloș este cel ce cu pasiune și tenacitate, an de an, introduce în lumea literară suedeză sufletul poeziei și gîndirii românești de la Blaga la cei mai tineri de astăzi, de la Miorița la acest volum acum, în anul Centenarului Eminescu, această carte piatră de hotar între cunoașterea adîncurilor sufletului românesc prin cei mai dăruiți din ciți s-au ridicat la Cuvînt vreodată în graiul nostru.

Am petrecut o după-masă pînă în amurg aci, în casa mea, într-un fel de seminar lectură a Cărții lui Eminescu pe texte, căutînd să-i înțeleg valoarea traducerii în suedeză, avîndu-l ca interpret pe însuși poetul Ion Miloș.

Prefața, un studiu introductiv dens, de șapte pagini, îl vede pe Eminescu în context european, pe de o parte, iar pe de alta vede poezia românească de la Blaga pînă la generația noastră în spiritul poeziei eminesciene.

Cartea traducerii începe cu Oda în metru antic, *la mijloc este întreruptă de un grupaj de fotografii-document facsimile dintre cele semnificative, iar a doua parte a cărții este transpunerea* Luceafărului *în suedeză, cu fericitul titlu* Hesperos, *care evită nuanța peiorativă la un moment dat în lirica europeană a luciferului.*

Ultimul poem este Imnul de nuanță bizantină Luceafărului mărilor, murmurului rugă din valurile ce ne bîntuie implorîndu-se prin Eminescu izbăvirea. Final mai potrivit operei poetice a lui Eminescu nu putea fi găsit, iar Ion Miloș se va impune în evoluția penetrației poeziei eminesciene în universalitate ca unul ce a pătruns în inima Sanctuarului genialului poet.

Celui care reia într-o revistă de prestigiu din Suedia, Res Publica, *într-un număr recent, comentînd gîndirea unui filosof cunoscut afirmația că limba română este „cea mai fascinantă și expresivă limbă din Europa", cel puțin poezia românească ignorată de atîtea ori în Europa îi datorează prinos de recunoștință. Chiar dacă față de superlative chiar aparute într-o limbă străină cuvine-se a ne socoti alături de ceilalți sau, reluînd o afirmație a lui Nichita Stănescu : „ești cel mai mare pentru că fiecare este cel mai mare".*

Prin această carte de recreere a lui Eminescu în suedeză sufletul poeziei române își prezintă cea mai curată față a sa în fața cititorului marii țări din nordul Europei.

Îngăduit fie-mi ca acestui mare poet român de origine, înrădăcinat cu toată ființa în spațiul sud-est european, traducătorului poeziei noastre, a celei sîrbo-croate, ca și a poeziei multora dintre marii scriitori ai acestui spațiu, trudei sale cuprinse în cele treizeci de cărți tipărite pînă acum, alături de sutele de articole din diferite reviste, să-l propun în atenția fundației Herder pe Ion Miloș, acum traducătorul în suedeză al lui Eminescu.

IOAN ALEXANDRU ■

Vizitatori celebri

Miercuri ne-a sosit la redacție nr. 48/1989 al revistei „Orizont" editată de Ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace la București. Numărul recent apărut l-am primit însoțit de o scurtă scrisoare prin care atașatul de presă Vladimir Brož ne reține atenția asupra unui fapt de natură să ne bucure :

„Aș dori să vă semnalez articolul «Vizitatori celebri : Mihai Eminescu» despre vizita făcută la Praga de marele poet român în anul 1869 (pagina 19).

Acest articol, după cum se menționează și în text, se sprijină pe unele cercetări recente, întreprinse pe urmele poetului, în capitala Cehoslovaciei, cu sprijinul autorităților locale, și constituie — în lumina acestei colaborări — o nouă expresie a bunelor relații dintre țările noastre.

Revista editată de ambasada noastră, reproducînd episodul praghez al vieții lui Mihai Eminescu, dorește să se alăture omagiul manifestărilor ce au loc în România, în Cehoslovacia și în numeroase alte țări ale lumii cu prilejul centenarului trecerii în eternitate a Luceafărului poeziei românești".

Mulțumim pentru aceste rînduri ce ne-au prilejuit să semnalăm și să consemnăm la rîndul nostru încă un gest semnificativ ce se adaugă omagiului adus marelui poet.

SEMNAL

Editura Militară (colecția Columna) publică într-un volum de 200 pagini intitulat „Iubirea de patrie" unele din cele mai însemnate articole ale lui Mihai

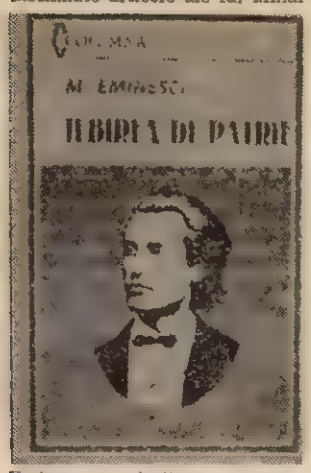

Eminescu, majoritatea apărute în „Timpul", ediție îngrijită, prefațată și comentată de D. Vatamaniuc. Adîncimea analizei, profundul patriotism, acuitatea și urgența cu care relevă mari adevăruri social-politice, stilul inconfundabil și rigoarea metodei demonstrează că marele poet a fost dublat de un tot atît de mare gazetar.

● În „Biblioteca critică" a Editurii Eminescu a apărut volumul **Perpessicius**. Antologia este întocmită, prefața și bibliografia sînt semnate de Marcel Crihană. Tomul de 200 de pagini conține cîteva dintre profesiunile de credință și interviurile acordate de scriitor (într-un fel de autoportret se constituie). Despre Perpessicius — omul, poetul, criticul artist, criticul literaturilor străine, istoricul și istoriograful literar, publicistul, editorul, interpretul lui Eminescu și filologul, în total, au scris, de-a lungul timpului, oameni de primă mînă ai literelor și culturii românești : Tudor Vianu, Tudor Arghezi, Geo Bogza, Vladimir Streinu, Eugen Jebeleanu, Zaharia Stancu, L. Kalustian, Mihai Beniuc, E. Lovinescu, G. Călinescu, Aurel Martin, Pompiliu Constantinescu, Eugen Simion, Mircea Zaciu, Nicolae Manolescu, Șerban Cioculescu, Ovidiu Papadima, Const. Ciopraga, Nicolae Iorga, Al. Rosetti, D. Cesereanu, I. C. Chițimia și alții.

● Continuînd cu succes apariția editoriale închinate marelui nostru poet național Mihai Eminescu, Irina Petraș scoate la Editura „Dacia" din Cluj-Napoca volumul : **Un veac de nemurire** (Mihai Eminescu, Veronica Micle, Ion Creangă). Dacă despre prietenia dintre Eminescu și Creangă s-a scris mult și cu îndreptățit temei, despre prietenia dintre Eminescu și Veronica nu s-a scris întotdeauna cu suficientă detașare, respect și complezență. Autoarea volumului omagial scrie la un moment dat : „N-are nici o însemnătate și nu văd de ce am ține minte, de pildă, că Veronica i se adresa, în zilele lor bune, cu „Mițule" sau „Mițicule". Sînt apelative la fel de caraghioase și de stupide ca oricare altele cu care se alintă îndrăgostiții. Caraghioase și stupide pentru toată lumea cu excepția celor doi locuitori ai „discursului îndrăgostit", dar nu completează în nici un fel imaginea noastră despre Eminescu sau despre Veronica Micle în calitatea lor de artiști, singura importantă. Cît și cum au iubit cei doi vom întreba **opera** în exclusivitate. Nu scrisorile, care transcriu clipa trecătoare a unei relații obișnuite, ci versurile făcute să rămînă". Perfect adevărat! Gîndul ne duce la fila

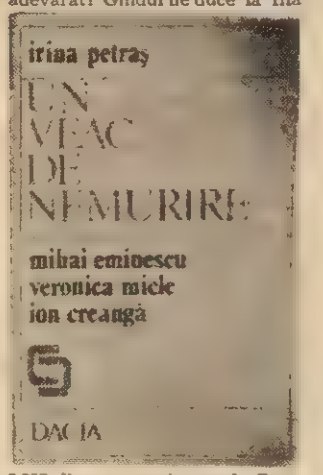

2 257 din manuscrise, unde Eminescu notează clar ce trebuie să rămînă „secret" din viața omului de litere, a artistului în genere : „Ca artist sau ca om de litere e bine ca persoana ta să rămîie necunoscută cititorilor tăi — și cu cît vei fi mai cu talent, cu atît aceasta-i mai necesar. Depărtarea face a crede că autorul cutărei sau cutărei scrieri interesante trebuie să fie foarte deosebit — în fapt însă, oricare ar fi puterea imaginației sau judecății tale, rămîi tot om cu toate defectele și slăbiciunile, ce sînt legate de acest cuvînt".

● Cartea de reportaje a lui Valentin Hossu-Longin apărută recent la Editura Sport-Turism este intitulată sugestiv **Soarele din poartă** și este închinată, am spune în exclusivitate, Maramureșului istoric. Structurată în „Țările neamului nostru", „Iza cea voievodală", „Pe Vișeu în jos", „Mară, Mară rîu frumos", „Cosău", — **Un Maramureș în miniatură**", cartea se vrea scrisă mai aproape de eseu decît de reportajul literar propriu-zis, iar bibliografia selectivă anunțată la finele volumului, trădează această bună intenție. Prefațată de un poem : **Maramureș**, de Ion Iuga, cît și de un **Argument al autorului**, vom subscrie la invitația sa : „Coborîți din mașini și lăsați pădurea să vă simtă pașii, oglindiți-vă în apele limpezi, apoi, apropiindu-vă de porțile monumentale, stați de vorbă cu oamenii acestor locuri, care vă vor întîmpina cu **Zua bună, om bun și de-omenie ! Zua bună și bun zinit !**".

● Între remarcabilele apariții editoriale închinate poetului nostru nepereche, Mihai Eminescu, se numără neîndoielnic și volumul **Eminescu și Muzica**, de Zoe Dumitrescu Bușulenga și Iosif Sava (Editura Muzicală, 1989). „Cinstind Centenarul eminescian, — scriu autorii — volumul dorește să cuprindă cîteva din datele ce definesc legăturile lui Eminescu cu arta sunetelor și o sumă de informații și comentarii care să ateste locul lui Eminescu în istoria mai veche sau mai nouă a muzicii"

DORIN SĂLĂJAN

Desene pe asfalt

Fictionarul

Cu volumul **Cap limpede** (, Cartea românească", 1989) ciclul romanesc **Supraviețuiri** al lui Radu Cosașu a ajuns, nesperat, la al șaselea tom și e de bănuit că sîntem încă departe de sfîrșit. Am scris **nesperat** fiindcă primul volum nu sugera construcția amplă la care s-a ajuns parcă împotriva proiectelor autorului, om de desăvîrșită înzestrare dar și de o modestie aproape nesuferită. Evident. Radu Cosașu e tipul de prozator ce cultivă autobiografismul (**Supraviețuirile** sînt „povestea" străvezie a formării unui artist în care deslușim „anii de ucenicie" ai autorului nostru) desi. a dovedit-o în chip strălucit. poate fi și un adept al fictiunilor epice. Nărăvit al jocurilor de cuvinte amendate unanim de esteți dar savurate tot unanim, Cosașu a găsit chiar o năstrușnică denominare a functionarilor fictiunii (himerei) și anume **ficționari**.

Disponibilitatea lui Cosașu de a se exprima în cele mai varii ipostaze e deconcertantă. Marcat (voluntar) de tiranice umbre ale uriașilor prozei el poate scrie (într-un singur text !) cînd ca Rebreanu, cînd ca Mateiu sau Bogza. Se melancolizează sadovenian, „cristalizează" stendhalian si-si poate pune personagiile să dialogheze ca în Neagu (Fănuș). Burzuluit în lungi pasagii analitice îl aminteste pe Buzura pentru a se „osteni" rapid si a-si deturna intentiile în pagini ce par decupaiele unor scenarii de film.

Fiindcă Radu Cosașu e victima fericită a tehnicii filmului (**cinemaul**, zice el mucalit), prima și pînă acum ultima. El cinematografiază cu ostentatie dar stie să anexeze teritoriilor prozei „cuceririle" etern contestabile. friabile. părelnice. ale artei a saptea. dacă am numărat bine Scriitor al Bucurestilor el ni descrie verile lichefiate de călduri tiranice refăcînd cumva halourile produse pe ecran. în Atonioni. Montează materia naratiunilor rapid. frumos (Orson Welles). dialoghează bonom și imprevizibil (De Sica). povestile eroticoase se bucură de girul Felini. În general, „talienii" sînt pentru el la mare pret la care se adaugă obsesia preclasicului „cinematografist" Caragiale Tatăl.

Toate aceste „influențe" sînt ordonate cu mînă sigură de un autor ce lucrează ca în mestesugăriile Orientului **la vedere**. El conservă autentice nume de străzi, schimbate de mult si stiute parcă numai de el. ficționarii săi intră în bodegi (descrise ca temple) : de la Cosașu afli numele unor sportivi în vogă dar si nume de noi cistigători. nume de pretendenti la gloria literaturii. Cineva se întreba cînd se va scrie un roman al celebrei Scoli de literatură. S-a scris : el există. cu proiectii difuze în proza Cosasului. evocator cu virtuti statuare al umbrei lui Labis sau (capitol magistral) Tudor Vianu.

Si autorul acestor rînduri se socoteste a exista în prozele lui Cosașu. Mă recunosc. în ciuda numelor de împrumut. în atmosfera literaturii lui si le seamănă unora dintre eroi : inflamat de precepte patetice. trădat de ele. îmbătrînit prematur de trecerile prin erori ce nu mi-au apartinut. trăind viata cu mare viteză dar iubind cu încetinitorul.

Eroul principal al prozelor lui Cosașu e un candid. ur om trăindu-si timpul în strictă implicare cu tot ce îl înconjură. colectionar de entuziasme. coplesit de vina de a se crede un mic burghez înrăit în inepții. metodic încurajat în aspiratiile lui si metodic „dat cu capul de pereti". Vinovat. pe „bune" (vezi episodul cu scrisoarea soldatului necunoscut adresată poetesei celebre) el isi rememorează singeros eroarea si o narează pînă la plictis. În genere **Supraviețuirile** sînt proze de purgatoriu. cu desenul infernului într-atît de intens colorat încît îl face cumva acceptabil. ca un paradis ce nu e decît virtualitate.

Un ciclu de romane de o insolită constructie. o literatură cu patetism etern. **Supraviețuirile** sînt opera impunătoare a unuia din cei mai importanti prozatori ai momentului.

GHEORGHE TOMOZEI

Meridiane strîmbe

Oricîte eseuri și portrete n-ș-ar prezenta în preambulul său, cartea „**Meridianele cîntecului** — Editura Muzicală 1989 — scrisă de Daniela Caraman Fotea este un fel de dicționar al muzicii ușoare interne și internaționale.

De altfel, autoarea are mîna făcută în acest domeniu, semnînd în 1977, alături de Florian Lungu, un Disco-ghid rock. În fapt tot un fel de dicționar (incomplet) al muzicii rock, apărut în două ediții. O altă carte, bine scrisă și intitulată **Conexiuni rock** (De la Bill Haley la Beatles și Rolling Stones), vădește clar preocuparea autoarei pentru muzica rock și personajele sale, intuind un domeniu de mare interes pentru un public ajuns deja la vîrsta de 40—45 de ani, adică „generația rock", sau, pentru un altul mai tînăr, dar interesat de fenomen. Intenția autoarei este mai mult decît bună, ea suplinind unele necesități de informație pentru iubitorii muzicii de divertisment. Numai că modul în care aceste informații ne sînt furnizate este cel puțin ciudat. Am citit cartea în ambele sensuri (cap-coadă, coadă-cap), am recitit și celelalte două apariții la care este autoare sau coautoare. Ce n-am reușit să înțelegem a fost **criteriul după care s-a ghidat acest dicționar care pare a fi de muzică ușoară**. Spunem „pare" fiindcă nu sîntem foarte siguri de vreme ce aici găsim pe Gică Petrescu, Mara Ionali, Josephine Baker alături de formațiile ABBA, Boney M, Afrodites Child și pe folkiștii Kris Kristofferson, Nicu Alifantis, Mircea Baniciu, Alexandru Andrieș Dacă, deci, folkiștii Alifantis și Baniciu sînt prezenți, de ce lipsesc Mircea Vintilă (autor al primului mare șlagăr folk — **Mielul** și al altor cîteva zeci), Victor Socaciu, Ștefan Hrușcă, Vasile Șeicaru ? Același tratament al ignorării i se aplică și lui Tudor Gheorghe, [illegible], mai greu de încadrat într-un anume gen, dar o personalitate [illegible] a scenei românești și a celei de divertisment. Cunoscuta și vechea alergie la folk a autoarei o face să reducă întreaga muzică folk de la noi la o singură melodie, **Pasărea de apă** a regretatului Radu Șerban și să desconsidere o activitate de folkistă, de circa 15 ani, a Andei Călugăreanu. Aceasta nu-i dă, credem, dreptul să eludeze dintr-un dicționar cu pretenții artiști care, ne plac sau nu, se bucură de o mare popularitate. Dar poate un alt criteriu ar fi cel al exigenței artistice și astfel multe nume n-au putut încăpea aici. Tot ce se poate, dar datele ne contrazic și de astă dată : să luăm numărul de rînduri afectate diverselor personalități și să ne uimim — Aura Urziceanu — 21 de rînduri, Dida Drăgan — 22 rînduri și apoi Ilona Mociica — 18 rînduri, Ricky Dandel — 27, Ion Ulmeanu — 24 rînduri, alături de ei niște cvasinecunoscuți Mircea Dumitrescu — 16 rînduri, Gabriel Manea — 8 rînduri, (cine o fi ?), Marilena Dobre și Gabriel Alexandrescu — 13 rînduri. La soliștii străini iată, Cliff Richard se bucură de 25 de rînduri, deci mai mult decît Aura noastră și decît Dida, făcîndu-ne să credem că autoarea a avut acces mai mult la publicațiile în limba engleză decît la cele românești. Apoi, după ce criteriu au fost [illegible] [illegible] (poate drept că ar[illegible] [illegible] țara) fără [illegible] [illegible], alături de unii „muzicieni" ai „muzicii ușoare" ca să păstrăm convenția bănuită a o avea autoarea. Sîntem convinși că intențiile Danielei Caraman Fotea au fost în esență bune, deși o asemenea întreprindere nu se poate face decît cu un **colectiv**, nicidecum singular și mai ales fără patimi și resentimente față de unii soliști sau, și mai grav, unele curente, cu spirit obiectiv și realist. Ne pare rău însă că după multe căutări pavate cu cele mai bune intenții n-am putut depista în alcătuirea acestei lucrări decît existența unui singur criteriu — acela de a nu avea nici un criteriu.

FLORIAN PITTIȘ
GEORGE STANCA

Cereți la chioșcuri:

Almanahul Lumea '89

(calet de vacanță).

Din bogatul sumar reținem : O țară cu totul nouă ● O politică de pace, înțelegere și largă colaborare, de soluționare constructivă a marilor probleme contemporane ● Pagini de istorie, pagini de glorie ● Exemplu de eroică acțiune patriotică și revoluționară.

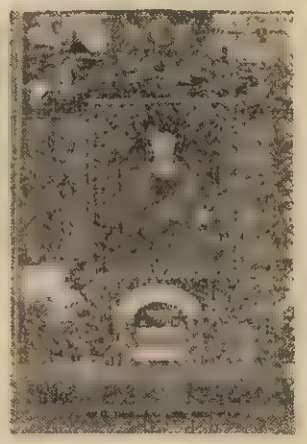

Magazin istoric 7 / 1989

Din sumar : Epocă de istorice împliniri ● Din cronica rezistenței antihitleriste — armata și națiunea ca un singur om ● Revoluțiile moderne ale românilor ● Din zilele Revoluției de la 1848 ● Ștefan cel Mare — adîncă iubire a pămîntului strămoșesc ● Victor Slăvescu — note zilnice inedite din 1940

Despre finețe în creșterea grîului

Amintirea

Totdeauna am visat balta ca pe un loc al deplinei singurătăți, în care te poți întîlni cu sine, cu imaginea de început a lumii vegetale, cu ascunzișuri, capcane și mici pete de soare în care concertul păsărilor răsună altfel. Soarele se stingea și înserarea dădea întîlnirii cu balta solemnitatea unei sărbători a tăcerii. Departe, în lumina de culoarea caisei, cocoașele și volutele bătrînului pod de la Cernavodă se înșirau pe un orizont de fotografie stil National Geographic. N-are rost să așteptăm la bac, mi-a spus învățătorul meu cu ochi de spiriduș, mai bine intrăm pe șosea. Am făcut o traversare cu barca sau cu bacul. „Vom intra în pădurile virginale pe o șosea !". Era prima surpriză. Și am tăiat brațul Dunării în mai puțin de un minut, am plătit biletul la Toll pay, am trecut pe sub o linie ferată și am cotit spre cîmp. Doar cîțiva zeci de metri de asfalt și apoi pămîntul, tare, uscat, alburiu al drumului. Intram pe magistrala Bălții, o șosea de pămînt și nu-și apleca franjurii peste drum, nici o baltă nu clipea de pe margini, nici un animal sporiat nu ne tăia calea. Balta lămitei se amina mereu în lumineriul din ce în ce mai dens. Și atunci omul cu ochi de spiriduș, zîmbind iluminat de ceva care-i venea dinlăuntru, a spus, „cam așa este balta ! Din păcate acum nu se poate vedea mare lucru !", Undeva în noapte abia coborîtă se zăreau niște lumini. O fi vreun cătun, mi-am spus, fără să știu că în baltă nu a fost niciodată un sat. Luminile citorva case ne atrăgeau ca un magnet așezat în mijlocul pustietății. Și nu erau decît clădirile albe ale unei ferme, cu ferestrele luminate ale dormitoarelor, cu paiduceri goale și înalte ca niște construcții străvechi. La lumina lunii scăpată o clipă din vînzoleala norilor am văzut aleile betonate, pomii pitici, copleșiți de rod, umbre de femei și bărbați care își înlănțuiau rufe la uscat pe sfori nevăzute, hangare și mașini enorme, deformate de beznă și muzica vîntului din ce în ce mai puternic. Mirosea a pucioasă și, rar, din ce în ce mai rar, parfumul grîului copt se strecura stingher pînă în curțile fermei. Ne-am așezat pe un prîdvor. Am aprins luminile. Cîteva case pe un pămînt uscat, tare, nomi nu prea bătrîni și plute, anticimi și ronduri de flori, o imagine tipică de Bărăgan. Nici o urmă de lumea sadoveniană a Bălții, nici un ecou de aventură în stilul lui Panait Istrati. Și totuși, cîteva clipe de răgaz au ajuns pentru o surpriză. Roiuri de țînțari ne adulmecau ca pe o pradă îmbietoare. Ne-am retras într-o încăpere cu ferestrele protejate de plasă. Bizuiții insectelor se auzea ca un scheunat neputincios în fața țesăturii de metal. Și la lumina becului, într-o tăcere desăvîrșită, ca de fîntînă părăsită, a început povestea. Prin '63 se vorbea despre desecarea insulei cuprinsă între brațele fluviului. Pămîntul înecat de inundațiile din primăvară supraviețuia în petece mici, asigurînd de canale și băltoace mici. Erau plauri ca-n Deltă, jepsi fără fund și smîrcuri stăpînite de sălbăticiuni. Se vorbea că englezii ar fi propus să execute îndiguirea în schimbul recoltelor obținute pe o perioadă de zece ani. Nimeni n-a fost de acord. O vom face singuri și pînea va fi a noastră de la prinul spic pînă în vecii veciior. Și au început lucrările.

Furtuna

Au fost doi ani de infern. Sute de utilaje grele și mii de oameni veniți de aiurea la îndiguirea Bălții. Buldozerele cuceau sălciile bătrîne și pîlurile falnice și escavatoarele încăpățînau pămîntul iar basculantele îl purtau în gropi sau îl aduceau de aiurea, de peste Dunăre. Din loc în loc se organizau cimitire de sălcii, depozite cu mii de metri cubi de lemn. Aproape douăzeci de ani, satele și orașele mai apropiate s-au încălzit cu bătrînii copaci scorburoși din Balta Ialomiței. Ultimul cimitir de sălcii a fost lichidat cu trei ani în urmă. Au fost tăiate canale, păstrate privalurl, astupate smîrcuri și gropi, au fost sistematizate terenuri și construite rețele de irigații. De douăzeci și cinci de ani Balta nu mai produce vegetația rebelă și sălbatică, devenind un fel de grînar al Dunării. Și Marin Ștefan a continuat povestea generației de muncitori veniți la îndiguiri. Au șosit ca lucrători la îmbunătățiri funciare. Au trudit din greu la acele lucrări de pionierat. Au locuit în barăci și colibe, au dormit în remorci și pe pontoane, au dus-o greu și au născut la nașterea noului pămînt, scos dintr-un fel de infern vegetal. Cînd insula era gata pentru aruncatul semințelor și a venit vremea plecării spre casă, cei mai mulți nu mai aveau gînduri de despărțire. Nu puteau să întoarcă spatele unui moment din viața lor. Și au rămas în agricultură. Cu ei a început viața acestui pămînt nou și cu ei a continuat de-a lungul anilor. Ei au strîns prima recoltă de grîu și de porumb, ei au sărbătorit încheierea primului an, ei l-au deschis pe al doilea, ei au trăit iernile cu viscol cumplit și, nină la urmă, a venit și pentru ei vremea retragerii. Generația intemeietorilor a început campaniile de adio. În fiecare an se pensionează cîte doi-trei, uneori chiar mai mulți. „Mîine ne vom întîlni cu o parte din cei care au lucrat la nașterea grînarului din Balta Ialomiței. Ei au scos pămîntul din apă și tot ei au scos mii de tone de grîu și de orz de pe aceste pămînturi".

S-a instăpînit o noapte neagră, viscoasă ca o cremă de ghete topită deasupra unei flăcări. Burzuluit, cerul a început să stropească picuri mari de ploaie. Fulgere și bubuituri transformau noaptea într-un infern. Animale speriate tipau înzgrozite, pomii se aplecau neputincioși și salcîmii își fringeau crengile cu durere. Se desfășura o furtună în genul celor pornite din senin pe mare. Era ca o revoltă a stihiilor apei, chinuite de pierderea unei enorme suprafețe din imperiile albastre ale adîncului. În cîteva minute totul se mișca amenințător și lugubru, ca la facerea lumii, ca peste alte cîteva minute să se așternă o tăcere de altă planetă, sfîșiată doar de țipetele scoase în somn de animalele cuprinse de cosmarele viselor nesfîrșite.

Personajele

Dimineața, un soare cît un rezervor de petrol în flăcări se ridica din grîu. Imagini de nerezumt impodobeau orizontul. Lanuri mari de grîu, cu spice lungi și grele, cît pumnul de copil, porumbiști înalte și de un verde întunecat, aiuritoare imagini cu întinderi de aur alcătuite din pălăriile de print ale florilor-soarelui, iar peste miriști, ca într-o descriere de Alecu Russo, mii de oi stelnse una în alta de teama căldurii și lunecînd pe nesimțite dintr-un loc într-altul. Copleșitoare imagini de viață liniștită, de culturi împărțite armonios de linii drepte, de gospodărie nesfîrșită, organizată după principii de simetrie fotografică, ca niște desene vegetale de proporții uriașe. Aceasta era Balta Ialomiței construit sub ochii săi și i-a lăsat în palme și pe mîini o mulțime de bătături și de răni. A lucrat și la îngrășătoria de taurine a unei alte întreprinderi. A fost și mare cultivator de orez. A avut pe mînă și o fermă de porci. Într-o bună zi s-a specializat și în creșterea curcilor. De fapt nu curcile sau viței erau importanți. Unde era nevoie de îmbrezit o situație intra în discuție numele său. Trei perechi de pantofi rupți într-o vară și toamna lucrurile se apropiau de linia dreaptă. Trei perechi de pantofi și un cal fugăriți pînă cînd își scuipă plămînii ca lucrurile să își schimbe fața. Cam asta e reteta de existență a celui mai cunoscut șef de fermă din Baltă, suveran pe 1 300 de hectare cultivate cu grîu, orz, porumb, soia, cartofi și sfeclă de zahăr. În treacăt fie spus, 1 300 de hectare pot să însemne chiar două ceapeuri mai mici din nord. Nu-i ușor să scoți din baltă două trenuri de grîu sau de grîu într-o singură zi. Îți trebuie oameni, mașini, organizare, și, nu în ultimul rînd, grîul sau orzul pe care să-l cari. Iar fermele de la Stelnica pompează zilnic spre bazele de recepție cantități enorme, fiind primii producători al județului la mai toate culturile. Și totuși, cînd stai de vorbă cu Dumitru Stan, un bărbat ars de soare, cu voce groasă, tabagică, aplecat de umeri și cu mișcări de om obosit și coplesit de îndatoriri și indolieli, în loc să-și umfle pieptul și să se laude cu cîte a făcut el, te trezești că se fixează cu ochii în lumina soarelui și zice, ai naibii, au învățat de toate dar au uitat să mai împletească pălării de paie. Ei, asta-i treaba, eu mi le împletesc singur".

Cîmpul

O altă mare figură a Bălții se numește Cloricâ. E un oltean din Morunglav căruia vecinul i-a povestit despre Stelnica. I-a spus de ha și tone, de lei și iar de ha și de muncă. Și-a luat într-un geamantan putincle lucruri necesare unei descinderi de cîteva săptămîni, nevasta de brat și a plecat la gară. N-a mai revenit în Morunglav decît în vizite protocolare pe le neamuri. La cîteva luni de la sosire a devenit șef de fermă. Au trecut 25 de ani. A fost și grădinar și zootehnist, și mare specialist în orz și grîu. Soția lui a trecut la circumscripția veterinară din Stelnica. E tehnicană. Din acest sfert de secol de muncă și-au construit o casă. Cu cîte camere ? Să tot fie vreo șapte sau opt ! Ai ce lăsa copiilor ? Cum ? Să muncească, Uite, lîngă aripa aia de ploaie ! Cel aplecat e băiatul meu. A terminat clasa a X-a și în fiecare vacanță îl aduce la cîlier. Vrei să crești mare ? Pune osul ! Noi, fermierii ne aducem copiii să simtă gustul pîinii cîștigate de părinți. Acum la mine în fermă sînt vreo douăzeci. I-am adus la udat. Cară arbiți le de ploale, le supraveghează, le mai și repară. Iau 70 de lei pe zi. Nu-i ușor. Dar să știe cum se lau notele la pămînt. Stai sub apă, te miști în noroi pînă la glezne, cari tuburile. împingi roata ! Și nu-i las de capul lor. De departe îi țin în ochiul ! Cînd treceți prin mai multe locuri din fermă, umblați călare ? Cum călare ? Așa, încălecat pe spinarea unui cal te ridă pînă la pensie. Și cu copilul cînd mai stați de povești, cînd vă mai jucați ? Niciodată ! Îl aduc la cîmp ca să nu-l văd doar dormind ! Să văd ce oase are în el. Cîmpul și copilul sînt viața țăranului. Și ca să-i aibă sub ochi, îi ține împreună.

Constantin Asanache are înfățișarea unui aristocrat cărunt. Tipul de englez calm, tăcut. Nici o urmă de suferință. Aproape nu-ți vine să crezi prin ce a trecut. Pe vremea foametei a fugit din Vintilă Vodă, împreună cu alți trei copii. Pe toți îi chema Asanache. Au ajuns la Giurgiu, în diferite familii. Prin cincizeci, a mai fugit o dată. De ce ? Ca să ajung undeva să învăț o meserie. Ce se purta atunci ? Nu programator, nu designer, ci pur și simplu tractorist. Tractorist în Videle, și de prin 53, din vremea viscolului, la Feteștl, la I.A.S. I.-au urmat și ai săi. Încă două surori și un frate în acest oraș de pe malul Dunării. Încă doi în Buzău și Arad. A fost mecanic de întreținere, mecanic de chimizare, revizor tehnic, a făcut și școala de maistri, și, din 1979, a preluat atelierul mecanic. „Eu sînt puterea mecanică" zice el.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

Secretele

Ei sînt generația veche a Bălții, cei care au văzut cum se stinge u amurgine, șerpuitele și privalurile și cum se naște pămîntul cel nou. Încet, încet, se retrag. S-a pensionat Zamca, marele creșcător de oi din Baltă. A fost chemat, i s-a organizat un moment cald de adio și i s-a spus că de azi înainte... Și omul a zis, bine, de azi înainte, și în loc să plece acasă s-a dus tot la fermă. De trei ani e tot pe post de cioban într-o fermă grea, pe care a condus-o atîția ani. Ion Leuștean a plecat de 2 ani și tot n-a ajuns să trăiască o zi de pensie. A rămas în cimp Petre Neagu, un vechi mecanic de atelier, în loc să-i fie bună în excursii, după pensionare a trecut la reparatul combinelor. E greu de crezut că numai banii îi mențin pe baricade pe acești oameni legați de baltă nu numai prin stațele de plată. Pentru unii, balta a devenit un fel de casă. Mecanicul Gheorghe Vîlsan are o locuință în Cernavodă. Casă la curte, grădină, acareturi. De cîteva ori pe an trece pe acolo. În rest, cu nevasta, nu lese din fermă cu săptămînile. Desface tractoare, pluguri, semănători, orice. Într-o zi, face bucățele un motor, în cealaltă îl montează și-l trimite în cimp. De peste două decenii stă în aceleași încăperi ale fermei, deși domiciliul său stabil este în Cernavodă, strada Primăverii, nr. 24. Acolo primește doar corespondența. Au venit șefii de fermă, au lucrat împreună, au plecat aiurea, s-au pensionat, au venit alții. Parcă anii și oamenii ar trece numai pe roți. Și toate au viteză, toate se grăbesc dacă le privești dintr-un singur loc. Și pînă la urmă, cam asta ar fi viața. Viteza cu care trec toate pe lîngă tine și te lasă întrez, sănătos, fericit. Sau viceversa. Acum a ajuns să lucreze și cu un inginer tînăr, Stefan Popa, absolvent de Craiova și naturalizat în baltă din motive aproape inexplicabile la prima vedere. „Am dat peste oameni care au 20 de ani în Baltă și care știu cît te învață două tratate de agricultură. Să reușești o asemenea producție de grîu la putin timp după terminarea studiilor înseamnă să ai noroc de pămînt și de oameni. Să stai lîngă ei și să înveți. Și după un an sau doi îți dai seama că nu mai ai de ce să pleci, că nu are rost să dai cu piciorul la o șansă".

Cam acestia ar fi oamenii. Cîtiva dintre ei, cu biografiile reduse la cîteva lucruri. Dar oameni sînt peste tot. Cu biografii mai interesante, cu studii mai multe, cu multe alte calități sau defecte în plus. Și totuși, în Stelnica pămîntul rodește ca în puține locuri din țară. Și nu dintr-o simpatie socială pentru cei care îl lucrează. Din obligație. Pentru că la Stelnica, țărănia e un fel de inginerie tehnică. Conteză oameni, folul lor și cultura, dar conteză și pămîntul. Și pe lîngă toate acestea mai intră în calcul încă un parametru, atît de des teoretizat și pomenit în ultima vreme. Organizarea. Iată cîteva amănunte obținute la centrul de comandă al acestui mecanism, adică de la directorul întreprinderii, inginerul Marin Ștefan : „Fără tehnică de vîrf nu poți scoate recolte cu multe zerouri în coadă. Tehnică, nu mă refer la un tractor cu computer, ci la un tractor cu program bine gîndit. Să facă totul după carte, dar nu de mîntinală, ci la cel mai înalt nivel. Să respecti rotirea culturilor, să pregătești patul semințelor, să pregătești sămînta, să îngrași pămîntul cum scrie la carte. Noi ne ocupăm de fiecare metru pătrat, nu de fiecare hectar, pentru că fiecare metru pătrat trebuie să dea 900 de grame sau un kilogram de grîu, adică o pline. Dacă pierd două spice, la un metru pătrat am pierdut 80 de kilograme la un hectar. Toamna fac o irigare atentă pentru răsărire. Toți procedează așa. Noi o facem foarte serios. Toți folosesc îngrășăminte. Noi le folosim la doza optimă, pînă la ultimul gram. Toți combat dăunătorii. Noi îi combatem temeinic și în momentul optim. Mai cîștigăm cîteva sute de kilograme. Noi recoltăm în pîrg, în perioada ideală. Toți folosesc tehnica pentru întreținerea culturilor. Noi folosim aviația. Ne-am construit pistă de decolare și depozit pentru substanțe. N-am descoperit metode de iluzionist în creșterea miilor de kilograme pe hectar. Am ținut cont de fiecare moment ir care putem cîștiga sau pierde un kilogram. Și am făcut din agricultură un fel de inginerie aplicată de fiecare muncitor. Și din program, program. Și din informație, informație. În fiecare dimineață, de 28 de ani, stau la bac. La 6 dimineața, stau de vorbă cu fiecare. Cum se simte, ce necazuri are, ce-i de făcut. Și seara la fel. Astept ultima traversare și îi văd pe toți. Cum a fost, ce n-a mers, ce e nevoie pentru a doua zi. Și a doua zi iar, dimineața la 6 la bac și pe urmă prin stațiile radio. Pînă la urmă și informația îți poate da cîteva sute de kilograme în plus sau te poate lipsi de ele. Agricultura a devenit pentru noi o chestiune de finețe".

Mi-a plăcut propoziția. Finețe în agricultură. Să ai finețea de agronom de a-ți cultiva singur sămînta, să ai finețea de economist ca să îți ari repede și apoi să închirieri tractoarele și altora ca să cîștigi un milion din nevoile lor. Să ai finețea de gazdă ca să faci curte pilotilor pentru a zbura după toate nevoile științifice ale pămîntului. Să ai finețea de conducător de instituție pentru a organiza o întîlnire cu toată lumea înaintea campaniei de recoltare, pentru a vorbi la o cafea despre ce îi așteaptă pe toți. Să ai finețea de agronom de a scoate primăvara din baltă toată apa în exces și vara, pe pămînturile sufocînde, să o aduci înapoi din Dunăre. Să ai finețea de a despărți lucrătul pămîntului de investiții și să îți torcnezi o brigadă de constructori cu care să ridici magazii, blocuri, cantine, padocuri și ateliere mecanice. Să ai finețea de a fi cu ochii împărțiți între oameni, mașini, plante și pămînt. Cam acestea ar fi explicațiile pentru cele două trenuri de grîu cît recolteză Stelnica într-o singură zi. Alergînd zi și noapte, gîndind în același ritm, avînd la bazele de recepție cei mai buni oameni în materie de predare (Dumitru Căldăraru și Stelian Dedu) și formînd o echipă omogenă împreună cu inginerul șef Ion Bentiu și contabilul șef Adrian Pîrvulescu), Marin Ștefan a ajuns să pună la cale un mecanism care funcționează singur. În 1986, Stelnica a primit primul titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare. Un an mai tîrziu a sărit cu cîteva sute de kilograme peste, la toate culturile. În 1988, la fel. Anul acesta l-a găsit tot între cîștigători. Aproape 9 tone de orz pe un hectar și cam tot atîta la grîu.

Ce-i deosebește pe cei de la Stelnica de ceilalți ? Aproape nimic. Pămîntul pe care trăiesc și firea. Se însera, și pe Dunăre, în dreptul fermei 4, dinspre Cernavodă, venea o barcă. În mijlocul fluviului gălbui, aconcrit de valuri mărunte, o femeie bătrînă, de 75 de ani, trăgea la rame ca un pescar în toată puterea vîrstei. Aducea cu barca doi tractoriști care fuseseră pînă în oraș după o piesă și se pregătea să aștepte sosirea băiatului ei de la Burdujeni. De cîtiva ani face acest lucru. Dimineața trece cu barca peste Dunăre și-i duce pe copii la școală iar după-amiaza îi aduce, iar seara mai traversează o dată pentru a-l purta peste fluviu pe fiul ei întors de la slujbă. Nu la nimănui un leu pentru asta. Și-n vreme ce pe un brat al Dunării barca femeii bătrîne înaintează alene, de partea cealaltă, pe Borcea, în dreptul bacului s-au adunat ultimii oameni veniți din cimp pentru a înnopta acasă la Stelnica. Și între doi, rezemați de balustrada bacului, s-a iscat o discuție destul de sărată (băi nene, dacă-ți zic eu că la orz au ieșit cîteva kilograme mai multe decît la grîu, să nu mă crezi!). Bacul iese în larg și cei doi continuă disputa (mie să nu-mi spui, eu am văzut acolo) și noaptea curge peste fluviu și înecă amărcălunea primitivă și unii motăie, rupți de oboseală, alții privesc în zarea cîrpită cu stele și cei doi continuă, băi frate, punem pariu pe cît am zis, eu am văzut și hîrtiile, și lanurile, și mi-a zis Gîgi de la transport cît a ieșit). Satul e încă departe. Mai aproape e ziua de mîine și gîndurile curg împreună cu discuta dintre cei doi. În gestul femeii bătrîne pornită peste Dunăre să-și aducă fiul și-n gîlceava celor doi trebuie să fie acel ceva aparte din sufletul oamenilor din aceste locuri.

CORNEL NISTORESCU ■

Între inițiativele lăudabile ale acestei veri incandescente și aducătoare de rod bogat, în cimpii și livezi și-n toate celelalte cîmpuri ale muncii noastre consemnăm prin cîteva imagini pe cele datorate pomicultorilor țării. E vorba de Expoziția națională a realizărilor în domeniul noilor sortimente pomicole și de primul Concurs național de case și piersici timpurii. Gîzduite de Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Băneasa, autentică gură de rai situată la intrarea în Capitala țării, manifestările acestea s-au vrut și au izbutit să fie din plin nu un bilanț festivist ci unul de lucru în toată puterea cuvîntului. Panourile și vitrinele expoziției ca și panerele încărcate ale concursului au asezat în cupriderea unei priviri eforturile, căutările și izbînzile lucrătorilor din laboratoare și livezi nu spre a le sublinia impresionanta dimensiune și consistență, ci spre a releva cu exactitate ceea ce mai este de făcut și cum anume trebuie făcut în continuare pentru a duce spre împlinire deplină obiectivele politicii partidului privind acest important sector al agriculturii și al bunăstării.

Destinate unei evidențieri și promovări experiențel înaintate, expoziția și concursul de la Stațiunea Băneasa, al cărui colectiv în frunte cu directorul dr. ing. Tudor Stancu a reușit, prin competență și pasiune și cu firescul sprijin al tuturor factorilor de resort, să le asigure o aleasă și eficientă ținută științifică și propagandistică, s-au adresat, evident, lucrătorilor din domeniu, cercetătorilor, specialiștilor, celor care prin profesie, prin atribuții și răspunderi pot contribui și influența dezvoltarea în continuare a pomicultură.

Instructive și educative sînt însă astfel de acțiuni și pentru vizitatorul oarecare, adică neavînd alt interes decît acela, totuși fundamental, de beneficiar. Pentru că privind prin grafice peste cuprinsul sutelor de mii de hectare (la care în viitorul cincinal se vor mai adăuga alte cîteva zeci de mii) acoperite cu livezi, degustînd, în expoziție doar cu privirea, apetisantele mese (încă din iunie !) și pere, cireșe sau vișine, piersici sau caise, sau prune, sau roadele încărcate de vitamine ale arbuștilor fructiferi precum coacăzul, smeurul sau afînul și asistînd la confruntarea de aprecieri și opinii care angajează nume binecunoscute în pomicultura românească precum Isac, Nicolaescu, Neagu, Cociu, Iancu, Burtea, Ionescu și multe altele, ai profitul înțelegerii citorva lucruri esențiale. Anume că pomicultura la noi a cunoscut în ultimele decenii o dezvoltare deosebită, că și cercetarea și producția pomicolă se află în rînd cu progresele mondiale, că obiectivul asigurării cu fructe proaspete pe toată durata anului e o realizare deosebită, că producțiile în continuă creștere sînt în măsură să ofere populației țării un consum ridicat de fructe. Cu toate beneficiile și bucuriile ce decurg de aici.

Cu satisfacție am reținut și ideea permanentizării acestor acțiuni și deschiderea lor și spre publicul larg. Sărbători ale cireșelor, sărbători ale caiselor, sărbători ale mărului. Cum să nu ți se bucure inima !

Vitrina artelor

Teatru

Comedic cu actori

Partea filosofică (moralicească) a istoriei Chiriţoaiei Birzoi („în voiaj", „în balon" sau „în Iaşi" etc.) fiind destul de uşoară, iar cea estetic-dramatică fiind cu îngăduinţă admisă, piesa vest.tului nostru bard Vasile Alecsandri, **Chiriţa în provincie**, de la 1852, rămîne o comedie cu actori, simplă, „vodevilată", cu „cinticele", scrisă pentru uzul unui teatru incipient, în ideea atragerii publicului larg care, la acea vreme deţinea o instrucţie teatrală mai puţin însemnată. Uneori, din păcate, nici publicul actual nu emite pretenţii în plus şi, tocmai de aceea, este întotdeauna inspirată înscrierea ei în repertorii, acum la Teatrul de Stat din Oradea, sub lozinca binecunoscută a întemeietorului, Iancu Văcărescu : „V-am dat teatru, vi-l păziţi..." etc.

Regia lui Mihai Raicu punctează foarte bine cîteva din necesităţile teatrului din acel timp : caracterul uşor şi inofensiv moralizator, aspectul scenic aerisit, întru cîtva educaţional şi mimica (pentru a nu accepta) propunere esteucă. Modernizarea spectacolului, convenţionala lui actualizare se face prin asezonarea „cîntecelor" (muzica lui Hechtenmacher fiind aqusă în pragul folcloruiui recent sau al muzicii de rock-disco, în prelucrarea eficace a lui Florin Cheiu şi Iosif Trenner) şi printr-o organizare scenică în reuşite tablouri „de grup". Deci, spectacolul orădean nu-şi propune mai mult decît reuşeşte, adică un amuzament cu trimiteri delicate spre un scop, care, evident, nu mai corespunde zilei de azi, adică un mic studiu de referinţă asupra unei „soarte" moldave, provinciale, de la jumătatea secolului trecut.

În ceea ce priveşte genul de „comedie cu actori", Alecsandri a procedat cu atenţie, împărţind rolurile cu generozitate. Dacă există o vedetă indiscutabilă (primadona Chiriţa, acest Jourdin vag efeminat), şi celelalte personaje au suficient de lucru, se pot manifesta, şi e destul a observa în acest sens că pînă şi fecioruI boieresc, Ion, cel care, de regulă, „duce tava" (şi la propriu şi la figurat aici), deţine o poziţie scenică satisfăcătoare ca întindere şi implicaţie.

Dacă piesa nu mai e nevoie a o analiza (istoria literară şi teatrală a făcut-o cu prisosinţă) rămîne de comentat jocul propriu-zis al actorilor. Coana Chiriţa are o biografie celebră şi diversă, cunoscînd travestiuri de faimă (Matei Millo, Miluţă Gheorghiu) sau interpretări de virtuozitate (Draga Olteanu, Tamara Buciuceanu). Personajul a fost fixat în memoria scenei prin cîteva date imposibil de ocolit. Anca Micre-Chirilă le deţine prin prezenţă, distribuirea ei fiind întru totul justificată. Ceva face în plus faţă de ce ştiam, fardează plăcut ridicolul cu un strat mai vizibil de candoare, de ingenuitate. Uşoara tristeţe a personajului îi vine bine actriţei, încintîndu-ne aerul ei mai puţin caricatural, mai omenesc. Interpreta are mobilitate scenică, o anume graţie grotească, pronunţă corect în idiomul franco-moldav, cîntă şi dansează fără ostentaţie, fără exagerări de notă, renunţînd la ideea de recital personal, în folosul partenerilor. Aşadar actriţa adaugă încă o Chiriţă la ilustra galerie de portrete a personajului. Grigore Birzoi, soţul Chiriţei, este mai cu picioarele pe pămînt (ca şi soţia domnului Jourdin), un ins cu retrograd bun simţ, care nu critică, ci doar se amuză pe seama manierelor de împrumut ale protagonistei. În interpretarea lui Marcel Segărceanu apare ca un personaj clasic, bonom şi paşlicar în acelaşi timp. Fără a străluci, are culoare autentică. Emil Sauciuc creează un Guliţă delicios, îndeplinind şi el o regulă a spectacolului, aceea de a nu îngroşa prea tare accentele caricaturale. Tînărul actor e mobil, plăcut de caraghios. Interesantă e şi tînăra Cristina Sărac în rolul Luluţei. Multă graţie şi decentă prefăcătorie în personajul ei, fără istericale inutile sau provocări peste măsură, cum am mai văzut în alte interpretări. Într-un rol mai mic, dar bine măsurat, apare Mariana Vasile (Safta). Şarmant este şi musiu Şarl, Laurian Jivan ştiind să fie alături de întregul grup de personaje mai puţin ironic şi mai mult ridicol decît eram obişnuiţi. Ingenios este lucrat personajul Leonaş. Eram convinşi pînă acum că el reprezintă bunul simţ şi romantismul tînărului ieşean din vremea respectivă. Nicolae Barosan respectă însă o bună observaţie a criticului Mircea Ghiţulescu (autor al unei remarcabile cărţi despre teatrul lui Alecsandri) cum că Leonaş e un individ care iubeşte răutatea minoră, distrîndu-se prin a pune capcane celor din jurul lui, în interesul de a cuceri mîna Luluţei. Actorul, chiar dacă puţin tomnatic, joacă bine farsa şa sentimentală, interpretează nuanţat travestiurile. Pînă şi Ion este expresiv tratat de tînărul Tiberiu Covaci.

Aşadar, iată, opt actori în comedie, cu un nivel constant peste mediu, cu sclipiri de moment, angajaţi într-un spectacol aerisit, omogen.

VALENTIN TAŞCU ■

Plastică

Univers cu legi proprii

Vorbim şi scriem adesori despre **univers** artistic, dar situaţiile în care imaginile pe care le comentăm fac parte, într-adevăr, dintr-o lume complexă şi sigur articulată, dintr-un univers suficient sieşi, sînt rare. Puţini artişti se pot chema creatori de lumi. Între graficieni, aflăm abia cîţiva. **Victor Ciobanu** e unul dintre cei ce se definesc convingător şi coerent prin lucrul lor. În expoziţia de la „Simeza", cele cîteva zeci de compoziţii înfăţişate — toate din efortul ultimilor ani — nu ne îngăduie decît să bănuim resorturile intelectuale şi amplonarea ambiţiilor sale. Victor Ciobanu ar trebui să facă o mare expoziţie, o retrospectivă, la Muzeul Naţional sau la „Dalles" ca să descoperim unicitatea şi înalta calitate a unui talent tumultuos. În ciuda impresiei de imperios matematic şi de oarecare uscăciune pe care ne-o prilejuieşte selecţia de esantioane, adică expoziţia de serie într-o galerie de rînd. Neobişnuitul cere şi o regie adecvată. Neobişnuit. la Victor Ciobanu, e că, de aproape două decenii, produce „grafică de sevalet" de mari dimensiuni, care, în aproape toate privintele, face efect de pictură. La el, ceea ce contează e metoda, nu materialul întrebuinţat, nu uneaita care prelucrează culoarea. „Cazul" lui Victor Ciobanu e acela al unui grafician care nu a confundat niciodată creaţia cu ilustraţia. Planşele sale nu povestesc **despre** ceva, ci ne îngăduie cunoaşterea, în termenii verosimilului, a unui născocit, a unui întreg de forme şi tensiuni, în întregime inventat. Talentul lui Victor Ciobanu se vădeşte în forţa cu care imaginarul îşi trăieşte, în secvente cinematografice, propria-i naştere. Modelul istoric — cum fin observă Virgil Mocanu în textul catalogului — e seria de „bătălii" a lui Paolo Uccllo. Compoziţiile „abstracte" ale lui Victor Ciobanu nu sînt, în fond, atît de abstracte încît să nu ne trimită cu gîndul, şi cu profit pentru dezlegarea motivelor ideatice ale planşelor, la un Muzeu imaginar (ori ideal) al operelor de artă reprezentînd impresionante înfruntări, spectacole ale distrucţiei şi ale haosului.

Cunoscîndu-i atelierul, remarc unitatea ansamblului de la „Simeza" şi am nostalgia unor imagini tot atît de evocatoare, dar mai puţin austere. E necesar să evidenţiez un merit deosebit al artistului : planşele, indiferent de registrul afectiv pe care-l reclamă, au ceea ce s-ar putea numi o destinaţie clară. Beneficiind de o prezentare impecabilă. (exemplu de cum trebuie să ni se înfăţişeze un complet de expoziţie), ele îşi păstrează calitatea de obiect de artă şi după ce părăsesc galeria. În muzee sau colecţii particulare, grafica lui Victor Ciobanu are o prezenţă sigură şi elegantă. Ca să înţelegem mai bine însemnătatea lucrului cu destinaţie, e destul să observăm cîte obiecte de artă — altfel nu lipsite de interes — îşi încheie existenţa odată cu închiderea expoziţiei. Ca să nu mai amintim de sumedenia de pînze, sculpturi sau desene realizate pentru cele două sau trei săptămîni, cît durează un Salon, şi pentru locul, ingrat sau avantajos, pe care-l oferă panourile Saloanelor.

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Operă şi balet

Ultimele acorduri ale prestigiosului Festival, purtînd titlul de mai sus, au marcat, finalul celei de a XV-a ediţii, adevărată desfăşurare a forţelor artei lirice româneşti. Inclus în Festivalul naţional „Cîntarea României" organizat, cum se ştie, de Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, Comitetul Judeţean de Cultură şi Educaţie Socialistă Constanţa şi Teatrul liric din frumosul municipiu de pe malul mării, sprijinit de această dată şi de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor, el a impus eforturi organizatorice deosebite, cărora colectivul instituţiei lirice constănţene, prin creşterea sa calitativă sub toate aspectele, le-a făcut faţă cu succes ; concepţia asupra programelor, asigurarea aproape normală a distribuţiilor gîndite şi contractate cu mult timp înainte, s-au oglindit în cele 18 gale cuprinse în acest Festival, foarte rar de aflat în Europa — după ştiinţa noastră.

Invitaţi de peste hotare, ca dirijorii André Neve — Belgia şi Antonio Pirolli — Italia ; chiar colective lirice, cum ar fi cel al Operei din Odesa — care a prezentat, printre altele, capodopere ca **Palaţe**, de Leoncavallo şi **Iolanta** de Ceaikovski — alături de valoroşi artişti autohtoni : dirijorul Ion Baciu şi Hary Bela, cirităreţii Sanda Şandru, Lucia Ţibuleac, Liliana Dumitrache, Daniela Vlădescu, Laura Niculescu, Mihaela Grăjdeanu, Pompei Hărăşteanu, Ionel Voinea, Constantin Ene, Emil Iurascu, Ladislau Fogel, Ştefăniţă Lascu, Ion Pojar, Nicolae Prescornitoiu: amintind şi de şefii de orchestră constănţeni Mihaela Silvia Roşca, Gheorghe Stanciu şi Radu Ciorel, iată o pleiadă ce a constituit — ea însăşi — reale garanţii valorice.

De un interes deosebit s-a bucurat concertul vocal-simfonic — înscris chiar în debutul Festivalului — în care s-au putut audia **Poema de August** de Doru Popovici şi celebra **Carmina Burana** a lui Carl Orff ; de asemeni, seara dedicată creaţiei româneşti de operă şi operetă, unde peste 20 de tineri laureaţi la concursuri naţionale şi internaţionale — multe nume de referinţă astăzi — organizată în formă de spectacol, pus în regia lui Cristian Mihăilescu, au etalat din plin, prin splendidele lor glasuri, valenţele şcolii noastre naţionale de compoziţie. În sfîrşit, recitalul de muzică şi poezie, avînd drept învitaţi pe Margareta Pogonat şi Adrian Pintea alături de încă zece solişti lirici, în frunte cu Georgeta Stoleru, Ionel Voinea şi Gheorghe Roşu ; spectacolele de balet, recitalul Ion Tugearu încă un concert extraordinar cu arii din opere, au constituit — neîndoielnic — alte momente aparte ale Festivalului. Aşadar, după această succintă etalare a evantaiului de invitaţi, lor adăugîndu-li-se tot ceea ce are mai bun la ora actuală în arta sunetelor oraşul de pe malul mării, să încercăm a desprinde cîteva idei noi aduse de a XV-a ediţie, sau, dimpotrivă, minusurile observate de noi cît şi de publicul constănţean care a populat, seară de seară, cocheta sală a Teatrului Liric.

Spre marea noastră satisfacţie, muzica românească a fost, aici, la ea acasă. 20 de solişti au interpretat tot atîtea arii din operele şi operetele noastre, la un nivel artistic care a stîrnit ropote de aplauze ; pentru ca în recitalul **Enescu**, liedul autohton să-şi demonstreze marea sa paletă a stilurilor de creaţie, a coloristicii şi a melodicii, în pofida actorului Adrian Pintea care nu a ştiut să-l cinstească, aşa cum se cuvine, pe Poetul Naţional, înşiruind cuvinte departe de orice fel de a recita, publicul stînd politicos şi răbdător pe scaune timp de două ore şi douăzeci de minute fără pauză ! Liedul românesc a ieşit el însuşi triumfător, prin valoarea sa, fără a mai avea nevoie de catalogările sui-generis ale prezentatoarei Ligia Ardelean (care ne-a spus în lunga sa dizertaţie, „cine este cea mai importantă compozitoare de lied", precum şi „cine este cel mai mare compozitor post-enescian"; asemenea judecăţi, ce se poartă în ultima vreme — din păcate — de către unii redactori ai radioteleviziunii, ar trebui să poarte gîrul modestiei, ca personalitate în muzicologie şi ca activitate în cunoaşterea adîncă a creaţiei ; nici un compozitor român nu şi-ar permite să facă asemenea aprecieri !). Revenind însă la valorificarea de la Constanţa a muzicii noastre, să adăugăm şi lucrările simfonice şi vocal simfonice incluse în alte programe şi să subliniem creşterea semnificativă a ponderii creaţiei naţionale care a păşit astfel de la un loc umbros altă dată, spre un fotoliu confortabil ; care a atras — şi acesta este, credem, esenţialul, — nu 40 de spectatori, ci săli pline; iar secretul succeselor constă tocmai în modul judicios în care au fost gîndite de această dată programele.

Un moment de vîrf l-a constituit prezenţa colectivului liric din Odesa. Afluenţa publicului a evidenţiat setea de cunoaştere a fenomenului artistic de pretutindeni, aşa cum — după informaţiile noastre — Teatrul Liric din Constanţa s-a bucurat de un interes deosebit la Odesa.

O altă manifestare de prestigiu a constituit-o prezentarea operei **Traviata** de Verdi. Situat la scurt timp după premiera constănţeană, spectacolul dirijat de Mihaela Silvia Roşca a însemnat pentru noi o surpriză plăcută. Mai întîi ne-a impresionat orchestra teatrului, o orchestră pe care o cunoşteam cam „provincială", e drept, dar care a sunat de această dată omogen, curat, nuanţat, cu discreţie şi eleganţă, fără nici o urmă de decalaje ; ea a obţinut astfel, — spre mirarea noastră — chiar rolul unui personaj central al operei ceea ce, să recunoaştem, este un lucru mai rar şi mai greu de găsit în interpretările obişnuite ale **Traviatei** ; fapt care ne-a fermecat şi a arătat o concepţie dirijorală clară, ca şi o rîvnă deosebită în munca de cizelare. Braşoveanca Liliana Dumitrache ne-a emoţionat profund, într-atît de intensă şi muzicală a fost trăirea rolului Violetei ; şi aceasta cu toate cusururile unei regii (Anghel Ionescu Arbore) care a urcat-o pe tuberculoasa muribundă într-un pat ameţitor ca dimensiuni şi înălţimi, în care biata de ea se tîra ca o paralitică, fiind nevoită să cînte cu capul aplecat în cearceafuri ; înnoiri regizorale cam fistichii, nepracticate pînă acum niciunde... Şi totuşi, artistul rămîne artist, în orice condiţii ! Restul soliştilor în frunte cu Florin Diaconescu (Alfredo) şi Constantin Jurăscu (Germont) ca şi ceilalţi componenţi ai spectacolului, în frunte cu restrînsul dar minunatul colectiv de balerini, în bună formă.

Ar fi imposibil să facem cronica fiecărei manifestări în parte ; vom menţiona însă grafica excepţională a afişului — program, realizat de Klara Tamaş Blaier, sprijinită de scenograful Cătălin Ionescu Arbore ; şi vom conchide că toate cele 18 gale au fost interesante, bine concepute şi cele mai multe dintre ele bine finalizate, dovedindu-se astfel necesitatea existenţei acestui Festival anual, în care muzica de operă şi balet are, totuşi, atîta căutare...

CLAUDIU NEGULESCU ■

Film

„Noiembrie, ultimul bal"

Ca orice film semnat Dan Piţa şi acest — **Noembrie, ultimul bal** — place şi derutează, te solicită şi obligă la meditaţie, te încintă şi intrigă în acelaşi timp.

Aceeaşi demonstraţie estetică de zile mari, aceleaşi pendulări abrupte între firesc şi ireal, aceeaşi ambiţie (aproape ostentativă, de a ului spectatorul prin muzică, imagine, printr-o interpretare vizînd desăvîrşirea.

Noembrie, ultimul bal (ce titlu frumos...!), porneşte de la un scenariu semnat de Şerban Velescu în colaborare cu Dan Piţa după romanul **Locul unde nu s-a întîmplat nimic** de M Sadoveanu. Este inutil să mai precizăm că filmul în cauză nu are nimic comun cu proza maestrului-proză, ce, pe ue altă parte, în întregul ei şi mai ales după umila noastră părere, fiind una de limbaj, de culoare şi mai puţin de conflicte puternice, de acţiune — are puţine tangenţe cu cinematografia, în genere. S-a pornit deci de la o idee, „Noiembrie..." fiind, ca în majoritatea producţiilor lui Dan Piţa, un film **de autor** ; în cazul de mai sus însă el fiind marcat de un plus de ambiguitate (spre deosebire de, să zicem, „Concurs" sau „Dreptatea în lanţuri", două dintre cele mai bune realizări ale aceluiaşi regizor, luate la întîmplare).

Aşadar un virstnic (admirabil interpretat de acest uriaş actor care se numeşte Ştefan Iordache !), îndrăgostit în tăcere de o tînără şi fostă „pupilă" (debutantă în film : balerina Şolmiţa Lupu), suferă vizual şi se chinuie melodic (foarte bună partitura muzicală semnată Aurelian Octav Popa), asistînd în general la ultimele zvîrcoliri ale unei lumi aflate în crepuscul... asistă, de multe ori, privind în obiectiv, adică spre public (procedeul a fost folosit, cu brio, în sovietica peliculă „Du-te şi vezi"); aşa cum fac, în genere, şi alţi interpreţi.

O lume în crepuscul, vădit burgheză şi vădit „retro" pare deci a fi decorul, paravanul în faţa căruia se desfăşoară acţiunea (surprinzător profesorul Florian Potra în rolul militarului de carieră, prin eleganţă şi reţinere). Dincoace, o altă lume — un epileptic, fratele eroinei (Gabriel Costea — curuia îi urăm succes, Dan Piţa fiind un mare descoperitor de actori de film), sau un hingher (Valentin Popescu — şi acestuia, aplauze din inimă !) — dorind, se pare, a se opune primei, dar fără nici o şansă. Pentru că între ele există, firesc, o prăpastie...

Asistăm la o dramă — căci este o dramă — tăcută, filmată în „flou" de către un foarte bun operator (Călin Ghibu — ale cărei personaje se mişcă într-o lume blestemat-feerică (decorurile : Constantin Simionescu, Călin Papură şi Petrică Veniamin ; costumele : Cătălina Ghibu). Dar care este motivaţia ? Care este avantajul — sau dezavantajul, cum vreţi să o luaţi — care este miza acestei încleştări ?!... Aici filmul, şi mai ales finalul, derutează, şi derutează este puţin spus.

Firesţe însă că place, şi mă întorc astfel la primele afirmaţii şi mai ales ţin să precizez că toate observaţiile de mai sus se referă la un film, repet, semnat Dan Piţa, autor complex şi uneori ermetic, dar mai ales **autor** în cel mai deplin înţeles al cuvîntului ! Ceea ce nu ne împiedică însă să regretăm, la acelaşi autor, un fel de dispreţ suveran pentru subiect luat în sine — atunci cînd el există ! — un fel de şarjă marcată în direcţia esteticii vizuale, în defavoarea logicii „întîmplării" cinematografice pe care ne-o propune. Un film ciudat...?!

HORIA PĂTRAŞCU ■

atelier literar

Dorin Novăceanu

George Tei — București. Computerul nu a reținut primul plic. Nu-l reține nici pe cel de acum ; recunoaște că e puțin mai aspru cu dumneavoastră, dar se justifică : puteți mai mult și mai bine. Înseamnă că vă așteaptă cu al treilea.

Tirc Ionel — Timișoara. Spre poezie se poate pleca din orice punct, cu condiția să ajungeți cu bine la mal. Cu poemele de acum nu veți ajunge. Construiți-vă o corabie sigură și frumoasă.

M. Crișovan — Lăpușnic. În mod ciudat, în aproape toate poemele trimise se petrece un cutremur multiplu : în sintaxă, în fonetică, în ortografie și, să nu mai vorbim, în logică : „...închid ochii — / în Golful / adâncului alb — / cu fiecare pas / aripile pleoapelor mele / se-nclină, împlinite / de mierea fructului copt, / însuflețind colbul adumbrit / de patima îndrăznelii : // Apoi .. în urma amintirii, ramul cărnos al firii...". Dacă dumneavoastră sau alt participant la **Atelier** ne poate spune ce ați vrut să spuneți, v-am fi îndatorați.

Apostol Mihai — Flămânzi. Computerul susține că s-a purtat frumos : v-a publicat, v-a lăudat și e gata s-o facă în continuare, dar nu știe cine sînteți, nici de unde veniți și, mai ales, unde vreți să ajungeți. E greu să-i spuneți ?

Iosub Liliana — Botoșani. Un gînd frumos, dar nedus pînă la capăt, în **Rămîne destulă speranță** : multă confuzie în **Contopire**, multă proză în **Vînzătorul de cărți**, vorbărie curată în **Zbaterea**. Abia în **Singură**, prin final, vă salvați, și ne faceți să vă mai așteptăm.

Valentin Busuioc — Constanța. Luați-vă în serios și exersați formele clasice. Fără deprinderea acestora e greu să reușiți în versul alb.

Sîrbu Minel — Crasna, Gorj. Vă aflați la vîrsta „bîlgulelii" și asimilării fără simț critic. Așteptați să mai creșteți.

Diana Deleanu — București. Multe lucruri frumoase în ceea ce ne-ați trimis. Și, mai ales, un fior poetic bine condus. Scrieți, scrieți ce vă trece prin gînd și ce simțiți, dar nu vă grăbiți să publicați.

Geo Tasău — Rîmnicu Vîlcea. Deținești, după cum singur vă lăudați, nu mai puțin de 13 premii de poezie, culese de unde ați poftit și cînd ați poftit, din mai toate orașele și de pe la toate revistele. E un semn rău pentru dumneavoastră și un lucru prost făcut de cei ce vi le-au acordat. Înseamnă că premiile nu se mai dau pentru poezie. În ceea ce ne privește, computerul recunoaște că s-a grăbit, publicîndu-vă. Fiți sigur că nu-l mai păcăliți.

Dragoș Daniel Mihăilescu — București. Un sunet aproape frumos în **Caravane** și **În Obor**. Nu îndeajuns de clar ca să merite să fie auzit în **Atelier**. Insistați pe „rotunjirea" ideii poetice și pe metaforă.

Mîtrea Marian — Oltenița. Proza este în afara preocupărilor noastre. În mod excepțional, vă putem spune că unele pagini sînt foarte bune.

Barbu Corneliu Dan — București. Nu-i putem „dădăci" pe toți participanții la **Atelier**. Tot ce putem face e să-i stimulăm prin puterea exemplelor. Ori, dimpotrivă. V-am răspuns cu „deocamdată nu" și ne păstrăm opinia.

I. Ardelean — Cluj-Napoca. Nu aveți dreptate: cînd reprosăm participanților la **Atelier** absența din poemele lor a poeziei noastre clasice, e vorba de absența sunetului, a spiritului și rigorii din această poezie. Așadar, ceea ce se aude și nu ceea ce se vede ; deci, nu imitația. Revedeți, dintre poemele trimise, **Amurg** și încercați să înțelegeți că nu se poate cu atît de multe obiecte — fazani, văi, copile, turme, tălăngi, dealuri, toace, veșnicii, etc., etc. Vedeți la ce renunțați.

Livius Dames — Ghiroltu, Timiș. După cum singur recunoașteți, aveți 20 de ani și „multiple preocupări". E timpul să renunțați la unele și e bine să hotăriți singur. Noi nu sîntem oracol.

Bărbulescu Alexandru Cornel — Lupeni. Aveți o datorie grea : să fiți și frate și soră, și, mai ales, să suplinițI absența celor plecați fără vole. Sîntem siguri că veți reuși și că cei doi copii vor crește frumos. Deși smulse din lacrimă, poemele trimise nu sînt publicabile.

Mai trimiteți : Dib Oancea, Ioana Motruc și **Oana Lazăr** — Bacău ; **Marian Ene** — Valea Mare, Olt ; **Iulian Cucu** — Rîmnicu Vîlcea ; **Nicolae Paul** — Timiș ; **Răuță Nicoleta** — Eforie Sud ; **Felix Romescu** — Sibiu ; **Viorel Pop** — Lăpuș ; **Mihai Sekila** — Galați ; **Valentin Dolfi** — Govora Băi.

Deocamdată nu : Atanase Ion, Vasile Dumitru, Monica Seledencu, Dumitru Florina, Raluca Sorescu, Mihai Georgescu, Cătălin Tache și **Tudor Ion Anton** — București ; **Strugari Maria** — Suceava ; **Sorin Pătru** și **Marginâ Raul Minel** — Timișoara ; **Lupu Victor** — Năvodari ; **Claudius Iulian** — Curtea de Argeș ; **Dan Daniel** — Galați ; **Nistor Zamfir Maria** — Calafat ; **Moldovan Sorin** — Lipova ; **Grosu Mircea** — Caracal ; **Costin Călinșeteanu** — Florești, Prahova ; **Vlad Fontana** — Govora ; **Petrea Doru** — Mangalia ; **Monica Ciurea** — Moreni ; **Ciucaș Rodica** — Sebeș ; **Mihalache Viorel** — Iași ; **Mara M.** — Ploiești ; **Luchian Gabriela** — Brusturi, Neamț ; **Nospe Aprilu** — Botoșani ; **Bendea Călin** — Cîmpeni.

Nu vă pierdeți timpul : Cobzan Gheorghe — Harghita ; **Carmen Preda** — Cluj-Napoca ; **Dascălu Marian** — Pitești ; **B.L.** — Roșiorii de Vede ; **Alis Chebuță** — Iași ; **Ahircanu Cristina** — Dorohoi ; **Lazăr Dumitra** — Popești-Leordeni ; **Tudor Tiberiu** — București ; **Nicolae Vidrașcu** — Vrancea.

DARIE NOVĂCEANU

Amintindu-ne de Eminescu

În bucuria fiecărei flori de tei,
Nu e așa că revedem natura
Poetului dintîi, cînd, pe alei
Memoria-i înaltă iar făptura ?

Și nu-l așa că silueta-i parcă
Renaște-n unda lacului pierdut,
Prin luminișuri legănînd o barcă,
Și-l revedem trecînd tăcut, tăcut ?

Îl știm trăind în noi, cătînd spre stele,
Cu buzele rostind un vers știut,
Cu flori albastre prinse-n plete,
Născîndu-se în orice nou-născut.

GABRIEL FERESUARU

Cîmp

Păsările veneau cuminți
în urma mea
însetate ori poate prea stinse

Traversam un cîmp
răscolit de dragoste
și mă durea cercelul mic
din care șiroia chipul tău

...Păsările se bucurau de ploale
eu nu mai știam
cum să te adun.

TRESTIANA FĂGEȚEAN

Așteptare

Într-o altă Vale a Plîngerii
poate mi-ar fi fost milă
de acel vis
din care de fiecare dată mă întorc
cu mîinile amorțite
de așteptare.

TRESTIANA FĂGEȚEAN

5,05 p.m.

la orele cinci și cinci minute după amiază
cînd înțelepții se adună la ceai
tăifăsuind despre budha
cînd adolescenții dau buzna în discoteci
slăvindu-i pe John Lennon
la orele 5,05 p.m.
cînd poeții în cafenele își recită poemele
în stilul lui homer
la această oră deci
gîndul meu se îndreaptă evlavios către tatăl
către el
care la orișice oră din zi îmi spunea :
e ceasul al doisprezecelea
întoarce-te fiule

N. SILADE

Efigie

Am văzut sub clar de lună
Într-o noapte în Ardeal,
Cum se tot plimba, în taină,
Avram Iancu pe-al său cal.

Umbra lui neliniștită.
Trece iute prin cetăți
Și se-oprește ostenită
Pe la casele de moți.

Urcă-apoi în munți, la stîne
Și privește-n jarc, la oi.
Munții dorm și totu-i bine,
Avram Iancu-i printre noi.

După ce-a umblat o noapte,
Liniștit apoi s-a dus,
Luminat de zori din spate,
A urcat la Vidra, sus.

ALEXANDRESCU ELENA

SUCCES!

Miine, 15 iulie, concurs de admitere în învățămîntul superior !

Această zi (nespus de călduroasă și la propriu și la figurat !) divide în două părți luna purtînd numele cezarului născut în această perioadă și care a trecut peste Rubicon să împlinească un destin și o vrere și taie, de asemenea, ca un fir invizibil și încălzit de cea mai vie emoție existența a sute de mii de tineri în două : viața înainte și viața după un examen hotărîtor.

Dacă bunicii noștri se grozăveau cu bacalaureatul lor de altădată din vreo șapte materii, astăzi, un examen de admitere, deși numai din două sau trei materii a ajuns o probă mult mai dificilă. O concurență ridicată îndîrjește pe temerari și inhibă pe cei mai slabi de înger. Pe concurent nu-l mai cunoaște decît hîrtia albă de scris care stă în fața lui ca o enigmă ce așteaptă să fie dezlegată prin puterea și profunzimea minții sale. Cuvîntul scris, turnat cu migală în ideile din propoziții și fraze, din memoria care zăgăzuiește toată speranța între praguri nevăzute capătă în aceste zile o valoare ontică. Niciodată, ca acum, cuvintele scrise sau vorbite, cifrele și formulele a sute de mii de candidați nu asaltează mai decisiv viitorul și nu le hotărăște, în mare parte, traiectoria vieții. În marile centre universitare ale țării ca București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Tg. Mureș, Brașov, Craiova, Galați etc. sună cu putere gongul de intrare pe scena vieții a liceenilor de ieri. Și cei mai bine pregătiți, cei care nu se pripesc, repezindu-se imediat asupra hîrtiei, cei mai calmi, mai stăpîniți, mai siguri pe cunoștințele dobîndite în anii de liceu vor preschimba, în cîteva zile, de încordare, carnetul de elev în legitimația mult dorită de student. Să ne amintim, cu nostalgie, de propriile noastre emoții hrănite de cele mai frumoase vise de pe pămînt și să le adresăm un singur cuvînt : succes !

PAȘCU BALACI

Lunga călătorie

(Urmare din pagina 9)

artistică, nu din croitorie de montaj numai.

— Nu sînteți prea încîntată de aceste colaborări, dar perseverați.

— Va fi mai bine îmi spun mereu privind creațiile autentice ale cinematografiei românești. Pentru „Coana Chirița" m-am pregătit 13 ani. Am așteptat 10 ani să se accepte scenariul. Noroc că Alecsandri a scris mult și mi-a permis să-mi îmbogățesc scenariul, revăzîndu-l de la an la an. Chirița a fost citită de mulți dintre colegii mei de facultate. A fost la Mihu, Marcus, Moldovan, Calotescu, Nicolaescu. Unii au spus că n-au timp, alții că genul acesta nu intră în vederile lor.

— La ce lucrați, acum, pe termen lung și scurt ?

— Repet la Național cu Mihai Berechet. Sînt una dintre femeile îndrăgostite de un escroc și, bineînțeles, el n-are nevoie de mine. Acasă, scriu, iar cu speranță și răbdare programată. Sînt o mare cititoare de basm. În biblioteca familiei noastre, cărțile de medicină ale soțului se amestecă cu Andersen, Perrault, Creangă, Ispirescă. Scenariul la care lucrez, „Viteazul Rouădemunte", se scrie împreună...

— Mulțumesc !

— ... se bizuie pe mai multe basme maramureșene, datînd de la 1825. Am un dar special, care mă face cînd citesc să trăiesc o mare bucurie. Văd acțiunea în imagini. Cînd scriu, desenez alături cadrul, așa am procedat și la „Dumbrava minunată". Scenariul l-am citit Profirei Sadoveanu, care, emoționată, m-a îmbrățișat. La premiera filmului nu a mai dat dovadă de același entuziasm, pe bună dreptate.

— Am avut plăcerea să asist la o repetiție de-a dumneavoastră și m-a pasionat cît de mult îi lăsați pe ceilalți să vadă cum vă concepeți rolul. Dialogul cu regizorul era o comunicare perfectă, între două forțe egale.

— Pentru că era Mihai, care mă înțelege dintr-o privire. și care mă face să-l înțeleg dintr-o privire.

Cum îmi pregătesc un rol? În primul rînd încerc să pătrund spiritul autorului. Dacă trăiește, îl caut, mă verific dacă am înțeles exact ceea ce vrea. Pe oamenii care scriu îi cunosc citindu-le opera, iată, o altă modalitate de a ajunge la rol. Se poartă de la o vreme în teatru și în cinematograf să modifici, să fii mai inventiv decît dramaturgul. Se transformă chiar și litera sfîntă a lui Shakespeare. Este același lucru ca și cum la o lucrare muzicală se schimbă notele, măsura, și în loc de simfonie se ajunge la o horă. Pun un mare accent pe studiu. Caut să-mi supun mijloacele de expresie care nu se... supun întotdeauna. Am suferit că n-am avut un glas frumos, o dantură sănătoasă, că, deși am moștenit o deosebită ușurință pentru mișcare, n-am putut să ajung dansatoare cum aș fi vrut, pentru că n-am avut siluetă. Sînt o atentă observatoare a vieții, înregistrez și depozitez în memorie tot ce văd. Am trăit în multe medii sociale ceea ce mă ajută să-mi compun personajele.

— Îmi amintesc extraordinara scenă din filmul „Autobuzul" (scenariul Ioan Grigorescu, regia Virgil Calotescu) cînd, printr-o secvență de cîteva minute, ați ridicat sala în picioare.

— Am întîlnit „Indivîda" din film de atîtea ori în viață încît am privit-o cu zîmbet indulgent, dar de uitat n-am uitat-o. Cuvîntul de pe scenă, din film, trebuie rostit în deplină înțelegere cu adevărul, cu faptul de viață. Citesc pînă simt fraza, pînă stabilesc care cuvînt trebuie să sune special. Mă supără gîndirea și vorbirea livrescă.

— Draga Olteanu-Matei, pentru că nu v-ați gîndit serios la profesiunea de actor, pentru că v-ați prezentat la concurs fie ce o fi, vă mai amintiți acea zi ?

— Atunci l-am cunoscut pe prietenul, pe fratele meu, Amza Pellea. Era înaintea mea la catalog. Eram moartă de frică așteptîndu-mi rîndul. Timiditatea este inamicul meu numărul 1. Draga Olteanu-Matei era modest îmbrăcată, nu era o frumusețe, nu avea nici atunci silueta ideală, și erau 1 700 de candidați, unii strălucitori și siguri de ei. A ieșit Amza de la comisie și mi-a spus „baftă" ! Mi s-a cerut să mimez o întîmplare tristă. Am putut să plîng cu lacrimi adevărate pentru că mi-am amintit că eram îndrăgostită de un fotbalist extremă dreapta, care nu se uita la mine. Uimită, comisia mi-a cerut să rîd. Nu mi-a reușit pentru că nu aveam nici un motiv, eu eram amărîtă de eșecul în dragoste. Din 1 700 de candidați au fost admiși 14, printre care Amza și cu mine, iar la sfîrșitul anului I am rămas doar 4. Am intrat ușor în lumea teatrului, după aceea i-am cunoscut greutățile. Luminile strălucitoare ale rampei sînt ademenitoare pentru cine nu a mîncat această pîine. Este o muncă sisifică, continuă, aspră chiar. Foarte mulți cred că dacă ai talent ești imediat și o vedetă. Unii cred că textul se învață de la sine, personajul pe care îl cauți în labirintul gîndurilor devine al tău îmbrăcînd costumul de scenă. Ce mai, e o distracție să te transformi într-o seară într-un personaj, într-alta... într-altul. De la distanță unghiurile se modifică. Și nu de puține ori după premiera, muncită uneori și un an, citești în ziare că ai interpretat sub posibilități, că ai trecut pe lîngă o mare creație, că n-ai înțeles viața tumultuoasă a personajului, etc. etc....

— Și totuși pentru dumneavoastră nimic nu e mai frumos pe lume...

— Pe scenă și în viață, cînd rîd și cînd plîng, e un miracol, pentru că trăiesc, sînt sănătoasă și plină de elanuri. Orice neliniște dispare cînd sună telefonul și sînt întrebată : „Draga, este un rol pentru tine, vrei să te uiți pe text ?" Așa începe iar dulcele calvar, lunga călătorie de la cuvîntul scris la sperata creație. Vă mulțumesc pentru răbdare și vă aștept la spectacole.

Ce este sau își propune să fie ecobiologia (II)

În numărul precedent al revistei noastre, conferențiarul dr. ing. **Alexandru Măruță** a definit „ecobiologia" drept o știință de graniță, ce-și propune elaborarea unor măsuri de profilaxie și conservare a sănătății prin adaptarea omului la condițiile concrete ale mediului ambiant. De data aceasta vă prezentăm cîteva din direcțiile și măsurile concrete preconizate în acest scop.

— Ce ne puteți spune în legătură cu sarcina energetică, pe care ați definit-o și pe care o considerați ca fiind criteriul fundamental al ecobiologiei ?

— Asupra naturii acestei mărimi fizice și care, după cum am văzut, se măsoară în unități de lungime, s-au emis diferite păreri. După unele ipoteze, ea ar fi o lungime de undă, probabil a radiației corpului considerat. Afirmația trebuie însă privită cu rezerve, tocmai fiindcă pentru lungimea de undă respectivă în literatură se cunosc și alte valori, total diferite. După alte ipoteze sarcina energetică ar fi o energie (specifică) de natură electrostatică, imprimată Terrei de către activitatea solară. Întrucît această mărime se evidențiază și la corpuri minerale, anorganice, cu valori apropiate, s-ar putea admite că ea este de proveniență solară (nu neapărat de natură electrostatică), ceva asemănător cu așazisa „constantă solară". (Constanta solară reprezintă energia radiată de soare, măsurată la limita superioară a atmosferei și are valoarea de 1,91 calorii pe cm^2 și minut). Interesant este faptul că valoarea de opt metri a sarcinii energetice este egală cu 1,914 calorii pe newton (newton : unitatea de forță și de greutate în Sistemul Internațional de Unități de Măsură). Deși cele două mărimi (constanta solară și sarcina energetică) sînt diferite sub aspect dimensional, indicii valorici, practic, identici, pot constitui o bază de plecare pentru punerea eventuală în evidență a provenienței lor comune. Oricum, sarcina energetică există, indiferent de ipoteze. Ea este preluată odată cu materia anorganică și transformată de către plante, sub influența energiei solare în materie organică, prin intermediul miraculosului proces de fotosinteză și mediată la valoarea optimă corespunzătoare corpurilor organice, fiind transmisă apoi, succesiv, prin ciclul alimentar, erbivorelor, carnivorelor, omului etc., în condițiile pe care le-am arătat.

— Rămînînd la ciclul alimentar : ecobiologia își propune să promoveze regimul naturist, vegetarian, cu cruditați ?

— Nu neapărat. Este bun alimentul care acționează pozitiv asupra sarcinii energetice. Nu numai carnea, dar de multe ori chiar vegetalele, unele recomandate insistent în cadrul unor cure, pot acționa negativ asupra sănătății (scăderii sarcinii energetice). Cîteva exemple :

● Consumul de carne este contraindicat atunci cînd în organism se semnalează exces de neon, care denotă consum exagerat de carne în raport cu posibilitățile organismului (mai ales atunci cînd metabolismul protidic este dereglat) ;

● Consumul unor alimente care conțin mangan este contraindicat atunci cînd în organism există exces de mangan (manganul este un element indispensabil organismului uman, dar este dăunător și în exces). Multe alimente sînt bogate în mangan, printre care și unele care stau la baza unor rețete de cură (grîu, pătrunjel, orz, orez), în unele cazuri riscînd, printr-o asemenea cură, aplicată necontrolat, să deranjăm echilibrul manganului în organism ; același lucru cu alimentele care conțin iod (nuci, arahide, alune etc.), în cazul hipertiroidienilor.

● Excesul de carbon în organism este cauzat de consumul în exces al zahărului industrial și al produselor zaharoase în raport cu posibilitățile organismului de preiucrare a glucidelor. În acest caz trebuie redus consumul unor asemenea alimente. Se poate consuma moderat, miere, produs natural. Nu trebuie așteptat pînă analizele semnalează glucide peste limită în sînge. Atunci este deja tîrziu. Procedeele ecobiologice de verificare a alimentelor sesizează din vreme incompatibilitatea unei persoane cu dulciurile.

— Pentru că tot sîntem în domeniul tratamentelor : ce ne mai puteți spune în legătură cu medicamentele sau cu alte procedee de interes terapeutic ?

— Același lucru. Sînt eficace dacă acționează în sensul creșterii sarcinii energetice și nu invers. Cîteva exemple :

● În tratamentul unei infestări cu giardia, din multitudinea de posibilități (fasygin, metronidazol, furazolidon, ginedinocid, propolis, ceaiuri din anumite plante etc., etc.), numai unul are efectul cel mai curativ într-un caz dat în funcție de gradul de infestare (rezistența parazitului la tratament, particularitățile biologice ale persoanei în cauză, starea sănătății ei în momentul aplicării tratamentului etc.). Trebuie găsit, prin examinarea efectului pe care-l exercită asupra sarcinii energetice, medicamentul cel mai corespunzător.

● Două persoane cu exact aceeași afecțiune (de exemplu, litiază renală) se duc în aceeași stațiune balneară și fac cură cu apă minerală luată de la același izvor. Unul se vindecă și celălalt nu. De ce ? Nu a fost apa corespunzătoare particularităților lui biologice la data tratamentului. O verificare prealabilă a efectului apei minerale asupra sarcinii energetice a persoanei în cauză ar fi pus în evidență ineficacitatea unui tratament cu acea apă, respectiv ar fi găsit-o pe cea mai corespunzătoare.

● Practica naturistă, bogat reprezentată și în țara noastră, oferă multe soluții pentru una și aceeași afecțiune. Dar și în această situație, efectele sînt aleatorii. Asemenea tratamente unora le fac bine, altora nu. În unele situații scapă și unele detalii, de exemplu în tratamentele cu argilă. Pentru ca un asemenea tratament să fie eficace, trebuie îndeplinite două condiții esențiale : mai întîi, argila trebuie să fie curativă (să aibă sarcina energetică la valoarea optimă — opt metri). În al doilea rînd argila folosită trebuie să fie compatibilă cu persoana căreia i se aplică tratamentul (acest lucru este în tratatele cu autoritate în domeniu). Nu orice argilă este bună pentru oricine. Este bună acea argilă care are efect pozitiv asupra sarcinii energetice.

— După toate informațiile foarte interesante pe care ni le-ați dat se conturează o întrebare cheie (nu ne îndoim că și cititorii și-au formulat-o pe măsura parcurgerii textului). Din modul în care ne-ați făcut expunerea rezultă că sarcina energetică este măsurabilă, se poate măsura, a fost măsurată, ați măsurat-o chiar dumneavoastră personal. Cum, prin ce mijloace, cu ce metode ? Ce ne puteți spune în legătură cu aceasta ?

— Ca orice disciplină, ca orice știință în devenire, ecobiologia trece și ea prin... chinurile facerii ! O problemă esențială este aceea a instrumentației de măsură pentru punerea cantitativă în evidență a sarcinii energetice. În prezent asemenea determinări se fac cu aparatură și mijloace neconvenționale. Există preocupări pentru o instrumentație mai perfecționată, care să fie la îndemîna oricui, prin care, de exemplu, într-o familie să se facă în permanență controlul regimului alimentar al membrilor ei, prin care un medic să poată evalua operativ starea generală a sănătății pacientului și medicația cea mai indicată. Mai este nevoie de elaborarea unor metode și instrucțiuni de folosire a aparaturii și instrumentației respective. E o problemă de viitor, pe care-l sperăm nu prea îndepărtat și care presupune, desigur, sprijin din partea organelor de resort.

— Ce alte metode proprii de lucru ar mai avea ecobiologia ? Ce importanță au în cadrul ei metodele clasice de investigație sau cele neconvenționale, cum ar fi de pildă biodetecția ?

— Ecobiologia nu are, cel puțin în faza actuală, alte metode proprii, decît cele decurgînd din măsurarea și folosirea criteriului său fundamental, sarcina energetică. Larga deschidere a acestei discipline se referă și la acest aspect ; acceptă orice metode sau instrumentații care pot fi de folos, inclusiv biodetecția. Pe bună dreptate biodetecția este privită cu rezerve în ceea ce privește aplicarea la tot ce este în legătură cu sănătatea omului. Aceasta pentru că determinările prin procedeele proprii biodetecției sînt de natură subiectivă și pot conduce la concluzii eronate. Există însă și aici soluții. O determinare (diagnostic, localizare, propuneri de tratament etc.) să fie făcută de 3—4 persoane, independent una de alta. Dacă rezultatele coincid, obiectul determinării nu poate fi decît real.

Convorbirea bogată în informații, cu conf. dr. ing. Alexandru Măruță se încheie aici. Ar putea să surprindă faptul că probleme de genul celor expuse au fost relatate de către o persoană cu formație tehnică, deși interdisciplinaritatea în asemenea probleme (biotehnologiile, ingineria genetică etc.) presupun rolul activ al disciplinelor tehnice. De aceea, în încheiere am considerat utile cîteva date privind activitatea și poziția de pe care interlocutorul nostru ne-a relatat cele de mai sus. Craiovean de origine, a absolvit școala elementară și liceul în orașul natal, urmînd apoi Institutul politehnic „Traian Vuia" din Timișoara, specialitatea hidrotehnică, pe care l-a absolvit în 1950. Și-a desfășurat activitatea succesiv la Institutul de studii și proiectări energetice (pînă în 1956), la Institutul de studii și cercetări hidrotehnice și cele derivate ulterior din acesta (pînă în 1972), trecînd după aceea în învățămîntul superior tehnic (Institutul de construcții București). Autor a numeroase lucrări publicate sau comunicate la manifestări științifice din țară și străinătate, interlocutorul nostru a primit, pentru activitatea științifică numeroase aprecieri, între care cităm : Premiul „Aurel Vlaicu" al Academiei R.S.R. pe anul 1963. Este membru al Asociației Internaționale de Cercetări Hidraulice (cu sediul la Delft — Olanda) și membru al Asociației Oamenilor de Știință din R.S.R. De circa 20 de ani se ocupă de probleme de ecologie și de protecția mediului, în special sub aspecte în care intervine apa. Pe baza rezultatelor obținute în acest domeniu a publicat, printre alte numeroase studii, o carte de referință în domeniu („Probleme actuale ale apei în agricultură și alimentație" Ed. CERES 1981), în care dezbate toate problemele care frămîntă azi omenirea (de la problemele demografice și pînă la cele privind poluarea și protecția mediului), enunțînd ipoteze și soluții originale, care sînt confirmate în documentele mai recente. Plecînd de aici a intrat în problemele de finețe ale domeniului, de genul celor publicate în coloanele revistei „Flacăra" în luna aprilie și în articolul de față. Revista noastră le aduce în atenția cercurilor de specialitate, socotind că acestea sînt în primul rînd datoare de a contribui ca ecobiologia să devină o disciplină constituită, spre meritul și onoarea științei românești.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

De la începuturile chimiei românești (I)

Istoricii științei noastre știu că chimia românească începe cu mult înainte de constituirea, în veacul trecut, a școlii românești de această specialitate, al cărei merituoși ctitori au fost Constantin Istrati la București și Petru Poni la Iași. Creatori de tehnologii chimice empirice, dar inedite, au fost spre pildă oamenii neoliticului de la noi, care au preparat coloranții cu ajutorul cărora a prins viață splendida ceramică pictată de Cucuteni. De o tehnologie chimică eficientă au avut nevoie și geto-dacii pentru dezvoltarea metalurgiei fierului, pentru producerea sticlei, pentru prelucrarea produselor din lapte (printre cuvintele dacice care s-au păstrat în limba română se numără cele referitoare la această ultimă îndeletnicire), iar poetul Ovidiu, exilat la Tomis, pomenește priceperea geților în ce privește toxicologia. În epocile prefeudală și feudală, chimia empirică s-a practicat curent în cadrul industriei casnice românești, spre pildă pentru producerea coloranților folosiți în vopsirea textilelor, pentru tăbăcirea pielor etc. Cu totul remarcabilă este tehnologia utilizată la cuptorul de redus minereu de fier de la Ghelar (secolul IX), ca și faptul, relatat de un manuscris latin de la sfîrșitul secolului XIV, că la noi s-au folosit pentru întîia oară explozivi (de producție, evident, locală) în lucrările miniere. Ciobanii „păcurari" prelucrau țițeiul prin ardere parțială.

Firește, secolul XIX, veac al „propășirii" (termen adesea folosit în scrierile vremii — pînă și o revistă s-a numit „Propășirea"), aduce progrese însemnate și în domeniul chimiei. La Academia Mihăileană, apoi la Școala Națională de Medicină și Farmacie, la Universitățile din Iași și București chimia devine obiect de studiu încă de la organizarea acestora. Pe baza unui procedeu chimic conceput de profesorul **Alexe Marin** (1814—1895) și de colaboratori ai săi, la Ploiești începe să producă în 1857 întîia rafinărie de petrol din lume, iar profesorul **Emanuel Bacalogiu** (1830—1891), matematician, chimist și fizician, elaborează, în perioada studiilor sale în străinătate (1856—1861) o serie de studii originale de chimie ; între altele, a dat explicații teoretice noi seriilor homoloage și prin, teoria sa a homologiei (1861) a anticipat o serie de trăsături ale sistemului periodic al elementelor (D. I. Mendeleev, 1869) ; a mai elaborat metode chimice originale pentru obținerea oxamatelor de nichel, cupru și plumb etc. Spițeri, farmaciști, „dagherotipiști" (fotografi), organizatorii primelor laboratoare contribuie la progresul chimiei ; **Teodor Stamati (1812—1852)** organizează, în cadrul Academiei Mihăilene în 1840, întîiul „cabinet de fizică și chimie experimentală" din Moldova.

Și cu acesta am ajuns la cei doi ilustri ctitori ai școlii românești de chimie, menționați deja la începutul articolului nostru. În ce condiții și-au înjghebat ei activitatea ? Ne-o spune **Petru Poni** (1841—1925), în **Amintirile** sale, din păcate pînă acum publicate doar fragmentar și încă nu în volum : **„Nouă ne lipsea totul. Nu aveam nici colecții, nici aparate, nici materialul cel mai elementar de experimentare, nici cărți sau reviste în care să putem afla cel puțin ceea ce știau, mai favorizați decît noi, lucrează în alte țări".** Această bază indispensabilă, de cele mai multe ori refuzată de oficialități, de obicei neîncrezătoare în capacitatea specialiștilor autohtoni, pionierii chimiei românești au trebuit singuri să și-o asigure, cu prețul unor imense eforturi și sacrificii. Ei au fost nevoiți, în anii tinereții lor, cum scrie tot P. Poni **„să lucreze mai întîi pentru a-și crea mijloacele de studiu".**

Harnicul fiu de răzeși care a fost **Petru Poni** și-a făcut studiile medii la Academia Mihăileană (1852—1859), iar apoi o bursă i-a îngăduit să urmeze științele fizico-chimice la Sorbona (1859—1866) și să experimenteze în marile laboratoare ale capitalei franceze. Întors în țară este numit profesor de chimie și fizică la Școala Militară și la Liceul Național din Iași, abia după decesul conștiincios, dar lipsitului de pretenții creatoare, Ștefan Micle urmîndu-i acestuia la catedra de chimie de la Universitatea ieșeană, unde a predat pînă în 1911. A fost membru corespondent (1877) și membru titular (1879) al Academiei Române, apoi în două rînduri președinte al ei, iar vocația sa pedagogică l-a adus, de mai multe ori, în funcția importantă de Ministru al Instrucțiunii Publice.

Spațiul restrîns nu ne permite să îi facem o biografie cuprinzătoare. Esențial ni se pare însă în primul rînd să-i subliniem creativitatea, axată mai ales pe valorificarea bogățiilor naturale ale țării. Petru Poni a fost fondatorul chimiei minerale românești și un deschizător de drumuri în studiul petrolului din România, prin lucrări ca **Fapte pentru a servi la descrierea mineralogică a României** (1900) și **Cercetări asupra compoziției chimice a petroleurilor române** (1903). A descoperit noi minereuri, ca broștenita (în șisturile de la Broșteni), badenita (la Bădeni), a descris apoi altele, pe care le-a numit rumanită, muntenită, petricichită. A întreprins studii sistematice asupra masivelor de sare și a originii lor, a apelor minerale din Carpații Orientali și a însușirilor lor terapeutice. A determinat compoziția chimică și caracteristicile petrolului românesc, servindu-se, în mare măsură, de procedee și aparate inventate de el. Referindu-se la monografia sa din 1903, menționată mai sus, chimistul N. Costăchescu scria : **„Pe cînd în alte țări pentru un asemenea studiu s-au asociat zeci de chimiști, la noi a făcut aceasta un singur om, fără nici un ajutor".**

S-a preocupat totodată de precizarea terminologiei chimice românești, a elaborat excepționale manuale de chimie și fizică, retipărite timp de aproape o jumătate de veac, a desfășurat o activitate de pionierat în crearea de laboratoare și biblioteci pentru învățămîntul secundar și superior de chimie. A inițiat publicația în limba franceză a Universității ieșene, pentru a face cunoscute realizările științei românești peste hotare. Combaterea analfabetismului și dezvoltarea învățămîntului de toate gradele au constituit un obiectiv central al activității sale (a și elaborat o „lege a învățămîntului primar"). Profund legat de starea țărănimii din care provenea, a acționat hotărît pentru ridicarea nivelului ei economic și cultural, demascînd vicisitudinile ce loveau această clasă, în lucrări ca **Statistica răzeșilor** (1921). Un adevărat crez e exprimat în cuvintele sale, mereu actuale : **„Cultul științei trebuie să fie întotdeauna unit cu iubirea de patrie".**

I.M. ȘTEFAN

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Asociațiile de locatari ale blocurilor P—36 A, P—36, P—37 și P—38 din București, str. Chiristigiilor nr. 2—8, Sectorul 2,** ne semnalează că în această zonă, cu o mare densitate a populației, există parculețul Bucur-Obor, singurul spațiu verde care oferea o oarecare liniște și aer mai curat mamelor ce își scot copiii la plimbare. Spunem „oferea o oarecare liniște" pentru că aici și-au găsit loc, de la un timp, tot felul de jocuri de agrement, căluși, minicare etc., dotate cu difuzoare puternice care alcătuiesc o permanentă sursă de poluare sonoră. Mai rău e că în același spațiu destul de restrins mișună în voie o mulțime de inși dubioși care practică un comerț ilicit. Colac peste pupăză au început și lucrările de amenajare a unei barăci metalice care se zice că ar adăposti o baterie de jocuri mecanice, aparținînd, cică, unor... antreprenori particulari, amatori de **cîștiguri ușoare**".

■ **Întreprinderea de transporturi auto Tulcea,** cu referire la scrisoarea **Vasilicăi Dumitru din comuna Stejaru,** care sesiza că autobuzele I.T.A. nu circulă și prin satul Altin-Tepe, ne comunică : S-a prelucrat imediat cazul cu toți șoferii și factorii de conducere și, începînd cu data de 19 mai 1989, autobuzele noastre circulă și prin sus-menționata localitate. Menționăm că circulația fusese întreruptă temporar pentru faptul că drumul de la intersecția șoselei județene pînă în Altin-Tepe era avariat și nu se putea circula pe el. S-au făcut mai multe intervenții la Consiliul popular al comunei Stejaru, de care aparține satul cu pricina, pentru a repara acest drum, însă am găsit destul de greu înțelegerea de care aveam atîta nevoie.

■ **Ministerul Comerțului Interior, Direcția comercială metalo-chimice,** răspunde cu oarecare întîrziere la scrisorile semnate de Andone Belecciu și Nicolae Mazdul, care semnalau lipsa din comerț a cremei de ras și elasticului : La pasta de ras nu se asigură continuitatea la vînzare întrucît, datorită lipsei unor materii prime deficitare, fabrica producătoare, Nivea Brașov, a oferit cantități sub necesarul exprimat de comerț. Cît privește elasticul, tot datorită insuficientei asigurări cu materii prime din import, cantitățile ce se livrează pe piață nu sînt satisfăcătoare. În ambele cazuri s-au făcut demersuri pentru asigurarea materiilor prime necesare, pentru impulsionarea livrărilor și recuperarea restanțelor.

■ Reținem din referatul **Inspectoratului școlar al județului Buzău** trimis ca răspuns la memoriul lui **Gheorghe Gavrilă** din Buzău, microraionul 5, bl. 5, ap. 53 : Prin circulara nr. 145 321/4IV.1988, Ministerul Educației și Învățămîntului împreună cu Ministerul Finanțelor au recomandat ca masa de prînz să fie servită de toți elevii bursieri și numai contravaloarea meselor de dimineață și seară să se acorde în numerar pentru cei care domiciliază la părinți. În consecință, toate unitățile școlare care dispun de cantine vor asigura în natură servirea mesei elevilor bursieri cazați în internatele școlare și masa de prînz pentru cei care locuiesc cu părinții. Pentru elevii care locuiesc în familie, conducerile unităților de învățămînt pot aproba plata în numerar a alocației de hrană în întregime, în cazul în care : elevul are recomandare medicală pentru alimentație de regim pe care școala nu o poate asigura ; elevul efectuează practică la o întreprindere situată la mare distanță de sediul școlii și domiciliază în zona respectivă ; în alte situații similare care, de la caz la caz, impun luarea de astfel de măsuri. În ce privește cazul concret relatat de G. G., conducerea școlii a procedat legal.

■ **Ministerul de Interne, Inspectoratul General al Miliției,** privitor la scrisoarea tovarășului **Mircea Papadopol din Călimănești, jud. Vîlcea,** ne înștiințează : Cu prilejul verificărilor efectuate de organele de miliție, împreună cu cele financiare, au fost identificate și impozitate 45 persoane, proprietari de autoturisme ARO și IMS, care efectuau transporturi ilegale cu autovehiculele respective, în schimbul unor sume de bani. Acestea au fost sancționate contravențional, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și impuse de către organele financiare la plata unor sume variind între 3.680—9.890 lei. În scopul prevenirii faptelor de acest gen, s-a luat măsura intensificării acțiunilor comune, în vederea depistării celor care practică transporturi clandestine de persoane și produse.

■ În legătură cu scrisoarea lui Faraonu Constantin Vasile din Bacău, trimisă de noi spre competentă rezolvare, **Procuratura Generală** ne trimite un răspuns detaliat din care reținem : În noaptea de 29/30 octombrie 1988, dintr-o hală a Fermei nr. 4 a I.A.S. „Avicola" Bacău au fost sustrase 10 curci, în valoare de 2.181 lei. Din cercetarea locului faptei și audierea mai multor martori a rezultat că furtul a fost săvîrșit de Faraonu Constantin Vasile, Antalucă Augustin, Antalucă Marcu și Antalucă Lucian. Procuratura locală Bacău definitivind cercetările în cauza privind pe cei patru, a dispus trimiterea lor în judecată, iar prin sentința nr. 622 din 13.05.1989 a judecătoriei locale au fost condamnați la pedepse cu închisoare între 1,5 ani —1,11 ani, cu executare la locul de muncă.

■ Mă numesc **Laurian Ciurea din comuna Ulmeni, satul Ciondiru,** jud. Buzău, om al muncii la Întreprinderea „1 Mai" Ploiești, și vă scriu în numele mai multor navetiști. Concret, e vorba de Halta C.F.R. Pietroasele. Cu ocazia unor lucrări de întreținere a căii ferate, s-au scos bordurile și plăcile de beton care suprainălțau peronul, pe motiv că se vor înlocui imediat cu altele noi, dar treaba a fost abandonată. Urcăm și coborîm foarte greu din tren.

■ .....De 5 ani s-a mutat în ap. 100, deasupra mea, familia Pîrlog Nicolae, care ne-a inundat de nenumărate ori și, prin zgomote felurite, răcnete, lăsarea la maximum a televizorului sau a aparatului de radio, prin jigniri etc., ne face viața de-a dreptul amară. Am invitat la fața locului pe cei de la Fondul locativ care i-au impus să-mi repare stricăciunile, dar nu s-a conformat ; am solicitat intervenția sectoristului în fața căruia a promis că își va schimba comportarea, dar nu s-a ținut de cuvînt. L-am dat în judecată, dar nu s-a prezentat la comisia de judecată și nici la judecătorie care a hotărît, prin sentință civilă, să mă despăgubească cu o anumită sumă pe care nici azi nu mi-a achitat-o. Dacă m-am dus la el împreună cu președintele asociației de locatari, să-l rugăm să respecte legea, ne-a arătat pumnul și ne-a zis că asta-i legea și să nu ne mai prindă pe la ușa lui. Ce mai, vecinul meu de deasupra e un om foarte rău, care nu știe nici de lege, nici de rușine, de nimic. Și nu știu ce să mă fac, cui să mă mai adresez" (Din scrisoarea semnată de Ion Leca din Brăila, cartier Viziru 1, bl. 9, sc. 5, ap. 96)

Chiar, nici la Tribunal, nici la Miliția municipiului să nu se găsească un ac pentru cojocul lui P.N. ?

■ Referitor la memoriul Asociației de locatari a blocului 2 din București, Aleea Pantelimon nr. 17, ne răspunde **Miliția Capitalei** : Numitul Bucur Ion, cunoscut cu antecedente penale, a locuit în București, str. Lunca Florilor nr. 54, bl. 13, ap. 55, de unde a fost evacuat, întrucît nu a achitat sumele de bani reprezentînd cotele de întreținere și chiria. Deoarece sus-numitul locuiește fără forme legale în Aleea Pantelimon 17, bl. 2, ap. 15, iar titulara contractului, respectiv sora sa, Magdalena Bucur, a decedat, s-a luat legătura cu I.C.R.A.L. Colentina—SGL 6 pentru evacuarea lui B I. (care a început să consume cantități mari de băuturi alcoolice, tulburînd grav liniștea locatarilor) și repartizarea unei locuințe corespunzătoare. De asemenea, întrucît prezintă unele tulburări de comportament, a fost informat Spitalul „Prof. dr. Gheorghe Marinescu", pentru luarea măsurilor de specialitate.

■ Primim de la **Gabriel Burlacu din Ploiești, Aleea Iezerului nr. 2, bl. 170, sc. D, ap. 71** : Fiind un cititor pasionat, urmăresc aproape zilnic aparițiile editoriale din librării și nu mică mi-a fost mirarea văzînd în paginile Flăcării „răspunsul" Direcției comerciale a județului Prahova — Centrul de librării Ploiești cu privire la vînzarea condiționată a cărților, răspuns adresat celui care sesizase revistei o asemenea anomalie. Reflectînd asupra acestui răspuns evaziv, am aflat, de pildă, că... „vînzarea unor cărți pachetizate s-a făcut la cererea unor cetățeni"... Oare, de ce acești cetățeni, care le doresc atît de mult, nu le și cumpără, ele (pachetele) rămînînd expuse permanent în librării sau la tonete ? ! Nu este firesc ca, fiind solicitate, să fie și vandabile ? Cîți cetățeni doresc aceste pachete atîta vreme cînd în librării zac sute și sute nici măcar scuturate de praf ? ! Citind mai departe răspunsul, am aflat cu.. candoare că... „anumite „lucrări de specialitate" trebuiesc pachetizate., „gruparea respectînd anumite criterii beletristice"... iar „ambalarea lor presupune criterii de prezentare estetică deosebită" etc. etc. Hai să fim rezonabili : ce estetică deosebită oferă toate aceste pachete ambalate în pungi de plastic de 1 leu bucata, înnodate la capete, sau în pungi simple prinse cu 2—3 ace ? !...

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Cluj,** către Maria Bilac din Cluj-Napoca, str. Aurel Vlaicu nr. 17 Bloc V—7, ap. 27, care semnalează neachitarea la termen a ajutorului acordat în calitate de mamă cu mulți copii : Din verificările efectuate a reieșit că în situația dumneavoastră, ajutorul prevăzut de Decretul 410/1985 vi s-a acordat corect în cuantum de 500 lei lunar, conform borderourilor de mandate postale primite de la Circumscripția financiară a municipiului. Pentru prevenirea în viitor a unor neplăceri pe care le-ați avut din partea factorilor poștali, s-a luat legătura cu Oficiul P.T.T.R. Cluj-Napoca și s-a atras atenția asupra obligativității pe care o au aceștia la achitarea drepturilor băneștI.

■ Într-o perioadă cînd se stabilesc aproape zilnic recorduri în rapiditatea transmiterii informației, iată că pot apărea și alte „recorduri", evident nedorite, în același domeniu. Dovadă acest plic pe care vi-l remit și care atestă că, într-un interval de 10 zile, respectiva trimitere poștală (expediată din localitatea Giarmata, jud. Timiș, la 14. 03. 1989, de Vasile Donos) a „reușit" să parcurgă aproximativ 600 kilometri pînă la destinație, unde a ajuns pe 24.03.1989, deci cu o viteză medie de 60 km/zi. Pe vremea lui Cuza, aproximativ aceeași distanță era parcursă cu poștalionul în doar 5 zile !... Cum misiva n-a întîrziat nici la oficiul de expediere Giarmata, și nici la oficiul de distribuire din București, poate reușesc tovarășii de la Direcția generală a poștei din M.T.T.C. să lămurească acest misterul acestui original record. Semnează : **dr. geolog Iuri Donos, București, str. Dumitru Petrescu nr. 65, tel 82. 71. 70.**

■ Reținem din răspunsul trimis lui **Gheorghe Dincă** de **Oficiul județean de turism Harghita** că pentru lipsa de solicitudine a administratorului hotelului „Ciucaș", pentru tracasarea petentului în timpul concediului său de odihnă, conducerea I.B.C. Băile Tușnad l-a sancționat pe Eugen Zölde, administratorul hotelului, cu retragerea unei gradații pe o perioadă de trei luni. Totodată, cazul a fost prelucrat cu ceilalți administratori din stațiune pentru a preîntîmpina în viitor repetarea unor astfel de abateri.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU ■

Deznodămîntul

Oamenii, se știe, solicită Salvarea doar în cazuri extreme, urgente. De cele mai multe ori, o Salvare venită la momentul oportun și intervenția promptă, calificată, a medicului în halat alb înseamnă încă un semen salvat din ghearele morții, înseamnă viață.

Dar cîte și mai cîte bravuri n-a făcut ea, Salvarea !

Din nefericire însă, nu întotdeauna Salvarea e și... salvatoare. Este și cazul trist, cu totul dureros și regretabil, relatat printr-o recentă scrisoare trimisă nouă de muncitorul ceferist Marin Chivu din Ploiești, str. Șnagov nr. 23 B. „În seara zilei de 30 mai curent, în jurul orelor 22 — ni se plînge M.C. —, soția mea s-a simțit deodată foarte, foarte rău. Îngrijorat, am sunat la Stația de salvare a județului Prahova și, cam pe la ora 23, a sosit mașina cu însemnele crucii roșii din care a coborît bodogănind un ins îmbrăcat în halat roșu, cu mustață, fără ecuson. N-am putut, pe moment, pricepe dacă era felcer sau brancardier ; în orice caz, după vorbă și gesturi, medic nu părea. S-a oprit la patul soției și i-a adresat în acești termeni : „Ce-i, cucoană, de ne pui în miez de noapte pe drumuri ? ! Hai, dă-te jos că eu am văzut ca tine cu mîile !"... Am încercat eu să-l induplec să vorbească mai calm și mai omenește, mai binevoitor, că soția-i într-o stare foarte gravă, însă am fost pus imediat la punct. Mi-a ordonat să-mi văd de treabă, după care a desfăcut trusa și i-a făcut soției două injecții în mînă. M-a pironit cu privirea și a decis apoi scurt : „Peste o jumătate de oră o să doarmă tun, iar mîine o duci la spital !" Și a plecat domn doctor.

Am așteptat aproape două ore, sperînd că, doar-doar, soția își va reveni. Dar n-a fost să fie așa, pentru că se simțea și mai rău. Atunci, în disperare de cauză, am sunat iar Salvarea și, la 1,30, a sosit din nou același ins cu halat roșu, nebinevoitor, care a început s-o bruscheze și să-i facă reproșuri soției ce abia mai putea vorbi. La insistențele mele în genunchi a acceptat s-o transportăm la spital, zicîndu-mi : „Băi, șefule, eu ți-o duc unde vrei, dar nu e cazul. Și nici nu sînt așa solid să-ți car ție soția". În sfîrșit, am urcat-o singur în mașină și am dus-o, cum a vrut dumnealui, la Spitalul de psihiatrie din str. Karl Marx. De ce o fi vrut aici ? Nu știu. A luat legătura cu medicul de gardă, i-a spus un diagnostic presupus de dînsul, pe mine m-a scos afară din spital, s-a scuzat pentru deranj către doctorul de gardă și, precipitat, a plecat.

A doua zi, dimineața, la ora 9, medicul de gardă mi-a comunicat telegrafic, cu o indiferență dezarmantă : „Cu regret, soția dumitale a făcut stop cardiac și a decedat spre dimineață. Vezi că o găsești la morgă, la Șuler !" Avea doar 43 de ani. Și iată cum, cu concursul larg al unui ins care nu cred să fi fost vreodată doctor adevărat, am rămas singur cu doi copii total neajutorați".

Se poate, desigur, ca omul la impas și durere să spună multe.

Din investigațiile noastre reiese limpede că „medicul" de pe Salvare nu era altul decît Constantin Gavrilescu, asistent medical de urologie, care, nestăpînind bine simptomatica specifică diferitelor afecțiuni sau îmbolnăviri, a confundat intoxicația gravă cu o psihopatie (paranoia), stabilind un diagnostic greșit și efectuînd un prim tratament inadecvat, pierzător de timp, cu sedative puternice. Luat prea din scurt și oarecum surprins, nici medicul de gardă de la psihiatrie (dr. Mircea Botez, un bun specialist în domeniul său) n-a putut corecta imediat eroarea : cînd și-a dat seama că-i vorba în fond de o intoxicație foarte gravă cu stricnină, era prea tîrziu și toate eforturile și cunoștințele lui deveniseră de-acum zadarnice. Femeia tăinuise pînă în ultimele clipe tentativa ei de sinucidere (? ? !) și, din cauza propagării extrem de rapide a toxicului în întregul organism — cum ni s-a explicat de către cei doi, la fața locului —, urmase stopul cardiac și momentul fatidic din noaptea de 31 mai, ora 2 și 30 de minute.. Altfel ar fi fost cu siguranță deznodămîntul, dacă pacienta ar fi fost dusă imediat, între orele 23—24, nu la psihiatrie, cum greșit s-a procedat, după opinia subsemnatului, ci la secția de specialitate a spitalului județean situat în altă parte a orașului.

Tanța Chivu putea fi totuși, salvată !

MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

David Dumitrel — Galați : Atribuirea burselor este numai în competența comisiilor de burse de la nivelul facultăților și institutelor de învățămînt superior, iar atribuirea unei burse nu se poate face retroactiv ● **Dinu Gheorghe** — com. Budești (Călărași) : Pentru reconstituirea vechimii în muncă depuneți cerere comisiei de pe lîngă Comitetul executiv al Consiliului popular județean, însoțită de înscrisuri din care să rezulte un raport de muncă și dovezi că nu s-au putut obține actele necesare dovedirii vechimii. Indicați cel puțin două persoane pentru fiecare perioadă reconstituită, care dovedesc cu acte că au lucrat în aceeași perioadă și unitate cu dv. (Decret 92/1976, art. 15, 16). Împotriva procesului-verbal al comisiei se poate adresa plîngere judecătoriei teritoriale în termen de 15 zile de la comunicare, hotărîrea judecătoriei fiind definitivă ● **Pașca Mariana și Avram** — com. Călățele (Cluj) : La Întreprinderea de produse ortopedice și protezare din București este în curs de finalizare modelul experimental al căruciorului electric, urmînd ca după omologare și stabilirea prețului (trim. IV) să poată fi procurat ● **Chiriciolu Viorel** — com. Merei (Buzău) : Adunarea generală poate acorda teren în folosință fiecărei persoane care este membră C.A.P. și a realizat în anul expirat volumul de muncă aprobat de adunarea generală,. în perioadele de timp și potrivit cerințelor producției (art. 4, Statutul C.A.P.) ● **Cristian Lucia** — Făgăraș : Sumele reținute cu titlu de contribuție la pensia suplimentară în perioade de pînă la 5 ani se restituie persoanelor, la data pensionării, cu dobînda aferentă (Legea 3/1977, art. 67) ● **Călina I. Ilie** — com. Laloșu (Vîlcea) : În perioada următoare se vor achita toate obligațiile față de crescătorii de animale ● **Grădinaru Eana** — București : În 1986 și 1988 ați fost amendată cu cîte 500 lei pentru călătorie fără bilet pe mijloacele de transport în comun. Norocul dv. că executarea amenzilor s-a prescris, potrivit art. 14 din Legea 32/1968 (a trecut mai mult de un an de la aplicare). Evitați astfel de situații în viitor ● **Brînzel Ramona** — Cluj-Napoca : Dispoziția de repartizare în muncă este obligatorie atît pentru absolvent cît și pentru unitatea socialistă în care a fost repartizat (art. 8, Decret 104/1988 privind repartizarea în producție a absolvenților instituțiilor de învățămînt, cursuri de zi, promoția 1988).

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cu simțul datoriei față de cetățean

Brutarul iscusit face pîinea bună!

...Din bulgărele uriaș de zăpadă, trei femei în alb iau cît le încape între degete și, cu repeziciune, frămîntă bucata sub căldura palmei, de unde scot coliere cu care își înconjoară rădăcina degetelor. Cît ai clipi din ochi, orînduiesc pe masa din fața lor șiruri întregi de brățări albe și moi. Le preia un bărbat cu bonetă înaltă care le cufundă într-un fel de tavă cu apă clocotită — operație absolut obligatorie în tehnologie —, și le expediază apoi într-un cuptor încins. În mai puțin de 10 minute, simțurile se revoltă de mirosul îmbătător de covrigi calzi. Peste 4 000 în 8 ore, 12 000 în trei schimburi.

...Nimic deosebit, e o zi obișnuită de muncă la brutăria din comuna Gruiu, o brutărie model, unde Uniunea cooperativelor de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din Sectorul agricol Ilfov a organizat un schimb de experiență între brutăriile și brutarii din rețeaua proprie, cu scopuri bine determinate: ca pîinea locuitorilor să se coacă lîngă casă, iar pîinea de brutărie să fie gustoasă ca la mama acasă.

Între parametrii de dezvoltare și ridicare generală a nivelului de civilizație al localităților rurale românești, obiectiv înscris în Tezele pentru Congresul al XIV-lea și Programul-Directivă, se numără, cum bine se știe, și existența brutăriilor. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a indicat cu fermitate la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie anul trecut, ca în toate comunele țării să se afle, să se organizeze brutării. Din acest punct de vedere și Sectorul agricol Ilfov mai are multe de împlinit. Deocamdată, în cele 39 de localități ce îl constituie, funcționează 13 brutării în rețeaua cooperației de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor (pentru 22 de comune), 1 — la Grădiștea — aparține cooperativei agricole de producție și 5 — întreprinderii de morărit și panificație București (în cîteva localități foarte aproape de oraș, cum sînt Chitila, Mogoșoaia, Buftea...), care asigură în jur de 50 la sută din consumul necesar de pîine al populației. Restul, se descurcă așa cum poate fiecare. (De regulă, aducîndu-și pîinea din Capitală.)

Șefii celor 13 unități — în majoritate tehnicieni și maiștri bine pregătiți prin școli de profil, de chimie alimentară — au înțeles rostul schimbului de experiență și au înțeles să înfățișeze, fiecare, starea la zi a brutăriilor de care răspund, cu ceea ce au bun, dar și cu greutățile și problemele ce le întîmpină. Sînt de față reprezentanți ai forului coordonator (Uniunea), ai forului central (CENTROCOOP), ai forului metodologic (Centrala de morărit și panificație), adică ai organismelor competente să-l ajute, să-l sprijine, să rezolve ceea ce îi depășește pe el.

Ilie A. Ion, gazda, ne demonstrează că și la facerea pîinii tot omul sfințește locul. Brutăria din subordinea sa (aflată în satul cu nume de pîine, în Lipia), este o mini-întreprindere unde s-ar putea fabrica medicamente. Totul arată ca o farmacie, totul e bine gospodărit, orînduit, adăpostit, de la curtea ca o grădină la magaziile cu făină, cu combustibili (cărbuni și deșeuri de lemne), la sălile de lucru unde se muncește nonstop, de 7 ani, deși tot personalul înseamnă vreo 8 oameni. „Dacă opresc focul noaptea, se consumă dublu combustibil", demonstrează cu calcule de bun tehnician. Puține din cele 13 unități procedează la fel și ar fi momentul să se preia experiența. Cînd nu se coace pîine noaptea, omul de serviciu întreține focul ori, prin rotație, cîte unul dintre lucrători. „Posibilități există, oriunde, zice cu mult adevăr Ilie A. Ion, totul e să te preocupe problema". Combustibilul nu este nici el așteptat ca „para mălăiață", umblă după el, insistă pe la furnizorii din țară pentru a și-l asigura din vreme și a-l adăposti cu cea mai mare grijă. Nu zboară un grăunte de cărbune prin curtea frumos împrejmuită și cultivată cu legume și flori a brutăriei (de către însiși lucrătorii care frămîntă și coc pîinea zilnică pentru 7 000 de locuitori). Așa stau lucrurile și la maistrul Toader Caraghin, șeful unității din Brănești, de unde pleacă zilnic 6,5 tone de pîine pentru 15 000 de oameni (livrînd și celor din comunele Dobroiești și Cernica, foarte pretențioși, Cu ce s-o suplinesc?" Mă roagă să trimit întrebarea sa pe adresa acelor echipe de mineri din Rovinari care nu și-au onorat datoria. „Cu sterilul nu se poate coace pîine, asta o știu și ei". La timpul pierdut pe la Tg. Jiu și de către Constantin Dicu s-a mai contabilizat o pagubă — niște ceferiști au încurcat adresele și, în loc să-i expedieze cărbunii în gara comunei (care are rampă de descărcări, mărfuri), i-a trimis și aruncat în Gara Obor din București.

Cele mai multe dintre brutării sînt de capacitate mică, în schimb, cererile de pîine sînt tot mai mari. Unii beneficiari nu înțeleg că acestea primesc . făina și ceea ce trebuie producției, în funcție de capacitate și de numărul populației luate în calcul pentru aprovizionare. Se situează pe poziția „nu mă interesează, trebuie să-mi dai pîine pentru oamenii mei, pentru încadrații mei". Așa se întîmplă în mai toate cele 13 unități, dar situația de la Moara Vlăsiei și din comuna Dascălu le întrece pe toate. Brutăria din Dascălu este dimensionată și aprovizionată pentru 4.000 de locuitori, dar este solicitată (chiar asaltată) să aprovizioneze vreo 20 000, împreună cu cel din Ștefănești și Grădiștea. De unde făină? Conducerile primăriilor și cooperativelor agricole de producție din respectivele comune dau din umeri, deși pe terenul lor arabil se cultivă multe hectare cu grîu, grîu ce revine și membrilor cooperatori ca plată în natură. Același lucru se petrece și la Moara Vlăsiei. Pe teritoriul comunei au apărut și s-au dezvoltat 3 mari complexe agrozootehnice ai căror conducători solicită insistent pentru lucrătorii acestora aprovizionarea cu pîine, dar fără să facă însă un pas în demersurile cuvenite pentru a obține repartiții de făină. „Nu ne interesează, lucrătorii noștri trebuie să aibă asigurată zilnic pîine proaspătă!" Pîine proaspătă care, tot zilnic, mai este condiționată și de o altă materie primă absolut necesară, drojdia de bere. Drojdie de bere pe care brutarii din Sectorul agricol Ilfov nu și-o pot procura nici la timp, nici în cantitățile trebuitoare, nici întotdeauna de calitate corespunzătoare. Faptul pare cu atît mai ciudat cu cît fabrica producătoare — Întreprinderea de bere Bragadiru — este situată chiar în Sectorul agricol Ilfov. Toader Caraghin, spre exemplu, nu o dată a trebuit să facă un drum de urgență la Țăndărei, în Ialomița, să aducă drojdie „pentru că eram cu producția în plin și n-aveam un gram de drojdie, iar întreprinderea din Bragadiru nu ne-a putut furniza măcar un pachet". Șefii de brutării s-au săturat să trimită mașinile de 12 tone, pe cheltuială proprie și să se întoarcă doar cu o lădiță cu 5 kilograme din materia fără de care nu se poate frămînta aluat de pîine. Așa cum s-au săturat și de replicile directorului de la Bragadiru, dacă nu-i lei drojdia de proastă calitate nu-ți mai dă deloc. O pîine bună, cum au dreptul să pretindă și oamenii din Sectorul agricol Ilfov, nu se poate face, cînd drojdia n-o ajută să crească. Știe asta bine și tovarășul director de la Întreprinderea de bere din Bragadiru. Inginerul Dumitru Boană de la Centrala de morărit și panificație, care le-a fost profesor multora din cei prezenți la Gruiu, îi sfătuiește înțelept să mai apeleze și la metodele tradiționale, să-și facă drojdie lichidă cu hamei. (Am aflat o rețetă de reală utilitate și nu doar pentru brutari și gospodine ci chiar pentru medicii fitoterapeuți, fiind o extraordinară sursă de vitamine și aminoacizi de înaltă valoare nutritivă.) Subtil, le-a adus aminte și lecția de bază a calității pîinii — calitatea omului. Respectarea tehnologiei, neuitarea micilor „secrete" ale marilor brutari. Dacă la Brănești nu se înregistrează reclamații asupra calității pîinii este tocmai pentru că Toader Caraghin le aplică zilnic, au intrat în metoda curentă de lucru — să lotizeze făinurile, să le cearnă bine, să le amestece în proporții diferite, după calități și conținuturile în gluten, să respecte rețeta fiecărui produs și fazele lui tehnologice, să aibă grijă ca toate utilajele să funcționeze ceas, să mențină corect temperatura în cuptor și multe, multe altele. Pîinea de Ciolpani, aflu, a avut celebritate în Sectorul agricol Ilfov. A lucrat acolo un om, un brutar, pînă a împlinit 80 de ani, pînă cînd n-a mai putut să se țină drept în fața cazanului cu cocă. A lăsat o grea moștenire ființei lui, căruia i-a încredințat grija brutăriei satului. Inginerul Boană, ca un subtil pedagog, încearcă s-o transfere tuturor celor de față în schimbul de experiență de la Gruiu. Fiecare să fie cel mai bun, mai ingenios, mai dăruit meserici legate de metafora vieții și existenței umane, pîinea noastră cea de toate zilele.

...Cînd am plecat, am trecut din nou prin sala albă ca de farmacie, unde trei femei (Tudora Niculae, Florica Florea, Ioana Glonț) și un bărbat (Nicolae Niculae) transformă o movilă de cocă întocmai unui bulgăre de zăpadă abia slobozită de cer, în brățările de aur ale covrigilor copți. Ei se ambalau în lădițe albe (la Gruiu se spală zilnic navetele pentru pîine) ce se stivuiau pe cărucioare ușoare și ingenioase (gîndite și construite de iscusitul mecanic Ilie A. Ion) și am înțeles mai bine și mai multe lucruri despre un loc de muncă la care prea arareori ne gîndim.

CICI IORDACHE-ADAM

Note

„Confort"

Întreprinderea de încălțăminte „BIHOREANA" Marghita a împlinit, de curînd, 30 de ani de existență. Înființată la 7 iulie 1959, unitatea a crescut în același ritm cu frumoasa urbe de pe malul Barcăului care a devenit al doilea oraș, ca putere industrială, al Bihorului. În 1987, în urma eforturilor întregului colectiv care execută o încălțăminte de cea mai bună calitate a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa a III-a, aducînd prima mare distincție republicană Marghitei și chiar Bihorului, în materie de încălțăminte (în Oradea mai sînt trei unități de produs încălțăminte). Dacă în 1969, întreprinderea din Marghita avea doar vreo 150 de lucrători, astăzi, cu un personal de 2 000 de muncitori, unitatea produce într-un an 3 250 000 perechi de încălțăminte, din care în jur de o treime este destinată exportului. Cea mai veche unitate industrială din orașul vestit pentru apele sale termale își trăiește azi momentul de apogeu. Pe primul semestru al acestui an colectivul a realizat o depășire de plan în valoare de peste 2,5 milioane lei. Vechea marcă a unității numită „Exflex" a fost înlocuită, cu ocazia evenimentului, cu marca nouă numită „CONFORT", marcă aprobată de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci cu certificatul de înregistrare nr. 14 815/1989.

De aici înainte, pantofii vestitilor „șușteri" din Marghita vor străluci în vitrinele magazinelor din țară sub marca adoptată cu ocazia acestui eveniment din viața unității.

PASCU BALACI

Fără jenă

Capitala țării noastre se înfrumusețează zi de zi. Cartierele ei devin din ce în ce mai cochete și mai atrăgătoare, iar cei care le populează se străduiesc să le mențină cît mai curate, să le dea strălucire. Există parcă o întrecere nedeclarată care bucură pe toată lumea, toți fiind în final beneficiarii acestei competiții ce onorează. Simțul civic, responsabil, corespunzător timpului ce-l trăim astăzi se manifestă din plin și sub acest aspect.

Din nefericire însă, se mai ivește, este adevărat, rar, cîte un „caz", să-l spunem neplăcut... În cartierul unde mai toate străzile poartă numele unor discipoli ai lui Hipocrat, s-a instituit prostul obicei de a face depozit de gunoi în plină stradă. De pildă, la intersecția străzilor Dr. Koch și Dr. Obedenaru, sub un tei mare și frumos, poate printre cei mai bătrîni din cartier sau chiar din București, crește zi de zi o grămadă de gunoi. Acolo se aruncă, cînd pe furiș, cînd în văzul lumii, fără jenă, cantități mari de resturi menajere, cartoane și alte materiale ce-au fost folosite ca ambalaj, tot ce a rezultat de la curățatul curților și grădinilor, cîrpe și diverse țesături, încălțăminte deteriorată, alte asemenea lucruri cărora nu li s-a mai găsit nici-o întrebuințare. Cineva a numit locul cu pricina „lada de gunoi a străzii" și spunea că nu are cum să pună stavilă „tentației", uritei tentații, care a cuprins pe mulți din cartier de a se debarasa de gunoi aruncîndu-l sub frumosul tei de la intersecția celor două străzi. Cîțiva vecini, pensionari, stau de mai multe zile la pîndă, căutînd să preîntîmpine transformarea grămezii într-un munte de gunoi, dar nimeni nu-i la îndemînă. „Din moment ce există atîta gunoi aici, de ce să nu-l las și pe al meu", spune cîte unul gros la obraz și, fără să se sinchisească, lasă acolo resturi de sticlă, cutii de conservă ș.a. Și, uite așa, s-a creat perspectiva ca „lada de gunoi a străzii" să se transforme în „lada de gunoi a cartierului".

Păcat de frumusețea acestui cartier, a celor două străzi ce poartă numele unor oameni care toată viața lor au militat pentru curățenia și sănătatea oamenilor.

VASILE DUMITRU

Ce facem cu cantoanele?

Emanciparea transportului feroviar, racordarea lui la cerințele și exigențele actualității sînt realități incontestabile. Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor prin Departamentul Căilor Ferate făcînd importante și vizibile eforturi pe linia modernizării și optimizării întregii activități. Concluzia este una singură: „trenul", ca idee de sistem, nu mai este de mult

Păguboasa credulitate

Pentru mulți un anunț la mica publicitate în presa centrală sau locală nu înseamnă prea mare lucru. Pentru unii, însă, ca de pildă Mihaly Simo, născut în Odorheiu Secuiesc, domiciliat în Oradea, Vali Maria Csordas, născută în Ciacova, județul Timiș, domiciliată în Satu Mare, Istvan Doka, născut în Baia Mare, domiciliat în Satu Mare, Constantin Diaconescu și Florian Sas din Oradea, anunțurile de la mica publicitate reprezentau... marea lor afacere. Nu mai trebuia nimeni să se intereseze pe diferite căi oculte cine anume posedă bunuri de valoare, viitorii păgubași se virau singuri în gura lupului.

Ce rău ori pacoste să se fi gîndit, bunăoară, cetățeana Clemența Grigorescu din București cînd a dat un anunț în ziarul „România liberă". În vederea vînzării unui videocasetofon ? „La cîteva zile după anunțul dat în ziar, la domiciliul nostru s-au prezentat doi tineri, un bărbat și o femeie blondă care, fără prea multe vorbe, mi-au dat banii, respectiv ,ne-am înțeles la suma de 10 000 lei, bărbatul mi-a dat un teanc pe care i-a numărat, i-am pus în aceeași pungă din plastic pe masă și tînărul m-a întrebat dacă nu am de vînzare și ceva aur. I-am răspuns că nu am, erau foarte grăbiți, spuneau că la orele 19 au tren spre Buzău. În acest răstimp a sunat telefonul în camera alăturată. Am lipsit cîteva momente din camera unde lăsasem banii pe [illegible]. La revenire am văzut [illegible]nga cu bani tot acolo. Am luat cutia din carton și actele cu toate chitanțele aparatului și în fața casei așteptа un taxi în care s-au urcat amîndoi cu aparatul. A doua zi, am scos punga cu banii să-i aranjez. Am rămas uluită cînd am văzut cîteva bancnote de cîte una sută lei deasupra și cîteva dedesubtul pachetului, iar în mijloc cîte 10 lei, în sumă de 2830 lei și o grămadă de hîrtie de ziare tăiate la dimensiunea unei bancnote de 10 lei". La ce nenorocire să se fi gîndit și cetățenii care în ziarul local „Flacăra roșie" din Arad au dat următoarele anunțuri : „Vînd drujbă nouă, cu piese rezervă, telefon 2 41 76", „Vînd televizor color „Elcrom", nou ,sigilat, 869'1 02 60", „Vînd video Player nou, str. Kosmodemianskaia nr. 40", „Vînd videorecorder „Goldstar" cu infraroșii, telefon 4 89 76", „Vînd video Akai VS 250, telefon 4 02 30, după ora 17" ?

După ora 17, ghici cine vine la cină-? O pereche de pretinși „tineri căsătoriți" (M.S. și V.M.C., divorțați, cu cîte un copil minor din căsătoria anterioară, acum concubini) care nu caută cameră, cum sună tot în anunțurile de mică publicitate ci, eventual cameră... video, videocasetofoane, televizoare color, videocasete, blănuri, aur, monede vechi, ba nu se dau în lături nici de la drujbă. Ce să facă „tinerii căsătoriți" cu drujba ? Împărțire de bunuri ?

Mulți dintre vînzătorii amatori de chilipiruri au dat peste cumpărători pe măsură care, în loc de marele „bir" cerut de deținători, au binevoit să dea doar o „zeciuială", celelalte nouă părți pretinse fiind plătite cu vîrf și îndesat de marea iscusință în înșelăciune a „cumpărătorilor". Iată, portretul robot al săvîrșirii unor astfel de infracțiuni de înșelăciune în dauna avutului personal : Cei trei, „tinerii căsătoriți" M.S. și V.M.C., transportați în luna de miere a căpătuielii lor de șoferul I.D. cu autoturismul 4-BH-3156, proprietatea mamei făptuitorului principal M.S., prin diferite locuri din țară (de la București pînă la Oradea) citeau rubricile de mică publicitate și M.S. hotăra unde să se dea lovitura. Pe urmă, o voce voalată, blondă și politicoasă (V.M.C. este învățătoare) slujea de „captatio benevolentiae" în receptorul telefoanelor din casele celor ce ofereau bunuri spre vînzare (alteori și bărbații dădeau telefon) și se fixa ora de întîlnire la domiciliul deținătorului acestora. Aici, M.S., F.S., C.D. (uneori și I.D.) se tocmeau la preț pentru a nu trezi suspiciuni, dar cedau imediat și se declarau de acord cu suma cerută (pe care, bineînțeles, nu o plăteau). Se număra d-a fir în păr suma cerută în fața vînzătorului cu exulta de bucurie, teancul de bancnote de sute se introducea cu grijă într-o pungă de nailon transparent ca să se vadă că nu-i nici un truc ieftin la mijloc, se stringea apoi cu grijă punga cu un elastic (ca să nu se rostire teancul. Preocupați de respectarea codului civil în materie de vînzare-cumpărare, noii veniți cereau hîrtie și pix să întocmească contract de vînzare-cumpărare cu clauze minime necesare și în momentul cînd gazda se ducea după hîrtie și pix, cu o mare iuțeală și îndeminare se schimba punga de nailon cu bani buni și numărați cu o altă pungă perfect identică cu un teanc de bani pregătit din timp numit „șmen" și care avea o bancnotă de o sută deasupra și alta dedesubt și între ele erau numai bancnote de cîte 10 lei, teanc care avea, aproximativ, greutatea teancului adevărat. Alteori, cînd gazda nu avea la îndemînă pix și hîrtie, M.S. se apleca spre sacoșa cu fermoar (unde avea pregătită pentru „șmen" suma de 50 000 lei), de unde scotea un carnețel cu foi volante și pixul și, profitînd o clipă de neatenția gazdei, schimba pungile cu bani.

M.S. : „Ajungînd la Cluj-Napoca dimineața, am cumpărat ziarul local în care am zărit un anunț de vînzare al unui televizor color... Am convenit cu cetățeanul respectiv să-i plătim pentru televizor suma de 30 000 lei, bani pe care i-am scos din sacoșă și i-am numărat în prezența lui, după care i-am cerut cetățeanului să facem un înscris de mînă. În timpul în care m-am aplecat să scot din geantă carnețelul, profitînd de neatenția lui ,am luat suma de 30 000 lei care erau înveliți într-o pungă de nailon și la mijloc cu elastic și am introdus-o în sacoșă de unde am scos un teanc de bancnote de 10 lei acoperite sus și jos cu bancnote de 100 lei".

În perioada noiembrie 1987—30 iunie 1988 M.S. a săvîrșit, pe această cale, nu mai puțin de 19 infracțiuni de înșelăciune calificată în paguba avutului personal, operații interzise cu mijloace de plată străine și complicitate la furt calificat în dauna avutului personal, V.M.C. fiind complice la 17 infracțiuni cu folosire de „șmen", I.D. la 13, C.D. (care asigura, uneori, finanțarea pentru realizarea „șmen"-urilor) la 6, iar F.S. a comis și el 5 infracțiuni de înșelăciune tot în dauna avutului personal, toți folosind nume, calități și adrese false cînd au tratat cu „clienții".

În 13 octombrie 1987 a fost înșelat un cetățean din Cluj-Napoca (rămas neidentificat), care oferea spre vînzare 5 bucăți haine din piele la prețul de 21 000 lei. S-au numărat toți banii dar, la momentul oportun, bancnotele s-au întors la locul lor din sacoșa magică, iar de alci a fost extras „șmen"-ul re conținea doar 4 000 lei.

În decembrie 1987 tot cei trei (M.S., V.M.C., șoferul I.D.) au înșelat la Timișoara o persoană (rămasă neidentificată) de la care au „cumpărat" o haină de blană de vulpe argintie pentru care s-a pretins suma de 20 000 lei. „Șmen"-ul care a înlocuit punga cu bani buni conținea doar 2 800 lei.

Tot ei au înșelat-o în aceeași lună pe o femeie din Sibiu de la care au „cumpărat" 33 de pulovere (pentru care s-au pretins 10 000 lei) cu suma de 2 000 lei, partea „vătămată" rămînînd neidentificată și, din motive pe care le bănuim obscure, nu s-a mai constituit parte civilă în procesul penal, așa cum ar fi fost firesc și legal. Tot în acea lună, F.S. și V.M.C. au înșelat, în timp ce M.S. și I.D. îi așteptau în mașină, pe un cetățean din Sighetul Marmației de la care au dobîndit 4 verighete de aur la prețul de 3 000 lei, deși omul se îndărjise la suma de 17 000 lei. Păgubașul s-a mulțumit cu „șmen"-ul de 3000 lei din moment ce nu a mai pretins instanței (care l-ar fi luat la întrebări despre proveniența aurului) restul banilor.

În luna următoare, a fost înșelată o familie din Timișoara unde s-a pretins suma de 7.200 lei pentru 9 casete video. Pe urmă, s-a „văzut" mai tîrziu, că pretenția a fost „satisfăcută" cu un „șmen" de 1800 lei.

Tot atunci, la Arad, a fost înșelat un cetățean care pretindea pentru 26 de monede de argint din 1881 și 2 ceasuri din același metal suma de 26 000 lei. S-a dat acestui „colecționar" ciudat, rămas neidentificat, o „zeciuială" de 2 500 lei. În același oraș, un ins a oferit spre vînzare un set de tacîmuri de alpaca, o vază ceramică, suport de luminare și o monedă de argint prinsă în ramă de aur pentru suma de 9 000 lei, dar a primit un „șmen" de 2000 lei.

De altfel, se observă că în multe cazuri, vînzătorii, știindu-se cu musca pe căciulă, nu s-au mai interesat de soarta bunurilor de care au fost văduviți prin metoda „șmen" și acestea au fost confiscate în favoarea statului.

Pe lungile lor drumuri, făptașii au mai „cumpărat" de la o persoană (rămasă neidentificată) din Sintana, județul Arad, mezeluri pentru care s-a pretins prețul de 3 000 lei. S-a dat, cu supușenie vasală, un „șmenzeciuială" de 300 lei.

„Pofta vine mincînd" și, după mezeluri au urmat porcii. În luna iunie 1988 infractorii s-au deplasat în satul Sintion nr. 41 de lîngă Oradea. Nyerges Emma: „Soțul a spus că nu vinde porci noaptea ,dar aceștia au insistat să vadă porcii, doi au mers la coteț și au văzut porcii. Soțul a plecat la serviciu dimineața și, imediat, după ora 7 au venit cele trei persoane. Acasă eram eu și cu fiica mea, Emma, de 18 ani. Unul a venit în casă, respectiv, a stat lîngă masa unde erau cei 9.000 lei (cît s-a cerut pentru cei doi porci, n.n.), a cerut de la mine un pix ca să noteze numele meu că dacă-l prinde miliția să știe de unde au cumpărat. Eu am plecat în cameră după pix și acesta a rămas singur lîngă masa unde erau banii, imediat a spus că a găsit pix în geantă, a zis să scriu că eu le-am vîndut porcii, după care a urcat în mașină și au plecat spunînd că duc porcii în [illegible] Dr. Petru Groza la nuntă".

Bineînțeles, că nu s-au mai dus. Carnea s-a împărțit, dar nu prea au mai apucat să se bucure de ea la ospăț pentru că, rînd pe rînd, ei au fost reținuți pentru o altă „nuntă" fără alt dar, decît acela pe care-l poate oferi justiția. Prima dată au fost reținuți „tinerii căsătoriți", apoi șoferul acestora, pe urmă și complicele lor C.D. Prin sentința penală nr. 1180/9 XI 1988 M.S. a primit 3 ani pedeapsă cu închisoarea (recidivist), V.M.C. — 2 ani și 6 luni, I.D. — 2 ani și 6 luni, C.D. — 2 ani și 9 luni (recidivist). Recursurile intentate de către inculpați au fost respinse.

În unele cazuri, după cum au putut să constate cititorii noștri, s-a aplicat, fără nici o rușine deviza „înșală cine [illegible] unele [illegible] com[illegible]" : unor bunuri au căutat să obțină cît mai mult, iar cumpărătorii să dea cît mai puțin. Nu absolut toate bunurile oferite spre vînzare au fost dobîndite pe cale legală, căci, altminteri, cum se poate explica pasivitatea de neimaginat a păgubașilor care nu au reclamat înșelăciunea suferită organelor de miliție și nici nu s-au mai constituit, pe urmă, parte civilă în procesul penal, ci s-au mulțumit să tacă chitic, cu „zeciuiala" șmenului în buzunar ? Dovada unei astfel de tăceri ciudate o constituie faptul că s-a dis[illegible] (în lipsa celor îndreptățiți să le reclame !) confiscarea în favoarea statului a 5 bucăți haine de blană, o haină de blană de vulpe argintie..., o blană de nutrie, un radiocasetofon „Paladium" cu două boxe, 19,66 grame de aur, nouă casete video, 26 bucăți de monede și două ceasuri de argint, un set de tacîmuri de alpaca, o vază ceramică, un suport de luminare, o monedă de argint prinsă în ramă de aur, o pereche de cercei de 2,19 grame și suma de 12 000 lei.

Mica publicitate are rolul ei social util, bine stabilit și, între altele, face cunoscute ofertele de vînzare-cumpărare, dar nu dezvăluie niciodată gîndurile și poftele răufăcătorilor. Un anunț la mica publicitate nu este decît începutul extrem de laconic al unui roman care poate să înceapă oricînd.

PASCU BALACI

La mulți ani, „Piticuț"!

Îi cunoșteam de mulți ani. Totdeauna calmi, zîmbitori, cei doi alcătuiau un cuplu al cărui stil de viață îl invidiam. Cînd i-am reîntîlnit, într-o piață, nu se puteau hotărî ce fructe să aleagă. Nitaic nu era suficient de bun, de frumos. Erau agitați, obosiți, nervoși. Incredibil (de fapt, incredibil numai pentru cine nu are copii), cauza era aniversarea fiului lor. De două zile făceau și refăceau lista prăjiturilor cu care îi vor servi pe copiii-musafiri, nu se hotărau asupra tortului...

...Mi-am amintit de ei recent, la Baia Mare, aflîndu-mă în cofetăria din noul complex comercial „Săsar".

„Mulți ani trăiască ! Mulți ani trăiască ! La mulți ani !" Voci de copii emoționate, ușor nesigure, reiau urarea. Privesc la cei din jurul meu. Îi surprind, ascultînd și ei cu zîmbetul pe buze cîntecul prichindeilor ale căror glasuri răsună apoi într-o larmă veselă, cu multe exclamații de încîntare. Se pare că sînt singura care nu înțelege ce se petrece, așa că mi se explică. În salonul alăturat, „Piticuț", e o aniversare. Un băiețel din grupa mică a unei grădinițe din apropiere își sărbătorește ziua de naștere, iar acum se taie tortul.

Fac cîțiva pași : în dreapta sălii principale a cofetăriei descopăr 30 de copii îmbujorați de emoțiile clipei. Pictat în culori vesele, cu mobilier suplu, din lemn natur, „salonul" reușește să ofere în același timp două lucruri dificil de îmbinat — plăcerea pustilor de a se afla într-o cofetărie și cadrul intim al unei întîlniri între prieteni. Înconjurată de micii invitați, Ida Vas, șefa unității, împarte felii de tort. Dacă dorește, poate face acest lucru mama celui sărbătorit — îmi spune.

Destinat organizării sărbătorilor celor mici, salonul „Piticuț" din Complexul „Săsar" este solicitat de părinți din toate colțurile orașului. Care mamă nu e încîntată să ofere copilului său bucuria unei aniversări fără efort, fără alergătură (e suficientă o simplă programare pentru ziua și ora preferată), cu prăjiturile de cofetărie" servindu-se și salate de fructe, cremă de zahăr ars, sos de ciocolată cu piscoturi și mult apreciatele „marchize", ce reunesc într-o singură prăjitură piscoturile, frișca și înghețata), cu torturi ca în povești cu zîne.

Inițiativa direcției comerciale băimărene merită nu numai aplaudată, ci și urmată.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Închis și totuși vinde!

Revenim, sub presiunea lăudabilei insistențe a unor cetățeni o „mașină mică" ci o serioasă coloană vertebrală, indispensabilă funcționalității unui întreg angrenaj economico-social. Martori la amplul proces de automatizare și raționalizare a transporturilor pe calea ferată, mai întîlnim însă, pe toate magistralele feroviare, relicve-a ceea ce a fost, pînă nu demult, dirijarea manuală a traficului și barierelor de la trecerile de nivel. Au dispărut acarii, cantonierii, manipulanții de bariere, dar au rămas cantoanele și alte dependințe, astăzi fără utilitate. Cîteva exemple, pe ruta București—Mărășești întîlnim la km 23, 56, 71 și 85 (ultimele două clădiri cu etaj) precum și în perimetrul stațiilor Mizil, Zolța, Rîmnicu-Sărat și Sihlea. Părăsite, părăginite, fără uși și ferestre, cu spărturi în structură, devenite zone ale nimănui — iată ce au ajuns aceste clădiri.

Pe unele, se pare că ideea conservării le-a ferit, pe moment, de ruinare. Nimeni nu se ocupă concret de soarta lor ,decît în cazuri izolate, cantoanele părăsite constituindu-se într-o inadmisibilă stare de nepăsare față de conservarea și dezvoltarea proprietății de stat. Am întrebat factori cu atribuții despre soarta lor. Iată ce am aflat la secția L-4 Focșani din cadrul Regionalei C.F. Galați : „Clădirile care au fost amortizate s-au propus pentru demolare. La celelalte s-au luat măsuri în vederea găsirii altor utilități : un număr de clădiri au fost conservate, dar răufăcătorii neidentificați le-au devastat" (ing. Vasile Ilie, șeful secției).

Recent, la Mărășești, am asistat la o demolare : operațiunea s-a efectuat cu buldozerul, nu s-a recuperat nici un fel de material. S-a scăpat doar de o clădire inutilă ! Trist, dar adevărat.

Totuși, pentru salvarea cantoanelor, există soluții constructive, realiste. Una ar fi, după cum s-a văzut, stabilirea altor utilități, destinații concrete pentru clădirile respective. Alta ar fi o demolare cu atenție, în scopul valorificării cît de cît a materialelor. Oricum, aceste cantoane nu pot fi lăsate la voia hazardului, sub controlul persoanelor certate cu legea. Așteptăm intervenția urgentă a celor ce răspund de resortul respectiv, întrucît este vorba de o situație existentă în toate regionalele de căi ferate, întrucît este vorba de avutul obștesc, de proprietatea socialistă. Sperăm că nu se va căuta doar un... acar Păun, răspunzător de „Cantonul părăsit..."

NICOLAE DRULEA

Interesați firesc de toate cîte se întîmplă sub ochii lor spre mai binele tuturor, la soarta unui spațiu comercial la care ne-am mai referit în paginile revistei. E vorba de localul situat pe artera care leagă Piața Scînteii de Bulevardul Expoziției, în vecinătatea stațiilor de tramvai și autobuze, lîngă magazinul de artizanat și Punctul farmaceutic și în care a funcționat o unitate aparținînd de IAPL Amzei. De cîtăva vreme firma a dispărut, iar spațiul supus, din cîte se poate bănui prin vitrine, unei necesare renovări. Făcîndu-ne datoria am adus la cunoștință factorilor interesați sugestia unor cetățeni ca acest spațiu să-și găsească în urma recondiționării o destinație mai adecvată necesităților : să devină o cofetărie sau o patiserie, să desfacă băuturi răcoritoare în locul oricăror alte băuturi, pentru că o astfel de unitate lipsește din această zonă dens populată și de cei tineri. Nu avem cunoștință de ecoul propunerii noastre. În schimb constatăm, dimpreună cu cei ce ni s-au adresat, că nesocotind normele după care comerțul se face în mod civilizat, sub acoperirea unor firme ce divulgă identitatea comercianților, aici, în locul pomenit (unii îi zic „Perdeluța", alții în alte feluri) se desfășoară la ore neprecizate de vreun orar, seara și duminica mai ales, un comerț evaziliicit cu băuturi. Se vinde bere ce se consumă pe trotuar, pe marginea vitrinelor, pe niște lăzi de ambalaj, alcătuind un spectacol degradant și jenant. E cazul să înceteze. Amatorii de băuturi pot găsi în condiții civilizate locuri în frumoasele restaurante din împrejurimi. Sperăm ca măcar de data asta pledoaria noastră pentru sucuri, ape minerale, înghețate și prăjituri și pentru civilizație să fie receptată cu promptitudine.

● La sesiunea Comitetului Permanent al Adunării Naționale Populare a R.P. Chineze, desfășurată recent la Beijing, a fost adoptată o rezoluție în care sînt sprijinite „măsurile privind curmarea recentei rebeliuni contrarevoluționare" și se cere Consiliului de Stat (guvernului) să-și îndeplinească sarcina ameliorării situației din economie ,adîncirii reformei și întăririi politicii de deschidere spre exterior, pentru continuarea promovării dezvoltării economice într-un mod stabil și coordonat. În rezoluție se arată că trebuie depuse eforturi în continuare pentru îmbunătățirea democrației socialiste și sistemului legal, precum și a sistemului Adunării Naționale Populare. Cetățenii sînt chemați să apere stabilitatea și unitatea țării. ● Un purtător de cuvînt al Consiliului de Stat al R.P. Chineze a declarat că aplicarea în continuare a legii marțiale în unele părți din Beijing va contribui la stabilizarea situației din capitală, la protejarea locuitorilor orașului și a străinilor. El a precizat că guvernele, organizațiile și persoanele individuale care doresc să mențină relații prietenești cu China trebuie să renunțe la condiționarea prealabilă a acestora de abolirea legii marțiale, abolire ce nu va putea fi făcută decît în momentul restabilirii depline a ordinii sociale.

● Biroul Politic al C.C. al P.C. din din Grecia apreciază că alcătuirea guvernului de tranziție al premierului Tzannis Tzannetakis constituie cea mai bună soluție pentru însănătoșirea politică și ieșirea democratică din criza guvernamentală. Sprijinirea acestui guvern de către Coaliția Stîngii și Progresului, precizează Biroul Politic, nu echivalează însă cu o guvernare în comun a grupării conservatoare și a forțelor de stînga și nici nu reprezintă un compromis în ceea ce privește poziția și programul acestora din urmă.

● Premierul desemnat al Italiei, Giulio Andreotti, a avut consultări cu liderii partidelor politice reprezentate în parlament, în vederea formării noului guvern al țării. Într-o declarație de presă, Andreotti a arătat că este conștient de dificultățile cărora va trebui să le facă față în misiunea de alcătuire a guvernului. El a arătat că va acționa pentru reconstituirea coaliției guvernamentale pentapartite între partidele democrat-creștin, socialist, social-democrat, republican și liberal.

● Studiind fotografiile transmise din Cosmos de stația interplanetară „Voyager—2", oamenii de știință americani au descoperit un nou satelit, al treilea, al planetei Neptun. În prezent, „Voyager—2", lansată în anul 1977, se apropie cu o viteză uriașă de această planetă, cea mai îndepărtată a sistemului solar. Satelitul descoperit este de cinci ori mai mic decît Luna. Cercetătorii speră că la sfîrșitul lui august ,cînd sonda „Voyager —2" va trece la distanța de numai 5 000 de kilometri de Neptun, știința va obține noi date atît despre planetă, cît și despre sateliții ei.

● La 1 aprilie anul acesta populația Albaniei era de 3,18 milioane de locuitori iar populația Vietnamului era de 64,4 de milioane de locuitori.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Parlamente și parlamentari

La ele acasă, în diferite țări ale lumii, parlamentele au vechimi diferite, de la secole multe la doar cîțiva ani, și roluri diferite — de primă mînă, hotărîtoare, în unele părți, pur formale în altele. Însă oricare le-ar fi parlamentelor structura, tradițiile și puterea reală, numitorul comun al activității lor îl constituie unele prerogative sine qua non : parlamentele sînt foruri de dezbatere a problemelor (după cum arată și etimologia cuvîntului care le desemnează) și de trasare a cadrului juridic pentru funcționarea instituțiilor dintr-o țară sau alta. Ideea de a folosi experiența legislativă a parlamentarilor pentru elaborarea și aplicarea unor norme de conduită internațională care să răspundă principiilor de justiție și de echitate a apărut către sfîrșitul secolului trecut. Așa a luat naștere, cu o sută de ani în urmă, Uniunea Interparlamentară, organizația politică internațională cu cele mai vechi state de serviciu.

Cercetînd preocupările de astăzi ale venerabilei instituții, în speță, dimensiunea internațională a activității parlamentelor și parlamentarilor, constatăm că în atenția mișcării interparlamentare se află, printre altele : oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, dezvoltarea relațiilor dintre state pe principiile dreptului internațional, edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, rezolvarea pe calea tratativelor a diferendelor dintre state, soluționarea problemelor grave ale economiei mondiale. Dar acestea sînt, de fapt, cele mai importante probleme cu care se confruntă omenirea în momentul de față, ele fac obiectul preocupărilor tuturor guvernelor și oamenilor politici de pe glob, ca și a numeroase organizații și foruri internaționale. Pot oare parlamentele și parlamentarii, Uniunea Interparlamentară să le rezolve ? Legat de aceasta, se impun cîteva precizări. Soluționarea chestiunilor enumerate și a altora cade în sarcina conducerilor politice, a guvernelor statelor lumii. Nu există vreun for care să poată lua hotăriri în locul statelor. Și așa cum, de pildă, O.N.U. nu este un guvern mondial, nici Uniunea Interparlamentară nu este un parlament mondial. Însă cu toate acestea, organizațiile internaționale, cele amintite și altele, nu au doar un rol decorativ, cum susțin unii critici, ci atribuții reale, care sînt însă circumscrise, delimitate și exercitate cu mijloace specifice. În ceea ce privește mișcarea interparlamentară, desfășurată sub egida instituției centenare, ea este ținută să stimuleze căutările de modalități cît mai eficiente prin care parlamentele să poată da expresie preocupărilor opiniei publice mondiale, să determine guvernele să manifeste voința politică necesară pentru convenirea de acorduri menite să asigure instaurarea în lume a unui climat de bunăvoință, colaborare și pace. Înțeleasă așa, cerîndu-se deci de la ea doar atît cît poate da, doar atît cît este normal să se ceară, misiunea mișcării interparlamentare apare ca importantă și se poate vorbi de utilitatea eforturilor pentru ca această misiune să fie îndeplinită cu succes, pentru că rolul mișcării, al organizației care o tutelează să fie tot mai sporit iar eficiența lor tot mai mare.

În acest sens au acționat fără neasmîrș, forul ei legislativ suprem, Marea Adunare Națională. La București au avut loc reuniuni și colocvii ale Uniunii Interparlamentare, în cadrul cărora au fost abordate, printre altele, probleme ale dezarmării, ale educării tineretului în spiritul înțelegerii, cooperării și păcii internaționale, probleme ale eradicării discriminării rasiale și a politicii de apartheid, probleme privind instaurarea unui nou sistem de relații economice internaționale. Marea Adunare Națională a chemat parlamentele și pe parlamentarii din Europa și din întreaga lume la acțiune politică susținută pentru interzicerea armelor nucleare, reducerea radicală a armamentelor convenționale, renunțarea cu desăvîrșire la forță și soluționarea conflictelor exclusiv pe cale pașnică, pentru abordarea în spiritul echității a problemelor social-economice care afectează milioane de locuitori ai planetei.

Așadar, dacă examinăm latura internațională a activității lor, posibilitățile lor reale de a influența mersul evenimentelor pe mapamond, se poate spune că parlamentele, parlamentarii, Uniunea Interparlamentară au menirea de a participa, ca exponenți ai opiniei publice din fiecare țară, ai opiniei publice mondiale, la unirea eforturilor pe glob pentru o politică de pace și colaborare, pentru o nouă ordine economică internațională, pentru progresul economico-social și dezvoltarea fără opreliști a tuturor statelor.

ION D. GOIA ■

Din noua arhitectură a Bejingului

Terorismul toxic

În ultimele luni, în presa internațională au apărut foarte frecvent știri care pun în evidență un fenomen caracteristic pentru mentalitatea care continuă să stea la baza acțiunii politice a unor state occidentale : traficul ilegal de deșeuri toxice către țările în curs de dezvoltare. Accelerarea dezvoltării industriale, în ultimii ani, și accentul pus în tot mai mare măsură pe energia nucleară, au găsit nepregătite țările dezvoltate în ce privește modul în care să elimine cantitatea tot mai mare de deșeuri toxice, o problemă foarte costisitoare, care nu aduce profituri. Și marile companii multinaționale, puternicele concerne capitaliste au găsit „soluția" : să plaseze aceste reziduuri cît mai departe de Occident, în lumea a treia, care părea să fie „o ladă de gunoi" ideală : America Latină pentru S.U.A. și Africa orientală pentru țările vest-europene.

Și, iată, în paralel cu dezvoltarea țărilor bogate, a apărut o activitate mai puțin cunoscută, foarte bănoasă pentru traficanții lipsiți de scrupule, un adevărat pericol pentru țările sărace, împotriva cărora s-a declanșat un adevărat „terorism toxic", cum îl numea un expert mexican. Multă vreme această activitate a fost desfășurată în cea mai desăvîrșită clandestinitate, în mare secret, sau sub eticheta unui așa-zis „transfer de tehnologie". Dar escrocheriile nu au viață lungă. Dezvăluirea acestor practici nocive a dezlănțuit o furtună de proteste, chiar și în țările dezvoltate. În Italia, una din țările occidentale care produce cele mai multe reziduuri toxice, organizația ecologică „Liga del ambiente" a denunțat transporturile navale ale celor pe care îi denumește „eco-escrocii", care se protează la comerțul murdar de a transporta ilicit în alte țări deșeurile periculoase. Firește, nu pe gratis, ci la un preț de 2,5 dolari kilogramul, încărcăturile depășind uneori două mii de tone de asemenea substanțe pernicioase. Organizația italiană arăta că cea mai mare parte a acestei încărcături letale ajunge în partea orientală a Africii, unde firmele respective recurg adesea la practica coruperii unor autorități locale. Lumea bogată preferă să plătească sume considerabile decît să trateze aceste substanțe în propriile țări.

Pentru a avea o idee asupra sumelor ce se realizează pentru transportul deșeurilor toxice, să amintim că guvernul Guineii-Bissau a respins o ofertă de 600 milioane dolari, deci de trei ori mai mare decît produsul intern brut al acestei țări, oferită de două firme engleze pentru tratarea și depozitarea în această țară africană a reziduurilor periculoase. Jose Vargas, reprezentant pentru America Latină al Organizației Internaționale a uniunilor de consumatori, evidențiia că exportul de deșeuri toxice de către țările industrializate reprezintă o formă de terorism internațional împotriva lumii a treia. Organizația ecologică internațională „Greenpeace" arăta, într-un studiu difuzat în Belgia, că în ultimii ani s-au realizat cel puțin 115 transporturi de asemenea deșeuri către țări din America Latină și Africa.

Firește, în fața acestei situații grave s-au înmulțit vocile care cer luarea de măsuri, inclusiv în domeniul legislației naționale și internaționale pentru a evita depozitarea acestor reziduuri în țări care nu posedă tehnologia necesară pentru a le trata, ceea ce reprezintă o adevărată crimă ecologică. La cererea Consiliului economic și social al Națiunilor Unite (ECOSOC), secretarul general al ON.U., Javier Perez de Cuellar, a prezentat un raport în care semnalează creșterea continuă a traficului de deșeuri periculoase.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Fotbal, ghinioane și totemuri

Un urlet demențial răbufnește în stradă. Trecătorul neavizat rămîne blocat, șocat, stupefiat. La Abidjan are loc un meci de fotbal, doar un meci de fotbal între două echipe africane. Spectator involuntar al freneziei sportive, reporterul săptămînalului „Paris Match" presupune că înțeleptul Seneca a trăit sentimente asemănătoare în vila sa de pe Palatin, ascultînd răcnetele din Colisseum. Cu mica diferență că pe timpul romanilor singele curgea în arenă, iar azi — în tribune. Groaznicul răget de hienă la vinătoare se aude din nou. Se pare că masacrul de la Heysel a fost o joacă pe lîngă măcelul ce se desfășoară aici. Și totuși, carnagiul este doar vocal. Nu moare nimeni, deși suporterii celor două formații își aruncă priviri asasine. Turbulenții ajung în stradă, agitația este maximă, iar poliția înarmată cu scuturi și grele bastoane de cauciuc șarjează. Asupra compatrioților înnebuniți de patimă, care doresc, nici mai mult nici mai puțin, sîngele învingătorilor și al suporterilor acestora. Un trecător explică, cu calmul celui care a văzut de multe ori asemenea scene, că atacul forțelor de ordine este perfect justificat, împiedicîndu-i astfel pe suporterii echipei învinse să-i linșeze pe învingători. Ce interes mai poate prezenta o întîlnire sportivă dacă cei mai bun cîștigă ? Cam aceasta ar fi sensul paradoxului care bîntuie prin mințile înfierbîntate ale fanilor. Și dacă e nevoie să fie cineva linșat, atunci — ca pe vremea romanilor — învinsul să fie acela !

Reacțiile violente sînt greu de înțeles și de scuzat, indiferent de partea cui s-ar afla dreptatea. Și totuși scandalul are un mobil de care oficial nu se vorbește. Seara, la televiziune, căpitanul învinșilor nu găsește explicația eșecului. „Am făcut totul pentru a cîștiga", spune el cu o privire misterioasă. Nu chiar totul, comentează un avizat, care explică reporterului perplex că farmecele n-au fost bune sau au fost descoperite de echipa adversă și anihilate. Fără un cocoș negru sau o pereche de falnice mustăți de motan îngropate în poarta adversă, succesul e improbabil. Ei bine, ce influență pot avea funeraliile unei galinacee sau podoaba țe-

Prețul sănătății

Criza în domeniul asistenței medicale din Marea Britanie nu este de dată recentă, dar în prezent ea a ajuns la un punct critic, impunînd guvernului găsirea unei soluții pentru ieșirea din impas. Pînă în prezent asistența medicală era aplicată în mod uniform tuturor pacienților. Fiecare cetățean opta pentru un medic curant, iar în cazul unei intervenții chirurgicale era îndrumat spre o clinică. Fondurile erau asigurate din asistența socială, fiind dirijate de consiliul administrației al fiecărei localități. Acest mod era considerat ca fiind un bastion al socialismului, de care guvernul trebuia să scape. Soluția : libera concurență, cea care asigură îngrijirea medicală în funcție de contul pe care-l au în bancă. În loc să se sporească fondurile alocate acestui sector s-a hotărît să se aplice legea pieței, adică a cererii și ofertei. Aceasta ar duce, după cum susține David Owen, liderul partidului social democrat, medic de profesie, la un tratament de primă mînă pentru cei bogați și de mîna a zecea pentru cei săraci. Clinicile și spitalele ar avea posibilitatea să stabilească tarife proprii, apartamente cu dotări speciale pentru pacienți la un preț de cost adecvat ofertei. Pe de altă parte, doctori cu un număr de peste 11 000 de pacienți vor primi fonduri de la asistența socială (plătite de pacienți) fiind îndrituiți să negocieze direct cu spitalele pentru operații, analize etc., ceea ce va duce la anumite „favoritisme". Bolnavii suferind de afecțiuni cronice, cei în vîrstă precum și cei afectați de boli incurabile vor fi, în noile condiții, evitați de către doctori deoarece încarcă nota de plată și scad beneficiile.

În jungla dură a profitului cu orice chip, sănătatea și boala sînt pe cale să devină mărfuri.

DAN DĂNUȚ DORU ■

poasă a unui biet pisic asupra driblingului sau șutului imparabil ? Numai în acest fel victoria este asigurată, consideră, fără excepție, jucătorii și suporterii africani. Iar dacă adversarii află de la vreun trădător locul înhumării rituale, totul e pierdut. Ceea ce se pare că s-a întîmplat și la meciul cu pricina, de unde și pofta de singe a învinșilor. Oricum, sînt oameni pe continent care au aici mai multă încredere în practicile oculte decît în antrenamentul temeinic și în talentul propriilor jucători. O echipă este performantă și în culmea formei ? Excelent ! Dar dacă n-are de partea ei și cea de a doua forță — puterea magică — se alege praful de toată tehnica și tactica.

Sînt Cluburi de fotbal care cheltuiesc averi pentru a dobîndi talismane infailibile și ajutorul unor vrăjitori renumiți. Pentru un succes sigur, membrii unei echipe din Senegal au fost sfătuiți de un asemenea mag să se scalde în lapte de vacă. Și nu în cel cumpărat de la magazine, ci în lapte proaspăt muls. Imediat a fost cumpărată o cireadă, adusă la locul faptei și jucătorii îmbăiați în lapte de vacă, nu însă de măgăriță, ca Messalina. Într-un meci pentru cupa Africii „elefanții" din Abidjan au pierdut un talisman pe care tot timpul meciului n-au încetat să-l caute prin iarbă. Să joci și fotbal și, în același timp, să cauți și amulete prin iarbă sînt două activități incompatibile. Așa că... Vinovați de înfrîngere au fost bineînțeles cei care au furat obiectul menit să asigure o victorie clară a „Elefanților" și nu aceștia din urmă care, în loc să joace, orbecăiau prin iarbă în căutarea... victoriei.

Ce să ne mai mirăm de existența unor asemenea practici în fotbalul african, cînd marele constructor francez de avioane Marcel Dassault nu se desparte de ani de zile de un trifoi cu patru foi, pe care îl consideră izvorul succesului său, cînd un mare editor francez nu semnează nici un contract dacă nu ține în mînă o anume castană, cînd mulți intelectuali rasați consideră că răsturnarea solniței pe masă aduce ghinion dacă nu arunci imediat puțină sare peste umărul drept ?

IOAN ROȘCA

Lumea se amuză

După N.B.I. (R.D.G.)

Vedeți inscripția de pe acest document ? Știți ce înseamnă „no forn" ? Îl întreabă pe corespondentul ziarului „La Repubblica" specialistul militar american William Arkin, arătîndu-i copia telegramei „top secret" care confirmă că în incidentul petrecut în 1975 în largul coastelor Siciliei, la bordul crucișătorului american U.S.S. Belknap se aflau arme nucleare. „No forn" înseamnă „no foreign dissemination", cu alte cuvinte tăcere totală, chiar și față de aliații din cadrul pactului N.A.T.O.

Arkin este specialist în probleme militare. După ce a lucrat timp de patru ani în cadrul armatei americane s-a specializat în probleme nucleare și acum, la numai 33 ani conduce programul pentru securitate națională al I.P.S. (Institute for Policy Studies) care este cel mai cunoscut centru de studii și contrainformații „de stînga" din Washington. Arkin a fost cel care, în colaborare cu organizația Greenpeace a realizat o anchetă detaliată cu privire la incidentele nucleare în care a fost angrenată marina americană, concluziile anchetei fiind publicate sub forma unui raport, la începutul lunii iunie a.c. Cercetările lui sînt cele care au dus — printre altele — la descoperirea acelei bombe atomice care a fost „pierdută" în largul coastelor Japoniei și care de cîțiva zeci de ani „se odihnește" pe fundul mării. Iar acum tot el a clarificat un alt capitol al raportului : incidentul sicilian. „N-a fost ușor să reconstruiesc incidentul" recunoaște Arkin. „The Navy, marina americană, a încercat în toate felurile să ingroape știrea. Dar noi am reușit totuși să punem mîna pe telegrama secretă. Și am nimerit drept la țintă". Este vorba de mesajul transmis de contraamiralul Eugene Caroll, care comanda portavionul flotei a șasea americane, John Kennedy, nava care s-a ciocnit de un crucișător purtător de arme nucleare, declanșînd un incendiu la bordul acestuia din urmă.

Telegrama conținea acel „Broken arrow" (săgeata frîntă), codul de maximă alarmă pentru Navy, și vorbea despre pericolul nuclear legat de incident. „Există numeroase riscuri — se comunica în textul adresat Pentagonului — ca armele nucleare de la bordul navei Belknap să fie afectate de incendiu și de exploziile determinate de ciocnire. În momentul actual nu avem nici un contact direct cu Belknap. Nu există confirmări că ar călători cu arme nucleare. Nici una, repet nici una dintre bombele de pe Kennedy nu a fost afectată de incident". Astfel raporta Caroll acele ore de tensiune în care nu se știa dacă avea sau nu să se declanșeze un dezastru nuclear iar nava Belknap părea un munte de foc. „Apoi am văzut că flăcările spintecaseră centrul navei. În realitate nu-i suficient un incendiu ca să provoace explozia. Dar putea contamina totul cu radiații nucleare".

Știrea incidentului a fost, la vremea ei, dată publicității de către ziarele americane începînd cu „Washington Post". Dar aceasta n-a convins Pentagonul să dea explicații. Purtătorul de cuvînt al Ministerului apărării a refuzat să comenteze raportul elaborat de către Institute for Policy Studies împreună cu Greenpeace, susținînd că politica Statelor Unite a fost întotdeauna aceea de a nu confirma și nici dezminți prezența armelor atomice la bordul unităților ei navale.

Dar să vedem cum s-au desfășurat incidentele din 1975, în timpul acelui exercițiu aeronavale a flotei a șasea americane la 78 mile marine depărtare, spre răsărit, de portul Augusta din Sicilia, în care crucișătorul Belknap purta cu sine 60 rachete Terrier, proiectile balistice de suprafață, antiaeriene și antinavale, avînd fiecare o încărcătură nucleară de o kilotonă (W 45—0).

Încă un dosar rămas pînă de curînd secret

Iată cum l-au înregistrat înșiși protagoniștii :

Sîmbătă 21 noiembrie 1973 :

orele 21,50 : sînt în plină desfășurare exercițiile flotei a șasea americane, denumite „Silver Fox". E noapte, marea e furtunoasă, plouă. În larg, în dreptul portului Augusta, la circa 78 mile est de coasta siciliană, grupuri de avioane de vînătoare decolează și aterizează pe portavionul John Kennedy. Nava amiral semnalează celorlalte nave să vireze spre stînga. Toate execută ordinul cu excepția crucișătorului Belknap ;

orele 21,55 : Nava amiral insistă și ordonă din nou lui Belknap să vireze, dar acesta nu răspunde. Există dificultăți de comunicare iar marea agitată îngreunează manevrele. Nava Kennedy la inițiativa, pune în funcțiune turbinele și face „marș-arier" ;

orele 21,50 : manevra nu poate evita coliziunea. Belknap se izbește de flancul sting al portavionului și își înfige partea anterioară sub puntea de decolare a portavionului Kennedy. În ciocnire se prăbușește catargul crucișătorului, căzînd pe covertă. Se deschid colectoarele care transportă carburantul pentru aprovizionarea avioanelor de vînătoare. Benzina se scurge pe Belknap care începe să ia foc. Incendiul se propagă pe ambele nave, alimentat de combustibilul care se scurge din țevile sparte ;

orele 22,06 : USS Claude Vricketts (DDG-5), o navă de sprijin care navighează la 3,5 mile de locul incidentului, își schimbă ruta și se apropie, în încercarea de a ajuta nava Belknap. Se apropie de ea pe latura liberă dar chiar în momentul acela încep să explodeze primele muniții la bordul acestuia. Incendiul este tot mai puternic și cuprinde întreaga punte a lui Belknap ;

orele 22,27 : izbucnesc două incendii și la bordul navei Kennedy. Toate navele primesc ordinul să ia măsuri de precauție. Să ajute crucișătorul în dificultate dar să evite să se pună în situații primejdioase. Cîteva bucăți de materiale, în flăcări, de pe Belknap cad pe puntea navei Vricketts și provoacă noi incendii și pe aceasta din urmă ;

orele 22,43 : se reușește stingerea incendiilor de pe cele două părți ale portavionului Kennedy ;

orele 22,52 : nava USS Dale (CG 19), un crucișător cu rachete teleghidate, este destinată să funcționeze ca spital și găzduiește 8 marinari de pe Belknap, care au suferit arsuri grave ;

orele 22,53 : în timpul agitatelor operațiuni de stingere a incendiilor nava Vricketts se lovește de Belknap dar fără mari daune. La bordul portavionului, amiralul Eugene Caroll, comandantul task-force, lansează alarma „Broken arrow". Se teme că rachetele Terrier W 45 cu capete nucleare, aflate în hambarul de la prova navei Belknap ar putea fi afectate de o posibilă explozie ;

orele 22,57 : flăcările ajung la flancul sting al portavionului Kennedy și se propagă pe punțile de la al doilea și al treilea nivel.

orele 23,26 : în sfîrșit incendiile de la bordul portavionului sînt sub control ;

orele 23,30 : nava USS Pharis (FF-1094), o fregată care participă la exercitații este însărcinată să acorde sprijin portavionului Kennedy unde există pericolul izbucnirii unor noi incendii.

orele 23,53 : nava Vricketts comunică în S.U.A. un mesaj prin care se explică situația și se exclude riscul de radiații la bordul crucișătorului Belknap ;

orele 24,08 : Belknap e înclinat puternic pe flancul drept ; e îngreunat de apa folosită de hidranți pentru stingerea diverselor incendii ;

orele 24,28 : Vricketts se izbește din nou de Belknap în încercarea de a se apropia de acesta. Marea în furtună face ca manevra să devină periculoasă și navele își ciocnesc violent flancurile, de cîteva ori ;

orele 01,24 : s-au lichidat toate incendiile de pe Belknap ;

orele 02,08 : din continuele ciocniri cu Belknap, Vricketts înregistrează stricăciuni grave pe flancul sting ;

orele 02,21 : comandantul navei Vricketts decide să se îndepărteze de Belknap. Ia această inițiativă fără să se consulte cu cineva și fără să respecte ordinul contraamiralului Shultz, de a rămîne în dreptul flancului crucișătorului ;

orele 02,30 : principalele incendii de pe Kennedy au fost localizate dar pînă în zori vor continua să mai ardă mici focare ;

orele 03,55 : contratorpilorul USS Bordelon (DD 881) e însărcinat să remorcheze crucișătorul Belknap pînă în portul Augusta din Sicilia ;

orele 04,58 : izbucnește un nou incendiu la bordul Belknap ;

orele 05,21 : la bordul crucișătorului Belknap se mai zăresc încă flăcări arzînd pe puntea principală ;

orele 05,42 : comandantul lui Belknap comunică stingerea tuturor focarelor de incendiu ;

orele 06,03 : izbucnește un nou incendiu pe puntea de la nivelul al doilea a portavionului Kennedy ;

orele 06,38 : Bordelon începe operațiunea de remorcare a navei Belknap spre portul Augusta ;

orele 07,57 : sînt stinse toate incendiile și la bordul portavionului. Încetează alarma. Se suspendă exercițiu.

În portul Augusta crucișătorul Belknap avea să-și transfere cele 60 rachete pe o altă navă. Apoi s-a reîntors în Statele Unite, la baza din Philadelphia unde lucrările de refacere a navei aveau să dureze patru ani. Acum crucișătorul Belknap este din nou în serviciu, în Mediterana. Paolo Guglielmi, reprezentantul Greenpeace Italia și coautor al studiului privind incidentul, declara : „Abia mai tîrziu s-a aflat că flăcările ajuseseră la numai 15 metri de stiva plină cu rachete. Marina S.U.A. a recunoscut pînă acum un singur incident cu arme nucleare : pierderea unei bombe H în largul coastelor Japoniei. Dar și în acel caz a menținut, afirmînd că bomba se afla la 300 mile marine de coastă. În realitate, așa cum s-a văzut, ea se afla la numai 70 mile de țărmul Japoniei".

ȘTEFAN UDRESCU

Breviar științific

Țesătură ce își schimbă culoarea

Pe unul din țărmurile însorite ale Japoniei o tînără, în costum de baie de culoare roșie, făcea plajă. După un timp s-a ridicat, s-a apropiat de malul mării și a început să intre în apă. Pe măsură ce costumul a început să se ude, el a devenit roz, apoi portocaliu și în final albastru. Cînd tînăra a ieșit din apă și costumul a început să se usuce, el și-a redobîndit, treptat, culoarea inițială, trecînd în sens invers prin nuanțele arătate mai sus. Este vorba de o confecție executată dintr-o țesătură specială din fibre de polimeri, care își schimbă culoarea la umiditate, ce a fost realizată de Institutul textil de stat din Japonia.

Orașul dispărut Ys

Într-o legendă, din Bretania, se povestește că viața orașului Lutece era considerată, în vechime, asemănătoare cu aceea a orașului Ys, aflat în apropierea coastei bretane și care într-o bună zi a fost acoperit de valurile oceanului. Astfel Lutece a căpătat numele de „Par-Ys", adică asemănător lui Ys, iar cu vremea „Y" s-a transformat în „i", orașul Lutece numindu-se Paris. Oamenii de știință încearcă acum să descifreze misterul ce învăluie legendarul oraș Ys, căruia marea l-a devenit mormînt, în secolul V. În acest scop Ernest Renan a studiat vechile arhive bretane și a încercat să separe legenda de realitate. Conform datelor obținute pînă în prezent, al treilea suveran bretan, numit Grallon, își avea reședința în acest oraș iar pînă în 1792 în această regiune exista obiceiul să se oficieze anual, o slujbă a mării, în memoria locuitorilor din Ys, care au dispărut „în urma unui flux uriaș", așa cum afirmă cronicile. Azi, lîngă localitatea Douarnenes se pot distinge în apa oceanului, cînd este liniștită și în timpul refluxului, vestigii ale unor drumuri romane ce par că duc spre orașul dispărut, iar pe fund se mai zăresc un fel de blocuri ce nu par a fi stînci. Deocamdată ipoteze, dar cercetările viitoare poate că vor aduce lumină și în ceea ce privește înfloritorul oraș de altădată Ys.

AUREL DIANU

Filatelia, o vitamină pentru suflet

Cine-a gustat din frumusețile filateliei, poate oricînd spune ca-n vechiul șlagăr : „mi te-ai lipit de suflet ca marca de scrisoare". Căci, pînă la urmă, timbrul poștal nu este doar un pașaport al dorului sau al unei vești, ci și o poveste frumoasă pentru toate vîrstele. Răsfoind seara la lumina lămpii un clasor, gîndul pornește în lungi călătorii pe cărările planetei, prin paginile istoriei de ieri și de azi, prin viețile și pînzele pictorilor, prin universul tainic al florilor și păsărilor. O lume fascinantă freamătă în coloratul pătrățel cu zimți. Care copilărie n-a alergat cu cîțiva lei în pumn la chioșcul din colț să cumpere un plic cu timbre ? Ca să afle din el despre Mozambic și Peru, despre Irlanda și Indonezia, despre Mozart și Rembrandt. Poate că, tocmai în această frumoasă pasiune, noi, adulții căutăm și-un strop de copilărie ! Viața filateliștilor are ritm și farmec. Schimbînd o serie despre cosmos cu una despre atletism, puștiul în pantaloni scurți devine prietenul pensionarului. Se aranjează cu penseta colecții de mii de timbre, se pun la cale expoziții și concursuri.

De curînd, filiala bucureșteană a Asociației Filateliștilor din R.S. România a organizat „Expoziția națională de filatelie cu tematică generală". Pe aproape 500 de panouri, pasionații din toată țara au expus frumoase colecții grupate în jurul unor idei generoase. Mai mult ca oricînd am înțeles de ce filatelia înseamnă pe lîngă divertisment și cultură, educație.

În jurul temei „România, trecut glorios, prezent luminos", ploieșteanul Aurel Grigorescu a adunat timbre cu figura lui Burebista și cu inaugurarea Canalului Dunăre-Marea Neagră, o scrisoare de peste o sută de ani purtînd o marcă poștală emisă în 1863 în onoarea lui Cuza și cîteva serii despre politica de pace a țării noastre. Colecția Irinei Lupoianu ne prezintă femeia mamă, savant, cosmonaut, medic, omagiată în emisiunile poștale. Constantin Milu a primit medalia de aur pentru exponatele sale filatelice care urmăresc drumul Jocurilor Olimpice și, mai ales, pentru cea mai valoroasă serie de timbre pe această temă emise de Grecia în 1896. Vizitatorii au putut admira emisiunile poștale românești despre Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților din 1953 de la București avînd tipărit cuvîntul Pace în 20 de limbi, din colecția studentului Tudor Pătrol și timbrele din toată lumea adunate de profesorul Dan Anghelescu în jurul temei „Studiul Atomului", seriile elevei Laura Vinturiș dedicate oamenilor de seamă ai țării și mărcile poștale cu imagini de baraje strînse cu migală de Ion Șahinian. Premiul de originalitate a fost obținut de arădeanul Cornel Telecan care, sub titlul „Cecitate", a grupat timbre ilustrînd munca nevăzătorilor și efortul lor de a duce o viață normală. Cîteva reprezintă rarități filatelice concepute în Braille. A avut succes colecția de maximafilie în care ilustrata poștală, marca și ștampila urmăresc aceeași temă. Vecine cu ele, cîteva versuri servind ideea și beneficiind de titluri inspirate : „Poet nepereche", „Cosînzeana geto-dacă", „Vîrsta întrebărilor".

Filatelia, o pasiune frumoasă și instructivă, o vitamină pentru suflet.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Conferința pe țară a mișcării sportive

Răspundere, disciplină, performanță

La începutul acestei săptămîni s-au desfășurat în Capitală lucrările Conferinței pe țară a mișcării sportive, eveniment înscris să ofere o imagine de sinteză a problematicii actuale din sportul românesc și să traseze, în litera și spiritul lor, căile de dezvoltare ale acestui important sector al vieții sociale. Prin tematica abordată și prin contextul politic în care a avut loc, această Conferință a racordat sportul românesc la exigențele și preocupările dominante ale acestei perioade, în care întregul popor dezbate documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, programele de dezvoltare multilaterală a patriei în viitorul cincinal și în perspectivă. De aici și responsabilitatea în care participanții la Consfătuire au dezbătut problemaica mișcării sportive în directă dependență cu obiectivele dezvoltării generale a societății noastre, cu documentele programatice elaborate de partid cu privire la toate domeniile vieții economico-sociale.

Amploarea și diversitatea aspectelor pe care le incumbă mișcarea sportivă au fost structurate, în beneficiul direct al întregii dezbateri, de indicațiile, orientările și sarcinile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul adresat Conferinței. Așa cum s-a relevat în concluziile manifestării, acest document reprezintă o veritabilă cartă a principiilor care vor sta la baza organizării și desfășurării întregii activități sportive în perioada următoare, un îndreptar de excepțională valoare teoretică și practică pentru conținutul și obiectivele pe care trebuie să și le asume sportul românesc, în consonanță cu celelalte domenii ale vieții economice și sociale. În acest context, dezbaterile au evidențiat necesitatea unei îmbunătățiri radicale a educației fizice și sportului, a obținerii unei noi calități, superioare din toate punctele de vedere în aceste domenii apreciate de partidul nostru ca deosebit de importante pentru vitalitatea națiunii și integrarea tot mai activă a tuturor cetățenilor în întreaga viață economică și socială a patriei. Ca urmare, se impune lărgirea activității sportive de masă, în care toți tinerii, toți cetățenii să fie antrenați la practicarea exercițiilor fizice, a sportului și turismului, în paralel cu îmbinarea mai strînsă dintre competițiile subsumate „Daciadei" și manifestările din cadrul Festivalului Național „Cîntarea României".

În privința sportului de performanță, s-a reliefat necesitatea organizării întregii activități la nivelul cerințelor mondiale, a dezvoltării ramurilor sportive cuprinse în programul olimpic, a creșterii valorii și standardelor la care se raportează performanțele sportive românești, astfel încît să sporească pozițiile fruntașe pe care le deținem în ierarhia internațională.

De o deosebită importanță, mai ales în contextul din ultima vreme al unor competiții naționale, este indicația cuprinsă în Mesaj referitoare la întărirea caracterului educativ al tuturor formelor de practicare a sportului : **„Întrecerile sportive, se arată în Mesaj, trebuie să devină adevărate școli de cultivare a celor mai înalte trăsături morale specifice societății noastre — spiritul de dăruire, dragostea de muncă și de efort, cinstea și modestia, spiritul de ordine și disciplină, dorința și voința de autodepășire, devotamentul pentru onorarea colectivului reprezentat, pentru reprezentarea la cel mai înalt nivel a culorilor patriei".** Este limpede că în orice întrecere sportivă prioritatea nu trebuie s-o dețină obținerea rezultatului cu orice preț, ci tocmai afirmarea calităților amintite, prin care, desigur, se pot atinge și rezultatele ori performanțele dorite.

Pentru a îndeplini corespunzător și neîntîrziat sarcina acestor mutații calitative în mișcarea sportivă, organismele de specialitate — Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport, federațiile, asociațiile și cluburile sportive — trebuie să-și îmbunătățească radical activitatea, să desfășoare o muncă mai bine organizată, pătrunsă de răspundere, de echitate și disciplină, de ordine și corectitudine în toate etapele și la toate nivelele susținerii ei. De asemenea, în spiritul indicațiilor cuprinse în Mesaj, crește răspunderea organelor și organizațiilor de partid, a organizațiilor de masă și obștești, pentru îndeplinirea fermă a hotărîrilor partidului și statului nostru în domeniul sportului.

Participanții la Conferința pe țară a mișcării sportive au folosit prilejul acestei manifestări pentru a exprima conducerii partidului, personal tovarășului Nicolae Ceaușescu, profunda gratitudine și recunoștință a celor ce iubesc, îndrumă și practică sportul pentru atenția, sprijinul și grija manifestate consecvent față de acest important sector al vieții sociale. Asemenea sentimente s-au regăsit cu vigoare și căldură în Telegrama adresată de participanți tovarășului Nicolae Ceaușescu în încheierea lucrărilor Conferinței, în luările de cuvînt ale tuturor celor care au intervenit în cadrul dezbaterilor.

Îndeplinindu-și mandatul, Conferința a ales noua conducere a C.N.E.F.S., ce reunește 207 membri în Consiliul național, din care 23 în Comitetul Executiv. În Biroul Comitetului Executiv au fost aleși șapte tovarăși : **gl. lt. Constantin Oprițâ — președinte**, Lia Manoliu, Călin Adrian și Ionescu Florin — vicepreședinți, **Mihai Gorum și Petre Croicu — secretari ai C.N.E.F.S.** și Elena Firea, rector al I.E.F.S., membru. Totodată, în conferințele federațiilor, desfășurate ca secțiuni ale Conferinței pe țară, au fost nou aleși 17 președinți de federații (dintr-un total de 32). Tuturor activiștilor din domeniul sportului le dorim mult succes în îndeplinirea sarcinilor care le revin, promițîndu-le, îndeosebi celor nou aleși, potrivit atribuțiilor corespunzătoare, întregul sprijin și dorința de colaborare prin intermediul paginilor de sport ale revistei noastre.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Mila s-a scurtat

Chiar dacă nu face încă parte din programul olimpic, cursa de o milă s-a consacrat în întrecerile atletice, fiind probă în care se omologhează recorduri mondiale și europene. Unitate de măsură promovată de britanici și marinăria lor, mila din atletism a devenit, se pare, o specialitate a sportivelor românce, care în răstimp de șapte ani au doborît de două ori recordul mondial în această probă. Prima dată — Maricica Puică, la Rieti, în 1982, cu timpul de 4:17,44. Această cifră avea să fie coborîtă peste trei ani, în 1985, cînd americanca Mary Decker-Slanley a parcurs distanța în 4:16,72. În sfîrșit, la începutul acestei săptămîni, Paula Ivan readuce în dreptul țării noastre recordul mondial în proba de o milă (succedîndu-i și din acest punct de vedere Maricicăi Puică), oprind cronometrele la 4:15,61 ! Cursa s-a desfășurat pe stadionul din Nisa, în cadrul unui puternic concurs de „Grand Prix", în fața a peste 20 000 spectatori.

După cum anunță agențiile internaționale de presă, cele trei sportive românce care au luat startul în această probă au colaborat excelent, Violeta Beclea (elevă, de asemenea, a antrenorului Ion Puică) impunînd o trenă susținută pe care au valorificat-o. În cele din urmă, Paula Ivan și Doina Melinte — aceasta terminînd pe locul doi, cu timpul de 4:20,39.

Știrea noului record mondial la o milă a eclipsat, pentru o zi, celelalte evenimente sportive de pe continent, cum au fost finalul turneului de la Wimbledon ori campionatele europene de tir. Și nici nu e de mirare că s-a întîmplat așa, întrucît, chiar dacă mila rămîne la lungimea ei intangibilă (de fix 1 609,35 m), după cît de repede e parcursă de sportivele noastre, pare că a devenit mai scurtă ! (O. Știre)

Caravana fotbalului

Odată cu tragerea la sorți din noua ediție a competițiilor intercluburi, caravana europeană a fotbalului s-a pus în mișcare : se vor studia adversarii, se vor face transferuri corespunzătoare, se vor estima șansele de promovare în etapele superioare ș.a.m.d.

Dintr-un telex sosit spre închiderea ediției, extragem „tabloul de concurs" al reprezentantelor noastre :

CUPA U.E.F.A. :

F.C. Porto — **Flacăra Moreni**
F.C. Valencia — **Victoria București**

CUPA CUPELOR :

Dinamo București — învingătoarea turului preliminar dintre Cernomoreț Burgas și Dinamo Tirana

CUPA CAMPIONILOR :

Steaua București — Fram Reykjavik

Indiferent ce ne spune la prima impresie acest verdict al sorților, ne exprimăm încrederea că reprezentantele noastre vor folosi cum se cuvine timpul pînă la respectivele jocuri, astfel, încît, toate, dacă se poate, să promoveze cît mai sus în aceste prestigioase competiții.

CUPA INTERTOTO '89

Ultimele rezultate din grupa a X-a : Spartak Varna 0—2 cu Oergryte Göteborg și 4—3 cu Wismut Aue, Rapid București 3—1 cu Oergryte și 5—0 cu Spartak.

Fault la regulament!

Cu o (în)explicabilă întîrziere — de mai bine de două luni — am putut afla din ziarul de specialitate noile promovate în divizia A de baschet. Dacă în ce privește competiția feminină, nu am avut vreo îndoială față de echipele ce vor evolua în sezonul viitor pe prima scenă, prezentarea uneia dintre noile divizionare A din campionatul masculin a creat nedumerire în rîndurile celor care știu realitatea din teren. Despre ce este vorba ?

Capionatul diviziei secunde de baschet masculin („de tineret", precizarea are importanță ei, veți vedea) s-a încheiat încă pe 30 aprilie, cu următorul clasament : 1. Academia Militară Mecanică Fină II — 22 puncte ; 2. „Oțelinox" Tîrgoviște — 22 puncte ; 3. Automatica București — 21 puncte ; 4. URBIS București — 20 puncte ; 5. Politehnica București — 20 puncte ; 6. CSU Brașov — 18 puncte ; 7. Mecanica Mediaș — 16 puncte ; 8. Politehnica Iași — 16 puncte. Primele două clasate au dreptul să promoveze, dar să vedem care ar fi, corect, aceste prime două clasate !

În prima zi a ultimului turneu de la Tîrgoviște, s-a disputat derbyul Politehnica București — Academia Militară, formații aflate în acel moment, în această ordine, pe primele două locuri. Partida s-a încheiat cu scorul de 93—90 în favoarea „militarilor", dar Politehnica a introdus o contestație, bazîndu-se pe următorul articol din Regulamentul campionatului republican de baschet divizia de tineret B — masculin și feminin — ediția 1988/1989 (capitolul Condiții de participare) : „La jocurile din cadrul turneelor finale (au dreptul să fie înscrișI — n.n.) 12 jucători (oare) din care : 8 opt) jucători (oare) născuți la data de 01 ianuarie 1964 și mai tineri ; 4 (patru) jucători (oare) de orice vîrstă din care numai 3 (trei) pot fi folosiți în același timp pe teren. **Nerespectarea acestor prevederi atrage după sine pierderea jocului prin neprezentare cu 0—2 de către echipa în culpă, fără punct în clasament".** Or, în repriza a doua a întîlnirii (din foaia de arbitraj, de un tip depășit — de ce oare a fost folosită la un astfel de turneu decisiv ? — n-am putut afla exact minutul) antrenorul Academiei Militare, echipă care avea deja în teren trei jucători născuți după 01 ianuarie 1964 (Ivascencu, Vilcinski și Carpen) a mai introdus un „bătrîn", pe Neculce, care a și înscris un coș, consemnat pe respectivul document. La sesizarea băncii tehnice a Politehnicii, arbitrul principal I. Olaru a sancționat cu fault tehnic pe antrenorul „Academiei", pentru schimbare neregulamentară, urmînd ca decizia contestației să fie luată pe calea normală. Ceea ce a și făcut organul federal competent, Comisia centrală de competiții (președintele Mihai Manoliu), care, procedînd normal și corect în ședința din 10 mai (operativitate remarcabilă), a aplicat regulamentul, dînd meci cîștigat Politehnicii, astfel încît primele două clasate urmai a fi „Oțelinox" Tîrgoviște — 22 puncte și Automatica București — 21 puncte.

Dar ceea ce părea o formalitate — ratificarea de către Biroul F.R.B. — s-a schimbat într-o... „modificare", numitul organism decizînd păstrarea rezultatului de pe teren și, deci, legiferarea unei infracțiuni ! „Argumente" ? Din discuțiile cu o parte din membrii Biroului federal am aflat că a fost vorba de doar 20 de secunde de prezență în teren a împricinatului, (deși noi ne aflăm în posesia unei declarații colective semnate de 10 persoane, antrenori și delegați ai unor echipe, prezenți la meci, care apreciază altfel). Și chiar de-ar fi așa, în regulamentul F.R.B. abaterea respectivă n-are vreo limită de timp. Prin analogie, vom aminti că, în divizia A, trebuie să apară, oricînd, la fiecare echipă un al treilea jucător de peste 2 m, cazurile de „5—10 secunde" de „evoluție" a unui asemenea baschetbalist alcătuind o statistică semnificativă pentru formalismul acestei prevederi și pe care, poate, o vom face cîndva (într-un material din care n-ar lipsi nici argumente pentru inutilitatea altor derogări de la regulamentul internațional). În cele din urmă, ni s-a spus : „Nu-i păcat să se piardă un campionat pentru a neglijență ?. Argument sentimental, desigur, dar care naște următoarea replică îndreptățită a celor prejudiciați : „Nu-i păcat să pierzi un campionat, o calificare, fără să fi încălcat niciodată regulamentul ?" Mai ales că tot cei prejudiciați ar putea întreba de ce, echipă bucureșteană fiind, au fost repartizați într-o serie cu 7 „provinciale", iar în cealaltă grupă, tot de 8, au fost prezente celelalte 5 formații din Capitală !

Deci, n-are nici un temei. Ar mai fi însă timp să se facă dreptate, adică pur și simplu să se aplice regulamentul în vigoare ! Lucru pe care sperăm să-l facă, ca un bun augur pentru atribuțiile încredințate, noua conducere a F. R. Baschet și a C.N.E.F.S.

LUCIAN OPREA ■

Cursa anului

Oare cîți dintre noi ne amintim de ei în diminețile invadate de fumul esapamentelor și tipetele nerăbdătoare ale claxoanelor, de scrîșnetul frînelor salvatoare, în diminețile noastre grăbite și importante ? Îi vedem uneori filmați cu încetinitorul, cu spume albe spălîndu-le mușchii lungi, galopînd prin valurile mărunte ale cine știe cărei mări, și, pentru cîteva momente, ne prinde un dor dureros de spații întinse.

Izgoniți din cotidian de aroganța calor-putere, ei se află totuși mult mai aproape de noi decît am crede. La cîțiva zeci de kilometri de București, în incinta Hipodromului din Ploiești, într-un spațiu închis în care sînt vedete, ei pot fi admirați în fiecare duminică, începînd cu orele 9, evoluînd în cursele de trap. Acest sport cu o tradiție de peste 65 de ani în țara noastră reunește la Hipodrom pe toți iubitorii calului, copii, părinți, tineri și bunici, veniți din București, Ploiești, Brașov și de pe Valea Prahovei.

Duminică, 9 iulie, s-a desfășurat cursa cea mai așteptată a fiecărui an, Derby-ul de trap pe 1989. Calul cîștigător de anul acesta, Sinoe, antrenat și condus de campionul de altădată al renumitei curse de steapplechase de la Pardubiče, Dumitru Toduță, a constituit o mare surpriză atît pentru specialiștii în creșterea și antrenarea cailor de rasă, cît și pentru amatorii deveniți, prin frecventarea asiduă a curselor, cunoscători. Calul Sinoe, eroul duminicii hipice de la Ploiești, și-a mîncat cu nesaț zahărul din cupa oferită cîștigătorului, în aplauzele celor peste 4 000 de spectatori, și-a plecat capul cu demnitate pentru a primi cununa de lauri, apanaj firesc și binemeritat al învingătorilor din toate timpurile, iar apoi s-a retras spre padocurile construite într-o latură a Hipodromului, de unde se va întoarce cel mai tîrziu mîine, împreună cu ceilalți cai participanți la curse, la herghelia de la Rusețu, de unde provine.

În derby au alergat și cai proveniți din herghelia de la Dor Mărunt, care, alături de cea de la Rusețu, pregătește cai de trap în România. Dintr-o discuție cu Gheorghe Tesu, directorul Hipodromului din Ploiești, am aflat că în țara noastră există și herghelii de cai de rasă pursînge englez la Cîslău, pursînge arab la Mangalia și lipitan la Simbăta. Alte astfel de pepiniere de cai de rasă nobilă, replici în sepia ale uzinelor de cai-putere de la Brașov sau Pitești se află la Lucina, Rădăuți, Brebeni-Olt, Balc și Jegălia. Deci, cai nu sînt așa departe de noi cum ne-am putea închipui, luați de turesul orașului modern. O demonstrează numărul mare de herghelii de creștere a cailor de rasă din țara noastră, cursele hipice de la Ploiești, valurile de spectatori entuziaști de toate vîrstele prezenți pe hipodrom.

Pe drumul de întoarcere la București mă gîndeam să-mi încep pledoaria nu doar sentimentală pentru cai printr-o reconsiderare a accepțiunii ce se dă, îndeobște, ochelarilor de cal. Poate că ei nu vor să vadă nimic în jur, poate se simt ofensați că o vreme i-am trădat pentru impersonalii cai-putere, sau poate că vor să ne arate ceva ce se află doar înaintea lor.

MONICA M. MĂRGINEAN ■

Civilizația sportului

Pentru tineri

Printre spectatorii prezenți la Brașov la recenta finală a „Cupei României" la fotbal l-am întîlnit și pe antrenorul emerit de volei Tănase Tănase, un om de sport care urmărește cu atenție tot ceeu ce se întîmplă în arenele noastre și — ceea ce ni se pare esențial — care știe să vadă, să discearnă și mai ales știe să desprindă și să transmită esența fenomenului sportiv celor care au timp de ascultat și urechi de auzit. Vom încerca să reproducem din memorie unele gînduri exprimate de interlocutorul nostru cu speranța că ele vor folosi celor care mai sînt dispuși să învețe cîte ceva din experiența unei vieți trăite în sport și printre sportivi.

— Ce credeți că este determinant pentru marea performanță sportivă ?

— Niciodată performanța nu a aparținut numai celor puternici, rapizi sau cu o bună îndemînare. Fără voință, perseverență, tărie de caracter, deci, fără calități psihice și de personalitate, un tînăr nu poate deveni campion, dar mai ales, ceea ce ni se pare mai important, nu poate deveni un sportiv adevărat și un om adevărat.

— Mulți antrenori care au format campioni subliniază importanța caracterului în sport.

— Normal. Ce înseamnă a avea caracter este ușor de aflat din orice carte de psihologie, nu neapărat sportivă. „Caracterul" presupune și însumează atitudinile noastre față de societate, de muncă, de ceilalți oameni și față de noi înșine. Sportul, jocurile sportive prin excelență, înseamnă spirit de echipă, putere de sacrificiu, fair-play. Descoperitorul penicilinei, englezul Alexander Fleming, laureat al premiului Nobel pentru medicină, mărturisea că el a învățat să colaboreze, să gîndească științific în echipă, datorită jocului de baschet pe care l-a practicat în colegiu. Marii campioni ai sportului nu ar fi putut depăși așa-numitele momente psihologice, fără personalitate, fără caracter. Adresîndu-mă aspiranților la gloria sportivă, nu la cea efemeră, le-aș spune: Vreți să fiți iubiți de spectatori, îndrăgiți de colegi și de conducători, respectați de arbitri ? Fiți oameni de caracter!

— Cu notorietatea pe care v-o conferă activitatea dumneavoastră de peste patru decenii în lumea sportului, ca jucător de volei, ca antrenor de club sau de echipe naționale, v-aș ruga să nu fiți zgîrcit cu sfaturile pentru tinerii sportivi. Ce v-a învățat sportul?

— M-ați luat prin surprindere. Întrebarea pare simplă, dar răspunsul e greu de dat în cîteva fraze. Să încerc totuși, fără pretenția de a putea spune totul. Deci: antrenați-vă cu conștiinciozitate, este singurul mod care vă poate duce la acumulările necesare performanței; nu vă lăsați copleșiți de înfringeri, suportați-le cu demnitate, ele trebuie să vă îndrîjnească să vă ambiționeze pentru viitoarele competiții; bucurați-vă de succese dar evaluați-le lucid; puneți-i la punct pe cei de rea credință care subminează colectivul din care faceți parte; determinați pe cei superficiali, neserioși, cu vicii, ori să se integreze total în colectiv ori să dispară din acesta; acceptați sfaturile oamenilor de bună credință, alegîndu-le pe cele care vi se potrivesc; aveți tăria de a renunța la unele din plăcerile lumești, accesibile oamenilor obișnuiți, dar nu sportivilor de performanță; țineți-vă cuvîntul dat, respectați pe cei din jurul vostru, iar punctualitatea (calitate a unui om civilizat) să vă caracterizeze în orice ocazie; vedetismul prin ținută, vocabular sau comportament nu face casă bună cu o carieră sportivă durabilă; duceți la bun sfîrșit un lucru început.

— Vă mulțumim, stimate Tănase Tănase. Acceptați și dumneavoastră un sfat ?

— Sigur că da.

— Poate încercați să continuați pe hîrtie, adică să duceți la bun sfîrșit sub formă unei cărți, ceea ce ați început în această scurtă discuție. N-ar fi, credem, o întreprindere inutilă. Juniorii de azi, campionii de mîine, s-ar putea să vă mulțumească peste ani.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

VREMEA cum a fost cum va fi

Otilia Diaconu

Diagnozele și prognozele meteorologice conțin, așa cum desigur v-ați obișnuit, stimați cititori, o caracterizare calitativă a vremii. Ca în orice activitate în care intervine un transfer de informație și în cazul acesta este nevoie de un limbaj de comunicare. Desigur, cel mai precis limbaj este cel cantitativ, numeric. Prognozele meteorologice deterministe pentru perioade de timp de ordinul zilelor, se află în prezent aproape de a fi formulate în termeni cantitativi. O astfel de formulare presupune vehicularea unui volum imens de informații, iar acest lucru nu este posibil în domeniul spațiu-timp limitat al mijloacelor mass-media. Fie și numai pentru acest motiv, în informările meteorologice cu caracter general, vom utiliza încă formulări diagnostice și prognostice calitative.

Încercăm în acest număr (și în altele ce vor urma) să vă prezentăm sensul diverșilor termeni folosiți în diagnozele și prognozele meteorologice transmise la radio, TV sau în presă.

Caracterizarea generală a vremii (de obicei prima frază din prognozele meteorologice standard) se face printr-un calificativ sugestiv care se referă : la toate elementele sau la un anumit element, care în funcție de situație imprimă vremii trăsătura dominantă. În cazul în care elementul dominant îl constituie regimul termic, caracterizarea vremii se face prin :

a) **vreme normală** din punct de vedere termic ; abaterile temperaturii față de normă pot fi atît pozitive cît și negative, dar nu mai mari de 2°C.

b) **vreme caldă** ; abaterile temperaturii față de normă sînt pozitive și mai mari de 2°C. În funcție de mărimea abaterilor vremea poate fi **ușor** mai caldă sau **deosebit** de caldă. În sezonul rece cînd temperaturile sînt ușor peste normă, vremea se definește **relativ caldă**. În sezonul cald cînd temperaturile au abateri mari față de normă, vremea poate fi caracterizată drept **călduroasă**, iar cînd temperaturile maxime din timpul zilei depășesc 35°C, vremea este **caniculară**.

c) **vreme rece**, abaterile temperaturilor față de normă sînt negative și mai mari de 2°C. În funcție de mărimea lor vremea poate fi **ușor** mai rece decît norma sau **deosebit** de rece. În sezonul cald cînd temperatura este ușor sub normă, vremea se definește **răcoroasă** sau **relativ** rece. În sezonul rece cînd temperaturile au abateri mari față de normă, vremea poate fi caracterizată drept **friguroasă**, iar cînd temperaturile minime din cursul nopții sînt mai mici de —10°C, vremea se definește **geroasă**.

În funcție de mărimea abaterilor și de pragurile stabilite, climatologic se folosesc caracterizări mai fine, mai detaliate (cînd este cazul) cu precizări temporale sau spațiale.

Să revenim la prognoza vremii pentru următorul interval **13—19 iulie**, așteptată desigur de mulți dintre cititorii noștri aflați în concediu, sau de cei ce urmează să plece.

În prima parte a intervalului, instabilitatea atmosferică se va accentua treptat, pînă duminică cuprinzînd și regiunile din estul țării. Cerul va fi temporar noros și pe arii relativ extinse vor cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice și izolat de grindină. Frecvența lor va fi mai mare în zonele de deal și de munte. De asemenea, vîntul va prezenta unele intensificări, ce izolat pot avea aspecte de vijelie. Temperatura aerului va marca o scădere, la început în regiunile nord-vestice, apoi treptat și în celelalte zone. Maximele diurne vor fi cuprinse între 22° și 28°C în regiunile din nord-vestul, nordul și centrul țării și între 26° și 30°C în celelalte zone, mai ridicate în prima zi în sud-estul țării. Începînd de luni, vremea se va ameliora treptat, cerul va fi variabil. După-amiezele vor fi condiții de averse de ploaie și descărcări electrice, mai ales în zonele deluroase și de munte. Temperatura aerului va crește treptat, astfel încît maximele diurne se vor încadra în general între 28° și 33°C. **Pe Litoral** se va resimți o notă de instabilitate a vremii, mai ales simbătă și duminică, manifestată prin averse de ploaie și descărcări electrice, după care vremea va deveni din nou în general frumoasă. Temperatura aerului va scădea spre sfîrșitul săptămînii, apoi va crește. Temperatura maxime vor fi cuprinse, în acr între 24° și 30°C, iar în apă între 23° și 26°C, ușor mai mici în sudul Litoralului.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 13 - 19 iulie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	27÷31	14÷18	9÷16	39.6	Drobeta Turnu Severin 1928	6.1	Satu Mare 1969
Dealuri joase	24÷30	12÷16	15÷20	36.2	Cluj Napoca 1952	8.3	Iași 1989
Depresiuni	23÷26	10÷12	14÷25	32.7	Miercurea Ciuc 1951	6.0	Petroșeni 1946
Vf. Omu	9÷10	3÷4	33÷34	22.1	1984	-4.5	1935
Litoral	26÷27	18	7÷9	33.9	Mangalia 1951	9.3	Constanța 1942

Toată lumea face sport

● În numai trei zile de la perfectarea transferului lui Gary Lineker de la C.F. Barcelona la Tottenham Motspur, casieria clubului londonez a și încasat 100 000 lire sterline în contul biletelor de la primele meciuri ale viitorului campionat care va începe la sfîrșitul lunii august. „Nu putem satisface cererea enormă de bilete a celor ce vor să-l vadă pe Lineker jucînd la noi, iar telefoanele pentru rezervări sînt permanent ocupate", a declarat președintele lui Tottenham, Irving Scholar. ● Venirea pe malul Tamisei a virfului de atac al reprezentativei engleze de fotbal este legată de numele lui Terry Venables, același care l-a adus și la Barcelona, iar Lineker a refuzat un angajament mai lucrativ la Monaco pentru, a spus el, „a fi în mijlocul fotbalului din țara mea în perspectiva calificării reprezentativei la viitorul turneu final al campionatului mondial. Trebuie să recunosc, la Barcelona n-am prea strălucit, a adăugat cu modestia-i proverbială fiul unui vînzător de cartofi din Leicester, și chiar eu l-am rugat pe Venables să aranjeze transferul pentru Tottenham". ● La recent încheiatul turneu de tenis de la Wimbledon s-a înregistrat un nou record, de un fel deosebit : pentru două bilete la finalele de duminica trecută s-au plătit la „bursa neagră" nu mai puțin de 3 000 de lire sterline. E-adevărat că a fost doar pentru a treia oară (și prima, duminică) în istoria de mai bine de un secol a competiției cînd ambele finale de simplu s-au disputat în aceeași zi. Precedentele „duble" s-au înregistrat în 1927 și în 1973. Cam rar, totuși, pentru „ploioasa" Londră... ● Și tot din culisele Wimbledon-ului : la actuala ediție s-au vîndut cu 100 000 mai multe programe (adică aproape 500 000) decît bilete, diferența datorîndu-se colecționarilor. ● La roțile lenticulare și cadrele aerodinamice, deja obișnuite în cursele cicliste, americanul Greg Lemond, lider, la ora cînd scriem, în Turul Franței, a adăugat la actuala ediție o nouă inovație, prezentîndu-se la startul probei de contratimp individual (la sfîrșitul căreia a preluat tricoul galben) cu o bicicletă avînd un ghidon cu... rezemătoare pentru coate ! Este un ghidon din aluminiu, care asigură o poziție aerodinamică aproape perfectă, folosit pînă acum de echipa lui Lemond, „7-Eleven", doar la antrenamente ● Iată și cîteva date statistice, întotdeauna interesante, legate de cea mai mare competiție ciclistă pe etape, ajunsă la a 76-a ediție (debut în 1903) și la un kilometraj impresionant : 335 553 km (la care se vor adăuga cei 3 250 km de anul acesta) : cele mai multe victorii finale : Jacques Anquetil, Eddy Merckx și Bernard Minault — cîte 5 : cele mai multe victorii de etapă : Merckx — 34, urmat de Minault — 27, André Leducq — 25 și André Derrigade — 22 ; în clasamentul „Marelui Premiu al Munților", recordul de succese îl deține spaniolul Federico Martin Bahamontes, „Îngerul din Toledo" (numit așa nu pentru frumusețe, dimpotrivă, ci pentru că „zbura" deasupra crestelor...) și belgianul Lucian Van Impe — cîte 6 victorii finale ; în sfîrșit cea mai lungă ediție a avut loc în 1926, cu 5 745 km (cea mai lungă etapă, în 1919, 486 km !).

LUCIAN OPREA ■

Cronica șoselei

Remorca

Imediat după ce s-a înnoptat, „convoiul" s-a pus în mișcare. ARO-ul, de culoarea nisipului, era o mașină bine pusă la punct, la fel de îngrijită ca și proprietarul ei. Acesta, un bărbat cu statură de atlet, de vreo 35 de ani, îmbrăcat într-un costum elegant gri-deschis, cravată asortată, pantofi bine lustruiți, proaspăt bărbierit, nu scăpă de remarca încărcată de ironie a soției : „Parc-ai merge la nuntă, așa ești de dichisit". Omul instalat la postul de pilotaj răsuci cheia în contact. „Răspunsul e simplu și clar : o mașină ca o mireasă nu poate fi „condusă decît de un șofer arătînd nu neapărat ca un mire, dar cel puțin îmbrăcat decent. Ca să nu mai vorbim că mîile astea de vietăți ce le transport simbolizează și ele nu numai hărnicia dar și curățenia. N-ar admite la volan un sleampăt. Ar tăbări pe ei și i-ar ciurui cu minusculele lor ace". „Bine, sînt de acord ca întotdeauna cu logica de oțel a argumentelor tale. Îți doresc drum bun în «compania» miilor tale de «logodnice» care probabil abia așteaptă să plece în călătoria asta nocturnă. Se zice că le place să voiajeze pe răcoare. Ai grijă, mai fă și tu cîte o haltă. Renunță la mersul stil raliu, făcînd sute de km. fără să-ți tragi sufletul, așa cum ne «delectezi» pe mine și pe copii cînd plecăm în concediu. Să fi luat și tu lingă tine pe cineva. Mai stăteați de vorbă, te mai ajuta la nevoie. De ajici, de la miazănoapte, pînă la Dunăre doar nu-i o aruncătură de băț. Frate-miu te-ar fi însoțit cu plăcere. Dar mă rog, poate găsești «ceva» mai interesant pe drum. De aceea te-ai îmbrăcat așa ca la festivitate", adăugă malițios „jumătatea" apicultorului. Riseră amîndoi ! Caravana se puse în mișcare. Sincer, șoferul ar fi preferat, în ciuda zăpuselii, să facă lungul drum la lumina zilei. Cumințile lui albine ar fi suportat dogorile soarelui de vară. Curentul de aer format în mers ar fi atenuat prea puțin căldura toridă. El nu agreează noaptea înșelătoare, cu mîile ei de „capcane" vizibile și mai ales invizibile. Pe pilot îl mai determinase și altceva să aleagă soluția unei deplasări nocturne. „Casa" în care „călătorea" regina cu numeroasele ei supuse era o construcție originală. Un autentic bloc care depășea cu mult dimensiunile unei remorci obișnuite... Bun pentru apicultor care nu era nevoit să facă decît un singur drum spre a-și duce în sud harnicele-i colonii, dar în flagrantă contradicție cu legea. De aceea prefera noaptea, care estompează forma obiectelor, le modifică, dimensiunile. Se zbuciumase mult pînă făcuse planurile neobișnuitei „locuințe" și apoi pînă dăduse viață schițelor pe care nu le arătase nimănui, aidoma unui inventator ce-și păzește cu strictețe opera. Făurise o adevărată cazematâ. „Dacă îi «convine» vreunuia să intre în mine n-are decît. Ei se alege cu «jucăria» făcută arșice, nu eu !" Vopsise în alb părțile laterale ale imensului „pavilion" în care încărcase stupii. „Doar depășesc cu aproape un metru lățimea unei remorci normale", reflecta pilotul îngrijorat. Noroc că mai ales noaptea drumurile pe care se „furișa" apicultorul spre înmiresmatele păduri de salcîm de pe malurile Dunării erau pustii. La început vremea trecuse relativ repede. Acele fosforescente ale ceasului arătau acum trei noaptea. Opri convoiul, examină ca un șofer conștiincios starea mașinii și a imensului „hangar" pe care-l tracta. Își băgă apoi capul sub șuvoiul de apă rece al izvorului unde oprea întotdeauna în drumul său anual spre ses. Reluă călătoria, nu înainte de a constata că din direcția stupilor nu se auzea nici cel mai slab zumzet. „Suspensia bună a remorcii rivalizează cu a celui mai confortabil vagon de dormit". Intră pe o portiune de drum rectiliniu foarte lungă. Conducea ca un robot ! Curios, în fața ochilor nu mai vedea șoseaua ci un peisaj feeric. Era înconjurat de salcîmi în floare, o adevărată pădure albă și parfumată. Albinele luaseră chipul unor fetițe și băieței cu aripi care zburau din pom în pom. Apoi fiecare prunc zburător îi depunea la picioare cîte un vas cu miere. În curînd, lîngă el, frumos stivuite, se adunaseră mii de borcane cu etichete aurii. Un fragment de fagure și o albină stilizată constituiau simbolul „mărcii fabricii". Deodată totul se prăvăli într-un zgomot strident de sticlă spartă. Atunci se trezi brusc și apicultorul. Coborî de la volan : convoiul făcuse un „slalom" dezordonat, imensul pavilion încărcat cu stupi, intrînd în plin în remorca tractorului ce transporta oamenii la muncă. „Cazemata" mobilă se dovedi mai tare decît remorca din care „mușcă" o „felie" cu tot cu banca pe care stăteau cooperatorii ce urmau să fie duși la prășitul unui lan de porumb. „Cinci au murit pe loc", relata tractoristul, președintelui cooperativei. „Pe noua l-a luat autobuzul să-i ducă la spital. Cînd l-am văzut mergînd șerpuit spre mine, mi-am dat seama că ceva nu-i în regulă cu șoferul. Beat la șase dimineața nu credeam că este. Mai degrabă omul ațipise. După cum vedeți, eu am încercat să-l evit", se justifica bărbatul. „Am intrat în șanț, dar n-am putut să mă feresc de lovitura drăcoveniei aceea de remorci, solidă ca un tanc. După izbitura de berbec care ne-a dat-o, a rămas intactă. Doar cîtiva stupi s-au făcut surcele". Albinele alarmate, „indignate" chiar, de deranjul atît de brutal se învîrt deasupra pavilionului și a cutiilor cubice, dezmembrate. Bizilie și se rotesc ca niște avioane-școală în jurul aeroportului. Privind dezastrul provocat, pilotul „convoiului" pare a se convinge că făurirea remorcilor e o treabă a uzinelor și nu a oricărui șofer, fie el și foarte priceput. „Dacă nu o făceam chiar atît de zdravănă, poate se sfărîma ea și scăpau oamenii", reflectă apicultorul.

VICTOR BEDA ■

LITORAL, ORĂ DE VÎRF!

Pentru litoral, țărmul de dolnă și baladă al României, luna lui Cuptor este un timp al maximei solicitări în care „industria fără furnale" a vacanței lucrează la întreaga sa capacitate. Și aceasta nu este una oarecare. Astăzi, baza materială a vacanțelor în cele 12 stațiuni scăldate de apele Mării Negre se compune din 580 unități hoteliere, însumînd circa 100 000 locuri pe serie, toate susținute de 561 unități de alimentație publică, cu 141 682 locuri — cifră înscrisă în materialele informative oferite de Centrala ONT Litoral. Să menționăm însă că, la acestea se adaugă unitățile din rețeaua sindicatelor, Ministerului Învățămîntului și Educației, Uniunii Tineretului Comunist și altele, care dispun de propriile lor unități de cazare și de alimentație publică.

Dispuse de-a lungul a 78 km, aceste spații destinate confortului și recreării a peste 2 milioane de turiști români, sau din numeroase alte țări ale lumii, cîți poposesc aici în lunile de vară, sînt acum ocupate încît, dacă nu v-ați rezervat din timp locurile respective, greu veți mai găsi ceva disponibil.

Dispeceratele de cazare din Mamaia, Eforie Nord și Sud, Mangalia au de-acum telefoanele blocate de prea multele solicitări, iar numele unor dispeceri de stațiuni : Dinu, Petrov, Dimoiu, Comșa, Mazdrache, Atanasiu sînt la mare prețuire deși, tot asupra persoanelor menționate se revarsă, adesea, valul unor insatisfacții de moment, ulterior uitate, Pentru că, ce e val ca valul trece...

Vacanța însăși, este și ea o perioadă scurtă și trecătoare, dar tocmai pentru că o așteptăm cu atîta intensitate și o pregătim încă din iarnă, am dori ca ea să reprezinte un timp al satisfacțiilor împlinite, un liman de bucurii de la care să ne reîntoarcem de fiecare dată cu o tolbă de amintiri numai și numai plăcute.

Vin organizatorii vacanțelor estivale în întîmpinarea acestui deziderat ?, cum se prezintă la ora de vîrf noul sezon estival ?, care sînt noutățile verii '89 ? — iată cîteva din întrebările la care am căutat răspuns în acest periplu informativ, de la Năvodari, la Mangalia.

Năvodari

Odată cu primele zile ale vacanței de vară, mult așteptata „vacanță mare", în Complexul de odihnă al copiilor de la Năvodari au sosit peste 8 000 de pionieri din toate județele țării, ei alcătuind cea dintîi serie de purtători ai cravatelor roșii cu tricolor, care vor petrece două săptămîni în cel mai frumos orășel de vacanță al copiilor din România.

Pentru cei aproape 90 000 de pionieri și școlari ce se vor afla în această vară, pentru o perioadă a vacanței lor, la Năvodari, organizatorii au programat o multitudine de acțiuni educative, manifestări cultural-artistice, întreceri sportive și drumeții spre cele mai pitorești locuri, întîlniri cu oameni de cultură, artă și știință, cu pionieri din județul Constanța, precum și cu colegii lor de generație din alte țări, sosiți și ei la țărm de mare, în tabăra internațională de la Eforie Sud.

În această vară, Năvodari va găzdui, de asemenea, o serie de concursuri aplicative și festivaluri artistice pionierești între care : „Omagiu patriei și partidului, conducătorului iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu", „Copii lumii doresc pacea" și altele.

Mamaia

În trecere numai, sau oaspete de un sejur la Mamaia, nu ezitați să vizionați spectacolul de sunet și lumină „Troia în flăcări", realizat de colectivul Teatrului dramatic din localitate. Cîțiva tineri entuziaști și talentați : Vasile Cojocaru, Andrei Mihalache, Ion Titoiu și Eugenia Tărășescu-Jianu au conceput și realizat un spectacol inedit, cu cai și cascadori, cu focuri și sunete de trompete, cu lupte spectaculoase și replici celebre, totul într-un cadru natural peste care adie briza mării, aducînd astfel mirifica lume a antichității mai aproape de înțelegerea noastră.

Pentru Mamaia, noutățile sezonului se mai cheamă grădina și ceainăria japoneză, situate pe malul lacului, faleza cu fîntînă arteziană din perimetrul hotelurilor „București", „Riviera", centrul de windsurfing de la „Pinguin" și noul teren de echitație din nordul stațiunii, fațadele pastelate frumos ale multor hoteluri, ca și gradul lor îmbunătățit de confort. Același loc de referință pentru ceea ce înseamnă, deopotrivă, bun gust, rafinament și fast îl reprezintă și în această vară programul artistic „Fantezi — Melody" ce se prezintă seară de seară la barul Melody. O pleiadă de soliști consacrați, alții în plină afirmare, o orchestră care sună bine, un corp de balet perfect armonizat și cîteva nume consacrate de actori de comedie dau consistență și culoare acestui reușit show estival dirijat din umbră de un profesionist al genului, Viorel Păunescu.

Eforie Nord

Stațiunea cu cea mai frumoasă faleză de pe litoral, ce se întinde de la Belona și pînă la Steaua de Mare se particularizează prin faptul că, dispunînd de circa 1 500 de locuri în hoteluri cu încălzire, aici sezonul este unul continuu : din vară și pînă în... vară ! Cum se simt turiștii ? Iată două declarații revelatoare. Prima aparține delegatei șefe a Agenției de turism Club de vacances modernes, Francoise Vergis : „Colaborăm de 15 ani cu IHR Eforie Nord și pot să afirm că este o colaborare fructuoasă. Avem două categorii de turiști : primii preferă această stațiune pentru pitorescul său și excelentele condiții de cazare și masă. A doua categorie însă, apreciază mai mult valoroasa bază de tratament balnear, pentru care toți turiștii francezi au numai cuvinte de laudă. Astfel se explică prezența lor aici în număr mare, din primăvară și pînă toamna, tîrziu. Și în acest an serviciile din zona hotelurilor Delfinul — Meduza sînt dintre cele mai bune, dobîndind chiar un plus însemnat în planul calității".

La rîndul său, Marie Jeanne Demedts, din Belgia spunea : „Conduc un grup de turiști cazați la hotelul Meduza care vin și revin de 10 și chiar 15 ani la rînd în stațiunea Eforie Nord. Am făcut și o socoteală : însumate, vacanțele noastre petrecute pe litoralul românesc, dau aproape un an întreg ! Un an de viață, de bucurie și de sănătate căci, datorită curei balneare ne întoarcem acasă cu o nouă, mare, putere de muncă. Mă bucur că voi putea transmite din nou prietenilor și colegilor din țara mea aceleași frumoase impresii despre România și litoralul său minunat".

Nu părăsim stațiunea înainte de a vă recomanda cu căldură locul unde puteți petrece o seară de neuitat a vacanței dvs. : Nunta Zamfirei. Argumente ? Un meniu ca la... nuntă, cu piine caldă, sarmale fierbinți și plăcinte „ca la mama acasă", un program artistic inspirat și alert, închipuind o veritabilă nuntă românească, iar cap de afiș — o cunoscută interpretă a melosului dobrogean — Elena Roizen. Și nu în ultimă instanță, un serviciu prompt și plin de solicitudine, de care se face „răspunzător" Mihai Croitoru, șeful unității.

Eforie Sud

De mulți ani, hotelul Parc din centrul stațiunii — grădină a litoralului — cum este supranumită Eforie Sud, a devenit „reședința" de vară a minerilor din toată țara. Se află și acum la odihnă în această serie, peste 200 de „ortaci" veniți din minele de la Motru și Lupoaia, de la Voivozi și Petroșani, de la Lești Ursului sau Altîn Tepe, împreună cu familiile lor, într-o vacanță de două săptămîni. În fața mării, nimeni nu mai exclamă : „Ce de Jii, măi frate !" pentru că, în marea lor majoritate sînt oaspeți statornici de fiecare vară ai litoralului. (Se cuvine să precizăm că o bază de odihnă a minerilor funcționează și la Eforie Nord).

Și unde-i stătea mai bine ansamblului „Doina Gorjului" decît aici, la hanul Hora din Eforie Sud, unde, seara, se fac auzite voioasele cîntece oltenești interpretate cu măiestrie de Ileana Lăceanu, Maria Popescu sau Victor Tița, acompaniați de taraful lui Ștefan Mirulescu.

Costinești

De cîteva zile, holul elegantului hotel Forum este mai animat ca de obicei, iar din cînd în cînd se fac auzite și hohote nestăvilite de rîs. Aparțin vizitatorilor Salonului republican de grafică satirică pentru tineret, deschis aici recent și aflat la cea de a 9-a ediție. Dar asta nu surprinde pe nimeni căci, nimic mai firesc decît o perpetuă stare de veselie și bună dispoziție într-un perimetru destinat în exclusivitate tineretii, și în care ești avertizat încă de la intrare că „tristețea este strict interzisă !".

Chiar și directorul stațiunii, Cornel Gogoașă, tînăr, volubil și mereu plăcut interlocutor, este înzestrat cu un dezvoltat simț al umorului, ceea ce-l face să depășească mai ușor momentele dificile cînd stațiunea „funcționează la capacitate dublă", densitatea pe metrul pătrat fiind aici cea mai mare de pe întreg litoralul.

În acest an, capacitatea acestui, cel mai mare centru de odihnă și recreere al tineretului din România (cîte țări se pot lăuda cu astfel de condiții oferite tinerilor lor ? !) a crescut cu aproape 700 de locuri, cît însumează acum noul și elegantul complex de vile „Amiral". În total, vor fi la Costinești în actualul sezon peste 60 000 de tineri de toate profesiile, studenți, muncitori, țărani, intelectuali.

Consemnăm noutăți și în ceea ce privește hotelul „Azur", care are de-acum o nouă „față", iar terasa de la Radio vacanța Costinești — locul preferat de întîlnire al „veteranilor" stațiunii și-a dublat capacitatea. Întinse suprafețe au fost plantate cu flori, arbori și arbuști ornamentali, iar plaja s-a îmbogățit cu noi dotări.

Ca și în anii trecuți Costinești se erijează (în sensul bun al cuvîntului) într-o „capitală cultural-artistică" a litoralului și aceasta, dintr-o lăudabilă năzuință a organizatorilor vacanțelor tineretului de a realiza aici un turism cu multiple valențe formative, cultural-educative. Festivaluri — cu caracter republican, concursuri, spectacole diverse, expoziții, simpozioane, expuneri — toate cu participări notabile, se țin lanț, încît ne-ar trebui cel puțin o pagină de revistă pentru a le nota și comenta.

Concluzia, una singură : „Vedi Costinești, poi..."

Neptun

Iată cîteva date statistice de strictă actualitate despre una din cele mai frumoase stațiuni de pe litoral, oferite chiar de directorul său, economistul Gavril Tamaș : 18 210 locuri pe serie, în 41 de hoteluri, 300 vile și căsuțe de vacanță, două popasuri turistice — camping. Adăugați : 32 de restaurante, 5 disco-baruri, 3 braserii, 130 de bufete, 50 de baruri de zi, 5 cofetării. Toate alcătuind o bază materială confortabilă și funcțională.

Între noutățile sezonului se înscriu : reamenajarea interioarelor hotelurilor Dacia și Romanța, noua piscină din zona hotelurilor Prahova, Covasna și Clăbucet, noua cofetărie de la hotel Craiova.

Baza de agrement, cu cele două bowling-uri, a fost completată cu noi mijloace de distracții, iar terenurile de sport și centrele de sporturi nautice sînt dotate corespunzător. Toate acestea au determinat o creștere a solicitărilor de peste hotare, la ora actuală fiind perfectate relații turistice cu firme și organizații de turism din numeroase țări cum sînt : R.D.G. și R.F.G., Cehoslovacia, Italia, Franța, Belgia, Finlanda, Anglia, Olanda, Spania, Portugalia, Elveția, S.U.A., Iordania, Kuweit, Canada.

Vor fi în această vară la Neptun circa 200 000 de turiști !

Un punct de interes al actualului sezon îl constituie barul de noapte Internațional al cărui program rivalizează cu cel de la Melody, din Mamaia. Aici și-au dat acum întîlnire o serie de tineri interpreți de muzică ușoară „en vogue" : Daniel Iordăchioaie, Marina Scupra, Mircea Baniciu, Gabriel Dorobanțu, iar băieții îi are ca protagoniști pe nimeni alții decît cunoscuții Aglaie Gheorghe, Carmen și Gh. Anghelușa, de la Opera română din București.

Mangalia

Cu care din cele 325 de obiective supuse înnoirilor la IHR Mangalia — cea mai mare întreprindere de turism de pe litoral, unitate distinsă cu Ordinul Muncii — în perioada ce a trecut din toamnă și pînă în mai, să începem ? !

Personal, v-aș invita pe noua faleză construită parcă „peste noapte" în perimetrul impunătorului hotel „Mangalia". Această splendidă esplanadă mărginită de diguri care au și menirea de a constitui o protecție de plajă, a devenit din primele zile un loc preferat de promenadă al turiștilor care admiră „nemărginirea pururi mișcătoare" a întinderilor albastre ale mării.

De altfel, se cuvine menționat că, în acest an, în zona litoralului românesc cuprinsă între Mamaia și Mangalia, sînt în curs de execuție ample lucrări de protecție a plajelor și falezelor împotriva eroziunii provocată de valuri și de curenții marini. Aceste veritabile cordoane de diguri, paralele cu țărmul au la bază studii aprofundate privind morfodinamica țărmului marin, elaborate la institutele de specialitate din Constanța și București, precum și experimente elaborate pe machete și modele hidraulice.

CONSTANTIN ISMĂILEANU ■

— Ce se recomandă persoanelor care merg în această vară pe Litoral ?

— Nu se impun absolut nici un fel de recomandări suplimentare față de alți ani, deoarece cantitatea de radiații, energia primită de la Soare sînt aceleași ca și în alte sezoane estivale."

(O precizare importantă și competentă din partea unor specialiști reputați în legătură cu informații inexacte despre o așa zisă intensificare a activității solare, o precizare pe care am extras-o din articolul **Soarele și influența sa asupra vieții — Scînteia**, duminică 9 iulie)

Piața Scînteii 1, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 . Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestr București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

flacara

anul XXXVIII
29 (1 778) VINERI 21 iulie 1989

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

24 DE ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PCR 1965-1989

Privind cu mîndrie la tot ce am înfăptuit, pășim cu elan și încredere spre viitor

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

au făcut o vizită de lucru în județul Constanța

■ Manifestări de profundă dragoste și recunoștință, de unanimă adeziune la propunerea privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului ■ Podul peste lacul Mangalia — o nouă și remarcabilă realizare economică și edilitară ■ Pe ogoare, strălucită confirmare a politicii marilor recolte ■

Comentariu în pag. 3

OMAGIU MARELUI CTITOR DE ȚARĂ ȘI ISTORIE

Pentru istoria României, Congresul al IX-lea al P.C.R. reprezintă momentul de referință, de răscruce în evoluția sa către împliniri fără precedent. El deschide epoca de aur a țării noastre, înfăptuirile acestor ani reprezentînd, prin amploare și semnificație, cele mai mari împliniri ale poporului român. Și, întrucît drumul deschis de Congresul al IX-lea este indisolubil legat de numele secretarului general al partidului, de neobosita sa activitate teoretică și practică, această epocă poartă cu îndreptățire numele ctitorului său de geniu — Nicolae Ceaușescu. De aceea, aniversînd 24 de ani de la Congresul al IX-lea — istoricul forum al comuniștilor români care, exprimînd voința întregului partid, a întregului popor, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român — întreaga noastră națiune, omagiază, cu cele mai profunde sentimente de stimă, dragoste și respect, personalitatea conducătorului partidului și statului nostru. Este acest înalt omagiu semnul unei esențiale identități între opera politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu și destinul însuși al națiunii noastre în acești ani de glorie, cei mai rodnici din întreaga istorie a poporului român.

În tot ce s-a făcut, în tot ce se face, în cutezătoarele obiective de perspectivă cuprinse în proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului — documente de importanță decisivă pentru prezentul și viitorul patriei —, sînt materializate gîndirea și acțiunea revoluționară ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Promovînd, în toți acești ani, cu fermitate și cutezanță, o gîndire nouă, creatoare, un stil de muncă dinamic, secretarul general al partidului a afirmat cu tărie concepția înaintată, științifică, profund revoluționară privind întărirea și dezvoltarea proprietății socialiste, baza trainică a înseși făuririi noii societăți, asigurarea unei rate înalte a acumulării ca o condiție esențială a dezvoltării forțelor de producție, a creșterii avuției țării. Amplul proces de perfecționare a întregii noastre societăți, conceptul original, științific, novator, al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, teza potrivit căreia construcția socialismului constituie un proces revoluționar continuu, perfecționarea sistemului democrației muncitorești-revoluționare se datoresc nemijlocit gîndirii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, titanicei sale activități practice în fruntea partidului și statului nostru. Activitatea complexă, desfășurată de-a lungul a peste două decenii, de echilibrare a dezvoltării economice, astfel încît toate zonele țării să beneficieze atît de posibilitatea unei superioare valorificări a resurselor materiale și umane, cît și de binefacerile civilizației socialiste materializează preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru dezvoltarea și modernizarea industriei, a agriculturii, a întregii vieți social-economice în cadrul oferit de reorganizarea teritorial-administrativă a țării, de sistematizarea tuturor localităților țării. Marile ctitorii ale acestei epoci, devenite embleme ale socialismului românesc, sînt nemijlo-

(Continuare în pag. 2)

De la Congresul IX la Congresul XIV,

Omagiu marelui ctitor

(Urmare din pag. 1)

cît legate de inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Afirmarea politicii internaționale a României ca o exemplară acțiune politică și diplomatică dedicată păcii, colaborării, promovării noii ordini economice și politice internaționale, activitatea constantă a partidului nostru pentru întărirea unității mișcării comuniste internaționale reprezintă, prin unanima apreciere de care se bucură, o strălucită confirmare a orientărilor stabilite de secretarul general al partidului, se asociază indestructibil cu imensul prestigiu internațional al tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate politică de primă mărime a lumii contemporane.

Istoria acestor ani înseamnă pentru România un extraordinar salt istoric. În nici un sfert de veac, țara a progresat mai mult decît în veacuri. Am făcut totul noi înșine, prin muncă proprie, am demonstrat, așa cum cel mai bun fiu al națiunii noastre o spune răspicat, că un popor unit și liber poate să obțină cele mai mari victorii. Și această construcție în spirit, conștiința noastră revoluționară, încrederea și hotărîrea de a urma partidul, de a acționa în orice împrejurare ca adevărați comuniști este o importantă ctitorie a epocii Nicolae Ceaușescu. Numele secretarului general se identifică, pe deplin, cu acești ani, cu toate realizările lor, între aceste realizări afirmîndu-se spiritul însuși al poporului român de astăzi. Numele secretarului general se identifică, de asemenea, cu viitorul țării și al nostru, căci toate marile noastre proiecte sînt intim legate de gîndirea și acțiunea sa revoluționară. Omagiindu-l, deci, pe secretarul general al partidului, ctitorul de geniu al epocii care cu îndreptățire îi poartă numele, omagiem partidul comunist, omagiem poporul român care, într-o deplină unitate, înconjurîndu-l cu dragoste și devotament pe marele conducător al destinului național, acționează cu hotărîre pentru făurirea societății comuniste pe pămîntul românesc. Marea satisfacție, adeziunea unanimă și entuziastă cu care întregul nostru partid și popor au primit pronunerea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea, la Congresul al XIV-lea, a tovarășului Nicolae Ceausescu, în funcția supremă de secretar general al partidului reprezintă expresia nemijlocită a hotărîrii noastre, a tuturor, de a urma cu încredere și devotament partidul, de a ne mobiliza întreaga energie pentru ca, sub conducerea partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe temelia mărețului prezent al țării, împlinit în acești 24 de ani, patria noastră să se înalțe mereu spre zările civilizației comuniste.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

Unitate, angajare, spirit revoluționar

Recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, ținută sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Consiliului Național al Oamenilor Muncii a dezbătut și aprobat, după cum este cunoscut, probleme de importanță cardinală pentru înfăptuirea grandiosului program de dezvoltare economico-socială a țării, pentru îndeplinirea exemplară a actualului cincinal, ca o condiție fundamentală a trecerii cu succes la realizarea obiectivelor viitoare, probleme cuprinse în documentele : Raport cu privire la realizarea planului național unic de dezvoltare economico-socială și a programelor de perfecționare a organizării și modernizare a procesului de producție pe semestrul I, precum și măsurile ce se impun pentru îndeplinirea planului la toți indicatorii pe semestrul II și întregul an 1989 ; Raport cu privire la proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1990 ; Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

Participanții la plenară au dat expresie deplinei satisfacții a milioanelor de oameni ai muncii din industrie, construcții, transporturi și telecomunicații, din domeniul financiar-bancar și al circulației mărfurilor față de hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului privind propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al XIV-lea Congres al PCR în funcția supremă de secretar general al partidului, subliniind că acest act politic reprezintă garanția edificării cu succes a socialismului și comunismului în România. În același timp, s-a dat glas sentimentelor de stimă și prețuire față de tovarășa Elena Ceaușescu, pentru contribuția deosebită adusă la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la înflorirea științei, învățămîntului și culturii.

În cuvîntarea rostită la plenară se pune accentul pe sarcinile concrete ce revin colectivelor de oameni ai muncii pentru înfăptuirea obiectivelor cuprinse în documentele dezbătute. E vorba, în primul rînd, de concentrarea forțelor, în toate întreprinderile, pentru realizarea zi de zi a producției fizice, o atenție deosebită acordîndu-se realizării programelor de materii prime și energie. În același timp, sînt necesare măsuri ferme pentru reducerea normelor de consum, a normelor de muncă, pentru recuperarea și refolosirea materialelor, subansamblelor și pieselor de schimb. Cu fermitate trebuie să se acționeze pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției de export, la un înalt nivel calitativ, ca o necesitate obiectivă a bunei desfășurări a activității economice, pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru asigurarea participării țării noastre la diviziunea internațională a muncii. De asemenea, sînt necesare măsuri hotărîte în direcția înfăptuirii în cele mai bune condiții a programelor de modernizare și organizare a producției pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, acționînd energic pentru menținerea industriei noastre la nivelul tehnico-științific mondial. Cu privire la coordonatele construcției socialiste în țara noastră, în cuvîntare se spune : „Am pornit și pornim ferm de la faptul că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor și trebuie să facem totul încît să asigurăm participarea activă a întregii națiuni la făurirea conștientă a propriului său viitor. Aceasta impune întărirea continuă a legăturii cu poporul, participarea fiecărui om al muncii din toate domeniile la dezbaterea și adoptarea programelor de dezvoltare economico-socială, a politicii interne și externe, dar și a activității de realizare în viață a acestora". Realizînd un amplu tablou al sarcinilor și direcțiilor de acțiune privind dezvoltarea viitoare a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat, totodată, pozițiile principiale ale partidului și statului nostru în marile probleme ale lumii contemporane, expresie a îmbinării organice a politicii interne cu cea externă, a unității dintre procesul construcției socialiste și eforturile permanente pentru asigurarea condițiilor de pace și colaborare internațională necesare realizării măreților programe de înaintare a României pe calea construcției socialiste și comuniste.

În Hotărîrea-Chemare a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii din industrie, construcții, transporturi, circulația mărfurilor și finanțe, se arată că plenara cere guvernului, ministerelor și centralelor, organismelor democrației muncitorești-revoluționare, tuturor unităților economice să ia toate măsurile, să acționeze cu toată hotărîrea pentru realizarea, începînd cu luna iulie, a obiectivelor pentru semestrul II, astfel încît planul pe 1989 să fie încheiat cu rezultate cît mai bune, să fie create condiții pentru înfăptuirea cu succes a planului pe 1990, ultimul an al actualului cincinal, care asigură trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Plenara a cerut, de asemenea, să se acorde întreaga atenție programelor de organizare și modernizare a producției, de înnoire și ridicare continuă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterii mai puternice a productivității muncii și eficienței, respectării normativelor economico-financiare și a noului sistem de prețuri, introducerii mai rapide, în toate domeniile, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ca o condiție esențială, hotărîtoare pentru dezvoltarea intensiv-calitativă a construcției socialiste și asigurarea unui nou avînt progresului general al României. „Strîns uniți în jurul partidului — se spune în Hotărîrea-Chemare —, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, urmînd neabătut strălucitul său exemplu de muncă și viață, de pilduitoare activitate revoluționară pusă în slujba intereselor supreme ale poporului român, să facem totul pentru a întîmpina prin noi și remarcabile fapte de muncă cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August și cel de-al XIV-lea Congres al partidului — care va deschide noi și luminoase perspective pentru înaintarea neabătută pe calea socialismului, pentru ridicarea pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație socialistă și comunistă a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România !".

I. D. GOIA ■

drum glorios de muncă și izbîndă

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

au făcut o vizită de lucru în județul Constanța

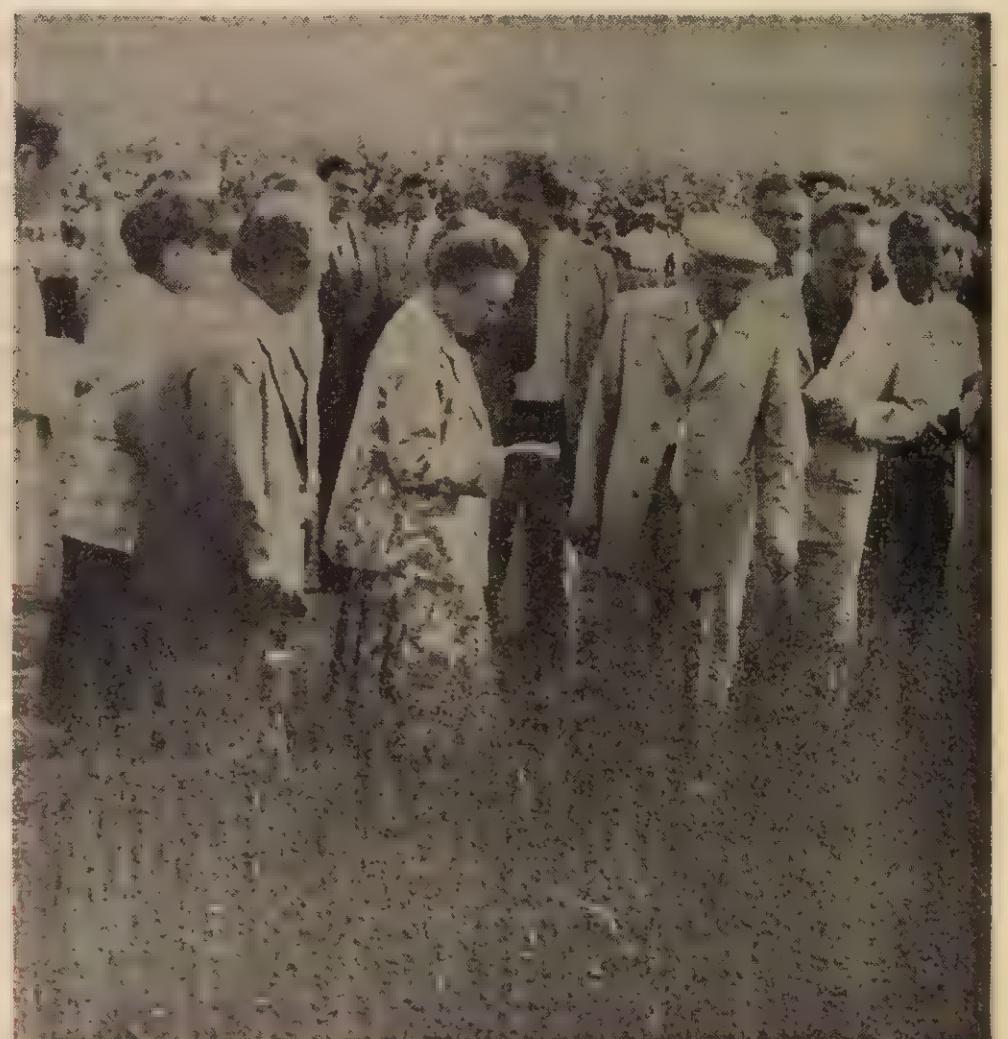

România trăiește momente deopotrivă sărbătorești și de muncă intensă și fructuoasă create de hotărîrile recentei plenare a Comitetului Central al partidului, de împlinire a 24 de ani de la Congresul al IX-lea și de evenimentele ce vor urma — a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român. Și înfăptuirile grandioase de după Congresul al IX-lea, și amplele perspective pe care le deschide Proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea sînt indisolubil legate de numele secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Iată de ce hotărîrea plenarei Comitetului Central prin care se propune realegerea la viitorul congres a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului a fost primită și susținută cu entuziasm de întregul nostru popor.

În această atmosferă de activitate însuflețită pentru realizarea indicatorilor de plan pe anul acesta și pe întregul cincinal, a programelor stabilite privind ridicarea nivelului general de dezvoltare economico-socială a României, activitate stimulată de orientările și îndemnurile cuprinse în cuvîntările secretarului general al partidului la plenara Comitetului Central și la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, a avut loc vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Constanța. Au fost vizitate noul pod rutier de la Mangalia, obiectiv important pentru dezvoltarea și sistematizarea transportului în această zonă industrială cu trafic intens, precum și unități agricole din consiliile unice agroindustriale de stat și cooperatiste Albești și „23 August". Pe întregul parcurs al vizitei, oamenii muncii constănțeni și-au exprimat, alături de întregul popor, adeziunea deplină la hotărîrea plenarei Comitetului Central de a propune realegerea la al XIV-lea Congres a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, avînd nestrămutată convingere că aceasta constituie garanția sigură a înaintării ferme a României pe calea socialismului și comunismului, a afirmării tot mai puternice a națiunii noastre în rîndul națiunilor lumii ca factor activ al promovării păcii, înțelegerii și colaborării internaționale. Cuvintele „Ceaușescu realeș la al XIV-lea Congres !" au fost rostite pretutindeni.

În timpul vizitării podului de peste lacul Mangalia, tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost prezentate caracteristicile construcției și modul în care s-au desfășurat lucrările. Podul are o lungime de circa 480 de metri, cu o deschidere centrală de 95 de metri, două viaducte de acces, patru benzi de circulație rutieră și două trotuare pentru pietoni. Prin construirea acestui pod se scurtează cu 11 kilometri drumul între localitățile Mangalia — „2 Mai" — Vama Veche, asigurîndu-se totodată accesul direct al miilor de constructori navali din Mangalia la locul de muncă : Fabrica de Construcții și Reparații de Nave „2 Mai". La construirea acestui important obiectiv au fost utilizate soluții originale, cu o mare eficiență economică, fapt care a dus la realizarea podului în numai 250 de zile. Conducătorul partidului și statului a adresat călduroase felicitări realizatorilor construcției, urîndu-le succese și mai mari în viitor.

La fel de însuflețită a fost și atmosfera în care s-a desfășurat vizita în cele două întreprinderi agricole. La I.A.S. Albești, fruntașă în agricultura județului, ponderea cea mai importantă din suprafața arabilă o dețin culturile cerealiere, aflate aproape în întregime pe terenurile irigate. Anul acesta, depășindu-se producțiile planificate, s-au realizat, în medie, la orz 8 590 de kilograme la hectar iar la grîu 8 500 de kilograme la hectar. Au fost evidențiate preocupările oamenilor muncii din această întreprindere și din întreaga agricultură a județului pentru obținerea unor recolte cît mai mari, corespunzător condițiilor existente, în scopul înfăptuirii obiectivelor noii revoluții agrare. A fost examinată apoi starea de vegetație a unor lanuri de floarea-soarelui, de porumb și de soia și o solă cultivată cu cartofi de toamnă. Evaluările specialiștilor indică niveluri superioare producțiilor medii la hectar planificate, circa 25 200 de kilograme de porumb știuleți, 4 400 de kilograme de floarea-soarelui, 4 100 de kilograme de soia și 60 000 de kilograme de cartofi. În consiliul unic agroindustrial „23 August" dialogul de lucru al secretarului general al partidului a vizat probleme legate de cultivarea inului pentru fibră și ulei. Se apreciază că la în se va obține o recoltă de peste 7 200 de kilograme la hectar. Au fost examinate, de asemenea, rezultatele obținute la cerealele păioase, precum și starea de vegetație la culturile de toamnă. Apreciind rezultatele obținute în cele două întreprinderi agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a felicitat pe cei prezenți și le-a urat noi succese, pentru a obține recolte cît mai mari, care să le asigure obținerea titlului de „Erou al Noii Revoluții Agrare".

Noul dialog de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oameni ai muncii din județul Constanța a scos din nou în relief grija deosebită a conducătorului partidului și statului pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și de Conferința Națională ale partidului, a programelor de dezvoltare economico-socială a României. Factorii de răspundere din județ, din unitățile vizitate, specialiștii, toți cei prezenți la această analiză au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu mulțumiri pentru vizită, pentru aprecierile și îndemnurile primite, asigurîndu-l pe secretarul general al partidului că oamenii muncii constănțeni vor munci și de acum înainte cu abnegație și dăruire pentru transpunerea în viață a indicațiilor și orientărilor ce le-au fost date, pentru dezvoltarea și mai puternică a județului, pentru înflorirea necontenită a României socialiste.

ION DUMBRAVĂ ■

Prin noi și pentru noi

Am avut șansa de a-mi începe activitatea în Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște încă de la început. În noiembrie 1973, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului a fost elaborată prima șarjă de oțel. Pentru mine și pentru alți tineri muncitori a fost un eveniment de neuitat prin măreția lui.

Combinatul nu a însemnat doar oțeluri speciale elaborate din fier vechi, ci și mii de locuri de muncă, mii de noi apartamente, care ar putea forma doar ele un oraș cu grădinițe, școli, licee de specialitate, cabinete medicale, cantine, magazine, clubul. El ne-a mai dat posibilitatea de a învăța, de a ne perfecționa ca specialiști, de a deveni oameni noi cu orizonturi largi în multe domenii, de a ne crește copiii așa cum trebuie, de a duce o viață din ce în ce mai bună. De aceea ne este limpede că și în viitor chezășia obținerii unor noi victorii în muncă și a edificării unei vieți tot mai bune pe întreg pămîntul României și pentru toți cetățenii săi este ca în fruntea partidului și statului să se afle tovarășul Nicolae Ceaușescu. În numele comuniștilor de la Oțelăria 1 exprim cu toată convingerea aderiunea la hotărîrea recentei Plenarei a C.C. al P.C.R. ca la Congresul al XIV-lea al partidului să fie reales tovarășul Nicolae Ceaușescu, garanție pentru continuarea procesului de ridicare a României pe noi culmi de civilizație și progres.

VALENTIN CIOBĂNOIU ■
maistru la Combinatul de oțeluri speciale, Tîrgoviște

Socialismul este

Anchetă de opinie FLACĂRA

6 invitați, din șase generații diferite, răspund la aceeași întrebare :

Care socotiți a fi cea mai însemnată realizare a anilor de după Congresul al IX-lea – în viața patriei, în viața personală ?

„Veniți să vă arăt uzina, apoi artera pe care se află, apoi casa unde locuiesc și o să hotărîm împreună la ce să ne oprim !" — ne-a invitat un muncitor de la I.M.M.R. „Grivița Roșie".

„Cum să descrii necuprinsul ?", ne-a replicat un inginer în construcții hidrotehnice.

„I-am desenat copilului meu noua geografie a patriei, urmărind locurile unde am lăsat o parte din viața mea, unde am înălțat un bloc sau o fabrică..." — ne-a mărturisit un maistru constructor.

„Este posibil să reduci o istorie la un fapt ? !", ne-a întors întrebarea o proiectantă de poduri.

Ancheta noastră a debutat cum ne așteptam. Interlocutorii, fără excepție, s-au arătat, inițial, surprinși de întrebare, dovadă elocventă cît de conștienți sîntem cu toții — indiferent de colțul de țară unde trăim, de locul unde muncim, de generația căreia îi aparținem — de realitatea pe care o trăim. Cît de lucizi sîntem, cît de bine înțelegem adevărul că datorăm această nouă realitate, ce a împlinit și împlinește un destin fără egal în istoria poporului român, ce a împlinit și desăvîrșește o civilizație unică, fără precedent, pe pămîntul românesc, deschiderilor cutezătoare, teoretice, ideologice, politice și în practica socială a construcției socialismului de către Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. Al politicii aplicată neabătut și îmbogățită consecvent, în spiritul socialismului științific, de către partidul nostru, în ultimul pătrar de veac, a cărei orientare științifică a fost și este verificată de viață, de coloana realizărilor ce s-au acumulat și se acumulează, de la un cincinal la altul, în patria noastră, în familia fiecăruia, în destinele umane ale celor 23 de milioane de locuitori. Noile deschideri, fundamentul ideologic al acestei politici, sînt, fără îndoială, meritul secretarului general al partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, al gîndirii sale novatoare. Proclamarea fermă a dreptului inalienabil al Partidului Comunist Român de a-și elabora de sine stătător linia sa politică, strategia și practica sa revoluționară, aplicînd creator adevărurile universal-valabile ale socialismului științific la condițiile țării noastre, este momentul de cotitură ce a ridicat la rangul ce i se cuvine experiența socială milenară a poporului nostru, este dreptul la întemeierea societății socialiste pe temeiul specificului național, este geneza unui model propriu, în funcție de condițiile specifice ale țării, ținînd cont de contextele mondiale ale timpului, ale sfîrșitului de secol XX.

Sîntem stăpîni la noi acasă, muncim pentru noi, ca oameni demni și egali în fața societății și a celorlalte popoare. Biografia țării din acești ani se regăsește în biografia tuturor, chipul nou al României se oglindește în casa și destinul fiecăruia. Iată, drept exemple, și aceste răspunsuri înregistrate de reporterii noștri, la o unică întrebare.

ION : patru generații pe-aceeași linie a meseriei, dar pe una ascendentă a vieții

Privim senin ziua de mîine

De mai bine de-o jumătate de veac, mereu cineva din familia Ion a purtat în buzunar o legitimație de la „Grivița". Și-au lăsat-o ca moștenire, purtînd în ea testamentul datoriei de a o onora cu muncă serioasă și dăruire ; chiar dacă celor bătrîni ea le-a permis să intre doar pe scara de serviciu a vieții, iar celor mai tineri, pe poarta principală. Moise Ion a fost primul CFR-ist al familiei. Vasile, copilul lui, s-a angajat de mic în vechile ateliere de vagoane, ieșind la pensie de la moderna Întreprindere Mecanică de Material Rulant „Grivița Roșie". Fiul acestuia, Gheorghe Ion, lucrează ca maistru tot aici, iar ultimul „val", băiatul lui, Daniel, muncește cu tata în același schimb, ca lăcătuș, iar seara se așază în băncile Facultății de Metalurgie. Patru generații situate de vreme pe aceeași linie a meseriei, veghind la siguranța călătoriilor noastre pe „calea lungă, drum de fier", meșterind mecanismele vagoanelor ca, în „glasul roților de tren", să nu apară nici un sunet îngrijorător. Dar iată, că, în 1965, un „macaz" decisiv al istoriei avea să îndrepte destinul României și al acestor oameni spre alte orizonturi. Maistrul Gheorghe Ion de la I.M.M.R. – „Grivița Roșie", cel aflat în plină tinerețe la cumpăna de drum a țării și a familiei lui, – avea, în 1965, 30 de ani – povestește :

— Congresul al IX-lea a deschis o poartă largă spre un alt viitor. România, și noi toți alături de ea, am atins culmi la care nici nu visasem. Din gîndul fără odihnă și cutezanța faptei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au înflorit progresul și dezvoltarea fără precedent a țării, s-au născut toate succesele și prosperitatea din viața fiecăruia dintre noi. Un exemplu concret este viața mea. La puține luni după Congresul al IX-lea, mi s-a propus să urmez școala serală de maiștri. Și am urmat-o. Mie, strungarului Gheorghe Ion, mi s-au creat condițiile să-mi desăvîrșesc pregătirea profesională, să urc pe o altă treaptă a meseriei. Tot atunci, beneficiind de o bursă, ca mulți alți tineri ai țării, sora mea a început Facultatea de Filologie, fratele s-a înscris la o școală de ofițeri și, chiar în 1965, poate ca un simbol al împlinirilor, mi s-a născut băiatul pe care mi l-am dorit. L-am crescut fără grija zilei de mîine, l-am crescut într-un timp plin de lumină, a avut tot ce mi-am dorit și tot ce și-a dorit. Cîtă grijă poartă copiilor partidul și statul nostru o știm cu toții, și o resimțim fiecare familie, fiecare părinte.

— Deși ne aflăm în secția de prelucrări mecanice, observ, atît dumneavoastră cît și ceilalți muncitori din hală aveți mîinile curate.

— E firesc. Prelucrarea subansamblelor boghiurilor de la vagoane, a barelor furcate, supapelor, robinetilor se execută acum cu mașini automatizate cu comandă numerică. Tata n-a reușit, ani de zile, să scape de unsoarea și pilitura de fier întipărite în palme, ca un al doilea strat de piele, deși ne ruga să-l turnăm apă, cîte o jumătate de oră, ca să se spele. Trudea zi-lumină în atelierele mohorîte ale patronului, lîngă scule și mașini rudimentare. La început, și eu am avut mîinile înnegrite, dar de 20 de ani e altfel. Totul s-a schimbat. Programele de dezvoltare ale economiei, purtînd amprenta ideilor novatoare, îndrăznețe ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, au adus sufluł proaspăt al modernizării și în uzina noastră, ca de altfel în toate întreprinderile țării. Minuim procese tehnologice de înaltă tehnicitate.

— Tatăl dumneavoastră a apucat să vadă întinerita „Grivița Roșie" ?

— Înainte de a ieși la pensie, a lucrat și el o perioadă cu noile tehnologii. Îi simțeam o adîncă mulțumire în suflet. Îmi spunea : „Să prețuiți tot ce conducătorul de nădejde al țării v-a pus la îndemînă. Să răsplătiți cu muncă pe măsură și cu învățătură. Pe vremea mea, nimeni nu avea grijă de condițiile în care trudeam, nimeni nu mișca un deget să ne ridice prețul în meserie". După ani de muncă în fabrica particulară, obținuse doar categoria a treia. Eu din școală veniserm direct cu o calificare de-a cincea. După ce am devenit maistru, l-am fost o vreme șef. Se bucura. Așa cum mă voi mîndri și eu cînd Daniel va fi primul inginer al familiei Ion în „Grivița Roșie". Mai-binele țării se împletește, de la Congresul IX încoace, cu mai-binele nostru, al oamenilor muncii. Ni s-au creat toate condițiile să privim mai sus și să mergem mai sus. Fără această deschidere politică, nici eu n-aș fi făcut primul pas în tradiția familiei spre perfecționare. Am devenit maistru, inovator, iar fiul meu se află în fiecare seară în amfiteatrele Politehnicii. Simt o altă demnitate a muncii, privesc liniștit ziua de mîine.

— Vă mai amintiți de vacanțele copilăriei ?

— Le petreceam în praful mahalalei noastre necăjite. Tata nici nu îndrăznea să rostească cuvîntul concediu. De la I.M.M.R. „Grivița Roșie" a obținut, pentru prima dată, prin sindicat, bilete de odihnă la Borsec, unde a continuat cura și ca pensionar. De 10 ani, vara, colind ca familia, toate colțurile țării. Mi-am cumpărat în rate o „Dacie". L-am plimbat și pe tata cu ea în zona Bicazului. Povestea că, pînă la vîrsta mea, era acum cîțiva ani – nu atîtsese decît o dată un automobil, pe cel al patronului, cînd l-au împins prin nămeți într-o iarnă. Altă dată, glumind, îmi spunea că mai mult a fredonat „du-mă-acasă, măi tramvai" ; de fapt pe jos venea de la fabrică pentru a economisi cîțiva lei pentru pîine. Iată, ce le-aș răspunde eu stătuitorilor de ocazie din gangurile istoriei care comentează detăimător drumul și realizările noastre. Nu ne interesează „eficiența" modelului lor economic, am văzut cu ochii mei efectul lui asupra vieții pălmașilor din România, familia mea a gustat și ea din amăreala acestei „rețete". Ne interesează ce iese din palmele noastre. Și se vede. Se văd orașele renăscute, platformele industriale moderne, ogoarele cu păduri de recolte ale României de azi. Le-aș arăta o fotografie îngălbenită de vreme cu „bojdeuca" noastră din mahalaua Dămăroaiei, în care, cînd intrai, trebuia să te apleci, dar și încă una de la inaugurarea noii mele case, proprietate personală, pe care mi-am construit-o cu credit de la stat. Are tot confortul. Deseori, cînd mă uit pe ecranul televizorului pe care îl am color – și acesta un produs românesc din ultimii ani – mă furi amintiri de acum o jumătate de veac cînd toată familia Ion visa să aibă un radio.

— Tovarășe Gheorghe Ion ce credeți că a însemnat Congresul IX pentru țară ?

— Nu vă spusei pînă acum ?! Sînt milioane de familii și milioane de muncitori din România care s-au împlinit ca mine. Dacă totuși trebuie să mai adaug ceva, vă invit din nou în uzină să stați de vorbă și cu colegii mei. O să aflați toată istoria ei, împletită cu destinul țării. În acești 24 de ani, întreprinderea noastră s-a dezvoltat și a devenit atît de performantă, încît a contribuit la construirea în Egipt a unei uzine asemănătoare. Colegii care au participat la punerea ei în funcțiune ne-au povestit că, despre calitățile ei s-a dus repede vestea. Au venit s-o viziteze specialiști din Canada, S.U.A., Japonia. I-au bătut admirativ pe umăr pe români și i-au felicitat, mirîndu-se de nivelul tehnic înalt al utilajelor și de competența oamenilor. Peste tot în străinătate, cei care aflau că au în față niște români, rosteau cu prietenie trei cuvinte : „România – Ceaușescu – Pace".

Inginera Elena Iașciurjinschi, măsoară vremea între mamă și fiică

Demni, în țară demnă

Este pentru prima dată cînd mi se pare că peste trăsăturile delicate, de minionă mereu zîmbitoare, se întrezăresc vagi urme de oboseală ; se împletesc, însă, cu lumina aceea unică de bucurie la gîndul victoriei pentru care te-ai bătut îndelung. Inginera Elena Iașciurjinschi îmi confirmă că a trăit – la propriu și la figurat – „zile fierbinți".

– Am trecut prin emoții mari, firește. Diana, „libelula" mea a susținut primul ei examen – concursul pentru treapta I la liceu – prima încercare cu viața. A intrat la Liceul de matematică-fizică „Gheorghe Lazăr". Nu chiar cum am fi dorit, nici ea nu-i foarte mulțumită, dar am făcut împreună o analiză. În ultimii 4 ani a trebuit să se descurce mai mult singură. Doi ani Victor, soțul meu, a fost departe de noi. Inginer constructor, a coordonat lucrările pentru înălțarea unei mari întreprinderi de reparat locomotive în Egipt. Eu am urmat, în ultimii doi ani, la seral, cursurile post-universitare ale Institutului central pentru pregătirea cadrelor de conducere din economie și administrația de stat, din cadrul Academiei de studii social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R. Plecam dimineața

propria noastră biografie!

și mă întorceam seara. Diana a știut că, fiind doar cu unul dintre părinți lîngă ea, are o serie de responsabilități și trebuie să reușească prin forțele ei. Cînd era la concurs și eu îmi dădeam examenele la Academie, susțineam proiectul de absolvire. Iar săptămîna trecută m-am prezentat la concursul de ingineri, gradul I. În afara lucrării contează mult și activitatea depusă, iar în Institutul de Proiectări Căi Ferate sînt oameni, nu doar cu vechime, ci și cu aport însemnat la realizarea sarcinilor ce ne revin, la obținerea unor soluții deosebite, din care foarte multe sînt premiere naționale. Acum, în timp ce Diana abia începe să se prezinte la examene și concursuri, eu cred, le-am încheiat. Vreau să spun că am terminat de învățat sub forme instituționalizate, pentru că, altfel, omul zilelor noastre trebuie să învețe mereu, clipă de clipă.

Contrazicîndu-se parcă, inginera Elena Iașciurjinschi pomenește ceva de doctorat și, atît cît o cunosc pe această femeie delicată ca un bibelou — conducător ferm și priceput a peste 400 de specialiști ai secției „Proiectări", aș afirma cu certitudine că, în curînd, voi mai vorbi despre asta.

La întrebarea pe care i-o pun, cumpănește bine răspunsul.

— Care ar fi cea mai mare realizare a anilor de după Congresul IX al partidului în viața noastră, a mea? Dar este imposibil să te oprești și la cîteva dar la una! În ceea ce mă privește fac parte din milioanele de oameni ai muncii născuți, crescuți, formați în anii socialismului. Am optat pentru profesia în care m-am simțit utilă — aceea de inginer constructor în specialitatea construcții feroviare și poduri. Dacă ești femeie, nu înseamnă că nu poți fi în stare să pui temelia unui pod, a unui tunel sau viaduct. Ori, asta cred că este una dintre uriașele realizări ale anilor din urmă : asigurarea cadrului, a condițiilor materiale și spirituale pentru afirmarea deplină a personalității, stimularea potențialului de care dispune orice om al muncii, motivarea aspirațiilor spre autodepășire a valorii fundamentale a socialismului — omul. Femeile României și-au dobîndit locul cuvenit în construcția noii societăți, afirmîndu-se în toate domeniile, adăugînd înțeleptnicirilor tradiționale : femeia-mamă, femeia-gospodină, noi valențe : femeia-muncitor, femeia-inginer, femeia-cercetător, femeia conducător. Mama a spălat vase de la 9 ani la un stăpîn — mi se pare că v-am mai povestit — și nici n-a visat că fata ei va ajunge inginer și, mai departe i se vor încredința atîtea sarcini profesionale și politice. Am devenit secretar B.O.B., apoi secretar al Comitetului de partid și șef al secției de proiectare din institut iar toate acestea s-au potențat reciproc, constituind prilejuri pentru a-mi verifica posibilitățile, dar și argumente pentru continua perfecționare. Mă mîndresc cu faptul că lucrez, încă de la absolvirea facultății, într-unul dintre cele mai vechi institute ale țării și încă în cel care reglează „circuitul sanguin" al economiei naționale. În Institutul de Proiectare Căi Ferate prind contur, iar activitatea constructorilor dă viață magistralelor feroviare moderne, liniilor de racord la marile platforme industriale și la bazinele miniere, dublărilor, electrificărilor, sistematizărilor și centralizărilor căii ferate existente, cu lucrări de construcții — poduri, viaducte, tunele, ziduri de sprijin clădiri — și instalații de exploatare. Toate acestea sînt gîndite în funcție de relieful pe care-l străbat și de cerințele funcționării economiei naționale. O serie de zone albe pe harta țării din punct de vedere feroviar s-au completat în ultimii 20 ani, în pas cu noile cerințe ale progresului tehnic. Deci, după Congresul al IX-lea, în tempoul și calitățile creșterii civilizației românești, s-au ridicat numeroase lucrări deosebite, de-ar fi să amintim fie și numai podurile dunărene, sînt multe realizări spectaculoase în domeniul meu de activitate. De-ar fi să mă gîndesc la viața țării în ansamblu, în toți acești ani, unică mi se pare ziua de 13 aprilie din primăvara acestui an, cînd s-a anunțat lichidarea datoriei externe. Este importantă și prin ceea ce reprezintă ea concret — întreg venitul național va rămîne în țară pentru dezvoltarea noastră viitoare — dar la fel de importantă și ca simbol pe care-l reprezintă : după sute și sute de ani, în care, silit de împrejurările istorice, poporul acesta a trebuit să plătească, într-o parte și în alta, luptînd mereu să se mențină ca națiune de sine stătătoare, este acum liber **cu adevărat**. Am devenit pe deplin independenți, politic și economic. Trăim un mare moment și, așa cum a arătat tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu, Congresul al XIV-lea marchează o etapă deosebit de importantă în viața partidului și a țării — aceea a consolidării realizărilor obținute de poporul nostru, a afirmării independenței și suveranității depline.

— cum spun constructorii — marile idei ale Congresului al IX-lea, acea deschidere formidabilă care i se datorează. Prima ar fi aceea a dreptului nostru la istorie și a dreptului de a fi noi înșine în construcția socialismului, fără a copia modele din afară, de a făuri o societate demnă și a tuturor, „cu poporul și pentru popor", după profunda și originala gîndire a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În viața personală nu-mi este ușor să disting lucrul cel mai de seamă. Adică, vreau să înțelegeți că nu sînt sigur dacă peste 10 sau 20 de ani mi s-ar părea la fel de important faptul pe care l-aș alege acum.

Mă opresc mai bine la condițiile pe care școala românească de azi, pe care se pune atîta bază, mi le-a asigurat și mie pentru pregătirea în domeniul spre care m-am orientat, acela al matematicii. Concursurile și taberele de matematică la care am participat în anii de liceu mi-au prilejuit întîlnirea cu alți colegi de generație, prinși în atracția aceluiași domeniu și mi-au oferit înțelegerea „matematică", să spun așa, a rolului științei în lumea de azi și a politicii partidului nostru în domeniul dezvoltării științei naționale. La facultate i-am reîntîlnit pe mulți; majoritatea prietenilor mele actuale datează de-atunci. Este eșalonul de mîine al unei științe în care noi, românii, avem tradiții de talie internațională și de la care, cum se prevede în proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea se așteaptă mult. Pregătirea efectivă din acea perioadă de liceu se află, în fond, la temelia rezultatelor din primul an de studenție pe care l-am încheiat. Așa încît, acum, nici nu mi se pare ceva deosebit că am luat nota maximă la toate examenele, ca, de altfel, mulți dintre colegii mei. Dar nu este potrivit să vorbesc eu însumi despre aceste lucruri, ca și cînd mi s-ar părea nemaipomenite. Așa ceva cred că nici nu ar trebui să apară. Mi se pare firesc, sau, dacă vreți, obligatoriu să lupt pentru asemenea rezultate, și nu să vorbesc despre ele. Pe lîngă matematica pe care am învățat-o de la profesorul meu, tovarășul Armand Martinov, de la Liceul de informatică din București, am mai desprins și o anumită modestie care, cred, îi stă bine unei generații pe umerii căreia se așază răspunderi mari de viitor.

(N. R.: **Modestia acestui tînăr talent matematic îl face să nu ne dezvăluie — mai ales că în paginile revistei s-a mai scris despre Nicolae Beli — că, pe vremea cînd era elev de liceu, a obținut premiul întîi la Balcaniada de Matematică, în 1985, și premiul întîi la Olimpiada Internațională de Matematică, în 1986. Menționăm că aceeași modestie îl determină să „uite" că, în primul an de facultate, la concursul studențesc de matematică „Traian Lalescu" a obținut, de asemenea, premiul întîi**).

Ceea ce pot să vă spun cu siguranță este că, în facultate, mă voi pregăti cu toată temeinicia pentru ca, după absolvire, acolo unde voi fi repartizat, să-mi fac datoria în așa fel încît munca mea să constituie implicit și un elogiu adus profesorilor exemplari pe care i-am avut, ca și tuturor celor ce se îngrijesc în această țară, cu pasiune și dăruire, ca tinerii să se formeze temeinic pentru profesia aleasă, pentru viață. Părinților noștri, Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu le promitem că în mileniul următor, cînd generația mea va ajunge la maturitatea deplină a forțelor ei creatoare, să continuăm și să dezvoltăm cu strălucire opera lor, să menținem România în demnitate, independență și suveranitate, să-i sporim necontenit civilizația și prestigiul în lume, să menținem vie torța și forța spirituală aprinse de Congresul al IX-lea. De a fi novatori, de a fi revoluționari.

Despre ce-și amintește țăranul Ilie Cheșa și nu-i vine să creadă

Mîndria și forța faptelor

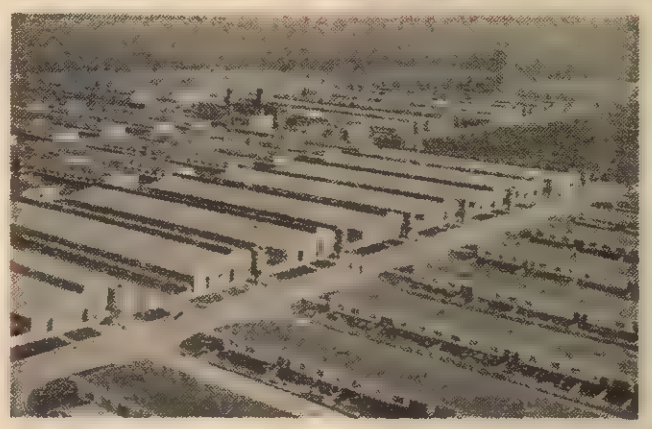

— Ilie Cheșa, sînteți președintele C.A.P. Cristești Mureșeni, din județul Mureș, de 20 de ani. Vă amintiți cum a fost începutul?

— Da, îmi amintesc. Toți trebuie să ne amintim mereu cum a fost începutul. Și cum a fost după aceea, ca să știm cum am ajuns ce sîntem azi, ca să știm să proiectăm cum vom fi mîine.

— Deci, ce ne puteți spune?

— Eram proaspăt venit din armată, cînd sătenii m-au ales președinte al C.A.P. Teoretic, știam ceea ce înseamnă o unitate agricolă, ceea ce trebuie să însemne agricultura așa cum e concepută științific de partidul nostru, de către secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Practic însă, știam prea puțin despre modul cum se poate ajunge la o agricultură care să se constituie într-o veritabilă sursă de bunăstare pentru locuitori. Auzisem eu de o „teză" potrivit căreia „conștiința trece prin stomac". M-am gîndit la substratul acestei sintagme, l-am analizat și reanalizat văzînd de alt principiu mai modern, acela al cointeresării. Am realizat că, în situația cu care mă confruntam, ca președinte, oamenii trebuie atrași spre cooperativă nu cu vorbe, ci cu fapte. Se formase un cerc vicios din care nu se putea ieși. „Îmi dai, îți dau!" îmi ziceau oamenii. Folosesc noțiunea de oameni în locul celei de cooperatori, deoarece mulți dintre cooperatorii de-atunci aveau această calitate doar formal și mulți dintre oamenii satului de alte profesii deveniseră mai utili cooperativei, decît unii membri fondatori. Principiul este, desigur, real, se pune însă întrebarea: „de unde să-ți dau dacă n-am?! Dacă tu, făuritorul propriului destin, responsabil și concurent direct la găsirea căilor de prosperitate și bună stare nu participi efectiv la muncă?! Nu-ți onorezi obligațiile ce îți revin în cadrul diviziunii muncii, în așa fel încît să-ți rămînă și ție?!"

— Prin ce mijloace i-ați determinat pe oameni, pe țăranii cooperatori să înțeleagă acest adevăr?

— Chiar în acele condiții de afluire masivă a tinerilor spre oraș, caracteristic, desigur, perioadei de avînt fără precedent a industriei în toate zonele țării, cînd industria era strigătul nostru către prosperitate, s-au găsit țărani cu dragoste de pămînt, cu credința că pămîntul este un valoros mijloc de producție, atunci cînd îl gospodărești cu chibzuință și îl muncești cu respect. Aceștia au constituit nucleul. Și am început să-l muncim cu respect. Prea mult nu puteam să le oferim. Gîndiți-vă, în 1970, am obținut 1 301 kg grîu la hectar, 1 400 kg orz, 960 kg porumb, 16 200 kg sfeclă de zahăr. Valoarea producției globale era de 3,2 milioane lei. Se înțelege, lucram cu credite de la stat, a căror rambursare o vedeam ca pe ceva îndefinit, ca pe o datorie ce trebuia întoarsă, dar cînd?, nu se știe. Am luat-o, tiriș-grăpiș, dar în suflet cu credința că, vine o vreme în care trebuie să ne întrebăm „ce am făcut în viață?" Pentru acel moment trebuie să ne pregătim din tinerețe. Sînt valori morale în care am crescut și eu ca toți tinerii țării noastre, sînt valori ale socialismului, potrivit cărora munca este baza tuturor înfăptuirilor sociale și personale. Este examenul conștiinței umane.

Așa cum spuneam, marele bilanț l-am pregătit clipă de clipă. Vorbind de mine, vorbesc, în primul rînd, de colectivul cu care am lucrat și lucrez, vorbind de viața colectivului mă regăsesc pe mine. Fiindcă am luat ca termen de referință starea de fapt a cooperativei și a cooperatorilor, producțiile anului 1970, drept este să le punem în față cu cele de acum. La capitolul producție globală, valoarea acesteia a fost, anul trecut, de 71 milioane lei, iar locul creditelor, de care vorbeam, a fost luat de beneficii. Un capitol în dreptul căruia s-a înscris, anul trecut, 10,9 milioane lei. Valoarea producției realizate în cadrul secțiilor de mică industrie depășește 50 milioane lei.

— Vorbeam de agricultură și ați ajuns la producția secțiilor de mică industrie. Ce legătură are una cu alta?

— Tocmai aici e adevărul, **are.** Viața satelor noastre, cum lesne se înțelege din proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea, nu se poate desfășura, în viitor, după un singur tipar: industria la oraș, cu navetiștii, iar agricultura la sat — cu cine mai rămîne! Modernizarea satelor, proces amplu, început în 1968, odată cu noua organizare, administrativ-teritorială, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, presupune în afara caselor cu etaj, telefonul și autoturismul la scară, o perfecționare a modului de gîndire și acțiune. O perfecționare a structurilor lui economice. Industria, înțeleasă ca un cîmp de afirmare plurivalent, va deveni un pilon de sprijin al agriculturii, chiar aici, în sat. În primul rînd, sub aspectul forței de muncă. Între cooperatorii noștri avem mecanici, mecanizatori, lăcătuși, vulcanizatori, operatori

(Continuare în pag. 20)

Tînărul Nicolae Beli e îndrăgostit de matematică și de performanță

Vom continua opera părinților!

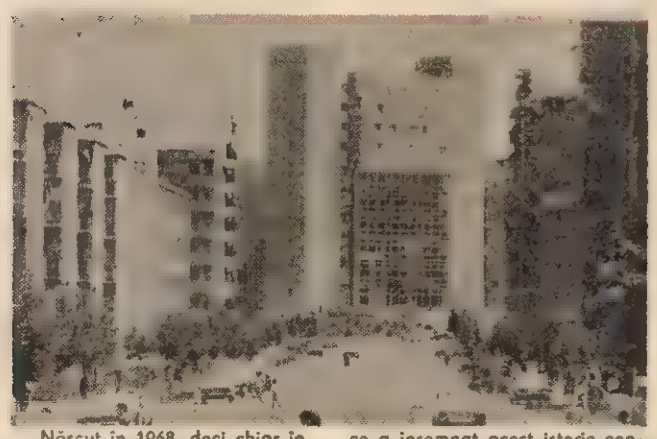

„Născut în 1968, deci chiar în această perioadă de după Congresul al IX-lea al partidului, abia în școală și, de curînd, ca student al Facultății de matematică din București, am înțeles ce a însemnat acest istoric congres în existența, în dezvoltarea liberă a poporului nostru. Pentru viața patriei, cel mai însemnat lucru mi se pare a fi tocmai faptul de a se fi pus în operă

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Un posibil proiect pentru Columna victoriilor muncii pline de abnegație și pricepere în slujba edificării României socialiste.

Fotomontaj de PAUL AGARICI ■

Revoluționînd profund întreaga societate românească, Congresul al IX-lea al P.C.R., care a ales în fruntea partidului pe cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, conducătorul vizionar al întregii națiuni pe calea progresului și bunăstării, strălucită personalitate a mișcării comuniste și a vieții politice internaționale, a imprimat dezvoltării economice a patriei noastre cele mai înalte ritmuri din întreaga sa istorie. În scopul programatic al valorificării superioare a resurselor naționale, cu precădere a capacității de muncă și creație a întregului popor, direcțiile stabilite la Congresul al IX-lea și perfecționate în anii care au urmat au vizat cu prioritate afirmarea unei industrii românești moderne, de înaltă tehnicitate, pe deplin competitivă la nivel mondial.

Cei 24 de ani care au trecut de la acest eveniment epocal pentru istoria noastră confirmă cu strălucire faptul că opțiunea strategică a dezvoltării unei puternice industrii a condus la asigurarea unor structuri economice complexe, apte să propulseze România într-un nou stadiu de dezvoltare, acela de țară socialistă mediu dezvoltată, să confere baza economică necesară pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Creșterile economice din industrie sînt într-adevăr impresionante, dacă ar fi să menționăm numai faptul că acum, în anul celui de-al XIV-lea Congres al partidului ,producția industrială este de 120 de ori mai mare decît în 1965, venitul național, în cadrul căruia industria are o pondere covîrșitoare, sporind, față de aceeași perioadă, de 33 de ori. Numai în acest cincinal, producția marfă industrială înregistrează o creștere cu 40 la sută, în special pe seama factorilor intensivi ai dezvoltării, a modernizării și organizării superioare a activității, a creșterii accelerate a productivității muncii.

Dezvoltarea industriei românești a însemnat, în conformitate cu viziunea programatică instituită de Congresul al IX-lea, în primul rînd o repartizare echilibrată în teritoriu a unităților economice. Valorificînd noul cadru oferit de reorganizarea teritorial-administrativă a țării, amplasarea investițiilor în acești 24 de ani a rezolvat, deopotrivă principalele probleme economice și sociale ale utilizării forței de muncă, oferind tuturor zonelor țării posibilitatea dezvoltării economice complexe, a valorificării resurselor materiale și umane. Organizarea activității în platforme

RITM, PRODUCTIVITATE, EFICIENȚĂ

Așa cum cere țara

Întrebării generice privind preocupările pentru modernizare, din perspectiva sporirii eficienței economice și a realizării unei superioare calități a produselor, inginerul Dinu Țimpoc, directorul tehnic al Centralei de fibre sintetice Săvinești, a preferat să-l răspundă cu o invitație. Tocmai avea loc o analiză a modului în care factorii de răspundere, specialiștii fabricii de monomeri din cadrul Combinatului de fibre sintetice Săvinești gîndesc și pun în operă cea de-a doua etapă a acțiunii de modernizare. Această ședință de lucru putea răspunde întrebărilor rostite sau putea sugera, chiar, alte întrebări. În primul rînd, simpla sa existență (printr-o pură coincidență în chiar ziua documentării noastre) demonstra că pentru conducerea acestei reprezentative întreprinderi a județului Neamț modernizarea „a coborît" de la nivelul programelor și planurilor de măsuri în realitatea concretă a fabricilor, secțiilor, atelierelor, locurilor de muncă și că acum, cînd apar probleme neanticipate, cînd și soluțiile mai pot fi perfecționate, se analizează, se studiază fiecare amănunt și, mai ales, se acordă sprijinul material și tehnic necesar pentru ca nici o idee să nu se „poticnească".

La secția coordonată de inginerul Gheorghe Dulamă, produșii cianici obținuți sînt foarte toxici și puternic corozivi : nu le rezistă decît teflonul, titanul, grafitul, o sticlă specială, adică materiale care presupun importuri costisitoare. Cum acești produși pot deveni surse de poluare a mediului, îndeosebi a apei, asimilarea materialelor izolante este, se înțelege, vitală. Rezultatele de pînă acum sînt încurajatoare, poluarea este evitată. Toxic, foarte coroziv, cu un puternic miros neplăcut, produsul se află, totuși, la baza obținerii unor subsanțe de sinteză chimică de mare valoare, așa că eforturile pentru modernizarea ambalării se justifică întru totul. S-a realizat un buncăr suficient pentru activitatea în 24 de ore, oamenii nu mai sînt expuși riscului, nu mai „scapă" gaze, deci nu se mai pierde nici un produs. Specialiștii secției, între care interveneau ca unii „de-ai casei" inginerul Gheorghe Apetrei, șeful secției de proiectare a fabricii („e mare lucru să ai secție proprie de proiectare, orice soluție e realizată în timp scurt" — adăuga directorul tehnic), și inginerul șef al fabricii, Emil Olănescu nu sînt însă mulțumiți „pe global" căci e încă deschis capitolul „posibilități".

La secția oxigen-acetilenă, condusă de inginerul Gheorghe Todiraș, modernizarea se identifică, în primul rînd, cu realizarea unor importante economii de energie electrică, hidroxid de sodiu, apă industrială, uleiuri, a unor reduceri la cheltuielile de întreținere și a îmbunătățirii condițiilor de muncă prin reducerea zgomotului. Totul — prin înlocuirea detentoarelor unor mașini „veterane" din import, cu turbodetentoare, cu mașini de produs frig realizate la Săvinești, pe o idee de perfecționare „născută" aici, independent de modul în care producătorul din străinătate al utilajului își pune, eventual, problema acestei îmbunătățiri. Cu sprijinul institutului de cercetări specializat din București, noua soluție, care deja „se întrezărește", va folosi tuturor deținătorilor acestor utilaje din țară.

Produsele chimice intermediare pentru izocianați și acidul adipic obținute la secția condusă de inginerul Dumitru Stoica sînt intens solicitate la export. Practic, nu se face față solicitărilor, mai ales că aceste produse sînt necesare și industriei noastre. E evident că o preocupare de fond e, în aceste condiții, sporirea producției. Dar nici transportul, livrarea acesteia nu sînt indiferente. S-au realizat mecanizarea însăcuirii, paletizarea și containerizarea acidului adipic, s-au confecționat containere pliante de 500 și 1 000 kg, care au „prins" și piața și au redus și manopera cu circa 6 000 ore/om. În noile condiții, adăuga inginerul Olănescu, iată că a apărut o nouă „temă" : un sistem de depozitare pe verticală. În lucru este și prima variantă a valorificării superioare a acizilor biazici din apele reziduale. Cercetarea, realizată cu centrul de cercetări de pe platformă, este finalizată, faza pilot e omologată, programul de investiții cuprinde deja acest obiectiv. O schimbare de optică va conduce la un cîștig acolo unde se pierdea, căci depoluarea apei înseamnă și cheltuieli energetice și pierderi de produs. Acum, s-a identificat, practic, o sursă de materie primă acolo unde se cheltuia numai. Tot în această secție, se produce materia primă pentru fabrica de piele sintetică București. În colaborare cu Institutul „Petru Poni" din Iași, s-au adoptat soluțiile optime.

Uneori, rezolvarea problemelor înseamnă să nu te împiedici de anumite conjuncturi în aprovizionare. Ca mare producător de energie termică și electrică, unitatea din Săvinești, în absența acidului clorhidric care mai sosea „în salturi", trebuia să se oprească. Soluției răbdătoarei așteptări i-a fost preferată una mai puțin simplă dar decisivă : se produce aici o cantitate „tampon" de acid clorhidric (proiectarea, utilajele, montajul, exploatarea — cu forțe proprii), chiar la un preț de cost un pic mai ridicat, dar totul e ieftin ținînd seama de faptul că „nu se mai stă", că fluctuațiile în aprovizionare nu mai sînt private cu spaimă.

Fabrica de monomeri pregătește, încă din acest an, o adevărată revoluționare a producției la Săvinești. Ea este, ne-a mărturisit directorul tehnic al centralei, în situația de a „lansa", printr-un nou produs obținut pe baza cercetării proprii, o altă „față" a Combinatului.

În încheiere, o apreciere a conducerii întreprinderii din Săvinești ni se pare semnificativă : experiența anterioară consacră capacitatea întreprinderii și a oamenilor săi de a realiza, în cadrul primei etape de modernizare, „intrarea în parametri" a instalațiilor și utilajelor (ceea ce nu e puțin lucru, căci așa s-au creat condiții, de pildă, pentru „reabilitarea" celor două produse „cu pierderi"). Acum, în cea de-a doua etapă, sînt atacate lucruri „mai subțiri", de finețe ; calitatea e, în acest proces, pe primul loc. Cu aceleași cheltuieli materiale sau chiar cu mai puține, se obțin produse de calitate superioară, se obțin chiar produse care numai se „visau". Și — ceea ce este important pentru „saltul" în forța profesională a oamenilor — se visează produse care pur și simplu, se vor obține.

C. DUMITRU ■

Industrie de înaltă performanţă

industriale a condus la o mai eficientă integrare a întreprinderilor. Ca în întreaga noastră economie, ca în întreaga noastră dezvoltare socială, şi în industrie au fost utilizate consecvent cele mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, afirmarea, ca factori hotăritori ai progresului multilateral al patriei, ştiinţei, învăţământului şi culturii beneficiind de contribuţia remarcabilă şi de înaltă competenţă a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu, eminent om politic, savant de largă recunoaştere internaţională. În ansamblu, dezvoltarea industriei a însemnat dezvoltarea ţării, a determinat ridicarea gradului de pregătire profesională, de cultură şi civilizaţie al tuturor cetăţenilor patriei, a contribuit la înflorirea tuturor localităţilor, la realizarea unui grandios program de construcţii cu caracter economic şi social-edilitar.

Dezvoltarea noastră economică, a industriei în primul rînd a afirmat ca pe o prioritate esenţială obţinerea unor performanţe tehnice de înalt nivel şi, pe această bază, realizarea unei sporite eficienţe a muncii sociale. Industria românească de astăzi confirmă pe deplin capacitatea muncitorului român, a specialiştilor noştri, de a realiza produse la nivelul tehnicii mondiale şi chiar peste acest nivel. În condiţiile aplicării consecvente a orientărilor stabilite de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind modernizarea tehnică şi organizarea superioară a producţiei, utilizînd superior resursele materiale şi volorificînd din plin resursele de gîndire şi creaţie tehnică, de hărnicie şi dăruire profesională, oamenii muncii din industrie oferă, prin propria lor muncă, dovada cea mai convingătoare a capacităţii socialismului de a oferi unui popor muncitor, demn, hotărît să-şi făurească destinul în conformitate cu aspiraţiile sale fundamentale, condiţiile cele mai bune de progres şi bunăstare, de autentică libertate şi independenţă. Forţa industriei noastre, ale cărei performanţe exprimă cu putere talentul şi priceperea poporului român, este, în cele din urmă, expresia directă a forţei societăţii noastre socialiste. De aceea, din perspectiva măreţului program al devenirii comuniste a României afirmat la Congresul al IX-lea, pe baza obiectivelor stabilite în Programul-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, dezvoltarea intensivă a industriei noastre reprezintă un element definitoriu al făuririi celei mai drepte societăţi pe pămîntul românesc.

CONSTANTIN DUMITRU ■

EXPORTUL, ADICĂ TOTUL PERFECT

Aliajul competenţei

Nomenclatorul de export al Întreprinderii Electroaparataj Bucureşti, producătoare de aparataj electric de joasă tensiune, este deosebit de bogat. Electroaparatajul exportă mult şi bine şi nu de azi de ieri, ci de mulţi ani. Tocmai de aceea să încercăm cu ajutorul economistului Ilie Mititelu, şeful Biroului Export al întreprinderii să definim conceptia colectivului de la Electroaparataj despre activitatea de export, să vedem cum acţionează acesta pentru mărirea eficienţei acestei activităţi. În cele din urmă, eficienţa este măsura oricărei activităţi.

— Activitatea de export începe de fapt cu concepţia şi proiectarea produselor. Studiul tehnico-economic, prospectarea pieţii, studiile de marketing industrial sînt componentele de bază ale concepţiei tehnico-economice. Tehnicul şi economicul trebuie întotdeauna corelate, formează un întreg care determină valoarea produsului.

— Ne gîndim la export ca la o permanentă competiţie în care cîştigă cei mai buni. Cum trebuie să acţioneze aceşti cîştigători ? Concret, cum acţionaţi dumneavoastră ?

— Întreaga activitate industrială trebuie privită ca o competiţie cu tine însuţi. Să te autodepăşeşti mereu, să produci mai ieftin şi mai bine. Produsul competitiv tehnico-funcţional trebuie să aibă performanţe cel puţin la nivelul pieţei. Altfel nu ţi-l cumpără nimeni. Îl plimbi de colo pînă colo degeaba. În plus el trebuie să coste puţin. Pentru a realiza acest ultim deziderat, trebuie să avem în vedere un consum material redus, obţinut prin miniaturizare, folosirea de materiale indigene ieftine. Reducerea manoperei se asigură prin tehnologii moderne bazate pe mecanizare şi automatizare, ceea ce duce la creşterea productivităţii şi a calităţii. Dacă reuşeşti toate astea, o să constaţi că automat produci cu costuri reduse şi deci, cu posibilitatea de a lupta cu concurenţa

— Să exemplificăm, dacă se poate, cu cîteva produse.

— De exemplu, seria de întreruptoare 100-630 A are eficienţă ridicată. La realizarea producţiei s-au valorificat la maximum toate posibilităţile de ridicare a eficienţei în atelierele de bază, montaj, proiectare, încercare şi verificare pe întreaga gamă sortimentală. Seria întreruptoare AE fiind foarte mare şi cu desfacere asigurată ne-a permis realizarea unei benzi specializate, automatizări, tehnologii la cel mai înalt nivel, ceea ce a condus la calitate şi fiabilitate. Cererea constant mare duce la eficienţă maximă. De asemenea au fost posibile unele măsuri suplimentare care au dus la creşterea performanţelor. Anumite măsuri au fost declanşate de informaţiile primite de la partenerul străin. La noi, informaţia de piaţă funcţionează bine, permanent. Colaborarea cu întreprinderile noastre de export, Electroexport şi Electronum, este din cele mai bune.

— Concret, cum pot informaţiile de piaţă dirija fabricaţia unui produs şi influenţa succesul lui pe piaţă ?

— Produsele noastre sînt destinate în general industriei. Conjunctura pieţei ne-a determinat să ne preocupăm să completăm nomenclatorul de export cu produse de folosinţă casnică cu cerere importantă. Cînd am pornit la drum avînd şi experienţă suficientă, ne-am dirijat acţiunea spre eficienţă maximă începînd încă din stadiul de proiectare : design, aspect, gabarite reduse, silenţiozitate, gamă sortimentală diversă. Se vorbeşte mereu despre diversificarea producţiei de export, dar asta înseamnă şi diversificarea politicii şi practicii de piaţă, a modului cum este gîndit exportul ca o permanentă adaptare la conjunctura pieţei, la cerinţele ei. Un produs poate să fie eficient pe o piaţă şi să nu fie pe alta. O parte dintr-o gamă sortimentală poate să meargă, alta nu. Trebuie să ţinem seama şi de asta. Uneori piaţa impune condiţii la prima vedere ciudate, însă o analiză mai atentă le poate scoate în evidenţă. Ne gîndim la toate aspectele. Ambalajul, de exemplu, are importanţa lui. Priviţi cele două cutii ! Pe care aţi cumpăra-o ? Pe cea lucioasă, cu etichetă, policromă, bineînţeles. Ne interesăm şi de ambalaje. Cînd e cazul, facem comenzi speciale, le urmărim. Altfel vine clientul cu ambalajul propriu şi scade valoarea lui din preţul produsului. Iată o diminuare a eficienţei. Avem produse din care exportăm peste un milion de bucăţi. Reuşim să scădem costurile cu un leu, am cîştigat un milion. Concepţia colectivului nostru despre export ? Să lucrăm cît mai bine, să nu omitem nici un aspect, cît de neînsemnat ar părea el. Să faci bine totul. Nu există o întreprindere care să lucreze bine pentru export şi mai puţin bine pentru intern. Sper că am fost clar.

OPREA GEORGESCU ■

INVESTIŢIILE CELE MAI RENTABILE: IDEILE

Mereu mai bine

Nu întîmplător inginerul Florea Drugă de la Întreprinderea „Steaua Roşie" Bucureşti care îşi desfăşoară activitatea în cadrul Biroului pregătirea fabricaţiei, este responsabil cu programul de modernizare şi organizare a producţiei şi preşedintele Comisiei inginerilor şi tehnicienilor. Fabricaţia, cu tot ce înseamnă ea, e în modul cel mai organic legată de modernizare, organizare şi noutate. Eficienţa unei activităţi industriale este direct proporţională cu bunul mers al acestora.

„Steaua Roşie" produce o gamă largă de produse hidraulice : pompe, instalaţii, servodirecţii, motoare. E lesne de dedus că produsele întreprinderii sînt folosite în multe industrii : construcţia de maşini, agricultură, minerit etc. Pe lîngă cerinţa generală a modernizării activităţii economice şi industriale, produsele întreprinderii trebuie să se alinieze cu maximă operativitate noutăţilor ivite la acestea. Asimilarea de produse noi în întreprindere este deci una din activităţile obişnuite. Din produsele mai importante să amintim doar perforatoarele hidraulice pentru industria minieră, a cărei serie zero este la beneficiar pentru testare, şi care pînă nu de mult se importau, şi pompele cu palete cu debit constant, destinate în special echipării maşinilor-unelte şi a diverselor instalaţii hidraulice.

Ceea ce vrem, însă să scoatem în evidenţă este dorinţa şi mai ales posibilitatea acestui colectiv de a-şi rezolva cu forţe proprii problemele de producţie, nu din cele mai simple în acest domeniu de vîrf, de a pune pe primul loc în rezolvarea sarcinilor pe care producţia le solicită la orice pas creativitatea proprie. Facem asta deoarece unele din realizările specialiştilor de aici nu ni se par suficient de rapid generalizate.

Pompa cu roţi dinţate de înaltă presiune cu corp din fontă constituie brevet de invenţie. Autori: inginerul Constantin Teodoru şi subinginerul Gheorghe Tarţa. Ea înlocuieşte pompa existentă în fabricaţie, cu corp de aluminiu. Noua pompă are gabaritul redus cu două treimi. Pompa de aluminiu cîntărea 30 de kilograme, pompa de fontă doar 23. Pompa depăşeşte parametrii mondiali şi se preconizează valorificarea şi peste hotare. Eficienţa economică — la producţia întreprinderii disponibilizarea a 360 tone aluminiu. Tot acest colectiv a imaginat un stand de probă pentru pompe cu roţi dinţate, care are gabaritul o treime din cel vechi, consumă 10 KWh în loc de 750 KWh şi reduce timpul de probe la jumătate.

Alt colectiv, format din inginerii Călin Minoiu, Constantin Rotaru şi Florea Drugă a depus 3 brevete de invenţii, caracterizate favorabil de institutul de specialitate. Unul din ele, economizorul hidraulic, rezolvă recuperarea uleiului din instalaţiile hidraulice în cazul spargerii conductelor şi oprirea automată a instalaţiei. Practic poate folosi tuturor fabricanţilor de motoare cu circuite hidraulice, să amintim aici doar tractoarele şi basculantele.

Inginera Elena Moraru a imaginat un dispozitiv portabil de tăiat caroseriii auto. Este uşor transportabil, poate fi manevrat de doi oameni, înlătură pericolul de explozie. S-au executat doar două bucăţi pentru I.G.M. Bucureşti. Funcţionează de 3 ani şi beneficiarii sînt foarte mulţumiţi de el. Poate fi necesar echipajelor de intervenţie ale miliţiei, unităţilor service auto. Se execută la comandă.

Dispozitivul de rectificat canale înguste, creaţie a inginerilor Aurel Rusovici şi Valentin Jumanca poate fi folosit cu siguranţă în multe alte locuri. Cuţitele de strung imaginate de muncitorul Valentin Petică reduc gabaritul sculei şi cresc productivitatea muncii cu 300—400 la sută.

Am amintit aici doar cîteva din noutăţile cele mai spectaculoase şi care credem că pot fi generalizate şi în alte întreprinderi.

— În acţiunea de modernizare şi organizare a producţiei, ne spune inginerul Florea Drugă, ne bazăm în primul rînd pe creativitatea proprie. Dacă am mai avea cîţiva ingineri, am reuşi să ne rezolvăm singuri toate problemele fără să mai apelăm la institut. În anul trecut am înaintat la O.S.I.M. şapte dosare de invenţii şi am înregistrat 22 de inovaţii. Anul acesta vom avea, aşa cum se arată lucrurile pînă acum, aproape o sută de inovaţii.

G. OPREA ■

Timp istoric, unic şi irepetabil

Strîns uniţi în jurul partidului, al secretarului general, energeticienii doljeni îşi exprimă, alături de întreaga ţară, deplina adeziune faţă de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. privind propunerea ca tovarăşul Nicolae Ceauşescu să fie reales la Congresul al XIV-lea al partidului în funcţia supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. Noi, doljenii, vedem în această unanimă hotărîre garanţia ascensiunii noastre neabătute spre împlinirea celor mai luminoase ideaiuri de viaţă, muncă paşnică şi prosperitate într-un timp istoric, unic şi irepetabil, de remarcabile victorii ale construcţiei socialismului în ţara noastră.

Urmare măsurilor luate, planul pe semestrul I a fost îndeplinit în proporţie de 102,6 la sută, iar planul la energie electrică, obţinută pe bază de cărbune, în proporţie de 103 la sută, livrînd suplimentar sistemului energetic naţional peste 92 milioane kWh. În acest an am pus în funcţiune grupul nr. 2 de la Centrala termoelectrică Craiova II, care a atins parametrii proiectaţi şi funcţionează în deplină stare de siguranţă. Totodată, pe seama aplicării măsurilor din programul de organizare şi modernizare a fost obţinut un spor de producţie marfă în valoare de 78 milioane lei şi o reducere a cheltuielilor materiale cu 2,3 milioane lei. Pentru toate aceste realizări, colectivul nostru a fost distins recent cu Ordinul Muncii clasa I, pentru locul I obţinut în întrecerea socialistă.

Sub conducerea organizaţiei de partid, în rîndul comuniştilor, al tuturor oamenilor muncii din unitatea noastră se desfăşoară în prezent o intensă activitate pentru studierea şi dezbaterea documentelor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R., a magistralei cuvîntări a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în vederea însuşirii bogăţiei de teze, idei şi orientări cuprinse în aceste documente programatice, în strînsă legătură cu sarcinile concrete ce ne revin, astfel încît întreaga perioadă de pregătire şi desfăşurare a adunărilor generale ale oamenilor muncii, să determine o puternică activizare a întregului colectiv spre a obţine rezultate superioare în muncă.

Întregul nostru colectiv îşi manifestă convingerea deplină că, avîndu-l mereu în fruntea partidului şi statului pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, eminent conducător politic, clarvizionar şi genial gînditor, poporul român va înainta viguros pe calea socialismului şi comunismului, avînd garanţia înfăptuirii măreţului program de dezvoltare economico-socială a patriei, de înălţare a României socialiste pe noi culmi de progres şi civilizaţie.

ŞTEFAN BUICULESCU
maistru, Întreprinderea Electrocentrale-Craiova

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Să ne reamintim: în 1965, cînd fusese investit cu cea mai înaltă funcție de conducere în partid, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea prima vizită de lucru, la vremea culesului grîului, printre țăranii unei comune din Bărăgan. Puterea evocatoare a zilei aceleia păstrate în memoria noastră întemeiază înțelesul unui gest plin de semnificație: cel plecat din vatra unuia dintre satele acestei țări a ales să înceapă dialogul său cu țara, cu oamenii ei, întîlnindu-se întîi cu muncitorii pămîntului. Astăzi apare ca un adevăr limpede, definitoriu pentru ampiul proces de evoluție istorică desfășurat în cei 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, că temeinicia și consecvența cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat acțiunile ce-au deschis un orizont nou de civilizație pentru toți cei devotați muncii pămîntului constituie reperele unei autentice opere de renaștere și înflorire a satului românesc.

Dezvoltarea multilaterală a societății românești, ca strategie fundamentată riguros științific de geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în edificarea noii societăți în România și această concepție novatoare a condus, între altele, la reașezarea agriculturii în dreptunile ei firești, ca ramură economică de bază în sistemul național economic unitar. S-a conturat astfel și s-a dezvoltat, prin contribuția originală și determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept de importanță esențială pentru progresul agriculturii noastre, și anume conceptul unei noi revoluții agrare. „Ne propunem — arăta secretarul general al partidului — să realizăm o adevărată revoluție agrară în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea socială generală din satele noastre. Va trebui făcut totul pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare, la nivelul unităților fruntașe. Aceasta impune valorificarea mai deplină a întregii suprafețe agricole, folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale de care dispune agricultura, a forței de muncă și a specialiștilor".

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, noua revoluție agrară trebuie privită ca o ascensiune, spre o nouă calitate, pentru atingerea rezultatelor ce întruchipează o agricultură intensivă, de înalt randament economic. Noua revoluție agrară fiind concepută ca o strategie de durată, complexă, ce încorporează toate activitățile din acest domeniu: tehnologice, biologice, organizatorice, economice și sociale. Traducerea în viață a deziderateior acestei etape noi în agricultura românească a presupus și presupune, se înțelege, transformări radicale atît în sfera forțelor de producție, a bazei tehnico-materiale și a cercetării științifice, cît și în planul relațiilor de producție, prin intensificarea activităților social-culturale menite să configureze locuitorilor de la sate profilul spiritual al unui om cu o înaltă pregătire politică și în contact permanent cu valorile fundamentale ale științei și culturii.

A fost inaugurată, astfel, în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, o etapă calitativ superioară în dezvoltarea agriculturii românești. Agricultura a beneficiat în acest răstimp de alocarea unor fonduri de investiții substanțiale. S-au întreprins eforturi deosebite pentru dotarea ei cu tractoare și cu o gamă de mașini de înaltă productivitate. Au fost extinse o seamă de tehnologii moderne de tip industrial. S-a trecut la implicarea mai accentuată a cercetării științifice în rezolvarea unor probleme concrete de producție. Creșterea generală a potențialului economic al țării, puternica dezvoltare a industriei naționale au creat premise favorabile de a se trece la acțiuni de anvergură pentru valorificarea superioară și eficientă a pămîntului, acțiuni materializate într-o concepție unitară, modernă, în Programul național care prevede ca lucrările de îmbunătățiri funciare să se execute în strînsă corelare cu cele de gospodărire a apelor, cu amenajările hidroenergetice și cele silvice.

Modernizarea bazei materiale și tehnice a agriculturii, precum și inițierea, simultan, a unor măsuri ferme de îmbunătățire a cadrului ei organizatoric, de creștere a cointeresării materiale a lucrătorilor din agricultură, au reprezentat în această perioadă acumulări cantitative al căror efect s-a făcut simțit, în ultimii ani, prin obținerea unor recolte care au deschis un capitol nou în istoria agriculturii noastre. Realizarea, în mod constant, de către un mare număr de unități agricole, a unor rezultate de performanță, dovedește că obiectivele noii revoluții agrare sînt realiste, științific determinate și pe deplin posibil de realizat de către întreaga noastră agricultură, astfel încît aceasta să-și poată aduce o contribuție sporită la creșterea venitului național, la progresul general al societății românești.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., comparativ cu anul 1945 producția agricolă a crescut de cirea 10 ori, din care de peste 6 ori după 1965. În ultimii ani, după cum se știe, au fost obținute cele mai mari producții de cereale din istoria țării. Conform prevederilor Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R., în continuare se va urmări crearea condițiilor ca pînă în 1995 să se obțină o producție de 35—40 milioane tone de cereale anual, între aceste condiții situîndu-se — ca o garanție a obținerii unor recolte mari, sigure și stabile — extinderea suprafeței irigate la 6 milioane de hectare.

Înfăptuirea deplină a noii revoluții agrare va da, astfel, imaginea dinamicii noi pe care a imprimat-o vieții de zi cu zi a satului românesc convingerea că progresul se împlinește prin convergența programatică a tuturor gesturilor sale creatoare.

D. CONSTANTINESCU ■

Grîul la zi, grîul de-a pururi

Nu este secerișul așteptat, în miezul verii, ca un eveniment, unul dintre cele mai importante din an și care ne interesează pe toți? În iarnă și în primăvară, din interes și curiozitate, mai puțin, cred, din simpla dorință de a întreține firul unei conversații, chiar și oamenii de la oraș își aduc aminte din cînd în cînd de întrebarea: Cum mai e grîul? Toate fructele pămîntului sînt necesare, desigur, dar avem să recunoaștem că datorită cine știe căror pricini, poate pentru că în oglinda amintirilor din copilărie fiecare se vede cu o bucată de pîine în mînă, grîul rămîne o sărbătoare pentru toți și o bucurie comună. În orice caz, pentru că starea cîmpului este și unul dintre subiectele de discuție în timpul călătoriilor cu trenul, cine a mers către Găești în iarnă sau în primăvară, aruncîndu-și privirea pe fereastra compartimentului și întrebîndu-se cum va fi grîul acestei veri, are de aflat acum că grîul e foarte bun. Așa pare și chiar așa este, zic oamenii care l-au muncit și i-au dus grija nu doar în treacăt, ci zilnic.

N-a plouat, mult, dar săptămînile trecute, a plouat în fiecare zi. Aproape că puteai să-ți potrivești ceasul după ora cînd venea ploaia. Dar tocmai de aceea oamenii nu au lăsat să treacă pe lîngă ei nici o oră bună de lucru. Mai jos de pădurea Dragodana, în șesul Dîmboviței, agronomii țineau pe-aproape aparatul de măsurare a umidității, așa cum o santinelă ar ține arma în cumpănire. Combinele stăteau aliniate la capătul lanului și mecanizatorii întrebau pentru a zecea oară: Începem? Șoferii, la rîndul lor, se tot învîrteau pe lîngă mașini, mai strîngeau o piuliță care e strînsă de mult și așteptau semnalul pentru a porni motoarele. Și cînd acesta a venit, parcă înaintea tuturor s-a deschis o barieră. Oricum, spune Dumitru Badea, directorul I.A.S.-ului Găești, fiecare știa ce are de făcut. Și chiar așa, muncind pe apucate pînă acum a fost strînsă o bună parte din recolta de grîu. Dacă întrebi cît s-a recoltat pînă azi, la ora cutare, ți se răspunde, desigur, dar nu cifrele trebuie reținute în primul rînd, pentru că ele exprimă realități schimbătoare, într-adevăr, de la oră la oră, ci modul ireproșabil în care au fost organizate secerișul și transportul, ca și depozitarea în baza de recepție, acolo unde alți oameni îi pregătesc grîului casa, ca unui adevărat stăpîn ce este.

În această vară, ca de mulți ani încoace, recolta strînsă de I.A.S.-ul Găești este adusă la baza de recepție de către șoferii Întreprinderii de transporturi auto Dîmbovița. Și cum spune directorul acestei întreprinderi, inginerul Cornel Tăbîrcă, pregătirile pentru campanie au început încă de pe la sfîrșitul lunii februarie și primele zile din martie. Încă de-atunci, bunăoară, inginerul șef al întreprinderii, Ion Georgescu, s-a îngrijit ca din recuperările de la fabrica de frigidere din Găești să se adune material suficient pentru ca toate îmbinările caroseriilor și toate remorcile să fie perfect etanșe, la timpul potrivit, și să nu curgă un bob. „Pentru că avem grijă ca îmbinările să fie cît mai strînse — adaugă el — și la sfîrșit facem etanșeizarea lor cu buret, nu mai e nevoie să punem folie de plastic pe jos, așa cum procedează alții. Noi ținem foliile de polietilenă doar pentru cazul cînd plouă și trebuie să acoperim grîul, în timp ce-l transportăm".

Prima fază a pregătirilor, ne spune la rîndu-i inginerul Tudor Pană, șeful Autobazei Găești, a fost trecerea întregului parc de 40 de mașini prin linia de diagnosticare. „Am verificat motoarele, sistemele de basculare, am verificat de fapt totul, de la bara din fața lui bara din spate a mașinii și mecanici ca Emil Tîrlescu, Victor Schmidt și Constantin Mihai, din echipa maistrului Victor Verdeș, sau șudori ca Gheorghe Minoiu și Nicolae Stan, au avut de lucru din plin. Nu ne-a interesat însă doar starea tehnică, ci și cea estetică. Mai bine de 30 de mașini au fost vopsite din nou". Cînd s-au hotărît că pot pune pe fiecare camion emblema „Bun pentru cereale 1989", cei de la autobază își asiguraseră însă, din timp, și stocul necesar de piese, materiale și agregate de rezervă. De aceea nu s-a întîmplat niciodată ca mașinile să tragă pe dreapta tocmai atunci cînd era mai mare nevoie de ele, pentru a se constata cu mirare că lipsește ba un filtru de ulei, ba o pompă de injecție sau altceva. Și dacă n-au mai stat sub povara unor grîi de acest fel, care i-ar fi făcut să semene cu niște oameni plecați la vînătoare cu pușca neîncărcată, parcă au îndurat mai ușor necazurile acestei veri ploioase dar cu zile fierbinți și cu aer înăbușitor ca de seră.

Înainte de-a fi șofer, Gheorghe Nicolae a fost țăran. Dar după ce-a ajuns să țină un volan în mînă, mai zice el, se vede treaba că tot țăran a rămas, nu numai pentru că locuiește într-un sat aflat la cîțiva kilometri, Mogoșani, ci pentru că simte cum se bucură din toată inima cînd vede cît grîu a fost și cît mai este încă de strîns. În mașina lui încap 3 buncăre de combină și încă 2 întră în remorcă. Face, în medie, 3—4 curse pe zi. Mai mult nu se poate, pentru că grîul nu se transportă în viteza cu care se merge la raliu. Prin firea lui de om cuminte a fost ferit de damblaua de-a apăsa în nestire pe accelerator și nu i-a cerut nimeni înapoi carnetul de conducere, de 28 de ani încoace, pentru că în general n-a ținut să depășească viteza maximă atinsă în satul lui, pe cînd era el copil, și anume aceea cînd se speria calul. Deviza lui a fost limpede: Cu viteza legală, înainte! Și e bucuros că în campania asta, pînă acum, n-a rămas niciodată în pană. Nu-i vorbă că, de s-ar fi întîmplat, ar fi putut să anunțe degrabă să-i vină în ajutor atelierul mobil, mecanicii Nicolae Stoica și Mircea Stoicovici sau electricianul auto Tudor Bogdan fiind pregătiți pentru a interveni imediat. Altfel, ar mai fi de spus că în timp ce privirea îi alunecă, mingîietoare, peste grîul cules și peste cel necules încă, gîndul lui fuge cîteodată la București, unde fata cea mică a lui Gheorghe Nicolae, Gabriela, a plecat pentru a da examen de admitere la A.S.E. Fata cea mare, Mihaela, a ieșit inginer constructor. „Dacă luăm și examenul ăsta, zice el, trei zile nu mai dau pe la autobază. Dar asta, oricum, după campanie".

D. CONSTANTINESCU ■

Secerișul se încheie, pasul pașnic

Oamenii comunei Purani, din județul Teleorman, sînt, de cînd se știu, înfrățiți cu grîul. Cooperativa agricolă de producție are și sector zootehnic, se cultivă și legume, crește bine și porumbul, dar grîul rămîne cultura care, aici, în plin Bărăgan, spune totul despre dragostea de pămînt și despre străvechea meserie de țăran. O meserie care, în ultimii ani, se face altfel, căci mai ales la grîu mecanizarea și-a intrat pe deplin în drepturi.

I-am întîlnit în zi de duminică, sub soare arzător de iulie, pe cei care, de mulți ani, s-au obișnuit să fie între primii în țară și în ceea ce privește cantitatea recoltei și data la care încep campania. Erau „veterani" ai muncii, mulți încă tineri, ca mecanizatorii Ion Bobîrnea, Marin Mitrea, Ilie Chircan, Gheorghe Botea, Victor Popescu, Florea Ungureanu. Pe cele 9 „Glorii" toate în perfectă stare de funcționare, ei reușeau să strîngă peste 200 tone pe zi. Fără pierderi, într-o geometrie impresionantă a „ataculuí" asupra lanurilor. Transportul s-a realizat — și el fără pierderi — numai cu mijloacele cooperativei agricole de producție.

La grîu nu erau însă, doar mecanizatorii. Erau mulți cooperatori, în special tineri, care eliberau terenul, ajutau la căratul baloților. Bălan Chiru, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, prezent și el direct la muncă și la fel de bronzat ca alții, căci este om de-al locului și, fiu de țăran fiind, a trăit și el, din copilărie, an de an „febra grîului", ne spunea că, într-un fel sau altul, chiar dacă greul cade pe mecanizatori, la grîu este prezentă toată comuna. De dimineața pînă seara și se înțelege că și duminica.

De altfel, sîntem convinși că nu întîmplător, la Purani i-am întîlnit pe mulți dintre cei al căror rost profesional este, pînă la urmă, chiar pîinea țării. Alături de Petre Rădulescu, șeful secției S.M.A. și, în același timp, șeful formației de recoltare, care conducea activitatea chiar din

Bogăţia holdelor, bunăstarea ţării

cabina unei „Glorii", căci acesta e cel mai bun „stat major" în lupta cu timpul, care este recoltarea grîului, erau de faţă, adică între mecanizatori, dînd o mînă de ajutor, întinzînd o curea, reglînd consumul, şi inginerul şef al S.M.A., Florea Micu şi inginerul Constantin Vatan, directorul Trustului S.M.A. Nu-i puteai deosebi de colegii lor de muncă — mecanizatorii, erau aici şi să supraveghieze, şi să intervină dacă este cazul, însă pentru că nu era cazul, lucrau ca oricare altul, aşa cum le era, de altfel, meseria.

Odată terminată treaba aici, şi „Gloriile" şi mecanizatorii vor „migra" în alte comune ale judeţului, apoi spre nord pe măsură ce lanurile se auresc sub soarele fierbinte al acestei veri. Comandamentul lor este viteza, ei recoltează şi noaptea dacă se poate pentru ca pămîntul să fie cît mai repede eliberat, pentru a se crea cît mai repede condiţii pentru punerea în brazdă, mai exact pe terenul proaspăt discuit, a culturilor următoare.

Şi pentru că a venit vorba de culturile dubie, la ora cînd apar aceste rînduri, pe locul fostelor lanuri de la Purani, unde miriştile au trăit numai o zi sau două, germinează deja, irigate cu mijloace mecanizate dar şi manual, dacă acest lucru se impune, seminţele de porumb, soia şi fasole, se înalţă fragile frunzele unor plante care, nu peste multă vreme, vor căpăta forma bine cunoscută a vrejilor pe sub care se vor întinde castraveciorii acestei toamne. Anul acesta e parcă făcut să dea două recolte adevărate, cea de-a doua avînd toate şansele să concureze la recorduri cu prima, şi cooperatorii de la Purani nu-şi îngăduie un răgaz prea mare să se bucure de aurul îmbelşugat al grîului. Campania de recoltare a fost numai o trecere către pregătirea pămîntului, mereu neostenit, pentru a primi o nouă sămînţă, îndemnul unei rodiri cărela oamenii îi ştiu dintotdeauna rosturile. Vin noile culturi, vine o altă muncă, de loc uşoară, căci asta e firea lucrurilor. Şi toţi, chiar dacă, sau mai ales pentru că bucuria şi sudoarea recoltării grîului a fost să dureze numai cîteva zile, lumina bobului curat mai stăruie în palmele întărite de muncă şi arse de soare.

CONSTANTIN DUMITRU ■

unde zootehnia nu se bucură de prea mare cinste.

Din microfermele acestea, care se întreţin uşor, cu o asistenţă riguroasă, ne spune Eugen Damian, inginerul şef al C.U.A.S.C., rezultă practic o fermă de elită. În C.U.A.S.C. s-a început organizarea unor astfel de mici unităţi în fermele viticole şi de cîmp.

Cu toată secetа din ultimii ani şi la C.A.P. Mărăşeşti floarea-soarelui şi porumbul sînt promiţătoare. Exemplul bun al vecinilor din hotar este totdeauna molipsitor Reuşitele unora sînt mobilizatoare pentru toţi. De altfel, conduita de lucru în C.U.A.S.C. Mărăşeşti este, nimic mai firesc, generalizarea imediată a experienţelor bune. I.A.S. Mărăşeşti — director inginerul Ion Neacşu, inginer şef Ilie Argetoianu — este o adevărată şcoală pentru cooperativele din vecini. Se ştie că rotaţia culturilor reduce substanţial manopera de întreţinere, materialele şi face inutilă folosirea erbicidelor. Cooperativele n-au reuşit să aplice întotdeauna rotaţia ideală a culturilor, dar spre asta se tinde. Respectarea tehnologiilor, a densităţii şi a perioadelor optime a lucrărilor, plus irigaţiile care din toamnă vor uda toată suprafaţa, vor duce cu siguranţă la recolte din cele mai bogate.

Să mai amintim una din cele mai importante probleme ale agriculturii — folosirea în totalitate a fondului funciar. Şi aici întreprinderea agricolă de stat este un exemplu. Prin desfiinţarea drumurilor, inutile din sole, prin îngustarea drumurilor la strictul necesar, prin folosirea la maximum a spaţiilor din jurul stîlpilor de înaltă tensiune şi a hidranţilor, prin mutarea gardurilor pînă în buza şanţurilor numai anul trecut la I.A.S. au fost redate agriculturii 19 hectare. La C.A.P. mai sînt unele rezerve ce vor fi valorificate anul acesta.

Tot I.A.S. Mărăşeşti oferă şi un model de zootehnie. Aceasta are o contribuţie de 50 la sută în producţia totală, încadrîndu-se în sarcina trasată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu privind ponderea zootehniei în ansamblul activităţii agricole. Producţia medie a I.A.S. în anul trecut a fost de 11,5 litri lapte zilnic pe cap de vacă furajată. La ultima adunare generală, zootehniştii de la I.A.S. Mărăşeşti s-au angajat la 18 litri lapte.

Zootehnia, se ştie, este o verigă importantă în lanţul de activităţi al unei agriculturi integrate, totale. Producţiile mari la baza furajeră şi cerealе duc la producţii mari de lapte şi la creşterea efectivului de animale. Fermele mari produc, pe lîngă lapte şi carne, gunoi de grajd care se întoarce pe cîmp. Anual la I.A.S. Mărăşeşti se împrăştie pe cîmp 100 mii tone gunoi.

Lucruri ştiute de toată lumea, însă pentru a fi eficiente nu e suficient să fie ştiute. Ele mai trebuie şi aplicate ori secretul reuşitelor C.U.A.S.C. Mărăşeşti este că sînt aplicate şi încă foarte repede.

În aşteptarea momentului cînd apele Siretului vor uda pămînturile C.U.A.S.C. Mărăşeşti, moment la care am dori să fim prezenţi, netezind frunţile încruntate de grija apei a celor ce trudesc pămîntul, să sperăm că va ploua şi la Mărăşeşti. Oamenii de aici o merită.

OPREA GEORGESCU ■

„Recolta" — lucrare de Vasile Pop-Negreşteanu

Lucruri simple, efecte mari

În ultimii cinci ani, cele 14 700 hectare de teren arabil ale CUASC Mărăşeşti, judeţul Vrancea, au fost bîntuite de secetă. Un adevărat triunghi al Bermudelor, spune Nicolae Nacu, preşedintele CUASC Mărăşeşti, avînd regretul că rezultatele n-au fost pe măsura muncii oamenilor. Şi anul acesta, cînd prin alte părţi oamenii se uită cu bucurie la pămînturile pe care ploile le-au udat din belşug, la IAS Mărăşeşti şi la cooperativele agricole de producţie Garoafa, Pufeşti, Mărăşeşti şi Păuneşti oamenii luptă pentru salvarea recoltelor. Nici pînă acum n-au stat cu mîinile în sîn sau cu ochii aţintiţi pe cer. A zecea parte din terenuri este irigată cu mijloace locale: puţuri, acumulări făcute şi cu excavatorul — unde s-a putut, dar şi la caz ma, cu opinteli şi sudoare, pentru a aduce puţină apă la rădăcina plantelor.

Nu peste multă vreme, seceta nu va mai fi bătută în seamă întrucît Canalul magistral Siret-Bărăgan, în lungime totală de 190 kilometri, va traversa judeţul Vrancea pe o lungime de 63 kilometri. El va începe de la Călimăneşti şi primii 5 kilometri care vor intra în funcţiune anul acesta, în octombrie, vor uda pămînturile CUASC Mărăşeşti. În paralel se lucrează la staţiile de pompare şi repompare, la canalele secundare şi antenele de captare. Munca de acum va înlătura grija de mîine pentru apa atît de necesară unei agriculturi stabile şi sigure. Încă 14 700 hectare vor fi ferite în mare parte de nestatornicia vremii.

Spunînd că cinci ani consecutiv la Mărăşeşti a fost secetă, asta nu înseamnă că rezultatele au fost slabe. Seceta a fost combătută prin muncă, idei şi bună organizare pentru că sacul numai aşa se poate umple. Că dacă ar fi plouat ar fi fost mai bine, asta e altă poveste.

La C.A.P. Pufeşti se cultivă cartofi doar de doi ani, timp suficient ca inginerul şef Ionel Vasile şi şefii de fermă, trei femei de toată isprava, Marica Vrabie, Constandina Stoica şi Maria Miron să poată afirma că s-au specializat şi în această cultură. Anul acesta, cartofii extratimpurii au fost plantaţi în teren irigat cu mijloace locale, prin captarea unei surse de apă de la o sondă nefolosită. Producţia de 12 tone la hectar de cartofi extratimpurii a adus cooperativelor un venit de 40 mii lei la hectar. Legumele în cultura a doua, cultivate pe 30 hectare, în loc de 15 cît era planificat, vor duce eficienţa unui hectar la peste 60 mii lei. Întreaga sămînţă de cartofi, plantată în două zile, 25 şi 26 februarie, a fost preîncolţită după o metodă pe cît de ieftină, pe atît de la îndemîna oricui: tunele de folie gen solarii, încălzite cu cotloane în care s-au ars corzi de viţă. După eliberarea tunelelor de sămînţa de cartofi, în ele s-au cultivat legume. S-au avut în vedere două direcţii principale pe care este îndrumată astăzi agricultura noastră: comanda sau nevoia socială, cum vrem să-i spunem, şi programul de rentabilizare a unităţilor.

C.A.P. Pufeşti este o unitate etalon pentru unităţile vecine din C.U.A.S.C. şi nu numai prin ce am amintit înainte. Aici, toate culturile sînt precedate de loturi demonstrative. Rezultatele şi experienţele dobîndite pe acestea se aplică în producţia mare.

Forţa de muncă fiind indestulătoare şi atrasă prin cointeresarea asigurată de acordul global aplicat aşa cum trebuie, preocuparea permanentă pentru starea culturilor i-a făcut pe cooperatorii din Pufeşti să se mîndrească cu cea mai frumoasă sfeclă de zahăr din judeţ.

Şi tot aici, la iniţiativa lui Matei Ion, preşedintele cooperativei şi a inginerului Ilie Iliescu s-a înfiinţat o microfermă cu 50 de vaci de lapte. Spaţiul s-a realizat prin transformarea unor grajduri vechi ce păreau destinate pînă la această iniţiativă doar demolării. Cele 50 de vaci sînt întreţinute de unul şi, citeodată, doi oameni. 50 de vaci bine hrănite şi îngrijite produc cît 200 în locurile

Sub semnul glorioasei epoci

Alături de întregul nostru popor, de toţi cei ce trăiesc şi muncesc pe legendarele plaiuri vrîncene, oamenii muncii din unitatea noastră, în frunte cu comuniştii, au luat cunoştinţă cu adîncă emoţie, profundă satisfacţie şi înaltă mîndrie patriotică de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al partidului ca la cel de-al XIV-lea Congres, tovarăşul Nicolae Ceauşescu să fie reales în funcţia supremă de secretar general al Partidului Comunist Român. În consens cu voinţa întregului partid, a întregii naţiuni, ne alăturăm din toată inima, cu entuziasm muncitoresc acestei Hotărîri ce exprimă dragostea şi preţuirea pe care o acordă întregul partid, întreaga naţiune eroicei sale activităţi revoluţionare, convingerea că numai avîndu-l în fruntea partidului şi a ţării avem garanţia mersului neabătut spre zorile luminoase ale comunismului.

Noi, vrîncenii, îi sîntem profund recunoscători tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru înfăţişarea economico-socială nouă, înfloritoare a Vrancei, vechi ţărîm mioritic, care, asemenea întregii ţări, a cunoscut şi cunoaşte o dezvoltare impetuoasă, ritmuri dintre cele mai înalte şi unde se afirmă puternice detaşamente muncitoreşti. Însăşi întreprinderea noastră, de scule şi elemente hidraulice, este o creaţie trainică a acestor ani, a „Epocii Nicolae Ceauşescu", unde s-a format şi munceşte un puternic nucleu muncitoresc, un spaţiu în care făurim nu numai uneltele muncii, ci şi oameni noi ai muncii, cea mai frumoasă lucrare a acestei epoci.

Puternic mobilizaţi de orientările şi indicaţiile secretarului general al partidului, de recentul titlu de „Erou al Muncii Socialiste", obţinut pentru situarea noastră pe al cincilea loc în întrecerea socialistă, colectivul nostru de muncă a pus în centrul preocupărilor sale — ca sarcină cu prioritate absolută — producţia pentru export şi exportul. Astfel, am reuşit să realizăm cu 6 luni mai devreme prevederile de plan, pe primii 4 ani ai cincinalului, la producţia de export, fapt ce creează posibilitatea obţinerii — la acest indicator — pînă la sfîrşitul anului 1989, a unei producţii suplimentare de 179,3 milioane lei. De asemenea, în această perioadă, am realizat peste plan: produse de mecanică fină în valoare de 160,8 milioane lei, o producţie netă de 90,2 milioane lei, reducînd totodată în primul semestru al acestui an, faţă de primul an al cincinalului, costurile totale şi materiale la o mie lei producţie-marfă cu 15 şi, respectiv, 16 lei.

Însuşindu-ne luminosul exemplu al tovarăşului Nicolae Ceauşescu, acţionăm cu responsabilitate revoluţionară pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan şi a programului de măsuri aprobat de adunarea generală a oamenilor muncii, urmărind, totodată, introducerea metodelor moderne de conducere a producţiei, şi în mod deosebit ridicarea nivelului de pregătire profesională, a tuturor categoriilor de personal.

Exprimîndu-ne deplinul acord cu conţinutul documentelor dezbătute de plenarele Comitetului Central al partidului şi a Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii, oamenii muncii din întreprinderea de scule şi elemente hidraulice Focşani, sînt ferm hotărîţi să nu precupeţească nici un efort, să acţioneze cu pasiune revoluţionară şi abnegaţie muncitorească pentru înfăptuirea sarcinilor de plan, întîmpinînd cu fapte deosebite de muncă a 45-a aniversare a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă şi Congresul al XIV-lea al partidului — Congresul marilor noastre victorii socialiste, al independenţei depline politice şi economice a României socialiste.

Ing. VEBER LAURENŢIU

Directorul întreprinderii de Scule şi Elemente Hidraulice Focşani

Revoluția spirituală

În 1965, revista **Familia** *reapărea ca rod și ecou imediat al Congresului al IX-lea al partidului nostru. De altfel, ca și alte reviste care urmau să consfințească simetric și armonios întreaga geografie spirituală.*

Șerban Cioculescu, Perpessicius, Vladimir Streinu, Adrian Maniu alături de încă timidele condeie bihorene intrau în sumarul primelor numere ale revistei. Îmi amintesc că prima cronică de arte plastice panorama o expoziție deschisă în cinstea Congresului al IX-lea, că lucram la textul unui spectacol festiv închinat aceluiași eveniment. Apoi a urmat vizita de lucru la Oradea și în regiune a tovarășului Nicolae Ceaușescu, una dintre primele vizite întreprinse prin țară după istorica sa alegere în fruntea partidului. O atmosferă de lucru, efervescentă și creatoare se simțea în întregul cuprins al culturii. Reîntoarcerea spre național, spre structurile etnice, spre tradiție, spre valorile autentice ne dădea încrederea în noi înșine și responsabilitate față de actul de cultură. Scriitori și artiști intrați în conul de umbră sau pur și simplu interziși, erau reașezați în Panteonul literelor române.

Numărul de 23 August l-am scos cu chenar tricolor, dar conservatorismul existent încă în anumite straturi a oprit numărul. Dar noi nu ne-am lăsat. Am scos numărul de 30 Decembrie și cel de 24 Ianuarie cu chenar tricolor. Azi, Tricolorul *e imn de stat. Triumful său, ca simbol al spiritului național, tot de la Congresul IX se trage.*

Am istorisit toate acestea pentru a demonstra deschiderea rapidă și largă pe care a avut-o Congresul IX în conștiința oamenilor de cultură și artă, fapt ce ne determină să-l evocăm și să-l cinstim la adevărata lui dimensiune istorică. Ca pe un eveniment ce ni-e drag inimii și ni-e lumină cugetului.

Pentru mine Congresul al IX-lea echivalează cu o revoluție spirituală în sensul tulburător și frumos al cuvîntului.

ALEXANDRU ANDRIȚOIU ■

Vîrstele istoriei, vîrstele literaturii

Ne-am obișnuit să măsurăm devenirea culturii în unități foarte mari sau mai restrînse, în milenii și în secole, în sferturi de veac și în decenii, în epoci și în perioade. Totul depinde de accente care, pot să cadă pe anumite evenimente istorice, personalități artistice sau politice, generații, mari revoluții politice și culturale, schimbări fundamentale în gîndirea filozofică etc.

Anul 1965, cînd a avut loc Congresul al IX-lea al P.C.R., cu amplă rezonanță în cultură și artă, i-a surprins în mod firesc și pe oamenii de litere la vîrste diferite și în etape variate ale itinerariilor de creație. Spuneam mai înainte că măsurarea unor etape culturale în unități mai scurte este o problemă de accente ce își lasă amprenta puternică și în viața literară. Așadar, aproape un sfert de veac, mai exact 24 de ani în care literatura s-a îmbogățit necontenit, scriitori valoroși au dat opere prestigioase, unii s-au clasicizat în viață, alții dintre cei mai tineri au ajuns și ei la modalități sigure ale registrelor literare, iar debutanții de acum cîțiva ani pot și ei număra cîteva volume publicate, gata să le fixeze identitatea în ambianța noastră literară.

Să nu uităm că în anul 1965 murea G. Călinescu care lăsase în urma lui o uriașă operă în cele mai variate domenii, iar Z. Stancu a coexistat multă vreme cu E. Barbu, M. Preda, E. Jebeleanu, L. Fulga, ca și cu scriitori din generațiile mai tinere ca N. Stănescu, M. Sorescu, A. Păunescu, Ion Alexandru, Al. Ivasiuc și mulți alții. În această confruntare firească dintre generații, gusturi literare, partizani ai spiritului tradițional sau ai inovațiilor, s-a observat încă de la începutul deceniului șapte o sensibilă lărgire a registrelor tematice și, totodată, o puternică diversificare a stilurilor de creație. Z. Stancu trecuse de la romanele strict rurale la o abordare a unei proze cu puternice conflicte erotice și un bogat colorit local. Laurențiu Fulga conferise unor opere ca **Alexandra și infernul** (1966) și **Moartea lui Orfeu** (1970) un registru existențial de mare profunzime tragică și o complexă armătură psihologică. Al. Ivasiuc înscria conflictele sociale și morale din **Păsările** (1970), **Apa** (1973) și **Racul** (1976) în cadrul unor dispute de idei de mare finețe, romanul politic căpătînd în toată opera sa o elevație intelectuală excepțională.

După ciclul **Moromeților**, Marin Preda încearcă în **Intrusul** (1968) coborîrea în psihologie abisală cu subtext erotic. În **Delirul** (1975) a conferit romanului politic acel tip de dispute de pe poziții contradictorii, care au stîrnit în jurul acestei cărți un interes extrem de larg. Cînd Marin Preda a publicat romanul **Cel mai iubit dintre pămînteni** (1980) intra într-o fază de creație, retezată de o moarte prematură. Cu **Cei mai iubit dintre pămînteni** a început romanul enciclopedic românesc actual în care problemele „obsedantului deceniu" erau abordate cu o acuitate deosebită. Tematica se extinde în maniere diferite la Dumitru Popescu, C. Țoiu, D. Săraru și alții.

Eugen Barbu face și el acum parte din veteranii prozei românești contemporane. Capabil să se miște cu ușurință între romanul de intrigă, moravuri și analiză a mecanismelor puterii (**Principele**, 1969), și, totodată, să realizeze o proză de colorit, atmosferă și centrare pe expresia rafinată (**Săptămîna nebunilor**, 1981), Eugen Barbu rămîne prin cărțile sale fundamentale un prozator de primă mărime în cultura română.

Fără îndoială că peisajul prozei românești contemporane este mult mai complex. D. R. Popescu evoluează ingenios între spiritul justițiar (**Vinătoarea regală**, 1973) și reveriile descentrate, pline de o discretă poezie textuală (**Orașul îngerilor**), George Bălăiță face intriga să explodeze în frumoase secvențe ale unui gen ciudat de memorie regăsită, Bedros Horasangian, Șt. Agopian și Gh. Crăciun împing romanul textualist pînă spre limitele indicibilului, Ștefan Bănulescu scrie o proză poetică a deltei (**Iarna bărbaților**, 1965) în vreme ce în **Cartea milionarului**, I (1977) este tentat de o literatură fantastică, ușor absurdizată și țesută într-o retorică înflorită de tip bizantin. Din aceeași familie de spirite face parte și Fănuș Neagu, ale cărui povestiri și romane sînt pline pînă la saturație de farmecul lumii din deltă și cîmpia dunăreană. De la **Îngerul a strigat** (1968) pînă la **Frumoșii nebuni ai marilor orașe** (1976) și **Scaunul singurătății** (1987), Fănuș Neagu rămîne același călător pitoresc printr-o Balcanie imaginară.

Dar nu încape nici o îndoială că metamorfozele prozei nu se opresc aici. Eugen Uricaru cultivă romanul istoric și enigmistic (**Stăpînirea de sine**, 1986), Mihai Diaconescu realizează și el ample panorame istorice, ușor barochizante (**Marele cintec**, 1987 și **Sacrificiul**, 1988), Mircea Nedelciu face să fuzioneze proza textualistă cu literatura de mistere (**Tratament fabulatoriu**, 1986), Francisc Păcurariu scrie o subtilă proză politică pe tema vechilor conflicte din Transilvania, Paul Anghel a construit un amplu edificiu romanesc în jurul războiului de independență.

Romanul politic a fost mereu reluat din diverse unghiuri de vedere, fie ca proză a Șantierului cum a procedat P. Sălcudeanu sau N. Holban, fie cu ample secțiuni în toate straturile societății (A. Buzura) și Ion Brad cu ciclul său romanesc despre viața unei familii din Transilvania.

Dar domeniul cel mai amplu și divers reprezentat din literatura română actuală ni se pare a fi poezia. Decanul de vîrstă al liricii românești de astăzi este Eugen Jebeleanu. Recentul său volum de **Poezii** (1988) reunește cicluri diferite ca **Elegie pentru floarea secerată** (1967), **Hanibal** (1927), care, alăturate altor versuri din diferite perioade, pun în lumină trecerea de la poezia sarcastică cu elemente de pamflet la discursul reflexiv, tragic, impregnat cu o vădită filozofie existențială.

Inovatorii în spațiul poeziei românești au venit cu precădere din generația anilor șaizeci și șaptezeci. Două voci inovatoare, timbrate în mod diferit, s-au făcut bine auzite de la început. Ele aparțin lui Nichita Stănescu și Marin Sorescu. Primul este sentimental, ispitit de metafore inedite, galant, reflexiv, manierist. De la **Dreptul la timp** (1965), ba chiar **O viziune a sentimentelor** (1964), pînă la **Necuvintele** (1969) și **Epica magna** (1978), Nichita Stănescu a stabilit în lirica românească un traseu definitiv și inconfundabil.

Marin Sorescu este un poet parodic, un spirit lucid și ludic, un ironist care a golit încetul cu încetul discursul liric de conținutul său tradițional. Evident că de la **Poeme** (1966) pînă la ciclul **La lilieci** (1973) sau **Descîntoteca** (1976), distanța este uriașă. De fapt, Marin Sorescu a încercat în ultimul deceniu să mute poezia într-un alt teritoriu, ce putuse fi considerat ca specific doar unui anumit gen de proză umoristică.

Nu încape însă nici o îndoială că înnoirea poeziei s-a făcut și pe alte căi. Într-un alt spațiu al poeziei se găsesc tribunii, pateticii, baladiștii suferințelor neamului, nostalgicii, emițătorii de profunde sonuri patriotice, cîntăreții vechilor tradiții naționale, ca Adrian Păunescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe și alții.

Dar așa cum spuneam, vocile poeziei trăiesc într-o mare diversitate, coexistă pe o amplă claviatură situată între tradiție și modernitate. Ardelenii (Ion Brad, Ion Horea, Aurel Rău, Victor Felea) își trag seva poeziei din matricea satului, aceleași nostalgii și moduri de angajare afectivă apropiindu-i uneori de genul pentru care a căpătat gust și prețuire N. Dragoș.

Poetele, din ce în ce mai numeroase, au evoluat între discursul auster cultivat de Constanța Buzea, exclamația sentimentală orchestrată cu multă subtilitate de Daniela Crăsnaru etc.

Orfevrierii, intelectualiștii, experimentatorii evoluează pe alte căi. Capetele de coloană sînt diferite: Mircea Ciobanu ca poet al profunzimilor greu decelabile și Mircea Ivănescu, poetul cinetic, livresc, artist pînă la arderea măduvei poeziei. Continuatorii acestora stau între discursul auster practicat de Ion Mircea, poemul continuu, experimentat de Virgil Bulat, explozia lirică de mare tensiune, demonstrată de Dumitru Păcuraru; arta sonetului, susținută cu tenacitate de Tudor Gheorghe, descărcat patetic în poezia cîmpiei dunărene, are o cale independentă, ca și spiritul calofil al lui Marcel Gafton.

Eroticii (Radu Cîrneci), elegiacii subtili (Ion Sofia Manolescu), baladiștii de alt gen (Cezar Ivănescu) se înscriu în constelații diferite.

Valul tinerilor (Traian T. Coșovei, Mircea Cărtărescu, Aurelian Titu Dumitrescu) ale căror nume se interferează mereu cu alți poeți mai tineri sau mai virstnici (G. Azap, D. David, Bogdan Ghiu) sau cantonați în alte experimente (Cristian Simionescu) nu are un epilog. Poezia este și ea în emisie permanentă pe diverse voci.

Dar, dincolo de proză și poezie, este firesc să ne întrebăm ce aspecte caracteristice s-au configurat și în universul teatral, aici la noi în spațiul carpato-dunărean. După ce placa turnantă a istoriei s-a schimbat, după consumarea unor experiențe literare în domeniul dramei (H. Lovinescu) și al comediei (A. Baranga), dramaturgii români s-au aplecat spre stările de conștiință ale oamenilor din acest sfert de veac, fie ei muncitori pe șantiere (D. R. Popescu), personaje grandioase preluate din istorie (P. Everac), tipuri umane angrenate într-un joc absurd și grotesc (D. Mazilu, M. Sorescu), la care s-au adăugat personaje clovnești, prezente într-un teatru satiric sau revuistic, făcînd publicul să se amuze uneori cu mijloace de-a dreptul facile.

Și dacă D. Mazilu a rămas un înzestrat exponent al comediei amare cu o ușoară patină brechtiană, M. Sorescu s-a îndreptat spre un gen original de farsă tragică, evidentă în **Iona** (1968), **Matca** (1970) pînă la **Răceala** (1980) și **A treia țeapă** (1980).

Fără îndoială că un loc deosebit ocupă în dramaturgia actuală opera lui Paul Everac. Să nu uităm că **Aventura umană** (1969) însumează piese de teatru din etape diferite. **Aventura**, de pildă, este o operă scrisă în 1953, refăcută în 1982. **Baletul electronic** a fost realizat în 1964, **Raza** în 1981, iar **Remiza** în 1988.

Dramaturgia actuală a lui Paul Everac se apropie de unele experiențe europene și năzuiește tot mai mult spre anumite structuri arhetipale.

D.R. Popescu aduce alte note caracteristice în teatrul românesc actual. Autorul unor piese ca **O pasăre dintr-o altă zi**, **Pasărea Shakespeare** sau **Hoțul de vulturi** este adeptul unei dramaturgii bazate pe **enigme, intrigi-anchetă, situații-limită.**

Itinerariul nostru grefat pe literatura română din ultimul sfert de veac are doar un caracter exponențial. Fără îndoială că peisajul nostru literar este mult mai bogat și mai complex. El este de natură să pună în lumină vitalitatea spirituală a scriitorilor români de azi, diversitatea tematică și stilistică, ca și varietatea experimentelor realizate de scriitori de vîrste diferite.

În ambianța culturală a Europei de astăzi, cultura română actuală își păstrează timbrul său specific.

ROMUL MUNTEANU ■

Al neamului meu

Mesajul istoriei reprezintă pentru mine izvorul nesecat și dătător de putere, mă însuflețește în gîndire, în construirea personajului, compoziția de inspirație istorică dîndu-mi posibilitatea de a materializa idei și sentimente de o profundă vibrație patriotică. Evenimentele istorice, chiar dacă au mai fost evocate, merită a fi reluate, revăzute din unghiuri diferite, spre a realiza noi imagini, viguroase, mergînd uneori la alegorie și simbol, în care meditația lucidă să se împletească cu o mare dragoste pentru tot ceea ce a fost gînd frumos și faptă îndrăzneață.

Am realizat compoziții în care chipul Președintelui — chipul Țării care, iată, de 24 de ani, de la Congresul al IX-lea al P.C.R., crește necontenit, alternînd zidiri de vise, flori și oameni, generații și generații, ca un mod de a concretiza timpul, timp în care se reflectă chipul pe care noi, artiștii plastici, alături de întregul popor, îl făurim țării.

Arta autentică, adevărată începe tocmai cu monumentala moștenire care e cultura populară, așezată atît de statornic în obiceiuri, datini, mituri, iar la izvorul acesta creatorul, oricare ar fi el, trebuie să se întoarcă mereu și mereu cu gînd de taină și dragoste de frumos.

Opera de artă, cred, indiferent de tema tratată, trebuie să ne restituie acea forță, frumusețe, energie, poate mister, taine prezente în cultura populară. Or, acea energie și frumusețe au o putem materializa în operele noastre, cu mijloacele plastice specifice, ignorînd cultura populară, ci numai asimilînd-o în adevăratul sens al cuvîntului. Menirea creatorului ar fi aceea de a sluji și a duce mai departe această rădăcină a ființei noastre, de a impune arta ca pe-o zidire, și orice zidire ca să dăinuie în timp e amestecată cu suflet, cu truda brațelor și a minții.

Sînt oșan și harul pe care-l am nu-mi aparține mie, ci neamului meu și ceea ce îmi rămîne e să-l reprezint, oriunde m-aș afla, așa cum se cuvine.

Ca om de artă, ca pămîntean ce-mi trag de aici seva, e firesc să port acest univers în suflet ori în ce parte m-aș afla, să port cu mine elementele care ne definesc cel mai bine — liniile de forță ale caracterului nostru, vestigii ale descendenței ce se află în structurile oșenești, în rostire, în modul de viață, în modul de a concepe ideea de timp. Orașul Negrești-Oaș e una din creațiile Epocii Nicolae Ceaușescu, fapt ce îi face pe oșeni nespus de mîndri. Acesta e universul meu pe care îl duc cu mine, drumul fără întoarcere — căci eu nu m-am născut într-un anume loc, ci într-o anume țară ! — și pe care-l pietruiesc zi de zi, secundă cu secundă, cu noi înțelesuri și cunoașteri.

VASILE POP-NEGREȘTEANU ■

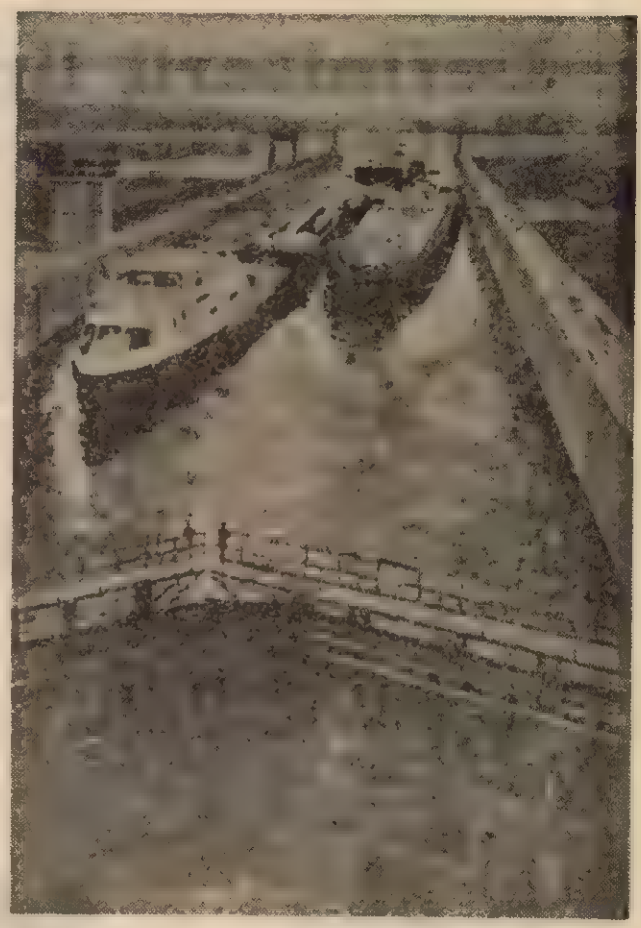

„Ecluza de la Porțile de Fier II"
Lucrare de Anca Rodica Marinescu

În consonanță cu epoca

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a avut un rol hotărîtor în ceea ce privește conturarea României zilelor noastre și-n această privință, în calitate de om al artei, îmi voi expune punctele de vedere, rezultante firești ale unei analize amănunțite asupra fenomenului cultural, în general vorbind, și al muzicii, în special.

Cu o legitimă mîndrie și satisfacție am aflat că este pe cale de a se termina editarea întregii opere eminesciene ! Totodată, în excelente condiții grafice au fost reeditate capodoperele unor scriitori precum Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Ion Barbu, George Bacovia, George Călinescu, Nicolae Iorga și enumerarea poate continua. Au fost reconsiderați un mare număr de plasticieni, culminînd cu opera genialului Constantin Brâncuși. Ca slujitor al fascinantei lumi a Euterpei nu pot să nu mă bucur din inimă curată că s-au scos două integrale discografice enesciene, la care s-a adăugat editarea întregii opere — chiar și a lucrărilor fără număr de opus ! Pentru a dovedi, în concertul popoarelor, vechimea și continuitatea muzicii noastre pe străvechiul pămînt al Daciei au fost upărite un mare număr de lucrări de muzică bizantină și psaltică, de culegeri de folclor străvechi, la care s-au asociat lucrările unor înaintași — cu adevărat muzicieni patrioți, care au contribuit substanțial la lupta împotriva nedreptăților sociale și naționale, la înfăptuirea grandiosului act al unirii, de la 1 Decembrie 1918 — ca în cele din urmă să se ajungă la editarea celor mai valoroase lucrări concepute în zilele „evului aprins".

Componistica românească a cunoscut un progres fără precedent și acest fapt se datorează generării unui statut al compozitorului și muzicologului român, statut pe care în trecut aceștia nu îl aveau ! Nemaivorbind de înființarea unui mare număr de formații orchestrale, corale, precum și a unor teatre de operă etc. Se poate vorbi de o adevărată simfonie a „României vremilor înalte"... în care s-au reliefat măiestrite compoziții vocale, instrumentale, simfonice, vocal-simfonice și lucrări destinate scenei. Muzicologia a progresat și ea și-n această privință evidențiem apreciabilul număr de volume de sinteză, raportate la trecutul și prezentul artei noastre sonore, la care mai alăturăm cărțile, studiile și eseurile dedicate muzicii universale. Editura Muzicală a avut un rol hotărîtor în transformarea lumii cîntecului într-un mijloc de educație patriotică. Pedagogia românească a vibrat și vibrează în consonanță cu marile imperative etice și estetice ale vremurilor noi și sub acest aspect, izbînzile obținute de școala românească de compoziție, de interpretare și de muzicologie, atît pe plan național, cît și internațional constituie o mărturie grăitoare. Cu atît mai mult avem datoria să înlăturăm superficialitatea care mai există în munca desfășurată în aceste ramuri, să îmbunătățim mai cu seamă învățămîntul muzical și să contribuim în mai mare măsură la crearea unui dialog rodnic între public și exponenții artei sonore, pornind de la faptul, în virtutea căruia, o muzică mare presupune forțe emoționale, ancorarea într-o cultură, corelația granitică între etic și estetic, raportul armonios între național și universal și între caracterul larg accesibil al operei de artă și măiestria cu care este concepută. Numai în acest fel vom putea fi într-adevăr reprezentanți demni ai sublimei arte a melodiei sau altfel spus : **trubaduri ai României contemporane...**

DORU POPOVICI ■

Declarație de dragoste

Rememorînd cei douăzeci și patru de ani de la Congresul al IX-lea al partidului nostru, încerc să înscriu destinul meu de cineast român, în contextul devenirii spre civilizație, spre cultură, spre bunăstare, a poporului din care fac parte...

În anul acela de hotar, în 1965, continuam să fiu cît mai activ în breasla cineaștilor, lucrînd ca regizor secund, la un film drag mie, despre tineri revoluționari uteciști, luptînd în ilegalitate în timpul celui de-al doilea război mondial, o poveste de dragoste tragică, în filmul **Duminică la ora șase.** Apoi, au urmat alte și alte filme la care am muncit în continuare ca regizor secund, contribuind la reușita multora dintre ele, am început în paralel să realizez și filme de scurt metraj ca regizor independent, traversînd de asemenea o experiență mai inedită, aceea de regizor din partea română la mai multe coproducții cu studiouri din străinătate. În anul 1975 destinul mi-a surîs și am realizat ca regizor al versiunii române filmele **Pirații din Pacific** și **Insula comorilor** de fapt semidebutul meu ca regizor — filme realizate după serialul **Doi ani de vacanță,** producție româno-franco-germană. După o lungă perioadă de regizor secund, de 22 de ani, am debutat cu filmul **Ora zero,** în 1979, film în care aduceam un omagiu familiei muncitorești în general — familiei tinere în special, unită în gînd și în faptă, acțiunea toată petrecîndu-se în noaptea de Anul Nou. Mai tîrziu cu ajutorul mijloacelor comediei lirice în filmul **Alo, aterizează străbunica,** mă axam pe problemele și destinul tot al unei familii, ce se apără de imixtiunile tendințelor de trai ușor în viață... ca mai apoi să ajung la prezentarea tînărului Darie, setos de cunoaștere a sensurilor majore ale vieții în **Pădurea nebună,** destin de erou pășind pe drumul dramatic al unui tînăr intelectual ce înțelege sufletul și năzuințele muncitorimii revoluționare, cum am dorit să fie toate filmele, regizate de mine — dar ele sînt în același timp, filme, care reprezintă tineretul de astăzi în gînd și faptă văzînd orientarea lui în viață, opțiunea pentru un anume ideal, care înseamnă muncă, cinste, demnitate, în toate faptele de zi cu zi, ca și stăruința asiduă pentru îndeplinirea ireproșabilă a acestor opțiuni.

Un film care apelează la sentimentele cele mai delicate, cele mai nobile, care îi apropie pe tineri de poezie, îl sensibilizează, le deschide sufletele, este un film în esență atașant vieții de azi, este un film ce reprezintă tineretul de azi. Așa am dorit să fie, să devină pe parcursul vizionării lor de către spectatori, toate filmele regizate de mine, și cele artistice și cele documentare, și adeziunea totală a tinerilor mi-a dat curaj, ca și în filmele ce le voi realiza în continuare, să încerc să mă adresez în același registru al sensibilității, al vibrației umaniste a tineretului de astăzi, pe care doresc să-l prezint în continuare așa cum este : harnic, inteligent, sensibil, încărcat de poezia muncii și a vieții — în esență un tineret revoluționar.

Rememorînd destinul meu de cineast român — în toți acești ani — pot spune încă o dată fără echivoc, că filmul indiferent de gen, este pentru mine, o declarație de dragoste... o declarație făcută spectatorilor... o declarație de frumusețe... de umanitate... de adevăr... și nu în ultimul rînd de... DRAGOSTE.

NICOLAE CORJOS ■

Gestul identității noastre

Sînt în viața omului clipe, ceasuri care pot marca o existență. O pot marca în sensul că acele clipe sau ceasuri îi determină chiar ținuta lui morală, credința în ceea ce înfăptuiește, mai mult, îl fac să înțeleagă că el, omul, poate și are dreptul să creadă în ceva anume, și mai ales, să fie convins că tot ceea ce face este bine, folositor lui însuși și, de sperat, și celor din jurul lui. Mai altfel spus, clipele acelea unice, însoțite de emoții, de temeri, de pașii nesiguri ai primei tinereți, rămîn fixate în materia umană și contrar clipelor timpului care trece, ele încremenesc în linia verticală pe care o capătă coloana vertebrală a individului. Un astfel de ceas hotărîtor mi-a fost dat să trăiesc la Iași, în minunatul Teatru Național, unde îmi începusem drumul în profesie, de fapt în viață, cu acei pași ușor nesiguri de care pomeneam. Și mă refer acum la acel ceas al anului 1965 cînd, aproape pe neașteptate, cîțiva oameni de lîngă mine sau apropiați mie, au înțeles că este perfect normală și pe deplin justificată cererea mea de a mă afla în rîndul membrilor de partid. Apoi mi-a fost înmînat carnetul roșu, simplu, cu încredere, fiind privită drept în ochi și răspunzînd la fel mîinii întinse cald și ferm.

În copilărie, tatăl meu, în care am crezut pe deplin și în ale cărui principii de viață cred și acum, urmîndu-le, n-a făcut decît să-mi insufle încrederea în mine, în propriile forțe pe care să le închin unei cauze morale ; și iată că anul 1965 și primirea în partid vin să-mi dezvăluie puterea acestui adevăr și în plus să-mi dăruiască încrederea oamenilor din jur. Cînd unul dintre colegii mai mari de-atunci a spus în plen că „această fată se recomandă singură", nemaiadăugînd poate banalele adjective de disciplinată, serioasă, cuminte am înțeles din clipa aceea că nu mai am voie să greșesc în fața mea și a vieții, cu nici un chip, că sînt singura răspunzătoare a faptelor mele. Structura mea morală, omul în societate care urma să devin treptat, a început să se transforme, să-și netezească asperitățile, să se educe, să iubească viața și munca, să înțeleagă oamenii și ceea ce se întîmplă în jur, într-un anume fel, un fel nou, conferit de noua calitate.

Anii au trecut, buni, cu speranțe și împliniri, cu greutăți firești dar nu imposibil de trecut și au demonstrat că dorința sinceră de a trăi demn pe pămîntul patriei în care m-am născut, materializată în anul 1965 prin cererea de a fi în partid, a fost gestul cel mai firesc posibil. Sînt un om care, ajuns la maturitate, are bucuria de a fi martorul propriei împliniri în contextul marilor împliniri ale țării în urma istoricului Congres al IX-lea al partidului. Etapele credinței și devotamentul meu în muncă au coincis cu etapele unice în istorie ale împlinirii neamului nostru, ale revigorării sale, ale existenței sale demne, certitudinii în care și-au dat măsura credința și devotamentul în muncă al tuturor celor care iubesc acest pămînt. Cum am crezut și eu în 1965 au crezut milioane de români și la fel cum „mă recomand singură" ca un anonim cetățean — slujitor al artei în România socialistă așa cred că se recomandă fiecare român cinstit, sectorul lui de muncă, alăturîndu-ne unul altuia în reînnoirea unei opțiuni istorice a unei investituri care a determinat hotărîtor roadele acestei vremi, în marea credință cu care ne slujim Patria și idealurile Partidului.

CRISTINA DELEANU ■

ROMÂNIA

Definitorii linii de forță dintr-un timp al împlinirii

VENITUL NAȚIONAL

DE **33** ORI MAI MARE DECÎT ÎN 1965

PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ

A CRESCUT DE

120 ORI FAȚĂ DE ANUL 1965

■ In ultimele două decenii au fost construite 2 000 de întreprinderi, amplasate în mare parte în cele peste 180 platforme industriale noi ■ Circa 90 la sută din fondurile fixe productive ale industriei noastre au fost realizate după Congresul al IX-lea al partidului

PRODUCȚIA AGRICOLĂ

A SPORIT DE

6 ORI FAȚĂ DE 1965

■ Pe ogoarele patriei lucrează astăzi 165 000 de tractoare, de peste două ori mai multe decît în 1965 ■ De la 230 000 de hectare în 1965, suprafața amenajată pentru irigații a crescut la 3 750 000 hectare în 1989 ■ Numărul specialiștilor din agricultură este de peste 3 ori mai mare decît în anul Congresului al IX-lea.

FACTOR DECISIV: ȘTIINȚA

■ Progresele fără precedent ale științei în anii de după Congresul al IX-lea au făcut ca, numai în 1988, să se aplice în economie 23 381 invenții și inovații, cu o eficiență economică de 12,6 miliarde lei și să se rezolve 153 445 teme, obținîndu-se o eficiență de 14 miliarde lei.

DE LA CONGRESUL IX S-AU CONSTRUIT PESTE

3,3 MILIOANE

LOCUINȚE NOI

■ Peste 82 la sută din populația țării locuiește azi în case noi ■ În orașe și municipii două treimi din populație s-a mutat în apartamente construite după anul 1965 ■ În ultimele două decenii, 54 de localități au devenit orașe, populația urbană dublîndu-se practic față de anul Congresului al IX-lea.

CIRCA **25%**

DIN POPULAȚIA ȚĂRII ESTE CUPRINSĂ ÎN

PROCESUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT

■ Peste 70 la sută din baza materială a școlii este construită după Congresul al IX-lea ■ Edificiile cu care a fost înzestrat învățămîntul în special după 1965 sînt echivalente cu dotările a 10 orașe cu 100 000 de locuitori.

RETRIBUȚIA MEDIE

ESTE DE **3,3** ORI

MAI MARE DECÎT ÎN 1965

■ Cheltuielile sociale pe locuitor au crescut în perioada 1981—1989 cu peste 44 la sută ■ Peste 3 milioane de oameni beneficiază de pensii care în acest an au fost sporite în medie cu 8 la sută față de 1985 ■ 4,6 milioane de copii primesc alocații de stat al căror cuantum a crescut în ultimii ani cu 25 la sută.

Am înnobilat peisajul, ne-am îmbogățit limbajul

Innoind întreaga noastră viață, anii de după Congresul al IX-lea au înnoit și cuvintele. Folosim, cu gestul firesc al numirii realităților pe care le trăim și le făurim, cuvinte și sintagme noi sau cu semnificație profund îmbogățită, cărora le încredințăm însăși puterea de a transfera în limbaj lumea noastră de fapte și gînduri, adică tocmai semnul nepieritor sub care acești ani devin istorie.

■ Canal — o poartă a Europei spre Pontul Euxin, dacă ne gîndim la Canalul Dunăre — Marea Neagră. Sau ne gîndim la Canalul Midia — Năvodari. Sau la uriașele șantiere ale canalelor București — Dunăre și Siret — Ialomița. Sau, poate, la canalele principale ale sistemelor de irigații, ori la canalele colectoare ale sistemelor hidroenergetice. Cei care lucrează în electronică se gîndesc la canalele de frecvență. Cuvîntul e același ca înainte. Dar nu-l citești și nu-l pronunți avînd doar imaginea sărăcă de pînă nu demult.

■ Complex — cuvînt polisemantic, constituent al unor sintagme intrate demult în viața și munca noastră : complex de sănătate, complex balneoclimateric, hotelier, comercial, complex hidroenergetic sau complex de creștere a animalelor. Și acest cuvînt există de mult, chiar dacă în trecut își afirma, adesea, semnificația sa psihologică de sentiment de inferioritate față de realizări la care nu puteam nici măcar aspira. Acum — ca adjectiv sau substantiv — el este adesea măsura capacității noastre de a rezolva problemele indiferent de complexitatea lor. Viața noastră devenind mai complexă, acest adjectiv, firesc la scara unei dezvoltări fără precedent, instituie, în expresiile pe care le folosim, o la fel de firească frecvență a substantivului din care derivă.

■ Metrou — substantiv comun, dar pe care, călătorind cu metroul bucureștean, ne vine să-l scriem cu literă mare. Căci și prin el Bucureștiul a devenit o mare metropolă între metropolele lumii. În fiecare zi, pe cele două magistrale date în funcțiune în anii de după Congresul al IX-lea, circulă circa 700 000 de călători, ceea ce înseamnă că într-un an numărul pasagerilor este de zece ori mai mare decît cel al locuitorilor României. Peste cîteva săptămîni, magistrala a III-a va ridica acest număr la 1 milion de călători pe zi. Altfel spus, aproape fiecare european ar putea călători o dată pe an cu metroul bucureștean. Și, avînd în vedere ce oraș a devenit și devine în continuare capitala noastră, chiar are motive s-o facă.

■ Oraș agro-industrial — imaginea edilitară și economică actuală imposibil de suprapus peste cea a comunei ce purta același nume cu numai două decenii și jumătate în urmă. „Mă duc la oraș" sau „mă duc la țară" — iată expresii care încep să capete aură arhaică. Orașul vine el acum la țară, satul devine el însuși oraș. Oamenii uzinei și ai ogorului, adesea aceiași în momente diferite ale zilei, ale anului sau anotimpului, trăiesc în localități pentru care civilizația sfîrșitului de secol XX nu mai e undeva, departe, ci chiar lîngă casa proprie, chiar în casa proprie.

■ Platformă — desigur, un loc mai ridicat, de unde cineva poate fi văzut mai bine sau unde ceva poate fi depozitat. Dar primul gînd, cînd rostești acest cuvînt, este fie la o platformă industrială, fie la o platformă petrolieră maritimă. E adevărat, tocmai acestea sînt punctele pe care se ridică întreaga țară, e adevărat, de aici se vede cel mai bine cît de mult a crescut economia noastră, cît de mult s-a înălțat țara.

■ C.O.M. — înseamnă „consiliul oamenilor muncii", dar în limbajul nostru aceste inițiale alcătuiesc, de fapt, un singur, foarte scurt și clar cuvînt : com. „Am stabilit la com", „trebuie să ridicăm această problemă în com", „să vedem dacă și com-ul e de acord", ori „mîine dimineață se discută în becom" sînt expresii intrate pe deplin în viața noastră. Știm că ele înseamnă, de fapt, că tot ce se face și se hotărăște exprimă voința noastră, gîndirea noastră colectivă. Căci și com-ul tot noi îl facem, adică adunarea noastră generală, formă a celei mai profunde democrații.

Vitrina artelor

Film

„Secretul... armei secrete"

Este cunoscut faptul că, pe întreg mapamondul, cinematografia, filmele **„de război"**, nu-și mai au audiența la public cunoscută în perioada 1940—1970 (au rămas celebre în istoria celei de-a 7-a Arte pelicule precum : **Iluzia cea mare, Zboară cocorii** sau **Balada soldatului, Ziua cea mai lungă** sau **Pe Frontul de Vest, nimic nou, Marele război** sau **Roma, oraș deschis, Pădurea spînzuraților** — ește ca să ne referim doar la cîteva cinematografii ale lumii, și indiferent dacă ele, aceste pelicule, se refereau la primul sau la cel de al doilea măcel universal).

Astăzi cînd trăim — paradoxal, parțial și mai ales deloc eficient — într-o lume **așa-zis lipsită de mari conflagrații**, putem remarca o deplasare a gustului public de la violența caracteristică confruntărilor militare (analizată în mii și mii de filme, mai mult sau mai puțin reușite), la violența abia mascată a relațiilor inter-statale ; la violența „spaimei față de ziua de mîine", zi ce ar putea duce nu numai la răni, suferință sau moarte, ci la dispariția **întregului sistem** în care mai existăm fizic ,sau gîndim rațional. „Informatica violenței trecutelor războaie", altădată impecabil redată pe marele ecran, s-a disimulat mai ales în presa cea de toate zilele, în actualitățile Tv. sau în „mass-video-media" — mijloacele formidabile audio-vizuale, capabile să ne țină la curent cu orice eveniment petrecut pe orice meridian al lumii, imposibil de a fi sugerat, sau analizat, într-un film ce, prin însăși natura producerii sale, însumă un bun număr de luni de zile, ceea ce face ca efectul său — moral, psihologic, etc. — să devină desuet.

Tînăra generație de azi nu a cunoscut marile cataclisme, nu a cunoscut marile războaie ; perspectiva, însă, de a se pomeni într-un astfel de coșmar — de mii și mii de ori mai cumplit decît cele precedente, dacă nu chiar **ultimul** ! — îi ține atenția trează. O posibilă catastrofă, nu este nimic altceva decît o **catastrofă posibilă**, iar ea reprezintă cu mult mai mult decît un cutremur local, incendiul unui zgîrie-nori, invazia unui rechin ucigaș sau a unor albine asasine, răutatea unor ființe sosite neapărat din Cosmos, sau prăpădul produs de vreun monstru gigant de tip „Godzila"... ! Războiul — cea mai totală și cea mai înfiorătoare dintre toate violențele umane ! — există, din păcate, în sufletul și imaginația noastră. Împotriva acestei oarecum trecute, dar posibile și mai ales nedorite realități, se poate lupta pe diverse căi, cu efecte mai mult sau mai puțin benefice. Una dintre acestea este **risul** — și este cea aleasă de regizorul și scenaristul Alexandru Tatos, în ultimul său film intitulat : **„Secretul armei... secrete"** (Un titlu, de altfel — și mai ales după umila noastră părere — cu totul neinspirat, ieftin și voit comercial, și nereprezentativ pentru ceea ce înseamnă, de fapt, pelicula în cauză).

...Este un BASM, filmul lui Tatos ?! (avem doar și un Împărat, și un Zmeu, și o Frumoasă, și un Voinic, și o Zînă, etc.). Eventual : un basm „modernizat" ?! (vezi de pildă „Harap-alb"-ul lui Gopo).

Este o PARODIE ?! (printre altele : un personaj „basmodic" are replica : „păi, fără relații, nu faci nimic în lumea asta!"...).

Este un FILM-REVISTĂ ?! (se folosesc mari actori de comedie, dansuri moderne, microfoane, muzică ritmată, etc.).

Sau este acest... „SECRET AL ARMEI... SECRETE" un fel de respiro al unui autor care ne-a dat filme de un tulburător realism („Mere roșii", „Dulce Anastasia trecea" sau — poate mai ales ! — „Secvențe"), și care, iată, a simțit nevoia să răsufle puțin în registrul comic — adică o COMEDIE ?! ·

...Nimic, și totuși cîte ceva din toate acestea, și mai ales un film ce face săli pline, stîrnind deliciul spectatorului, și mai ales făcîndu-l, sperăm, să iasă din sală cel puțin cu un gînd amarnic, în urma hohotelor de ris... Filmul lui Alexandru Tatos este, oricum ai lua-o, un fel de „necesar" în peisajul producției noastre cinematografice contemporane ; un fel de superbășcălie, apropo de niște realități cumplite ; un divertisment acid, pe niște teme grave. Un **hohot** de ris, dorit strigăt de alarmă, în care predominant e hohotul întrucît alarma — încă, și din fericire ! — **nu s-a produs.**

O distribuție de zile mari (Victor Rebenciuc, Mircea Diaconu, Carmen Galin, Mitică Popescu, Horațiu Mălăele, Dem. Rădulescu, Emilia Dobrin Besoiu, Manuela Hărăbor, Aristide Teică, etc.) — actori machiați, sau costumați, violent, „la vedere" ; o imagine (Vivi Drăgan Vasile) adecvată, uneori cu spectaculoase și inedite performanțe ; o coloană sonoră (ing. Tiberiu Borcoman) și o muzică (Horia Moculescu) potrivit — comode ; în general, o poftă de a ride cu un rețînut bun-simț, fac din filmul lui Tatos o „încercare", dusă de cele mai multe ori pînă la reușită, de a oferi „niște gînduri", de a sugera „niște stări" ce depășesc — și așa e bine ! — simplul amuzament. O încărcare faptică, anumite lungimi (vezi, de pildă, repetarea pînă la ridicol a „asedierii încăperii Frumoasei", sau prelungirea pînă la plictis a „urmăririi fantomelor "din final !...), coboară, fără a stopa însă, nivelul de interes al spectatorului. I-aș reproșa regizorului o anumită lipsă de „organizare" a fanteziei sale, debordante : **strunit** puțin, acest film nu ar fi avut decît de cîștigat.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Muzică

Școala lui Baciu

Ploieștiul nu este chiar atît de departe de București ; o aruncătură de băț, mai lungă. Și, cu toate că în Capitală ființează destule colective simfonice, apropiate deci, iată că și orașul petroliștilor — și nu numai el, ci și alte județe limitrofe — se bucură de existența și prestațiile artistice ale unei Filarmonici. Mai corect spus, instituția — după atîția ani de muncă în favoarea unui număr imens de spectatori, circa 60 000 pe an — nici măcar nu a fost categorisită cu această onorantă și pretențioasă titulatură, ea rămînînd pe mai departe cu vechea inscripție, Orchestra Simfonică de Stat (categoria a IV-a ?) din Ploiești... Să spunem însă, spre lauda factorilor de resort ai județului, că aici s-a făcut tot ceea ce s-a putut : o cochetă sală de concerte, angajarea unor remarcabili instrumentiști — cărora li s-au pus la dispoziție condiții de lucru și viață corespunzătoare pregătirii lor — și încă multe altele ; din păcate, aceiași factori nu pot obține prin repartiție centralizată un pian nou, sau accesoriile strict indispensabile funcționării altor instrumente, corzi, păr de arcuș etc, în fața lor stînd cererile marilor filarmonici. Și totuși, colectivul format din 60 de artiști, la care se adaugă și cei doi soliști, pianista Ilinca Dumitrescu și violonistul Gabriel Croitoru, nume reprezentative pentru arta noastră, bucură în continuare melomanii din Tîrgoviște, Moreni, Mizil, Vălenii de Munte, Breaza, Cîmpina și, mai ales, pe ploieșteni ; simfonicul săptămînal și concertele speciale oferite oamenilor muncii din Rafinăriile Ploiești și Vega, din Combinatul Petrochimic Brazi, de la I.R.E.B. și Întreprinderea de Materiale Refractare Pleașa etc, chiar la ei acasă. Iar dacă vom adăuga colaborările permanente cu Radioteleviziunea, cu Electrecordul și cu alte instituții bucureștene, vom desprinde un efort de muncă remarcabil al cărui suflet organizatoric este chiar directorul Virgil Manolache, alături de care se află toți angajații orchestrei. În frunte cu violoniștii Mihai Vuluță (concert maestru) și Amelia Mihalcea, clarinetistul Ovidiu Căplescu, violistul Vasile Tudor, cornistul Remus Cosma și încă mulți alți oameni de nădejde.

Pe aici, în timp, au trecut mulți dirijori : Eugen Pricope, Horia Andreescu, Cristian Brîncuși, iar cel mai nou fiind Mădălin Voicu, dar acela care a format și a re-format orchestra simfonică ploieșteană a fost și rămîne marele Ion Baciu. Într-un fel, viața lui Baciu seamănă cu o binecunoscută formă muzicală dezvoltată, dispusă în A — B — A ; în 1955, el era angajat și debuta la Ploiești ; după mai mulți ani se mută la Iași unde dezvoltîndu-se a dezvoltat la rîndu-i „Filarmonica Moldova" ducînd-o pe culmi nebănuite ; iar de trei ani încoace îl găsim reintors la Ploiești, animînd cu forța și prioceperea-i recunoscută pe toți acești instrumentiști care îi sorb poveștile în alt fel, Baciu a fost întotdeauna un profesor de înaltă clasă. Cîți dirijori de valoare a format, în frunte cu Mihai Vîlcu — actuala stea a operei timișorene — ori, cîte ansambluri a inițiat — la loc de mare cinste figurînd, desigur, celebrul cvartet ieșean „Voces" — numai el știe ; iar acum face nouă școală încurajînd tinerii dirijori — prin festivalul anual de la Bușteni, unde le încredințează orchestra și orchestră, de W.A. Mozart a sunat convingător și cu speranțe de mai bine în viitor ; întrucît aces op, care anunță ivirea zorilor concertistici beethovenieni, nu este la îndemîna oricui ; Mozart rămîne, totuși, creatorul cel mai dificil de interpretat, atîta curățenie și aclipire există în fiecare sunet. Nuanțele, construcția frazei și tehnica de intrare în pian ni s-au părut relevante la tînăra interpretă ; dar acel cristalin mozartian, folosirea pedalelor, tempo-urile, contrastele sonore, le-am găsit încă deficitare și nu ne îndoim că Doina Grigore va obține, cu anii experiența necesară, pentru retușările ce se impun. La absolvirea liceului, violonistul Mircea Vasilescu se prezintă foarte bine, cu destulă maturitate artistică dublată de un talent indiscutabil. Tehnica sa de arcuș este aproape fără repros, de la lucrul la **talon** și pînă la cele mai curate flagiolete. Construcția bine gîndită a Concertului pentru vioară și orchestră, în mi minor, de Felix Mendelssohn Bartholdy, a condus către dozaje chibzuite ce au avut drept rezultat nuanțe splendide. Dar, muzicalitatea acestui tînăr ploieștean s-a putut observa, mai cu seamă, în partea mediană ; aici se află dacă interpretul are cu adevărat fiorul lăuntric sau nu ; și, din fericire, Vasilescu a demonstrat o reală chemare către artă.

Ce poate fi, oare, mai frumos și mai folositor, decît să crești continuu și să ocrotești mlădițele artei interpretative ? Unul dintre cele mai adecvate răspunsuri, în această chestiune, o aflăm chiar de la inimoasa școală a lui Ion Baciu !

CLAUDIU NEGULESCU ■

Festivalul național „Cîntarea României" — grandioasă manifestare a spiritualității autentice

Plastică

În două locuri

● În arta contemporană, de multe ori se confundă forța cu brutalitatea. Se vorbește, deasemenea, de forță în cazul unor imagini ce păcătuiesc prin agresivitate. Distincția e totuși lesne de făcut : tot ce e doar brutal și agresiv durează puțin, își pierde repede puterea de seducție. Fiindcă, de fapt, ceea ce pare la început seducție e un soi de rafinată opresiune spirituală. În destule situații, în schimb, sîntem îndreptățiți să evidențiem forța artistică, deși impresia dintîi e de subtilitate, de delicatețe, de tandrețe chiar. Elena Boariu (Galeria Căminul Artei-parter) e un desenator cărula i s-au lăudat, ori de cîte ori a expus, finețea de orfevru a liniei ,grația ușor elegiacă a compoziției, ductul delicat al imaginației. Un comentator observa „înflorirea discretă" a desenului, un altul supletea confesiunii. În fine, într-un text ce făcea distincția — foarte importantă — că Elena Boariu are, ca ilustratoare de proză și poezie, stil, regretatul Mihai Drișcu sublinia eleganța în minuție a acestui stil. Se înțelege că întreg inventarul meritelor graficii Elenei Boariu trimite la ideea de vigoare. Desenele Elenei Boariu se țin minte și nu numai că se țin minte dar, cu trecerea timpului, își adaugă înțeles.

Unii graficieni consideră că e necesar să producă, deodată cu opera, și o teorie a ei. Aproape că nu mai e nevoie să spunem că toate tentativele de explicitare a actului creator și a obiectului rezultat sînt dovezi de slăbiciune. Autenticul e mai presus de cuvinte. În orice caz, mai presus de deslușirile pe care caută a le oferi, uneori, creatorul. În atît de filigranatele desene în tuș și acuarelă ale Elenei Boariu, unde granița dintre real și ireal e subțire, avem exprimat cu limpezime — dar implicit — programul său artistic. Un program pornind de la realitatea că Elena Boariu nu poate, oricît s-ar strădui, să deseneze altfel. Se înțelege că un desen ce nu se trădează pe sine niciodată, nu poate fi imitat, fără ca fapta să nu poarte un nume. În expozițiile colective, desenele Elenei Boariu sînt inconfundabile.

● Un ceramist ,impus printr-o serie de expoziții cu sculpturi în teracotă, reamintește publicului — într-o manifestare recentă — că a absolvit Institutul ca pictor monumentalist. Dealtfel, Vasile Craioveanu a avut grijă să stimuleze interesul pentru ceramica sa atît de specială, pentru obiectele cu vibrație de statui, suplimentînd seleciiile de autor cu desene îndrăznețe și dramatice și, în cîteva rînduri, cu picturi de mari dimensiuni. Manifestarea, cu care aduce în sistemul galeriilor de artă bucureștene o sală de cea mai bună condiție, în ciuda poziției cam excentrice — la Complexul studențesc Tei — marchează, în biografia artistului, un moment al adevărului. Tablourile fac efect de vitralii. Culoarea e densă și decisă, tușa are precizie și solemnitate. Ne fac să ne gîndim la vitralii și construcția în ogivă pe cît de sugestivă, pe atît de sintetică. Vasile Craioveanu nu e un povestitor, ci un creator de simboluri. În pregătirea acestei expoziții, am cercetat în atelierul artistului o infinitate de schițe reluînd ,ca într-o osîndă de caligraf, cîteva teme cu ecou mitologic. Un exercițiu cu consecințe radicale, întrucît tablourile lui Vasile Craioveanu au acum echilibrul și elocvența unei alcătuiri de hieroglife. Ele sînt lucrări de sine stătătoare, dar și secvențe dintr-o frescă plastică originală.

TUDOR OCTAVIAN ■

„Ochii mei nălțam visători...“

„Icoana stelei ce-a murit
Încet pe cer se suie...“

M. Eminescu

În circuitul universal

Premise, context, motivație

Potrivit unui Comunicat UNESCO, Mohamed Fathallah El-Khatif (Egipt), Bernando Honwana (Mozambic), Siegfried Kaemf (R.D. Germană), Elsa D.E. Lelly (Argentina) și Kazimiers Zygulski (Polonia), „recunoscînd faptul că operele poetului român sînt o parte integrantă a moștenirii culturale mondiale“, au propus un proiect de rezoluție (în limbile franceză, rusă, spaniolă, chineză și arabă), adoptat în 1988 de către Consiliul Executiv UNESCO, privind MARCAREA CENTENARULUI POETULUI ROMÂN MIHAI EMINESCU în contextul Deceniei Mondiale pentru Dezvoltare Culturală. În cadrul dezbaterilor s-a relevat că adoptarea rezoluției reprezintă un binemeritat omagiu adus marelui poet Mihai Eminescu, a cărui operă face parte integrantă din patrimoniul literaturii universale. Au fost scoase în evidență actualitatea poeziei și gîndirii eminesciene, măreția și frumusețea operei Luceafărului poeziei românești.

Faptul probat de UNESCO ne onorează, dar ne și obligă.

Amploarea acțiunilor legate de MARCAREA CENTENARULUI EMINESCU în întreaga lume și în întreaga țară românească, culminînd cu Simpozionul Internațional Eminescu din București și continuînd cu festivitățile prelungite pe meleagurile natale ale poetului, reprezintă nu atît un final fericit, cît mai ales confirmarea unor ipoteze, un început de drum, de noi proiecte, de noi investigații ale atîtor tărîmuri încă neclădite ale moștenirii literare și științifice eminesciene, de noi deschideri spre profunzimile operei cu o atît de adîncă rezonanță în conștiința umanității și cu o atît de înaltă amplitudine spre toate zările lumii.

S-a observat că un secol pare măsura ideală pentru cîntărirea valorii și perenității unei creații spirituale. De la plecarea lui Eminescu în neființă s-au împlinit 100 de ani. Un secol de căutări, de întrebări iscoditoare și de răspunsuri ,unele aproape definitive. Semnificația și valoarea predictivă a acestui eveniment constă în faptul că ținînd seama de „actualitatea poeziei și gîndirii eminesciene“, operele poetului român sînt apreciate ca „o parte a moștenirii culturale universale“, statele membre UNESCO fiind îndemnate să preia, să studieze și să valorifice moștenirea eminesciană prin toate mijloacele de care dispun (presă, radio, televiziune, reuniuni științifice, expoziții de carte, documente, grafică ,sculptură, pictură, precum și concerte, traduceri, referințe critice etc.). Ca urmare, agențiile de presă continuă să relateze despre marcarea Centenarului Eminescu ,știut fiind că despre un reviriment al vieții culturale internaționale.

Cu atît mai justificate apar, în aceste condiții, preocupările unor persoane și instituții pentru elaborarea unor instrumente de informare și cercetare, care să identifice și să consemneze toate aceste categorii de informații, în perspectiva prelucrării lor cu mijloace informatice moderne, ceea ce ar permite cercetătorilor să înceapă de la un punct înaintat investigațiile lor, ar înlesni cunoașterea ansamblului, limitelor și perspectivelor temei urmărite, în același timp beneficiind de posibilitatea de a se consacra problemelor de explicație, interpretare și conexiune universală a datelor, pregătindu-se în felul acesta terenul favorabil pentru viitoarele sinteze de larg orizont informațional, profundă viziune și rigurozitate științifică.

Ce spun datele de care dispunem despre circuitul internațional al operei poetului român și al ecourilor acestora în literaturile naționale, ca indicator al unui proces dinamic de universalizare a operei eminesciene, la care asistăm de mai bine de un secol, pentru ca din subsumarea lor să putem reconstitui imaginea reală a devenirii și recunoașterii sale ca valoare universală ? O estimare sumară a datelor de care dispunem în momentul de față arată că există tălmăciri și referințe critice, realizate în cel puțin 50 limbi din peste 50 țări, cuprinse în peste 900 volume, aproape 600 incluzînd traduceri (ediții separate și culegeri antologice), de asemenea peste 380 fiind contribuții critice (ediții separate și culegeri tematice colective), la acestea adăugîndu-se aproape 500 traduceri și peste 300 studii și articole apărute în aproape 300 publicații periodice. Cele peste 200 poeme, poezii, eliteva nuvele și articole, mai frecvent întîlnite de noi în diverse limbi, au acumulat un număr impresionant de variante, peste 8500. Dintre acestea menționăm doar două poeme (**Luceafărul** cu 176 variante în 31 limbi și **Împărat și proletar** cu 148 versiuni în 30 limbi) și două poezii (**Somnoroase păsărele** cu 170 versiuni și **Și dacă...** cu peste 150 versiuni). La cunoașterea lui Eminescu în alte țări prin traduceri și referințe critice au contribuit aproape 400 publicații periodice și peste 200 ediții, peste 400 traducători și peste 300 comentatori, între care un număr mare de autori au scris teze de doctorat și numeroase monografii, impunîndu-se, prin contribuția lor în rîndul eminescologilor de prestigiu.

Aceste date indică și coordonatele unui proces de universalizare, în care distingem cîteva perioade : ultimul deceniu din viața poetului, în care se realizează primul contact cu alte literaturi ; deceniul următor și ultimul al secolului al XIX-lea, în care acest contact se lărgește și sînt intuite, pe baza acestor prime contacte, perspectivele strălucite ale alinierii lui la pleiada marilor creatori de literatură ai secolului ; următorii ani, cînd se integrează treptat în patrimoniul literaturilor mari și mici, cînd ascensiunea popularizării se asociază cu asimilarea operei în literaturile naționale receptoare, prin aceasta devenind implicit o parte a patrimoniului literaturii universale.

În secolul al XIX-lea

În ultimii zece ani de viață ai poetului (1880—1889) numărul traducerilor din opera sa și ecourile acestora sînt relativ mai reduse, deși o investigație mai atentă ni-l prezintă mult mai bine cunoscut și apreciat, decît se știa pînă în prezent. Epicentrul european, care îl descoperă, îi traduce o parte din poezii, îi preia cu entuziasm și îi remarcă amprente ale geniului romanic și germanic, este demarcat de perimetrul granițelor Germaniei, Austriei, Italiei și Franței, cu ecouri prelungite în publicații de limbă germană, situate la mari extremități ale lumii literare și existențiale, între St. Petersburg, New-York și Chicago, preluate apoi de publicații de limbă franceză, germană, maghiară și română, pe teritoriile vorbite de aceste limbi.

Prin urmare, Eminescu a fost tradus și comentat mai întîi în cîteva din limbile de largă circulație și audiență internațională cu un deceniu înaintea stingerii sale din viață. După cîte cunoaștem, primele traduceri din poezia eminesciană și ecouri ale acesteia — neobservate — apar în publicația „Magazin für die Literatur des Auslandes“ din Leipzig, în 1880, nr. 18 din 1 mai (**O, mamă**, traducere de George Allan, inclusă în studiul său, **Briefe über die neuere rumänische Literatur. II**, pe care îl ilustrează cu încă o poezie, **Crăiasa din povești**, în care precizează : „unele din poeziile sale sînt mai pline de forță și mai cuprinzătoare în adîncime, decît ale lui Alecsandri, prin aceasta asemănîndu-se cu Leopardi“ etc.), precum și nr. 21 din 22 mai (**Povestea codrului**, și **Despărțire** ; conform mențiunii lui George Allan, alte cîteva poezii eminesciene au apărut anterior în revista „Gegenvard“.

D. COPILU ■

Tălmăcitoare ale versului eminescian

Există fără îndoială în clipa de față un interes major pe plan mondial față de opera compozitoarelor de ieri și de azi, unii exegeți încercînd să descifreze particularitățile creației feminine de-a lungul secolelor, spre a demonstra specificitatea gîndirii artistice în muzica universală. Apariția recentă a cîtorva lexicoane și dicționare dedicate exclusiv compozitoarelor (**Komponistinnen aus 500 Jahren** de Eva Weissweiler, 1981 ; **International Encyclopedia of Composers** de Aaron I. Cohen, 1988) surprind în mii de pagini o suită de reprezentante ale muzicii antice, medievale, clasice, romantice, moderne și contemporane, în care — alături de Francesca Caccini, Clara Schumann, Lili Boulanger etc. — figurează și compozitoarele noastre din ultimele două secole (de la Elena Asachi, născută exact în urmă cu 200 de ani, 1789, pînă la Mansi Barberis, Felicia Donceanu, Liana Alexandra, Carmen Petra-Basacopol, Myriam Marbe ș.a.). Iată de ce, nu trebuie să ne surprindă faptul că, încă din veacul trecut, poezia lui Mihai Eminescu a constituit o sursă de inspirație frecventă în opera vocală a primelor noastre compozitoare. Poate că lirica de dragoste eminesciană să fi constituit îmboldul primar al creației muzicale feminine, dar nu este mai puțin adevărat că — pe măsura scurgerii timpului — moștenirea Luceafărului a stimulat imaginația compozitoarelor în cele mai diverse și ample forme muzicale (de la lied, cor și muzica instrumentală de cameră pînă la cantată, balet etc.).

Deși în perioada anilor 1870—1889, cînd Eminescu și-a publicat versurile în diverse reviste, dar mai ales în etapa primelor volume de poezii (1883—1900), școala românească de compoziție numără puține reprezentante (Esmeralda Athanasiu, Maria Dendrino, Sofia Vlad-Rădulescu, Zoe Pazu, Maria Taban, Caliopi Zographos etc.), totuși printre cei dintîi tălmăcitori în sunete ai poeziilor sale s-au numărat și cîteva compozitoare. Din păcate, numele lor nu figurează încă în nici o lucrare de muzicologie, în lexicoane și dicționare de specialitate, fapt care sporește interesul melomanilor și cercetătorilor față de aceste creatoare.

Desigur la loc de frunte se situează numele Aureliei Bălută, autoarea unei populare romanțe tipărită în anii Războiului de Independență Națională de la 1877 de către editorul bucureștean Constantin Gebauer : **De ce au-mi vii**. Piesa își dobîndise o popularitate atît de mare în epocă încît figura în colecțiile de buzunar ale anilor 1880—1883 intitulate **Dorul, Calendarul dorului, Dorul meu, Ce spun florile, Cîntecul dorului** ș.a. Ea a fost publicată în 1882 în revista „Familia“ din Oradea, în nr. 8 din 25 februarie 1898, anunța la rubrica „Piese muzicale noue“ și **Lacul** de Laurența Bălteanu.

Din puținele date obținute de la urmașii familiei (Viorica Iorgulescu, Barbu Berceanu) am refăcut cariera artistică — din păcate mult prea scurtă — a compozitoarei. Născută la 25 octombrie 1878, Laurența Bălteanu a început studiul pianului la vîrsta de 5 ani la Toulouse, continuîndu-l la București — se pare — cu Zdislaw Lubicz, autorul muzicii poemului **Vîrful cu dor**, al cărui libret a fost tradus în limba română de Mihai Eminescu. De la Lubicz a luat primele lecții de armonie și compoziție, acest muzician de înalt profesionalism îndrumînd pașii multor pianiști și creatori români printre care Constanța Erbiceanu, Aurelia Cionca, Ersilia Roșca etc. Mama compozitoarei, Maria Pătărlăgeanu, cînta, de asemenea, la pian (tocmai de aceea romanța **Lacul** îi este dedicată), dar avea preocupări poetice (în 1890 a publicat în Editura Librăriei și Tipografiei Școalelor, culegerea **Poesiile copiilor**). Tatăl muzicienei, Eniu D. Bălteanu, profesor la Liceul **Sf. Sava** din București, a fondat și a condus Institutul de băieți **Bălteanu** din Capitală, afirmîndu-se ca profesor de filosofie și în Franța. Tipărind **Lacul** în 1896, Laurența Bălteanu, în vîrstă de 18 ani, anunța un drum componistic plin de speranță, dar — după cîteva mici piese de salon rămase în manuscris, s-a căsătorit și a renunțat la creație. A murit la București la 15 iunie 1965.

Așadar, două tălmăcitoare în muzică a versurilor Luceafărului în secolul trecut despre care muzicologia noastră nu a consemnat prea multe amănunte și care vin să întărească ideea confirmată de documentele timpului : poezia lui Eminescu a pătruns imediat în atenția compozitorilor „mărunți“, iar după moartea sa s-a produs „explozia“ receptării de către reprezentanții de seamă ai școlii noastre naționale !

VIOREL COSMA ■

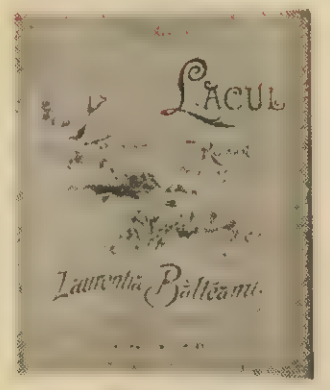

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Politica științei

Programul-Directivă al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român, Congresul marilor victorii socialiste, al independenței depline, economice și politice a României, prevede ca țara noastră să devină pînă la sfîrșitul mileniului al doilea și în primele decenii ale celui de al treilea o puternică forță a progresului tehnico-științific, cu un înalt nivel de dezvoltare în toate domeniile. În magistrala cuvîntare rostită la Plenara C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind importanța acestei noi etape de afirmare a științei românești, arăta :

„Aceasta reprezintă de altfel, — așa cum am menționat nu o dată — cerința legică pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru făurirea cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism. Societatea noastră socialistă creează cele mai bune condiții pentru realizarea rapidă a unui înalt nivel de cercetare științifică și tehnică, de ridicare a gradului general de cunoștințe pentru a asigura crearea unui popor cu o înaltă conștiință revoluționară, științifică, culturală. Dispunem de o puternică forță științifică. Avem importante realizări în cercetarea științifică și tehnică, precum și programe de largă perspectivă pentru toate domeniile economico-sociale și pentru cercetarea fundamentală. În mod corespunzător este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru realizarea programelor de modernizare și organizare a activității pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a acționa ca adevărați revoluționari în toate domeniile".

Prin gîndirea vizionară, clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al României socialiste moderne, știința s-a aflat mereu în avangarda progresului, a fost așezată la temelia uriașei dezvoltări a forțelor de producție din țara noastră. Printr-o înțeleaptă strategie științifică s-au creat toate condițiile ca ea să-și exercite rolul esențial de factor motor al tuturor prefacerilor economico-sociale, să se afirme pe deplin ca forță de producție nemijlocită.

Întreaga dezvoltare economico-socială a patriei, progresul multilateral înregistrat de România pe toate planurile s-au înfăptuit în condițiile afirmării și înfloririi științei, învățămîntului și culturii, cu contribuția de înaltă competență a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, militant de frunte al partidului și statului nostru. Opera științifică de largă recunoaștere internațională a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu constituie pentru oamenii de știință români îndemnul permanent de a îndrăzni în cucerirea celor mai înalte piscuri ale cunoașterii umane. Să atingem vîrfurile și să zburăm cu gîndul mai departe nu este o metaforă ci o deviză-cerință, o idee-datorie pentru colective întregi de cercetători, cadre universitare, muncitori, ingineri, tehnicieni. Iar rezultatele se văd. Ies pe porțile institutelor de cercetare, întreprinderilor, înzestrează economia națională, iau drumul caselor noastre și ale piețelor externe.

A existat o perioadă cînd în fața cercetării românești se ridica din umeri a neîncredere, cînd ideile oamenilor de știință de pe meleagurile noastre băteau nu o dată la uși zăvorîte. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au crezut însă cu tărie în geniul creator al poporului. După Congresul al IX-lea, dezvoltarea științei a devenit unul din obiectivele prioritare ale politicii de partid și de stat. S-au alocat fonduri impresionante, s-a investit multă încredere. A fost organizată o largă rețea de institute și unități de cercetare, s-au pus în practică cele mai judicioase metode de accelerare a vitezei de parcurgere a ciclului cercetare-proiectare-producție, astfel ca noile tehnologii să pătrundă cît mai rapid în miezul fluxurilor din uzine. Îmbinarea organică a învățămîntului cu cercetarea și producția conduce la o creștere a eficienței muncii științifice. Cercetarea și învățămîntul își sporesc necontenit aportul la dezvoltarea intensivă a economiei naționale și la pregătirea unor cadre cu un bogat bagaj de cunoștințe teoretice și practice.

Sub conducerea înțeleaptă a partidului, știința și tehnica au înregistrat mutații calitative atît de profunde, încît au devenit un fenomen de masă. Ca un uriaș fluviu care-și adună apele, Festivalul Național Cîntarea României, organizat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune în mișcare giganticele energii creatoare ale întregului popor, catalizînd munca cu gîndul a largi colective de muncitori, ingineri, tehnicieni. Într-o hală a Întreprinderii de Tractoare Brașov, un muncitor a automatizat instalația la care lucra de ani de zile, sporindu-i fiabilitatea și productivitatea cu procente importante. Nu s-a mai mulțumit doar cu operarea de rutină a utilajului, ci i-a grefat o idee ingenioasă, migălită seri de-a rîndul la lumina lămpii în timp ce căuta soluții noi în lumea fabuloasă a calculelor și schițelor. Un muncitor, ca alte zeci de mii, care a devenit inventator, făcînd știință în halat de uzină. În amfiteatre, neasfîmpărul creator e la el acasă, chiar dacă detorul este în primul rînd un om al cetății, conectat cu tot zbuciumul lui creator la treburile și nevoile țării. Excelentele condiții create îi asigură atît împlinirea profesională cît și bucuria de a fi util țării și poporului.

Toate aceste izbînzi se constituie în temeiul sigur al viitorului drum ascendent al științei românești, devenită, iată, un simbol al societății noastre socialiste. Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea, purtînd în ele pecetea inconfundabilă a gîndirii novatoare, revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, prevăd cu claritate sarcinile importante aflate în fața revoluției tehnico-științifice în acest sfîrșit de mileniu, direcțiile ei de acțiune, astfel ca știința să se implice decisiv în toate sectoarele vieții economice și sociale. Cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii sînt cele care vor asigura ascensiunea pe o treaptă nouă, calitativ superioară a economiei țării. Ele reprezintă temelia vastelor programe de modernizare și organizare a activității în toate domeniile. Situînd, în strategia dezvoltării, știința ca factor primordial al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, partidul îi conferă acesteia rolul principal în elaborarea și promovarea unor tehnologii noi, materiale cu proprietăți superioare (metalurgice, polimeri, substanțe chimice pure și ultrapure materiale ceramice și compozite) sînt domenii fertile de investiție a creației cercetătorilor români.

Sintetizînd calea progresului permanent al economiei noastre, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea : „Să menținem industria la nivelul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii !"

Un grăitor exemplu privind bogăția ideilor cuprinse în istoricele documente îl reprezintă fundamentarea unei politici științifice, realiste, a resurselor și energiei. Sarcini de o deosebită complexitate stau în fața cercetării pe linia extinderii bazei proprii de materii prime și de resurse energetice. Descoperirea de noi rezerve și promovarea tehnologiilor de extracție capabile să asigure randamente ridicate de valorificare a substanțelor utile din zăcămintele constituie obiective la care se va racorda cu tot potențialul creativ activitatea unităților de cercetare de profil. Răspunzînd nevoilor de înnoire și modernizare, creația tehnico-științifică este chemată să intensifice cercetările privind sursele noi de energie, folosirea mai eficientă a resurselor energetice și diminuarea consumului de hidrocarburi, utilizarea energiei nucleare, funcționarea optimă a sistemului electro-energetic național. Reorganizarea pe baze noi a întregii rețele de cercetare, maturizarea unor structuri economico-sociale, apte să valorifice eficient rezultatele științifice în activitatea practică, vor permite intensificarea căutărilor privind chimizarea superioară a țițeiului, gazelor naturale, sării, biomasei, creșterea gradului de valorificare a tuturor resurselor, reducerea pierderilor de substanțe în mediul înconjurător, recuperarea și reintroducerea acestora în circuitul economic. Pe baza unui program ferm, conceput să răspundă exigențelor Noii Revoluții Agrare, se asigură unificarea și concentrarea tuturor forțelor din cercetarea agricolă spre promovarea mai largă a cuceririlor biologiei și ingineriei genetice. Pe aceste baze se vor elabora soluții pentru ridicarea fertilității solului, crearea de soiuri și hibrizi de plante cu producții mari și rezistență superioară, de rase de animale de înaltă productivitate.

Dimensiuni și atribuții fără precedent revin cercetării fundamentale în domeniul științelor naturii și tehnice. Prin demersurile creatoare a unor largi colective interdisciplinare se vor asigura rezervele de soluții pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei și întregii societăți.

Abordînd de pe poziții revoluționare studiul acțiunii legilor obiective, cercetarea economică și social-politică își va spori contribuția la perfecționarea conducerii vieții economico-sociale, la fundamentarea științifică a direcțiilor de dezvoltare a societății în raport cu schimbările care intervin în cadrul forțelor de producție și în structura socială, cu cerințele creșterii rolului politic conducător al Partidului Comunist Român, ale adîncirii democrației muncitorești revoluționare.

Instrumente de lucru de o inestimabilă valoare teoretică și practică, Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea oferă o amplă perspectivă dezvoltării științei în contextul adevărului că nici un fenomen sau activitate omenească nu mai pot fi separate de dimensiunea științifică. Știința reprezintă una din marile speranțe ale omenirii. Ea nu-și poate împlini menirea adevărată, dăruită generos și sincer omului decît în socialism, unde problema demnității și fericirii tuturor celor ce muncesc constituie știința politicii și politica științei. Revoluția științifică și tehnică și revoluția socialistă sînt indisolubil legate una de alta. Partidul Comunist Român oferă progresului revoluționar al științei baza socială adecvată, posibilitatea desfășurării lui fără opreliști și distorsiuni, condiții de afirmare și înflorire fără precedent. Partidul nostru și-a elaborat și își perfecționează permanent politica sa de integrare a revoluției științifice și tehnice în viața economico-socială, ca parte organică și esențială a eforturilor creatoare ale întregului popor pentru ridicarea patriei într-o perioadă istorică scurtă în rîndul țărilor dezvoltate, pentru modelarea omului nou, înarmat cu o concepție științifică, revoluționară despre lume și viață, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Încredere deplină în forța creatoare a poporului

Producția școlii

Convorbire cu prof. univ. dr. TIBERIU NICOLA, rectorul Universității din Craiova

— Cu bunăvoința dv., aș dori, stimate tovarășe profesor, să ne spuneți mai întîi câteva cuvinte despre cercetarea științifică realizată în universitatea craioveană și implicațiile ei asupra modernizării procesului de producție.

— Documentele — Tezele și Proiectul Programului-Directivă — de excepțională însemnătate teoretică și practică ale Congresului al XIV-lea al partidului abordează probleme esențiale ale dezvoltării actuale și de viitor a patriei noastre, în condițiile atît de complexe și contradictorii ale lumii contemporane. Elaborate sub îndrumarea și cu contribuția decisivă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceste documente atestă, încă o dată, gîndirea sa novatoare și acțiunea cutezătoare, dezvoltă în continuare strategia revoluționară a partidului întemeiată pe specificul realității socialiste, ținînd seama de interconditionările economice, politice și sociale la scară mondială, respingînd dogmele, șabloanele și „modelele" universal-valabile, dar avînd totdeauna în vedere experiența istorică a socialismului, a dezvoltării societății omenești în general.

— Care-i rolul școlii în acest context ?

— Un accent deosebit se pune acum, în fiecare domeniu de activitate, pe formarea și dezvoltarea conștiinței profesionale, de instruire și autoinstruire, pe educația permanentă. De aceea, școala — factorul principal de cultură și de educație, de formare a tineretului prin muncă și pentru muncă — are un rol și o pondere însemnată în conștientizarea și mobilizarea tuturor oamenilor muncii în grandioasa operă de înălțare a României pe noi trepte de civilizație și progres. În acest cadru larg de afirmare a capacității de creație a națiunii noastre, învățămîntul de toate gradele a cunoscut un amplu proces de dezvoltare și perfecționare, în pas cu nevoile reale ale progresului general al țării, cu cele mai noi cuceriri ale științei naționale și universale. România se află astăzi printre țările lumii cu învățămînt dezvoltat.

— În răstimpul celor 24 de ani scurși de la Congresul al IX-lea al P.C.R., de la constituirea în fapt a noii structuri a Universității din Craiova, au fost înființate noi facultăți, au fost construite spații de învățămînt, cantine și cămine studențești, laboratoare bine dotate, au fost pregătite numeroase promoții de absolvenți.

— În acest generos context în care rolul determinant l-a avut conducătorul partidului și statului nostru, adîncirea procesului de integrare a învățămîntului cu cercetarea științifică și producția în Universitatea din Craiova a înregistrat progrese concretizate în ridicarea pe noi trepte a procesului instructiv-educativ, creșterea contribuției colectivelor de cadre didactice, studenți și cercetători la soluționarea unor probleme ale unităților economice din zonă și din țară. Totodată, planurile de cercetare științifică ale diferitelor facultăți din universitate au fost corelate cu planurile de cercetare științifică ale institutelor centrale de cercetare ale Academiilor de Științe Medicale, Agricole și Silvice, precum și ale Academiei de Științe Sociale și Politice.

— Vă rugăm, tovarășe rector să concretizați cîteva din direcțiile principale ale acestei bogate activități.

— Pe baza hotărîrilor Congreselor al IX-lea și al XIII-lea ale P.C.R., cercetarea științifică din universitate a vizat cu deosebire : lărgirea bazei de materii prime și energie, participarea la modernizarea nomenclatorului produselor industriale, la creșterea calității și competitivității la export a acestora, la ridicarea calității activității economice prin perfecționarea mecanismului economico-financiar, la creșterea rezultatelor din agricultură prin crearea de noi soiuri de plante mai productive, la îmbinarea cercetărilor aplicative cu cele fundamentale în matematică, fizică, biologie, chimie, istorie, filologie, sociologie — acestea din urmă menite să adîncească studiul proceselor sociale și culturale ale epocii contemporane.

— Exprimat în lei, ce înseamnă acest important efort de cercetare în universitate, efort depus, cum spuneați, de către profesori și studenți deopotrivă ?

— Apreciem că, prin efortul conjugat al cadrelor didactice, studenților, al întregului personal ce concură la realizarea obiectivelor planului de cercetare, se va atinge planul de producție de 10,8 milioane lei, ce prevede în principal produse solicitate intens pe piață. Planul de cercetare de aproximativ 14 milioane dé lei, este acoperit complet cu peste 160 de contracte perfectate și estimăm că, pornind de la experiența anilor precedenți, se vor realiza peste 220 de contracte în valoare totală de circa 19 milioane de lei. Planul de integrare de 25 milioane lei va fi astfel îndeplinit.

— Într-adevăr, este un efort lăudabil. Ați putea numi cîteva teme de cercetare de mai adîncă implicare asupra proceselor productive ?

— Se pot enumera numeroase astfel de teme de cercetare. În profil tehnic au fost efectuate cercetări privind ridicarea performanțelor și îmbunătățirea caracteristicilor de funcționare a motorului de curent continuu pentru regimuri de lucru cu game mari de variații a turației și sarcinii. De acestea beneficiază „Electroputere" Craiova, înregistrîndu-se o creștere a volumului producției cu 15 milioane de lei pe an. S-a realizat determinarea parametrilor de funcționare la instalația de piroliză în vederea conducerii optimale cu ajutorul calculatorului numeric pentru Combinatul chimic Craiova, ICSIT-MTAE, ICPPG Cîmpina, CCF-ICECHIM București, ICCOC „Palas" Constanța, ITME Filiași, ICEMENERG București, ICPE București, IUG Craiova, Regioanala C.F.R. Craiova, Întreprinderea de avioane Craiova etc., asigurînd creșterea siguranței în funcționare și reducerea consumului de materii prime cu 10 milioane de lei pe an. Un program prioritar, coordonat de CNST-IAMN București, a realizat studii și cercetări pentru extinderea tehnicii metalurgiei pulberilor și obținerea de noi materiale, program de care beneficiază „Electroputere" Craiova, IMF București, Întreprinderea textile Deval — Lugoj, Combinatul chimic Craiova, Întreprinderea de ferite Urziceni, realizînd o economie valutară de 34,4 milioane lei și reducerea consumurilor energetice cu 6,5 milioane de lei. Un alt program prioritar, coordonat de ICSIT-CM București, a realizat studii și cercetări pentru modernizarea tehnologiilor la IUG Craiova, Întreprinderea de avioane și ITMA Craiova, ITME Filiași, CM Motru care aduc o economie de energie de o jumătate de milion lei, economii de costuri de 1,1 milioane lei și creșterea producției cu 10 milioane lei.

— Dar în profil agrar ce anume s-a făcut ?

— În profil agronomic, cadrele didactice și cercetătorii de la Facultatea de agronomie au rezolvat probleme importante. Rezultate deosebite s-au obținut, de pildă, în cultura arahidelor, creîndu-se soiul de arahide „Timburești", caracterizat printr-o capacitate ridicată de producție pe samosolurile din Oltenia. Din acest soi s-au extras elite valoroase, asigurînd material semincer pentru stațiuni experimentale și unități de producție din țară. Colectivele de cercetători de la Facultatea de agronomie au creat soiuri de fasoliță „Jiana", au colaborat la crearea soiului de grîu timpuriu și cu capacitate bună de producție „Șumnic 30", au obținut linii valoroase de fasole care au fost preluate de Comisia de stat pentru încercarea și omologarea soiurilor. Referitor la ameliorarea viței de vie, în anul 1988 au fost omologate două soiuri, „Haiduc" și „Pandur", pentru vinuri roșii, adaptate terenurilor nisipoase, cu potențial de producție de peste 20 tone pe hectar și cu rezistență ridicată la ger. De asemenea a fost omologată clona de „Roșioară 8 Timburești", foarte productivă și cu o mare vigoare de creștere.

— Vă așteaptă noi și mari sarcini determinate de Noua Revoluție Agrară.

— În prezent se lucrează la rezolvarea unor obiective importante precum : multiplicarea in vitro și mutageneză la diferite plante de cultură ; crearea de hibrizi și soiuri la tomatele de seră ; crearea de soiuri de legume pentru spații protejate adaptate la condiții de temperatură și lumină mai reduse, timpurii, rezistente la boli și dăunători ; redarea în circuitul agricol a terenurilor degradate de activitățile industriale (haldele de cenușă de termocentrală și de steril din zonele de exploatare a cărbunelui) ; utilizarea energiei solare în vederea prelucrării superioare a fructelor și legumelor cu economie de combustibil convențional.

Și exemplele de cercetări cu largă rezonanță social-economică pot continua și la celelalte facultăți ale universității.

— Cine sînt autorii lor ?

— Sînt cadre didactice, studenți și cercetători care lucrează în colective mixte, de multe ori interdisciplinare, aspect facilitat și de caracterul complex al universității noastre. Lista nominală a acestora este foarte mare și înglobează practic toate cadrele didactice și un număr de peste 2200 studenți de la cursurile de zi. Ar fi imposibil de nominalizat.

— Cum colaborați cu foștii dumneavoastră studenți afirmați în cercetarea științifică aplicativă și fundamentală ?

— Foștii noștri studenți remarcați în cercetare sînt în numeroase cazuri participanți la grupele mixte de cercetare pe bază de contracte formate din cadre didactice, studenți, specialiști din producție. Se realizează astfel o simbioză benefică între elanul și energia caracteristice tinerilor și experiența dascălilor. Colaborarea cu foștii noștri studenți poate fi surprinsă în multe alte forme de manifestare : consultații și informări reciproce pe diverse teme profesionale, participarea tinerilor specialiști la manifestările științifice din universitate și chiar la realizarea, în calitate de cadre didactice asociate, a procesului instructiv-educativ.

MIHAI STĂNESCU ■

Pentru certitudinile viitorului

Pentru România de azi și de mîine, pentru țara care, în cei 24 de ani, s-a ridicat spre cutezătoarele piscuri ale progresului și civilizației, pentru întregul nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost, este și va rămîne primul ei muncitor, arhitect și constructor, omul care ilustrează cu geniu cele mai nobile însușiri ale acestui neam, dragostea fierbinte de țară, legătura nemijlocită cu țara, uriașa capacitate a sintezelor, forța demiurgică a muncii, dăruirea, generozitatea, clarviziunea, polivalența. Aportul personal, decisiv, al tovarășului Nicolae Ceaușescu la fundamentarea liniei generale a partidului, temeinicia opțiunilor, prin permanenta confruntare dintre teorie și practică, pasiunea în promovarea noului determină ca activitatea secretarului general al partidului nostru să fie asociată indisolubil în conștiința națiunii noastre cu ansamblul succeselor dobîndite în ultimele mai bine de două decenii pe calea înfloririi patriei socialiste. Pe umerii lui de conducător de partid și de țară, de comandant și oștean, de arhitect și constructor stă marea povară, stă marea răspundere a destinelor noastre.

Dar în primul rînd pentru cei de azi și cei de mîine, pentru inima și cugetul unei întregi națiuni, marele fiu al poporului nostru se impune prin cel mai luminos exemplu, prin permanența și pilduitoarea sa activitate. În toate sectoarele, deci și în vatra solară a ființei pe ogorul larg al țării, unde se plămădesc roadele pămîntului, toate realizările au fost și sînt legate nemijlocit de gîndirea analitică, profundă, prospectivă a secretarului general al partidului nostru, de opțiunea sa fermă pentru curaj și acțiuni novatoare, pentru stimularea și promovarea gîndirii originale.

Mai mult, mai bine și mereu sub semnul calității reînnoite ! În numele acestei idei-forță, prezente în fiecare capitol, paragraf și cuvînt al proiectului Programului-Directivă, își mobilizează azi puterea creatoare, alături de întregul nostru popor, și specialiștii *Institutului de studii și proiectări de construcții pentru agricultură și industria alimentară*. Un colectiv care, în lumina noilor sarcini și orientări înscrise în litera documentelor pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului, are și el datorii de onoare față de exigențele viitorului. Nouă, celor de aici, ne revine, între altele, sarcina de a contribui activ la modernizarea industriei alimentare, a zootehniei, de a implementa noi soluții privind modernizarea activității în agricultură, zootehnie, de a lupta pentru reducerea consumurilor de materiale energo-intensive prin introducerea unor soluții mai simple, adaptate posibilităților locale.

Azi știm cu toții : viitorul reprezintă o certitudine. El se va naște pe trunchiul solid al prezentului prin hămicia și destoinicia unui popor, condus de gloriosul său partid. Iar hotărîrea plenarei Comitetului Central al P.C.R., pentru realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului nostru — față de care ne exprimăm întreaga și deplina noastră adeziune — reprezintă supremа garanție că aici, lîngă Dunăre și Carpați, timpul va curge în continuare pe albia marii istorii.

Ing. ELENA TOMA
Președinte C.O.M.
Institutul de studii și proiectări de construcții pentru agricultură și industria alimentară

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Convorbire cu IOAN GEANĂ, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Brăila

— Brăila este unul dintre județele care, la ora actuală, demonstrează în modul cel mai convingător justețea, profundul umanism și înțelepciunea orientărilor fundamentale imprimate, după Congresul al IX-lea, dezvoltării, modernizării tuturor structurilor economico-sociale din România de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Vă rugăm, stimate tovarășe prim-vicepreședinte, să prezentați, pentru cititorii revistei „Flacăra", cîteva dintre cele mai însemnate realizări din industria județului în această perioadă.

— La fel ca și celelalte județe, Brăila a cunoscut o ascensiune fără precedent, materializată, printre altele, în platforme industriale noi, precum și schimbări profunde în dezvoltarea complexă a municipiului, a orașelor și comunelor sale. Cîteva date concrete pot sugera elocvent această dezvoltare. Fondurile fixe și producția marfă industrială au crescut de aproape 6 ori, producția agricolă de 5 ori, vînzările de mărfuri cu amănuntul de aproape 4 ori. În cei 24 de ani, la care ne referim, s-au realizat investiții de aproape 80 de miliarde lei. Acest uriaș volum de activitate a imprimat întregului județ ritmuri ridicate în dezvoltarea tuturor sectoarelor vieții social-economice.

Dînd viață indicațiilor deosebit de prețioase formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia multelor vizite de lucru făcute în județul nostru, s-au înălțat platforme industriale de referință, ca aceea a Întreprinderii de Utilaj Greu „Progresul", unitate ce dă, în prezent, întreaga producție de excavatoare a țării și este o platformă model a construcțiilor de mașini din patria noastră. Structura pe baze moderne a acestei unități s-a făcut în temeiul unor studii de profil, realizate la indicația expresă a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Produsele exportate pleacă în multe țări și se bucură de aprecieri deosebite, avînd performanțe înalte, la nivelul celor mai bune produse similare din lume.

În același timp, s-a înălțat platforma Combinatului Chimic, unitate de vîrf a industriei chimice naționale, înfăptuită și dezvoltată din indicația personală a secretarului general al partidului și cu sprijinul nemijlocit al tovarășei Elena Ceaușescu. La ora aceasta, unitatea prezintă un profil divers, cu activitate integrată și echilibrată, fiind principalul producător de fire și fibre celulozice precum și de rețele-cord din țară.

O altă mare unitate industrială o reprezintă Șantierul Naval, care și el s-a crescut continuu, construind nave de performanțe tot mai ridicate.

Dezvoltări deosebite au înregistrat și Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea „Laminorul", unitățile de mică industrie, cele de servire a populației, cele comerciale.

— Simbătă, 15 iulie 1989, în telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, Comitetul județean Brăila al P.C.R. raporta că, la încheierea recoltării de pe întreaga suprafață cultivată cu grîu, inclusiv a grîului pentru sămînță, s-au obținut în medie 9 110 kilograme la hectar, ceea ce înseamnă cea mai mare recoltă de grîu înregistrată vreodată în această zonă a țării.

Prin competență și muncă bine organizată, brăilenii s-au plasat pe merit în prim planul așa numitei bătălii a grîului, după o expresie tot mai des folosită. Ei, acești oameni minunați, de la țărani și mecanizatori pînă la specialiști, probează, iată, încă o dată, luciditatea cu care secretarul general al partidului a dimensionat obiectivele noii revoluții agrare, potențialul real al pămîntului nostru și mai ales același timp, au fost create condiții — pentru realizarea unor ansambluri arhitectonice de înaltă ținută urbanistică, atît în Brăila cît și în orașele Ianca, Făurei, Însurăței, în comune centre de C.U.A.S.C., în alte centre de comune și localități ale județului.

În acest context poate să pară banal, deși nu-și pierde importanța pentru viața oamenilor, faptul că în toate comunele există mori, brutării, sifonării și alte complexe prestatoare de servicii.

Vorbind de sistematizare, putem arăta, cu justificată mîndrie, că, pentru cititorul sau călătorul care nu a trecut în ultimii ani prin Brăila, municipiul nostru se prezintă azi cu o structură urbană de o deosebită eleganță. Proiectanții, constructorii noștri au reușit să îmbine armonios arhitectura tradițională a zonei și orașului cu ideile lor noi, deosebite ce vor marca, peste vreme, eforturile și valorile create în această perioadă. Chiar în acest an, în cinstea celei de a patruzeci și cincea aniversări a revoluției de eliberare națională și socială de la 23 August și a Congresului al XIV-lea al partidului, centrul politico-administrativ al municipiului va fi întregit prin darea în folosință a Casei de cultură a tineretului, a unor blocuri de locuințe cu arhitectură aparte, precum și prin amenajarea zonei de legătură între centru și Dunăre — Esplanada, cum îi spun brăilenii —, obiective ce vor face din piața Independenței o zonă centrală de mare interes urbanistic, social, individualizînd ceea ce se cheamă un adevărat centru de municipiu, așa cum ne-a indicat conducerea de partid și de stat, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În cinstea celor două mari evenimente, se vor contura și Piața Dorobanți, intersecția Dorobanți — Bulevardul Republicii, precum și prima etapă a restaurării zonei bulevardului tradițional al Brăilei, Bd. Republicii.

Vor fi conturate, de asemenea, centrele orașelor Ianca și Făurei.

Se poate afirma că marile evenimente politice ale acestui an vor fi cinstite de brăileni prin rezultate deosebite în toate domeniile.

— Cum se manifestă preocupările oamenilor muncii pentru valorificarea unor resurse refolosibile, utilizarea energiilor neconvenționale, pentru asigurarea autonomiei energetice a localităților rura-

O civilizaţie nouă, superioară

le, în fine, pentru modernizarea producţiei şi realizarea unor produse cu performanţe de vîrf ?

— În prezent, în judeţul nostru, funcţionează sute de instalaţii de biogaz, un număr important de sisteme de recuperare a energiei, de la unităţile industriale mari, instalaţii de folosire a căldurii din apele geotermale.

Răspunzînd cu entuziasm indicaţiilor conducerii de partid, a secretarului general, privind asigurarea — pentru început — a autonomiei energetice a cinci localităţi rurale, în iunie, au fost puse în funcţiune primele două grupuri la hidrocentrala de mică putere Zăvoaia, cu o putere instalată de 2,5 Mw. Acest obiectiv energetic, unic în felul lui, care foloseşte căderea de apă de pe un canal principal de irigaţii, reuşeşte să recupereze aproape 60 la sută din energia electrică utilizată la pomparea apei în canal.

Preocupări deosebite există şi pe linia utilizării energiei solare, a energiei eoliene, dar şi pentru alte forme de valorificare a resurselor de care dispunem.

În ce priveşte modernizarea producţiei, realizarea unor produse cu performanţe de vîrf, utilizarea cu eficienţă sporită a tuturor rezervelor existente, mă simt dator să arăt că judeţul dispune de cadre cu o pregătire remarcabilă, care se simt angajate şi acţionează cu dăruire, cu responsabilitate pentru ca resursele puse la dispoziţie de societate să fie utilizate în condiţii de maximă eficienţă, iar viaţa economico-socială a judeţului, în întregul ei, să se dezvolte continuu, armonios, la cote din ce în ce mai ridicate, demne de epoca al cărei nume îl datorăm marelui nostru conducător, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

DORIN GHERGHINESCU

Demnitatea creşte din faptă

Se întîmplă să mă cheme Moldovan, Simion Moldovan, iar numele să-mi coincidă cu cel al comunei a cărei istorie, o vreme, va fi legată şi de mine. Sînt, de aproape 6 ani, primarul comunei Moldoveneşti, o localitate cu 4 200 de oameni, din ţinutul Clujului, aflată pe drumul ce urcă, de la Turda, spre Ţara Moţilor, în Apuseni. Lîngă noi, ne înconjoară, sînt dealurile lor, calme şi dulci, presărate cu poieni deasupra, cimentate cu piatră şi cuarţ pe dedesubt, din care vom face, în viitor, bogăţia locurilor noastre. Din neam de neam sînt dintr-o comună vecină, din Dumbrăveni, iar de profesie maistru-mecanic. (Cine ar fi crezut, altădată, în satul meu, ca un maistru-mecanic să ajungă primar ? !). De 5 ani, am fost învestit cu această copleşitoare, şi unică pentru viaţa unui om, răspundere de primar a 6 sate cu nume venind, fie din îndepărtata lor alcătuire, fie din geografia sau indeletnicirile ce le-au dominat cîndva — Moldoveneşti, Piăleşti, Budeni, Stejăriş, Petroasa, Podeni. Spun, copleşitoare, deoarece localitatea e, ca toate satele româneşti azi, la o graniţă de timp, la o mare şi definitorie răscruce în înfăţişarea, destinul, viaţa ei. Cine vede azi satul românesc, cine, în plus, citeşte atent şi cu bunăcredinţă documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, nu poate să nu-l recunoască şi să nu-l descifreze intrarea într-o nouă civilizaţie, mai bine zis, într-o adevărată civilizaţie. Satul arhaic şi patriarhal a rămas demult în urmă, dar nu în sensul vidării lui de valori, de cultura lui materială, spirituală, de tradiţiile şi specificul lui, rămîne în urmă economia lui îngustă, închisă, rudimentară, lipsa lui de carte, cultura lui spirituală redusă la propriile-i creaţii, la folclor... Condiţie la care, unii, de pe aiurea, vor să ne menţină, împotriva istoriei şi voinţei noastre. Exemplele sînt însă argumentul cel mai adevărat şi mai puternic, iar Moldoveneştii constituie unul. Clădirea cea mai falnică a comunei este, de un an de zile, dispensarul medical, cu 2 etaje, cu multiple cabinete pentru cei 4 medici, pe care îi avem, cu locuinţă pentru medicul coordonator. Unii au spus că ar fi prea mare pentru numărul locuitorilor noştri şi prea „bogat" pentru o medie de vîrstă cam mare a acestora. Nu ştiau, firească, programele de dezvoltare a comunei, nu vedeau, probabil, decît economia agrară a celor 6 sate, ce dispun de 2 ceapeuri cu circa 3 100 hectare. Dispensarul e amplasat în viitorul centru, lîngă şcoala de 10 clase, şi ea cu o clădire nouă şi modernă, şi unde se vor înălţa alte construcţii social-culturale şi multe locuinţe pentru muncitori şi specialişti.

Vom valorifica, totodată, resursele de cuarţ, vom înfiinţa o secţie de prelucrare a legumelor, de semiconserve, din ceea ce rămîne după ce predăm cantităţile prevăzute pentru fondul de stat. Industria mică, precum şi serviciile vor cunoaşte şi la noi, ca în toată ţara, o mare diversificare şi indici de producţie importanţi. Toate acestea înseamnă noi locuri de muncă, înseamnă chemarea tinerilor către satul natal, înseamnă o nouă educaţie pentru noile valori ale satului. Vă spun eu, în viitorii ani, procesul va fi invers, mulţi de la oraş se vor întoarce acasă, vor care locuri de muncă acolo unde s-au născut. Este şi acesta un proces istoric, este consecinţa dezvoltării, aşa cum a fost prefigurată prin Programul de dezvoltare şi modernizare a tuturor localităţilor patriei şi de organizare a teritoriului iniţiat, în 1968, după Congresul al IX-lea, de către secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. El a declanşat, vedem cu toţii, unul dintre cele mai importante acţiuni novatoare în societatea noastră de după anul 1965. Şansa fiecărei localităţi şi şansa fiecărui om la civilizaţia modernă, la o viaţă în ritm cu epoca.

Iată, cîte avem noi, la Moldoveneşti de împlinit. Demnitatea creşte din faptă. Aşa că, un primar este dator azi, mai mult ca oricînd, să pună umărul şi mintea la treabă. Aşa au fost, aşa sîntem educate cadrele Partidului Comunist Român, să dăruim totul creşterii patriei şi poporului.

Prima zi în casă nouă

— Diferenţa nu e mare. Hai să zicem vreo 300—400 de metri. Dar avem impresia că ne-am mutat în alt oraş.

Într-adevăr, Gheorghe Peia, maistru la Combinatul siderurgic, s-a mutat în alt „oraş". Din casa micuţă şi cam părăginită din strada Salcîmilor, cu trei sute de metri mai jos, în cvartalul reşiţean de blocuri care păstrează, din vechiul cartier, doar numele : Doman. De fapt, blocul B4, care acum intră în folosinţa locatarilor, încheie „curbura" din centrul civic, legînd între ele elegantele edificii. Părerea lui Gheorghe Mercea, muncitor la Întreprinderea de construcţii de maşini, e că nu s-a mutat doar în alt spaţiu, ci — parcă — în alt timp. Mai luminos, mai înalt, mai curat.

— Locuiesc cu soţia şi cu fetiţa mea în două camere mult mai spaţioase decît cele din strada Mihai Eminescu, intrată în demolare. Am trecut — la propriu şi la figurat — la confort unu lux, cu două băi şi două balcoane. Aşa, mi-am amintit. Tocmai asta voiam să vă spun : cînd stai pe balcon şi priveşti centrul oraşului, ai impresia că ai trecut, deodată, în alt timp. Ceea ce vezi e frumos, e actual. E prezentul.

Din blocul B4, prezentul se vede în plină construcţie, la scară unu pe unu. Drept în faţă, dincolo de Bîrzava, siluetele înalte ale blocurilor din piaţa agroalimentară. Deasupra lor, cerul e traversat, în răstimpuri, de funicularul care transportă minereu spre platforma Combinatului siderurgic.

— Vă supără zgomotul ? Se aude la dumneavoastră ? îi întreb pe soţii pensionari Iosif şi Maria Talegaş, care tocmai îşi privesc camera mare, felicitîndu-se pentru ideea de a nu vinde mobila. Căsuţa lor din strada Salcîmilor li se părea, într-o vreme, spaţioasă. Acum descoperă că nu era chiar aşa. Uite că toată mobila a intrat — şi se încadrează perfect — în cele două camere şi bucătăria de care dispun, aici, la bloc.

Unde n-ar fi vrut să ajungă, dar unde se bucură că au ajuns, ca şi cum ar fi prins din urmă trenul rapid al noii civilizaţii.

— Zgomotul ? Funicularul e departe şi nu se aude deloc. Din cînd în cînd se mai aude tramvaiul. Dar nu-l vedem din partea asta a blocului.

Tramvaiul. Noutatea „numărul unu" a Reşiţei, modernul şi silenţiosul mijloc de transport care cadrează atît de bine cu eleganţa tinărului oraş, ocoleşte întregul centru, urcînd spre cartierul „Muncitoresc". Acolo se pregăteşte un nou şantier, care nu se vede încă din blocul B4, Acolo se va naşte un cu totul alt cartier, care va păstra şi el, doar numele vechii colonii a muncitorilor siderurgişti.

— Odată cu intrarea în folosinţă a ultimului bloc din „curbură" — spune tovarăşul Gheorghe Sîrbu, prim-vicepreşedinte al Consiliului popular Reşiţa — centrul civic al oraşului se apropie de finalizare. Mai rămîn de predat locatarilor blocul „unicat" de lîngă Sala polivalentă şi blocul A2 din piaţa agroalimentară. Toate apartamentele au confortul unu lux şi primesc reşiţeni din cartierele care au intrat în demolare. Terminarea lor, de către brigada 101 a I.A.C.M. Caraş-Severin, înseamnă şi intrarea în funcţiune a numeroaselor spaţii de folosinţă-publică la parter, între care Casa cărţii, Casa căsătoriilor, patiseria, merceria şi celelalte. După cum observaţi din Lunca Bîrzavei şi pînă aici Reşiţa a devenit un oraş modern, un oraş-emblemă al epocii pe care o trăim.

Coborînd din blocul B4 eşti surprins. De la ieşire, dincolo de pasajul suspendat pe care trec autovehiculele şi tramvaiul ,se întrezăreşte cu totul altceva decît drumul pitoresc al Aninei. Un nou centru (Doman II), cu sute de locuinţe care, în săptămînile următoare, vor fi predate locatarilor. Şi simţi, brusc, că acest prezent febril fascinează. Oferă, cu simplitate, nu doar o altă cheie pentru o altă locuinţă. Ci un alt fel, elegant şi civilizat, de viaţă.

RADU CIOBOTEA

Socialismul este propria noastră biografie!

(Urmare din pag. 5)

chimiști, electricieni, confecționeri și alții, reprezentînd zeci de meserii și care imprimă întregii activități un spirit de disciplină aidoma marilor întreprinderi industriale, marilor fluxuri tehnologice. Dezvoltarea micii industrii, diversificarea gamei prestărilor de servicii mențin în comună forța de muncă tînără și, zicînd „forță tînără", am în vedere generațiile de tineri beneficiare de o bună pregătire profesională și politică, capabilă să înțeleagă știința ca pe un factor de progres și s-o aplice în activitatea lor. Lucrează în comună, în aceste sectoare, peste 1 400 tineri de virstă utecistă, meseriași care devin automat țărani, cînd cîmpul ordonă, cînd e nevoie de ei. De aceea, virfurile de campanii sînt, la noi, foarte scurte. Momentul optim al unei lucrări se respectă întocmai, devenind un contribuabil direct la dezvoltarea plantelor, la stringerea și depozitarea recoltei. Respectarea timpului optim, executarea în condiții calitative superioare a oricărei lucrări se convertește în producții ce se ridică la nivelul exigențelor noii revoluții agrare. La orz, de exemplu, am obținut, în acest an, 9 080 kg la hectar. Dacă în anul 1970 am livrat la fondul de stat 810 hl lapte, rețineți că, în acest an, vom livra peste 10 000 hl. Producții ridicate am obținut la grîu, porumb și sfeclă de zahăr. La porumb, am obținut, în anul trecut, peste 14 000 kg știuleți la hectar, o confirmare a resurselor de ridicare a producției, iar la sfecla de zahăr vrem să facem din recordul de peste 70 000 kg la hectar o limită minimă. Dacă vă vorbesc de stația de preparare a lactosilului, stația de producere a miceliului pentru ciupercării, de secțiile de răcoritoare, de vulcanizare, cablaje și altele, vorbesc despre felul cum arată azi cooperativa noastră agricolă de producție care asigură condiții de stabilizare a forței de muncă tînără în comună și prin acestea, condiții ale perfecționării muncii pe ogoare. Creînd condiții pentru stabilizarea oamenilor în sat asigurăm promovarea celor mai avansate tehnologii în agricultură. Și, dacă e nevoie să fac precizări asupra apropierii nivelului de viață cu cel de oraș amintesc că, sub aspectul confortului locuinței, priviți-le, acesta se realizează.

Ce alt răspuns mai elocvent pot să dau la tema anchetei dumneavoastră? Este aici, punct cu punct, politica partidului nostru, de la Congresul al IX-lea încoace, în domeniul dezvoltării satului și a agriculturii românești.

Pentru Ioan Izvoran, meseria este una cu viața, în subteran și la suprafață

Filonul de lumină

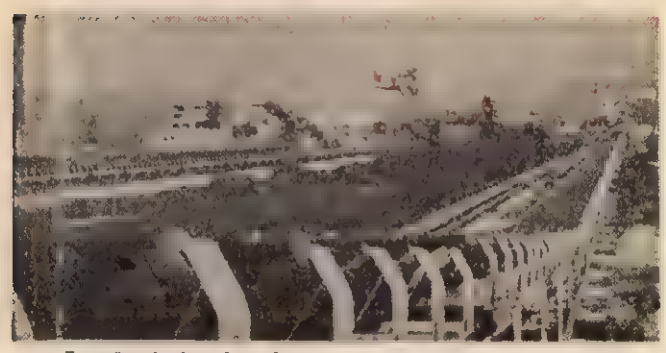

— Tovarășe inginer Ioan Izvoran, Mina Baia Sprie, al cărei director sînteți din 1969, a fost recent distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste". Acest succes încununează o muncă de ani, el onorează întregul colectiv și reprezintă, fără îndoială, cea mai mare satisfacție profesională.

— Nu numai profesională. Viața noastră nu poate fi despărțită de munca noastră, așa că nu prea putem să despărțim bucuriile, împlinirile în „ale noastre" și „ale colectivului", în „ale muncii" și „ale vieții personale". Între ce sîntem ca indivizi și ce este colectivul nostru de muncă, între ce realizăm și sperăm fiecare și înflorirea, prin chiar munca noastră, a întregii țări există o puternică legătură. O legătură pe care epoca în care trăim, anii de după Congresul al IX-lea al partidului o afirmă și o confirmă prin tot ceea ce s-a realizat, prin toate proiectele pe care ni le-am propus.

— Tocmai vroiam să vă întreb ce-au însemnat acești 24 de ani pentru dumneavoastră?

— Cred că realizarea cea mai mare și a țării, și a fiecăruia dintre noi estè aceea care a făcut și face posibile toate succesele noastre, și anume climatul autentic de muncă liberă și creație, suflul înnoitor care, începînd din 1965, ne-a determinat pe toți să dăm tot ce avem mai bun în noi, să ne asumăm construcția socialismului ca fundamental reper biografic, să ne identificăm, cu mintea și sufletul, în tot ceea ce facem. Nu sînt vorbe mari, sînt pur și simplu sentimentele noastre cele mai adînci, pe care trebuie să le și numim cu numele lor adevărat. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, în primul rînd, prin neobosita sa gîndire și activitate creatoare, a imprimat întregului partid, comuniștilor, tuturor cetățenilor țării acest mod de a gîndi. Așa este politica românească, așa este democrația noastră muncitorească, așa este realitatea noastră economico-socială: dorința de mai bine, inteligența, talentul, spiritul creator sînt bunuri de preț, ale fiecăruia și, pentru că sînt realmente folosite, ale tuturor, astfel încît averea noastră cea mai importantă — munca noastră — sporește continuu bogăția țării, ne oferă mereu tuturor dreptul de a spera la mai mult. Chiar aceasta e cea mai mare realizare, deși nu poate fi măsurată la un bilanț întrucît rodește continuu.

— A rodit și la Baia Sprie?

— În 1966, am venit la această mină. Comparații nici n-are rost să facem. Pur și simplu, acum mineritul aici este altceva. Înainte de 1965, se foloseau metode de exploatare vechi, procedee dificile, cu productivitate redusă și nu lipsite de pericol, ca să nu mai vorbim de consumurile foarte mari de materiale. Acum, sînt utilaje de mare capacitate, galeriile au profil mare, condiții de muncă sînt realmente omenești. Exploatarea cu subetaje prin surpare, pe care o folosim acum înseamnă dublarea sau chiar triplarea productivității muncii. Știm cu toții ce importanță au metalele neferoase în industria națională. Faptul că numai pe seama creșterii productivității muncii, producția de minereu a crescut de la 380 000 t la 520 000 t are, în acest context, semnificația lui. Sigur, ca inginer minier, ca miner pur și simplu, pentru că în subteran atita e de bază — să fii miner bun — asta ar fi ceo mai mare bucurie a mea: mina Baia Sprie e acum foarte modernă, produce mult, iar oamenii nu mai trebuie să trudească, ci să gîndească, să acționeze inteligent utilajele. Locurile I pe țară, cîțiva ani la rînd, titlul de Erou sînt numai rezultatele acestei strădanii de a face munca mai spornică. Or, tocmai asta a însemnat perioada celor 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului. Acesta este și obiectivul prioritar din Proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea: **să facem munca mai ușoară, mai spornică, mai eficientă.** Oamenii se transformă și ei, cînd le transformi munca. Mina este, desigur, o bogăție a patriei, dar ea e și a celor care lucrează în ea. Ei sînt proprietari, ei produc, ei beneficiază de munca lor, e firesc ca ei să facă totul pentru ca lucrurile să meargă și mai bine. Și această încredere și această identificare a omului cu mina, cu întreprinderea lui țin tot de cea mai mare realizare a acestor ani — convingerea tuturor, că socialismul este singura societate unde munca, adică noi înșine, mintea noastră, dorințele noastre, aspirațiile noastre, ne exprimă ca oameni. Ceo mai mare izbîndă a unei epoci, care o face, de altfel, să valoreze cît o istorie, este această certitudine. Noroc bun!

Maistrul Gheorghe Mărăcineanu nu prea are timp să îmbătrînească

Fereastra bucuriei

Maistrul Gheorghe Mărăcineanu, de la Antrepriza Vest a Centralei de construcții industriale antrepriză generală București, are 56 de ani, părul aproape alb și o privire surprinzător de tinără. „Nu prea ai timp să îmbătrînești, cînd ai atît de multe de făcut", îmi spune.

În 1965, avea 33 de ani și era un foarte bun dulgher. Învățase meseria din dragoste. De cîteva ori i s-a propus să preia conducerea unei echipe. A ezitat. „De ce? — îl întrebau toți. Un om capabil se poate sperie de responsabilitatea de a dirija munca unei echipe?". Rămîne pe gînduri, amintindu-și de anii aceia.

— Poate era și asta. Însă mie grozav îmi plăcea să rămîn dulgher. E o meserie foarte grea, dar frumoasă. Eram tare mîndru că aveam o muncă de răspundere, chiar dacă nu eram șef. De fapt, dulgherul e un arhitect, dincolo de foaia de hîrtie; i se spune structurist. El e cel care trasează scheletul unui edificiu, cofrajele, montările de prefabricate. El e singurul muncitor din construcții care dacă nu știe să citească un plan nu-și poate face meseria. Asta și explică faptul că cei mai buni maiștri din dulgheri ies.

— Inginerul Gheorghe Oancea, adjunctul șefului de brigadă, mi-a spus că sînteți unul din cei mai buni maiștri din antrepriză. Cum și cînd v-ați format astfel?

— După Congresul al IX-lea al partidului — cine nu știe? — în țară a început să se construiască masiv. De toate. Platforme industriale, școli, universități, locuințe, teatre, silozuri pentru cereale. Am plecat la școala de maiștri chiar atunci, în 1965. Eram eu un dulgher bun, dar acum se cerea mai mult. Știam să citesc un plan. Foarte bine. Dar mai erau atîtea altele, pentru care trebuia să învăț, nu glumă! Era nevoie de constructori tot mai bine pregătiți. Construiam în București, dar și în alte localități din țară. Fetița era mică. După ce lipseam o lună, două, nu mă mai recunoștea. Abia se învăța cu mine, și plecam iar.

— Într-adevăr, se construia mult, ca și azi, pretutindeni, în toate colțurile țării, în orașe și sate, se construiau case și uzine. V-ați specializat într-un domeniu anume?

— Intîi am înălțat silozuri. Ani de zile. Devenisem un adevărat specialist. Apoi, a fost nevoie de întreprinderi. Pot să vă povestesc, de pildă, cum arăta, în primele decenii după eliberare, ceea ce acum pentru cei tineri pare a fi fost dintotdeauna Platforma Industrială Militari, să vă spun cum s-au bătut primii țăruși la întreprinderile de prefabricate, de betoane grele, de băi și radiatoare, la Combinatul de prelucrare a lemnului, la CESAROM. În anii din urmă, am trasat lucrările, am făcut cofrajele, am turnat betoanele fundațiilor pentru 15 000 apartamente din Capitală. De la cota zero, le-au preluat alți colegi, lar formația noastră de lucru a atacat altă investiție. Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus că e nevoie de pîine mai multă și mai bună; am bătut cel dintîi țăruș la noul Complex de morărit și panificație Lujerului. L-am bătut chiar eu, cu mina mea. Anul acesta, în primăvară, s-a dat în producție fabrica de pîine și silozul de cereale; mai avem puțin și îl predăm și pe cel de făină.

— Dacă ar trebui să alegeți din viața dumneavoastră profesională și personală din acești ultimi douăzeci și patru de ani un moment, unul singur, care ar fi cel în măsură să vă reprezinte, să vorbească cel mai adevărat despre destinul unui român de azi?

— Nu e deloc ușor să tragi o linie și să delimitezi: asta e viața mea profesională, de aici începe viața mea particulară. Viața e una singură, și o astfel de linie nu există. Vă puteți imagina ce înseamnă să-i poți arăta copilului tău harta țării și să-i spui „uite, la Urziceni, la Fierbinți, la Constanța, la București, în toate aceste locuri care alcătuiesc o nouă geografie a patriei tale, eu, tatăl tău, un țăran din Voinești, purtînd cu el de-a lungul întregii vieți mirosul de lemn proaspăt tăiat, am înălțat, alături de tovarășii mei de muncă, cetățl industriale și cartiere cu case în care lumina pătrunde prin ferestre largi, semn de bogăție și bucurie?", înțelegeți ce înseamnă asta pentru un om simplu, de la țară, ai cărui părinți și strămoși au trăit crescînd păduri și livezi de meri, și văzînd în Tîrgoviște, urbea uritâ de acum cîteva decenii, azi renăscută, însăși întruchiparea ideii lor de oraș? Cînd voi ieși la pensie și voi găsi răgazul unei lungi călătorii, atunci voi porni cu nepoții prin țară, prin toate locurile astea. Să vadă și să știe cum a trăit bunicul lor.

Crîmpeie de viață și interioare de conștiință, aceste confesiuni sînt cîteva exemple din milioanele posibile. O spunem răspicat, socialismul, modelul propriu, elaborat cu geniu de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, este opțiunea noastră, a tuturora. Țara se construiește pe sine prin noi, poporul român, înălțînd condiția umană a fiecăruia. Ne oferă șansele tuturor împlinirilor, condiții pentru atingerea oricărui țel, oricărui vis și ne învață să aspirăm cît mai sus, să cutezăm, să cucerim și să luptăm pentru apărarea cuceririlor noastre pașnice. Ne oferă totul pentru dezvoltarea personalității — prin cultură și artă, prin știință, prin participare socială, prin muncă liberă și demnă.

Toate acestea ne unesc rîndurile, fac națiunea mai puternică, toate acestea ne îndreptățesc să afirmăm, într-un singur glas, voința de reales, de către înaltul forum al partidului, din toamna aceasta, de către Congresul al XIV-lea, ca secretar general al partidului, pe cel care, comunist între comuniști și om între oameni, ne-a condus și ne conduce pe drumul adevăratei suveranități, libertăți, demnități naționale, pe marele conducător al României care a înnobilat prin gîndul și fapta sa, epoca de renaștere revoluționară a patriei.

Anchetă realizată de

CICI IORDACHE ADAM ■ FLORIN CONDURĂȚEANU ■ LIANA MOLNAR ■ MIRCEA BORDA ■ CONSTANTIN DUMITRU ■ ROXANA PAICU MANOLESCU ■

● **Premierul desemnat al Italiei, Giulio Andreotti, a avut săptămîna aceasta consultări separate cu liderii partidelor socialist, social-democrat, republican și liberal — formațiuni politice membre ale coaliției guvernamentale demisionare — în vederea soluționării crizei politice declanșate la 19 mai. Anterior, Andreotti conferise cu delegația propriului său partid, democrat-creștin. Observatorii de la Roma apreciază că o reuniune comună a reprezentanților conducerilor celor cinci partide ar putea avea loc în zilele următoare, pentru a examina programul politic al noului guvern, astfel ca lista titularilor portofoliilor să poată fi înaintată președintelui Cossiga la începutul săptămînii viitoare. Printre problemele asupra cărora trebuie să convină liderii partidelor figurează apărarea mediului înconjurător în bazinul fluviului Pad și în Adriatica, reforma administrațiilor locale, combaterea Mafiei și reducerea deficitului public.**

● **Într-o declarație făcută ziarului londonez „The Independent", ministrul argentinian al relațiilor externe, Domingo Cavallo, s-a pronunțat pentru „eliminarea tuturor obstacolelor care mai blochează relațiile dintre Argentina și Marea Britanie". El a arătat că problema conflictului izbucnit în 1982 în cazul insulelor Falkland (Malvine), a devenit o prioritate a politicii externe argentiniene. „Argentina, a spus ministrul, este dispusă să elimine obstacolele, în cadrul unor convorbiri globale și cooperante, care să ducă la o restabilire a relațiilor dintre cele două țări". Exprimîndu-și speranța că pe această cale se va ajunge la o rezolvare rapidă a situației, Cavallo a declarat : „Guvernul președintelui Carlos Saul Menem nu va renunța să reclame suveranitatea argentiniană asupra Malvinelor, dar tema poate rămîne în suspensie și se pot discuta alte puncte care contrapun cele două țări".**

● **La Paris a avut loc reuniunea la nivel înalt a principalelor șapte țări industrializate occidentale. Au participat șefi de stat sau de guvern din SUA, Canada, Japonia, Franța, RF Germania, Marea Britanie, Italia, precum și președintele Comisiei CEE. După aprecierea observatorilor, Declarația finală a reuniunii nu face decît să constate o serie de stări de lucruri din economia mondială privind creșterea economică și inflația, datoria externă a țărilor în dezvoltare, mediul ambiant la nivel planetar. S-a remarcat că participanții nu au propus nici o soluție radicală vizînd lichidarea uriașei datorii externe a țărilor rămase în urmă, în schimb acestea au fost chemate să-și rezolve singure problemele, promovînd „o politică economică sănătoasă", care să creeze condiții favorabile investițiilor de capital străin. Agențiile de presă au subliniat, de asemenea, că Declarația finală a reuniunii de la Paris nu amintește de necesitatea organizării într-un viitor apropiat a unei conferințe internaționale Nord—Sud, despre care în ajunul întîlnirii presa occidentală a scris foarte mult, prezentînd întrunirea „celor șapte" ca un forum cu autoritate pentru soluționarea gravei probleme a datoriei externe. În aceste condiții, s-a apreciat că reuniunea de la Paris „nu a apropiat soluționarea nici uneia dintre problemele economice mondiale".**

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

ALAMOGORDO

Oamenii au, firesc, pornirea de a aniversa doar evenimentele plăcute și de a face totul pentru ca să le uite ori să le ignore pe celelalte. Uneori însă, în pofida sentimentelor, aducerea-aminte și a întîmplărilor din a doua categorie se impune. Este și cazul împlinirii, zilele trecute, a 44 de ani de la prima explozie-experiență cu arma nucleară. Pentru că cele petrecute la jumătatea lui iulie 1945 la Alamogordo, în deșertul New Mexico (SUA), a constituit debutul erei atomice, în cadrul căreia un loc important îl ocupă experiențele cu arma nucleară.

Evident, aceste experiențe sînt dăunătoare și periculoase pentru omenire în primul rînd pentru legătura lor directă cu cursa înarmărilor nucleare, a cărei parte componentă sînt. Testele stimulează puternic cursa înarmărilor atomice. Ca urmare a continuării experiențelor, a încorporării rezultatelor lor în arme nucleare tot mai perfecționate, în arsenalele mondiale s-a acumulat o uriașă putere de distrugere, care pune sub semnul întrebării însăși existența omenirii. Specialiștii apreciază că forța distructivă a stocurilor de arme atomice existente în prezent pe glob echivalează cu „un milion de Hiroshime". Așadar, o amenințare de moarte la adresa vieții locuitorilor planetei, cu efecte directe pe planul relațiilor internaționale, întrucît existența armelor atomice și continuarea experiențelor cu astfel de arme duc la menținerea tensiunii, neîncrederii și animozităților.

Dar testele atomice sînt dăunătoare și periculoase nu numai ca „motor" al perfecționării armamentului nuclear, ci și prin ele însele. Astfel, cîtă vreme exploziile au avut loc în toate mediile, vaste suprafețe de teren au fost contaminate, ploile radioactive au făcut înconjurul globului, clima de pe Terra a suferit degradări, la numeroși oameni care s-au aflat în raza de acțiune a radiațiilor s-au semnalat mutații genetice ireversibile. În 1963, după cum se știe, s-a realizat acordul de interzicere parțială a experiențelor — a celor din atmosferă, din spațiul cosmic și de sub apă (totuși, și după această dată au mai fost efectuate, pînă în 1980, peste 60 de experiențe în atmosferă, deoarece nu toate statele posesoare de armament nuclear au aderat în 1963 la tratatul menționat). În cele din urmă, testele cu arma nucleară s-au făcut doar în subteran și pînă în prezent au avut loc mai bine de 1 000 (pînă în 1963 se făcuseră 547 de experiențe, dintre care 75 la sută în atmosferă). Însă și testele subterane sînt periculoase, ele putînd infesta puternic mediul înconjurător prin infiltrări de materiale radioactive și destabiliza mecanismele de producere a cutremurelor de pămînt.

Din toate motivele arătate, România s-a pronunțat și se pronunță cu fermitate pentru interzicerea totală și generală a experiențelor cu arma nucleară, indiferent de mediul în care ar fi efectuate, deci inclusiv a celor subterane. **„În mod deosebit — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — considerăm că trebuie să intensificăm activitatea pentru încetarea experiențelor nucleare, avînd în vedere că armele nucleare reprezintă un grav pericol pentru existența omenirii. Încetarea acestor experiențe trebuie să fie primul pas spre dezarmarea nucleară".** România consideră că în momentul de față trebuie să se facă totul pentru a se evita crearea de situații cu grave consecințe pentru soarta păcii, că este necesar să se acționeze cu mai multă energie pentru oprirea definitivă a tuturor testelor atomice. Interesele generale ale păcii solicită eforturi stăruitoare pentru a nu se ajunge la o nouă escaladare a înarmărilor nucleare, iar o condiție indispensabilă a acestui curs o constituie încetarea tuturor experiențelor nucleare. Însă pînă se va ajunge la acest rezultat și în scopul stimulării tuturor energiilor și acțiunilor pentru ca acest țel să fie atins, trebuie să ne amintim, oricît nu ne-ar plăcea amintirea respectivă, de Alamogordo de-acum 44 de ani.

ION D. GOIA ■

Rechinul și coralii

O recentă fotografie dintr-o revistă africană ar stîrni invidia pescarilor de pretutindeni : un trofeu care se apropie bine de 100 kg ! Rarisimă în orice alt loc din lume, aici, pe malurile lacului Victoria, această imagine a devenit ceva banal și încă de o bună bucată de vreme, mai exact din anii 1960 cînd, în urma unei inițiative a F.A.O., s-a trecut la populareа marelui lac african cu puieți din specia supranumită „elefantul apelor". Bine intenționată — vizînd ameliorarea resurselor de proteine în zonele riverane — neprecedată însă de suficiente teste, în absența opiniei experților în ihtiologie, soluția s-a dovedit a avea însă urmări potrivnice. Într-un timp relativ scurt „elefantul", un fel de rechin al apelor dulci, a distrus numeroase varietăți de pești, aclimatizați cu greu în apele lacului.

Această mică poveste privind tulburările pe care omul le poate provoca echilibrului ecologic, nu este din păcate, singulară. Istoria cunoaște multe cazuri asemănătoare. Făcînd un salt peste ocean, să arătăm că pînă în 1850 vrabia era o pasăre necunoscută în S.U.A. și, poate, așa ar fi rămas pînă azi dacă în acea vreme, culturile agricole n-ar fi fost năpădite de o specie de fluturi ale căror omizi devorau totul. Cum nimic n-a dat rezultate, s-a apelat la vrăbii fără să se știe că aceste mici inaripate aveau alte preferințe pe lista lor de bucate. Într-adevăr, proaspăt aduse din Anglia, vrăbiile n-au dat nici o atenție omizilor, năpustindu-se, în schimb, asupra livezilor, după care au trecut la culturile de pe ogoare, tocmai cele pe care ar fi trebuit să le ocrotească.

Mai aproape de zilele noastre, prin anii 70, presa australiană semnala cu îngrijorare sporirea cazurilor înotătorilor atacați de rechini în preajma țărmului estic al țării-continent. Pe plaje apăruseră pancarte pe care scria „Danger !" — pericol, ce îndemnau la prudență, avintarea în larg, unde mișunau rechinii, fiind apreciată drept o bravadă inutilă. Cu toate avertismentele, numărul victimelor sporea însă, răpitorii deveniнd tot mai îndrăzneți. Atunci s-a declanșat vînătoarea împotriva acestor singeroși pești marini, fără ca nimeni să prevadă stricarea unui echilibru ce ființa de milenii. Într-adevăr, greu de intuit legătura dintre decimarea rechinilor și deteriorarea... recifelor de corali pe o suprafață ce acoperă aproximativ distanța dintre Port Hedland pînă aproape de Geraldton ! Ulterior, oamenii de știință au explicat acest fenomen printr-o firească reacție în lanț : micșorarea numărului rechinilor, dușmanii naturali ai caracatițelor, a dus la o „explozie demografică" a numitelor cefalopode. Dar, sporirea numărului caracatițelor s-a soldat cu împuținarea langustelor. Reducerea numărului de languste a determinat înmulțirea stelelor-de-mare, iar proliferarea acestora a avut drept rezultat distrugerea formațiilor de stînci submarine, clădite de corali ce trăiesc sub formă de colonii. Cele relatate ilustrează cît se poate de limpede legătura de la cauză la efect și acum asistăm la o incredibilă — pînă mai ieri — acțiune : omul protejînd viața rechinului ucigaș.

Aceste întîmplări duc la încheierea că orice acțiune, orice intervenție a omului asupra naturii trebuie să se facă cu cea mai mare grijă și atenție, după studii temeinice și teste concludente, astfel încît echilibrul ecologic să nu fie perturbat. Altfel, ceea ce pare la un moment dat cîștig se poate dovedi în cele din urmă o imensă pagubă.

MIHAI VASILIU ■

Imagine din Amsterdam

Karajan

Însuși numele lui — Herbert von Karajan — de o muzicalitate aparte, o asociere de sunete tandre și altele aspre îți dezvăluia alcătuirea sufletească a acestui mare dirijor al tuturor timpurilor, trecut în urmă cu cîteva zile în neființă. Era plin de forță, dar puțini știau ca el să imprime unei orchestre puterea de a exprima tandrețea învăluitoare ; reușea cu eleganță, cu o rară distincție să provoace tumultul răscolitor al instrumentelor convocate parcă de un vrăjitor să dea glas paginilor wagneriene ; avea o înfățișare leonină, dar ce zîmbet bun îi lumina ochii la capătul unui pasaj interpretat cu strălucire ; părea sever, necruțător chiar, dar ce plăcere a jocului se citea în întreaga lui făptură cînd dirija concertul de anul nou de la Viena ; era reținut în gestică, zgîrcit chiar în mișcări, mai ales în ultimii ani, însă ce clocot, ce zbucium interior, disciplinat prin cultură, prin cunoaștere, dezvăluiau șuvițele rebele care îi cădeau pe frunte, ca unui tînăr romantic incorigibil ; dar, mai ales, avea un chip pe care trecerea vremii îl spiritualizase ca și cum ar fi fost trecut prin puritatea unei flăcări, astfel încît, atunci cînd îl vedeai apărînd pe podium, fără voie îți venea să exclami : acest om nu trăiește decît pentru muzică !

GEORGE ARION ■

Olivier

S-a stins din viață, la 72 de ani, unul dintre cei mai mari actori pe care îi putem numi, pe drept cuvînt, „ai lumii".

Scena engleză pierde un titan, cinematografia un desăvîrșit maestru. Din fericire pentru milioane și milioane de spectatori, aceasta din urmă ni-i va păstra viu. filmele sale vor străbate timpul, tulburînd generații și generații de spectatori ; chipul său blînd — în aparență — interpretarea sa magistrală, îndeosebi a rolurilor cheie din dramaturgia shakespeare-iană, sobrietatea și eleganța nuanțelor, căldura sau diabolicul registrului său actoricesc de o infinită complexitate, vor continua să uimească așa cum au uimit și în timpul vieții lui sir Laurence Olivier.

Cel care a obținut cea mai înaltă distincție britanică acordată întru gloria țării, a părăsit scena vieții lăsînd în urma sa valoare și stimă. După Laurence, niciodată Hamlet (eroul căruia i-a împrumutat înfățișarea pînă la confuzia de sine), nu va mai putea fi interpretat așa cum a fost interpretat înaintea lui. Rebecca, Henric V, Hamlet, Richard III, Othello sau Cabotinul — numai cîteva dintre operele cinematografice ale lui Olivier, au devenit, aproape imediat după premieră, piese de referință istorică în artă. În ceea ce privește activitatea sa teatrală, vastitatea și mai ales valoarea ei rămîne inegalabilă.

„Adio, iubite prinț ! Restul e tăcere...

HORIA PĂTRAȘCU ■

„Apărați Antarctica!" (II)

Continentul austral nu a avut soarta celorlalte întinderi virgine ale Terrei : de a fi împărțit între mari puteri, așa cum s-a întîmplat de-a lungul secolelor cu alte suprafețe ale planetei. Anglia, Norvegia, Franța, Australia, Noua Zeelandă, Argentina și Chile au emis pretenții la suveranitate asupra unei regiuni sau alta a Antarcticei. Începuseră chiar să se profileze o serie de conflicte, deoarece unele zone erau revendicate de către două și chiar mai multe state. Dar, iată, Anul Geofizic Internațional a făcut ca în 1957—1958, sute de oameni de știință din lumea întreagă să vină pe aceste locuri în cadrul celei mai ample campanii de cercetări lansate pînă atunci. Ca urmare a acestui fapt, țările care au negociat acordul privind cercetările în comun au hotărît să înghețe orice revendicări teritoriale. Și astfel a fost semnat, în 1959, tratatul cu privire la Antarctica, care prevede că „este în interesul întregii umanități ca Antarctica să fie rezervată pentru totdeauna doar activităților pașnice". A fost respectat tratatul? Da, în pofida faptului că în perimetrul unor oaze de cercetări științifice au fost văzuți uneori oameni în uniformă, iar la altele, civilii aveau un mers militărește. Oricum, grație tratatului din 1959, Antarctica este regiunea terestră cu cele mai reduse tensiuni internaționale !

Tratatul nu prevede, însă, nimic cu privire la exploatarea bogățiilor naturale, ale mării sau ale subsolului. Această temă a făcut obiectul faimoasei Convenții de la Wellington, propusă spre semnare țărilor active în Antarctica, în septembrie 1988. Intenția poate că a fost bună, dar consecințele sînt nefaste. Mai ales asupra mediului înconjurător. Pentru că exploatarea acestor bogății chiar și prospectarea lor, ar avea consecințe tragice asupra faunei și florei unice de pe acest continent. Acest pericol l-a determinat pe cunoscutul explorator Jacques-Yves Cousteau să lanseze, în revista „Paris Match" un adevărat apel la luptă pentru apărarea mediului natural al Antarcticei. Reproducem în încheiere cîteva fragmente din apelul său dramatic : **„Cetățeni din lumea întreagă, atenție ! Convenția de la Wellington este un adevărat hold-up la scară planetară. Prin aceasta se va deschide cufărul cu cea mai fabuloasă comoară : ultima rezervă de apă ce nu va mai putea fi controlată o dată ce va fi eliberată ! Ostaticii sînt : focile, păsările, pinguinii, balenele... Amenințată : omenirea întreagă, a cărei conștiință de gestionar al viitorului planetei noastre riscă să fie sacrificată cultului unui însignifiant Viței de Aur".**

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Succese românești

● În Cupa Europei la heptatlon (grupa de la Viena), echipa României s-a situat detașat pe primul loc, calificîndu-se pentru grupa B a competiției. La individual, primul loc a fost ocupat de Liliana Năstase, urmată de Elisabeta Anghel, Petra Văidanu și Corina Barbu.

● În concursul internațional de atletism desfășurat la arena Crystal Palace din Londra, în proba de 1 000 m pe locul întîi s-a clasat recenta recordmană mondială în proba de o milă, Paula Ivan, urmată de Viorica Beciea.

● La Campionatele balcanice de atletism pentru juniori de la Stara Zagora, reprezentanții noștri au dominat întrecerile. La feminin, Laurența Hurmuz (100 m plat, nou record balcanic), Daniela Antipov (1 500 m), Elena Bîrsan (disc și greutate), Elena Șoican (400 m plat), Denisa Zăvelcă (800 m), Carmen Nistor (400 mg), Oana Mușunoi (înălțime), Micaela Papuc (5 km marș) și ștafeta de 4 x 400 m, iar la masculin — Iulian Păcioianu (110 mg), Iankiș Millan (800 m plat), Ion Avramescu (5 000 m) prin victoriile obținute au demonstrat resursele atletismului românesc, dîndu-ne garanția că ștafeta generațiilor este în mîini bune.

● În cadrul concursului internațional de la Barcelona, contînd pentru „Marele Premiu" al F.I.A., Doina Melinte a cîștigat detașat proba de 800 m, iar Margareta Kerszeg și Viorica Ghican au ocupat primele două locuri în cursa de 3 000 m.

Civilizația sportului

În afara arenei

L-a prezentat ca pe un trofeu proaspăt cîștigat. „Doamna Rock-ului" purta un costum de piele neagră pentru că îi place să arate cît mai brutal sau chiar ordinar. Bjorn Borg (32 ani), cu nouă zile frezat, stătea cuminte ca un paj, o jumătate de pas în spatele cîntăreței Loredana Berte (38 ani), atrăgînd fotografii și blitz-urile pe care niciodată nu le atrăsese Loredana datorită corzilor ei vocale.

În schimb, fostul super-star al tenisului găsea în locuința ei din Milano, la orice oră, o servire impecabilă făcută de o fată în casă din Filipine, un pat în forma unui pantof de sport (gustul Loredanei !) și în ei, probabil, un anume fel de dragoste. Iar în cele din urmă, fapt pe care l-am mai comentat, a găsit și 60 de somnifere pe care le-a înghițit într-o dimineață. „Sinuciderea sau tentativa de sinucidere sînt o evadare din fața problemelor nerezolvate, închipuite sau veridice", spun psihologii. Cvintuplul învingător de la Wimbledon, multimilionarul Bjorn Borg poartă cu el ceva ce doarme în multe dintre super-starurile sportului : au fost pregătiți întotdeauna numai pentru victoria din următorul meci și niciodată pentru viața de după ultimele aplauze !

Bjorn Borg, provenind din micul oraș suedez Södertalje, fiul unui comerciant de textile, a părăsit școala la vîrsta de 15 ani pentru a fi numai jucător de tenis. A devenit cel mai bun din lume, a văzut multe aeroporturi, hoteluri, arene. Și în afară de acestea, nimic. În afară de acestea a rămas străin de lume. Zborurile și hotelurile îi erau rezervate dinainte. Planurile turneelor i-au fost stabilite de manageri. Cînd premiile se transformau în contul său în milioane, consilierii financiari le sporeau pe cele din urmă. Borg trebuia doar să „manevreze" rachetă, să cîștige turnee, campionate și cînd numărul contractelor de reclamă depășise cifra 60, să evite disciplinat orice ședere de scandal care i-ar fi pătat „image"-ul. Nu i-a rămas spațiu să devină un om de sine stătător. Șansa de a primi căldură umană era egală cu zero.

În 1983, la 27 ani, s-a retras din lumea tenisului, milioanele sale s-au înmulțit fiind administrate din afară. O preocupare care l-ar putea satisface încă nu a găsit. El e în căutare de oameni care să-i umple golul din viața lui, care să-i populeze viața. Ca de exemplu Loredana Berte. Care, deocamdată, e încă măritată cu un industriaș. Pe care a prezentat-o la Stockholm prietenilor și aceștia au fost de-a dreptul revoltați. Cu care vrea să se căsătorească.

Relațiile dintre două staruri eșuează dacă ambii își revendică dreptul de a fi star. Exemplele sînt numeroase. Actrița Marilyn Monroe și jucătorul de baseball Joe Di Maggio nu aveau ce să-și spună. Înotătorii Cornelia Ender și Roland Matthes au eșuat în căsnicie. Viața gimnastei Vera Ceaslavska a devenit un coșmar alături de atletul Josef Odlozil. Idila dintre campionul de tenis Guillermo Vilas și Caroline de Monaco, care promitea să devină romanța secolului, nu a durat. Catastrofele în asemenea relații se petrec întotdeauna atunci cînd ultimele aplauze au devenit amintire. Cînd, după o carieră ametitoare, ar fi trebuit să învingă viața cu toate compromisurile ei, cu inevitabilele ei probleme. Dar pentru acestea de regulă, marile stele ale sportului nu sînt pregătite. Pe scena clubului de noapte din Frankfurt, fosta campioană de patinaj Marika Kilius (45 ani) a încercat să rămînă o apariție în compania unui partener mai tînăr cu 15 ani decît ea. Două căsnicii eșuate au fost trecute în contul minus. Gajurile uriașe s-au consumat. Acum, Marika lucrează într-un bufet cu autoservire. Se descurcă greu cu viața care a venit după reflectoare și ovații. În sfîrșit, are pămînt sub picioare.

Sportul profesionist își răsfață campionii dar îi obligă să circule pe o stradă cu sens unic. În monotonia acestei „circulații" e foarte greu să te pregătești pentru viață. De aici problemele. Și aici cei mai mari nu pot fugi de ele. Bjorn Borg s-a refugiat deocamdată împreună cu Loredana Berte la Monte Carlo. Un loc în care mulți și-au căutat fericirea.

CRISTIAN ȚOPESCU

SAH

Turnee

● **Invitație în „orașul florilor"**. Festivalul internațional pentru copii și juniori — ediția a VI-a — și-a deschis porțile tuturor iubitorilor „sportului minții" la Timișoara începînd cu data de 20 iulie, fiind organizat de Consiliul Județean pentru Educație Fizică și Sport Timiș, în colaborare cu Federația Română de Șah și Inspectoratul școlar al județului Timiș. Tradiționala manifestare sportivă conține următoarele întreceri: turneu de băieți (născuți în 1969), turneu de fete (născute în 1969), „open" pentru copii (băieți născuți în 1973), „open" pentru copii (fete născute în 1973), „open" pentru juniori (născuți în 1969) și „open" pentru junioare (născute în 1969). Sînt prezenți invitați din țările afiliate la F.I.D.E. Ultima rundă este programată pentru dimineața zilei de 31 iulie.

● **Turneul internațional „Semeș" '89** s-a încheiat la Satu Mare cu un bilanț îmbucurător pentru șahiștii români: realizarea a două norme de maestru internațional într-o companie valoroasă cu invitați din U.R.S.S. și Iugoslavia. Finișul mai slab al favoritului Elo, Dragoș Dumitrache, și al experimentatului maestru internațional Emil Ungureanu a schimbat clasamentul în favoarea lui Otiliu Berechet și a lui Sandor Biro, care împreună cu sovieticul Iuri Dovzsik au atins punctajul : 9,5 impus de categoria turneului cu un Elo mijlociu de 2322 puncte pentru norma de maestru internațional. Departajarea, în cazul acestei triple egalități, l-a fost favorabilă (conform criteriului Sonneborn) lui Otiliu Berechet, singurul neînvins în capătul a șase victorii și șapte egaluri. Elocventă pentru stilul învingătorului este partida **Sandici-Berechet : 1. d4 e6 2. c4 c5 3. d5 e:d5 4. c:d5 f5 5. Cc3 Cf6 6. Cf3 d6 7. a4 Ne7 8. Cd2 00 9. Cc4 Ca6 10. Nf4 Cc7 11. e3 Cfe6 12. Ng3 b6!3. Ne2 Tb8 14. 00 Na6 15. Ta3 Nf6 16. Dd2 Dd7 17. Tb1 Rh8 18. b4 c:b4 19. T:b4 Nb7 20. e4 N:c3 21. T:c3 f:e4 22. Ce3 Cf8 23. Nb5 C:b5 24. a:b5 a5 25. b:a6 N:a6 26. Tc6 Nd3 27. N:d6 C:d5! 28. N:f8 C:b4 29. D:b4 D:c6 30. Nd6 Dc1, 0:1.** Clasamentul final al turneului a fost următorul : 1—3. Otiliu Berechet (2340), Șandor Biro (2320) — ambii România —, Iuri Dovzsik (U.R.S.S.) 9,5 puncte.

MARGARETA MUREȘAN

Toată lumea face sport

● Perioada de pauză competițională este marcată în fotbal de „bombele" sau „bombițele" transferurilor, unul care ne interesează fiind acela al danezului Michael Laudrup, care a semnat pentru 4 ani la CF Barcelona, plecînd de la Juventus Torino. „Mi-am împlinit un vis, a declarat cel mai mare dintre frații Laudrup (mezinul, Brian, va evolua, după cum știți, în Bundesliga). Este o experiență extraordinară să joci într-una dintre cele mai puternice formații din lume, dar mai ales pentru că stilul de joc eminamente ofensiv al noii mele echipe îmi convine" ● Dincolo de Pirinei, ambițiosul președinte al lui Olympique Marsilia, Bernard Tapie, un fel de Silvio Berlusconi în variantă franceză, l-a adus pe țărmul Mediteranei pe englezul Chris Waddle, de la Tottenham, plătind suma record de 45 milioane franci ! Centru atacant, devenit evasirezervă la Tottenham după venirea lui Lineker, Waddle (29 ani) va rămîne în Hexagon tot 4 ani ● Pentru 3 ani la Sporting Lisabona a semnat iugoslavul Tomislav Ivkovici, în schimb Josef Mlynarczyk și-a prelungit contractul cu numai un an la FC Porto, adversara echipei Flacăra Moreni în „Cupa U.E.F.A.". La 35 de ani, portarul internațional polonez ar fi vrut să se retragă, dar, la insistențele conducătorilor clubului portughez, aflat într-o situație financiară dificilă și, deci, puțin dispus să transfere noi jucători, și-a prelungit cariera ● Ca de obicei, vechea noastră cunoștință Nicolae Popcov, un atlet care, prin voință și pregătire fără rabat, a învins sechelele unei poliomielite, a sărbătorit „Ziua Olimpică" așa cum se cuvine „reușind să parcurgă, în alergare, 10 000 m, în excelentul timp, în condițiile date, de 65 de minute, pe stadionul primitoarei sale gazde, clubul Voința București. „Pe 23 iunie viitor, ne-a comunicat neobositul tehnician de la Institutul Politehnic din Capitală, voi lua startul la de-acum tradiționalul „Cros olimpic", distanța fiind aceeași". Succes ! ● Una dintre marile vedete ale echipei de fotbal profesionist american „Pielle Roșii" din Washington, Dexter Manley (30 de ani), a produs stupoare în cadrul unei emisiuni televizate consacrate analfabetismului în S.U.A., reușind abia după mari eforturi să citească un text scurt. Se impune o precizare : Dexter Manley, „spaima" adversarilor pentru placajele sale necruțătoare, este absolvent cu diplomă binemerși al Universității statului Oklahoma, deși, după cum a declarat în „Washington Post", „în momentul admiterii număram cu

într-o situație financiară dificilă și, deci, puțin dispus să transfere noi jucători, și-a prelungit cariera ● Ca de obicei, vechea noastră cunoștință Nicolae Popcov, un atlet care, prin voință și pregătire fără rabat, a învins sechelele unei poliomielite, a sărbătorit „Ziua Olimpică" așa cum se cuvine „reușind să parcurgă, în alergare, 10 000 m, în excelentul timp, în condițiile date, de 65 de minute, pe stadionul primitoarei sale gazde, clubul Voința București. „Pe 23 iunie viitor, ne-a comunicat neobositul tehnician de la Institutul Politehnic din Capitală, voi lua startul la de-acum tradiționalul „Cros olimpic", distanța fiind aceeași". Succes ! ● Una dintre marile vedete ale echipei de fotbal profesionist american „Pielle Roșii" din Washington, Dexter Manley (30 de ani), a produs stupoare în cadrul unei emisiuni televizate consacrate analfabetismului în S.U.A., reușind abia după mari eforturi să citească un text scurt. Se impune o precizare : Dexter Manley, „spaima" adversarilor pentru placajele sale necruțătoare, este absolvent cu diplomă binemerși al Universității statului Oklahoma, deși, după cum a declarat în „Washington Post", „în momentul admiterii număram cu chiu-cu-vai pînă la 100 !". E drept, că în timpul studiilor (dacă putem spune astfel) universitare juca foarte bine... ● „Copa Libertadores" și „Cupa America" sînt veritabile farse, competiții nereprezentative pentru întregul continent, a declarat golgeterul lui Real Madrid, fotbalistul mexican Hugo Sanchez. „Deși li se dă o mare importanță, a adăugat Sanchez, respectivele competiții nu se pot compara nici pe departe cu turneele similare europene. De altfel, nici așa-zisa „Cupă Intercontinentală nu-și merită numele ,atît timp cît sînt excluse formații din America Centrală, de Nord și zona Caraibilor". ● După angajarea lui McInally, campioana de fotbal a R.F. Germania, Bayern Munchen, l-a contactat pe argentinianul Nestor Creviotto, de la Estudiantes Buenos Aires, unul dintre cei peste 80 de jucători din țara sa, care să nu ultăm deține încă titlul suprem, hotărîți să se transfere în străinătate. Acest neobișnuit, prin proporții, exod a născut, cum vă puteți închipui, aprige polemici la sud de Rio de la Plata, curios, însă, antrenorul Carlos Bilardo, consideră fenomenul normal, ceea ce l-a făcut pe Cesar Menotti, fostul selecționer, să declare : „Dacă fenomenul e normal, atunci Bilardo este anormal !".

LUCIAN OPREA

Cupa „INTERTOTO"

Ultimele întîlniri disputate în cadrul grupei a X-a s-au soldat cu următoarele rezultate : Oergryte Göteborg — Wismut Aue 2—0 ; Rapid București — Wismut Aue 2—1 ; Oergryte — Rapid 2—0 ; Wismut — Spartak Varna 3—1. În clasamentul grupei, pe primul loc, cu 8 puncte, Oergryte, urmată de Rapid — 6 p., Spartak — 4 p și Wismut — 2 p.

VREMEA

CORNELIU POP

Dînd curs promisiunii formulate în precedentul număr al revistei, de a explica termenii uzitați în prognozele meteorologice revenim cu două caracterizări ale vremii în care își găsește expresie simțul estetic în limbajul de specialitate.

a) Vremea frumoasă (însorită) are drept caracteristică cerul senin sau o nebulozitate ce nu depășește 3/8 din boltă ; norii predominanți fiind cei de „timp frumos" (care au baza luminoasă și nu sînt organizați în pături compacte) ; nu cad precipitații ; predomină situațiile de calm sau vînt slab ; vizibilitatea este bună.

b) Vremea urîtă se caracterizează prin nebulozitate accentuată ; prezența precipitațiilor ; posibile intensificări ale vîntului ; alteori ceață ; valori termice scăzute și diferite manifestări severe ale fenomenelor meteorologice care conduc la senzația de disconfort.

În timp ce disconfortul este o condiție necesară pentru vremea urîtă, vremea frumoasă nu presupune neapărat senzația de confort.

Vîntul slab sau calmul atmosferic ce intră în definiția vremii frumoase este caracteristic și unei zile urîte în care datorită lipsei ventilației ceața persistă. Lipsa ventilației poate contribui la senzația de disconfort în marile aglomerări industriale sau urbane unde „smogul" poate face aerul sufocant. Lipsa ventilației poate amplifica senzația de căldură în zilele caniculare, făcîndu-le mai greu de suportat.

Privitor la interacția parametrilor meteorologici amintiți anterior este de menționat că atmosfera înmagazinează căldura sub două forme : sensibilă și latentă. Căldura sensibilă este cea care face să urce mercurul termometrelor, iar căldura latentă este înmagazinată în vaporii de apă ce intră în compoziția aerului. În zone ecuatoriale unde radiația solară este foarte intensă, în condițiile unei umezeli mari a aerului temperaturile nu urcă prea mult. Astfel la Colombo în Sri Lanka temperatura maximă absolută ajunge doar la 36,5°C. În zonele tropicale și subtropicale deșertice cu o atmosferă foarte uscată temperatura aerului poate depăși 50°C. În zonele temperat continentale temperaturile maxime absolute pot urca pînă la 40—45°C. Facem această precizare deoarece la debutul lunii circula zvonul că în acest iulie se așteaptă temperaturi de 50°C. Pentru meleagurile noastre o asemenea temperatură înregistrată la umbră este imposibilă.

În intervalul care a trecut de la precedenta apariție a revistei s-au atins valori termice caniculare (37°C la Giurgiu) în primele zile, ca apoi să se atingă recorduri absolute de frig pentru luna lui cuptor. Pînă anul acesta minima absolută nocturnă a lunii iulie era de 1°C la Miercurea Ciuc. În ziua de 18 iulie a.c. temperatura nocturnă a coborît pînă la 0°C la Joseni, Miercurea Ciuc și Întorsura Buzăului.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 20 - 26 iulie

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Locul înregistrării și anul	Valoarea	Locul înregistrării și anul
Cîmpia	26÷31	14÷18	8÷15	42.4	Giurgiu 1987	7.4	Arad 1983
Dealuri și podișuri	23÷29	12÷15	13÷20	36.8	Cluj Napoca 1939	5.6	Cluj Napoca 1931
Depresiuni	22÷27	9÷12	20÷21	37.1	Brașov 1987	1.1	Întorsura Buzăului 1951
Vf. Oaș	9÷10	3÷4	31	18.0	1345, 1965	-7.4	1983
Litoral	26÷27	18	5÷9	36.8	Mangalia 1945	10.9	Constanța 1928

Pe litoral vremea va fi ușor instabilă în primele zile apoi va deveni din nou frumoasă. Temperatura în aer va fi la început ușor sub limita de 25°C a unei zile de vară, apoi va depăși din nou acest prag. Temperatura apei se va menține între 22° și 26°.

Începînd de luni condițiile de vreme vor fi optime pentru drumețiile montane.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Procuratura Generală a R.S.R.**, către **Dumitru Bocan** din Feteşti, str. Depoului nr. 41, județul Ialomița : prin reexaminarea cauzei — trecerea fără temei legal în proprietatea statului a unui imobil, situat în orașul Feteşti, din proprietatea semnatarului — s-a declarat recurs extraordinar. Dosarul a fost trimis la Tribunalul Suprem.

■ **Dumitru Gavrilă** din București ne-a solicitat sprijinul, în numele tatălui său, **Marin Gavrilă** din Comuna Chirnogi, satul Căscioarele, pentru ca acesta să fie pensionat. Iată răspunsul **Consiliului popular al județului Călărași** : „Dosarul de pensionare al tatălui petentului, așa cum a rezultat din verificări, urmează, conform programării, să fie depus la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Călărași, între 1—15 august a.c., cu propunere de pensionare, începînd cu 1 septembrie 1989".

■ „Din 1985, de cînd am cumpărat cele două mașini de spălat, Alba Lux 9 și 10, au funcționat fără reproș. Cu timpul însă, capacele și rama de susținere au ruginit și ar trebui înlocuite. Cu tot zelul meu, de a le căuta în magazinele de specialitate, nu le-am găsit. Ar fi bine ca întreprinderea să livreze și asemenea piese, pentru a nu fi nevoiți să schimbăm mașina pentru un accesoriu". Propunerea vine din partea lui **Marin Gheorghe** din **Craiova**, Calea București, bl. E4, sc. 2, ap. 19. Subscriem la ea.

■ Două rezolvări favorabile din partea **Ministerului Sănătății — Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale.** Maricicăi Vulpe din comuna Salcea, județul Suceava. Farmacia 5 Salcea îi pune la dispoziție două fiole Diprophos, contra cost, și în baza prescripției medicale. Teodora Popa, din Iași, poate ridica de la Farmacia 43, contra cost, produsul Ketotifen.

■ „Nimic nu este mai plăcut-dimineața ca „ora exactă" să-ți fie dată, nu de ceasornic, ci de personalul cofetăriei „ABC". Toți cei care locuim în blocurile din preajma acestei unități comerciale sîntem deșteptați de zelul cu care lucrătorii trintesc cele trei grătare plasate la intrarea cofetăriei. Să nu vă imaginați că sînt lăsate să cadă de la o înălțime ameliorare, nu, ci de la una suficientă ca să-ți strunești bine nervii și, eventual, să numeri pînă la trei. Sesizată, conducerea I.C.S.M. Cîmpina a „calmat" pentru o vreme zgomotul, ca după aceea să reintrăm în „progam normal de deșteptare". **Ilon Matei**, str. 23 August nr. 52, **Cîmpina**, județul Prahova).

■ **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Brăila** confirmă că, cele sesizate de **Asociația de locatari nr. 20**, bloc B2, Viziru III, privind nefuncționarea ascensorului de la scara 2, datorită arderii electromotorului, sînt reale. Dificultățile întîmpinate la rebobinarea electromotorului vor fi eliminate, i se promite. Le comunicăm această veste bună.

■ Comisiile județene de expertiză și de pensii v-au analizat situația și, față de stadiul evolutiv al afecțiunilor de care suferiți, v-au încadrat, prin decizia medicală nr. 899, în categoria pensionarilor de invaliditate „nerevizuibili". **Ministerul Muncii** adresează acest răspuns lui Wilhelm Swartz din comuna Crit, județul Brașov.

■ „La magazinul de mobilă din Turda am cumpărat o comodă „Albatros", pentru care am plătit 1 500 lei. Nu plecasem din unitate cînd, pe eticheta de pe ambalaj, am observat un alt preț de 1 037 lei. Intrigată de diferență m-am adresat vînzătoarei. În afară de faptul că mi-a arătat avizul de expediție de la C.P.L. Bistrița, nu mă putea ajuta decît cu sfatul de a scrie producătorului. Din păcate, răspunsul acestuia întîrzie să vină. O explicație se impune cu atît mai mult cu cît, în trecere prin Tg. Mureș, într-un magazin din zona gării, același produs avea afișat prețul de 1 837 lei". **(Aglaia Pricopi**, Calea Victoriei nr. 128, bl. G3, sc. C, ap. 56, **Turda).**

■ „Verificînd cele relatate de **Dimitrie Oncu** din comuna Seitin, în scrisoarea adresată redacției, se confirmă faptul că unitatea unde a-ți activat — C.A.P. Seitin — nu v-a achitat toate certificatele medicale anterioare pensionării. C.A.P.-ului Seitin i s-a alocat plafonul necesar plății acestor certificate pentru luna iulie a.c.". **Răspunde D.P.M.O.S. Arad.**

■ **Eugenia Drăgăescu** din comuna Ostrov ne-a solicitat sprijinul pentru a i se acorda ajutorul de stat cuvenit ca mamă cu mulți copii. **Consiliul popular al județului Tulcea**, cercetînd cazul, ne confirmă că petenta are 56 de ani, este căsătorită și mamă a șase copii. La data intrării în vigoare a Decretului nr. 410/1985, susnumita avea, într-adevăr, în îngrijirea sa trei copii minori. S-a adresat Consiliului popular al comunei Ostrov pentru primirea ajutorului abia în luna martie 1988, fără să depună toate documentele necesare. S-au luat măsuri pentru completarea dosarului care s-a înaintat Comitetului executiv al Consiliului popular județean, în vederea emiterii deciziei, conform căreia, în iulie, va primi drepturile ce i se cuvin.

■ **Ion Georgescu** din **comuna Stîlpeni** județul Argeș, a expediat spre București o recomandată care n-a făcut, nici mai mult, nici mai puțin decît opt zile. „Interesîndu-mă de ce atîta timp pentru o distanță nu atît de mare, am aflat că, pentru ridicarea corespondenței din comună vine o mașină de la Pitești, și, probabil, asta ar fi explicația. După cîte știu, stația C.F.R. Stîlpeni este la numai 250 m de Poștă. Oare n-ar fi mai ieftin și mai eficient acest mijloc de expediat corespondența ?" Cu siguranță, dar e bine să așteptăm și punctul de vedere al forurilor în drept.

■ **D.P.M.O.S. București** ne răspunde ca urmare a scrisorii lui **Radu Zaharia**, prin care solicită revizuirea dosarului de pensie, următoarele : „din evidența Oficiului de pensii a Sectorului 6 rezultă că întreaga perioadă ați avut meseriși locuri de muncă încadrabile în grupa a III-a de muncă. În situația în care ați lucrat ca sudor electric și autogen **permanent** la operațiuni de sudare în interiorul cazanelor, cisternelor, rezervoarelor, la vase navigabile, în interiorul cuptoarelor din halele de forjă, turnătorie, oțelărie sau laminoare, veți solicita unităților respective eliberarea adeverințelor care să confirme acest lucru. Menționăm că pensia dv. este corect și legal stabilită". E limpede ce aveți de făcut !

■ **Iacob Podar** din Alba Iulia ne scrie că, apartamentul său a-a deteriorat datorită terasei, prin care se infiltrează apa. **Consiliul popular al municipiului Alba Iulia** ne face cunoscut că lucrările de hidroizolații au fost deja efectuate, iar recepția lor a fost semnată și de către petent.

■ Biroul permanent al Comitetului executiv al **Consiliului popular al Sectorului 5**, analizînd situația dumneavoastră, **Jianu Dumitru** din București, bd. Gh. Gheorghiu Dej nr. 85, a dispus reducerea contribuției bănești, conform Legii 1/1980, de la 450 lei la 375 lei.

■ Pentru **Paraschiva Costache** din comuna Făcăieni, în numele căreia ne-a scris ginerele ei, Nicolae Enache din București, **Consiliul popular al județului Ialomița** ne comunică : „Potrivit art. 9 din Decretul nr. 245/1977, privind pensiile IOVR și art. 41, punctul 1 din Legea nr. 3/1977, privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, soția are dreptul la pensie de urmaș, dacă are vîrsta de 55 de ani și cel puțin 10 ani de căsătorie. În cazul că primește pensie C.A.P. pentru muncă depusă, potrivit art. 42 din Legea nr. 3/1977, poate opta pentru oricare dintre acestea. Dacă îndeplinește condițiile pentru pensie de urmaș, va depune următoarele acte : cerere, copii după cerificatele de căsătorie și de deces, un cupon de pensie și adeverință de la C.A.P., dacă primește sau nu pensie C.A.P.".

■ **Maria Alexandru** din comuna Ruginești, sat Anghelești, județul Vrancea, ne aduce la cunoștință că funcționari ai consiliului popular comunal operează rețineri din ajutorul de stat ce se acordă mamelor cu mulți copii. **D.P.M.O.S. Vrancea răspunde** : „Întrucît din aceste ajutoare nu se pot face rețineri pentru recuperarea unor debite, s-a luat legătura cu consiliul popular al comunei Ruginești, urmînd ca pe viitor să nu se mai facă asemenea reținieri". Dar cum rămîne cu cele operate pînă acum ?

■ Repartiția unui nou spațiu de locuit i-a adus lui **Alexandru Pintea** din **Cluj-Napoca** și multumire, dar și bătaie de cap, deoarece i s-a acordat un apartament ocupat. „Odată cu depunerea actelor necesare contractului de închiriere, am anunțat ICRAL-ul că locuința este ocupată. La o săptămînă, acesta întocmește o decizie de evacuare decizie care întîrzie să fie trimisă spre aprobarea conducerii consiliului popular. În schimb eu am ajuns să plătesc două chirii".

■ Răspunsuri favorabile, privind încadrarea în muncă, ne-au expediat **Direcțiile pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale** din județele **Neamț** (pentru Veronica Chira, din Piatra Neamț, repartizată la Întreprinderea de producerea legumelor Izvoare), **Mureș** (pentru Aurel Sclegean din Pogăceaua, acum muncitor necalificat la E.G.C la Ludus, Violeta Varga din Tîrnăveni, încadrată la Combinatul chimic Tîrnăveni), **Cluj** (pentru Lucia Paula Cioltea din Cluj-Napoca, actualmente om al muncii la Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziție și desfacere a mărfurilor Cluj), **Vrancea** (pentru Mihaela Bumbu din Focșani, încadrată la Întreprinderea de prelucrări mase plastice Focșani).

● **Spitalul Municipal Sighișoara.** „În legătură cu scrisoarea adresată dv. de numita **Peteriu Maria** din Sighișoara : s-a propus internarea pe o perioadă mai îndelungată într-un cămin spital, propunere care, după întocmirea actelor, a fost respinsă de soțul petentei. În urma petiției adresate dumneavoastră, s-a rediscutat cu soțul petentei și s-a convenit ca noi s-o ajutăm, din nou, pentru internarea în Căminul spital Glodeni, jud. Mureș".

● Sînt invalid de război. De un an și jumătate am dat la reparat proteza defectă și sînt mereu aminat. Sînt purtat cu vorba, tot de atîta vreme, și pentru comanda unei noi proteze, pentru care am obținut, în prealabil, aprobarea Ministerului Sănătății. La Întreprinderea de protezare din București, strada Negustori, am fost de mai multe ori, dar în zadar. Nu vreau să supăr pe nimeni prin rîndurile acestea scrise cu singura mină validă pe care mi-a lăsat-o războiul, dar parcă umblu prea mult pentru un dram de ajutor de la dinșii. Vă rog să încercați dumneavoastră să mă ajutați. **Miron Posmangiu**, str. **Cosmonauților nr. 40.**

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Scrisoare comentată

Pe lîngă subiect

Anica Burghelea locuiește în Muncelu de Sus, comuna Mogoșești Siret, județul Iași. N-a plecat niciodată din satul natal, unde, alături de soțul ei, a muncit timp de peste 25 de ani : el la ferma zootehnică din comună, ea la C.A.P. Anul trecut, în vară bărbatul îi moare, lăsînd-o singură, fără nici-un sprijin. „În momentul de față sînt bolnavă ; de mai mult vreme am rămas surdă de ambele urechi și, deși am umblat pe la conducerea fermei, unde a lucrat soțul meu, pentru a mi se face pensie de urmaș, a fost în zadar". Scrisoarea expediată nouă a fost îndrumată spre rezolvare factorilor avizați din județul Iași, în speță Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, care ne comunică : „Din discuțiile purtate cu conducerea Consiliului popular al comunei Mogoșești Siret a rezultat că petenta poate munci în locul soțului la ferma zootehnică sau în cadrul Cooperativei Agricole de Producție Mogoșești Siret, ca membru cooperator, întrucît altă posibilități de încadrare la alte unități din județul Iași nu sînt". Citind și recitind răspunsul ai sentimentul că nu este vorba de una și aceeași persoană. Petiționara nu solicita sprijin pentru încadrare în producție — iar cele două variante n-au fost refuzate nicidecum — ci, în neajutorarea ei, se gîndea la o pensie de urmaș. E posibil ca rugămintea femeii să nu aibă temei legal, să nu poată beneficia de o astfel de pensie, dar n-a fost deloc lămurită în acest sens. Din rîndurile primite de la Iași, nu este limpede dacă are sau nu are dreptul la un asemenea ajutor. Dacă mai poate munci sau nu la vîrsta ei de 56 de ani, datorită bolii ce o afectează, pot hotărî numai medicii, îndreptățită să le ceară avizul fiind tocmai direcția respectivă. Femeia a solicitat una, i s-a răspuns alta ! Iată cum, o rezolvare formală a scrisorilor oamenilor muncii de către un funcționar indiferent (sau rutinat) în a desluși o situație de viață, nu servește nimănui. Deși investit cu responsabilitatea cercetării și rezolvării problemei semnalate, a răspuns pe-alături, cum zice proverbul românesc, „unde dai și unde crapă" !

Probabil, din punctul său de vedere procedura este completă. A primit o scrisoare (adresată inițial revistei „Flacăra") și, chipurile, a rezolvat-o. A bifat-o în registru, după care a expediat răspunsul în dublu exemplar. Cel către noi, avînd în plus formula-tip : „i s-a răspuns și petentului !". Dar cum ?

Ce-o fi gîndit bătrîna țărancă în fața acelei derutante misive ?

Poșta Redacției

Gogea Gheorghe — București: Nu. ● **Ilov Elena** — Craiova : Corect. ● **Cîrstică Valerica** — Galați: Adresați-vă direct Judecătoriei Ploiești. ● **Boldor Florica** — com. Batăr (Bihor): Nu aveți dreptate. ● **Orban Arpad** — loc. Vladimirescu (Arad): Da. ● **Moscu Natalia** — București: E greu de răspuns. Consultați un avocat. ● **Dobre Ionel** — Roșiori de Vede: Veți afla ce vă interesează la Inspectoratul județean al Ministerului de Interne. Țineți minte că orice scrisoare se semnează ● **Lăpușneanu Gabriela** — Suceava: Căutați singură la bibliotecă. Vă va prinde bine. ● **Burdugiu Niculina** — satul Saligni, com. Mircea Vodă (Constanța): Drepturile pe care le cereți, din păcate, nu vi se cuvin, potrivit legii. ● **Popa Nora-Paula** — București: Biroul executiv al Consiliului popular hotărăște. Depuneți cerere și acte medicale. ● **Carolea Anica și Gheorghe** — Pașcani: Potrivit condițiilor de asigurare în baza cărora ați încheiat asigurarea facultativă complexă a gospodăriei sînt asigurate bunurile de uz casnic și gospodăresc pentru pagubele produse de riscurile asigurate, inclusiv pentru cazurile de furt prin efracție. Furtul prin folosire de chei potrivite nu constituie o cauză de pagubă cuprinsă în asigurare. ● **Dobrea Zoica** — Tg. Secuiesc, **Dragomir Mariana** — satul Pușcași, com. Bărcănești (Prahova): Adresa librăriei „Cartea prin poștă" este 70043 București, sector 3, Calea Moșilor nr. 62—68. ● **Lungu Adrian** — Satu Mare: Nu le știm. La 14 ani nu e bine să vorbiți niciodată de „ultimele speranțe". ● **Cureteu Ani** — Constanța: Prezentați solicitarea dv. spre analiză Comitetului executiv al Consiliului popular al județului în conformitate cu precizările date prin adresa C.P.C.P. nr. 9411/1988. ● **Luță Marian-Adrian** — Tg. Jiu: Tatăl dv. a fost încadrat ca om al muncii la C.A.P. Eftimie Murgu, județul Caraș-Severin. Solicitați urgent întocmirea dosarului pentru stabilirea pensiei de urmaș. ● **Gușiuc Vladimir** — Brăila: Credem că e mult prea tîrziu. Interesați-vă, totuși, la Oficiul de pensii. ● **Cuteanu Letiția** — Cluj-Napoca: Puteți publica anunțul dv. în pagina de mică publicitate a cotidianului „România liberă". ● **Plesa Nicolae** — Constanța: În conformitate cu prevederile art. 13 din Decretul 68/1976 urmează să vă prezentați la unitatea unde sînteți încadrat în vederea întocmirii dosarului pentru verificările de rigoare, după care va fi analizat în comisia municipală de mutații.

REGHINA VĂRVICI ■

Conștiința valorii

E firesc ca un părinte (nemaivorbind de copil !) să spere dar...

Admiterile sînt concursuri, al căror scop este să trieze valorile, criteriul aprecierii fiind nivelul cunoștințelor. Cînd speri la un 7, 8 sau 9, înseamnă că nu s-a muncit destul. În țara noastră sînt create condiții de studiu pentru toți copiii, fiindu-le deschise toate porțile. Învățînd, și numai învățînd intens, de nota zece poți să-ți asiguri șanse cele mai mari de reușită.

Mă gîndesc la o mamă, cu trei copii, care spunea despre băiatul care urmează să susțină examen de admitere : „E bun, muncește mult, an de an a luat premiu la olimpiada de matematică. Știu că nu are „sclipiri", de aceea nici nu a fost selecționat pentru internaționale, dar sper să intre, deși am și are emoții". Un cîștigător al olimpiadei pe țară de matematică are emoții, dar munca și strădania depuse îl dau dreptul să spere.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Vara, inevitabil temperaturii de afară i se mai adaugă cîteva grade în preajma concursurilor de admitere ; treapta I, treapta a II-a, facultate. Griji, emoții, transpirație, frămîntări...

Oare va fi cu succes sau... Cei mai agitați sînt de obicei părinții și, în unele cazuri, rudele. „Al meu (a mea) știe, mi-a spus și profesorul (profesoara). A învățat, s-a pregătit, sperăm să la un șapte, opt sau chiar nouă, după cum va vrea comisia..."

Asupra acestui aspect aș vrea să mă opresc. „Sperăm...

Chiar dacă la matematică mai „scîrțîie", chiar dacă „româna" nu este punctul forte, sperăm.

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ROMÂNIA, CEAUȘESCU, PACE

Cei 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, marcați de mărețe înfăptuiri în edificarea noii orînduiri în țara noastră, constituie, în același timp, perioada unei activități de un dinamism fără precedent a României socialiste pe plan internațional. În toți acești ani, sub impulsul hotărîtor al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România s-a impus atenției universale prin angajarea sa plenară în dezbaterea celor mai arzătoare probleme ale contemporaneității, prin fermitatea cu care a militat și militează pentru cauza independenței popoarelor, pentru respectarea dreptului tuturor națiunilor la dezvoltare liberă, de sine stătătoare, pentru întronarea în raporturile dintre state a unor principii noi, democratice, de egalitate și respect reciproc, pentru statornicirea pe întreaga planetă a unui climat de înțelegere, colaborare și pace. De un larg răsunet în lume se bucură inițiativele și demersurile tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru soluționarea tuturor problemelor litigioase prin mijloace pașnice, prin tratative, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea noii ordini economice internaționale, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care toate popoarele să se poată dezvolta în deplină libertate pe calea progresului și bunăstării. În prezent, la 24 de ani de la Congresul al IX-lea și în anul tinerii celui de-al XIV-lea Congres ale Partidului Comunist Român, trebuie subliniate activitatea de pionierat a României, prioritatea românească în ceea ce privește inițiativele și acțiunile în numeroase probleme internaționale, țara noastră păsind prima pe căi pe care alții aveau să pornească mult mai tîrziu. Acest fapt atestă clarviziunea politicii externe românești, a făuritorului și promotorului ei consecvent, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Noi principii pentru afirmarea relațiilor între state

Dezvoltarea relațiilor dintre state pe temelia noilor principii de relații, ale respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, ale asigurării dreptului fiecărui popor de a-și hotărî viitorul de sine stătător constituie, în concepția României socialiste, o cerință fundamentală a contemporaneității, în sprijinul căreia partidul și statul nostru, președintele Nicolae Ceaușescu au acționat și acționează cu consecvență și cu fermitate. Pe baza acestor principii, România a stabilit și dezvoltă în prezent relații diplomatice și economice cu 155 de state de pe toate continentele. Noile principii și-au găsit consacrarea și în cele circa 130 de tratate și declarații comune semnate de țara noastră cu state din Europa, Asia, Africa și America Latină, cu prilejul itinerariilor istorice întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, sau a vizitelor efectuate de numeroși șefi de stat și de guvern în România. Țara noastră s-a aflat printre cei mai activi membri ai ONU în acțiunea de elaborare și adoptare a „Declarației referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state conform Cartei Națiunilor Unite". O activitate susținută a desfășurat România în cadrul primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, contribuind la elaborarea, ca parte integrantă a Actului final de la Helsinki, a Declarației referitoare la principiile care guvernează relațiile dintre statele participante la CSCE. Militînd activ pentru abolirea forței din relațiile internaționale, pentru reglementarea conflictelor și a tuturor problemelor litigioase exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, România a acționat cu perseverență pentru reglementarea la masa negocierilor a situațiilor de conflict din Orientul Mijlociu, din zona Golfului, din alte părți ale lumii. Din inițiativa României Adunarea Generală a ONU a adoptat în 1982 „Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale", iar în 1985 Apelul solemn adresat statelor aflate în conflict pentru a pune capăt neîntîrziat ostilităților militare și a trece la reglementarea pașnică a diferendelor. De mai mulți ani țara noastră acționează pentru crearea în cadrul ONU a unei comisii de bune oficii, mediere sau conciliere, la care să recurgă statele aflate în conflict.

Dezarmarea, problemă fundamentală

Orientarea programatică a României, a secretarului general al partidului, președintele țării, în favoarea dezarmării și păcii se înscrie în tradiția luminoasă a poporului nostru, care a fost totdeauna dornic să trăiască în liniște, liber și suveran. Aceste aspirații își găsesc deplina materializare în întreaga politică externă a partidului și statului nostru. Sub impulsul tovarășului Nicolae Ceaușescu, întreaga activitate internațională a României în perioada de după Congresul al IX-lea a fost dedicată în primul rînd acestui țel suprem, detașîndu-se, prin valoarea și semnificația ei, bogata activitate desfășurată de conducătorul partidului și statului, demersurile sale neobosite menite să deschidă perspectiva înaintării spre o lume a înțelegerii și colaborării pașnice.

Astfel, la numai cîteva luni de la Congresul al IX-lea, sesiunea din toamna lui 1965 a Adunării Generale a ONU a adoptat, la propunerea țării noastre, rezoluția „Măsuri pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme economice și sociale diferite", ca prim pas spre înfăptuirea securității și dezarmării pe continent. În 1969, pe baza unei propuneri formulate de România, Adunarea Generală a ONU a proclamat „Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite 1970—1980". În urma unor inițiative ale României, grupuri de experți au elaborat în 1972, 1977, 1982 și 1988 studii asupra Consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor. În baza „Hotărîrii CC al PCR privind poziția României în problemele dezarmării și în primul rînd ale dezarmării nucleare", din mai 1978, țara noastră a adus o contribuție majoră la convocarea și desfășurarea primei sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării. Un loc deosebit l-au ocupat importantele inițiative de pace și dezarmare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu din toamna anului 1981 și primăvara anului 1982. Marile adunări populare ce au urmat au culminat cu „Apelul poporului român", însumînd 18 milioane de semnături, adresat celei de-a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării. Este bine cunoscut că în toamna anului 1986, în urma unui referendum național, România a redus în mod unilateral, cu 5—10 la sută, armamentele, efectivele și cheltuielile militare, fiind și în această privință deschizătoare de drumuri. Ulterior, urmînd exemplul țării noastre, măsuri de acest fel au luat și alte state.

Toate propunerile, acțiunile, demersurile și inițiativele țării noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu; s-au constituit într-un cuprinzător program de dezarmare, ale cărui prevederi de bază sînt: realizarea acordului dintre URSS și SUA privind reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice, oprirea tuturor experiențelor nucleare, realizarea unui acord general care să ducă la eliminarea tuturor arsenalelor nucleare; intensificarea activității pentru eliminarea armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în alte regiuni din Europa și din lume; trecerea la reducerea substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și cheltuielilor militare. După cum se știe, legat de aceasta, în cadrul reuniunii de anul acesta de la Viena consacrate începerii de negocieri asupra forțelor armate convenționale din Europa și pentru adoptarea de noi măsuri de încredere și securitate pe continent au fost prezentate „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele dezarmării, întăririi încrederii și securității pe continentul european". Cu acest prilej, țara noastră a propus: reducerea armamentelor și efectivelor militare cu 25—30 la sută într-o primă etapă și cu 50 la sută pînă în anul 2 000; efectivele supuse reducerii să fie demobilizate, iar armamentele distruse sau transferate pentru folosirea în scopuri pașnice; reducerea cheltuielilor militare cu 25—30 la sută într-o primă etapă și cu 50 la sută pînă în anul 2 000; asumarea de către statele participante a obligației de a folosi mijloacele financiare eliberate de pe urma reducerii exclusiv în scopuri pașnice; stabilirea limitelor privind numărul total al efectivelor și armamentelor unui stat care pot fi amplasate în afara teritoriului național; înscrierea în acordurile realizate a plafoanelor-limită atît pe ansamblul fiecărei alianțe, cît și pentru fiecare stat în parte; reducerea cu prioritate a armamentelor cu mare capacitate ofensivă.

Desigur, pentru înfăptuirea cerințelor dezarmării România va acționa și de acum înainte, cu aceeași perseverență.

Lichidarea subdezvoltării

Coordonata economică fundamentală a evoluției postbelice pe mapamond a constituit-o adîncirea decalajelor dintre țările industrializate și cele subdezvoltate, dintre statele bogate și cele sărace. Se înțelege că lichidarea decalajelor, ca partea cea mai de seamă a necesarului proces de făurire a unei noi ordini economice internaționale, este problema economică cea mai arzătoare dar și cea mai grea în momentul de față. După Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, de-a lungul anilor, România, președintele Nicolae Ceaușescu, care s-a numărat printre primii șefi de stat ce au formulat postulatul unei noi ordini economice internaționale, au dus o activitate intensă în sprijinul țărilor în dezvoltare, al procesului dezvoltării în ansamblul lui.

În concepția României, lichidarea subdezvoltării trebuie să se bazeze în primul rînd pe efortul propriu al fiecărui popor, pe concentrarea și mobilizarea intensă a întregului potențial material și uman al țării respective. Un rol deosebit îl are lărgirea cooperării internaționale Sud-Sud și Nord-Sud. În același timp, de o mare importanță este sprijinul din partea organizațiilor internaționale specializate și a țărilor dezvoltate, acordat pe baza respectării neabătute a suveranității și independenței, a inlăturării cu desăvîrșire a oricărui amestec în treburile interne. Un asemenea sprijin trebuie să contribuie la dezvoltarea industriei și agriculturii, la valorificarea superioară a resurselor materiale și umane de care dispun aceste țări. Pentru aceasta, se impun negocieri reale între țările industrializate și cele în dezvoltare. În concepția României, pentru lichidarea decalajelor se impun: dezvoltarea unei largi și neîngrădite cooperări internaționale pentru sprijinirea eforturilor țărilor în dezvoltare; restructurarea actualului sistem financiar-monetar și democratizarea organizațiilor financiare internaționale; soluționarea globală, politico-economică a problemei datoriilor externe ale țărilor în dezvoltare; eliminarea practicilor discriminatorii și a barierelor din comerțul internațional; renunțarea la impunerea de embargouri și de măsuri de constrîngere economică pe considerente politice; asigurarea accesului statelor în dezvoltare la cuceririle științei și tehnicii contemporane, la tehnologiile moderne; convocarea unei conferințe speciale în cadrul ONU cu participarea statelor dezvoltate și a țărilor în dezvoltare pentru soluționarea tuturor acestor probleme.

După cum am arătat și cu alt prilej, necesitatea lichidării subdezvoltării nu este negată de nimeni, ea are caracter axiomatic, însă calea de la idee la faptă este deosebit de spinoasă. În acest proces, este limpede că cheia rezidă în ritmuri mult mai înalte de dezvoltare ale țărilor sărace față de cele dezvoltate. De exemplu, în privința veniturilor pe locuitor economiștii au calculat că pentru ca decalajele să se lichideze în următorii 25 de ani, este nevoie ca în perioada 1985—2010 în țările dezvoltate venitul pe locuitor să crească anual cu 2 la sută, iar în țările în dezvoltare cu 13,2 la sută. Însă pentru aceasta trebuie înlăturate barierele de tot felul, cele consemnate mai sus și altele, care sînt expresii ale utilizării forței și ale amestecului în treburile interne ale altor state. „România — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — consideră că este necesar să se pună capăt actualei situații economice și financiare internaționale, și îndeosebi politicii de sărăcire a țărilor în curs de dezvoltare, să se acționeze pentru o soluționare globală a problemei datoriilor externe, pentru o nouă ordine economică mondială, bazată pe relații de deplină egalitate și echitate între state, care să asigure progresul mai rapid al tuturor statelor și în primul rînd al celor rămase în urmă". Sînt țeluri pentru atingerea cărora, în perioada de după Congresul al IX-lea România a acționat și acționează cu fermitate.

În consens cu marile procese înnoitoare din lume, promotoare a acestor procese, politica externă românească, făurită și promovată în cei 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea de către conducătorul patridului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunde aspirațiilor legitime ale tuturor popoarelor lumii și se afirmă constant ca un factor de importanță deosebită în viața întregii planete.

ION CODRU

Flacăra Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20. Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană MUREȘ

flacara

anul XXXVIII
30 1779 VINERI 28 iulie
1989

Săptămînalul scriitorilor din Frontul Democrației și Unității Socialiste

Din strălucita
experiență
a 24 de ani
de glorioasă ctitorire

„Să întărim continuu legăturile cu întregul popor pentru că numai în unitatea indisolubilă dintre partid și popor avem garanția înfăptuirii programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării spre comunism!“

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU

din nou în mijlocul oamenilor muncii constănțeni

Cu gindul la viitorul României, la continua ei înflorire

Comentariu în pagina 3

UNIȚI LUCRÎND PENTRU VIITOR

Expresie nemijlocită a puterii poporului român de a crea, de a construi, de a-și afirma, prin fapte, milenara sa vocație a muncii, o vocație căreia numai anii socialismului i-au oferit șansa istorică a deplinei consacrări, imaginea României de azi este ea însăși cea mai convingătoare probă, la scara istoriei, a imensei forțe a națiunii noastre. Sîntem o națiune puternică, am fost în stare, în numai cîteva decenii, să realizăm un adevărat salt istoric, să anulăm consecințele unor întîrzieri în dezvoltarea social-economică, acumulate în veacuri, să făurim o economie puternică, aptă să ne propulseze între țările dezvoltate ale lumii, să realizăm o civilizație superioară, întemeiată pe o uriașă construcție socială, pe o revoluționare profundă a tuturor resorturilor vieții și ale muncii noastre, astfel încît, exprimînd însăși esența modului nostru de a fi, socialismul să se identifice pe deplin cu destinul nostru contemporan, evoluția organică a societății românești reprezentînd un progres continuu și complex către zările orînduirii comuniste. Această imensă forță căreia i se datorează cutezanța, energia, dăruirea, hotărîrea cu care ne făurim prezentul și știm să proiectăm viitorul comunist al patriei este forța unui popor întreg, energia sa concentrată de o voință comună de nezdruncinat, este

(Continuare în pag. 2)

C. DUMITRU

Un județ cu o dezvoltare spectaculoasă – Ialomița (pag. 6–7)

Biblioteca județeană

Voința partidului, voința întregului popor:
LA AL XIV-LEA CONGRES, CEAUȘESCU REALES!

Învățăm continuu, muncim mai bine

Pentru fiecare dintre cei ce muncim aici, la Întreprinderea „Electrotehnica" din București, această mare cetate a industriei moderne, cei 24 de ani, de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales în funcția supremă de secretar general al partidului, au constituit, ca de altfel pentru întregul popor, o epocă de adînci și semnificative prefaceri. Astfel ,în acest timp, „Electrotehnica" a devenit una din redutele electronicii industriale de putere din România socialistă. Drumul n-a fost ușor, a fost nevoie de eforturi deosebite, pentru ca această importantă schimbare să se facă „din mers". Primul lucru pe care a trebuit să-l înțelegem a fost acela că era nevoie de o pregătire profesională superioară, pentru a face față unei perfecționate tehnici de virf.

Majoritatea am devenit electrotehniști. A fost nevoie apoi să ne recalificăm, să urmăm cursuri intensive de pregătire, să învățăm, practic, o meserie nouă : cea de electronist. Sîntem acum un colectiv puternic. Totuși, perfecționarea continuă a pregătirii profesionale a rămas pentru noi principala preocupare.

Iată, eu lucrez, în calitate de electrician montator, în secția de „Automatizări", una din primele înființate în momentul în care s-a hotărît orientarea producției întreprinderii către electronica industrială de putere. De curînd ,am absolvit și școala de maiștri. Mulți dintre colegii mei urmează acum cursurile serale ale liceului ; alții sînt studenți. Practic, fiecare dintre noi sîntem cuprinși într-o formă de perfecționare a pregătirii profesionale. Știm că numai astfel vom putea onora sarcinile ce ne revin, angajamentul de a realiza permanent produse noi, cu performanțe superioare, la nivel mondial, chiar peste acest nivel.

Cu aceste gînduri și hotăriri întîmpinăm cele două mari evenimente ale anului 1989 — aniversarea a 45 de ani de la revoluția socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și Congresul al XIV-lea al partidului.

Iată de ce, alături de întregul popor, eu și colegii mei, oameni ai muncii de la întreprinderea bucureșteană „Electrotehnica", ne exprimăm aderiunea fierbinte la propunerea ca la apropiatul Forum al comuniștilor tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în înalta funcție de secretar general al partidului. Vedem în această realegere temeiul continuării drumului pentru care țara întreagă a optat în urmă cu 24 de ani de cînd, în fruntea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne călăuzește drumul cu fermitate și clarviziune revoluționară.

ȘTEFAN BUTURUGĂ
electrician montator
Întreprinderea „Electrotehnica"
București

Țării, tot mai mult cărbune!

Asemenea întregii națiuni române și noi, oamenii muncii din Combinatul Minier „Banat" Anina, cu inimile încărcate de prinosul dragostei și recunoștinței, cu sentimente de aleasă prețuire față de rolul esențial și contribuția determinantă pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii le aduce la elaborarea și înfăptuirea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, am luat cunoștință și susținem cu toată ființa noastră Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea în înalta funcție de secretar general, la cel de al XIV-lea Congres al partidului, a celui mai iubit fiu al poporului, cîrmuitorul strălucit al României moderne, inspiratorul tuturor marilor noastre victorii socialiste, minerul de onoare al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pentru noi, minerii, această realegere reprezintă chezășia realizării cu succes a Programului partidului de edificare pe pămîntul României a celei mai drepte și mai umane orînduiri — comunismul, fiind pe deplin conștienți că toate marile realizări obținute în luminosul arc de timp deschis de Congresul al IX-lea nu s-ar fi putut înfăptui fără unitatea de nezdruncinat a clasei noastre muncitoare, fără un partid unic, puternic — Partidul Comunist Român, și fără un înțelept, vizionar și clarvăzător conducător cum este secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În bilanțul de rodnice înfăptuiri pe care oamenii muncii din județul Caraș-Severin le raportează la sfîrșitul primului semestru al acestui an hotărîtor al cincinalului, la loc de frunte se situează și realizările colectivelor muncitorești ale Combinatului minier „Banat" Anina. Valorificînd din plin baza tehnico-materială și condițiile disponibile, amplificînd străduințile fiecărui miner în marele efort de a da țării cît mai mult cărbune, am reușit să livrăm suplimentar, pe primele șase luni ale anului, peste 134 000 tone huilă netă și 10 000 tone lignit.

O atenție deosebită am acordat și în acest an materializării măsurilor cuprinse în programul de perfecționare a organizării și modernizării procesului de producție. Între cele mai eficiente măsuri aplicate sînt de evidențiat : introducerea complexelor mecanizate de susținere și exploatare a straturilor subțiri și cu grosime medie, a combinelor de săpat galerii și a tehnologiilor de execuție a suitorilor cu instalații de front.

Cu inimile încărcate de dragoste și recunoștință pentru cel a cărui neobosită activitate este consacrată, de aproape două decenii și jumătate, edificării unei societăți ce conferă tuturor și fiecăruia dintre noi șanse excepționale de realizare profesională, de viață frumoasă, liberă și fericită, ne angajăm să muncim cu și mai multă dăruire, să ne perfecționăm continuu activitatea productivă și să sporim tot mai mult producția de cărbune. Este acesta răspunsul nostru de fapte pentru minunatele condiții în care trăim și muncim în această țară a păcii și omeniei, în fruntea căreia se află omul păcii și omeniei, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața căruia ne angajăm să nu precupețim nici un efort pentru traducerea în viață a istoricelor obiective prefigurate de Proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului.

VACARU ION
director general, Combinatul Minier „Banat", Anina Caraș-Severin

Suprema certitudine

Orașul Balș este astăzi un puternic centru industrial. Aici, într-una din localitățile „unde nu se întîmpla nimic", un tîrgușor legat, ca activitate economică, de cîteva zeci de meșteșugari și de negoțul purtat cu roadele muncii țăranilor din satele împrejmuitoare, anii socialismului, anii Epocii Nicolae Ceaușescu, îndeosebi, au produs unul dintre acele miracole care, însumate, alcătuiesc marele miracol al înfloririi întregii României. Dacă în anii de după Congresul al IX-lea producția industrială a țării noastre a sporit într-un ritm extraordinar, aceasta înseamnă că toate centrele industriale tradiționale s-au dezvoltat foarte mult și, totodată, că multe localități și-au descoperit și afirmat în acești ani o puternică vocație industrială. Între aceste localități, adevărate „pete albe" pe harta industrială a țării de acum cîteva decenii, Balșul reprezintă acum, în anul celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, un grăitor exemplu în ceea ce privește modul în care dezvoltarea economică determină profunda transformare a întregii vieți a oamenilor. Căci fiind o importantă citadelă a industriei noastre, localitatea a devenit și un oraș înfloritor.

Tot ce s-a făcut în localitatea noastră, ca și tot ce s-a făcut în întreaga țară în acești ani tumultuoși, este nemijlocit legat de numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Din inițiativa și la indicațiile directe ale conducătorului partidului și statului nostru, în orașul Balș s-a construit și s-a dezvoltat, din 1976 încoace, cea mai mare întreprindere producătoare de osii și boghiuri din țară. Asigurînd întregul necesar al economiei naționale ,ale cărei cerințe au sporit și ele în consens cu ansamblul dezvoltării economice, Întreprinderea de Osii și Boghiuri Balș a devenit, în ultimii ani, și un important exportator, produsele sale pătrunzînd cu succes în țări cu serioasă tradiție în materie. Practic, fiecare vizită de lucru a secretarului general al partidului a însemnat o nouă etapă de dezvoltare a întreprinderii noastre reprezentative, a condus nemijlocit la adoptarea unor complexe de măsuri privind perfecționarea întregii activități, modernizarea producției, îmbunătățirea organizării muncii. Acum, cînd ne aflăm, practic, în procesul de finalizare a celei de a doua etape de modernizare a I.O.B., cînd sarcinile stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu constituie pentru toți comuniștii, pentru fiecare om al muncii din întreprindere, un mobilizator îndemn în muncă, sîntem în măsură să afirmăm hotărîrea noastră de a întîmpina marea sărbătoare de la 23 August, Congresul al XIV-lea al P.C.R. cu rezultate care să confirme încrederea pe care secretarul general al partidului ne-a acordat-o. Economia Balșului este complexă, ea cuprinde o adevărată platformă industrială din care mai fac parte Întreprinderea „Jiul", destinată produselor de uz casnic, și Întreprinderea pentru mecanizarea agriculturii, o bogată rețea a unităților cu profil de industrie mică și prestări servicii, precum și o cooperativă agricolă puternică în care activitățile industriale s-au integrat organic celor tradiționale. În toate aceste domenii, oamenii Balșului au demonstrat că pot, prin munca lor, să obțină rezultate demne de nivelul înalt al dezvoltării economiei naționale. Deși foarte tineri cei mai mulți, deși cei mai mulți fiind „prima generație industrială", oamenii Balșului au învățat repede și bine să facă industrie. Ei au acum o mare încredere în forțele proprii, așa cum au o totală încredere în partidul comuniștilor care le-a dat această șansă cu adevărat istorică, în conducătorul încercat al partidului căruia i se datorează imensa mobilizare a energiilor întregii națiuni. Suprema certitudine a oamenilor acestor meleaguri este cea a întregului nostru popor — aceea că, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducătorul neînfricat al destinelor naționale, România se va dezvolta continuu spre zările societății comuniste. Iată de ce, reunindu-și dorințele cele mai profunde cu voința întregii țări, ei își exprimă cea mai vie satisfacție, aderiunea deplină față de hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. ca la Congresul al XIV-lea tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reales în funcția supremă de secretar general al partidului.

MARIN SMARANDACHE
primarul orașului Balș

(Urmare din pag. 1)

Însăși unitatea întregului popor în acțiune. „Unirea face putere" — au crezut și au spus-o răspicat dintotdeauna strămoșii noștri. Conștiința unității, a celei naționale în primul rînd, dorința unirii energiilor întregului popor pentru ca viața tuturor să fie mai bună sînt date structurale ale psihologiei poporului român. Promovînd o fundamentală unitate de voință și acțiune numai socialismul a răspuns acestei vocații, îndeosebi în anii de după Congresul al IX-lea cînd, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, exponentul cel mai fidel al aspirațiilor și intereselor dintotdeauna ale poporului român, al idealului făuririi comunismului pe pămîntul românesc, Partidul Comunist Român s-a identificat pe deplin cu idealurile întregului popor, devenind, prin gîndire și acțiune revoluționară, prin vorbă și faptă, însuși centrul vital al națiunii noastre. Această mare cucerire a Epocii Nicolae Ceaușescu — realizarea unei puternice unități a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general — a făcut și face posibilă dinamizarea energiilor tuturor oamenilor muncii, adică tocmai marea forță a societății noastre.

Recent, în Cuvîntarea rostită în fața delegației organizației de partid Constanța, cu prilejul aniversării a 24 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidenția încă o dată faptul că **„în unitatea indisolubilă dintre partid și popor avem garanția înfăptuirii programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a înaintării țării spre comunism ! Unitatea dintre partid și popor înseamnă a asigura ca întregul popor să acționeze în spirit revoluționar, în toate împrejurările. Să ne prezentăm ca un popor unit, acționînd pentru a ne crea propriul nostru viitor — liber, independent, de bunăstare, de fericire, în societatea comunistă !"**. Acestui adevăr fundamental al societății noastre îi este consacrată întreaga activitate politică a partidului, făurirea socialismului cu poporul și pentru popor reprezentînd strategia fundamentală a desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, Marile realizări cu care poporul nostru întîmpină a 45-a aniversare a istoricului act de la 23 August și Congresul al XIV-lea al P.C.R., dezvoltarea fără precedent a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, mărețele cîtorii prin care epoca deschisă de Congresul al IX-lea, cea mai fertilă din întreaga noastră istorie, asigură României demnitate și independență deplină, sînt rodul muncii noastre unite, sînt rodul unității noastre în muncă și creație, în gîndire și acțiune revoluționară. Democrația muncitorească revoluționară, cadrul social al afirmării, prin participare directă, a capacităților noastre creatoare ilustrează, de asemenea, acest esențial raport social, însăși denumirea Frontului Democrației și Unității Socialiste consacrînd semnificația unității ca dimensiune definitorie a implicării întregului popor în propria devenire, a afirmării sale ca făuritor conștient al propriei istorii.

În aceste momente de vibrantă manifestare a patriotismului militant, revoluționar, cînd, exprimînd voința tuturor comuniștilor, a întregii națiuni, propunerea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. privind realegerea la cel de-al XIV-lea Congres a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, determină o puternică afirmare a deplinei adeziuni a maselor, a entuziasmului, încrederii și recunoștinței cu care poporul român își exprimă voința ca, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul să-și continue neabătut politica de înălțare a României spre zările societății comuniste, unitatea întregului nostru popor își vădește, cu pregnanță, extraordinara sa forță. Unanimitatea deplină a tuturor oamenilor muncii, manifestarea voinței lor unice ca fiul cel mai iubit al poporului nostru, conducătorul neînfricat al destinului național să fie reales în funcția politică supremă reprezintă conștiința profundă a adevărului că tot ce am realizat în acești ani de glorie a României, tot ce ne propunem să realizăm în viitor se leagă indisolubil de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, de neobosita și fertila sa activitate teoretică și practică. Mesajele, scrisorile și telegramele organelor și organizațiilor de partid, ale instituțiilor și întreprinderilor, ale oamenilor muncii din întreaga țară exprimă înflăcărata convingere că activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului nostru reprezintă chezășia supremă a continuării neabătute a procesului revoluționar de înaintare a României spre comunism. Dînd o înaltă apreciere rolului determinant al marelui nostru conducător în elaborarea și înfăptuirea politicii care definește societatea românească de azi, aceste vii manifestări ale aderiunii întregului popor, ale nestrămutatei sale încrederi și profunde recunoștințe pentru tot ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, face pentru triumful idealului comunist în țara noastră, pentru sporirea prestigiului noii societăți în întreaga lume, exprimă cu putere unitatea deplină a poporului român, adică tocmai temeiul de referință al forței noastre de neclintit. Exprimînd voința puternică a realegerii, la Congresul al XIV-lea al P.C.R., a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, impresionanta unanimitate a oamenilor muncii din România este unanimitatea unei unități de neclintit — aceea a hotăririi unui întreg popor de a-și făuri în demnitate, pe deplin liber și independent, viitorul.

Uniți lucrînd pentru viitor

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Constanța

În aceste zile, în care s-au împlinit 24 de ani de cînd Congresul al IX-lea l-a ales în fruntea partidului pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din întreaga țară muncesc cu avînt pentru realizarea planului de producție, a planului de export, a celorlalți indicatori, pentru a întîmpina cu noi și remarcabile succese evenimentele politice de seamă ale acestui an — marea sărbătoare de la 23 August și Congresul al XIV-lea al partidului. Cei ce muncesc răspund astfel prin fapte cerințelor exprimate de secretarul general al partidului la plenara din iunie a C.C. al P.C.R. și la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii de a se acționa cu răspundere în întreaga economie pentru înfăptuirea întocmai a programelor și hotărîrilor adoptate, de a se face totul pentru a se asigura mersul înainte tot mai ferm al patriei noastre pe calea progresului și civilizației socialiste. Realizările de acum, din acest an și din întregul cincinal 1986—1990 constituie premisa cea mai sigură pentru înfăptuirea sarcinilor viitorului cincinal, prefigurate în proiectul Programului-Directivă și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Chezășia tuturor acestor realizări o constituie realegerea la viitorul congres a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului. În această atmosferă plină de avînt și însuflețire s-a desfășurat noua vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Constanța.

Pe parcursul întregii vizite locuitorii de pe aceste meleaguri și-au exprimat stima și prețuirea pentru conducătorul partidului și statului, pentru tovarășa Elena Ceaușescu, adeziunea la hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. de a propune realegerea, la Congresul al XIV-lea, a tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, garanția continuării procesului revoluționar al edificării noii orînduiri, a înaintării continue a României pe calea socialismului și comunismului.

În timpul vizitei la Întreprinderea de Conatrucții Navale din Constanța, au fost puse în evidență aspecte semnificative privind preocuparea susținută a colectivului muncitoresc de aici pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, a indicațiilor date cu prilejul celorlalte vizite în direcția diversificării producției, asimilării unor nave de mare tonaj, aplicării tehnologiilor moderne, de mare randament, scurtării ciclului de fabricație și montaj. Asemenea altor programe speciale, transpuse în viață în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea, programul național al construcțiilor navale, elaborat la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, a fundamentat și a stimulat puternic activitatea din acest domeniu al industriei noastre constructoare de mașini. Navele construite pe șantierele din România ating în prezent 1 200 de porturi de pe toate continentele. În ultimii 24 de ani flota maritimă a țării noastre a crescut de 27 de ori. În timpul vizitei, s-a subliniat că prin punerea în practică a exigențelor și indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, au fost obținute rezultate bune în organizarea producției și a muncii, a fluxului de fabricație. Preocupările pentru reducerea ciclului de montare a navelor au condus la atingerea unor performanțe comparabile cu cele pe plan mondial. O atenție deosebită a fost acordată îmbunătățirii concepției constructive, fapt care a asigurat, prin reproiectare, executarea unor nave cu greutate mai redusă și cu capacitate sporită de transport.

Au fost examinate, de asemenea, probleme legate de dezvoltarea portului Constanța și a transporturilor maritime ale țării. Lucrările de dezvoltare și modernizare a portului Constanța-Sud, principala poartă maritimă a României, care se va înscrie printre marile porturi ale lumii, sînt grăitoare pentru dinamismul economiei naționale românești. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost informat că s-a acționat în ritm intens pentru finalizarea construcției noilor capacități portuare. În acest an a fost încheiată prima etapă a terminalului de minereu, dotat cu macarale de mare forță, precum și cu noi instalații de depozitare a materiilor prime, de încărcare-descărcare a barjelor. De asemenea, a fost finalizat terminalul feribot cu sistemul feroviar și clădirile de servire. A fost prezentat, în același timp, stadiul lucrărilor din zona viitorului port liber, care va fi un complex portuar cu funcționalități multiple și s-a informat despre măsurile luate în vederea terminării celorlalte dotări ce vor întregi configurația portului Constanța-Sud.

La încheierea vizitei, apreciind rezultatele obținute de constructorii de nave din Constanța, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se introducă în continuare tehnologii noi, de cea mai mare eficiență, să fie luate măsuri pentru reducerea perioadelor de staționare la reparații. S-a indicat ca ministerele de resort, ceilalți factori de răspundere să inițieze acțiuni corespunzătoare pentru utilizarea cu eficiență sporită a capacității docurilor de la Mangalia, Midia-Năvodari și Constanța, pentru mai buna coordonare a activității acestora. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că o atenție deosebită trebuie acordată dotării navelor cu motoare modernizate, cu consumuri reduse de carburanți. Referindu-se la construcția de nave în țara noastră, secretarul general al partidului a accentuat importanța diversificării acesteia, pentru a se acoperi integral necesitățile economiei naționale și a se răspunde în mod corespunzător solicitărilor la export.

Miile de oameni ai muncii aflați pe șantier au dat expresie hotărîrii de a acționa cu fermitate pentru transpunerea în viață a indicațiilor primite cu prilejul vizitei, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pentru a-și aduce din plin contribuția la dezvoltarea economiei noastre naționale, la înflorirea continuă a României socialiste.

La ora cînd revista noastră se află în tipar, în municipiul Constanța se desfășura marea adunare populară, punctul culminant al vizitei conducătorului partidului și statului, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Constanța.

P. NICOARĂ ■

Ca de fiecare dată, în permanentul și rodnicul său dialog cu țara, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în locurile fierbinți ale construcției noastre socialiste, în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii, înflăcărează inimile, mobilizează energiile întru îndeplinirea exemplară a programelor dezvoltării noastre.

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Orașul în politica dezvoltării

În drum spre casa părintească dintr-un sat al Cîmpiei Române, trec, simbătă de simbătă, prin tîrgul amintirilor copilăriei mele, prin Urziceni, și-i număr, de la o săptămînă la alta, etajele, blocurile, magazinele cu care a mai crescut. Le număr uimită, urcă vertiginos, la fel cum, vertiginos, noii săi locuitori, inundă orașul. Memoria așază lîngă aceste secvențe, imaginile tîrgului de altădată, cu casele și prăvăliile scunde înșirate de-a lungul unui drum pietruit, numit șosea, ori a unor străzi cufundate în țărîna verii și în glodul toamnei, unde, la umbra „galeriei de viță sălbatică" se trăia meschin ori se consumau drame absurde. Aflu că, la insemnata și (mîndru spus), „unica în România", Întreprindere de ferite s-a mai dat în producție o secție ce a chemat spre ea sute de muncitori, tehnicieni, maiștri, ingineri, sosiți chiar din satele cîmpiei, după ce, mai întîi, au trecut prin școli. Aflu că și la „Produse ceramice" a avut loc un asemenea eveniment, ca și la Fabrica de ulei din soia, ca și la „Zahăr", ca și la reputata Întreprindere de industrie ușoară „Camping"... Tîrgul, mai mic, acum 25 de ani, ca număr de locuitori decît multe dintre comunele din jur, tinde să depășească 10 000 și să se apropie de capitala județului.

Am fost, nu demult, la Ianca, în județul Brăila, și am surprins încă o lume, urcînd spre oraș. O lume de țărani. Urcînd cu sonde petroliere, cu platforme industrial-agrare și blocuri de locuințe.

M-am întors, de curînd, din marele municipiu universitar Cluj-Napoca, unde am descoperit, în drum spre aeroport, un nou oraș, un imens cartier de locuințe înălțat în ultimii 5 ani și populat de cîteva mii de locuitori tineri. Un oraș ca o metaforă, prin frumusețea și stilul arhitectonic, dar și pentru mișcarea unui centru urban cu o istorie străveche.

Dar unde, în ce localitate a României nu întîlnim aceeași mișcare, aceleași evoluții, aceleași metamorfoze în ritmul trepidant imprimat vieții și realității noastre sociale de Congresul al IX-lea al partidului ?!

Recent, forul legislativ al țării, Marea Adunare Națională statua noua configurație urbană a României socialiste. A crescut numărul de orașe, a crescut numărul orașelor mari și foarte mari, între 100 000 și 500 000 locuitori, tot mai multe au întrunit condițiile de a avea statut de muncipii. În coloana realizărilor fundamentale din Epoca Nicolae Ceaușescu se așază, incontestabil, și aceasta, pe care am putut-o citi, cu o deplină satisfacție, în Tezele pentru Congresul al XIV-lea : **53 la sută din populația României trăiește la oraș.** O cifră de mare cuprindere și unicitate istorică. O cifră-prag al unor vaste și complexe acumulări din societatea noastră socialistă, o consecință logică a înfăptuirii neabătute — așa cum se subliniază în Teze — a programului de dezvoltare și modernizare a tuturor localităților patriei și de organizare a teritoriului. Adoptată în anul 1968, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Socialiste România a determinat una dintre cele mai importante acțiuni novatoare din societatea noastră — dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor, județelor, localităților. Tradiția împărțirii administrativ-teritoriale în județe, municipii, orașe, comune și sate, verificată de o practică socialistorică îndelungată, de sute și sute de ani, a fost revitalizată printr-o nouă structură economică. Politica investițiilor a dat realitate acestei gîndiri novatoare. Continuitatea neabătută, de la un cincinal la altul, a acestui principiu în repartiția forțelor de producție a ridicat zonele rămase în urmă, a ridicat din uitare și nemișcare sumedenie de orașe și tîrguri, a dat șanse unor localități rurale să se înalțe la rangul de oraș. Să amintim, de pildă, Sălajul, Gorjul, Bărăganul, Vrancea, Oașul, Delta Dunării și să ne conectăm la înfățișarea lor de azi, să ne gîndim, fie și numai la orașele lor reședințe de județ ca Zalăul, Bistrița, Slobozia, Focșani, Tulcea, Satu Mare, Vaslui, Giurgiu... pentru a circumscrie saltirile lor fantastice în ultimii 24 de ani. Industria lor nouă, de fapt, industria pur și simplu (altădată inexistentă) a generat totul — oameni și orașe noi. Sursa și resursa lor a fost satul românesc, eternul sat românesc.

O lume de țărani și fii muncitorilor și intelectualilor noștri au știut să fie la înălțimea istoriei. Ei înșiși au împlinit proiectele partidului, politica sa. Au construit pe două căi, pe două fronturi : înălțau uzine și înălțau case pentru oameni. Pentru eșaloanele de noi orășeni. Odată cu ele au cimentat un alt mod de viață.

În Tezele pentru Congresul al XIV-lea și în proiectul Programului-Directivă sînt cuprinse asemenea coordonate ale vieții noastre între obiectivele de prim-ordin ale viitorului cincinal și ale etapei următoare, din primul deceniu al mileniului III. Dacă pînă în 1990 construcția de locuințe în România va depăși cifra de un milion și jumătate de apartamente, însemnînd mai mult de jumătate din fondul construit al țării, pînă în 1995 se vor mai construi, din fondurile statului, numai în mediul urban încă 700 000 apartamente, rezolvînd practic, în orașe, problema locuințelor. Pentru înfăptuirea programului de dezvoltare și modernizare a localităților, ce va continua cu tot atîta pregnanță și în cincinalul 9, sînt prevăzute 250 miliarde lei.

Fosta „țară eminamente agrară", taxată inexorabil astfel în statisticile de odinioară ale Europei, devenită „industrial-agrară modernă" și-a urcat populația — ce va atinge în 1995, peste 24 de milioane de persoane —, mai mult de jumătate la oraș, iar satul la nivelul de civilizație al orașului de sfîrșit de veac XX.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Convorbire cu GHEORGHE GLODEANU, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Ialomița

— Județul Ialomița a avut o dezvoltare din cele mai spectaculoase după anul 1968, anul reorganizării teritorial-administrative a României, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ce-au însemnat acești ultimi 21 de ani în viața județului, a locuitorilor săi ?

— În acești ani, cînd la istoricul Congres al IX-lea al partidului în fruntea comuniștilor români a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, producția industrială a județului a crescut de peste 15 ori, într-un ritm mediu anual de 13,1 la sută, superior celui de dezvoltare a țării. Explicația acestui fapt este că industria județului era în anul înființării lui aproape inexistentă. În anul 1965, în județ erau 3 întreprinderi de subordonare republicană. Acum sînt 25 de întreprinderi, din care 19 sînt de importanță națională. În anul Congresului IX, în județ erau 7 000 persoane ocupate în industrie. Astăzi, în industria județului lucrează 28 900 persoane. Interesant este și ritmul de creștere a numărului acestora. Doar în ultimii doi ani ei a crescut cu 8 000. În acești ani, în Slobozia, au intrat în funcțiune Combinatul de îngrășăminte chimice, care asigură 10,2 la sută din producția de îngrășăminte a țării, Întreprinderea de ulei, Întreprinderea de industrializare a laptelui, Întreprinderea de industrializare a cărnii. La Urziceni au intrat în funcțiune Întreprinderea de ferite, Întreprinderea de articole sportive și camping, Întreprinderea de industrializare a sfeclei de zahăr. La Fetești și Țăndărei, de asemenea au intrat în funcțiune în acești ani întreprinderi reprezentative pentru industria județului : Întreprinderea de producere și industrializare a legumelor și fructelor, Întreprinderea de tricotaje, Fabrica de ulei, Întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr, Întreprinderea de amidon, glucoză și drojdie pentru panificație. După cum se vede, industria județului are un specific alimentar. Județul produce 8,2 la sută din producția de zahăr a țării. Industrializarea produselor agricole la noi în județ este o măsură binevenită din punct de vedere economic. Creșterea extensivă și intensivă a industriei în ultimii ani a dus la importante schimbări în viața oamenilor. Au apărut noi meserii, un nou mod de viață, s-a creat posibilitatea pentru oameni să-și ridice nivelul general de cunoștințe, să învețe. Pretențiile lor au crescut. Pentru că am amintit de ritmurile ridicate de dezvoltare a județului, să spunem că acest ritm a fost mai ridicat îndeosebi în municipiul Slobozia. Numai în ultimii doi ani producția industrială a acestuia a crescut cu două miliarde lei, realizați îndeosebi prin modernizarea și organizarea proceselor de producție. Industria a dat posibilitatea pentru mii de oameni ai muncii de a-și desfășura activitatea în domenii conforme cu pregătirea și aspirațiile lor, le-a oferit o șansă în plus de afirmare a personalității, de viață mai bună.

— Aceste realizări în industrie se regăsesc în mod corespunzător în viața oamenilor, în ridicarea nivelului de trai a acestora ?

— În primul rînd, a fost asigurată într-un ritm susținut creșterea fondului locativ. În Slobozia sînt 17 400 locuințe, ceea ce asigură o suprafață locuibilă de 11,34 metri

dezvoltarea armonioasă a localităților țării

pătrați pentru un locuitor. Practic, se poate spune că fiecare locuitor al municipiului are asigurată o cameră a lui. Din aceste locuințe, 14 030 au fost construite din anul 1968 într-un ritm mediu anual de 700. Cine își amintește Slobozia de acum douăzeci de ani, își poate da seama cît de mult și de bine s-a muncit pentru ridicarea unui oraș, putem spune fără teamă de exagerare, nou. Slobozia este astăzi un oraș modern, cu o arhitectură frumoasă, funcțional, cu încălzire centrală asigurată de Centrala termică a orașului, care folosește în mare parte resursele energetice recuperabile ale Combinatului. Din 1968 s-au construit apartamente numeroase și în celelalte orașe și localități ale județului : în Urziceni 3 707, în Fetești 3 239, în Țăndărei 1 449. În mediul rural au fost construite pentru specialiști, din fondurile statului, 312 apartamente. Este ușor de imaginat felul cum s-a schimbat înfățișarea acestor localități prin construcția unui număr atît de mare de apartamente, cum s-a îmbunătățit viața cetățenilor lor. Odată cu aceste apartamente s-au dat în folosință spațiile comerciale sau de prestări servicii necesare populației, săli de clasă, spitale, dispensare etc.

— Dacă se înțelege că industria a fost luată practic de la zero, tot același lucru se poate afirma și despre dezvoltarea orașelor județului Ialomița.

— Și aici se poate vorbi de salturi spectaculoase. Teza președintelui țării : socialismul cu poporul și pentru popor — poate fi înțeleasă mai exact dacă ilustrăm în cîteva date și cifre atît realizările oamenilor muncii în diverse domenii de activitate, dar și grija pentru bunăstarea lor, bunăstare pe care și-o creează prin munca proprie, prin dăruirea cu care abordează problemele generale, nu doar ale județului, bineînțeles, ci ale întregii țări, din care noi sîntem o mică parte. Trebuie să remarcăm că nici un aspect al vieții de zi cu zi al oamenilor nu a fost neglijat : învățămîntul, asistența medicală, transporturile, cultura, confortul sau ceea ce face viața mai ușoară, mai plăcută. Toate aceste succese au însemnat importante eforturi materiale și financiare, muncă și idei, poate și unele renunțări și eforturi suplimentare. Ne-am grăbit să ajungem aici, am vrut să ajungem aici cît mai repede, pentru că în unele domenii eram rămași în urmă, trebuia să înlăturăm această stare de fapt. În ultimii 20 de ani au fost construite în mediul urban 180 de clase de școală, iar în mediul rural 98. Față de 1965, cînd la 1 750 de locuitori revenea un medic, astăzi un medic are în grijă doar 540 locuitori. Față de 963 abonamente telefonice în 1965, acum sînt în orașele județului peste 14 000. La mia de locuitori erau în 1965, 13 televizoare. Astăzi sînt peste 160. Rețeaua de distribuție a apei a crescut din 1965 de la 79,6 kilometri la 331 kilometri. Volumul de vînzare a mărfurilor prin comerțul socialist a crescut de 4,6 ori, iar cel al prestărilor de servicii pe un locuitor a crescut de peste 5 ori. Din cei 1 086 kilometri drumuri existente în județ s-au modernizat în acești ani 315 kilometri. Pe raza județului nostru se află podurile de la Giurgeni-Vadul Oii și podurile pentru calea ferată dublă și patru benzi de șosea peste brațul Borcea în zona Fetești și peste Dunăre în zona Cernavodă. Pentru ca județul nostru să poată să se ridice în timp scurt la nivelul general al celor dezvoltate în Ialomița au fost alocate importante fonduri de investiții. Dacă în anii 1951—1965 în sectorul socialist au fost investite 4,6 miliarde lei, în următorii 20 de ani au fost investite fonduri de 10 ori mai mari. Fondurile alocate industriei au crescut de 16 ori. Sînt toate acestea expresia politicii partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu de a dezvolta judicios și armonios toate regiunile țării, ca fiecare cetățean al țării, indiferent unde s-a născut, să aibă șansa să trăiască la fel de bine, și demn, și frumos ca toți ceilalți fii ai patriei.

— Ialomița rămîne totuși unul din județele agricole ale țării, cu pondere însemnată în producția agricolă totală. Am vorbit mai puțin despre agricultură.

— Într-adevăr, sîntem și ne mîndrim cu asta, ne-am asumat datoria de a face o agricultură pe măsura cerințelor noii revoluții agrare, pe măsura sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu care așteaptă de la oamenii Bărăganului nu numai recolte mari, ci recolte record. Din recolta de cereale a țării, Ialomița produce aproape 4 la sută. Față de anul 1965, în 1987 și 1988 recolta de porumb a crescut de 2,4 ori, cea de grîu de 1,8 ori, cea de sfeclă de zahăr de 3,3 ori. Producția de floarea soarelui a crescut cu 50 la sută. Nu mă refer la anul acesta care nu s-a încheiat, cînd au fost obținute recolte de excepție. Cum sînt posibile asemenea creșteri, care poate unora li s-ar putea părea nefirești de mari ? Agricultura ialomițeană este în întregime cooperatistă și socialistă. Pe raza județului acționează 13 întreprinderi agricole de stat și 77 cooperative agricole de producție, deservitet de 18 stațiuni de mașini agricole. Dotarea agriculturii este deosebit de bună. Se practică o agricultură științifică, cu cele mai bune tehnologii, cu semințe selecționate, cu hibrizi de înaltă productivitate, produși în stațiuni de cercetare cu îndelungată experiență. Și pentru ridicarea agriculturii la nivelul existent, economia noastră a făcut uriașe eforturi. Mai trebuie să subliniem un fapt din cele mai importante. Toate aceste mari salturi ale agriculturii au fost posibile numai după cooperativizarea agriculturii. Tot ceea ce s-a realizat este o demonstrație a superiorității proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, asupra pămîntului și mijloacelor fixe. Din cele 387,7 mii hectare cît este suprafața agricolă a județului, 258,1 mii sînt hectare irigate. Cum ar fi putut fi irigate aceste suprafețe dacă pămîntul ar fi fost fărîmițat în zeci de mii de proprietăți ? Cum ar fi putut ajunge agricultura să funcționeze ca o adevărată industrie în alte condiții ? Una din preocupările noastre principale în acest domeniu este ridicarea zootehniei la cerințele noii revoluții agrare. Dacă ne referim numai la primii patru ani din actualul cincinal, putem constata creșteri importante la efectivele de animale : bovine de la 147,8 la 226,3 mii, porci de la 840 la 920 mii, ovine și caprine de la 510 la 672,7 mii capete. Așa cum a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în nenumărate ocazii, și în acest domeniu mai sînt importante resurse care așteaptă să fie valorificate printr-o muncă mai bună. Numai în primii patru ani ai acestui cincinal volumul total al activității pe un locuitor a crescut de la 81 600 la 107 768 lei. La aceasta o contribuție hotărîtoare au avut-o și lucrătorii pămîntului.

— Fără îndoială, mersul înainte al patriei noastre nu se oprește aici. El va fi necontenit. Care este tendința de dezvoltare a județului, cum vor arăta localitățile lui, care va fi viața oamenilor ?

— O atenție deosebită va fi acordată dezvoltării comunelor, dotării lor ca localități în care cetățenii să-și poată rezolva principalele probleme de viață. Se vor construi școli, dispensare, case de naștere, mori, va apare o gamă largă de prestări servicii acolo unde nu sînt. Comunele reședințe de C.U.A.S.C. vor fi constituite ca localități unitare în care viața să nu difere de cea din orașe. Ne gîndim la construcția unor noi spitale sau la dezvoltarea celor existente, la asigurarea unui comerț care să acopere toată gama de necesități, la construirea unor locuințe pentru specialiștii care lucrează în mediul rural și care să permită stabilizarea cadrelor, la asigurarea unor rețele stradale, la alimentarea cu apă și canalizare, impuse și de civilizație dar și de prevederile Legii sistematizării localităților. În comunele reședință de C.U.A.S.C. se vor construi puternice centre ale Festivalului național „Cîntarea României", licee de specialitate. De asemenea, vor fi modernizate accesele spre reședința de județ.

Nici orașele nu vor sta pe loc. Construcția de locuințe va continua în ritm susținut. Se vor dezvolta dotările social-culturale și edilitar-gospodărești. Se va da o mai susținută atenție construirii unor spații verzi, locuri de joacă și sport, pentru petrecerea timpului liber. Slobozia poate fi de pe acum un model al modului cum concepem dezvoltarea viitoare a orașelor județului.

În industrie, vom asista la definitivarea platformelor industriale, la creșterea productivității muncii pe seama măsurilor de modernizare și organizare a capacităților existente, urmărindu-se aceeași linie de dezvoltare intensivă, folosirea resurselor locale, dar și de completare cu ramuri ajutătoare ale industriilor care se înrudesc. În agricultură se va insista pe folosirea intensivă a bazei materiale existente, pe creșterea producțiilor la hectar și pe cap de animal la nivelul cerințelor reclamate de Noua revoluție agrară, pe definitivarea și punerea în producție a tuturor suprafețelor prevăzute a fi irigate. Nu e nevoie de imaginație pentru a putea vedea cu ochii minții cum vor arăta satele și orașele patriei noastre într-un viitor foarte apropiat deoarece ceea ce a fost mai greu, mai esențial pentru viața oamenilor a fost făcut. România, pentru că tot ce s-a întîmplat la noi se întîmplă în toate părțile țării, arată de pe acum ca o țară înfloritoare, pe care însă o vrem desăvîrșită.

OPREA GEORGESCU

Cerința vitală a progresului țării:

La Băbeni, zootehnia pe un drum bun

La ferma zootehnică nr. 1 a Cooperativei agricole de producție Băbeni, județul Vîlcea, munca începe la orele 5. Rareori, ultimii veniți fac ca „fabrica" să pornească la „și un sfert". Mulsul este mecanic și, vrînd-nevrînd, oamenii trebuie să vină la aceeași oră pentru ca treaba să poată începe. Sigur, pe cîteva dintre îngrijitoarele mai vechi (Maria Văcaru, Maria Bălășoiu, adesea și Elisabeta Iliștoiu), nu le prea poți dezobișnui să vină chiar la 4. Pînă la mulsul mecanic, mai trebuie făcută curățenie, mai sînt și viței... Șeful fermei, inginerul Ion Militaru, matinal și el într-una din diminețile săptămînii trecute, îmi spunea că și dintre lucrătoarele mai noi, cîteva (Ioana Gheorghe și Maria Arnici în primul rînd) s-au „contaminat" de această devansare a programului. Oamenii, cei care au rămas, pentru că a trebuit făcută o selecție destul de dură, au tragere de inimă. Rezultatele nu sînt încă așa cum le-ar dori cei de aici (anul trecut s-au obținut ceva peste 2 000 litri pe vacă furajată, anul acesta se va ajunge sau se va trece ceva peste 2 600, adică se va depăși, în sfîrșit, planul. E important pentru C.A.P., întrucît în această unitate „cu rezultate medii" cum aprecia zootehnistul șef al C.U.A.S.C. Băbeni, inginerul Gheorghe Iordache, zootehnia deține o pondere însemnată (42—44 la sută din producția globală). De altfel, adăuga Constantin Andronache, președintele cooperativei, întreaga activitate (unitatea are 1 100 ha teren agricol, dintre care 890 ha arabil) este într-un fel sau altul conectată la zootehnie. Structura culturilor și îndeosebi planificarea culturii a doua are în vedere cu prioritate asigurarea furajelor necesare în zootehnie. Căci așa cum se preciza în proiectul Pragramul-Directivă creșterea producției în zootehnie trebuie angajată să preia utilizarea mai rațională a întregii baze furajere.

În afara fermei nr. 1, profilată pe vaci de lapte și oi, cooperativa are o importantă creșcătorie de porci (cu circa 2 000 de capete) care va deveni, prin noile investiții (încă 4 hale alături de cele două existente), un adevărat complex — unicul, în sistemul cooperatist din județ — unde vor fi crescuți peste 7 000 porci. Pentru acest complex, sînt asigurate, desigur, nutrețurile combinate, concentratele necesare. Cooperativa își propune însă să asigure, prin forțe proprii, hrana necesară animalelor pe care le crește. Era mai greu cu finul pînă anii trecuți, acum însă vor fi asigurate, chiar „cu excedent" toate cantitățile necesare de fîn, de grosiere și de suculente. Anul e bun și se pun mari speranțe și în cultura a doua în 1988, porumbul plantat după orz a devenit porumb pentru boabe, cu producții record chiar (8 000 kg/ha), așa că în acest an nici nu se pune problema să nu se obțină o recoltă foarte bună. Și pentru populație (pentru cei care au contracte, se înțelege), după grîu și chiar după borceag, cu utilajele C.A.P., se va realiza semănarea porumbului pentru siloz. O noutate în realizarea acestor culturi pentru siloz constă în „îmbogățirea" lor inițială. Zootehnistul șef al C.U.A.S.C. remarca faptul că, uneori, concentratele nu au chiar cantitatea de proteine necesară (șrot de floarea soarelui și soia, făină de carne, de oase și pește), ceea ce constituie un factor limitativ atît în creștere cît și în producția de lapte. Prezența acestor proteine mai ales în hrana destinată tineretului este, se înțelege, vitală. Or, județele cultivatoare de floarea soarelui și soia își rezolvă mai întîi nevoile proprii. O soluție „parțială, dar nu de ignorat" a fost găsită totuși : porumbul pentru siloz se semănă în amestec cu floarea soarelui.

Hrana animalelor nu înseamnă, însă, numai furaje. Chiar dacă acestea au un rol important, iar în perioada iernii, decisiv. Viitorul oraș agro-industrial Băbeni este o tradițională comună de crescători de vite și ciobani. Pășunatul, chiar la distanțe de zeci și sute de kilometri, are aici tradiții din timpuri imemoriale. Sigur, datorită dezvoltării agriculturii intensive, a industriei („cîmpurile" de sonde au apărut chiar în locul cîmpurilor plantate și al pajiștilor), în jurul localității n-au mai rămas decît două trupuri de păsune în administrația Consiliului popular, care nu pot satisface în întregime și nevoile C.A.P. și ale populației. S-a găsit, totuși, și pentru această situație o soluție. În ziua documentării noastre, către orele 8, vacile erau mînate la păsune. Acestea făceau parte dintre cele „nestrămutate". Celelalte sînt deplasate, în cadrul unor tabere de vară, organizate de C.A.P. în comunele de deal și munte care au mai multe păsuni. În ceea ce privește oile, de cînd se știu cei din Băbeni, consideră că muntele Galbena Vemeșoaia, aflat la vreo 7—8 zile de mers pe jos, de la Ciineni spre Făgăraș, e „al lor". E drept, o vreme se cam „subțiase" tradiția oieritului, se luau chiar ciobani din altă parte. Acum, o parte dintre oi erau deja la munte, celelalte, după ce-și mai făceau norma „la muls" aici (la lapte de oaie, cei din Băbeni au locul întîi pe C.U.A.S.C.), urmau să plece și ele. Aceste turme, adică 3 000 de oi numai ale C.A.P., sînt păstorite de ciobani din Băbeni. Care, în ceea ce privește meseria, se pot lua „la trîntă" cu cei mai buni din țară. Ei, adică Ion Iacob, Nicolae Păvăloiu, Moise Zahariosu (ca să nu-i amintim decît pe cei mai buni, care fac din adolescență această meserie), vor mai coborî în sat abia cînd la munte va începe să sufle „vîntul care aduce alba". Pînă atunci, în „cămările" de la C.A.P. va fi, desigur, destulă hrană pentru iarnă.

CONSTANTIN DUMITRU ■

În concurență cu marmura

Betonul este un excelent material de construcții. Acesta e și motivul pentru care este folosit pe scară largă. Unul din avantajele sale este că se pretează la prefabricare, ceea ce permite execuții rapide și ieftine. Se părea că virtuțile și limitele sale au fost definitiv fixate. Din beton s-au prefabricat toate elementele de construcții : grinzi, stîlpi, panouri și plăci, tuburi, boltari etc., elemente cu forme geometrice simple, cu muchii drepte. Nu se spera de la beton la mai mult.

La Întreprinderea de Prefabricate Progresul București, Stelică Dobroiu, secretarul comitetului de partid ne vorbește despre o adevărată revoluție în betoane. În urma unei colaborări cu Institutul de profil, I.C.P.M.C. al Centralei Materialelor de Construcții și Trustul Carpați, la Progresul București s-a realizat betonul ornamental, înlocuitor al marmurei și pietrei. Aici s-a experimentat și generalizat tehnologia de prefabricare a acestuia. Tiparul se execută din plastisol, un material plastic care poate lua orice formă și care este negativul unui model executat din ipsos. Un tipar permite turnarea a 7—10 piese, după care tiparul se refăce prin recuperarea a 20—30 la sută din material. Betonul propriu-zis, executat și el din materiale indigene, depășește rezistența pietrei și a marmurei de 2—3 ori. Aspectul și calitatea sînt ireproșabile. Mai mult, prin adăugarea unor coloranți, se poate obține beton policrom — alb, roz, galben etc. Ceea ce un sculptor sau un cioplitor în piatră făcea într-o lună, acum se toarnă de la o zi la alta. De remarcat că prefabricatele de beton ornamental se execută fără tratament termic.

Importanța socială a acestei realizări este deosebită. Frumosul și diversul în construcții au devenit mai accesibile ca pînă acum. Piesele prefabricate din beton ornamental înfrumusețează Casa Republicii, Muzeul național de istorie, fîntînile arteziene din Piața Unirii, clădiri din noul centru civic al Bucureștiului. Se preconizează ca ele să înfrumusețeze diverse edificii social-culturale din țară. Avînd în vedere sarcinile stabilite în proiectul Programului-Directivă privind sporirea gradului de tipizare și industrializare a lucrărilor, promovării tehnologiilor de mare randament în construcții, betonul ornamental se impune ca o soluție excelentă.

Despre eficiența prefabricatelor din beton ornamental, despre extinderea acestei acțiuni, ne spune cîteva cuvinte Traian Munteanu, inginerul șef al întreprinderii.

Rentabilitatea față de prefabricatele obișnuite este cu 60 la sută mai mare. Cheltuielile totale la 1000 lei producție marfă se reduc cu aproximativ 125 lei. Sporul de producție marfă realizat în 1988 a fost de peste 12 milioane lei. Cererea de piese prefabricate din beton ornamental fiind din ce în ce mai mare, pe lîngă hala destinată acestora, ne-am extins și în alte spații tehnologice. În cadrul acțiunii de modernizare și organizare a producției, ținînd seama de cererile beneficiarilor, ne-am diversificat activitatea. Am organizat un atelier de prelucrat marmură și piatră naturală, o linie tehnologică de pavele și borduri din beton mozaicat. Aceste noutăți merg în paralel cu modernizarea produselor noastre tradiționale. Panourilor integral prefabricate pentru locuințe li s-a conferit varietate și durabilitate sporite. Ne gîndim ca anumite repere ale acestora să fie executate din beton ornamental. Liniile de fabricație a tuburilor de presiune din beton precomprimat pentru irigații și canalizări, a boltarilor din beton armat pentru galeriile metroului bucureștean, a longrinelor din beton armat pentru căile de rulare a tramvaielor silențioase au trecut și ele printr-o analiză minuțioasă a întregului colectiv în vederea sporirii calității și eficienței. Ca urmare a măsurilor din planul de modernizare, în anul 1988 s-a obținut un spor la valoarea producției marfă de 2[illegible] milioane lei și o reducere a cheltuielilor totale cu 3,3 milioane lei. Anul acesta ne-am angajat ca prin aplicarea măsurilor din programul de modernizare și organizare a producției să obținem rezultate de două ori mai bune decît anul trecut. Avînd în vedere experiența pe care am dobîndit-o, intenționăm să dezvoltăm producția de prefabricate din beton ornamental, pentru care cererile sînt din ce în ce mai mari.

OPREA GEORGESCU ■

dezvoltarea continuă a proprietății socialiste

Forestieri la izvoarele Ialomiței

În sus, spre izvoarele Ialomiței, de pretutindeni urcă și coboară, în jur, păduri de brad. Drumul suie pe lîngă pereți de piatră și pe margini de văi în care soarele n-a străbătut încă, la această oră a zilei. Doar înspre nord, la Cocora, sub Babele, la 1800 de metri, lumina s-a așternut peste crestetele brazilor ca un văl subțire de borangic, diafan, parcă imaterial. În urmă cu aproape 30 de ani, spune inginerul Nelu Călinescu, nu departe de aceste locuri s-a abătut o adevărată calamitate naturală. În pădurile de rășinoase ale județului, vîntul a doborît arbori care însumau peste 600 000 metri cubi.

Cînd cade un arbore, niciodată nu poți să privești în altă parte. El are un frate geamăn în sufletul nostru și, chiar dacă am închide ochii, l-am vedea pe acela căzînd. Dar ce-și vor fi spus oamenii de pe-aici văzînd cum furtuna culcase la pămînt păduri întregi ? Fuseseră doborîți și arbori falnici, unul singur ar fi fost de-ajuns să faci o casă și tot ar mai fi rămas lemn. Inginerul Nelu Călinescu, directorul U.F.E.T.-ului Tîrgoviște, își amintește : „S-au făcut eforturi titanice. Cum orice arbore căzut poate deveni un focar de infecție pentru ceilalți, rămași în picioare, pentru că sub coaja lui își găsesc adăpost insectele și dăunătorii, prima urgență a fost recoltarea acelor sute de mii de metri cubi. În acest scop a fost construită o rețea de drumuri forestiere în zona Bolboci-Brătei, care fusese cel mai mult afectată. Apoi a fost rîndul silvicultorilor și ei au muncit enorm pentru refacerea patrimoniului natural pe care-l pierdusem. Mai bine de zece ani s-a lucrat la noile plantații, la reîmpăduriri, pînă să fie completat iarăși fondul forestier. Și pe durata acelor ani munca lor a avut, într-adevăr, încordarea unei lupte".

Dar orice întîmplare nefericită poate fi prilejul de-a rămîne cu o învățătură utilă și forestierii dîmboviteni au descoperit astfel, poate ceva mai devreme decît alții, că înainte de a abate securea asupra copacului e bine să te gîndești, cum se zice, de două ori. Abandonarea sistemului „ras" de tăiere a dus la folosirea altor metode de lucru, bunăoară aceea a „codrului grădinărit", pădurea fiind doar rărită și din loc în loc fiind lăsați arborii cei mai sănătoși, exemplarele cele mai valoroase, prin care ea se va putea regenera. Nu s-a mai tăiat nimic peste ceea ce reprezintă așa-numita „posibilitate a pădurii", calculul fiind simplu : nu ai voie să tai decît atît cît crește într-un an. Și cu toate că principiul acesta nu este demult o noutate în lumea oamenilor de meserie, de-o relativă noutate a fost chiar faptul că principiul acesta a început să fie respectat întocmai. De altfel, cum silvicultorii au fost și sînt cei care hotărăsc ce anume și de unde și pînă unde se poate tăia, forestierii n-au avut decît să respecte marcajele făcute de silvicultori.

Pădurile se întind pe aproximativ un sfert din suprafața județului, de la izvoarele Ialomiței și Dîmboviței pînă în partea de sud, pe valea Argeșului. Iar dacă vorbim despre „posibilitatea pădurii", trebuie să acceptăm și că ea diferă de la an la an sau că volumul total de masă lemnoasă nu e singurul criteriu de apreciere a muncii forestierilor. De mai mulți ani, strădania lor este de-a da muncii o eficiență economică sporită. Iată cîteva argumente : „Dacă în 1970, de exemplu, producția era de 331 000 metri cubi, ea a scăzut mereu, de-a lungul anilor, și a ajuns să fie în acest an de 238 000 de metri cubi, în condițiile în care s-a schimbat și structura masei lemnoase, aceasta fiind alcătuită acum mai puțin din ceea ce tăiem în perimetrul pădurilor cu vîrste înaintate. Peste 60 la sută din volumul anual de producție — spune inginerul Nelu Călinescu — rezultă din răriturile pe care le facem între arbori a căror vîrstă e de sub 70 de ani și din operațiunile de igienă pentru păstrarea sănătății pădurii. Acesta, aș adăuga, e mai mare decît procentul mediu înregistrat pe țară. Dar dacă ținem seama că în 1970 indicele de utilizare industrială a masei lemnoase era de 72,56 la sută și că el a ajuns la 85,3 la sută în 1989, va putea înțelege oricine cum reușim să ne facem datoria chiar dacă, e adevărat, extragem mai puțin lemn decît altădată și într-o structură diferită decît înainte. Creșterea acestui indice de utilizare exprimă limpede nivelul de eficiență economică înregistrat de unitate. Putem vorbi însă și de o scădere substanțială a costurilor : față de 1985, bunăoară, cheltuielile la 1000 de lei producție marfă s-au redus în acest an de la 928 la 834 lei, cheltuielile materiale înregistrînd și ele o scădere de la 525 la 455 de lei, ca urmare a unei mai bune organizări a muncii și a creșterii productivității. În anii '80, ar fi de spus, productivitatea a crescut de mai bine de două ori, ajungînd la 161 540 lei pe om și an, mai cu seamă prin introducerea unor utilaje moderne și prin folosirea unor tehnologii cu eficiență sporită".

În trunchiul unui brad înalt de vreo 30 de metri se taie pana pe latura pe care el urmează să cadă și timp de cîteva minute pe valea Pîriului lui Serghe se întinde sunetul strident al fierăstrăului mecanic. Într-o singură privire încap și arborele, cu coroana lui avînd diametrul de vreo 10 metri, și omul care-i pecetluiește destinul. Lama de oțel a fierăstrăului minuit de Ion Grama se adîncește văzînd cu ochii în trunchiul gros de vreo 70 de centimetri al bradului. Apoi cerul se clatină, caută un punct de sprijin și, negăsindu-l nicăieri, se înclină deodată, alunecînd tot mai repede, pînă ce bradul atinge pămîntul subțire al muntelui. Cît este de lung, se întinde pe rămurișul lui ca pe un resort elastic ce amortizează lovitura și dă impresia ultimelor mișcări atît de pline de viață înainte ca bradul să rămînă neclintit. Apoi încep să-și facă datoria Gheorghe Scurtu și Ilie Pletea, alți oameni din formația lui Ion Drăgan. Bradul e dezrămat, crengile și trunchiul cît un catarg sînt duse cîteva sute de metri mai la vale, în „depozitul primar", acolo unde poate să urce cu camionul lui de 25 de tone Ion Prundaru.

Între timp, oamenii încep să coboare spre platforma unde se află cele două vagoane dormitor și unde cabaniera Stelica Ocnaru le-a pregătit masa de prînz. Soarele s-a ridicat și a luminat toate văile iar în urma țipătului strident al fierăstraielor mecanice și a sunetului înfundat de lovituri de secure se întinde degrabă liniștea în care nu mai răzbate decît foșnetul lichid al izvoarelor sărind din piatră-n piatră. Dar în această liniște, cînd se întoarce iarăși la lucru, orice muncitor forestier știe prea bine că rostul muncii lui nu mai e de mult acela de-a face ca pădurea să dispară, ci de-a face ca pădurea să trăiască.

D. CONSTANTINESCU ■

ACCENTE

Cele bune să se-adune!

Miroase încă a var proaspăt, blocul alb, dat recent în folosință pe bd. 1 Mai nr. 127 din Capitală. El aduce în configurația bătrînei artere — de cîțiva ani aflată în remodelare urbană — noi unități comerciale și prestatoare de servicii. Între acestea din urmă, se remarcă — prin ținuta estetică și buna aprovizionare — Centrul nr. 31 al Cooperativei „Marochineri". Pentru mulți dintre locuitorii cartierului nu-i o surpriză, cînd îi descoperă, întorși „acasă" pe soții Constantina (gestionară) și Ion Ionescu (maistru al atelierului), a căror plecare, prin demolarea „dughenii" unde funcționau, a lăsat regrete. Au revenit și nu-și dezmint calitățile. Ea — ca model de amabilitate față de clienți, el — ca meseriaș, iscusit, care nu refuză nici un model comandat, care știe, cu tact, să-și sfătuiască beneficiarii. În 40 de ani de meserie a învățat, declară, nu numai arta acestui meșteșug, știința design-ului în marochinărie („o poșetă este un obiect de artă, gîndit însă cu un cap de economist";), dar și dificila psihologie a clienților susceptibili la „modă" amatori de „unicate". Este o plăcere să poposești, fie și numai ca într-o expoziție, în cea de a „doua casă" a lor, cum își definesc noul loc de muncă.

Pentru a-i spori confortul și a-l înnobila atmosfera, au adus de-acasă o garnitură de hol (2 fotolii și o măsuță), măști pentru calorifer, plante verzi decorative. Le mai lipsește o oglindă pe care o vor procura cît de curînd, așa fel încît „clientul să se simtă bine și să nu plece de la noi fără un obiect, fără să comande ceva".

Fie ca cele bune (din Centrul 31) să se-adune în toate unitățile cooperativei și, fie ca magazinul încredințat soților Ionescu să-și mențină totdeauna rangul.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Noutate și performanță

Acesta este DIADUPLICATORUL!

Se numește diaduplicator și este un obiectiv aproape fermecat. Montat în locul „ochiului" aparatului fotografic știe să facă cîteva minuni spre încîntarea numeroșilor îmbătimiți ai artei foto. Căci fotografia a devenit nu doar postașul credincios care aduce de departe amintiri, ci și o pasiune frumoasă ce bucură sufletul. Nu numai sprijinul nostru în lupta cu uitarea și cu timpul, ci și posibilitatea ca, prin intermediul dreptunghiului de carton cu imagini, să devenim toți și puțin artiști.

Diaduplicatorul înseamnă de fapt un obiectiv special, destinat reproducerii la scară variabilă a clișeelor fotografice, negative și pozitive, alb-negru sau color, și a realizării de macrofotografii. Dar el mai înseamnă și strădania tînărului inginer Alexandru Popp și a colegilor lui de la Întreprinderea Optică Română de a pune la dispoziția oricărui amator de fotografie un dispozitiv accesibil, menit să-i extindă mult posibilitățile aparatului fotografic. În produsul cu design de ultimă oră, nu mai mare de-o palmă, Alexandru Popp a înșirat, după o schemă ingenioasă, obiective și piese mecanice de mare finețe și complexitate.

Această prelungire atașată la cel mai banal aparat de fotografiat îi mărește considerabil „puterile". Cu obiectivul suplimentar se pot obține duplicate, la diverse scări, foarte greu de realizat pe alte căi. O simplă montare pe „fruntea" lui a unui diapozitiv, un clic declanșator, și ai realizat copierea acestuia pe un alt clișeu, în alb-negru sau color. Diaduplicatorul știe să copieze și un clișeu negativ pe altul tot negativ. Cunoscînd parcă și algebră, unde înmulțirea a două minusuri conduce la plus, el pozitivează imaginea, cu efecte optice deosebite. De altfel, se pot face și alte combinații între „negative" și diapozitive. Sistemul optomecanic al lui Alexandru Popp este atît de „deștept" încît mixează două sau mai multe originale. Se pot prelua astfel secvențe diferite din acestea și combina după dorința utilizatorului. O imagine se poate „topi" în alta, născîndu-se un cadru nou, original. Regizor al ineditei scene de vlaga a fost tocmai diaduplicatorul. Fotograful amator are posibilitatea astfel să pună la cale un adevărat mozaic de imagini creative, lăsînd să-i zburde în voie fantezia.

Într-o poză stau înșirate pătrate mari cît unghia, asemeni unui joc de cuvinte încrucișate. Reprezintă imaginea mărită a unui petic de țesătură, cu ochiurile lui altfel abia reperabile de privire. Într-altă fotografie, o lance groasă și ascuțită. Nu este decît un firav ac de cusut, adus însă parcă din lumea lui Guliver. Macrofotografii executate de diaduplicator ! Cu acest accesoriu atotștiutor, orice banal aparat fotografic poate poza de aproape, mări și înregistra pe clișee cele mai mici detalii ale unei monede de 25 de bani, toți porii pielii, defectele de prelucrare ale unei spirale uriașe, de fapt, filamentul delicat dintr-un bec. Fotograful amator poate reproduce cu mare fidelitate detaliile unor statui sau tablouri, amănuntele unei serii filatelice. În fața noii aparaturi se deschid posibilități multiple de utilizare, în medicină, cercetare științifică, învățămînt. De exemplu, o rudă, a diaduplicatorului, nu mai mare decît un degetar, reușește să fotografieze cîmpul operator aflat sub microscop în delicata chirurgie O.R.L. Reconstituie fiecare detaliu, cu claritate perfectă și la o mărime corespunzătoare interpretării riguroase a rezultatelor intervenției.

IOR-iștii au înzestrat noul accesoriu și cu o altă calitate. El este mai luminos decît suratele lui din străinătate.

Un produs de vîrf, cu rezolvări tehnice originale, adevărate premiere mondiale, iese acum pe poarta I.O.R.-ului. Dispozitivele existente în lume nu cumulează altitea funcțiuni complexe ca diaduplicatorul românesc. Știu să facă ori copieri, ori macrofotografii, dar nu le pot executa pe amîndouă. Nu au flexibilitatea și polivalența obiectivului realizat de specialiștii noștri.

Rezolvarea tehnică originală aflată la baza acestui obiectiv de top n-a apărut în mintea inginerului Alexandru Popp așa deodată, ca străfulgerarea unui bliț. S-a născut din lungile lui frămîntări de a găsi un sistem care să stea la îndemîna oricărui fotoamator și să-i deschidă noi porți în calea pasiunii. Gîndurile nu-i dădeau pace, îl însoțeau peste tot. Cînd ideea diaduplicatorului a bătut la ușă, l-a găsit la masa de lucru, înconjurat de un noian de calcule și schițe. Acum, obiectivul fermecat se află în magazine. Este primul pas al unui ambițios program conceput în I.O.R. privind dezvoltarea tehnicii și artei foto în țară.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Fișă de biografie

Savel Pătuleanu : în 1949 muncitor necalificat la „Electroputere" Craiova ; în prezent controlor tehnic de calitate și unul dintre cei mai activi artiști amatori din municipiu.

S-a născut în Craiova, a împlinit 59 de ani, iar de 40 lucrează în aceeași întreprindere, adică din 1949

Cu un an înainte „Atelierul de reparat vagoane C.F.R.-Malaxa fusese naționalizat (atelierul se compunea din două hale, o cantină și un... grajd ; producea roabe). Orfan de tată, cu o mamă care abia-și cîștiga traiul la un soi de azil de binefacere, **Savel Pătuleanu** (căci despre el ne vom ocupa în rîndurile ce urmează), își aduce aminte fără plăcere de o copilărie aspră, în care foamea l-a marcat puternic („uneori hrana mea zilnică era cîte o jumătate de măr putred adunat de pe stradă"). Pe la vîrsta de 16 ani, împreună cu regretatul poet și ziarist Petre Dragu (de care îl va lega o caldă prietenie în timp), este angajat la „Marele Circ Imperial al Craiovei — MEZAT", în calitate de clovn necalificat.

Și tot ca „necalificat" se va angaja — revenim așadar — în 1949 la întreprinderea ce va deveni, peste ani, una dintre reperele economice ale României socialiste — ELECTROPUTERE, de care își va lega viața și aptitudinile și pe care nu o va mai părăsi niciodată.

Prima retribuție o primește aici în calitate de pontator, printre oamenii ce se hotărîseră să își lege soarta de noua cîtadelă industrială a Băniei se numărau acum fierari, strungari, lăcătuși. Și pontator va fi pînă în anul 1952, cînd, fiindu-i remarcată pasiunea pentru spectacole în general și teatru în special, este numit „Director de Club" („vorba vine : eram și portar, și regizor, și femeie de serviciu ; clubul era doar o amărîtă de sală pe Madona Dudu, vizavi de „Butoiul verde", o circiumă..."). Se apucă de constituirea unor formații artistice („organizam reuniuni tovărășești, numai

Ipostaze din cîteva spectacole susținute de inzestratul actor amator

în cinstea fruntașilor în producție !"), apare curînd și o formație de teatru. Primul spectacol: **„O noapte furtunoasă"**, realizat împreună cu artiștii amatori de la Căminul „Olga Bancic" și sub conducerea artistică a marelui actor și om de teatru de la Naționalul craiovean și care a fost Ovidiu Rocoș ; Savel Pătuleanu îl joacă pe Rică Venturiano...

În 1953 depune cererea de primire în rîndul candidaților de partid ; i se explică faptul că, neavînd o calificare anume, riscă să nu înțeleagă ideologia clasei muncitoare. În 1953 iată-l calificat ca frezor — va fi meseria sa de bază și cea care-i va aduce cele mai mari satisfacții, precum și recunoașterea muncii depuse aici, la Electroputere, în diverse domenii. Este martor la „nașterea" primului motor asincron de 1 000 kilowați (1956—57), făcut pe licență românească ; marea, de acum, întreprindere, primește primele Premii de Stat. Încep să se producă semănători, electrocare, locomotive de mină, tramvaie — apoi vor urma locomotivele diesel și electrice. Policalificîndu-se apoi, devine lucrător pe raboteza Borwerga, urmînd la rînd scule mereu mai complicate și mai prețioase. Primit în rîndurile partidului, continuă să-și împartă activitatea între munca propriu-zisă și cea cultural artistică. În 1968 este promovat în funcția de controlor tehnic de calitate — pe care o deține și astăzi. „Tot ce pleacă astăzi din întreprinderea noastră — transformatoare, aparataje de tensiune etc. — trece întîi pe la mine !" — îmi spune, cu justificată mîndrie.

Amintiri ? Multe și diverse. De pildă, cele două săptămîni în care nu s-a mișcat din întreprindere, „se născuse o ambiție, o dușmănie în sensul bun al cuvîntului între secții, care să fie cea mai din frunte : două săptămîni acolo am mîncat, acolo am dormit, acolo m-am spălat — în cele din urmă mă băteam pe burtă, cum spune românul, cu directorul : eu luasem 5 000 iar dînsul doar 1 300... ! Sau bombele... Da, nu vă mirați, noi am desființat **dealuri** întregi, Electroputere se află într-o permanentă extindere, ei bine... s-au descoperit niște bombe neexplodate, din cel de-al doilea..., am fost de față cînd le-au dezamorsat geniștii, o astfel de scenă nu se poate uita !"

Urmează, în paralel, cursurile Școlii de artă populară și apare în diverse roluri, în spectacolele de amatori : Iancu (din „Tache, Ianche și Cadîr"), Crăcănel („D'ale carnavalului"), Legionarul („Passacaglia"), Ion („Năpasta"), Bunicul (din „O familie" de Dan Tărchilă — Locul I și Medalia de aur la finala pe țară „Cîntarea României" — 1974), Acarul Oae („Gara Mică", de același D.T. — premiul de creație — 1958).

Dintre toate spectacolele, „Năpasta" îi e cel mai aproape de suflet. Poate și pentru faptul că iată, astăzi, are loc spectacolul de adio al interpretului Savel Pătuleanu, spectacol în care — el singur — revine în rol pe scenă, dintre toți interpreții de altădată („dacă în Năpasta toate rolurile, toate personajele mai bine zis, au o vîrstă anume, Ion nu are vîrstă !"). Regia va fi aceeași : Rodica Radu, de la Teatrul Național („acest teatru a fost sufletul nostru !).

Decorat cu Ordinul Meritul Cultural Clasa a 5-a, omul muncii și omul de suflet care este Savel Pătuleanu se apropie de anul pensionării. „Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României" al Sindicatului „Electroputere" — Craiova este, astăzi, o clădire modernă și multifuncțională situată pe Calea București. În cadrul acestui centru funcționează și „Teatrul muncitoresc Electroputere" — în înfăptuirea căruia Savel Pătuleanu a avut un rol de seamă : un fel de teatru popular, cu stagiune, cu bilete, cu turnee, cu gestiune. Și deși are o familie numeroasă (Ileana, soție, soră medicală ; Daniela, fiică, operator calcul, căsătorită la rîndul ei ; Nicușor, student medicină veterinară și Ramona, elevă în clasa a XII-a la liceul „T. Arghezi") — atunci cînd nu este în întreprindere, el e de găsit mai mult la club, decît acasă... pasiunea pentru teatru l-a marcat profund pe acest om.

Autor al unui volum de amintiri — „Al cui sînt eu ?", Editura Scrisul Românesc, Craiova — prieten cu binecunoscutul actor Ion Marinescu din București, care i-a fost apropiat îndrumător atunci cînd juca la Craiova și despre care vorbește cu recunoștință și căldură — „veteran" al Electroputerii lucrînd aici de 40 de ani, adică exact de la înființarea acesteia — data se va serba în acest an — Savel Pătuleanu îmi apare, așa cum m-a așteptat într-o după-amiază a acestei luni, așezat pe treptele centrului său artistic și muncitoresc, nu numai cu calitatea de controlor, pe care i-o include funcția, dar și cu cea de modest, pasionat și dăruit om într-ale sensibilității sufletești, așa cum îi stă bine oricărui om de cultură — chiar și dacă meseria sa de bază este alta.

HORIA PĂTRAȘCU

Arta și uzina

Dinu Traian : un sculptor amator care a realizat 27 de statui amplasate în ambianța întreprinderii de frigidere Găești — însemn al dragostei pentru frumos al celor care lucrează aici.

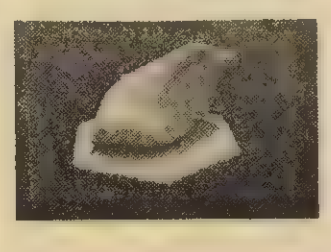

Fotografii de **VICTOR RĂDULESCU**

A devenit un loc comun, cu forță de prejudecată, imaginea apăsătoare a întreprinderii copleșită de culori cenușii, de stive, piese și utilaje depozitate exact în locurile unde privirea ar trebui să se bucure și să respire. Și totuși, există întreprinderi în care ambianța e mai degrabă de parc, de expoziție în aer liber, cu spații amenajate după toate regulile artei ambientale. Nimic din cele „grele" pentru privire la Porțelanul Alba Iulia, la Combinatul de lianți și azbociment Fieni, la Întreprinderea de frigidere Găești sau la Uzinele de utilaj chimic Griviția Roșie. Sînt locuri în care preocuparea pentru frumos n-a fost sufocată de cea pentru realizarea sarcinilor de plan, dimpotrivă, ele coexistă armonios, armonia nefiind decît cadrul pentru eficiența maximă în munca fiecăruia.

Mai mult decît impresionantă este imaginea de ansamblu de la Întreprinderea de frigidere Găești. Fațada secției așezată la stradă, este acoperită cu un enorm mozaic. La poartă, o sculptură din granit înaltă de 6 metri și cîntărind aproape 10 tone, reprezentînd o focă stilizată. Lucrarea aparține sculptorului amator Dinu Traian, autorul celor 27 de statui așezate în toate locurile mai importante ale întreprinderii. Pînă la urmă nu știi ce este mai important. Interesul pentru crearea unui ambient de ținută, vizibil în toate preocupările echipei de la conducerea unității (directorul

Traian Novolan, directorul comercial Viorel Drumea și ingineră Doina Drumea, secretara comitetului de partid din întreprindere) sau evoluția unui sculptor amator, Traian Dinu, sprijinit în toată activitatea sa plastică de cei amintiți mai sus.

Traian Dinu, electrician la Întreprinderea de Frigidere, nu este decît un amator pasionat de sculptură, ajuns într-o întreprindere preocupată și de înfrumusețarea cadrului în care își desfășoară activitatea oamenii muncii cu arta. Din 1969, Traian Dinu a devenit un nume familiar al expozițiilor artiștilor amatori, fiind încununat și cu diploma și titlul de laureat al Festivalului Național „Cîntarea României". În 1974—1975 a avut expoziții personale de sculptură la București, Pitești și Găești și este poate singurul amator din țară cu 30 de lucrări mari în piatră expuse în spații publice sau în instituții. „Familia", o lucrare în calcar de 2,5 metri este expusă în parcul orașului iar alte 27 statui, cum spuneam, sînt găzduite de Întreprinderea de frigidere unde Traian Dinu lucrează ca maistru electro-mecanic. Lucrări în genul „Scutul păcii", „Zbor de pace", „Victorie", „Maternitate" spun mult despre formele și universul sculpturilor lui Dinu Traian, așezate chiar sub privirile colegilor de muncă, într-un spațiu care are nevoie mai mult ca oricînd de bucurii pentru privire. Interesul pentru armonizarea spațiilor industriale are la Găești o expresie admirabilă. Pe lîngă orgoliul unei producții recunoscute pe meridianele globului, conducerea întreprinderii, beneficiind de străduințile unui artist inimos și talentat, a cultivat și reperele pentru bucuriile spiritului.

BOGDAN NISIPOIU

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

NOBILUL PROFIL

Grație preocupărilor statornice ale partidului, ale secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, formarea personalității multilateral dezvoltate, a omului nou — revoluționar și om de omenie — constituie cea mai generoasă și mai elevată dintre finalitățile construirii socialismului și comunismului. Exprimînd acest ideal secretarul general al partidului are în vedere nu numai aspectele subiectiv-umaniste ci și pe cele obiective ale exprimării dialectice dintre personalitatea oamenilor și progresul neîntrerupt al societății noastre.

Ca urmare, profilul omului nou trebuie să se caracterizeze, pentru împlinirea integrală a personalității sale, prin trăsături distincte, între care, alături de înaltul și minuțiosul nivel de pregătire profesională, de specialitate și un înalt nivel de cultură generală, toate circumscrise — așa cum se arată în Programul-Directivă pentru cincinalul viitor și dezvoltarea de perspectivă pînă la începutul mileniului trei — acelei atitudini esențiale care este spiritul revoluționar. Socialismul nu este de conceput fără o înaltă cultură generală, care presupune o largă perspectivă asupra educației și instruirii permanente, cunoașterea și aprofundarea neîncetată a noilor fenomene, desprinderea tendințelor de dezvoltare a societății. În numele acestui deziderat a fost întreprins, cu deosebire în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, un ansamblu de măsuri pentru dezvoltarea în mod corespunzător a învățămîntului, principal loc de formare a culturii generale a tinerelor generații și a altor forme de pregătire pentru însușirea unui orizont larg de cunoaștere și înțelegere de către toți oamenii muncii.

În zilele noastre, fără însușirea sistematică și în mod continuu a culturii în integralitatea ei — știință, tehnică, literatură și artă — nu este posibil să te înscrii în exigențele actuale. Așa cum afirma secretarul general al partidului, „Totul depinde de nivelul de pregătire al oamenilor, de sus pînă jos... Nimeni nu trebuie să creadă că dacă a ajuns într-o muncă sau alta nu trebuie să mai citească, să mai învețe... Cine nu face acest lucru va rămîne în urmă și vrînd nevrînd, trebuie să facă loc altora". Asemenea cerințe se pun pentru toate generațiile, dar mai ales pentru tineri, care parcurg diferite trepte de școlarizare unde principalul este acumularea unui volum de informații necesare pentru dezvoltarea personalității, pentru pregătirea în domeniul de specialitate. Cum se știe, prin școală se transmit cunoștințe din toate ramurile culturii, dar cum se valorifică tot ce s-a asimilat, cum se finalizează bagajul de cunoștințe căpătat de-a lungul anilor, constituie probleme ale factorilor responsabili de viitorul țării. După opinia noastră, sub aceste aspecte, se manifestă uneori atitudini inadecvate, chiar prejudecăți, după care considerarea culturii generale ca fiind de prisos pentru activitatea profesională. Înlăturînd o asemenea înțelegere simplistă a raportului dintre cultură și profesie, documentele partidului nostru argumentează că o temeinică pregătire profesională nu este posibilă fără un larg orizont de cultură. Desigur că pregătirea culturală nu determină de la sine performanțe profesionale, dar — așa cum experiența dovedește — este mai eficient în activitatea profesională cel care dispune de un nivel ridicat de cunoștințe generale și, se înțelege, de o foarte bună pregătire în profesia practicată. De asemenea, tot experiența demonstrează că oamenii care și-au însușit selectiv și creator, în funcție de pregătirea profesională, o largă cultură generală, se diferențiază prin comportament moral și civic pe măsura gradului de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor.

Iată numai cîteva reflecții care pledează pentru necesitatea unei pregătiri culturale, des subliniată în documentele partidului nostru, în aprecierile și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu și care toate pornesc de la adevărul că „omul constituie factorul hotărîtor al întregii activități. Și, deci, trebuie să acordăm o atenție mai mare ridicării nivelului de cunoștințe generale, dar și de conștiință revoluționară socialistă".

ILIE PUIA ■

Vibrație

Un epos de legendă stă astăzi mărturie
atîtor fapte prinse în ritm primenitor,
vibrație de suflet e verbul ce se scrie
cu focul din furnale, la gură de cuptor.

Așa te redescopăr, ca pe o țară-nouă,
mereu împrospătată de ochiul zilei clar,
văpaia cît îmi este n-ajunge și nici slova
să te cuprind în mine de-a-ntregul iar și iar,

Astfel răsare soare iar grîul dă în spic
în schimbător și totuși statornic ritual,
putere prinde iarba din sînge de voinic
cum riurile toate din fiecare val.

Te știu cum nu e alta, o stea în univers
cu munții în tihnire, cu mările în spume
efigii scumpe nouă se regăsesc în vers
ca-n marile poeme deschise către lume...

VIRGIL DUMITRESCU ■

Geta Mermeze : „Omagiu"

La Petrova

Ce poate fi astăzi o universitate populară, așa cum o vroia Nicolae Iorga cînd o cîtorise pe cea de la Vălenii de Munte — loc de întîlnire a intelectualilor ridicați la înaltă învățătură, cu matca părinților, cu vatra celor de acasă, am avut parte să văd în aceste zile de vară, în solstițiu, într-unul dintre cele mai minunate sate din Maramureș, Petrova, așezat pe rîul Vișeu într-o deschidere împrejmuită de munți împăduriți pînă sus, cu fînețe și pămînt roditor, ce îngăduie o viață pastorească și agricolă, îndestulînd hărnicia omului statornicit aici de mileniî.

Cine ajunge aici întîia oară într-o zi de sărbătoare, cu cerul senin după ploi, în zorii zilei, se poate o clipă socoti pătrunzînd o arcadie binecuvîntată, se va lăsa de bună seamă răscolit de imagini ale bucolicelor virgiliene, pentru că scumpă le este acestor daci liberi tocmai romanitatea.

Ulițele ard a sărbătoare, toată tinerețea satului — de fapt, o comună cu peste șase mii de suflete, îmbrăcată în straiul tradițional ce ridică făptura pe verticală la rang de voievod : încă o dată descopăr ce uriașă însemnătate a avut de-a lungul veacurilor portul românesc — anume de a-i întreține omului sentimentul demnității personale, indestructibila sa personalitate, frumusețea primordială ce și-o revendică fiecare făptură ca aparținîndu-i.

Satul se află în ceas de sărbătoare : pentru întîia oară se întîlnesc aici toți fiii satului, intelectualii ajunși mai în toată țara medici,ingineri, învățători, profesori, oameni de artă, surori de caritate, cu cei de acasă, lucrători la pădure, în mine, agricultori. Nu se cunosc cu toții, diferențele de vîrstă sînt uneori prea mari ca să se mai poată ști unul pe altul, unii n-au mai fost pe acasă demult.

Pe laițoare din trunchiuri albe de mesteacăn, mulți în picioare, strînși laolaltă ca într-un amfiteatru străvechi își ascultă sufletul, faptele, se prezintă unii în fața altora.

Portul tradițional, albul imaculat, a absorbit totul și este o bucurie să fii părtaș unui astfel de eveniment în viața unui ținut românesc.

Inimosul primar iubit de toți oamenii și dorit a-l avea în fruntea lor — Grigorie Hantău — arată cifre, date, realități economice și izbînzi ale acestei comune fruntașe pe județ.

Aici la Petrova se află de mai mulți ani un cenaclu puternic ce poartă numele lui Mihai Eminescu. Viața culturală a vetrei acesteia este întreținută de acest cenaclu întemeiat și condus de către un mare animator și pedagog, Ion Petrovai, împreună cu soția sa, amîndoi profesori cu studii superioare ce-și dedică viața școlii în care sunt învățători și ridicării satului printr-o viață culturală intensă.

Convorbirile culturale ce au loc periodic aici la Petrova au ajuns la a patra ediție. S-a scris în presa noastră despre ele. Ceea ce adaug și eu în cîteva rînduri este ținuta intelectuală a acestor manifestări ce ar putea fi pilduitoare și în alte așezări.

Petrova poate fi o pildă a unei universități populare aici, în Maramureș, cu mare viitor. O săptămînă măcar pe un an acuma, vara, să se poată întîlni oamenii locului cu cei mai buni din țară, savanți, scriitori, cîntăreți, diplomați, profesori.

Pentru o zi-două vor veni cu bucurie mulți, știindu-se ascultați de către o lume a cuviinței și hărniciei, vrednică de cinstire.

IOAN ALEXANDRU ■

VICTOR CIOBANU

„Fericirea nu-i lipsită de zbucium"

Un om robust, de statură mijlocie. Un om plin de vervă și de replici scînteietoare ; avid de comunicare și dispus s-o ia de la capăt, cînd simte că n-a convins. Nu renunță la dreptatea lui și ocolește elegant, una cîte una, piedicile ivite în calea demonstrației... Are umor, prea mult umor pentru un pictor fascinat de „grîuri" străbătute de nervuri amare, ale unei ingrijorări pe care el, pictorul **Victor Ciobanu**, se ferește s-o afișeze în viața de fiecare zi. Truda lui artistică se desfășoară sub semnul tainei, rar de tot îl auzi vorbind despre tablourile lui, o face mai mult cînd este întrebat și atunci schimbă vorba cît mai repede, interesîndu-se de te miri ce, în replică. A, despre artă da, îi place să converseze, uimind cel mai adesea cu originalitatea și prospețimea punctelor lui de vedere, cu filiațiile subtile pe care le face și cu stilul aforistic, înclinat către paradox. Victor Ciobanu are darul de a te face să reflectezi la formulările lui lapidare și după încheierea dialogului ; puse cap la cap, ele se impun ca un fericit mod de a gîndi, epurat de formalisme și convenții. Așa cum este de altfel și pictura lui, extrem de interesantă lui pictură...

Victor Ciobanu expune rar, actuala lui expoziție de la „Simeza" bucureșteană îl readuce-n atenția publică după patru ani sau chiar cinci. Totuși, la ora maturității, bătînd către cinci decenii de viață, s-au adunat memorabile prezențe, cu expoziții personale sau de grup, în țară și peste hotare. Tablourile lui sau lucrările de artă monumentală și decorativă i-au adus aprecieri dintre cele mai favorabile, cînd la Roma, cînd la Santiago de Chile, cînd la Moscova, cînd la Detroit sau la Tel Aviv.

Critica din țară i-a semnalat, de mai multă vreme, calitățile artistice, profunzimea și modernitatea, precum și „asceza" de bun augur, care-l ține departe de confrerii și fronturi ocazionale, în favoarea unei libertăți de creație pe care știe, ca nimeni altul, să și-o apere.

Am pășit în atelierul lui Victor Ciobanu cu două-trei zile înainte ca tablourile lui să ajungă-n expoziție. Acolo, în spațiul intim al artistului, refuzînd zorzoanele de orice fel, artificiile și „ciudățeniile" afișate în destule alte cazuri, aveam să-i înțeleg, o dată mai mult, rigoarea și temeinicia. Multe-și-mărunte noastre dialoguri ocazionale, din nopți ciobite cu litere de plumb, printre agitate atribuții redacționale, au avut, de data asta, șansa de a se converti într-unul mai cuprinzător, reluat și încheiat (dacă se poate spune) în sala expoziției...

— Nu mă așteptam, Victor Ciobanu, să-ți aflu atelierul într-un bloc, din plin bulevard central, la etajul șapte...

— Asta fiindcă turnurile de fildeș sînt mai jos : rar trec de primul cat. Ce să-i faci, eu aici mă simt aproape de natură : vin păsări la geam... Prieteni nu prea vin, de teamă că se defectează liftul și astfel pot să mă uit în mine cît poftesc. Locatarii își au treburile lor. Avem și administrator, nu e ca la curte. Nici în arta plastică nu-i totuna cum ești administrat. În facultate am făcut un pas către libertate, din acest punct de vedere : avusesem „bursă Andreescu"...

— Și de atunci încoace ?

— Un pas înainte, doi pași înapoi. Nu-mi poate ieși din cap, iată, ideea că — odată găsită sala — și ramele contează, că n-ai voie să încadrezi tablourile oricum. Amatorii de cusururi se uită și la rame.

— Ba chiar ți-a ieșit o vorbă : „La Victor ramele costă mai mult decît tablourile...", dat fiind că ramele le cumperi, iar tablouri nu prea vinzi. Ai vreo reținere ?

— Da. Pe statele de plată. Serios vorbind, n-am visat niciodată să fac negustorie. Mai bucuros le dăruiesc. Țin minte că la Roma, în expoziție, a venit la mine un tînăr cu ochi aprinși, student la Conservator și m-a întrebat cît l-ar putea costa unul din tablouri. Pînă la urmă i l-am

(Continuare în pag. 15)

DRAGOMIR MAGDIN ■

PREMIUL HERDER

Un nou premiu Herder pentru poezia românească ! De această dată, prestigioșii lauri internaționali încununează valoroasa creație a poetei Maria Banuș, ale cărei versuri sînt expresia unei conștiințe profund preocupate de condiția umană în secolul nostru, o dovadă grăitoare în acest sens fiind și tulburătoarea sa confesiune pe care o găzduim în paginile revistei.

Profesiune de credință

...Așa, pestriță, cum se înfățișează din punct de vedere structural-stilistic, poemele incluse reprezintă totuși o unitate : ele reflectă zbaterea unui poet, prin curgerea zilelor și a vremurilor, încercările lui de a prinde zvicnetul unei clipe, suflul unui moment pe care l-a trăit cu intensitate, în devenire existențială sau în tumultul prefacerilor social-politice. Cea care scrie rîndurile de față și care a înnădit cuvintele în versuri, închise între scoarțele a două volume și carapacele a patru decenii, nu poate fi altceva decît un poet angajat — în sensul cel mai larg și în toate sesurile polivalente ale cuvîntului.

Fără a mai avea azi demersuri poetice naive și gesticulații de vates, nu mă pot lepăda de sensul și de chinul gravității unei misiuni. Încă mi se năzare că am venit pe scena acestei lumi pentru a spune ceva, imposibil și totuși posibil, prin metaforică și meteorică străfulgerare : revelarea unei suite de visuri, de intense voluptăți și suferințe, de viziuni, tatonări și extaz, pe marginea infinitului și a neantului, hic et nunc. Sînt angajată, sînt în slujba acestei chinuitoare și exaltante misiuni. În același timp, sînt un om născut în timpul primului război mondial, cu trei ani înaintea revoluției care avea să irumpă în destinul omenirii și în viziunile poeților, cu două decenii înaintea celor mai tehnic-bestiale masacre și genocid uri pe care le-a cunoscut omenirea. Ele aveau să dureze, să continue și azi încă, în interstiții, să se prefigureze, apocaliptice, ca o teribilă amenințare a epocii atomice, aflate la începuturile ei.

Tot ceea ce vine spre mine, abhorat sau dorit, amenințător, visat, incredibil : zile și nopți, violență, blîndețe, suferințe și neant nu mă află într-un punct spațial neutru, incolor. Mă află aici, în punctul binecuvîntat de zei, plămădit și amenințat de oameni, numit România. Spațiul cultural — peisaje, tradiții, amintiri, — e dens pentru mine, e gros și dulce ca mierea, e amar și verde ca pelinul. Acesta e elementul vital omniprezent, din care poezia mea se hrănește. Implicită sau explicită, lumea Carpaților și a Dunării trăiește în mine, dă carne și viață cuvîntului,ca și straturile, obscur-ancestrale ale spațiului mediteranean și central-european. Toate sedimentele de sincretism spiritual sînt mediul meu natural, în care evoluez firesc.

În anii din urmă, o dată cu statornicirea unui climat și a unei ambianțe culturale de largă deschidere spre toate orizonturile spirituale, odată cu distrugerea, rînd pe rînd, a tabuurilor inhibitorii în artă, poezia mea a trecut printr-un proces de descătușare interioară. El poate fi urmărit pas cu pas de cititor, de la Metamorfoze *la* Portretul din Fayum.

La o anumită vîrstă, cu o anumită structură, ieșirea în spațiu deschis nu e ușoară. Dară pentru generațiile noi, venite la poezie în ultimul deceniu, văzduhul liber e adecvat plămînilor lor, pentru mine ei e amețitor de tare.

Uneori, o mînă nevăzută îmi apasă umărul, cînd scriu.

Alteori, povara mă lasă, și starea de levitație, proprie poeziei în libertate, se produce.

Închei aceste marginalii cu speranța că drumurile poeziei și ale mele încă se vor încrucișa.

Poate că fragedele suferințe ale zămislirii poetice îmi vor mai fi dăruite de soartă. Atunci volumele de față nu vor reprezenta un spațiu închis, definitiv, ci o trecere de la o viziune la alta, de la o Țară a Fetelor la alte tărîmuri, ascunse ochilor mei de ieri, pe care mîine le voi descoperi, poate, și le voi străbate".

MARIA BANUS

Cronica literară

de Romul Munteanu

Secvențe ale poeziei

De mai multe secole, poezia caută mereu alte teritorii de expansiune, iar scriitorii își îngăduie libertăți tot mai mari, evidente atît pe planul expresiei cît și ale spațiilor universului imaginar. Rimele de la capătul versurilor au apărut încă din anii traducerii **Iliadei** în franceză ca un obstacol în fața gîndirii poetice, iar formele fixe ale poeziei rămîn din ce în ce mai mult doar o probă de virtuozitate.

Experimentele nu au lipsit niciodată nici în literatura română, iar poezia a fost mereu genul cel mai frecvent solicitat. În **Dragonul spre ziuă** (Ed. „Albatros", 1988), Virgil Bulat se dovedește și el a fi un tenace căutător nu doar de alte teritorii poetice, ci mai cu seamă de alte modalități de a le da relevanță.

La o citire oarbă, poemele sale sînt texte de proză lirică, enunțuri prelungite de incantație, pictură de cuvinte căutate cu grijă din mai multe straturi de limbaje. Orice mostră din **Dragonul spre ziuă** este exemplificatoare pentru arta sa poematică : „Dogoare uleioasă toropitoare. Cer de sticloasă ceruză cît lumea ventuză încinsă de soare. Peste casele tupilate în lînceo verde se-ntind gălbenușuri de sunătoare.

Sfielnic delta respiră în aburi umezi amari a sălcii a papură a ierburi de baltă a putred spălat de noianul de ape a răchiți și lăstari". **(Amiază de vară la Sfîntu-Gheorghe-Deltă).** Citit dinăuntru, versetul lasă să se vadă rime interioare așezate la distanțe diferite. Cuvintele relaționate de genul : **toropitoare — soare — sunătoare, ceruză — ventuză** sau mai departe în text : **amari-lăstari, lumină-îmbluă**, sînt situate la distanțe puțin previzibile. Dar și atunci cînd lipsesc, starea de poem se menține.

Poezia străbate la suprafața textului prin enunțuri amestecate de limbaj cotidian și cuvinte muzeale, căutate pentru poeticitatea lor frumos vetustă. Formele verbale lungi (a oflire) sau răsturnate (fost-a, cumpărat-a), elemente lexicale locale (zdrumicate, cercat) au căpătat o ingenioasă diseminare în textura poemelor.

Virgil Bulat vizualizează spațiul, îl proiectează în constiința cititorului prin dimensiunile sale mari, decorate cu oameni, plante, obiecte și întinderi de ape cu trimiteri mitologice: „Hăt colo sub streașina zării unde apa se termină și o proptește bolta să nu cadă în hău iată un simbur negru de mac nici cît o părere așa cum numai oamenii sunt în marginea vesniciei. Copiilor însă nu li se pare ei știu că punctul cel negru înseamnă părinții mîinile lor adînc crăpate de tras la parîme din ape sărate. Ei tații pîndesc sub unde înselătoare morunul acela mai mare decît chitul lui Iona mai mare".

Prin peisajul marin sau montan, Virgil Bulat citește mereu semnele ce trimit spre începuturi, spre acele stări originare cînd eul **scindat** intră în dialog cu cealaltă parte a sa. O dinamică din adîncuri iese astfel la iveală, o luptă a omului cu **sinele** sau cu cine știe ce pulsiune misterioasă, trimisă în străfunduri din teamă, din prudență, din grija de-a lăsa în libertate o anumită înfățișare a ființei umane „Fă-i-adenumăr și-atît de crud altfel / alcătuirile sinelui. / În care Eu să-și afle mormînt / slăbiciunile mizeriile mele păcatele / acum îmi întorc spatele chiar cele preadulci / sîpăratele / Ajung Eul care m-a trădat umilit / înșelat.

Cel care orbit de-o nălucă / m-a lăsat însutit pustiit — / în tainițe-adînci sub șapte lacătele tainei / îl leg. Dar pe Eu temnicerul de cel prins / cum pot să-l dezleg ?" /

După o lungă practicare a poeziei de cuvinte, a stărilor ludice și a lumii văzută ca o suprafață frecvent întîlnită și în cultura română, Virgil Bulat se apleacă spre **poezia de profunzime**, spre dinamica abisală, decelată sub straturile evidente. Între o **vază fumurie** și alta cu **limpezimi de miozotis** se găsesc **penumbre, contururi, emoția stîngace, învelișul de spaimă al bucuriei, otrava îndoielii** și, mai ales, **arome, lumină** și **culori.**

Căutător de **senzuri nebănuite**, Virgil Bulat practică o poezie cu un frumos credit psihologic.

Dan Rotaru este un poet inegal, capabil de surprize literare diferite. Multe din poeziile sale ies ușor din memorie, dar sînt suficiente și cele care rămîn. Ceea ce a conferit însă o anumită stabilitate liricii sale a fost spiritul nostalgic, tandrețea discretă și reflecțiile variate despre **cuvînt** și **timp.**

Castelul de brumă (Ed. „Cartea Românească", 1988) stă sub semnul unui vers aforistic elocvent : **„totalizăm cu visul într-un război pierdut".** Înscrise în timp, reveriile care trec prin „ținutul memoriei", pulsează în direcțiile cele mai variate cu putință. Între **veșnicie, clipă** și **cuvînt,** modalitățile literare practicate de scriitor aduc în prim plan anumite cuvinte cheie, tipice unei stări de conștiință infuzate de faptul că **„E-n fiecare o măsură".** Existența măsurată astfel aduce în fluxul poeziei cuvinte ca **ore, ceas, vreme, lumină, schimb, început** etc. Toate aceste cuvinte ale trăirii timpului, ale despărțirii **întunericului** de **lumină** se înscriu în starea de **așteptare,** măsurabilă și ea prin infinite finituri de existențe.

În poezia lui Dan Rotaru, omul este surprins de timp, **pereche** sau **singur,** în ipostazele cele mai diferite. Și dacă timpul este **schimbare,** evidentă în **anotimp,** sub trecerea acestuia ființa umană se **petrece, se transformă,** se întîlnește cu cătușele inevitabile ale vremii mai puternice decît noi. Cogitoul poetului funcționează ca o amplă cutie de rezonanță a trecerii vremii. Timpul e **în afară** și **înăuntru,** în **cuvînt** și **înaintea lui** : „Hai, vino, e trupul căderii / și bruma din urmă ne-a prins ! / Nu-i iarnă, deși cu lumină / în mine cuvintele-au nins" **(Vîscol de cuvinte).** Și cum în poezia lui Dan Rotaru timpul este **măsură** și **stare de suflet,** poetul devine un martor al **toamnei,** evident un **martor înfiorat** de toate semnele acestui anotimp vrăjit : „Gîndul tău mirease-a așteptare / de-o viață, nicidecum de-o zi, / în această toamnă care doare / cu-o durere soră cu-a muri". **(Dialogul frunzei).** Anotimp al constiinței, impregnată de ideea vieții ca un drum spre extinctie, toamna se anunță prin **frunze de octombrie,** starea de boală a sufletului, ca o surpare de culori, ca o migrație de trenuri și cîrezi, ca amintire a morții și invitație la dragoste ; ca o ascuțire a securii în plină pădure: „Deschid o poartă largă în mireasma / acestei toamne care-mi cade bine, / acestei toamne care credem / că-ncepe-n mine și sfîrșește-n tine". **(Hotarele toamnei).**

În poezia lui Dan Rotaru dragostea stă sub semnul fidelității și al dăruirii totale. Ea este marele liant al existenței-pereche, impulsul de unificare al unor destine umane, apelul la prezență și teama de distanță, clipa și eternitatea, dogoarea și cenușa.

Un Esenin de departe, muzical și melancolic, singuratic și întregit prin iubire, se aude doar ca un vag ecou, în poezia lui Dan Rotaru. Iubirea marchează distanța („mă strigi, și sînt așa departe, / că numele îmi ruginește"), arată identificarea („Eu sînt coama umbrei tale"), sporește elanul vital („Să facă focul în frigul de-afară"). **Castelul de brumă** îl arată pe Dan Rotaru într-un anotimp fericit al poeziei. Curățate de impurități, versurile sale reprezintă o plăcută invitație la lectură.

Primite de Iorga

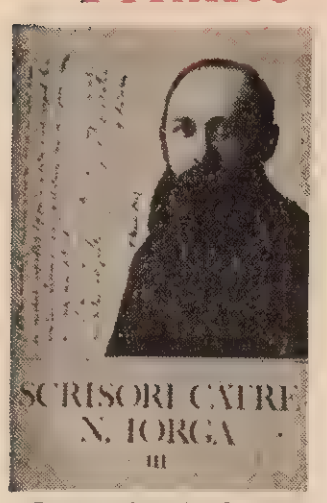

Ca orice domeniu al scrisului său, ca orice tărîm pe care s-a manifestat prezența sa în viața societății românești corespondența primită și trimisă de N. Iorga ni se înfățișează ca un fapt ieșit din comun. Bineînțeles, vom fi în primul rînd tentați să ne gîndim la dimensiunile ei neobișnuite : „a fost desigur, din toată Țara românească, omul căruia i s-a scris cel mai mult", spune pe bună dreptate Andrei Pippidi, autorul studiului introductiv al celui mai nou volum din seria **Scrisorilor către N. Iorga,** volum care prilejuiește însemnările de față. Dacă atunci cînd începea editarea acestor scrisori Barbu Theodorescu evalua la 100 000 numărul scrisorilor primite de N. Iorga și aflate la Biblioteca Academiei, acestei cifre trebuie să-i adăugăm un număr impresionant de scrisori păstrate în arhiva familiei și din care unele încep să vadă lumina tiparului odată cu acest al treilea volum. Primele două volume din **Scrisorile către N. Iorga** îngrijite de Barbu Theodorescu au apărut în 1972 și 1979 incluzînd corespondența primită între anii 1890—1912. Moartea subită a editorului a pricinuit întreruperea acestei serii timp de aproape un deceniu pînă cînd un cercetător al generațiilor mai noi, Petre Țurlea, și-a asumat misiunea de a tipări în condiții științifice scrisorile primite de N. Iorga. Să amintim faptul că în ultimii ani tot la Editura Minerva a început publicarea scrisorilor trimise de N. Iorga și din care au apărut pînă acum două volume sub îngrijirea Ecaterinei Vaum.

Avem deci posibilitatea nu numai să apreciem un volum de scrisori primite de N. Iorga ci să discutăm modul în care publicarea corespondenței sale proiectează noi perspective asupra omului, ne ajută să-i înțelegem mai nuanțat personalitatea, să-i situăm cu mai multă cerîtudine locul în societatea românească. Și nu mă refer aici la împlinirile biografice și bibliografice, la eliminarea unor imprecizii — și acestea deloc neglijabile, ci la ceea ce ele aduc nou în definirea profilului spiritual și moral al lui N. Iorga timp de o jumătate de secol. Dar mai întîi o întrebare : dat fiind uriașa, neobișnuita cantitate a corespondenței sale trebuie oare ca ea să vadă integral lumina tiparului ? Întrebarea și-a pus-o la apariția primului volum învățatul Mihai Berza, care înclina mai degrabă către o retipărire selectivă a corespondenței. Pentru că este adevărat că în orice colecție de scrisori trimise și primite există și nu se poate altfel și misive convenționale, stereotipe, protocolare, care răspund unor obligații de moment. N. Iorga se gîndea să strîngă într-un volum ceea ce e mai „caracteristic" în corespondența sa, neînlăturînd această dimensiune din fluxul autobiografic și memorialistic ce cuprinde o capodoperă a literaturii române, volumul **O viață de om așa cum a fost.**

Așa cum arată I. E. Torouțiu în prefața la volumul X al colecției **Studii și documente literare** relatînd începutul publicării corespondenței primite de N. Iorga între 1890—1934, inițiativa aparținuse savantului. Chiar dacă am avea dubii asupra fidelității cu care Torouțiu a transcris convorbirea cu N. Iorga sensul ei corespunde integral perspectivelor celui ce începea să fie neliniștit de amploarea pe care o lua publicarea în colecția amintită a corespondenței legată de cercul „Junimea" și în consecință a ținut să dea publicității o parte din scrisorile centrate în mare măsură în jurul **Sămănătorului,** a stării de spirit care a precedat revista și a urmat-o. Un fapt este cert, N. Iorga a acordat publicării scrisorilor primite o atenție egală ca pentru oricare din operele sale. Și aceasta deoarece ele reflectau opera vieții sale. Și niciodată N. Iorga nu a făcut o distincție între scrisul său și acțiunea sa, conferindu-le valori semnificative egale. După cum ne încredințează I. E. Torouțiu în prefața datată 1 septembrie 1935, N. Iorga a revăzut „ultima corectură a textelor". De altfel, în **Memorii,** VII, 27 februarie 1934, N. Iorga se referă chiar la o scrisoare primită în anul 1906 de la Ion Mihalache, publicată în volumul al treilea al **Scrisorilor către N. Iorga** (p. 185 notă) și la o scrisoare a lui Cezar Petrescu „la vîrsta de paisprezece ani, care e uimitoare ca informație, judecată și stil". Deci în acest moment N. Iorga începuse ordonarea și selectarea corespondenței sale.

Fără îndoială, o scrisoare n-are valoare în sine. Rîndurile chiar cele mai convenționale, cele mai insignifiante la prima vedere pot căpăta importanță și semnificație numai cînd le situăm în contextul trimiterii și primirii lor, cînd le raportăm la legăturile dintre cei doi, cînd le privim în contextul social și moral în care au fost elaborate. Două-trei rînduri peste care putem trece grăbiți ne pot deschide orizonturi în direcții peste care s-a așezat colbul uitării voite sau involuntare. De aceea aș spune că o ediție a corespondenței N. Iorga trebuie să fie în primul rînd o ediție critică, în cadrul căreia scrisorile să-și capete locul meritat, îmbinînd publicarea exhaustivă a textelor cu citarea elementelor de esență cuprinse în altele sau cu indicarea a ceea ce constituie doar expresia unei operațiuni de rutină și nu a unei credințe ideologice, morale, artistice, ce nu se înscrie într-un schimb de idei, ce nu contribuie la definirea unor legături ideologice, politice, spirituale, culturale, ce ne fac să înțelegem mai bine omul și opera sa. Din acest punct de vedere studiul lui Andrei Pippidi la cel de al treilea volum al scrisorilor mi se pare întru totul binevenit, deoarece înfățișînd acțiunea lui N. Iorga în anii 1913—1914 ce nu poate să fie înțeleasă decît în perspectivă istorică, scrisorile primite capătă o valoare semnificativă, se raportează la direcțiile fundamentale ale gîndirii și acțiunii lui, pe care le pun în evidență. De aceea cred că de acum înainte editura va trebui să pro-

În circuitul universal (II)

De un mare răsunet internațional s-au bucurat în schimb 20 de poezii eminesciene reprezentative, incluse cu avizul poetului în prestigioasa antologie, **Rumänische Dichtungen**, apărută la Leipzig în 1881, în cunoscuta editură Wilhelm Friedrich Verlag (**Crăiasa din povești, Scrisoarea II, Dorința, De cîte ori, iubito, Despărțire, Melancolie, Singurătate, Doina, Rugăciunea unui dac, O, rămâi, Revedere, O, mamă, Pe aceeași ulicioară**, sonetele, **Sunt ani la mijloc**, și **Cînd însuși glasul, Povestea codrului, Freamăt de codru, Lacul, Venere și Madonă, Strigoii**). Prima recenzie favorabilă atestată de noi apare în „Literarische Beilage der Montags Revue" din 21 martie 1881, care prezia că volumul a cunoscut o largă difuzare și audiență încă în decembrie 1880, deși pe coperta acestuia era imprimat anul 1881. Poezia eminesciană, publicată în acest volum, s-a bucurat de o apreciere elogioasă și într-un articol semnat de cunoscutul publicist M. Montadon în „Neue Pressische Kreuz. Zeitung", nr. 22, 1881, de asemenea într-o notă favorabilă, publicată în „St. Petersburger Zeitung" din 27 iulie 1881, sesizată și de T. Maiorescu.

În același an, 1881, Eminescu se impune el însuși ca traducător. În urma publicării antologiei menționate din 1881, în calitate de autoritate literară autentică, recunoscută în patria sa și în urmă în Germania și în alte țări, în care tălmăcirile sale germane au avut audiență favorabilă, Eminescu este solicitat prin consulul german din București, Eduard Grisebach, să realizeze versiunea în limba română a cunoscutei balade, **Der Handschuh** (Mănușa) de Fr. Schiller. Acceptînd cu satisfacție propunerea, în perioada ian. — apr. 1881, Eminescu realizează „ad-hoc" (cum se precizează într-o notă însoțitoare) această versiune românească, ale cărei sclipiri artistice atrag atenția, ca urmare fiind inclusă în volumul **Der Handschuh**, Chalh—Bibliotek, heft 5, apărut în 13 limbi,la Leipzig,în 1881, p. 56—57.

Popularitatea antologiei **Rumänische Dichtungen** din 1881, în rîndul cititorilor, specialiștilor și editorilor a impus reeditarea ei. Există dovezi că ediția din 1881 a cunoscut mai întîi un nou tiraj în 1883, tot la Leipzig (pe coperta unor exemplare ale ediției din 1881, păstrate la Leipzig, se află inscrisul „Leipzig, 1883"). O altă editură, Verlag von E. Strauss din Bonn, o preia, o completează (cu **Lucefărul, Scrisorile III și IV**) și o tipărește, cu indicația „Ediția 2, 1885—1886". Aceeași editură scoate și o a treia ediție, în 1889, la cele 23 titluri din edițiile anterioare adăugînd alte șase poezii (**Somnoroase păsărele, Peste vîrfuri, La steaua, Atît de fragedă, Cînd amintirile, Scrisoarea I**). Toate aceste ediții au fost receptate favorabil, multe din poeziile incluse fiind reproduse și în alte publicații ale vremii.

La puțin timp după apariția ediției din 1881, poezia lui Eminescu devine obiect de studiu în rîndul specialiștilor, plasînd-o într-un context comparativ tipologic. Astfel, Otto von Leixner în cartea sa, **Geschichte der fremden Literatur**, publicată în 1882 la Leipzig în două volume, remarcă un imn al beduinilor vechi, avînd asemănări cu **Rugăciunea unui dac** și cu reflecțiile dascălului din **Scrisoarea I**. Dacă poezia **Rugăciunea unui dac** prestigiosul cercetător o putea cunoaște din antologia apărută cu un an mai înainte, **Scrisoarea I**, după cunoștința noastră, încă nu apăruse în tălmăcire germană (o primă versiune atestăm abia în ediția a-mintitei antologii din 1869), comentariul dovedind o bună cunoastere a Scrisorii eminesciene din alte surse sigure, ceea ce denotă un interes mai larg pentru creația poetică a lui Eminescu.

Acest interes urmau să-l întrețină și publicațiile vremii, în paginile cărora apar fie reproduceri din edițiile antologiei menționate, fie noi traduceri, semnate de traducătorii antologiei sau de alți traducători.

Vom semnala întîi alte două culegeri antologice de poezie universală, „ale tuturor popoarelor și timpurilor", **Buch der Liebe**, Leipzig, 1887, care include **Dorința**, și **Die Lieder aller Völker und Zeiten**, Hamburg, 1888 care include **Crăiasa din povești** și **Povestea codrului**.

Atestăm numeroase versiuni germane în publicații periodice de limbă germană din diferite țări, avînd o largă căutare în rîndul cititorilor de literatură universală. Vom aminti în acest sens înainte de toate o prestigioasă revistă de largă audiență în țările de limbă germană, „Romanische Revue", editată la Viena, care publică poeziile **Dorința, Diana, Glossă, Venețția, Lucefărul**, tr. L.M. Fischer în 1889, împreună cu două articole comemorative). Inițiativa aparține însă publicației „Bukarester Salon", care între 1883 și 1889 rezervă un important spațiu tipografic poeziei eminesciene, în traducerea mai multor autori, în ordinea cronologică : (**Crăiasa din povești în 1883**), **Făt-Frumos din lacrimă, 1883—1884**), (**Venețția, în 1884**), (**O, rămîi, O, mamă, Melancolie, în 1884, Atît de fragedă, Singurătate, Despărțire în 1885**), (**Diana, Glossă, Venețția, Lucefărul, în 1889**). În paralel, „Das Literarische Rumänien" publică, între ianuarie și septembrie 1889 : **Somnoroase păsărele, Și dacă..., Venețția, Crăiasa din povești, La steaua, Povestea codrului, Singurătate, Mortua est**. O traducere a poeziei **Diana**, nesemnată, mai apare în „Rumänischer Lloyd" din 23 iulie 1889. După cum se poate observa, unele poezii și poeme apar în mai multe versiuni, între acestea remarcăm **Lucefărul**, care încă în timpul vieții poetului apare în trei versiuni, semnate de doi autori diferiți, de asemenea este comentat de M. Gaster în „Magazin fur die Literatur des Auslandes", din 1883.

Revistele de limbă germană manifestă un interes deosebit față de creația poetului mai ales cu prilejul morții acestuia, cînd continuă să publice traduceri, îndeosebi comentarii elogioase. De pildă, revistele vieneze : „Neue Freie Presse" în necrologul publicat recunoaște în Eminescu pe „cel mai însemnat poet al României și el a probat în poeziile sale că limba română este în stare să satisfacă exigențele cele mai înalte și mai dificile ale creațiunii literare" ; „Le courrier du Soir" susține că „România a pierdut un poet cu care, cu drept cuvînt, merită să se mîndrească". Aprecieri similare formulează și „Deutsche Zeitung", de asemenea două ediții din iulie și august — septembrie ale revistei „Romänische Revue". Necrologe inserează aproape toate publicațiile de limbă germană din Austria, Germania și țara noastră, ulterior elogii memoriei lui aducînd și o serie de publicații din SUA, între care menționăm „New-Yorker Volkzeitung" și „Volksblater", care publică și unele traduceri germane.

În Italia, Marco Antonio Canini selectează, traduce și include trei poezii eminesciene în celebra sa antologie de poezie de dragoste, **Il libro dell'amore**, apărută la Veneția : în volumul 2 din 1887, Sonet II (**Sunt ani la mijloc**), în volumul 3 din 1888 Sonet III (**Cînd însuși glasul**) și în volumul 4, **Dorința**. Tot atunci, Dictionnaire international des écrivains du jour, apărut la Florența în 1888, îl recomanda lumii pe Eminescu,prin pana cunoscutului exeget, Angelo de Gubernatis, ca pe „poetul de prim rang al țării sale".

D. COPILU

SEMNAL

● **Legendă și adevăr în biografia lui M. Eminescu** se intitulează volumul de 227 de pagini al lui Ion Roșu, apărut la Editura „Cartea Românească", care vrea să „concorde cît mai mult cu titlul generic" nu numai în spirit, ci și în intenții.

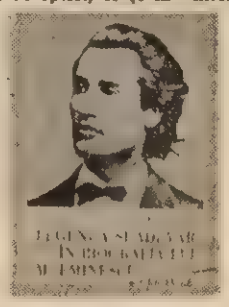

Volum prim dintr-un ciclu, am înțeles, care purcede la „eradicarea hotărîtă a legendei și la plantarea în locul proaspăt plivit a adevărului obiectiv" și constituie o contribuție prețioasă la așezarea în matca firească. a biografiei critice eminesciene.

● **De la cartea de debut : Cascadele luminii (1964)** și pînă la cel de-al 11-lea volum de versuri al lui Negoiță Irimie, apărut la Editura „Dacia" din Cluj-Napoca și intitulat **Desen după natură**, autorul n-avea să-și schimbe în mod esențial registrul poetic, nici temele-pre-

dilecte. În context vorbind, rămîne fidel aceluiași dulce stil clasic, chiar dacă unele „libertăți lingvistice" anunță din etapă în etapă — vezi și volumul ultim amintit — o anume primenire poetică, o adîncire a teritoriului liric sondat.

● În colecția GLOBUS a Editurii „Univers" a apărut romanul **Fericiții ani ai bilarduului**, de Robert Reyas Tarazona, traducere semnată de Viorica Ionescu. Acțiunea romanului tînărului scriitor peruan se petrece într-un cartier din Lima și vizează, în principal, anii tulburi de maturizare a unui tînăr.

● Constantin Munteanu este prezent în librării cu romanul **TEONA** (se pare, cel de-al cincilea volum). Eroul principal, Mihail Vlădeanu, fizician la un mare combinat, încearcă să găsească un echilibru între satis-

facțiile oferite de profesie, reușitele sale literare și dezamăgirile cu care se confruntă în „căutarea eternului feminin". Fin observator al psihologiei femeii, autorul schițează memorabile portrete ale marilor și micilor iubiri întîlnite de eroul său.

● În traducerea Simonei Dumitrescu a apărut la Editura „Univers" romanul **Sînge în arenă**, de Vincent Blasco Ibanez (1867—1928). Cunoscutul prozator și publicist spaniol este receptat în străinătate prin proza sa de mare forță dramatică și descriptivă, prin depășirea na-

turalismului francez care l-a inspirat, prin scrierile sale incisive, cu caracter social-politic (**Catedrala, Intrusul, Morții poruncesc și, nu în ultim rînd, Arena însîngerată (Los muertos mandan — 1908)**, devenită în recenta versiune **Sînge în arenă** și inspirată din viața faimoșilor matadori.

DORIN SĂLĂJAN

---

cedeze în același mod atît în ceea ce privește corespondența primită cît și cea trimisă, numai astfel scrisorile tipărite vor căpăta relieful cuvenit și se vor adresa unui public larg, dornic să cunoască personalitatea lui N. Iorga în adevărata ei lumină.

Cum ne apare deci N. Iorga în acești ani (1913—1914) în care răscoalele din 1907 nu reprezentau doar o amintire îndepărtată, iar înfăptuirea idealului unității naționale se profila cu iminență la orizont ? Erau cele două dimensiuni esențiale, care polarizau interesul societății românești. Scrisorile din anii 1913—1914, ca și cele din anii trecuți, nu mai lasă nici un dubiu asupra unui fapt : N. Iorga reprezenta prin acțiunea și opera sa un factor catalizator al acestor două direcții. Lui i se adresează țăranii din comuna Flăminzi, în frunte cu învățătorul Maxim, victime ale unor noi nedreptăți și împilări, lui i se adresează țăranii bucovineni aflați într-o situație asemănătoare, după cum tot către el se îndreaptă gîndul a numeroși români ardeleni care cu titlu personal sau în numele unor asociații, instituții, publicații îi cer sprijinul moral și material, colaborarea sau sfatul. Respectul pentru personalitatea lui se asociază cu o căldură sufletească și cu o speranță în eficiența faptei lui N. Iorga. Unii din cei care îi scriu nici nu mai pot fi astăzi identificați în datele biografiei lor. Într-o viziune istoriografică modernă al cărei partizan sunt, aceste scrisori mi se par deosebit de interesante, deoarece ele reprezintă ceea ce se numește **România profundă**, confirmînd ce am susținut în repetate rînduri : în anii ce-au premers primul război mondial, acțiunea lui N. Iorga, cuprinzînd toate formele de manifestare — de la scrisul literar pînă la discursul parlamentar, de la cercetarea istoriografică de strictă specialitate pînă la conferința publică — nu s-au circumscris la hotarele numeroaselor domenii ilustrate ci au înrîurit profund conștiința națională și socială a țării noastre, i-au creat un statut deosebit, de excepție, o popularitate ieșită din comun. A confunda, cum s-a făcut, cum încă — din păcate — se mai face, dimensiunile numerice ale partidului său, creat în primul deceniu al secolului nostru ca urmare a tragicelor răscoale țărănești, cu audiența cuvintului său scris și rostit, constituie o gravă eroare, o denaturare a adevărului istoric. Limitele restrînse ale partidului naționalist-democrat, numărul mic de membri își au explicația în caracteristicile sistemului politic românesc din acea vreme, în care puterea numerică a unui partid depindea de foarte mulți factori exteriori, inclusiv cei de natură materială pe care N. Iorga nu-i deținea. Dar cuvintul lui N. Iorga în multiplele și genialele lui întruchipări depășea cu mult, lăsînd în urmă pînă la uitare demersul șefului de partid. Așa de pildă, discursurile sale parlamentare capătă o autonomie absolută față de apartenența sa politică și devin expresii ale gîndirii politice, sociale, culturale românești, momente de culme ale artei oratorice. Volumul trei al scrisorilor primite de N. Iorga atestă acest fapt : nu o dată țăranii împilați din Bucovina sau Moldova, intelectualii din Ardeal i se adresau lui, știind că nici un obstacol, nici un considerent de rezervă personală nu-l vor opri să-și spună demn, curajos și răspicat cuvintul. Așa cum procedase în timpul răscoalelor din 1907 și în zilele cruntei lor represiuni. Aceste scrisori primite de N. Iorga între 1913—1914 demonstrează încă o dată locul cardinal pe care N. Iorga l-a avut în societatea acelei vremi, faptul că în jurul său, al intelectualului pentru care fapta era sinonimă cu opera se coalizau energiile românești ale timpului care înțelegeau că două erau comandamentele morale ale vremii : problema țărănească și unitatea națională. Scrisorile primite în anii 1913—1914, care formează obiectul acestui volum, confirmă locul important pe care N. Iorga l-a avut în structura societății românești dinainte de primul război mondial. Corespondența din volumele precedente, studierea operei și acțiunii sale m-au determinat să afirm — și cum această părere capătă deplinele confirmări — că spre N. Iorga se îndreptau în acea perioadă elementele cu vederi radicale ale tinerei generații, care vor avea un rol important în viața publică și culturală românească Scrisorile din acest volum semnate de Sextil Pușcariu, Onisifor Ghibu, Armand Călinescu, Dimitrie Marmeliuc, Ion Mihalache, Dimitrie Gusti, Ion Nistor, Ștefan Meteș adăugîndu-se celor trimise înainte de Virgil Madgearu, Cezar Petrescu, Ion Răducanu și alții, atestă rolul important pe care N. Iorga l-a avut în formarea sufletului tinerei generații din acea vreme. Fără îndoială, nu puține din aceste scrisori reprezintă cereri de ajutorare pe diferite planuri, de la cel material pînă la intervenții în fața autorităților. Dar toate acestea ne relevă acea dimensiune a personalității lui N. Iorga pe care deopotrivă scrisorile trimise și primite de el o pun cu prisosință în evidență : generozitatea sa, sensibilitatea sa față de suferința umană, promptitudinea cu care el însuși sau determinînd pe alții a încurajat efectiv afirmarea unor tineri lipsiți de posibilitatea de a-și tipări rezultatele cercetărilor și investigațiilor. Aș îndrăzni să afirm și sînt sigur că în momentul cînd tot ce se leagă de N. Iorga va fi în domeniul public faptul va fi integral validat : că N. Iorga reprezintă un exemplu de generozitate intelectuală, că ceea ce a făptuit pentru tineri deschizîndu-le coloanele publicațiilor conduse de el și susținute datorită entuziasmului și temerității lui, ajutîndu-i să-și publice studiile în volum, asigurîndu-le burse de studiu în mari centre culturale ale lumii nu are pereche. Unii din cei ce au beneficiat plenar de bunăvoința lui N. Iorga datorîndu-i debutul, primele tipăriturii sub forma unei cărți și chiar catedra universitară au pus în lumină doar slăbiciunile omenești, vanitățile rănite sub impulsul cărora savantul a comis unele erori de apreciere. Fără îndoială, N. Iorga a avut și asemenea reacții, dar ceea ce îi caracterizează prezența în viața culturală este **generozitatea funciară, altruismul, gestul cutezător** pentru impunerea tinerilor de valoare, ceea ce corespondența primită și trimisă ne demonstrează cu prisosință. N. Iorga spusese odată că recunoștința nu e un sentiment pe baza cărula se poate trăi. Și avea perfectă dreptate cu o singură precizare : că totul se agravează cînd recunoștința ar trebui să se manifeste după moartea celui ce îi datorezi acest sentiment. Ceea ce în cazul unora din foștii săi elevi s-a adeverit, acestia contribuind la crearea unei contraimagini, a unei imagini negative. Dar iată, corespondența infirmă fără putință de tăgadă aceste falsuri și ni-l restituie pe adevăratul N. Iorga, în complexitatea personalității sale ieșite din comun și cu o influență determinantă asupra vieții sociale și spirituale românești din primele două decenii ale secolului nostru.

VALERIU RĂPEANU

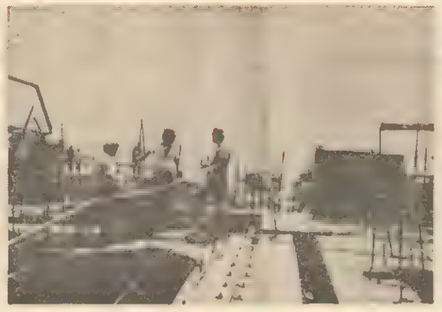
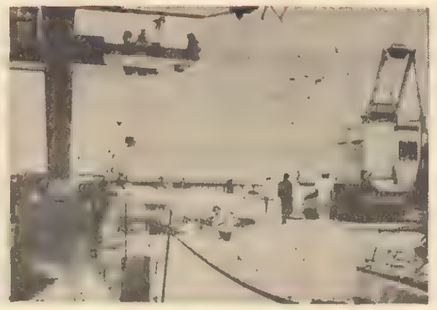

Trăim clipe de efervescență, de pasiune creatoare, de firească mîndrie națională și de împliniri altădată nebănuite. Alegerea acum, 24 de ani a tovarășului Nicolae Ceaușescu în fruntea Partidului Comunist Român, la cel de al IX-lea Congres — moment de referință în destinul României moderne — a marcat începutul unei noi Epoci în istoria patriei, o Epocă pe drept numită de Aur.

„Țara întreagă a devenit un imens șantier !" — iată o formulă intrată în acești ani în exprimarea noastră curentă, dar fără a-și pierde cu nimic ineditul, prospețimea: pentru că șantierul acesta este în permanență schimbare, obiectivele sale o dată realizate făcînd loc altora, mereu mai multe, mereu mai complexe, mereu mai ambițioase.

În acest vast cîmp al construcției șantierele hidroenergetice reprezintă ele singure o adevărată epopee. De la primele și cele mai modeste realizări în acest domeniu și pînă la marile complexe hidroenergetice ce au împînzit harta țării prin salbe și salbe de lumini strălucitoare, drumul, deloc ușor, însumînd pasiune, eroism și sudoare, s-a transformat într-o veritabilă școală de muncă și viață ale cărei promoții sînt departe de a-și fi spus ultimul cuvînt. Dimpotrivă : elevii ei, constructori mai mult sau mai puțin anonimi au devenit, sau devin dascăli în acest permanent proces de obținere a unor victorii în spectaculoasa și vasta bătălie pe care o dau pentru „aurul alb", pentru atît de necesara energie.

La Rusănești, capitol final

DEVIEREA OLTULUI

Reportaj de HORIA PĂTRAȘCU

...Duminică 9 iulie a.c., barajul hidrocentralei de la Rusănești-Olt arăta exact așa cum apare el în generic : adică masiv, calm, lipsit de agitația umană din cursul săptămînii, primind între largile sale brațe din beton apa Oltului — deviat prin forța oamenilor — lăsînd-o să curgă acum PRIN ea, și nu pe alături, un rîu al țării ce o ocolise temporar, tocmai pentru a-i da posibilitatea să se împlinească și să-și împlinească menirea: o jumătate de milion de tone ciment-greutate, mai exact 200 000 metri cubi așezați în straturi pînă la o înălțime de 41 metri — cam cît poate însemna asta socotit în zile-om, sau metri-suflet, sau idee-împlinire, sau acțiune-sacrificiu, sau VIAȚA pe metrul pătrat ?! — se înfățișau, maiestuos, privirii.

Cu numai cîteva zile în urmă — **mai exact joi, 6 iulie** — aici avusese loc o bătălie cumplită, o bătălie feroce, zgomotoasă și complicată pînă la delir, întrucît constructorii hidrocentralei de la Rusănești (acest CARGOU așezat pe Oltul care încă nu-i verificase stabilitatea și „plutirea"), urmau a da ultima probă **de foc**, poate cea mai grea !, a măiestriei și sudorii lor îngropate, alci, în pămînt, oțel și beton, de ani de zile... iar proba de foc, se dovedise a fi o probă **de apă !... A fost ultima lor** mare încercare : neliniștit și furios, mutat — pentru a treia oară — din propria-i matcă, Oltul avea să se izbească acum de cel din urmă obstacol, de data asta absolut nou pentru el : BARAJUL.

Am fost martorul acestui eveniment... DEVIEREA !

Miercuri, 5 iulie :

Am noroc : pleacă, din București, un autocar al echipei de filmare **„Aurul alb"** (producție artistică a Casei de Film nr. 4, film artistic de lung metraj, al cărui subiect este exact cel al devenirii pe o hidrocentrală — echipa a filmat în cursul anului trecut la Rusănești și Iacobeni, mai sînt de tras cîteva cadre de legătură înțeleg, acum se merge la Rusănești în acest scop, sînt invitat să facem drumul împreună și mă bucur : îl voi revedea pe prietenul meu, dr. ing. **Dumitru Nicodim,** șeful șantierului hidrocentralei de la Rusănești — de cîte ori îi întrebasem la telefon „cînd e DEVIEREA", îmi răspundea, laconic „lasă, te sun eu !"... ; reamintesc că despre acest om am mai scris, ultima oară apropo de revelionul petrecut împreună, fiindcă, ultimul, atunci cînd mi-a spus că va mai fi „un singur pas, greu — devierea !" — și i-am promis că voi fi de față, atîta doar că „devierea" asta se tot amîna, de la o săptămînă la alta !...). Nu-i nimic, îl voi face o surpriză... !

Echipa de filmare se cazează la T. Măgurele, apoi autocarul își continuă drumul, ajungem în Cîlieni (comuna invecinată hidrocentralei, la fel ca și Rusăneștiul — primarii celor două comune își disputa, pașnic, amiciția, interesul și sprijinul față de Nicodim ; se numesc : **Ion Ruță** și **Florea Voinea,** toți trei au rezolvat multe lucruri împreună și este absolut firesc : mulți dintre oamenii comunelor au lucrat, ba chiar și-au făcut și cîte o calificare pe șantierul hidrocentralei), regizorul și operatorul vor să facă o „recunoaștere" a locurilor de filmare dintr-a doua zi. Ajungem în Rusănești.

Reintîlnirea cu Mitică... „se pare că DEVIEREA va avea loc, de data asta, chiar mîine, joi !". Oare... ?!

Seara tîrziu, pe o bancă din fața unuia dintre blocurile coloniei muncitorești a șantierului, Aș mînji, dacă nu aș spune că s-au adus cîteva sticle de bere rece — de fapt: de ce aș **mînji ?!** Ba chiar îmi pare rău că n-am adus și eu cîteva, la urma urmei cei prezenți la acest soi de „priveghi" — căci s-a făcut întuneric, ce văd altceva în decursul unei zile decît flare, ciment, pămînt răscolit...?! Un fel de „priveghi" al patronilor lor gînduri, înmormîntate peste zi dacă au fost rezolvate, rămase valabile dacă nu și-au găsit încă îndeplinirea.. Este plăcut, dar nu știu de ce se simte o anumită încordare în replici, încă nu se știe dacă DEVIEREA va avea loc mîine, oamenii își vorbesc ușor scrîșnit, sau rid exagerat atunci cînd cineva citește dintr-o culegere semnată „Giga" și apărută prin 1921...:

La cuvîntul „ciment" final — nu mai ride nimeni, întunericul ne copleșește — trece printre blocuri un puști care aruncă în sus, prinzind apoi în gura deschisă și aruncînd din nou, spre a prinde, o minge de ping-pong — iată-l pe cîțiva dintre cei prezenți, în afara lui Nicodim : ing. **Gh. Barbu,** adjunct șef brigadă, în pantaloni scurți (tace) ; **Ispasa Vlad** (o „pușcoaică" cu voce tare, va face în noaptea asta 500 cuburi din beton pentru **estare,** fără ele nu s-ar fi putut face nimic a doua zi — trebuia să facă 1 000, dar Centrala a anunțat-o cu numai o zi înainte) ; ing. **Mihai Georgescu** (un tînăr slab, care va fi chemat prin telefon și ne va părăsi — chemările sînt retransmise de către nevestele coloniștilor, care stau aplecate la geamuri — femei obișnuite a-și „derania" bărbații numai atunci cînd e cazul) ; **Floricel Florian** (șef birou retribuții) ; **Alexandru Seba** (tehnician constructor, 39 ani — „vreți să vă spun ceva, ce să vă spun ?!), în șfîrșit : **Gheorghe Mitică** („voi fi ultimul om care va pleca de pe șantier !"), inspector de personal.

Se tace vorbind, și se vorbește în tăcere... S-a făcut tîrziu. Sau s-a făcut dimineață — cine mai știe ?! Nimeni nu are somn. Acest nesomn durează de zile, de săptămîni, de zile, de ore... de săptămîni, de zile... S-ar putea ca DEVIEREA să fie mîine. Adică astăzi ! Încă nu se știe : o astfel de operație, ca și pe front, nu se stabilește de trupele direct combatante — adică ostașii din prima linie — ci din spate, acolo unde se află **creierul** întregii operații : în cazul nostru, Slatina, Direcția Antreprizei de Construcții Hidroenergetice Olt Inferior.

Joi, 6 iulie :

Baraca conducerii șantierului, biroul lui Nicodim, ora 7,10. Între receptoarele a două telefoane și un „walkie-talkie" așezat pe birou, alături de el, inginerul primește și dă dispoziții, între toate astea mai și vorbind cu diverși oameni ai șantierului care intră aici direct, întrucît — am mai scris într-un reportaj anterior — a desființat intrarea „pe la secretariat", practicînd o ușă de acces direct de pe coridorul central al barăcii. Replici, notate în fugă : „Nu avem încă motorina !"; „Trimiteți 500 mc cherestea, pentru oameni și niște becuri, pentru dragina pășitoare !", „Zice-se că astăzi... Încă nu știm sigur, puneți, oricum, cantina la punct. Dacă nu astăzi, va fi mîine... !" ; „Da, lumea este mobilizată pentru **astăzi,** dar nu ni s-a trimis încă motorina !"; „Mergeți la Frunzaru, trebuie să luați de acolo două barăci... poftim ?! Ai, aici, 20 de kilograme de motorină"; „Sînt Nicodim, bună dimineața... mai e nevoie de un periodic ? Bun, vine acolo"; „342 — sînt trei-patru-ZERO, RECEPȚIE !"; „În ce meserie ?!... Da, fierar-betonist... o calificare este și ala, că trebuie să fii calificat !... Să se apuce de o muncă mai întîi, apoi se va califica, la virsta asta ! Bine, să trăiți !"; „Da, se pare că **astăzi va fi** ; dar o facem pe bază nervoasă... ha-ha !"; „Tovarășe Nicodim, m-au anunțat că sînt repartizat la Severin... sau nu cunoașteți ? — Ați vorbit cu Barbu ? — Nu ! — Ei, atunci vorbiți cu Barbu ! — ...că ies și eu la pensie, mai am 5 luni ! — Vorbiți cu Barbu, se rezolvă !"; „Sînt trei-patru-ZERO, RECEPȚIE... Te poți lipsi, astăzi, de mașina ala ?... Să văd, dacă îmi vine motorina ! Am apelat la una dintre mașinile echipei de filmare.. da, sînt la noi, au inclus DEVIEREA în scenariul filmului ăla... cum naiba-i spune ?! Încearcă să mă ajuți !"; Sînt trei-patru-ZERO, RECEPȚIE !... Lumea este mobilizată, da.. Nu știu ce o să vadă, probabil că asta : Faceți măcar o cursă, să-i încurajăm !... Da, am trimis două periducuri la betonită. Vine, sau nu, motorina ?!..."; „Dom'șef, ăăă... știți, am și eu nuntă-n familie, poimîine, și tocmai acu'm-au...!?" ; „Vorbiți cu Slatina, tovarășe Nicodim !... (dar nu se vorbește cu Slatina, se la telefon :)... La tov. director Sandu ! Sau dați-mi **aprovizionarea,** tov. Chercîu este ?!... Da. aștept. Ce vrei, dumneata ?!"; „Dom'șef, vă mulțumesc, vă mulțumesc eum nu vă-nchipuiți !"... etc.

Ora 8.31 : dă buzna inginerul **șef al antreprizei, Mircea Saftencu : „A plecat motorina ! 40 de tone !** Trebuie să sosească prima cisternă, cu douăzeci... Va urma a doua !". În lipsa „Bucegilor", fumează țigări „TOP"

„Sînt trei-patru-ZERO, RECEPȚIE !... Da, ați auzit bine: DEVIEREA are loc **ASTĂZI !... Terminat".**

...Părăsesc biroul, plecăm cu toții pe șantier, adică la baraj și, din acest moment, voi fi singur printre toți cei lalți — sute și sute de oameni ai muncii, specialiști, invitați, cineaști (în cursul după-amiezei va sosi și o echipă de la studioul de filme, documentare de data asta, „AL. SAHIA"), simpli spectatori ai evenimentului. Voi fi singur, cu gîndurile mele, copleșit de imagini și căldură — de căldura nu atît a soarelui ăsta năprasnic, cît de cea ascunsă în privirile celor ce au trudit și s-au format aci : experiență nepereche, materializată într-un obiectiv... alb și minuscul. Punct alb — și minuscul — dar pe care, cel ce călătoresc dinspre București către vestul țării, îl pot deja remarca, distinct, acolo jos, la cîteva mii de metri — **din avion !**

. . . . . .

...Prima imagine a șantierului este consternantă : în soarele absolut potopitor și în mirosul acela de praf **al pămîntului săpat** și împrăștiat de deplasările utilajelor („miros" asupra căruia voi mai reveni !), văzută de sus de la înălțimea barajului, viitoarea albie a Oltului pare un platou bătătorit, din nisip galben-gri, pe care se mișcă niște furnici, niște puncte minuscule : nu poți face distincția care dintre ele sînt oameni, și care mașini !... Doar cele două uriașe brațe ale taluzului — albe, perfect cadrilate prin dungi din smoală, precum o imensă tablă de șah, pierzindu-se în zare, către amonte, la kilometri — îți pot contura, deocamdată extrem de vag, cantitate de apă se va aduna aici — încercînd tăria din beton a hidrocentralei ; ce FORȚĂ va veni să apese, controlată de OM, în picioarele perpendiculare ale înaltei construcții pe care mă aflu.

M-aș fi așteptat la o agitație, la o bulversare de oameni, la un zgomot infernal, la comenzi răcnite, la mașini pleznd sau venind în trombă — nimic din toate acestea !... Un fel de liniște parcă sever calculată ; niște mișcări, ale unora, ce, privite de aici, de sus, par realizate cu încetinitorul, ca într-un film... (apropo : operatorii filmului artistic și-au instalat aparatele și... așteaptă !). Mă așteptam la un fel de **simfonie,** și mă trezesc în plin... **studiu pentru, eventual, o vioară !** Probabil că „simfonia" e acolo jos, în amonte, la sol. Zăresc un om urcînd taluzul abrupt, drept și cel sting, simultan, buldozere au început să împingă pămînt, în apă, sufocînd-o ; autobasculante, venind periculos în „marșalier" pînă la buza malurilor mereu mai strîmte, au lăsat să cadă mari blocuri cubice din ciment (plescăitul acela, demențial !), fortînd închiderea ; ore în șir, buldozere și autobasculante — ajungînd uneori în condiții de echilibru incredibile ! — au „sufocat" Oltul care, furios și totodată nepuncios, s-a așternut, încet, parcă pipăind cu apă nouă ce-l așteptă... a început să alunece către baraj ; pe malul drept, a făcut **treaba asta Grigore Mitrache,** maistru constructor — pe cel sting au fost doi : ing. **Mihai Boca** și **subing. Florin Doncea,** împreună cu oamenii lor, firește. Cînd cele două maluri s-au unit — și cînd dragul nostru Olt, parcă plictisit de atîta rezistență — a început să-și înțeleagă noua matcă, întinzîndu-se către hidrocentrală, moale și aparent indiferent, ca o pată de cositor topit la poarta cosmice — cineva, un tînăr buldozerist, a trecut, **chiuind mai tare ca motorul,** peste cele două maluri acum unite. **Nimeni** nu i-a putut afla numele... !

DOI : ...în exact același timp, către aval și din motive independente de voința constructorilor, etanșeizarea centralei electrice ascunsă sub cimentul barajului **nu fusese încheiată** (am aflat apoi că unui inginer **Dordea,** porecilit „iepurașul", i-a venit să plîngă văzînd că se închide DEVIEREA și ei nu sînt gata — exista pericolul unei inimenite inundări). Și iată cum, în aval de unde oamenii munciseră să „distrugă" cursul Oltului, împingîndu-l mai la o parte, se ridica acum un alt mal, un dig — destinat să-i **opreacă** noul curs, cel puțin partial ; ing. dr. Dumitru Nicodim a făcut asta pe propria-i răspundere, iar dacă malul în cauză a fost ridicat într-un timp record (față de un maxim zilnic de 11.000 m.c. în ridicarea malurilor, atît cît dovedise șantierul pe parcursul existenței sale — în acest caz oameni precum **Marin Pațachia** sau **Oprea Popa,** ambii buldozeriști, au realizat 33.000 m.c. umplutură !).

Și nu s-a întîmplat nimic... (l-am întrebat, ulterior, pe Nicodim, ce s-ar fi întîmplat, totuși, dacă s-ar fi inundat centrala ; mi-a răspuns, zîmbind, fără o vorbă, încrucișîndu-și brațele în față, cu închieturile mîinilor strînse). A doua zi malul ăsta improvizat era luat de ape...

TREI : ...către seară, l-am văzut pe Dumitru Nicodim, singur — mă aflam undeva în spatele său — privind **una dintre porțile** hidrocentralei, în picioare și cu mîinile la spate, cu nasul aproape lipit de grilajul metalic de protecție (mai cît o catedrală. Părea o statuie, cu singura diferență că în statuia asta bătea o inimă, gata să-i spargă pieptul : descoperise o fisură, undeva... imensele porți din fier rabatabile îngrămădiseră jos, la bază, sub imensa lor greutate, rumeguș și sîrmă, resturi de construcție, blocînd aceeași blestemată etanșeitate ce, în condițiile unei astfel de lucrări, poate compromite totul... **Observase** însă, la timp, acest amănunt și, acum, un om cu o găleată cu ciment, strecurindu-se pe burtă și în apa ce creștea, scormonind cu mîna și lipind cu ciment de compoziție specială, făcea să dispară pericolul însumat în cei (nu veți crede, firește !) cîțiva centimetri lipsă... ! Omul se va numi, pe rînd, **Florea Mihai, Marin Bocai** și **Stan Vaicăr.** Iar Nicodim va mărturisi, public, a doua zi, în fața unor autorități prezente aici, la DEVIEREA și cu care s-a conlucrat în permanență (precum : dr. ing. **Lucian Lefter,** director ISPH București ; ing. **Dorin Pascu,** șef proiect Complex pentru amenajarea Oltului inferior ; ing. **Eugen Pena,** director al Uzinei electrice Slatina ; ing. **Ilie Mircea,** director Antreprizei energo-montaj Olt inferior, etc.), că ziua asta, de joi, a fost **„cea mai grea zi din viața lui !"**

...Ora 22,30 : la complexul din incinta coloniei, autoduba cu nr. „31-OT-6571" descarcă 2.520 de bucăți de pîine proaspătă, fierbinte, adusă pentru muncitori de la Corabia. Cumpăr una, îi rup colțul, mușc, mestec, mîncul îmi arde gingia iar parfumul pîinii mă trimite într-o stare de beatitudine deloc departe și mai ales aici : **sînt acasă !**

Vineri 7, simbătă 8 iulie a.c. : ore dintre cele mai diverse :

...am reușit să atipesc — cred ! ? — cîteva ore, spre deosebire de Nicodim, care a sosit astăzi, vineri, pe la cinci, sau șase, a mormăit ceva și s-a aruncat, îmbrăcat, în pat, cu fața în jos... !

La ora 7 este treaz. Îl simt că dă să plece, nu vrea să mă trezească și realizez, cumva cu durere : sînt un „martor" totuși, nu sînt **implicat** în tot ceea ce s-a petrecut și, mai ales, se va petrece aici. Totuși !

Primul drum : **barajul.** Apa a pătruns prin el, se scurge în valuri către aval. De sus, de pe înălțimea construcției (și iarăși mi se stringe stomacul, fir'ar al dracului de vertij !), privesc oglinda apei — ce ieri nu fusese ! — adîncă, tulbure, maro-verzuie : plonjează în ea pescărușii, izbesc violent oglinda pentru a se înălța apoi către cer, bătînd greu din aripi și cu ceva, indefinit, în ciocurile ușor desfăcute.

Mirosuri altfel, acum : mirosuri a baltă, a apă, sau a mare... cum vreți s-o luați ! Dar nu mai e mirosul ăla de pămînt prăfuit, încins, ce mi-a intrat parcă în porți, nu cu mult timp înainte... Apele Oltului se așternu — oglindă — sub mine ; din nou oameni puțini, surprinzător de puțini, încerc să leg o conversație cu un tip cărunt, în salopetă, cu vesnica și oarecum carahioasa cască de protecție din plastic pe cap, îl întreb dacă apa asta va mai crește, astăzi (și descopăr, nu fără o reciprocă și amuzantă surpriză, că este „nea Ilie", binecunoscut actor al Teatrului Național din Craiova, care joacă în filmul ăsta, ce se trage aici, în zonă)... Privim împreună NOUL peisaj și este frumos **ceea ce vedem : poți spune mai mult decît atît ? !**

Pe sub noi Oltul se scurge agale, peste o lună apele sale — de-acum obișnuite cu noua albie — vor pune în funcțiune în cîteva zile (de 23 August exact), privesc oglinda apei — ce ieri nu fusese ! — adîncă, tulbure, maro-verzuie : plonjează în ea pescărușii, izbesc violent oglinda pentru a se înălța apoi către cer, bătînd greu din aripi și cu ceva, indefinit, în ciocurile ușor desfăcute.

Mirosuri altfel, acum : mirosuri a baltă, a apă, sau a mare... cum vreți s-o luați ! Dar nu mai e mirosul ăla de pămînt prăfuit, încins, ce mi-a intrat parcă în porți, nu cu mult timp înainte... Apele Oltului se așternu — oglindă — sub mine ; din nou oameni puțini, surprinzător de puțini, încerc să leg o conversație cu un tip cărunt, în salopetă, cu vesnica și oarecum carahioasa cască de protecție din plastic pe cap, îl întreb dacă apa asta va mai crește, astăzi (și descopăr, nu fără o reciprocă și amuzantă surpriză, că este „nea Ilie", binecunoscut actor al Teatrului Național din Craiova, care joacă în filmul ăsta, ce se trage aici, în zonă)... Privim împreună NOUL peisaj și este frumos **ceea ce vedem : poți spune mai mult decît atît ? !**

Pe sub noi Oltul se scurge agale, peste o lună apele sale — de-acum obișnuite cu noua albie — vor pune în funcțiune în cîteva zile (de 23 August exact), privesc oglinda apei — ce ieri nu fusese ! — adîncă, tulbure, maro-verzuie : plonjează în ea pescărușii, izbesc violent oglinda pentru a se înălța apoi către cer, bătînd greu din aripi și cu ceva, indefinit, în ciocurile ușor desfăcute.

Mirosuri altfel, acum : mirosuri a baltă, a apă, sau a mare... cum vreți s-o luați ! Dar nu mai e mirosul ăla de pămînt prăfuit, încins, ce mi-a intrat parcă în porți, nu cu mult timp înainte... Apele Oltului se așternu — oglindă — sub mine ; din nou oameni puțini, surprinzător de puțini, încerc să leg o conversație cu un tip cărunt, în salopetă, cu vesnica și oarecum carahioasa cască de protecție din plastic pe cap, îl întreb dacă apa asta va mai crește, astăzi (și descopăr, nu fără o reciprocă și amuzantă surpriză, că este „nea Ilie", binecunoscut actor al Teatrului Național din Craiova, care joacă în filmul ăsta, ce se trage aici, în zonă)... Privim împreună NOUL peisaj și este frumos **ceea ce vedem : poți spune mai mult decît atît ? !**

Pe sub noi Oltul se scurge agale, peste o lună apele sale — de-acum obișnuite cu noua albie — vor pune în funcțiune în cîteva zile (de 23 August exact), privesc oglinda apei — ce ieri nu fusese ! — adîncă, tulbure, maro-verzuie : plonjează în ea pescărușii, izbesc violent oglinda pentru a se înălța apoi către cer, bătînd greu din aripi și cu ceva, indefinit, în ciocurile ușor desfăcute.

Mirosuri altfel, acum : mirosuri a baltă, a apă, sau a mare... cum vreți s-o luați ! Dar nu mai e mirosul ăla de pămînt prăfuit, încins, ce mi-a intrat parcă în porți, nu cu mult timp înainte... Apele Oltului se așternu — oglindă — sub mine ; din nou oameni puțini, surprinzător de puțini, încerc să leg o conversație cu un tip cărunt, în salopetă, cu vesnica și oarecum carahioasa cască de protecție din plastic pe cap, îl întreb dacă apa asta va mai crește, astăzi (și descopăr, nu fără o reciprocă și amuzantă surpriză, că este „nea Ilie", binecunoscut actor al Teatrului Național din Craiova, care joacă în filmul ăsta, ce se trage aici, în zonă)... Privim împreună NOUL peisaj și este frumos **ceea ce vedem : poți spune mai mult decît atît ? !**

Pe sub noi Oltul se scurge agale, peste o lună apele sale — de-acum obișnuite cu noua albie — vor pune în funcțiune în cîteva zile (de 23 August exact), privesc oglinda apei — ce ieri nu fusese ! — adîncă, tulbure, maro-verzuie : plonjează în ea pescărușii, izbesc violent oglinda pentru a se înălța apoi către cer, bătînd greu din aripi și cu ceva, indefinit, în ciocurile ușor desfăcute.

Mirosuri altfel, acum : mirosuri a baltă, a apă, sau a mare... cum vreți s-o luați ! Dar nu mai e mirosul ăla de pămînt prăfuit, încins, ce mi-a intrat parcă în porți, nu cu mult timp înainte... Apele Oltului se așternu — oglindă — sub mine ; din nou oameni puțini, surprinzător de puțini, încerc să leg o conversație cu un tip cărunt, în salopetă, cu vesnica și oarecum carahioasa cască de protecție din plastic pe cap, îl întreb dacă apa asta va mai crește, astăzi (și descopăr, nu fără o reciprocă și amuzantă surpriză, că este „nea Ilie", binecunoscut actor al Teatrului Național din Craiova, care joacă în filmul ăsta, ce se trage aici, în zonă)... Privim împreună NOUL peisaj și este frumos **ceea ce vedem : poți spune mai mult decît atît ? !**

Pe sub noi Oltul se scurge agale, peste o lună apele sale — de-acum obișnuite cu noua albie — vor pune în funcțiune în cîteva zile (de 23 August exact), replicile pot fi atribuite oricăruia dintre cei doi).

...În fața blocului „B.C.A.-26", pe o bancă, șimbătă, tîrziu în după-amiază : o fetiță superbă, într-o rochie albă cu dungi portocalii. Și ea face parte din șantierul Rusănești. Trebuie să aibă vreo șase-șapte ani, o întreb cum o cheamă ; îmi zîmbește oarecum timid dar nu-mi răspunde — este clar : sînt un străin ! Sosește Nicodim, împreună cu mulți dintre cei pe care i-am cunoscut pe parcursul acestor zile, sînt invitat, împreună cu membrii echipei de filmare, la cantină — unde are loc un fel de festin : roșii scoase proaspete din grădina gospodăriei de **șantier, boviză,** ceva carne, puțină țuică, multă apă minerală și mai ales mult „bricfor" (o inițiativă a morarului din Rusănești, pre numele său **Vasile Morara,** și care este de părere că, în îmbutelierea acestei licori, dacă vrei să fie bună, „trebuie să faci economie la sifon — nu la esență !").

Duminică, 9 iulie, ora 9,00 :

...Echipa de filmare **„Aurul alb"** vine să-și ia rămas bun de la conducerea șantierului unde a „tras" zeci de mii de metri de peliculă ; s-ar părea că filmul va fi prezentat la Festivalul de la Costinești — oricum, eu unul mă voi întoarce la București cu autocarul lor, cel cu care am și sosit alci de altfel.

Aș dori să imprim pe pelicula propriului meu aparat fotografic cîteva cadre, dar nu mai am film ; mi se propune să-mi dea eu, echipa, un negativ — și chiar mi se dă (atîta doar că, voi observa mai tîrziu, este negativ-color !, cu care nu am ce face). Rămîn, așadar, cu o lipsă în finalul fotoreportajului pe care mi l-am propus a face despre DEVIEREE... Prietenul meu, dr. ing. Dumitru Nicodim va pleca, în curînd... și-a îndeplinit aici misiunea. Va urma — ce ? ! Timp de ani de zile am fost, periodic firește, martor a tot ce s-a întîmplat pe acest șantier... să-i spun „tristețe" sentimentului ce mă apasă, acum, neavînd un FINAL anume la aceste rînduri... ? !

. . . . . .

Ba, iată, am finalul : înainte de a urca în autocar — înconjurat de strîngeri de mîini, zîmbete de circumstanță, replici neutre — zăresc, sosind pe șoseaua șantierului din pietriș bătătorit, un om : un virstnic, purtînd de ghidon o bicicletă, de acesta din urmă atîrnînd o servietă veche, din piele. Îl întîmpină un altul și, în timp ce șoferul autocarului cu inscripția **„Ramenifilm"** ambalează motorul, îi aud pe cei doi :

„De unde vii, Toadere... ? !"

„De unde să vin... ? ! De dincolo !"

„Ai trecut **pe baraj ? !... Ai** fost, mă, sus, pe el — **l-ai** văzut ? !"

„Da' cum... ? !"

Vitrina artelor

Teatru

Cîntec de lebădă

Un rol bun realizează actrița Olga Sîrbu în piesa lui Aldo Nicolaj, la Teatrul Dramatic Baia Mare. Este un rol de final de carieră, cantitatea de suflet și străduințe fiind tocmai de aceea apreciabile. Ar fi de urmărit mai atent asemenea întîmplări la teatrele din provincie, fiindcă, de fiecare dată, se înregistrează creații de excepție. Să amintim doar pe clujeanca Silvia Ghelan cu o remarcabilă creație în *Livada cu vișini* de la Tîrgu Mureș (în regia excepțională a lui Harag ce se pregătea să plece în neființă) sau excelentul Salieri al lui Ion Miinea în *Amadeusul* de la Oradea. Și acum, Olga Sîrbu, o actriță mai puțin răsfățată de critică și de public, într-un foarte bine făcut personaj din *Fluturi...* *Fluturi...* Piesa e simplă, civică și discutabilă. Edda, o femeie în vîrstă, care și-a ratat viața datorită faptului că a cerut prea mult de la ea și a respins ceea ce i s-a oferit, duce o existență în iluzia fostelor ei aventuri galante dintr-o inexistență înaltă societate și e cvasi-fericită în iluzia ei. Apare însă un tînăr care se dovedește a fi chiar fiul ei, părăsit imediat după naștere. Dialogul celor doi este prea crud și vom obiecta piesei că, în modul în care fiul îi distruge mamei sale (totuși) tot eșafodajul utopiei se înregistrează un fel de crimă. Bineînțeles s-a scontat pe efectul „tare", pe conflictul răzbunător și pe contrastul cel mai puternic. Numai că din punctul de vedere al teatralității chiar această situație condamnabilă permite dispunerea actorilor într-o maximă tensiune interpretativă. Piesa este dominată în exclusivitate de Edda, pe care Olga Sîrbu o intruchipează cu finețe, cu fantezie, cu diversitate în ton și mișcare. E cochetă („pînă la moarte", cum ar desena Goya), nebunatică, frivolă și vag ridiculă în momentele de exaltare a memoriei și dramatică, umilă și înduioșătoare în cele ale judecății (de apoi) la care o supune fiul ei. Joacă fără reproș, chiar dacă după niște canoane care astăzi sînt ocolite pe nedrept, face teatru cu dăruire exemplară și cu un efort fizic și psihic înalt. De altfel rolul i se potrivește de minune, fapt sesizat de regizorul Cristian Ioan (de la Satu Mare). Acesta a fost inspirat, în privința distribuirii rolurilor. În acest sens este de semnalat modul respectuos în care doi tineri și talentați actori ai teatrului înțeleg să servească rolului interpretat de Olga Sîrbu, Dan Aștilean (Elic, fiul vindicativ) nu face exces de personalitatea sa deja conturată pentru a nu incomoda desfășurarea protagonistei. Cu toate acestea își îndeplinește misiunea scenică cu acuratețe și sobrietate. La fel, Cerasela Stan e impecabilă în rolul Foca, o servantă cinică, aspră, realizînd un contrast exact față cu romantismul desuet și șifonat al Eddei.

Nu are rost să insistăm asupra sensurilor piesei, complicate de altfel, vizînd singurătatea umană, ticăloșia generală etc. Însuși regizorul nu le-a urmărit cu insistență. A organizat doar contrastele amintite, a cîntărit dramul de afectivitate ce se cuvenea fiecărui personaj, lăsîndu-le pe acestea să se exprime, într-un decor sumar, vetust și semnificativ (Florin Harasim). Mina regiei se simte, așadar, dar nici ea nu urmărește să suprime ceva din creația protagonistei. Totul decurge astfel ca într-un medalion, în care ceilalți factori ai spectacolului par a fi invitați de actrița în cauză la o discuție despre cum s-ar mai putea rata o dată o viață ratată. În ciuda subiectului tragic, efectul scenic este mai degrabă cald, agreabil.

VALENTIN TAȘCU ■

Plastică

În registrul reveriei

Pictorul timișorean **Diodor Dure** s-a născut în anul 1926, la Lugoj. S-a format ca artist la Școala de arte decorative, cu Iuliu Podlipny și Catul Bogdan, iar expozițiile, care-i marchează biografia — cu excepția unei prezențe, ca autor de acuarele, în Capitală, în 1964 — sînt toate locale. A participat, bineînțeles, la Saloane și la manifestările cu caracter național din București, la alte cîteva selecții „interjudețene", dar ar fi exagerat să afirmăm că toate acestea i-ar fi asigurat notorietatea. Numele său atît de interesant, nume de alint și de baladă, circulă, nu însă și ideea operei, care se consumă discret, cu arderi mocnite. Expoziția cu caracter retrospectiv de la Dalles ne înfățișează un pictor definit în întregime în registrul reveriei. Ciudat rămîne oricum faptul că reveriile la natură ale lui Diodor Dure se petrec pe pînze mari și foarte mari, dimensiuni cu care ne-a obișnuit îndeosebi pictura monumentală cu personaje. Se înțelege că paradoxul e accentuat de absența, în genere, a elementului uman. Cînd omul apare, se topește în natură, e și el prilej de contemplație senină și castă. Din reproduceri, n-ai putea bănui în nici un chip suprafețele pe care se petrec suavele trăiri ale bănățeanului. Chiar și acuarelele, abia însemnate de culoare, sînt ample, tăcute și cețoase.

Una dintre cele mai răspîndite prejudecăți e că pictura trebuie cunoscută „de la distanță", iar cea modernă îndeosebi. Pictura poate fi cunoscută în mai multe feluri și cu o sumedenie de rațiuni, astfel că fiecare ar impune o anume distanță față de obiectivul cercetat. Dat fiind dimensiunile tablourilor și specificul pensulației, vederile panoramice ale unor peisaje sărace și însingurate semnate de Diodor Dure nu trădează aproape nimic din farmecul lirismului lor, dacă nu sînt privite de departe ori, mai bine zis, de la acea depărtare de unde imaginea începe să semnifice. E o chestiune de cifre optimă a cîmpului, operațiune care pretinde timp, adică adaptare la datele specifice, unice, am putea spune, ale momentului, și o revizuire a afectivității. Un orășean, care nu mai recunoaște în natură decît peisajul ce i-l oferă ca pe o conservă plină de condimente, prospectul turistic și fotografia color, reacționează cu greutate și prudență la vastitatea copleșită de visare a unei „ierni" de Diodor Dure. E limpede, pictura sa nu-i pentru grăbiți, nici pentru cei care, prea saturați de experiențe plastice la zi, merg în galerii, nu să descopere un tip de spiritualitate, ci să recunoască o afiliere estetică.

Nu-i mai puțin adevărat că o circulație mai intensă a compozițiilor timișoreanului le-ar fi revizuit, printr-un control susținut al opiniei publicului, condiția tehnică, de obiecte de artă. Fiindcă e păcat ca o expoziție, destinată a consacra un meșter de tot interesul, să aibă o prezentare atît de modestă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Film

Flori de gheață

Doi relativ tineri, un „el" și o „ea", ambii căsătoriți dar nu și unul cu altul, nimeresc absolut întîmplător într-o casă de munte izolată de viscol — un fel de cabană sui-generis — în preajma Anului Nou. Gazda (stupefiantă în acest rol de compoziție actrița Ileana Predescu !), trăind din, și înconjurată de obiectele ce au aparținut soțului decedat, (acel „dumnealui" fără nume, ce revine ca un laitmotiv pe întreg parcursul filmului), trăind din amintiri cu alte cuvinte, în profunda ei omenie și cu un bun simț deloc ostentativ, se străduiește să facă, în măsura în care poate, cît mai agreabil acest sejur neașteptat al celor doi. Între care se va naște o firească, frumoasă și în același timp imposibilă idilă... Această clasică *unitate* (de loc, timp și acțiune), stă la baza scenariului semnat de Costache Ciobotaru și Anghel Mora, după o idee de Dumitru Trancă, scenariu transpus pe marele ecran de către regizorul Anghel Mora : filmul „*FLORI DE GHEAȚĂ*", produs de către Casa de Filme Unu.

Idila celor doi eroi principali (încă o dată fascinant în rol Ovidiu Iuliu Moldovan, căruia cu grație și sensibilitate îi dă replica Anda Onesa), se instalează încă de la început, și mai ales vrînd nevrînd, pe schema „triunghiului" conjugal posibil. Pe această schemă s-au făcut nu sute, ci mii de filme — mai întotdeauna finalul fiind tragic, dacă nu cel puțin amar și asta în mod logic : o căsnicie destrămată datorită unei noi iubiri a uneia dintre parteneri — oricît de sublimă și înălțătoare ar fi această iubire — nu poate ocoli prețul ce trebuie plătit pentru tocmai destrămarea aceea, a legăturii inițiale, cu tot ce înseamnă ea : derută, durere, minciună, fals, ipocrizie. Prețul acesta este întotdeauna cumplit — chiar dacă, în unele cazuri, scăzut printr-o undă de singulară și egoistă fericire... Or, tocmai aici filmul lui Anghel Mora — unul dintre cele mai frumoase filme de dragoste pe care ni le-a dat cinematografia noastră contemporană ! — izbutește ca, perfect logic și ocolind cu îndeminare melodrama — să ne dea o lecție de comportament civic, aducînd în prim plan nu „frumusețea eroilor", ci însăși „frumusețea" dragostei de care ei sînt capabili : o dragoste sortită eșecului, dar matură, deschisă, autentică și caldă — atît de deschisă și de caldă încît găsește în ea însăși puterea de a refuza compromisul sau căderea în inevitabila, altfel, singurătate... !

Iubirea celor doi este atît de curată și profundă încît, în final, reîntîlnirea lor întîmplătoare în mediul lor social *normal*, și nu în singurătatea cabanei, devine nu numai o simplă reîntîlnire, banală sau în mod normal jenantă — ci o împlinire, în adevăratul înțeles al cuvîntului : tăria și frumusețea lor morală se va manifesta *abia acum* pe deplin.

Filmul lui Mora obligă la meditație, spectatorul nu poate ieși din sală indiferent. Erotismul său discret și direct — pentru că *este* un film erotic, în sensul bun al cuvîntului ! — ocolind „pudoarea" de circumstanță și care mai jenează încă în unele dintre peliculele noastre ! — dă un plus de autenticitate poveștii, de frumusețe pe plan estetic. Iar profesionalismul întregii echipe (dintre membrii căreia unii se află, practic, la debutul în filmul artistic de lung metraj), este atît de evident încît o vom menționa în bloc, și la urmă doar pentru faptul că spațiul cît și structura acestei cronici nu ne-a permis să o facem altfel : imaginea — Basarab Smărăndescu ; decoruri — arh. Andreea Hasnaș ; muzica Adrian Enescu ; sunetul — ing. Silviu Camil ; costume — Viorica Petrovici ; montaj — Melania Oproiu.

HORIA PĂTRAȘCU ■

P.S. — Într-un film atît de frumos, de nuanțat, conținînd nu numai aluzii de valoare perfect încadrate în subiect (precum acea aluzie la „Hamlet" — „să dormi, să visezi..." al Andei Onesa, în racord direct cu chipul într-adevăr, și atunci, hamletian al lui Ovidiu Iuliu Moldovanț, sau detalii de un profund realism, un fleac — chiar și *unul singur !* — scăpat din atenția regiei, iată, poate strica ; este vorba de scena operației : un chirurg *nu fa el*, de pe etajera de lucru, bisturiul — acesta *i se așază* în palmă, și încă izbindu-se cu putere, de către o asistentă ! Este o observație colegială aceasta, din punct de vedere obiectiv. Sau invers.

Legendă și adevăr

Mai apăsat decît în secțiunile dedicate unor filme străine, cea pe care Tudor Caranfil o consacră filmului **Independența României** în volumul „În căutarea filmului pierdut" dă curs demersului polemic. Obiectul : „Legendele care ar circula în lucrările consacrate istoriei cinematografiei naționale. Mobilizat de ambiția de a „deschide spectaculos orizonturi inedite, infirmînd concluzii ce păreau definitiv stratificate" (!!), autorul reușește, dacă ar fi să dăm credit unora dintre recenziile apărute, să „răstoarne teoriile de pînă acum privind autorul acestui film de pionierat produs în 1912, demolează cu vădită plăcere legenda cineastului Grigore Brezeanu, căruia i s-a atribuit pînă acum regia peliculei.

Neavînd ca obiect nici „crearea", nici „demolarea" de legende, istoria cinematografiei naționale, ca disciplină științifică, s-a străduit pe parcursul ultimelor decenii să depisteze și să-și descifreze sursele, să stabilească dimensiunea și parametrii filmografiei și patrimoniului cinematografic național (inclusiv prin stabilirea genericelor filmelor vechi românești), să clarifice contribuții controversate sau neclare la realizarea acestora. Așa s-a procedat și în cazul regizorului Grigore Brezeanu și al producătorului Leon Popescu, figuri cu adevărat legendare ale pionieratului cinematografiei din țara noastră. A-i „demitiza" așa cum se străduiește acum T.C. — și asta numai pentru a reliefa în exclusivitate contribuția lui Aristide Demetriade la producția cinematografică românească a anilor 1911—1913 — este o operație care are puțin a face cu studiul istoriei. Pentru a o realiza, trebuie să ignori voit **o serie** de evidențe : și faptul că încă în iulie 1911, **cu mai bine de un an înainte de premiera** filmului **Independența României**, de numele tînărului regizor al Teatrului Național, Grigore Brezeanu se lega inițiativa realizării filmului ; că, deși îndeobște Brezeanu nu a fost explicit numit „realizator" sau „regizor" al acestui film, el este constant considerat — în toate sursele de epocă — principal răspunzător de reușita realizării ; că niciodată Aristide Demetriade, a cărui contribuție hotărîtoare la realizarea filmului (atît ca scenarist cît și ca regizor) este pe deplin dovedită acum, ori altcineva dintre cei ce au colaborat la acest film și care au supraviețuit mult timp după moartea prematură a lui Grigore Brezeanu (survenită în 1919) — Nottara, Ion Brezeanu, Toneanu — nu și-au atribuit vreun merit într-o acțiune pe care, într-un glas cu toți contemporanii și urmașii, **o considerau opera lui Grigore Brezeanu și a lui Leon Popescu.** „Euristica" de la care se reclamă T.C. este o știință străină și de pripeală și de exagerările subiective și de ipoteze hazardate. „De „euristică" și de „acribie documentară" ține oare hiperbolizarea **mapei** de documente rămase de la Ar. Demetriade, pînă la dimensiunile fanteziste ale unui bogat „corpus de documente" ? Despre ce fel de pasiune pentru document poate fi vorba, acolo unde, în peste o sută de pagini tipărite, autorul nu comunică nici un alt document de arhivă în afara celor care i-au fost puse la dispoziție de terți sau de care la cunoștință din lucrările acestora ? Mai mult !... Despre ce seriozitate în studiul documentelor poate fi vorba, cînd însuși elementul fundamental al raționamentului lui T.C., în virtutea căruia este integral pusă sub semnul îndoielii contribuția scenaristică și regizorală a lui Grigore Brezeanu, îl constituie atribuirea **fără nici o probă** a paternității „caietului vișiniu" (variantă de scenariu a **Independenței României**) lui... Petre Liciu ? În prima redactare a textului referitor la „Misterul caietului vișiniu" — cea publicată de T.C. în revista **Cinema** — autorul lăsa pe seama experților proba acestei paternități („sub rezerva unui viitor examen grafologic calificat", scria el atunci. Ulterior, T.C. se mulțumește cu escamotarea problemei, considerînd îndeajuns propriul diagnostic. Ce se va alege însă din toată speculația sa, din toate fantasmele despre Liciu bolnav pe moarte, scriind scenariul la **Independența României**, cînd cu cerneală, cînd cu creion, dacă expertiza grafologică **competentă** probează că scrisul din „caietul vișiniu" îi aparține lui... Grigore Brezeanu ?! Își va modifica tot atît de radical poziția T. Caranfil, precum a făcut-o în interval de numai cîțiva ani, de la paginile ditirambice consacrate omagierii lui Brezeanu din 1982 la cele dedicate în 1988 „demolării" legendei aceluiași cineast ?!... Pentru că înainte de „a demola" **legenda** lui Grigore Brezeanu, creator de geniu precoce și omnipotent, nimeni altul decît T.C. este cel care a dezvoltat-o în paginile cărții sale de acum cîțiva ani, cu același aplomb și elocință, cu aceleași pretenții de a face lumină în zonele „obscure" ale istoriei cinematografiei naționale.

Incursiunea în teritoriul arhivistic, contactul direct cu documentul pe care l l-a prilejuit lui T.C. accesul la moștenirea documentară a marelui artist Aristide Demetriade (în cuprinsul cărela Ionuț Niculescu și Tantzi Demetriade-Ștefan identificaseră deja nu numai scenariul filmului **Independența României**, ci și o seamă de alte materiale privind activitatea de cineast în care a fost antrenat în anii 1911—1913 cunoscutul om de teatru) a constituit probabil pentru autorul de „microromane" cinematografice, T.C. amorsa unei anume stări de spirit ce se traduce în străduința obstinată de „a pune la punct" istoria cinematografiei naționale, de a-i pune la punct pe toți cei care i se consacră. Nu este locul aici să examinăm critic toate propozițiile din volumul lui T.C. Pentru a pune în discuție toate inadvertențele și inexactitățile ce abundă în cartea sa ar fi nevoie de un „serial".

BUJOR T. RÎPEANU ■

Iubirea mării

Cîndva, într-un tango la malul mării,
talazul ne punea cununi de miri -
și astăzi, numai semnul întrebării
e pajura promiselor iubiri.

Nimic n-a fost din ce putea să fie
o nuntă-ntre agată și opal ;
a fost scînteia dintr-o nebunie
și flăcările focului bengal.

Iubirea noastră ?, joc de artificii
străluminînd un neștiut final
clădit cu-nchipuite sacrificii
jurate pe argintul unui val.

Din ochii tăi îmi vine azi iubirea
cu fața nenorocului din zar,
cu strigătul durerii din fluierul
vaporului, în noapte, de ghețar.

Întoarce-te, iubito, între astre,
eu plec sub semnul zodiei uitării ;
lăsa-vom numai gîndurile noastre
unite-ntr-un tango la malul mării.

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

atelier literar

Marius Constantin

Marius Constantin — București. În mod inexplicabil, cu toate insistențele noastre, computerul notează, selectiv, poemele dumneavoastră și refuză să vă răspundă. Probabil mai așteaptă și altele.

Vasile Andrei — Tândărei. Dincolo de premiul obținut la concursul de poezie „Bărăganul tinereții noastre", premiul constînd într-un ceas de mînă, pe care refuzați să-l purtați, și nepublicarea în ziarul local a nici unui poem din cele premiate, computerul reține pentru publicare cîteva poeme și vă sfătuiește să continuați tot așa în „caietul de exerciții".

A.R. — București. O bănuială, în stînga certitudinii : dacă veți reuși să „plantați" în poemele dumneavoastră niște metafore înalte și frumoase, ca niște plopi în vesnică tremurare, s-ar putea să ajungeți acolo unde doriți. Din ceea ce ați trimis acum, doar în **Un singur drum, Insuficiență și Lacrimă** se arată posibilii plopi, mici cît un deget.

Codruț Dumitru — Focuri, Iași. Vom încerca să vă facem loc pe un șcaun în **Atelier.**

Visu Viorel — Iași. Transcriem din **În zori mă scol** : „În zori mă scol îmi vine să zbor, / s-o iau la fugă / spre munți. // În poieni să mă-ntind / pe iarba moale. Să fac pe ciobanul / printre mioare...". Puteți pleca chiar înaintea zorilor, dar aveți grijă pe care dintre cei trei ciobani îl veți face.

Ciara Nicolescu — București. Cîteva semne promițătoare în **Primăverile de ieri. Printre cuvinte** și **Răgaz.** În general, prea multă narație și, de aici, prea multe locuri comune și doar niște vertebre mici de metaforă pietrificată, fără sugestii. Învățați să vă opriți la timp, evitînd lungimile.

Arsandrei Ștefan Eugen — Moș Ion Roată, Vrancea. Oricît de interesantă, povestirea **Fiii Vrâncioaiei** nu intră în atenția **Atelierului.**

Ria Dorneanu — București. Deși educat după datele poeziei noastre clasice și moderne, convins că poezia își are rostul ei social bine determinat și neavînd nici o inclinație spre „modele" la zi, atît de agresive și inutile, computerul nu poate să nu vă recunoască o anume neliniște. Capabilă să declanșeze fiorul poetic. E posibil, dacă lumea se va roti altfel, să ajungeți departe.

Silvia Serex — Bacău. E drept, computerul v-a cerut poemele dactilografiate pentru că nu le putea citi. Acum s-a luminat și e ușor dezamăgit: vă rostiți pe o singură strună, cu mereu aceeași melodie. A reținut, totuși, **Solstițiu.**

Cezar Ioan — Lehliu-Gară. Transcriem din **Metafizică specială** : „Ca un pinten solzos de cocoș / în pintecele făcliei tale căprui / stau eu // aproape, departe mereu". Computerul surîde și vrea să ne descifreze sensuri ascunse : pintecele = ochi. L-am întrebat cum s-ar spune, în acest caz, la ochi și n-a știut. Oricum, țineți-vă departe de orice făclie.

Bărbulescu Mihai Ionuț — Pitești. „Nu am, ne scrieți, decît 20 de ani și cred că am sensibilitate destulă pentru a scrie o poezie care îmi vine din suflet". Ilustrați afirmația prin texte de genul **Două inimi** : „Prin părul tău (.) fubito (.) / de un blond superb și pal (.) / resfir cu mîna dreaptă / mii gînduri ce-ți apar". Cum pot să apară gîndurile prin firele de păr nu ne interesează. E bine să fiți mai modest în afirmații și să învățați gramatica. Pentru că vă va prinde bine în orice meserie.

Roxana Gavrilă — Drobeta-Turnu Severin. V-am invitat să mai trimiteți în iluzia unor lucruri mai bune. N-a fost să fie. Romanul pe care l-ați scris îl puteți trimite oricărei edituri. Asta, dacă țineți neapărat să vă pierdeți somnul.

Lucaci Sorin — București. Aproape „păcălit" de ușurința cu care versificați, computerul v-a citit cu interes sporit, dar nu s-a dumirit : „Dac-ai veni-ntr-o zi și-ai spune „da" — / pentru-un solstițiu care se sfîrșește / prin somn mi-ar trece-n demon fără șa / și o lacrimă cucernică de peste". Dacă spune „nu" ce fel de pește lăcrimează ?

Surdu Mădălina — București. Susțineți : „Sînt o floare fără pată, / sînt un crin, sînt o laiea, / dar sînt toate laolaltă / și-i pustiu în preajma mea". Firesc, dacă sînteți totul, nu mai încape nimic...

Nu vă pierdeți timpul: Radu Baranga — Pitești; **Caval Violeta** — Podari, Dolj ; **Dima Nicolae** — Medgidia ; **Vlăgea Adriana** — Buzău ; **Laura Cristina** — Piatra Neamț; **Torsan Călin și Mihai Aluinichita** — Ploiești ; **Anca Laurențiu** — Craiova ; **Nicolae Relu** — Buzău ; **Mirena Irena** — Galați ; **Tudor Voichescu** — Timișoara ; **Nicolae Vidrașcu** — Vidra, Vrancea ; **Ion Butnaru** — București ; **Dan Bodea** — Baia Mare ; **Ion Ursu** — Dr. Petru Groza ; **Alin Sena, Ion Purghel și Mugurel Vlăstaru** — Iași ; **Radu Constantin** — Ștefan Vodă ; **Duca Răzvan** — Tîrnăveni ; **Serbu V. Gabriela** — Tecuci ; **Stela Aura** — Focșani ; **Coslin Călinești eanu** — Florești, Prahova.

Mai trimiteți : Ioan Daniel — Cluj-Napoca ; **Lungu Carmina Maria** — Tomșani, Rîmnicu Vîlcea ; **Maia Claudia** — Iași ; **Ion Manole** — Cîmpulung Muscel ; **Alexandru Sever** — Tîrgu-Jiu; **Lucian Tătar** — Turda.

Deocamdată nu : Dumitru Grigoraș și Mihaela Iuga — Iași ; **Dan Carp** — Cluj-Napoca, **Pamfil Gartezea și Catrina Claudia** — Buzău ; **Leoveanu Cristian** — Roșiorii de Vede ; **Ionașcu Constantin** — Valea Călugărească ; **Dora Filip** — Măcin ; **Mihai Mariana** — Drobeta-Turnu Severin ; **Radu Felicia** — Brăila ; **Nicolae Comănici, Carmen Sil și Sava Lucia** — București ; **Codreanu Anghel** — Ploiești ; **Savin Silvestru** — Botoșani ; **Ioana Motruc** — Bacău ; **Bîrcă Vasile** — Vaslui ; **Anghel Pop** Fărcașa ; **Ștefan Iosif** — Baia Mare ; **Călinescu Mariana** — Timișoara.

DARIE NOVĂCEANU ■

TEAMĂ

„Eu sînt sub pașii tăi, fierbinte,
nisipul care nu te minte",

spui tu cînd florile îmi dai
și-n mîngîierea ta e toată
blîndețea hoților de cai.

LINIȘTE

Maria, în astă seară,
să îți iei cu tine pașii de ceară,
ca umblînd hai-hui,
să nu speriem păsările
ce dorm pe statui.

IUBIRE

Cînd te-am întîlnit
o sărbătoare necunoscută
m-a luat de mînă
și m-a adus aici,
unde mă impresoară dragostea ta
cu iluzia de libertate a labirintului.

VASILE ANDREI

JUSTIFICATIVĂ

Adevărul
(cît un elefant)
locuiește
într-un bob de rouă
și-atunci
cum să se vadă
de la etajul nouă ? !

EMIL ACHELĂRIȚEI

Fericirea nu-i lipsită de zbucium

(Urmare din pagina 9)

dăruit. Fac destule alte corvezi, ca să-mi pot permite „luxul" ăsta.

— Sper să nu-ți simți și instituțiile această slăbiciune. N-ar mai da bani pe o anumită categorie de „peisaje", ar fi în stare să-și schimbe, uncle dinire' ele, gustul estetic. Mai știi ?

— Crezi că le-ar putea interesa „grîurile" mele ?

— Chiar nu știu ce să spun... Deși sînt fascinante, cu toată unda lor de îngrijorare, cu tot zbuciumul pe care-l sugerează.

— Viața însăși e frămîntare. Nici măcar fericirea nu-i o stare plată, lipsită de zbucium. Și atunci cum să nu se zbată „semnele" mele pentru supraviețuire ?

— N-ar fi rău dacă ne-am plimba laolaltă prin această „pădure de simboluri"...

— Sînt presimțiri, ivite la hotarul dintre lumi : dintre lumea interioară și cea exterioară, dintre certitudini și incertitudini, dintre viață și moarte, dacă vrei. Conștiința se surprinde uneori pe sine la „hotarul marilor mistere", cum spunea Arghezi. Iar misterul e o ipostază a vieții, înainte de a deveni formulă artistică.

— Criticii ți-au atribuit, într-adevăr, o anume inclinație spre mister, O anume încifrare, pricinică peisajului interior. Am senzația unor virtejuri existențiale...

— Nu mi-a fost străină (nici) această intenție. Cu toată „încifrarea" (ceea ce nu se lasă citit de la prima vedere trece drept încifrat !), se poate desluși, zic eu, zbaterea unor elemente capabile să devină rationale, să iasă din zona oprimării existențiale ; pot fi articulări organice (rudimente biologice ?) dornice să trăiască, să devină trup, să supraviețuiască ; increatul se vrea creat, se vrea ființă, iar ființa se vrea, la rîndul ei, rațională.

— O „văd" cățărîndu-se pe valuri, căutîndu-și puncte de sprijin... Uneori am impresia că deslușesc conturul unor jăcuste !

— Într-adevăr, am dat curs unor analogii cu viața acestor ființe, pe cît de fîrave, pe atît de lacome să trăiască, vioale și pătimașe ca unele instincte. Repet, e vorba de sugestii, de presimțiri, nu de adevăruri vizibile, aflate la îndemîna tuturor ! Arta plastică modernă se explică prin sine (ca materie și concept, repovestirea ei ar constringe autorul, iar privitorului i-ar reteza din fantezie... O stare sugestivă a materiei a luat locul narației, răspunzînd unei necesități spirituale. Egiptul n-a dat, timp de șapte mii de ani, piese care să imite natura exterioară, preferindu-i spiritul, construcțiile interioare, axate pe simboluri.

—Vrei să spui că „modernitatea" — privită sub acest aspect — nici măcar nu e o invenție a epocii moderne ?

— Exact. Mi s-a întîmplat, de curînd, să mă consulte (ce vrei, se întîmplă !) un arheolog, asupra unui studiu al benzilor geometrice din neolitic. Ei bine, benzile respective erau izbitor de „moderne" și păreau sinteza tuturor experiențelor din arta decorativă contemporană. Ca să nu mai vorbesc de pictura rupestră, care dezarmează prin sinceritate și mister !

— Nu ți-e teamă că, practicînd misterul, imaginea poate ajunge să și irite uneori ?

— Doar în măsura în care orice poate să irite spiritele predispuse. Omul este, din păcate, mai ușor dispus **să vadă ceea ce știe, cum s-a spus.** E mai comod așa. De regulă, cînd nu agreezi misterul din afara ta, e de presupus că nu ți-ai aplecat urechea (sau ochiul) spre acela din interiorul tău, că n-ai învățat să-ți iei singur pulsul. Eu sînt, oricum, prevăzător : îmi redactez lucrările într-o igienă perfectă, spatele rămîne de un alb imaculat, așa încît tabloul poate fi întors, la o adică, de posesor. Albul se lasă mai ușor contemplat... E o pedanterie pe care mi-am însușit-o în școlile din Ardeal, prin care am trecut !

— Apropo de școli : n-ar fi de datoria lor să pregătească tineretul studios pentru o mai mare deschidere către înțelegerea artei moderne și, deci, a modernității artei ?

— Cum să nu ?! Atîta doar că eu n-am rămas fericit de pe urma acestei înzestrări și m-am văzut nevoit să apelez tot timpul la bibliotecă. Dincolo de îndatoririle (onorate sau nu) ale școlii, trebuie să ai tu însuți intenția și puterea de a adăuga ceva la cele învățate. T.S. Eliot spunea undeva : „Nu vom înceta să explorăm, iar la sfîrșitul explorărilor noastre va fi sosirea în locul de unde am plecat și cunoașterea lui cu adevărat, pentru prima oară". Mi-a fost dat să constat că unii oameni simpli (cu condiția să fie înțelepți) înțeleg lucrurile fără dificultate. Dar asta ține de anecdotică...

— Te ascult. Tot nu abuzezi tu de anecdotic în pictură, așa că, dincolo de jocul de cuvinte, recepționez.

— Făceam practică, în studenție, undeva în Ardeal, la o casă de creație de pe teritoriul comunei Stana, în apropierea Hunedoarei. La un moment dat, a venit acolo să ne vorbească despre pictură, dar mai ales despre galeriile văzute prin lume, un pictor mai în vîrstă, îmbrăcat cochet, cu haină cadrilată. Își depăna în fața sobei amintirile de călătorie, începute invariabil cu invocarea unor mari centre de civilizație : „Cînd am fost la Paris, la Londra, la Amsterdam etc." În atmosfera solemnă și-a permis să intervină, de fiecare dată, dintr-un colț obscur, un bătrîn localnic, cu plămîni roși de boală și de războaiele prin care a trecut. Moșul întreba strecurîndu-se în evocare, **„Da' la Mera ai fost ?"**, Mera fiind o localitate învecinată cu Stana. Noi încremeneam, pictorul nici măcar nu tresărea. Peste ani, am înțeles că moșul, mai înțelept decît pictorul ușor zaharisit, ne îmbia de fapt cu ce avcam la îndemînă, oferindu-ne un punct de plecare spre cunoaștere... Mi-am tot adus amintă de Mera lui, pe unde m-au purtat pașii !

— Eu am simțit-o și ca pe o invitație la responsabilitate.

— Fără îndoială. Atîta doar că în artă trebuie să ai simțul, iar nu cosmarul responsabilității. Ca și cu stilul. Una e să vezi, în chip legitim, să-ți înfiripi un stil al tău, alta e să-ți impui stilul altora. Numai mediocritatea agresivă își poate permite o asemenea tentativă. În ce mă privește, mă simt mai bine cu îndoielile mele, decît cu certitudinile altora. Virtutea strigată folosește adesea glasul viciului !

— Spui că arta nu se poate face decît în deplină stare de libertate : a cugetului, a opțiunii, a modalităților. Ar fi deci una din condițiile esențiale. Ce i se adaugă ?

— Maturitatea formală și desăvîrșirea tehnică. Nemaivorbind de acea necesară undă filosofică, acea curiozitate față de părțile nevăzute ale lumii. Nu poți fi fascinat de limpezimea apei mai mult decît de tainele izvorului. Falsurile sau cunoștințele prost asimilate, superficiale, nasc teatralitate. Să nu mai spun cîtă denaturare pot aduce complexele și teama. Prea mulți oameni sînt timorați în fața a ceea ce nu cunosc : a naturii sau a noului, o timorare perfect întreținută de ignoranță, ca un dulce răsfăț. De obicei, pornim spre înțelegerea materiei pe firul narațiunii, uitînd că natura însăși e o succesiune de imagini care lasă loc, așa ca-n filmul mut, sugestiei și presimțirii, fără să te oblige la încorporare, la inserare, la subordonare.

— Ce faci tu, ca pictor, pentru diminuarea ignoranței la care te-ai referit ?

— Mă apropii, în expoziție, de tineri sau de grupurile de tineri care intră, le urmăresc reacțiile și, unde le simt ca oportune, intervin cu sondaje și cu explicații. Aproape că n-am dat greș niciodată, cu inițierile ad-hoc. Probabil îmi sare-n ajutor o refulare de ordin pedagogic. Destul că reușesc să-mi fac prieteni printre tineri derutați, care nu-și fac din nepricepere un merit.

— Unde se împotmolesc, de regulă ?

— La înțelegerea unui adevăr : acela că arta modernă nu exclude omul, cu universul lui de trăiri, de participări, de reacții. În lipsa figurativului, poate fi prezentă o stare emoțională, o dominantă spirituală, invitînd uneori la exercitarea capacității de încifrare, care este, la urma urmei, legată de cunoaștere.

— Nu obișnuiești să vii în ajutorul privitorului cu explicații : tablourilor tale le lipsesc titlurile...

— Mă faci să-mi amintesc iarăși de bătrînul de la Stana. L-am întrebat de ce nu se duce la doctor, cu plămînii. „Mi-i teamă să nu-mi ghicească boala !", mi-a răspuns.

— Am sentimentul că unele din tablourile tale pot fi continuate, că sugestia se cere multiplicată și prin aceasta le înțeleg : vrei să lași privitorului libertatea de a duce lucrurile mai departe...

— De ce nu ? Simt că, oferindu-i o sugestie prin titlu, i-aș putea stopa o altă, mai bogată, mai interesantă. Am totuși încredere în receptivitatea umană, condiționată de educație. O văd capabilă să spulbere acea falsă prudență, acea „vinovăție" (convertită paradoxal în respingere) de a nu putea cunoaște totul ! De aceea socotesc expoziția mea de la „SIMEZA" una **de dialog** (și nu una de vinzare).

— Presupun că nu ești, totuși, opac la eventuala dorință de a ți se cumpăra tablourile.

— Firește că nu. Doar că ideea asta nu stă pe primul plan. Mi s-a adresat, cu o astfel de dorință, un inginer constructor din provincie. După ce a privit îndelung unul din exercițiile în gri. Aveam să descopăr, dincolo de hainele lui de lucru, finețe intelectuală și o argumentație favorabilă „modernității". Un bun cunoscător, dublat de colecționar, în ciuda faptului că are două fete studente și banii nu-l dau afară din casă. „Nici fără asta nu putem trăi !", a fost concluzia lui, care-i face cinste.

— Fe lîngă interferența simbolică a tensiunilor, subliniată de critică, pe lîngă modernitatea limbajului, raportată la acel „cîmp al confruntărilor esențiale", tablourile tale trăiesc și dintr-o fericită abordare a culorii. Griul rămîne gri, dar nu acaparează întreaga ta selecție. Aș remarca o fascinație a dialogului între culori, fără să afecteze contururile...

— Tot ce știu este că mă străduiesc să oblig culorile să treacă prin sita spiritului. Dar ce spun nu este un lucru nou. Altfel, cu „vopseaua" folosită de Andrecscu în scurta lui viață s-ar fi putut „primeni" nu știu cîte uși, ferestre și caturi ! În sprijinul culorii sare natura însăși, mai generoasă cu văzul decît cu auzul. Într-un fel, aș vrea să știu că pot face culoarea să răspundă, ca și conturul, ca și linia, universului interior, pe care și-l construiește muzicianul. În loc de sunet, eu să pot folosi culoarea... Pe lîngă griuri, expoziția conține, într-adevăr, efecte ale unui mecanism cromatic radical, de contraste : culori vii, care-și păstrează individualitatea !

— Cîtă muncă asociezi talentului tău vizibil ? Dă-mi o unitate de măsură, un indiciu !

— La o variantă de tablou închegat, am un lot de cîte 10—20 de desene, menite să-mi consolideze, treptat, ideea. După 20 de ani de exercițiu, abia dacă încep să am senzația scăpării spre libertate. Cît despre talent, sigur că este o stare agreabilă, dar valorează prea puțin dacă munca nu-l transformă într-un circuit fierbinte.

Puternici prin ştiinţă şi învăţătură,

Sănătatea copiilor în mîinile adulţilor

Prof. dr. PETRU MEILĂ s-a născut la 29 ianuarie 1922, în Malovăţ, Mehedinţi. A absolvit Facultatea de pediatrie din Bucureşti, în anul 1949. De 40 de ani este medic la Spitalul central de copii „Grigore Alexandrescu" din Capitală, cadru didactic universitar, cercetător. Autor a peste 400 lucrări ştiinţifice, articole şi comunicări de specialitate, a 2 cursuri universitare (pentru facultăţile de stomatologie şi medicină generală), coordonator al vol. VI, împreună cu conf. dr. Milea, al tratatului „Pediatria".

În cabinetul profesorului Meilă pătrunzi uşor, direct, din vestibulul de la intrarea în „Clinica medicală I" a Spitalului central de copii, fără anticameră şi secretară. Dacă se află înăuntru îţi răspunde imediat, iar cînd intri te întîmpină un chip ce personifică liniştea şi calmul desăvîrşit. Ne-am întîlnit spre prînz; nu abdică niciodată de la „canonul" fiecărei dimineţi — raport de gardă, examinat bolnavi, lecţii cu studenţii ori cu s'agiarii, discuţii şi deliberări cu colaboratorii asupra cazurilor dificile sau a problemelor deosebite ridicate de sănătatea micuţilor pacienţi... Spre prînz, trădîndu-şi ora de lectură, lectura zilnică de specialitate. Ridică ochii dintr-o carte voluminoasă, o închide uşor, cu gesturi moi, ca şi cum ar manipula un obiect fragil, aşezînd între file un semn.

— Ce doriţi de la mine? I, n-am prea dat interviuri, nu-mi plac treburi de-astea. Datoria medicului este să stea printre bolnavi.

— M-aţi şi absolvit de dificultatea primei întrebări, întotdeauna „tracul" reporterului, să discutăm ! Iată, despre cum şi-a făcut datoria doctorul Meilă. Cum aţi ajuns medic de copii?

— Este aici o poveste. Am fost student la Medicină generală, dar, în toamna lui 1948, după Reforma învăţămîntului, eram anul VI, am fost trecut, împreună cu alţi colegi, la Pediatrie. Anul a fost împărţit în trei, pentru trei facultăţi — Generală, Pediatrie şi Igienă.

— A existat o facultate de Igienă?

— Sigur că da, o bună bucată de timp şi a dat cadre valoroase, păcat că nu s-a menţinut.

— Să ne întoarcem pe drumul dumneavoastră...

— ...Iniţial, am fost foarte supărat, chiar descumpănit, întrucît eram un mare iubitor al medicinii interne în care voiam să mă formez. Cînd ţi se năruieşte un vis, pînă îţi construieşti altul, rămîi cu un gust amar, însă repede m-am liniştit, socotind că pediatria este tot medicină internă. Aşa credeam pe-atunci.

— Şi nu este? Nu este, în fond, medicina internă a copilului?

— Nici pe departe. Ce-i drept, un pediatru trebuie să ştie foarte bine, mai întîi, medicina internă, dar tot atît de adevărat este faptul că un copil nu este un adult în miniatură. Un copil — ulterior am verificat asta —, îşi are particularităţile lui deosebite, un mod propriu de a reacţiona.

— Dacă ne-aţi da exemple, am înţelege mai bine diferenţele...

— Iată, în problema homeostaziilor care, la adult se manifestă într-un fel, la copil în altul. Ca de exemplu, în deshidratarea hidroelectrolitică. Dacă un adult o suportă mai uşor şi vreme mai îndelungată — înţelegînd cîteva ore sau cîteva zile —, la copil o deshidratare gravă trebuie rezolvată foarte urgent deoarece îl alterează rapid sistemul senzorial, sistemul nervos, organele lui vitale. Din punct de vedere imunologic, adultul are o putere de apărare, copilul abia şi-o construieşte. Din punct de vedere neurologic, adultul este definitivat ca structură, vorbind de omul normal, copilul abia şi-o definitivează. Abia după vîrsta de 2 ani putem aprecia că sistemul lui nervos este mielinizat. Şi tot aşa, se pot aduce sumedenie de argumente. Copilul nu este un adult în miniatură şi nici pediatria nu este medicina internă şi nu poţi să fii un medic bun de copii, dacă nu o stăpîneşti, dacă nu o înveţi temeinic.

— Dumneavoastră în cît timp aţi învăţat-o? Cînd v-aţi simţit medic pediatru cu adevărat?

— Greu de răspuns. Dacă aş sta să mă gîndesc bine, după 2—3 ani, de muncă intensă, de examinat mulţi bolnavi. Nu mă plictiseam niciodată să examinez copiii.

— E dificil de examinat un sugar, de pildă?, el nu poate să spună ce îl doare.

— Găseşti o posibilitate să comunici cu mama. Eu n-am îndepărtat-o vreodată de lîngă mine, dimpotrivă, o îndemn să mă ajute, să-l mîngîie, să-l liniştească, îl consult chiar în poala ei. Îi spun ce-am găsit o sfătuiesc să ţină minte şi să comunice asta doctorilor care îl vor consulta altădată pe copil. Îi explic, totodată, cum să-l hrănească, să-l îmbrace, de cîte ori să-l ia în braţe, cum să-l mîngîie..., cum să-şi dăruiască şi să-şi drămuiască afecţiunea pentru el. Îi fac astfel şi o educaţie sanitară.

— Se cere pediatrului mai multă răbdare şi o sensibilitate mai mare decît medicului de adulţi?

— Nu ştiu, oricum, el este şi un medic al aparţinătorului, al familiei.

— Reuşeşc să înveţe acest lucru şi medicii mai tineri?

— Vreau să vă spun că am o echipă de cadre didactice tinere foarte bună, căreia i-am insuflat conduita aceasta; la rîndul lor, formează astfel grupele de studenţi.

— Cum aţi reuşit să aveţi tineri?

— Acum 10—12 ani, avînd schema goală şi fiind mult de lucru, conducerea institutului şi conducerea de partid a Capitalei au înţeles să mă ajute, mai ales că asta se întîmpla imediat ce am devenit cadru de predare.

— Se mai pot numi tinere dacă au dat concurs, după un stagiu de muncă, şi au trecut de atunci 10—12 ani? I Dar schimbul lor, îl aveţi asigurat?

— Schimbul lor nu-l am. Probabil, o să se găsească o modalitate de a fi reconsiderată chestiunea. Ar fi echitabil şi necesar să revenim la sistemul concursurilor pentru internat, ca şi pentru cadrele didactice universitare, să dăm posibilitate valorilor să se afirme, să asigurăm continuu o înaltă platformă învăţămîntului medical românesc, la nivelul tradiţiilor lui.

— Dumneavoastră cum v-aţi afirmat?

— Vedeţi, din 40 de ani de activitate, 20 sînt de pălmaş, cum s-ar zice, dar să nu scrieţi asta, de muncitor la patul bolnavului, unde făceam concomitent asistenţă medicală, activitate de cadru didactic — luînd-o de la preparator, asistent suplinitor, asistent plin, şef de lucrări suplinitor, şef de lucrări plin, conferenţiar, profesor —, şi cercetare. Le îmbinam pe toate, uneori fără să-mi dau seama. Nu se pot despărţi, un caz îţi poate oferi o temă de cercetare, o idee, o problemă pe care vrei s-o elucidezi.

— Nu v-aţi simţit, niciodată, obosit?

— Ştiu şi eu, după cele 2—3 ore de discuţii cu studenţii la patul bolnavilor, eram, cum să nu, dar şi satisfăcut că i-am învăţat ceva în ziua aceea. Întotdeauna am rîvnit la cîteva satisfacţii — a-mi fi văzut bolnavii aşa cum se cuvine, a-i fi examinat temeinic, de a pleca studenţii în fiecare zi cu o noţiune nouă de la mine, de a-mi fi venit o idee în cap pentru o anumită lucrare.

— Şi pe mine, constat, mă purtaţi cu acceleratorul de la o idee la alta, să poposim, totuşi, asupra activităţii de cercetare. Aţi conturat aici, la „Grigore Alexandrescu" o şcoală ştiinţifică medicală de pediatrie.

— Ea a fost creată de înaintaşi valoroşi, datoria noastră era s-o continuăm. Spitalul a împlinit anul acesta 103 ani de existenţă, a fost primul aşezămînt de sănătate pentru copiii din ţară şi, documentar dovedit, din sud-estul Europei. Pe aici au trecut şi s-au format aproape toate personalităţile care formează azi istoria pediatriei româneşti.

— Iarăşi aţi divagat. Ce direcţii de cercetare aţi abordat dumneavoastră?

— De exemplu, reumatismul juvenil, poliartrita cronică evolutivă, sindromul nevrotic al copilului, afecţiunile pulmonare, în special afecţiunile cronice pulmonare, infecţiile urinare, afecţiunile digestive şi, în ultimul timp, probleme legate de imunologie.

— Care sînt cauzele frecvenţei reumatismului, paradoxală faţă de îngrijirile şi condiţiile de creştere şi dezvoltare avute azi de orice copil?

— A fost o frecvenţă! Tocmai de acest lucru ne-am ocupat, să îl preîntîmpinăm. La o populaţie de 10 000 de copii apăreau cam 30—40 de cazuri de reumatism poliarticular acut, ajungînd nişte invalizi, rămînînd, ulterior, nişte sechelari, cu afecţiuni cardiace, unele dintre ele chiar severe. Studiind după aceea etiologia, mecanisme patogene, formele de manifestare clinică, atitudinea terapeutică de urgenţă, aplicarea acestei atitudini pe un număr de cazuri, am tras concluzia că, dacă se face o profilaxie corectă — nu spun o noutate, la ora actuală se ştie bine, se poate citi în orice carte de pediatrie acest lucru — a anginelor streptococice, a infecţiilor căilor respiratorii, copilul scapă de asemenea consecinţe. S-a redus numărul de cazuri de reumatism juvenil spectaculos, în ultimii 20 de ani.

— Acum 40 de ani, cum procedaţi?

— Profesorul Cornel Constantinescu — îl vedeţi fotografia acolo, pe perete —, sub mîna căruia m-am format, mi-a imprimat această atitudine. Parcă îl aud: „dragă Meilă, orice amigdalită acută, trateaz-o corect. O tratezi corect, atunci, peste vîrsta de 5 ani, acei copii nu mai fac reumatism, nu mai fac glomerulonefrită".

— — S-a schimbat mult tabloul afecţiunilor copilăriei în cei 40 de ani, de cînd slujiţi pediatria?

— În general, sînt cam aceleaşi boli, putem spune, poate altceva şi anume că manifestarea clinică a bolilor s-a schimbat. Ce constatăm noi la ora actuală este faptul că, germenii nu mai răspund aşa de bine la antibioticele pe care le avem, pe care le folosim. Au devenit foarte rezistenţi, s-au produs şi mutaţii între ei, adică, s-a schimbat puţin patogenia. Cu 1 milion de unităţi de Penicilină vindecam un salon întreg de bolnavi cu bronhopneumonie, acum, trebuie să-i fac unuia singur, ştiu eu, milioane de unităţi, ba, mai mult, să-i asociez două antibiotice sau încă un altul pentru o reuşită deplină.

— Ne trebuie un nou Fleming?

— Ne trebuie alte tipuri de antibiotice. Se întreprind cercetări în toată lumea, au loc şi la noi. Chimiştii români vin şi ne consultă, vin şi ne întreabă, legîi mei, mai vechi şi mai noi, o altă reţetă de alimentaţie, cu carne mixată. E vorba de suc de carne iar în loc de lactoză sau glucoză adăugăm fructoză, în anumite proporţii, desigur, suspendate în zeamă sau supă de morcovi. Aplicăm o asemenea alimentaţie-tratament încă de la vîrsta de o lună. Treptat, îi adăugăm şi cel de al treilea principiu alimentar obligatoriu, lipidul, sub formă de picături de ulei. E o treabă grea, un lucru migălos ce se realizează numai în spital, întrucît se cresc treptat proporţiile pe kilocorp, în funcţie de greutatea şi starea copilului.

— Se vorbeşte tot mai mult în medicina internaţională despre aşa numitele „boli ale civilizaţiei moderne", despre „boli ale secolului XX", sînt şi în domeniul pediatriei?

— Bolile alergice, de pildă, sînt mai multe ca altădată. Poate că şi noi, medicii le depistăm mai uşor, avînd mai multe posibilităţi de investigaţie — laboratoare, aparatură —, am început să le inserîem, să le clasificăm... Şi altădată poate că au fost, dar nu erau ţinute în evidenţă, n-au constituit o preocupare sistematică.

— Dumneavoastră de care v-aţi ocupat, în deosebi?

— De bolile respiratorii şi digestive, mai cu seamă, care au şi o componentă imunologică. Astmul bronşic, de pildă, era mai rar la copii. Cînd întîlneam cîte un caz în clinică, veneau foarte mulţi colegi să-l vadă. La ora actuală, aproape că nu există o afecţiune respiratorie să nu aibă o componentă astmatiformă. Medicii din toată lumea pun asta pe seama poluării atmosferei, dar şi a apei şi a alimentelor. De regulă, se constată la aceşti copii şi anumite deficienţe imunitare, deficit, fie de gammaglobuline generale, fie selective. Apreciem că aceeaşi situaţie se petrece şi cu girdiozele, contagiozitatea lor e prea mare pentru a o pune pe seama lipsei de igienă, alimentele trebuie să fie de vină... .

— Aţi semnat un număr de articole, privind studiile de imunologie infantilă...

— ...De imunologie clinică, nu pot spune că am întreprins cercetări fundamentale, am aplicat ceea ce s-a pus la punct teoretic. Asemenea preocupări există şi la Institutul pentru ocrotirea mamei şi copilului, condus de profesorul Georgeneanu, prietenul meu profesorul Georgeneanu, o mare personalitate a pediatriei.

— Pediatria românească are şansa, în momentul de faţă, de a avea cîteva asemenea remarcabile personalităţi, mentori şi conducători de şcoală.

— Pentru că m-aţi provocat, vă mărturisesc că şi noi avem aceeaşi impresie, pediatria are un eşalon de buni profesori. Sîntem toţi prieteni, ne-am ajutat şi ne ajutăm unul pe altul şi, puteţi să treceţi acolo, nu ne-am pismuit, nu ne-am „mîncat". De altfel, mai toţi au trecut pe-aici, s-au format în Spitalul central de copii „Grigore Alexandrescu". Sînt profesorii Georgeneanu, Valeriu Popescu, Prişcu, Goldiş, Maiorescu. Fiecare s-a afirmat într-o serie de cercetări de vîrf, aducînd contribuţii remarcabile. Profesorul Georgeneanu s-a axat foarte mult pe probleme de genetică, Goldiş — de hematologie, oncopediatrie, cardiologie, Maiorescu s-a preocupat, printre multe altele, de problema distrofiilor, profesorul Prişcu de afecţiunile pulmonare şi renale...

— Nu sînt uimită dar impresionată sînt de gestul dumneavoastră, de noblefea cu care vorbiţi despre confraţi, recunoscîndu-le valorea.

— Sîntem cam din aceeaşi generaţie, creşcuţi cam de aceeaşi înaintaşi. Bătrînul profesor Rusescu — să-l pomeniţi neapărat — a creat, pe lîngă o şcoală de pediatrie şi un spirit de fairplay, de loialitate între specialişti; ţinea foarte mult la această conduită. Noi ne considerăm aproape în totalitate elevii săi. Eu sînt, cum spuneam, şi al profesorului Cornel Constantinescu.

— Cînd eraţi începător, nu v-aţi simţit în preajma lor, crispat, complexat?

— Niciodată. Au intuit în mine că vreau să învăţ, în al doilea rînd, aşa erau cu toţi tinerii, cu toţi studenţii, apropiaţi, deschişi, generoşi, îţi dezvăluiau tot ceea ce ştiau. Lucru pe care l-am învăţat şi eu de la ei, şi am căutat să mă port la fel cu studenţii mei.

— Vă mai amintiţi de primul curs ţinut în faţa studenţilor?

— Asta nu se uită, am lucrat la el zile întregi. Eram în al treilea an de activitate, cînd, într-o zi, mă cheamă profesorul Rusescu şi-mi spune: „uite, dragă, ai să ţii curs de dermatologie, de bolile de piele la copii". M-au trecut toate apele, căci, mă arunca într-un ocean foarte greu de străbătut. L-am scris, l-am povestit de unul singur acasă, cronometrînd să mă încadrez în cele 50 de minute admise, pe urmă, l-am recitit, verificînd dacă am spus corect sau nu ceea ce cuprindea, am deschis şi cercetat alte reviste şi o sumedenie de cărţi, pentru a fi cît mai bine documentat. M-am informat cît am putut mai bine; am citit mult toată viaţa pentru a le oferi corect studenţilor mei şi noutăţile ce se puneau în circulaţie, susţinîndu-le pe cele verificate de practica clinică, iar pe celelalte afirmîndu-le doar ca pe ipoteze ori supoziţii ce erau. Am ţinut mult şi la modul de expunere, să fie într-o limbă corectă, românească, să fie logic, să fie, cum spune studentul „la obiect".

— Între munca la patul bolnavului şi cea de cadru didactic, care v-a captivat mai puternic, care vă place mai mult?

— În mod egal, dar simt o înclinare şi o satisfacţie mai mare pentru munca didactică.

— Cei care a slujit şi a iubit copiii şi tinerii cu atîta pasiune altfel zeci de ani, se bucură de calitatea de părinte?

— Am două fete, una este automatician, cealaltă a absolvit acum Medicina generală. A optat pentru medicină spontan, eu am sfătuit-o să facă Academia de studii economice sau altceva. Cînd s-a hotărît m-a întrebat doar „ce trebuie să fac să pot intra?" I-am răspuns „să înveţi!" şi i-am arătat cum. Am avertizat-o în acelaşi timp că, alegînd medicina a ales calea unei munci intense, a introdus în viaţa ei capitolul renunţărilor şi ţinînd cont că este ştiinţă, artă, meserie, trebuie să le dobîndească pe toate. Fără efort nu se poate.

CICI IORDACHE-ADAM

liberi și independenți prin cunoaștere!

Venea o barcă pe Siret

La fiecare 6—7 kilometri, cei cîțiva oameni se opreau îndelung încercînd să deslușească în șoapta tainică a rîului povestea vieții lui. Observau precum Alecsandri, dar și cu ajutorul simțurilor aparatelor de măsură, cum apa „se schimbă-n vălurele pe prundișul lunecos, / cum adoarme la bulboace, săpînd malul năsipos /". I-au ascultat Siretului freamătul geologic pe întregul drum de la pătrunderea prin cerdacul Bucovinei pînă la Galați unde-și despletește destinul în curgerea Dunării. Au măsurat alergarea șuvoiului, au pătruns cu gîndul în adîncurile albiei, în sandviciul de roci și pămînt al malurilor, au cernut în site nisipul și pietrele purtate în spate de cărășul lichid. Ca niște căutători de aur, de aurul unor date științifice. Peste 20 000 de analize mineralogice, granulometrice, executate cu migala detectivului pentru a citi amprenta geologică a pietrișului, bolovanilor, chiar și a suspensiilor de argilă. Cînd și unde au fost ele smulse de apă ? Din Munții Călimani sau din obcine ? Pînă unde le rostogolește Siretul ? Doctorul Ioniță Ichim și echipa de cercetători de la Stațiunea de Cercetări Biologice, Geografice și Geologice Stejarul din Piatra Neamț a Institutului Central de Biologie au pătruns astfel în cele mai umbroase secrete ale rîului ca să poată anticipa răspunsul lui la amenajările implantate de mîna omului. Și dacă pe piepturile de beton ale barajelor, pe bornele kilometrice ale noilor drumuri de apă, pe kilowații răsăriți din rîurile țării se pot citi numele și faptele hidroenergeticienilor, constructorilor, proiectanților, să nu uităm că, într-un colț, se află și semnăturile acestor cercetători care, modești și harnici, au studiat cum curge viața Bistriței, Argeșului, Siretului, Oltului, Buzăului.

„Orice rîu se aseamănă cu un organism viu, înzestrat cu multiple posibilități de autoreglare, spune dr. Ioniță Ichim. Ca orice sistem natural, el oscilează între echilibrul dinamic și starea de evoluție controlată de timpul geologic cînd sculptează forme de relief, lăsînd drept mărturii ale trecerii lui cheile, terasele, luncile, aluviunile etc. În fiecare rîu pulsează o energie. Potențialul ei depinde de diferențele de altitudine din bazinul hidrografic, de precipitații. Această energie el o folosește în procesul de formare a albiei și de transport al aluviunilor. De altfel, circuitul sedimentelor prin intermediul acestor vehicule albastre, rîurile, oferă un tablou fascinant al mișcării materiei la nivelul scoarței terestre în permanent freamăt. Ei bine, rîul este foarte sensibil la orice perturbare a regimului lui natural. Reacționează prompt ajustîndu-și unele variabile în vederea redobîndirii echilibrului, pentru păstrarea identității și funcționării lui. Iată numai cîteva exemple. La trecerea printr-un vad se observă că apa mută pietricele de sub talpa piciorului pentru a le feri parcă de o nouă rană produsă de pași. Dacă un mal se consolidează împotriva eroziunii, rîul va mușca în compensație din celălalt. Dar cele mai importante schimbări produse de amenajările executate de om se înregistrează în regimul de cheltuire a energiei de către rîu. Apele caută să-și regăsească echilibrul energetic natural modificînd transportul aluviunilor și corectînd dimensiunile albiei. Astfel, cînd rîul întîlnește un baraj, va începe să-și depună aluviunile la intrarea în lacul de acumulare și în amonte. Se va suprainălța astfel albia spre munte, ceea ce va conduce la lenevirea fluxului de apă cu efecte nedorite ca stocarea blocurilor de gheață, inundații. În aval de baraj, apele limpezi vor căuta să-și refacă încărcătura de aluviuni pentru a avea cum să-și consume energia. Astfel, ele vor eroda malurile, vor adînci albia. Se cunosc în lume numeroase situații cînd au apărut astfel de efecte nocive ca urmare a perturbării echilibrului cursurilor de apă. Se spune că un rîu este prea liber pentru a accepta o amenajare făcută oricum. Numai cunoscînd în cele mai ascunse cute viața fiecărui rîu, personalitatea și echilibrul său, felul propriu de a reacționa se pot anticipa răspunsurile lui negative la amenajări. Se pot astfel stabili soluții tehnice adecvate pentru construcțiile hidrotehnice încît să nu apară agresiuni asupra mediului."

Dr. Ioniță Ichim, dr. Virgil Surdeanu, dr. Maria Rădoane, dr. Nicolae Rădoane, tehnicienii Vasile Frunzete și Dan Pipirig au străbătut mii de kilometri în lungul și latul rîurilor României și au trecut prin mîini tone de aluviuni. Au reușit să descifreze firea rîurilor, reacțiile lor alergice la grefele civilizației. Au pus diagnostice preventive zbuciumului apelor, tratîndu-le ca pe niște organisme sensibile, ca pe sisteme vii, deschise care transmit orice perturbare pînă la nivelul celui mai mic afluent. Analiza albiilor de rîu făcută nu pe o porțiune limitată, ci pe întreg ansamblul de la izvor la vărsare oferă un unghi inedit și original acestei ramuri a științei foarte la modă pe glob. Cartea de specialitate „Efectele barajelor în dinamica reliefului" scrisă de dr. Ioniță Ichim și colaboratorii săi este prima de acest fel în lume. Volumul „Morfologia și dinamica albiilor de rîuri", semnat de aceiași autori, abordează în premieră viața cursurilor de apă cu metodele hidraulicii și ale geomorfologiei. Făcînd naveta între malurile rîurilor și laborator, dr. Ioniță Ichim a mai găsit timp să conceapă 8 tratate științifice și peste 180 de articole publicate în revistele de specialitate din țară și străinătate. A prezentat lucrări bine apreciate la reuniuni științifice din Anglia, U.R.S.S., Belgia, Franța, Polonia, R.F.G., Ungaria. Ca o recunoaștere a activității lui în domeniul păstrării echilibrului ecologic al rîurilor, dr. Ioniță Ichim a primit premiul Academiei R.S.R. și a fost ales în Comitetul Internațional de Colaborare în Geomorfologie. De curînd, poștașul a adus pe adresa cercetătorului moldovean certificatele de membru al Asociației Internaționale de Control a Eroziunii și al Asociației Internaționale de Conservare a Solului și Apelor. Consiliul științific al revistei „Rîuri amenajate și regularizate", apărută în Anglia la prestigioasa editură J. Wiley, îl consultă pe Ioniță Ichim asupra evantaiului de teme abordate, considerînd opinia sa ca una dintre cele mai competente.

Cercetările harnicului colectiv din Piatra Neamț nu plutesc doar pe undele teoreticului. Sînt ancorate în realitățile vastelor programe de construcții hidroenergetice de pe rîurile țării, de irigații, de combatere a eroziunii solului. Studiile elaborate ajută la stabilirea unei adevărate strategii de amenajare a cursurilor de apă, la găsirea celor mai judicioase rezolvări tehnice pentru ca reacția rîului să fie cît mai cuminte. Ele dau informații prețioase pentru stabilirea amplasamentului optim al unei construcții hidrotehnice. Indică limita de viață a unui lac de acumulare în funcție de rata de colmatare. Cercetătorii de la stațiunea Stejarul au pus la punct o relație matematică destinată evaluării aluviunilor din bazinele hidrografice mici din Carpații Orientali. Aprecierea cantității de sedimente transportate de rîuri se poate face acum cu formule și nu prin numeroase sondaje în fiecare pîrîu timp de 10 ani.

„În ultima perioadă, am pus sub microscopul cercetărilor noastre aluviunile și depozitele de albie din bazinele Oltului Superior și Buzăului, spune, Ioniță Ichim. De fapt, aluviunile reprezintă o prețioasă avuție națională care trebuie conservată și gospodărită după principii științifice. Fără aceste sedimente, cîmpiile ar pierde din fertilitate, deoarece apele depun în văi cele mai bune substanțe transportate de la munte și deal. Stratul de pietriș este rezervorul acelei resurse vitale numită apă freatică. Irigarea ogoarelor cu apă limpede, lipsită de aluviuni, conduce la inhibarea unor substanțe fertile din sol. Ar mai exista betoane și construcții fără nisipuri, pietrișuri și bolovănișuri ? Iată de ce aluviunile, producerea și tranzitarea lor, precum și efectele pozitive și negative generate de ele asupra mediului și amenajărilor din sistemele hidrografice sînt subiecte fierbinți ale științei mondiale."

Oare cît adevăr se află în zicala : apa trece, pietrele rămîn ?

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Drum greu spre materialele ușoare

Omul — a fost cîndva de părere un mare savant — n-a inventat nimic. El n-a făcut altceva decît să copieze natura.

Vom recunoaște în această sentință un grăunte de adevăr dar și multă exagerare, vom admite că, într-adevăr, nu puține dintre operele inteligenței pot fi regăsite între patentele naturii, dar în același timp vom fi de acord că nu poate fi negată contribuția decisivă și întru totul personală a inventicii umane. Adevărul, ca de atîtea ori, e undeva la mijloc : studiind realitatea înconjurătoare, omul și-a fertilizat imaginația, găsind idei și soluții pentru creațiile sale. Natura a fost și continuă să rămînă un model viu pentru el.

Am discutat mai deunăzi despre toate acestea cu un reputat om de știință, **profesorul dr. ing. Dolphi Drimer** de la Facultatea Tehnologia Construcțiilor de Mașini a Institutului Politehnic din București. Punctul de plecare al schimbului de idei, privind dialectica actului de cunoaștere și creație al scientistului de azi, l-a constituit recenta cuvîntare rostită de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, document programatic de profundă și desăvîrșită rigoare științifică, cu amplă rezonanță în conștiința întregii națiuni și care, așa cum era de așteptat, a deschis un larg front de lucru și universitarilor din țara noastră.

Sîntem din nou, ca de atîtea ori în perioada ultimelor mai bine de două decenii, — avea să remarce interlocutorul nostru — chemați să revitalizăm, prin gîndire și soluții originale, edificiul economico-social al patriei socialiste, să avem în vedere, în baza experienței acumulate, dar și a credinței nestrămutate în potențialul creator al poporului nostru, că și de acum înainte totul depinde de noi, de munca, talentul și buna noastră credință, pentru racordarea gîndirii noastre la exigențele viitorului. Un viitor ce poate fi deslușit încă de pe acum din temele de cercetare ale studenților și cadrelor didactice ale facultății amintite, a noilor studii și investigații ce-și revendică oportunitatea ca urmare a Programului-Directivă și Tezelor pentru cel de al XIV-lea Congres al partidului.

Am parcurs împreună cu profesorul Drimer aceste mărturii ale pasiunii și inteligenței, dar conversația noastră s-a oprit stăruitoare asupra unui domeniu ce tinde să realizeze o veritabilă revoluție. Este vorba de preocuparea mondială de obținere a unor materiale, deosebite ca structură și formă de tot ce cunoaștem pînă în prezent și prin care se speră dobîndirea unor creații cu performanțe sporite în ceea ce privește trăinicia și funcționalitatea. Natura oferă în această privință un model ideal am vorbit despre acest lucru în deschiderea articolului nostru. Iată acum și alte amănunte.

Secole, chiar milenii la rînd, omul a considerat, folosind materialele de care dispunea, că structurile masive sînt cele mai în măsură să asigure soliditate și trăinicie obiectelor construite din metal. Abia în ultimii 20 de ani, observînd natura, el a constatat că aceasta își construiește mult mai performant edificiile biologice de care dispune. Forma și structura scheletului la om și animale, tulpina firavă a ghiocelului, configurația arborilor, fagurele de albine sînt tot atîtea exemple privind ingeniozitatea și economia de mijloace folosite de acest genial și inconștient creator. Pe această bază s-a născut ingineria materialelor, știință de graniță, invecinată cu ingineria metalurgică și cu cea siderurgică și care își propune, în esență, obținerea unor materiale cu un scop bine definit. Foarte ușoare prin introducerea aerului în proporție de 80—90 la sută în structura lor ; foarte rezistente prin utilizarea fibrelor de grafit; foarte superconductoare prin prezența oxizilor sau a polimerilor ; foarte semiconductoare prin folosirea unor compuși ai diamantului. E adevărat — remarcă interlocutorul nostru — una e a înțelege și alta a găsi, motiv pentru care, în lume, investigațiile vizează deocamdată mai mult sfera teoreticului, realizările practice dovedindu-se încă puține și limitate. Se preconizează astfel — ca să dăm cîteva exemple — ca avionul Boeing, care în prezent este alcătuit în proporție de 75% din aluminiu, să fie realizat în viitor în procent de 70% din materiale compuse. Aceeași gîndire vizează și transporturile terestre și navale. În prezent, un vagon de cale ferată are o greutate egală cu încărcătura sa. Nepermis de mare este și cea a autovehiculelor. Eliberate de această povară, autoturismele din mileniul al III-lea vor consuma un litru de benzină la mia de kilometri ! Mașina viitorului va trebui să fie mult mai ușoară decît greutatea persoanelor adăpostite în habitaclul ei. În acest scop vor fi folosite materiale compuse, fibre optice, ceramică plastică, fibre metalice și fibre nemetalice pentru construcții țesute.

Cu totul altele se pot dovedi și destinația și destinul ceramicii și sticlei. Omul le folosește de mii de ani și tot de atîta vreme știe că ele sînt dure dar casante. De ce, cu alte cuvinte, să nu obținem sticlă și ceramică rezistente la șocurile mecanice ? O întrebare la care specialiștii au izbutit deja să dea un răspuns. Așa a apărut ceramica stabilizată parțial cu ajutorul oxidului de magneziu și al zirconiului și sticla metalizată, aceasta din urmă obținută printr-un procedeu de răcire rapidă a metalului (la viteza de 10^6 grade/secundă).

Dar în viitor, construcțiile de tot felul se vor deosebi de cele ale prezentului nu numai prin structură, ci și prin forma lor. O primă realizare : mașinile unelte cu comandă numerică, conduse de calculator. Astfel, zvelteța învinge masivitatea, cubismul, dar din păcate nu întotdeauna și inerția unor proiectanți, obișnuiți să tragă numai linii drepte. Mai mult ca oricînd, revine în actualitate celebrul adagiu al lui Platon : ceea ce e frumos e și bun. Linia suplă, frîntă, arcuită și materialele ușoare vor caracteriza toate produsele ce însoțesc civilizația : utilaje, mașini-unelte, mijloace de transport, articole electrice, telefoane, articole sanitare și evident multe altele.

Toate acestea, spuneam, vizează în mod special viitorul, dar specialiștii îi conturează încă de pe acum orizonturile prin realizări ale prezentului. În România există deja brevete de materiale tip fagure (ușoare și rezistente) pentru podeaua elicopterului de fabricație autohtonă și pentru aripile avioanelor „Rombac". S-a început de asemenea proiectarea pe calculator a unor linii flexibile de fabricație (conduse de calculator) pentru întreprinderile „23 August" și „Semănătoarea" din București, ca și pentru Întreprinderea de vagoane din Drobeta-Turnu Severin, Întreprinderea de vagoane din Arad, Întreprinderea de mașini-unelte din Bacău și Întreprinderea „Electromotor" Timișoara.

Revizuirea gîndirii proiectantului și adoptarea unor materiale cu structură și forme noi, va oferi un răspuns ingineresc și unei probleme de mare stringență ; epuizarea stocurilor de materii prime. Fiindcă este știut : în lume, ca și în țara noastră, rezervele pămîntului (în nichel, aluminiu, aur, hidrocarburi gazoase și lichide, în alte elemente sau compuși intens exploatați) se apropie de sfîrșit. Omul este nevoit să găsească înlocuitori și o va face neapărat. O țară este o zonă geografică și ea trebuie să asigure în primul rînd izvorul virtual de materii prime și materiale. În acest sens, recomandările și indicațiile conducerii partidului și statului nostru sînt categorice. drumul greu spre materiale ușoare, ieftine și rezistente este abia la început, el va fi parcurs pas cu pas într-o îndelungată dar ireconciliabilă bătălie între nou și vechi, de afirmare a calității și gîndirii originale, de înfăptuire la scara realității, alături de celelalte obiective ale viitorului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu și a sarcinilor concrete și de principiu înscrise în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului.

LIVIU TIMBUS ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Din partea Ministerului Sănătății, răspunsurile dorite de **Titiana Mihali-Grozea** din Țăndărei, **Ciobanu Florina** din Arad și **Filipescu Gheorghe** din București :

— La Farmacia nr. 126 din Țăndărei se pot ridica, pe baza prescripției medicului, preparatele solicitate.

— DIMETILSULFOXID și TYMOSIN nu fac parte din „Nomenclatorul terapeutic" aprobat de Consiliul sanitar superior. Bolnavii să se adreseze medicului specialist, care poate fi în măsură să prescrie alte medicamente pentru afecțiunea sa.

— Oficiul farmaceutic nr. 1 din Capitală, cu care s-a luat legătura, va rezolva favorabil cererea petentului bucureștean, pe baza unei prescripții medicale.

■ **Corado Pamfil** din Craiova, **Ion Balotă** din Timișoara, ca și alți cititori, ne întreabă cum pot beneficia de tratamentul destinat combaterii afecțiunilor hepatice, propus și experimentat de medicii Aristina și Ludovic Elthes din Oradea. Așa cum am mai arătat și cu alt prilej, acest tratament, aprobat de Ministerul Sănătății, se face la Hotel „Lotus" din stațiunea Băile Felix și la Spitalul județean Bihor. Internările se perfectează în baza unei cereri, însoțite de actele medicale corespunzătoare, adresate prin poștă Direcției sanitare a județului Bihor. În funcție de caracterul și gravitatea bolii, solicitanții vor fi informați în care din cele două unități menționate urmează să beneficieze de tratament.

■ Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești ne înștiințează, la cererea tovarășului **Gață Vasile** din Bistrița, str. Sucevei nr. 6, bl. P.2, ap. 41, că inscripționarea cadranelor și arătătoarelor ceasornicelor cu fosfor luminiscent nu se execută în unitățile de profil — reparații censuri — ale cooperației meșteșugărești. Mai mult decît atît, acest sistem de inscripționare nu se mai folosește în ultimii ani de fabricile producătoare, avînd în vedere faptul că, s-a constatat că fosforul luminiscent este radioactiv, necesitînd condiții cu totul speciale de protecție și manevrare.

■ Tînărul nostru corespondent **Florin Ghimiși** din București — Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 27 C, bl. P.M. 75, sc. 2 ap. 62, sector 3 — a rămas foarte nedumerit de orarul cofetăriei din Complexul Big, care închide duminica la ora 14. „De ce oare ? Nu știu, aștept, poate mă lămuriți dumneavoastră". Nu găsim nici o logică într-o asemenea măsură privind funcționarea unei cofetării, mai ales că ora 14 este tocmai potrivită pentru desert. Ne va răspunde Întreprinderea de cofetării și răcoritoare căreia aparține.

■ „În cartierul nostru există „Piața Dunărea", unde se vînd și se cumpără zarzavaturi și alte produse alimentare, ne scrie **Alexandru Marin** din Galați, str. Zidarilor nr. 12, bl. R.8, ap. 3, Micro 19. Această piață are și ea un administrator, pe care nu-l vezi, însă, decît dimineața, cînd intră în birou și seara, cînd pleacă acasă. În aceste condiții, mercurialul nu este respectat, iar în unele zile nici măcar nu este afișat complet. Nu-l văd niciodată controlînd dacă se respectă prețurile, așa că, mă întreb : oare pe acest administrator nu-l controlează nimeni ?" Este o întrebare la care credem că Direcția comercială a județului Galați ar putea să mediteze și apoi, să ne comunice și nouă concluziile la care a ajuns.

■ Aflăm de la Consiliul popular al municipiului Bîrlad, județul Neamț, că cererea **Getei Pintea,** om al muncii la I.C.B. a fost rezolvată favorabil, acesteia repartizîndu-i-se un apartament cu trei camere în blocul P.2, scara B.

■ **Gheorghiu Alexandru** a primit și el, ne informează Consiliul popular al municipiului București, un apartament de două camere, în Calea Dudești nr. 123.

■ Corespondenta **Clora Lucia** se poate bucura, de asemenea, întrucît fiului său i s-a repartizat, după cum ne înștiințează Consiliul popular al municipiului Tîrgu Jiu, o garsonieră confort I, ceea ce solicita, dealtfel, în scrisoarea trimisă redacției noastre.

■ „Mi-am petrecut concediul de odihnă împreună cu soția și băiețelul în vîrstă de 3 ani și jumătate, pe litoral, în stațiunea Mamaia, unde ne-am simțit foarte bine. În ziua de 16 iunie, vizitînd complexul comercial de lîngă Teatrul de vară, am intrat și la librăria nr. 100, atrași de vitrina plină de jucării. Pe fundal, un afiș atrăgător punea o întrebare : „Ce jucărie să-mi aleg ?" Andrei, copilul meu, s-a decis la o motocicletă. Am fost refuzați pe un ton, deloc comercial, de o vînzătoare al cărei ecuson era vizibil doar pe jumătate, ascunzîndu-i tocmai numele. „Eu nu dau din vitrină". „Condica ne-o dați ?" „Nu intră în atribuțiunile de servici". N-aveam decît s-o aștept pe „șefa". În librărie intră grupuri de turiști ce privesc îngrijorați la vînzătoarea a cărei voce în crescendo face raionul inaccesibil. În apropierea plecării spre casă, o nouă vizită deconspiră identitatea vînzătoarei. O cheamă Carmen Cimpeanu. **(Luca Iulian,** Piatra Neamț, str. Plevnei 2, bl. L 3, ap. 48).

■ Un răspuns pentru **Ilie Pavel** din comuna Nicorești, sat Tonășești, județul Galați, din partea Consiliului popular al județului Galați : „Deși dumneavoastră îndepliniți condițiile de pensionare în luna noiembrie 1988 și întocmiți în acest sens cerere la C.A.P. Unirea Nicorești, unitatea vă întocmește cu întîrziere dosarul. Precizăm că acesta a fost înaintat la DPMOS Galați cu nr. 20050/10.01.1989. Avînd în vedere cele de mai sus, în conformitate cu prevederile Legii 4/1977, legal vi s-a stabilit pensia începînd cu 1 februarie 1989. Pentru întocmirea cu întîrziere a dosarului de pensie, urmează a vă adresa conducerii C.A.P. Unirea Nicorești, județul Galați, care poartă întreaga răspundere".

■ **Enache Ilie** din comuna Nicolae Bălcescu, sat Fîntîna Doamnei, județul Călărași primește din partea D.P M.O.S. — județul Călărași, următorul răspuns : „Urmare scrisorii prin care solicitați înscrierea la pensie pentru muncă depusă și limită de vîrstă, vă facem cunoscut că sînteți programat cu data de 01.09.1989, urmînd ca dosarul să fie depus între 1—15 august".

■ Întreprinderea de Autoturisme Pitești ne confirmă faptul că problema tovarășului **Hronisesek Antoniu** (str. Teilor nr. 28, Reșița) s-a rezolvat. „S-a expediat la IATSA-Pitești — Depozitul Național de Piese schimb, reperul solicitat de dumneavoastră. IATSA Pitești, cu avizul de expediție nr. 16234 a livrat la „Dacia — Service" Reșița acest reper drept pentru care va trebui să vă prezentați la «Dacia — Service» pentru a vi se remedia autoturismul".

■ „Blocul nr. 2 din str. Baba Novac nr. 14, sector 3 a fost dat în folosință în anul 1959, cînd constructorul a transmis către ICRAL și banii pentru montarea antenei colective. Dar, în 30 de ani, I.C.R.A.L. „Vitan" n-a găsit timpul necesar să ne monteze respectiva antenă, cu toate repetatele noastre rugăminți. De la darea în folosință a blocului nu s-au făcut nici reparațiile necesare la jgheaburi și la copertină". (în numele locatarilor, **Grigore Costrel**).

■ Consiliul popular al sectorului 3 oferă lui **Popescu Zuță** din București, str. Hristo Botev nr. 10, următoarele precizări, care, socotim, vor interesa și pe alți cetățeni : „Potrivit prevederilor din Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., cheltuielile pentru combustibilul necesar preparării apei calde, pentru clădirile cu destinație de locuință, în anotimpul călduros, se repartizează pe deținătorii suprafețelor locative proporțional cu consumul de apă stabilit pentru fiecare locatar. La cheltuielile pentru combustibilul necesar preparării apei calde se adaugă și indemnizația fochistului".

■ D.P.M.O.S. Timiș ne informează că **Ianciu Rodica** din comuna Dumbrăveni, județul Suceava, care a solicitat transferul dosarului privind încasarea drepturilor bănești ca ajutor de stat pentru mamele cu mai mulți copii în comuna Săcălaz, județul Timiș, unde-și are acum reședința. În consecință, pentru perioada 1 aprilie 1987 — 1 aprilie 1989 să se adreseze Direcției muncii Suceava, unde se găsesc evidențele acestor plăți și al cărei funcționari sînt datori să le reglementeze. În județul Timiș, dosarul a sosit abia în 5 aprilie 1988, moment din care i se acordă ajutorul cuvenit.

■ Prin publicarea rîndurilor, destinate de Consiliul popular al județului Iași petentului **Petru Suhan,** om al muncii la Combinatul Minier Cluj, cu domiciliul stabil în comuna Todirești, județul Iași, răspundem și altor cetățeni care, în scrisorile trimise redacției, au ridicat această problemă : „Susnumitul întreabă dacă este corect să plătească contribuție bănească, conform Legii nr. 1/1985 și în comuna Todirești și la Combinatul Minier Cluj. În conformitate cu prevederile legii, locuitorii din comune, orașe și municipii au obligația de a contribui cu bani la realizarea obiectivelor de interes obștesc, iar contribuția bănească se plătește o singură dată pe an, în localitatea în care o persoană sau o familie are domiciliu stabil."

■ Un răspuns pentru **Petrescu Mihai** din Alexandria, str. Partizanilor nr. 148, bl. 112, sc. B, ap. 23, de la I.T.A. Teleorman : „Urmare scrisorii adresate revistei „Flacăra" prin care solicitați rezolvarea transportului de călători din satul Comoara spre comuna Drăgănești-Vlașca, vă comunicăm : din lipsa autobuzelor, autogara Videle a suspendat o serie de curse a căror pondere de abonați este mai redusă, așa cum a fost și cursa de Comoara. Avînd în vedere că, pe acest traseu nu circulă alt mijloc de transport, s-a reanalizat situația și s-a dispus, începînd din 1 06 1989, repunerea în circulație a curselor de autobuz."

■ Ar fi de dorit ca în scurt timp să ni se dea posibilitatea de a oferi un răspuns asemănător și corespondentului nostru, **Ioan Nicoraș,** inginer la I.M. oraș Dr. Petru Groza, domiciliat în localitatea Valea de Jos nr. 122, jud. Bihor. Spicuim din scrisoarea sa : „Sîntem peste 100 de navetiști ,muncitori plus elevi. Aveam două autobuze ce veneau dimineața, acum a mai rămas doar unul ,care circulă după bunul plac al șoferilor. Cei de la I.T.A. oraș dr. Petru Groza nu prea obișnuiesc să se achite de datorile față de oameni care plătesc abonamentele, trimițînd autobuz dimineața cînd au chef. Citeodată, cursa de Valea de Sus mai oprește și la noi în stație și mai ia ciliva navetiști. Ceilalți trebuie să se descurce cum pot. În lunile mai și iunie autobuzul a venit după navetiști la ora programată doar de 4 ori (!) în rest sau a întîrziat sau nu a venit defel."

■ Trei scrisori îmbucurătoare din partea Direcției județene Cluj pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale :

Crișan Monica (oraș Cîmpia Turzii str. Pavel Dan nr. 9) a fost repartizată în meseria pentru care s-a pregătit — mecanic — la Combinatul metalurgic din localitatea unde domiciliază. **Răcășan Silvia** (din Cluj-Napoca, str. Scărișoara nr. 1, ap. 39) a devenit om al muncii la Întreprinderea pentru producerea ceramicii fine pentru construcții, Cluj-Napoca. **Ilanga Mircea** din comuna Poieni nr. 156 a primit loc de muncă la Uniunea cooperativelor de producție achiziții, desfacerea mărfurilor Cluj.

■ Alte trei adrese, sosite, de asemenea, din partea unor Direcții județene pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, ne-au lăsat în schimb, cu totul nedumeriți. De la București, Cluj-Napoca și Craiova ni se răspunde că solicitanții **Dorobanțu Anghel** (str. Călărașilor nr. 245—247, bl. B. 1, ap. 39, sector 3), **Fodor Elena** (str. Republicii nr. 80, Huedin) și **Bestelcu Lenuța** (comuna Botoșești Pala, județul Dolj) nu s-au prezentat la nici unul dintre apelurile făcute de către forurile în măsură a le rezolva ceea ce ne solicitau nouă, să obțină o repartiție într-un loc de muncă. Dragi solicitanți, este absolut necesar să luați mai întîi legătura cu oficiile forțelor de muncă dacă vreți să fiți încadrați și nu răspîndiți scrisori și memorii prin alte locuri ! Deși ați fost chemați în repetate rînduri și nu v-ați prezentat, sînteți, încă, așteptați.

Rubrică realizată de
LIANA MOLNAR ■

Poșta Redacției

Iancu Dumitra — satul Ibanu lui Pală, com. Ulmești (Dîmbovița) : Nu ne-ați trimis nici o copie, nu ne-ați scris unde lucrează tatăl copiilor, nu e nimic clar. Dacă aveți o hotărîre judecătorească definitivă, depuneți-o la locul de muncă al soțului pentru a vi se trimite pensia și alocația. ● **Dobozi Emil** — Tg. Mureș : Colaboratorul nostru, semnatarul rubricii „Civilizația sportului". ● **Zaharia Ion** — București : Trebuie să vă respectați contractul încrucît efectiv 5 ani. E singurul răspuns pe care vi-l putem da. Celelalte probleme sînt nelămurite în primul rînd pentru dv., cu atît mai mult pentru noi. ● **Șercăianu Gheorghe** — Buftea : Pentru clarificarea regimului juridic al imobilului, aveți posibilitatea să formulați o acțiune în revendicare la judecătoria Buzău ● **Scurtu T. Vasile** — satul Călimănești — Mărășești (Vrancea) : Ați fost trecut din oficiu în categoria pensionarilor pentru limită de vîrstă. Pensia dv. nu poate fi majorată întrucît aveți o vechime în muncă mai mică de 10 ani (Decret 210/1988, art. 7 al. 2). ● **Feșteu Alexandru** — Tîrnăveni : Potrivit art. 22 din Legea 12/1971, modificat prin Decret 19/1986, promovarea muncitorilor în categoria a 5-a și următoarele se poate face numai după însușirea de către aceștia a cunoștințelor și deprinderilor necesare exercitării unei a doua meserii, stabilită de conducerea unității, în raport cu necesitățile producției, dovedită prin certificat de calificare sau policalificare eliberat în condițiile legii. ● **Vulpe Gheorghe** — Piatra Neamț : Tariful serviciilor interne de poștă și telecomunicații prevede : a) schimbarea responsabilității asupra instalației telefonice (trecerea de pe un nume pe altul) cu plata taxei de 40 lei, numai între rude pînă la gradul III inclusiv ; b) mutări de posturi telefonice cu plata taxei de 800 lei, dacă cererea este depusă în termen de 60 zile de la data înscrierii mutației pe buletinul de identitate ; în caz contrar se consideră instalare cu plata taxei de 1500 lei. ● **Mărghescu Mihai** — Balș : Puteți solicita înscrierea la pensie la 55 ani, cu 18 ani și 6 luni de activitate în grupa I și 6 ani în grupa II de muncă. ● **Scăeteanu S. Ion** — Oltenița : Funcții economice de execuție cu studii medii sînt cele prevăzute de anexa 2 la Legea 12/1971 pct. 68 și 69, respectiv funcțiile de contabil, statistician, planificator și merceolog. Funcția de remizier este asimilată cu cea de casier și este funcție administrativă. ● **Balaban Pavel** — Lugoj : S-a rezolvat. Pe viitor, pentru orice relații adresați-vă Oficiului farmaceutic Timișoara, str. Pasteur nr. 2.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

● Aducem mulțumiri pentru rezolvarea problemei noastre comune, atît revistei **Flacăra** cît și Consiliului popular al municipiului Iași, a cărui hotărîre a fost publicată în paginile revistei dumneavoastră la 16 iunie 1989. Era vorba de un aviz emis de ICPROM Iași, în calitate de proiectant, care nu lua în considerare că prin închiderea pasajelor din blocurile E-1 și E-2 (strada Socola) este împiedicat accesul la fațadele posterioare. Reanalizînd situația, Consiliul popular a dispus anularea autorizației nr. 111/5 oct. 1988. Intervenția făcută a fost, cu adevărat, „un dialog fructuos între cetățeni și autorități". Semnează locatarii blocului 9, 9-A și 13 din strada Socola, Iași.

● Din comuna Voperești, județul Buzău, ne scrie Dumitru Frățilă : „Urmăresc și mă interesează în revista **Flacăra** articolele privind activitatea echipelor de control ale oamenilor muncii, întrucît fac parte și eu dintr-o astfel de echipă. Ceea ce mă face să vă scriu este faptul că la noi există o serie de lipsuri în acest domeniu și, așa cum chiar în revistă se spunea, „și tăcerea e o vină". De doi ani nu s-a făcut decît un singur control și s-a făcut formal în raport cu ceea ce prevede Legea nr. 6/1972 și cu cele relatate în presă — amintesc articolul „Urmările controlului la cinci ani" semnat de Roxana Palcu — privind rolul și atribuțiile acestor echipe. Am intervenit la organele locale și am propus reînnoirea echipei, în vederea începerii unei adevărate activități, prin care să ne onorăm mandatul social încredințat dar, poate primim un sprijin și din partea dumneavoastră".

● Într-una din scrisorile publicate în **Flacăra** nr. 27, Nicolae Rață din comuna București, județul Hunedoara, își exprima nedumerirea (dar și necazul) că, deși a respectat toate prevederile cărții tehnice, motocositoarea sa, nouă-nouță, nu funcționa în nici un chip. Citind acele rînduri, conducerea Întreprinderii producătoare, „Metrom" Brașov a trimis urgent doi specialiști la București, spre a constata defecțiunile la fața locului. Era vorba, în principal, de un regiaj defectuos, după care, remediat, motocositoarea a fost pusă la probe și a funcționat perfect. Proprietarul, ni se scrie, s-a declarat mulțumit. E și firesc ! Oricum, mulțumim și noi pentru promptitudinea specialiștilor brașoveni ce nu-și dezmint renumele și onorează cu cinste firma sub care lucrează.

● Ca ecou al unei alte scrisori, apărute în paginile noastre la 23 iulie a.c., Întreprinderea de produse ortopedice și protezare din București ne înștiințează că Ion Vilcu din Brezoi, județul Vîlcea a fost internat zilele acestea în spital „urmînd ca în scurt timp să primească proteza de care are nevoie, pentru a face exerciții de mers și adaptare. Vă mai informăm, se specifică, odată cu cazul semnalat de dumneavoastră, am rezolvat altele similare, îndată ce am fost în posesia materialelor specifice produselor de protezare".

Nu putem decît să ne alăturăm bucuriei pe care, cu siguranță o încearcă Florea Vilcu, corespondenta noastră, la gîndul că fiul ei, Ion Vilcu, va putea umbla, de acum încolo, normal.

M. LIANA ■

Recursul se respinge!

„De la vîrsta de un an, din 1973, cînd părinții s-au despărțit în fapt, Alina este crescută de bunica maternă într-o localitate din Cîmpia Olteniei. Acum a terminat clasa a XI-a, ceea ce înseamnă că anul trecut a luat treapta a II-a...". Pe măsură ce-mi relata acest crîmpei de viață ce nu mi se părea „ieșit din comună" cum ar zice poetul de pe aceleași meleaguri, figura omului legii din fața mea exprima o lăuntrică frămîntare, pe care aveam s-o înțeleg după aprofundarea tuturor datelor problemei reliefate vizibil și previzibil!

Așadar, după 1973 intervin mai multe puncte de referință. Mai întîi, desfacerea căsătoriei prin divorț în anul 1983. Minora a fost încredințată mamei, iar tatăl — obligat la o pensie de întreținere care, adăugîndu-i-se și alocația de stat, însuma 1150 lei. Apoi, mama Alinei se recăsătorește, în București, cu Eraclie Velea și au doi copii. Ceea ce a determinat o galopantă „dezagregare" a dragostei Mariei Velea pentru fiica dintîi, căci altfel nu s-ar explica amnezia față de îndatorirea trimiterii acesteia, cel puțin a pensiei de întreținere stabilită legal, dacă nu și un ajutor din partea ei ca mamă. Așa se ajunge ca Alina, aflată legal sub tutela bunicii, să-și ceară prin judecătorie drepturile încălcate brutal de propria-i mamă. Astfel, în hotărîrea judecătorească ce o obligă pe Maria Velea la 300 lei pensie lunară (la care se adaugă și cei 1150 lei) se consemnează „pirita, pe lîngă faptul că nu a avut o contribuție proprie la întreținerea minorei, a prejudiciat-o grav pe fiică, reținîndu-i pensia trimisă de tatăl său". Probabil că soții Velea n-au realizat, dar s-au aflat în fața unei fapte pedepsite de legea penală, Art. 305 din Codul Penal stipulează că „părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, neîndeplinirea cu rea-credință a obligațiilor de întreținere prevăzute de lege, precum și neplata cu rea-credință, timp de două luni a pensiei de întreținere, de către cel ce are această obligație, constituie infracțiunea de abandon de familie și se pedepsește cu închisoare sau amendă. Pentru aceasta, legea prevede condiția plîngerii prealabile a părții vătămate, numai că Alina și bunica s-au mulțumit cu aspectul civil al acestui, ușor de evitat, litigiu de familie.

Dar iată că (și abia acum aveam să înțeleg mîhnirea judecătorului), Maria Velea, încălcînd prevederile tuturor codurilor scrise și nescrise care dispun că drepturile părintești se exercită numai în interesul copilului, acționează pentru stîrbirea dreptului la învățătură al propriei fiice. După ce că n-au contribuit cu nimic ca minora să ajungă în pragul ultimului an de liceu, ba dimpotrivă — soții Velea, în pornirile lor egoiste și retrograde, atentează la dreptul la învățătură al unui copil care a demonstrat că, în pofida lipsei căldurii părintești (nu știm cît l-o fi interesat și pe tatăl „cel bun", frămîntările Alinei) este pe cale să termine un liceu la cursuri de zi. Sub influența soțului cu un nume de monah, dar cu suflet de stîncă (căci el a fost văzut mai des prin „sala pașilor pierduți" și pe la ușile Judecătoriei sectorului 5) Maria Velea, motivînd că „situația la învățătură a Alinei este dezastruoasă și în același timp jalnică", și permițîndu-și să afirme în scris că „profesorii o promovează pe nedrept" solicită „sistarea pensiei de întreținere de 300 lei și angajarea acesteia la Cooperativa Agricolă de Producție din comună", adăugînd cu cinism că „este aptă de muncă". O acțiune judecătorească împotriva firescului, care sluțește imaginea sacrei comuniuni ce o încumbă relația de filiațiune mamă-fiică. O acțiune pe motive aparent invocabile, dar care ascunde meschine interese autoacuzatoare, previzibile, așa cum observă, cu amărăciune, însăși fiica într-o scrisoare către instanță: „durerea lor este că pierd pensia de întreținere cu alocația, adică 1150 lei". Este de la sine înțeles că hotărîrea completului de judecată al Judecătoriei sectorului 5 București — care a deliberat în cauză — nu putea să fie decît „respingerea acțiunii Mariei Velea". Hotărîre care se impune ca un act de dreptate, pentru susținerile reclamantei că propria-i fiică nu merită să primească pensia de întreținere la care ea a fost obligată, nu pot veni firesc din partea unei adevărate mame! Și deși „omul din umbră" a reapărut pe scenă atacînd în numele soției, hotărîrea primei instanțe — fără a scăpa prilejul de a strecura o amenințare — instanța superioară, cea a Tribunalului Municipiului București, „a respins recursul ca nefondat". Așadar, legea a repus firescul în drepturi după un „spectacol" al cărui scenariu a fost inițiat de niște oameni ale căror suflete s-au arătat a fi bîntuite (ne-ar place să credem, accidental), de secetoase furtuni care, persistînd, vor lăsa pustiitoare urme. Căci cum va putea justifica Eraclie Velea față de propriii copii, cînd se vor mări, excesul de zel depus pentru a-i priva, cu prețul a 300 lei lunar, de omenestile relații de întrajutorare frățești cu sora lor (vitregă, dar totuși soră). Poate că nu e prea tîrziu ca acesta, lepădîndu-și straiele duhului cel rău, să poată înlocui influențele nefaste asupra soției cu sentimente demne de o cauză mai bună, impusă de statutul său de tată. Pentru că, orice s-ar fi întîmplat, Maria Velea este mama nu numai a celor doi copii Velea, dar și a Alinei. Și Alina, are nevoie mai mult ca oricînd, acum în plină adolescență, de un sprijin moral din partea mamei. A aceleia de dinaintea furtunoaselor judecăți.

MARIAN TEODORESCU ■

Bunul gospodar nu risipește

● Depășiri de plan și restanțe ● Programul punctelor fixe rămîne în discuție ● Teodor Irimuș vrea să-și depășească recordul ● 200 de containere noi, prin autodotare ● Fiecare leu e prețios

La Baia Mare, acțiunea celor 3R se desfășoară ca o adevărată bătălie — și cred că termenul folosit de Lasdislau Szasz, directorul Întreprinderii județene pentru recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile Maramureș cu care — după un raid prin cîteva cartiere ale municipiului — am purtat un lung dialog, nu e cituși de puțin exagerat, avînd în vedere că întreprinderea pe care o conduce are menirea să contribuie nemijlocit, la asigurarea unei însemnate părți din necesarul de materii prime și materiale ale economiei naționale.

„Omul sfințește locul" și cînd e vorba de recuperare

Ca prime obiective ale raidului nostru, două din punctele fixe de colectare: cel din centrul vechi, de pe strada Trenului, lîngă Piața de legume, și cel din strada Oborului, în imediata apropiere a Tîrgului de vite. Cu litere mari, vizibile de la depărtare, amîndouă anunță ce materiale se pot preda. În curți, pe platforme betonate, barăci pentru neferoase și hîrtie, containere pentru toate celelalte materiale colectate. Remarc presele manuale pentru hîrtie — cu care, aveam să aflu, sînt dotate toate punctele de colectare — iar la cel de lîngă Tîrgul de vite, și un cîntar pentru atelaje, grație căruia, în numai cîteva minute, fără nici un efort special, cetățenii veniți la tîrg din localitățile județului valorifică obiectele metalice care le prisosesc în gospodărie.

Este ora 15,30. Amîndouă punctele de colectare sînt închise. Programul, cu excepția unei singure zile, cînd activitatea se prelungește pînă la ora 16, indică închiderea la ora 15,00. Nu știu care au fost criteriile pentru stabilirea acestui program, dar cred că prelungirea orarului măcar în unele zile ale săptămînii și pe timpul după-amiezii, ar da posibilitatea unui număr mai mare de cetățeni să predea materialele ce nu le mai sînt de folos.

Nu aceeași este situația rulotei (funcționînd ca „punct fix") din strada Cuza Vodă, în noul cartier de locuințe „Decebal", al cărui gestionar-remizier, Teodor Irimuș, a afișat programul: „8—20". „Rulota e plasată lîngă blocul în care locuiesc, ne spune. Dimineața, predau copiii și pensionarii; cei care se află la serviciu vin după-amiază uneori chiar și după ora 20. Toată lumea știe că mă găsește aici, oricînd. În iunie, am colectat materiale în valoare de 61 075 lei. În iulie, vreau să-mi depășesc propriul record".

Te-ai fi așteptat ca, în condițiile unor asemenea realizări, acesta să fie unicul loc unde cei din cartier își pot aduce obiectele de care nu mai au nevoie. Totuși, la numai cîțiva zeci de metri, pe aleile blocurilor din jur, numără alte 5 containere ale I.J.R.V.M.R. Este, cred, o convingătoare pledoarie pentru un program prelungit.

Parcurg în continuare orașul. La blocul din Aleea Rotundă nr. 5, containerul e aproape plin. În jur, nici un ciob de sticlă, nici o foaie de hîrtie. „E normal să procedăm așa, îmi spune Ioan Coroș, membru în Comitetul asociației de locatari, care, de curînd, a încheiat cu I.J.R.V.M.R. un protocol privind colectarea materialelor refolosibile de la membrii asociației. Depunînd aici tot ce nu ne mai este util în gospodărie, ne eliberăm apartamentele, fără a bloca și uriți spațiul din jur, iar banii cîștigați în acest fel intră în fondurile asociației".

Să fie acesta un lucru pe care îl știu numai unele dintre asociațiile de locatari ale orașului? Așa s-ar părea, de vreme ce numeroase alte containere (la fel de îngrijit realizate, vopsite în verde sau portocaliu, culori ce se integrează plăcut mediului) sînt înconjurate de cioburi, hîrtii, deșeuri textile aruncate la voia întîmplării.

— Nu există nici o metodă spre a-i obliga să se comporte civilizat pe cei care „economisesc" o secundă, aruncînd pe jos, dar irosind în fapt mai mult timp și bani, prin degradarea unor materiale ce ar putea fi refolosite prin murdărirea străzilor, a spațiilor verzi ale orașului?...

În prim plan — organizarea

...Este una din întrebările cu care mi-am început dialogul cu directorul Lasdislau Szasz.

— O mare parte dintre containerele noi au fost plasate de curînd în oraș. Programul de măsuri privind îmbunătățirea sistemului de colectare și preluare a materialelor refolosibile de la populație prevede mărirea numărului acestor containere, la nivelul țării, cu încă 2000. În Maramureș am realizat 200, din care 80 au și fost plasate în apropierea blocurilor cu ale căror asociații de locatari am încheiat protocoale. Vedem colaborarea cu aceste asociații ca pe un factor important în munca noastră de educare a populației, de conștientizare a acesteia asupra importanței gestului fiecărui cetățean de a colecta și preda toate obiectele ce se adună, în timp, în propria gospodărie, și pot fi refolosite.

— Am în față o „foaie volantă" și trei „fluturași". Mi se pare remarcabil modul în care au fost gîndite și realizate aceste materiale propagandistice. Ați pus, astfel, la dispoziția populației, o serie de informații și comentarii utile, care facilitează înțelegerea rolului unei acțiuni sociale de o deosebită importanță pentru economia națională. În același timp, prin lista de sortimente a materialelor refolosibile ce pot fi predate (cu exemplificările de obiecte ce intră în această categorie) populația a aflat că poate valorifica, practic, toate obiectele de prisos din gospodăria proprie. La fel de importantă mi se pare și lista cuprinzînd cantitățile de materiale ce pot reprezenta contravaloarea unei zile-muncă, pentru informarea acelora care vor să își onoreze în acest fel obligațiile ce le revin din Legea nr. 1/1965. V-aș putea întreba acum, tovarășe director, care au fost rezultatele concrete în urma difuzării acestor materiale?

— Este vorba de o perioadă foarte scurtă, de numai două săptămîni, așa că nu putem aprecia cu mare exactitate. De fapt, succesele pe care le sperăm sînt urmarea unui cumul de măsuri întreprinse în ultima vreme.

— Vă rog să vă opriți la cîteva din ele, prin prisma rezultatelor obținute în primele șase luni ale acestui an, dar și a situațiilor întîlnite în raidul întreprins împreună în oraș.

— Dacă la fier vechi și hîrtie, spre exemplu, planul a fost depășit, la deșeuri textile, cioburi și mase plastice, realizările au fost mult sub plan. Explicarea cauzelor a fost relevantă pentru noi. Acum, importante sînt măsurile. Una dintre ele s-a generalizat deja în întregul oraș: pe lîngă toate Centrele de achiziție sticle și borcane, am plasat containere pentru cioburi. Din păcate, mai sînt persoane care preferă să arunce la ghena de gunoi multe obiecte ce pot fi valorificate. Pînă cînd vom reuși să le convingem de necesitatea de a le preda centrelor noastre, municipalitatea a luat măsura ca pe toate platformele de gunoi ale orașului să fie instalate containere (6 dintre acestea și-au ocupat, deja locul fixat) pentru materialele refolosibile, avînd personal special încadrat pentru sortare. Astfel, nici un material ce poate fi refolosit nu se va mai pierde.

— Nu aveți o sarcină ușoară, desigur, iar îndeplinirea ei este cu atît mai dificilă, cu cît pentru aceasta trebuie nu numai să asigurați condițiile tehnice pentru colectarea materialelor, ci să desfășurați și o intensă, inteligent concepută, muncă educativă pentru a convinge populația că valorificarea lor este o îndatorire patriotică.

— În cadrul măsurilor de îmbunătățire a organizării activității am pus un accent deosebit pe modificarea „din mers" a modalităților de acțiune. Contăm mult pe efectul educativ al deplasării unor puncte mobile și mijloace auto în cartiere, în așa fel încît cetățenii să se obișnuiască cu faptul că, periodic (cel puțin o dată la două luni) pot preda, încasîndu-și banii pe loc, tot ce le prisosește.

În Maramureș, ca pretutindeni în țară, bătălia celor 3R se dă așa cum se cuvine. Succesul el va însemna nu numai îndeplinirea unor sarcini majore la nivelul economiei naționale, ci și o importantă victorie asupra propriilor noastre prejudecăți privind lucrurile ce devin inutile la un moment dat. Patriotismul nu se manifestă numai în acte majore, el implică o atitudine civică în toate compartimentele vieții noastre.

ROXANA PAICU
MANOLESCU ■

Note

Hanul „Prahova"

În condițiile în care, în destule unități de alimentație publică, timpul a cam îngălbenit lista de meniuri și automulțumirea și-a găsit locuri călduțe „prin unele bucătării, iată că niște oameni de bine de la Hanul Prahova din București consideră că fantezia și inovația sînt la fel de necesare în bucate ca sarea. Recenta expoziție culinară organizată aici a etalat cele mai neașteptate combinații și rețete de aperitive, mîncăruri, dulciuri pentru toate preferințele. Gustoase și prezentate „artistic", ele au fost cea mai convingătoare urare de „poftă bună" din partea acestor îndrăgostiți de meseria lor. Sperăm, după cum ni s-a promis, ca aceste exponate să nu rămînă doar exemplare de vitrină.

Prestația remaiatului

De zile întregi caut un loc, unde, mai precis, o lucrătoare să-mi remaieze ciorapii deveniți impracticabili pentru cîte un ochi scăpat, un fir agățat. Mi s-au strîns pungi întregi de perechi în aceeași stare. Socotesc cîți bani am investit în ei, de-a lungul anilor, socotesc cîți bani s-au cheltuit în fabrici pentru producerea lor — deficitarele și scumpele fire chimice, nylon și poliamidă, coloranți, utilaje, manoperă, pe scurt toate costurile de producție — și-mi ies cifre impresionante. Cui îi vine să arunce la gunoi atîta bănet?! Nu-mi vine să-i arunc nici chiar pe cei ajunși impracticabili, gîndind că firele ar mai putea folosi la ceva. (În satul meu, o ingenioasă și harnică țărancă îi taie frumos și îi transformă cu talent, la războiul de țesut, în covorașe și preșuri). Dar unde să-i duc?, mă întreb, de ani de zile, căci au ajuns să-mi sufoce dulapurile. Multe femei îi aruncă, fără regret, la ghena de gunoi, fără regret, deoarece nu au altă soluție, și nu din spirit de risipă, și nu din lipsa conștiinței că și-ar mai putea găsi o valorificare. O mamă cu 3 fete de vîrsta ciorapilor de nylon îmi făcea, deunăzi, un calcul cîți ciorapi se cumpără în familia sa pe an și cîți se aruncă. Problema, așadar, nu e nici pe departe mărunță, îmbracă un aspect social și unul economic. Social, în sensul că această prestație a remaiatului, tot mai necesară, în mod paradoxal, se restrînge în loc să se dezvolte (deși vîrsta ciorapilor de mătase a coborît tot mai mult), economic, în sensul că ei pot redeveni materie primă, că au dreptul să fie încadrați, alături de toate celelalte textile, în ramura celor 3 R. Dacă remaieze n-am prea găsit (sînt tot mai puține, deși, solicitări în cooperația meșteșugărească pentru munca la domiciliu din partea multor tinere femei sînt tot mai numeroase), iar cînd am găsit mi-au dat termene incredibile (cite o lună-două pentru un fir!), am încercat să-i depun la centrele de colectare a materialelor refolosibile. La cel amenajat în Piața 1 Mai nu există decît o tonetă pentru cioburi de sticlă, la cel din Piața Chibrit se primește de la populație doar fier vechi, sticle și hîrtie, la cel din Piața Progresul, unde „s-ar putea primi textile, dar ciorapii de damă, nu fac parte din „nomenclator", îmi precizează un bătrîn aflat lîngă un recipient cu marca „3R desenată pe el...

Atunci, să ne sugerezi alte destinații și alte soluții conducerea cooperației meșteșugărești a Capitalei și a Centralei de colectare, recuperare și valorificare a materialelor refolosibile. Sîntem gata să publicăm răspunsurile.

C. I. ADAM ■

● După mai bine de două luni de criză, Italia are acum un nou guvern, al 48-lea din perioada postbelică. Guvernul este format din reprezentanți ai aceloraşi cinci partide care au alcătuit şi precedenta coaliție guvernamentală. Din cei 30 de miniştri, cîți numără noul cabinet, 14 aparțin Partidului Democrat-Creştin, 9 — Partidului Socialist, 3 — Partidului Republican şi cîte 2 partidelor Social-Democrat şi Liberal. Principalele portofolii au fost repartizate astfel : președinte al Consiliului de Miniştri — Giulio Andreotti (PDC) ; vicepreşedinte — Claudio Martelli (PSI) ; externe — Gianni de Michelis (PSI) ; interne — Antonio Gava (PDC) ; apărare — Mino Martinazoli (PDC) ; comerț exterior — Renato Ruggiero (PSI). Noul guvern italian, prezidat de Giulio Andreotti, îşi va prelua oficial funcțiile numai după obținerea votului de încredere din partea celor două camere ale parlamentului.

● La sediul Națiunilor Unite s-au desfăşurat consultări în Consiliul de Securitate al ONU în legătură cu incidentele produse recent în Cipru, în urma cărora a fost încălcat statutul zonei-tampon care desparte regiunile unde trăiesc ciprioții turci şi cei greci. A fost exprimată îngrijorarea în legătură cu evenimentele din Cipru. Secretarul general al ONU, Javier Perez de Cuellar, a fost însărcinat de Consiliul de Securitate să se întîlnească cu reprezentanții celor două părți, cu care să examineze situația încordată creată în insulă.

● Primul-ministru al Marii Britanii, Margaret Thatcher, a procedat la o importantă remaniere a guvernului pe care îl conduce, principala schimbare fiind la externe, unde noul titular este John Major. Fostul ministru de externe, Geoffrey Howe, a preluat funcția de vicepremier, fiind totodată şi lider al Camerei Comunelor. Alte modificări notabile în cabinet sînt desemnarea lui Tom King, fost ministru pentru Irlanda de Nord, ca ministru al apărării, ministru pentru Irlanda de Nord devenind Peter Brooke. Două departamente-cheie în cabinet, finanțele şi internele, au rămas cu vechii titulari, Nigel Lawson şi, respectiv, Douglas Hurd. Observatorii apreciază că prin efectuarea acestor schimbări premierul încearcă să confere un nou dinamism cabinetului şi conducerii Partidului Conservator, al cărui lider este, în perspectiva viitoarelor alegeri legislative.

● Mihail Gorbaciov, secretar general al CC al PCUS, președintele Sovietului Suprem al URSS a avut o convorbire cu Reszö Nyers, președintele PMSU, şi cu Károly Grósz, secretar general al PMSU, aflați în vizită de lucru în capitala sovietică. Au fost abordate aspecte ale relațiilor bilaterale şi ale situației internaționale actuale.

● O mare înfrîngere a suferit Partidul Liberal-Democrat (de guvernămînt) din Japonia în alegerile de duminică pentru înnoirea a jumătate din cele 252 de mandate ale Camerei Consilierilor (camera superioară) a Dietei (parlamentului). PLD a obținut doar 109 locuri, față de 139 cît avea pînă acum, principalul beneficiar fiind Partidul Socialist, care va deține în Camera Consilierilor 66 de mandate. Ca urmare a acestei înfrîngeri, primul-ministru Sousuke Uno şi-a prezentat demisia, după numai 53 de zile de la preluarea funcției (bătînd astfel recordul de scurtime, care era de 54 de zile şi data din 1945).

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Starea Europei

Tot ce ține de starea Europei se încadrează, evident, în problematica privind securitatea, dezarmarea, pacea şi înțelegerea pe întregul mapamond. Ceea ce a făcut şi face ca problemele europene să se constituie într-un grup aparte este situația deosebită a continentului, ponderea pe care o are el, în primul rînd din punct de vedere militar, pe Terra. Aici, în Europa, se află cele două blocuri, NATO şi Tratatul de la Varşovia, şi cele mai mari forțe distructive, nucleare şi convenționale. De aici au pornit cele două conflagrații mondiale, în care Europa a dat cel mai mare tribut de sînge.

Ținînd cont de toate acestea, România socialistă a înscris edificarea securității europene ca un obiectiv de prim ordin al politicii sale externe şi a acționat cu consecvență, mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea, pentru realizarea unei Europe unite, pornind de la diversitatea orînduirilor sociale existente, pentru transformarea continentului nostru într-un continent al păcii, înțelegerii şi colaborării.

După cum este larg cunoscut în lume, România a adus, în perioada 1972–1975, o contribuție importantă la pregătirea, desfăşurarea şi încheierea cu succes a primei conferințe pentru securitate şi cooperare în Europa (CSCE). Din inițiativa țării noastre, au fost elaborate o serie de norme de procedură democratică ale conferinței. Actul final de la Helsinki, adoptat în 1975, conține numeroase idei şi propuneri formulate de România. Țara noastră a jucat un rol important în adoptarea la Conferința de la Stockholm (1984–1986) a unui complex de măsuri de ordin politic şi tehnico-militar destinate reducerii riscului unui război şi întăririi încrederii şi securității pe continent. În cadrul reuniunii general-europene de la Viena, încheiate anul acesta, România a propus, printre altele : convocarea unei conferințe de dezarmare în Europa, inițierea unor conferințe în problemele cooperării tehnico-ştiințifice, organizarea unei reuniuni speciale care să hotărască măsuri pentru protecția mediului înconjurător, convocarea unei conferințe în domeniul învățămîntului. Țara noastră se pronunță pentru crearea în Balcani a unei zone a păcii şi bunei vecinătăți, fără arme nucleare şi chimice. În acest sens, un rol important l-ar avea organizarea la București a unei întîlniri a şefilor de stat şi de guvern ai statelor din Balcani. La reuniunea din capitala Austriei consacrată începerii de negocieri asupra forțelor armate convenționale din Europa şi pentru adoptarea de noi măsuri de încredere şi securitate pe continent au fost, de asemenea, prezentate importante propuneri românești. Dintre cele privind dezarmarea convențională amintim : reducerea armamentelor şi efectivelor militare cu 25–30 la sută într-o primă etapă şi cu 50 la sută pînă în anul 2 000, reducerea, în același fel, a cheltuielilor militare, asumarea de către statele participante a obligației de a folosi mijloacele financiare eliberate de pe urma reducerii exclusiv în scopuri paşnice, stabilirea limitelor privind numărul total al efectivelor şi armamentelor unui stat care pot fi amplasate în afara teritoriului național, reducerea cu prioritate a armamentelor cu mare capacitate ofensivă. Totodată, țara noastră a avansat propuneri vizînd întărirea încrederii, restrîngerea intensității şi ariei activităților militare, stabilirea unor zone de securitate şi coridoare de-a lungul frontierelor dintre state şi la linia de contact dintre cele două blocuri militare, interzicerea dislocării de noi trupe, a dezvoltării şi amplasării de noi baze pe teritoriul altor state, crearea de zone de pace, cooperare şi bună vecinătate, interzicerea manevrelor şi mişcărilor de nave şi aeronave care transportă arme nucleare în apropierea frontierelor terestre şi maritime ale altor state şi altele.

Toate demersurile şi propunerile la care ne-am referit sînt o expresie a dorinței României, a președintelui Nicolae Ceauşescu de a contribui la înfăptuirea securității în Europa, cu convingerea fermă că aceasta corespunde intereselor şi aspirațiilor vitale atît ale locuitorilor continentului nostru, cît şi ale întregii omeniri.

ION D. GOIA ■

Talent şi disperare

De mai multe săptămîni, o carte agită spiritele în micul orăşel sicilian Licata : „Volevo i pantaloni". (Aş vrea să port pantaloni), roman de debut al tinerei de 19 ani Lara Cardella. Pentru că această carte a produs un adevărat seism în lumea îngustă de obiceiuri, tăcere şi apatie a localității italiene, unde în mod normal tema numărul unu este fotbalul. Acest port lipsit de importanță, nu are cu ce se făli decît cu cîteva biserici în stil baroc şi grădinile de pepeni şi anghinare din împrejurimi. Ca pretutindeni în sudul țării şi aici şomajul în rîndul tineretului este deosebit de ridicat.

Lara, absolventă de liceu din Licata, a avut ideea de a scrie în vacanță o carte despre viața ei şi a tinerilor din această regiune a Italiei şi a trimis manuscrisul unei reviste, care organizase un concurs. Textul a fost imediat imprimat în 26 000 de exemplare. Adevărurile pe care le spune tînăra autoare şi reacțiile care au fost provocate de acestea spun mult mai mult decît orice studii sociologice voluminoase despre înapoierea socială în care se află zone vaste ale Siciliei.

Într-un limbaj deschis, fără înfloriturl stilistice, Lara Cardella povestește istoria unei adolescente care încă de la vîrsta de zece ani a fost violată de unchiul ei, un delict considerat „normal", despre care familia ştia şi, cu toate acestea a tăcut. Autoarea denunță prin această poveste bazată pe fapte reale o societate în care femeia este considerată şi acum, în plină epocă modernă, doar un obiect, o slujitoare a bărbatului : „Bărbații din Piazza nu o considerau om, ci o urmăreau, o pîngăreau, o înjoseau ca pe un animal. În Sicilia, să te naşti femeie înseamnă să nu ți se respecte demnitatea".

În Licata, care nu numără decît 40 000 de locuitori, şi nu are nici o librărie, ştirea despre „aroganța extraordinară a unei nebune" — după cum se exprima chiar primarul localității — nu a ajuns prin citirea romanului, ci prin intermediul vîlvei produse pe micul ecran. La Roma, cartea apărută la editura „Mondadori" şi, între timp, epuizată, a provocat senzație şi un cunoscut publicist de televiziune nu a pierdut acest prilej pentru a lua un interviu tinerei autoare. Însă, în timp ce criticii literari vorbesc deja de naşterea unei noi stele a literelor italiene, la Licata s-a declanşat o adevărată teroare împotriva întregii familii Cardella, fapt ce a determinat-o pe mama fetei să renunțe la modesta slujbă pe care o avea. Şi Lara a anunțat că va părăsi în curînd orașul. Însă, poate că în cele din urmă se va răzgîndi. Nu în ultimul rînd, ca urmare a numeroaselor manifestări de simpatie ce au loc în favoarea ei în întreaga țară. De asemenea, o cunoscută organizație militantă din Sicilia — Uniunea femeilor împotriva Mafiei — a luat contact cu autoarea, promițîndu-i tot sprijinul.

ROMEO NADAŞAN ■

Casa Albă, cronică neagră

În ultimii ani, observa săptămînalul italian „L'Expresso", o transformare urbanistică şi socială în sens negativ a lovit capitala americană. A rămas o amintire — orașul unei aristocrații de esență meridional-colonială, Washingtonul devenind o aglomerare urbană în care anomaliile s-au transformat în adevărate plăgi sociale.

Prima anomalie s-a născut direct din cea mai mare sursă de venituri pentru cea mai mare parte a locuitorilor bogați ai orașului, activitatea guvernului şi cea a parlamentului. Oameni politici, lobbişti, funcționari de stat, avocați, diplomați, comercianți şi producători de articole de lux desfăşoară toți o activitate în conexiune cu viața politică. Odată cu expansiunea vieții publice, toți aceştia şi-au multiplicat activitățile şi, deci, veniturile. Venitul mediu al unei familii din burghezia Washingtonului, scrie „L'Expresso" este de 27.802 dolari pe an, față de numai 19.268 dolari pe an în cazul unei familii din aceeași categorie de la New York. Venituri care, tocmai pentru faptul că provin din activități statale, sînt cel mai puțin atinse de diverse circumstanțe economice cum s-a întîmplat în 1987 cînd căderea bursei din New York a cauzat daune serioase cetățenilor întregii țări, dar nu şi celor din capitală.

A doua anomalie, mult mai vizibilă şi mai tracasantă, este că 70 la sută din populație este neagră. Dar veniturile familiilor negre, scrie periodicul italian, sînt cu mult inferioare celor obținute în familiile albe. Şi așa, în ultimii ani s-au accentuat două fenomene : albii, în marea lor majoritate s-au concentrat în sectorul nord-vestic al orașului care a devenit un mare ghetto alb elegant, înverzit, cu vile de lux şi o poliție privată foarte riguroasă. Negrii, puternici prin neta lor majoritate, au monopolizat practic toate serviciile publice, începînd cu primăria. Gestiunea serviciilor publice e în mîna negrilor şi, pentru că impozitele pe care se bazează funcționarea municipalității sînt furnizate în proporție covîrşitoare de albi, dar percepute de negri, frictiunile rasiale sînt în creştere, ca număr şi intensitate. În aceste condiții, creşterea apetenței pentru droguri a introdus noi motive de tensiuni sociale. Heroină, cocaină, crack, haşiş de calități şi prețuri variabile au devenit bunuri obişnuite pentru un număr din ce în ce mai mare de locuitori, de la bogății lobbişti la amărîții trecători şi, totodată, obiectul unei activități comerciale care asigură subzistența unui mare număr de persoane.

După Peter Reuter, un economist care a studiat difuziunea drogului în Washington ca pe un fenomen pur comercial, creşterea alarmantă a numărului delictelor este efectul unei adevărate activități de antrepriză în continuă expansiune, care aduce multora mari profituri şi nu poate fi controlată de lege. Omuciderea este unul din mijloacele de reglementare a pieței şi este adoptată ca soluție finală pentru menținerea respectului. Diversele gang-uri sînt conduse de oameni care ştiu să folosească şi să dirijeze violența în scopuri pur comerciale. De aceea, printre victime, sînt arareori polițişti pentru că un asemenea curaj este prea costisitor. Asesorul pentru sănătate al capitalei, Reed Tuckson, precizează că drogul şi criminalitatea în creştere sînt simptome ale unei societăți bolnave. „Boală în care, spunea el, sînt cuprinse lipsa afecțiunii față de semeni, a sensibilității sociale, reducerea nivelului educațional mizeria principiilor morale şi a valorilor umane".

IOAN ROŞCA ■

Michael Jackson la puşcărie?

La Los Angeles, ca şi în mai toate marile orașe nord-americane, spun propriile statistici de peste ocean, la un interval de numai două minute, are loc un jaf, un asasinat, o tîlhărie, un viol sau un atac înarmat. Oamenii sînt îngroziți. Viața lor nu poate fi în deplină siguranță, nici ziua — nici noaptea, nici pe stradă şi nici în propriile lor case, deşi de cele mai multe ori sînt ferecate cu sisteme de alarmă ce nu s-au dovedit însă întotdeauna salvatoare. Patronii de magazine, mari sau mici, investesc sume de bani imense pentru a se asigura cît de cît. Diverse sisteme de protecție, inclusiv de televiziune cu circuit închis, funcționează zi şi noapte cu scopul de a proteja pe oamenii de afaceri aflați permanent în contact direct cu poliția.

...Începuse de lună mai. Zi însorită şi plăcută. Vremea bună îmbie pe oameni la plimbări şi cumpărături. Negustorii sînt bucuroşi.

Într-unul din cele mai mari magazine de bijuterii din Los Angeles, vizitatori mulți. Ai ce vedea, ai ce admira. Podoabe şi bijuterii de tot felul. Din platină, aur, argint. Din fildeş, os, plastic, sticlă colorată, metale ordinare dar bine lucrate. Diamantele, în varietățile lor nobile, frumos colorate — smaralde, rubin, safir, topaz — nu lipsesc nici ele. Imitațiile şi „piesele" de serie sînt, de asemenea, frumos şi atrăgător expuse.

Deşi s-ar spune că aici găseşti bijuterii pentru toate buzunarele, nu-i aşa. Pentru că toate sînt scumpe, rar vezi cîte un vizitator care încearcă să devină şi cumpărător.

Iată unul din aceştia. Figura lui, inclusiv ținuta vestimentară — şapcă, combinezon şi pantofi de genul celor ce poartă distribuitorii de la stațiile de benzină auto-service — atrage atenția din primul moment. Toate camerele de luat vederi ale magazinului au fost îndreptate dintr-o dată spre el. Patronul este pus în gardă imediat. Ochii vii şi metalici, ai oamenilor şi televiziunii cu circuit închis, nu-l slăbesc deloc.

După ce s-a învîrtit de cîteva

Cînd Spania a anunțat intenția de a sărbători, în anul 1992, cea de-a 500 aniversare de la voiajul întreprins de Cristofor Columb, Lumea Nouă nu s-a arătat prea încîntată. Pentru populația de la Tijuana la Tierra del Fuego aceasta seamănă mai mult o aniversare a unei cuceriri imperialiste. Mai mult, o broşură editată pentru acest prilej confundă situarea Marelui Templu al Lunii (aflat la Teotihuacan — centrul Mexicului), cu cel amplasat la Chicen-Itza (peninsula Yucatan), ceea ce ar fi ca şi cum ai situa moscheea lui Suleiman din Istanbul în locul catedralei Notre-Dame din Paris. Problemele au apărut încă de la denumirea însăşi a manifestării. Organizatorii au dorit să folosească formula, considerată de ei paşnică „Comemorarea a 500 de ani de la descoperirea Americii". Termenul „descoperire" a fost însă apreciat drept incorect față de masacrele şi distrugerile săvîrşite de conchistadorii spanioli. S-a ajuns la un compromis folosindu-se formula „A 500-a aniversare". Totuşi Guillermo Bonfil Batalla, membru al comisiei mexicane de organizare, a acuzat Spania că se folosește de acest prilej pentru a celebra alte două evenimente, care au mai puțin de a face cu voiajul lui Cristofor Columb ; tîrgul de la Sevilla şi Jocurile Olimpice de la Barcelona, desfăşurate tot în anul 1992.

Lume veche, lume nouă

Un grup intitulat „Forumul pentru Emancipare şi Identitate a Americii Latine 1492—1992" dorește să dea o altă turnură evenimentului. Unul dintre membrii, scriitorul uruguayan Eduardo Galeano, susține că aniversarea trebuie să se constituie într-o introspecție. „America Latină trebuie să se redescopere. Nu numai nitrații, cuprul, aurul şi argintul s-au furat de pe aceste meleaguri, ci şi amintirile". Nu toată lumea se arată de acord cu ideile „forumului", dar în anul 1992 atmosfera nu va fi tocmai destinsă, dacă ne gîndim că indienii din Uruguay nu vor sărbători ziua de 12 octombrie, ci o zi mai devreme ; ultima zi de libertate !

DAN DĂNUȚ DORU ■

ori prin magazin, punînd întrebări dintre cele mai iscoditoare — îl interesa, în special calitatea materialului și valoarea reală a bijuteriilor — ciudatul vizitator se oprește în fața vitrinei unde se aflau expuse cele mai scumpe podoabe, unele de ordinul milioanelor.

Îngrijorarea patronului crește. Personajul i se pare din ce în ce mai suspect, mai ales după ce a fost întrebat cît costă unul dintre cele mai frumoase inele pe care le avea în magazinul său.

— 14 milioane, a spus el, așteptîndu-se ca benzinarul din fața sa să bată în retragere la auzul acestui preț.

Omul din fața lui însă, fără să clipească, spune că-i place inelul foarte mult și-l va cumpăra imediat. Dar, în timp ce se scotocea prin buzunare, pregătindu-se să plătească scumpa bijuterie, simte că cineva îi prinde puternic de ambele mîini și i le întoarce brusc la spate. Este arestat. Patronul anunțase poliția. Imobilizat, suspectul este împins într-un colț al magazinului. Polițiștii, fără menajamente și dovedind o bogată experiență profesională, procedează la identificarea lui. Surpriză. Era Michael Jackson, vestitul cîntăreț. Pentru a reuși să treacă neobservat, el a recurs la travesti. Purta perucă, mustăți și dinți falși. Cineva de la magazinul cu pricina spunea că acesta a fost cel mai prost, urît și detestabil travesti al cîntărețului.

A doua zi, în Los Angeles, zarvă mare. Presa și radioul au comentat evenimentul pe larg. Televiziunea locală, folosind filmul făcut în magazinul bijutierului, l-a prezentat de cîteva ori. S-au spus multe lucruri, inclusiv că „această ultimă năzdrăvănie putea să-l ducă pe Michael Jackson la pușcărie".

Cu această ocazie s-au făcut și s-au afirmat atît de multe în legătură cu viața și felul de a fi al cunoscutei vedete de muzică ușoară, încît te întrebi: ce poate fi la mijloc? Originalitate, extravaganță sau publicitate cu orice preț?

V. DUMITRU ■

Lumea se amuză

După N.B.I.

Bătrînul negru părea ieșit din filmul „Coliba unchiului Tom". Cu pălăria de pai în mînă, cu barba albă, cu bretelele întinse peste umerii largi, către pantalonii deformați și decolorați, stătea în fața mesei Comisiei electorale din Birmingham, statul Alabama, cu spatele încovoiat, într-o poziție care la un alb ar fi indicat un început de artrită, dar în cazul unui negru din sudul Statelor Unite simboliza, cu siguranță, teamă și respect. „Aha, te-ai hotărît deci să votezi, băiete?" îi rise în față președintele comisiei electorale, care ca atîția albi din sud se adresa cu „boy" chiar și unui negru de nouăzeci de ani. „Yessir" replica bătrînul negru, învîrtindu-și pălăria în mîini, „da, domnule". „Dar știi că trebuie mai întîi să ne dovedești că știi să citești, boy?" „Yessir, am învățat să citesc la optzeci de ani, tocmai pentru a vota", se lumina la față bătrînul. „Atunci citește, boy" îi ordonă președintele, întinzîndu-i un text de lege pregătit anume ca să fie cît mai greu de înțeles pentru cineva lipsit de cunoștințe juridice. Negrul își puse ochelarii, buzele sale începură să se miște în încercarea de a pronunța termenii de neînțeles și după cîteva minute puse foaia pe masă cu acel respect, pe care numai persecutații și ignoranții îl au pentru cuvîntul scris. „Ai și terminat?" se miră președintele. „Da, domnule", răspunse calm negrul. „Aha, atunci spune-mi ce ai priceput!", se înveseli președintele. „Am priceput că am să mor fără să fi votat vreodată", răspunse bătrînul punîndu-și pălăria și ieșind în arșița după-amiezii de vară din Alabama.

Cînd Martin Luther King, povestea, de la tribună, această istorioară, în anii '50, ascultătorii fremătau de indignare. John Kennedy o repeta și el uneori, în fața senatorilor și guvernatorilor sudiști pentru a le aminti ceea ce ei știau prea bine și anume că egalitatea constituțională în drepturi era zilnic negată cuiva. Chiar și dreptul elementar la vot putea fi răpit negrilor, prin viclenia de a le prezenta texte greu inteligibile pentru persoane de-abia alfabetizate.

Pe acest teren de persecuții rasiale, fertilizat cu sîngele mișcărilor din anii '60, semănat cu mînia și rușinea unei generații, a crescut timp de două decenii acea recoltă concretizată în legislația privind drepturile civile. Începînd din 1964, odată cu „Civil Rights Act", timp de douăzeci de ani, Congresul, tribunalele, Casa Albă și mai ales Curtea Supremă a S.U.A. au cultivat în mintea americanilor convingerea că obținerea drepturilor egale pentru toți era ireversibilă. Pînă acum, pînă în 1989 cînd s-a constatat o bruscă — dar poate nu și neașteptată — reîntoarcere la „revanșa omului alb"!

Curtea supremă, cea mai înaltă instanță juridică a țării, timonierul și în același timp busola evoluției sociale, culturale și civile a Statelor Unite, a emis o serie de sentințe negative, în primul semestru 1989, cu privire la „affirmative action", adică referitor la totalitatea programelor, practicilor legale și a hotărîrilor tribunalelor locale care permiteau decizii în favoarea negrilor, femeilor, diferitelor minorități etnice, pentru a le putea asigura un tratament preferențial sau de protecție, în ce privește locurile de muncă. În plus, la 15 iunie a.c. Curtea supremă a atacat esența acestei structuri a „drepturilor civile", restrîngînd drastic aplicabilitatea și interpretarea unei sentințe din 1976 care era unanim considerată ca stîlpul de bază al legislației egalitariste. Cu privire la hotărîrea din 15 iunie, senatorul Kennedy afirma că este „un pas înapoi de vreo douăzeci și cinci de ani". Crescută în pas cu legile, cu evoluția națiunii și cu hotărîrile înseși Curții supreme, „affirmative action" nu era altceva decît traducerea practică, la locul de muncă, a principiilor abstracte ale „drepturilor civile".

Același fel de sentințe și în cazul societăților Prince Waterhouse și Ward Cove Packing.

În cel de al patrulea proces intentat de trei funcționari de culoare societății AT&T, pe care o acuzau că l-a concediat înainte de a fi concediat vreun angajat alb, Curtea a respins cazul ca fiind „prezentat prea tîrziu", argument tehnic ce nu mai fusese folosit niciodată pînă atunci de către judecători.

Dar cazul cel mai semnificativ s-a înregistrat tocmai în Alabama, la Birmingham, acolo unde bătrînul negru se resemnase să nu poată vota. Curtea supremă a dat cîștig de cauză unui grup de pompieri, albi, contra administrației locale care intenționa să angajeze ca pompieri și cetățeni de culoare, garantînd o cotă fixă de locuri pentru negri.

Albii, a stabilit Curtea supremă, au acum dreptul să dea în judecată administrația comunală, dacă o bănuiesc de acte de „discriminare inversă", în favoarea negrilor. „Nu se încerca altceva — se apără administrația comunală — decît să se corecteze o istorie îndelungată de discriminări rasiale".

Astfel, în mai puțin de șase luni, Curtea supremă a inversat mersul angrenajelor sociale americane. Se comentează că era de așteptat, pentru că actuala Curte supremă este de fapt un produs al precedentului președinte S.U.A., Ronald Reagan, o creație a acelei tendințe conservatoare pe care a reprezentat-o președintele republican. Numindu-și judecătorii săi de încredere, în posturile treptat eliberate prin pensionări, Reagan pregătea fenomenul actual. Cei nouă judecători care se întrunesc în centrul Washingtonului, în spatele colonadelor unui fals Partenon, aparțin mai mult Casei Albe decît Parlamentului, avînd în același timp în mîinile lor hățurile evoluției sociale a Statelor Unite. Despre ei, corespondentul de presă Vittorio Zucconi afirma: „Ei au fost cei care au legalizat întreruperile de sarcină în America. Ei l-au gonit pe președintele Nixon de la Casa Albă afirmînd că nici un președinte nu e deasupra legii și că secretul de stat nu era aplicabil înregistrărilor și documentelor cazului Watergate. Și tot ei au fost cei care acum douăzeci și cinci de ani au permis ca drepturile civile să fie traduse în programe pentru sprijinirea accesului negrilor și femeilor la locuri de muncă".

În cei douăzeci și cinci de ani scurși între „Civil Rights Act" din 1964 și cele cinci sentințe din 1989, Constituția americană nu s-a modificat nici măcar cu o virgulă. S-au schimbat însă cei care alcătuiesc Curtea supremă. S-a schimbat poate și atmosfera care-i înconjoară și în care ei — deși aflați sub aripa legii și cu un post cîștigat pe viață — trăiesc, totuși. „Autonomia judecătorului suprem este garantată împotriva oricărui atac provenit din partea aparatului executiv, a puterii legislative, a presei, a oricîtiei de orice tip — spunea președintele Curții supreme, Rehnquist — dar nimeni nu-l poate împiedica să se uite la emisiunile televizate, să citească ziarele, să discute cu prietenii și cunoscuții. Sîntem independenți față de toți, dar nu și față de tribunalul opiniei publice".

Să fie chiar „vox populi" ceea ce au auzit judecătorii? Să nu uităm, spune același Vittorio Zucconi, că „trei dintre cei nouă judecători, Antonin Scalia, Anthony Kennedy, Sandra O'Connor au fost numiți în perioada Reagan, evident din motive ideologice. În plus, mișcarea care a zguduit țara timp de două decenii între pacifism, egalitarism și feminism, și-a pierdut elanul".

„Affirmative action", o modestă încercare de „engineering" social din partea statului este pe cale să eșueze. Sfera drepturilor individuale, acea „privacy" exagerată pînă la protejarea criminalilor se cutremură sub loviturile îngrijorării colective față de pericolul drogurilor și al criminalității urbane.

Tendința de înapoiere de la „extrema liberală" către „extrema conservatoare" a societății americane, percepută mai întîi în viața politică, se face simțită acum și în jurisprudență. „Mișcarea pentru drepturile civile, de la mișcarea populației de culoare pînă la feminism — afirma azi Molly Yard, lider al celei mai importante organizații a femeilor americane — credea că a învins pentru totdeauna, dar acum observă că toate cuceririle ei, îi pot fi luate înapoi, una cîte una, de către adversari".

Timp de douăzeci de ani liberalismul american își începuse bătăliile în piețele publice, în sălile Tribunalelor și mai ales ale Curții supreme, rămînînd în tot acest timp nonviolent, convins că se poate baza pe cei nouă apărători ai Constituției.

„Pînă unde va putea înainta, acum, mișcarea contrară, fără să trezească din somn spectrele trecutului, fără să-l readucă, — dacă nu la viață, măcar din nou în actualitate — pe bătrînul negru cu pălăria lui de pai, de la scrutul de vot din Birmingham în Alabama?" se întreabă ziaristul Vittorio Zucconi și mulți alți oameni de bună-credință, ca el.

ȘTEFAN UDRESCU ■

„Un pas înapoi lung cît douăzeci și cinci de ani" în viața socială americană, afirmă senatorul Ted Kennedy

Filozofia, sau poate mai degrabă „ideologia" ei era încercarea de a îndrepta cu ajutorul legii nedreptățile seculare generate de rasism, de a impune o mică „nedreptate" pentru a repara uriașa nedreptate a rasismului. Avînd în vedere faptul că societatea privilegiase îndelung albul în defavoarea celui de culoare, bărbații în defavoarea femeilor, se considera just să se acorde minorităților și femeilor unele garanții suplimentare în ce privește locurile de muncă, șansele de promovare, de acces în universități. Era, desigur, numai un paleativ. Ba chiar, mai grav, era o recunoaștere a eșecului, o dovadă a imposibilității de a elimina complet discriminarea și de a crea o Americă „egală", printr-un sistem de cote rezervate negrilor sau femeilor.

Și iată că în 1989, în cinci dintre procesele judecate de către Curtea supremă, judecătorii au răsturnat clepsidra timpului revenind cu „25 de ani înapoi" cum aprecia Ted Kennedy.

În ianuarie, într-un proces intentat la Richmond, în Virginia, vechea capitală a Confederației sudiste rebele, contra societății Crosson, Curtea a dat dreptate autorităților comunale care refuzau să acorde 30 la sută din lucrările de executat, unor firme aparținînd oamenilor de culoare sau femeilor, care refuzau deci să respecte cota preferențială.

VREMEA cum a fost cum va fi

ION DRĂGHICI

Ziua de 29 iulie constituie o dată de referință de excepție pentru meteorologia românească și anume data la care prin decret ministerial s-a înființat Serviciul Meteorologic al României. Așa se face că în aceste zile Institutul de Meteorologie și Hidrologie celebrează anul 105 al existenței sale.

M-am întrebat adesea cum o fi fost din punct de vedere meteorologic ziua înființării meteorologiei românești? Judecînd după șirul datelor climatologice de la București Filaret, date prelevate sistematic începînd de la 1 ianuarie 1889, mi-am imaginat o zi caniculară de vară, știut fiind faptul că în ultima decadă a lunii lui Cuptor ziua se înregistrează aproape cu regularitate valori termice ridicate (peste 30° C). Notăm desigur că premisa unei zile caniculare pe 29 iulie 1884 putea la fel de bine să fie sau să nu fie confirmată de realitate. În acest sens, împreună cu colegul Paul Tuinea de la laboratorul de climatologie din institutul nostru am întreprins o mică investigație pentru elucidarea cazului. Evident, datele de la stația București Filaret nu ne-au fost utile pentru că la data respectivă stația nu era dată în funcțiune. Utilizînd informații de la cele cîteva stații meteorologice cu șir lung de observații cum ar fi Sulina, Sibiu, Bistrița, am concluzionat că pe 29 iulie 1884 deasupra României a predominat o vreme răcoroasă, cu nebulozitate accentuată și cu ploi mai degrabă de toamnă decît binecunoscutele averse de vară. Persistînd în această investigație am apelat și la meticulosul Registru de Observații Meteorologice elaborat de Dr. Ștefan C. Hepites — primul director al Institutului Meteorologic al României, ulterior membru plin al Academiei Române. Bazat probabil pe observațiile meteorologice elaborate de Școala Superioară de Agricultură de la Herăstrău (în zona unde este situat astăzi Institutul Agronomic din București) Hepites are în celebrul său Registru și informații meteorologice orare privind ziua de 29 iulie 1884. Din comparațiile pe care le-am făcut cu observațiile elaborate de stațiile consacrate cu mulți ani înainte s-a dedus o concordanță deplină fapt ce ne-a dat asupra garanții că observațiile efectuate la Școala Superioară de Agricultură erau într-adevăr sobre și demne de încredere. Pentru memorabila zi de 29 iulie 1884, dispunem de asemenea de date orare privind mersul umezelii relative (calculată de noi printr-o metodă indirectă) din datele mai generale ale lui Hepites).

Valorile umezelii relative au depășit 50% chiar și la orele amiezii, dimineața fiind de peste 70%.

...A fost o zi răcoroasă de vară cu nebulozitate stratiformă care a dominat cea mai mare parte a intervalului, probabil au căzut și cîțiva stropi de ploaie. Departe de obișnuita canicula de la sfîrșitul lunii iulie... a fost o zi de excepție în istoria meteorologiei românești: la acea dată România se situa printre primele țări din lume care avea un Institut Național de Meteorologie iar la mai puțin de 20 de ani după aceasta Standului Meteorologic Românesc de la Paris i se decerna Medalia de Aur. Momente de excepție dar așa cum se spune, excepția trebuie să întărească regula!

Astăzi, Institutul fondat de Ștefan Hepites cunoaște o nouă tinerețe: pe lîngă coordonarea metodologică și tehnico-științifică pe linie de meteorologie și hidrologie la scară națională, Institutului de Meteorologie și Hidrologie din București îi revin sarcini majore pe linie de supraveghere a calității aerului și în general supravegherea radioactivității mediului înconjurător. Așa cum rezultă din recentele documente de partid și de stat aceste sarcini sînt de o importanță deosebită în amplul proces de perfecționare a vieții social-economice din patria noastră.

Pe baza acumulărilor de observații de la înființarea Institutului și pînă azi putem preciza caracteristicile climatice ale intervalului ce urmează.

Temperaturile maxime diurne medii au valori cuprinse între 23° și 31° C exceptînd zona de munte, unde sînt mai coborîte. La Vf. Omu stație meteorologică situată la cea mai înaltă cotă (2 504 m) din România temperaturile minime nocturne urcă în mod obișnuit doar pînă la 9—10° C. Temperaturile minime nocturne medii pe teritoriul țării se situează între 9° și 19° C. Cantitățile medii de precipitații ale intervalului 27 iulie —2 august măsoară între 6—8 l/mp pe litoral și 30 l/mp în zona alpină înaltă. Printre cele mai ridicate temperaturi ale intervalului calendaristic menționăm valoarea de 40,0° C înregistrată la Iași în 1909 și 41,0° C la Seceleanu în 1936.

În intervalul 27 iulie — 2 august vremea va debuta cu zile relativ răcoroase pentru această perioadă a anului, cu un cer temporar noros. În continuare cerul va deveni variabil, iar temperatura va crește. În primele zile vor cădea pe alocuri averse de ploaie mai ales în sudul și estul țării. Temperaturile maxime se vor situa între 22° și 29° la început, apoi vor atinge valori mai ridicate pînă la 33, 34° în sudul țării. Minimele nocturne vor fi cuprinse în general între 10° și 20°

Atît la munte cît și pe litoral după zile cu o vreme schimbătoare pînă la finele săptămînii în curs, de luni vremea frumoasă se va stabiliza.

ŞAH cu Margareta Mureşan

Turnee

Campionatul Mondial de copii şi juniori de la Timişoara a prilejuit anul trecut micilor şahişti români lansarea în arena mondială. Cum remarcam la ora premierilor, salba cu glase medalii a fost întregită de Corina Peptan, Gabriel Schwartzman, Luminiţa Radu, Andrei Istrăţescu, Eleonora Balint şi Francisc Nemet. Medaliile, cît şi comportarea strălucită a tuturor celor 24 membri ai lotului naţional angrenaţi în prima ediţie a C.M. juvenil şi plasaţi pe categorii de vîrstă în primele zece locuri — fapt care a situat România într-un clasament neoficial pe locul I pe naţiuni — s-au datorat străduinţei, ambiţiei şi talentului copiilor României, dar şi perseverenţei cu care le-au şlefuit calităţile sportive antrenorii coordonatori ai lotului, maeştri F.I.D.E. Daniel Savin şi Cristian Ionescu.

Bilanţul fericit de la Timişoara n-a însemnat un final, nimeni nu s-a culcat pe lauri, ci, după o perioadă de refacere, s-a muncit cu şi mai multă rîvnă. În ciuda performanţelor, copiii au demonstrat lipsuri mai ales la capitolul experienţă şi cunoştinţe strategice. S-a urmat un plan riguros ales cu etape clare de pregătire în vederea viitorului Campionat Mondial. S-au trecut multe obstacole : capitolul tactic a depăşit cotele impuse, realizarea avantajului a încetat să mai fie o mare problemă, iar adaptarea la noul ritm de joc cu 50 mutări s-a instalat fără efort, fără prea multe crize de timp. Baza pregătirii a constituit-o asimilarea a cît mai multe informaţii şi inventarierea şi, mai ales, corectarea propriilor greşeli. Antrenorii de lot au coordonat activitatea de pregătire în care s-au implicat cu interes şi antrenorii personali ai micilor şahişti, bucurîndu-se de excelente condiţii de pregătire oferite de Federaţia Română de Şah.

Sîntem la ora cînd performanţele de ieri cer a fi confirmate la noua ediţie a C.M., care va avea loc la Aquadilla (Porto Rico) între 27 iulie şi 10 august şi unde obiectivele propuse nu sînt cu nimic mai puţin ambiţioase decît realizările anterioare. Selecţia făcută în luna ianuarie şi performanţele atinse în campionatul naţional din luna aprilie au constituit punctele de definitivare ale actualului lot reprezentativ : Anca Andriana şi Alin Berescu la categoria de vîrstă de 10 ani, Corina Peptan, Nadia Mitrică, Alexandru Munteanu şi Francisc Nemet la 12 ani, Diana Ignat, Gabriel Schwartzman, Andrei Istrăţescu la 14 ani, Ana Maria Oriţă, Eleonora Balint şi Costin Cozianu la 16 ani, Luminiţa Radu şi Daniel Moldovan la 18 ani. Etapele de pregătire şi turneele de intrare în formă maximală de concurs au arătat un salt valoric al acumulărilor calitative la Corina Peptan, Andrei Istrăţescu, Gabriel Schwarzman, Luminiţa Radu şi Daniel Moldovan. Chiar dacă o parte din aceştia nu şi-au acoperit numărul de partide impuse (60—70) înaintea C.M. pentru perioada ianuarie — iulie, jocul lor a demonstrat mai multă înţelegere şi maturitate. Excelent a evoluat recent Corina Peptan la Koscian (Polonia) într-un turneu pentru categoria de vîrstă de 18 ani : s-a plasat pe locul II—IV la egalitate de puncte, 8p din 12 posibile. Andrei Istrăţescu şi-a adjudecat neînvinsa victoria cu 1,5 puncte avans în turneul internaţional al României de la Saturn cu 9,5 puncte din 11 posibile. Radu Luminiţa, ratînd pe puţin calificarea în Liga A a campionatului naţional al seniorarelor, a jucat cu multă ambiţie împotriva maestrei internaţionale Xie Jun (China) terminînd egal meciul de pregătire susţinut. Daniel Moldovan s-a impus în meciul din C.C.E. în compania Sofiei Polgar, fiind singurul component al formaţiei I.T.B. care a realizat 100 la sută.

Metodele de verificare în fazele de pregătire prin teste pe grupe valorice şi categorii de vîrstă cu tematică impusă sau variată au fost grăitoare asupra sistemului de promovare sau retrogradare momentană din grupele valorice. Testele reflectă nivelul cunoştinţelor şi al valorii competiţionale. Cei care au evoluat clar şi convingător în competiţii au fost tot aceia care au luat „note" maximale la teste. Chiar dacă toţi componenţii lotului au avut o foarte bună acomodare cu ritmul de lucru în cantonamentele centralizate, munca în colectiv n-a avut darul de-a completa total deficienţele din pregătirea individuală. Dar cum şahiştii nu se nasc peste noapte, ştiut fiind faptul că un adevărat jucător se formează în cel puţin un deceniu, să investim cu încredere şi speranţă pe copiii României, îndrumaţi de antrenorii D. Savin şi Cr. Ionescu, la viitoarea participare în C.M. Experienţa pe care o vor dobîndi ei azi, performanţele bune cu care s-au angajat să se întoarcă şi elanul în muncă emanat de rezultatele bune, toate acestea pot fi chezăşia formării schimbului de mîine al echipelor noastre olimpice...

Mult succes !

MARGARETA MUREŞAN

Civilizaţia sportului

A sosit poştaşul

G. Gussi, str. Agricultori 18, Bucureşti : *„Urmăresc cu regularitate rubrica „Civilizaţia sportului" şi încercările ei repetate de a atrage atenţia asupra uneia din menirile fundamentale ale sportului, anume aceea de a promova ideea de întrecere cinstită, respectînd regulile dar mai ales spiritul fiecărui sport ; această idee, veche de milenii, contrastează izbitor cu manifestările „gladiatorilor" contemporani şi cu atmosfera nesănătoasă ce se creează în jurul acestora. Bineînţeles că într-o întrecere sportivă trebuie să fie un învingător şi un învins ; ceea ce este însă şi mai important — adesea mult mai important — este modul în care învingi sau eşti învins, modul în care obţii victoria sau accepţi înfrîngerea.*

Am făcut aceste consideraţii preliminare — oarecum evidente oricărui adevărat sportiv — pentru a ajunge la motivul principal care m-a făcut să vă trimit aceste rînduri. La sfîrşitul sezonului de rugby, s-a disputat la Bucureşti derby-ul campionatului. În tribune, un public destul de numeros, printre care mulţi adolescenţi, tineri practicanţi ai acestui atît de frumos sport. Dar în loc să asistăm la o sărbătoare a rugby-ului, cum obişnuiau să fie aceste derby-uri în decursul multor ani de frumoasă rivalitate sportivă, ce ne-a fost dat să vedem ? Un spectacol degradant în care majoritatea jucătorilor s-au bătut minute în şir ca pe un maidan dosnic. Cu atît mai grav cu cît cei implicaţi nu erau nişte anonimi (nici în acest caz astfel de încăierări nu sînt admisibile) ci o mare majoritate de internaţionali printre care (cu două excepţii) cei ce s-au comportat ruşinos de slab, în văzul a mii de spectatori şi a sute de mii de telespectatori, în meciul de tristă amintire cu Anglia. Desigur că nu toţi jucătorii poartă o vină egală, nu toţi au participat la încăierare ; este foarte greu, atacat fiind cu brutalitate să nu încerci să te aperi. Există printre jucători unii provocatori notorii (nu vreau să dau nume, dar ei sînt cunoscuţi în lumea rugby-ului) ; nu-i mai puţin adevărat că acestia au găsit în coechipierii lor oameni care în loc să încerce să-i calmeze au fost dispuşi, sau în unele cazuri au preferat chiar, să se bată în loc să joace. Sigur că arbitrul are o parte de vină ; el ar fi trebuit să curme de la început orice încercare de joc brutal, să cheme la timp căpitanii de echipă la ordine etc. Dar esenţial este altceva : coechipierii din reprezentativa naţională care au luptat pentru culorile ţării, care au petrecut împreună lungi luni de cantonament, găsindu-se faţă în faţă s-au comportat lamentabil. Nici nu mai amintesc de nenumăratele greşeli elementare de tehnică sau de lipsa totală de inteligenţă a jocului a unora dintre protagonişti, urcaţi prea repede şi nemeritat pe culmile unei celebrităţi (relative). Ce au gîndit tinerii, adolescenţii, copiii prezenţi la acest meci ? Ce părere şi-au făcut despre acest joc şi despre elita sa ? Rezultatele sub orice critică obţinute pe plan internaţional în ultimii ani (excepţînd Cardiff-ul) nu-şi găsesc oare explicaţia în mentalitatea acestor jucători „fruntaşi" ? Se încearcă acreditarea ideii că meciul cu Anglia a fost un accident ? Fals ! El a fost urmarea firească a unei lungi abdicări de la spiritul acestui joc, de la etica sa înaltă. Ţin să subliniez că aceste rînduri nu urmăresc nici un fel de publicitate personală. Ca fost jucător, iubesc acest sport şi doresc înflorirea sa. Atît".

Vă mulţumim pentru scrisoarea trimisă, crudă dar sinceră. Într-adevăr, a venit momentul să reflectăm serios cu toţii asupra a ceea ce se mai poate face pentru acest sport atît de educativ şi pentru care tineretul nostru vădeşte un talent vizibil. Rugby-ul a prins în toată ţara ; este un fapt pozitiv. Dar pentru a-l scoate din impasul moral şi tehnic în care se află, trebuie să acordăm încredere tineretului, să-l selecţionăm cu grijă, să-l educăm cum trebuie, să-l învăţăm (ceea ce astăzi, cu ajutorul caseteior video, este mult mai uşor decît n urmă cu 30—40 ani) să joace un rugby adevărat, curat, constructiv, ofensiv, cinstit, fără brutalităţi. Să eliminăm cele cîteva „oi negre" care viciază adesea atmosfera jocurilor. Să convingem toţi factorii implicaţi că rezultatele favorabile sînt urmarea firească a unui joc mai bun, a unei valori superioare şi că progresul nu vine de la sine ci este consecinţa unei munci responsabile şi competente. Şi dacă vom fi consecvenţi, vor veni, în timp, şi succesele.

CRISTIAN ŢOPESCU

Toată lumea face sport

● După turneul european ale cărui rezultate au fost considerate, pe bună dreptate, catastrofale de către majoritatea comentatorilor, reprezentativa de fotbal a Braziliei a reuşit să cucerească tradiţionalul trofeu sud-american „Cupa America", reînnoind, la exact 4 decenii de la precedentul succes, victoria în această competiţie. În fapt, brazilienii n-au mai cîştigat turneul, inaugurat în 1916, decît de 3 ori : în 1919, 1922 şi 1949, ultima oară înregistrînd cel mai categoric scor într-un meci decisiv : 7—0 cu Paraguay. Aceeaşi echipă, însă, pierdea în 1950, pe „Maracana", titlul suprem în favoarea Uruguayului (2—1 pentru formaţia „cerească"), una dintre cele mai mari drame ale stadionului, cînd, printre altele, milioane de exemplare de ziare carioca deja tipărite cu portretele „campionilor lumii" au fost trimise la topit ● Actuala victorie a Braziliei nu spune mare lucru în perspectiva turneului final al „Cupei Mondiale" de anul viitor, statisticile lăsînd să se vadă că valorile consacrate în cele două competiţii au fost cu totul diferite... ● Şi astfel, parcă îi dăm dreptate mexicanului Hugo Sanchez, care declara deunăzi : „Copa America este o farsă !" ● Canadianul Ben Johnson va mai figura, după toate probabilităţile, doar pînă în septembrie acest an pe tabloiurile recordmenilor şi campionilor mondiali, întrucît la începutul lunii respective Congresul Federaţiei internaţionale de atletism (IAAF) urmează să adopte un nou cod antidopaj. În document figurează, între altele, şi prevederea conform căreia unui atlet găsit pozitiv i se vor retrage toate recordurile — mondiale, continentale sau naţionale — şi toate titlurile cîştigate cu încălcarea regulamentelor internaţionale. Crearea unei noi reglementări, intitulată „Controlul consumului de produse farmaceutice", confiscarea primelor şi distincţiilor obţinute prin fraudă, examene antidoping pentru sportivii care revin după o suspendare, introducerea controalelor inopinate sînt alte prevederi mai importante ale viitorului document, care reprezintă un excelent exemplu de fermitate în lupta cu acest fenomen grav al sportului contemporan ● Fost antrenor al reprezentativei de fotbal a Franţei în perioada sa cea mai fastă, director tehnic la Olympique Marsilia, echipă abia revenită pe prima scenă, pe care a dus-o anul acesta la cucerirea titlului şi a „Cupei Franţei", celebrul tehnician Michel Hidaglo a fost promovat, ca să spunem aşa, urmînd să îndeplinească o funcţie administrativă. „Am fost însărcinat de preşedintele Bernard Tapié, a arătat Hidalgo, cu coordonarea lucrărilor pentru construirea unui nou sediu al clubului, a centrului de juniori şi copii şi, mai ales, a unui stadion de 60—63 000 locuri" ● Îndepărtarea fostului selecţioner naţional de la treburile tehnice ale echipei este legată, apreciază comentatorii, de eşuarea tratativelor privind angajarea argentinianului Diego Maradona, tratative conduse de Hildago. Recent, managerul lui A.C. Napoli, Luciano Moggagi, a precizat că Maradona va figura „101 la sută" în formaţia italiană în viitorul sezon, cu toate că asul argentinian şi-a exprimat intenţia de a pleca la Marsilia ● Poate în celălalt sezon, Moggagi neexcluzînd posibilitatea ca Maradona să părăsească Peninsula înainte de 1993, anul în care îi expiră contractul cu Napoli ● Parlamentul grec va vota, în curînd, o lege pentru crearea unui „Organism privind candidatura Atenei la organizarea Jocurilor Olimpice din 1996", instituţie ce va fi dotată cu un buget de 1 miliard de dolari, necesari creării echipamentelor sportive, lucrărilor de telecomunicaţii şi mijloacelor de informare consacrate Olimpiadei jubiliare ● După cum se ştie, J.O. moderne au debutat în 1896 la Atena, capitala longănimului olimpismului făcîndu-şi un titlu de glorie din găzduirea, după un secol, a întrecerilor desfăşurate sub semnul celor 5 cercuri îngemănate.

LUCIAN OPREA

Cronica şoselei

Cosiţi pe refugiu

Modestele dar atît de folositoarele refugii de tramvai au stîrnit de-a lungul anilor numeroase controverse. Unii, considerîndu-le obstacole mai mult decît periculoase, le-au ţintuit la stîlpul infamiei. Alţii le-au recunoscut, fără drept de apel, utilitatea pentru maşinile care au mai trebuiau să aştepte în staţiile tramvaielor pînă la punerea în mişcare a garniturilor. Un calcul deloc complicat, care are în vedere zecile de mii de automobile obligate să zăbovească doar cîte un minut pe zi în miile de staţii existente numai în Capitală (azi din fericire majoritatea avînd refugii) pînă la plecarea trenurilor electrice, ne-ar oferi un răspuns deloc optimist. Pentru simplul motiv că ar rezulta o cantitate imensă de timp pierdut cu toate consecinţele. Uşor de imaginat. Aşteptînd vagoanele cuplate între ele la adăpostul acestor dreptunghiuri de beton şi asfalt, pietonii sînt mai în siguranţă decît împrăştiaţi pe suprafaţa carosabilă. Cînd vremea e nesuferită, şi devine chiar haină, ceaţa, ploaia, ninsoarea, transformă siluetele pietonilor în nişte umbre vagi. Edilii n-au scăpat din vedere asemenea circumstanţe răutăcioase. Au instalat tăbliţe albastre cu săgeţi albe care prind viaţă sub efectul luminii farurilor restituind cu generozitate sclipiri de avertizare în direcţia ochilor celor din maşini. Este imposibil să nu vezi adăposturile — insule şi pe cei ce adastă pe ele. S-au instalat chiar şi un fel de parapeţi zdraveni ce rezistă chiar şi la asaltul unor mastodonţi. În plus, pentru că pe lume nu se poate să nu existe neatenţi, distraţi, somnoroşi, s-au amenajat din beton nişte obstacole dispuse paralel şi oblic faţă de axul străzii. În momentul cînd roţile „Zeului" pătrund pe aceste avanposturi de beton, şoferul e zgîlţîit de zici că frisoanele unei febre de 40 de grade au pus stăpînire pe el. Îşi dă imediat seama că a intrat în „ofsaid" rutier, adică se apropie de un refugiu. Banalele lăcăte şi încuietori nu sînt puse pentru hoţi. Aşa şi cu refugiile de tramvai. Ele sînt amenajări normale pentru şoferi normali. Scopul lor e de a-i ajuta, de a-i ghida în circulaţia urbană unde pilotul e obligat „să consume" o „cantitate de atenţie" de cîteva ori mai mare decît pe drumurile din afara oraşelor. Cum să-l judecăm atunci pe tehnicianul care în toiul chefului şi-a amintit de faimoasa lui casetă video pe care a ţinut cu tot dinadinsul să o prezinte invitaţilor ? S-a urcat la volanul cailor ce-l aşteptau gata înşeuaţi şi adăpaţi cu preţioasa hidrocarbură. A pornit-o apoi valvîrtej spre cartierul aflat exact în extremitatea opusă a cîtadelei. „Nu ştiu cum se făcea, povestea ulterior temerarul (a se citi inconştientul) că toate obiectele fixe sau mobile de pe drum le vedeam duble. Cele în mişcare mi se părea că stau, cele imobile îmi dădeau impresia că fug de mine sau, mai rău, că se îndreaptă spre maşina mea". Dacă omul nostru aflat aproape de coma alcoolică „ataca" refugiul frontal, maşina, poate şi şoferul, îşi lăsau oasele înfipte în parapet şi nu era nici o pagubă, fiindcă se salvau patru oameni de la moarte. doi adulţi şi doi copii absolut nevinovaţi. Automobilul scăpat din hăţuri a procedat ca un cal înspăimîntat la vederea colţilor unui lup flămînd. A năvălit peste insula de beton prin partea laterală. Oamenii au fost luaţi pe nepregătite. Toţi stăteau cu spatele spre agresor. Priveau la tramvaiul ce se zărea străduindu-se să-i distingă numărul. Şoferul a doborît pe cei patru zdrobindu-i apoi cu roţile. Şi-a văzut de drum în pofida farurilor şi parbrizului transformate în ţăndări. Se ştie doar că lăsitatea face casă bună deseori cu inconştienţa. A dispărut în noapte lăsîndu-i pe toţi cei ce fuseseră martori la teribila întîmplare înmărmuriţi. Scena s-a consumat în cîteva secunde. Organele în drept au lucrat aidoma unui mecanism perfect. Organizat, operativ, inteligent. Cercul în jurul celui urmărit s-a strîns tot mai mult. Aşa cum o insectă tot învîrtindu-se în jurul plasei păianjenului se lipeşte de pînză şi apoi încercînd să scape se încurcă tot mai rău în ea, tot la fel, cel ce ne învăţase pînă la cei 35 de ani ai săi că băutura şi volanul sînt incompatibile a ridicat mîinile sus. A urmat gama de justificări imbecile. „N-am avut vizibilitate, cel din dreapta m-a derutat, cel din stînga m-a stînjenit cel din faţă m-a orbit". Trecuseră cîteva ore bune şi în sînge s-a încăpăţînat să-i mai rămînă peste 2‰ alcool. O secvenţă din acest film—coşmar a fost terifiantă. Un bărbat se apropie de grupul oamenilor ce comentau întîmplarea lîngă refugiul arătînd aidoma unui cîmp de bătălie, întreabă ce s-a întîmplat. I se răspunde. Îşi aminteşte de băieţelul său trimis cu merinde şi medicamente la bunica în vîrstă şi bolnavă. A luat tramvaiul din staţia cu pricina, dar cu mult timp în urmă. Probabil că acum e acasă. Ciudat, copilul nu s-a întors. A mai rămas să se joace probabil cu noii născuţi ai siamezei. Soţia şi fiica nu ştiu despre întîmplarea de pe refugiu aflat la nici 100 de metri de blocul lor. Cînd telefonul sună, toţi tresar. Niciodată nu s-a întîmplat asta. Răspunde tatăl. Glasul de la capătul firului, grav ,trist ,aduce groaznica veste. Da, printre cei patru morţi se află şi fiul lui în vîrstă de 12 ani.

VICTOR BEDA

Pe scurt, foarte pe scurt

NAȚIONALA a plecat miercuri spre Belgia, pentru un stagiu de pregătire și jocuri, alegîndu-și același cartier general ca anul trecut : reconfortantul complex sportiv din orășelul Demerel. Din București au plecat 12 jucători : Lung, Speriatu, Dan Petrescu, Iovan, Săndoi, Rotariu, Gh. Popescu, Cristea, Ilie Dumitrescu, Hagi, Lăcătuș, Cigan — cărora li se vor alătura acolo Rednic, Andone, Mateuț, Sabău, Klein, Vaișcovici ● Sînt programate mai multe jocuri cu grad progresiv de dificultate, între care cu trei divizionare A belgiene ● Săndoi a fost operat la umărul drept, pentru a i se repara, în sfîrșit, urmările celor șase luxații pe care le-a avut în același loc ● Știelea a fost invoit spre a-și pregăti cum se cuvine nunta, din 5 august. Casă de piatră și poartă ferecată ! ● **STEAUA**, după jocul „de favoare" cu Nistru Chișinău, a intrat în pregătirile propriu-zise — o parte din jucători fiind la lotul național, iar cellalți — la Piatra Neamț, conduși de antrenorul Dumitru Dumitriu, Iordănescu, prezent în civil la antrenamentul de marți al lotului național, acuză recidiva unei stări de oboseală care l-a mai încercat în primăvară ● Stingaciu, Mujnai și Toma Ivan (fost Bistrița, fost Farul) se pregătesc cu Steaua. ● **DINAMO** a început pregătirile în trombă, cu jocuri destul de tari : 2—0 cu Anvers, 2—1 cu Charleroi, 2—0 cu Lierse și 6—2 cu Inter Bratislava (ultimele două, în turneul de la Sedan, Franța). În pregătiri cu Dinamo se află și Dobos, Mezaros („U" Cluj-Napoca), Timofte (Jiul), Damaschin (Victoria) ● Cu **VICTORIA** se pregătesc, între alții, Cigan, Hanganu, Al. Nicolae și Orac ● Zare — la Moreni ● **Sibiul** tace și face, primindu-i în pregătiri și pe Blid, Szenes, Munteanu II și Gabor. La anul, vom avea trei echipe în Cupa U.E.F.A. ! ● Studența în Cluj-Napoca este încă atrăgătoare : Suciu, Mihali, Dochia, Jenei ● În această perioadă, cum spunea un mucalit interesat de oarece jucători din Regie, „Sportul studențesc a închis stampilele !" ● Doi reputați antrenori au ieșit, deocamdată, din circuit : Nicușor și Tănase Dima. Să vedem ce va face în locul lor Alexandru Moldovan, la cîrma Argeșului ● **TURNEE ÎN PATRU.** Cel mai apropiat, la sfîrșitul acestei săptămîni, în Regie. **Sportul studențesc** reia tradiția acestor competiții-fulger, invitînd — nu se putea altfel — celelalte două echipe studențești din divizia A, **Universitatea Craiova** și **„U" Cluj-Napoca** și **Inter Sibiu.** ● Tot în București, **Dinamo** va inaugura reciprocitatea prezențelor sale internaționale, invitîndu-le, pentru 3—4 august, pe **Anvers, Standard Liège** și **Bari** ● Pe **Steaua** o așteaptă două serii tari : la Coruña (Spania), pe 11—13 august, cu **Bayern München, Real Madrid** și **P.S.V. Eindhoven** și la Pescara (Italia), între 17—19 august, cu **Pescara, Sampdoria** și **Nacional Montevideo,** deținătoarea Cupei Intercontinentale ● La Craiova se mai pregătesc Vasc (Baia Mare), Răduță (fost Sportul studențesc, fost Dunărea Călărași) și Giurcă (Rîmnicu Vîlcea. ● **GARNITURA RAPIDULUI** intră iarăși în reparație. După ce a ținut, cît și cum a putut, steagul sus în „Cupa INTERTOTO", mult iubita echipă din Giulești traversează iarăși o perioadă critică, provocată de deraierea de pe linia clubului a mai multor jucători, plecați în căutarea altor depouri, între care Damaschin II, Constantinovici, Craiu, Toader, Cîrstea și abia răsăritul Ursică. Acesta, venit sub Grant cu bune intenții, se pare că a dorit doar să-și transforme aici numele în renume, făcîndu-și o cotă în jocurile de peste vară pe care ar vrea să și-o valorifice în altă parte. **Goanță, Barbu, Estinca, Rada, Minoiu, Drăghici** sînt demni de toată lauda pentru gestul elementar de a fi rămas credincioși echipei în aceste momente de debusolare pe care le traversează gruparea din Giulești. În jurul lor, în mod sigur, Rapidul poate să renască.

(O. ȘTIRE)

Campionatele Internaționale de lupte ale României desfășurate la sfîrșitul săptămînii trecute au constituit un ultim și util test de verificare a potențialului luptătorilor ce ne vor reprezenta la Campionatele Mondiale, programate la începutul lunii septembrie în Elveția. În ciuda absenței inexplicabile a mai multor delegații ce își anunțaseră inițial participarea, concursul găzduit de sala de atletism a complexului „23 August" a avut un sporit grad de dificultate generat în special de valoarea lotului Uniunii Sovietice, dar și a sportivilor din Turcia, Polonia și Iugoslavia, astfel încît fiecare victorie obținută a mărit în mod îndreptățit zestrea de puncte după care sînt cotați luptătorii în cadrul Cupei Mondiale.

Judecînd după numărul de medalii obținute de reprezentanții noștri la libere și greco-romane, rezultatele pot fi considerate îmbucurătoare, speranțele antrenorilor fiind amplificate și de veștile bune ce soseau necontenit de la Campionatele Europene de juniori ce se desfășurau simultan în Turcia. Dar pentru că scopul concursului nu a fost acela de a stringe cu orice preț cît mai multe din medaliile puse în joc, ci, așa cum spuneam, de a oferi o imagine de ansamblu a perspectivelor pe care le au luptătorii noștri acum, la început de ciclu olimpic, vom consemna foarte pe scurt cîteva opinii ale unor reputați specialiști, aflați alături de saltelele de concurs.

În luptă dreaptă

Speranțe la tinerețe

— Tovarășe Nicolae Pavel, ce noutăți a adus acest test antrenorului lotului republican de lupte libere ?

— Orice concurs aduce noutăți, deci și acesta a avut cota sa de inedit dată mai ales de victoriile obținute în fața puternicilor luptători sovietici. Concret, turneul a arătat că avem luptători tineri, talentați, mulți dintre ei cu foarte bune rezultate la nivelul juniorilor, care pot forma o echipă cel puțin la fel de puternică ca cea de acum cîțiva ani.

— Cu ocazia aceasta ați definitivat lotul de libere ?

— Selecția se face continuu, avîndu-se în vedere forma constant bună a sportivilor, turneele anterioare din Iugoslavia și R.D.G. fiind și ele criterii ce stau la baza selecției, la fel ca și rezultatele juniorilor la C.E.

— Ce urmează în continuare ?

— Ne retragem la Bușteni unde definitivăm ultimele amănunte în vederea C.M.

Meandrele începutului

— Sînteți mulțumit de acest concurs, tovarășe Victor Dolipschi?

— De ce nu ? A fost un concurs tare care ne-a ajutat să ne cîntărim mai bine forțele.

— Cum s-au comportat elevii dumneavoastră la greco-romane ?

— Pentru etapa în care ne aflăm, rezultatele sînt bune. Am constatat un evident progres în pregătirea tehnico-tactică și o creștere a rezistenței specifice de concurs, elemente pe care le vom șlefui în următoarele săptămîni.

— Am senzația că nu sînteți pe deplin satisfăcut de evoluția sportivilor.

— Ne aflăm într-o firească perioadă de tranziție, de schimbare a generațiilor, atît la nivelul sportivilor cît și al antrenorilor, perioadă ce se caracterizează printr-un gol de experiență, cauzat în bună parte și de noul regulament de lupte. Fiind la început de drum, e normal ca rezultatele să nu apară imediat, e nevoie de timp și muncă pentru consolidarea unei echipe.

— Dar C.M. se vor desfășura peste cîteva zile...

— Iar Jocurile Olimpice peste 3 ani. Din acest motiv, 80 la sută din componenții lotului olimpic sînt tineri sub 20 de ani ce au toate șansele ca la Barcelona să se prezinte în postura de favoriți.

— Îmi puteți da cîteva nume?

— Nu mă hazardez în pronosticuri. Notați totuși numele cîtorva foarte tineri luptători care au obținut deja rezultate promițătoare : Ion Dăscălescu și Sandu Marian, ambii de 17 ani, la categoria 48 kg, Valentin Rebegea la 52 kg și Constantin Dodiță la 62 kg, ambii avînd 18 ani.

— Dar la 130 kg ?

— Speranța acestei categorii se numește Gabriel Petrescu.

În căutarea spectacolului

— Stimate tovarășe antrenor Ion Cernea, în calitatea dumneavoastră de director al concursului sînteți cel mai în măsură să ne spuneți care au fost părțile bune dar și cele rele ale acestei competiții.

— Concursul de azi face parte dintr-un plan mai amplu de pregătire a lotului ce ne va reprezenta la Jocurile Olimpice de la Barcelona. Din această cauză, atenția noastră s-a îndreptat spre tinerii luptători din rîndul cărora vor apărea viitorii campioni olimpici.

— Ce au mai arătat „Internaționalele" României ?

— Din păcate, ele au confirmat regresul în care se află sportul luptelor. O atestă nu doar absența spectatorilor dar și neparticiparea mai multor țări la acest ultim test de verificare înaintea Campionatelor Mondiale.

— Adevărul e că pentru un neavizat luptele nu prezintă cine știe ce spectaculozitate.

— Așa e, tocmai din această cauză s-au luat mai multe măsuri de stimulare a luptei totale, la risc, e astfel de măsură fiind și limitarea partidei la o singură repriză de 5 minute. Din păcate, schimbările frecvente de regulament nu au numai că nu și-au atins scopul, dar au îndepărtat spectatorii din sălile de concurs. Mai mult chiar, ele au creat o stare de confuzie și în rîndul antrenorilor, ei nemaiștiind exact în temeiul cărui regulament să-și elaboreze metodica de pregătire tactică.

— Cu alte cuvinte, am lupta dar nu știm cum. Există o soluție pentru a ieși din impas ?

— O primă sugestie, pe care am prezentat-o reprezentanților federației internaționale, ar fi interzicerea oricărei schimbări de regulament pentru cel puțin 10 ani, timp absolut necesar ca și spectatorii să înțeleagă și să aprecieze toate subtilitățile acestui sport.

Așteptînd alți Berceni

— Cum s-a văzut concursul de la masa arbitrilor, Gheorghe Berceanu ?

— Ca un concurs internațional la care arbitrajele trebuie să fie cît mai obiective, corectitudinea deciziilor fiind de fapt în interesul tuturor participanților.

— Credeam că viața de arbitru e ceva mai liniștită, dar a trebuit să pîndesc mult timp ca să vă prind într-un moment liber.

— Așa-i la lupte, e greu și pe saltea și în afara ei.

— Văzută prin prisma experienței proprii, cum vi s-a părut evoluția luptătorilor noștri ?

— E limpede că băieții nu sînt în formă maximă și, pe undeva, e normal să fie așa.

— Ce le reproșați ?

— Tehnica rudimentară. Noul regulament stimulează realizarea punctelor tehnice, eri fără o tehnică perfectă e tot mai greu să obții victoria.

— Sînt speranțe să apară un alt luptător de talia lui Gheorghe Berceanu ?

— Este o întrebare ce nu se înscrie în categoria mea de greutate. Nu știu ce să spun, eu aș dori-o din tot sufletul.

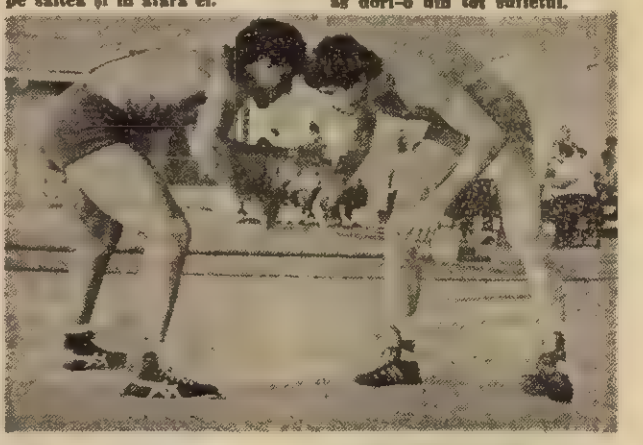

Nici o contestație

— Stimate domnule Herbert Lins, fiind reprezentantul F.I.L.A., sînteți cel mai îndreptățit să apreciați care au fost părțile bune sau rele ale turneului.

— Concursul de la București a avut doar părți bune și acest lucru m-a bucurat nespus de mult. Organizarea a fost perfectă, nivelul întrecerilor a fost la înălțimea așteptărilor, iar arbitrajele la cota specifică marilor concursuri. Din moment ce nu a fost nevoie să soluționez nici o contestație, sînt convins că toate delegațiile participante au fost la fel de mulțumite.

— Și nu a fost nimic care să vă nemulțumească ?

— Nu, totul a fost perfect.

— Eu am constatat totuși o nemulțumire a antrenorilor față de prevederile regulamentului actual de lupte.

— Aceasta este o altă problemă. Am discutat cu tehnicienii români și am constatat că părerile noastre coincid perfect. Adevărul e că pe plan mondial sportul luptelor este într-un evident regres, spectatorii nemaifiind atrași de această disciplină. Singurul sport care se bucură de o sporită popularitate este fotbalul, acolo toată lumea vede clar cînd e gol sau nu. La lupte însă se întîmplă adesea ca deciziile arbitrilor să lase spectatorii nedumeriți, aceștia nemaiînțelegînd de partea cui înclină victoria.

— Înțeleg că au fost introduse mai multe prevederi de regulament în scopul creșterii gradului de spectaculozitate ?

— Da, e adevărat, dar față de complexitatea problemei, măsurile luate sînt insuficiente iar rezultatele nu sînt tocmai cele sperate. Cred că de un real folos ar fi televiziunea și presa sportivă care ar trebui să facă mai mult pentru popularizarea acestui sport.

— Sînt convins că așa este și de aceea sper ca rîndurile de față să se constituie într-o pledoarie pentru redescoperirea evidentei frumuseți a sportului luptelor. Vă mulțumesc.

Fotoreporter de
EUGEN NEGREA

Acești tineri dirijori au găsit România minunată și au adoptat-o ca reper în biografia lor artistică

Ce fut pour moi une grande joie de diriger pour la première fois en concert en Roumanie, de découvrir ce beau pays et son peuple chaleureux.

Oradea 17.04.89.

This concert in Oradea has been a most enjoyable and enlightening experience for me and I can only hope return many times to this marvellous and friendly country in the near future.

ORADEA 17/4/89

Difficile avec les mots d'exprimer à cette Orchestre de chambre de Bihorienne et chaleureuse son public, son ardente gentillesse, son profond! Enthousiasme et ses fleurs

C'est la première fois que je viens en Roumanie. Le hasard de l'histoire a voulu d'abord que cela coïncide avec la signification musicale que ma carrière. Vivacité et amour

Je reviendrai bientôt

Prestigioasa Filarmonică de Stat din Oradea, al cărei colectiv este distins cu Ordinul „Meritul Cultural" clasa I a oferit, nu de mult, un concert simfonic de închidere a cursului internațional de practică dirijorală, atît în sala Teatrului de Stat cît și în stațiunea Băile Felix. Ca o noutate absolută pe plan european amintim faptul că repetițiile s-au înregistrat pe casete video, dînd astfel posibilitatea analizării „la rece" a acestora de cît e cunoscutul dirijor Ervin Acel, directorul cursului de practică dirijorală.

Filarmonica orădeană, întărită cu încă 17 studenți talentați de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Capitală a prilejuit un fericit și emoționant prilej de a debuta la pupitrul orchestrei toți cei patru dirijori : **Andreea Riderelli** (Italia) cu „Preludiu și moartea Isoldei" de R. Wagner ; **Paul Murphy** (Anglia) cu „Simfonia a III-a în Mi bemol major (Eroica)" partea III și IV de Ludwig van Beethoven ; **Frederik Rabemananjara** (Franța) cu „Simfonia a IV-a în Mi minor", partea III și IV de J. Brahms ; **Guillaume Boulay** (Franța) cu „Simfonia fantastică" partea II, IV și V de Hector Berlioz.

Iată și mărturiile lor exprimate la sfîrșitul concertului transcrise în ordinea în care vi-i prezintă și fotografiile :

„A fost pentru mine o mare bucurie să dirijez pentru prima oară un concert în România, de a descoperi această frumoasă țară precum și poporul ei călduros" (Guillaume Boulay).

„Acest curs în Oradea a fost cea mai îmbucurătoare și înălțătoare experiență pentru mine sper să mă reîntorc, de mai multe ori, în această minunată și prietenoasă țară, pe viitor" (Paul Murphy).

„Îmi va fi nespus de greu să uit vreodată orașul Oradea, cu publicul său atît de călduros, de frățesc, de simplu și de profund !" (Andreea Riderelli)

„Este pentru prima dată cînd vin în România. Hazardul istoriei a decis fără nici o îndoială ca din această țară cu semnificații magice cariera mea să-și vadă viitorul" (Frederik Rabemananjara —asistent la Metropolitan Opera din New York).

Așadar, prima ediție a cursului internațional de practică dirijorală a debutat sub auspicii favorabile și promițătoare, acest lucru servind și la cunoașterea multor și talentați compozitori români în străinătate prin tinerii dirijori care debutează la pupitrul orchestrei în patria lui George Enescu, atît de iubit și apreciat de către toți cei patru oaspeți. Cursul de practică dirijorală a fost încununat, în final, prin participarea tinerilor dirijori români la susținerea unui concert în stațiunea Băile Felix, după cum urmează : **Romică Rîmbu** cu Rapsodia I în La major de George Enescu, **Dan Rațiu** cu Simfonia a III-a de Beethoven, partea I, **Cristian Staicu** cu Trei dansuri românești de Th. Rogalski și **Cristian Neagu** cu Simfonia nr. 40 în Sol minor de W.A. Mozart.

PAȘCU BALACI

Știți ce este un DIADUPLICATOR ?

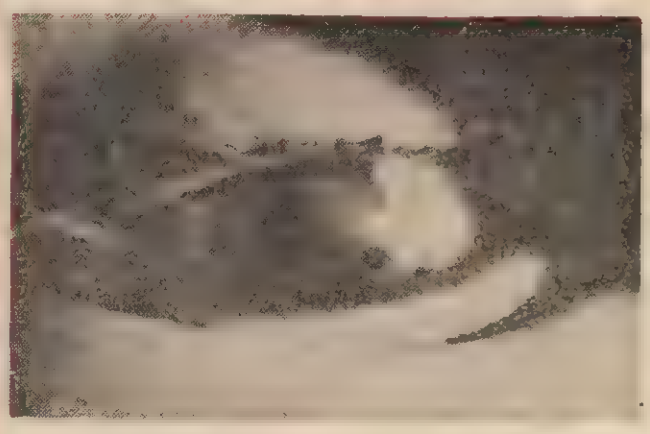

Răspunsul se află și în aceste imagini, iar detalii veți găsi la pagina 7

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

TIRGU MURES

23 AUGUST
1944 – 1989

flacăra

anul XXXVIII
31 VINERI 4 august
1989
Prima ediție

O vibrantă și înălțătoare chemare și un răspuns ca o bătaie de inimă

VOM DĂRUI TOTUL PENTRU BINELE PATRIEI!

Materia primă – prioritate permanentă a economiei naționale — Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Competiția marilor recolte

Am intrat în august, luna din urmă a verii, se scurtează sezonul vacanțelor, dar nu-i motiv de regrete, sporește, în compensație culesul, roadele se anunță tot mai bogate, făuritorii lor, cei harnici și cei mulți, muncitorii-țărani, adică oamenii dintîi ai țării, ard în hărnicia și graba strîngerii lor.

Din marea Cîmpie a Dunării, din celelalte cîmpii românești, din fertilele podișuri transilvane, din grîndurile abia desțelenite ale deltei, din cele mai demult așezate pe rod ale bălților de odinioară ale Brăilei, din toată glia românească, din cele patru puncte cardinale ale țării ne sosesc știri, vești după vești, una doborînd-o repede pe alta, cucerind dreptul de **primă coloană**, conținînd cifre semnificative care, în laconismul lor, cuprind eforturile nebănuite ale oamenilor cîmpului pentru recolte tot mai bogate. În telegrame adresate președintelui țării, tovarășului Nicolae Ceaușescu, oameni ai muncii de pe ogoare raportează zilnic încheierea recoltării orzului, a grîului, a orzoaicei de toamnă și de primăvară, a inului pentru ulei și a inului pentru fibră, a ovăzului și realizarea unor producții tot mai mari la hectar. Anul acesta, ca o răsplată binemeritată a muncii harnice și a dragostei lor pentru pămînt, muncitorii ogoarelor românești au obținut cele mai mari producții de orz și grîu din istoria țării și se așteaptă la producții pe măsură și de la celelalte culturi : de in, soia, fasole, ovăz, orzoaică, rapiță, sfeclă de zahăr, altele. Recordurile acestea, tot mai mult și mai repede pe cale de a se generaliza, reflectă, totodată, și condițiile noi în care se face azi agricultură în România, reflectă temeiurile noii revoluții agrare românești și forța proprietății socialiste și cooperatiste, cum nu în ultimul rînd reflectă competența muncitorului din agricultură, accesul lui la știința agricolă, la der ,nitate.

Și în această competiție a ma flor recolte, care abia a început, în eforturile eroice ale oamenilor cîmpului de a strînge pînă la ultimul bob recolta îndelung muncită cu mintea și palmele lor, nu poți a nu desluși răspunderea lor pentru piinea țării, a poporului, dragostea înaltă pentru binele patriei, năzuința lor ardentă către bunăstare.

În august, regîndim și ne redimensionăm în sentimentele noastre înalte patria, și ni se așază un cerc de vîrstă în jurul dragostelor noastre eterne, și crește în noi umbra eroilor care țin pe umerii lor de lumină libertatea și independența noastră.

Augustul e luna marilor competiții pentru recolte bogate, anotimpul în care iubirea pentru muncă și hărnicie, pentru tot ce-i românesc, înflorește pe fruntea demnității noastre.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Aceasta înseamnă acum:

PLANUL
ÎNDEPLINIT INTEGRAL

- pe 8 luni
  PÎNĂ LA 23 AUGUST!
- pe întregul an
  PÎNĂ LA CONGRESUL PARTIDULUI!

Ecoul profund pe care l-a trezit pe întreg cuprinsul patriei chemarea lansată la marea adunare populară din municipiul Constanța exprimă hotărîrea tuturor colectivelor muncitorești de a răspunde prin fapte de muncă mobilizatoarelor îndemnuri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În paginile 3 – 4 – 5 ale revistei, publicăm secvențe caracteristice ale bătăliei pentru realizarea înainte de termen a sarcinilor de plan, a obiectivelor prioritare ale economiei românești.

Omagiul faptei

Lupta cu timpul, cu depășirea timpului, cu comprimarea lui, saltul peste timp erau exerciții care țineau de fantezia unor Jules Verne sau Welles sau de teoria spectaculară a unui Einstein. Dar iată că traduse în viață, pînă la cotidian, dintr-o dată fantasticul devine realism, un realism frumos și tonic.

Omul, depășindu-se pe sine, depășește timpul. Orologiile și calendarele nu-l mai încap, – el le-o ia înainte. Și nu printr-o fantezie abstractă ci prin concretul faptei, prin proba de foc a muncii creatoare.

Un timp planificat este, prin însăși structura sa, mai bogat și mai dens, decît unul dezordonat și anarhic. În spațiul planificării, – în cazul nostru, al planului de stat, lupta cu timpul capătă măreție și sens. Spiritul revoluționar, conștiința socialistă, patriotismul nu pot fi lipsite de această admirabilă confruntare cu timpul. A îndeplini planul de stat, defalcat pe zona în care te justifici muncind, și, încă a-l îndeplini înainte de termen înseamnă, în primul rînd, a trăi mai mult. Dacă am lua în seamă aritmetica tuturor depășirilor de plan ale unui om al muncii care evoluează constant, consecvent cu sine, am deduce, teoretic, că el, la vîrsta de – să zicem – 40 de ani ar fi, în fond, de o sută de ani sau chiar mai bine, – păstrîndu-și însă tinerețea sufletului și inimii. În același timp, el devine, totodată, omul simbol, omul definitoriu al acestor vremuri de adînci și ample înfăptuiri.

Punctele lui de reper ? Cei 45 de ani de la Eliberare și Congresul al XIV-lea al partidului său comunist, iar combustio sa spirituală, tezele viitorului congres, formulate științific și frumos, limpede și convingător de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Biografia unor asemeni tovarăși de muncă și vis devine exemplară prin măreția simplității ei, prin inculcarea visului său în adevăr. Iar munca lor este munca noastră românească la cota de mîine a istoriei contemporane.

AL. ANDRIȚOIU ■

TEZELE și proiectul PROGRAMULUI-DIRECTIVĂ *pentru Congresul al XIV-lea al partidului:* E VIITORUL ȚĂRII, AȘA CUM NI-L DORIM

Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român cuprind o sinteză a istoriei poporului român. Din nou, un document de partid de însemnătate capitală racordează marile probleme ale României socialiste la trecutul ei multimilenar. Este o orientare statornic promovată de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, o orientare ce a găsit în opera teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu expresia cea mai amplă și cea mai strălucită.

În Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982, în Expunerea din 28 noiembrie 1988 la marele forum democratic și în multe alte expuneri, cuvîntări, răspunsuri în cadrul unor interviuri acordate de secretarul general al partidului se întîlnesc bogate referiri la trecutul poporului român, la efortul său permanent de a apăra libertatea și integritatea patriei, de a-i asigura progresul pe toate planurile. În spiritul indicației secretarului general al partidului ca întreaga activitate teoretică, ideologică și politico-educativă să fie întemeiată pe cunoașterea istoriei poporului român, a luptei sale pentru independență și unitate națională, pentru progres social. Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului oferă o substanțială privire sintetică asupra problemelor fundamentale ale istoriei naționale pornind de la constatarea corectă că „Făurirea noii orînduiri în România este rezultatul legic al dezvoltării istorice, al luptei îndelungate a poporului român, a forțelor democratice și progresiste a clasei muncitoare și a partidului ei politic, împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață mai bună, liberă și independentă".

„Pentru a înțelege bine stadiul în care se găsește astăzi România, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să fie puse în evidență momentele cele mai importante ale luptei pentru formarea Principatelor Române, subliniindu-se legătura strînsă, dintotdeauna, între Țara Românească, Moldova și Transilvania, punîndu-se cu putere în relief luptele îndelungate și hotărîte împotriva dominației străine, a imperiilor din acele vremuri, faptul că numai ca urmare a luptei împotriva dominației străine, a apărării cu arma în mînă a independenței și dreptului poporului de a-și forma un stat propriu unitar s-au realizat năzuințele și visurile celor mai înaintați reprezentanți ai poporului nostru — visul însuși al națiunii noastre".

La români, ideea de căpetenie care le-a străbătut istoria a fost apărarea independenței, în jurul căreia s-au grupat prin derivare toate celelalte mari pulsații ale sufletului și cugetului românesc. Este dătător de seamă că în istorie noi am intrat sub emblema luptei pentru independență: cea dintîi informație oferită de sursele istorice — datele furnizate de chiar „părintele istoriei", Herodot — ni-l arată pe geți, evident geto-daci — doar ei dintre traci, gata de a se opune înaintării pe pămînturile lor, a împăratului persan Darius I, aflat în campanie împotriva sciților trăitori în stepele nord-pontice (514 î.e.n.). Explicația acestei decizii dramatice stă în scara lor de valori: pentru geto-daci mai de preț decît viața era libertatea, și nici nu putea fi altfel de vreme ce ei erau, ne-o spune tot Herodot, „cei mai viteji și cei mai drepți dintre traci".

Cel dintîi episod cunoscut al istoriei noastre închide în ea esența unei atitudini milenare: axiologia spiritualității așază pe primul loc — drept bunul cel mai de preț — independența: pentru apărarea ei, nici un sacrificiu nu poate fi prea mare și toți sînt gata pentru orice jertfă, pînă la cea supremă.

Voința de a fi liberi s-a asociat cu profundul atașament de pămîntul strămoșesc, a cărui integritate și libertate au fost statornic păzite. Așa se explică fenomenul în jurul căruia s-a discutat atît — pentru că a fost considerat de toți cei interesați în răzbirea și stăpînirea teritoriului românesc — al perfectei continuități românești în aria dacică, în condițiile atît de aspre ale celor zece secole de invazii ale semințiilor nomade. Fără a accepta diviziunea, atît de maniheic-simplistă — între sedentari și nomazi, este de domeniul evidenței că de-a lungul unui mileniu, românii au înfruntat valurile succesive ale călăreților stepei, hotărîți să înfrunte orice primejdii, pentru a rămîne ei, oamenii pămîntului — autohtonii — stăpînii unui patrimoniu teritorial, transmis din generație în generație.

În acest spațiu românesc s-au închegat atunci și cele dintîi structuri ale organizării politice medievale. La originea lor au stat alcătuirile de esență popular-țărănească, numite de Nicolae Iorga atît de sugestiv „Romanii": comunități de populație romanică, aflate în afara hotarului Imperiului romano-bizantin, silit să-și retragă, sub presiunea migratorilor, armatele și administrația, comunități păstrînd puternic conștiința apartenenței lor la imperiu, la lumea romană. „Am rămas români — spunea N. Iorga — pentru că nu ne-am putut despărți de amintirea Romei."

Romaniile populare au evoluat în direcția statelor feudale prin faza intermediară a cnezatelor și voievodatelor din văile anelor, depresiunilor sub- și intracarpatice, acea multitudine de țări (Lovișteа, Hațeg, Maramureș etc.), care erau celulele unui singur organism — cel românesc.

Din Transilvania, unde voievodatele românești au fost confruntate cu invaziile ungurilor, stabiliți în 896 în Cîmpia Panonică — și pînă în Dobrogea, unde la 943 este amintit jupan Dimitrie, întreg teritoriul românesc a cunoscut procesul genezei statului feudal, care, în condițiile de timp și de loc date, trebuia să îmbrace forma unui pluralism statal: Transilvania, Muntenia, Moldova și Dobrogea, creații politice ale aceluiași popor — românii — unite prin numeroase și trainice legături politice, economice, militare și culturale, care au consolidat conștiința unității de neam.

Independența acestor state s-a afirmat în lupta cu puternicele regate vecine — în primul rînd cel ungar — ce încercau să-și impună controlul asupra teritoriului românesc. Transilvania a impus ca instituțiile politice, administrative și militare, cu un cuvînt statul, să fie abolit de către un cuceritor. Statutul de autonomie a permis țărilor române să joace un rol de cea mai mare însemnătate în istoria Europei de sud-est, practic să fie cel mai însemnat oponent față de expansiunea otomană, din rîndul statelor din această parte a continentului.

În marele efort de apărare s-au consolidat și amplificat relațiile inter-românești. Sentimentul solidarității de neam și-a găsit expresia cea mai viguroasă și mai luminoasă în întîia unire a țărilor române sub Mihai Viteazul în 1600. O unire efemeră — ostilitatea marilor puteri vecine, imperiile otomane, habsburgic și regatul polon nu i-au îngăduit Viteazului să-și desăvîrșească opera — dar fecundă în planul gîndirii politice românești: exemplul domnului unificator va întări convingerea luptătorilor pentru independență și unitate în legitimitatea cauzei lor.

Dacă procesul de formare a națiunii române și al făuririi statului național unitar român a întîrziat, faptul s-a datorat vecinătății nefaste a celor trei imperii conservatoare — otoman, habsburgic și țarist — imixtiunii lor brutale în viața poporului român, din a cărui vatră strămoșească au rupt mari părți, impunîndu-le un regim de oprimare și asimilare.

Încercările lor de a stăvili efortul de independență și unitate națională al românilor s-a dovedit, în cele din urmă, neputincios. Ele — imperiile — nu puteau opri nici mersul impetuos al unui proces obiectiv al istoriei — s-ar fi putut ca o națiune să fie privată definitiv de statul ei național? — nici voința unui întreg popor de a se regăsi în frontierele aceluiași stat național și unitar.

Printr-o succesiune de acte, printre care revoluțiile de la 1784, 1821 și 1848, care au relevat în egală măsură chibzuința politică, venită din veacurile luptei cu vicisitudinile, și curajul militar, românii au pus, prin Unirea de la 24 ianuarie 1859, bazele statului român modern, i-au asigurat, apoi, în 1877—1878 independența prin acte de bravură, care au constituit, în condițiile militare ale timpului, adevărate performanțe, iar în 1918 prin acțiunea solidară a tuturor românilor din aria vechii Dacii, înfăptuirea Marii Uniri și desăvîrșirea statului național român.

Aceste obiective au călăuzit întreaga viață politică a României interbelice. A fost meritul istoric al Partidului Comunist Român de a fi fost forța politică a țării, care a manifestat cel mai acut simț în perceperea primejdiei reprezentate de fascism și de a fi întreprins cel mai stăruitor demers pentru a uni forțele democratice ale României în lupta împotriva fascismului. În acțiunile cele mai importante în această direcție — crearea Comitetului Național antifascist Român, în iunie 1933, marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică din 1 mai 1939 — s-a ilustrat viitorul făuritor al României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cînd în primăvara anului 1939, marile puteri ale continentului se vedeau deconcertate sau se pregăteau de înțelegere cu Germania nazistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au organizat demonstrația din Capitală de la 1 Mai 1939, care a arătat Europei că poporul român este ferm hotărît să lupte împotriva fascismului.

Împrejurările defavorabile din perioada august 1939—august 1940 au dus la izolarea politică, diplomatică și militară a țării noastre, ceea ce a avut drept urmare intrarea ei în sfera de dominație a Germaniei hitleriste. Atunci, în anii ocupației hitleriste, al regimului antonescian, Partidul Comunist Român a militat activ pentru realizarea Frontului Unic Național al forțelor patriotice, antifasciste. Grație eforturilor sale perseverente s-a înfăptuit cea mai largă coaliție de forțe social-politice din istoria poporului român, premisa fundamentală a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944.

În decurs de 45 de ani procesul revoluționar declanșat atunci s-a desfășurat într-un flux neîntrerupt, în mersul căruia Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a inaugurat perioada grandioaselor realizări ale „Epocii Nicolae Ceaușescu", epocă de glorie, de demnitate, de afirmare a marilor resurse ale poporului român. În condițiile complexe și contradictorii ale lumii contemporane, atașamentul ferm al poporului român la principiile independenței și suveranității tuturor popoarelor i-a cîștigat o stimă unanimă. Așa cum sublinia la Expunerea din 28 noiembrie 1988 tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Mai mult ca oricînd este necesar să se facă totul pentru asigurarea dreptului popoarelor la viață, la existență, la libertate și independență". România a dat un remarcabil și pilduitor exemplu, în această privință, asigurîndu-și deplin independența politică și economică prin lichidarea datoriei externe în martie 1989. Sîntem un popor încercat de istorie dar niciînd încovoiat de greutăți. Un popor care are imensa fericire de a munci și erea, sub îndrumarea unui conducător încercat și vizionar — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în a cărui personalitate vede sinteza întregii sale istorii, întruparea tuturor acelor minunate însușiri ce i-au permis să iasă de fiecare dată biruitor din încleștările cu sfidările și încercările istoriei.

CONSTANTIN CAZANIȘTEANU

ADEVĂRURILE ISTORIEI ne luminează cugetul, ne întăresc inimile și ne învrednicesc brațele

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:
conștiință și răspundere revoluționară

La fiecare început de august, prefigurînd lumina marii sărbători naționale a Eliberării, minerii sporesc belșugul verii cu lumina propriei sărbători, dînd astfel rădăcini puternic înfipte în pămîntul țării, pînă la cele mai de jos orizonturi subterane, victoriilor muncii noastre din miezul roditor al fiecărui an. Din sălile lor de apel, unde fiecare schimb își transmite sarcinile de plan ca într-o solidară ștafetă de zi și noapte, din abatajele adînci de sub stratificarea erelor geologice, minerii României socialiste înalță spre lumina zilei și a istoriei de azi căldura planetară a pămîntului natal sporită cu bătaia propriei lor inimi, mesajul lor adînc de muncă și devotament pentru prezentul nostru, dînd garanția de durată și statornicie înaltelor realizări cu care patria de azi își făurește drumul invincibil spre luminoasa zi de mîine.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Lumini la orizontul zece

Coborîm spre brigada lui Valentin Negriţaş cu patru metri pe secundă, avînd senzaţia unei mari întîlniri. Fapt paradoxal, fiindcă dacă e vreunul dintre minerii cărăşeni despre care se ştie tot, acela e Negriţaş şi apoi „copiii" lui. Nu numai cele cinci fete şi cei doi băieţi care îi bucură casa şi sufletul la fiecare ieşire din şut (fetiţa mai mică, Florina, evoluează deja pe scena Clubului muncitoresc cu un aplomb extraordinar pentru cei nouă ani abia împliniţi), ci mai ales cellalţi, cei cincizeci de „copii" din subteran, care formează brigada-fanion a Întreprinderii Miniere Anina. Copii — aşa le spune el, minerul în vîrstă de 48 de ani, cu peste 20 de ani de mină în braţe şi priviri, dar termenul ar părea, acolo, la orizontul zece, aproape hazliu — dacă cineva ar avea timp şi chef de haz. Căci unii din ei— Ion Ardeleanu sau Viorel Alonesei — adună tot două decenii de muncă în subteran, iar alţii — Petru Geogiu, Vasile Tiblea, Ilie Dunărinţu — au devenit, în numai cîţiva ani, mineri adevăraţi, învăţînd să exploateze şi să transporte cărbunele cu o îndemînare rar întîlnită, dar şi să facă toate celelalte treburi — ca într-o gospodărie temeinică — în mină. Să sape galerii, să pregătească şi să armieze abatajul, să deschidă şi să întreţină suitori. Pentru ei, o bună parte din cei 26 de kilometri de galerii ai bătrînei mine (care nu peste multă vreme îşi va sărbători bicentenarul la viitorul orizont unsprezece) sînt simţiţi în podul palmei ca tresărirea ritmică a unui pickamer.

Despre toate acestea discut — în timpul acestei coborîri ameţitoare şi fără sfîrşit — cu Nicolae Ştefănescu, care aruncase în sertar, înainte de a îmbrăca salopeta, un teanc de cereri. N-au văzut vreodată un subteran şi vor direct la Negriţaş. Păi cum ? Acolo — se ştie — e loc numai pentru cei „tari". Ritmul de la orizontul zece este pilduitor pentru noi toţi. Gîndiţi-vă : numai în primul semestru al anului, un plus de 417 tone de cărbune peste plan. Locul întîi pe combinat din 1987 încoace. Anul trecut — 700 000 lei economii la cheltuieli materiale pe întregul sector, din care mai bine de jumătate realizate de brigada lui Negriţaş. Sau alt exemplu. Acolo, la abatajele 604 şi 605, a început exploatarea o altă brigadă. Record : 40 de tone pe zi. Au apărut probleme, concentraţia de cărbune mare, pericol de explozie, trebuiau făcute armături, bandaje, susţineri, plus planul care nu suferă aminare. Pe cine să chem în astfel de condiţii ? Aţi ghicit. Pe Negriţaş. Ce producţie zilnică credeţi că dau oamenii lui, pe lîngă toate celelalte lucrări executate? 80 de tone. De la ultimul orizont al celei mai adînci mine din Europa !

Precizarea şefului de sector nu e de domeniul curiozităţilor. Rostul ei e simplu : la 1 200 de metri sub pămînt, transportul minereului nu e deloc o bagatelă. El cere mult mai mult timp şi efort decît — să zicem — la orizontul opt, unde vagonetii urcă prin puţul principal.

— Dar poate — spun — tocmai de acea. Brigada rezumă o întreagă şcoală a minerităţii, unde examenele...

Scrîşnetul „coliviei", urmat de liniştea ciudată a adîncurilor, mă întrerup brusc. Am ajuns la orizontul zece. Mergem prin galerie, uşor aplecaţi, apoi coborîm prin suitori pînă la abatajul de unde se aud, izbind în rocă, ciocanele pneumatice. Ne întîmpină chiar şeful brigăzii.

— Avem probleme — zice, scurt, arătîndu-ne peretele negru şi colţuros. Am ajuns la falia de şisturi. Trebuie să scoatem tot cărbunele cît mai repede şi să închidem abatajul. Altfel...

Altfel — nu o mai spune — ar izbucni un incendiu. Dar acest „altfel" nu există. Aşa cum nu există nici pentru tatăl lui, Gavril Negriţaş, miner la Anina în anii '49. Nici pentru ceilalţi performeri ai adîncurilor : Vasile Feher, Eliodor Stroescu, Ion şi Nicolae Roşu, cărora Negriţaş şi brigada lui le continuă munca şi faima.

Coborîsem aici, la 1 200 de metri adîncime, cu memoria doldora de întrebări. Cum e cu „Lampa de aur" a Combinatului minier „Banat" Anina, trofeu pe care l-a smuls tocmai lui Vasile Feher, cel care a dat peste 11 tone de cărbune pe post ? Care e secretul organizării acestei brigăzi care lucrează cu recordurile în elementul ei, depăşindu-se — de pe permanentul loc întîi — pe sine însăşi ? Care e viaţa de la suprafaţă a lui Dumitru Ojoc, a lui Mihai Trişcă, a lui Dorel Somnu, a acestor oameni care se adună în jurul meu, cu feţele înnegrite, abia luminate de lămpile montate la căşti — în căldura aproape insuportabilă pe care o emană straturile de cărbune ?

— Nu le cer oamenilor — spune Negriţaş — decît să lucreze în acelaşi ritm cu mine, iar mie să mă menţin — cum se zice — competitiv. Ca organizator şi ca muncitor. În rest, lucrurile sînt simple. Nu trebuie decît să munceşti. E singurul fel pe care-l cunosc de a fi cinstit cu tine însuţi, de a-ţi cere exact atîta cît poţi da. Sau — nu strică — ceva mai mult.

Într-adevăr, aici, jos, lucrurile devin simple. Aproape elementare. Iar prezenţa alături de minerii din care nu mai vezi, în unele momente, decît sclipirea încăpăţînată a lămpilor, îţi dă o senzaţie copleşitoare, de opţiune integrală : pentru o meserie, pentru o viaţă, pentru un destin.

RADU CIOBOTEA ■

Submarinul cu cărbune

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

După 130 de ani de exploatare neîntreruptă, mina de la Petrila e cea mai adîncă din întregul bazin carbonifer al Văii Jiului, aceasta însemnînd, la propriu, că minerii ei însufleţesc cu bătaia inimii, cu fapta eroică a braţelor şi conştiinţelor lor, adîncimi pînă la 900 metri (din care 250 sub nivelul mării) iar la figurat, că această adîncime asigură muncii lor o verticalitate care le înscrie locul zilnic de muncă printre primele patru, în ordinea importanţei, din cele 14 întreprinderi miniere ale Văii Jiului : în prezent, numai această mină produce mai mult cărbune decît întregul bazin al Văii în anii 1945—46 !

Această înaltă verticalitate îşi sporeşte semnificaţia dacă adăugăm că tot ce s-a întreprins de-a lungul anilor pentru creşterea producţiei de cărbune a fost dublat de grija permanentă pentru optimizarea condiţiilor de muncă ale minerilor, cantitatea cărbunelui extras depinzînd inclusiv de calitatea vieţii celor ce muncesc în subteran — idee care îşi găseşte corespondentul material în alocarea anuală a sumei de 6—7 milioane lei pentru protecţia muncii, întregul sistem de măsuri ţinînd, în acest sens, în permanenţă pasul cu progresul tehnic şi ştiinţific printr-o continuă perfecţionare. Dacă mina din Petrila ridică prin puternicul său puţ cu schif, din intimitatea geologică a carboniferului spre suprafaţa luminoasă a secundei de faţă o producţie medie zilnică de 3 600 de tone, aceasta înseamnă implicit că în spatele acestei cifre pulsează o realitate care face posibilă continua ascensiune a performanţelor minerităţii românesc.

Frumoasa tradiţie de muncă a prezentului nostru conform căreia marile sărbători şi evenimente sînt marcate printr-o puternică intensificare a eforturilor pentru îndeplinirea şi depăşirea sarcinilor de plan găseşte aici, la Petrila, premise care dau garanţie tuturor previziunilor şi speranţelor : producţia medie zilnică de cărbune a crescut an de an cu cifre edificatoare. Dacă în 1987 a sporit cu 40 de mii faţă de anul precedent, dacă în 1988 a crescut cu 80 de mii faţă de 87, anul acesta mina Petrila va adăuga aurului negru românesc trimis spre toate destinaţiile energetice ale ţării o producţie cu 120 de mii de tone mai mare faţă de 88, realizînd o producţie anuală cu un sfert de milion de tone mai mult decît în primul an al cincinalului.

Aşa cum ne asigură directorul Întreprinderii miniere Petrila, Bogdan M. Bujor — un om devotat nu doar cu pasiune ci şi cu multă inteligenţă cauzei minerităului românesc, — şi toţi ceilalţi specialişti cu care am stat de vorbă, de la inginerul Voicescu Benor, şeful sectorului 5, pînă la minerul Alba Ştefan, vedeta galeriilor de la Petrila al cărui nume dă şi mai intensă strălucire aurului negru de pe Valea Jiului, creşterea continuă a ritmului de extracţie va deveni o realitate concretă, ca şi toate performanţele realizate pînă acum, prin aplicarea riguroasă a tuturor măsurilor privind asigurarea capacităţilor de producţie corespunzătoare acestei dinamici de creştere, ceea ce înseamnă, în primul rînd, darea integrală în exploatare a noilor abataje prevăzute să „pompeze" cărbune spre suprafaţă, amplificarea frontului de lucru prin realizarea întregului volum al lucrărilor de investiţii.

Modernizarea tehnologiilor de lucru are o rezonanţă particulară în adîncurile acestei mine. La Petrila sînt condiţii de exploatare deosebite de cele de la Uricani, Paroşeni sau Livezeni datorită faptului că particularităţile straturilor de cărbune limitează prezenţa unor echipamente sofisticate. Dar a moderniza nu înseamnă neapărat a complica din punct de vedere tehnic ci înainte de toate, a găsi soluţii adecvate condiţiilor specifice pe care le prezintă zăcămîntul. Raţionalizarea sistemului general de exploatare a straturilor prin reducerea decalajelor dintre blocurile tectonice şi nivelul faliilor aflate în exploatare, extinderea metodelor de exploatare de productivitate ridicată cu consum scăzut de materiale şi siguranţă sporită a muncii, cum sînt abatajele frontale sub tavan de rezistenţă, extinderea transportului cu monorai, creşterea capacităţii de înşilozare în subteran, îmbunătăţirea sistemului informaţional prin dispecerizarea întregului proces de producţie, introducerea unor noi dispozitive de mică mecanizare etc., sînt cîteva idei din agenda de lucru a directorului Bogdan M. Bujor a căror presiune îi deschid în fiecare dimineaţă frontul de lucru al unei noi zile.

Potrivit prevederilor planului naţional unic de dezvoltare, în 1989, colectivul de la Întreprinderea minieră Petrila va întîmpina marile evenimente ale anului, cu o producţie fizică de cărbune de 1 milion 300 de mii de tone, cifră care îşi justifică ambiţia de a realiza cel mai înalt nivel de producţie atins vreodată în subteranele Petrilei.

I. ZUBAŞCU ■

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:
un plus de gîndire și efort creator

Brigada de un miliard

Strălucirea adevărului stă în faptul că el poate fi rostit limpede. Tocmai de aceea, de cîte ori a venit vorba despre felul cum își face datoria Brigada antrepriză de construcții-montaj și reparații Tîrgoviște, inginerul Dan Georgescu, șeful brigăzii, a putut răspunde din prima clipă și cu dovezile pe masă : „Planul ni l-am îndeplinit și l-am depășit la toți indicatorii". Recunoaște că-i face plăcere să adauge : „De fapt, ne-am îndeplinit și ne-am depășit sarcinile de plan întotdeuna, de cînd a luat ființă această brigadă, în urmă cu 23 de ani, mai exact la 1 octombrie 1966".

Întrebăm cum poate fi explicată această performanță și inginerul Dan Georgescu ne răspunde : „Prin înțelegerea acestei șanse unice în istoria noastră, a acumulărilor masive și a investițiilor în ritm susținut prin care a prins contur, an de an, cutezătorul proiect de dezvoltare economică prezentat la Congresul al IX-lea al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cadrul marelui detașament de constructori ai țării, cei 270 de oameni din brigada noastră s-au străduit să dea eforturilor lor un nivel de eficiență tot mai ridicat, printr-o organizare din ce în ce mai bună a muncii, și trebuie să subliniez că viața, ca să zic așa, ne-a obligat să căutăm mijloacele ca munca noastră să fie tot mai rodnică, mai fructuoasă, pentru că sarcinile primite s-au extins și s-au diversificat mereu, de-a lungul anilor".

Brigada a fost înființată pentru a construi drumuri forestiere și a face corecție de torenți în bazinul Brătei, la sud de muntele Leaota, unde a trebuit executat și un tunel de 115 metri. După cîtva timp i s-a încredințat deschiderea drumului de acces de la hidrocentrala Dobrești mai sus, către cariera Lespezi, de unde se extrage calcarul pentru Combinatul de liați și azbociment de la Fieni. În total, ni se spune, rețeaua de drumuri construită de această brigadă însumează cîteva sute de kilometri, și trebuie să punem la socoteală, în acest calcul, și o parte din șoseaua de centură a Tîrgoviștei, construirea pasajului rutier, de lîngă Întreprinderea „Romlux" sau deschiderea unor străzi moderne, cu patru benzi de circulație, în municipiul capitală de județ. Odată cu trecerea anilor, brigada a avut de construit tot mai mult și în domenii tot mai diverse, care impuneau specializarea din mers a oamenilor și un mod de organizare superior, pe măsura complexității sarcinilor primite. Pe un rîu din apropierea Combinatului de oțeluri speciale din Tîrgoviște a avut de executat, bunăoară, trei baraje de pămînt al căror rost era acumularea apei pentru irigații. Dintre lucrările industriale încredințate acestei brigăzi ar fi de amintit Fabrica de panouri mari de la Doicești sau Fabrica de mobilă de la Pucioasa, unde era de construit totul, de la halele de producție și depozite pînă la centrala termică, sau o altă fabrică de la Pucioasa, de sucuri concentrate, unde mai sînt de executat doar finisările care se vor încheia și ele curînd, în avans față de grafic. Dar între timp, mai aflăm, aceeași brigadă a avut de construit două microhidrocentrale, de cîte 1,2 MW, în apropierea orașului Pucioasa. „Amîndouă lucrează prin volum mare de apă, adaugă Dan Georgescu, iar acum avem în lucru o altă microhidrocentrală, tot de 1,2 MW, la Runcu, aceasta urmînd să funcționeze prin diferența mare de nivel, prin căderea apei de la o înălțime de 66 de metri. Și la acest obiectiv putem spune că munca se apropie de sfîrșit, mai avem de executat doar lucrările de finisare".

Șantierele pe care lucrează oamenii brigăzii se întind din inima orașelor acestui județ pînă în adîncul codrilor de nepătruns, acolo unde în apropiere nu se află decît pîraiele a căror apă limpede se aruncă la vale, pe pragurile de piatră, înspumată ca șampania. Oriunde ar fi locul de muncă al lor, oamenii aceștia și-au făcut însă și își fac datoria cu prisosință, ca niște adevărați oameni de nădejde ce sînt : și Stelian Alexandru, șeful mecanizării, și Marin Constantin, șeful stației de betoane de la Fieni, și muncitori ca Ion Anghelina, Constantin Lupoiu, Constantin Nicolae, și maiștri ca Aurel Popescu, Ion Olic, Dan Tănăsescu, și șefi de echipă ca Samson Minjină, Iosif Bulai sau Constantin Mocanu. Valoarea însumată a lucrărilor executate de această brigadă, de-a lungul anilor, se ridică la aproape 1 miliard. Iată prețul pe care numai acești constructori l-au adăugat frumuseții și bogăției noi a acestui județ. Ca pretutindeni în țară, și în județul Dîmbovița constructorii știu prea bine că șansa de a construi mult, durabil și frumos trebuie să se împlinească prin fapta zilnică a fiecăruia dintre ei.

D. CONSTANTINESCU

Țării — cît mai multă alumină

Din nou, marele și elegantul club al cunoscutei Întreprinderi de alumină din Oradea a fost gazda festivității prilejuită de decernarea unor înalte distincții : Ordinul Muncii clasa a III-a, Steagul roșu și Diploma de onoare pentru locul 3 pe țară în ramura industriei metalurgiei neferoase și a metalelor rare, ocupat în întrecerea socialistă pe anul 1988. Din bilanțul realizărilor de anul trecut, prezentat de tînărul inginer Marin Rădulescu, directorul întreprinderii, rezultă că unitatea, de la data înființării ei în anul 1965, anul Congresului al IX-lea al partidului, a realizat și depășit an de an sarcinile de plan. În cei 24 de ani de existență s-au obținut nu mai puțin de 7 distincții Ordinul Muncii, lucru care situează unitatea între primele locuri în județ și chiar în țară în ce privește rezultatele în muncă. Realizarea și depășirea anuală a sarcinilor trasate de partid a constituit o preocupare constantă, datorie de onoare a aluminiștilor orădeni, o ștafetă sui-generis pe care a preluat-o tînăra generație a uzinei și care a fost onorată atît anul trecut cît și anul acesta cu rezultate remarcabile. Astfel, anul trecut, colectivul de circa 1 200 de muncitori a depășit planul la producția fizică cu cîteva mii de tone de alumină calcinată și hidratată, planul la producția pieselor de schimb a fost realizat în proporție de 121,4 la sută, s-au asimilat piese noi în proporție de 134 la sută, valoarea producției marfă a înregistrat o creștere de 102,5 la sută, productivitatea muncii a cunoscut și ea o creștere de 102,9 la sută, valoarea producției marfă vîndută și încasată a crescut cu 105,5 la sută. În asemenea condiții și în ambianța sporirii substanțiale a aportului unității la realizarea și depășirea planului la export indirect cu 101,9 la sută, planul de beneficii al întreprinderii de alumină a fost depășit cu 23 milioane lei, răsplătind astfel eforturile neîntrerupte ale acestui harnic și prestigios colectiv de muncă.

Anul acesta, faptele de muncă înscrise în cinstea marilor evenimente politice : cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, precum și Congresul al XIV-lea al P.C.R., indică și vorbesc de la sine despre efortul continuu al întregii conduceri a întreprinderii și a colectivului de muncă de a răspunde cu noi succese de prestigiu întrecerii socialiste în ramura metalurgiei neferoase.

Pe primele 7 luni ale acestui an, deja aluminiștii din Oradea au livrat peste plan cantitatea de 1 870 tone de alumină, valoarea producției marfă ridicîndu-se la cifra de 18 milioane lei. În această perioadă s-au realizat beneficii peste plan de 2,5 milioane lei, productivitatea muncii înregistrînd o creștere cu suma de peste 20 000 lei pe om al muncii peste plan.

Totodată s-a înregistrat realizarea lucrărilor de investiții în avans în valoare de 36 milioane lei, totul pe seama construcțiilor-montaj.

A sporit indicele de calitate al aluminei în condițiile reducerii costurilor totale și materiale pe seama reducerii consumurilor specifice, obținîndu-se sorturi de alumină superioare. Dacă în 1965 Oradea era orașul unei premiere naționale în economie — producerea pentru prima oară în țară a aluminei, materie primă pentru aluminiul românesc — în prezent, se depun mari eforturi pentru realizarea, în curînd, a aluminei tabulare, o altă premieră absolută a industriei metalurgiei neferoase românești. În paralel cu acest obiectiv major al unității, urmărit îndeaproape și de organele locale de partid și specialiștii centrali și ministerului de resort, rezultatele bune obținute pe cele 7 luni dau putința reală a realizării planului pe primele 8 luni ale anului înainte de marele eveniment de la 23 August a.c. ; aluminiștii cinstind prin acest fapt de muncă aniversarea a 45 de ani de la istorica revoluție socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.

Tradiția muncitorească puternică, conștiința lucrului bine făcut, seriozitatea, continuitatea neîntreruptă în muncă, dragostea și respectul față de unitatea care a produs întîia dată în țară alumină, nivelul profesional deosebit de ridicat, stilul și metodele de muncă ale conducerii întreprinderii se constituie neîndoios în tot atîția factori care stimulează activitatea economică în această unitate de prim rang a Orădiei. În condițiile obținerii înaltei distincții pentru rezultatele în muncă pentru anul 1988 și ale depășirii indicatorilor de plan pe 7 luni ale acestui an, toți oamenii muncii din unitate își intensifică eforturile în vederea realizării indicației secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de îndeplinire a planului pe acest an în zilele Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Valorificînd superior una din bogățiile naturale ale Bihorului, bauxita, întregul colectiv de oameni ai muncii de la Întreprinderea de alumină, organism puternic închegat de la data constituirii lui în anul 1965, anul istoricului Congres al IX-lea al partidului, va ști să răspundă pe dată prin noi fapte strălucite de muncă și exemple de abnegație chemărilor conducerii superioare de partid, în impulsul generos și în angajamentul revoluționar de a da țării cît mai multă și mai bună alumină — prețioasă materie primă pentru aluminiul românesc de la Slatina.

PAȘCU BALACI

Asumare și implicare

La cunoscuta Întreprindere de utilaj chimic Grivița Roșie din Sectorul 1 al Capitalei preocuparea prioritară este realizarea și depășirea sarcinilor la export. În angajamentul asumat de oamenii muncii în Adunarea generală privind îndeplinirea planului pe primele 8 luni pînă la 23 August și a planului pe întreg anul pînă la Congresul XIV al partidului exportul s-a bucurat de aceeași atenție constantă. În acest domeniu de vîrf din activitatea unei întreprinderi organizarea și modernizarea proceselor de fabricație, concepția proprie, noul înțeles ca pîrghie principală a progresului tehnic se exprimă elocvent prin onorarea la termen a contractelor cu partenerii străini și livrarea unor produse de înaltă calitate. Iată ce ne declară doi oameni direct implicați în această acțiune de largă participare a tuturor oamenilor muncii de la I.U.C. Grivița Roșie.

Mihai Popa, secretar adjunct al comitetului de partid al întreprinderii : — Dacă pe primele 7 luni planul la export a fost îndeplinit pe 26 iulie, în cinstea importantelor evenimente din viața poporului nostru, 23 August și Congresul al XIV-lea al partidului, ne-am angajat în Adunarea generală a oamenilor muncii să realizăm o producție suplimentară la export de 12 milioane lei prin livrare în devans a unor utilaje tehnologice pentru industria chimică și prelucrarea țițeiului contractate cu partenerii străini : decantoare pentru țiței, recipienți sub presiune pentru gaze lichefiate, răcitoare cu aer, cu țevi cu aripioare, piese de schimb pentru instalații livrate anterior. La Secția utilaj tehnologic complex s-au organizat formații de muncă speciale cu sarcina de a finaliza producția destinată exportului. Acestor formații, în care sînt cuprinși muncitori cu cea mai înaltă calificare, li se asigură asistență tehnică necesară în cele trei schimburi. În cazul locurilor înguste, cum ar fi cuptorul de tratament termic, s-au stabilit condiții prioritare pentru producția de export.

Aurică Drumcea, șef de brigadă, secretarul comitetului de partid al Secției utilaj tehnologic complex : — Brigada de muncă și educație condusă de Gheorghe Derviș, una din cele mai bune, lucrează numai produse pentru export. La decantoarele de țiței s-au adus îmbunătățiri tehnologiei de fabricație printr-o concepție proprie de debitare oxiautomată a fantelor de la colectorii de diametru 900 milimetri. S-a realizat prin mijloace proprii un stand special care debitează automat fantele. Noua tehnologie, care a înlocuit-o pe cea clasică prin frezare, a dus la creșterea productivității muncii, la economii de energie, la reducerea transportului uzinal. Pe lîngă scurtarea duratelor de execuție, s-a obținut și o creștere a rentabilității produselor exportate.

Deci, la I.U.C. Grivița Roșie efortul pentru îndeplinirea angajamentelor în cinstea marilor noastre sărbători, pe care ne-am obișnuit să le onorăm prin fapte de muncă, este în plină desfășurare. Mobilizării exemplare a oamenilor muncii i se adaugă prețioase și experiență tehnică, bună organizare, creație proprie, un nou și revoluționar spirit constructiv.

OPREA GEORGESCU

BĂTĂLIA PENTRU PLAN:
disciplină fermă, organizare superioară

Ieri a avut loc o semnificativă premieră a economiei noastre naționale : la Balastiera Ioneşti din județul Dîmbovița a fost montată prima bandă transportoare pe cablu în lungime de 2,7 kilometri. Este numai un început întrucît, așa cum preciza inginerul Zoltan Rokosi, directorul Întreprinderii de producție industrială pentru construcții căi ferate Harghita care a realizat, pe baza propriei concepții, acest utilaj, România se numără, iată, între puținii producători în materie, iar performanța de la Ioneşti va fi chiar în acest an depășită. În bazinul minier Baia Mare, la Mina Herja, se lucrează la montarea unei benzi cu o lungime de 5,4 kilometri, lucrare care va fi finalizată încă în acest an, cu un substanțial avans, mai exact în întîmpinarea celui de-al XIV-lea Congres al partidului. De altfel, constructorii de utilaje din Miercurea-Ciuc au temeiuri puternice să afirme că, asemenea oamenilor muncii din întreaga țară, vor întîmpina marea sărbătoare de la 23 August şi înaltul forum al comuniştilor români cu rezultate de excepție în producție. Planul economic pe primele şapte luni a fost realizat în proporție de 101,3 la sută, existînd toate condițiile ca, pînă la 23 August, planul pe opt luni să fie realizat cu o depășire de minimum 7 milioane lei. Toate energiile sînt mobilizate pentru ca planul economic pe întregul an să fie realizat, chiar cu depășiri, pînă la Congresul al XIV-lea al partidului.

Este aceasta, desigur, o stare normală de lucruri, așa cum de altfel apreciau înşişi muncitorii şi specialiştii pe care i-am întîlnit sau despre care ni s-a vorbit la Miercurea Ciuc Şi muncitorii Marin Ioan şi S. Vancea, şi maiştrii Andrei Dudul şi Andrei Szasz, şi şefii de atelier Călin Dumitrache şi Zoltan Böjthe, şi şefii de secții Ştefan Lăzăr şi Iosif Lajos, şi proiectanții Csaba Veress, Béla Kereszteş, László Balint, Zsolt Lajos, Iosif Iszlai şi atîția alții sînt încredințați că nimic nu e mai normal decît să cauți şi să găseşti cele mai bune şi mai economice soluții. Sigur, această stare firească de lucruri, această atitudine normală față de propria muncă înseamnă adesea, chiar dacă oamenii de aici, prinşi cu atîtea treburi, nu-şi dau seama, secvențe de excepție, momente în care, cuminții de gesturile egale ale muncii, extraordinarul apare totuşi, oricît de repede ar intra în cotidian, oricît de firesc s-ar integra în obişnuita stare de spirit a oamenilor. Pentru că, la volumul uriaş de activitate al întreprinderii, nu este, de fapt, chiar aşa uşor nici să îndeplineşti planul, mai ales să-l depăşeşti, şi nici să realizezi, la o producție de aproape 4 milioane tone utilaje anual, în jur de 10 utilaje noi sau radical îmbunătățite, apte de fiecare dată să intre într-o competiție, desigur nedeclarată dar atît de reală, cu ce se face mai bine în lume.

Or, la Întreprinderea de producție industrială pentru construcții căi ferate din Miercurea-Ciuc, care are ca obiectiv principal asigurarea agregatelor de carieră şi a utilajelor necesare pentru construcții, lucrări hidro şi drumuri, cele mai multe utilaje aflate acum pe liniile de producție sînt fie premiere, fie unicate în țară. Frezele rotopercutante, grupurile mobile de concasare, stațiile fixe şi transportabile de concasare, realizate în variante complet noi, utilajele pentru transport neconvențional, cum ar fi benzile transportoare verticale, maşinile de preparat exploziv, alimentatoarele de foarte mare capacitate, granulatoarele (mai ales familia celor destinate rocilor dure), ciurul gravitațional şi ciurul de rezonanță (două premiere recente), buldozerul electric, maşinile de frezat zăpada (produse aici pentru prima dată în țară), utilajul multifuncțional pentru săpat tunele, maşina pentru consolidat terenuri şi, evident, benzile transportoare pe cablu de oțel satisfac, la nivelul exigențelor mondiale, în primul rînd beneficiarii din sistemul Ministerului Transporturilor şi Telecomunicațiilor, precum şi, mai ales în ultima perioadă, beneficiari din toate domeniile economiei naționale. Utilajele produse aici şi-au făcut apariția pe toate marile şantiere, contribuind la rezolvarea unor probleme complexe, înlocuind, în condiții tehnologice echivalente sau superioare, importul unor utilaje costisitoare, determinînd importante creşteri ale productivității muncii, ale calității lucrărilor realizate. Directorul întreprinderii este inginer minier şi poate considera că a rămas „în meserie" căci întreprinderea a devenit un important furnizor de utilaje care pot fi folosite şi în industria minieră. De altfel, cereri sînt de peste tot. Aici se fabrică chiar şi seifuri şi chiar şi acestea sînt la nivelul celor mai bune din lume. Forezele modernizate au căpătat şi ele calificativul firesc „la nivelul tehnicii mondiale" : FRA 115 este mult mai mobilă şi va pătrunde şi în subteran ; FRP 105 depăşeşte chiar performanțele proiectate. Pentru că, nimeni nu se îndoieşte de acest lucru, performanțele unor utilaje depind, e adevărat, mult de proiectare, dar depind decisiv de execuție. De altfel, principala preocupare ține aici tocmai de calitatea execuției. Şi, bineînțeles, de creşterea fiabilității utilajelor. „Hibele" se văd la beneficiar şi nu e bine cînd se văd prea tîrziu. Întreprinderea are ea însăşi 3 cariere unde lucrează propriile utilaje. Alci sînt adevărate stații pilot unde se încearcă totul. La beneficiar nu prea ajung utilaje cu „hibe" şi, de aceea, nu sînt reclamații De regulă, într-un an se rezolvă tot ce ține de omologare, prototip, se poate trece la producția de serie. La urma urmei, în ideea de competitivitate intră şi timpul. Degeaba ai mai devreme o idee bună dacă nu reuşeşti s-o aplici decît mai tîrziu. Sigur, uneori nu se poate rezolva totul într-un an. Freza rotopercutantă, un utilaj foarte complex, le-a dat producătorilor ceva „bătaie de cap" şi au trebuit cîțiva ani pînă ce totul a fost pus la punct. Proiectul era bun, dar o eroare de execuție, nesesizată la timp, un fenomen mai rar dar inevitabil de „orbire", făcea ca utilajul să nu atingă performanțele scontate. Au venit şi au plecat specialişti, unii însă s-au încăpățînat să rămînă. Maistrul Szabo Gyarfas a tot demontat şi montat utilajul, ca un ceasornicar, şi-a găsit „hiba". Acum, România este singura țară socialistă care realizează acest utilaj şi este, prin nivelul tehnic atins, între „cei mari". Chiar dacă, deocamdată, performanțele sînt mai „în partea de jos" a „vîrfului" mondial, sînt totuşi în vîrf. Căci utilajul forează aproape 5 metri în rocă dură (asta e aici regula : probele se fac în cele mai grele condiții), deci va fora mult mai mult în calcar. Or, utilajul de import care era folosit înaintea produsului românesc fora în calcar numai 2—3 metri. Bineînțeles, normal, producătorul nu e pe deplin mulțumit, căci ştie că mai e ceva pînă la „vîrful vîrfului". Dar mai ştie şi că oamenii din întreprindere au încăpățînarea, adică tenacitatea şi profesionalismul ca să gîndească **foarte concret** cum să facă şi acest salt.

La I.P.I.C.C.F. Harghita, spunea în încheiere directorul întreprinderii, aşa se gîndeşte realizarea sarcinilor de producție : adică să se îndeplinească planul şi chiar să fie depăşit, dar nu oricum, ci prin realizarea unor produse la nivelul şi chiar peste nivelul tehnicii mondiale. Este, de altfel, o cerință fundamentală, expres formulată în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Calitatea a devenit o logică a producției şi, din această perspectivă a politicii economice a P.C.R., a realiza planul înseamnă, în fond, să contribui la imprimarea unui înalt nivel al calității producției.

CONSTANTIN DUMITRU

Singura logică a muncii : calitatea

Ofensiva noului

În acest an bogat în evenimente pentru națiunea noastră, întîmpinăm marea sărbătoare de la 23 August şi cinstim Congresul al XIV-lea al partidului, prin angajarea deplină a întregului colectiv de oameni ai muncii din Întreprinderea de Prelucrare Mase Plastice „Bucureşti", la realizarea indicatorilor de plan.

În adunarea generală a oamenilor muncii ce a avut loc cu ocazia înmînării distincției pentru ocuparea locului trei pe țară în anul 1988 şi a acordării Ordinului Muncii clasa a III-a, întregul colectiv a răspuns chemării la întrecere lansată de județul Constanța de a realiza planul pe 8 luni pînă la marea sărbătoare națională de la 23 August şi de a realiza planul pe anul 1989 în cinstea Congresului al XIV-lea al partidului.

Pentru realizarea acestor angajamente ne-am mobilizat în a aplica înainte de termen o serie de măsuri din programul de modernizare ce vor conduce la creşterea capacităților de producție şi la sporirea productivității muncii.

S-a trecut la creşterea ponderii personalului policalificat, astfel că, la ora actuală, peste 50% din personalul întreprinderii noastre poate executa mai multe operații, solicitate în mod special de producția pentru export. S-au format echipe complexe pe linie de fabricație, cu personal cu un înalt nivel de calificare, capabile să execute cele mai complexe comenzi. A sporit autocontrolul pe fazele fluxului tehnologic crescînd exigența controlului în totalitate, contribuind la obținerea de produse superioare.

Păstrăm convingerea că şi cei ce sînt datori să ne furnizeze materiile prime pentru realizarea planului înainte de termen, vor răspunde cu promptitudine asigurîndu-ne baza materială necesară în sortimentele solicitate, pentru executarea comenzilor, cu prioritate a comenzilor pentru export.

Ec. ELENA NIȚU
Şef serviciu plan
I.P.M.P. — București

Linia clară a viitorului

Asemenea întregii națiuni, şi noi, oamenii muncii din complexul de Căi Ferate București — Grivița, cu inimile încărcate de dragoste şi recunoştință, cu sentimente de aleasă prețuire, dorim să dăm glas deplinei aderiuni față de hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la propunerea de realegere la cel de-al XIV-lea Congres în înalta funcție de secretar general al partidului a cetățeanului strălucit al României moderne, inspiratorul marilor noastre victorii socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, omul de bine şi conducătorul înțelept căruia şi nouă, ceferiştii, îi datorăm minunatele condiții de muncă şi viață, modernizarea tot mai accentuată a întregului domeniu în care ne desfăşurăm activitatea.

Puternic mobilizați de înflăcărătele îndemnuri ale secretarului general al partidului, de conținutul programatic al documentelor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, la recenta plenară a comitetului nostru de partid, am dezbătut, într-un pronunțat climat critic şi autocritic, sarcinile ce ne revin în munca organizatorică şi de propagandă, în lumina tezelor şi ideilor înnoitoare elaborate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, am analizat cum s-a acționat şi măsurile ce se impun pentru folosirea la capacitatea maximă a parcului de locomotive şi vagoane, îndeplinirea exemplară a sarcinilor de transport în condiții de siguranță şi regularitate a circulației, de confort sporit şi bună servire a publicului călător.

Muncind cu dăruire pentru realizarea sarcinilor de transport pe 1989, colectivele noastre au obținut o creştere a eficienței activității economice. Cu o producție globală realizată, pe cele 7 luni din acest an, în proporție de 110 la sută şi cu un nivel al productivității muncii de 112 la sută, am economisit 2 270 kW/h şi 230 de tone de combustibil convențional, la care se adaugă 11,6 milioane de lei economisiți prin reducerea cheltuielilor la fiecare 1 000 de lei tonă transportată.

Mai avem unele lipsuri în asigurarea condițiilor de călătorie, o serie de trenuri nu sînt suficient de bine pregătite din punct de vedere tehnico-sanitar, calitatea reparațiilor la materialul rulant nu se ridică la nivelul cerințelor, ceea ce face ca regularitatea trenurilor de călători să nu răspundă exigențelor actuale. De aceea colectivul nostru şi-a îndreptat eforturile spre intensificarea activității politico-organizatorice şi tehnico-economice în sezonul estival pentru mobilizarea comuniştilor, a tuturor oamenilor muncii la recuperarea restanțelor şi îndeplinirea celor trei obiective principale : acoperirea integrală a sarcinilor de transport feroviar în depline condiții de siguranță, regularitatea circulației trenurilor şi o mai bună servire a publicului călător ; reducerea consumului de combustibil şi energie electrică ; folosirea şi încărcarea la întreaga capacitate a mijloacelor de transport, asigurînd astfel realizarea integrală a sarcinilor de plan pe semestrul II, pe întregul an 1989 şi pregătirea temeinică a activității pe 1990.

GHEORGHE GRIGORE
secretarul Comitetului de partid,
Complexul de Căi Ferate București — Grivița

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

„Iată ce spunem noi celor care pun întrebarea : oare s-a demonstrat superioritatea socialismului ? Nu numai că socialismul și-a demonstrat superioritatea, dar s-a realizat într-o perioadă scurtă, ceea ce nu s-a putut realiza în sute de ani, în trecut ! Și aceasta numai și numai în condițiile socialismului, adică în condițiile cînd am lichidat exploatarea, cînd poporul este stăpîn pe destinele sale, cînd ne făurim viața așa cum o dorim !"

NICOLAE CEAUȘESCU

ORADEA

strada

Transilvaniei, ieri

Convorbire cu NISTOR CIORDAȘ, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Bihor

— Tovarășe prim-vicepreședinte, un binecunoscut cîntec popular de pe meleagurile Crișurilor spune : „Cîtă lume îi umbla / Ca Bihorul nu-i afla !". Oare să fie adevărat?

— Bihorul, trup din trupul țării, ținut al dacilor liberi și al ducelui Menumorut, acum județ cu o suprafață de peste 7 500 kmp este unul dintre cele mai frumoase locuri cu putință, întrucît pe întinsul său găsim și cea mai semeață culme a Munților Apuseni, cu o înălțime de o cifră simbolică — 1848 m — vîrful Curcubăta, cu minunate fenomene carstice, cu peșteri — adevărate palate subpămîntene — cum sînt cele de la Chișcău — Peștera Urșilor și cea de la Meziad, cu întinse lacuri de acumulare ridicate în anii socialismului — cum sînt cele de la Baraj Leșu, valea Drăganului, Lugașu de Jos și Tileagd, munți frumoși, dar și foarte bogați în care găsim aproape toate elementele din tabelul lui Mendeleev, munți care se prelungesc prin dealuri, încărcate de plantații de vii și livezi cu pomi fructiferi și, în fine, cîmpia cu „mica deltă" a lacurilor bogate în pește de la Cefa, Tămașda ori Mădăras și cu neprețuitele ei rezerve de apă geotermală pe care, tot în această epocă, le folosim ca surse economicoase de energie neconvențională. Tustrele formele de relief se îmbină într-o armonie desăvîrșită, lucru care atrage aici foarte mulți turiști. Bihorul mai ascunde în adîncurile sale zăcăminte de lignit la Voivozi, Derna, Borumlaca, Vărzari, precum și Biharia și Borozel, țiței la Suplacu de Barcău, Abrămuț, Curtuișeni, Mihai Bravu, precum și la Borș, Diosig, Săcuieni, marmură albă la Vașcău, Băița și Chișcău, nisip bituminos la Budoi și argilă refractară la Suncuiuș.

— Bihorul este unul dintre județele care au beneficiat de politica de amplasare rațională, judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, politică consecvent și creator promovată de la data istoricului Congres al IX-lea din 1965, cînd în suprema funcție de secretar general al partidului nostru a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cum a fost pusă în practică, în ținutul Bihorului, această politică cu caracter democratic, umanist ?

— Să privim harta Bihorului. Înainte de 1965, în afară de municipiul Oradea și Aleșd, o seamă de orașe erau concentrate în sudul județului : Salonta, Beiuș, oraș Dr. Petru Groza, Nucet și Vașcău. Nordul județului, deși era bogat în resurse de lignit, țiței, nisip bituminos, ape geotermale nu avea încă orașele sale. Epoca pe care, cu mîndrie revoluționară o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu" a făurit orașe noi și acolo unde acestea nu existau pînă atunci, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai, pentru asigurarea populației țării cu noi locuri de muncă, indiferent de naționalitate. În nici doi ani de la Congresul al IX-lea, o comună de pe malul Barcăului, rămasă pînă atunci într-un . cvasi-anonimat împietrit, numită Marghita, a fost declarată oraș.

— Și acum ?

— Tare mi-e teamă că vă voi surprinde dar, astăzi, fosta comună înecată vara în praf și toamna în noroaie cleioase a devenit unul dintre cele mai frumoase și puternice orașe ale județului nostru. Marghita de azi, un oraș

o civilizaţie nouă, superioară

ORADEA

strada

Transilvaniei, azi

cu totul nou, cunoscut în ţară şi pentru efectul curativ deosebit al apelor sale termale este al doilea oraş ca putere industrială al judeţului Bihor, unde se produce o încălţăminte de bună calitate la întreprinderea „Bihoreana", cămăşi la Întreprinderea de confecţii (cea mai mare unitate de acest profil din judeţ), maşini unelte şi centre de prelucrare a datelor de înalt nivel tehnic, piese de schimb pentru mijloacele de transport etc. Volumul producţiei industriale a comunei de altădată trece în zilele noastre de cifra de 3,5 miliarde lei. Iată, pe scurt, cum practica, criteriul fundamental de verificare al adevărului teoretic a confirmat în mod strălucit profundul umanism şi înţelepciunea politică a partidului nostru. Anul acesta, un nou oraş a răsărit tot în „nord" — Valea lui Mihai, cu posibilităţi mari de dezvoltare atît în industrie cît şi în agricultură şi, astfel, „balanţa orăşenească" a Bihorului, avînd drept cumpănă oraşul Oradea a devenit, în aceşti ani, perfect echilibrată.

— Aminteaţi, la începutul convorbirii noastre, de bogatele resurse minerale ale Bihorului într-o descriere care m-a făcut să mă gîndesc imediat la aceea consacrată şi tulburătoare a Ardealului, lăsată moştenire de Nicolae Bălcescu în opera sa „Românii supt Mihai Voievod Viteazul". Cum au fost puse în valoare aceste resurse şi zăcăminte subpămîntene ?

— Să începem cu bauxita, pentru că aproape singurul zăcămînt important de oxid de aluminiu din ţară se găseşte, aici, în Munţii Pădurea Craiului. În timpul primului război mondial s-au extras ceva cantităţi de bauxită bihoreană care au luat imediat drumul străinătăţii spre a fi prelucrate în fabrici de pe malul Rinului. În anii puterii populare, valorificînd la maximum resursele autohtone existente, partidul nostru a hotărît ridicarea unei uzine de prelucrare a bauxitei şi obţinerea de alumină, materie primă pentru aluminiul românesc de la Slatina. Începuturile au fost grele, dar s-a muncit cu dăruire şi cu sentimentul de eroism pe care ţi-l dă starea de pionierat şi înflăcărarea tinerilor ingineri şi tehnicieni de pe atunci, acum veterani ai uzinei, a fost răsplătită cu o mare victorie, tocmai în anul 1965, anul Congresului al IX-lea : Oradea, urbea de pe malul Crişului Repede devenea cetatea aluminei româneşti şi lumea a aflt că România produce alumină şi, implicit, aluminiu.

Am început cu bauxita din munţi, să continuăm cu ţiţeiul din cîmpie. În judeţul nostru, ţiţeiul era extras la Suplacu de Barcău printr-o metodă unică în România şi printre puţinele pe mapamond şi constînd în combustia subterană a ţiţeiului în zăcămînt cu un aprinzător special şi întreţinerea acestela cu injecţie de aer.

În urma descoperirii, în ultimii ani, de noi zăcăminte care, de data asta, se puteau exploata prin procesul firesc de erupţie naturală, prin decret al Consiliului de Stat în 1984 a fost înfiinţată Schela de producţie petrolieră şi gaze Marghita, avînd ca obiect de activitate cercetarea şi exploatarea raţională a zăcămintelor de ţiţei şi gaze, extracţia ţiţeiului, a gazelor, creştera gradului de recuperare a ţiţeiului din zăcămînt, producţia de gazolină şi etan.

În fine au fost puse în valoare apele geotermale care încălzesc Institutul de subingineri şi Întreprinderea de sere din Oradea, precum şi 11 000 de apartamente din judeţ, unde energia apei geotermale serveşte la încălzirea apei menajere, utilizare în procese tehnologice, uscarea cherestelei, pasteurizarea laptelui, producerea gheţii la antrepozite, în zootehnie la creşcătorii porcine şi, după cum toată lumea ştie, în tratamentele balneo-terapeutice.

— În telegrama adresată tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu ocazia împlinirii a 24 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, Comitetul judeţean P.C.R. şi Consiliul popular al judeţului Bihor raporta realizarea în avans a planului la producţia marfă industrială pe 3 ani şi 7 luni cu o depăşire de peste 1,4 miliarde lei, precum şi la investiţii, construcţia de locuinţe şi export pe C.T.S.

Ce alte realizări de prestigiu ale economiei bihorene mai puteţi aminti ?

— Anul acesta, în agricultură am realizat 7 245 kg orz la hectar, cea mai mare producţie din istoria acestor locuri şi estimăm realizarea unei producţii record şi la grîu, nu numai în unităţile agricole de puternică tradiţie, ci şi în altele mai puţin cunoscute pînă acum. Întreprinderea „Electrocentrale" Oradea a fost distinsă a doua oară cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, confirmînd vocaţia judeţului nostru de a fi un mare producător de energie electrică, atît prin cele două centrale termice din municipiu, dar şi prin salba de hidrocentrale de la Baraj Leşu, Valea Drăganului, Munteni, Lugaşu de Jos şi Tileagd. În viitorul apropiat se vor construi şi da în folosinţă alte două noi hidrocentrale la Săcădat şi Fughiu. Totodată, preconizăm, prin construirea de micro-hidrocentrale şi utilizarea apei geotermale să asigurăm independenţă energetică a 5 comune din judeţul nostru. Sîntem ferm hotăriţi să livrăm suplimentar economiei naţionale, prin puterea energeticii bihorene, 50 milioane kwh energie electrică.

Succesul de acum al energeticienilor noştri pune în lumină şi contribuţia harnicilor noştri mineri de la Voivozi, unitate distinsă, de asemenea, în 1987, cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste.

Tot cu un asemenea titlu a fost onorată şi Întreprinderea „Metalica" din Oradea — locul de naştere al maşinilor de gătit pentru gospodinele ţării, a reşourilor, a diferitelor obiecte de uz casnic etc., unitate care produce în premieră naţională pretenţioasa folie de cupru şi nichel de cîţiva microni pentru industria electronică.

Alte unităţi, precum sînt : Întreprinderea de alumină, Combinatul de prelucrare a lemnului, Întreprinderea minieră Voivozi, „Refractara" Aleşd, I.M.P.S., T.A.G.C.M., I.C.S.A.P., Întreprinderea poligrafică „Crişana", au fost distinse cu diferite clase ale Ordinului Muncii.

Fără nici o îndoială, alocarea a aproape 80 miliarde lei investiţii de la Congresul al IX-lea a schimbat profund harta economică a plaiurilor bihorene. Judeţul nostru — şi consider şi asta o realizare de excepţie, **reuneşte astăzi toate ramurile principale ale economiei naţionale.** Aşadar, un judeţ complet care a înregistrat în „Epoca Nicolae Ceauşescu" o ridicare uimitoare pe scara progresului material şi spiritual. Din anul 1965 şi pînă acum fondurile fixe au crescut de aproape 17 ori, de 7,5 ori a sporit producţia industrială şi de 2,6 ori a crescut producţia agricolă. S-au mutat în apartamente construite din fondurile statului, de 8 ori mai multe familii decît în cele două decenii cîte au trecut de la Eliberare la Congresul al IX-lea. Anul trecut, Bihorul a realizat o producţie marfă în valoare de aproape 35 miliarde lei. Industria constructoare de maşini şi chimia reprezintă peste 31 la sută din producţia industrială realizată pe judeţ. Din întreaga producţie industrială a anului trecut peste 61 la sută au reprezentat produsele noi şi modernizate, iar la produsele realizate pe mai multe calităţi, 75,5 la sută au fost cele de calitate superioară.

În cadrul programelor de modernizare în anul 1988 au fost aplicate peste o mie de măsuri, cu o eficienţă economică ce se ridică la 1,5 miliarde lei la producţia marfă, 251 milioane lei la export, economii însemnate şi reducerea cheltuielilor de producţie.

În 1988 s-au realizat în judeţ investiţii din fondurile statului în valoare de 5,2 miliarde lei, din care 2,5 miliarde lei în lucrări de construcţii montaj, în acest an fiind puse în funcţiune 9 capacităţi mai importante. Din fondurile statului şi ale unităţilor socialiste au fost date în folosinţă 2 544 apartamente.

Potenţialul turistic deosebit al Bihorului — al doilea pe ţară după litoral ! — a sporit odată cu darea în folosinţă a unui modern spital de recuperare cu 155 paturi în binecunoscuta staţiune Băile Felix, unde îşi refac sănătatea anual peste 100 000 de oameni ai muncii din ţară şi de peste hotare. Primii turişti din R.D.G. au şi sosit în frumoasa staţiune Stina de Vale, consacrînd intrarea acesteia în circuit internaţional. În prezent, se depun eforturi susţinute pentru dezvoltarea tuturor localităţilor din judeţ, dotarea comunelor cu mori şi brutării, cu case de naşteri şi creşe, pentru înfiinţarea de licee agro-industriale în centrele CUASC, construirea de locuinţe pentru specialiştii din agricultură, sănătate şi învăţămînt (deja circa 200 s-au şi dat în folosinţă). Totodată, protecţia mediului înconjurător — care a constituit şi obiectul unei sesiuni a Consiliului popular judeţean — constituie pentru noi o preocupare din cele mai însemnate, în conformitate cu noua lege adoptată în acest domeniu.

— Presa a comunicat rezultatele întrecerii socialiste între judeţele ţării. Comitetul judeţean P.C.R. al judeţului Bihor a ocupat locul I, iar consiliul popular al judeţului Bihor, locul II. Cum întîmpinaţi aceste veşti, acum, cu ocazia jubileului celor 24 de ani de la istoricul Congres al IX-lea şi în preajma celei de-a 45-a aniversări a revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă de la 23 August 1944 ?

— Cu sentimente de firească mîndrie şi satisfacţie, dar şi cu răspunderea revoluţionară de a face totul pentru ca Bihorul — vorba acelui cîntec popular — să ocupe mereu un loc fruntaş între judeţele ţării, atît în ceea ce priveşte munca organizatorică, dar şi în ceea ce priveşte producţia industrială şi agricolă în anii de rodnice împliniri de după Congresul al IX-lea, cînd în fruntea partidului şi statului nostru a fost ales cel mai iubit fiu al poporului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Exprim pe această cale, angajamentul nostru de a nu precupeţi nici un efort pentru ca judeţul Bihor să confirme şi în continuare, prin rezultate foarte bune, distincţiile acordate în întrecerea socialistă.

PAŞCU BALACI ■

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Natura a înzestrat satul Izvoru Frumos din comuna Burila, județul Mehedinți, cu o salbă de izvoare foarte puternice, al căror debit a fost și rămîne mereu constant, chiar și pe vremea cea mai secetoasă. Pe piriul ce se formează — ne scrie printre altele, **Gheorghe Bălulescu din Burila Mare** — funcționau odată trei mori de apă la care își măcinau cerealele gospodarii din șapte sate. Morile astea au dispărut încă de prin anii 1948—1950, autodemolîndu-se și din cauza vechimii, dar în locul lor ar fi foarte chibzuit să se amplaseze cîteva microhidrocentrale, în măsură să furnizeze destulă energie electrică nu numai pentru Izvoru, ci pentru toate satele din jur. O sugestie care merită studiată.

■ Deși ne-a parvenit cam tardiv, reținem totuși răspunsul, trimis de **autoritățile municipiului Giurgiu,** la scrisoarea lui **Constantin Moraru** din aceeași localitate : Din verificările efectuate la fața locului reiese că fisura de pe conducta de apă caldă, ce face legătura canalului termic cu punctul termic nr. 63 (CT-4), și defecțiunea de la mufa finală a respectivei conducte au fost înlăturate prin reparațiile efectuate de echipa de muncitori specialiști condusă de Cornel Dana din cadrul IJGCL Giurgiu. A mai reieșit, tot cu această ocazie, că subsolul blocului 100, alcătuit din apartamente proprietate personală, este în mod nepermis inundat de apă, datorită proastei întreținieri și exploatări a instalațiilor sanitare de către proprietari, fapt ce creează serioase neplăceri locatarilor din blocurile vecine. Asociația a fost atenționată să dea dovadă de mai mult spirit gospodăresc, să facă neîntîrziat ordine în subsolul blocului 100.

■ Primim de la maistrul militar **Iulian Ghiță** : M-am căsătorit încă din școală, soția mea lucrînd la Întreprinderea „Mătasea Roșie" din Cisnădie, județul Sibiu, și, la venirea mea în unitatea în care am fost repartizat și imi desfășor activitatea, am solicitat să fiu ajutat să-mi aduc soția în Drăgășani-Vîlcea, unde am domiciliul stabil și am primit locuință. Fiindcă în zonă n-am găsit loc de muncă potrivit pentru ea, conducerea unității a făcut tot ce-i posibil și i-a găsit loc de muncă alături de mine, fapt pentru care se cuvine să-i mulțumesc din adîncul inimii. Prezentîndu-mă însă cu nota de transfer la Întreprinderea „Mătasea Roșie", tovarășul director al întreprinderii sibiene mi-a zis că e înțelegător cu noi, că alcătuim o familie tînără, dar transferul soției nu poate să-l dea, pentru că nu dispune de forță de muncă disponibilă. Sînt total dezamăgit și nu știu ce să mai fac.

Insistați ! Pentru că nu se poate ca tovarășul director să rămînă impasibil în fața unui fapt care implică doar bunăvoință.

■ **UJECOOP Teleorman,** ca răspuns la scrisoarea adresată revistei de **Floarea Drăguț din Plopii-Slăviteștl,** județul Teleorman, prin care solicită sprijin pentru restituirea fondului social depus la Cooperativa de credit din comuna Lunca : Solicitarea a fost satisfăcută, în sensul că, într-o recentă ședință a sa, organul colectiv de conducere i-a aprobat retragerea fondului social depus. Cu adresa nr. 63 i s-a comunicat petiționarei să se prezinte la cooperativa din Lunca pentru ridicarea sumei cuvenite.

■ Mă numesc **Ștefan Lupu din București, Sectorul 4,** str. Panselelor nr. 17, bl. 133, ap. 26, și locuiesc în acest bloc încă de la data dării lui în folosință, respectiv din 1983. Ca orice om al muncii, cunosc și apreciez mult eforturile pe care le depune conducerea partidului și statului nostru pentru asigurarea unor condiții cît mai bune de locuit pentru noi toți. În flagrantă contradicție cu aceste eforturi însă, în perimetrul blocului nostru lipsesc cu desăvîrșire aleile pavate, căile de acces de orice fel, așa încît noi, locatarii, abia reușim să ne strecurăm pe niște poteci, printre gropi pline de noroi, lemne, cărămizi și resturi de betoane, printre fiare de diferite dimensiuni lăsate vraiște de constructori încă de la terminarea blocului. Cu toate eforturile noastre de a da o mînă de ajutor sau a contribui cu fonduri pentru eliminarea acestora, nu sîntem deloc sprijiniți de cei în drept și, de circa 6 ani, nimeni nu s-a gîndit să ia măsurile ferme care se impun.

■ Urmare scrisorii adresate nouă de un grup de părinți din orașul Urlați, care ne semnalează unele abateri de la conduită ale prof. ing. Gheorghe Stan de la Liceul industrial din localitate, **Inspectoratul școlar al județului Prahova** ne informează că respectivul profesor a fost aspru sancționat. Conducerea liceului a informat totodată conducerea Întreprinderii de utilaj chimic Ploiești, unde inginerul Gheorghe Stan este încadrat, și a propus înlocuirea lui la catedră cu un alt cadru de specialitate, care să corespundă exigențelor profesionale, didactice și comportamentale cerute de procesul de învățămînt.

■ **Tudor Papasima din Medgidia, str. Republicii nr. 76 D,** are motivele dumnealui să fie supărat, cum ni se destăinuie, pe Casa de discuri „Electrecord". În numele mai multor melomani și cumpărători de discuri, ne rugă chiar să cerem explicații respectivei firme pentru — reproducem mot à mot din scrisoarea ce ne-a adresat — neglijența și iresponsabilitatea cu care nu o dată emite și difuzează rebuturi de producție. Mă refer concret —, zice omul — la două recente discuri L. P. : Kripton — „30 minute" și Pro Musica — „Rockul baroc". Am trimis firmei producătoare discurile incriminate (colet poștal, chitanța nr. 458 din 27. 06. 1989) și, probabil, m-aș fi limitat la asta, dacă de cîțiva ani incoace, atît mie cît și altora, nu ni s-ar fi întîmplat frecvent să trăim asemenea regretabile situații. Sper ca, prin intermediul revistei, să se ajungă la o grabnică îndreptare a lucrurilor, așa încît să putem cumpăra numai discuri bune, de calitate.

■ Reținem din referatul trimis de **Uniunea județeană a cooperativelor agricole de producție Vîlcea** ca răspuns la sesizarea Dumitrei A. Curcă din Mitrofani-Suteștl : Avînd în vedere că petenta este aptă de muncă dar refuză sistematic să presteze și cele mai simple activități pe ogorul obștei, conducerea C.A.P. Suteștl i-a lăsat inițial ca lot în folosință suprafața de 300 m.p. vie și 600 m.p. teren arabil. În prezent, din cei 2 400 m.p. teren, deținuți de familia Curcă, i s-au lăsat 300 m.p. vie și 1 200 m.p. arabil, ca lot în folosință, atît cît prevede statutul, cu condiția să efectueze unele activități pe măsura posibilităților, respectiv să lucreze diferența de 900 m.p. teren arabil cu contract-angajament, situație de altfel acceptată. Cu ocazia cercetării cazului, petenta a fost găsită efectuînd serviciul în locul soțului, care este paznic în cadrul fermei 5. Deci, încă un argument că poate munci.

■ Despre minunata stațiune balneară Govora, dar mai ales de primirea civilizată, despre condițiile de cazare, masă și tratament, aș avea foarte multe cuvinte frumoase de spus. Totul e orînduit în așa fel încît omul să se simtă cît mai bine aici. Există însă o singură problemă neplăcută, deranjantă, care, cu puțin efort de organizare și bunăvoință, s-ar putea rezolva ușor. Iată despre ce-i vorba : accelseratul 237 București — Cluj-Napoca, schimbîndu-și mersul, ajunge în Stația Govora la ora 1,03, noaptea. Din stație pînă în stațiune nu există nici-un mijloc de transport pînă la ora 5 dimineața, așa încît vilegiaturiștii sînt nevoiți fie să aștepte zorile în gară, fie să ia pieptiș drumul lung de cîțiva kilometri, ceea ce e foarte greu mai, ales cînd ești și bătrîn și bolnav, sau ai bagaje ori copii mici. Oare, nu s-ar putea găsi și aici o soluție salvatoare ? **Ovidiu Brâncuși, București, aleea Lunca Siretului nr. 10, bl. M 45, B, ap. 100.**

■ La scrisoarea adresată de un grup de oameni ai muncii de la Sectorul de gospodărie comunală și locativă Titu, care sesizează unele nereguli referitoare la plata retribuției, **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Dîmbovița** ne face cunoscut că situația a fost reanalizată și deficiența s-a remediat. Au fost repartizate fondurile necesare, așa încît retribuțiile s-au plătit, cu oarecare întîrziere, e drept (din cauze obiective) și pe luna reclamată — ianuarie 1989. S-au luat măsuri pentru ca, pe viitor, să nu se mai repete asemenea situații nedorite.

■ **IEIRIEDEET Constanța,** ca răspuns la scrisoarea lui **Lenoi Zeori** din comuna Valu lui Traian : Zona Valu lui Traian este alimentată cu energie electrică din mai multe posturi de transformare repartizate pe două linii din două stații diferite. Una din linii, pe care sînt racordate posturile de transformare ce alimentează o mare parte din localitate, nu are program de sacrificiu nici chiar în sezonul friguros, întrucît ea alimentează mai mulți consumatori importanți, cum ar fi I.A.S. Murfatlar, Stațiunea de cercetări horticole, sursa de apă IAC. Schema celor două linii nu permite, la ora actuală, concentrarea pe o linie a consumatorilor importanți, iar pe alta a acelora mai puțin importanți.

■ Vă scriu din Vatra Dornei, din frumoasa stațiune unde subsemnatul **Grigore Manolache, căpitan de marină, din Constanța, str. 1 Decembrie 1918 nr. 3,** am poposit pentru trei zile împreună cu soția. În prima zi ne-am simțit excelent în acest magnific colț de țară în care ne-am născut și revenim adesea cu drag și bucurie. O bucurie care ne-a fost însă brusc întreruptă, în seara zilei de 2.07.1989, la restaurantul Călimani din localitate. În fapt lucrurile s-au petrecut astfel : Am rugat-o pe ospătărița Voichița Gioran să ne servească și nouă mai întîi ceva ca aperitiv. Parcă l-am fi cerut luna de pe cer. După îndelungi așteptări, ne-a spus cu o jumătate de gură că n-are. Deși, la alte mese din jur se servise din belșug. Contrariat, i-am solicitat cuviincios șefului de unitate Rudolf Balu o nevinovată explicație, dar acesta ne-a jignit și, furios de insistența noastră, cît pe-aci să dea friu unui ospătar să ne la chiar la bătaie. Norocul nostru că am ieșit repede din inospitalierul local. Chiar și acum, cînd vă scriu, simt în mine jignirea care mi-a rămas ca un gust amar.

Pagină realizată de MIHAI MERIȘANU ■

Scrisoare comentată

Bilete clandestine

Cînd vrem să vizionăm un spectacol sportiv, de teatru sau de cinema etc., primul lucru pe care-l facem e, firește, procurarea biletului. Se știe asta de cînd lumea. De cînd au apărut spectacolele sau manifestările cu intrare, de cînd există scrisul pe hîrtie, de cînd a apărut acest mijloc de acces simbolic și convențional. Obținut corect și cinstit, în schimbul unei anumite sume de bani, de cele mai multe ori destul de modeste, el oferă posesorului dreptul de acces la manifestarea ce și-o dorește. Vorbim, să fie clar, de biletul sau biletele adevărate, marcate corect, obținute legal de la difuzori, case sau agenții autorizate, prin exprimarea liberei opțiuni.

Pentru că mai sînt și altfel de... bilete. De , binefacere sau de complezență, care proliferează, din păcate, nestingherite și tot mai frecvent pe-alocuri. Ca, de pildă, cele despre care ne scrie Ion Agachi din Bacău, str. Cornișa Bistriței nr. 23, bl. 23, ap. 19. Spre ilustrare, el ne trimite și două astfel de „bilete", de cîte 30 lei bucata, înmînate obligatoriu chiar de la casieria unității în care lucrează. Dar, iată concret ce ne scrie, cu indignare, omul :

„După încheierea campionatului, o echipă din alt oraș a fost invitată să dispute un amical cu echipa locală de fotbal. Organizatorii meciului nici măcar nu s-au străduit să anunțe din timp, oficial, disputa, prin afișe. Dumnealor au găsit de cuviință, cu a cărui aprobare nu știu, să difuzeze miile de bilete, valorînd cîte 30 de lei bucata, prin întreprinderi și instituții. La primirea retribuției, oamenii, indiferent dacă erau sau nu amatori de fotbal, erau obligați să cumpere cîte un bilet-două sau mai multe, albe, consemnînd doar prețul de 30 de lei, o simplă numerotare și... atît. Însuși emitentul, anonim, rămîne o enigmă. Multora, ca și mie de altfel, ni s-au tăiat fantomaticele «bilete», oprindu-ni-se automat banii la prima chenzină, cu toate că meciul cu pricina se disputase demult. Dacă am încercat să cerem explicații, ni s-a răspuns să stăm liniștiți că așa-i dispoziția. De la început am spus că prin această scrisoare nu vreau să reclam pe nimeni anume. De aceea nici n-am recurs la nominalizarea protagoniștelor, instituțiilor, întreprinderilor sau a persoanelor ce practică acest procedeu incorect și inadmisibil. Consider, în calitatea mea de om al muncii, că astfel de manopere nu-s deloc legale sau normale. Credeam că a trecut demult timpul cînd se stringeau zeci și sute de mii de lei pentru a umple cu vîrf și îndesat buzunarele unor vedete mofturoase, gata să se îmbogățească ușor, fără prea multă muncă".

Ion Agachi are perfectă dreptate. O astfel de practică absolut absurdă, dăunătoare și moral și material, ca și „biletele" fantomă vîrite cu de-a sila pe gîtul oamenilor, nu mai trebuie lăsate să proliferеze. Ele se cer neîntîrziat curmate din rădăcină, dacă vrem cu tot dinadinsul ca sportivii noștri, indiferent dacă-s de performanță sau nu, să crească sănătoși și să evolueze frumos în arenă sau pe marile și micile noastre stadioane.

...Sau, poate că banii astfel strînși nici nu ajung la cei în numele cărora se încasează. Poate că (mai știi ?!) apucă alte căi, subterane. În orice caz, e bine să reflectăm. Și să acționăm.

MIHAI STĂNESCU ■

P.S. Meciul de referință s-a disputat pe 30.06.1989, iar biletele de intrare reținute de noi poartă numerele 25114 și 24114.

Poșta Redacției

Popescu Ruxandra-Andreea — Ploiești, **Gal Corina** — com. Florești (Cluj) : Nu avem și nici nu ne putem permite să publicăm adresele cîntăreților sau actorilor. Oricît de mult i-ați admira, mulțumiți-vă să vă exprimați sentimentele prin aplauze și flori la concerte și spectacole, prin cumpărarea discurilor, prin vizionarea filmelor în care apar. Ei vor înțelege cît îi iubiți și vă vor răsplăti cu talentul lor. ● **Crăcană A. Elena** — com. Prăjeni (Botoșani) : Cereți relații la Oficiul județean de turism. ● **Niculae Niculae** — București : Da. ● **Stoinea N. Maria** — com. Valea Mare (Vîlcea), **Ganea Paraschiva** — com. Tomești (Iași) : Nu aveți dreptul la pensie de urmaș. ● **Staie Aurel** — Călărași : Exagerați. Cu dovezile ce le aveți faceți un drum în satul natal (niciodată nu e în plus o vizită la părinții „bolnvai și bătrîni") și rezolvați-vă problema motoretei. Toți ne rezolvăm personal problemele. ● **Croitoru Gheorghe — Buzău.** Ați irosit 8,45 lei trimițîndu-ne o coală albă. ● **Bărbulescu Traian** — București : Răspunsul pe care-l citați se referă la contribuția cu caracter de impozit pe care o datorează persoanele fără copii. Dv. puteți depune contestație, însoțită de acte medicale, la consiliul popular, și biroul executiv va hotărî. ● **Căldărușă Mihaela** — Galați : Numai medicul vă poate răspunde și ajuta. ● **Dinu I. Constantin** — satul Colibași, com. Strezești (Olt), **Petcu Valeriu** — Slobozia: Pentru rezolvarea scrisorilor pe care le primim, redacția solicită de obicei sprijinul instituțiilor competente. Dv. ne cereți mai multe lucruri complet diferite într-o scrisoare. Cum să o trimitem în 2—3 locuri în același timp ? ● **Ghiță Ion** — București : Da, dacă aveți o vechime în sectorul de stat, înscrisă în cartea de muncă, de 30 ani. **Dvornischi Iulis** — com. Gugești (Vrancea) : Am mai răspuns pe larg. Adresați-vă consiliului popular. ● **Belcin S.** — Constanța : Faceți referire la „unele întreprinderi", „unele persoane". Dacă doriți, reveniți cu date concrete. ● **Craiu Ana** — București : Ce înseamnă „nicăieri" ? Dacă nu o găsiți în actele personale, cum ar trebui, solicitați-o tribunalului Craiova. ● **Dinu Anica** — București : Răspunsul primit este corect. ● **Dumitru Nicolae** — Tîrnăveni : Adresați-vă Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă. ● **Zafiu Vasilica** — Ploiești : Nu este frumos, nici omenesc, dar la ce vă folosește această confirmare ? Dacă e cazul, reveniți cu detalii. ● **Dobrean Marioara** — Reghin : Și dv., care beneficiați de condiții favorabile pentru creșterea copiilor, aveți obligația cetățenească de a vă achita datorille, ținînd seama de prevederile art. 24 lit. d din Legea 5/1973, republicată în B.O. 122/31 decembrie 1980, privind administrarea fondului locativ : „Locatarii principali și cei ce locuiesc împreună cu aceștia pierd dreptul de folosință a suprafeței locative și vor fi evacuați dacă nu plătesc cu rea-credință timp de 3 luni consecutiv chiria sau cota parte a cheltuielilor ce le revin potrivit dispozițiilor legale" ● **Avram Gheorghe** — Ploiești : Dacă obțineți acceptul unui abonat vecin cu linie individuală, cererea se poate rezolva. Ori în funcție de condițiile tehnice care se vor crea după darea în exploatare a centralei Ploiești-Sud în trimestrul IV.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

BOGĂȚIA DE SPIRIT

În aceste zile cînd examenele de intrare la facultate s-au încheiat, cînd rezultatele au fost afișate și cei mai buni s-au bucurat de binemeritata răsplată a muncii lor, ar fi bine să le reamintim acestora, ar fi bine să ne reamintim chiar și nouă înșine, dacă mai e nevoie, de cei care, în urmă cu 24 de ani, trăiau și ei bucuria de a figura pe listele de admiși.

În urmă cu 24 de ani, în iulie, s-a desfășurat Congresul al IX-lea al partidului care avea să declanșeze, în toate domeniile, inclusiv în cel spiritual, energii de care însăși națiunea română nu mai știa de existența lor, să le concentreze pentru a susține cea mai fascinantă dintre bătăliile pe care le-a purtat vreodată poporul nostru : aceea a unei emancipări fără precedent în economie, știință, cultură, care să asigure o nouă calitate a condiției umane. Iar pentru aceasta era necesar, în primul rînd, să-și redescopere propria identitate, să-și recunoască rădăcinile retezate temporar și să-și proclame solidaritatea cu tot ceea ce crease mai valoros pînă atunci, de-a lungul unor veacuri de zbucium. Și cei tineri care, ani la rîndul, învățaseră din manuale, în școală, o istorie adeseori trunchiată, falsificată chiar, care aveau citeodată despre literatură o imagine deformată de criterii străine nouă și care n-aveau cunoștințe exacte despre mulți dintre scriitorii noștri de mare importanță, aveau să descopere, în toamnă, odată cu începerea cursurilor la facultăți, că trebuie să ia totul de la capăt, că trebuie să uite multe din cîte au învățat — dar cei mai mulți n-au uitat, tocmai pentru o ști în permanență la ce trebuie să se raporteze pentru a realiza imensul salt pe care l-a cunoscut țara într-un interval scurt de timp, ce uriașă cotitură a fost realizată în destinul său urmînd concepția novatoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Autori de care înainte nici nu se pomenea sau se amintea doar în treacăt sau erau chiar blamați pe nedrept și-au recăpătat locul care li se cuvenea. Fapte din trecutul nostru de care nu aveam știre sau le cunoșteam doar din relatările rostite cu o jumătate de gură ale celor mai virstnici au fost trecute din nou în cartea de glorie a neamului. Am învățat cu un elan propriu marilor descoperiri cîntece pe care trebuia să le știm de cînd eram de-o șchioapă. Am făcut cunoștință cu uimire și mîndrie de lucrările unor artiști plastici care s-au dovedit a nu fi deloc decadenți ci nume de referință în plastica europeană sau mondială. Cu o repeziciune de-a dreptul incredibilă, proprie numai unor oameni talentați și entuziaști, pe scenele teatrelor noastre au fost montate spectacole de tulburătoare înțelesuri și au fost create filme care ne-au reprezentat cu cinste oriunde au fost vizionate. Într-o ambianță de largă deschidere față de nou, de respect pentru creație și creator, chemat să se exprime pe el însuși pornind de la realitatea contemporană și de la datele specifice nouă, cultura română a ajuns să însumeze, în acești ultimi 24 de ani, o multitudine de opere valoroase, dintre care unele vor înfrunta cu siguranță timpul, ca documente de preț lăsate posterității, despre noi, despre strădania noastră de a-i continua pe înaintași. Iar acest efort de a atinge performanța în planul spiritual, astfel încît să uităm orice inhibiții, orice complexe atunci cînd ne comparăm cu alte culturi, nu s-a realizat printr-o vinovată izolare față de mișcarea de idei de pe mapamond ci tocmai printr-o uriașă capacitate de a fi la curent cu ceea ce se petrece pe planeta noastră și de a selecta, potrivit structurii noastre, idealurile noastre despre lume, ceea ce ni se potrivește și ne poate grăbi progresul.

Următoarele Congrese ale partidului — al X-lea, al XI-lea, al XII-lea, al XIII-lea au consfințit justețea și noblețea principiilor care călăuzesc mersul societății noastre socialiste începînd cu anul 1965, potențîndu-le semnificația. Ele ni se par azi la fel de firești ca și aerul pe care-l respirăm. Ele își păstrează în continuare valabilitatea, într-un spațiu în care cultura e socotită o armă mai puternică decît arsenalele militare. De altfel, în „Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R.", pe care în aceste zile întreaga noastră națiune le dezbate, culturii i se acordă un capitol aparte, precizîndu-i-se importanța în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate : **„Avem nevoie de noi romane, de noi poezii, de noi filme și piese de teatru, lucrări muzicale sau de artă plastică, care să contribuie — prin înaltul lor mesaj de idei și valoare artistică — la promovarea și afirmarea principiilor nobile ale umanismului socialist, la combaterea a tot ceea ce contravine gîndirii înaintate a epocii noastre, la creșterea generală a nivelului de cultură și civilizație al poporului".**

Tinerelor generații, astfel de cuvinte de prețuire la adresa faptei culturale li se par normale. Ei însă nu trebuie să uite că rostirea lor astăzi, cu o asemenea limpezime, se datorează Congresului al IX-lea și celor 24 de ani care au trecut de atunci.

GEORGE ARION ■

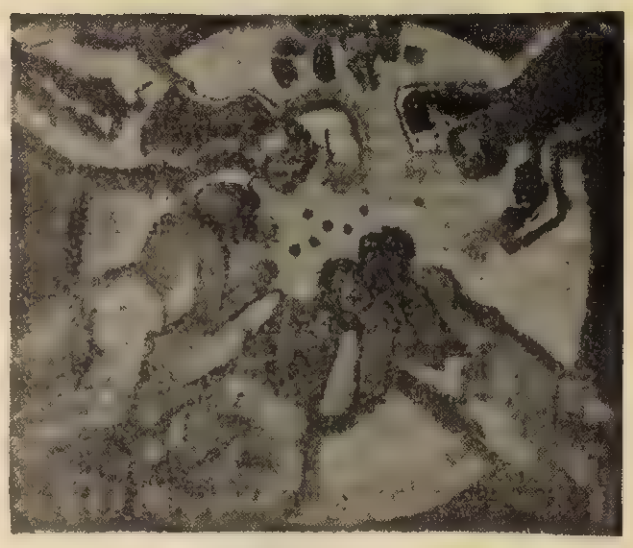

Reproducere după o lucrare de Brăduț Covaliu

Poem pentru patrie

Înalt destin

Își scaldă țara chipul în razele de soare
Ce luminează astăzi înaltul ei destin,
Și inimile noastre, în strai de sărbătoare,
Aduc prinos de cîntec acestui timp deplin.

Un timp fertil în toate și demn în devenire,
Aflat sub semnul celui de-al IX-lea Congres,
Care-n istoria țării înseamnă înnoire
Prin cel pe care-n frunte poporul l-a ales.

De-atunci ne este țara un plai al împlinirii
Și-un ev de epopee aievea îl trăim,
Prin munca-nnobilată de torțele iubirii
Ne luminăm urcușul spre care năzuim.

Avem temei de fapte, chezaș de biruință,
Conducătorul nostru cel mare și cel drept ;
Slujind mereu partidul și țara cu credință
El făurește zborul din gîndu-i înțelept.

Își scaldă țara chipul în razele de soare
Ce luminează astăzi înaltul ei destin,
Și inimile noastre, în strai de sărbătoare,
Aduc prinos de cîntec acestui timp deplin.

VIOREL COZMA ■

Ipoteşti

Rotunjind mirare

Am vizitat, la **Teatrul foarte mic**, expoziția lui Vespasian Lungu, intitulată „Șoapta acuarelei" și închinată universului eminescian. A înnopta albastru în lumea uriașului Poet înseamnă a încerca să atingi cu mîna cercul magic al visului și să fulgeri cu îndrăzneală spre a pătrunde în vatra Inocenței. Conspirațiile împotriva zeilor spre a-i aduce pe pămînt, chiar și cele prodigios pregătite, sfîrșesc prin a se schimba în adorație — prag din care culorile lui Vespasian Lungu încep să gîndească la măreția, în veci inabordabilă, a Poetului nepereche. Elogiul lui Vespasian Lungu e îndelung înfricoșat și răspîndit în tremurări de rouă culese de pe floarea eternității. Nopți, arbori, luceafăr, nuferi galbeni, lacul codrilor albastru, tresărind în cercuri albe, Ipoteștii sub lună, pe toate Vespasian Lungu ni le aduce de la fereastra nemuririi în odihna dorului, ca să înțelegem că noi, fără excepție, sîntem oameni care-am băut chip din chipul Poetului și că ducem pe umeri, în nestingerea neamului, capul Lui, de-o frumusețe himerică, scăldat în ozonuri de divinități latine.

Pîrjolită-n flăcări lungi, mîna lui Vespasian Lungu rotunjește mirare pe calea vîntului cu miresme vărătice.

FĂNUȘ NEAGU ■

În celelalte pagini :

Cronica literară de Romul Munteanu
pag. 10

Examen promovat de Alex. Ștefănescu
pag. 11

Vitrina artelor
pag. 14

În circuitul universal (III)
pag. 15

Iubirea de frumos

Farmecul poeziei

În amfiteatrul Bălcescu al Facultății de filologie din Capitală am primit, cadre universitare, un grup de elevi ai Liceului numărul 1 din Alexandria, conduși de profesorul lor de română Gitian Dumitru. Au venit să Universitate să asculte un cuvînt despre Eminescu în scurtul lor pelerinaj de o zi pe urmele marelui poet : încă deschisă, foarte documentată expoziție comemorativă de la Dalles pe care ar trebui să o vadă din aproape toți elevii, nu numai cei din București !

După prelegerea ascultată elevii clasei a unsprezecea ai liceului amintit ne-au prezentat un spectacol recital din poezia eminesciană : am luat parte în limitele acelei cuvinți copleșitoare ce o emană melosul versului nepieritor : îmbrăcați în straie sărbătorești, cununi din flori de tei pe creștetul adolescent, tinerii erau transfigurați de măreția cuvintelor rostite. Poate că în toate școlile noastre a trecut acest val de înfiorare și înseninare prilejuit de versurile nepieritoare ale lui Eminescu.

I-am întrebat la sfîrșitul recitalului : ați simțit în viața voastră o schimbare în timp ce învățați pe de rost aceste splendori de strofe pline de mireasma înțelesurilor adînci ? Mi s-a răspuns : da, am devenit mai serioși, mai atenți unii față de alții, mai deschiși asupra tainelor naturii și ale vieții.

*Ascultînd cineva o cantată de Bach i-a spus compozitorului : muzica dumneavoastră **m-a** mișcat într-atît încît o săptămînă nu voi face sau gîndi ceva rău. Bach a socotit acesta cel mai frumos elogiu adus muzicii sale ; a-l face pe cineva mai bun măcar o săptămînă.*

La o sută de ani de la plăsmuirea lor, versurile lui Eminescu ne pot face mai buni, mai frumoși, mai deschiși adevărului, Logosului întrupat și în istoria poporului român. Este imens !

IOAN ALEXANDRU ■

Lumină în Patrie

E atîta lumină-n jur !
în hoidele mănoase,
pe munți, coline,
în perenitatea piinii calde
scoasă din țest aburind aerul
ruptă de mîinile fragede ale mamei.
Cită lumină e în jur...
E atîta lumină în talazurile
Oltului, Dunării, în astrele
ce urcă clipă de clipă
pe verticală într-un șuvoi deplin
în orașe, sate, ogoare.
E atîta lumină...
Și pe frontispiciul Patriei
Și-n sămînța ce vine din adîncul istoriei
mereu emanată de farul
Carpaților, ce lumină
din văzduhul
acesta incandescent reflectînd
eternitatea neamului
Românesc în dogoarea unui
simbure ce strălucește pe acest
pămînt mănos de milenii.

MIHAI PĂSCULESCU ■

A apărut
«MAGAZIN ISTORIC»
nr. 8, august 1989

Sumarul recentului număr al revistei „Magazin istoric" evidențiază preocuparea colectivului redacțional de a oferi în întîmpinarea celei de-a 45-a aniversări a Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, studii și articole de înaltă ținută științifică dedicate reliefării semnificației interne și internaționale ale actului de la 23 August 1944, a însemnatei contribuții pe care și-a adus-o România la înfrîngerea Germaniei hitleriste, la grăbirea sfîrșitului celui de-al doilea război mondial. Astfel, editorialul intitulat **Marele act al demnității naționale** evaluează consecințele momentului din august 1944 asupra întregii evoluții ulterioare a societății românești, revoluției și construcției socialiste subliniind, în acest context, profunda semnificație a Congresului al IX-lea al P.C.R., cînd în fruntea partidului și țării a fost ales marele fiu al neamului, eroul comunist al națiunii române moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În articolul Armata și națiunea ca un singur om, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu analizează o serie de aspecte mai puțin cunoscute, chiar și în literatura de specialitate, în lumina cărora sporește înțelegerea factorilor care au făcut posibilă executarea de către întreaga armată, fără nici o defecțiune, a întoarcerii armelor. Fapte și documente noi sau mai puțin cunoscute oferă și celelalte articole — **Radio București transmite un comunicat important pentru țară** de dr. Eugen Preda, **Presa în liniile de foc ale Revoluției** de Constantin Popișteanu.

În ansamblu ,acest număr al revistei „Magazin istoric", din al cărui cuprins mai sînt de remarcat partea a doua a unui articol de Radu C. Rosetti — **Ștefan cel Mare — adînca iubire a pămîntului strămoșesc** și serialul **Pe urmele strămoșilor** de Ion Popescu-Puțuri, afirmă, în acest moment sărbătoresc, calitățile de referință ale publicației ; rigoare științifică și înalte virtuți de educație patriotică (C.D.).

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Povești de cuvinte"

„Vorbirea înseamnă timp. Eu spun te iubesc și pînă sfîrșesc soarele se umple de riduri. Eu spun te îmbrățișez și înseamnă timp. **Timp** înseamnă timp. Tu taci. Tu privești. Tu curgi, eu vorbesc".

Cu destul de puține modificări de esență a enunțării, citatul cu care deschidem acest demers critic, ar putea fi reprodus din mai multe opere literare de dată relativ recentă. În **Templul părăsit** (1983) de Erwin Wickert, nu demult publicat în limba română (1989), scriitorul vest-german realizează o amplă panoramă epică și de idei a întoarcerii în timp. În unele povestiri cu intrigă polițistă (**Scrisori cu postscriptum**), Natașa Tanská face din timp un personaj principal, iar în literatura română actuală, **timpul** și **cuvintele** au devenit elemente fundamentale de referință, indiferent de genul literar în care sînt **prezentizate.**

Așa că nu este nimic de mirare că într-un roman cu puternice accente textualiste, cum este **Porțile verii** (1989) de Tudor Cristea, **timpul și cuvintele** se mariază într-o **intrigă-anchetă** în care personajele sînt în cursă de a se face prin cuvinte destinate să le așeze într-un traseu, mereu modificabil de alte cuvinte, capabile să rectifice trecuturi enigmatice și viitoruri ipotetice.

Tudor Cristea este un poet ce își face intrarea în universul prozei cu instrumente literare de factură poematică. Dar nu este prima dată cînd romanul de idei se întîlnește cu proza poematică cu textualismul și intriga polițistă.

Ni se pare, de altfel, demn de reținut faptul că în proza românească actuală **timpul** devine un personaj relevat și nuanțat de **cuvinte**, iar proiecția **sa înapoi** și **înainte**, face să desfacă destine de personaje ce trăiesc sub semnul unei existențe posibile, probabile, enigmatice sau de-a dreptul imaginare.

Porțile verii are toate atributele unui **roman textualist**, centrat pe o **intrigă-anchetă**. Soluția pentru care a optat Tudor Cristea este lesne de înțeles. După o experiență acumulată prin lectură și practică scriptural, autorul știe că romanele textualiste sînt plicticoase. Efectele de pertubare a identității personajelor, a intrigii, adeseori și a conflictului, supun cititorul la un supliciu prea mare. Din această cauză, măcar o curiozitate intelectuală, o ispită oarecare, se cuvine a fi lăsată în funcțiune. Umberto Eco știa foarte bine acest lucru, ca și Ernesto Sabato, tînăra prozatoare Marie Redonet și alții.

Tudor Cristea nu anulează toate ispitele, curiozitățile mari sau mici, minimele plăceri pe care le poate oferi lectura unui roman. Pînă și rețeta textualistă din **Porțile verii** este oferită cu o ostentație vag teribilistă. Cartea lui Tudor Cristea este o rememorare, o aducere aminte din toate dimensiunile timpului. „O carte urîtă. Semne și semne și semne. Gesturi și tandrețe, priviri furișate, mîngîieri furate în săli de cinematograf. Priviri pe care nu le-ai simțit. Palimpsest. Carte cu scrisul nou suprapus peste literele vieții tale pe care ai încercat să le stergi și n-ai reușit." Între **eu** și **tu**, **noi** și **voi**, conjugarea aduce nuanțe deosebite, surprize, insinuări, enigme și mai ales, alte probabilități.

Tudor Cristea și-a construit în așa fel romanul încît trecutul multor personaje stă sub semnul **suspiciunii**. Dar, să nu greșim prin rupoziție. Tudor Cristea nu scrie un roman politic cu biografii încărcate. Romanul său stă sub zodia **gelozîei** și a **bănuielii erotice**. Într-un asemenea text enigmatic există o evidentă frecvență de **sau** și **ori**, ba, uneori, **poate** (chiar și atunci cînd este rostit doar în gînd).

Procurorul Traian Bota credea că soția sa (Maria) ar fi avut unele legături amoroase (logodnică ?) cu inginerul Zaharia Danciu. Dar cum acesta este învinuit de omucidere prin imprudență (beat la volan), iar Bota a fost numit anchetator, impresia de subiectivism nu poate fi evitată. De altfel Tudor Cristea construiește cu o vădită plăcere situații încărcate de ambiguitate: Dan (**Den**) bănuiește că Dora l-ar fi înșelat cu Fred în timpul unei excursii la o cabană montană. Dora întreține starea de suspiciune, iar soțul nu are nici un sentiment de culpabilitate în urma unui scurt episod erotic cu Fana, soția lui Fred. După cum ușor se poate constata, enigmele sentimentale (surse de gelozii tăinuite) sînt diseminate de autor pe tot parcursul cărții. Pe această cale un roman textualist, de obicei plicticos, este fortificat cu infuzii de relaxare, corelate în jurul unor mici insule de mistere, atribuite unor personaje.

Se poate spune că prozatorii textualiști din țara noastră au deprins bine lecția metisării unor situații enigmatice sau cel puțin ambigue cu enunțurile de cuvinte gata să arate că opera (acțiunea) se scrie (devine) pe măsură ce autorul o transformă într-un act scriptural, mereu anunțat. Ei bine, aici se revarsă platitudinile cumulate de literatura textualistă în ultimul deceniu. Tudor Cristea, ca teoretician, a rămas la teze atît de perimate, încît este foarte rar cînd cineva mai îndrăznește să le transforme într-un **corpus romanesc**. Scriitorul care se face prin text, textul care predetermină un autor, textul productiv în care autorul rămîne doar un fel de tub sonor, iată doar cîteva din banalitățile pe care Tudor Cristea le mai răspîndește într-un frumos ambalaj literar. „Să ordonezi toate acestea într-o viziune semnificativă. La ce bun de vreme ce ele se pot ordona singure ? De vreme ce altfel toate curg, scapă printre degete ? Cine ești tu ? Cine vorbește în textul acesta ? E o întrebare esențială, în fiecare text vorbește cineva. Sau se preface, sau scrie. Cine scrie că scrie ?" Cu cîtă usurință a făcut Tudor Cristea din el însuși, ca autor, un robot al cuvintelor organizate printr-o proprie inteligență. Oare el n-a aflat că **autorul** nu mai este trimis într-o vacanță continuă, că nu mai este evacuat, fie chiar și retoric, din propria sa operă ? Mica digresiune textualistă pe care am amintit-o nu este singura. Cînd în universul fanteziei pătrunde pădurea Boulogne, divagația cade iarăși într-o teorie vag edulcorată de accese literare. Așadar, „pădurea Boulogne, în timp ce el scrie, noi scriem, ei (ele) scriu, în timp ce povestea invadează romanul, iar luna răsare din mare"... Reverberațiile textualiste sînt mai numeroase. Unele adevărate, dar repetate de atîția alții pînă la sațietate. („De altfel, acum cînd scriu, totul se restructurează, totul suferă influența faptelor împlinite"). Nu avem spațiul cuvenit să examinăm două teze acumulate aici, ce pot duce sore concluzii diferite.

Intriga romanului se mișcă între ipoteze logice, morale, justitiare, afective etc. Revenim la intriga cărții. Inginerul Zaharia Danciu pleacă într-o escapadă amoroasă cu o nouă localnică (căsătorită). Un accident de mașină, soldat cu moartea fetei, produce ambiguități de situație, moralitate, obiectivitate etc. Este Zaharia Danciu vinovat (fata murise) Este oare soferul Stamate Marin culpabil că nu a pus semnalele cuvenite la camion ? Băuse bare prea mult inginerul la hanul Stăjerelul ? (depoziții ambigue).

Intriga-anchetă nu este singurul suport evenimențial al cărții. Intrigile amoroase conferă romanului o profunzime psihologică autentică, dar artificiile nu lipsesc. Dora moare subit (ușor melodramatic) și Dan(Den) află că fusese o ființă curată. Și personajul auctorial moare (se sinucide ?) fără ca enigma cărții să se lumineze.

Romanul **Portile verii** are un fundal tragic, estompat de ipostazele imaginare. Întreaga intrigă a cărții rămîne ipotetică. Tudor Cristea este un poet care scrie un roman ale cărui mici căderi estetice vin doar din textualism.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Siliciul și informatica

Pe Giovanni Giovannini l-am cunoscut la București, cu puțini ani în urmă, cînd, în calitatea sa de președinte al agenției italiene de presă ANSA, a făcut o vizită la noi în țară și la agenția noastră de presă, AGERPRES. Om care se apropie de 70 de ani, el are în spate o activitate spectaculoasă de organizator de presă în țara sa, de apreciat om de catedră și, ceea ce ne reține atenția în cazul de față, de publicist la scară planetară. Experiența și iscusința de gazetar și-a încredințat-o coloanelor unor publicații de prestigiu ca și unor cărți de care se vorbește. L-au captivat, se vede, aventurile tehnologiei în tranșeele informației, dovada fiind făcută cel puțin prin „De la silex la siliciu" — o istorie a mijloacelor de comunicare în masă, lucrare colectivă apărută sub îngrijirea sa, și „Mass media în anii 90". Prima din aceste lucrări avem privilegiul s-o răsfoim în românește, grație inspiratei inițiative a Editurii Tehnice și unei traduceri din limba italiană, făcută cu pasiune și talent de Emilia Cosma. Nu este o simplă plimbare de la cremene la terminalul funcțional acest volum. Cititorul — și nu neapărat ziarist — beneficiază de o seducătoare documentație pe spațiul dezvoltării mijloacelor de comunicare în masă, așa cum ne stau sub priviri grație unei inteligente puneri în pagină. O informație torențială te la în primire de cum deschizi cartea și nu se va desprinde de tine pînă nu ai ajuns la pagina de final. Sînt deci numeroase și savuroase descinderi în existența trecută a deprinderilor omenești în materie de comunicare scrisă, orală, vizuală. Sînt recapitulate în beneficiul nostru instrumente și tehnici care au revoluționat fiecare în felul său procesul de stringere, prelucrare, înmagazinare și difuzare a informației. Nu lipsesc marile semne tipografice ale acestui calendar drag mai ales nouă, celor din lumea semnelor. Refacem deci, o dată cu autorul, calea ce pleacă din paleolitic pentru a ajunge la papirusul egiptean și de acolo la Gutenberg și mai departe. Nu este uitat nimic din ceea ce s-a ivit pe frontul desțățării informaționale — ziarul, telegrafia și telefonul, radioul, televizorul. Dar autorul nu și-a epuizat intențiile prin reparcurgerea virstelor mai îndepărtate. Dimpotrivă, are, se pare, o plăcere aparte de a aglomera sub fereastra noastră recuzita clasică a comunicării pentru a deveni suficient de sensibili la galopul de ultimă oră în saloanele de onoare ale prezentului, orientate cu hotărîre spre ziua de mîine. „Sîntem în viitor !" ne avertizează de altfel un capitol al cărții, atunci cînd sîntem invitați să răscolim cu privirea lumea calculatoarelor, a micro-procesoarelor, a discurilor optice și a sateliților pentru telecomunicații. Cartea face un apreciabil efort de a se atrage atenția asupra mersului tehnologic, asupra informației, avertizînd în legătură cu perspectiva colaborării dintre ele pe coordonate de calitate și eficiență foarte înalte.

Se subliniază la un moment dat în finalul cărții speranța că cititorul a reținut un amănunt : scadențele evenimentelor semnificative al procesului covîrșitor care pornește de la cele mai vechi forme expresive rupestre pînă la cele mai recente mijloace de comunicare în masă au intervenit la intervale din ce în ce mai scurte, ajungînd în final la un ritm accelerat de schimbare.

Firește că amănuntul nu scapă. De aceea apreciem o dată în plus această carte care stă bine în biblioteca de lucru a oricărui gazetar. Și nu doar a lui.

NEAGU UDROIU ■

Pledoarie pentru om

Omul, ființă supremă (Editura Militară, 1989 al cărui coordonator și coautor este Paul Popescu-Neveanu) abordează din perspectivă interdisciplinară, așa cum ne avertizează și „Cuvîntul înainte", „mecanismele care au stat și stau la baza apariției și menținerii credințelor religioase, misticismului, obscurantismului, a concepțiilor înapoiate despre lume și viață", reliefînd, totodată, „tradițiile ateiste și materialiste ale gîndirii filozofice românești, umanismul caracteristic culturii spirituale autohtone", ca „expresii ale felului de a fi al poporului nostru al raționalismului și demnității sale în fața vieții".

Primul studiu din volum este elaborat de Octavian Nistor. Bazîndu-se pe ideile de excepțională însemnătate teoretică și practică, circumscrise gîndirii politice și filozofice novatoare, proprii tovarășului Nicolae Ceaușescu, autorul stabilește coordonatele principale ce definesc „Atitudinea Partidului Comunist Român și a statului socialist față de ideologia religioasă, instituțiile de cult și credincioși", reliefînd, în final, deziderateele majore care trebuie să fie luate în considerație, în proiectarea și realizarea efectivă a activității de educare materialist-științifică și umanist-revoluționară a cetățenilor, apreciată ca o contribuție importantă la edificarea omului nou, multilateral dezvoltat, constructor conștient și devotat al socialismului și comunismului în patria noastră. În continuare, Ion Tudosescu se raportează la „Concepția fi-

SEMNAL

● După succesul volumului **Meridianul Mississippi**, iată că freneticul reporter Viorel Sălăgean publică la Editura Sport-Turism un nou și valoros volum : **Meridianul albastru**. Autorul se explică : „Umblînd pe cărările Terrei, prin China, Mongolia și prin Anglia, am văzut și am simțit totul cu același suflet împodobit cu bucuria că-

lătoriei și cu mîndria de a mă ști român". Așadar, **Meridianul albastru** se vrea a fi o confesiune sui-generis a unui iscoditor ziarist care și-a „plimbat concesiv privirea pe meridianele incalcite și agitate ale Terrei, cu sufletul mereu mistuit de dorul de casă". Ultima secțiune a cărții, sugestiv intitulată „Salcia din ogradă", cuprinde chiar secvențe din umbra amintirilor de-acasă, din Transilvania.

● **Uneori zborul, Neliniștea purpurei, Flința tainei, Munții și Iluzia, Curat și nebiruit** sînt volumele de poeme care preced recentul volum al lui Octavian Doclin : **Cu gîndul la metaforă** (Editura Eminescu, 1989). Criticul Cornel Ungureanu surprindea cu intuiție cele cîteva linii distinctive ale liricii „așezatului" reșițean : „Octavian Doclin, poet tradiționist prin felul de a-și asuma boema, descoperă și celebrează și el ținutul său, precum toți aspiranții la o Patrie a poeziei. El proiectează într-o zare a melancoliei un Banat sobru, recognoscibil prin semnele pe care autorul le implantează cu grațioasă nonsalanță peste tot".

● **Compatriotul său Ezequiel Martinez Estrada** arăta : „Această operă îl așază pe autor în primul rînd al marilor scriitori", — iar criticul spaniol Luis Sunén constata cu îndreptățit temei : „**Zama** este unul din acele romane ce reprezintă o piatră de hotar în peisajul narativei latino-americane de astăzi". Despre precursorul așa-numitei „școli a privirii", tehnică narativă ce a atins apogeul în Franța anilor '60, cu referire în

special la volumul **Cal în deșertul de salpetru** și la povestirea **Abaliay**, Borges scria : „Ai scris pagini esențiale care m-au emoționat și continuă să mă emoționeze". Sînt doar cîteva opinii despre scriitorul argentinian de origine italiană Antonio Di Benedetto și despre romanul **Diego De Zama** (Editura „Univers", — traducerea și cuvîntul înainte aparțin Tudorei Șandru Olteanu).

● Bihoreanul Alexandru Sfârlea publică la Editura „Litera" volumul de poeme **Dezvăluiri**. Poeme care își trag esențele, motivele din obiceiurile și miturile unui anume sat ardelean, ale căror decodare constituie prilej fericit de a ne întoarce la izvoarele unui tradiționalism vi-

guros, deloc desuet, deși destule mode poetice se perindă cu iuteală de metronom : „Dintr-un colț de oraș, tot mai dor mi se face / de lanul de grîu, de fîntîna cu roată, / la subțioara porumbului încă nu e tîrziu / să curgă mătasea cu lumina dooadată". (Iată-aicea la sat).

● **La Editura Politică a apărut volumul Întoarcere pe planeta albastră** care cuprinde povestiri de anticipație ce se vor a fi un fel de „avertisment" ecologic. Povestirile din acest volum S.F. — îngrijirea ediției și cuvîntul înainte aparțin lui **Lucian Hanu** — sînt semnate de cunoscuți scriitori ai genului de peste hotare și din țara noastră. Ar ajunge să dăm doar cîteva

nume (Jaroslav Veis, Erik Simon, Vasile Andru, Walter Kubilius, Herbert W. Franke, Jean-Pierre Andrevon, Vladimir Colin, Ursula K. Le Guin, Stanislav Lem, Patricia Highsmith, Richard McKenna, Mircea Opriță, Horia Aramă, Robert Silverberg, Gheorghe Păun, Pavel Amnuel și alții) pentru a ne face o imagine de ansamblu despre conținutul irezistibil al cărții prezentate.

● Cu trei ani în urmă Constantin Strună publica un modest volum de schițe (**Definiție sentimentală**). Redactorul de la „Viața militară" revine în atenția publicului cu romanul **Ultima explozie** (Editura Militară, 1989), pus sub semnul unui moto sugestiv aparținînd lui Geo Bogza. Cum era oarecum de așteptat, atît tema cît și per-

sonajele — chiar dacă autorul ne avertizează bonom că „nici un personaj din această carte nu este real" — se circumscriu în zona uceniciei ostășești, a frăției de arme. În consecințele atît de nedorite ale ultimei conflagrații mondiale și ale urmelor de neșters din conștiința acelora care au prins „pe viu" dramaticele evenimente dinainte și de după conflagrația a doua mondială.

DORIN SĂLĂJAN ■

Examen promovat

Încă de acum cîțiva ani am început să ne gîndim cu toții, cu emoție, la anul centenarului Eminescu. Ne întrebam dacă vom reuși să fim la înălțimea evenimentului. Și iată că acum, în plină desfășurare a omagierii, avem motive să credem că examenul va fi trecut cu bine. „Tot ce mișcă-n țara asta" ca spirit s-a angajat cu un patos lucid în redimensionarea, de pe o poziție modernă, a semnificației unei biografii exemplare și a unei opere încă neegalate ca valoare.

Niciodată în istoria culturii noastre un creator nu a fost celebrat prin manifestări de asemenea proporții. Se tipăresc cărți de toate categoriile consacrate evenimentului, de la ediții bibliofile, adevărate bijuterii tipografice, la tomuri masive, cu aparat critic riguros, de la culegeri de documente revelatoare, la studii critice care propun perspective noi în înțelegerea eminescianismului. Se publică în ziare și reviste, pe aceeași temă, texte semnate de aproape toți scriitorii români contemporani, care se definesc astfel și pe ei înșiși, în mod concludent, prin raportare la destinul și creația unui mare precursor. Se organizează spectacole în care poezia eminesciană, adesea însoțită de muzică, răsună cu solemnitatea ei demiurgică ori cu grația de „floare albastră", prin contribuția unor actori de primă mărime ai scenei românești de azi. Se compun cîntece pe textele lui Eminescu și se interpretează din nou, cu nostalgie, cele vechi, la radio și televiziune. Se desenează și se sculptează chipul poetului, iar uneori, cu puțin noroc, se desenează și se sculptează chiar chipul poeziei lui. Se fac traduceri iscusite în limbi străine și se aduc la cunoștința publicului din România manifestările consacrate lui Eminescu în străinătate. Se toarnă filme inspirate din viața lui. I se dedică polemici și i se jertfește, cîteodată, cu un zeu al poeziei, prestigiul cîte unui publicist care crede că îi poate omagia „lustruindu-se pe el".

Bineînțeles că în entuziasmul general, la marele spectacol al centenarului, se mai intră și fără bilet, dar ce importanță are aceasta ? Faptul că poeți minori îi dedică versuri numai pentru a-și vedea numele în reviste sau că diferiți semidocți cu veleități de critici și istorici literari tipăresc cu acest prilej „contribuții" lipsite de însemnătate nu umbrește cu nimic sau, mai exact, umbrește prea puțin strălucirea manifestării în ansamblu. Actul de cultură, de o mare complexitate, pe care îl constituie centenarul Eminescu se profilează tot mai mult ca o sinteză a vieții noastre spirituale și ca expresie directă a libertății de manifestare pe care o are conștiința națională. Trebuie să nu uităm că înainte de 1965 acest lucru n-ar fi fost posibil. Am putea să facem o comparație cu modul în care a fost marcat centenarul Eminescu în 1950. În vederea „sărbătorirei" de atunci, creația eminesciană fusese redusă la cîteva poeme, iar acestor poeme li se atribuiau semnificații simpliste, de parcă ar fi fost vorba de un oarecare, nu de Eminescu. Iar biografia poetului suferise același tratament, marele scriitor apărînd ca un personaj cu care ar fi trebuit să se ducă o intensă „muncă de lămurire" pentru a fi transformat pe deplin într-un „personaj pozitiv". Între un asemenea mod de a vedea lucrurile și perspectiva adoptată în prezent este o diferență ca de la cer la pămînt. Ca de la pămînt la cer ! Eminescu ne este azi restituit integral. Poezia sa, pînă la cel din urmă vers, proza sa, dramaturgia sa, publicistica sa, însemnările sale — totul devine obiect de studiu, așa cum ar deveni obiect de studiu fiecare element chimic dintr-un eșantion de stea. Competența acestor studii, elevația lor, departe de a-l face suspecți pe autori, constituie o condiție obligatorie. Identitatea națională a poetului, de asemenea, poate fi declarată fără inhibiție.

Opera sa constituie nu numai o creație artistică remarcabilă, ci și o sinteză a spiritului românesc. Arheologii descoperă în mod curent dovezi ale continuității noastre istorice de mii de ani în spațiul unicia și aceleiași patrii. Dar o dovadă la fel de redutabilă o constituie și opera lui Eminescu, care nu putea să apară din senin, ca un miracol genetic, ci reprezintă în mod evident cristalizarea unei culturi străvechi. Aceasta este premisa de la care pleacă astăzi cei mai prestigioși eminescologi. După cum toți ei evidențiază deschiderea spre universalitate a creației eminesciene, în contextul unui dialog lipsit de complexe al culturii române contemporane cu celelalte culturi ale lumii.

Un popor își omagiază poetul reprezentativ. Îi omagiază pe deplin, cu adevărat, în firescul îndeplinirii unui act vital.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

● Cartea de istorie ● Cartea de reportaj ● Cartea de știință ● Cartea de filozofie

lozofică despre lume și viață", conturîndu-i specificitatea, particularitățile formării și dezvoltării unor atari concepții, în calitate de „temei teoretic al ideologiilor și strategiilor actuale ale procesului de realizare umană", în contextul controverselor existente în gîndirea contemporană. Interesante și persuasive sînt considerațiile lui Gheorghe Vlăduțescu privind „Profan și sacru în geneza și evoluția religiilor", conducînd spre înțelegerea relativității formelor religioase, a dependenței lor obiective de metamorfozele vieții sociale, a caracteristicilor etnopsihice, a constanței în ansamblul ei. Ca rezultat al excursului teoretic întreprins, se profilează în perspectivă, dispariția treptată a religiei în condițiile în care viața socială în integralitatea ei, devenind mai ferm întemeiată pe etică și echitate, pe raționalism, nu va mai oferi substratul necesar legitimării sale. Incitant, prin inedit și ideile promovate, altminteri bine argumentate rațional, este studiul „Tradiții umaniste, ateiste și materialiste în filosofia românească de pînă la sfîrșitul secolului al XIX-lea", datorat lui Gheorghe Al. Cazan. Volumul capătă o fericită întregire în problematica sa, prin demersurile lui Septimiu Chelcea privind „Cercetarea sociologică a religiozității și orientarea activităților de educație materialist-științifică", prin raportările la religie și religiozitate întreprinse de Paul Popescu-Neveanu și Petre Datculescu, de la altitudinea oferită de psihopedagogie, precum și prin detalierea „Premiselor psihoantropologice și socialpsihologice ale analizei fenomenului religios" realizată de Pantelimon Golu.

În finalul volumului, Paul Popescu-Neveanu propune o viziune sintetică („Religia și umanismul. Problematica moralei"), dar complexă asupra întregului proces de constituire și ființare a diverselor religii, deslușind dincolo de aparențe, atitudinea reală a acestora față de condiția umană, față de problematica omului, care conduce spre „o alienare a inseși scopurilor de viață și a voinței, care se devotează mai degrabă imperiului morții decît necesităților vieții".

MIHAI RĂDUCANU ■

Pe înțelesul tuturor

Succesul de librărie al volumului **„Dreptul penal pe înțelesul tuturor"**, aflat la a 4-a ediție, își găsește explicația în varii motivații confluente care răspund, pe de o parte, nevoii cititorului de a-și lărgi sfera cunoașterii juridice cu utile mijloace de autoapărare și de perfecționare a conduitei cetățenești și, pe de altă parte, priceperii autorilor de a destăinui, printr-un discurs fluent, ademenitor de convingător, „secretele" științei dreptului penal. Autorii, George Antoniu, cercetător științific la Institutul de Cercetări Juridice, fost judecător, Marin Popa, vicepreședinte la Tribunalul Municipiului București, și Ștefan Daneș, judecător la Tribunalul Suprem, și-au propus și au reușit să insuflețească textele reci ale Codului penal, conferindu-le semnificative rosturi educative. Deși „pe înțelesul tuturor" lucrarea nu alunecă pe panta unei analize tehniciste, vulgarizatoare, explicativ-simpliste a dispozițiilor legale. Autorii evidențiază esența fiecărei dispoziții, a conținutului său educativ, punînd în relief regula de conduită cetățenească adecvată, „instigîndu-l", astfel, pe cititor la lectura atentă și responsabilă a legii penale. Cei trei, cu vechime îndelungată în practica judiciară, deși „văd lucrurile dinăuntru" nu aleg calea ilustrării susținerilor cu exemple din casuistica adesea, memorabil conturată în viitoarea „dispute" procesului penal. Dimpotrivă dovedindu-se a fi de o apreciată formațiune enciclopedist-umanistă, autorii navighează cu ușurință și folos pe mările cunoașterii, etalînd solide noțiuni de mitologie, sociologie, istorie, morală, istoria dreptului, literatură, pe care le „convertesc" în argumente de necontestat, în susținerea temeiurilor instituțiilor dreptului penal. Fără a urmări ordinea strictă a textelor și clasificărilor codului penal, lucrarea păstrează împărțirea „clasică" a acestuia în parte generală și specială. În prima parte sînt aduse în prim plan noțiunile privind legea penală, infracțiunea cu trăsăturile ei esențiale, pedeapsa cu situațiile care o agravează ori atenuează, amnistia, grațierea, prescripția și altele, toate analizate și orientate spre un inrîurîtor scop educativ. În partea specială este descrisă și explicată fiecare infracțiune ca faptă socialmente periculoasă și „disecate" pedepsele ca pilduitoare răsplată. O emoționantă pledoarie pentru dragostea de patrie, drept cel mai înălțător simțămînt, îl găsim în capitolul „Republica noastră, patrie iubită". Se consemnează cu justificat temei că „dragostea de patrie înseamnă fapte, abnegație, un înalt nivel de comportare morală", de aceea fidelitatea față de aceasta constituie suprema datorie. Ce înseamnă trădarea ? După Eschil „cea mai josnică boală din lume" și, firesc, autorii argumentează în capitolul „Omul, suprema valoare socială a orînduirii socialiste". Este neîndoios că lucrarea aduce o remarcabilă contribuție la înțelegerea și însușirea legii penale, lege cu largi semnificații sociale oferind cititorului posibilitatea să se convingă o dată mai mult, cît de necesară este cunoașterea literei și spiritului legii.

MARIAN TEODORESCU ■

Porțile României devin mai largi

- Chesonul plutitor, celula unor noi „pământuri"
- Portul fluvio-maritim — o gazdă primitoare a navelor care ancorează pentru transbordarea mărfurilor
- Viitorul port liber Constanța, o atmosferă proprie oricărui mare port al lumii

Pămîntul nostru, pămîntul pe care ne întemeiem și ne trăim viața devine din ce în ce mai întins. E un proces lent de nașteri a pămînturilor noi aduse de aluviunile Dunării. Natura lucrează nestingherită, pe tăcute, iar cîștigurile sînt, în funcție de vreme, mai mici sau mai mari. Dar suprafața de uscat sporește și prin recuperarea, prin construcție a unor perimetre din mare. De cîțiva ani, la Constanța se desfășoară o lucrare de mari proporții, un proiect de anvergură, început în 1980 la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel care avea să viziteze în repetate rînduri acest obiectiv economic și să impulsioneze hotărîtor ritmul de desfășurare a construcției, o lucrare impresionantă, eșalonată pînă în mileniul următor, în preajma anilor 2010.

Onorat din nou de prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat nu demult într-o fructuoasă vizită de lucru pe litoralul Mării Negre, Portul Constanța — marea poartă navală a României — a fost analizat în toată dimensiunea devenirii sale viitoare, stabilindu-se sarcini concrete și termene pentru finalizarea pe etape a proiectului. Într-o atmosferă de înaltă vibrație patriotică, oamenii muncii din port și constructorii marelui proiect de extindere au raportat străduințile lor pentru finalizarea noilor capacități portuare și s-au angajat, asemeni tuturor colectivelor de oameni ai muncii din întreaga țară, să își îndeplinească sarcinile anuale de plan pînă la Congresul al XIV-lea al partidului.

Viitorul port Constanța Sud va însemna încă 2100 de hectare la suprafața României. Pentru naștere unui asemenea uscat, munți întregi din Dobrogea sînt încărcați în trenuri și prăvăliți în apele străvechiului pont. Cînd ultimele tone de beton vor fi turnate peste piatra adusă de la Sitorman, Constanța și România vor avea un port de 3,5 ori mai mare decît cel existent, cu o capacitate anuală de 235 milioane tone. După Rotterdam, Kobe, Singapore, Marsilia, Anvers, și încă vreo cîteva, Constanța este, alături de Hamburg și Los Angeles, între primele 12 porturi ale lumii de azi, fapt impresionant dacă ne raportăm doar la dimensiunea sa din 1860, cînd avea doar 4 hectare și un dig de 20 de metri. În 1965, anul Congresului al IX-lea al P.C.R. Constanța avea un port de numai 600 de hectare. La indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu secretar general al partidului, a început atunci dezvoltarea acestui punct cheie în relațiile României cu lumea. În scurt timp, portul Constanța a ajuns la 722 de hectare și la 84 de dane și cheuri însumînd 15 kilometri. Dar marea uzină a transporturilor pe apă va crește mereu, în virtutea unui impresionant proiect de dezvoltare, o uzină de proporții, așezată acum la picioarele orașului, acolo unde, cu cîteva decenii în urmă, părinții noștri se plimbau cu barca. Pe acele locuri se întinde azi o ametitoare industrie legată de transportul pe mare și pe fluviu. Zeci de kilometri de linie ferată pe care sute de trenuri aduc mărfuri din țară spre a fi stivuite pe vapoare și încarcă altele, spre a le cără spre orașele și platformele industriale ale României. Magazii, servicii, utilaje, depozite, benzi rulante, ateliere de reparații, parcuri auto, kilometri de șosea, vase de legătură, pilotine, drăgi, macarale plutitoare și macarale pe șine, lucrători comerciali și docheri, marinari și reprezentanți de unități economice, servicii de radio și stații de coastă, întreprinderi profilate, o veritabilă uzină cu zeci de mii de oameni, așezați ca roțulele într-un complicat mecanism menit să deservească legăturile pe apă între România și restul lumii. De aci pleacă spre diversele destinații ale globului produsele românești și pe aici intră o mare parte din bunurile aduse de România de aiurea. Constanța este una din marile porți ale țării. În acești ani, ea devine din ce în ce mai largă. Portul Constanța Sud, acest enorm proiect menit să deservească transporturile mileniului trei a început să existe. De la inginerul Dan Stafie, șeful serviciului OPM, o mai veche cunoștință a revistei noastre, o adevărată enciclopedie privind istoria și viitorul portului Constanța, am aflat cîteva lucruri despre extinderea amintită. Înainte de toate, trebuie spus că portul Constanța Sud nu mai este doar un proiect. O parte din el a fost construită și dată în exploatare. În 1988 au fost încheiate lucrările la cheul pentru materii prime destinate industriei siderurgice, cheu cu 5 dane de mare adîncime pentru navele de 150 de mii de tone (între cele mai mari nave care pot naviga în Marea Neagră) cu o capacitate de 8 milioane de tone pe an. De asemenea, a fost construit primul mol al viitorului port liber Constanța, o zonă cu mari facilități pentru partenerii externi. Această beneficiază de infrastructura realizată de constructorii români, ei urmînd să-și realizeze investițiile proprii cu reduceri totale sau parțiale de vamă. Își vor amplasa în zonă liberă linii de montaj, magazii pentru depozitarea temporară, magazine de desfacere, o zonă cu o capacitate de 30 de milioane tone anual care, în final, va avea 7 moluri, primul, cel încheiat, fiind prevăzut cu 15 dane. La cel de-al doilea mol a fost terminată dana pentru feribot cu linia și terminația feroviară pentru încărcarea vagoanelor direct în nave. În acest moment flota românească este dotată cu două asemenea vase (Mangalia, aflat în exploatare, și Eforie, decamdată în probe) care vor deservi, împreună cu două vapoare turcești linia de feribot Constanța — Samsun (Turcia). De asemenea, se află în fază avansată de finalizare dana RO-RO, dană specializată pentru încărcarea și descărcarea camioanelor de cursă lungă. În acest moment, în portul vechi mai funcționează o asemenea dană, suprasolicitată din cauza numărului mare de camioane îmbarcate în fiecare zi. De asemenea, a fost predată și o parte din portul fluvio-maritim. În cazinul acestuia se încarcă vasele mici cu mărfuri aduse pe vasele de mare capacitate sau se compun convoaiele de barje care urmează să intre pe Canalul Dunăre — Marea Neagră și, de acolo, mai sus, spre țările din centrul Europei. Un sistem de benzi rulante și un canal fac legătura între cheul portului mineralier și cel fluvio-maritim. Cu aceste convoaie de barje, alcătuite din 6 unități și un împingător, cînd se vor încheia lucrările canalului Regensburg-Nurnberg, de la Constanța, pe un drum mult mai scurt, tăind inima Europei, se va ajunge în portul Rotterdam. E ca un vis al marinarilor, mai aproape ca niciodată România socialistă contribuind din plin la dezvoltarea drumurilor continentului.

L-am însoțit pe inginerul Nicolae Bătrînu, directorul Întreprinderii de Exploatare Portuară a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor într-o fugă în portul mineralier. Am ocolit magazii, am intersectat drumuri, alei, șosele cu semne de circulație, am trecut poduri, am traversat linii ferate, ne-am intersectat cu utilaje de transport, cu autobuze de uz intern care circulă numai în interiorul portului pe trasee mai lungi decît cele de transport în comun în unele municipii și, în cele din urmă, șoferul, deși lucra de o bună bucată de vreme în această instituție, a fost la un pas de a se rătăci. Șoferul de serviciu, jenat de încurcătură, a apelat la director, rugîndu-l să-i explice pe unde am putea ajunge la țintă. Poate că asta spune ceva despre proporțiile acestei complicate uzine aflate în slujba transportului pe mare. Inginerul Nicolae Bătrînu, deși sufocat de criza de timp, nu și-a putut reține un zîmbet. A limpezit situația și în puțină vreme am ajuns în portul mineralier, prima parte din viitorul port Constanța Sud. Nava Zeynep K din Turcia descărca fosfați pentru a fi transbordați în barje care urmau să plece spre Iugoslavia. Vasul Borcea descărca ultimele cantități de cărbune cocsificabil pentru marile combinate siderurgice. Pe acest cheu se hotărăște modul și ritmul în care lucrează combinatele siderurgice de la Călărași și Galați. O întîrziere la descărcare poate să însemne goluri de materii prime pentru cei doi coloși ai industriei noastre. Întîrzierile în descărcări înseamnă în plus, despăgubiri achitate prompt partenerilor de transport. O operațiune efectuată mai repede înseamnă recompensă. Pentru aceste operațiuni lucrează două poduri de mare capacitate, realizate de firma Vöest-Alpine din Austria și subvenționate de firma Hancoock din Australia. Într-o singură mișcare, cupa pentru minereu a podului gigant ia 30 de tone, adică exact încărcătura unui vagon. Primul vas de mare tonaj intrat în noul port mineralier Constanța Sud a fost Magadang din Filipine, venit cu minereu din Australia. A fost un fel de botez. Pentru prima oară într-un port românesc acosta un vas de 180 000 de tone. L-am însoțit pe directorul Nicolae Bătrînu într-o chestiune de organizare tehnică. După cîteva discuții scurte purtate cu tehnicienii și specialiștii celor două poduri gigant a plecat și am rămas lîngă vapoarele mari și adormite, din care cupele enorme mușcau vagoane cu încărcătură. Inginerul Vasile Pistolea este șeful secției a III-a, denumirea adoptată pentru zona destinată materiilor prime pentru siderurgie. Are biroul într-un container. Și celelalte servicii ale secției sînt găzduite de containere în stilul barăcilor pentru constructii, așezate direct pe cheu. Inginerul Pistolea împreună cu muncitorii secției pregăteau dana pentru sosirea vasului Comănești, anunțat prin stațiile de radio că în următoarele două zile va intra în rada portului, un vas de 164 000 de tone încărcat cu minereu din Brazilia. Am văzut o echipă de constructori care lucrau la altreilea depozit (deja au fost terminate lucrările la celelalte două) cu o capacitate de 1 milion de tone de minereu. Am trecut pe la vasul Oltenia care descărca țiței, am văzut nava Războieni care descărca laminate aduse de la Galați, am urmărit convoaiele de barje cum se îndreaptă spre gura canalului și am asistat la citeva discuții aprinse despre împărțirea macaralelor pe vapoare, despre repartizarea echipelor de docheri la curățirea vaselor descărcate, am ascultat discuțiile cu căpitanul vasului Eftalopos, venit cu cărbune cocsificabil din Australia și aflat în radă, am discutat despre macaralele plutitoare, în această secție în număr de 15, despre vremea urită de iarnă, cînd manevrele și operațiunile de descărcare devin infinit mai grele, despre baza tehnică a secției, aflată în faza de finalizare. În foarte scurt timp inginerii și muncitorii secției a treia vor părăsi birourile instalate în containere și se vor muta în noua clădire destinată personalului. De asemenea, se lucrează, tot pentru deservirea acestei secții, la o uzină de reparare, intervenție și reconditionarea pieselor din complexul de benzi lungi de 4 kilometri, cel care face legătura între portul mineralier, destinat încărcării și descărcării vaselor mari și cel fluvial, destinat vaselor mici și barjelor pentru transportul pe Dunăre. În secția a III-a se lucrează pe trei schimburi. Foc continuu. Marea și vapoarele nu dorm niciodată. Vin și pleacă, fierb și călătoresc fără somn. Portul mineralier, prima parte din acest proiect destinat mileniului trei, funcționează ca o instituție trecută prin toate probele de foc ale mării.

Nu departe de vapoarele care încărcau și descărcau petrol, cărbune, minereu, laminate și îngrășăminte, sub privirile nepăsătoare ale marinarilor plictisiți de peisajul monoton al punții, alți oameni, la fel de legați de mare, lucrau la celelalte dotări din fabulosul proiect al portului Constanța Sud. Altă treabă, alte utilaje, alte metode folosite, alte întreprinderi. Marele specialist în construirea acestor lucrări dificile este socotită Întreprinderea Antrepriză de Construcții Hidrotehnice Portuare Constanța, o instituție cu zeci de mii de oameni care își pune semnătura pe nașterea concomitentă a trei porturi (Constanța Sud, Midia, Mangalia), cea care execută digurile și celelalte lucrări de protejare a plajei de pe litoralul Mării Negre. Oamenii antreprizei au construit bazinul portului adînc de 14—22 de metri, ei au ridicat în largul mării digul de sud, lung de 5 kilometri, și cel de larg, lung de 4,1 kilometri. Ce înseamnă un asemenea dig ? Un munte adus cu trenul de la 60 de kilometri și instalat în apă sub forma unei construcții gigantice, cu o bază de 140 de metri, înaltă de 30 de metri și cu o creastă lată de 11—14 metri, pe vîrful căreia se desfășoară o șosea cu două benzi de circulație. Inginerul Ion Giurgiu, șeful serviciului producție, povestea despre cele 1300 de basculante, de cele 20 de locomotive cu 1300 de vagoane care transportă zilnic mii de tone de piatră de la Sitorman. O instituție care poartă 24 de trenuri într-o singură zi, care toarnă 40 000 de metri cubi de betoane într-o singură lună, care construiește diguri, cheuri, moluri, care descarcă trenurile în mare sau așază în apă chesoane de 3 000 de tone bucata, care folosește camerele de luat vederi pentru a supraveghea construcțiile sub apă și activitatea scafandrilor. Șalande încărcate cu piatră, camioane cu rocă și betoane, macarale plutitoare pentru zidit blocuri în adînc și la suprafață, utilaje de mari dimensiuni pentru activități dificile și migăloase, o muncă aspră și pretențioasă în care Gheorghe Teleanu, Vasile Năstase, Dumitru Cazacu, Constantin Eremia sau Petre Jeileanu sînt considerați personaje de referință.

Împreună cu inginerul Nicolae Popovici, șeful secției utilaje-montaj cheu, ne-am îmbarcat pe o pilotină mai veche dar iute la mers și am tăiat bazinul portului nou, am ajuns la cheul canalului de legătură cu portul fluvio-maritim și am descins pe macaraua Hercules, comandată de Ghizolu Haci, de 20 de ani pe macarale plutitoare, și remorchere, un om trăit mai mult pe apă decît acasă și înrobit de munca sa la extinderea uscatului. În turnul macaralei, Seitomer Genghiz manevra așezarea unui bloc de 10 tone care trebuia pus cu o precizie milimetrică peste un alt bloc fixat în apă. Din aceste cărămizi uriașe se năștea cheul. Cu remorcherul Selena, comandat de Nicolae Tăuianu erau aduse blocurile de ciment transferate pe Hercules și apoi așezate în mare, după manevrele dibace ale macaragiului și după indicațiile scafandrilor Octavian Buto: și Gheorghe Onel, coborîți în adîncuri. Se lucra din greu la o operațiune care nu îngăduia eroarea. și din ea se năștea, metru cu metru, suprafața adăugată la teritoriul României, această părticică a țării, destinată să facă parte din viitorul mare port al mileniului trei. Cea mai mare parte a sa se află încă sub valuri. Dar în politica de dezvoltare a României, concepută cu clarviziune de președintele Nicolae Ceaușescu, el există și prinde contur cu fiecare zi. O mare parte din acest proiect grandios există deja și a fost pusă în funcțiune, urmînd ca anii următori să consemneze dezvoltarea și întregirea acestui mare obiectiv economic, atît de util României dar și celorlalte țări europene. Cu intrarea în funcțiune în anul 1988 a zonei destinate materiilor prime pentru siderurgie, România Epocii Nicolae Ceaușescu a devenit mai întinsă. Porțile țării au devenit mai largi. Un proiect destinat mileniului trei a prins viață într-o parte a sa și face parte din chiar prezentul României.

C. NISTORESCU
Fotografii de R. VICTOR

Sub arșița soarelui, în biciuiala ploii ori în liniștea adîncurilor, oamenii SERUN-ului „leagă", bucată cu bucată, noua poartă navală a României.

ARIPI LA ÎNĂLȚIME!

Dacă stai de vorbă cu oricare dintre oamenii muncii de la Compania TAROM, fiecare îți va spune despre sine și despre ceilalți doar că își fac datoria. „Este foarte adevărat, din afara ei aviația pare spectaculoasă, poate chiar și este, dar noi ne-am învățat cu bucuriile și problemele ei și credem că eforturile noastre sînt la fel cu cele ale tuturor oamenilor din România socialistă". Sînt vorbele directorului Companiei TAROM, Romulus Crăciun, vorbe pline de adevăr, adevăr ce îl puteți deduce din rîndurile care urmează.

De curînd oamenii muncii din Compania TAROM s-au bucurat că în 1989 roadele străduinței lor au fost răsplătite, pentru a doua oară consecutiv, cu **Ordinul Muncii clasa I.** Această înaltă distincție arată și răspunderea cu care au acționat, pentru transducerea în viață a programelor de perfecționare și modernizare a producției, pentru îndeplinirea producției fizice, ridicarea calității muncii.

Un alt eveniment avea să fie, zilele trecute, pentru Compania TAROM, adunarea festivă, în care s-au înmînat **„Drapelul roșu"** și **„Diploma de onoare"** ale U.G.S.R., pentru rezultate deosebite obținute în anul 1988, în întrecerea socialistă dintre întreprinderile din transporturi și telecomunicații. Aceste rezultate s-au datorat măsurilor adecvate pentru disponibilizarea tehnică a aeronavelor, adaptarea operativă a capacității la cerințele pieței, creșterea graficului de conexiune și a orelor efectuate pentru aeronavele închiriate beneficiarilor externi, corelat cu asigurarea pragului de rentabilitate pentru întreaga activitate desfășurată, prin creșterea eficienței economice a curselor. Forța și calitatea potențialului uman și tehnic, capacitatea personalului Companiei TAROM de a depăși și unele momente mai dificile și greutăți ale muncii de fiecare zi au dus la o mobilizare ce situează compania în eșalonul fruntaș și pe primele șase luni ale anului 1989. Față de perioada similară a anului trecut, anul acesta a crescut volumul traficului de pasageri și mărfuri cu 165 milioane călători-kilometri convenționali.

Cu optimismul caracteristic, generat și de succesele în muncă obținute cu trudă și seriozitate, oamenii muncii din Compania TAROM, organele colective de conducere, organele de partid, de sindicat și U.T.C. s-au angajat, în această adunare, să acționeze cu toată energia și capacitatea de muncă pentru a folosi cu eficiență sporită întreaga bază materială în așa fel încît, pînă la 23 August, să realizeze planul pe opt luni, iar pînă la Congresul al XIV-lea al P.C.R. cel pe întreg anul.

Pasagerii TAROM-ului au putut constata, în mod direct, diversificarea serviciilor la bord și, ceea ce este cel mai important, transportul în deplină siguranță de zbor, atrăgînd după sine un binemeritat prestigiu internațional. Aceste calități se reflectă și în faptul că personal navigant și tehnic al Companiei TAROM este atestat de către autorități aeronautice străine pentru a executa misiuni de zbor pentru diverse companii din întreaga lume. O altă dovadă a creșterii prestigiului și recunoașterii profesionalismului românilor o găsim în acordarea de asistență în pregătirea personalului tehnic și de zbor pentru comoanii partenere.

O noutate în TAROM o reprezintă lucrările de mare anvergură la avioanele din dotare, lucrări tehnice de mare complexitate, inclusiv reparații capitale care, pînă acum, se efectuau în străinătate. Expresie a înaltei clase a specialiștilor companiei în domeniul întreținerii aparatelor de zbor, companii aeriene străine au solicitat și au beneficiat de serviciile TAROM-ului în domeniul tehnic. Aceste lucrări, care se fac pentru prima dată în România, aduc importante economii valutare.

Nu putem trece cu vederea nici zborurile jubiliare pe care aeronavele TAROM-ului le-au efectuat în iunie 1988, aniversînd zece ani de la inaugurarea liniei aeriene București — Abu Dhabi — Bangkok — Singapore și cel din iunie anul acesta, marcînd cincisprezece ani de cînd transportul de pasageri pe ruta București — New York — București s-a efectuat fără întrerupere și în condiții foarte bune. Un prilej care scoate în evidență și relațiile de prietenie și colaborare cu toate țările lumii.

De curînd aeronavele Companiei TAROM beneficiază de o nouă pistă a Aeroportului Otopeni, ce va asigura un trafic de zbor mai intens, sporindu-se și fluxul comod și operativ pentru pasagerii care trec prin poarta aeriană a țării, odată cu finalizarea noii aerogări la Otopeni. O noutate tehnică în sluiba TAROM-ului este și instalația de balizaj pe noua pistă, „ROMBAL", o instalație realizată în concepție românească.

Toate aceste preocupări ale comoartimentelor Companiei TAROM și chiar noile și elegantele uniforme ale personalului navigant, ca și dotările de ultimă oră ale companiei și ale colaboratorilor săi, aeroporturile, converg către un zbor agreabil și în deplină siguranță. Le dorim din tot sufletul, camelilor muncii din avioane de pasageri și mărfuri acești eroi modești ai aerului, zile cît mai frumoase acolo „sus", dar și în casele lor de pe pămîntul patriei.

VICTOR RĂDULESCU

Vitrina artelor

Muzică

Pinocchio la operă

Compozitorul Corneliu Cezar a realizat o foarte inspirată operă pentru copii — **Pinocchio** — după celebrul basm de Collodi. Muzica plină de căldură și sinceritate este gîndită într-o orchestrație transparentă, aerată, redusă doar la cîteva instrumente, linii melodice cantabile, simple, ușor de reținut, însoțind fiecare personaj în maniera laitmotivelor care, la un moment dat, se suprapun, se întrepătrund. Secvențele cîntate alternează cu cele vorbite, orchestra creînd un fond muzical discret pe care replicile se derulează fluent.

Pentru ca partitura să prindă viață, era nevoie de un cadru adecvat, un teatru muzical în care entuziasmul și profesionalismul să determine o efervescență creatoare imperios necesară unui asemenea demers ; și Teatrul Liric din Constanța s-a vădit a fi gazda primitoare a acestei prime audiții absolute, plăcerea de a se „juca serios", îmbinată cu disponibilitățile artistice ale interpreților, fiind aici „la ele acasă".

O muzică deosebit de realizată, un colectiv artistic de excepție care a beneficiat de colaborarea corului de copii „Voces primavera" al Comitetului municipal U.T.C. București, cărora li s-a alăturat, plin de fantezie, regizorul Cristian Mihăilescu.

Intruchipat cu farmec și talent de Luminița Teleabă-Popa (în cea de a doua distribuție Emilia Oprea), Greierele-conștiință îl însoțește permanent pe Pinocchio, sfătuindu-l, dojenindu-l, suferind și bucurîndu-se alături de el ; zîna cea bună (Florența Marinescu, foarte agreabilă în rol) atrage atenția că există o mulțime de Pinocchio, ceea ce determină multiplicarea reacțiilor și replicilor acestuia prin glasurile copiilor din scenă ; două personaje — Cotoiul și Vulpoiul (Radu Popescu și Gheorghe Țirea — în dublură Cornel Tudosie și Constantin Acsinte) aduc o anume atmosferă „de curte", muzica sugerînd cu umor ambianța prin sonorități de tip preclasic ; în triplă ipostază (Geppetto, Directorul, Vizitiul), Anghel Stoian realizează personaje bine conturate în datele lor specifice ; cu talent și dezinvoltură a evoluat, de asemenea, Paul Lăcătușu în rolul țăranului.

Personajul principal, Pinocchio, interpretat în seara premierei de Cristina Groza (în dublură Anton Ghiga) este de o naturalețe fermecătoare, mica interpretă reușind, la cei 10 ani ai săi, o adevărată creație într-un rol complex și dificil. Alături de ea, copiii din „Voces primavera" — o formație într-adevăr excepțională — cîntă cu o acuratețe fără repros, dansează, figurează mișcări obstinate întruchipînd păpuși-marionete de o plasticitate deosebită (Silvia Dumitrescu, Roxana Bertia, Adriana Cîmpan, Nicoară Toncu, Alexandru Pop) ; cuvinte de laudă și pentru Adrian Filip, interpretul copilului de la bilci.

Scenografia bine gîndită, semnată de arh. Cătălin I. Arbore, creează sugestiv jocul realitate-vis, într-un decor simplu, funcțional și luminos, completat de costumele viu colorate, pitorești și adecvate fiecărui personaj în parte.

O mențiune specială se cuvine mișcării scenice realizată de coregrafui Fănică Lupu, într-o manieră cuceritoare.

Muzica încîntătoare, regia inteligentă și inspirată (colaborarea cu asistentul de regie Constantin Acsinte dovedindu-se fructuoasă), talentul și dăruirea interpreților mari și mici, dirijați de bagheta lui Claudiu Negulescu, scenografia și coregrafia deosebit de interesante, au concurat, deci, la realizarea unui excelent spectacol pentru copii, pe care micii (și mai marii) spectatori pot avea prilejul să-l aplaude pe scena Teatrului Liric din Constanța, lăcaș al unei permanente emulații artistice care, și de această dată, a dat binemeritate roade.

ANCA FLOREA

Cîntecele lui

De cîte ori l-am ascultat pe Emil Gavriș, și toți cei care l-au ascultat cuvintele sale alese din zestrea de frumusețI vechi ale neamului, ori ecourile romanțelor și ale cîntecelor de voioșie, s-au aflat într-o legătură de suflet cu creatorul și interpretul lor. Căci Emil Gavriș adăstase și creseuse lîngă izvoarele dintîi ale cîntecului românesc, în mijlocul celor care-și petreceau rosturile muncii prin cîntecul nepieritor în frumos. S-a ivit pe lume în anul 1915, într-un sat al cărui nume suna ca un acord de vioară — Chelința — „de pe Sălaje", de unde a plecat la liceul „Mihai Eminescu" din Satu Mare, apoi la facultatea de drept din Cluj. Dar chemările cîntecului românesc erau mai mari și au biruit în el ajungînd să se împlinească într-o desăvîrșire.

Cîntecele și romanțele, culese sau create de Emil Gavriș, au în ele ceva aparte, un sentiment al apartenenței la bucuriile unui pămînt și al destinelor acestuia. Le asculți și ele te îndeamnă să înțelegi de ce devine cîntecul putere a vieții și deschidere luminoasă spre viață, spre oameni. Poate că acesta a fost și motivul — mărturisit sau nu — pentru care Emil Gavriș s-a dăruit o viață cîntecului popular românesc spre a-l dărui din nou lumii și a-l face cunoscut în toată măreția lui. A vrut și a înfăptuit acest gînd, de cîte ori apărea ca solist în marile orchestre și ansambluri : „Barbu Lăutaru", „Rapsodia Română", în diverse colțuri de țară și departe de țară, peste hotare, bucuros că poate transmite altora o parte din alcătuirile de suflet revărsate în cîntecul românesc. Cu același gînd a format generații mai tinere în prețuirea și cultivarea creațiilor populare, îndrumînd în ale cîntecului, în calitate de compozitor de romanțe, de culegător și cercetător al comorilor noastre populare, organizînd întîlniri, dezbateri, discuții pretutindeni unde era solicitat. A fost o prezență și în publicistica din nord-vestul țării, la Zalău, Satu Mare, Valea lui Mihai, după înfăptuirea Unirii de la 1 Decembrie 1918, dar devotiunea lui supremă s-a luminat în cîntec.

Ecourile cîntecelor, ale romanțelor și cîntecelor lui ne vor însoți de acum înainte ca și cum, cel întrat în neființă, ar fi printre noi.

VASILE VETIȘANU

Să lași umbră

Dacă la data aceasta în obișnuitele și desele mele incursiuni în universul cîntecului popular românesc zăbovesc ceva mai mult asupra lui Benone Sinulescu o fac cu sentimentul îndreptățit de un motiv la ordinea zilei, acela al recentei apariții a unui nou disc. Oricum, pot spune, fără teama că greșesc, că Benone Sinulescu e unul nu numai din cei mai originali interpreți de cîntec popular ai noștri, dar în mod sigur unul din cei mai prodigioși, repertoriul său mergînd de la cîntecul de lume la doină și la baladă, iar de peste un deceniu la cîntecul de petrecere și romanță. Se înscrie, fără îndoială, printre cei mai străluciți interpreți ai cîntecului popular.

L-am văzut și l-am ascultat pe Benone Sinulescu pretutindeni, în toate colțurile țării, ca și în unele turnee din străinătate, și pot spune că de fiecare dată am remarcat marele său succes. Peste tot l-am văzut aplaudat cu frenezie, fie că a fost vorba de București, Cluj-Napoca, Helsinki sau Leningrad. Cîntecul său are o linie melodică tipic românească, care place atît de mult tuturor prin armoniile sale legănătoare, ținînd uneori scurt precum ciocîrlia în înălțimea cîmpului. Readucînd în memorie vechiul cîntec bătrînesc al Radului, Benone Sinulescu s-a dovedit apt și pentru cursgerea povestitoare, cu accente eroice, a baladei. Cîntecul său n-are nimic sofisticat, începe simplu, cum se și termină. Uneori are și ricoșeuri satirice. „Văzut tinerețea mea", recentul disc nu ne apare sleit, terminat, nici ca repertoriu, nici melodic.

Referindu-mă strict la ceea ce reprezintă recentul disc editat de Electrecord (ST-EPE 03563), nu știu al cîtelea din cele 30—40, cîte l-au aparut aici de-a lungul întregii sale activități, destul de îndelungate, din moment ce numai eu îl cunosc bine din 1962, cînd a reprezentat cîntecul popular românesc la Festivalul mondial al tineretului și studenților de la Helsinki, unde a și cucerit primul trofeu internațional.

Comentînd recentul disc trebuie să bag de seamă cîteva inadvertențe inscrise pe copertă. Orchestra care l-a acompaniat pe Benone Sinulescu la înregistrarea acestui disc nu e dirijată de Paraschiv Oprea, oricît de bun ne apare dirijorul de la Radio, ci de... Ion Iovanovici, dirijorul „Ciocîrliei", unul din cele mai bune ansambluri de acest gen (dacă-mi permite un corespondent al meu din Urziceni, Gh. Antonescu, care mi-a reprosat curajul de a face această apreciere).

Benone Sinulescu, ca un cîntăreț complet ce este, nu se abține în a aborda temele majore ale ceasului de față, de la atitudinea antirăzboinică la elogiul patriei, care se integrează firesc în repertoriul său. Repertoriul lui, aproape în întregime cules de el și lansat, îi conferă o individualitate inconfundabilă. Cariera sa ajunsă la maturitate e încă în plină înflorire încît nu are de ce să fie invidios pe codru că primăvara-ntinerește, vara tot mai tînăr este. Așa că putem să-i facem lui Benone Sinulescu urarea tradițională acum, cînd a trecut jumătatea de veac : „Să trăiești, să-nflorești / Ca merii, ca perii, / În mijlocul verii".

NICULAE STOIAN

Plastică

Tema: „Eminescu"

Modernitatea spi itualității eminesciene se evidențiază și prin aceea că a tiștii contemporani îi dedică poetului lucrări, la a căror gestație n-au concurat direct idei și concepte de patrimoniu, cu trimiteri nemijlocite la creația cla.icului. Cu alte cuvinte, tot ce e autentic modern pare a fi și închinare la Eminescu.

Aceasta este rațiunea expoziției colective organizate la Galeria „Simeza" și omagiind pe creator. Cu excepția cîtorva piese, unde se recunosc nu atît teme plastice cu referiri imediate la temele poetice, cît imagini și soluții artistice tradiționale, toate celelalte tablouri și sculpturi sînt necircumstanțiale. Nu-s, adică, realizate cu ocazia centenarului. Unele au figurat în expoziții personale, altele sînt prea însemnate de personalitatea autorilor, ca să mai poată suporta și altă raportare. Nu vreau să se înțeleagă că acestea ar fi inferioare ca artă, celorlalte. Tot ce vreau să arăt e că astăzi, cînd aproape toți artiștii plastici știu să facă deosebirea între creație și ilustrație, e greu de alcătuit — ca omagiu poetului — o expoziție care să nu intrige. Un ansamblu de ilustrații, de desene, picturi și chiar sculpturi, ce-și propun să dea chip cuvîntului, poate să placă sau să nu placă, dar de contrariat nu va contraria niciodată pe nimeni. Dar un ansamblu de lucrări ale unor creatori cu o marcantă și, adesea, mîndră individualitate stilistică va comporta comentarii în contradictoriu. Așa cum păstrăm în memorie versuri eminesciene, de al căror înțeles sîntem profund pătrunși, tot astfel tezaurizăm și echivalențe plastice ale acestora. Orice altă imagine, decît cea stabilizată în gîndul nostru, ne va scandaliza. „Nu așa este Eminescu !" vom zice (în loc de „Nu așa era !") fapt ce înseamnă că tradiția e foarte activă și aduce trecutul în prezent. Uităm că, la rîndul lor, vechile portrete ale poetului au fost tot niște propuneri pentru un chip al nestiutului. Intuind dificultățile ce însoțesc orice nouă încercare de construire a portretului lui Eminescu, artiștii întîmpină cu prudență invitația de a se încumeta la aceasta. Fiindcă amintirea înfățișării poetului e oarecum instituționalizată de cele cîteva fotografii ce ne-au rămas și de puținele lucrări de artă de la începutul veacului care au ajutat la sacralizarea momentului reținut de pelicula foto. Orice alt portret, prin urmare, e considerat de toată lumea — de marele public dar și de eminescologi — ca un atac la sacru. Am urmărit îndeaproape frămîntările unui sculptor care, vreme de un an și jumătate a lucrat la un bust (comandă) al lui Eminescu. Bustul a cunoscut, în atelier, etape reflectînd întrebările pe care și le punea sculptorul. Tradiția acționa puternic asupra conștiinței sale.

La „Simeza" aflăm un singur portret. El e creat de Ion Pacea și înfățișează pe poetul-cărturar în felul în care l-am vedea într-o frescă desfășurînd, pe o mare suprafață, portrete ale ctitorilor culturii naționale. E hotărît lucru, un „tablou de Ion Pacea" (nici n-ar putea fi altfel !). Considerînd virtuțile și servituțile unei încercări de evocare modernă (nu „moderniste", adică deci iconoclaste) trebuie să ne întrebăm dacă imaginea pe care ne-o clădim fiecare — din inventarul de alte imagini — seamănă cu aceea pe care o au în minte cei din jur. E suficient să discutăm portretul imaginar al poetului ca să descoperim că nuanțele aduse de fiecare indică un alt fel de om, că, în fond, avem fiecare un Eminescu al nostru.

În ce mă privește, am reacționat pozitiv, (la adecvarea spirituală) în fața tablourilor semnate de soții Ștefania și Viorel Grimalski, la „Arheu"-ul Paulei Ribariu (a cărei pictură toată e străbătută de o rază de Lucoafăr), la compoziția lui Dan Mohaau precum și la sculpturile lui Liviu Rusu și Ion Mândrescu. În cazul celorlalți autori mă sînt obligat să mă întreb dacă, văzînd separat de această expoziție lucrările lor, aș putea bănui la ele ideea unei dedicări de dinăuntru. Fiind artiști de seamă, numele lor trebuie, firește, reținut odată cu participarea la selecție : Paul Gherasim, Viorel Mărginean, Gheorghe Iliescu-Călinești, Horea Paștina, Adrian Popovici, Florin Ciubotaru, Dinu Rădulescu, Neculai Păduraru, Teodor Bogoi, Corneliu Vasilescu, Alexandru Chira, Ștefan Sevastre, Marin Gherasim, Elena Hariga, Constantin Flondor, Florica Prevenda.

TUDOR OCTAVIAN

„Supa cosmică" și tablourile

Arădeanul SIMION COSMA este, îmi place să cred, „voștinarul" plasticii românești. Mă grăbesc să mă explic : pe vremea prunciei mele, circulau prin podișul Transilvaniei acei peregrini minunați care adunau „voștini", adică faguri goliți de miere și, desigur, lacrimile de ceară ale bisericuțelor, oferind drept plată (ori răsplată) — nu doar bănuți — ci cărți precum „Visul Maicii Domnului", „Genoveva de Brabant", iconițe, lănțuguri, fulgi de sticlă colorată și, mai ales, povești spuse cu gură bogată și har nemaiîntîlnit de mine. Erau rapsozii ambulanți. Erau cerarii. Erau marii peregrini ai Transilvaniei, „voștinarii" știutori a o mie și una de pătanii, care mi-au fermecat copilăria, mi-au fecundat fantezia, au dat memoriei mele afective dimensiuni imprevizibile, mi-au dăruit spiritul fantast, m-au făcut robul ficțiunilor și (poate) scriitor.

O vrajă similară operează asupra sensibilității noastre Simion Cosma, prin ludicele sale demersuri pictural-sculptural-narative, lucrate în ceară, o tehnică (pare-se) de el născocită, cum o atestă această a 2i-a expoziție personală găzduită de somptuosul hol al Sălii „Amfiteatru" a Teatrului Național (12—31 iunie). Nu mi se par „reliefuri" ori „basoreliefuri", cum îi se zice în caietul-program. Sînt visuri incremenite, halucinații eruptive, respirări ardente, viziuni care tocmai își caută propria imagine. Sînt fantezii cromatice care pendulează — în ordine materială — între pictură și sculptură, dată fiind tridimensionalitatea care le e proprie. Pe plan estetic, sînt niște superbe „ierezii". Pe plan afectiv — poliedru perceptiv paradoxal, poematic, propulsat primordial, programatic : glacialitate, foc bengal, fantasme, arheologia visului, strigăt, abur al singelui, freamăt lăuntric, ris rău, fulgurație tragică. Artistul lucrează, aflu, cu cuțitul fierbinte și cu șoiul de gheață plimbate prin ceara topită, mod de a picta-sculpta, rostogolind, visa-fantaza. Pictorul își are, desigur, culoarea. Sculptorul — materia, pe care o umanizează. Simion Cosma le are pe amîndouă prin „supa cosmică" cu care pictează-sculptează, ne vrăjește, ne intrigă, oferindu-ne, după împrejurări, neliniște și bunăstare sufletească, prin fulgurări incremenite într-o unică și fericită secundă, în maniera „florilor de gheață", bunăoară, învederate la fereastra sufletului nostru setos de frumos. Sînt niște „opere variabile" (eminamente de ceară) care ne dau cu tifla, oferă mereu alte sugestii, nasc neîntrerupt alte stări, iluminează invariabil alte fantasme, în funcție de temperatura gîndului și fierbințeala inimii privitorului, în stare să modeleze mereu alicum „ceara" — de magnifică labilitate expresivă — a tablourilor. O arcă aluncă prin bezna netimpului, sub o bruscă iluminare, care este a spiritului și nu a fulgerului avortat de furtună ; niște trestii gînditoare, după diluviu, reverberează valuri și tonuri de verde-crud-nămolos ; un triptic ne scufundă în ambianțe dantești ; trandafirul însîngerat, care întruchipează, în același timp, suferința și frumosul daimonești ; apocalipsa verde pigmentă cu raci roșii ; un cuplu înlănțuit zboară peste pajiștea coralieră ; madona cu pruncul se roagă într-un amurg Nroesc ; soarele orb după un pustiu adînc trimbițat, Ierihonac ; o chagallină survolează un deșert asiat ; „Încotro ?", „De ce ?" strigă Scufița Roșie tătăcită prin labirintica pădure a vieții ; grifonul chinez nemoditativ și netranscendental ; homarul negru în chip de Crist carbonizat prin ardere de tot ; cuplul încendiat pe rugul dinlăuntrului ; păsări apocaliptice, atemporale, ciugulind bobițe de grîu de gînd s.a.m.d., pentru că fantezia operînd în ceara fluidizată curge — sub tremurarea de suflet și de mîna artistului — în reverberări infinite... A descrie caleidoscopul de trăiri ce degajă lucrările este o iluzie, cum dulce iluzie este și catalogarea trudei artistului.

Într-un cuvînt : „clipa cea repede" este biciuită cu fanta de lumină a unui talent original.

POP SIMION

atelier literar

Plicuri după plicuri și, la un moment dat, exact cînd nu te mai aștepți la nici o surpriză — intoxicat de atîtea ifose, agramatisme, orgolii fără acoperire și nevinovate stratageme care încearcă să topească inima computerului —, cade, ca un fruct îndestulat de lumină, un poem bunișor, uneori chiar bun, răsplătindu-ți orele aruncate pe fereastra zădărniciei. Nu ai de unde să afli cine sînt autorii lor, referințele fiind puține și, de obicei, fabricate. Doar cei foarte tineri nu-și inventează trecutul. Dar, se pare că e mai bine așa : cînd oamenii nu-și văd mîinile, relațiile dintre ei rămîn frumoase, iar privirile nu rețin decît arborii sănătoși și peisajele necorupte de timp.

Se mai petrec, bineînțeles, și alte minuni : unii dintre participanții la **Atelier** apar o singură dată, cel mult de două ori. E ca la loz în plic : trag, cîștigă și-și văd de drumurile lor. Nu mai revin. Ca să nu piardă ceea ce au cîștigat. Dacă revin totuși, explicația e una singură : și-au încercat norocul în altă parte, și pierzînd de la bun început, revin în speranța să-și refacă rezerva de glorie iluzorie, conținînd pe un circuit mai generos.

Cum e și firesc, cei care „trag" în permanență sînt cei care nu cîștigă niciodată. Nu le vine să creadă că „deocomdată nu" înseamnă cu adevărat nu și nicidecum „mai trageți o dată", adică „mai trimiteți". Și trag...

O altă minune este întreținută de cei care, cu modestie și pe tăcute, scriu fără să-i intereseze prea mult ce se va întîmpla cu opera lor. Scriu pentru că nu pot altfel, pentru că se simt bine cînd o fac, devin mai frumoși și mai plini sufletește. Nu scriu sub imboldul celor ce își expun cu atîta ostentație, cu proteste și uneori cu amenințări rostite pe jumătate, producția lor țeapănă și mută. Dacă-și arată totuși propria trudă, n-o fac în iluzia unei recunoașteri publice, ci doar a unei de înțeles spulberări a îndoielilor.

Pe acestia computerul îi iubește cel mai mult și-i ține în „rezervă", selectîndu-i mai puțin parcimonios. Acum, cînd dosarul cu astfel de „rezerve" a crescut suficient, am socotit că e oportun să le arătăm că deși nu le-am răspuns niciodată, nu i-am uitat și nici neglijat. Cît privește observațiile pe care le așteaptă, vor veni și acestea. Tot la un moment oportun.

DARIE NOVĂCEANU

Continuitate

Lumina-mi luneca-n pupile,
spre adîncuri, unde tata
mai cioplea fluiere, cu ochii
năruiți peste inimă, cu timpul
subțiat ca o nuia.

Îi șopteam : „tată, mai lasă-mi
și mie uneltele acelea !
Poate-ai obosit, poate lîngă cetate
a-ncolțit grîul. Hai să descoperim
împreună iarba fiarelor
și să pipăim miraculoasele deschideri"

CONSTANTIN ANTIM

Petala de crin

În trenul singurătății,
Eu călătorul nici nu mai știu
În ce gar-am lăsat zorile.
Iată, țin în mîini
O petală de crin — poezia
Și luminișurile din ființa mea
Se aprind.

CORNEL SĂNTIOAN CUBLEȘAN

Idealuri

Lungile trepte ale vieții
pline de sîngele învinșilor,
roase de pașii învingătorilor.

VASILE GRECU

Milenii

Spiritul lui Radames purtat
de o furtună magnetică
peste pădurile din Yucatan.

Trupul lui de zeu descompus
căzînd ca o ploaie acidă
peste cîmpiile Scoției.

CERNAT LUCIAN

Și pentru că...

Curgere de nori —
timp măsurat
de întreaga singurătate.
Răsturnată,
clepsidra nu-mi mai spune
cît te-am așteptat.

OANA LAZĂR

Dorință

Aș vrea să-ți fiu ceva,
să-ți fiu doar un ochi ;
ochiul cu care mă privești
cu pe-o strună.

DANIELA TURLEA

Tăcere

Tac alături de ea,
ea tace sub povara frunții mele.
Și totuși,
n-am să pot s-o înțeleg,
deși, uneori, îmi sprijin
tîmpla pe ea.

N-am să pot s-o înțeleg
pentru că ea
a fost definită.
Pentru că ea
este „Masa Tăcerii".

MIHAI APOSTU

Roșu

Mai întîi detunătura,
apoi floarea
și într-un sfîrșit
îngerul în agonie.

Cîinele tîra
lesul vînătorului
prin zăpadă.

FLORENTIN SORESCU

Istorie

Nu iert decît iertarea dată
strămoșilor
care au zidit din glodul
de aur,
topit pe catarama năvălitorilor,
cu roata sfîntă a olarului,
o strachină albă de pămînt etern —
sufletul

SMARANDA ZAMFIRA GHINEA

De cînd aștept

De cînd aștept venirea ta,
o bucată de cer s-a împădurit.
Ecoul a adormit în unde
și plouă cu bucăți de vid.
Pășesc încet; pe trotuarul nopții,
așteptările se dezbracă în iarbă
ca niște tineri îndrăgostiți.
Dacă ai fost, ești amintire
turnată-n șarja unui clopot greu.

DUMITRU PETRAȘ

Eminescu în circuitul universal (III)

În Franța, Eminescu a fost cunoscut mult înaintea publicării primelor tălmăciri franceze, probabil prin intermediul originalului din ediția princeps (1884) sau a versiunilor germane care circulau în toată Europa. Dovadă că, încă în 1884 cunoscuta revistă „Revue universelle Internationale" (apud. „România liberă", nr. 2065 din 1884) stabilește unele „filiații" și apropieri între poezia lui Eminescu și cea a lui Leopardi ca și cu opera lui Schopenhauer. Publicațiile vremii, în 1888 relatează elogios despre evenimentul științific al susținerii unei teze de doctorat, în cadrul Facultății de litere a Academiei din Lausane, în care se apreciază „contribuția lui Eminescu la dezvoltarea limbii române".

Primele traduceri și ecouri din creația lui Eminescu în limba maghiară apar tot în timpul vieții poetului, în publicații cu o largă circulație în rîndul cititorilor de limbă maghiară, Kolozsvári Közlöny" din 5 decembrie 1885 **(Atît de fragedă**, tr. Sándor József) și „Szilágy Somlyo" din ianuarie-iunie și octombrie. **(De ce nu-mi vii, Melancolie, Departe sînt de tine, Despărțire, Făt-Frumos din tei, Somnoroase păsărele**, tr. Bran Lőrinc). Articole omagiale la moartea poetului publică „Hazank" și „Revue d'Orient" din Budapesta, „Alfold" din Arad etc.

Primii ani ai deceniului care a urmat morții neașteptate a poetului purta amprenta nostalgiei după ceva abia îndrăgit, dar dispărut fără întoarcere, durerea în fața tragicului eveniment, uimirea în fața stelei apuse care încă strălucea. Articolele sînt o prelungire a ecourilor provocate de dispariția prea timpurie și tragică a tînărului Făt-Frumos român în floarea vîrstei, în deplină strălucire poetică și în plină afirmare. Dominanta acestor ecouri nu este tînguirea, ci mai degrabă uimirea și respectul pentru valoarea poetului, insuficient cunoscut și prețuit în viață.

Din amalgamul de voci se conturează tot mai insistent opinia directoare asupra imaginii poetului ca produs de excepție a geniului poetic al poporului român. Seria opiniilor în favoarea unei atari valori, o intuiește și o rostește răspicat Titu Maiorescu, cu o voce profetică neașteptată de tunet într-o peșteră imensă, din care la început ecoul ei abia se strecoară, spre lume, răzbătînd anevoios prin ani și decenii, în sufluri crescînde, pînă la deplina ei audiență în Anul Internațional Eminescu : „Pe cît se poate omenește prevede, literatura poetică română va începe secolul al 20-lea sub auspiciile geniului lui, și forma limbei naționale, care și-a găsit în Eminescu cea mai frumoasă înfăptuire pînă astăzi, va fi punctul de plecare pentru toată dezvoltarea viitoare a vesmîntului cugetării românești".

Cuvintele profetice ale lui Titu Maiorescu, una dintre cele mai luminate minți ale vremii, par astăzi echivalente cu o descoperire vizînd valoarea operei și rolul ei benefic în dezvoltarea literaturii poetice. Cîți dintre admiratorii lui Eminescu, români și străini, în secolul vizat de Maiorescu, la începutul lui sau pe parcurs au intuit numai sau au putut argumenta acest adevăr al istoriei literare, vom vedea, direct prin spusele unora sau indirect prin ceea ce pot dovedi datele seci, toate îngemănate prin aceeași idee.

Faptul în sine al trecerii în neființă a poetului Eminescu aduce la vedere și o semnificație mai largă, de context : atrage atenția conaționalilor și străinătății asupra unui produs poetic de înaltă ținută artistică și profundă semnificație socială, în condițiile în care poezia românească încă își căuta matricea specifică, „vesmîntul" și măsura maturității depline.

Presupunînd că numai viitorul secol 20 va putea confirma ipoteza sa, Titu Maiorescu avea probabil în vedere faptul că cel puțin ultimul deceniu al secolului al XIX-lea care încă nu se încheiase nu va putea confirma sau cel puțin nu va putea ajunge la înțelegerea adevărului rostirii sale despre Eminescu. Cele cîteva manifestări ale gustului opiniei publice, întărite și de unele acțiuni concrete de valorificare a operei prin traduceri și analize critice privind rolul ei catalizator în dezvoltarea literară, nu numai din patria poetului, fapte atestate atît în deceniul pe care l-am schițat succint mai sus, cît și în deceniul următor de sfîrșit de secol, aveau să anticipeze, fie și parțial, ipoteza lui Maiorescu. Vom mai observa că traducerile și ecoul lor, apărute atît în timpul vieții poetului, cît mai ales în deceniul următor, par manifestarea expresă a unei anume atitudini, ele fiind realizate sau recepțate din imboldul pe care îl-l dă uimirea în fața unui fenomen al spiritualității românești și universale ieșit din comun, de altfel recunoscut și recomandat ca atare de unii traducători și comentatori de prestigiu.

Așa, de pildă, o altă minte luminată a vremii, savantul de renume în epocă, filologul erudit, specialist în limbile și culturile vechi și mai noi, el însuși traducător, academicianul rus F. Korș, aflînd de existența originalului poet român, mai ales din ceea ce se vehicula în străinătate, cu prilejul morții sale, se interesează de poezia acestuia, pe care și încearcă să o cunoască, consultînd poeziile apărute în volum, procurate și descifrate cu ajutorul cunoscutului slavist român, Ioan Bogdan. Însușindu-și concomitent unele cunoștințe de limbă română pentru a putea verifica materialul de limbă, structura intimă, în general factura poeziei eminesciene, procedează la o selecție pentru confruntarea cu modelele clasice, cele mai riguroase, ale poeziei în formă fixă, răspunzînd înaltelor sale exigențe critice, sonetul **Oricîte stele** căruia îi găsește echivalentul de excepție în limba rusă, concurînd cu originalul. Aparută în prestigioasa publicație academică rusă, „Russkaia misl'". (Gîndirea rusă) din Moscova, în numărul 5 din 1891, p. 183, sub titlul „Posmertnii sonet Mihaila Eminescu" (Un sonet postum al lui Mihail Eminescu), această tălmăcire este însoțită de o remarcă a savantului rus traducător, pe măsura calității versiunii în limba rusă a sonetului eminescian tradus, servindu-i ca exemplu : „La Eminescu recunosc o perfecțiune deosebită în formă, o mare înălțime de cugetare... Multe din poeziile lui Eminescu ar fi fost fericiți să le semneze un Musset, un Heine, un Baudelaire".

O asemenea opinie și atitudine a stăpînit și pe alți traducători și comentatori ai creației poetului român din deceniul care a urmat evenimentului morții sale, de la aceștia păstrînd însemnele strădaniei depuse, ca prime atestări ale aspirației spre universalitate a Luceafărului poeziei românești.

Argumente ale acestei deschideri ne vin dinspre toate punctele cardinale, cu o mai discretă sau directă argumentare, pe care oricum timpul secolului 20 prevestit o va confirma pe deplin.

D. COPILU

Pași siguri

(Urmare din pagina 4)

gînt și de bronz. Punctajul maxim pe care îl poate obține un participant : 100 de puncte. Concurenții români au obținut : o medalie de aur — Narcis Avarvarei 85,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii „Emil Racoviță" Iași, profesor Natalia Baltă) : medalie de argint — Radu Țuțuianu 83,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii Brașov, profesor Florina Șuteu) ; medalie de argint — Sorin Cristescu 72 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu" București, profesor Veronica David).

Corneliu Vulpe (clasa a XII-a, Liceul de Științe ale Naturii „C. A. Rosetti" București, profesor Paraschiva Arsene) a obținut 62,5 p., cu care nu și-a putut adjudeca nici o medalie, întrucît nivelul concursului de anul acesta, mai precis al pregătirii participanților a fost simțitor mai ridicat decît în 1988. Anul trecut, cu acest punctaj, el ar fi luat bronz (care s-a obținut cu minimum 56,5 puncte) ; anul acesta bronzul s-a obținut numai de la 65,5 puncte (inclusiv) în sus.

Au însoțit echipa conf. univ. dr. ing. Sorin Roșca, prorector al Institutului Politehnic București și prof. Paraschiva Arsene, de la Liceul de Științe ale Naturii „C. A. Rosetti" București.

„Concursul n-a părut greu la partea teoretică, ne spune tovarășul conferențiar Sorin Roșca. Toată echipa a luat peste 90 la sută din punctajul maxim al probei. La cele șase subiecte ale acestei probe, numai Sorin Cristescu al nostru și un coleg al lui din Republica Populară Chineză au reușit să obțină 59 de puncte din 60 posibile. Ai noștri au luat toți peste 50 de puncte. Echipa în întregime a fost foarte bine pregătită. După proba teoretică eram pe locul trei. La proba practică, doi elevi au comis o greșeală de atenție la citirea enunțului: Nu trebuiau să pună apă într-un amestec și ei au pus. Aveau de făcut o sinteză și să obțină aspirină ; n-au obținut. Toate operațiile bune făcute de ei nu au fost punctate deloc. În acest fel au fost depunctați cu 20 de puncte.

Aș vrea să mai remarc și faptul că elevii noștri, după cum se vede sînt din zone diferite ale țării, ca și în anii trecuți, ceea ce arată că nu sînt doar cîteva centre specializate, ci în toate școlile se muncește pentru Olimpiadă."

Tovarășa profesoară Paraschiva Arsene : „În concurs au fost echipe deosebit de bine pregătite. Unii obținuseră anul trecut medalii de aur. În echipa noastră, toți se aflau pentru prima dată într-o asemenea competiție, erau mai timizi. Lotul a fost omogen, repet, bine pregătit. Copiii s-au descurcat foarte bine la cele mai grele probleme. La cea de a cincea — una din cele mai grele — doar 14 elevi din 104 au obținut punctajul maxim de 14 puncte. Dintre aceștia, doi au fost români. Ceilalți doi ai noștri au luat cîte 13 puncte.

A fost un concurs de ținută, cu probleme din toate domeniile chimiei — de practică industrială, de cercetare, de viață —, un concurs greu, dar un concurs loial.

Rezultatul nostru (locul 8) este bun, fiindcă elevii erau foarte obosiți după o cavalcadă de examene : bacalaureat, două baraje la lot, admitere în învățămîntul superior, fiindcă toți terminau clasa a XII-a. Apoi, noi i-am pregătit, în mod centralizat, o lună, pe cînd aproape toți ceilalți îi pregătesc în acest fel un an de zile. Iată rezultatele primelor zece țări : 1. Republica Democrată Germană 347,5 p ; 2. Republica Federală Germania — 341,5 p ; 3. Republica Populară Chineză — 340,5 p ; 4. Republica Populară Bulgaria — 318,5 p ; 5. U.R.S.S. — 317,5 p ; 6. Republica Populară Ungară — 315 p ; 7. Republica Populară Polonă — 310,5 p ; 8. Republica Socialistă România — 303,5 p ; 9. Republica Socialistă Cehoslovacă — 302,5 p ; 10. Italia — 300,5 p.

Doar atît vreau să mai spun: Avem niște copii extraordinari, sînt talentați, pasionați de chimie, dotați pentru acest domeniu (ca și cei dinaintea lor, ca și aceia care îi urmează). În condițiile de efort cărora le-au făcut față ei, rezultatul este chiar foarte bun, nu numai onorant, și așa este drept să fie privit. Dacă vrem să ne numim și să rămînem pedagogi, să fim, înainte de toate, drepți cu copiii noștri. Acesta este unul dintre lucrurile de la care se cuvine să pornim în perfecționarea pregătirii sesiunilor următoare ale Olimpiadei. Ar fi nedelicat să le dau numele, dar gîndiți-vă că, în afara primelor 10 clasate, alte 16 țări — unele cu mari pretenții — au fost lăsate în umbră de acești copii români."

TEZAURUL DE LA GERMISARA

Germisara este numele antic reținut în bibliografie pentru plăcuța descoperită în localitatea denumită o vreme Geoagiu, așezată într-o zonă pitorească, între ultimii contraforți ai Munților Apuseni și în apropierea bogatei văi a Mureșului. Că dacii folosiau proprietățile curative ale apelor termale de aici o demonstrează însuși toponimul. În limba dacică **germi înseamnă** „cald", iar **sara** „apă". Că romanii făceau și ei același lucru ne este dovedit de numeroasele inscripții închinate nimfei locului, stăpânelor și păzitoarelor izvoarelor termale, de persoane din toate categoriile sociale și de toate ocupațiile, chiar și de ofițeri superiori și de înalți demnitari, atrași cu toții de faima locului. Așa este ceea ce se știa până nu demult despre Germisara daco-romană.

În anul 1987, au început, pe o mică înălțime din centrul stațiunii lucrările de construcție ale unor noi instalații balneare. Lucrătorii s-au adâncit într-un crater natural, care se formase cîndva o dată cu explozia gazelor și de unde în antichitate izvora apa termală. Astfel au ieșit la iveală circa 600 de monede, patru altare cu inscripții și, rezultatul cel mai prețios, șapte plăcuțe de aur. Au intervenit îndată arheologii de la Muzeul din Deva (Adriana Rusu, Ioan Andriționu și Mircea Lazăr), care au inițiat două campanii de săpături în anii 1987—1988, în cursul cărora a fost dezvelită o bună parte a complexului balnear. Căci, s-a dovedit că aici se aflau băile romane de la Germisara, care au funcționat până târziu în aur, deci tot atîtea cîte s-au găsit la Germisara. Ele sînt lunguețe, amintesc vag de forma unor frunze și au sus niște prelungiri încovoiate cu ajutorul cărora sînt agățate de pereții sanctuarelor. Plăcuțele de la Germisara sînt confecționate din aur de 22 K, greutatea lor variază între 7,1 și 26,1 gr, iar lungimea între 7,2 și 17,7 cm. Dintre cele 7 plăcuțe de la Germisara 5 poartă inscripții, iar dintre acestea din urmă pe două a fost gravată imaginea divinităților, și anume a Dianei, zeița pădurilor, și a Hygiei, zeița medicinei. Alte trei plăcuțe sînt închinate nimfelor. De departe cea mai interesantă este cea care cuprinde următoarea inscripție: **Nymfis Decebalus Luci (i) posuit,** adică „Nimfelor le-a pus (ofranda) Decebalus, fiul lui Lucius".

De continuitatea populației dacice în epoca romană nu se mai poate nimeni îndoi. Ea a fost însă dovedită aproape exclusiv arheologic și mai puțin prin inscripții, căci este foarte greu de spus care dintre miile de nume cunoscute în provincie acoperă o origine dacică. Un Decebalus, deci un purtător al numelui ultimului rege al Daciei libere, nu putea fi însă decît dac. Cum inscripția se datează împreună cu cealaltă în a doua jumătate a secolului II, Decebalus face parte din a doua sau din a treia generație de daci din provincie. Tatăl său poartă un nume roman, Lucius, deoarece în primii ani ai provinciei un nume dacic nu putea să nu-l dezavantajeze pe purtătorul său. Vremurile se liniștesc, iar dacul Lucius își va numi fiul Decebalus. Acesta este în ciuda numelui mai romanizat decît tatăl său. Este instărit, scrie sau dictează un text latinesc și se închină nimfelor. Îi mai lipsește cetățenia romană, pe care el sau fiul său o va primi cu siguranță.

Un deosebit interes îl prezintă și cele patru altare purtînd inscripții. Unul este închinat în data de 25 august 191 de un Marcus Aurelius Theodotus nimfelor auguste, Dianei și izvorului lor, după ce s-a fortificat de trei ori în apele Germisarei. Îl cunoaștem astfel pe primul pacient asupra căruia apele termale de aici au avut un efect binefăcător.

IOAN PISO
ADRIANA RUSU

Scrutînd microcosmosul

Începînd din anul 1984, literatura științifică de specialitate, revistele de popularizare și chiar ziarele au consemnat în paginile lor dezvoltarea unui nou domeniu al fizicii fenomenelor radioactive. Într-o perioadă în care se părea că natura își dezvăluise toate tainele, cercetătorii Rose și Jones de la Universitatea din Oxford au stabilit pe cale experimentală că Radiul 223 emite nuclee de Carbon-14. Acest tip de proces natural (dezintegrarea nucleelor prin emisie spontană de ioni grei) a fost observat ulterior și la alți izotopi ai Radiului, cu numere de masă 222, 224 și 226. De asemenea, în diferite centre de cercetare din întreaga lume s-a măsurat și emisia de Neon-24, 25 și 26, Magneziu — 28 și 30 și Siliciu — 32, din nuclee de Thoriu, Protactiniu, Uraniu și Plutoniu.

Experimentele menționate au confirmat astfel calculele efectuate în cadrul unei cooperări științifice româno—vest-germane de către M. Ivașcu, D.N. Poenaru, A. Săndulescu, W. Greiner și colaboratorii lor, publicate începînd cu anul 1980. Aceste calcule se bazau pe ipoteza că, atît aceste fenomene cît și dezintegrarea alfa, pot fi considerate procese de fisiune foarte asimetrică. Era un unghi inedit, în premieră, de abordare a acestui domeniu de mare importanță al fizicii.

În numărul din 17 februarie al revistei Flacăra s-au dat și alte detalii privind demararea acestor cercetări în cadrul unui contract cu Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie și condus de către doctor Valentin Ceaușescu. Este încă un exemplu care atestă dezvoltarea fără precedent a științei și culturii în patria noastră, a bunelor relații de colaborare științifică pe care le avem cu toate țările lumii, indiferent de sistemul lor social. S-a subliniat cu acest prilej, conștiința de muncă pasionată, extraordinar de mare, depusă pentru descifrarea unui domeniu care, iată, demonstra că mai are și unghere neinvestigate. Și asta, în ciuda unor opinii conform cărora direcția nouă pe care se mergea nu promitea descoperiri inedite.

La începutul lunii aprilie a acestui an, semnatarul acestor rînduri a fost invitat să participe la conferința științifică internațională „Cincizeci de ani de cercetare în fisiunea nucleară", desfășurată în Berlinul de Vest, în apropierea locului unde cu cinci decenii în urmă, Otto Hahn, Fritz Strassman și Lise Meitner și-au efectuat cercetările care au condus la descoperirea fenomenului de fisiune indusă. Importanța pe care organizatorii o acordă noilor tipuri de radioactivități s-a materializat prin programarea în chiar prima zi a lucrărilor a două expuneri pe această temă. Studiul experimentelor a fost prezentat de către profesor P.B. Price de la Universitatea din Berkeley — S.U.A., iar latura teoretică a fost expusă de grupul nostru de cercetare. Forța de anticipare a noii teorii a fost subliniată atît de către prof. Price cît și de către alți participanți la dezbateri.

Am putea să ne declarăm mulțumiți acum cînd rezultatele noastre au fost citate de peste 300 de ori în publicațiile științifice din lume. În realitate, cursa pentru aprofundarea cunoașterii nu s-a încheiat. Este de datoria noastră să facem eforturi și mai mari pentru a ne menține în frontul avansat al acestei competiții pașnice al cărei scop constă în obținerea de noi informații privind nemărginita lume a microcosmosului.

DORIN POENARU
Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară — București

Idei în premieră

Lumină din pămînt?

În cadrul rubricii noastre, facem cunoscute de data aceasta observațiile colaboratorului Aurel Simionescu de la Editura Tehnică din București. Precizăm din nou că redacția nu este angajată în nici un fel în promovarea sau scoaterea din competiție a unor asemenea păreri originale privind dialectica și fenomenologia naturii, această misiune revenind în exclusivitate cercurilor de specialitate.

„Este cunoscut aparatul de iluminat, prezent și în locuințele noastre, alcătuit dintr-o jerbă de fire plastice subțiri, reunite central deasupra unui bec ascuns de o cupolă mică. Între bec și capetele jerbei de fire se rotește un disc transparent, colorat în cele șapte culori ale curcubeului. Astfel, pe baza fenomenului de reflexie totală, lumina becului, colorată de discul menționat, intră pe la un capăt și iese pe la celălalt capăt al mănunchiului de fibre optice, creînd un efect extrem de plăcut ochiului.

Acest fenomen m-a îndemnat să-mi pun mai multe întrebări și să formulez următoarea ipoteză. Lumina solară diurnă intră în capilarele frunzelor, petalelor etc., și, prin același fenomen de reflexie totală, se transmite către nervurile din ce în ce mai centrale ale frunzei, apoi ale tulpinei ,alergînd către rădăcină unde din nou se dispersează în multitudinea ramificațiilor firișoarelor rădăcinii, intrînd în pămînt. Oare nu acolo, de fapt, are loc începutul fenomenului de fotosinteză care apoi se finalizează în frunză? Și o altă întrebare: de unde are bobul de grîu sau oricare sămînță lumina necesară pentru ca, în prezența apei electrolitice, să încolțească? Sînt convins că încă din spic bobul devine „baterie" de energie luminoasă. Așa s-ar explica de ce semințele scoase din mormintele faraonilor au reușit în mod neașteptat să încolțească. Ele conțineau „baterii" de fotoni conservați în mediul uscat, care prin intermediul apei ce conține „foc coborît din cer", după spusa bătrînilor tibetani, au dus la reînvierea întregii semințe. De aici și importanța adîncimii la care se seamănă bobul spre a nu-și epuiza rezerva de energie luminoasă concentrată. Sînt convins, totodată, că așa cum planta crește gălbejită în absența luminii diurne, tot astfel și funcțiile interne ale omului au mult de suferit prin acoperirea capilarelor corpului cu haine, prin lipsă îndelungată de soare și aer curat. E o simplă ipoteză pe care o supun discuției publice după ce am fost îndemnat și de către doi fizicieni cu care am discutat".

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Începuturile cercetărilor în chimie (II)

Dacă într-un articol trecut ne-am ocupat de începuturile tehnologiei chimice pe teritoriul patriei noastre, de primii chimiști cu lucrări originale, ca Alexe Marin și Em. Bacaloglu apoi de unul dintre ctitorii școlii românești de chimie în ultimele decenii ale veacului trecut — omul de știință Petru **Poni** —, în articolul de față vom începe prin a evoca pe cel de al doilea ctitor, învățatul **Constantin I. Istrati (1850—1918).** La sfîrșitul unei vieți închinate binelui și adevărului, a putut conchide: **„Nici un act de care aș putea roși nu stă înscris în cugetul meu".** Iar biologul Emil Racoviță l-a omagiat scriind despre el: **„Cu toate că a dat probe atît de vădite de dragoste pentru știința pură, el nu este adeptul științei pentru știință, ci al științei pentru om".** A fost un om de mare cultură și prodigioasă multilateralitate, în același timp un neîmpăcat adversar al corupției și „pilelor"; în zilele de examen, citea în public biletele de intervenții pe care le primise (citind numele expeditorilor, oricine ar fi fost el), producînd ilaritate și înlăturînd această practică din cadrul catedrei sale.

Se împlinesc anul acesta exact 100 de ani de cînd, în 1889, la Expoziția Universală de la Paris, o invenție românească primea Medalia de aur. Era vorba de **franceine,** o nouă clasă de colocanți, fără azot, cu mare stabilitate la lumină, pentru care proaspătul doctor în științe chimice (1885) Const. I. Istrati obținuse brevetul francez nr. 197351 din 9 aprilie 1889. A mai obținut, din plută, două substanțe, **cerina** și **friedelina.** Printre creațiile sale științifice se numără de pildă descoperirea unui nou caz de izomerizare, elaborarea unei noi metode de iodurare în seria aromatică, rezultate originale privind acțiunea clorului asupra benzenului etc. Ca și Petru Poni, a consacrat cercetări susținute bogățiilor naturale ale României: petrolul, sarea gemă, ozocherita, chihlimbarul. O lucrare fundamentală a sa, prima carte din lume cu acest profil, este **Studiu relativ la o nomenclatură generală în chimia organică, bazat și pe o clasificare rațională a acestei părți de chimie** (1913), volum de 1 224 pagini, sintetizînd contribuția autorului la terminologia și principiile de clasificare a chimiei organice.

A fost, ca și P. Poni, descendent din răzeși. A studiat însă, spre deosebire de acesta, mai întîi arta hipocratică, devenind în 1877 doctor în medicină și fiind medic de front în Războiul Neatîrnării. După ce practică un timp medicina, se specializează însă în chimie la Paris, obținînd doctoratul în științe chimice în 1885. Reîntors în țară, e numit în același an profesor de chimie medicală la Facultatea de Medicină din București, apoi profesor de chimie organică (timp îndelungat (1887—1918) la Facultatea de Științe din București, fiind în două rînduri și decan al acestei facultăți. În 1889 este ales membru corespondent, iar în 1899 membru titular al Academiei Române, al cărei președinte a fost în 1913—1916. A fost membru fondator și președinte al Societății Române de Științe și al Asociației pentru Înaintarea și Răspîndirea Științelor, Ministru al Instrucțiunii, precum și al Lucrărilor Publice.

A organizat un excelent laborator de chimie organică la Universitatea din București, iar în cadrul acestui laborator și al catedrei sale s-au format numeroși specialiști și au fost inițiate cercetările românești de chimie organică, orientate mai ales spre rezolvarea problemelor practice ale economiei. S-a preocupat constant și asiduu de aplicarea rezultatelor obținute în cercetarea chimică și de popularizarea lor peste hotare. În același timp, cum observau Cr. Simionescu și Magda Petrovanu în lucrarea **Figuri de chimiști români,** C.I. Istrati **„a inițiat și creat o mișcare științifică națională",** fiind un animator de seamă al vieții științifice și culturale de la noi.

A condamnat în **Jurnalul** său reprimarea Răscoalei din 1907 și a dovedit o deplină luciditate față de societatea în care trăia, scriind: **„Nu pierdeți timpul degeaba, nu vă lăsați să vă influențeze în rău neajunsurile unei societăți care se resimte de putreziciunea clasei conducătoare, adesea străină sau înstrăinată. Faceți totul pentru a aduce la adevărata viață marea rezervă de energie ce stă în stare latentă în straturi de jos ale poporului".**

Aceleași generații ca și cei doi ctitori i-a aparținut chimistul-inventator **Nicolae Teclu** (1839—1916), de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta 150 de ani, din 1877 membru corespondent, iar din 1879 membru titular al Academiei Române, autor a 60 de invenții și descoperiri. Contribuțiile sale cele mai importante privesc combustia gazelor, studiul flăcării și tehnologia hîrtiei. A creat noi metode de analiză a unor substanțe minerale, de asemenea a uleiurilor și pigmenților folosiți în pictură. Studiind limitele de aprindere și explozie a diferitelor gaze, a inventat un aparat care determină concentrația de „grizu" (un amestec gazos exploziv) în atmosfera minieră, avertizînd asupra primejdiei. Dintre numeroasele aparate și dispozitive de laborator, destinate unor scopuri didactice și tehnologice inventiate de el, cel mai cunoscut este „becul" (arzătorul) Teclu (1892), dotat cu regulator al curentului de aer și gaz, introdus în multe laboratoare ale lumii. În **Amintirile** sale, Ioan Slavici arată că, pe cînd Eminescu era student la Viena, **„Nicolae Teclu îl îndrumase spre chimie"**; poetul, ne spune tot Slavici, frecventa laboratorul de chimie al lui Teclu, ca și alți studenți români, și era nelipsit de la experiențele publice de chimie organizate de savant. Alături de Eminescu, Slavici și alți membri ai societății „România Jună", N. Teclu s-a numărat printre organizatorii înălțătoarei serbări de la Putna (1871), închinată lui Ștefan cel Mare.

Să amintim că în discursul său de recepție la Academia Română, el declara profetic: **„Chimia este mama industriei într-o țară ca aceasta, cu resurse atît de bogate, trebuie să fie un focar pentru ridicarea bunei stări materiale, printr-o activitate cît mai extinsă industrială..."**

I.M. ȘTEFAN

Inimă lîngă inimă

Într-o cugetare nostalgică Octavian Goga nota : „Poate n-am îmbătrîni niciodată dacă n-am avea un dar blestemat moștenit din bătrîni : inima". Dar născătoarea aceasta de metafore pentru poeți rămîne pentru specialiști un conglomerat de fibre, artere și cavități, o pompă uriașă și foarte harnică, docilă și în același timp îndărătnică la cunoașterea umană. Rezistența inimii la investigațiile omului a fost diabolică și o afirmație care circulă în lumea cardiologilor nu este chiar lipsită de temei ființică, apreciindu-se drumul lung al ignoranței către cunoașterea științifică a inimii, se spune că : „electrocardiograma are numai 2 decimetri lungime iar științei i-au trebuit 2 000 de ani ca să o cunoască".

Diabolică a fost deopotrivă și concepția unor medici cu privire la intervențiile chirurgicale pe organul simbol al vieții și azi, specialiști sau profani zîmbim la cuvintele unei somități a secolului trecut, medicul A.C.T. Billroth, care susținea inabordabilitatea chirurgicală a inimii printr-un veto etico-profesional: „acel chirurg care va îndrăzni să suturezo o plagă a mușchiului inimii este nedemn de respectul colegilor lui".

La nici un secol de la emiterea acestei „opinii de specialitate" în întreaga lume, inima este deschisă, corectată, reparată cu precizie și migală după toate canoanele și exigențele unei interdisciplinarități teoretice, dublată de o superdotare tehnică ; din simbioza unor științe precum biologia, anatomia, biochimia, biofizica, electronica, știința materialelor, radiologia, cibernetica, hematologia, nefrologia, cardiologia, imunologia, chirurgia generală, genetica s-a născut cea mai tînără și capricioasă fiică a medicinei moderne — chirurgia cardiovasculară. Ea a apărut în țările care aveau deja o prestigioasă tradiție medicală și România se numără printre acestea. Căci evenimentul medical consumat la finele acestui iunie în Capitală, și găzduit de Spitalul Clinic Fundeni a confirmat prestigiul, forța și modernitatea primei noastre școli de chirurgie cardiovasculară. Primul simpozion dedicat „Intervențiilor chirurgicale de revascularizare arterială" a consfințit și nașterea Societății de Chirurgie Cardiovasculară, afiliată Uniunii Societăților de Științe Medicale din R.S.R. și a afirmat cu puterea concretețel argumentelor un recital de valori științifice remarcabile în acest domeniu, supunînd atenției întregii lumi medicale din țara noastră o temă extrem de importantă, incitantă și alarmantă : rezolvarea unui diagnostic al severității care din păcate se rostește foarte des, prea des chiar, de către specialiști : boală vasculară arterială.

În fața inamicului perfid și tenace se opun tratamente de revascularizare arterială atît pe cale medicamentoasă cît și chirurgicală și din 1976 pînă în prezent, lupta deschisă pe marele și permanentul front al imobilizării acestui dușman a semnat în condicele operatorii ale clinicii un număr de 11 550 operații vasculare cu grade de dificultate diferite și diagnostice diferite. Prinși în incitantul dialog științific al cazuisticii prezentate prin rapoarte, postere și diapozitive, specialiștii cardiologi și chirurgi veniți din multe centre universitare, unii reprezentanți de frunte ai școlii superioare de medicină au uitat voit (sau nevoit ?) că practicarea chirurgiei cardiovasculare mai cere un lucru, dincolo de un cumul impresionant de cunoștințe de specialitate : împăcarea omului cu ideea supriműrii timpului atîta vreme cît durează actul operator, un izotropism temporal în care trecutul, prezentul și viitorul se articulează pentru splendidul triumf al sănătății vieții.

Fidelitatea memoriei

Liantul celor trei timpi sudați în acele zile de simpozion într-un singur și emoționant prezent a rămas un nume, rostit adesea de către cei prezenți în amfiteatru : profesorul Ioan Pop D. Popa. De numele său se leagă trecutul chirurgiei cardiovasculare românești, mlădiță firavă a începutului deceniului șase, cînd, tînărul asistent al celebrului chirurg clujean Aurel Nana, experimenta alături de maestrul său, într-un mic laborator al Facultății de medicină clujene, primul cordpulmon artificial, denumit tehnic simplu, CP-4, aparat indispensabil pentru atacarea unei operații pe cord deschis. Nimeni nu bănuia atunci nici chiar autorul lui, că se tatonau timid căile chirurgiei cardiovasculare românești moderne care ascundea în urma sa pe alți temerari, căci totdeauna trebuie să căutăm în spatele unui profesionist desăvîrșit pe dascălii care l-au format. Ei s-au numit magistrii școlii de medicină clujene, nume turnate în bronzul cinstirii și al respectului de către tinerii medici : I. Hațieganu, I. Goia, Al. Pop, V. Papilllan, Gr. Benetato, A. Moga, P. Rubin etc. Credeau cu toții în vigoarea și sănătatea poporului român, în restabilirea cu devotament și sacrificiu în planul personal al medicului. Cheia de boltă a profesiei a fost adînc implementată în inima și mintea viitorului deschizător de școală națională de chirurgie cardiovasculară și în virtutea acestui crez, al continuității ștafetei profesionale între generații, profesorul Pop D. Popa își crește azi studenții și pe tinerii medici colaboratori. Această dorință de transmitere a experienței profesiei l-a înarmat cu răbdare, curaj și forță în ciuda tuturor obstacolelor mari și mici care în cele din urmă călesc și revigorează viața unui alergător de cursă lungă. Cînd, în calitate de președinte al noii Societăți de Chirurgie Cardiovasculară, profesorul Pop D. Popa a anunțat în amfiteatrul de la Fundeni statutul și programul de lucru în viitorii ani, nimeni nu a legat înființarea filialelor din țară de idealul ștafetei dintre generații, care de fapt a fost suportul a ceea ce s-a construit pînă acum în acest domeniu. Azi medicina românească se mîndrește cu titlul de competitivitate și cu performanțele școlii de chirurgie cardiovasculară care, asemenea unei cloști cu pui de aur a făcut, și va face în următorii ani alți prozeliți. Deocamdată sînt aliniate la „startul" pentru sustragerea inimilor din durere și moarte clinicile de la Spitalul Fundeni, cea a Spitalului Militar Central, apoi urmează centrele universitare Tg. Mureș (a cărui clinică a fost cel dintîi „copil" al profesorului Pop D. Popa), Timișoara, Cluj-Napoca.

Cu două date de naștere

„Eram disperat în fiecare dimineață de drumul ce trebuia făcut pentru a ajunge la școală, mă sufocam și maladia congenitală depistată de către medic la vîrsta de 14 ani —o stenoză aortică — începea să cearâ vieții un tribut prea mare. Cei de la Craiova m-au îndrumat spre Clinica de la Fundeni și disperarea mi-a dat forță să insist să fiu operat. Profesorul Pop D. Popa și medicul Dan Gherghiceanu mi-au efectuat protezarea aortică pe ziua de 2 iunie și aștept să fiu externat. M-am înspăimîntat cînd profesorul mi-a declarat post operatoriu : „Nici eu nu credeam înainte de a te deschide că ești atît de grav bolnav. Peste 6 luni ar fi fost prea tîrziu". Și totuși, acum mă simt excelent și ard de nerăbdare să-mi încep drumul spre școală unde mă așteaptă elevii mei pentru a le preda matematică. Mi-au lipsit mult și dacă nu erau specialiștii de la Fundeni, întîlnirea mea cu clasa n-ar mai fi avut loc niciodată. Și fiindcă a fost să se întîmple așa, ca într-o ecuație superb rezolvată, m-am hotărît să-mi schimb ziua de naștere și să o aniversez pe 2 iunie, cînd m-am renăscut". La cei 40 de ani ai săi, profesorul de matematică craiovean Ștefan Liuliu a simțit pe propria-i inimă că renașterea nu-i o utopie literară ci un drept al omului de azi de a cere științei viață anilor vieții.

Gherghița Smit, tot din Craiova, este tehnician constructor și pe șantier, unde nu-i tocmai comod de muncit, a contractat în toamna lui 1988 o viroză pulmonară. Boala evoluînd neașteptat, Gherghița Smit a fost îndreptată în pragul unei situații limită la Clinica de Cardiologie de la Fundeni, condusă de către prof. dr. Costin Carp și cum tratamentul medicamentos s-a dovedit un eșec, nu mai rămînea decît intervenția de urgență fiindcă infecția amenința feroce viața ce abia mai pîlpîia. Trio-ul format din medicii Dan Gherghiceanu, Vlad Iliescu și profesorul Pop D. Popa, ajutat de omniprezenta anesteziștă dr. Theodora Petrilă a reușit și de data aceasta să redea vieții, familiei, și societății o femeie tînără, de 42 de ani care își număra fericită zilele ce i-au rămas pînă la externare. Doar o așteptau acasă trei copii !

Doi ochi albaștri și încrezători în binele care i s-a dăruit și în cel care îl așteaptă : Florian Golgut Reiner, din Brașov, muncitor în vîrstă de 36 de ani. Pe 15 ianuarie a jertfit unui diagnostic neiertător piciorul drept și de atunci pînă în ziua de miercuri 21 iunie a muncit și trăit cu singurul picior rămas sănătos, pînă în acea dimineață de groază cînd, brusc, durerile au devenit îngrozitoare. Nu-mi mai puteam mișca piciorul, se răcise și nu mă mai asculta. Salvarea de urgență din Brașov m-a adus la Fundeni și în după-amiaza aceleiași zile, echipa operatorie de gardă m-a operat. Acum îmi simt piciorul, este al meu, cald, și sensibil, și regret amarnic că prima dată medicii de la Brașov au ales amputarea. Calde mulțumiri medicilor Mircea Bârsan și Vlad Iliescu pentru ce au făcut și pentru ceea ce vor face în continuare. Cred că acestor oameni trebuie să le mulțumești în numele tuturor oamenilor salvați ieri, azi, mîine".

Vulturi pentru o zi

Acest „ieri, azi, mîine" rostit de către un salvat din mîile care au fost, sînt sau vor fi salvate la Clinica de Chirurgie Cardiovasculară de la Fundeni nu știa că timpul operației sale și cel dedicat simpozionului s-au îmbrățișat în aceeași clădire la înălțimi diferite. Pe pămînt, dispozitive, postere, comunicări, dialog științific pentru sănătatea oamenilor și cu cîțiva metri mai sus de pămînt, beneficiarii acestui dialog își numărau zilele, orele pentru a-și îmbrățișa familiile, prietenii, colegii.

De fapt, timpul este generos cu acești specialiști și i-a cruțat de teroarea sa care a luat locul unei simple metafore a gîndirii. Timpul nu mai trebuie să fie suprimat, nici „clipa oprită" fiindcă zilnic, în blocul operatoriu se consumă cumpăna fragilă a salvării vieții. „Tinerii, indiferent dacă sînt studenții cercului științific pe care îl conduce personal, doctoranzi sau stagiari, sînt bucuria și marea satisfacție a profesorului Pop D. Popa. Le dăruiește întreaga lui experiență, îi ascultă și îi îndrumă cu o extraordinară răbdare și dragoste" îmi sounе medicul Dan Gherghiceanu și n-am mai avut curiozitatea să-l întreb pe profesor de ce îi iubește și îi încurajează pe tineri. Odată mi-a povestit că victoria obținută după un act operatoriu dur și crîncen te face să te simți vultur și că este un sentiment extraordinar să te încerce o asemenea stare...

AURA MATEI SĂVULESCU ■

Limbajul medical și terapia lui

Despre interdisciplinaritate se vorbește și se scrie din ce în ce mai mult ca despre un principiu al noului, un mijloc de instruire și educare multilaterală, ce oferă orizonturi nebănuite tuturor domeniilor și specialiștilor. Presupunînd o vastă cultură, o multilaralitate de cunoștințe din tot atîtea domenii, fie înrudite, fie nu, predarea interdisciplinară a diferitelor obiecte de curs este un fapt cotidian. De altfel, este de neconceput a preda limba și literatura română rupte de istoria patriei, și invers, de geografia sa fizică și economică, de literatura universală, etc. În acest spirit s-a desfășurat, la Iași, în zilele de 30 iunie — 1 iulie 1989 o manifestare de înaltă ținută științifică și culturală, unde interdisciplinaritatea a fost la ea acasă. Este vorba despre a XXV-a „Reuniune științifică de istorie a medicinei și farmaciei" ce a avut două secțiuni : „Evoluția limbajului medical și farmaceutic" și „Varia". Au participat medici, filologi, istorici și farmaciști, arheologi, ingineri și arhitecți, veterinari, cibernecicieni și apicultori care, într-un front comun, au abordat din puncte de vedere diferite o problemă ce se considera a fi un drept al filologilor : limbajul. Dar limba, fiind un bun al întregului popor, poate și trebuie să fie slujită de toată lumea cu deosebită responsabilitate, competență și mare dragoste — așa cum a dovedit din plin manifestarea mai sus amintită.

Abordînd o problemă de stringentă actualitate, limbajul medical, organizatorii au reluat mai vechi preocupări în acest domeniu, cum ar fi, de pildă, intervenția din 1962 a lui C. I. Parhon într-o ședință a Academiei R.S.R., unde s-a și aprobat o hotărîre care cerea specialiștilor să studieze problema limbajului medical.

Discutarea evoluției limbajului medical în contextul continuei dezvoltări a limbajului a întrunit un apreciabil număr de participanți cu 196 comunicări, din care 15 prezentate în plen. Au reținut atenția lucrările : „Neologismul medical — probleme lingvistice, lexicografice, istoriografice și pedagogice" a lui V. Săhleanu din București ; „Limbajul medical — impropriități, anacronisme, clișee lingvistice" de C. Bogdan din București ; „Limbajul medical între tradiție și inovație" de Maria Purdela-Sitaru din Timișoara, sau „Cîteva probleme în evoluția limbajului medical și farmaceutic" de C. Mircioiu din Cluj-Napoca. Un grup de specialiști ieșeni : M. Sălaru, Dorina Danciu, Simona Maria Stolnicu, C. Romanescu au prezentat lucrarea : „De la sinonimie la inflația lexicală în psihiatrie", pe aceeași linie înscriindu-se și „Configurația actuală a lexicului medical românesc" de Carmen Dinescu din Iași sau „Aspecte ale sinonimiei în domeniul terminologiei medicale" al cuplului Crina Lupu-Bratoloveanu și Maria Lazăr, tot din Iași.

Din preocupările celor prezenți nu au lipsit nici problemele de limbă, exemplificînd cu : „Semn, semnificație și sens în limbajul psihiatric" de S. Deacicov și B. Lucaciu din București, „Observații privind aspecte de ortografie și ortoepie în practică și în publicațiile medicale" a trei ieșeni : M. Cojocaru, C. Postelnicu, M. Sălaru, sau „Scrisul medical — evoluție, exigență, perspective", avînd ca autori pe Octavian Simu, I. Donoliu și M. Popescu din București.

„Interferențe umaniste lingvistică-medicină, primum non nocere" de R. Ursache din Iași și „Unele probleme ale utilizării limbii române în limbajul medical" al lui S. Nicolau și G. Goldiș din București sau „Limbaj medical — limbaj literar — interferență" de C. Bogdan din București, sînt preocupări care confirmă profesionalismul realizatorilor săi.

O serie de comunicări s-au referit la prezența unor termeni medicali în opercle unor mari scriitori români sau preocupări literare ale unor medicinești : „Terminologia medicală în opera lui Lucian Blaga" de R. Căpițișianu din Sebeș, „Termeni și expresii medicale în opera literară a Hortensiei Papadat-Bengescu" de C. Postelnicu și Simona Maria Stolnicu din Iași, „Evocarea farmacistului Huzun Virgil ca poet" de Valeria și V. Paragină din Focșani, „Eminescu și medicina" de I. Gaspar din Botoșani etc.

Scopul reuniunii de față nu ar fi fost integral atins dacă ar fi lipsit aspectele evolutive ale limbajului. Un număr de 50 de lucrări au prezentat fie probleme de istorie a limbajului în evoluție, fie monografii (literare) ale unor figuri de medici, naturaliști, farmaciști etc. S-au remarcat : „Evoluția terminologiei și limbajul farmaceutic" de I. Georgescu-Viște din București, „Aspecte ale evolutiei limbajului medical în dezvoltarea neuro-chirurgiei" de H. Aldea sau „Terminologie în fitoterapie" de M. Grigorescu și Ursula Stănescu din Iași. „Limbaj farmaceutic militar-evolutie, specific" de H. Andrieș din București și multe altele.

Problematica reuniunii a abordat și „Considerații privind însușirea lexicului medical la studenții medicinești" a colectivului Simona Maria Stolnicu, R. Andrei, C. Postelnicu și N. Stelaru din Iași, ca și „Aportul vocabularului științific medical în predarea noțiunilor de cultură și civilizație studentilor de la I.M.F. Iași" de C. D. Cernei din Iași.

Președinții celor două secțiuni : profesor universitar doctor Benone Dutescu și conferențiar universitar doctor docent Marțian Cotrău, conferențiar universitar doctor C. Romanescu și academician Șt. Milcu au prezentat concluzii care s-ar putea rezuma astfel: „Limbajul trebuie cultivat în ce are mai corect, mai frumos și mai eficient, iar acțiunile pentru a-i păstra ce are mai viabil și a-l dezvolta corespunzător actualelor cerințe este o datorie patriotică".

Rîndurile de mai sus au dorit să supună atenției lingvistilor, filologilor, oamenilor de cultură, dar nu numai lor, o problematică ce va trebui abordată și din inițiativa acestora pentru ca, în colaborare cu cei ce-l folosesc cotidian, să se găsească o tot mai bună rezolvare a multiplelor aspecte pe care le ridică limbajul, atît cel general cît și cel specializat, în contextul profundelor transformări pe care le incumbă integrarea învățămîntului cu știința și practica.

GEORGE MĂRĂCINEANU ■

CINE ARE IDEI ARE ȘI INDUSTRIE MICĂ

Cum am promis (într-un articol precedent) am revenit la Voluntari, comuna din poarta Capitalei, pe drumul ce duce spre Constanța. Am revenit pentru experiența și cifrele mari acumulate în sectorul industriei mici. Spuneam că, în această localitate rurală cu 10 000 locuitori și nici o palmă de pămînt arabil — agricultura fiind reprezentată de cîteva complexe zootehnice și stațiuni de cercetări, în special cu profil avicol —, puterea sa economică este asigurată de mica industrie. Poate să stîrnească interesul oricărei primării o asemenea experiență, la care ne oprim în cele ce urmează. Să-l stîrnească și s-o urmeze, firește, în funcție de posibilitățile și resursele proprii.

Președintele cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor, Vasile Găman ne poartă din atelier în atelier, unde întîlnim, la fiecare pas, o idee, în fiecare loc meseriași exemplari, nu numai prin iscusință și calificare, dar, mai important decît orice, deși nu au condițiile și utilajele ultramoderne dintr-o mare uzină bucureșteană (spre care ar putea să migreze), sînt atașați acestor microîntreprinderi pe care le-au și fondat — acum 20 de ani sau numai în iarna trecută — din care scot veritabile bijuterii tehnice, utile fie marii industrii, fie populației. La început, ne-a contrariat, de pildă, faptul de a avea 4 ateliere de cauciucărie. „Ce produc ? Ce destinație ar putea să aibă obiectele realizate ?".

La fața locului, constatăm că ne-am pripit cu întrebarea. Cooperativa are contracte cu „Tractorul" Brașov, cu „Semănătoarea" București, cu SMA-uri și întreprinderi comerciale pentru care execută piese dintre cele mai diverse, în serii mici, dar cu precizie și tehnicitate ridicată. Pentru „Semănătoarea", de exemplu, ne explică un mare campion al automobilismului, Cornel Motoc, pe care l-am întîlnit aici (o mare surpriză !), în haine de lucru, se prelucrează bucșe de diverse tipodimensiuni, manșoane de aer pentru combine, simeringuri „pentru care sîntem producători vechi și care nu se mai execută în altă parte. Ca și furtune de absorbție pentru aspiratoare mari de praf (pentru hale de producție), repere solicitate și la export". Nomenclatorul este în continuă diversificare, după solicitările clienților, se mai execută apărătoare de noroi pentru autoturisme, garnituri de cele mai diferite structuri, dimensiuni și folosințe, pompe pentru mașinile de spălat rufe, vulcanizări de toate tipurile... De reținut este, mai ales faptul că, materia primă, în cea mai mare parte, o constituie resturile tehnologice de la combinatul de cauciuc din Jilava, de la „Danubiana", de la „Încălțămintea manuală", ca și toate materialele de cauciuc uzate, dar posibil a fi refolosibile, de la autoturisme. Forța de muncă din cele 4 ateliere nu depășește 35 de persoane, majoritatea calificate la locul de muncă de meșteri talentați, îndrăgostiți de meserie, cum este, de pildă, și șeful secției de turnătorie în aluminiu, Alexandru Ioniță, de 20 de ani în același atelier, a cărei clădire a zidit-o cu mîinile sale. „Omul cu milioane de idei și cu o sută de meserii", i se spune în cooperativa de la Voluntari. Arată-i orice piesă și ți-o face. Este electrician-bobinator, lăcătuș, mecanic, de toate. În micul său atelier, dotat cu utilaje făcute după idelle și cu mîinile sale, se realizează, în cooperare, cu marea cooperativă meșteșugărească „Electrobobinaj" din Capitală, subansamble pentru mașinile de spălat rufe, iar în colaborare cu Întreprinderea „Electronica" — piese pentru difuzoare, ca și multe alte piese pentru alți beneficiari.

„Pentru industria mică astfel de oameni ne trebuie", spune președintele Vasile Găman, om, la rîndul său, cu idei și cu simțul „valorii meseriașului". „Dacă nu ai simțul acesta, să-l intuiești de la început pe cel care vrea să se încadreze la tine, n-ai făcut nimic. E greu să-l dai afară, e greu să-l ții. În industria mică, mai mult decît în orice altă activitate economică, îți trebuie mobilitate. Îți trebuie meseriași policalificați cu care să treci rapid de la un profil la altul. Nu ești rentabil, dai faliment".

Un exemplu, este în acest sens — ne invită s-o vedem — imprimeria, situată pe aceeași „platformă a industriei mici" de lîngă piața de legume. (Iată o altă idee valoroasă în Voluntari, aceea de a concentra secțiile de producție în sistem de platformă, ușurînd astfel aprovizionarea lor cu materii prime, drămuind mai bine sursele energetice, economisind personalul de întreținere a utilajelor, putînd fi utilizați același meseriași pentru mai multe ateliere, realizînd economii de carburanți pentru transportul mărfurilor și al materialelor, facilitînd, totodată, controlul din partea cadrelor tehnice, financiare, organizatorice ale cooperativei, activitatea politico-educativă în rîndul oamenilor muncii).

Drept ar fi fost, prin vechimea și realizările lui, să începem cu acest atelier, unde, un mănunchi de 7—8 lucrătoare și cîțiva meseriași de întreținere a utilajelor, în 18 ani, au creat și consolidat o firmă în producerea de batiste, fețe de masă și alte obiecte destinate decorației de interior, imprimate cu bun gust, chiar cu rafinament. Le putem găsi pe piața întregii țări. Numai batiste, spre exemplu, livrează magazinelor proprii ale Uniunii de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor din Sectorul agricol Ilfov, în număr de 40.000—50.000 bucăți. „Este o activitate foarte rentabilă", ne asigură șeful secției, Gheorghe Neagu.

În noul centru al comunei, la parterul unor blocuri și vile cochete (le-ați văzut, cu siguranță, cînd ați trecut spre Litoral) s-a conturat și o altă platformă de mică industrie și prestări servicii — atelierele de tricotaje, cojocărie, croitorie, tapițerie... Atelierul de croitorie este solicitat chiar de marile magazine bucureștene, de „Bucur" și „Unirea" pentru confecții în serie mică (aici, mai trebuie cîștigată creația, unele modele sînt depășite de linia actuală a modei), ca și cel de tricotaje, condus de talentata maistră Elena Florea, și el solicitat de către Întreprinderea comercială „Materna" pentru „serie mică" și „serie lux" destinată copiilor între 2 și 14 ani. Ea reușește să concureze orice firmă de modă și este de felicitat o dată mai mult, pentru faptul că, încurajînd sistemul „muncii la domiciliu", realizează lunar produse de modă — tricotaje pentru copii, bărbați, femei — în valoare de aproape 200.000 lei.

Nu putem cuprinde chiar toate atelierele și profilele micii industrii din Voluntari. Eficiente sînt și cele 3 ateliere de tîmplărie, unde se execută mic mobilier, dificilul mic mobilier, pentru export (în ultima vreme au lucrat pentru firme din Italia și R.F.G.), lăzi pentru transportul produselor Întreprinderii „Electronica", la cererea acesteia, binale pentru populație, pentru casele noi ce se înalță de la un an la altul în comună, garduri și piese de mobilier în stil rustic. „Cele care n-au dat beneficii, precizează contabila șefă, Valeria Trandafir, le-am încadrat în sistemul mandatarilor, cointeresînd și stimulînd astfel pe meseriașii ce le dețineau, să-și caute clienți, să realizeze lucrări impecabile. Așa avem torcătoria și daracul de lînă, vopsitoria, cizmăria, dactilografia, atelierul foto și alte cîteva profile."

Ce arată „experiența Voluntari"?

Cine are idei, are industrie mică.

Cine se preocupă atent, cu antenele întinse asupra tuturor aspectelor și problemelor ce le ridică — de la aprovizionare la desfacere, de la calificarea oamenilor la condițiile lor de muncă și asigurarea unor cîștiguri bune, are o mică industrie de rentabilitate mare.

Sînt valori ale concepției partidului și statului nostru privind dezvoltarea acestei noi ramuri economice a țării, menite să contribuie la prosperitatea tuturor localităților patriei, menite să mențină acasă o mare parte a forței de muncă a satelor, oferindu-i șansele unor calificări superioare, de tip industrial-agrar. Menite să apropie condițiile de civilizație rurală de cele urbane. Dezvoltarea micii industrii este înscrisă în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, atît în Teze cît și în Proiectul Programului-Directivă, ca unul dintre obiectivele de seamă ale cincinalului 9 și ale prognozei pînă în anul 2010.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Meseria ca viață

Înalt, cu ținută elegantă, extrem de modern, cu un aer ușor trist, preocupat, tînărul din fața mea îmi argumentează cît e de important să te armonizezi cu propriul tău loc de muncă. Îl ascult, îi dau dreptate, mă bucur, și sînt gata să-i propun să ne scrie un eseu pe această temă. Chiar îi propun. Zîmbește. „Nu, eu am venit să cer sprijinul redacției pentru găsirea unui loc de muncă". „Bine, dar pentru asta există o direcție specializată în cadrul consiliului popular, v-ați adresat acolo ?"

Da, se adresase, numai că i se oferiseră posturi „neinteresante" pentru el, precizează, pe unele din ele totuși le-a acceptat, a rămas cîteva luni, pe altele le-a refuzat „de la bun început".

În aproape zece ani, de cînd a absolvit liceul, a lucrat în peste zece întreprinderi și în tot atîtea meserii. A fost poștaș, curier, strungar, lăcătuș, a fost încadrat, o vreme, și la un centru de calcul (după ce absolvise un curs de pregătire ca programator), a făcut figurație în filme... De fiecare dată, însă, a renunțat. Din cîteva locuri a plecat prin demisie, în altele — i s-a desfăcut contractul de muncă pentru absențe nemotivate. Nu-și găsise rostul nicăieri. Nu, nu juca teatru, spunea așa cu amărăciune. Se arăta chiar disperat. Se săturase de căutări și improvizații. Voia ceva **definitiv**, fără a ști exact ce anume. Căutase zece ani acel ceva care să i se potrivească și acum, își dădea seama, aflarea lui devenise o necesitate vitală. Îl priveam descumpănită. Mă gîndeam cine i-or fi fost dascălii și părinții, colegi și maiștri în acele părăsite locuri de muncă ?

Din cutele memoriei mi-a apărut în minte Nea Marin. Marin Ioniță, Erou al Muncii Socialiste, eroul multor reportaje în presa noastră. În salopetă, cu obrazul proaspăt ras, cu părul pe spate, vorbind pe un ton egal, vibrînd de emoție, o stare ce transformă din prima clipă orice convor-

De-a baba oarba cu averea noastră?

Mai rar indivizi necinstiți care să nu fie tatuați cu tupeu și obrăznicie, chiar dacă în magma prieperii lor rudimentar alcătuită, acestea sînt catalogate curaj și îndrăzneală. Un ins (în care al săi și-or fi pus ceva speranțe din moment ce l-au înscris în actul de naștere, ca nume, un diminutiv) „dotat" cu asemenea alinoase însușiri și înarmat cu „acte în regulă", valabile doar pentru „controlori" lipsiți de elementarul semnal de avertizare, pe care, cel puțin, prudența și precauția ar fi trebuit să li-l pună în funcțiune în fața unor pericole potențiale, a ridicat mărfuri în valoare de mai multe milioane lei de la două întreprinderi. Teodorescu Dănuț a aflat din mediile sale de joasă speță, care-i „alintau" cu apelativul „Foame", că se pot valorifica la „bișniță de export", căpăcele și ventile auto, precum și diverse tipuri de burghie. Pus pe fapte rele, Dănuț, primitor-distribuitor la Întreprinderea Antrepriză Construcții-Montaj și Reparații Uzine Electrice (IACMRUE) București și-a însușit formulare tipizate. Apoi, cînd a venit momentul le-a folosit. Așa că, informat că ventilele și căpăcelele le poate procura de la Întreprinderea de Aparate de Măsură și Control (IAMC) Otopeni s-a deplasat „la locul faptei". A luat legătură cu Ioniță Paula, lucrător comercial cu atribuții de întocmire și derulare a contractelor pentru ventile, valve și căpăcele solicitîndu-i cîte un milion de căpăcele și, respectiv, ventile. Lucrătoarea l-a putut asigura doar 450 000 căpăcele și 30 000 ventile în valoare de peste 700 000 lei. Bune și astea și-o fi zis Dănuț „Foame". Și, a întocmit actele — delegația și comanda — în care „a înscris date nereale, atribuindu-și o identitate și o calitate pe care nu le avea", după cum se consemnează, printre altele, în hotărîrea judecătorească. Concret, în delegație menționa că produsele din comanda nr. 384 urmează a fi ridicate de Constantinescu Ovidiu, inginer principal, cu buletin seria... nr... și indica un cont bancar deschis la BNRSR — Filiala Deva. După ce le-a „autentificat" prin contrafacerea semnăturilor directorului și contabilului șef ai întreprinderii emitente, le-a prezentat ca „acte în regulă" numitei Ioniță Paula. Aceasta a obținut aprobarea inginerului șef Staicu Mihai pentru livrarea căpăcelelor și ventilelor „în limita stocurilor existente". A urmat ultima „formalitate" pe care Ioniță Paula a trasat-o nu numai formal, dar a adăugat și puțin fals. Adică? A completat dispozițiile de livrare — aviz de expediție cu datele înscrise în delegație și comandă, iar la rubrica „dispus livrarea" I. P. a contrafăcut semnătura celei care avea dreptul să semneze documentele. Abia mai tîrziu s-a trezit lucrătoarea comercială în fața a 2 infracțiuni. De fals nu s-a arătat prea mirată că-l comisese cu bună știință. Mirarea mare a fost că simpla omisiune de a-i cere „domnului inginer" măcar buletinul de identitate s-a constituit în latura obiectivă a infracțiunii de neglijență în serviciu. Venind după marfă cu un automobil împrumutat, neîncăpător Dănuț Teodorescu a încărcat cele 30 000 ventile și doar 200 000 căpăcele, pentru restul de 250 000 urmînd să revină. Între timp însă a avut necazuri cu depozitarea. L-a găsit pe Manole Petre căruia i-a propus să-i primească temporar 185 000 căpăcele în

Pasta de dinți

Sîntem sesizați, de cîtăva vreme, că în unele magazine de specialitate și raioane de profil, este căutat fără succes un produs banal. E vorba de pasta de dinți pe care conform unor elementare norme de igienă — cu care am fost deprinși încă din copilărie — trebuie să o folosim zilnic.

Am pornit, așadar, pe urmele sesizărilor. Într-adevăr, în mai multe magazine, din diferite cartiere ale Bucureștiului, pasta de dinți lipsea.

Cum în loc de răspuns la întrebarea „De ce nu aveți pastă de dinți ?" am primit din partea gestionarilor ridicări din umeri sau vagi trimiteri către „zgîrcenii" depozitelor, ne-am adresat factorilor competenți.

De la Ministerul Comerțului Interior sîntem informați că „starea actuală are drept punct de plecare faptul că anul 1989 a debutat cu mari restanțe din partea producătorului Întreprinderea „Nivea" — Brașov, care, practic, nu a livrat nimic pînă la jumătatea lunii februarie."

Centrala de Medicamente și Cosmetice ne răspunde : „Pe parcursul lunilor ianuarie și februarie, întreprinderea nu a avut nici o restanță. E adevărat, contractele au fost mai mici în primele două luni ; chiar în aceste condiții, din cauza unor neritmicități în aprovizionarea cu materii prime a întreprinderii ele au fost onorate în ultimile zile ale lunilor respective. Dar au fost onorate în întregime".

Ce să mai crezi ? De partea cui e adevărul ?

Cine este vinovatul real și cine încearcă să dea vina pe celălalt ?

Centrala de Medicamente și Cosmetice ne arată spre convingere o notă a M.C.I. în care este specificat faptul că, deși contractele încheiate — cu 17 la sută mai mari ca anul trecut — au fost onorate și chiar depășite, cererea fiind deosebit de mare în această perioadă, se solicită devansarea livrărilor de pastă de dinți în trimestrul III. Urmare a acestei solicitări, C.M.C. la măsuri de mărire a capacității de producție care, în scurt timp, se vor materializa în onorarea cererii suplimentare.

La baza unui comerț civilizat, care să ofere oamenilor muncii tot ce le este necesar, și în cantitățile necesare, stă corelarea corectă a cererii și ofertei. Nu avem pretenția că spunem o noutate. Ni se pare, însă, obligatoriu să amintim acest adevăr elementar celor pentru care el ar fi trebuit să fie prima regulă în întreaga activitate. Că lucrurile se pot îndrepta cu mai multă preocupare și puțin efort stă mărturie chiar felul în care a fost onorată această cerere (tîrzie) de suplimentare a cantității de pastă de dinți ce urmează să fie livrată magazinelor.

R. MANOLESCU ■

bire într-un dialog prietenesc. „Școala, își reamintește, a terminat-o pe 1 aprilie 1944. A intrat ucenic la făbricuța lui Dumitru Voinea. Peste două zile, au început bombardamentele. „Un vecin, Ion Gheorghe, m-a luat cu el. Să știi, strungăria este cea mai frumoasă meserie, mi-a spus. Iar eu mai cred asta și acum, după patruzeci și cinci de ani".

Făbricuța de atunci se numește azi „Aversa" și este cea mai mare producătoare de pompe din țară, iar ucenicul de acum patruzeci și cinci de ani lucrează pe un strung cu comandă-program. În carnetul de muncă al lui Marin Ioniță nu există o altă adresă decît aceasta. „Am mai aflat de la acel prim învățător al meu în ale vieții — își continuă gîndul — că onoarea înseamnă să înveți bine o meserie, atît de bine, încît să fii cel mai bun. Tata mi-a lăsat moștenire ideea că important e să ai un loc de muncă sigur. Și îl cîștigi dacă ești bun. Tata știa el ce zice, doar a crescut cinci copii dintr-o leafă de muncitor, așa că vorbele lui au fost pentru mine lege. Mi-a trebuit timp să stăpînesc meseria, timp să învăț să o iubesc. Mulți nu înțeleg așta. Abia fac cunoștință cu o meserie și spun că nu le place. Păi, ce să le placă, dacă au renunțat la ea înainte de a o simți și înțelege ?"

A doua zi, după vizita la redacție a tînărului, l-am căutat pe Nea Marin. I-am povestit întîmplarea. M-a rugat, dacă revine, să-l trimit la „Aversa" și să-l caute, pe el, sau pe unul dintre băieții lui, amîndoi ingineri în aceeași întreprindere, iar între rîndurile pe care le voi scrie să așez și aceste întrebări : „Cîți dintre cei alături de care a muncit, o lună sau un an, l-au privit cu atenție ? Cîți dintre acei muncitori foarte buni sau cadre de conducere care l-au cunoscut, prin locurile pe unde a umblat, au încercat să-l rețină, cînd își cerea transferul sau înainta o demisie ? Să-i vorbească, să-l asculte, să discute cu el ? Poți spune că ai învățat meserie pe cineva numai pentru că l-ai arătat cum să țină corect în mînă un șubler ? E nevoie de timp pentru a te înfrunta cu o meserie și a ajunge să o simți, mai mult, să te reprezinte. Să faci din ea viața ta. Asta e, meseria e viața".

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Cronica șoselei

„Am ajuns după o muncă de 30 de ani să fiu retrogradat. M-au dat în subordinea ta ca încărcător-descărcător. Mă voi „cocoșa" manipulînd sacii. Sînt însă disciplinat, tac și execut. Pentru prima adunare le pregătesc stimabililor un „rechizitoriu" să mă țină minte. Le voi scoate din cap că pot dispune de tot ce este aici în jurul nostru ca și cum ar fi proprietatea lor particulară... Inclusiv de noi, oamenii... Pe tine. Pe tine te-au promovat. Deh, te-au făcut vizitiu. Singura ta grijă e să adapi și să dai de mîncare cailor. Ah... dar era să uit ce-i mai important, răspunderea ta în calitate de conducător de vehicul. Tu cu munca „intelectuală" și eu cu cea fizică.

Interlocutorul lui Alexandru, un om cu chip blajin caută să calmeze spiritele. Și-a dat seama din primul moment că potrivit obiceiului, „coechipierul" său, a preferat să-și înceapă ziua cu o cană de „zeamă de prune" în locul uneia de lapte proaspăt. „Fii fără nici o grijă Alexandre, nu te voi lăsa singur la încărcat și descărcat. Și... încă ceva : nu uita că tu răspunzi de alimentarea mașinilor de semănat, cu boabe. Cu alte cuvinte conduci o operațiune mai mult decît importantă". Omul are impresia că e luat în ris. „Ai noroc că te cunosc de mult altfel ți-aș spune ceva să mă pomenești". Urcîndu-se sprinten pe capră, cel ce se considerâ nedreptățit, aruncă o căutătură răutăcioasă spre omul ce ține hățurile cailor. „Șeful trebuie să aibă grijă de viața și nevoile celor pe care-i conduce. Așa-i, Lorine?" „Nu te contrazic, dar nu înțeleg despre ce-i vorba ?" „Mai concret : ziua e lungă... Cu ce ne spălăm gîtul de praf și de fumul tractoarelor ? Oprește !! „Omul intră în magazin și se întoarce cu două sticle de vin. Destupă una din ele și-i face vizitiului onoarea oferindu-i prima duscă. „E prea devreme, Alexandre ! Mai tîrziu da, nu te refuz". Pînă la parcela unde se semăna, Alexandru a „ras" singur întreaga sticlă și a început-o și pe a doua, debitul lui verbal sporind pe măsura cantității de alcool sorbite. Trece prin furcile caudine măsurile și acțiunile șefilor. Are o rezervă nu mică de epitete pe care le expediază asemenea gloanțelor dintr-o armă automată... A fost învățător... Însă atracția prea mare pentru licori l-a „determinat" să renunțe la catedră.

Curînd se aude semnalul, aidoma unui gong ce anunță începerea spectacolului. Prin el șeful echipei cere un nou transport de semințe. Echipajul se pune în mișcare spre magazia aflată la vreo 3 kilometri. Încărcătorul-descărcător dă semne de nervozitate tot mai pronunțate. Opreste lîngă un grup, de fapt o familie : tatăl, mama și doi adolescenți. Abia se văd din porumbul înalt cît un stat de om. „Bună vecinilor ! Harnici, harnici ca întotdeauna. Mă bucur că vă văd. Faceți și voi o pauză că n-o fi foc". „Ai picat la timp Alexandre, altfel uitam să și îmbucăm ceva. Trage și tu o duscă din damigeană.

Catapultat din căruță

E din piersicile de anul trecut". „Retrogradatului" îi sticlesc ochii. Bea și vecinii cîte un gît, două. Alexandru nu slăbește din ochi vasul de sticlă. Vederea el parcă îl hipnotizase. „Vecinul" îi știe năravul, ghicește ușor ce gîndește încărcătorul. „Nu te sfii, ia-o cu tine" și omul arată spre vasul din împletitura de nuiele. Impacientat de halta care se lungește vizitiul strigă spre coechipier. „Alexandre, oamenii ne așteaptă cu semințele și tu stai la taifas". „Gustă mai bine din damigeană. De cînd te-ai născut n-ai băut așa ceva". Omul refuză și dă bice cailor. Se repetă operația de descărcare în timp ce șeful de brigadă le reproșează celor doi întîrzierea. Vizitiul explică ceva brigadierului așezîndu-se mereu în fața colegului său, spre a nu-i fi observată starea bahică în care se află. Alexandru apare în curînd cu un bidon din plastic gol. „Orașul e la doi pași, îți iau „expresul cu bidivii" și mă întorc îndată. Mi-e poftă de niște bere. Lorin tocmai se pregătește să-i spună ceva despre damigeana aproape plină cu palincă, despre amestecul băuturilor, despre starea în care se află „încărcătorul" dar acesta o și pornise biciuind caii, spre periferia orașului, ale cărui blocuri se profilează la orizont. Pe drum, Alexandru a avut o „activitate" intensă. La plecare a tot sorbit din damigeană iar la sosire și-a potolit arsurile provocate de multele grade ale palincii, cu berea blondă achiziționată la bufetul „Ciocîrlia". Cînd șeful de brigadă trecînd spre grupul de tractoriști adunați spre a-și primi „misiunea" pentru următoarea zi, a văzut mersul „derapat" al „retrogradatului", s-a oprit intrigat. Știa că-i beiv, dar nu-l văzuse niciodată într-o asemenea stare. „Eu zic că-i de ajuns pentru azi nea' Alexandre. Mergi acasă, ne descurcăm noi. Omului abia atunci i se deșteptase „pofta" de lucru, deși făcea eforturi vizibile să se țină drept. Brigadierul nu voia să rîsie. Împreună cu vizitiul îl convinse că munca lui fusese la înălțime iar un somn bun era cea mai potrivită recompensă. Practic, Alexandru nu mai avea putere să se certe. O porni spre șosea pe două cărări dar în ciuda stării bahice pronunțate în care se afla îi păcăli pe cei doi „șefi". Se strecură în spatele căruței, trîntindu-se pe sacii goliți de semințe Adormi imediat. Se trezi în momentul cînd simți sub el rotile căruței hurducindu-se peste denivelările drumului de cîmp. Se tîrî pînă la „postul de pilotaj" al vizitiului lîngă care se așeză. „Mă ce m-ai speriat. De unde apărusi ?" Sînt cazuri cînd mahmureala se transformă iute în iritare. I se părea că merg prea încet ! Nervos, Alexandru luă hățurile și biciul din mîna vizitiului. Zmucirea puternică a fișilor de piele și ploaia de lovituri ce se abătu asupra cailor speriară sălbatic animalele. Ca o pedală de accelerație apăsată brutal pînă la podea, pronunțînd mașina aidoma unui reactor, așa se întîmplă și cu căruța lui Lorin înălțarul de la „comenzile" ei. Vizitiul titular cît p-aci să fie zburat de pe bancă, avu timp să se agațe de brațele ei metalice Nu același lucru reuși Alexandru. Catapultat ca un aviator care părăsește reactorul (fără parașută, însă), făcu un salt spectaculos prin aer, aterizînd în cap pe pămîntul dur al drumului. Cînd a sosit mașina „salvării", Alexandru își dăduse sufletul.

VICTOR BEDA ■

magazia pe care o gestiona la întreprinderea „Electrocentrale" București. Acesta a acceptat contra a 2 126 căpăcele și a unei „recompense" prevăzută în Codul penal ca infracțiune de favorizare a infractorului. Toată gama lui T. D. după cîștig necinstit s-a dovedit a fi un fiasco, chiar dacă o cantitate de căpăcele și ventile a fost „exportată" prin doi, trei șoferi străini, de aceeași teapă de pe TIR. Nu s-a ales mai cu nimic pentru că, așa se întîmplă; orice escroc își are nașul. Dar în loc să se învețe minte, nici n-a încheiat bine „afacerea" că o alta se și profila. Cea cu burghiele. Altă marfă, alți gură cască, alt final. Folosind aceeași recuzită, T. D. a intocmit o delegație și o comandă prin care el, pe numele de Paraschiv Nicolae, era delegat al IACMRUE București — BCA Borzești la BATMM București — Filiala din str. Emil Bodnăraș să ridice o cantitate de diferite tipuri de burghie. A început tocmeala cu șeful depozitului Lepădatu Toma care, neavînd decît un singur tip, respectiv „STAS 575" i-a compensat lipsa sortimentelor cu sporirea cantității unicului reper. Șeful depozitului, insistent în ceea ce va afla că se încadrează la „abuz în serviciu", a găsit-o pe Enăchescu Elena care a procedat la înscrierea datelor de identitate din delegație și comandă, fără să ceară buletinul „delegatului", T.D. a primit facturile, stabilind cu I. T. să preia marfa de la depozitul Lujerului. I-au trebuit însă cîteva zile pentru a-și procura mijloc de transport.

Toi căutînd șofer, vreo doi mai bănuitori l-au refuzat. În schimb lui Didar Costel-Aurel i-a surîs afacerea. Numai că avînd permisul suspendat a apelat la Bălăceanu Constantin (ambii șoferi la ITAC București — Autobaza 6 Transcom). La intrarea în depozitul Lujerului o altă speță de neglijență în serviciu. Controlorul de poartă Gae Antonia a înscris în registru pe șofer cu numele de Vasile C. și pe însoțitor Mărgărit G., după dictarea delegatului „Paraschiv Nicolae". Dacă mai aveau ceva dubii cu privire la ilegalitatea transportului numele de împrumut dictate portăriței, i-au convins pe cei doi că se găseau în postură de complicitate. Și ca să fie siguri, în timp ce T. D. prelua de la Merofu George 35 283 burghie „STAS 575 — în valoare de 5 657 966 lei complicii au căutat în geanta „delegatului" dezlegînd definitiv „enigma". Au preluat încărcătura și a început sarabanda depozitării. Întîrziau „clienții". Astfel, au aminat descărcarea contra creșterii prețului prin riscul asumat. Apoi, un camion abandonat pe o stradă laturalnică atrage atenția, nu ? Lui Didar Costel i s-a făcut frică. Mai avea o condamnare. Nu mai putea să reziste. Măcar în al 12-lea ceas. Burghiele au fost recuperate ca și o parte dintre căpăcele și ventile. În timpul cercetărilor T. D. a denunțat și infracțiunea de la Otopeni. Cei de acolo încă îl așteptau să ridice și restul de marfă. „Foame" nu s-a ales cu prea mult cîștig. Cîteva mii acolo. A primit în schimb 13 ani închisoare. Și ceilalți au fost condamnați. Dar chiar dacă și-au luat „partea", Lepădatu Toma, Ioniță Paula, Enăchescu Elena, Gae Antonia și toți ceilalți care au favorizat, facilitat ori înlesnit comiterea infracțiunilor de însușiune de către T. D. s-au convins că în orice serviciu, chiar și la poartă, neglijența ale cărei urmări produc perturbări activității unei întreprinderi sau pagube economiei naționale capătă contur unei grave infracțiuni. Acestia nu au cum să nu recunoască faptul că s-au lăsat atrași în suita fărădelegilor, pentru că spiritul de vigilență descins din înaltul spirit al răspunderii față de avuția socialistă, ce trebuia să-i caracterizeze, fie că îi s-a tocit pînă la o vinovată nepăsare, fie că n-avea cum să pătrundă prin crusta lor de neveniți.

MARIAN TEODORESCU ■

Bezna adîncă în care s-a trezit cînd și-a revenit din starea de șoc l-a umplut de spaimă. Nu mai trăise niciodată o noapte atît de fierbinte în plină zi, este cumplit să simți soarele dogorîndu-te pe față și să auzi în jur vocile unor oameni pe care nu-i poți vedea. Încercă să se ridice pipăind în jur cu brațele, dar simți că nu mai are picioare. Se încrîncenă și gîndurile i se învălmășiră. Zbuciumate alergau către cei dragi, către cele trăite și cele ce vor veni. Cînd a aflat că va rămîne infirm, s-a resemnat neașteptat de repede. Mai exista o speranță să-și recapete vederea, dar timpul, povară cumplită a unei existențe atinse de nesansă îl strivea cu fiecare clipă.

Se însera cînd s-au despărțit de bunii lor amici. Privită la lumina lunii ce abia răsărise, șoseaua semăna cu o panglică albastră și umedă, aproape pustie. Toată ziua plouase cu găleata iar acum zăgazurile cerului se închideau puțin cîte puțin. Petrică era hotărît să ajungă cu orice preț la Iași în aceeași noapte. Nimic nu-l putuse opri, nici sfaturile soției, nici îndemnurile prietenilor de a rămîne la ei peste noapte, nici ploaia și nici somnul care îi tot dădea tîrcoale. Trecuseră de Tîrgu Frumos și se orientau tot mai greu prin perdeaua de apă și întuneric. Mașina zbura pe asfaltul ud, roțile începuseră un dans ciudat și, dintr-o dată,

Saltul

simți cum îl cuprinde teama. Începuse din nou să toarne cu găleata. Înaintea lor, o altă mașină se oprise pe dreapta, șoferul renunțase să-și continue drumul pe o asemenea vreme. Distingea din ce în ce mai greu drumul prin parbrizul ud, bătrînii moțăiau alături, unul din copii începu să scîncească în somn, trebuia să ajungă mai repede. Fără să vrea, accelerâ. Deodată i se păru că vede un obstacol înaintea mașinii. Smuci de volan și drumul se sfîrși. Un șanț adînc îi tăia calea. Frîna pusă brusc îl azvîrli cu capul în parbriz. Nu se gîndise să-și cupleze centura de siguranță. Copiii țipară înspăimîntați, treziți dintr-o dată de smucăturile care curînd deveniră un dans haotic, amețitor. Decorul dansa în jur, volanul nu-i mai dădea ascultare și veni copacul acela neștiut în jurul căruia mașina se încolăci de cîteva ori, rămînînd în cele din urmă cu fața spre șosea.

„Este un caz dificil, spuse medicul cu voce scăzută. Ambii ochi sînt aproape compromiși. Noroc că aschiile acelea de lemn erau ude, altfel l-ar fi ucis. O să încercăm o keratoproteză. Este totuși un noroc, dacă asta se poate numi noroc. Vom salva măcar un ochi, va vedea pe unde merge, va recunoaște oameni, va putea face mici treburi pe lîngă casă. Deocamdată atît." Cuvintele acelea dure, spuse pe un ton liniștit sunau pentru el ca o condamnare. Bine cel puțin că fusese singurul rănit. Copiii scăpaseră nevătămați. Ar fi scăpat și el dacă, înaintea plecării și-ar fi cuplat centura de siguranță.

PAUL ULIERU ■

Apă de băut

Ciulnița e nod de cale ferată. Aici opresc trenurile în și dinspre mare, se încrucișează trenurile spre Călărași, Slobozia și Feteși. Gara nu e niciodată pustie. La oprirea trenurilor, în cele cîteva minute de stationare, tați sau mai ales bunici, din cei care și-au pierdut de mult elasticitatea alergării, fug gîfîind cu o sticlă în mînă la una din cele două cișmele să ia provizii de apă pentru ei ori mai de grabă pentru nepoții care trebuie să bea cînd le este sete Să se întoarcă la tren cu sticla goală, fără apa mult dorită, este pentru ei o soluție de neconceput. Se vede asta în privirile lor. Ajungînd la prima cișmea, construită din beton și piatră, pe care scrie cu litere frumoase și de tipar APĂ DE BĂUT desfac robinetele. Apă nu curge. Jgheabul este uscat. În el mai sînt aruncate niște cotoare de mere, mucuri de țigare. Două robinete ar trebui să curgă în sus pentru cei care beau apa acolo și două robinete în jos pentru cei care iau apă în sticle. Cine a făcut cișmeaua s-a gîndit la toate aspectele. După ce mai pierd cîteva secunde lovind cu degetele în țeavă sau invirtind înainte din rotițe, văd alți călători fugind în partea cealaltă a gării. Fug și ei acolo. Aceeași cișmea este și în partea aceea. Tot din piatră și beton, tot cu patru robinete, două în sus și două în jos. Nici la acea cișmea nu curge apa. Cotoare de mere sînt, dar nu aceleași.

Deci cele două cișmele nu funcționează. Pentru cei care stau mai mult în gara Ciulnița problema e oarecum rezolvată. Undeva într-o curte, la marginea gării curge apă la un robinet. Prin bunăvoința unor ceferiști care lucrează acolo poți să-ți astimperi setea. Asta dacă depistezi în timp util sursa. Dacă ieși din gară și traversezi șoseaua, găsești un magazin de răcoritoare, unde poți bea la preț de briffcor un lichid gălbui și cald cu gust de cico.

Din două cișmele nu funcționează nici una. Cauza acestui fapt nu poate fi alta decît dezinteresul sau neglijența culva.

Ne interesează mai puțin motivele. Știam că există o regulă, o lege scrisă sau nescrisă, mările legi ale conviețuirii între oameni au apărut pe vremea cînd oamenii nu știau să scrie că fîntînile săpate odată de cineva trebuie îngrijite de cei care vin după el, atît pentru cinstirea faptei sale dăruită semenilor, cît și pentru că nu există fîntînă inutilă pe lume. Mai mult, noțiunea de progres atît de scumpă nouă ne duce la ideea că dacă o fîntînă dintr-un motiv oarecare a secat sau nu mai funcționează — cazul cișmelelor din Ciulnița — în locul ei e cuminte să faci una în plus.

Cele din Ciulnița ar fi fost suficiente. Nu pledăm pentru trei sau patru cișmele într-o gară ca Ciulnița, însă din două măcar una ar fi trebuit să funcționeze. Frumos ar fi să meargă amîndouă. Și mai frumos ar fi ca cineva să mute chioșcul acela în gară, la chioșcul acela să se vîndă chiar briîcor și dacă se poate chiar la gheață, Asta bineînțeles în lunile de vară.

OPREA GEORGESCU ■

■ La Varșovia s-au încheiat lucrările plenarei CC al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, care a examinat situația actuală din țară și rolul partidului în societate. A fost adoptată o hotărîre prin care se confirmă justețea deciziilor celei de-a 10-a plenare a partidului. S-a relevat că în momentul de față sarcina cea mai importantă este îmbunătățirea situației economice, stabilindu-se mijloacele necesare pentru transpunerea în viață a acestui țel. CC al PMUP a hotărît începerea pregătirilor pentru convocarea anticipată al celui de-al XI-lea Congres al PMUP. Plenara l-a ales pe Mieczyslaw Rakowski în funcția de prim-secretar al CC al PMUP. Totodată, în legătură cu alegerea sa în funcția de președinte al Republicii Populare Polone, Wojciech Jaruzelski a fost eliberat din funcțiile de prim-secretar al CC al PMUP, de membru al Biroului Politic și de membru al CC al PMUP. Plenara a aprobat, de asemenea, cererile de eliberare din funcție formulate de : Kazimierz Barcikowski și Alfred Miodowicz — din funcțiile de membri ai Biroului Politic ; Stanislaw Ciosek și Josef Czyrek — din funcțiile de membri ai Biroului Politic și secretari ai CC ; Wladyslaw Baka, Zygmunt Czarzasty și Marian Orzechowski — din funcțiile de secretari ai CC. Wladyslaw Baka și Marian Orzechowski rămîn membri ai Biroului Politic al CC al PMUP. Manfred Gorywoda, Janusz Kubasiewicz și Leszek Miller au fost aleși membri ai Biroului Politic, iar Marek Krol, Wlodzimierz Natorf, Marcin Swiecicki și Slawomir Wiatr — secretari ai Comitetului Central.

■ Guvernul italian format la 22 iulie de către Giulio Andreotti din reprezentanții a cinci partide politice — Partidul Democrat Creștin, Partidul Socialist, Partidul Republican, Partidul Socialist-Democratic și Partidul Liberal —, a obținut duminică votul de încredere în Camera Deputaților a parlamentului. Anterior, noul guvern pentapartit obținuse investitura în Senat. Prin acest vot de încredere se încheie oficial criza guvernamentală declanșată la 19 mai, după demisia cabinetului condus de Ciriaco de Mita.

■ Ministrul de interne iranian a anunțat că actualul președinte al parlamentului, Ali Akbar Hashemi Rafsanjani, a fost ales, cu majoritate absolută de voturi, în funcția de președinte al Republicii Islamice Iran. La alegerile prezidențiale au participat 16 439 247 de alegători, adică 70 la sută din populația adultă a țării. Dintre aceștia, 15 537 394, adică 94,51 la sută, și-au dat votul în favoarea lui Rafsanjani.

■ Șeful delegației române la Conferința pentru dezarmare de la Geneva a prezentat, în calitate de reprezentant al țării-gazdă, documentele constitutive ale Bucureștiului din 7—8 iulie 1989 a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Cu acest prilej, reprezentantul român a arătat că atît comunicatul, cît și documentul intitulat „Pentru o Europă stabilă și în securitate, fără arme nucleare și chimice, pentru reducerea substanțială a forțelor armate, armamentelor și cheltuielilor militare" reprezintă un apel adresat țărilor membre ale NATO, celorlalte state ale lumii, de a acționa împreună, pentru afirmarea unei politici noi, de pace și colaborare, de deplină egalitate în drepturi, care să garanteze dezvoltarea liberă și independentă a tuturor națiunilor.

Comentariul săptămînii

Drumul obligatoriu

În ceea ce privește stingerea conflictelor armate și rezolvarea diferendelor pe calea tratativelor, 1989 începea sub bune auspicii, create de ceea ce se realizase în anul precedent. Procesul pacificării părea că intrase în linie dreaptă și că vom asista anul acesta la scăderea spectaculoasă a temperaturii tuturor punctelor fierbinți de pe glob. Prima jumătate a lui 1989 n-a îndreptățit însă aceste speranțe, starea conflictelor rămînînd aceeași sau înrăutățindu-se. Mai mult chiar, au apărut și conflicte noi. În Orientul Mijlociu, situația se menține la fel de gravă și de complexă, condițiunările de ultim moment ale planului israelian de pace ducînd practic la anularea acestei tentative ; în ciuda eforturilor depuse, a înțelegerilor la care s-a ajuns la Conferința de la Geneva, luptele din Afganistan continuă, provocînd numeroase pierderi de vieți omenești și distrugeri de bunuri materiale ; în America Centrală, acordurile de pace semnate cu doi ani în urmă n-au fost transpuse în întregime în viață ; deși încetarea focului este respectată, nu s-a realizat nici un progres în tratativele de pace iraniano-irakiene ; persistă stări de încordare în alte zone din Asia, în Africa, în alte părți ale lumii.

Un recul ? Deși cînd e vorba de conflictele armate așa ceva este pe deplin posibil, situația dintr-o regiune sau alta ori în mai multe regiuni ale globului putîndu-se agrava într-un timp foarte scurt, credem că în cazul de acum este vorba mai curînd de o încetinire a procesului de pace, poate, pe alocuri, de o stagnare. Acest fapt — și lucrurile ar fi stat tot așa chiar dacă am fi avut de-a face cu un recul — nu dovedește nicidecum că stingerea focarelor de încordare și război este imposibil de realizat (cum au și afirmat unii comentatori mai pesimiști), ci numai că drumul spre pace este mai lung, mai sinuos și mai greu decît s-a putut crede la un moment dat. Mai lung și mai anevoios, dar posibil și obligatoriu de străbătut.

Este cunoscut că îmbunătățirea și dezvoltarea modalităților și procedeelor de reglementare pașnică a diferendelor internaționale reprezintă o constantă a politicii externe românești. În concepția țării noastre, toate statele trebuie să participe la soluționarea tuturor problemelor importante ale omenirii. Cît privește soluționarea problemelor litigioase, dacă rolul hotărîtor în această soluționare revine părților direct implicate, dacă un cuvînt greu îl au de spus marile puteri, este, în același timp, necesară contribuția tuturor statelor care pot să stimuleze apropierea punctelor de vedere, să ajute la realizarea de înțelegeri, la depășirea stărilor de încordare și conflict, la desfășurarea cu succes a tratativelor.

În stingerea conflictelor și în rezolvarea diferendelor, a altor probleme exclusiv prin tratative, un rol de seamă revine marilor forumuri de negocieri, în primul rînd Organizației Națiunilor Unite, care este chemată prin înseși prevederile Cartei să acționeze prin toate mijloacele pentru reglementarea pașnică a diferendelor care apar între state. Pornind de la necesitatea valorificării depline a posibilităților O.N.U. de a acționa pentru prevenirea și soluționarea conflictelor de pe glob, România a luat în acest for mai multe inițiative, dintre care amintim : înscrierea, încă din 1989, pe ordinea de zi a Adunării Generale, a punctului privind „Reglementarea pașnică a diferendelor internaționale", adoptarea prin consens a Declarației privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale și a Apelului solemn către toate statele lumii aflate în conflict pentru încetarea fără întîrziere a acțiunilor armate și soluționarea problemelor dintre ele pe calea tratativelor, precum și propunerea de recurgere la o comisie de bune oficii, mediere sau conciliere, în cadrul O.N.U., pentru soluționarea diferendelor dintre state, propuneri adoptată la sesiunea din acest an a Comitetului special pentru Carta O.N.U. și creșterea rolului organizației mondiale.

În spiritul întregii concepții românești privind reglementarea pe cale pașnică a tuturor diferendelor, ori de cîte ori s-a produs o încălcare sau o atingere a păcii și securității într-o zonă sau alta a lumii, țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu au adoptat o atitudine hotărîtă împotriva actelor agresive și a manifestărilor de forță, s-au situat constant de partea celor ce și-au apărat dreptul la existență și la viață liberă și independentă, au făcut apel la rațiune pentru rezolvarea problemelor existente prin negocieri. România va acționa și pe viitor în același spirit.

ION D. GOIA ■

Arme periculoase!

Sînt lăudate în fel și chip. Că pot nimeri o muscă de la o distanță echivalentă cu cea dintre Pămînt și Lună. Că au o putere de distrugere, de zece, o sută sau chiar mai multe mii de „Hiroshime". Că sînt foarte importante pentru a lovi inamicul din aer, de pe uscat, de sub apă, din stînga, din dreapta etc., etc. Dar, toate au numitor comun : sînt foarte scumpe. Înghit sume de miliarde de dolari. Și, pe lîngă această risipă uriașă și irațională de resurse, respectivele sisteme de arme au devenit periculoase și în timp de pace. Pentru că puterea lor de distrugere este foarte greu de strunit. Mai mult, se pare că cei care le-au inventat au ignorat sau pur și simplu au nescontit riscul pe care-l reprezintă în sine aceste arme sofisticate. De la un timp, se înmulțesc știrile privind accidentele în care sînt implicate arme nucleare sau cu putere mare de distrugere, sau despre eșecuri în funcționare, computere care refuză să fie precise, componente care cedează, traiectorii care nu corespund cu cele care erau calculate.

Recent, în urma mai multor știri privind defectarea unor sisteme de arme în valoare de multe miliarde dolari, un reporter de la un canal de televiziune din S.U.A. afirma : „Închipuiți-vă că este război și nimic nu funcționează". El ar fi putut tot atît de bine să spună : „Închipuiți-vă că acum în timp de pace nimic nu funcționează ca lumea". Am devenit din această cauză terorizați de armele moderne, așteptînd clipă de clipă catastrofa. Pentru că, în goana lor după profit, concernele producătoare de armament din Occident fac adesea lucruri de mîntuială chiar și în acest domeniu atît de periculos. Și dacă s-ar putea spune că nu fac ceva atît de rău prin faptul că armele nu vor funcționa, în cazul unui conflict, în schimb prin nesiguranța pe care o provoacă în timp de pace, acești comercianți ai morții introduc un factor extrem de destabilizator în viața internațională.

Presa americană a început să ridice semne de întrebare foarte serioase în special în legătură cu o serie de arme considerate pînă acum ca fiind dintre cele mai moderne și mai eficiente din arsenalul S.U.A., cum sînt rachetele MX sau cele „Trident 2", rachetele de croazieră cu bază pe avion și superbombardierul B-1. Unul dintre cei mai mari „făurari" de arme ai Americii, firma „Northrop Corp." a fost, deja acuzată că a înșelat guvernul și, pe baza unor date false privind testarea, a livrat sisteme de teleghidare inadecvate pentru „Cruise Missile" și MX.

Cel mai spectaculos eșec din ultima vreme a fost înregistrat la 21 martie, cînd o rachetă „Trident 2", avînd un focos de manevră, la prima lansare test, de la bordul unui submarin în submersiune, a ieșit doar cîțiva metri deasupra apei, apoi a făcut cîteva cercuri — prezentate, de mai multe ori, însoțite de comentarii ironice, dar și pline de îngrijorare de televiziunea americană — și, în cele din urmă, s-a autodistrus. Pentagonul a încercat să nu dea prea mare importanță acestui caz, arătînd că la ultimele 20 de teste, s-au înregistrat doar patru rateuri. Însă, pentru mulți critici o rată de eșec de 20 la sută este cam mult pentru un sistem care costă 28,5 milioane dolari bucata și, în caz de conflict, poate transporta între opt și 12 focoase nucleare.

Nici cu MX lucrurile nu stau mai bine. De curînd s-a aflat că, în cursul anului trecut, în silozul ei subpămîntean, o rachetă lungă de 21 de metri și având zece focoase s-a desprins din dispozitivul de lansare și a căzut între 15 și 30 centimetri în jos. A fost atît de grav avariată, încît pentru a fi reparată a trebuit să fie demontată și scoasă din silozul ei. Din motive de securitate nu au fost scoase atunci focoasele la alte patru rachete MX. Iată, deci, că armele care în fond sînt gîndite pentru a reprezenta un pericol numai pentru adversar, au devenit o amenințare și pentru posesorii lor. Poate că și acesta va fi pînă la urmă un argument în favoarea înțelegerii faptului că a trecut vremea armelor.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Marte ne așteaptă

Profilul neregulat și plin de ridicături al lui Phobos, cel mai mic dintre cei doi sateliți ai planetei Marte — probabil prima etapă viitoare în încercarea omului de a coborî pe Marte — a apărut la 26 martie a.c. pe monitoarele centrului de control moscovit care recepționează imaginile transmise de către sonda spațială sovietică Phobos 2.

Marte, cu strălucirea sa roșiatică, pe fondul unui cer întunecat, era tot mai aproape de mica astronavă-robot care fusese lansată în spațiu încă de la 7 iulie 1988 de la cosmodromul Baikonur din Asia Centrală. Oare ce mistere avea ea să dea la iveală ?

Phobos și Deimos (Frica și Teroarea, denumiri împrumutate de la mitologicele ajutoare ale zeului Marte-Ares) sînt două mici luni, doi asteroizi „capturați" cîndva de către planeta Marte. Deimos se deplasează lent, își frînează rotațiile, se plasează încet-încet pe orbite tot mai depărtate de Marte, în timp ce Phobos, do la un secol la altul își accelerează viteza și se apropie tot mai mult de planeta-mamă. Aproape, tot mai aproape de aceasta, Phobos ar reprezenta o stație intermediară, ideală pentru marele salt al Omului către Planeta Roșie.

Deci Phobos „cartoful marțian" — denumit astfel de astronomi din cauza formei lui neregulate — va fi pentru omenire anticamera către Marte. Este un asteroid mic, are deabia 1/500 din diametrul terestru și o masă mai mică decît 1/1 000 000 000 din masa planetei noastre : o masă de stînci întunecate străbătute de vinișoare cenușii.

A ști mai multe despre Phobos înseamnă a ști mai multe despre însuși Marte despre inter-relația planetei-mamă cu sateliții ei. Cu el va începe marea aventură a secolului viitor care părăsește paginile povestirilor științifico-fantastice pentru a deveni program de lucru, proiect comun al U.R.S.S. și S.U.A. Despre o expediție comună pe Marte cu echipaj uman au discutat deja președinții Gorbaciov și Reagan : o realizare de gigant, pe care nici un stat, oricît ar fi el de puternic și bogat, n-ar putea să o ducă la bun sfîrșit singur, numai cu forțe proprii. Chiar și în proiectul Phobos au fost angrenate cel puțin o duzină de țări, dintre care unele, membre ale Agenției spațiale europene.

Programul sondei spațiale cuprindea — după ce avea să se rotească de cîteva ori în jurul planetei Marte — cîteva ocoluri în jurul satelitului Phobos, studierea — cu ajutorul laserului și radarului — a suprafeței acestuia, lansarea unui „cangur mecanic" pentru deplasarea pe sol și luarea de probe, într-un cuvînt o cercetare amănunțită a micului asteroid.

Dar la sfîrșitul lunii martie a.c. ceva încă neclarificat, modifica activitatea sondei spațiale. Ca într-o încercare de a lansa un mesaj disperat, extrem, înainte de a dispărea de pe monitoarele centrelor de control spațial sovietic, sonda Phobos 2 trimitea către Pămînt două ultime imagini ale suprafeței planetei Marte : aceleași de elefant au fost descoperiți și în bagajele unor diplomați !). În anul 1986 Convenția pentru Comerț Internațional și Specii în pericol a căutat să stopeze masacrul cerînd, în cazul comerțului cu fildeș, certificate de proveniență, dar cererea este mult prea mare, iar prețurile prea tentante. Pe de altă parte World Wildlife Fund consideră că trebuie acționat în vederea creerii de condiții cît mai bune pentru înmulțirea pachidermelor (comerțul cu fildeș aduce serioase redevențe pentru multe state africane !). Indiferent de modul de a privi problema un lucru este cert ; dacă nu se acționează de urgență și concertat, despre elefanți se va vorbi la timpul trecut încă la sfîrșitul acestui secol !

DAN DĂNUȚ DORU ■

Salvați elefanții

Prin ierburile savanei se strecoară un grup de 40 de persoane avînd asupra lor arme automate. Nu sînt altceva decît braconieri. Întîlnind o turmă de elefanți ei deschid focul. Uriașele pachiderme cad victimă acestor vînători ilegali care, de îndată ce încetează ultimele vaiete, se îndreaptă tacticoși cu macetele în mînă pentru a pune mîna pe pradă ; colții de fildeș. În urma lor rămînînd pradă celorlalte animale hoiturile. Totul se petrece sub privirile speriate ale unor turiști, aflați în apropierea locului masacrului. Braconierii n-au pic de milă ; ucid, cu sînge rece pui de elefant ai căror colți nu sînt mai groși decît un creion. Datorită acestui flagel în prezent, în Africa, se estimează că mai sînt doar 500 000 de elefanți. În Tanzania numărul lor s-a înjumătățit, rămînînd doar 87 000 de exemplare, iar în Kenya situația este mult mai îngrijorătoare : din totalul de 130 000 de exemplare, existent în anul 1973 au rămas în prezent mai puțin de 20 000. „Chiar și cei mai cir-

cumspecți oameni de știință recunosc că elefantul african va deveni o specie în pericol dacă goana după fildeș continuă în același ritm" avertizează un studiu întocmit de O.N.U. în anul 1988. Pe piață se vehiculează anual 800 de tone de fildeș din care mai bine de jumătate este obținut ilegal. (Col-

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

După KROKODIL — U.R.S.S.

asupra cărora există multe perplexități și în legătură cu care experții întreprind variate tentative de descifrare. În aceste fotografii apare într-adevăr ceva ciudat : un „inexplicabil" obiect oval, așa-l descriau tehnicienii sovietici care prezentau la 30 martie a.c. în cadrul telejurnalului **Vremia** aceste imagini. Un fel de elipsă mare, alungită — și nu e vorba de o iluzie optică, se subliniază, — imagine care apare atît în vederile obținute cu telecamerele de la bordul lui Phobos 2, în banda optică a spectrului electromagnetic, cît și în cele obținute de revelatoarele infraroșiilor. „Imagini definite clar în ce privește marginile, mult mai regulate decît ar fi de așteptat în cazul unui simplu fenomen natural" comentau unii cercetători. „Umbra", evidențiată de telecamerele sondei, părea lungă de circa 26—30 kilometri. Un „obiect misterios", o creație a unor ființe inteligente de pe Marte sau „în trecere" pe acolo ? Sau, așa cum întreba — aparent copilărește — un ziarist sovietic pe tehnicienii intervievați : „Umbra unui OZN ?"

Desigur ipotezele sînt numeroase. Cea mai plauzibilă se referea la compoziția solului și atmosferei martiene. Suprafața planetei roșii este adeseori bîntuită de uragane violente, în ciuda extremei rarefieri a atmosferei martiene (compusă cu precădere din bioxid de carbon, ca și cea venusiană dar reprezentînd de-abia 1/160 din cea terestră : dacă am debarca pe Marte fără costume de protecție, sîngele nostru ar începe instantaneu să fiarbă). Uraganele pot ridica nori imenși de praf, care călătoresc pe distanțe de sute de kilometri, ca urmare a gravității reduse (două treimi din cea terestră) înainte de a se lăsa din nou pe sol. Analiza imaginilor luate în două treceri succesive va stabili, poate, dacă „pata" de pe suprafața martiană era într-adevăr în mișcare.

O altă ipoteză posibilă — afirmă unii planetologi — este că în realitate „umbra" să fie... chiar o umbră. Marte găzduiește pe gigantul sistemului solar, Muntele Olimp, înalt de douăzeci și cinci de mii de metri, cu un diametru de cinci sute de kilometri, înconjurat de o prăpastie adîncă de patru mii de metri. Unele culmi ale acestui gigant — dacă imaginile au fost luate în apropierea lui — ar putea proiecta umbre de asemenea dimensiuni. Poate tocmai faptul că după ce efectuase ultima rotație în jurul planetei Marte și pornea către Phobos, sonda n-a mai răspuns comenzilor de pe Terra (se bănuiește că un mic meteorit ar fi lovit sonda, orientînd greșit antenele celulelor solare care furnizau energia) i-a făcut pe cercetători să se oprească, cu maximum de atenție, asupra relativ puținelor imagini obținute din această zonă.

Dar aventura omului către Marte continuă ; de fapt ea abia începe. Astronauții sovietici și americani au anunțat că mult așteptata călătorie către Planeta Roșie a și fost programată : ea va începe la 3 iunie 2004. Douăzeci și două de luni de navigație spațială pentru un echipaj de cel puțin opt astronauți — europeni, americani, asiatici — deci o expediție care va marca începutul erei colonizării planetei Marte. „În secolul viitor colonii permanente de pămînteni — au declarat savanții sovietici — se vor stabili pe Planeta Roșie". Și au descris astfel viitoarea viață pe prima planetă cucerită de Om : „Oamenii își vor amenaja orașe subterane, presurizate, încălzite, protejate contra radiațiilor ultraviolete dăunătoare. Subsolul martian va furniza minerale și apă din belșug. Instalații electrolitice vor produce — prin scindarea apei — oxigenul necesar respirației și hidrogenul care va fi utilizat drept combustibil pentru vehiculele care se vor deplasa pe suprafața planetei. Sere imense vor furniza aportul vegetal pentru hrana oamenilor. Cînd amenajările vor fi destul de avansate, noi expediții de pe Mama-Terra ar putea aduce chiar și animale care să fie crescute în staule climatizate, subterane, pentru a asigura proteine nobile pentru alimentație.

Și în micile orașe subterane se vor naște primii copii, primii marțieni adevărați !"

ȘTEFAN UDRESCU ■

Istoria României spre cunoașterea lumii

Dialog cu profesorul Șt. Fischer-Galați

Profesorul Șt. Fischer-Galați, din S.U.A., predă cursuri de istorie a Europei la Universitatea din Boulder (Colorado). Este, totodată, redactor-șef al revistei „East European Quarterly" și editor al seriei de monografii „East European Monographs", care a ajuns la aproape 300 de numere. La această colecție prestigioasă au fost publicate numeroase lucrări de istorie semnate de autori din România. Profesorul american ne-a vizitat de curînd țara și a avut amabilitatea de a răspunde întrebărilor noastre.

— Domnule profesor, ați publicat în colecția „East European Monographs" lucrări de istorie și doctrină militară românească. Care este opinia dvs. despre istoriografia militară românească actuală ?

— Mai întîi vreau să spun că în ultimii 10—15 ani cel mai important aspect al istoriografiei românești a fost dezvoltarea istoriei militare prin Comisia Română de Istorie Militară. Prin aceasta istoria militară a românilor a fost cunoscută în străinătate mai mult ca oricare alt aspect al istoriei naționale românești. Și, adaug, prin acest fapt, istoria României a fost bine cunoscută de către specialiști în istoria militară universală, care au putut aprecia pentru prima dată importanța istoriei României și importanța istoriei militare a României, rolul armatei în evoluția istorică românească. Participarea istoricilor români la o serie de conferințe internaționale legate de istoria Europei centrale și est-europene, ca atare legate de istoria europeană și universală a fost de mare însemnătate și a dus la publicarea unei serii de contribuții în istoriografia universală, care au fost citite cu mult interes de specialiștii istorici din toată lumea.

— Vă referiți la lucrările publicate în urma ciclului de conferințe internaționale cu tema „Război și societate în Europa centrală și de sud-est", din care au apărut pînă acum, în editura americană „Columbia University Press", 3 volume ?

— Întocmai. În afară de aceste contribuții la cunoașterea istoriei României în străinătate, o importanță deosebită au publicațiile în limbi străine de circulație internațională, editate de Comisia Română de Istorie Militară. Ele sînt de mare valoare pentru specialiștii străini în istoria generală a României mai cu seamă în perioada de după Marea Unire din 1918. Personal am găsit publicarea de documente legate de cel de-al doilea război mondial și primii ani postbelici extrem de valoroasă și indispensabilă pentru studierea problemelor istoriei contemporane a României în context strict românesc, cît și în cadrul rolului jucat de România în ansamblul celui de-al doilea război mondial, cu deosebire după 23 August 1944. Lucrarea fundamentală „Istoria militară a poporului român", din care știu că trebuie să apară în curînd volumul al șaselea, este foarte interesantă și într-adevăr o capodoperă a istoricilor români, pregătită cu minuțiozitate și obiectivitate. Ea ar trebui tradusă într-o limbă străină, fie franceză, fie engleză, desigur într-o formă de sinteză, de minimum 2 volume.

— Ce ne puteți spune, domnule profesor, despre prezența istoriografică românească în S.U.A. ?

— Istoriografia românească în S.U.A. e cunoscută mai ales specialiștilor, în număr restrîns de altfel. Pe de altă parte, reviste de specialitate publicate în România ca „Revue roumaine d'histoire" sau „Revue du sud-est european" sînt citite de specialiști în istoria Europei. Aș zice totuși că și numărul acestora este oarecum restrîns, datorită faptului că în S.U.A. foarte puțini mai citesc în limba franceză. Dar, așa cum am spus, prin faptul că s-au publicat în limba engleză anumite lucrări scrise de istorici români, mai cu seamă în domeniul istoriei militare, cunoașterea istoriografiei românești a devenit mai amplă. Dovada o constituie publicarea unor monografii românești în seria „East European Monographs", pe care o redactez, citite nu numai de specialiști, ci și de studenți și publicul mai larg. Mai mult chiar, participarea unor istorici români la diverse manifestări ca reuniunile anuale ale „Asociației istoricilor americani" (A.H.A.) sau „Societatea de studii românești" (S.R.S.), precum și la alte conferințe și simpozioane, este extrem de utilă. Comunicările și prelegerile susținute de istorici români în cadrul acestora sînt audiate de un public numeros. Pe scurt, în ultimii 10—15 ani istoriografia românească se bucură de tot mai mulți auditori și cititori și sînt convins că această „cerere" se va dubla în anii ce vin.

— Cum vedeți pătrunderea mai amplă a istoriografiei românești în circuitul științific din S.U.A. ?

— Cred că cea mai valoroasă cale ar fi intensificarea relațiilor culturale româno-americane prin studii efectuate de studenți și doctoranzi americani în România, participarea mai largă a studenților americani la cursurile de vară de la Cluj, București și Iași. În acest fel va avea loc o cunoaștere adîncă de către aceștia — oameni tineri care inevitabil vor dezvolta interesul pentru istoria României — a realităților istorice românești. De asemenea, participarea istoricilor români ca lectori în S.U.A. predînd cursuri de istoria României, cultura și civilizația românească la diverse universități americane sau întreprinzînd cercetări în domeniul legăturilor româno-americane. În acest chip, s-ar promova o cunoaștere mai amănunțită a istoriei și culturii României în S.U.A. Este necesar să se acționeze pe aceste direcții cît mai grabnic avînd în vedere că majoritatea istoricilor americani specialiști în România va diminua în următorii 5 ani prin pensionarea generației care a promovat activ istoria României și că noi cadre trebuie să fie formate.

— În cursul vizitei dvs. în România ați discutat posibilitatea organizării unei mese rotunde româno-americane pe teme științifice ?

— Da. Revin la importanța lărgirii legăturilor culturale româno-americane în scopul unei înțelegeri mai ample a acestora în perspectivă istorică. O masă rotundă deci la care vor participa un număr de specialiști — români și americani — în diverse domenii ale legăturilor româno-americane va putea deschide noi perspective de studiere și înțelegere a problemelor și intereselor comune celor două țări și sper că va da un imbold adîncirii de către studenți și specialiști a rezultatelor discuțiilor care vor avea loc cu această ocazie. Ar fi deci un plan de lucru pentru anii viitori.

Eu nu cred că aceste legături româno-americane se pot limita numai la relațiile pur diplomatice, economice și culturale. Cred că toate aceste aspecte trebuie luate în considerare pentru că sînt strîns legate unele de altele și contribuțiile României în relațiile internaționale ale secolului XX, mai cu seamă în ultimii 25 de ani, deși mai bine cunoscute decît cele culturale de publicul american, nu sînt singurele care trebuie să fie apreciate de acest public. Importanța civilizației și culturii românești, importanța istoriei României și a locului României în lume, în general, sînt toate elemente integrale ale politicii externe a României și, sincer spus, mai ușor de înțeles de majoritatea publicului. Acesta a avut totdeauna mare interes în folclorul românesc, arta populară românească și, cum știți, în manifestațiile sportive, cum s-a văzut cu ocazia jocurilor olimpice de la Los Angeles, în performanțele excepționale ale gimnastei Nadia Comăneci și ale atletei Maricica Puică.

— În cursul acestei vizite ați avut posibilitatea, domnule profesor, să vă întîlniți cu numeroși istorici români, să vedeți la față locului instituțiile de cercetare de profil din București sau Cluj. Care sînt opiniile dvs. despre istoriografia românească actuală, despre direcțiile de cercetare angajate și rezultatele obținute ?

— Eu sînt și redactor al secției bibliografice a lui „American Historical Review", cea mai importantă publicație de istorie din S.U.A. Fiind specialist în istoria Europei de est, de trei ori pe an trimit referate scurte cu indicații bibliografice precise despre studiile și articolele publicate în revistele de specialitate din țările din această zonă. Ele apar în „Recently Published Articles", publicație separată de „American Historical Review". În ultimii 7—8 ani am avut deci ocazia să urmăresc evoluția nu numai a istoriografiei românești, ci din întreaga Europă estică. În ce privește istoriografia românească, prin comparație apreciez că este bine diversificată, acoperă diverse teme legate fie de evenimente sau aniversări cronologice importante sau de subiecte specializate începînd din antichitate și pînă în prezent. Accentul e mai cu seamă pe istoria națională. Valoarea acestor articole și studii e în mare măsură accentuată de faptul că s-au introdus materiale noi din arhive și anumite interpretări noi bazate pe analiza sistematică a acestor materiale. Deci elucidarea unor probleme controversate s-a făcut în mod serios și obiectiv. Foarte importante, de asemenea, sînt lucrările cu caracter economic — dezvoltarea, evoluția economiei românești, mai cu seamă în perioada dintre cele două războaie mondiale. În această privință consider contribuția făcută de M. Mușat și I. Ardeleanu în cele trei volume publicate pînă în prezent de-a dreptul revoluționară, atît în metodologie, cît și în conținut pentru că au elucidat pentru prima dată, prin documente complete și inedite, problemele de bază ale istoriei României în secolul XX. Aceste lucrări sînt indispensabile pentru studiul istoriei României, clarifică realitatea istorică.

Prin urmare aș zice că evoluția istoriografiei române în ultimii cîțiva ani — despre istoriografia militară am vorbit deja — este cu totul remarcabilă și, poate pentru unii sceptici, chiar uluitoare. Deci prevăd publicarea unor lucrări și mai detaliate în anii următori care vor îmbogăți cunoștințele cercetătorilor serioși despre istoria României ca atare, precum și în contextul relațiilor complexe ale evoluției istorice a Europei de Est și chiar de Apus în anii atît de importanți care s-au scurs de la primul război mondial.

— În sfîrșit, domnule profesor, întrebarea referitoare la impresiile generale culese de dvs. în răstimpul acestei ultime vizite în România.

— România în ultimii 10—15 ani s-a schimbat enorm. Motivul ? A apărut o nouă generație și este o altă epocă istorică. E vizibil și frapant un element al continuității culturale, se vede o îmbinare a trecutului cu prezentul. Majoritatea oamenilor care merg la spectacolele de teatru, de operă, la concerte sînt între 18 și 50 de ani, adică generația născută după al doilea război mondial. Nu văd aici o deosebire între atitudinea și reacția acestei generații și cele ale generațiilor mai vechi. Deci cultura este extrem de apreciată — și în același sens — de oameni de la 18 la 70 de ani, să zicem.

Am fost profund impresionat de interesul publicului, calitatea actorilor și performerilor, de, repet, interesul major purtat acestor manifestații culturale. Deci viața culturală a României este o adevărată viață culturală, care bineînțeles este susținută de guvernul român, fie și numai pentru faptul că biletele sînt extrem de ieftine și la îndemîna oricui.

Aș adăuga altceva. La Cluj, la secția maghiară a Operei, am văzut un spectacol de operetă. Deci nu înțeleg limba maghiară am fost foarte plăcut impresionat de performanța cîntăreților maghiari, de atitudinea relaxantă a publicului, neavînd nici un moment impresia existenței unei animozități între publicul maghiar și nemaghiar asistent. În afară de aceasta, aș spune foarte sincer din observațiile mele personale bazate pe cunoașterea Bucureștilor, a limbii și a civilizației românești, că am găsit atmosfera foarte relaxantă și primirea mea de colegi și de prieteni cordială, sinceră și, în general, m-am simțit foarte bine. Plec cu convingerea că lucrurile în România nu stau așa cum au fost descrise de unii, care, după părerea mea, exagerează pe baza unor cunoștințe superficiale privind istoria și realitățile românești și interpretează situația din România într-o lumină defavorabilă.

Deci plec cu convingerea că am văzut o Românie care „funcționează" în mod normal și aș zice chiar mai bine decît în 1985, cînd am fost aici ultima dată.

Dr. MIHAIL E. IONESCU ■

„Cupa Dinamo" la prima ediție

Confirmarea unui prestigiu

Turneul de fotbal care se încheie astăzi pe stadionul „Dinamo" nu este o simplă manifestare internațională, care privește doar clubul organizator. Cum preciza Mircea Lucescu într-o premergătoare conferință de presă, „echipele străine vin la acest turneu din respect pentru fotbalul românesc, noi avînd datoria de a le convinge să trateze toate aspectele acestei competiții în realitatea lor, și nu conform unor prejudecăți anterioare". Obținerea acordului de participare a oaspeților noștri n-a fost deloc ușoară, mai multe reticențe fiind legate de ineditul unui asemenea turneu la București, în contextul și la concurență cu alte competiții similare din Europa. Pe linia deschiderii internaționale și a disponibilității sale generale spre dialog în fotbal, clubul „Dinamo" și-a luat răspunderea organizării acestui turneu, pe care și-l dorește tradițional și intrat în circuitul european, sub denumirea de „Cupa Dinamo". Se înțelege că de la intenție la realizare a fost un drum lung, Dinamo trebuind să aducă în timp argumente convingătoare, între care decisive au fost prestațiile sale internaționale, buna evoluție din trecuta ediție a Cupei cupelor și rezultatele directe pe care le-a înregistrat în compania invitatelor din aceste zile. De altfel, Dinamo a disputat în ultimul an patru jocuri cu Anvers și Standard Liège, pe terenul acestora, pînă a le convinge să vină o dată la București. Deci turneul a fost antamat mult mai din vreme, el devenind posibil acum, într-un frumos moment jubiliar, cînd Dinamo a aniversat patru decenii de activitate neîntreruptă în prima divizie a țării. Și-ntrucît cărțile de vizită ale echipelor belgiene vă sînt cunoscute, prestigiul lor ne îndeamnă cu atît mai mult să felicităm echipa Dinamo pentru performanța de a le fi adus la București, ca și pentru condițiile impecabile în care a organizat acest turneu care-i confirmă prestigiul și ale cărui comentarii, repetăm, vor viza întreg fotbalul românesc, nu numai clubul „Dinamo". Cît despre A. S. Bari, nou promovată în campionatul italian, putem sublinia plusul de interes și amiciție al președintelui acestei grupări sportive, Vincenzo Matarrese, fratele președintelui federației italiene de fotbal, care a dorit mult să participe la acest turneu și să mai stea în România pentru alte două jocuri (perfectate deja, la Sibiu și Alba Iulia). În spiritul atît de propriu latinilor, dl. Matarrese s-a arătat încîntat de posibilitatea de a vizita țara noastră, dorind sincer să fie, la rîndu-i gazdă impecabilă pentru echipa națională a României la turneul final al cupei mondiale, în grupa de la Bari !

Am precizat aceste cîteva lucruri pentru a sugera că fotbalul internațional actual își întinde spectrul de implicații cu mult înaintea și după cele ce se petrec pe teren în timpul jocului. De aceea, indiferent care va fi ierarhia în prima ediție a „Cupei Dinamo", să salutăm performanța organizării ei, sperînd că eforturile deloc neglijabile ale clubului „Dinamo" vor fi răsplătite cu promisiunea sinceră a oaspeților noștri de a mai reveni în țara noastră pentru jocuri amicale, precum și de a duce în țările respective mesajul de prietenie, atenție și căldură pe care ei înșiși l-au putut percepe în acest scurt răstimp în care au avut posibilitatea să ne cunoască la noi acasă.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Fotbalul

Colocviul din Regie

În ultimele două zile ale lunii iulie, stadionul din Regie a găzduit tradiționalul turneu de fotbal organizat anual de clubul Sportul studențesc, evenimentul marcînd totodată debutul noului sezon fotbalistic în Capitală. La ediția din acest an au participat Universitatea Craiova, U Cluj-Napoca, Inter Sibiu și bineînțeles Sportul studențesc, meciurile disputate generînd nu numai un bun spectacol fotbalistic dar și prilejul de a vedea „în avanpremieră" evoluțiile celor patru echipe. Așa cum au declarat toți conducătorii delegațiilor la întîlnirea cu ziariștii organizată înaintea începerii turneului, scopul întîlnirilor este de a urmări la lucru un număr cît mai mare de tineri fotbaliști și de a defini diferite variante de joc, participarea la turneu fiind un punct distinct din programul actual de pregătire al echipelor. Această unanimitate de păreri a împins de la sine jocul rezultatelor pe un plan secund, context în care nu a avut importanță deosebită cine a cîștigat turneul și cine s-a clasat pe ultimul loc, ci a primat șansa fiecărei echipe de a juca două partide fără obsesia scorului și a punctelor puse în joc.

Pentru Ion V. Ionescu grijile nu s-au terminat odată cu victoria în finala turneului.

Viorel Hizo are prestanța omului care a lucrat mult pentru afirmarea lui Inter.

Toți „adversarii" lui Sorin Cîrțu i-au recunoscut valoarea echipei ,

De sub Dealul Feleacului, Cornel Dinu are mereu o privire lucidă spre București și fotbalul lui.

Nu ne propunem să comentăm meciurile disputate, rezultatele lor fiindu-vă deja cunoscute, vom sublinia doar cîteva aspecte ce au depășit cadrul strict al turneului, multe din ele regăsindu-se frecvent și la alte echipe românești.

Primul meci a opus formațiile Universitatea Craiova și Inter Sibiu, limpede fiind de la primele schimburi de mingi că nici una din echipe nu privește jocul cu indiferență. A fost cel mai frumos meci al turneului, ardoarea cu care s-a jucat încendiind de nenumărate ori galeriile, jocul ridicîndu-se, în special în prima repriză, la un nivel rar întîlnit în campionatul nostru. Rezultatul de egalitate înregistrat la pauză promitea o repriză secundă de și mai mare luptă, din păcate însă nu avea să se întîmple așa. În minutul 69, arbitrul Angheloiu arată în mod nejustificat cartonașul roșu unui atacant craiovean, fapt ce nu a reușit decît să irite pe mult prea năbădăioșii combatanți. Frumusețea partidei a fost definitiv spulberată, ambițiile jucătorilor coborînd nepermis la cotele unor faulturi grosolane și complet inutile ce au atras justificat încă alte patru cartonașe roșii. Golul victoriei reușit de Inter Sibiu nu a mai avut nici o importanță, cele 5 eliminări dînd (sau trebuind să dea !) mai mult de gîndit decît scorul unor echipe ce visează la gloria europeană.

Meciul al doilea al turneului a adus în teren studenții de la „U" Cluj-Napoca și pe cei de la Sportul studențesc. A fost o partidă-școală desfășurată în ritm de vals, toți elevii străduindu-se să repete cît mai corect lecțiile învățate de la profesorii lor. Jocul a plăcut totuși datorită rafinamentelor tactice etalate, acțiunile percutante ale bucureștenilor perturbînd în cîteva rînduri traiectoriile în arc de cerc pe care evoluau jucătorii clujeni. Din păcate însă, ingenioasele țesături dé pase de la mijlocul terenului nu au modificat deloc tabela de marcaj, jucătorii ambelor echipe străduindu-se din tot sufletul să rateze din cele mai clare situații. În ultimele secunde de joc, cînd speranțele tuturor se îndreptau spre serile de lovituri de la 11 metri, a căzut, din brațele portarului, singurul gol, care a propulsat pe Sportul studențesc în finală, rezultatul final nereflectînd nici pe departe adevărata forță de joc a celor două echipe.

Duminică, finala „mică" a adus față în față echipele universitare din Craiova și Cluj-Napoca. A fost o întîlnire ce a arătat numeroase virtuți tehnice, pe parcursul ei confirmîndu-se setea de joc a studenților craioveni, dar și disponibilitățile clujenilor de a acoperi cu folos întreg terenul. Cele 8 goluri înscrise s-au împărțit corect în contul echipelor, răsplătind pe merit pe cei ce stăpînesc mai bine „știința" jocului de fotbal.

Ultimul meci, cel ce avea să desemneze ocupantele primelor două locuri, nu a avut un istoric palpitant, Sportul studențesc aplicînd un 3—0 sec celor de la Inter, care nu au mai avut puterea de a se ridica la nivelul atins cu o zi înainte. Jocurile fiind făcute încă din prima repriză, meciul a scăzut treptat din interes datorită numărului mult prea mare de jucători rulați, el rămînînd mai mult în atenția și memoria antrenorilor.

Pase de la adversar

Perioada de pregătire fiind abia la început, concluziile nu pot avea o prea mare valoare, din această cauză nici evoluțiile individuale ale jucătorilor nu și-au găsit ecou în rîndurile de față, mai ales că nici unul din antrenori nu a dorit să evidențieze în mod deosebit pe vreunul din elevii săi. Ce se poate spune cu certitudine este faptul că turneul a adus în prim plan o serie de tineri foarte talentați și dornici de afirmare a căror deplină integrare în echipele respective poate și trebuie să aducă un binevenit aer proaspăt în fotbalul primei divizii. La fel de limpede e și faptul că studenții conduși de Sorin Cîrțu au trecut examenul cu un punct în plus față de colegii lor. Universitatea Craiova arătîndu-și cu acest prilej îndreptățitele-i aspirații spre vîrful viitorului campionat.

Drumul va fi cu siguranță greu pentru toate echipele, jaloanele întrevăzîndu-se deocamdată cu dificultate chiar pentru tehnicieni și antrenori. Din această cauză nu le-am solicitat obișnuitele aprecieri asupra evoluției elevilor lor. I-am rugat în schimb pe cîțiva dintre ei să caracterizeze pe scurt cîteva din elementele jocului adversarilor.

CORNEL DINU : Am remarcat participarea Sportului studențesc și încercarea de a pune la punct jocul în bloc, fapt ce confirmă permanenta preocupare a antrenorului Ionescu de a găsi noi variante de exprimare tehnico-tactice. Apreciez mobilitatea crescută a jucătorilor, dar am constatat și o scădere a incisivității lor.

VIOREL HIZO : Universitatea Craiova m-a impresionat **prin angajament și viteză de joc. Întinerirea echipei a condus la o creștere a ritmului de joc și la o sporită agresivitate în sensul bun al cuvîntului.** Sportul studențesc **este o echipă matură ce stăpînește bine legile fotbalului, știind totdeauna cînd și cît să forțeze pentru a-și apropia victoria. O surpriză plăcută este „U" Cluj-Napoca, echipă ce se preocupă să-și crească juniorii, fapt ce, fără îndoială, se va confirma în scurt timp.**

ION. V. IONESCU : Universitatea Craiova, **cu Gh. Popescu în formație, poate aborda cu succes lupta pentru ocuparea primului loc în clasament. Îi acord calificativul maxim pentru dăruire, motivație, tehnică în regim de viteză și fantezie, ea fiind o excepție fericită în peisajul psiho-tactic al fotbalului românesc. E datoria tuturor echipelor de a cultiva jucătorilor același spirit de luptă ce caracterizează echipa craioveană. Inter Sibiu este o echipă „cuminte" ce își caută în timpul jocului propriul echilibru, mereu preocupată să nu greșească. Echipa expune un joc coerent, ce ar putea fi chiar frumos, dacă excepțăm viteza scăzută de joc. Jucătorii antrenați de prietenul și colaboratorul meu Cornel Dinu sînt în perioada în care își caută propria matcă. Preocuparea de organizare a jocului reduce din elanul și fantezia echipei, dar odată cu „învățarea" jocului, echipa se va descătușa și va oferi numeroase motive de satisfacție.**

Am reprodus întocmai aceste colegiale schimburi de opinii, convins fiind că ele sînt tot atîtea sfaturi sincere și competente, ele fiind utile celor ce vor să le primească.

Felicitînd cluburile participante și în special Sportul studențesc, nu ne rămîne decît să așteptăm „la cald" un alt turneu, alte comentarii și, bineînțeles, campionatul.

EUGEN NEGREA ■

Bravo, copii!

Cu un plus de respect și deferență, ne adresăm astfel cîtorva dintre cei mai tineri sportivi ai țării care, în recente competiții de anvergură internațională, s-au acoperit de glorie, spre cinstea lor și spre faima sportului românesc.

În primul rînd încîntă performanța juniorilor de la tenis, sport peste care, de ani buni, se așternuse platitudinea comodității și a rezultatelor anodine. Speranța revigorării tenisului urma să vină de la copii și juniori, lucru care, din fericire, s-a și întîmplat cu ocazia campionatelor europene de juniori desfășurate nu demult la Praga. Această competiție a reunit 197 concurenți din 27 de țări, adică, tot ce este mai bun în noul val al tenisului — sportivi și sportive între 15 și 18 ani. La categoria juniorilor mici, adică acolo de unde performanțele încep să fie luate în seamă ca veritabile promisiuni pentru viitor, reprezentanții țării noastre au produs revelația întrecerilor, cîștigînd o medalie de aur, prin *Dinu Pescariu*, și una de argint, prin *Irina Spîrlea* — în concursurile de simplu, și două locuri patru (adică semifinaliști), prin *Andrei Pavel*, la simplu și la dublu, alături de *Pescariu*. Aceste rezultate, în premieră absolută pentru tenisul românesc, au plasat România pe locul 2 în ierarhia continentală, chiar dacă aportul de puncte al juniorilor mari a fost substanțial mai mic (12,5 p față de 169 p ale celor mici).

Se înțelege că pentru un sport național care propulsează un campion european, acest fapt este nu numai un motiv de mîndrie, dar și o sursă de obligații : acelea de a confirma performanța respectivă, atît pe verticala creșterii în vîrstă a laureaților de acum, cît și pe orizontala altor rezultate similare la nivelele ce vor intra, cu timpul, în vîrtejul unor asemenea competiții. Problema care se pune este, deci, de a „conserva" în timp competitivitatea arătată de acești copii la 15 ani, astfel încît să avem certitudinea unor rezultate de vîrf și atunci cînd ei vor fi chemați să ne reprezinte în întrecerile seniori-lor. Pe de altă parte, ar fi dăunător ca deficiențele persistente încă în tenisul nostru (a se vedea și rezultatele la europenele de copii, din Bulgaria) să fie oblojite în continuare, sub pavăza acestor performanțe — absolut remarcabile și încurajatoare în străfundul de a reașeza tenisul pe făgașul unor performanțe stabile.

Un sport mai mereu generos în medalii la juniori — tenisul de masă — a confirmat tradiția și la recentele campionate europene, unde reprezentanții noștri au cucerit trei medalii de bronz și două de aur, clasînd țara noastră pe locul 3 în ierarhia continentală. Remarcabile sînt, desigur, evoluțiile *Georgetei Cojocaru* și *Laurei Nicolae* — medaliate cu aur la dublu cadete, prima cucerind și titlul european la simplu.

Natația, de asemenea un sport cu performanțe la vîrsta juvenilă, a punctat iarăși pe firmamentul european, prin cele trei medalii de bronz obținute la campionatele continentale desfășurate la Leeds: *Ioana Voicu* (București), la sărituri de la platformă, *Beatrice Coadă* (Brăila), la 200 m liber și *Diana Ureche* (Cluj-Napoca), la 100 m fluture. Dacă dispersia probelor și medaliilor e firească în orice concurs de natație, am precizat și apartenența geografică a respectivelor sportive, spre a sublinia faptul că bazinele existente în acele orașe încep să-și justifice existența.

În sfîrșit, tot juniorii s-au remarcat nu numai prin grație și tehnică, ci și-ntr-un sport al forței și dîrzeniei, cum sînt luptele libere. La campionatele europene de la Bursa, din cei șapte sportivi români înscriși în concurs, patru au fost medaliați : *Mircea Guțaș* (C.S.Ș. Onești), *Istvan Demeter* (C.S.Ș. Reghin) și *Loredan Toma* (C.A.L. Tîrgu Jiu) — cu argint, iar *Constantin Corduneanu* (Nicolina Iași) — cu bronz.

Coincidența organizării cam în aceeași perioadă a unor prestigioase competiții continentale de juniori ne-a creat posibilitatea să avem simultan sub priviri tabloul îmbucurător al performanțelor și valorilor existente în diferite sporturi la această categorie de vîrstă. Sperînd că juniorii de azi vor rămîne medaliații de mîine ai concursurilor de seniori, le zicem, totuși, bravo copiilor, dar cu politețea cuvenită unor campioni în toată firea, cum ei sînt și de fapt.

O. ȘTIREANU ■

în repetiții

Campionii de azi, și mai ales de mîine

Fotografie de AUREL D. NEAGU

Rezervor de talente, Universitatea Craiova, n-avea în palmares, surprinzătoare absență, titlul de campioană republicană de juniori, deși Centrul specializat al clubului (condus cu unanim recunoscută pricepere de un antrenor „cu ochi", pentru descoperirea talentului, calitate esențială la acest eșalon Nicolae Zamfir) a produs fără încetare și nu orice ! Această, să-i zicem, scăpare din vedere, a fost corectată acum. La Brașov, mobilizarea valorilor craiovene a dat rezultatul scontat, înregistrîndu-se primul succes final al Universității în competiția schimbului de mîine al fotbalului nostru. Explicația dată „dintr-una" de Aurică Beldeanu, am pus-o chiar în titlul convorbirii de mai jos.

Unde-s trei, puterea crește

— Craiovei fotbaliștilor îi lipsea un singur titlu, cel de juniori ! Cum a fost posibil ?

— Principala cauză, cred eu — și, alături de mine, și alții — a fost dispersarea valorilor, în trei centre : Universitatea, Clubul sportiv școlar și „Viitorul". Așa încît, ideea de bază a fost crearea unei echipe reprezentative a orașului, care să atace cu succes performanța. În acest fel, eu am devenit beneficiarul lucrului bine făcut de colegi, mari profesioniști în activitatea cu copiii și juniorii : Nicolae Zamfir, Petre Petculescu, Dan Ustabacief, Gheorghe Mităchescu. Spre sfîrșit au venit și jucătorii de la „tineret-speranțe".

— Numai beneficiarul ?

— E-adevărat, m-am ocupat trei ani de juniorii republicani ai Universității, am asamblat o formație care cuprinde veritabile valori, a fost nevoie de multă muncă, iar rezultatul — supremul judecător — dovedește că am muncit bine. Ar mai fi ceva : constat că sînt sineurul dintre jucătorii marii echipe a Craiovei care m-am consacrat lucrului cu juniorii. și asta pentru că am convingerea că de cei tineri trebuie să se ocupe exclusiv foștii fotbaliști.

— Din cîte înțeleg, pui un accent deosebit pe lucrul cu mingea.

— Sigur, pregătirea fizică se poate face mult mai ușor, în timp ce un jucător de fotbal pe care mingea îl ascultă se formează în 8—10 ani. Apoi, lucrînd mai mult cu mingea la această vîrstă fragedă atragi mai mult, copiii vin cu plăcere la antrenamente.

— Echipa pe care ai condus-o la cucerirea titlului se caracterizează, în primul rînd, „n-o spun nimai eu prin tehnicitate, așa încît ceea ce spui e convingător.

— Vezi ? De fapt, convingerea mea intimă este că, în teren, decisivă este personalitatea jucătorului, gîndirea sa în funcție de datele fazei. Nu-i mai puțin adevărat că schemele tactice însușite la antrenamente au importanța lor. Iată, în finala de la Brașov, golul doi, după o fază fixă, a fost „prevăzut" prin sute de repetări. Dar golul trei, al lui Cristescu, aparține valorii personale a jucătorului : dribling prelungit, de la mijlocul terenului ! În concluzie, dacă în fotbal e bine să dai verdicte definitive, antrenorul, de la un anumit nivel în sus, are o pondere de circa 30 la sută în ansamblul rezultatului. Dar el — și aici este vorba mai ales de copii și juniori — trebuie să facă un lucru esențial : să-i dea jucătorului mijloacele să se exprime.

— Pentru că ai început să vorbești în procente, pe lîngă antrenor și jucător, cine mai contribuie la un succes ?

— În cazul nostru, am avut tot sprijinul conducerii clubului, al CJEFS-ului, al Universității. De asemenea, sînt ajutat de un „stat major" alcătuit din profesioniști : prof. Doru Pîrculescu, Ștefan Rusu, Costel Văitiș.

Portrete pentru viitor

Vom începe cu mezinul lotului, **MIRCEA PAPA**, cel despre care se spune că este o copie fidelă a lui Ilie Balaci la aceeași vîrstă. Produs sută la sută al Universității, jucător de linie mediană, dar cu apariții dese și eficiente în fața porții. Papa este, cum spune actualul antrenor al primei formații, Sorin Cîrțu — „un jucător de mare perspectivă", în preajma certitudinii. De fapt, el a și fost luat în pregătire, în iarnă, la „echipa mare", semnificativă opțiune pentru un fotbalist care va împlini 16 ani abia la 14 octombrie. Titular al reprezentativei de juniori mici și lider al ei, a contribuit decisiv la calificarea la turneul final al C.E. pentru această categorie de vîrstă, performanță cu care, să recunoaștem, nu ne prea gratulează juniorii noștri... ● Asemănător ca stil — apariții surprinzătoare în linia mediană —, dar și diferit, prin forță și gabarit, este **SILVIAN CRISTESCU**, primul reprezentant al tinerei generații oltene promovat în divizia A, încă din campionatul 1987—1988. În finala de la Brașov, a marcat două goluri, ultimul făcîndu-l să exclame pe un reputat om de fotbal cum este președintele Victoriei București, Dumitru Dragomir : „Puștiul acesta poate juca oricînd în orice echipă de divizia A". Nu ne îndoim că este așa. ● Prin 1968, se prezenta la un trial la Universitate un copil pe nume Ilie Balaci, „văzut" imediat de antrenorul Ion Gîrleșteanu, tehnicianul avînd acasă un „sugar", **CĂTĂLIN GÎRLEȘTEANU**, actualul titular al echipei de juniori, care, alături de **ION SBURLEA**, alcătuiește o pereche de fundași centrali „răspunzătoare" de apetitul ofensiv al formației. Este un cuplu masiv, surprinzînd însă prin mobilitate, tehnică individuală și acea „tîșnire" care rezolvă multe, o „copie", cum inspirat a spus cineva, a cuplului internaționalilor Gică Popescu — Emil Săndoi, în bună tradiție a „modelelor" craiovene. Despre valoarea lor spune totul un singur lucru : după un „stagiu" la tineret, au fost cooptați la lotul mare ● **DUMITRU PREDOI** și **DUMITRU MITRICA**, iată un alt cuplu cu merite reale în succesul echipei, ambii mijlocași. Primul, „închizător", remarcat pentru interceptiile care pun în valoare atît de bine arma numărul 1 a formației, contraatacul, al doilea, asemănător în generozitatea în efort, dar cu un plus la „impresia artistică" dat de partitura tactică, mai spectaculoasă ; ambii sînt de o maximă utilitate în angrenajul echipei. ● Să nu uităm celelalte nume, pe portarul **Daniel Guran** (puțin remarcat, din „vina" celor din cîmp...), pe **Benoni Văduva** și **Claudiu Cotea**, fundași laterali redutabili, de mare utilitate în viața echipei dincolo de meciurile de gală, de **Didi** (Vava, Pele...), nume predestinat, de **Impușcătoiu**, de **Ionel Gane**, de toți acești tineri fotbaliști de care se leagă speranțele craiovene, și nu numai... Pentru că, mai mult decît preocuparea noastră de conjuncturâ : „Cine vine la... cine vine la...", ar trebui să ne intereseze, și ne interesează, „Cine vine, **de fapt**, în fotbalul românesc ? ! "

LUCIAN OPREA

● Ediția din acest an a Turului ciclist al Franței a înregistrat un nou record în istoria de mai bine de opt decenii a celei mai mari competiții pe etape : diferența cea mai mică între cîștigător și cel de-al doilea clasat. În fapt, doar 8 secunde (cîtiva metri, acolo...) l-au despărțit, după 3 250 km al dificilului traseu, pe americanul Greg Lemond de francezul Laurent Fignon, rutierul de peste Ocean repetînd victoria din 1986, cînd a fost primul învingător neeuropean al „Marii Bucle" ● Pînă în prezent, cea mai mică distanță între primii doi clasați era de 38", avansul cu care a sosit pe Champs Elysées, în 1968, olandezul Jan Janssen față de belgianul Herman Van Springel ● Remarcabilă, de asemenea, comportarea de anul acesta a spanioluiui Pedro Delgado, cîștigător al ediției precedente și clasat pe locul 3 acum, după ce plecase încă de la etapa-prolog cu un handicap de 2'54", datorită unei bizare întîrzieri la start. ● Transferul care a făcut cea mai mare vîlvă în această perioadă a fost fără discuție, cel al scoțianului Maurice „Mo" Johnston la Glasgow Rangers. Fostul component al eternei rivale, Celtic Glasgow, trecut pentru doi ani pe la formația franceză FC Nantes, unde s-a remarcat mai mult printr-o tumultuoasă viață personală, Mo Johnston a fost întîmpinat la Rangers cu contestări vehemente, deși în opinia tuturor specialiștilor este cel mai bun jucător scoțian al momentului. Astfel, un grup de simpatizanți ai echipei lui Graham Sounness au format „Clubul suporterilor — Te urîm Maurice Johnston", unul dintre membri declarînd amenințător : „Îți trebuie mult curaj pentru a te sinucide. Este exact ceea ce a făcut Johnston" ; o serie de alți susținători și-au depus abonamentele cumpărate pentru întregul sezon viitor, iar alții au anunțat, în cadrul unei masive demonstrații în fața stadionului „Ibrox" că nu vor intra în arenă atît timp cît va evolua la Rangers jucătorul „blestemat". Poate n-o să vă vină să credeți, dar motivul acestei incredibile reacții este... religios ! Eternele rivale Celtic și Rangers reprezintă nu numai două grupări fotbalistice care își dispută de decenii titlul și cupa, ci și comunitățile catolică (prima) și protestantă (Rangers), exclusivismul acestora creînd o veritabilă atmosferă de război, punctată adesea, din 1888, cînd a fost creată Celtic, 15 ani după Rangers, de numeroase incidente, unele tragice. Este vorba, pe de altă parte, de un obscurantism cu evidente accente sociale, protestanții-suporteri ai lui Rangers fiind recrutați din cartierul cel mai sărac din Glasgow, Lerkhall.

Toată lumea face sport

ȘAH cu Margareta Mureșan

Contraste

● **Campioana mondială** de juniioare, sovietica Alisa Galliamova a evoluat excelent în turneul „open" organizat la Moscova de Asociația marilor maeștri (G.M.A.). Printre învinșii săi s-au numărat cunoscuți mari maeștri. Interesantă este maniera în care a dispus de jucătorul echipei olimpice bulgare, Inkiov. Să urmărim evoluția partidei : **Galliamova — Inkiov** 1. Cf3 Cf6 2. c4 e6 3. g3 d5 4. b3 c5 5. Ng2 Cc6 6. e3 Ne7 7. 00 00 8. Nb2 b6 9. Cc3 Nb7 10. c:d5 C:d5 11. C:d5 D:d5 12. d4 Tad8 13. Ce5 Dd6 14. d:c5 D:c5 15.Cd7 Dg5 16. h4 Dh6 17. Tc1 Ca5 18. C:f6 T:d1 19 Tf:d1 N:f8 20. Td8 Dh5 21. Na3 h6 22. T:f8 Rh7 23. Tc7 Dd1 24. Rh2 N:g2 25. R:g2 f5 26. Nb2 Dd5 27. Rh2 Rg6 28. N:g7 Rh5 29. Th8, 1 : 0.

● **Finala** campionatului vest-german se va bucura, anul acesta, de participarea următorilor jucători : Hort, Hickl, Lau, Schmittdiel, Schlosser, Sehner, Kentlinghaus, R. Mainka, Rif, Michaelsen, Wegner, Klebel, Maier, Backwinkel, Ott și Blauert, absent fiind super-marele maestru Hübner.

● **Festivalul de la Paris.** Din vremea lui Philidor sau La Bourdonnais, Parisul n-a mai cunoscut o asemenea efervescență, devenind pe moment centrul atenției mondiale șahiste. Chiar dacă în anul 1985 la Montpellier sau în anul 1988 la Belfort s-au organizat un turneu al candidaților și, apoi, un super-turneu contînd pentru „Cupa Mondială", nici una dintre aceste competiții n-a reunit un număr atît de mare de participanți (574 jucători și jucătoare : 24 în turneul principal, 10 în turneul feminin, 268 în turneul „open"-A și 272 în turneul „open"-B). Festivalul este urmarea firească a popularizării de care a început să se bucure șahul în Franța după cucerirea titlului de campion mondial de juniori la Adelaide de Joël Lautier și de remarcabila comportare a echipei olimpice la Olimpiada de la Salonic. În turneul principal (Elo mediu : 2 435 p) ordinea în clasament este surprinzătoare prin neașteptat de slaba evoluție a celor patru mari maeștri sovietici: 1. Spraggett 6,5 p, 2—4. Jansa, Murey, Fedorowicz 6 p, 5—7. Cernin, Sellos, Lautier 5,5 p, 8—11. Boudre, Razuvaev, Taimanov, Miralles 5 p, 12—15. Bernard, Benjamin, Psahis, Koch 4,5 p, 16—17. Gutman, Plachetka 4 p, 18—23, Flear, Prie, Giffard, Abramovici, Andruet, Apicella 3,5 p, 24. Birmingham 0 p (retras după trei runde). Uimitor de slab valoric a fost turneul feminin : 1. Goceva 8,5 p, Csonkics, Flear 8 p, Dubois, Boulongne 6,5 p, urmate de jucătoarele fără coeficient Elo: Piquemal 4 p, Gatin 3,5 p, Coudray 3 p, Pillotelle 1,5 și Duquesne 0 p. În turneul „open"-A fruntașii au fost : Adams 8 p, Louitisserand, Bukal, Petrovici, Tarat, Finegold 7,5 etc., iar în turneul „open"-B laureații s-au numit Lagouche 8,5 p și Inzunsty, Goldgewicht 8 p.

● **Al 60-lea Congres F.I.D.E.**, programat pentru 1—11 august 1989 în Mayaquez (Porto Rico), va avea caracterul unei adunări generale extraordinare. Va pune în discuție propunerile privind restructurarea zonelor, modificarea statutului, noile relații cu Asociația marilor maeștri (G.M.A.), stabilirea de noi comisii, introducerea Codului Elo al șahistului și va decide condițiile noului meci pentru titlul de campion mondial, din anul 1990 și, eventual, modificările regulamentului controlului timpului de gîndire pentru C.M.

● **Miguel Najdorf** (născut la Varșovia) a fost oaspetele Festivalului de la Zürich. În ciuda vîrstei sale înaintate, 80 ani, marele maestru argentinian a susținut un simultan demonstrativ în fața unor personalități politice și economice din țara gazdă. De reținut este faptul că M. Najdorf (ex-candidat la titlul mondial din 1953) a deținut în reprezentațiile simultane unul dintre primele recorduri, în anul 1950 întîlnind cu succes 230 adversari cu un bilanț strălucit : 226 victorii, 14 egaluri și doar 10 înfrîngeri. Fie ca jucător, fie ca arbitru sau ca simplu simnatizant, Najdorf caută să demonstreze că șahul poate fi un elixir al vieții...

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului — *Lupta continuă*

Ziarul „Corriere dello Sport" din Roma a publicat, recent, un interviu cu prof. Donike din Köln, considerat cel mai mare specialist în problemele controlului anti-doping. El face parte de altfel și din comisia anti-doping a C.I.O. (Comitetul Internațional Olimpic).

— De ce arii de răspîndit fenomenul dop'n"" i?

— *Cred că totul provine de la faptul că sportivii, ca și antrenorii, au aflat corect informați pînă nu de mult. Comportarea sportivului nu este un „act" farmacologic sau de medicină sportivă.*

— De ce spuneți că nu e un act de medicină sportivă?

— *Pentru că scopul medicului nu este de a-l ajuta pe sportiv să devină mai bun, ci să se prezinte la concurs în condiții de sănătate optime. Să dau un exemplu. Faimoasa „carnetina"* (n.n — un extract din plante) *este o substanță care ameliorează condiția fizică a sportivului, dar nu are efecte directe nici asupra fizicului, nici asupra comportării.*

— În atletism, situația pare a fi foarte gravă.

— *E adevărat. Ar trebui sporite controalele. Aici problema o constituie steroizii anabolizanți care ascund mari pericole pentru sănătatea sportivilor.*

— Ce propuneți?

— *Să se extindă controalele și la antrenamente. E mai mult decît o propunere. Din fericire, lumea atletismului și-a dat seama de această necesitate. Apoi trebuie definitivat un regulament care să fie valabil pentru toată lumea.*

— Cum s-ar putea organiza aceste controale?

— *Va trebui să se prevadă un fel de contract între sportiv și federația de care aparține, prin care primul se declară dispus să facă astfel de controale în timpul antrenamentelor.*

— Cît e de vast fenomenul doping?

— *E foarte vast. Frecvența cazurilor pozitive este un indiciu îngrijorător al răspîndirii substanțelor interzise. Nu trebuie să se uite, apoi, că există substanțe care îi ajută pe sportivii în culpă să treacă cu bine controalele.*

— Deci lupta contra dopingului va fi lungă?

— *Va fi lungă dar putem să o cîștigăm.*

Să mai adăugăm la acest interviu și declarația sprinterului american Carl Lewis care a afirmat că 5 din 10 cîștigători de medalii olimpice la Seul în probele de atletism au recurs la steroizi anabolizanți. Lewis a făcut această afirmație răspunzînd întrebărilor unei comisii care studiază un proiect de lege prin care să se interzică vînzarea prin corespondență a steroizilor. Campionul american a refuzat să dea nume. În schimb a propus să se introducă mai multe controale și să se facă fără a-i preveni pe sportivi.

Revenind în Europa, o știre de ultimă oră ne anunță că la Milano poliția a confiscat peste 80 kg de substanțe anabolizante descoperite în săli de sport, centre sportive și într-o serie de întreprinderi comerciale. Operațiunea s-a soldat cu denunțarea a 18 persoane, responsabili ai centrelor vizitate sau proprietari de magazine, sub acuzarea că „fac comerț cu preparate farmaceutice și dietetice importate clandestin și deținute în mod ilicit". Experții brigăzii speciale a poliției au declarat că steroizii anabolizanți confiscați (fiole, tablete, pulbere) pot provoca serioase daune sănătății.

CRISTIAN TOPESCU

Pași siguri în universul științei

Ca în fiecare vară, iată, cunoaștem și de această dată rezultatele la Olimpiadele Internaționale de Fizică, de Chimie, de Matematică. Rezultate prin care reprezentanții noștri au demonstrat încă o dată nivelul competitiv pe plan internațional al școlii românești și prin care au dorit să arate încă un semn de recunoștință tuturor celor care le poartă de grijă pas cu pas, tovarășului Nicolae Ceaușescu pe care au învățat să-l iubească de mici odată cu țara, tovarășei Elena Ceaușescu, să aducă un omagiu marii sărbători de la 23 August și celui de al XIV-lea Congres al partidului, la care și ei, ca și părinții, ca și profesorii lor doresc cu patos revoluționar să fie consacrată, o dată în plus, opțiunea definitivă a națiunii noastre, a întregului popor român pentru pace, independență și comunism, prin redegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului.

Desigur că, la tradiția noastră — mai ales la matematică, unde sîntem inițiatorii Olimpiadei Internaționale — se așteaptă ca echipele românești să ocupe un loc de vîrf între concurenți. Dar, în mod firesc, fiecare echipă luptă pentru întîietate, așa încît tot firesc este ca nimeni să nu poată fi abonat pentru totdeauna la primul loc între națiunile prezente în concurs. „Sînt cel puțin zece țări care luptă extraordinar pentru primul loc la fizică, ne spunea prof. univ. dr. Dan Iordache, însoțitor, anul acesta al tinerilor români. Ambițiile sînt parcă mai mari decît în sport, iar mie mi se pare de înțeles : este o întîietate de altă greutate și — cu toată admirația pentru toți marii sportivi ai tuturor timpurilor — de altfel de carate, o întîietate care nu fixează punctul de vîrf al performanței umane în competiție, ci confirmă doar drumul deschis pentru eventuale mari valori viitoare ale științei lumii, pentru adevăratul lor posibil urcuș strălucit".

Or, în aceste condiții, a ocupa locul patru în clasificarea pe națiuni, așa cum s-a plasat țara noastră în acest an la Olimpiada Internațională de Fizică — ni se pare o situație, oricum, onorabilă. Participarea în sine — cu un rezultat onorabil, încă — la o asemenea Olimpiadă este o dovadă de competitivitate a concurenților. Dacă dintr-un rezultat mai modest decît în anii trecuți — cînd ne-am plasat pe locul întîi sau doi — se pot trage niște învățăminte pentru îmbunătățirea pregătirii viitorilor concurenți români, aceasta este cu totul altceva, ne poate ajuta.

În orice caz, elevii români au demonstrat încă o dată — matematicienii cu deosebire — că avem un învățămînt de performanță, că forța competițională a școlii românești se certifică oriunde și oricînd este probată.

Elevii olimpici probează, prin mijloacele lor, în mod onorant — la nivelul acestor competiții la care ajung numai cei mai buni elevi ai lumii — că dezideratului subliniat de secretarul general al partidului de a ridica permanent nivelul de pregătire, i se consacră mereu, cu dăruire și spirit revoluționar, atît cadrele didactice cît și tinerii din întreg învățămîntul românesc.

Le urăm tuturor elevilor campioni de la Olimpiade — ei merită din plin acest titlu — mult succes în activitatea viitoare și biruințe după biruințe, care să le permită să spună în mileniul următor că ei fac parte dintre aceia care, la îndemnul președintelui Nicolae Ceaușescu au dat României cale liberă spre a deveni o mare putere a științei și culturii !

Toți, laureați

Anul acesta, Olimpiada Internațională de Matematică s-a desfășurat între 13 și 24 iulie, la Braunschweig, Republica Federală Germania. Au participat 50 de țări. Au fost unele care au trimis doar observatori, ca, de pildă, Japonia, aceasta cu intenția declarată de a participa și ea începînd de anul viitor.

Clasamentul pe națiuni a plasat, înaintea noastră, o singură țară. Iată, în ordine, lista primelor zece : 1. Republica Populară Chineză (237 p.), 2. Republica Socialistă România (223 p.), 3. U.R.S.S. (217 p.), 4. Republica Democrată Germană (216 p.), 5. S.U.A. (207 p.), 6. Republica Socialistă Cehoslovacă, 7. Republica Populară Bulgaria, 8. Republica Federală Germania, 9. Republica Socialistă Vietnam, 10. Republica Populară Ungară.

Dintre cei șase concurenți români, doi au obținut premiul I : Andrei Moroianu, **cu punctajul maxim** : 42 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov) și Theodor Bănică, 38 p. (clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov).

Toți ceilalți patru componenți ai echipei noastre au obținut premiul II : cu punctaj egal și gata-gata să ia premiul întîi, Dan Ionescu, 37 p. (clasa a X-a, Liceul de Matematică-Fizică nr. 1 București, profesor Armand Martinov) și Andrei Rădulescu-Banu, 37 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Mihai Viteazul" București, profesor Anca Stan), apoi Adrian Barbu, 36 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai" Baia Mare, profesor Ioan Mureșan) și Florin Belgun, 33 p. (clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu" București, profesor Valentin Matrosenco). Pentru fiecare concurent, clasa indicată aici este cea absolvită la sfîrșitul anului școlar 1988—1989.

Elevii români au fost însoțiți de prof. univ. dr. Octavian Stănășilă și lector univ. dr. Mircea Becheanu.

I-am solicitat, după revenirea în țară, tovarășului profesor Octavian Stănășilă cîteva aprecieri despre concurs și despre campionii noștri. Iată-le: „A fost o competiție puternică, cu o corectură foarte exigentă; mult profesionalism în toate sectoarele de organizare.

Se simte totuși cu toată experiența bună și tradiția noastră, că trebuie să mai aducem elemente noi în modul de organizare a pregătirii ; trebuie lărgită, de asemenea, baza de selecție și stimulată mai mult activitatea profesorilor de liceu de pe tot cuprinsul țării — din fericire avem mulți asemenea „antrenori" — pentru că, în ultimă instanță, ei constituie sursa unor astfel de succese. În orice caz, am mai spus-o și o repet, pregătirea pentru Olimpiadă trebuie să înceapă la 15 septembrie, adică din prima zi a anului școlar. Rezultatele cele mai bune sînt ale celor ce înțeleg acest lucru. Un cuvînt de mulțumire se cuvine să aducem profesorilor care au pregătit campionii noștri de anul acesta.

Echipa României a produs o impresie deosebită prin soluțiile complet diferite date la toate cele șase probleme din concurs, rezolvări care probează personalitatea, forța în căutarea soluției, imaginație, creativitate. Toate problemele ce se dau la un astfel de concurs reclamă tipuri noi de raționament și mai puțin aplicarea unor algoritmi preexistenți. La un moment dat doi dintre corectori la probleme diferite au calificat soluțiile elevilor români ca „exotice", ele puteau concura la un premiu special de originalitate. Interesant că și acolo unde n-au dat rezolvări complete au intuit corect calea spre o soluție bună, ceea ce a contat la punctaj.

Cele șase probleme au fost propuse de Filipine, Australia, Olanda, Islanda, Suedia și Republica Populară Polonă.

Ediția de anul viitor se va desfășura la Beijing în Republica Populară Chineză.

S-a hotărît ca România să fie gazda celei de-a 40-a ediții, din 1999, ediție jubiliară, a cărei organizare încredințată țării noastre ne onorează în mod justificat. Așa cum toată lumea știe, România este inițiatoarea Olimpiadei Internaționale de Matematică (prima ediție a avut loc la București, în 1959).

Tuturor celor șase laureați români, profesorilor acestora, precum și celor care s-au ocupat de pregătirea lotului, de echipa ce ne-a reprezentat la Olimpiadă le adresăm și noi felicitările la care îi îndreptățesc deopotrivă munca, pasiunea, talentul. Părinților acestor tineri — un gînd bun pentru dragostea și grija cu care le ocrotesc începutul de viață și dezvoltarea ca viitoare valori românești.

Printre fruntași

De data aceasta, Olimpiada Internațională de Fizică s-a desfășurat în Republica Populară Polonă, la Varșovia, între 17 și 23 iulie. La fizică, echipele sînt formate din cîte 5 elevi. Reprezentanții noștri au obținut următoarele rezultate : Costin Radu Popescu, 45 p. — din 50 posibile — (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Nicolae Bălcescu" București, profesor Denisa Godinl) — premiul I ; Gabriel Bălan, 38,5 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Ștefan cel Mare" Suceava, profesor Ion Țăranu), — premiul II și două premii speciale : pentru cea mai bună rezolvare a problemei de mecanică și pentru cea mai bună apreciere făcută de primul cîștigător al Olimpiadei Internaționale de Fizică, ediția I, desfășurată în 1967 tot la Varșovia ; Lucian Ciobică, 33 p. (clasa a XII-a, Liceul industrial „Eudoxiu Hurmuzaki" Rădăuți, profesor Florica Gorac), — premiul III ; Viorel Negoiță, 31,16 p. (clasa a XI-a, Liceul de Matematică-Fizică „George Bacovia" Bacău, profesor Dragoș Florescu), — premiul III ; Mona Inesa Berciu, 28,16 p. (clasa a XII-a, Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai" Baia Mare, profesor Romulus Pop) — mențiune și premiul special pentru cea mai bună comportare feminină.

Au participat 29 de țări. Pe primele zece locuri s-au plasat următoarele : 1. Republica Federală Germania (197 p.), 2. Republica Populară Chineză (186 p), 3. Marea Britanie (179 p.), 4—5 Republica Socialistă România — Republica Populară Polonă (176 p.), 6. Republica Democrată Germană, 7. Republica Populară Ungară, 8. Olanda, 9. U.R.S.S., 10. Republica Populară Bulgaria.

Echipa noastră a fost însoțită de prof. univ. dr. Dan Iordache, de la Institutul Politehnic București și prof. Romulus Pop, de la Liceul de Matematică-Fizică „Gheorghe Șincai" Baia Mare.

Tovarășul profesor Dan Iordache ne-a spus : „Exprimarea pe care am mai folosit-o a fost cam aceasta : România a rămas printre fruntașe ca și în anii precedenți.

Concursul a ridicat dificultăți deosebite, în special, la partea de laborator. Chiar echipa țării gazdă, care cîștigase ultimele trei Olimpiade, a fost depășită de alte trei țări.

— Iertați-mă că intervin : în clasamentul pe națiuni, România ce locuri a ocupat în 1987 și în 1988 ?

— Locul I.

— Mulțumesc. Vă rog să continuați.

— Competiția a fost animată și datorită faptului că, așa cum v-am spus mai înainte, cel puțin zece țări se luptă cu acerbie pentru locul întîi ; în special marile puteri, țările puternic dezvoltate. Sînt ambiții extrem de mari, repet, poate mai mari decît în sport. . .

În general, elevii noștri s-au comportat foarte bine. În special Costin Popescu, Gabriel Bălan și Viorel Negoiță, deși acesta din urmă, fiind mai tînăr avea mai puțină experiență. Gabriel Bălan a avut rezolvări deosebite. Lucrarea lui a plăcut cel mai mult. Costin Popescu, cu toate că a comis o mică neatenție — care a fost sancționată multiplu ! —, a avut rezolvări cu totul deosebite.

— Cît timp s-a pregătit echipa noastră ?

— Trei săptămîni, deși poate n-ar fi bine să vă spun, să nu pară că-i prea mult, fiindcă trebuia să facem numai două. Deși alții spuneau la Olimpiadă și lucruri de care te miri că le spun; probabil din neatenție. De pildă, un profesor din R.F.G. a spus pur și simplu, la un moment dat, că ei îi pregătesc pe ai lor de la începutul anului școlar.

Ce să mai comentăm ? Comentariul l-ați parcurs deja în prima parte a acestei pagini.

Ne luăm permisiunea să vă rugăm, stimați cititori, să recitiți cele spuse de profesorul Octavian Stănășilă despre momentul optim al începerii pregătirii pentru Olimpiadă. Sînt valabile nu numai pentru matematică.

. Poate n-ar fi rău să fie observată și de profesorii de fizică și de profesorii de chimie care se ocupă de echipele ce ne reprezintă, să fie „văzută" experiența matematicienilor de a invita la pregătirea echipei triate pentru Olimpiadă nu numai universitari și profesori de liceu mai mulți sau mai puțin rutinați — în sens bun, desigur —, ci și studenți, foști cîștigători de Olimpiade. Matematicienii o fac de mai mulți ani cu excelente rezultate în înviorarea pregătirii elevilor.

Concurs loial

Olimpiada de Chimie s-a desfășurat la Halle, în Republica Democrată Germană, între 4 și 10 iulie. Au participat 26 de țări. Echipele sînt compuse din cîte patru elevi. În mod curent, se vorbește de medalii (cum se și decernează) : de aur, de ar-

(Continuare în pag. 15)

DORIN GHERGHINESCU

VREMEA

CORNELIU POP

Cu toate că în intervalul 15—22 iulie vremea a fost deosebit de rece pentru miezul verii, în zorii zilei de 18 atingîndu-se pentru prima dată la noi în țară 0°C în luna lui Cuptor, de cînd se fac observații meteorologice ; la finele lunii temperatura medie a depășit cu aproximativ 1°C regimul mediu multianual la majoritatea stațiilor meteorologice. Perioada călduroasă de la începutul lunii ce a durat pînă la 13 iulie, în care valorile termice au urcat pînă la 37° nu a fost compensată integral. Regimul precipitațiilor, exprimat prin numărul zilelor cu ploaie și cantitățile lunare de apă rezultate din precipitații, a fost deficitar. La Constanța și Tg. Jiu s-au consemnat doar 4 zile cu ploaie, iar la București Filaret și Giurgiu cantitatea de apă cumulată din ploile lunii iulie a fost de sub 10 l/mp. În zona de munte deficitele lunii iulie au atins 122 l/mp la Vf. Omu, 118 l/mp la Cuntu și 113 l/mp la Lăcăuți.

Calitativ estimarea prognostică a evoluției vremii pentru intervalul mai—iulie difuzată în revista din 11 mai a.c. s-a confirmat. Evaluarea prognozei pentru ultima din lunile intervalului, pe o rețea de 16 stații, privind temperaturile medii, maximele și minimele absolute lunare, numărul zilelor cu ploaie și suma cantităților de precipitații lunare, indică o realizare de 66% .

Spicuind din Agenda 1985 — Vremea și Apele, august este considerată : „Cea mai însorită și uneori cea mai călduroasă lună de vară. Aceste superlative climatice se datorează modificărilor importante ce apar în distribuția centrilor barici de pe continentul european. Astfel, dorsala anticiclonului azoric înaintează pînă deasupra Europei răsăritene menținînd o stabilitate mai mare a maselor de aer în zona țării noastre, la care contribuie și desele invazii ale aerului tropical fie dinspre nordul Africii fie dinspre sud-vestul Asiei.

Totuși față de iulie se remarcă un ușor regres al valorilor mijlocii lunare în cea mai mare parte a țării, exceptînd zona înaltă a Carpaților, unde august este într-adevăr cea mai călduroasă lună a anului.

Prezența aerului tropical explică și frecvența mai mare în această lună a temperaturilor maxime de peste 40°C. Astfel la 10 aug. 1951 în localitatea Ion Sion (jud. Brăila) s-a înregistrat temperatura maximă absolută din țara noastră (44,5°C). Maxima absolută de la București s-a produs la 20 aug. 1945 și a fost de 41,1°C.

Aspectul mai stabil al vremii reiese și din analiza cantităților medii lunare de precipitații, care se înscriu între 35 și 60 l/mp în Cîmpia Română, Dobrogea, Podișul Birladului, Cîmpia Jijiei, Cîmpia Vestică și partea centrală a Transilvaniei ; între 60 și 80 l/mp în celelalte zone de deal și de podiș ; între 80 și 140 l/mp în zona arcului Carpaților".

Dacă prima zi de august din acest an a fost frumoasă și călduroasă în sud-estul țării în regiunile vestice chiar din primele ore vremea a fost instabilă, în Banat consemnîndu-se și vijelii. În continuare frontul atmosferic a străbătut în 24 de ore întregul teritoriu al țării. La munte, la peste 2000 m izolat a nins. În sud-vestul Transilvaniei și în Podișul Birladului, cantitățile de apă rezultate din ploi au fost echivalente cu valorile medii lunare multianuale pentru august. Pe valea Oltului și în Lunca Dunării pe alocuri s-au produs vijelii.

În intervalul 3—9 august, vremea va fi răcoroasă la început, încălzindu-se apoi treptat, îndeosebi în regiunile sudice unde în următoarele 3—4 zile se vor depăși din nou 30°C. În primele zile în jumătatea nordică a țării cerul va mai prezenta înnorări accentuate și vor cădea ploi cu caracter de aversă însoțite de descărcări electrice. La începutul intervalului vîntul va mai prezenta unele intensificări din sectorul nord-vestic. În aceste regiuni temperaturile minime vor fi cuprinse între 7° și 12°, iar maximele între 18° și 24°.

Litoralul va beneficia de o vreme predominant frumoasă, dar ceva mai răcoroasă pînă spre simbătă, duminică. Temperaturile maxime în aer vor fi cuprinse între 23° și 28°, iar temperatura apei între 22° și 25°.

La munte vremea rece și instabilă la început se va ameliora treptat, pînă la sfîrșitul săptămînii cînd numai dimineața pe alocuri se va semnala ceață. Săptămîna viitoare vremea se va stabiliza și se va încălzi și în zona montană.

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, cășuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20. Interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 . Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

23 AUGUST
1944 – 1989

flacăra

anul XXXVIII
32 1731 VINERI 11 august 1989

Calea noastră e una, limpede, încercată și biruitoare;

SOCIALISMUL, ADICĂ VIAȚĂ LIBERĂ ȘI DEMNĂ

O imagine care ne reamintește cuvintele rostite recent de conducătorul partidului și statului nostru la o întîlnire cu oamenii muncii :

„Pe cei care pun întrebarea ce realizări are socialismul îi poftim să vină în Constanța, ca și în alte părți ale României. Aici, în Constanța, care — cu 40 de ani în urmă — era printre cele mai înapoiate zone ale țării, se vede ce poate realiza un popor cu oameni ai muncii care-și făuresc viitorul în mod liber și independent! Să vadă ce reprezintă socialismul — o societate a dezvoltării economico-sociale, a științei, a culturii, a bunăstării. Să vadă locuințele noi, spitalele, școlile — bunăstarea poporului ! Acesta este socialismul care s-a realizat în Constanța, în întreaga țară !"

Autorul imaginii, fotoreporterul Ion Miclea, a străbătut multe țări ale lumii și a cunoscut pe cuprinsul globului numeroase și diverse întemeieri umane, dar această realitate cu valoare de metaforă — orașul fără periferie — obiectivul aparatului său de fotografiat n-a putut-o surprinde decît acasă, în România, la malul mării.

Biblioteca județeană
MUREȘ

Pămîntul e al celor harnici

TEMEIUL MARILOR RECOLTE

În patru decenii de construcție socialistă și îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., România a obținut, sub conducerea clarvăzătoare a partidului, realizări de excepție în toate domeniile, succese fără egal în întreaga istorie a poporului nostru. Pentru ca țara să fie puternică și bogată, a fost necesară o adevărată accelerare a istoriei, în primul rînd o impetuoasă dezvoltare a economiei naționale. Făurită, practic, din temelii, industria socialistă a României este, astăzi, coloana vertebrală a întregii noastre dezvoltări. În același timp, celei de-a doua ramuri economice de bază, agricultura, socialismul i-a creat adevărata posibilitate de valorificare, în interesul acestei țări și a oamenilor săi, gtit a bogăției pămîntului cît și a vredniciei celor ce-l muncesc. Pămîntul devenind al celor harnici, a sporit el însuși în rodnicie, proprietatea socialistă afirmîndu-se și în agricultură drept singura în stare să intensifice, prin efortul unit al proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor propriei munci, ritmurile dezvoltării pînă la înălțimi de nevisat cu numai cîteva decenii în urmă. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „realizările pe care le-am obținut în anii socialismului, îndeosebi după Congresul al IX-lea, și în agricultură, demonstrează că numai și numai pe baza marii proprietăți — de stat și cooperatiste — putem să realizăm o agricultură modernă, avansată, o agricultură care să asigure din plin necesitățile poporului nostru, bunăstarea, să asigure creșterea contribuției agriculturii la progresul general al României". Producția agricolă a României este în acest an de peste 10 ori mai mare decît în 1945, creșterea obținută după 1965 fiind de 6 ori. S-au obținut în această vară cele mai mari producții din istoria țării și există perspectiva ca întregul an să ofere producții ridicate la toate culturile, precum și însemnate creșteri în zootehnie.

Producțiile de excepție ale acestui an, prefațate de rezultate deosebite obținute în anii anteriori de către multe unități agricole, materializează obiectivele noii revoluții agrare, amplu proces social-economic inițiat și fundamentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În ansamblul său, agricultura românească este, iată, o expresie grăitoare a justeței liniei imprimate întregii noastre dezvoltări de către Congresul al IX-lea. Căci în 1965, la o producție totală de numai 12,6 milioane tone de cereale, se obțineau 1990 kg orz, 2 090 kg grîu și 1 780 kg porumb la hectar. Saltul înregistrat în ultimii 24 de ani este cu atît mai impresionant cu cît în acest domeniu, de recunoscută tradiție într-o țară cîndva „eminamente agricolă", se părea că nu pot fi realizate creșteri spectaculoase. Și totuși, în condițiile orientării unei mari părți a populației țării către ocupațiile industriale, agricultura noastră a progresat mult peste cele mai cutezătoare așteptări de acum un sfert de veac. Este meritul tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi imprimat politicii noastre economice, încă de la Congresul al IX-lea, o necesară orientare către revitalizarea acestei ramuri de bază. Căci dezvoltarea agriculturii noastre socialiste este rodul unei imense investiții materiale și morale. În anii socialismului, s-au investit în agricultură 660 miliarde lei, dintre care 600 miliarde numai după 1965. Deși se făcuseră pași importanți spre mecanizarea agriculturii, după Congresul al IX-lea s-a asigurat în mod consecvent înzestrarea tehnică a unităților agricole. Numai în actualul cincinal, investițiile din acest domeniu sînt de peste cinci ori mai mari decît cele din cincinalul 1961—1965. Avem 165 000 de tractoare, peste 65 000 combine pentru recoltarea cerealelor și a altor culturi, dispunem de o gamă largă de mașini și utilaje agricole care permit efectuarea întregului volum de lucrări în termene scurte și de bună calitate. Opera de reconstrucție a pămîntului, dinamizată și ea în ritmuri extraordinare după 1965, a condus la o importantă creștere a fertilității solurilor din toate zonele țării. La sfîrșitul acestui an, terenurile amenajate pentru irigații vor însuma peste 4 milioane de hectare, cele desecate aproape 3,5 milioane ha, iar cele amenajate antierozional 2,5 milioane ha. Sînt promovate cuceririle științifice și tehnice, tehnologiile intensive de lucru al pămîntului, utilizarea soiurilor și hibrizilor de mare productivitate, rigorile unei zootehnii de înaltă performanță.

Am obținut anul acesta 7 360 kg orz la hectar în medie pe toată suprafața cultivată, toate județele au raportat recoltarea a peste 8 000 și chiar 9 000 kg grîu la hectar, în telegrame adresate secretarului general al partidului, oamenii muncii din unități agricole de pe întreg cuprinsul țării, județe în ansamblu raportează producții record la orzoaica de toamnă și de primăvară, la in, mazăre, fasole, ricin etc. Se așteaptă cu certitudine producții mari la porumb, plante tehnice, legume și fructe, vor fi obținute creșteri substanțiale în producția zootehnică. Dotările tehnice, rezultatele științei, inteligența și hărnicia oamenilor își spun și își vor spune în continuare cuvîntul. Rezultatele agriculturii noastre socialiste sînt chiar rodul acestei munci, al dăruirii oamenilor ogoarelor. Ele sînt, în același timp, rezultatul direct, confirmarea concretă a justeței unei politici. O politică în mod consecvent consacrată, cu deosebire în ultimii 24 de ani, înfloririi multilaterale a patriei, creșterii bunăstării poporului nostru, accesului, prin munca unită, a noastră, a tuturor, către zările civilizației comuniste.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Miracol la îndemîna tuturor

În ziua de 9 februarie, anul acesta, noul președinte al Cooperativei Agricole de Producție Rogova din județul Mehedinți a fost numit Virgil Zorilă. Venea aici după 30 de ani de activitate la I.A.S. Imediat după numire, președintele s-a interesat, printre altele, cît lapte se obține de la fiecare vacă furajată. Se obținea 700 grame lapte!

— M-am luat cu mîinile de păr, spune Virgil Zorilă, aranjîndu-și cu mîna, pieptenul fiind inutil, cele cîteva fire de păr pe capul pleșuv. Privirea blîndă, vorba așezată te-ar îndemna mai degrabă să-l bănuiești profesor de istorie sau de Limba Română. S-a dovedit a fi însă un om de cea mai eficientă acțiune.

Astăzi, după numai 6 luni, la C.A.P. Rogova, producția pe cap de vacă furajată este de 12,4 litri, bineînțeles predat la fondul de stat. Se preda zilnic de la cele 206 vaci cu lapte ale cooperativei 180 litri de lapte. Astăzi se predau în fiecare zi 2 600—2 700 litri. Să convenim că saltul de producție obținut într-un termen atît de scurt ține de miraculos. Mai ales că vacile sînt aceleași.

— La ieșirea din iarnă ca să ridici vacile în picioare trebuie să le întinzi o mînă de ajutor. Am dat vaci la expoziție, s-a organizat una în județ de curînd, și nu știam pe care să le aleg. Metodele pe care le-am aplicat au fost din cele cunoscute de toată lumea. Nu numai la lapte am obținut succese. Majoritatea vacilor sînt gestante. Din planul de viței de 265, am dat deja 169. Vom depăși cu siguranță și planul la capitolul acesta. Deci, furajare corespunzătoare, lotizare, ceea ce înseamnă hrană funcție de potențialul de producție al fiecărui animal, respectarea întocmai a tehnologiilor, respectarea programului de muls. La 5 dimineața și la 11 seara eu sînt în grajd, cînd începe mulsul și cînd se face predarea către I.C.I.L. Dacă sînt eu, n-au încotro și trebuie să vină și ceilalți. Înainte, procentul de grăsime al laptelui nu interesa pe nimeni, poate doar pe șoferii care veneau să-l transporte. Ei găseau laptele și un bilețel cu cantitatea. Procentul de grăsime îl treceau ei, cam 2,8 la sută. În loc să cîștigăm, pierdeam. Acum analiza procentului se face în fața mea. La 4—4,1 la sută, conform instrucțiunilor, cîștigăm cam 15 la sută la cantitate, cîte 3 procente la fiecare procent de grăsime. Disciplina e disciplină. Nu mișcă nimeni în front. Asta la început, pînă cînd oamenii au văzut că n-au încotro și trebuie să se pună pe muncă. De cînd am venit eu și s-a cam schimbat ritmul de muncă, inginera noastră zootehnistă a făcut siluetă. Ți-e mai mare dragul să te uiți la ea.

Cele 206 taurine sînt pășunate la pajiștea de la Tîmna, la vreo 30 kilometri de sediul cooperativei. Vacile și junincile sînt scoase în tabere de pășunat în apropiere. Chiar dacă apa trebuie cărată cu cisternele. Trifoi și masă verde suplimentară de cîte ori se poate și se poate. Instalațiile mecanice de muls au fost toate reparate. Cîștigurile mulgătorilor s-au ridicat la 3 500 lei pe lună.

— Celor de la I.C.I.L. nu le venea să creadă cînd au văzut laptele. O lună au venit zi de zi să asiste la analizele de grăsime. Totul pleacă de la furajare, de la disciplină, de la conștiința muncii. Am pregătit cu mijloacele noastre două bazine în care pregătim pale tocate amestecate cu borhot lichid de la Fabrica de spirt și cu borhot umed de la Fabrica de bere. De fapt toate furajele le tocăm. Le mănîncă mai bine. Numai din secară masă verde am însilozat 2 682 tone; din porumb tocat încă 3 000; fîn de lucernă și fîn natural 450 tone; am depozitat 800 tone paie și se mai string pînă la sfîrșitul anului. Vacile sînt aceleași, metiși Holstein foarte buni. Oamenii, da, i-am mai schimbat. Din 12 mulgători, doar șase sînt din cei vechi. Din cei 45 de muncitori în zootehnie, majoritatea i-am schimbat. Erau unii care n-aveau nimic comun cu această activitate plină de răspundere. Am adus oameni buni și din sat, dar și din satele vecine. Dacă se dau concursuri pentru ocuparea posturilor în birouri, de ce nu s-ar da și pentru ocuparea posturilor în zootehnie, nu? Florea Tîrcol, Constantin Vlăduț, Constantin Unteanu, sînt din cei vechi și buni. O simplă schimbare de macaz și au devenit foarte buni. Creștem și 50 de porci în sistem gospodăresc. Numărul lor va crește. Vrem cel puțin 500 de oi. Avem teren și iarbă pe care le folosesc mai mult particularii. E păcat să nu creștem și noi oi. Am vorbit și la București în acest sens. Nu se prea găsesc oi de vînzare. Unitățile nu-ți dau, iar la particulari sînt scumpe. Dacă ai rezultate bune te poți mișca mai ușor și cu banii. La șase luni din zootehnie avem beneficiu de 250 mii lei. Altădată zootehnia venea cu un milion pierderi. Am redus cheltuielile cu 15 la sută. Sîntem la zi cu toate plățile către oameni; am plătit statului 3 milioane din ce aveam de plătit.

Ascultîndu-l pe Virgil Zorilă simțim nevoia să notăm mai repede. Sîntem cuprinși și noi de aceeași stare de febrilitate constructivă.

La Rogova, astăzi, toată lumea lucrează.

Grădina de legume e frumoasă. La cultura mare s-au obținut recolte ca niciodată. 910 hectare sînt perimetru etalon după modelul Stațiunii Perieni. Rogova, una din unitățile C.U.A.S.C. Vînju Mare, se mîndrește cu cea mai bună pîine din județ.

Și ca să ne rezumăm la zootehnie, unde rezultatele sînt din cele mai spectaculoase, experiența de la Rogova ne demonstrează fără dubii că acolo unde se muncește cu adevărat producțiile mari și imediat după ele și satisfacțiile nu întîrzie să apară. Unde zootehnia merge slab, adică unde un mulgător se chinuie să umple o sticlă de lapte de la o vacă nu vitele sînt de vină, ci oamenii, felul cum își privesc munca, starea în care se complac. În zootehnie, justificările nu țin loc de lapte. Ochiul stăpînului îngrașă vita și la C.A.P., nu numai în gospodăria proprie.

OPREA GEORGESCU ■

și care știu să-l facă roditor

Puterea muncii unite

Ori din ce parte ai veni, fie dinspre ferma de vaci, cu „taxiul" lui Tăgîrță scuturîndu-te printre șerpuirile drumului prăfos, fie cu Moskviciul paznicului care pare să fi rămas și el direct din al doilea război mondial între lanurile de porumb, tarlaua cu cartofi te impresionează la fel de puternic : pe un cîmp cît vezi cu ochii, dinspre șoseaua ce tocmai intră în Buciumeni pînă sub buza pădurii, sacii doldora de cartofi pietroși stau cuminți pe rînduri paralele, în picioare, ca niște soldați în post, descrescînd spre capătul cîmpului frumos ca într-un tablou expresionist cu efectele de perspectivă atent studiate în timp ce între ei, grupuri mari de oameni, bărbați și femei, string tuberculii roșiatici ai soiului „Desirée" ca pe niște perle ale pămîntului și luminii, în egală măsură.

N-am mai pus cartofi în viața mea, zice David Teodor, șeful fermei de cultură mare. Și cînd accentuează pe „viața mea", trebuie să ne gîndim neapărat la cei 38 de ani ai săi de muncă în bătaia soarelui și a campaniilor agricole, cît și la nevoia lăuntrică de-a experimenta în această zonă inclusiv cartofui, acum cînd mai are doar doi ani pînă la pensie. Dacă vrei să pun cartofi, i-am spus inginerului șef, lasă-mă să-i pun singur, nu te băga. Nu mă bag, bre ! — a zis inginerul. Mi-am luat un teren fertilizat cu grosiere. Am tras cu ochiul la cei ce puneau cartofi prin preajmă. După arătură treceau cu discul dar pămîntul fiind moale, peste cîteva zile se făcea beton, băgai mașina de semănat și nu intra decît de două degete. Eu i-am pus direct în arătură. Ia uitați-vă ce cartofi ! Am plan de 20 de tone la hectar dar sper să scot între 30—40 tone !

David Teodor are ochii micșorați de puterea luminii și fața arsă de aceeași putere. Pare că vorbește tot timpul cu ochii închiși. Îi deschide larg abia cînd ține în mînă un cartof și îi ridică în aer ca pentru a-i cerceta calitatea ca unui pahar. Una dintre fetele sale e inginer agronom. Cînd va ieși la pensie intenționează să lucreze ca simplu muncitor pe ogoarele fiicei sale. Să nu piardă legătura cu pămîntul ! Cealaltă fiică lucrează la îmbunătățiri funciare. A dat întîi la istorie și n-a intrat. Hai la agronomie, i-a spus. Adevărata noastră istorie e pămîntul. Aici mănînci, în mod sigur, un cartof ! Biografia șefului de fermă și a familiei sale e legată cu rădăcini puternice de solul Bărăganului. În biografia sa griul, orzul, cartoful se simt acasă ca în pămîntul țării.

Inginerul șef al C.A.P.-ului Buftea e și el un om deosebit. Cu Rădulescu ne înțelegem numai din privire și din șoaptă — zice David Teodor. În 38 de ani am schimbat mulți directori, ingineri, oameni grei. Băiatul ăsta a învățat în șase ani de cînd e aici ce înseamnă a conduce : îți dă deplină libertate de acțiune. Ce probleme ai mîine ? Păi mîine începem recoltatul la cartofi. Îți trebuie ceva ? De ce ai avea nevoie ? El, uite-așa lucrează cu noi. Am colaborat cu puțini oameni de factura lui. E tînăr și poate de aceea înțelege să-ți lase libertatea de-a lucra la capacitatea ta. Te lasă să gîndești singur. Am venit la C.A.P. Buftea de la Protecția plantelor Mogoșoaia. Eram în concediu. M-a rugat inginerul să-i ajut să pună orzul de toamnă. Așa i-au spus mecanizatorii : dacă vrei să faci treabă, adă-l pe David. Oamenilor ăstora trebuie să le intri în suflet, altfel nu faci nici o brînză cu ei. M-au păcălit și le-am pus orzul. Pînă la urmă nu mi-am mai făcut concediul și am rămas între ei. La Protecția plantelor e umbră deasă, aici e cîmp, e soare puternic. Ia uitați ce cartofi, domnule, 250 grame bucata. Puneți mîna și cîntăriți-îi !

Cartofii aceștia au fost plantați în martie, de timpuriu, rebilonați cu rariță, prășiți de trei ori cu sapa, de oameni. Au avut o răsărire perfectă. De trei ori au fost tratați contra gîndacului. Dacă șeful de fermă a lucrat la Protecția plantelor, măcar la ei gîndacul să n-aibă nici un spor ! Și dacă tot a avut ambiția să producă și cartofi, să aibă măcar o producție exemplară ! Nu prea s-au mai văzut cartofi așa frumoși pe aici. Cînd s-a convins primarul despre ce-i vorba, nu s-a putut abține să nu exclame : „ăștia sînt puși după Neckerman !" Secretul lor e însă bălegarul. Cartofii sînt mari iubitori de bălegar. Cu chimicalele nu faci mulți purici la cartofi. Bălegarul e sfînt. Afinează solul iar Avicola Buftea e la doi pași. Decît să dai 200 de mii pe un vagon de îngrășăminte chimice, mai bine dai zece mii pe bălegarul necesar aceleiași suprafețe. Cît acționează chimicalele ? Un an cel mult. Bălegarul lucrează patru ani și ține solul bogat în humus, pămîntul e pufos ca aluatul dospit. Și cînd te gîndești cît bălegar au unii și ei preferă să trateze pămîntul cu chimicale !

Cele 50 de hectare de cartofi ale C.A.P. Buftea sînt contractate în acord global. Lucrează nu doar membri ceape ci oricine a vrut să aibă cartofi la iarnă. Cei ce recoltează acum, de exemplu, sînt chiar lucrători ai Studiourilor cinematografice Buftea! Arta și agricultura se întrepătrund cu profituri în ambele sensuri. Cartofi de Buftea, superproducție color ! Fiecare om din Buftea are o propoziție de suflet : „Nu s-au mai văzut așa cartofi frumoși la Buftea !"

I. ZUBAȘCU

Omul aduce cîmpia sub brațul tutorelui

Că bogăția o fac oamenii este prima convingere a lui Gheorghe Vînătoru, președintele C.U.A.S.C. Ștefan cel Mare din județul Vaslui. Sigur, dacă pămîntul e mănos, dacă plouă cînd trebuie, dacă vîntul e și el ascultător, e mai ușor. Dar dacă nu se întîmplă așa — și în comunele din această zonă nu se prea întîmplă, căci oamenii au trudit dintotdeauna pămînturi cam sărăcăcioase și secetoase — nu se poate sta cu mîinile în sîn așteptînd vremuri mai bune. Pămîntul trebuie muncit așa cum e, trebuie îmbogățit și înnobilat, trebuie udat cu sudoare și mîngîiat cu munca și, pînă la urmă, nu se poate să nu vină și roadele așteptate.

La C.A.P. Zăpodeni, una dintre marile probleme era realizarea necesarului de furaje. Sectorul zootehnic al cooperativei este dezvoltat, în acest an s-a depășit chiar planul la efective pe primele șase luni, așa că asigurarea hranei animalelor a devenit, se înțelege, vitală. Pînă acum, se realiza cam jumătate din necesarul de furaje, restul se procura cu greutate de pe la alții. În această vară lucrurile au intrat în normal, adică la suculente s-au realizat 500 tone față de 700 cît ar fi necesar, obținîndu-se, în schimb, 2 000 tone grosiere față de 1 500 cît era planificat. Sînt două ferme zootehnice, una pentru vaci de lapte, alta mixtă, în care mai cresc oi și porci. Ele sînt conduse de doi tineri ingineri, Aurelia și Petru Chitic, absolvenți de Iași, ea din Bacău și el din Tîrgu Neamț, căsătoriți încă din anul al treilea de facultate, apoi repartizați aici acum cinci veri. Zootehniștii din unitate, adică oameni harnici din sat, ca Maria și Ion Tăgîrță, cei mai buni îngrijitori de viței, Vasile Abuzătoalei și Ion Lupu, adevărați meșteri la stînă, mulgătorii Dumitru Tăgîrță, Ion Popa, Ion Panaite, care, iată, cîștigă peste 3 500 lei lunar, și atîția alții știu că depinde de ei, și au învățat și ce trebuie să facă pentru ca lucrul în zootehnie să meargă bine. N-a fost ușor, mai ales la început, oamenilor trebuie să le cîștigi încrederea, ei nu fac cu tragere de inimă decît lucruri în care cred. Unii se temeau că viței or să moară, cînd au văzut prima dată cușetele în aer liber pentru creșterea acestora. Alții se îndoiau că saramurarea furajelor, a gramineelor contribuie la creșterea conținutului în proteine. Iată însă că mortalitățile au scăzut simțitor, animalelor le place hrana preparată în bucătăria furajeră, iar oamenii și-au însușit atît de bine noile tehnologii încît acum îl s-ar părea ciudat să lucreze ca mai înainte.

Că trebuie să învețî, că meseria cultivării pămîntului și a creșterii animalelor cere tot mai multă știință, e încredințat și inginerul Ioan Drăgan, directorul Asociației economice intercooperatiste pentru creșterea vacilor de lapte. El a venit aici acum 12 ani, cînd a absolvit facultatea la Timișoara ; acasă, la părinți, adică în Bihor, ajunge numai în concediu. Trebuie să dea mereu examene aici, într-o „sesiune" continuă, cam fără vacanțe și fără duminici, de pe la 4—5 dimineața pînă noaptea tîrziu. Dar unitatea s-a apropiat încet de plan, ba în cîteva locuri chiar l-a depășit, iar din toamnă se va trece de la un nivel al „supraviețuirii" la unul al performanței. Abia atunci crede tînărul director că-și poate invita foștii profesori să-l vadă la treabă. Pînă una-alta, examinatori sînt cam toți oamenii cu care lucrează, pentru că „înainte de a învăța ceva de la tine, țăranul și-a păstrat bunul obicei de-a te verifica și el puțin".

Nici la Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea vițel de vie din Zăpodeni specialiștii veniți aici n-au găsit un loc comod de muncă. Mulți lucrători sînt absolvenți ai liceului agricol și asta trebuie să se cunoască în producție. Specialiștii sînt „de sol" chiar dacă sînt tineri ca inginerul stagiar Ion Țopa. Aici lucrează oameni îndrăgostiți de meserie, tehniciana Elena Ion, șefă de fermă, cei de la școala de viță, adică șeful de echipă Nicolae Filimon, Vasile Păstol, Vasile Grădinaru, Dănuț Petrovici, Liviu Diaconu, muncitori într-adevăr calificați, care-și spun cu mîndrie, nu autoironic, „țărani cu liceu" vor și pot să înfrîngă tradiția unei seculare psihologii a sărăciei.

Ca pretutindeni în țară, anul a fost și este bogat. Unul din roadele cele mai de seamă, este însă tocmai această încredere a oamenilor în forțele lor, dorința și forța de a sili, prin muncă, „zilele bune să se-adune".

CONSTANTIN DUMITRU

Un adevăr cutezător al politicii noastre:

Omul e-n toate

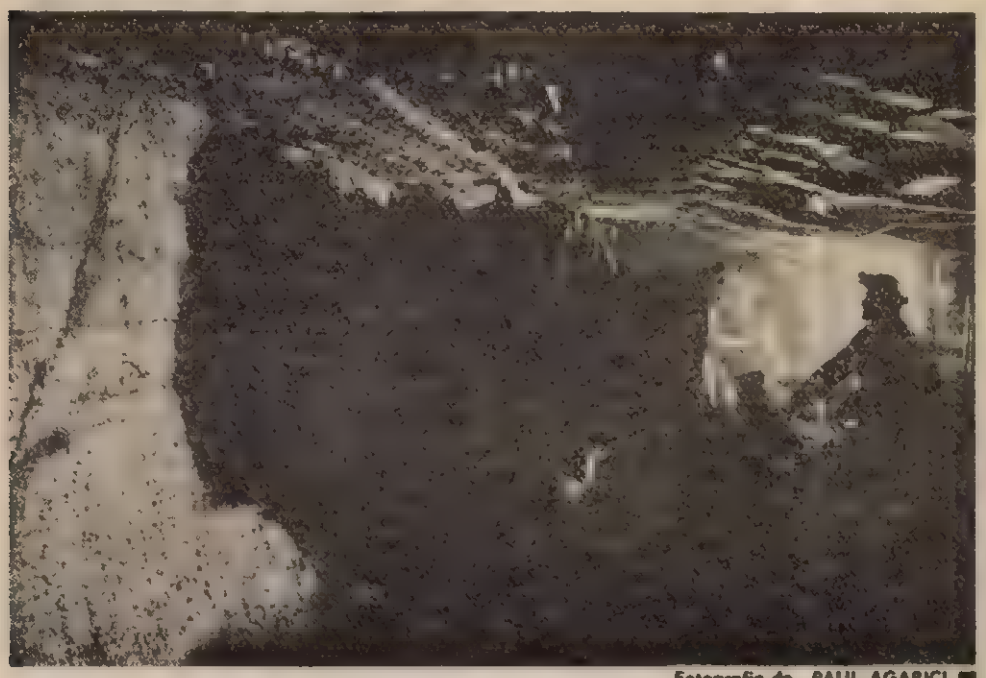

Fotografie de PAUL AGARICI

Meserie de viitor

Ziua și-a început-o de dimineață de tot, mai înainte ca discul roșiatic al soarelui să apară deasupra pădurilor dinspre munte. Aici, mai sus de Tîrgoviște, pe valea Ialomiței, diminețile sînt răcoroase și-n miezul verii, dar astăzi a fost frig de-a binelea și în timp ce venea spre mină, încheindu-și nasturele de la gulerul cămășii și strîngîndu-și haina pe el, inginerul Gigel Alexandru și-a început ziua ca de obicei, dînd ocol mai întîi cu gîndul prin galeriile și abatajele aflate la cîteva sute de metri sub finețele și livezile de la Șotînga, acolo unde e vară mereu și e cald ca sub aripa unei păsări. Pentru asta nu era nevoie să poarte masca de gaze pe-un șold și acumulatorii lanternei de partea cealaltă. Mai tîrziu cînd chiar a fost nevoie să le poarte în drumul său zilnic prin mina aceasta despre care se spune că ar avea lignit nu bun, ci foarte bun, a trecut pe lîngă lămpărie și în sala de apel și-a aruncat privirea pe un panou unde nu răzbat din truda oamenilor din adînc decît vreo cîteva cifre și cîteva nume, producțiile realizate de brigăzile fruntașe. S-a lăsat apoi să alunece cu trenulețul prin galeria de coastă în adîncul acestei mine pe care, de 15 ani încoace, crede că a ajuns s-o cunoască bine. Cam așa cum își cunoaște propria viață, gîndurile sau prietenii.

Înainte de-a fi trimis la Șotînga, vreme de alți 15 ani a lucrat prin alte cîteva mine, după ce luase o hotărîre care avea să-i schimbe viața. Ca absolvent al facultății de matematică din Iași ajunsese profesor la un vestit liceu din Bîrlad și în cei trei ani încheiați pe durata cărora încerca să-și convingă elevii de importanța și frumusețea matematicii, s-a lăsat el însuși convins, din auzite și din povestite, de frumusețea aspră a meseriei minerilor. Cît privește importanța ei, nu era nevoie să i-o mai explice nimeni. În plus, cinstit vorbind, i se părea că în meseria asta ar putea munci în așa fel încît să cîștige mai mult. Așa că timp de alți patru ani a redevenit student, urmînd cursurile a ceea ce se numea pe-atunci Facultatea de mine și metalurgie. Primul loc în care a lucrat ca inginer într-o mină a fost la Voivozi. Apoi a fost transferat la Comănești, la 80 de kilometri de unde este de fel, de la Tîrgu Bujor, și cu toate că se adunaseră destui ani de cînd viața îi tot asta era, mină, cărbune și minerit, cînd se abătea pe acasă și întîlnea vreo cunoștință încă se mai trezea în fața întrebării : ce mai faci, profesore ? Oricum, mai zice el, în minerit se cere și multă matematică, asta e sigur.

Cînd a venit la Șotînga, știa că va lucra într-o mină despre care n-a auzit prea multă lume. Un lucru i se pare însă la fel de sigur, astăzi, ca și în ziua cînd a venit aici : în minerit nu există amatorism și nici nu poate exista așa ceva. Apoi, chiar dacă mina aceasta nu face parte dintre unitățile mari, de-al căror nume să fi auzit pînă și copiii, nu e mai puțin adevărat că meseria are aici o tradiție solidă, fiindcă la Șotînga se scoate cărbune de mai bine de 100 de ani, mai precis de la 1879. Și inginerul Gigel Alexandru, directorul minei, adaugă ; „Facem parte din Combinatul minier Ploiești, care la rîndul lui se situează, ca volum de producție, după Motru, Rovinari și Valea Jiului. Iar în cadrul acestui combinat, mina noastră e departe de-a fi de interes local, cum să zic, sau comunal. Adevărul întreg este că mina Șotînga e de două ori mai mare decît Comănești, de opt ori mai mare decît Ceptura și capacitatea ei de producție este aproape cît a minei de la Filipeștii de Pădure.

Se înțelege, s-au făcut și aici investiții substanțiale pentru a ușura munca oamenilor, încărcarea și transportul sînt mecanizate în întregime, de exemplu, iar operația de tăiere a cărbunelui în abataj a atins un grad de mecanizare de 85 la sută, adică exact atît cît au îngăduit condițiile naturale ale minei. Prin știința de-a se adapta acestor condiții naturale ce impun valorificarea fiecărei posibilități tehnice și-a fiecărei inițiative în lupta pentru cît mai mult cărbune, cei ce lucrează aici s-au dovedit a fi oameni de frunte în meserie și cea mai bună dovadă în această privință poate fi rostită simplu : „Stăm bine și am depășit planul la toți indicatorii, inclusiv la investiții și la beneficii". În spatele acestor cuvinte se întrevede însă munca fiecăruia dintre cei 2000 de oameni ai minei, o muncă despre care s-ar putea spune că are, de multe ori, încordarea unei lupte. Galeriile minei se întind pe multe zeci de kilometri, pe un spațiu cuprins între valea Ialomiței și valea Dîmboviței, iar cum deasupra se văd turlele sondelor este limpede că, uneori, nu prea departe de abataje își fac de lucru și sapele de foraj, ceea ce impune atenție sporită. Grijile cele mai mari vin însă din altă parte, și anume din faptul că stratul de cărbune se află sub pînza de apă freatică. Iar dacă oamenii au găsit mai multe mijloace de a i se împotrivi chiar atunci cînd, la 300 de metri sub pămînt, apa vine cu debite de sute de litri pe minut și se năpustește cu viteza pe care i-o dau presiunile de pînă la 100 de atmosfere, dintre toate aceste mijloace deosebit de eficient s-a dovedit sistemul asecării cu filtre. „Fiecare dintre noi, mai zice directorul minei, știe prea bine că nu altfel decît cu prețul efortului zilnic reușim să ne facem cu toții datoria. Nefiind tocmai ei, minerii, oameni cărora să trebuiască să li se explice că lumea are nevoie de cărbune așa cum are nevoie de pîine. Iar dintre numele oamenilor noștri de nădejde, nu uitați să amintiți de brigadieri tot unul și unul, ca Mihai Zegheru de la abatajul 6 651, Aurel Savu de la 6 650, Ion Dobre de la 6 631 sau maiștri ca Ion Vișan, Dumitru Nicolae, Ion Teleașcă, Gheorghe Niță. Nu-i vorbă că la noi, muncind în acord global, un miner cîștigă cam 7000 de lei pe lună. Dacă-i punem la socoteală și pe cei care lucrează la suprafață, cîștigul mediu e de aproape 8 500. Asta pe lîngă primele care se ridică la un total de 400 000 de lei pe trimestru sau pe lîngă ceea ce mina oferă oamenilor ei de fiecare sărbătoare, de Ziua Minerului sau, pentru că aici lucrează 500 de femei, de Ziua Femeii. Nu lăsăm să treacă pe lîngă noi, închizînd ochii, nici Ziua Copilului. Oamenii merită astfel de atenții pentru că prin ei și numai prin ei trăiește această mină.

D. CONSTANTINESCU

O idee de la fiecare

Preocupării principale, aceea a realizării în avans a sarcinilor de plan, i se asociază — ne-au declarat interlocutorii noștri, István Gyöngyössy, inginerul șef al Întreprinderii de matrițe și piese din fontă Odorhei, Alexandru Kemény, responsabilul cu probleme de invenții și inovații, ing. Alexandru Dobai, responsabilul cu problemele de plan și modernizare, și ing. István Antal, șeful atelierului proiectare uzinală — grija stăruitoare ca toate aceste produse să răspundă nevoii presante a economiei românești de a produce la nivelul tehnicii mondiale de vîrf.

Prima uzinare este chiar a ideilor, introducerea în fabricație a produselor noi fiind precedată de o atentă cercetare a stadiului tehnicii mondiale în impresionanta brevetotecă a întreprinderii, în care specialiștii găsesc zeci de mii de descrieri de invenții și informații primare privind preocupările din țară și din lume în domeniul construcțiilor de mașini, al chimiei (prelucrarea maselor plastice) ș.a. O activitate industrială prefațată și însoțită permanent de știință (informație și cercetare), o colaborare „din mers" cu O.S.I.M. și I.N.I.D. reprezintă pentru unitatea harghiteană expresia curentă a producției moderne. Se înțelege că nu pot fi realizate produse la nivelul tehnicii mondiale fără ca tehnologia cu care se realizează aceste produse să nu fie, la rîndul său, de vîrf. De aceea, la peste un deceniu de la înființare, însăși întreprinderea se modernizează, soluțiile noi propuse de specialiștii săi vizînd cu precădere accelerarea ritmului producției în condițiile creșterii calității și fiabilității produselor.

Cîteva dintre ideile noi, aplicate recent în întreprindere sînt convingătoare pentru eficiența pe care lucrul gîndit de mai multe ori îl are atunci cînd vrei să produci o singură dată și bine, adică fără „bîlbîielile" pe care repetatele (și costisitoarele) „încercări" în producție le pot produce în absența unei prealabile munci în bibliotecă și la planșetă. În turnătoria întreprinderii, pînă de curînd, dislocarea nisipului din buncăre se făcea cu ciocanul — se mai rupea mantaua, se mai puteau produce și accidente. Dispozitivul de decomprimare rapidă a gazelor realizat de inginerul Alexandru Szilvester poate fi comandat de la distanță și, utilizînd o undă de șoc foarte puternică, inițiată rapid, proiejînd și metalul și oamenii, materialele granuloase sau pulverulente. Acest brevet înseamnă, în planul ideilor, o noutate, iar

Într-o casă a modei

De obicei nu-mi consult notițele. Scriu imediat sub impresia momentului trăit.

Am fost la întreprinderea de confecții din Craiova cu o lună în urmă și de atunci am simțit nevoia să reiau însemnările. Cred că le pot păstra intacte, retranscriindu-le, numai așa voi putea reda ceva din personalitatea directorului Constantin Nicolaescu. Poate că unele idei vor reveni, dar pe măsură ce treceam prin această cetate a modei, a doua ca mărime pe țară, găseam că n-am stăruit destul asupra fluctuației personalului muncitor, care pînă acum cîțiva ani era un punct nevralgic.

— Un du-te vino ! Unele muncitoare plecau în tunie pentru o vacanță prelungită, altele se angajau în septembrie. Se păstra, în acest neajuns, un echilibru. Plecau 800 și se angajau tot atîtea, dar situația ne nemulțumea. Acum nici o angajare nu se mai face fără prezența mea, discut cu muncitoarele, le asigur că cine muncește, cu seriozitate și talent, primește peste 4 000 lei pe lună. Renumele și întreprinderea nu pot crește fără oameni stabili, bine pregătiți profesional, mai ales că moda e variabilă și ca să facem față trebuie să știm multă meserie.

Mă mir că, în notițele mele, nu găsesc nici un semn de întrebare, de mirare. Sînt cu totul de acord cu inginerul Constantin Nicolaescu, care, trecut de cîțiva ani, de 60, are înflăcărarea unui tînăr, dinamismul lui, dorința de a promova continuu întreprinderea din Craiova pe scara valorilor în Centrala Industriei Confecțiilor București. Pentru ce pledează acum ?

— Finisăm produsele ca un bijutier, care șlefuiește diamantul. Rochia cea mai elegantă, cea mai perfect lucrată dar mototolită își pierde aspectul comercial, prețul. De aceea ținem cont de structura materialului, fiecare se calcă altfel.

De reținut pentru noi, acasă, cînd în mare grabă trecem cu fierul de călcat la fel peste mătase, la fel peste bumbac.

Nu-mi amintesc dacă, acum o lună, l-am întrebat cum reușește să stabilească fișa tehnologică a fiecărei țesături, dar în carnetul meu, scrie negru pe alb:

— Laboratorul de analize determină compoziția, comportarea țesăturii la lumină, rezistența la acizi, la aburi.

... La cîte se gîndesc specialiștii din industria confecțiilor acolo unde noi credem că este doar croitorie.

— Cum cuprindeți totul ?

— Eu sînt inginer chimist dar după atîția ani de practică nu mă mai poate „încuia" nici una din pretențiile legitime ale contractelor cu partenerii străini din R.F.G., Italia, S.U.A., U.R.S.S., Olanda, cărora le livrăm mare parte din producția noastră.

... Am un obicei pe care mi l-am format de-a lungul anilor. Nu primesc rapoarte din secții, ci verific personal. Fac sondaje de calitate, sui generis. Îi spun muncitoarei: „Fi bună, și îmbracă rochia la care ai lucrat".

...și-n cele mai multe oamenii sînt totul

în cel al practicii, economie importantă de timp, reducerea efortului fizic, creșterea productivității muncii și o acțiune nedistructivă asupra utilajului care este curățat.

Adesea, o idee apare „în lanț", brevetele „curg" și ele și, mai ales, perfecționările în producție se succed într-o logică pe care oricine vrea să producă mai repede, realizînd lucruri mai bune, trebuie să și-o asume. Un colectiv condus de inginerul István Pall și-a propus aplicarea în producție a tehnologiei de realizare a reductoarelor cicloidale și a pompelor cu șurub. Un brevet a fost obținut pentru dispozitivul de frezat și rectificat profile ciclice, un altul pentru angrenajul cu bolțuri. Față de uriașele reductoare cu roți dințate, care necesitau un consum ridicat de material și manoperă, reductoarele cicloidale, realizate la nivel mondial, dar pe o soluție originală, au gabarit redus, un număr mult mai mic de repere, o fiabilitate mult sporită, se pot depana, întreține și utiliza mult mai ușor și asigură rapoarte de transmisie mult mai mari. Pe scurt, se produce mai repede și mai leftin.

Și la gospodăria de șpan erau probleme cu depozitarea. Inginerii Alexandru Szilvester și Mihai Ferenczy au realizat un echipament mobil de prămărunțire a șpanului care realizează „la fața locului" o compactare a materialului greu de fărîmițat (provenind din materiale înalt aliate), astfel încît mărunțirea ulterioară și brichetarea în utilajele staționare cu randament ridicat să se poată face după un transport mult ușurat și din cadrul căruia a fost eliminată... furca. S-a cîștigat timp, s-a economisit forță de muncă, s-au evitat pericole de accidentare, s-a asigurat continuitate în funcționarea utilajelor staționare.

Matrița pentru materiale pulverulente realizată de inginerii István Veimberger și Csaba Csergö poate fi folosită pe prese clasice (deci nu mai trebuie investiții) și este destinată realizării unor repere ce au diferențe de diametru (praguri, umere, bucșe cu gulere), și care nu mai trebuie rectificate ca în procedeul clasic. Sigur, se economisește material și, mai ales, se creează posibilitatea folosirii unor materiale noi (teflon, grafit, ceramică) extrem de avantajoase și care nu puteau fi utilizate tocmai pentru că nu puteau fi rectificate.

Și această unitate a „cuplat" la ideea folosirii bazaltului, de data aceasta în locul oțelului inoxidabil. Etanșările mecanice vor fi deja realizate cu materiale neconvenționale. Brevetul realizat de un colectiv mixt (de la Odorhei și Întreprinderea de lianți Brașov) va însemna, deci, o producție mult mai eficientă. A intrat în producție și un procedeu de realizare a produselor înelare cu rezistență ridicată, alte idei acum „se coc", în general, anul acesta va fi o adevărată „ploaie" de brevete, adică, mai concret, de idei aplicate. Iar planul? Nu poate fi decît depășit!

CONSTANTIN DUMITRU ■

Este o probă care nu admite nici scuze, nici justificări

— Orele de lucru ale directorului încep de la 6.

— După mine nu mai intră nimeni în fabrică, indiferent de motive (transport, boli în familie, etc). Trec pe la fiecare unitate și mă conving direct dacă este de lucru, dacă utilajele merg din plin. La ora 7 adun colectivul de conducere, C. Popescu, director tehnic, Milcu Pompiliu, șef contabil, Ion Rușinaru, director comercial, Maria Gună, secretara comitetului de partid, Aurica Cotora, președinta comitetului sindical. Împreună fiecare cu observațiile lui, cred că nu ne scapă nimic din planul de bătaie al zilei, parte din cel de perspectivă. La 10 este ora sentimentelor.

Multe semne de întrebare în carnetul meu de notițe. Imediat mă clarific.

— În pauza pentru masă muncitoarele vin cu probleme personale: copii, soți, spațiu locativ. Ele au învățat să economisească la maximum timpul, nu numai pe cel de producție. Spun direct ce vor, ce nevoi au și răspund lacomic da, nu. De aceea, în jumătate de oră mă întîlnesc cu 30 de muncitoare. Apoi ne reluăm fiecare atribuțiile. Nici eu nu stau un minut dar nu permit nici celorlalți pauzele în afara... pauzei.

— Aprovizionarea este o sursă de preocupare continuă?

— Ne dă multă bătaie de cap pentru că unii furnizori sînt tari doar în promisiuni. Permanent sînt delegați ai fabricii în întreaga țară pentru a ne asigura că termenele de livrare sînt fixe, nu un joc al bunăvoinței unui șef al aprovizionării. Noi nu concepem scuze față de firmele străine că n-am primit la timp nasturii pentru paltoane.

— Se spune despre dumneavoastră că vorbiți puțin...

— Azi am vorbit cu tot timpul.

— Mie mi-a convenit... Nu că ați fi taciturn dar acceptați cu mare plăcere, dialogul faptelor.

— E singurul definitoriu pentru conduita unui om.

Nu este prima oară că-l întîlnesc pe inginerul Constantin Nicolaescu. Întotdeauna grăbit, a găsit cîteva minute, din politețe și înțelegere pentru profesiunea noastră, dar n-am ajuns să aflu altceva despre dînsul, dincolo de fabrică. Încerc, tot în fugă, să lărgesc aria de cuprindere.

— Viața dumneavoastră are o parte a ei și acasă

— Ascult multă muzică. Bach e favoritul meu. Citesc tot ce apuc. Cînd am timp să intru în librării aleg poezii de Daniela Crăsnaru, Blaga, Bacovia, Baudelaire, Lamartine și Esenin. Mă găsiți întotdeauna, plouă sau ninge, seara în parc.

— Bine că știu. Viitoarea întîlnire o fixăm pe aleea cu stejarul bătrîn. Atunci sper să nu vă uitați la ceas...

— Mă scuzați, nu e politicos, dar altfel îl scap pe Bach, sau nu mai dezleg rebusul, sau nu mai joc table singur.

Fiecare are zona lui de intimitate, care nu se arată oricui, de la prima vedere. Îl cunosc de inginerul Nicolaescu de peste 10 ani și nu m-a lăsat să-l văd decît în ipostaza de director energic, preocupat de dezvoltarea și bunul mers al întreprinderii. Nu mi l-am putut închipui aplecat asupra unui rebus, căutînd cheia unui cuvînt, nici plimbîndu-se prin parc. Omul secundelor, al preciziei, îmi apărea doar cu grafice, analize de laborator, mostre. Cele două imagini, contopindu-se, mă apropie de adevăratul Constantin Nicolaescu. N-am nici o îndoială că mai lipsesc cîteva culori definitorii pe portretul său. Poate, data viitoare, în parc... Ce spuneți, tovarășe Nicolaescu?

CARMEN DUMITRESCU ■

Bucuria orizontului

Puține dintre plăcerile acestei vieți o pot egala pe aceea a privitului spre orizont, în zilele senine sau în amurgurile liniștite. Să te așezi pe o colină sau pe o culme și să contempli depărtarea, cu toate contururile ei de guașă subliniată de aerul tremurînd de prea multă căldură, să te golești de gînduri și să te lași furat de priveliște și în peisajul nemișcat să descoperi oameni și lucrările lor, din ce în ce mai mulți și mai agitați ca într-un tablou al unuia dintre mulții Breugel cîți au fost. Și pe nesimțite, deși ești departe și ascuns pe observatorul de pămînt să te simți din ce în ce mai captivat de imagine pînă cînd se produce o stare ciudată. Ești acolo, așezat pe colnic dar sufletul îți este departe printre cellalți, un fel de ubicuitate, și cînd în vastul peisaj care îți îneacă retina începi să identifici chiar lucrurile făcute de tine, atunci chiar te transformi în spectatorul propriei tale vieți, fiind și actorul care se urmărește pe sine în uriașa oglindă a depărtării. Și toate neliniștile ți se spulberă. Lucrurile tale sînt ca un reazem, ca o certitudine, ca o fortăreață în vînturile timpului. Și te simți puternic, frumos, neîrosit și tînăr, gata să o iei de la capăt, chiar dacă nu se poate, dar simți că nici nu ai nevoie de o repetiție pentru corecții și începi să-ți faci planuri doar pentru mîine. Și atunci poate să vină seara și ziua de mîine pentru că adormi liniștit, prieten cu tine pentru o noapte de odihnă, pînă mîine cînd înfruntarea va stîrni în tine spiritul de luptător, îndoielile, mînia, remușcarea și speranța. O asemenea stare mă cuprindea în timp ce-l ascultam pe Adrian Covaciu povestind despre drumurile sale în Munții Apuseni, coborînd pe Valea Mureșului, legănat de virajele mașinii pe curbele șoselelor de pe Valea Jiului, revenind în burgul străvechi al Aiudului și descinzînd deasupra ocnelor cu sare. „Uneori mă prinde seara pe drum și cînd realizez cîți kilometri mai am pînă acasă îi spun șoferului să oprească și mă așez pe iarbă. Aș vrea să uit de avatarurile zilei, de toate mărunțișurile obositoare. Și în loc să le șterg din memorie, exact atunci îmi revin mai intens și se limpezesc. Cîteva minute de liniște îmi ajung pentru o sistematizare a chestiunilor presante. Îmi vine să încep chiar atunci, dar e seară, e pustiu, aerul curat mă îmbălsămează în miresurile cîmpului și mă cuprinde nostalgia. Pîine, caiete, carne, vin, aluminiu, porțelan, ouă, sare, cărbune, stofe, zahăr, cărămidă, unt, lapte, fontă, și cîte altele se produc în locurile unde am lucrat în cei 26 de ani de întreprinderi. Uneori mă gîndesc ce-ar fi dacă nu mai pornește mașina? Mă cuprinde noaptea pe aici! Și pe urmă îmi aduc aminte. Cea mai apropiată comună sau oraș se află la cîțiva kilometri. Acolo am construit ceva. Nu se poate să nu mă cunoască cel puțin cincizeci de oameni care să îmi ofere un pat sau o invitație la masă. Dacă recapitulez tot ce am construit, în județul Alba nu sînt decît două locuri în care nu am lăsat un semn. În Cluj, la fel. În Hunedoara, așișderea. Și de cîte ori stau pe gînduri într-un loc izolat, îmi dau seama că oriîncotro aș porni, aș ajunge tot la ce-am lucrat eu și colegii mei de-a lungul anilor". Adrian Covaciu este inginer. Se apropie de cincizeci de ani. E un om tăcut. Aspru dar nu rău. Îngîndurat dar nu morocănos. Scurt în gesturi, dar nu tăios. Corect dar nu cu ochelari de cal. Cu o memorie de computer dar nu melancolic. Orgolios dar nu trufaș. Profesionist al construcțiilor dar nu ostentativ. Legat de cei cu care și-a început cariera, dar cu discernămînt, spunînd mereu, prietenii te ajută, nu profită. Și-a dat primul examen de absolvent la Dej, la Combinatul de celuloză și hîrtie. Cîteva luni. A trecut la Ocna Mureș. Proiect, construcție, finisaj, predat. Cîteva luni. Toamna a ajuns la Zlatna. Proiect, construcție, finisaj, predat. Cîteva luni. Uzina de cupru, veche de două sute de ani își adăuga o modernizare. La Ocna Mureș s-a întîlnit cu Alexandru Pițan. Nu s-au mai despărțit niciodată. L-a urmat peste tot. L-a întîlnit pe Ioan Vereș, un șef de echipă croit pe același stil. Tăcut, hotărît, meticulos, bun meseriaș. Nu s-au mai despărțit niciodată. În 1967 s-a întîlnit cu Vasile Vințan. Au rămas împreună. Încet încet, an după an, în urma inginerului stagiar, devenit șef de lot, inginer șef și mai apoi director, în jurul meseriașului s-a adunat o mică armată de constructori, așa cum în jurul unui ofițer, în războaiele lungi se adună luptătorii de clasă. Pe biroul inginerului Adrian Covaciu și pe pereți conturează o colecție. Prima farfurie construită la Porțelanul, prima bucată de minereu prelucrat, prima bucată de cupru din Munții Apuseni, primul caiet, primul obiect produs în construcțiile ridicate de oamenii săi în orașele din centrul Transilvaniei. Și anii au trecut. Grupul de prieteni a crescut. S-a adăugat Gheorghe Kraus din Dobîrca, familia de zidari Șeuleanu, tehnicianul Marius Marta, Ioan Tîrziu și Grigor Oară, Miron Rusu și frații Sasz. Dacă ar organiza o petrecere, oricare din ei ar sărbători ceva ar trebui să invite cîteva sute de oameni. O listă lungă, care cuprinde mai mult de jumătate din oamenii Antreprizei de construcții industriale Alba Iulia. Antrepriză pentru că de la Grupul de șantiere, în 1985, instituția crescută ca un copac a devenit antrepriză în subordinea Trustului de Construcții Industriale din Cluj-Napoca. Și pe măsură ce lista prietenilor a mai adăugat cîțiva oameni, cea a construcțiilor ridicate de ei a crescut pe nesimțite.

Am zăbovit o vreme între oamenii Antreprizei de construcții industriale din Alba Iulia. Așezată la marginea municipiului, ea are ceva din eleganța, decența și bunul gust al instituțiilor publice. Nici un utilaj într-o rînă, nici o roată uitată prin curte, nici o piesă ruginită, abandonată pe lîngă gard. Ronduri de flori, platforme betonate, birouri curate și spațioase. Directorul adjunct Dumitru Ungureanu, inginerul șef Vasile Moldovan și șeful de baze Gheorghe Munteanu erau plecați la Zlatna. Meseriașii cei mai buni, tot acolo. Directorul împreună cu doi specialiști se pregăteau de același drum. În inima Apusenilor, la marea bătălie pentru cupru. „Am promis că ne vom îndeplini sarcinile înainte de termen, ne vom ține de cuvînt". Și inginerul Covaciu a plecat spre Zlatna, unde de atîția ani are oameni care desăvîrșesc cetatea cuprului, spre a pleca mai departe, unde alte brigăzi și echipe construiesc sau își string lucrurile spre a porni iar într-un convoi alcătuit din basculante de 16 tone, bараci tip TUG și tip petrol, împreună cu cele pe roți, cumpărate de la lucrătorii pădurii, spre a se deplasa spre alte orașe, spre alte locuri. Un drum, lent, în convoi, între două adrese, în fond leitmotivul vieții fiecărui constructor.

CORNEL NISTORESCU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Construcţiile spectaculoase încadrează armonios vestigiile istoriei

Convorbire cu GHEORGHE COSTEA, prim-vicepreşedinte al Consiliului Popular Judeţean Vrancea

— Distanţa ce separă astăzi ţinutul Vrancei de propriul lui trecut — cînd o apreciem cu măsurile obişnuite ale statisticii — ne apare înaintea unor date elocvente în primul rînd prin faptul că ele atestă o dinamică superioară a ritmurilor de dezvoltare. Este, prin urmare, nu o simplă impresie ci o convingere temeinică şi durabilă că ritmurile acestea înalte, ca şi amploarea operei constructive desfăşurate aici, dau procesului de dezvoltare cunoscut de judeţul Vrancea, în ultimii 24 de ani, un caracter de-a dreptul spectaculos.

— Aceasta este şi convingerea noastră, a celor care trăim aici, în inima acestei realităţi. Oricît de mult ne-am familiarizat cu marile transformări ce s-au produs în peisajul nostru diurn, caracterul spectaculos al înnoirii este perceput de noi toţi cu aceeaşi acuitate cu care se impune, ca un fapt de conştiinţă politică şi morală, identificarea sursei noastre de progres în politica de înaltă semnificaţie patriotică şi umanistă ale cărei baze au fost puse la Congresul al IX-lea al partidului. Atunci, la marele forum al comuniştilor din iulie 1965, prin alegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în supremă funcţie de conducere în partid, politica ţării a devenit în mod esenţial şi programatic o politică a progresului substanţial şi rapid. Urmînd strategia elaborată de secretarul general al partidului privind ritmurile înalte ale acumulării şi necesitatea investiţiilor masive orientate spre dezvoltarea echilibrată a tuturor ramurilor economiei naţionale şi pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor şi judeţelor ţării, România a înregistrat în anii Epocii Nicolae Ceauşescu cea mai fertilă perioadă din istoria sa iar acest adevăr îşi găseşte un strălucit argument şi în prefacerile de esenţă care s-au produs aici, în judeţul nostru. În aceşti ani, Vrancea s-a transformat dintr-un judeţ agrar, cu o economie înapoiată, într-un judeţ agrar-industrial, cu o industrie în plină dezvoltare şi o agricultură modernă. Echivalentul producţiei industriale din anul 1965 se realizează astăzi în mai puţin de 40 de zile. Semnificativ, nu ? Ca să nu mai adaug că producţia industrială a anului 1950 o realizăm în 3,6 zile.

— Într-adevăr, semnificativ! Tocmai de aceea vă propun să vorbim despre investiţiile care s-au făcut în Vrancea şi despre felul cum oamenii locului au valorificat această şansă istorică.

— În această perioadă au fost alocate judeţului fonduri de investiţii în valoare de 37 miliarde lei, ceea ce a permis înregistrarea unor ritmuri de dezvoltare industrială superioare mediei pe ţară. Aceste ritmuri ne erau necesare. Moştenirea noastră, din acest punct de vedere, nu era dintre cele mai strălucite. Ca să spunem adevărului pe nume, era o moştenire săracă de tot, Vrancea numărîndu-se printre acele zone ale ţării îndelung văduvite de iniţiative economice fructuoase şi prospere, de dinamica menită să ridice nivelul de viaţă al locuitorilor ei la cote în concordanţă cu cerinţele vremii. Activităţile industriale ale locurilor se rezumau, în linii mari, la exploatarea pădurilor, şi asta nu întotdeauna cu suficientă înţelepciune, ca şi la prelucrarea sumară a lemnului. Odată cu reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, situaţia s-a schimbat radical. Prin aplicarea consecventă a politicii iniţiate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind amplasarea raţională a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, s-a eliminat într-un timp record rămînerea în urmă a Vrancei, fiind construite importante platforme industriale în municipiul Focşani, în oraşele Adjud, Mărăşeşti, Panciu, ca şi în centrele muncitoreşti Vidra, Tătăranu sau Gugeşti. Au fost puse în funcţiune, în aceşti ani, 50 de capacităţi industriale din ramurile metalurgie feroasă, construcţii de maşini, aparataj electric, utilaj chimic, materiale de construcţii, prelucrarea lemnului, industria uşoară, hîrtie şi celuloză, ramuri care asigură o folosire mai bună a resurselor materiale şi de forţă de muncă locale. Faţă de 1965, producţia industrială a crescut de aproape 12 ori şi acest fapt este edificator pentru saltul spre prosperitate economică al acestui judeţ.

— Dar ce se poate spune despre agricultura Vrancei, a acestui judeţ care se întinde, în bună parte, pe munţi şi dealuri ?

— În agricultură, pe fondul unor preocupări tradiţionale, s-au înregistrat modificări structurale de ordin calitativ. Agricultura judeţului se aliniază acum, în toate sectoarele sale, exigenţelor Noii Revoluţii Agrare şi trebuie subliniat că faptul acesta a devenit posibil prin acumulările cantitative care s-au produs în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd acestei ramuri de bază a economiei judeţului i-au fost alocate fonduri de aproape 10 miliarde lei pentru dezvoltarea şi modernizarea continuă a zestrei sale tehnico-materiale. În această perioadă, parcul de tractoare şi maşini agricole s-a triplat iar suprafaţa amenajată pentru irigaţii, de exemplu, a crescut de aproape 7 ori. Ca rezultat al acestor eforturi, producţia totală de cereale a crescut de la 202 mii la 421 mii tone, cea de legume de la 41,9 la 94,3 mii tone, cea de struguri de la 160,7 mii la 305,4 mii tone. Şi în zootehnie s-a acordat o atenţie deosebită sporirii bazei materiale pentru creşterea efectivelor de animale, ca şi pentru obţinerea unor niveluri superioare de producţie.

— Vrinceanul munceşte astăzi cu mai mult spor decît oricînd înainte, este limpede.

— Da, şi pe această realitate se întemeiază şi noul său statut de viaţă, bunăstarea lui, accesul necontenit spre un nivel superior de civilizaţie şi cultură. Dezvoltarea industrială în ritmuri accentuate a judeţului, introducerea unor tehnici moderne în agricultură, sporirea activităţii în domeniile construcţiilor, transportului, telecomunicaţiilor, ca şi în alte sectoare economice, a făcut necesară dublarea numărului de locuri de muncă, personalul muncitor crescînd de la 51 578 la peste 102 000 în perioada la care ne referim. În aceşti ani, retribuţiile medii lunare au crescut substanţial, de asemeni veniturile membrilor cooperatori şi ale gospodăriilor individuale din zona de deal şi munte, ceea ce a condus la desfacerea unui volum de mărfuri prin comerţul socialist mai mare de 4,6 ori şi la realizarea unui volum de servicii prestate populaţiei mai mare de 5,4 ori decît în 1965. În această perioadă, în Vrancea au fost construite, din fondurile statului, peste 35 000 de apartamente, ansamblurile arhitectonice moderne revendicînd, prin ponderea lor, rolul de element definitoriu pentru imaginea nouă a localităţilor noastre urbane. Oraşele judeţului sînt, de fapt, oraşe reconstruite. Apreciem, totodată, că nu am construit oriunde şi oricum, ci acolo unde trebuia construit cu prioritate. Dar fie că am ridicat case noi pentru oameni, fie că am sporit zestrea dotărilor pentru comerţ, sănătate, cultură, învăţămînt, ne-am străduit ca efortul acesta să se desfăşoare în conformitate cu cerinţele unei estetici urbanistice care face cinste edililor, proiectanţilor şi constructorilor noştri. Pentru viitorii ani ne propunem rezolvarea în linii generale a problemei locuinţelor în oraşele noastre, astfel încît în 1995 să revină fiecărui om o suprafaţă locuibilă de aproape 14 metri pătraţi.

— Epoca Nicolae Ceauşescu — timp al marilor ctitorii socialiste — înscrie sistematiza-

Soveja, locul primei atestări a Mioriţei

Tătăranu, o fabrică de zahăr face legătura cu recoltele mari

dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării

Puterea economică a orașului începe de pe platforma industrială

rea teritoriului și modernizarea localităților ca obiective majore ale strategiei dezvoltării generale a patriei. Cum se acționează în continuare, în județul Vrancea, pentru realizarea acestor obiective ?

— Această acțiune, desfășurată în lumina unei concepții profund științifice și de largă perspectivă umanistă, are o importanță economică și socială deosebită, ea propunîndu-și să împlinească aspirația legitimă a oamenilor de a trăi mai bine, mai frumos. Încă de pe acum se poate spune că sediile de C.U.A.S.C., viitoarele centre agroindustriale, au căpătat tot mai pregnant un chip urban. În plus, foarte multe dintre gospodăriile de la sate au astăzi toate dotările necesare unui grad de confort ridicat. Se are în vedere organizarea în continuare a localităților rurale pe baze moderne, crearea condițiilor care să asigure locuitorilor tot ceea ce este necesar pentru o viață demnă, civilizată. Prin programele de investiții s-a stabilit ca în localitățile reședință de comună să funcționeze școli de zece ani, iar în cele cu peste 10 000 de locuitori să funcționeze și un liceu. De asemenea, în fiecare comună vor ființa unități de cultură, dispensare — avînd case de nașteri, staționare și farmacie — baie comunală, creșe, grădinițe, magazine, moară, brutărie ca și alte dotări. Această acțiune, desfășurată în lumina inestimabilelor orientări și indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, va marca împlinirea unor obiective esențiale ale politicii partidului și statului nostru, determinînd creșterea puterii economice și înflorirea armonioasă a tuturor așezărilor vrîncene, în concordanță cu dezvoltarea generală a tuturor localităților țării.

— Pădurile se întind pe aproape 40 la sută din suprafața județului, ajungînd la peste 65 la sută în teritoriul propriu-zis al Țării Vrancei, adică în zona depresionară și montană. Cum spuneați, exploatările forestiere au fost, multă vreme, activitatea industrială de bază prin aceste locuri. Și rezultatele se cunosc : sărăcirea peste măsură a acestei surse de bogăție și dereglarea gravă a echilibrului natural. Apare firesc să ne întrebăm : ce se mai poate spune astăzi despre pădurile Vrancei ?

— „Cine are păduri, acela va avea aur !". Rostite cu ani în urmă, dar vii și astăzi în inimile oamenilor noștri, cuvintele marelui cîtitor al României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au găsit și în Vrancea, ca pretutindeni, acoperire în aur, în aurul unor fapte de o unică anvergură. Elaborat din inițiativa și sub directa veghe a secretarului general al partidului „Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2010" — primul program din istoria României care legiferează, într-o concepție unitară și cu o lungă bătaie în timp, măsurile pentru salvgardarea, restaurarea și ridicarea la o nouă strălucire a acestei mari avuții naționale — a cuprins patria Mioriței, într-o perspectivă de facere și refacere a patrimoniului ei de aur verde ce sugerează, prin amploare și consecințe, o adevărată geneză. Priveliștea Țării Vrancei, așa cum se vede ea astăzi — cu piscurile și dealurile împovărate de codri, de podgorii sau de livezi, cu pășunile și ogoarele prinse în tefere răzlăcini, nemaifugind la vale odată cu pădurile — apare în datele ei de esență ca un adevărat simbol al uriașei strădanii de reconstrucție a pămîntului nostru. Peste 20 la sută din pădurile Vrancei au rol de protecție a mediului ambiant, deci sînt destinate luptei împotriva eroziunii solului și alunecărilor de teren. Această cifră e de reținut ca o imagine definitorie a ceea ce putem numi o nouă, durabilă și superioară civilizație a naturii, menită deopotrivă înavuțirii omului, dar și liniștii și frumuseții vieții lui.

— În ce măsură realizările industriale reflectă potențialul real, resursele cu care e înzestrat acest județ ? Ce pîrghii mai trebuie acționate pentru ca Vrancea să-și dea măsura deplină a posibilităților ei economice, tehnice și umane ?

— Este un adevăr incontestabil că în anii de glorioasă istorie ai epocii inaugurate de Congresul al IX-lea al partidului s-a construit mult, durabil și frumos, dar s-a construit nu doar alături de om, ci și în om. Specializîndu-se în meserii noi, lărgîndu-și orizontul de cunoștințe, avînd acces la valorile perene ale artei și culturii, aflîndu-se în contact permanent cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, oamenii au devenit ei înșiși un puternic factor, tot mai dinamic, al dezvoltării. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „socialismul se construiește cu poporul, pentru popor", și încă unul dintre marile adevăruri ale anilor noștri este că sistemul democrației muncitorești-revoluționare — elaborat din inițiativa secretarului general al partidului și perfecționat continuu prin grija sa directă — a creat cadrul optim pentru fructificarea tuturor inițiativelor valoroase în lupta pentru o nouă calitate, aceasta fiind platforma de muncă și creație a noastră, a tuturor. Împlinirea acestui imperativ al dezvoltării noastre economice și sociale atestă însă că dezvoltarea nu înseamnă numai investiții de la buget, ci și materializarea propriei inteligențe, a propriei creativități. Și putem ilustra înțelegerea acestui fapt prin modul cum se desfășoară acțiunea de perfecționare a organizării și de modernizare a proceselor de producție în unitățile economcie din județul nostru. Prima etapă a acestei acțiuni a înregistrat finalizarea integrală a obiectivelor stabilite, conducînd la obținerea unui spor de producție marfă de peste 1 miliard lei, în condițiile creșterii substanțiale a productivității, în general a eficienței economice. Etapa a doua, aflată în plină desfășurare, cuprinde măsuri prin care se va obține un spor de producție de 3,7 miliarde lei. Se vor reduce considerabil costurile de producție și se va ridica gradul de innoire și diversificare a produselor, astfel încît ele să corespundă cerințelor impuse de necesitățile economiei naționale și de creșterea competitivității pe piețele externe. Puterea de creație a oamenilor, pe care contăm în finalizarea cu succes a acestei acțiuni, reprezintă o inestimabilă sursă a progresului, o garanție a împlinirii proiectelor noastre de viitor.

— Cu aceasta ați și răspuns, în parte, ultimei întrebări : Ce ne puteți spune despre Vrancea viitorului ?

— Împreună cu țara, vrem ca județul nostru să fie tot mai prosper, tot mai înfloritor. Proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului — magistrală analiză a drumului parcurs și a măreților obiective pe care ni le propunem — se află acum în dezbaterea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii, ele aducînd certitudinea continuării neabătute a drumului nostru ascendent. Primind cu entuziasm și însuflețire hotărîrea adoptată la Plenara Comitetului Central cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția de secretar general al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii din județul Vrancea raportează în aceste zile strălucite fapte de muncă în întîmpinarea aniversării a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a marelui forum al comuniștilor ce va rămîne în istoria noastră drept Congresul marilor victorii socialiste. În preajma acestor evenimente, supremul legămînt al tuturor celor ce trăim și muncim aici, în județul Vrancea, este ca împreună cu toți fiii țării, strînși uniți în jurul partidului, al strălucitului său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să contribuim energic, entuziast și neprecupețit la înfăptuirea politicii partidului nostru în toate domeniile de activitate, să înscriem în anii ce vin noi și prestigioase izbînzi în cronica marilor înfăptuiri ale patriei socialiste. Încrederea într-un viitor tot mai luminos, pe care ne angajăm să-l apropiem prin muncă neobosită, fiind una dintre legile acestui timp eroic.

D. CONSTANTINESCU

Odobești, oraș în podgorie

Panciu — rivalitatea orașelor vrîncene, întemeiate pe muncă

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, reclamații, scrisori — un dialog fructuos între cititori și autorități ●

■ „La tragerea Pronoexpres din data de 8 martie 1989, conform adeverinței eliberate de Agenția Loto Pronosport Carei (30—10) cu numărul 774503, am predat agenției de mai sus duplicatul biletului pronoexpres cu seria T nr. 389442, prin care se confirmă că am cîștigat pe acest bilet o variantă de categoria V-a. Este vorba de 373 lei, bani pe care nu i-am primit nici pînă azi. Suma nu este mare, dar gestul, lipsa respectului față de cetățean, nu se încadrează în nici o normă de echitate.". Semnează, ghinionistul cîștigător la Loto **Grigore Tătăran** din Moftinu Mare nr. 299, județul Satu Mare.

■ Ca răspuns la scrisoarea adresată redacției de către **Neagu Daniela**, om al muncii la I. „Automecanica" Moreni, cîteva rînduri din partea C.O.M.-ului amintitei întreprinderi : „În perioada de analiză a celor sesizate redacției revistei „Flacăra", din fondul de locuințe al I.A.M. s-a eliberat un apartament cu 2 camere, str. Jupiter, bl. S, apartament solicitat de tovarășa Neagu Daniela. S-a soluționat astfel cazul luat în discuție în ședința C.O.M., a cărui hotărîre dispune repartizarea acestui apartament familiei Neagu, oameni ai muncii la I.A. Moreni."

■ **Consiliul popular al municipiului Birlad, județul Vaslui** : „Potrivit celor transmise de conducerea Întreprinderii de Rulmenți — Birlad, reanalizîndu-se situația petentului **Jora Marcel**, om al muncii la această întreprindere, s-a hotărît repartizarea unui apartament situat în strada Primăverii nr. 2—4, bl. A-1, sc. S, ap. 13."

■ „Din luna mai 1987 am primit un apartament dintre cele mai frumoase și moderne, dar, dezavantajul este că se află la etajul 6. Am spus dezavantaj, pentru că de cînd a fost dat blocul în folosință și pînă în prezent, liftul nu a fost montat. Zilnic fac cîte trei-patru drumuri, sus, jos, am și trei copii mititei, dintre care unul încă nu merge în picioare și aceștia trebuie și ei scoși afară, la joacă. Toate demersurile de pînă acum au rămas zadarnice, de parcă acest lift n-ar avea de gînd să pornească niciodată". Semnează **Avădanei Costel**, Aleea Tudor Neculai nr. 19, bl. 945, et. 6, ap. 27, Iași.

■ Din partea **Direcției Sanitare a județului Brașov** : „În legătură cu scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către **Loghin Aurel** din Brașov, am întreprins o cercetare la nivelul camerelor de gardă de la Spitalul județean și Spitalul municipal de pediatrie Brașov, constatînd că cele relatate corespund adevărului, în sensul comportamentului etic față de bolnavii aparținători, aspecte străine normelor de conduită din unitățile sanitare. Drept urmare, acest caz a fost prelucrat de către conducerea Spitalului județean cu întreg colectivul medico-sanitar, în scopul întăririi disciplinei și a comportamentului adecvat față de populația beneficiară de asistența medicală. Menționăm că la Spitalul municipal de pediatrie, bolnavul a beneficiat de întreaga asistență medicală necesară."

■ Primim de la **Consiliul popular al sectorului 1** o copie după adresa expediată conducerii **Întreprinderii de Sucuri și Răcoritoare** : „Avînd în vedere sesizările adresate redacției revistei „Flacăra" de către **Asociația de locatari din strada Știrbei Vodă nr. 17**, vă rugăm să luați urgent următoarele măsuri : unitatea de sifoane să achite cotele de plată la cheltuielile de folosință comună începînd din luna noiembrie 1988 pînă în prezent și să efectueze lucrările de reparații la instalațiile și conductele de apă care asigură funcționarea unității.

■ „De circa 3 luni autobasculanta cu numărul de înmatriculare 35-B-3538, ce aparține Unității de Mecanizare, Transporturi și Construcții Forestiere Militari, pendinte de Centrala de Industrializare a Lemnului, parchează zilnic la domiciliul conducătorului auto, în str. Caporal Anghelache Ivan nr. 6, bl. M-26, începînd de la orele 18 pînă a doua zi, orele 7,30, inclusiv duminica. Pe lîngă faptul că ne ocupă locurile de parcare pentru care noi plătim anual A.D.P. sector 5, la plecare ne și deranjează prin ambalarea exagerată a motorului și fumul pe care-l scoate. Mă întreb, cine suportă costul carburanților și uzura autovehiculului; sau șoferul are repartiție pentru folosirea în interes personal a autobasculantei ? Aștept răspunsul pe adresa : **Dumitru Bădescu, căsuța poștală 56, oficiul poștal 51, cod 76350.** „De răspuns, nu vă poate răspunde decît mai sus menționata unitate, sau Centrala de Industrializare a Lemnului, aflată în subordinea M.I.L.M.C.

■ **D'ale fumătorilor** : „Mă numesc **Zadea Ion**, domiciliat în Bacău, str. Cornișa nr. 1 bl. 38, sc. B, et. 1, ap. 5. Am cumpărat de la o tonetă trei pachete de țigări „TOP" produse de Întreprinderea de Țigarete Rîmnicu-Sărat. În pachetele de „TOP" am găsit țigări „RECORD" și „CLUB". Mă întreb, cum își fac datoria cei în cauză, iar diferența de preț, în al cui buzunar a intrat ?"

Ion Opriș din București, str. G-ral Florescu nr. 13, sector 3 : „Am cumpărat un pachet de „GOLF" cartonat și, deschizîndu-l, pe hîrtia metalizată am citit : „TRAGE". Am tras și toate țigările au căzut pe jos."

Ar putea fi niște „timide" încercări ale producătorilor înșiși, ca prin aceste „farse" să vă convingă că tutunul dăunează sănătății și-ar fi mai bine să vă lăsați de fumat. E o supoziție ! Răspunsul îl așteptăm de la cei în cauză.

■ Este posibil, ne scriu factorii de răspundere ai **Întreprinderii Transport Auto — Satu Mare**, ca pe ruta vizată de navetiștii din Micula Nouă și Bercu Nou, să se întîmple ca unele autobuze să aibă întîrziere. „Fără a ne disculpa de aceste deficiențe, dorim să amintim că întîrzierile se pot pune pe seama calității drumului cu gropi și denivelări pe o porțiune de 6 kilometri, ceea ce duce la frecvente defecțiuni ale autobuzelor. De aceea, am luat legătura cu Direcția Județeană de Drumuri și am convenit cu Consiliul popular Micula să ajutăm comuna în transportul pietrei sparte. Considerăm că vom avea și sprijinul cetățenilor pentru a se repara drumul, spre a deveni circulabil". Nu ne îndoim, cei ce ne-au scris sînt gata să se alăture acestor inițiative, menite a duce la satisfacerea doleanțelor lor.

■ Dacă am înțeles bine din scrisoarea semnată de **Alexandru Popescu** (comuna Boiculești, județul Argeș) pentru a ajunge de la Curtea de Argeș la Boiculești, există două posibilități : să iei, fie autobuzul cu capăt de linie în comuna Tutana, fie autobuzul ce merge pînă la Miniceștii. Cele două mijloace de transport auto au, pînă la Boiculești, aceeași rută, diferența fiind... doar de preț. Dacă te urci în autobuzul de Miniceștii ești taxat cu 3,50 lei, pe cînd la cel de Tutana biletul costă 5 lei. Dacă ruta este aceeași și autobuzele sînt la fel, de unde apare această diferență de preț ? Întrucît casiera autogării Curtea de Argeș n-a știut să-l lămurească pe petentul nostru și nici noi nu găsim vreo explicație logică, așteptăm răspunsul competent al organelor de conducere din I.T.A. Argeș.

■ **Alexandru Clubotaru** din Iași, str. Amurgului nr. 1, bl. U-1, sc. C ap. 2 este înștiințat de către **Consiliul popular al municipiului Iași** că i s-a acordat o reducere cu 300 lei din contribuția băncască a familiei sale pe anul 1989, urmînd să achite doar 300 lei.

DOUĂ SCRISORI PE ACEEAȘI TEMĂ : COMERȚUL

■ „Am cumpărat, nu de mult, o carte: „Defăimarea lui Paganini" de Anatol Vinogradov, editată de Editura Muzicală. Tiparul este executat la I.P. Oltenia — Craiova. Lipsesc toate paginile de la 160 la 193, adică două capitole, plus opt pagini din capitolul următor. M-am întors la librărie să schimb cartea, dar toate exemplarele se epuizaseră. Am cerut cartea de la o colegă, să citesc ce lipsea de la mine. Din exemplarul ei lipseau aceleași pagini. S-ar putea presupune, deci, că lipsesc din întreg tirajul. C.T.C.-ul din această unitate să fie numai așa, de formă ?. Întreabă în finalul scrisorii sale **Laura Cosman** din Hunedoara, str. Căprioarei nr. 1, bl. K. 5, ap. 97.

■ Corespondentul **Costel Sotnoianu**, om al muncii la Șantierul Naval Giurgiu oftează după un ilic, pe care l-a văzut în vitrina Unității nr. 2 Articole Sport din Giurgiu. Șefa unității refuză să-l vîndă, pe motiv „că este unicul și strică vitrina". „Acum, vă întreb și eu pe dumneavoastră : este posibil ca un obiect expus în vitrină să nu existe și în magazin, la vînzare ? Țin foarte mult să intru în posesia unui astfel de ilic."

Din cîte știm noi, vitrina are menirea, nu doar de a atrage cumpărătorul, ci și de a-l informa în legătură cu ceea ce poate găsi în magazin. Dacă la unitatea din Giurgiu există un singur ilic, nu sînt decît două căi de a rezolva problema : fie să se comande producătorului și altele, fie să fie vîndut cel din vitrină, mai ales că, ținut așa, la nesfîrșit, iese din modă și-și pierde căutarea.

■ **Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale a județului Brăila** ne înștiințează că tovarășa **Maria Panțuru** (cartier Viziru, III, bl. E. 4 sc. 2, ap. 96) a primit repartiția de încadrare în muncă la Întreprinderea comercială de stat pentru alimentație publică Brăila.

Pagină realizată de
LIANA MOLNAR ■

Poșta Redacției

Weber Erika — Cisnădie : Situația dv. locativă va fi rezolvată în acest an. ● **Tudor Gheorghe** — Giurgiu : Beneficiați de un concediu de studii de 30 zile calendaristice, la cerere, o singură dată, în afara concediului de odihnă, în vederea susținerii lucrării de diplomă după absolvirea școlii de maiștri, curs seral, cu o indemnizație egală cu retribuția tarifară de încadrare la care se adaugă sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate (pct. 3, lit. c, anexa nr. 2 la Decret 335/1978). ● **Anescu Cristina** — București : Decretul 54/1975, art. 4. ● **Nemeth Francise** — Cluj-Napoca : Adresați-vă Consiliului popular municipal — Autoritatea tutelară. ● **Popa Mihaela** — Piatra Neamț : 1. Nu știm dacă este un zvon, dar pare normal să aveți notă maximă la purtare. 2. De ce sînteți nehotărîtă ? 3. La sfîrșitul fiecărei emisiuni vi se indică modul în care puteți adresa întrebările. ● **Dumitru George** — București : De Consiliul popular al sectorului. ● **Ghica Ion** — București, **Birlădeanu V.** — Bîrlad : Vă mulțumim pentru observații și pentru că citiți revista cu atîta atenție. ● **Brînzoiu Doina** — Tîrgoviște : Credem că nu, dar consultați totuși un avocat. ● **Spinu Mihăiță** — Predeal : Există posibilitatea schimbării numelui copilului pe cale administrativă, conform Decretului 975/1969, cu acordul fostei soții. În cazul cînd nu este de acord, adresați-vă autorității tutelare, care va dispune. Deci, în ambele cazuri, la consiliul popular. ● **Dumbravă Elisabeta** — Caransebeș : În această lună se vor executa reparațiile la terasa blocului de către E.G.C.L. ● **Pintilie Ioan Florinel** — com. Răcăciuni (Bacău) : Potrivit prevederilor art. 9 lit. j din Legea nr. 1/1970, beneficiază de vechime neîntreruptă în aceeași unitate persoana care s-a reîncadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată în termen de 90 de zile de la data cînd a încetat starea de invaliditate care a determinat pensionarea. Nu aveați obligația să vă reîncadrați în aceeași unitate (al. ultim). Aveați dreptul la alocație de stat pentru copii în cuantum integral, începînd cu luna următoare depunerii cererii. ● **Butoi Vergil Petre** — Caracal : Nu putem face noi cererea în locul dv. De altfel, ar trebui să cunoașteți prevederile legale, deoarece sînt publicate în presă și în Buletinul Oficial tocmai pentru aceasta. ● **Nechifor Ecaterina** — satul Goruni, com. Tomești (Iași) : Din păcate, nu aveți dreptul. ● **Probnițchi Eugenia** — București : Numai dv. puteți, noi nu. ● **Sărmaru Maricica** — satul Tătarca, com. Tulucești (Galați) : Nu v-am publicat încercările, dar dacă aveam adresa i le trimiteam mamei dv.

REGHINA VÂRVICI ■

TAXIMETRISTUL

Am intrat în cabinetul medicului primar Octavian Crăciun, de la spitalul clinic Colentina, și primul lucru pe care mi l-a spus mi-a dat sursa acestor rînduri.

— Ce păcat că n-ați fost acum cîteva ore pe bulevardul Dimitrov.

Întîmplarea este banală dar semnificația ei este profundă.

Un autoturism, dintr-o defecțiune apărută brusc, ia foc. Lumea se sperie, aleargă în dreapta și în stînga, „sfătuitorii" de la distanță nu vin cu nici o soluție. Proprietarul autoturismului își pierde calmul și nici nu știe cum să intervină. Situația se agravează și mașina incendiată pare sortită dezastrului. Deodată, în mijlocul micului vacarm, se oprește un taxi. Tînărul șofer, sigur de ceea ce are de făcut, aleargă către mașina învăluită în fum și flăcări și cu extinctorul curmă rapid incendiul. Se retrage cum a venit, ca un fulger, nu pentru că avea un cădător grăbit. Doctorul Crăciun, care îmi relatează întîmplarea, nu a avut răgazul necesar să rețină numărul acestui minunat om de la Getax. Dorește să-i asigure pe această cale că, ori de cîte ori va avea o urgență medicală radiologică, îi stă la dispoziție, cu totală dăruire, așa cum a procedat, tînărul șofer în ziua de 3 august.

Am încercat să aflu cine este șoferul, dar nu a fost cu putință pentru că omul nu s-a înapoiat printre colegi să povestească gălăgios ce s-a întîmplat. Încă o dată, discreția și deosebitul bun simț vin să completeze portretul acestui necunoscut.

Nădăjduiesc că citindu-se aceste rînduri, în primul rînd posesorul autoturismului, care a primit un ajutor total într-o clipă grea, va da un semn de viață pentru a-l identifica pe inimosul de la volan.

Poate că mîine, urcîndu-mă într-un taxi, șoferul va zîmbi spunîndu-mi : „eu sînt cel despre care ați scris !"

CARMEN DUMITRESCU ■

P.S. În timp ce revista era sub tipar, I.T.B.-ul ne comunică numele șoferului : Adrian Mitrea de la autobaza Cobălcescu.

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

● FOCURI ● FOCURI ● FOCURI ● FOCURI ●

● Semnalînd ceea ce mulți dintre dumneavoastră știați prea bine, stimați cititori — faptul că este foarte greu să găsești un timbru fiscal de 3 lei, articolul apărut în revista „Flacăra" din 23 iunie se încheia astfel : „Îi lăsăm pe cei în drept să ia urgent măsurile cuvenite".

Cei în drept, cu alte cuvinte **Direcția Generală Comercială a municipiului București** n-au rămas nepăsători la acest semnal de alarmă. Dovadă, rîndurile sosite de curînd la redacție : „Referitor la articolul **„Taxă la timbru"** realizat de Roxana Paicu, vă informăm că deși I.C.L. „TUTUNUL" s-a aprovizionat conform contractului încheiat cu D.P.M.B., totuși, din cauza populației atrase pe numeroasele șantiere ale Capitalei, cererea a crescut foarte mult, ceea ce creează greutăți în aprovizionare. I.C.L. „TUTUNUL" a luat acum măsuri de aprovizionare suplimentară pentru satisfacerea în cît mai bune condițiuni a cererii populației.

● **„Mă numesc Costenclue Silvestru, am 26 de ani și locuiesc în Iași, bd. Dacia nr. 57, bloc D D-6, ap. 1. Sînt alergic la praf și la puful de găină. Cu toate că am înlocuit toate pernele de puf cu unele de burete, crizele sînt foarte dese. De aceea, am citit cu foarte mare bucurie în revista dumneavoastră la rubrica „Cu simțul datoriei față de cetățean"** din 12 mai a.c., articolul semnat de Liviu Timbus, intitulat **„Le veți lua după sfatul medicului"**, prin care ni se aduce la cunoștință crearea de către un merituos colectiv de cercetători, a medicamentului cu efecte antialergice „IFODIGREL". Ceea ce ne dori de la semnatarul articolului, este să ne specifice adresele exacte ale unităților medicale ce tratează astmul bronșic cu „IFODIGREL".

Așa cum, de altfel, se arăta în articolul menționat, tratamentul cu „IFODIGREL" se face la Spitalul orășenesc din Alcșd, județul Bihor și la Hotelul „Lotus" din stațiunea Felix — Oradea. Se recomandă ca, în prealabil, să vă adresați acestor unități sanitare telefonic sau în scris.

● „În revista din 16 iunie a fost publicat un reportaj intitulat **„Lecția de frumusețe"**, de la Piatra Neamț, semnat de Dumitru Constantin. Adevărat că îți încîntă ațîț ochiul, cît și sufletul, cînd privești în jur și vezi numai frumusețe — ne scrie din Craiova **Aurelia Milotinescu** (Piața Gării, bl. O-1,ap. 39). Veniți vă rog și la Craiova. Sînt foarte multe locuri și lucruri frumoase, dar și pete ale neglijenței și dezordinii. Făcînd un reportaj, se va reuși poate mai curînd să se înlăture aspectele care nu fac cinste orașului nostru". Dintre aceste aspecte autoarea scrisorii menționează străzi ce trebuie reparate, autobuze care întîrzie, spații verzi neamenajate, constructorii care lasă, încă, borduri nefinisate și altele de care trebuie să se ocupe, firește, edilii orașului. Există, cum se știe, și „Tribuna democrației", în care cetățenii pot ridica toate aceste probleme, iar împreună să remedieze deficiențele. Cît despre cei ce mănîncă semințe în fața cinematografelor, aruncă hîrtii pe stradă, deteriorează scaunele din mijloacele de transport în comun, etc. etc., ce să răspundem ? Cel mai nimerit ar fi, ni se pare, un citat din chiar articolul care v-a plăcut atît de mult : „Lecția de frumusețe" : „Orașul e frumos și curat, pentru că oamenii săi țin pur și simplu la asta. La Piatra Neamț spiritul gospodăresc, ordinea, curățenia, frumusețea chiar, se învață".

L. MOLNAR ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Sculptură de Marian Zidaru

Poem pentru patrie

Eroii de la Păuliș

Brazi tineri, în război intîia oară
Cu pumnii-arzînd pe patul armei, rece...
Și totuși, cît de bravi atunci luptară
Sub ordinul „Pe-aicea nu se trece" !

În vasta frescă-a patriei rămîie
Eroii tineri, jertfa lor supremă !
Sub astrul veșnic brazii-n glorii suie
Ca stîlpi la triumfalul Arc, din stemă !

Talazuri mari de grîu vă leagănați
Și-n pîinea verii timpul vă petrece
Azi sîngele prin maci împurpurați
Șoptesc ca ei : „Pe-aicea nu se trece"...

EUGEN EVU ■

CULTURĂ ȘI LIBERTATE

Ampla angajare a cetățenilor, în aceste zile, în dezbaterea creatoare, cu înaltă răspundere patriotică, a proiectului Planului — Directivă și a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al partidului, — documente ce prefigurează devenirea României spre zorii comunismului, pînă dincolo de frontierele anului 2000 — reflectă elocvent noile realități și dimensiuni ale vieții politice din țara noastră, statornicite și perfecționate continuu în ultimii 24 de ani de împliniri și prefaceri revoluționare, configurînd și afirmînd viguros, totodată, un nou statut existențial al Omului, ridicat programatic la conștiința de sine de făuritor legitim al istoriei sale, acționînd ca atare, asumîndu-și deliberat și activ viitorul, participînd direct și concret la proiectarea și realizarea lui efectivă, neașteptînd modele de import, ci luînd în considerație cu prioritate, ca expresie a libertății sale, propriile aspirații de mai bine, de fericire, de dreptate și echitate socială. Aceasta reprezintă consecința firească, principială, a stilului realist, viguros științific, de conducere a societății, adoptat de partid de la Congresul al IX-lea, încoace, potrivit concepției politice și filosofice, de amplă anvergură prospectivă, proprie secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în care Omul reprezintă valoarea supremă și criteriul esențial de validare al teoriei și practicii revoluționare, iar edificarea socialismului și comunismului, nefiind un „scop în sine" ci principal mijloc de realizare a lui, de potențare maximală a virtualităților sale, de satisfacere a trebuințelor lui materiale și spirituale. Din această perspectivă, făurirea noii orînduiri a-a conștientizat treptat în rîndul maselor ca un proces legic, umanizator, de constituire a unui cadru tot mai adecvat de înflorire multilaterală a personalității și de afirmare plenară, a ei, prin fapte de generoasă semnificație și rezonanță, în amplul efort constructiv de ridicare constantă a României, spre altitudini superioare de progres și civilizație. Ca atare, îmbunătățirea continuă, programatică a nivelului general de cultură (politică, ideologică, științifică, tehnică, economică, profesională ș.a.) al cetățenilor, educarea permanentă și multilaterală a lor în spiritul valorilor proprii orînduirii noastre s-au constituit ca preocupare centrală a întregii activități de partid și de stat, venind cu o contribuție substanțială la promovarea unor noi dimensiuni calitative, superioare, ale Omului, dezvoltîndu-se astfel premisele manifestării în deplinătate libertății sale, fiind tot mai apt a pătrunde spre dialectica intimă a fenomenelor, estimînd cu rigoare și discernămînt sensul și ritmul schimbărilor, orientîndu-l și angajîndu-l a acționa conștient, cu sporită, răspundere, prospectiv și inovator, ca agent și beneficiar al tuturor prefacerilor calitative din societate. Astfel, prin cultură, printr-o formă pregătire multilaterală, Omul își transcede statutul primar, pășind cu demnitate și măreție din hățișul determinărilor implacabile și obscure ale naturii, spre o nouă condiție, cea a libertății depline, intuind nuanțat acțiunea legilor obiective, descifrînd mecanismul constrîngerilor cauzale, stăpînindu-le și deci „folosindu-le ulterior efectiv, în beneficiul propriu și al colectivității.

De o deosebită densitate semnificativă și deschidere umanistă ne apare precizarea din remarcabilele Teze pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, precum că „Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice — condiția importantă a libertății și demnității omului — trebuie să se afle permanent în centrul activității partidului nostru".

În această formulare sintetică regăsim o coordonată majoră a activității partidului și statului nostru, consecvent și multimediu înfăptuită, vizînd formarea omului nou, emancipat de ultimele reminiscențe ale servituții față de dogmele religioase, față de concepții retrograde, anacronice, asumîndu-și liber și demn propria devenire, deslușită în coordonatele sale fundamentale ca parte integrantă a destinului națiunii noastre socialiste. În condițiile actuale, de creștere exponențială a cuantumului cunoașterii universale, cînd valorificarea operativă în toate sectoarele de activitate a cuceririlor cele mai recente ale revoluției științifico-tehnice contemporane și ale noii revoluții agrare se afirmă ca o cerință legică obiectivă a însăși procesului de edificare a socialismului și comunismului, participarea cetățenilor în spiritul democrației muncitorești — revoluționare, la conducerea societății, la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, constituie tot mai mult expresia obiectivării în plan praxiologic, a unui orizont de cultură amplu și în continuă amplificare, a competenței lor ascendente, conferindu-le capacitatea reală de a veni cu contribuții efective directe și concrete la soluționarea problemelor multiple, adesea inedite, complexe și dificile ce apar continuu în toate domeniile vieții economico-sociale.

„Întreaga activitate ideologică, educativă — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — trebuie să contribuie activ la ridicarea nivelului general de știință și cultură, la formarea unui popor cu înalte cunoștințe științifice, culturale și revoluționare, a unui popor înarmat cu tot ce este mai nou în dezvoltarea științei și culturii"...

Corespunzător gîndirii politice și filosofice specifice conducătorului partidului și statului nostru, cultura nu reprezintă o simplă structurare în personalitate a unor valori neutrale, ci însuși fundamentul manifestării libere și intim motivate a omului, premisă a exprimării sale autentice, a afirmării întregului potențial valoric de care dispune, în diversele planuri ale practicii politice și economico-sociale, propulsîndu-le spre noi împliniri calitative, spre eficientizare sporită, spre continua lor umanizare.

Documentele programatice ce vor fi definitivate și adoptate în cadrul lucrărilor Congresului al XIV-lea al partidului, purtînd amprenta clarviziunii revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conturează perspective practic, nelimitate, unei veritabile emancipări a Omului, împlinirii și afirmării plenare a personalității sale, ca promotor activ al înnoirilor din societatea românească, la înălțimea statutului și demnității sale de făuritor conștient, competent și responsabil al propriei istorii, al propriului viitor.

MIHAI RĂDUCANU ■

IONELA PRODAN

„Cînd interpretez cîntecul lanciului, mă simt chiar în oastea lanciului"

— Așadar, în Australia — la Melbourne și Sidney; în Canada — la Montreal și Toronto; în America — la New York, Detroit, Chicago și în alte orașe. De unde spuneți că v-ați întors nu demult, Ionela Prodan ?

Din California ; am cîntat la Los Angeles, San Francisco și San Diego. Am plecat în decembrie 1988 și, iată-mă, m-am întors acasă mulțumită că pe unde am trecut, am făcut cunoscută frumusețea de neegalat a cîntecului popular românesc, a costumelor populare care mi-au însoțit cîntecul.

— Cum ați fost primită, ca interpretă ?

Nu interesează prea mult numele tău, ci numele țării din care vii. Cam peste tot eram „o romancuță care vine din frumoasa Românie". Așa stînd lucrurile, puteți deduce cam cîtă răspundere apasă pe conștiința ta, de-a releva cum se cuvine, la înălțimea numelui țării tale, virtuțile cîntecului popular românesc.

— Cred că trebuie să pleci la drum cu un repertoriu reprezentativ, bine gîndit, stăpînit pe măsură ?

— Repertoriul meu a cuprins melodii din mai toate zonele țării. Seara, în California, „plecam" cu o melodie din Muntenia, continuam cu una din Oltenia, apoi din Banat, Oaș și Maramureș, treceam în Moldova și Bucovina, coboram în Dobrogea și încheiam cu una tot din Oltenia.

— Sînteți cumva olteancă ?

— M-am născut în Dăbulenii Doljului, nu departe de Băilești lui Amza. Marele actor îmi cunoștea comuna foarte bine, pe cunoșteam și noi, și de fiecare dată cînd ne întîlneam, îmi striga : „Bravo, dăbulencă, îmi crește inima cînd te-aud! Parcă azi ai plecat de-acasă ; îi zici bine în graiul oltean".

— „Ne-ntoarcem" în California ?

— Da, primele seri am cîntat la Los Angeles, la sala Million din Hollywood. Erau mulți americani, se încîntau de melodiile noastre, de costumele în care apăream în fața lor. Într-o seară, la sala Million, eram copleșită de emoții, captivasem ascultătorii, deși nu știam cîți din cei de față vorbeau românește, mă înțeleg. Știu nu mă înțeleg. La un moment dat, un bărbat mai în vîrstă, s-a desprins din public și s-a apropiat de mine, începînd să-mi mîngîie fa, ca pe o pasăre, ag spune, ca pe ceva ce atrage prin frumusețe. Am înțeles că omul acela era sedus de o forță estetică, de emoție, de cine știe ce aduceri aminte. Era un american și mi-a mărturisit că acum 30 de ani în urmă a fost în România, la Brașov, și a văzut pe stradă femei îmbrăcate cu astfel de ii. Spuneți-mi, cum să nu te bucuri, cînd poți declanșa, prin cîntec, astfel de trăiri ?

— Ați luat cu dumneavoastră nu numai un repertoriu divers, ci și o recuzită pe măsură, nu?

— Am avut șapte costume populare : din Oltenia, Banat Maramureș, Moldova, Dobrogea și fermecătorul costum popular din Oaș, care a plăcut enorm, a cucerit ascultătorii (privitorii), prin explozia lui de culoare, prin componentele sale — șorțul cu flori, opincuțele, am avut trei perechi de opincuțe — din Ardeal, Banat și, firește Oltenia. Mulți mă întrebau cine, unde le-a făcut ? În pauze, le explicam că sînt făcute în România, de țărancă românică, că ea a tors lîna sau borangicul, ea a vopsit firele, a țesut sau a împletit, a brodat florile cîmpului pe ele. Le atingeau, se uitau la ele mirați și vedeau parcă țara de unde veneam. Unii ar fi oferit

(Continuare în pag. 15)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

În celelalte pagini:

Convorbiri fără adiționale cu prozatorul Radu Tudoran
Pagina 10

De ziua presei
Pagina 11

Cronică la filmul „În numele independenței"
Pagina 14

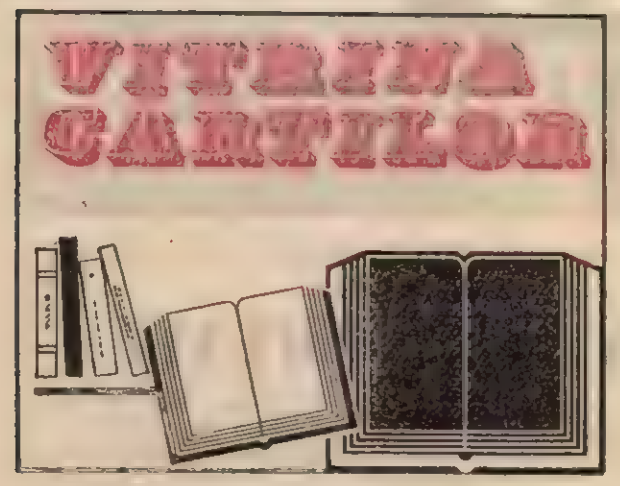

Convorbiri fără adiționale

Succesul? Nu-l sesizez

— Cald ?

— Da.

— Atunci cum de sînteți în București ? Din pricina faptului că v-a apărut în aceste zile o nouă carte ? Ce loc ocupă acest roman în cuprinsul ciclului „Sfîrșit de mileniu" pe care îl conturați de mai mulți ani încoace, Radu Tudoran ?

— În desfășurarea acestui ciclu ambițios, un „sfîrșit de mileniu" căruia i-am fost și îi sîntem cu toții martori și participanți, ultimul volum apărut, al șaselea, **O sută una lovituri de tun** ocupă locul cronologic în istoria vremii noastre și înfățișează lumea văzută de povestitor a anilor 1941—1944 (cu trimiteri înapoi și înainte), adică timpul războiului și implicațiile lui, povestitorul fiind, ceea ce s-a spus din capul locului, altceva decît autorul, pe care acesta l-a creat ca pe un personaj obiectiv și neutru.

— Ce leagă volumele acestui ciclu ?

— Numărul volumelor, cu ultimul apărut, este de șase, de peste cinci sute de pagini fiecare, întreprindere grea, de care autorul însuși, în preambulul ultimului volum declară că îi este frică. Este de fapt temerea în fața unor evenimente de o imensitate incomensurabilă față de puterile sale —, istoria acestui sfîrșit de mileniu pe care l-a trăit din plin pînă astăzi, alături de toți contemporanii.

— Totuși, cum de v-am găsit în București ?

— Mă aflu în București (unde și locuiesc de altfel) cu treburi profesionale, legate de ultima carte abia apărută ; e greu de închipuit cîte griji îmi incumbă ea, fie măcar și aceea de a o trimite prietenilor cărora li se cuvine, ceea ce nu este o treabă fără răspundere.

— Dar vacanța ?

— După o muncă îndelungată mi-am făcut o vacanță pe malul mării, în luna iunie, care nu m-a scutit de griji profesionale, ca de pildă corectura tipografică a cărții. Cu toată grija mea, a colaboratorilor și a tipografiei, nu am scăpat de toate greșelile, as spune fatale dacă nu inerente.

— Ce-o să faceți în continuare ?

— În afara acestor griji, fără să nu fiu urmărit de ele, îmi petrec restul verii pe malul lacului Snagov, unde meditez și îmi notez repere pentru următorul volum din ciclu, care va fi sper și ultimul, un **Epilog** la lunga cronică a sfîrșitului de mileniu.

— Am auzit că vă place să scrieți mai mult acasă sau în ambianțe care v-au devenit familiare. Am mai auzit și de un alt obicei de-al dumneavoastră : întotdeauna începeți scrisul la o nouă carte de revelion.

— Așa e.

— Cei care vă cunosc mai știu că scrisul vă îmbie mai ales atunci cînd vremea e urîtă. Nu mai sînteți ispitit să ieșiți din casă.

— Și asta e adevărat.

— Sînt convins de pe acum că și cartea care v-a apărut nu demult o să cunoască un mare succes de librărie.

— Succesul? Credeți-mă, nu-l sesizez, sau nu mă bizui pe el : în nici un caz nu-l socotesc un motiv de satisfacție, poate fiindcă unii îl pun la îndoială și nu vreau să socotesc părerea lor cu totul deșartă. Succesul adevărat și incontestabil vine, sau nu vine, după moarte. Am asistat la multe glorii literare în lunga mea viață, din care s-a ales praful și pulberea. Îi sfătuiesc pe cei tineri să ia aminte.

GEORGE ARION ■

de Romul Munteanu

Povestiri domestice

Pe măsură ce diferențele dintre genurile literare au devenit tot mai puțin semnificative, amestecurile între modurile de scriitură nemaifiind condamnate de nimeni decît pentru neîndemînare, a sporit și îndrăzneala scriitorilor de-a practica treceri rapide de la poezie la proză sau de la teatru la roman. Criticii care păreau să trăiască în tăcere un puternic sentiment de frustrare nu s-au mai sfiit nici să experimenteze diferite forme ale beletristicii.

De data aceasta am decupat un exemplu de trecere de la poezie la proză. Autoare de versuri originale cu șanse încă incerte în marele muzeu al poeziei, traducătoare de texte melodice dificile, Passionaria Stoicescu intră cu **Lecția de logică** (Ed. Cartea Românească 1988) în universul prozei. Cine a ascultat-o pe Passionaria Stoicescu povestind în serile de toamnă la Sinaia sau cîntînd printr-o excelentă mimare de sonorități în limbi pe care nu le cunoaște, și-ar putea da seama că autoarea aude bine subtilitățile de limbaje și că are un dar natural al povestirii. Dar aici stă și șansa și riscul acestui amplu grupaj de schițe și nuvele. Darul hazos sau încărcat de accente tragice al relatării unor întîmplări reale sau fictive poate da o literatură cu valori minimale, valorizare zero sau creații de-a dreptul exceptionale. Dar nu toți care au știut povesti au putut realiza basme ca Ispirescu, și atîția alții ce și-au evocat copilăria nu au atins performanțele lui Creangă.

După o anumită practică literară, Passionaria Stoicescu dispune de o experiență evidentă a selecției de întîmplări exemplificatoare, ca și a dozării unor stări afective generate de aceste evenimente. Fără îndoială că rezultatele nu sînt întotdeauna cele dorite. Autoarea **Lecției de logică** are o discretă înclinare spre situațiile melodramatice, spre sondarea unei umanități suferinde, gata să întrețină o **poezie a lacrimilor** de compasiune, dar și o discretă stare de ridicol, de hilar înfrauman.

Schițele și nuvelele Passionariei Stoicescu reconstituie crize de conștiință, provocate de rupturile din familie, evocări de iubiri adolescentine, obiceiuri rare din mici etnii izolate, întîmplări absurde din viața cotidiană. Dominante sînt scenele din viața bătrînilor, ceremoniile funerare, accidentele dintre rude, momentele prelungite de agonie, stările de boală și degradare biologică, momentele de alienare senilă etc.

Passionaria Stoicescu păstrează mereu aerul unei învățătoare de țară care le povestește tinerilor diferite întîmplări sau se întreține prin mici ficțiuni decupate din realitate cu bătrînele ce participau pe vremuri la șezători de tors cînepă sau lînă. Povestirile ei au duiosul de mamă, dureri de frate suferind de moartea altor frați, manifestări de compasiune față de **lumea de la margine, a bătrînilor de altădată** (colonel, generali), femei decăzute, din ranguri, actionate doar de impulsurile mecanice ale vîrstei. De fapt, prozatoarea nu ezită să facă o **literatură retro** cu unele accente ce pot răsuna pînă în actualitate. Tonul evocator păstrează o vădită tentă de resemnare moralizatoare, alteori povestirile trăiesc printr-un pitoresc rustic sau provincial pur. Universurile de viață evocate sînt ca niște insule suspendate (imobile) în care tot restul existenței este supus schimbării.

În **Cuibul** este relatată drama unei fetițe (Fulga) al cărei părinți erau despărțiți. Vizita la tatăl mutat într-o localitate de munte are caracterul unei povestiri pentru copii. Narațiunea este simplă și duioasă la nivelul percepției infantile. Fulga „spală într-o cratiță veche doi ardei, desfoaie o ceapă și răzuie cîțiva morcovi pipernicîți. Numără pătăile : erau treisprezece. Cîți ani ei. Să le lase întregi? Să le taie. Bătu în gemuleț la Oncioaia, dar nu se grăbi cineva să-i răspundă. Pe lampa afumată, apa clocotea".

Relatarea are o duioșie de literatură minoră. Ea bate în melodramă doar prin complicarea unor întîmplări. Fata pendulează (în spațiu) între mamă și tată. Mama vitregă (Chița, Chiftirița) nu are tandrețe pentru copilă. Fulga o urăște. Căderea Chiței de pe un pietroi alunecos într-o viitoare de apă este interpretată ca un act de răzbunare. Fulga se repliază definitiv la mamă.

Povestirea de tip domestic este evidentă și în **Permisia.** Dilema unor părinți care se mai gîndesc dacă e bine că și-au trimis băiatul la un liceu militar de marină sau ar fi fost mai nimerit să-l lase într-o școală din orașul natal este adusă pe prim plan.

Prima permisie a băiatului stîrnește mîndria mamei și a rudelor, ca și reticențele tatălui. Cearta rudelor are un colorit de mahala în miniatură. Dar decizia familiei rămîne neschimbată. Replicile răsar din arsenalul de banalități ale acestui mediu. „Asta școală, nu ca prăpădiții de alea de licee cu profil unde, he-he, iar de disciplină... adică instrucție..."

Rareori, ficțiunările sentimentale ale Passionariei Stoicescu tind spre o literatură cu un timbru estetic mai elevat. Semnalăm în acest sens, **Epilog la „Primăvara amorului"** și **Mireasa de la miezul nopții.** Se pare că fuziunea dintre evocarea melancolică și autopersiflarea vădit ironică este de natură să ridice literaritatea unor texte. Introducerea în cadru se produce și aici cu o oarecare dificultate. Dulcegăriile convenționale, exclamațiile, replicile de intrare în atmosferă nu-l pot seduce decît pe un cititor cu exigențe estetice minime. „Sanda, soții Gena înăbușit, întoarsă jumătate către fosta ei colegă de școală. Sanda, ce surpriză ! Dar Sanda nu răspunse. Îi făcu semn să tacă, să se liniștească deocamdată, că tulburau serbarea cu efuziunea revederii lor. Îi rîdeau ochii, nu se schimbase deloc, doar că se rujase pronunțat și părul îi era mai negru ca de obicei. Probabil că se vopsește, se gîndi Gena. De ce nu? Au trecut douăzeci de ani, oare eu n-am destul păr alb?" Nucleul intrigii rezultă dintr-o asociere de amintiri vechi și întîmplări noi. Un profesor (Lucian) dirija corul elevilor. Gena se întoarce imediat în trecut, cînd cu două decenii mai înainte era o liceană îndrăgostită de un alt Lucian. Face o vizită într-un sat, unde-i întîlnește pe nea Gheorghe cojocarul. Bătrînul o recunoaște și o cinstește cu zece ouă pe care le aduce sotului. Turnura castă a narațiunii evocatoare are o oarecare vitalitate epică. În **Epilog la „Primăvara amorului"** întrevedem doar o cale de validare a unui text. În **Mireasa de la miezul nopții** există un vag exotism combinat cu anumite efecte de stranietate. Totul este generat de o confruntare dintre mentalitățile extrem de îndepărtate. Între Fedora, bătrîna lipovoancă analfabetă, fiul ei Filip și Dolores se interpune o diferență de comportament greu de perceput în cadrul aceluiași secol. Bătrîna nu-și primește nora în casă pînă nu este botezată de preotul local (acum se cheamă Duniașa-Eufimia), apoi se oficiază nunta nocturnă cu doi martori. Odată formalitățile îndeplinite, totul intră în ordine, bătrîna soacră își acceptă nora. **Domnul Freud și peștele** este o narațiune plină de haz. Între snobism, explicațiile de vise și înțelegerea lor simplistă, se instalează o gamă de posibilități, generatoare de umor obținut cu mijloace facile.

Celelalte schițe și povestiri reprezintă întîmplări amestecate anoste, care nu pot da decît o literatură hibridă, vetustă, capabilă să funcționeze doar ca **o repetiție** de literatură minoră. Unui scriitor nu i se pot da sfaturi. Dar ori Passionaria Stoicescu a intrat într-un univers unde nu mai este literatură, ori ea nu dispune de mijloacele adecvate pentru a putea s-o acrediteze.

Lexicon

Uriașele transformări survenite în arta sunetelor de-a lungul secolului nostru — care a cunoscut, probabil, cele mai multe frămîntări din ieri liniștita și astăzi zbuciumata istorie a muzicii — au condus, inevitabil către nenumărate cercetări muzicologice, sinteze, drumuri noi etc. ; toate acestea au făcut necesare publicarea multor lucrări informaționale, printre ele, figurînd, desigur și lexicoanele.

Este de la sine înțeles că marea cultură a omenirii e formată din aportul fiecărui popor, mare sau mic : tată, deci, națiunile își dau mîna și făuresc astăzi ceea ce mîine se va numi istoria culturii universale. Se înțelege, astfel, necesitatea ca oamenii de cultură, de pretutindeni, să se cunoască, sau — mai ales — să fie la curent cu activitatea dusă în fiecare teritoriu, pe tărîmul specific al genului abordat. În acest sens, lexicoanele lui Viorel Cosma (primele fiind prezentate publicului larg prin 1965, 1970 și 1971), ultimul intitulîndu-se **Muzicieni din România,** editat chiar în acest an, constituie adevărate acte de patriotism menite să sublinieze și să afirme plenar, izbînzile artiștilor noștri.

Dacă primele lexicoane ale autorului constituiau, mai curînd, fișele biografice ale compozitorilor și muzicologilor români, această din urmă lucrare apare — chiar din primul volum — mult îmbogățită, oferindu-ne certitudinea că după editarea și celorlalte volume va constitui unul dintre cele mai complete instrumente de lucru adresate atît cercetătorilor cît și publicului larg, în genere. Astfel, pe lîngă un vast material bio-bibliografic, numele de rezonanță ale făuritorilor școlii noastre de compoziție sînt însoțite de aprecieri asupra drumului parcurs de muzician, ori al sinusoidei creației sale. De asemeni, fenomenul muzicii actuale românești este larg expus ; compozitori și tineri interpreți, muzicologi și critici, profesori etc. Drumurile noi încercate de creatorii români, unele dintre ele chiar statornicite cu succes, sînt amplu relevate. O bibliografie covîrșitoare, expusă în dreptul fiecărui nume, arată munca de fișier, dusă într-un îndelungat timp de Viorel Cosma. Prezența unor muzicieni din trecutul îndepărtat, sau mai apropiat (bizantinologi, învățători, îndrumători, profesori, autori ai unor creații din cele mai diverse genuri), subliniază personalitatea și aportul lui Viorel Cosma din domeniul cercetării muzicale.

Citeodată, mai rar, doar la personalitățile de seamă ale muzicii românești, sînt adăugate și anumite articole de referință. În această privință sîntem nedumeriți și chiar contrariați, deoarece un lexicon ar trebui să constituie un cristal în care să se poată oglindi, pură, activitatea personalității recenzate, căci oricît de prieput ar fi autorul lexiconului, oricîtă experiență sau gust muzical ar avea, o judecată singulară de valoare este din cale afară de dificilă ; ea poate crea contraziceri, în cel mai bun caz. Să exemplificăm. „Timbrul personal al muzicii lui Mihail Andricu constă în fuziunea dintre lirismul și pastoralul țărănesc (ce își află expresia în culoarea dulce, moale, a suflătorilor din lemn — amintitori ai glasului de caval și fluier)", pag. 47. Oare „timbrul personal" wagnerian este relevat de suflătorii din alamă (pe care l-a întrebuințat ca nimeni altul, în operă), sau de laitmotivele, melodia infinită și recitativul, care l-au condus către drama muzicală ? Apoi, sînt importante timbrele instrumentale, sau ceea ce face compozitorul cu ele ? În sfîrșit, noi știam că Andricu, acest mare bijutier sonor, avea o reală afecțiune pentru instrumentele cu corzi ; dovada o constituie travaliile tematice din partiturile sale, încredințate — în special — corzilor, sau în dialog cu lemnele. Să recunoaștem, însă, că de multe ori aprecierile lui Viorel Cosma sînt „la obiect", ele urmînd linia generală și spusele cronicarilor vremii. Cu toate acestea, menirea lexiconului este alta decît ierarhiile sau observațiile asupra liniei de conduită a creației, așa încît l-am sugera autorului o maximă prudență în afirmațiile ce se vor însera în viitoarele volume.

Noua lucrare a lui Viorel Cosma vine să umple un mare gol în informația muzicală românească. Ea are menirea, de asemeni, a face mai cunoscută străinătății arta românească de ieri și de azi.

CLAUDIU NEGULESCU ■

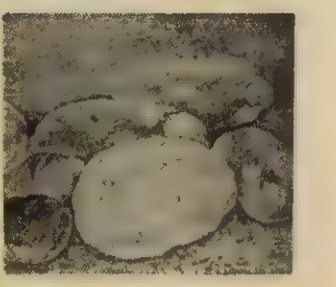

Două imagini din universul plastic al lui Teodor Ursu

SEMNAL

● **Un volum de Scrieri datorate lui G.T. Kirileanu a văzut lumina tiparului la Editura Minerva (ediție îngrijită, studiu introductiv, note și indici de Constantin Bostan). Cele trei compartimente ale cărții — Contribuții la cunoașterea lui Creangă, Contribuții la cunoașterea lui Eminescu, Scrieri juridice și social-economice — justifică din plin afirmația editorului: „Dacă e adevărat că «eternitatea s-a născut la sat» nu ne rămîne decît să sperăm că ei îi aparține, definitiv, și figura luminoasă, de o rară distincție și omenie, a vrednicului cărturar „Moș Ghiță Kirileanu"...**

● **Tot lui Constantin Bostan îi datorăm și o culegere de mărturii despre acest cărturar moldovean: G.T. Kirileanu . sau viața ca o carte (Ed. Eminescu). Printre cei care îi evocă personalitatea se află Dumitru Almaș, Virgil Cândea, I.C. Chițimia, Adrian Fochi, Iorgu Iordan, Octavian Paler, Alexandru Piru, Romulus Vulcănescu. Din vibrantele confesiuni o reținem pe aceea aparținînd lui D.I. Suchianu: „Chipul și făptura mo-**

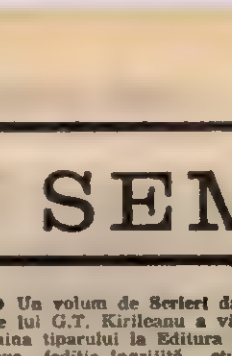

rală a lui Kirileanu îmi trezeau în minte imaginea unui faimos bibliotecar de la au mai puțin faimoasa École Normale Supérieure de Paris, unde lucrase și Ralea în timpul șederii noastre în capitala franceză. Acel magician al bibliografiei știa tot. În absolut toate disciplinele posibile. Toți normalienii recurgeau la sfaturile lui sigure. O figură de cărturar de talia și frumusețea unui Monsieur Bergeret al lui Anatole France. Un exemplar de umanitate care face cinste geniului uman."

● **George Sbârcea ne face surpriza de a-l descoperi în ipostaza de memorialist. În Cafeneaua cu poeți și amintiri (Editura Dacia) el evocă în pagini pline de farmec și melancolie personaje mai mult sau mai puțin cunoscute din viața noastră culturală. Printre cei care i-au reținut atenția — Ion Vinea, Victor Papilian, Emil Isac, Paul Constantinescu, Anton Holban, Dan Botta, Cornel Medrea, Radu Stanca, Ionel Teodoreanu, Liviu Rebreanu, Vasile Voiculescu și mulți alții.**

● **S.O.S.! natura în pericol (Editura Politică; antologie, traducere, comentarii și note — Stelian Țurlea; postfață — dr. Elena Mureșan) este o lucrare care „se apleacă asupra celor petrecute în ultimii 15 ani în mediul înconjurător, în lume". Pasionantă ca o carte de aventuri, ea istorisește, prin intermediul unor texte judicios alese, într-un tot semnificative, e-**

fortul omenirii de a păstra curată „planeta albastră". Citățm din postfață: „Volumul de față, organizat în 12 capitole, precum ăcele unui ceasornic simbolic, fiecare reprezentînd o problemă majoră pentru calitatea mediului ambiant, se constituie într-un emoționant apel la trezirea conștiințelor contemporane, în cel de-al 12-lea ceas, datorită unei evidențe de proporții planetare — natura este în pericol, natura are nevoie de ajutor".

Legămînt

La 15 august 1931, apărea, în condițiile prigoanei instituite de regimul burghezo-moșieresc, primul număr ilegal al Scînteii. Ascuns undeva la piept, circulînd neobosit din mînă-n mînă, ziarul era așteptat cu nerăbdare de muncitori și țărani, tineri și vîrstnici, căci în el se putea citi cuvîntul de luptă și îmbărbătare al partidului, singurul apărător al celor mulți și obidiți, al intereselor țării. Sărbătorim această dată simbol, ca Ziua presei române, a tuturor celor care, cu dăruire și pasiune, beneficiind de orientările trasate de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, realizează ziarele și revistele, emisiunile de radio și televiziune.

Mai ales după Congresul al IX-lea, presa a devenit tribuna activă de promovare a politicii științifice, clarvăzătoare a partidului, la a cărei elaborare un rol decisiv l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al noii noastre istorii. Presa noastră s-a constituit astfel ca o cronică vie, fierbinte a marilor prefaceri și izbînzi ale țării în acești ani ai socialismului biruitor.

Anul acesta, Ziua presei române are loc în climatul de emulație creatoare, de abnegație și devotament în muncă a întregului popor pentru a întîmpina cu noi succese și împliniri Congresul al XIV-lea al partidului și a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August. Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului deschid noi perspective, de o cutezanță fără precedent, în fața societății noastre socialiste, trasează viitorul drum al României spre culmi de dezvoltare și înflorire la care nici nu visasem. Nu poate fi misiune mai nobilă pentru presă decît de a purta, pe și mai departe, cuvîntul vizionar al partidului în rîndul poporului, spre a mobiliza și stimula energiile întregii națiuni la înfăptuirea măreților programe de dezvoltare multilaterală a patriei. Nu poate fi aspirație mai înaltă pentru un ziarist comunist decît aceea de a răspunde permanent la cerințele spiritului revoluționar, de a surprinde, prin slovă și cuvînt, eroismul zilnic al muncii și creației ce pulsează în uzine și institute, pe ogoare și șantiere.

Subliniind sarcinile sporite ale presei în etapa actuală, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta în magistrala cuvîntare rostită la Plenara Comitetului Central al partidului de la sfîrșitul lui iunie 1989:

„Radioul, televiziunea, presa, toate mijloacele de informare în masă trebuie să adopte o poziție mai combativă, să publice sau să redea la radio și televiziune munca și activitatea poporului, să adopte o atitudine critică față de celelalte stări negative, contribuind activ la generalizarea experienței și a cunoștințelor înaintate din toate domeniile de activitate, la răspîndirea concepțiilor celor mai înaintate de muncă și viață, a principiilor socialiste în toate fomeniile!"

Răspunzînd unor asemenea nobile comandamente, presa participă la amplul proces de modelare a conștiinței omului nou, de făurire a unei concepții științifice, revoluționare despre lume și viață, combătînd teoriile poluante ale ideologiei burgheze. Prin prezentarea celor mai noi cuceriri ale științei, contribuie la îngemănarea strînsă a procesului de construcție socialistă în toate laturile sale, cu revoluția tehnico-științifică, principala forță propulsoare a înaintării țării pe noi trepte de civilizație socialistă. Totodată, ea sădește în sufletul și conștiința oamenilor mîndria patriotică față de cuceririle și succesele societății noastre socialiste, dorința de a le spori și apăra. În paginile publicațiilor se relevă contribuții majore la crearea unei opinii de masă privind creșterea responsabilității colective și individuale față de sarcinile mărețe ce ne revin tuturor în construirea destinului luminos al patriei.

De ziua Scînteii, avizi în a-i sorbi din tezaurul de experiență pe care cei 58 de ani de luptă și trudă au topit-o în lumina paginilor sale, îndrăznim un cald salut și felicitări colectivului redacțional al celui mai mare cotidian al țării, cu urarea de noi și frumoase împliniri.

Cu ocazia Zilei presei române, ne reînnoim, alături de toți lucrătorii din presă, angajamentul față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a nu precupeți nici un efort pentru a ridica nivelul calității muncii noastre, pentru ca, prin paginile revistei, să slujim cu devotament și abnegație revoluționară, cu înalta răspundere de ziariști comuniști, cauza partidului, a poporului, a României Socialiste.

Desene pe asfalt

Patimă tîrzie

Alexandru Prundea (Căutarea luminii dinlăuntru, editura Litera, 1989) trăiește și scrie (poezii — patimă tîrzie!) la Tomis, încurajat (de nu e altminteri) de umbra deș întîlnită a nașului nostru într-o latinie, Ovid, și monumentul (în fapt un adevărat cenotaf) al Eminescului.

E și nu e un om al mării, născîndu-se dînsul în legendarul Tîrg de Floace, murit prin vreme și renăscut într-un sat umil. Nemîndru de baștina sa („Important tîrg a mai fost / tîrgu nașterii mele!") uitînd că tot acolo a mai apărut și un alt, uiguros poet, scriitor cu sabia, ce semna Păloșenită — Să cu numele de Mihaiu și cărua noi îi zicem Mihai Viteazul!

Prundea, dascăl mult prețuit, într-o școală constănțeană, scrie poezie în ipostaze celui de învață. Lipsit de emfază, se ghemuiește într-o „bancă" de lemn și învață... scrîind.

Ca tot omul respectabil ce se grăbește încet, poetul e calm, defensiv, „moale" (nu se face în Tîrgu lui comerț diafan, cu lînd?) și e o adevărată plăcere să-i parcurgi poeziile (evident, foarte scurte) traversate de un duh stenic și limpid și scrise într-o românească de toate zilele, nesiluită, neimpodobită cu zarnacadele.

„Prăfuit", „vechi". Prundea are curajul de a se rosti astfel într-un moment de poezie postavangardistă robită noutății de-concertante, teribilismului, luxului ionic și lexical. El nu lansează, prezumțios, edicte. El zice. Se rostește pe sine, obsedat doar de adevărul scrisei sale. Insensibil la mode și modele el murmură litanii de o (adesea) impresionantă simplitate cu un categoric refuz al jocului cu cuvintele cărora nu le tulburăgramatica și nu le subminează semantica.

Pe plan imagistic, în drumul spre Metaforă e slujit de imagini ce conving, fără a fi insolite. Poetul urcă spre privirea iubitei, cineva „drumul și-l cără în spate", la „Masa tăcerii" „inimile să sărează / cu firimituri căzute".

Totul plutește într-o vaporoasă incertitudine: „Taci. Nu mă întreba, / că nici eu nu știu / unde duc drumurile". E imaginată o „clipă a semințelor".

Alteori, simple „desenă" ajung să sugereze mișcări transcendente: „În ograda cu plopi împietriți / doar șingele din ploput retezat curgea / pe crengile lui apoase / peste pămîntul dogorît și dezvelit / de umbra care pleca se".

I-aș putea, exemplificînd, să citez și unele platitudini, truisme investite cu povara unor sensuri cețoase, unele versificări primejdios de facile.

N-o fac acum, mulțumindu-mă doar să-i salut apariția în lumea tot mai intens populată a poeților. N-am zis o poeziei, pe care n-am temeiul s-o invoc. Din iubire și spaimă.

Așadar, un nou poet pe mozaicurile tomitane?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Iubirea de frumos

Cărturarul poet

Îmi calcă pragul casei pentru a treia oară unul dintre cei mai adînci cunoscători ai sufletului românesc dintre străinii ce se apropie de Mioriția și Putna, de Maramureș și Constantin Brâncoveanu.

Ne-a învățat limba, o vorbește cu soția sa Maria și cu cei doi copii ai săi acolo, în nordul Europei, la Riga, în vrednica și tenacea semințe letonă multiseculară, ce-și croiește destinul în istorie pas cu pas, hotărîndu-și calea ca Luceafărul de ziuă ai inimilor noastre.

Este înalt, cu părul blond revărsat pe umerii domoli, ocrotind o privire străpunsă de aura luminii neapropiate, retezată dinspre orgoliu între smerenia ce înseamnă evlavie, iar în tradiția neamului său legată de Roma.

L-am auzit vorbind despre Hașdeu în limba noastră smulgînd în picioare ovațiile mulțimii și-i sunt dator cu o îmbrățișare frățească din adîncul inimii acestui mare cărturar și frate al nostru, poetul leton Leon Briedis.

Ne-a strîns laolaltă încă o dată Eminescu, la un veac de la strămutarea sa în eternitate.

Teiul din colțul casei își revarsă mireasma asupra noastră. Poezia este calea cea mai scurtă și indestructibilă între două inimi, între neamuri. Un popor fără poeți dispare din istorie. Dar poezia încă există!

IOAN ALEXANDRU ■

Însemnări de lectură

Ieșirea din seră

O bună parte a romanului Patru și un absent (Ed. Eminescu, 1988) se desfășoară într-o ambianță de spital. Cineva încearcă să elucideze împrejurările în care s-a sfîrșit unul dintre pacienți. Dar autorul nu este interesat în primul rînd de această investigație, deși ea poate oferi numeroase elemente palpitante, care să țină pe cititor cu sufletul la gură. El înregistrează în special reacția medicilor din respectiva instituție și le analizează meticulos comportamentul.

În centrul atenției se află doctorul Daniel Nistor, un profesionist desăvîrșit precum și o conștiință capabilă să-i scruteze și pe alții, dar mai cu seamă pe sine însuși, supunînd unui sever examen atît pe cei din colectivul său de muncă, pe membrii familiei, cît și propria lui persoană. Eroul își rememorează, în clipele de răgaz, viața, uneori cu ajutorul jurnalului din care îi place din cînd în cînd să citească, nu numai cu acea curiozitate a cuiva dornic să-și aducă aminte gînduri și fapte de odinioară, dar și pentru că lectura lui constituie un refugiu, îl ține la adăpost de intîmplările neplăcute ale cotidianului. Desigur, și în jurnalul lui Daniel sînt consemnate întîmplări grave, dar acestea, odată așternute pe hîrtie, i se par reputatului medic trecute printr-un filtru protector, nu mai au nimic primejdios, pot fi cercetate și înțelese. Pentru erou, caietul său de însemnări, familia, spi-

talul reprezintă posibilități de a uita de solitudine, boală, neputința de comunicare cu ceilalți, bătrînețe, extincție. Totul se petrece ca într-o seară unde se mențin armonia, echilibrul, pacea. E însă destul o fisură în acest univers artificial pentru ca vuietul istoriei să se audă din nou. E de-ajuns, de pildă, ca o anchetă de rutină să fie deschisă la spital și Daniel încetează să se mai simtă în siguranță și pornește o lungă dezbatere interioară care îi revelă sau îi confirmă adevăruri tulburătoare ce-l smulg din rutina și confortabila indiferență.

B. Elvin este un prozator atent la detaliile semnificative, descriind cu evidentă voluptate străzi, veșminte, obiecte, oameni, într-un stil de o limpezime de cleștar. În cartea sa există numeroase secvențe decupate din realitatea obișnuită, ca într-un reportaj despre București. Personajele lui, cele mai multe puternic contorsionate sufletește, au o percepție exactă a evenimentelor, fiind incapabile să se mintă pe ele însele, să-și ofere iluzii, ci, dimpotrivă, suferă de prea multă lucidități, ca de altfel și alți eroi din scrierile acestui autor.

Patru și un absent este cel mai bun dintre romanele pe care le-a publicat B. Elvin pînă acum și una din cele mai valoroase cărți de proză apărute la noi anul trecut. Succesul său de librărie demonstrează, încă o dată, de cîtă simpatie se bucură printre cititori cărțile cu întîmplări în vîrtejul cărora sînt prinși contemporanii de-ai noștri.

GEORGE ARION ■

Un oraș la porțile viitorului

Viitorul începe cu un zîmbet de copil

Parcă nu le vine să creadă !

În centrul noului oraș Tălmaciu

Prînzul liniștit într-o cantină cu aer de restaurant !

Proces social-economic de anvergură istorică, urbanizarea — unul din marile cîștiguri ale glorioasei etape pe care o înscriem în cronici cu nume de cîtitor și strateg „Epoca Nicolae Ceaușescu", urbanizarea a adăugat chipului țării dimensiuni sociale, estetice, funcționale și, mai ales, umane de o valoare fără precedent. Recent pe harta țării au apărut 23 noi orașe, ce asigură cuprinderea în zone de influență activă, cu exercitarea unei polarizări urbane teritoriale echilibrate și multilaterale. Tipologic, cele 23 — trei în județele Constanța și Călărași, cîte două în județele Sibiu, Brăila, Giurgiu, Buzău și Olt, cîte unul în Bihor, Maramureș, Bacău, Gorj, Hunedoara, Mureș și Argeș — imprimă tentației analitice finalitatea unui accentuat echilibru, a unei realități ușor de întrevăzut din cîteva detalii, detalii care accentuează ideea unei autentice gîndiri și acțiuni prospective. Adică, analizînd lista în sens axiologic, rezonanța istorică a unor nume — Basarabi, Avrig, Ovidiu, Negru Vodă, Scorniceștí — se conjugă frumos cu știutul profil economic echilibrat și cu locul rezonant în arie industrială de nivel național, în industrie — Avrig, construcții de mașini, recte autobasculante de toate tipurile și mărimile, piese sticlărie ; Scornicești — confecții, textile, industrie alimentară ; valorificarea industrială a producției agricole — Valea lui Mihai, Ianca, Fundulea, Însurăței etc., etc.

TĂLMACIU... Călătorului care străbate Carpații, de la sud spre nord, prin pasul Turnu Roșu, loc de referință și de rezonanță în șiragul infinit al legăturilor, pururi vii și netemător permanente între românii munteni ,olteni și transilvăneni — să ne reamintim voința unificatoare, influențele și încercările (?) unor mari voievozi, ca Mircea cel Mare, în arta geografică numită Muntenia și Oltenia, a țărilor Făgărașului și Amlașului — i se deschide, părăsind vecinătatea naturală a versanților carpatici, tăiați de curgerea vijeliosului Olt, zarea largă a colinelor transilvane, ceva mai înainte de intrarea în cea mai mare localitate din această zonă a județului Sibiu, pînă mai ieri comuna, azi orașul **Tălmaciu**, punct important pe drumul baladesc al Văii Oltului. Oamenii locurilor, strămoșii orășenilor de azi, au practicat îndeletnicirile favorizate de ambianța geografică — creșterea animalelor, cultivarea pămînturilor, exploatarea lemnului. Concomitent, s-au născut rudimente de activitate industrială, tip mori de hîrtie, exploatarea lemnului etc. Români de suflet și de simțire națională, tălmăcenii vor fi fost, în negura vremurilor, și ei, ca alți băștinași ai poalelor Carpaților, precum argeșenii, ori cei din Mărginimea Sibiului, vor fi fost izvoditori și păzitori de poteci gen „Vama cucului", pe unde românii treceau unii spre alții pentru revigorarea dragostei și comunionii naționale nicicînd șirbită de împilările multiple ale trecătoarelor imperii și ale vremelnicelor stăpîniri opresive.

Harnici, întreprizi și statornici întru simțire și acțiune națională, tălmăcenii au cunoscut și trăit, cu țara, perioada unor prefaceri fără precedent, îndeosebi în deceniile „Epocii Nicolae Ceaușescu".

...Mai ieri, colectivul întreprinderii „Firul Roșu" Tălmaciu trăia momentul unei înalte recunoașteri naționale a hărniciei și, mai ales, al unei angajări autentic revoluționare întru mai mult, mai bine, mai eficient : conferirea „Ordinului Muncii" clasa I, pentru locul I în întrecerea socialistă din 1988 între colectivele muncitorești din subramura textile-bumbac. Era a doua distincție după cea din 1987 („Ordinul Muncii" — clasa a III-a).

...Tălmaciu. Un oraș nou pe harta țării, o localitate care asigură locuri de muncă în industriile textilă și a lemnului, pentru circa 50 la sută din forța de muncă activă, dar, mai ales, asigură un loc de muncă „acasă" pentru 90 la sută din această forță de muncă, aceasta datorită unor eforturi investiționale ale societății, remarcabile, dacă e să ne referim doar la cele circa 150 milioane lei din actualul cincinal... În plan social ? Școli noi, casă de cultură, cămine culturale, club muncitoresc, centrală telefonică. Vor urma : terminarea alimentării cu apă, a canalizării, 763 de noi apartamente în viitorii ani. Cine traversează Tălmaciul nu se poate să nu fie impresionat de substanța estetică a marilor edificii urbane, de volumele și cromatica vie a noilor ansambluri urbanistice în bercu, așa cum va fi impresionat, mîine, de facilitățile pe care le va oferi spitalul cu 100 de paturi, centrala telefonică automată, noile spații cu tenta ofertei de servicii complexe și complete ca... acasă.

Da, Tălmaciul gravitează preponderent în jurul trebuințelor întreprinderii „Firul Roșu", o adevărată cetate ilustrativă a vredniciei feminine. Unul din cei mai mari și mai importanți producători de ață de cusut, de fire de tricotat, preponderent din bumbac. „Firul Roșu" produce peste 136 mil kilometri fire în 24 de ore sau — pentru a face mai ușor școlareala în arhiutilizata comparație cu lungimea Ecuatorului — peste 3,5 milioane kilometri în luna iulie, să zicem. De ce voiam să spunem „Firul Roșu" o cetate a industriei textile în jurul căreia gravitează Tălmaciu ? Pentru că, în orice domeniu ai lansa antene, o relație Tălmaciu—„Firul Roșu" tot se va putea stabili. Vrednica primăriță, Ana Fiilmon, a fost, ani la rînd, muncitoare aici, directorul întreprinderii „Firul Roșu", ing. Paul Bădilită, înainte de a fi inginer și director, a lucrat ca muncitor și maistru în aceeași branșă textilă, iar dacă apoi, după 3 ani de conducere, se poate spune că a reușit să schimbe fața și forța unității, prin modernizare, aceasta se datorește în primul rînd științei fostului maistru de a-și apropia muncitorii, pe cei vrednici și mai ales tentați de creație tehnică într-o continuă modernizare a proceselor de producție.

...Tălmaciu, fir de gînd românesc, harnic și optimist la poalele de Carpați și la orizont de opțiuni socialiste și comuniste zămislite din cutezanță. Din cutezanța netemătoare a unei epoci nepereche.

VICTOR DOMȘA ■
Fotografii de PAUL AGARICI ■

Medalii pentru întreprinderea care a făcut orașul !

Mîinile măiestre fac firele de aur

Anul 1944. Orașul Turnu Severin nu era ca astăzi, nici ca întindere teritorială și nici ca structură social-economică. La sud, se întindea pînă la malul Dunării, la est pînă la halta Cloșani, și autogara de astăzi, la nord pînă la bariera Tîrgu-Jiului și Liceul Industrial, iar la vest, pînă la un ogaș — unde astăzi este o frumoasă zonă de agrement —, care despărțea orașul de uzina electrică și de aeroport. În acest perimetru cu totul aproximativ, locuiau circa 12 000 de cetățeni. Marea majoritate din aceștia împreună cu alții din localitățile vecine, lucrau la Șantierul Naval ; Instituțiile C.F.R., care cuprindeau atelierele, depoul și gara ; în port și în societățile de navigație ; la Întreprinderea forestieră „Cloșani" care avea și o cale ferată îngustă pînă la Tîmanu cu stații, ateliere și instalațiile aferente ; în mai multe fabricuțe și ateliere meșteșugărești ; în numeroase magazine înșirate de-a lungul străzii Traian și în zonele pieților ; în instituțiile de conducere și administrație locală și județene — orașul fiind și capitala județului Mehedinți ; în corpul didactic al liceelor (patru la număr), gimnaziilor și al altor școli de diferite profile. Mai erau elevi care în orele libere împodobeau, străzile cu uniformele lor specifice, pensionari și desăvîrșite gospodine, care întrețineau pe lîngă fiecare casă fermecătoare grădini cu multe flori — una din frumusețile acestui important oraș din sud-vestul țării.

În seara zilei de 23 August, după comunicarea prin radio a documentelor politice ale noului guvern ce fusese instituit în fruntea Țării ce ieșise atunci din război, în Turnu Severin nu s-a mai stins lumina electrică, mulți cetățeni au rămas în centrul orașului pînă tîrziu, manifestînd bucuria de a începe o viață nouă.

În noaptea de 23/24 august la orele 03.00, după primirea ordinului, în zona portului Turnu Severin, grănicerii au pus sub supraveghere navele germane și ungurești ancorate la malul Dunării și cele care navigau între Orșova și Batoți, întărind totodată, măsurile de pază — lucru care s-a făcut apoi la toate unitățile existente în garnizoană.

În ziua următoare, au apărut în locuri vizibile, pe străzi și în instituții, afișe tipărite cu conținutul integral al documentelor difuzate în seara trecută și alte afișe care arătau importanța acestui act. Oamenii se simțeau parcă pe altă lume, puțind citi acum în voie despre marile evenimente ce se înfăptuiseră și care erau mai de mult așteptate.

Nemții din formațiunile existente în oraș și cei de pe navele ancorate în port și în Șantierul Naval, păreau niște necunoscuți suspecți și manifestau o atitudine rece și nervoasă, pregătindu-se de plecare. Unii au început să distrugă ce nu puteau lua cu ei.

Dispăruse frica de bombardament, existînd pe cer o liniște parcă neobișnuită. Ar fi jos, unde erau nemți, o atmosferă încordată, de luptă, mai ales cînd s-a primit ordin de oprire, dezarmare și capturare a militarilor germani, pentru motivul că în loc să-și respecte obligația de a părăsi România în liniște, ei au trecut la bombardarea Bucureștiului și la alte acte agresive împotriva forțelor revoluționare și populației românești.

La Turnu Severin, această misiune deosebit de grea, deoarece în acea zonă obligată de trecere se așteptau confruntări înarmate cu trupe de uscat și de marină germane, a revenit Garnizoanei care avea la dispoziție subunități de recruți dislocate în tabere de instrucție în afara orașului, cîteva subunități pentru paza cazărmilor și depozitelor, precum și populația mobilizată de comuniștii abia ieșiți din ilegalitate.

Pe baza acestui ordin, în ziua de 25 august, forțe din Detașamentul „Dunărea de Sus" împreună cu grănicerii din subunitățile locale constituiți în rezerve s-au deplasat la Hinova și până la ora 19,00 au încheiat operațiile la Dunăre în acel punct, interzicînd deplasarea șlepurilor cu materiale și tancurilor cu petrol pentru nemți. Totodată, aval de Hinova au plantat pe fluviu un baraj de mine avînd în vedere că se aștepta venirea dinspre Calafat a unor nave germane de război care ar fi pus în primejdie orașul Turnu Severin.

În seara zilei de 25 august a ajuns la bariera orașului, venind dinspre Cetate, o coloană germană care cerea trecere liberă către vest. În cadrul unor lungi tratative cu comandantul român al garnizoanei, nemții au refuzat să se predea. După miezul nopții, ieșind din cazarma Regimentului 95 infanterie situată către marginea de est a orașului, pe strada principală în fața fabricii de cherestea „Cloșani" (astăzi Combinatul de industrializarea lemnului), nemții au împușcat santinela română de la poarta principală în dreptul căreia fusese oprit capul coloanei germane. Infanteriștii din cazarmă, și subunitatea de pază a unității amintite, care intrusese în dispozitiv de apărare seara cînd a sosit coloana germană, au deschis foc asupra primelor mașini incendiindu-le, iar din următoarele autovehicule care au încercat, nereușind să se întoarcă, nemții au sărit și au intrat în dispozitivul de luptă, ocupînd prin forță fabrica de cherestea, de unde încercau apoi să atace cazarma și s-o încercuiască. Dar în scurtă vreme, militarilor noștri li s-a alăturat populația din cartiere-

Istoria noastră, viața noastră

„Să trăiți ostași viteji!"

Mărturii din zilele fierbinți ale revoluției sociale și naționale, antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944

le apropiate, grănicerii din dispozitivul de pază de pe malul Dunării și apoi succesiv, un escadron de recruți din Regimentul 3 roșiori, aflat în tabără de instrucție la nord de oraș, subunități din Regimentele 95 infanterie și 37 artilerie existente în garnizoană, muncitorii de la Șantierul Naval și atelierele C.F.R. — cu toții constituind un puternic detașament sub comanda maiorului Marinescu Victor din Regimentul 3 roșiori, care a lovit și respins inamicul din direcția orașului către „Simian. De reținut, că cetățenilor li s-au distribuit organizat, arme din depozitul Regimentului 95 infanterie.

În primele ore ale dimineții, nemții care ocupaseră fabrica de cherestea „Cloșani", au fost nimiciți și izgoniți către est, lupta mutîndu-se în lunca Topolnița și pe dealul de la nord-vest de Simian. Pe șoseaua dintre Simian și Turnu Severin, o parte din autovehiculele germane din coloana a cărei coadă era dincolo de Simian, către Hinova, erau în flăcări, iar celelalte erau abandonate. Către prînz a sosit în Simian o altă coloană germană dinspre Craiova, încercînd să se alăture celei angajate în luptă din timpul nopții, dar, nu a reușit în totalitate, fiind lovită în spate de două batalioane de recruți ale Regimentului 95 infanterie, care fuseseră aduse în grabă din tabăra Balota în zona Simian. Astfel, nemții din ambele coloane loviți din față și din spate, au fost obligați să se predea în jurul orei 16,00. Armamentul, muniția și celelalte mijloace de luptă, au fost predate într-un punct organizat la Simian, personalul a fost adus în cazarma Regimentului 95 infanterie în regim de prizonierat, iar tehnica de transport a fost parcată pe cîmpul de instrucție alăturat cazărmii respective, totul sub pază românească.

În aceeași zi, pichetele de grăniceri de la Bistrița și Hinova, împreună cu subunități de cavalerie din garnizoana Turnu Severin, au dezarmat bateriile a.a. germane din acel punct. Pe malul Dunării între Simian și Turnu Severin au fost amplasate tunurile care mai existau pentru instrucție la Regimentul 37 artilerie (plecat pe front), în așteptarea navelor militare germane ce urmau să navigheze dinspre Calafat. Totodată, s-a trecut la capturarea și predarea personalului german și ungurese de pe navele existente la ancoră, ce fuseseră pînă atunci păzite de grăniceri.

În ziua de 29 august, pichetele de grăniceri din zona Țigănași, au respins atacurile militarilor germani de pe un convoi de nave care ajunsese în acel punct și care a fost apoi nimicit printr-un bombardament al aviației române în dimineața zilei de 30 august în apropiere de Hinova. Turnu Severin fiind astfel salvat de loviturile cu artileria de la bordul acestora la care fuseseră supuse în zilele anterioare orașele Bechet, Calafat și alte localități de pe malul românesc al Dunării. O parte din navele scăpate de aici, împreună cu aflețe din convoiul următor, care ajunsese la Giurgiu la 30 august, aproximativ 190, au fost ulterior scufundate acolo, după ce de la bordul lor, au fost evacuați pe teritoriul iugoslav prin micul port Prahovo, peste 5 000 de militari și civili din echipajele acestora.

În legătură cu eroismul dovedit de militari și forțele patriotice locale, care, în strînsă cooperare, s-au confruntat în acele zile cu trupele hitleriste la Turnu Severin, în ordinul de zi dat de comandantul garnizoanei — Colonel Ioan Gaspăr — în ziua de 26 august 1944 se arată : „(...) pentru elanul și înaltul spirit de sacrificiu de care au dat dovadă ofițerii, subofițerii, trupa și cetățenii orașului, le aduc tuturor multumirile mele deosebite și le strig : „Să trăiți ostași viteji și Garnizoanei Turnu Severin ! Să trăiască viteji cetățeni ai orașului nostru !".

După 26 august, părea că sîrul evenimentelor dureroase petrecute în zona orașului Turnu Severin în anul 1944, s-ar fi încheiat. Dar între 6 și 23 septembrie, orașul și împrejurimile sale au mai fost supuse de cîteva ori loviturilor artileriei germane de pe malul iugoslav al Dunării, care încerca să respingă tentativele de forțare a fluviului de către unitățile Armatei Roșii în sectorul dintre Turnu Severin și Țigănași, ceștina apoi pînă la Giurgiu prin schimbarea repetată a punctelor de îmbarcare și debarcare, datorită rezistenței fasciste de pe malul opus. În această perioadă, la transportul trupelor peste Dunăre, au participat alături de mijloacele de trecere din dotarea trupelor respective, toate navele Detașamentului „Dunărea de Sus" în special ale căpităniei portului și ale grănicerilor, existente în zona respectivă, distingîndu-se în această acțiune, unele fiind scufundate iar echipajele lor jertfindu-și viața în mod eroic.

Așa s-a petrecut și s-au încheiat sîngeroasele evenimente din vara anului 1944 pe malul bătrînului Dunăbiu încărcat de istorie, la Turnu Severin, vrednicii cetățeni ai orașului obținînd în final, după o grea suferință o mare victorie în lupta împotriva dușmanului fascist, care aduse Românieí atîtea pierderi umane și materiale.

Țăria și spiritul de sacrificiu dovedite de eroii acelor zile, și de pe meleagurile Severinului, nu au fost zadarnice. În cei 45 de ani de atunci, ele au constituit permanent exemplul insuflețitor pentru urmașii lor care, cu aceeași bărbăție, sub conducerea Partidului Comunist Român, au transformat orașul într-o puternică cetadelă industrială a socialismului, la nivelul celorlalte orașe ale patriei noastre.

SEVER I. NEAGOE ■

Vitrina artelor

Film

În numele independenței

Sub acest titlu, Studioul Cinematografic al Ministerului Apărării Naționale ne prezintă acum, în preajma aniversării marii sărbători, un film documentar de montaj închinat actului de la 23 August.

Folosind din plin și mai ales spectaculos-vizual fragmente de peliculă din arhivele cinematografice ale lumii, cît și scrise, din documentele și presa epocii, **„În numele independenței naționale, al păcii și libertății între popoare"** (din a cărei echipă de realizatori menționăm: dr. Florin Constantiniu, scenariul; Viorel Domenico, comentariul; Florica Mătase, montajul; regia: col. Dumitru Seceleanu), se impune ca un film de larg interes, concentrat, făcînd o trecere în revistă a principalelor evenimente ce au precedat, traversat și apoi urmat mărețului eveniment, aducînd la cunoștința publică, totodată, unele aspecte inedite, de profundă rezonanță contemporană. Susținute de imagini, cîteva texte cuprinse în comentariul filmului sînt edificatorii: „Dezastrul germanilor în România... la proporții fantastice. Pierderile în oameni și materiale întrec toate așteptările. Se pare că Hitler suferă în România o catastrofă care depășește în importanță pe aceea de la Stalingrad"; „Acea zi de la 23 August de la București a dus la o întorsătură decisivă în istoria producției și economiei de război, deci în istoria conflagrației înseși"; „De vreme ce România este a patra țară ca efective pe frontul împotriva Germaniei, ar fi cazul să i se acorde statutul de cobeligerantă" (împotriva realităților implacabile ale istoriei, a contribuției deosebite a țării noastre la înfrîngerea fascismului horthysto-hitlerist, contrar opiniilor a numeroși oameni politici, organe de presă și posturi de radio din întreaga lume, reprezentanții puterilor aliate n-au soluționat favorabil problema acordării statutului de cobeligerantă României, aceasta datorîndu-se îndeosebi contradicțiilor între puterile aliate, imediat după marea victorie din 1945, noilor pretenții la reîmpărțirea globului în sfere de dominație, veleităților de hegemonie mondială.

Filmul reliefează cu putere activitatea eroică, plină de abnegație a tovarășului Nicolae Ceaușescu — aflat în fruntea Comitetului Național Antifascist, una dintre primele organizații de acest fel din Europa — în anii grei ai primăjdiei reprezentate de fascism și revizionism, lupta sa neasemuit de dîrză pentru apărarea clasei muncitoare, pentru înfăptuirea idealurilor supreme ale poporului, pentru apărarea independenței și integrității patriei.

Împlinindu-se cu înfățișarea grandioaselor realizări economice și social-culturale realizate astăzi de poporul român sub conducerea partidului, a secretarului său general, filmul produs în studioul cinematografic al armatei noastre se constituie într-un nou și valoros document artistic, într-o caldă mărturie de credință — într-o vibrantă pledoarie pentru pace, împotriva războiului pe care toate popoarele lumii și-l doresc eliminat din prezentul și viitorul lor, pentru totdeauna.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Plastică

Chestiuni de organizare

Adeseori, chestiunile organizării unei expoziții lămuresc mai bine problematica lucrărilor expuse, decît ar face-o definiția nemijlocită a acestora. Nicicînd legea conversiunii cantității în calitate nu e mai lesne dovedită ca acum, în preajma unei mulțimi semnificative de obiecte de artă. Cît despre marile manifestări ale ceramiștilor niciunde nu-s mai clare puterile și importanța indeletnicirii lor ca într-o întrunire internațională. O astfel de expoziție itinerantă, în cîteva orașe europene — „Europa ceramiștilor" —, s-a deschis la Centrul Cultural din Yonne (Franța), la ea fiind invitați să participe și un număr de artiști români: **Costel Badea, Ion Berendea, Vasile Cercel, Gherghina Costea, Sanda Gheorghe Filipescu, Lucia Mafiei, Tereza Panelli, Eugenia Manea Pasima, Cristina Popescu Russu, Dumitru Răduiescu** și **Ioana Șetran.** Cu ocazia expoziției, faimoasa revistă „Métiers d'Art" editează un număr special dedicat breslei europene a ceramiștilor, care-i totodată și catalogul oficial al acțiunii. Faptul e, de la început, de două ori interesant: se asigură o distribuție largă a ideii — fiindcă principiul oricărei reviste e să circule, să fie difuzată cu promptitudine la toți cei implicați în treburile dezbătute — și, datorită dimensiunilor și a unei machetări corespunzătoare, se deschide (dacă nu cumva se și impune) eventualitatea ca revista să fie reținută în bibliotecî ca orice album de artă. Dealtfel, un al doilea număr în curs de tipărire referind la „Sursele și dezvoltarea ceramicii contemporane în Europa" nu face decît să susțină premizele de eficiență culturală ale inițiativei. Ajungînd aici, nu putem să nu ne gîndim la sumedenia de cataloage ce se editează la noi cu ocazia fel(uritelor expoziții de artă și care, fie din cauza unui format incomod, indiferent la numărul de paxini al tipăriturii, fie din pricina unui conținut sărăcăcios își ratează aproape toate folosințele. De ce să păstrezi în bibliotecă o publicație în care s-au investit bani mulți și minte puțină? (De curînd, un catalog al personalei de la Dalles a sculptorului Neculai Păduraru, croit sub directa și parcimonioasa îngrijire a autorului ne arată cum se poate obține, exact cu aceeași cheltuială și cu aceeași cantitate de hîrtie, un catalog care să conțină aproape cît o carte).

Ceramiștii români reprezintă în momentul de față o realitate artistică impresionantă. Ei sînt solicitați să-și prezinte opera (și să reprezinte astfel școala românească) în felurite expoziții ale domeniului din Europa și din lume, astfel că invitația organizatorilor francezi (respectiv a revistei și a Societății pentru încurajarea meșteriilor de artă — SEMA care o patronează) nu are nimic special. În biblioteca Uniunii Artiștilor Plastici și din atelierele artiștilor noștri sosesc mereu cataloage (unele de tip carte) în care se onorează prin text și imagine participarea românească. Singurul fapt special, de natură să semulțumească, e că din neghiițență, din necunoașterea propriilor interese și, poate, din pricini mai mici, dar care nu constituie, oricum ai suci lucrurile, și o scuză nu au fost asigurate întru publicare și materialele documentare corespunzătoare. Astfel că într-un volum, în toate privințele impunător, și care face o evaluare a școlilor, atelierelor, galeriilor și muzeelor de specialitate europene nu apare nimic despre învățămîntul artistic de specialitate de la noi, despre frecventele expoziții personale, de grup și, în cadrul Saloanelor artelor decorative ale breslei ceramiștilor, despre Muzeul sticlei și ceramicii și despre grija pe care statul o pune în afirmarea acestei arte străvechi și prestigioase. (Cît preț artistic are vechea ceramică de la noi o probează de exemplu, și faptul că într-un tom tipărit de NAGEL în seria de foarte largă răspîndire „Arta de odinioară a umanității", din cele 125 de planse color dedicate ceramicii lumii, 5 reproduc piese din culturile Cucuteni, Vidra, Bîtca-Doamnei Dîrmănești și Izvoare Neamț). S-a ratat acum un prilej de afirmare a valorii artiștilor ceramiști români, iar faptul trebuie să ne intrige și mai mult, după ce aflăm că, în cuprinzătoarea listă a sponsorilor expoziției apare și Uniunea Artiștilor Plastici (și, subînțeles, secția ei de critică).

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Portret de maestru

Destinul artistic al lui Dan Iordăchescu a cunoscut o traiectorie aparte pe care acum, numărînd cele patru decenii de carieră, o privim cu mai multă luare aminte. În primii ani de activitate solistică, însemnați cu importante premii internaționale, Dan Iordăchescu a urcat rapid la nivelul marilor voci ale țării, cunoscînd, fără efort, e-couri pe măsură și peste hotare. De la lied la operă, de la recital la spectacol semnul măiestriei s-a impus, cu o pecete inconfundabilă. Aliaj de temperament și cultură, talentul său s-a luminat prin experiențe unice de desăvîrșire a relației cuvînt-muzică-expresie-stil. Nimic mai greu însă pentru un artist ca, în viața ce avea să se desfășoare în continuare, să reconfirme mereu în fața publicului asemenea victorii. Stăpînirea partiturii pînă la trăirea ei, cultivarea detaliului de stil prin care se poate recompune o epocă, sinceritatea caldă a adresării și farmecul de neuitat al glasului său baritonal au fost pilonii de rezistență ai unei evoluții ce a asigurat întotdeauna apariițiilor sale statutul de eveniment. Nu numai printre artiștii interpreți ci, mai ales, în fața celor care au beneficiat de darul arte sale.

Sînt gînduri pe care recentul recital din Studioul de concerte al Radioteleviziunii le subliniază, pentru toți cei veniți să-l re-asculte. Erau, printre spectatori, tineri atrași de faima cîntărețului, prieteni statornici de o viață și martori — asemenea Celiei Delavrancea — la multe destine din lumea muzicii. Și erau creatorii ce i-au primit din nou ofranda — Mozart, Schubert, Schumann, Reynaldo Hahn, Dargomîjski, Musorgski, Enescu... O seară muzicală de înălțătoare emoție, adunînd amintiri și trezind reacțiile spontane ale faptului trăit. L-am urmărit în recital, în compania distinsului pianist grec Nicolas Astrinidis, prieten de „lungă cursă" al cîntărețului, în ultimii douăzeci de ani. Astrinidis, compozitor și profesor, acompaniator și solist, ne apărea acum drept primul dintre beneficiarii bucuriei de a face muzică împreună cu Dan Iordăchescu. Raza de lumină a unei voci tinere — mezzo-soprana Cristina Iordăchescu — venea să dea concertului dimensiunea temporală a carierei maestrului, preluînd stafeta către generațiile de azi. Cum poate dăinui — dincolo de înregistrări — o operă de artă interpretativă, precum cea evocată acum? Poate, amintindu-ne celebrele vorbe faustice „oprește-te clipă..."

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

Eminescu în circuitul universal (IV)

Luate în ordinea derulării cronologice, asemenea argumente ni le oferă limba franceză, la început selecția prietinduse spre lumea eminesciană de basm: Făt-Frumos din lacrimă, în două versiuni, una într-o ediție separată, comentată, dar nesemnată, apărută la Paris și Lausanne, sub genericul Rhapsodies roumaines. Bel-Enfant de Larme, în 1890, deci la puțin timp după moartea poetului, părînd un omagiu adus lui Făt-Frumos și poeziei românești (traducătorul identificat de noi fînd Lucien Bazin). O altă versiune aparține lui Jules Brun, prezentată de Leo Bachelin, este inclusă în volumul Sept contes roumains, tot la Paris în 1894. În anul următor, o altă latură a creației eminesciene, de meditație lirico-filozofică, este explorată prin intermediul primei versiuni franceze a poeziei La steaua, pe care traducătorul-poet Al. Dorchain o include în volumul său de poezii originale, Poésies din 1895, pentru ca apoi Oswald Neuschotz să realizeze o primă versiune franceză a sonetului Veneția în 1896 și să o publice în „Echo de la Semaine". Aceste prime încercări de a-l introduce pe Eminescu în mediul literar francez au fost încununate de apariția în limba franceză a unei ediții cuprinzătoare din poezia eminesciană, care s-a bucurat de o bună primire în lumea francofonă. Avem în vedere coeditarea la Geneva și Paris a volumului Quelques poésies de Michaïl Eminesco, cuprinzînd 42 poezii în traducerea lui M. M. V(erghi), însoțite de o notă biografică a lui Al. Vlahuță despre Eminescu. Acest prim volum de poezii în versiune franceză s-a bucurat de o binemeritată apreciere din partea publicului de limbă franceză, dovadă cele trei ediții care au urmat (1910, 1920, 1938) și ecourile în presa vremii, din care reținem la scurt timp după publicarea volumului o primă analiză critică a creației eminesciene, întreprinsă pe baza acestei ediții de Pierre Quillard în prestigioasa revistă „Mercure de France". În aceeași perioadă, La Grande Encyclopedie (vol. 15, 1892) sintetiza opiniile care se vehiculau în epocă despre Eminescu, recunoscînd în el un „geniu poetic".

În Germania, aprecieri similare atestăm în volumul lui W. Rudow, Geschichte des Rumänischen Segriffsums, apărut la Wernigerode în 1892, precum și în Mayer Konversation Lexicon, apărut la Leipzig în 1895, mai ales în studiul Der rumänische Lenau, apărut anterior în decembrie 1890, în publicația „Der Turner" din Stuttgard, sub semnătura cunoscutului poet și critic Adam Georg, care remarcă „strălucita apariție" a lui Eminescu, care „ca poet în general și ca om este o figură dintre cele mai interesante și mai atrăgătoare". Dacă în Germania acestui deceniu nu cunoaștem noi traduceri, cele anterioare continuînd să aibă aceeași circulație și rezonanță, în schimb în Austria, revista vieneză „Rumänische Revue" continuă să publice masiv poezii și după moartea poetului (numai între 1890—1892 apar 16 traduceri) sub semnătura lui Em. Grigorovitza, pe care le reunește într-un volum în 1892, ca omagiu „răposatului poet român", cum se precizează chiar în titlu, întărit de o schiță biografică a lui Titu Maiorescu. În paginile aceleiași reviste mai apare în 1891 și nuvela Sărmanul Dionis, în traducerea lui S. Dische, și două studii, unul despre viața și opera poetului de T. Maiorescu în 1890 și altul despre Eminescu și Blajul în 1893. Tot în 1893 mai apare și o ediție separată a Luceafărului la București în traducerea germană a lui Edgar von Herz. Tot aici, revista „Rumänische Lloyd" din 1896 publică Oda eminesciană în versiunea lui Ludwig Klein. În S.U.A., la un an de la moartea poetului, „Chicagoer Zeitung" apreciază elogios creația poetului român, ilustrînd-o cu traducerea germană a sonetului S-a stins viața falnicei Veneții.

În acest deceniu creația eminesciană este recepționată și în alte zone geografice, de pildă în cea balcanică, poetul făcîndu-se mai întîi cunoscut prin intermediul traducerilor realizate anterior în alte limbi sau al originalului, pregătind terenul pentru viitoarele traduceri. Inițiativa aparține celei mai prestigioase reviste literare din Sofia, „Literaturen glas", care în 1893, dovedind o bună cunoaștere a creației eminesciene, în contextul literaturilor balcanice, recomanda pe poetul român cititorilor bulgari ca pe „cel mai reprezentativ geniu al popoarelor balcanice". O primă serie de disertații, inaugurate de o primă teză de doctorat, susținută în 1895 la Universitatea din Budapesta și publicată în același an de fostul student în filozofie și filologie modernă, devenit după Unire primul Patriarh al României, Elie Cristea (Miron), care își încheia astfel analiza vieții și operei poetului român: „datorită genialității sale, Eminescu ocupă locul meritat printre cei mai mari poeți ai acestui secol".

III. În secolul al XX-lea

Un tur de orizont asupra principalelor categorii de limbi și țări, care l-au preluat pe Eminescu în secolul XX, ni-l prezintă pe acesta în toată măreția devenirii sale universale. Cu fiecare an și deceniu care se scurge, Eminescu ni se dezvăluie tot mai mult ca expresie deplină a unui geniu poetic de primă mărime a culturii universale, în care „Luceafărul" poeziei românești a înscris pentru eternitate momentul românesc.

Cititorul dornic să afle limbile în care rezonanța poeziei eminesciene a cunoscut tot atîtea tonalități ale limbajului poetic universal, va putea găsi peste 8 500 versiuni în diferite limbi, de la cele vechi clasice, la cele moderne de largă circulație internațională, de la cele nordice sau balcanice și pînă la cele răspîndite în vestul european sau orientul îndepărtat, în cele două Americi sau în Africa, de la cele vorbite în țările cu orînduire socială socialistă și pînă la cele din țările nesocialiste.

În limbile vechi clasice (ebraica, greaca, latina și sanscrita) Eminescu reînvie spiritul romantic „à la fin de siècle" XIX cu rezonanțe antice, dar exersat pe corzile sensibilității moderne actuale. Shirim (poezii) în ebraica din Ierusalem și Polemata în greaca modernă din Athinai, Divyagrahah (Luceafărul) în sanscrita din Delhi și Carmina latină de pe meleagurile românești sînt tot atîtea cuceriri ale gîndirii și expresiei poetice eminesciene, exprimate într-o haină literară parcă anume croită pentru gusturile diversificate ale zilelor noastre. Cele mai numeroase versiuni, peste 100, sînt realizate într-o pură latină, editate în țara noastră, exersate ca o modalitate de posibilă retrăire prin limbaj într-o lume antică, din care nu a mai rămas decît învelișul sonor al unei existențe apuse, în care mesajul eminescian pare însă fascinant.

D. COPILU ■

atelier literar

Ghiță Florin — Pitești. Foarte mult Cosbuc, mult Topîrceanu și destul de mult Pillat. Sigur, loc pentru dumneavoastră nu mai prea rămîne. Dincolo de asta, computerul a „centrifugat" de cîteva ori o strofă din **Sat adormit:** „Satul doarme și tăcute / vitele, dorm și ele. Doar potăile de curte, / stau la post, ca sentinele". Pentru despărțirea subiectului de predicat prin virgulă meritați să vă criticați și să vă rușinați singur multă vreme. Nu asta era nedumerirea computerului, ci numărul de picioare la respectivele potăi, avînd în vedere că, în general, e vorba de un substantiv colectiv. Și unde ați văzut dumneavoastră că tocmai potăile fac de santinelă ?

Iulian Nuță — București. Vă străduiți de mult să ne convingeți de virtuțile dumneavoastră într-o poezie și ați reușit să ne convingeți de contrariu. Mirarea noastră e că nu obosiți deloc. Mai mult, aveți vreme și texte pentru a umbla și pe la alte uși. Cele trimise nouă sînt jalnice : „Pe strada mea / este mereu soare. / Pe strada mea / sina de tramvai este făcută / din teavă de tun". Fiți serios : teava de tun e făcută dintr-un metal de calitate, nu ca șinele de tramvai.

Cojocea Eugenia — Galați. Computerul consideră că vă aflați în zodia mimetismelor, adică a influențelor neasimilate. Noi, citindu-vă începutul din **Amintiri desarte** — „Trecut-au anii în zbor / Trecut-au și se duc. / Pe tîne brunetel fecior / De mult nu te-am văzut" —, considerăm că brunetelul nu apare pentru că nu-i place cum scrieți. Preferă să stea singur „la umbra unui tei", ascultînd „cum sună fanfara". Cum nu-l puteți convinge să apară scriindu-i poezele, recurgeți la soluția radicală: tăiați teiul și desființați fanfara.

Gheoca Liana — Craiova. Nu. Ceea ce faceți dumneavoastră nu e poezie : „Ai și plecat ! Ce păcat ! / Eu nu te-am uitat / Mă gîndesc ce pot să fac. / Dragul meu, eu, vreau să te împac". Învățați gramatica, împăcați-vă și nu ne mai scrieți.

Gabriel Ardeleanu — Toplița. Dacă veți reuși să renunțați la banalitățile de genul „și într-o noapte neagră ca frunza de tutun / cînd luna spînzurată dormea într-un alun" și la stupiditățile tehnice precum „dimineața se ivea ca un șarpe / antrenînd în oțelul din coasă invizibile harfe", păstrînd nealterată fabulația, mai putem vorbi.

Gheorghe Tei — București. Sînteți cusurgiu și, implicit, nedrept, în vreme ce noi am fost sinceri și clari : avem convingerea că puteți scrie mai frumos și mai bine, disciplinîndu-vă gîndirea, supraveghindu-vă limbajul, luîndu-vă în serios și, mai ales, renunțînd la ifosele poetului gata făcut. Cu mai puțin talent decît dumneavoastră, alții au reușit să facă lucruri mari. Procedați cum doriți, dar noi considerăm că din moment ca ați ajuns la versuri ca acestea : „Vară-i acum, dar cîte ierni vor geme / peste zăpezile din cartea de poeme", altele de felul : „Bate-un vînt de-acela demisec", „ne-nchidem trupul cu un singur stor" sau „cețuri strunite cu fum de petarde" sînt niște prostii țepene. Ca și acest „cînd vîntul latră rătăcit prin rime". Sigur că latră. Latră a pustiu.

Aurelian Maria Escu — Galați. Vă împărtășim atît mîhnirea pe care v-o produce suferința fizică, atît de frumos învinsă, cît și efortul de a vă păstra în regiunea optimismului. Din păcate, poemele nu pot fi reținute în **Atelier**. Ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să continuați.

Dorimis Mihai — Ștefești, Prahova. Reproducem din **Remember** : „Încearcă să lupți pentru cei / care mor nevăzuți, fără ceară, / driblați de aceeași lumină / ce moare în ultima seară". V-ați driblat singur și pentru mult timp.

Coman Iliașu — Bîrlad. Fiți liniștit : computerul n-a citit nimic din tot ce ați trimis, fiind deja intoxicat cu lecturile anterioare. Totul a fost preschimbat în cenușă.

P.C.M. — Craiova. Semne promițătoare în **Pădurea ciudată** și **Nu. Mai puține în Istoria a doi atlanți.** Reveniți mai tîrziu.

Mihai Petru sau Dumitru Daniel — Ploiești. Vreți adevărul așa cum l-ați învățat de la Hegel. Nu-i greu dacă vă citiți singur versurile : „Tu... fată frumoasă, / tu gingaș ghiocel / ascultă-mă ! / Ascultă-mi visele toate / și vino să transpunem totul / în realitate". Consultîndu-l pe filozoful de la Stuttgart — computerul dispune de atari virtuți —, acesta ne-a spus că-i preferabil să vă păstrați visele.

Mai trimiteți : Valeriu Iocan — Dej ; **Stoica Gabriel** — Iași ; **Roman Ionescu** — Tecuci ; **Sfetcu Florin** — Craiova ; **Sass Simona** — Calafat ; **Chercia Victoria** — Sfîntu Gheorghe, Covasna ; **Clobanu Elena** — Iași.

Deocamdată, nu : Dragoș Gabriel Miodrag și **B.B.** — București ; **Dumitru Maria Antonela, Emanuel Stan** și **Eduard Tară** — Iași ; **Stănescu Alina** — Feteești ; **Nistor Man** și **Doina Mocanu** — Constanța ; **Laza Teodor** — Arad ; **Dușa Gheorghe** — Mineciu ; **Baciu Ion** — Sălaj ; **Traian Dumbrăveanu** — Brașov ; **Circea Camelia** — Focșani ; **Căzăniș-teanu Marcel** — Ploiești ; **Radu Viorel** — Tecuci ; **Cîmpanu F. Marius** — Botoșani ; **Tudor Elena** — Giurgiu ; **Ioana Neagoe** — Craiova ; **Dănilă Daniel** — Brăila ; **Moldoveanu Maria** — Motru ; **Ianeu Sorin** și **Pal Daniela** — Sibiu ; **Camelia Moisescu** — Lupeni.

Nu vă pierdeți timpul : Pandrea Amalia, Cătălin Ștefănescu și **Decebal Dumitrașcu** — Galați ; **Mihai Teodorescu** și **Dinu Constanța** — București ; **Dra-vu Gheorghe** — Tîrgu Mureș ; **Florin M.** — Broșteni ; **Catrina Claudia** — Buzău ; **Ion Gh. Popa** — Satu Mare ; **Sanelle Adivo** — Oradea ; **Daraban D. Ioan** — Roman ; **Botezatu Vasile** — Teiuș ; **Bădălan Marian** — Drăgănești Olt ; **Dumitru Costinel** — Fundeni ; **Vulpe Gabriela** — Hunedoara ; **Ocneriu Marius** — Constanța ; **Mitrea Marian** — Oltenița ; **Mihai Apostu** — Vaslui.

DARIE NOVĂCEANU ■

Ca o pasăre abia șoptită

Amurg, cînd luminile
sculptează trupul pustiu al însingurării.
Picături de liniște se preling
printre rămurile întîrziate în rod.
Privind printre ele
viața e o pasăre abia șoptită...

Amurg

Spre amurg culorile cad la întîmplare,
lumina se retrage într-o armură sigură,
pe cer crește un trandafir
aidoma cu cel de pe masa ta,
pe care eu l-am numit asfințit îngîndurat
printre pietre tăcerea se-aprinde
izgonită dintre columnele plopilor.

numai înfățișarea anotimpului,
ca o imagine stearsă,
presară în urma mea regrete...

STĂNILA VERONICA

Singurătate

Singurătatea în cămașă de noapte
înflorată
pășește prin camera mea
— sanctuar
ales anume pentru plimbările ei.
Lucidă, contemplă primii nași,
apoi, pe covorul din mijloc,
își admiră suplețea.
Caută
unghere în care au rămas vocile prietenilor.

TATIANA MIRON

„Cînd interpretez cîntecul lăncului..."

(Urmare din pagina 9)

pe un astfel de costum valoarea unui pian. Le-am explicat, însă, că o astfel de frumusețe nu e de vînzare.

— Cîteva melodii de mai mare succes ?

— „Coborîi din deal în vale", „Cobor oile din munte" — superb, „Mă sui-i în dealul Clujului", „Hăulita oltenească", multe altele. E greu să mă opresc, însă, la cîteva titluri, fiecare program nu era, să zic așa, stas, ci neprevăzut, în raport de oamenii din sală, de atmosfera ce se crea. „Cîteam" publicul, sondam atmosfera încăperii, starea de spirit dominantă, și atunci melodia se alegea singură ; mi se impunea. Erau seri în care nu mai terminam de doinit : mă avantajează timbrul meu grav, „de violoncel", cum spun unii specialiști. În doină, un astfel de timbru e de mare ajutor pentru interpret : din start ai „culoare", atmosfera e de partea ta.

— Cum ați pătruns în întregul cîntecului popular ?

— Cu ani în urmă, am avut (după mine) marele noroc să-l cunosc pe regretatul Hari Brauner. El trăise un timp aproape de Maria Tănase, i-a fost Mariei de mare ajutor în alegerea repertoriului. Mi-a povestit multe despre munca marii artiste, despre viața ei, și mai mereu îmi spunea, ca o pildă, că trebuie să muncesc mult, să-mi asum cunoașterea și interpretarea cîntecului popular românesc în întregime ; să nu rămîn o interpretă „de zonă".

— Cînd vi s-a relevat necesitatea acestei cunoașteri ?

— Cu ocazia realizării unui disc, pentru străinătate, la Electrecord ; cînd singura voce aleasă, pentru a interpreta **doina**, a fost a mea. Pe atunci eu cîntam doar doina oltenească — „Sub poale de codru verde", și atît. Atunci am înțeles prăpastia care pîndește destinul unui interpret, cînd acesta rămîne un limitat, un interpret zonal.

— Ce-ați făcut ?

— Să mă las de cîntat, înțelegeți, nu puteam ; am început să scormonesc în arhivele Institutului de Folclor ; am tras benzi întregi de muzică populară, melodii cîntate de diverși rapsozi ; zile și nopți, multe zile și nopți am ascultat acești minunați rapsozi, îi pătrundeam cu gîndul, mi-i imaginam, descifram atentă straturile de adîncime, caracteristice fiecărei melodii. Nu puține au fost nopțile în care, tot ascultînd și ascultînd, am descoperit că un cîntec are, să mă exprim oarecum mai plastic, foarte multe cămăși ; că la prima vedere (citiți ascultare) îi observi doar aspectul exterior. Abia după ce-l pătrunzi bine, înțelegi cum aceste cămăși aproape că nu se mai termină pînă să ajungi la miezul cel adevărat al cîntecului.

— O Fata Morgana a cîntecului, nu ? Există un moment cînd ai senzația sau sentimentul că ai atins această Morgană ?

— Este, cred, momentul în care ai pătruns bine cîntecul, l-ai **învățat**, ai sondat suficient în fîntîna lui arhaică sau mai tîmpurie. În clipele acelea de revelație simți cum cîntecul te îmbracă în propriile lui cămăși, te încinge cu propria lui betelă.

— E o înstăpînire reciprocă ?

— Da, se instalează în tine starea de spirit a cîntecului, sentimentul prim, izvorul acela care l-a născut ; starea cîntecului devine acum propria ta stare, cîntecul se cuibărește în tine ; te bucuri, iubești, bocești, te revolți, fiindcă așa îți cere cîntecul.

— V-ați definit vreodată simțirea asta ?

— Cîntecul popular este, într-o expresie proprie, roua pămîntului sau poate lacrima pămîntului pe care trăim, viețuim, noi, românii. Forța lui de aici vine, din spiritul acestui pămînt românesc. Legătura dintre elementele lui (text—melodie) propulsează tot din această forță, izvorăște tot de acolo, de dedesubt.

— Cum în ce relație a-ți situa cîntecul popular românesc cu altele, cu cîntecele populare ale altor țări ?

— Prin țările pe unde am umblat și am cîntat, am „învățat" și o melodie din țara sau țările respective. M-am străduit să exprim, să redau, după puterea mea, tot ce are cîntecul acela mai frumos. Dar, iată, constat acum, cînd mă întrebați, că putem situa cîntecul nostru popular, în această „concurență" a cîntecului mondial, pe o poziție de frunte.

— De ce ?

— Există o armonie aproape perfectă între melodie, text și costumul popular.

— Stăpîniți, constat și eu, un fel de estetică a cîntecului popular ; țeseți în jurul lui o interesantă metafizică ; ce pregătire aveți ?

— Am absolvit facultatea de istorie, dar de opt ani conduc Grupul vocal folcloric al Casei pionierilor și șoimilor patriei din Sectorul 5 al Capitalei.

— Le predați lecții despre cîntec ?

— Nici măcar copiilor nu le dau **lecții**. Eu, să nu supăr pe nimeni, îmi exprim starea mea de cîntec. Pe copii îi îndemn să iubească folclorul nostru, poveștile frumoase, cîntecul popular, poeziile ; îi învăț cum să **înveți** un text. Ei, cînd l-au memorat, îmi strigă : „Gata, îl știm !" Da, le răspund, dar nu știți ce urmează.

— Și ce mai urmează ?

— Coborîrea în cîntec, asumarea acelui spirit de cîntec de care vă vorbeam ; rostirea textului în fața oglinzii, pînă îți îmbraci cîntecul, ca pe-o cămașă, cum vă spuneam.

— Ca interpretă a cîntecului popular, istoria v-a fost de folos ?

— Istoria este viața, este lupta parcursă în timp de un popor, de o mulțime de oameni, de un om ; e o acumulare de fapte, adunate ca-ntr-o poveste uneori tristă, alteori fermecătoare ; cîntecul popular e tot o poveste — de jale, de revoltă, de bucurie. Istoria m-a învățat, deci, să-mi reprezint exact starea de spirit a cîntecului popular. Jianu pleca la luptă cîntînd ; Tudor din Vladimiri, la fel, Iancu sau, mai încolo, Horia, la fel. La liceu, cînd profesorul nostru ne spunea lecția de istorie, parcă ne chema acolo, pe cîmpul de luptă. Eu cînd cînt cîntecul lui Avram Iancu, mă simt chiar în oastea Iancului. Am cîntat nu demult cîntecul acesta într-o sală. Și cînd mulțimea aceea din sală s-a ridicat în picioare și a început să cînte cu mine, mi-am zis în gînd : Da, pe-aici nu se trece ! Același cîntec l-am cîntat la Los Angeles ; de două ori, de trei ori, și acolo cu sala în picioare ; cîntam strofele pe sărite, publicul era în extaz, eu — copleșită de fericire pentru triumful acestui gen de artă autentică românească.

— De unde credeți că vine forța aceasta, de a ridica o mulțime de oameni la cîntec ; chiar atunci cînd nu cîntă în limba lor ?

— Din frumusețea melodiei, din mesajul textului, din adevărul pe care-l rostesc cuvintele ; și nu în ultimul rînd din valoarea interpretării, din originalitatea artistului. Celor ce te ascultă trebuie să le spui totul despre cîntec, despre această poveste cîntată. Mi s-a întîmplat nu o dată să-mi spună un ascultător sau altul : „Cînd cînți tu, Ionela, parcă vedem locurile, oamenii despre care cîntă".

— Dumneavoastră simțiți nevoia de-a cunoaște locurile, oamenii despre care cîntați ?

— Despre tot ce-am imprimat pe disc, despre tot ceea ce cînt cunosc cîte ceva ; nu-mi sînt străine nici locurile, nici oamenii nu-mi sînt străini. Să poți pătrunde cîntecul, trebuie să cunoști bine locul în care s-a ivit : satul, oamenii, pădurea sau cîmpia, aerul și apa, foșnetul frunzei și-al ierbii.

— Să cunoști chiar și „firișul șarpelui", nu ? Așa cum spune tot cîntecul.

— Cunoașterea asta se numește cunoaștere folclorică ; se tezaurizează în tine și o redai ascultătorilor prin acel triunghi al ființei tale : inimă, voce, minte, adică intelect.

— Unde v-ați lansat, prima dată, Ionela Prodan ?

— La șezătoare, la ciacă ; mergeam acolo să cînt.

— Ce cîntați la șezătoare ?

— Cîntece din sat ; dar i-a stați, uite, zău, eu niciodată nu mi-am adus aminte pîn' acum de bunicul meu, Oane Combei, din Mîrșani. Cu el mergeam la cîmp ; țineam calul de dîrlog și-l plimbam prin vie. Eram copil și mă deșteptam la orele patru dimineața și plecam la cîmp. Și seara, la scăpătatul soarelui, mă urcam în căruță, lîngă bunicul meu, și bunicul îmi zicea : „Mă, taică, mă, ia zi tu pe Pavele, mă !" Și eu cîntam pe Pavele : „Eu sînt Pavel din Banat / Cel mai fain ficior din sat".

— Iată o melodie care parcă nu mai este. Oare cîntecul moare și el ?

— Nu, cîntecul nu moare niciodată. O melodie dispare cînd interpretul care a lansat-o nu mai are forță s-o susțină, și nici altul nu s-a ivit — care să o relanseze, s-o „revitalizeze". Melodia, însă, trăiește acolo, în satul acela, în anonimatul ei, pînă în momentul în care se naște un alt interpret care se va regăsi în cîntecul acela, și-l va asuma, și relansa. A cînta — nu e o meserie, e o trăire luăntrică mai specială. Toți știm să cîntăm „Mărioară de la Gorj", dar nu toți îi conferim strălucirea pe care i-a dat-o Maria Tănase.

— Pomeniți mereu de aceste două „repere" : Maria Tănase și Hari Brauner ?

— La Hari Brauner am ascultat de mai multe ori cîteva benzi cu muzică ardelenească, pe care, la vremea ei, le asculta-se și Maria Tănase ; am găsit mai tîrziu cîteva din ele pe discurile marii cîntărețe ; le-am confruntat cu originalul...

— Și ?

— Mai rămăseseră din formele prime doar cîteva elemente comune zonei ; în rest, ediția aproape în totalitate, era altceva : întrase în cîntec Maria Tănase, personalitatea acestei interprete de neegalat.

— Recrease, nu ?

— Nu în text, ci în melodie, în drama cîntecului, în substanța lui. De aici venea forța ei ; ea pătrundea în cîntec cu întreaga-i personalitate și îi dădea numele ei unei creații anonime, cu totul alta după propria ei interpretare. Astfel a devenit inimitabilă și de neatins.

— Înălțura, probabil, straturi de suprafață !?

— Cu siguranță că înălțura acele elemente fără de valoare, fără de forță, și pe care le completa, le înlocuia cu substanța ei proprie. Astfel ea conferea cîntecului o culoare de curcubeu.

— Cîntecul este, înțeleg, un „teritoriu" al cunoașterii, dar și un instrument de cunoaștere ?

— Vă spuneam, doar, că e un izvor neîntrerupt ; cu cît asculți de mai multe ori o melodie, cu atît descoperi în cîntec altceva, ceva nou : în text, mai exact **spus în rostirea textului**, în melodie. Eu am trăit mult în preajma familiei Moisil și odată marele matematician a vrut să mă provoace, spunîndu-mi : „Ce crezi tu, Ionela, că numai tu știi să cînți ? Ia ascultă-mă !" Și a început să fredoneze mai mult o melodie veche, tot de-a Mariei Tănase. Cînta plăcut, dar pe mine m-a frapat atunci interpretarea, trăirea marelui matematician, forța de sugestie cu care rostea cuvintele, accentul lor. Da, un artist al matematicilor reușea să confere textului, cuvintelor forță, culoare, valențe noi.

— Artele se întîlnesc !

— Puterea de pătrundere a marelui matematician era fără egal.

— Ce noutăți ne veți oferi în viitor ?

— Nu știu, poate un nou disc ; vreau, însă, să mă pregătesc mereu. Unde e timpul ? Ți-ar trebui zece vieți să cunoști, să pătrunzi folclorul românesc în toată măreția lui. Cînd am cîștigat trofeul „Floarea din grădină" nu bănuiam cît de greu e drumul pe care l-am ales ; cît de greu și frumos. Acum, să mai dau înapoi nu mai pot. Un liman va fi și pentru mine.

DR. ALEXANDRU I. CONSTANTINESCU:

„Cunoașterea creierului uman, o aventură din care vom ieși învingători"

Medic primar neurochirurg, medic primar neurolog, cadru didactic universitar la IMF București, de 30 de ani se ocupă de patologia sistemului nervos. Singur, sau în colaborare, a elaborat peste 200 lucrări științifice publicate sau comunicate în țară și străinătate. Volume de referință : „Procese expresive intracraniene", „Hipertensiunea intracraniană" (monografie tradusă în U.R.S.S.), „Investigații paraclinice în afecțiunile sistemului nervos (sub redacția prof. dr. C. Arseni), „Tratat de neurologie" (sub redacția prof. dr. C. Arseni). Stagii de perfecționare în Suedia, S.U.A, Belgia. Inventator (în colaborare cu S. Boicescu) al unei „canule de revoltare pentru biopsia stereotaxică cerebrală".

— Doctore Alexandru Constantinescu, ne cunoaștem, parcă-mi-se, de vreo 14 ani, de la inaugurarea noului local al Clinicii de neurochirurgie din Capitală. V-am întîlnit atunci în secția de tumori, vă întîlnesc acum la traumatologie, inexistentă pe vremea aceea. O altă pasiune ?

— La ora actuală, traumatologia ocupă un loc foarte important în patologie, traumatismele reprezentînd, conform statisticilor mondiale, una din cele trei cauze principale de morbiditate și de mortalitate, alături de tumori și de bolile cardio-vasculare. În cadrul traumatismelor în general, se apreciază că 12 la sută prezintă și leziuni ale sistemului nervos, cranio-cerebrale, vertebro-medulare. De fapt, traumatismele sistemului nervos au fost, de cînd se știe lumea, poate nu atît de frecvente ca azi, dar au fost. Preocupări deosebite în neuro-traumatologie au început să apară în secolul nostru, după primul război mondial și, mai intens, după cel de-al doilea, prilej dramatic în care s-au produs forme dintre cele mai diverse și mai atroce. La noi în țară, cei care a întrevăzut importanța disciplinei și a făcut tot posibilul pentru dezvoltarea ei, ca o ramură desprinsă poate, dar nu în totalitate desprinsă, cum e și firesc, ea are strînse legături cu întreaga neurochirurgie, a fost profesorul Constantin Arseni. Dînsul a și inițiat această secție, organizată ca atare cu 10—12 ani în urmă. Trebuie să vă spun că profesorul a adus și contribuții remarcabile în domeniu, lansînd un studiu amănunțit asupra traumatismelor cranio-cerebrale în special, dar și al celor vertebro-medulare, precum și a complicațiilor ce pot să apară, avînd și aici o sumă de concepții interesante.

— Sper să nu mi-o luați în nume de rău, din afara medicinii fiind, este normal să mă situez de partea posibililor beneficiari ai tuturor acestor achiziții științifice, de partea bolnavilor. De aceea, mi-aș îngădui să vă întreb, masa medicilor le stăpînește? În cazul unui accident, cei chemați să dea primul ajutor, din cei mai apropiat spital, nu sînt, neapărat, neurochirurgi.

— Profesorul, și odată cu dînsul noi toți, medicii din clinică, am încercat să popularizăm cunoștințele de neurotraumatologie, am încercat să aducem la cunoștința publicului medical o serie întreagă de lucruri foarte importante de știut în ceea ce privește simptomatologia unui traumatizat cranio-cerebral, măsurile de urgență necesare în asemenea situații. Mă-aș permite să afirm că, în ciuda tuturor eforturilor și demersurilor făcute, nu întotdeauna atitudinea față de acești bolnavi este, în toate spitalele cea mai corectă. Vedeți dumneavoastră, primele ajutoare, prima decizie de diagnostic și tratament al unui neuro-traumatism sînt, sigur, cele mai importante. De ele pot să depindă nu numai viața de moment a bolnavului — și care nu doar aceasta trebuie să intereseze —, ci, după aceea, sechelele cu care va rămîne pentru totdeauna. Pacientul trebuie examinat corect și minuțios din cap pînă în picioare, integral, și nu, cum se zice, numai ceea ce „lese din pătură", cazul și cîlcîielile. De cele mai multe ori, un traumatism este însoțit și de afectarea altor organe, de traumatisme toracice, abdominale, vertebro-medulare, de fracturi ale membrelor, fără simptome la prima vedere. Să mă ierte confrații mei, poate să li se pară o răutate ce spun aici —, o să dau drumul la tot ce am pe suflet —, dar ne întîlnim, nu de puține ori, cu situații de neglijare, de ignorare a acestui examen complet. Aș putea să vă dau foarte multe exemple de bolnavi trimiși în clinica noastră, cu întîrziere deși ar fi putut beneficia mai rapid de o intervenție chirurgicală, evitîndu-se mărirea leziunii cerebrale și apariția complicațiilor. Pacientul este însoțit de un bilet simplu, pe care se scrie, eventual numele, eventual vîrsta și un diagnostic scurt, neangajant „traumatism cranio-cerebral", și nimic din cele întîmplate, cum a avut loc accidentul, dacă a avut un interval bun al stării de conștiență sau a intrat în comă imediat, ce tratament i s-a aplicat... În schimb, medicul respectiv, nu uită să-și treacă, sub parafă ori sub semnătură, toate titlurile și funcțiile pe care le are. Ori, acum ajung la punctul foarte dureros pentru specialitatea mea, răspunzîndu-vă astfel, mai direct la întrebarea pusă. Nu avem în țară, toate spitalele județene asigurate cu secții de neurochirurgie, sînt multe, dar nu pretindem, nu există nici măcar un medic specialist principal neurochirurg. Există puțin interes pentru noțiunile acestei discipline.

— Interes din partea medicilor? Interes din partea direcțiilor sanitare?

A direcțiilor sanitare, credem noi. De ani de zile insistăm — profesorul Arseni, conferențiarul Constantinovici au luat legătura personal, telefonic ori direct, prin ședințele de la Ministerul Sănătății cu mulți directori —, să fie trimiși la perfecționările de 6 săptămîni, chirurgi generali, ortopezi etc., care să primească în clinica noastră noțiuni de neurotraumatologie. Toată lumea este de acord, dar cînd e vorba să începă cursul, ne trezim că n-avem cu cine. Direcțiile sanitare nu trimit medici. Nu credem că la nivelul unor secții de chirurgie dintr-un spital județean nu poate fi scos, pentru 6 săptămîni, un cadru medical care să vrea să se superspecializeze, să-și apropie noțiuni într-un domeniu atît de solicitat azi.

— Care sînt cauzele cele mai frecvente generatoare de traumatisme?

Fără îndoială, accidentele rutiere se situează și la noi, ca pretutindeni în lume, pe primul loc. Mai sînt așa-zisele accidente casnice, mai ales la persoanele în vîrstă și la copii. Accidentele de muncă, de asemenea, nu-s de neglijat; cu toate normele și măsurile de protecția muncii există, fiindcă nu totdeauna sînt respectate. Și un alt capitol reprezentat, din păcate, de un număr serios de cazuri, este al traumatismelor provocate prin agresiune. Alcoolul joacă un rol decisiv. Am să vă dezvălui o constatare: cam 80 la sută dintre accidențiați sînt victimele alcoolului, afîndu-se sub influența lui fie cel vătămat, fie cel care a provocat accidentul. E bine să se cunoască acest fapt, sperînd într-un efect educativ.

— Cît costă societatea asistența medicală a unui asemenea accidentat ?

— N-aș putea să vă dau niște sume precise, nu mi-am notat așa ceva, dar dacă le acceptați cu aproximație, am văzut, nu demult, cîteva deconturi, sumele pe care un individ, care a provocat un accident de circulație cu politraumatisme, a trebuit să le plătească pentru spitalizarea, medicamentele, concediile medicale ale celui invalidat. Se ridicau la peste 200 000 lei. Iar omul acela a rămas o povară pentru sine și pentru familie. Un destin frînt. Problemele sociale ale traumatismelor sînt multiple, ele implică și aspecte judiciare, medico-legale etc.

— În traumatismele cranio-cerebrale, intervențiile chirurgicale pun probleme mai dificile decît altele ?

— N-aș putea să spun. Fiecare operație neurochirurgicală își are particularitățile ei, este un unicat, așa cum un unicat este fiecare om. Putem compara, sigur, o operație cu alta, dar niciodată nu se poate afirma că au existat două identice. Există totdeauna ceva care le deosebește. Cu oricît de moderne mijloace ai investiga pacientul, nu se poate ști precis dinainte ce găsești, cînd deschizi.

— Ne-ați putea relata un caz mai recent? Un caz care v-a pus probleme tocmai prin unicitatea lui?

— Un caz! Fără să dau nume, se poate?

— Fără.

— Al unei tinere, o puteți vedea, îi puteți studia foaia, este foarte aproape, într-un sanson de lîngă acest cabinet, unde ne aflăm. Căzînd de la înălțime, și-a produs un traumatism cranio-cerebral grav, cu pierdere de substanță cerebrală prin ureche. Trebuie să vă spun că astfel de cazuri au fost rare. Vorbind cu profesorul Arseni — care a examinat bolnava — și-a amintit că nu au apărut decît 4—5, de cînd există clinica de neurochirurgie din București. Întîmplător, eu am avut 3. Două, operate cu timp în urmă, sînt în stare bună, și-au reluat activitatea. Al treilea este fata aceasta, va pleca și ea acasă în stare bună. Sigur, fiind un caz mai rar a ridicat probleme mai deosebite. Dar, fiecare bolnav acaparează ființa unui neurochirurg. Operăm, gîndiți-vă, pe organul cel mai gingaș, cel mai nobil, de care depinde nu doar integritatea fizică a omului, ci și cea psihică, mentală, comportamentală, morală, dacă vreți. În plus, această fată m-a impresionat și pentru faptul că este atît de tînără, are 22 de ani, și de drăguță. Ar fi putut să-și pierdă viața ori să rămînă cu niște sechele foarte invalidante.

— Probabil, tot atît cît mă impresionează pe mine acum, un chirurg care a intervenit de atîtea ori pe un creier omenesc și mai este capabil de emoții în fața vieții unui pacient salvat. În fond, cît și ce știe medicina azi despre această fabuloasă materie care este creierul omenesc ?

— Mult și încă foarte puțin. Acest organ deosebit de toate celelalte, care nu se mai formează pe parcursul vieții, ci doar își perfecționează funcțiile, care a permis omului atîtea descoperiri senzaționale, să ajungă pe Lună, să inconjoare planeta Neptun, să dezagrege particula infinitezimală a materiei, atomul, să creeze opere de artă uimitoare, să se reproducă chiar pe sine în computere electronice..., rămîne o planetă insuficient cunoscută. Sînt zone foarte întinse, unt regiuni din creier unde noi bănuim funcția, dar nu știm precis ce este. Paradoxal, față de cercetările tot mai intense, nu mai știm precis, la ora actuală, cîți neuroni, cîte miliarde de neuroni are omul sau, mai bine zis, copilul la naștere.

— S-a infirmat cifra celor 14 miliarde ?

— Au început să se facă diverse supoziții, unii apreciază că ar fi mai mic decît cele 14 miliarde recunoscute la un moment dat, alți cercetători consideră că, la naștere, copilul are un număr cu mult peste această cifră. Pînă nu demult, se considera că odată cu vîrsta, numărul neuronilor se împuținează, la început dispar de ordinul a zecilor de mii pe zi, ulterior, și mai mulți. Alte cercetări susțin dimpotrivă, că numărul neuronilor nu s-ar împuțina cu vîrsta, ei își mai pierd din calități. Nu neuronii ca atare s-ar distruge, ci, prelungirile lor, dendridele și axonii, și că aici este secretul diminuării capacității creierului la bătrînețe.

— Neurochirurgia, neurologia, psihiatria, endocrinologia, gerontologia, biologia, sînt atîtea discipline care se ocupă de cunoașterea creierului și încă au reușesc să ne spună mai mult și mai sigur...

— ...Aceasta nu e un motiv de descurajare, pot să afirm, fără să mă contrazic, ca unul preocupat de 30 de ani de studiul acestui organ — m-am format ca neurochirurg, după ani de activitate ca neurolog —, că din această aventură, cunoașterea va ieși învingătoare. Fiecare studiu, fiecare ipoteză, dacă vreți, chiar fiecare operație înseamnă un pas înainte. Deschide noi porți. Iată, „destinul" creierului la bătrînețe, adică problema neurogerontologiei se întrevede a fi deosebit de importantă. La noi în țară, în anul 2000, conform prognozelor demografice și sanitare, populația care va depăși vîrsta de 60 de ani va atinge minimum 16 la sută din totalul locuitorilor. Or, trebuie să ne preocupe faptul de a-i prelungi perioada funcțională, firește, printr-o bună stare de sănătate, în care cei de vîrsta a treia pot fi utili societății. Asta-i mare lucru, nu ?!

— Desigur, pentru a nu deveni o povară familiei.

— În primul rînd, să nu devină o povară pentru ei înșiși. Foarte mulți realizează că nu mai sînt în stare să facă o serie întreagă de lucruri, ceea ce le creează un complex de inferioritate, îi deprimă și le închide în cere patologic.

— Să revenim la surprizele pe care creierul le provoacă mereu cunoașterii. Nu mai oferiți cîteva exemple?

— Da. Se știe că pe emisfera dreaptă sînt localizate anumite funcții, deosebite față de cea stîngă, iar pe aceasta altele, unele avîndu-și sediul pe ambele emisfere. Dar, posibilitățile de preluare, în caz de boală, sînt uneori surprinzătoare și dau de gîndit. Să mă refer, de pildă, la tulburările de vorbire sau de scris. Aproximativ 95 la sută dintre oamenii dreptaci — 5 la sută fiind socotiți stîngaci — se apreciază a avea zona vorbirii în emisfera dominantă, cea stîngă. În situația unei leziuni, afectînd aria vorbirii, identificate în mod sigur, prin investigații paraclinice, de tipul celei atît de perfecte la ora actuală — mine-gomme vor apare cu siguranță altele care să o întrecă —, așa cum este tomografia axială computerizată cu rezonanță magnetică nucleară, bolnavul respectiv poate să afișa, totuși, tulburări minime de limbaj. Împreună cu profesorul Arseni am realizat o asemenea lucrare, am verificat pe un număr de cazuri și am dovedit și anatomic, — publicată acum vreo 2 ani — faptul că tulburări de vorbire pot să apară în cazul respectării zonei corespondente, dar atingerii regiunilor profunde, ale nucleilor centrali, ale nucleilor bazali. Este interesant de urmărit în continuare acest aspect, ce se întîmplă în recuperare? Este bicisnică zona lezată? Mai greu de crezut? Se preia funcția ei de către alte zone din vecinătate sau poate de la distanță? Poate! Există niște documente, niște fapte concrete, care să confirme categoric acest lucru? Foarte puține. Sau poate deloc. O tumoră care se dezvoltă în ceva necunoscut în întregime dă, adesea, niște simptome foarte interesante.

— În sfîrșit, m-am abținut să vă provoc, dar am stat la pîndă, am așteptat să vă apropiați singur de domeniul ce v-a captivat atîția ani, tumorile cerebrale. De ce le-ați abandonat ?

— Nu le-am abandonat defel. Pentru un moment lucrez în acest sector, dat fiind cerințele, necesitățile clinicii. Studiul tumorilor creierului rămîne pentru mine ca o dragoste veche care nu se uită. Continuă să mă pasioneze, să mă preocupe, să mă fascineze.

— La ce fel de simptome vă referiți ?

— De exemplu, am avut un pacient, odată, cu cîțiva ani în urmă, cu niște manifestări foarte ciudate, încît a fost bănuit a fi un bolnav psihic și îndrumat spre serviciile de psihiatrie. Spunea că, din cînd în cînd, vede în hemicîmpul stîng, timp de cîteva secunde, corpul său obiectul pe care îl are în acea parte, inversat. Dacă se uită înainte și trece prin stînga lui un om, îl vede cu picioarele în sus și cu capul în jos. Imaginați-vă reacția oricui, să-i spui așa ceva ?! Te crede nebun. Ulterior, simptomatologia s-a complicat și a ajuns la noi. Bolnavul avea o tumoră a polului occipital drept. Omul trebuie întotdeauna crezut în ceea ce îți spune și apoi analizezi toate datele tabloului clinic. Mi-aș permite să vă mai dau un exemplu. Mi-amintesc de un alt bolnav venit la noi tot dintr-un serviciu de psihiatrie, bănuit a fi înnebunit brusc. Într-o dimineață, soția l-a găsit la marginea patului, deși era ora cînd trebuia să se afle la serviciu. Nu reușea să se îmbrace. Vorbea normal, se mișca normal, făcea absolut normal ce i se cerea, totul pînă la a se îmbrăca. Drept pentru care soția s-a îndreptat cu el spre o clinică de psihiatrie. Acolo s-a văzut că ceva nu este în regulă și s-a solicitat consultul nostru, al neurochirurgiei. S-a constatat că bolnavul avea o apraxie la îmbrăcare datorată unei leziuni de emisfer drept, o infecție plecată de la o otită. S-a rezolvat chirurgical, din fericire era de natură benignă, și omul a plecat sănătos acasă.

— „Din fericire era de natură benignă"... Ce eliberare pentru bolnav și medic! Ce speranțe ne-ar putea da neurochirurgia pentru tumorile maligne?

— Ce să vă răspund? Viitorul în tratamentul cancerului cerebral nu este, nu poate să rămînă chirurgical. Este o idee persistentă a profesorului Arseni la care aderăm cu deplină luciditate. Mai ales pentru tumorile maligne infiltrative. Datorită faptului că afectează niște țesuturi extrem de fine și de delicate. Sîntem chirurgi, dar trebuie să rămînem realiști. De altfel, ca și în rezolvarea altor tumori tratamentul va trebui să vină. De unde? Medicamentos? Poate! Ce medicamente? Se va ști, cînd se vor cunoaște mai multe lucruri despre cancer. Lumea întreagă cercetează.

— Neurochirurgiei ce-i va mai rămîne de făcut?

— Destule. Va rezolva traumatismele, malformațiile vasculare cerebrale, unele tumori, bine delimitate, benigne, cum arătam.

— Ați semnat lucrări și aveți un brevet de invenție ce se referă la biopsia tumorilor cerebrale. Cum se poate scoate din creier, înainte de operație, frag-

mentul acela necesar pentru analiza de laborator?

— De-a lungul anilor, am constatat că sînt unele tumori inoperabile sau leziuni profunde, inaccesibile ori greu accesibile. Pentru a ajunge la ele, ești nevoit să afectezi, în timpul intervenției operatorii, o serie de zone importante și atunci, m-a preocupat problema aceasta a biopsiei tumorilor creierului mai înainte de actul operator.

— Ce este aceea stereotaxie?

— O metodă neurochirurgicală și radiologică prin care, cu bune cunoștințe de anatomia și fiziologia creierului și efectuînd niște calcule matematice, poți să stabilești exact unde se află plasată leziunea și s-o abordezi fără să deschizi cutia craniană.

— Cum prin calcule matematice? V-ați apucat de matematică, după atîția ani de medicină?

— Este o știință cu care am avut afinități în liceu și a rivalizat o vreme cu dorința de a deveni medic — pentru care am optat la 14 ani, iar de la 19, pentru studiul creierului. Mi-a fost ușor să mă repun la punct cu noțiunile de geometrie spațială și de calcul de care aveam nevoie. Din experiență, i-aș sfătui pe tinerii liceeni care vor să devină medici; să studieze cu seriozitate matematicile. Am convingerea, mîine nu vor mai putea ține pasul fără această știință. Revenind la biopsia stereotaxică, uitați-vă pe această lucrare și veți înțelege mai bine. Se face bolnavului o tomografie computerizată, o angiografie, deci o serie de investigații paraclinice de la care se obțin niște date despre zona lezată. Unde este cu precizie așezată, mai ales cînd e vorba de una foarte profundă, și cum ajungi direct la țintă, fără să afectezi țesutul din jur, stabilești prin calcule. Fixezi punctul ca pe o hartă. Printr-un orificiu mic în cutia craniană pătrunzi în zonă pe coordonatele stabilite și ajungi la locul vizat. Distrugi, dacă e vorba de o leziune ce trebuie distrusă, ori numai recoltezi fragmentul de care este nevoie pentru analiza histopatologică. Am efectuat un număr de asemenea biopsii, s-au abordat astfel tumori destul de profunde, de ventricol III, de nuclei bazali, ori și mai profunde, fără să afectăm zonele din jur. Au fost situații cînd n-au fost formațiuni maligne ci numai ramolismente sau procese de encefalită, bolnavii respectivi fiind astfel scutiți de operații iar în alt mod nu s-ar fi putut ști despre ce fel de leziuni era vorba, toate celelalte investigații conducînd spre diagnosticul de tumoră.

— Un mare curaj?

— Fără curaj, medicină nu se face. Curaj dublat de cunoaștere. Să știți că pînă să trec la aplicarea pe bolnav mi-a trebuit foarte mult timp, am experimentat pe „fantomă", pe un craniu în care introduceam „o țintă", nu sute, mii de calcule, mii de situații. În același timp, am experimentat și o canulă de prelevare a materialului biologic, cele de la aparatele pe care le aveam în clinică neoferind satisfacții depline. Luam un țesut de la laboratorul de anatomopatologie — m-a ajutat în tot travaliul meu, foarte mult, doctorul Carp, un distins cercetător histopatolog — și experimentăm un model de canulă, construită cu ajutorul regretatului Șerban Boicescu.

— Slujiți o specialitate grea, „regina chirurgiei", cum i se recunoaște, cînd aveți vreme să redactați lucrări științifice, pentru care, firește, este nevoie să și citiți foarte mult?

— În restul zilelor, cînd nu sînt de gardă. Ziua are 24 de ore, depinde cum știi, cum ai învățat să le stăpînești. Ca medic am avut doi maeștri — profesorul State Drăgănescu, în neurologie și profesorul Arseni, în neurochirurgie. Pe lîngă profesie, pe lîngă o mulțime de lucruri tehnice ale meseriei, pe lîngă atitudinea față de bolnavi — de pildă, de la profesorul Arseni am deprins obiceiul de a veni la ora 6 dimineața în spital, să-mi văd în liniște, de unul singur, cu mintea limpede; bolnavii — am învățat rigoarea, disciplina și respectul pentru timp. Cine își irosește vremea nu face mare lucru în viață, nu poate să lase nimic în urma sa.

— V-am reținut destul, nu vă mai răpesc timpul. Vă mulțumesc.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Revelion la o mie de grade

— Ce reprezintă de fapt, acest nou tip de cubilou ?

Lucian Dinescu scoate din buzunarul de la piept al halatului o poză cu o schemă colorată. O poartă mereu cu el. Ca o fotografie cu cineva drag. „Vedeți, cubiloul nostru poate produce fontă de a doua fuziune la cei mai înalți indici calitativi fără să consume nici măcar un gram de cocs, doar prin ardere de gaz metan. Poate că el înseamnă și încăpățînarea noastră de a izbindi într-un domeniu de virf. Doar trei firme în lume, din Anglia, R.F.G. și R.D.G., au pus la punct un astfel de proces industrial de ultimă oră pentru elaborarea fontei de turnătorie. Acum, și Institutul de Cercetări Științifice, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Sectoare Calde și Metalurgie este autor al unui procedeu modern. Cu rezolvări tehnice originale, economic, competitiv".

În omul din fața noastră, viața a adunat tenacitatea și experiența fostului muncitor metalurgist dintr-o hală a uzinei din Tîrgoviște, setea de cunoaștere a celui care, cu mîinile rumenite de aburii metalului incandescent întorcea seara filele cursurilor de facultate, migala și profunzimea cercetătorului de acum. Tare ca fierul, iute ca oțelul în ducerea la bun sfîrșit a unui gînd îndrăznet. „Cît trăiești trebuie să arzi pentru cîte o idee nouă. Fiecare zi să fie fierbinte precum metalul acesta topit. Altfel, totul se așază mereu în același tipar tocit și mohorît". A luat alături de el pe proaspătul stagiar Ion Băcanu, venit în institut cu o diplomă de peste 9 și cu un geamantan doldora de vise și entuziasm și pe inginerul protectant Ioan Mănescu de la filiala clujeană, mare meșter în ale plansetei. Au purces să schimbe chiar temelia principiului de funcționare a cuptoarelor de elaborare a fontei în turnătorii.

— În cubilourile clasice, lingourile de fontă brută din combinatele siderurgice, fierul vechi, feroaliajele și calcarul se topesc prin arderea cocsului, amplasat în straturi în masa metalică, precum un sandvici. Numai că, acest cocs de turnătorie trebuie să fie de calitate superioară, adus din import, sau fabricat din cărbune cocsificabil, de asemeni, provenit de pe alte meleaguri. Împreună cu ceilalți specialiști din institut, am conceput o tehnologie de producere a fontei de turnătorie prin arderea gazului metan, renunțînd complet la cocs. În noul tip de cubilou, gazele de ardere fierbinți, rezultate în urma combustiei metanului, străbat încărcătura metalică topind-o și ridicîndu-i temperatura cu mai multe grade decît în tehnologia clasică. O tonă de fontă lichidă se poate produce astfel cu 65 normal metri cubi de gaz metan și nu cu 150 kg de cocs ca pînă acum. Un cubilou modern cu o producție de 4 000 tone pe an economisește circa un milion de lei. Noul tip de cuptor este curat,, respirația lui nu prezintă nocivitate. Nu se mai eșapează în atmosferă fum, praf, gaze toxice. În plus, el este fiabil și elastic, putînd topi chiar încărcături ieftine, doar fier vechi și șpan, datorită temperaturilor mai mari rezultate din arderea eficientă a metanului și preîncălzirii aerului de combustie. Cubiloul fără cocs poate produce fonte de calitate superioară, înlocuitoare de oțeluri. Altfel, acestea se fabrică în cuptoare electrice cu inducție energofage. Utilajul nostru cu metan știe să elaboreze direct una dintre cele mai fine și rezistente mărci de fontă, cea cu grafit nodular. Cocsul o otrăvea cu sulf ceea ce impunea operații suplimentare de desulfurare consumatoare de energie".

S-au scurs pe nesimțite doi ani. Pentru cercetătorii din Berceni însă alergarea timpului s-a măsurat prin dosarele groase cît un lingou de fontă pline cu calcule și schițe, executate și cu ajutorul profesorului Laurențiu Șofroni, prin zecile de experimente în dogoarea modelelor funcționale din laborator. Se deschidea o potecă în hățișurile necunoscutului. Ideile le băteau la ușă, la fereastră, deveniseră un fel de gimnastică de înviorare. Unele rămîneau doar file într-un bibliorafț, altele se însuflețeau în instalația pilot, construită chiar în atelierele institutului. Fiecare punea într-un fel umărul la plămădirea destinului ei.

Ion Băcanu, parcă și acum abia ieșit de la un seminar sau colocviu, și-a dorit de la început un meci tare cu meseria. A înțeles că această cercetare este ascensorul care-l va duce la etajele de sus ale creativității. Asta și visase. S-a străduit ca gîndul să-i lucreze mereu la roșu. Și asta s-a simțit între coperțile noului proces tehnologic. „Ne-am preocupat nu numai ca instalația să producă fontă de calitate superioară doar cu materiale din țară, ci și să o echilibrăm energetic. Să-i utilizăm toate resursele în vederea unei funcționări economice, spune. După ce au topit metalul, gazele de ardere sînt vămuite de căldura remanentă într-un sistem de recuperatoare ingenios. Își cedează kilocaloriile aerului de combustie și acesta nu mai trebuie preîncălzit cu gaz metan suplimentar. În plus, la baza cubiloului, în vecinătatea flăcării metanului, am așezat un strat de bile ceramice sau resturi de electrozi de grafit pentru supraîncălzirea fontei lichide, astfel că aceasta se poate turna în condiții optime în orice formă. Amîndouă soluțiile reprezintă premiere ale domeniului".

A sosit în sfîrșit și momentul primilor pași ai instalației pilot. Era o zi de sfîrșit de decembrie, cu țurțuri la streașina halei și mult peste o mie de grade în cuptor. După 20 de minute, fonta a început să picure. În instalațiile clasice, lichidul fierbinte apărea după o oră. Un dop de metal întărit la jgheab împiedica însă analiza produsului. Cercetătorii au pus imediat diagnosticul : trebuia încălzit mai mult creuzetul de colectare. Erau siguri de ce e în stare cubiloul lor, dar n-au avut răbdare să facă a doua șarjă după Anul Nou. „Doi ani ne-am gîndit numai la momentul acesta". S-au înțeles din priviri. Din nou, numărătoarea inversă. Instalația fusese automatizată, așa că nu necesita o nouă pregătire a vetrei, cu amorsarea greoaie a combustiei cocsului. O simplă apăsare de buton și bujiile au declanșat flăcările de gaz metan. Buletinele de analiză au certificat calitatea foarte bună a fontei. Țîșnise mai fierbinte cu zecile de grade calculate prin formule. Din ea se puteau turna cele mai complicate piese, cu pereți subțiri. „Am mai făcut astfel un Revelion, profesional. Ne-am grăbit să închinăm o cupă de șampanie și în noaptea dinaintea Anului Nou". La a patra șarjă, au avut spectatori : specialiștii de la IREMOAS. „O mică bijuterie, au spus. După încheierea testelor, o transferăm la noi să producă efectiv fontă pentru fluxurile întreprinderii".

O tehnologie originală, modernă și eficientă care și-a cîștigat repede dreptul de a avea legitimație de uzină. Împreună cu inginerii de la IREMOAS, cercetătorii se preocupă acum s-o perfecționeze. În Institutul de Cercetări Științifice, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Sectoare Calde și Metalurgie există în afara secțiilor de tratamente termice, turnătorie etc. și alte sectoare mereu calde : inventivitatea și pasiunea.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Tot despre farmacie și farmaciști

Ne-am referit, într-un trecut articol (2 iunie 1989), la faptul că istoria farmaciei românești este, în comparație cu istoria medicinei, în mod evident nedreptățită. În primul rînd lipsește un volum consacrat trecutului acestei discipline în România. Mai exact volumul există în manuscris, elaborat în valoroasa serie „Istoria științelor în România", sub egida Comitetului Român de istoria și filozofia științei din cadrul Academiei R.S.R., și ar fi oportun să apară cît mai curînd, căci valoarea și utilitatea îi sînt de mult omologate. Tocmai de aceea credem că este mai mult decît indicat să evocăm măcar fugar cîteva fapte și nume.

În primul rînd, să amintim de traistele cu buruieni de leac, adesea agățate de grinzile unor case țărănești, expresie a bogatei **farmacii populare**. Medicamentele cele mai de preț (de producție românească, de pildă ierburi, pulberi minerale ; dar și doftorii aduse de pe alte meleaguri, spre exemplu de la Constantinopol și Viena), se păstrau în multe case în cuiuțe artistic decorate, denumite în Muntenia „chichițe" și în Moldova „chitichii" și nu rareori se puneau și în lăzile de zestre. În cutii mai fastuoase, uneori pictate, alteori din argint, păstrau boierii astfel de substanțe tămăduitoare, așa cum a procedat stolnicul Constantin Cantacuzino, reprezentant de seamă al umanismului în țările române. Cele mai însemnate „depozite" le aveau însă în feudalism, primii medici de la noi.

Medicina cultă românească a preluat adesea leacurile populare, spre pildă concrețiunile calcaroase de lîngă stomacul racilor ca mijloc de combatere a hiperaciditățîi gastrice (a „acrelei de rînză"). Prafu! de coji de ouă pisate, conținînd calciu, se utilizza curent în mediul rural pentru combaterea hemoragiilor și același leac a fost folosit de medicul Marius Sturza în cursul primului război mondial ; el îl administra copiilor al căror organism avea nevoie de calciu. Și fiindcă într-unul din numerele trecute ale revistei am pomenit de cele dinții farmacii de la noi, să menționăm că, din veacul XVII, sînt nominalizați și primii „spițeri", la București, Iași și Brașov, oameni foarte pricepuți în alegerea leacurilor și nu arareori în extragerea lor din resurse ale naturii sau în prepararea lor chimică, încît uneori „spițerii" făceau concurență medicilor, așa cum bărbierii — chirurgi practicau mici operații.

Am amintit în articolul nostru **Farmaciști ilustri** despre cîteva personalități ale farmacologiei românești din trecut, începînd cu Carol Davila și C.C. Hepites. Să ne oprim acum asupra altor figuri remarcabile. Printre acestea, un loc de frunte îi revine lui **Nicolae T. Deleanu** (1882—1959), farmacist și biochimist, doctor în științe fizico-chimice (1907), după ce absolvise, în 1903, cursurile de farmacie ale Facultății de Medicină din București. A organizat exemplar laboratorul de chimie analitică al Facultății de Farmacie din București, realizările acestuia fiind premiate cu Medalia de aur la Expoziția internațională de la Barcelona din 1929. Profesor eminent de farmacie și chimie analitică la Universitățile din Iași și București (1916—1941), N.T. Deleanu a elaborat o nouă metodă pentru purificarea peroxidazei, prin precipitarea substanțelor albuminoide care o însoțesc **(metoda lui Deleanu)**. Tot el a inițiat și a colaborat la realizarea unui valoros **Codex medico-farmaceutic (1927)**, apărut apoi și în ediție franceză, la Paris, în 1937.

La același **Codex** fundamental a colaborat și farmacistul doctor în chimie **Alexandru Ionescu-Matiu** (1883—1975), și el profesor universitar de chimie și farmacie, mai întîi la Iași (1926—1934), apoi la București (1934—1947). A condus Laboratorul central de chimie al armatei și a fost farmacist șef al armatei, fiind pensionat cu gradul de general. A avut un aport notabil la dezvoltarea învățămîntului și științelor chimico-farmaceutice în țara noastră. În cercetare, a abordat trei mari domenii : zaharimetria fericianică, mercurimetria și volumo-colorimetria. Savant profund creator, a deschis noi capitole în chimia analitică, cu aplicații toxicologice, farmaceutice, biologice și a indicat noi metode de dozare a taninurilor și alcoolului din tincturi și extracte. A fost membru al Academiei de Medicină din București (1937).

Un chimist-farmacist care s-a numărat printre membrii fondatori ai Societății de Științe din România, iar mai tîrziu a fost ales membru de onoare al Academiei Române, a fost **Alfred Nicolaus Bernath-Lendway** (1836—1924). Doctor în științe chimice încă din 1862 (a studiat în Austria, Germania și Franța), a fost chemat în țară de inimosul Carol Davila, fiind numit (1863) profesor de chimie analitică la Școala Națională de Medicină și Farmacie. A fost pionierul necontestat al organizării laboratoarelor moderne de chimie din România. A condus și reorganizat Laboratorul Eforiei Spitalelor Civile din București, unde a introdus cele mai noi utilaje și procedee ; aci efectua nu numai analize medicale și controlul medicamentelor, ci și analize de alimente, expertize chimico-legale chimico-igienice, analizele furniturilor pentru armată și C.F.R. — adevărat focar de promovare a științei celei mai înaintate. Sub îndrumarea lui s-au mai organizat la noi laboratoare agricole, miniere, de învățămînt, Produsele solului și subsolului românesc, prezentate de el în vitrine special amenajate, au dobîndit „Marele Premiu" la Expoziția Universală de la Paris (1900). În ciuda acestor merite, și-a petrecut ultimii ani de viață în condiții materiale precare, fiind pe deasupra orb.

Prea adesea uitat este și un alt farmacist din trecut, bănățeanul **Iosif Selmiciu (1909—1972)**. Doctor în farmacie la I.M.F. — București (1949) el este autorul unui procedeu de preparare a pirazolidin-dionei, cu efect antireumatic și antiartritic pentru care a obținut peste 50 de brevete de invenții. A realizat de asemenea sinteza unei substanțe cu puternic efect antitumoral : p-metoxi-m-di (beta) -cloretil-aminofenil-amină. A mai obținut sinteze valoroase de substanțe analgezice, tuberculostatice, anticoagulante, virostatice etc. Detașat să lucreze în R.P. Chineză, a format acolo specialiști și a pus la punct fabricarea cofeinei, teobrominei și teofilinei (1956—1958). Un bilanț care îl onorează și onorează farmacologia românească.

I.M. ȘTEFAN ■

P.S. În trecutul nostru articol privind farmacologia românească (din 2 iunie 1989), lipsa de spațiu a „rețezat" finalul textului, în care se arăta că regretatul medic și farmacolog Matei Balș a fost distins cu Premiul de Stat pentru obținerea **nitrofuranului**, foarte eficient în tratarea febrei tifoide și a vibrionului holeric.

Niciodată vara

Simple imagini din piețele Capitalei

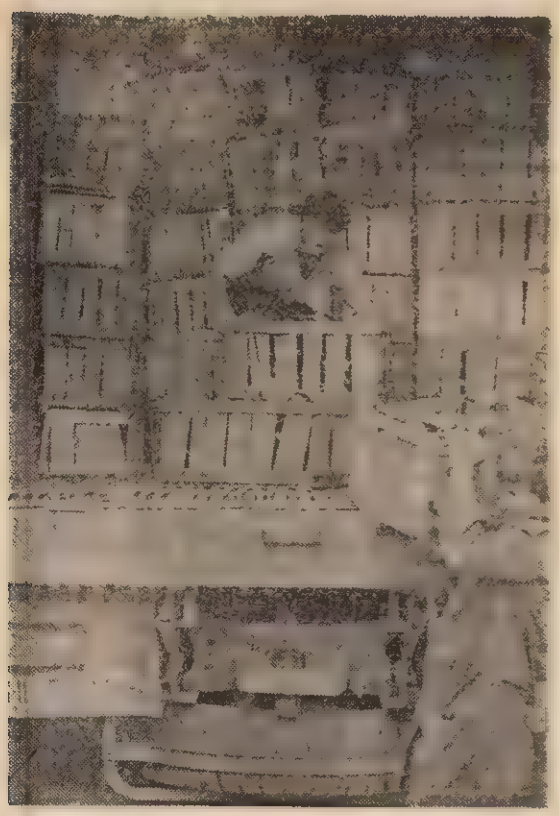

Aceste pagini s-au născut sub presiunea evidenței. În drumul său spre redacție și de la redacție, el a trecut prin pieţele care i-au ieșit în cale. Prima constatare a fost frecvența, sau densitatea, sau numărul mare al acestora. S-au construit multe piețe noi în Capitală, majoritatea înviorînd ambianța modernelor complexe agroalimentare cum sînt cele din Cotroceni, Aviației, Floreasca, Piața Unirii, Crîngași, cum vor fi nu peste multă vreme cele din Rahovei ori Drumul Taberei.

A zăbovit, preț de cîteva „clic"-uri, în unele din ele, încercînd să capteze pe peliculă vitralii la întîmplare din freamătul acestor spații menite să împlinească nevoile, totuși importante, ale vieții noastre de fiecare zi. Și pelicula, cum se

nu fu mai bogată

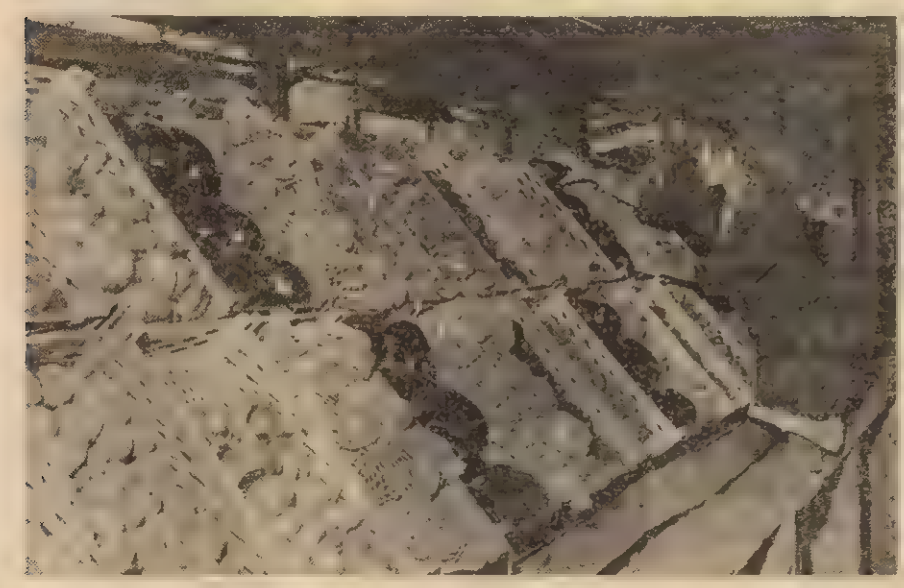

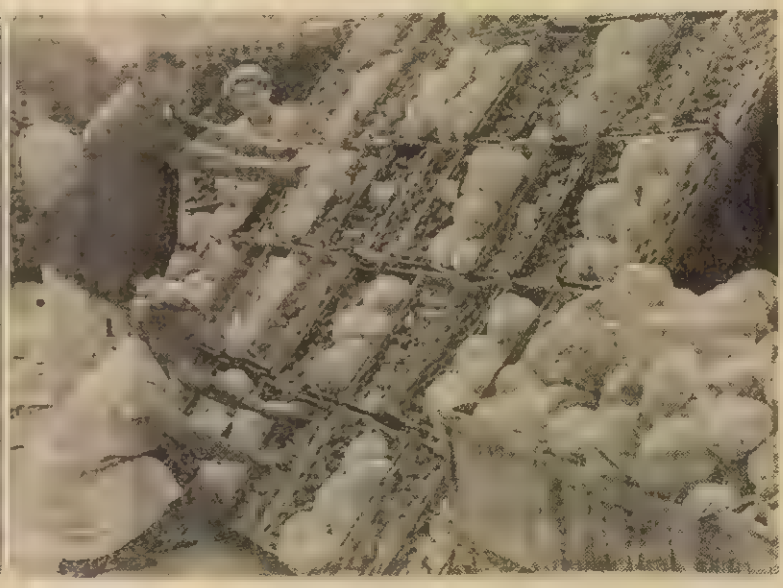

vede, a putut reține că sînt produse din belșug — ca reflex al rodniciei pămîntului și hărniciei oamenilor, ca rezultat al unei mai bune preocupări pentru aprovizionare ritmică și transport operativ. A mai putut reține că există preocupare pentru etalarea mărfurilor, pentru un anume simț estetic și pentru comoditatea și confortul cumpărătorilor. Într-o ambianță care obligă, parcă și ținuta, comportarea și tonul lucrătorilor comerciali au înregistrat cote superioare de civilizație, corectitudine și bun gust.

Dar posibilitățile de realizare ale unui comerț impecabil din punctul de vedere al cumpărătorului sînt încă departe de a fi epuizate. În această privință, este parcă prea lentă, totuși, mișcarea spre forme moderne de organizare a vînzării în piețe. Ne gîndim la preambalarea produselor, la presortarea lor calitativă, la aspectul estetic, la posibilitatea înființării unor linii de autoservire cu legume și fructe.

Dincolo de orice observație, însă, domină în toate aceste spații un vizibil și tonic sentiment de satisfacție pentru belșugul din această vară al piețelor bucureștene ; ceea ce nu-i deloc puțin lucru, din moment ce el este chiar foarte important pentru oameni.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

■ La Stockholm au avut loc consultări sovieto-americane, la nivelul reprezentanților ministerelor de externe ale URSS și SUA, cu privire la Afganistan. Cu acest prilej, părțile au efectuat un schimb de opinii referitor la modalitățile de urgentare a soluționării pe cale politică a problemei afgane. Părțile au afirmat necesitatea ca Afganistanul să devină un stat independent, nealiniat și neutru, să aibă relații de prietenie cu toți vecinii săi inclusiv cu URSS. Cele două părți s-au pronunțat pentru soluționarea prin tratative a situației din Afganistan. S-a relevat că partea americană va acționa pentru facilitarea eliberării militarilor sovietici căzuți prizonieri în Afganistan. ■ Secretarul general al ONU, Javier Perez de Cuellar, și-a exprimat preocuparea în legătură cu escaladarea luptelor în Afganistan și cu pericolul creșterii suferințelor poporului afgan. El a spus că aceste evoluții grave evidențiază necesitatea de a se găsi o soluție politică, și nu militară, la conflictul care durează de 10 ani. Perez de Cuellar a adresat un nou apel tuturor părților la acordurile de la Geneva, ca și celor două state garante (SUA și URSS), de a asigura o aplicare riguroasă și cu bună credință a obligațiilor ce le revin și de a promova de urgență o soluție politică corespunzătoare. El a adresat totodată poporului afgan apelul de a căuta să pună interesele pe termen lung ale țării sale înaintea oricăror alte considerații și să acționeze sincer pentru constituirea unui guvern cu o bază largă, prin intermediul unui dialog interafgan.

■ Miniștrii de externe ai țărilor din America Centrală, reuniți în capitala Guatemalei pentru a-și continua eforturile de creare a unui climat durabil și eficient de pace, securitate și cooperare în zonă, s-au pronunțat pentru depășirea obstacolelor care mai stau în calea adoptării unui program complet de demobilizare a forțelor contras staționate în Honduras.

■ Secretarul general al ONU a hotărît trimiterea în Cambodgia a unei misiuni de informare a Națiunilor Unite, care va fi condusă de generalul-locotenent Martin Vadset, Norvegia. Decizia este în conformitate cu hotărîrile primei sesiuni a Conferinței ministeriale cu privire la Cambodgia, ținute la Paris.

■ Potrivit declarațiilor directorului Programului mondial împotriva SIDA al Organizației Mondiale a Sănătății, la 1 iulie 1989 un număr de 149 de țări notificaseră existența a 157 191 de îmbolnăviri de SIDA. 63 la sută din îmbolnăviri sînt cazuri consemnate în 43 de țări din cele două Americi, 16 la sută în 47 de țări africane, 14 la sută în 28 de țări europene și 1 la sută în 31 de țări din Asia și Oceania. ■ În RFG trăiesc în prezent între 50 000 și 100 000 de purtători ai virusului SIDA. Oficial sînt înregistrați 33 388 de purtători. Grav bolnavi sînt 3 636 de oameni. Din 1981, de cînd a început culegerea de date statistice cu privire la această boală, în RFG au murit de SIDA 1 500 de persoane.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Se poate și acum

După ce-au apărut armele atomice, s-a crezut o vreme că rolul și importanța armamentelor cunoscute pînă atunci (convenționale și chimice) se vor reduce spectaculos, tinzînd către anulare. Ce să mai faci cu tunurile și cu tancurile, cu puștile și cu bombele clasice, cu gazele de luptă, cînd cu o singură bombă atomică tranșezi definitiv soarta bătăliei ? Pornindu-se de la această optică, s-a declanșat cursa înarmărilor nucleare, care ține și în prezent. Însă chiar și în epoca înarmărilor atomice, care a coincis (întîmplător ?) cu perioada războiului rece, specialiștii și-au dat seama că armele nucleare nu numai că nu le vor înlocui complet pe cele convenționale, dar vor avea mereu un rol subordonat, întrucît armele convenționale, și în primul rînd forțele terestre, sînt acelea care „cuceresc teritorii". În consecință, în umbra competiției nucleare, care absorbea aproape în întregime atenția opiniei publice, s-au dezvoltat și perfecționat continuu atît armele chimice, care, ca putere de nimicire, tind să se apropie de cele atomice, cît și, mai ales, armele convenționale. Așa se face că în zilele noastre toate cele trei categorii de arme au forțe de distrugere uriașe. Fără deci normal ca în ultimii ani, cînd problema dezarmării a depășit, în sfîrșit, stadiul colocviilor interminabile și sterpe și s-au făcut primii pași (de altfel, foarte mărunți și timizi, de importanță mai mult simbolică) efectivi pe calea dezarmării, să se ia în considerație toate categoriile de armamente amintite, constituindu-se, în acest scop, forumuri de dezbateri.

Pentru armele clasice forumul respectiv îl reprezintă negocierile de la Viena vizînd reducerea forțelor armate și armamentelor convenționale din Europa și adoptarea unor noi măsuri de întărire a încrederii și securității pe continent, negocieri din care s-au desfășurat pînă în prezent două runde. Sînt cunoscute propunerile românești la acest forum, care prevăd reducerea armamentelor și efectivelor militare cu 50 la sută față de nivelul actual pînă în anul 2 000. Au venit cu propuneri, de asemenea, țările Tratatului de la Varșovia și țările NATO. Acum, la capătul celei de-a doua runde, aprecierile sînt în general pozitive. Țările NATO au acceptat să includă printre armele ce urmează să figureze în acordul cu privire la reducerea armelor convenționale, alături de tancuri, blindate și artilerie încă trei categorii : avioanele, elicopterele de luptă și efectivele militare. Au rămas însă de rezolvat numeroase probleme, care vor cădea, la negocierile de la Viena, în sarcina rundelor viitoare.

Chestiunea proporționalităților, înțeleasă ca echilibru al forțelor armate și armamentelor la nivelul cel mai de jos, adică la acel minim care să dea fiecărei țări posibilitatea de a se apăra, nu însă și pe aceea de a ataca (se apreciază că acest lucru s-ar putea realiza cu mai puțin de 10 la sută din arsenalele și efectivele convenționale de acum), este foarte importantă și de ea trebuie să se țină seama în modul cel mai serios cu putință atunci cînd se trece la măsuri concrete de dezarmare. Este vorba, mai întîi, de un echilibru în procesul dezarmării între categoriile mari de armamente. Deși țelul final trebuie să fie eliminarea totală a armelor atomice și a celor chimice, o opțiune zero în momentul de față a celor dintîi ar avantaja net puterile care au mai multe arme și efective convenționale, iar eliminarea totală și imediată a armelor chimice ar avantaja țările din clubul nuclear. Dezarmarea trebuie deci să se înfăptuiască simultan în toate compartimentele, potrivit unui program complex. În acest cadru, reducerea armamentelor și efectivelor convenționale nu poate fi decît disparitară, statele cu un potențial militar clasic mai puternic urmînd să aplice un procent mai mare de reducere.

Desigur, sînt premise bune ca la Viena să se realizeze un acord privind reducerea armamentelor convenționale. Dar pentru luarea de măsuri concrete în această privință nu trebuie așteptat pînă atunci. Reducerea armamentelor clasice se poate face, în anumite proporții, și acum, fără nici un pericol sau o pagubă pentru statele respective. Exemplul României, al altor țări din Tratatul de la Varșovia o dovedește cu prisosință.

ION D. GOIA ■

Lupta continuă

După o urmărire de lungă durată desfășurată pe teritoriul S.U.A., Canada, Singapore, și Hong Kong așteptările agenților F.B.I. au fost cu mult depășite, captura fiind de cîteva ori mai mare decît estimările inițiale. Este vorba bineînțeles de droguri. De această dată forțele de ordine au confiscat o cantitate de 4 ori mai mare decît în cazul filierei franceze. Numai din două case (folosite drept depozite !) s-au strîns droguri în valoare (la bursa străzii) de 1 miliard de dolari. La al treilea imobil s-au găsit 3 milioane de dolari „în cash". În total au fost arestate 40 de persoane, între care și cîțiva „rechini". A fost cea mai mare lovitură dată de forțele de poliție în domeniul traficului ilicit cu heroină. Procurorul federal Andrew Maloney, care a lucrat și la cazul filierei franceze, a declarat : „Aceasta nu va încheia războiul, dar este o lovitură remarcabilă !" F.B.I. a început să lucreze la caz în octombrie 1987 cînd s-au obținut primele informații potrivit cărora un om de afaceri din cartierul Chinatown din New York ar fi cheia unui mare trafic de heroină. Kok-leung Woo, cunoscut sub numele de Peter Woo, în vîrstă de 71 de ani nu avea, aparent, alte vicii decît jocurile de noroc (în cazinouri) și pariatul la curse. În rest un om de afaceri respectabil, fără cazier. Un agent acoperit a reușit, însă, să descopere că Woo era placa turnantă a unei filiere de heroină cu ramificații în Asia. A început o acțiune de colaborare a forțelor de poliție din cele patru țări care a costat 1 milion de dolari. Așa s-a putut urmări periplul lui Woo, stabili contactele acestuia cu furnizorii asiatici ,determinarea lanțului celor implicați, modul de introducere a heroinei în S.U.A. și, în final, marea captură. Pulberea albă era disimulată în interiorul cauciucurilor folosite pentru cărucioarele care transportă crosele pe terenul de golf care se importau și nu stîrneau bănuieli pentru vameși. Astfel a fost mobilizat un număr de 100 de agenți, operațiunea soldîndu-se cu rezultatele arătate mai sus. Succesul a fost și mai mare datorită unei coincidențe ; într-una dintre clădirile vizate un grup de traficanți de cocaină din Columbia erau în plină activitate și au crezut că ei sînt ținta principală fapt ce i-a determinat să se predea.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Salubritate în cosmos

La începutul acestui an, la sediul Națiunilor Unite din New York era dat publicității un studiu apărut sub egida Comitetului ONU pentru folosirea în scopuri pașnice a Cosmosului, în care este exprimată îngrijorarea în legătură cu creșterea cantității de tot felul de rămășițe și reziduuri în spațiul extraatmosferic. Documentul, elaborat de experți ai Comitetului pentru spațiul cosmic al Consiliului internațional al organizațiilor științifice (COSPAR) și Federației internaționale de astronautică (IAF) relevă că, deși nivelul activităților spațiale s-a menținut în ultimii ani la același nivel, pericolul la adresa mediului înconjurător a sporit.

În studiu se evidențiază că în timp ce măsurile preventive au devenit posibile ca urmare a progresului tehnic, înlăturarea obiectelor artificiale existente în Cosmos nu poate fi realizată la actualul nivel al tehnologiilor. Deosebit de îngrijorați de creșterea grămezii de „gunoi" din spațiul extraterestru sînt astronomii : fotografiile făcute unor corpuri cerești aflate la mari depărtări de planeta noastră evidențiază adesea perturbații datorate interferenței cu traiectoriile acestor obiecte artificiale.

Oamenii de știință avertizează în special în legătură cu rămășițele extraatmosferice, ce au rezultat în urma unor activități spațiale normale, în special ca urmare a unei explozii voite sau accidentale sau prin dezmembrarea obiectelor cosmice artificiale. O coliziune cu aceste rămășițe din Cosmos poate provoca pagube importante atît sateliților activi, cît, mai ales, navelor avînd echipaj uman la bord. Dimpotrivă, pericolul care rezultă din eventualitatea căderii unor corpuri artificiale din spațiul extraatmosferic pe Terra se situează în prezent în limite de periculozitate considerate drept „acceptabile".

Cu aparatajul radar aflat astăzi la dispoziție, pot fi reperate obiecte de pînă la patru centimetri diametru, la o altitudine de 200—300 kilometri, cu diametru de pînă la 10 centimentri pînă la o altitudine de 1 000 kilometri și de pînă la un metru pînă la o altitudine de 5 000 kilometri. Cu ajutorul aparatelor de măsură optice, care sînt utilizate pentru observarea obiectelor spațiale la depărtări mai mari, se pot identifica obiecte cu diametru de pînă la 15 centimetri, la o înălțime de pînă la 5 000 kilometri, iar cu diametrul de un metru pe orbite geostaționare pînă la o distanță de 36 000 kilometri.

Prin aceste metode, la 30 iunie 1988, erau înregistrate 7 184 obiecte artificiale pe orbite circumterestre. Dintre ele, numai 1 777 aveau sarcini utile, iar restul de 5 407 erau „resturi". Potrivit estimărilor, între doi și cinci la sută din obiectele artificiale sînt sateliți activi, 21 la sută, sateliți ieșiți din uz, 25 la sută produse reziduale ce rezultă la orice misiune normală, iar 49 la sută părți componente disparate rămase în Cosmos în urma unor explozii și dezintegrări, se arată în studiul ONU citat mai sus. Deci, din cele peste 7 000 de obiecte artificiale aflate în spațiul extraterestru numai între 150 și 350 sînt sateliți activi, în timp ce restul nu mai îndeplinesc funcții utile. De cîteva ori mai numeroase sînt componentele ce sînt prea mici pentru a mai fi detectate, cum ar fi așchiile de metal sau din alte materiale. În document se relevă că în perioadele de activitate solară mai intensă, o serie din aceste „reziduuri" sînt arse de energia Soarelui. O asemenea „curățire" a fost înregistrată, de pildă, în 1979/1980.

Din categoria acestui „gunoi" spațial fac parte treptele unor rachete, piesele de legătură, dispozitivele de etanșeizare, șuruburile și alte părți componente risipite în spațiul din jurul planetei prin explozia unor sateliți sau prin dezmembrarea lor din diferite cauze. Majoritatea acestor obiecte se topesc la intrarea în atmosferă, datorită căldurii produse prin frecarea cu aerul, începînd de la altitudinea de 150 kilometri. Anual, circa 300 de corpuri artificiale din Cosmos au această soartă. Și totuși, mai rămîn suficient de multe pentru a provoca o justificată îngrijorare a opiniei publice.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Lumea se amuză

După SVET V OBRAZECH
Cehoslovacia

BREVIAR

Anticancerigen — fructele

Acidul elagic descoperit în fructe împiedică celulele normale să devină cancerigene și curăță organismul de elementele chimice cancerigene, afirmă cercetătorul Gary Stoner, de la Colegiul medical din Toledo, statul Ohio — S.U.A. El a studiat efectele acestui acid asupra carcinogenezei, provocată de diferiți agenți cancerigeni, printre care hidrocarburile policiclice aromate din fumul de țigară și din gazele de eșapament, nitrozaminele aflate în fumul de tutun și în unele alimente. Probele de țesut pulmonar extras de la om și șoarece au arătat că acidul elagic reduce acțiunea nocivă pînă la 70 la sută, dacă este folosit profilactic, deoarece trebuie introdus în organism puțin înainte sau în timpul expunerii la agenții cancerigeni. Iată deci cum merele, căpșunile și multe alte fructe devin un „medicament" gustos și la îndemîna oricui.

Vulcan noroios submarin

Institutul francez de cercetări pentru exploatarea mării a reușit, cu nava „Nadir" și cu ajutorul micului submarin „Nautilus", să descopere la 5 000 metri adîncime, la est de insula Barbados din arhipelagul „Antilelor Mici", un vulcan noroios submarin, care degajă metan. „Ochiul" central are un diametru de 200 metri, dar vulcanul propriu-zis, cu aspectul unei plăcinte, se întinde cam pe un diametru de un kilometru. Suprafața lui este brăzdată de valuri concentrice, care uneori ating înălțimea de 2—5 metri. Dacă apa Oceanului Atlantic la această adîncime atinge, în general, o temperatură de un grad, în zona vulcanului noroios ea ajunge la 21 grade Celsius. Covoare de bacterii galbene, vertebrate foarte primitive și viețuitoare înrudite cu anemonele de mare și meduzele trăiesc alei în colonii. La marginea extremă a vulcanului viețuiesc moluște lungi de 20—30 centimetri, crustacee decapode și anemone de mare. Vulcani noroioși de acest gen au existat și pe solul insulei Barbados, iar alții au fost descoperiți, de curînd, de-a lungul coastei venezuelene.

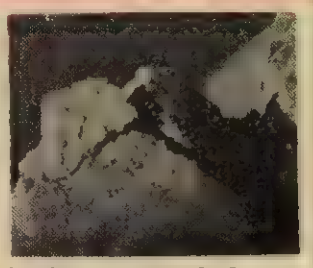

A. DIANU ■

Fără speranță

Eram mult mai atentă la mișcările și luminile din Turnul Eiffel decît la programul televiziunii cînd, deodată, o secvență îmi acaparează întreaga atenție. Începuse o emisiune, transmisă din America de Sud, cu focalizare către femeile care muncesc în condiții grele, dar a căror retribuție este mult sub a bărbaților.

Pe străzile metropolei, cu zgîrie nori, la orele cînd bogătașii și întreținutele lor dorm în așternuturi de mătase, copii între 5 și 7 ani își încep ziua de lucru. Întunericul se îngină cu lumina. Somnoroși băieții încarcă sacii cu ziarele calde, tocmai ieșite din rotativă. Se ghemuie, micii pe trotuare, așteptînd primii cumpărători. Din cînd în cînd, reportera, care are ca scop principal investigarea existenței mizere a femeilor muncitoare, își îndreaptă privirea și către ei.

— Cît lucrați? .....16—18 ore".

— Cît cîștigați? Copiii erau bănuți din pumnii lor slabi.

— Cînd mergeți la școală? ....Nu mergem, aflăm multe din ziare".

— Știți să citiți? ....Nu știm, dar ne spune patronul care sînt știrile zilei și noi le strigăm în stradă".

— Este o concurență între voi și alți copii?... (se pede un șir lung care așteaptă să primească ziare). „Mulți speră să ne ia locul"...

Pe la orele prînzului, micii vînzători de ziare intră într-un bistrou, numărîndu-și hănuții. Cît să ducă acasă mamei, cît să cheltuiască pentru ei? I Aleg mîncarea dorită, cu ochi lacomi, socotesc, renunță...

Zguduitoare imagini. În primii ani de viață, problemele existenței dure le-au răpit frunțile copilărești.

Noaptea, acești puști aluniți încă în stradă, strigînd, cu voci răgușite de oboseală „Ultima oră".

Reîntorși acasă, frînți, se culcă în niște zdrențe, din care se vor ridica niște viitoare zdrențe.

Mi-am întors privirea de la această realitate crîncenă către Turnul Eiffel care a împlinit 100 de ani de glorie. Falnic, străjuiește Sena, adulat pentru frumusețea și simbolurile lui. Am văzut Opera de la Bastilia, care își începea seria succeselor cu primul spectacol închinat Bicentenarului Revoluției Franceze.

Am trecut pe sub piramida de sticlă de la intrarea muzeului Louvre, uimindu-mă odată cu vizitatorii lumii.

De undeva, din America Latină, ciupurile anemice, bolnăvicioase, ale copiilor muncii 18 ore se alăturau tuturor splendorilor Parjaului de ieri și de azi, ca într-un caleidoscop.

De la Oradea pînă la București, la reîntoarcerea în țară, am fost preocupată numai de copiii întîlniți în drum. I-am căutat în grădini, pe străzi, în stranduri. Gălăgioși, veseli, în vacanța mare, la bunici, pe creste de munte, alergînd cu zmeul, cu bicicleta, cu mingea, cu buzunarele doldora cu bomboane și cu capul plin de visuri. Aveau și ziare (unii dintre ei) dar le cumpăraseră pentru lectura celor de acasă. I-am zărit pe cîmp, cu pălăriile mari ogrențești, ferindu-i de soare, dînd o mînă de ajutor și pregătindu-se în perspectiva timpului. Dar și acolo, se vedea de la distanță, că sînt în vacanță, că „miros" doar munca. Oriunde era un pîrîiaș împede erau și ei: pescuiau, se băleceau în apă, se înnegreau.

Am văzut zeci de mii de metri de peliculă, într-o viață trăită la televiziune; am văzut mulți ochi de copii în situații dramatice, dar nu voi uita niciodată privirea lui Pedro: gravă, melancolică, fără speranță. „Ziaristul" care distribuie știrile lumii la o gură de metrou, trăiește de azi pe mîine, asumîndu-și, la 6— 7ani, riscurile existenței într-o lume care trece pe lîngă el, fără să se întrebe de ce e așa!

CARMEN DUMITRESCU

Prima călătorie interplanetară a omului a fost deja programată: peste treizeci de ani

În zilele ce au urmat pă anunțarea intenției N.A.S.A. de a trimite din nou astronauți pe Lună și apoi pe Marte, oamenii de știință și cercetătorii discută aprins cu privire la tehnologia necesară pentru realizarea unui asemenea proiect iar cercurile financiare și politice se întreabă de unde se vor aloca fondurile aferente.

Prima fază prevede ca pînă la sfîrșitul secolului să fie lansată pe orbită în jurul Terrei o mare stație spațială, locuită permanent de astronauți. Ar servi ca laborator științific și industrial pentru o mulțime de experiențe. De asemenea, de pe această bază orbitală ar putea, eventual, să fie lansate misiuni succesive către Lună. Costul proiectului este apreciat la circa 30 miliarde lei dolari. NASA afirmă că necesită cîte 2 miliarde dolari anual, începînd din momentul actual iar Congresul american pare dispus să-i acorde ceva mai mult de jumătate. S-a calculat că ar fi necesare între douăzeci și treizeci de lansări ale navetei spațiale Shuttle pentru a construi stația orbitală. Acțiunea prezintă numeroase riscuri: chiar N.A.S.A. recunoaște că naveta spațială are o probabilitate dintr-o sută să înregistreze un incident precum cel petrecut cu Challenger acum doi ani. Se înțelege că o a doua tragedie de acest fel ar bloca pe mulți ani sau chiar pentru totdeauna activitatea N.A.S.A.

Cea de a doua fază: reîntoarcerea pe Lună cu o bază permanentă, locuită și dotată cu instalații pentru realizarea unei serii de experiențe. Ar trebui ca baza să fie autosuficientă în ce privește aprovizionarea cu apă și aer pentru că nu ar exista posibilitatea transportului de pe Terra a unor rezerve. De aceea se vorbește despre săpături în solul lunar pentru a obține prin procedee speciale, elementele necesare pentru viața oamenilor. Costul aproximativ al proiectului: 100 miliarde de dolari. Timp de realizare: între zece și douăzeci de ani. Pentru moment n-au fost nici măcar transpuse pe hîrtie proiectele pentru rachete asemănătoare cu imensul Saturn, cel care a propulsat diversele componente ale lui Apollo pînă pe Lună. Și apoi, întreba retoric articolul de fond din New York Times din 21 iulie a.c., „Ce ne ducem să facem acolo?". Să amplasăm un telescop uriaș pe „cealaltă față a lunii", cea pe care n-o vedem niciodată, să antrenăm astronauții în vederea debarcării pe Marte răspund specialiștii de la N.A.S.A. „Să-i antrenăm la Pol, dacă-i chiar necesar, mai ieftin și cu mai puține riscuri" replica New York Times.

Dar de-abia cu cea de-a treia fază, călătoria spre Marte, problemele vor deveni uriașe. Drumul dus-întors poate dura între doi și trei ani. Americanii n-au rămas în spațiu decît 87 de zile dar sovieticii au petrecut în condiții speciale un an: la întoarcerea pe pămînt au fost transportați pe brațe afară din astronavă pentru că nu mai puteau umbla. Era efectul, asupra oaselor, al unei perioade îndelungate trăite în condiții de absență a gravitației. Astronauții sovietici și-au revenit repede la mersul normal dar pe Marte nu vor exista medici cu terapii prompte care să-i ajute pe astronauți. Și oamenii de știință se întreabă: după un an poți să reînveți să mergi, dar după doi, trei, patru ani trăiți în absența forței gravitaționale va mai fi oare posibil? Cu alte cuvinte, există un „punct de la care nu mai poate fi cale de întoarcere", după care corpul uman nu ar mai reuși să se adapteze la condițiile atmosferei terestre? Pentru a afla acest lucru, unii cercetători susțin că ar trebui să fie trimise mai întîi, pe orbită, animale primate — cîmpanzei —, așa cum s-a procedat și în cazul primelor zboruri în spațiu, și să fie readuse pe Terra, pentru studiere, numai după cîțiva ani.

Ar mai exista alte două alternative: să se mărească viteza de deplasare a astronavei, adică să se reducă durata călătoriei, sau să se creeze o gravitație artificială asemănătoare cu cea terestră. O astronavă cu propulsie nucleară ar putea reduce, după părerea unor savanți, călătoria spre Marte la o lună, cel mult două: dar emisiunile radioactive ar fi la nivelul celor de la Cernobîl și este greu de imaginat cum s-ar putea realiza testările pe Terra înainte de lansare. Există și ideea unei nave propulsate de energia soarelui; în 1994 N.A.S.A. va lansa de pe Shuttle un satelit pentru a experimenta o tehnologie de acest fel. Pentru gravitația artificială există deocamdată două soluții: introducerea astronauților în „mașina de spălat", într-un dispozitiv centrifug în care să doarmă opt ore din douăzeci și patru, sperînd că ar fi suficient pentru a contracara absența gravitației în celulele șaisprezece; sau o astronavă împărțită în două, una din părți rotindu-se permanent în jurul ei înșiși, unicul sistem cunoscut în prezent pentru a crea forță de gravitație.

Aceasta n-ar fi însă singura problemă determinată de o călătorie de doi ani. Explorarea polilor a demonstrat că a constrînge un grup de persoane să trăiască împreună într-un spațiu restrîns, pentru o perioadă îndelungată de timp poate provoca dereglări psihice de diverse tipuri, printre care nevroze, obsesii, insomnii, stări de neliniște. Cum s-ar putea trata acestea la bordul unei nave pierdute în univers? Și încă ceva: ar fi corect sau nu să i se comunice astronautului că o rudă e bolnavă sau chiar a murit? Iată deci că înainte de a pleca pe Marte oamenii de știință au de rezolvat numeroase probleme legate nu numai de aspecte tehnice ci și aspecte psihologice.

Desigur că înaintea omului vor porni în călătorie o serie de sonde robotizate, așa cum s-a procedat și înainte de „debarcarea" pe Lună. Vor studia terenul pentru stabilirea punctului optim de amartizare și se vor asigura că nu există microbi care adăpostiți, la întoarcere, de astronauți, ar putea declanșa o epidemie pe Terra.

Costul total al celor trei faze se situează la nivel de 500 miliarde de dolari.

Bugetul anual al N.A.S.A. este de 11 miliarde de dolari. În Congresul S.U.A. se comentează că președintele Bush a vorbit despre Lună și planeta Marte numai pentru a justifica concret existența actuală a acestui colos care este N.A.S.A. și a fondurilor care i se alocă.

Dar se poate interpreta și ca o fereastră spre viitorul în spațiu: în prima parte a lunii iulie a.c. doi cercetători englezi examinînd un meteorit descoperit la Polul Sud, au anunțat că ar exista posibilitatea ca pe Marte să fi existat sau chiar să existe încă forme de viață. Iar pe centura de asteroizi dintre Marte și Jupiter ar putea exista o adevărată „comoară": fiecare asteroid conține mari cantități de platină și cobalt astfel încît prin exploatarea zăcămintelor conținute s-ar putea extrage metale în valoare de circa 150 miliarde dolari.

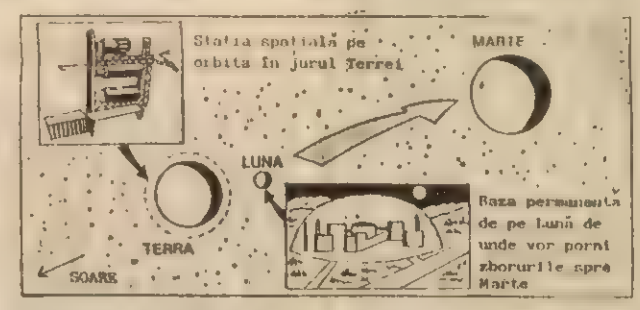

Desigur că proiecte de asemenea dimensiuni, precum cele enunțate, nu se pot realiza decît în condiții de colaborare internațională, singura cale posibilă pentru mobilizarea unui volum gigant de resurse financiare, industriale și tehnologice în scopul realizării unor obiective pacifice.

De ce tocmai Marte, „planeta roșie", a fost aleasă ca obiectiv final? Din punct de vedere științific, o asemenea realizare ar putea clarifica o serie de aspecte încă necunoscute privind sistemul solar din care facem parte. În primul rînd este vorba de întrebarea dacă există forme de viață și în altă parte decît pe Terra. În 1976 sonda Viking a analizat solul din apropierea punctului ei de amartizare. Rezultatele au fost descurajante pentru cei care sperau să se descopere urme de viață. Dar pentru o parte din comunitatea științifică internațională rezultatele nu sînt încă definitive. Tot în luna iulie a.c., cunoscuta revistă științifică „Nature", publica un articol despre o serie de meteoriți desprinși de pe Marte acum cîteva mii de ani — probabil ca urmare a ciocnirii cu alte corpuri cerești —, ajunși pe Terra și „conservați", de atunci în ghețurile antarctice: ei ar putea fi purtători ai unor urme de materiale organice sau de origine biologică.

Unul din marile semne de întrebare ale științei rămîne originea vieții: omul vrea să înțeleagă dacă este vorba de un fenomen pur terestru rezultat al unei serii de condiții întîmplătoare, care nu se vor mai repeta sau este un proces „natural" al materiei din Univers, atunci cînd ea ajunge la un anumit grad de complexitate. În această din urmă situație, posibilitatea ca în Univers să existe și alte forme de viață inteligentă, în măsura să comunice, chiar în viitor, cu noi, oamenii, devin — așa cum spun oamenii de știință — „diferită de zero".

Conform planurilor N.A.S.A. expediția către Marte se va realiza în cîteva etape. Prima, lansarea satelitului Mars Orbiter care ar urma să intre pe orbită în jurul „planetei roșii" între 1992 și 1993, va furniza informațiile necesare pentru pregătirea expediției. Pînă la sfîrșitul mileniului, Luna va deveni o etapă intermediară, pe ea construindu-se o stație spațială de la care ar porni „saltul final" al astronauților. Aceștia vor fi în număr de cel puțin opt și vor călători circa 12 luni. Profitînd, astfel, de perioade de maximă apropiere între Marte și Terra (55 milioane kilometri) expediția ar decola la 3 iunie 2004; amartizarea este prevăzută pentru 9 mai 2005. Astronava ar rămîne pe orbită în timp ce un „ascensor marțian" ar duce echipajul către planetă, pentru o explorare de circa 40 de zile. Astronauții ar rămîne în acele 40 de zile, îmbrăcați permanent în costume speciale, întrucît atmosfera marțiană rarefiată nu ar permite supraviețuirea. Plecarea ar urma să aibă loc la 8 iulie 2005, cu întoarcerea pe Terra la 27 martie 2006.

ȘTEFAN UDRESCU

VREMEA cum a fost cum va fi

MIHA IOSEFINA

Investigînd Biblioteca Institutului de Meteorologie și Hidrologie, cu scopul de a descoperi un interval cu o evoluție asemănătoare a vremii, am identificat perioada 8—13 august 1955. Am aflat din Buletinul Meteorologic, că în acele zile au căzut ploi abundente însoțite de puternice descărcări și în multe locuri de grindină. Datorită ploilor torențiale s-au produs alunecări de teren în unele zone din Transilvania și Moldova, unde, după afirmațiile celor mai în vîrstă, „asemenea cazuri nu s-au mai produs din anii 1901—1908". În zona Ceahlăului grindina a atins mărimi excepționale și a produs „pagube și victime în lumea ovină". În Munții Bucegi și Făgăraș a căzut lapoviță și ninsoare iar vîntul a prezentat intensificări foarte puternice. Vremea a luat aspect de iarnă, viscolul producînd victime în rîndul turiștilor imprudenți.

Această apropiere între evoluția vremii din prima decadă a lui august din anii 1955 și 1989, dă speranțe pentru realizarea prognozei meteorologice pe următoarele 3 luni, elaborată în ultimele zile, întrucît anul 1955 figura pe lista stabilită de ani analogi conform investigațiilor asupra datelor disponibile pînă la sfîrșitul lui iulie. Implinirea prognozei ar fi de bun augur pentru recolta viitoare, condițiile de vreme prognozate fiind optime, după cum ne asigură agrometeorologii.

Revenind la intervalul de interes pentru următoarea prognoză constatăm că temperaturile maxime ating în continuare valori foarte ridicate. La 32 de stații în intervalul calendaristic 10—16 august, de-a lungul anilor, s-au înregistrat maxim ele absolute anuale. În afară de maxima absolută pe țară de 44,5 C consemnată în tabel la alte 10 stații s-au realizat în acest interval maxime absolute la valori de peste 40°.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 10 - 16 august

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	26÷30	13÷17	9÷13	44.5	Ion Sion 1951	5 9	Satu Mare 1965
Dealuri și podișuri	23÷28	11÷15	13÷17	42.5	Alba Iulia 1952	6 8	Iași 1964
Depresiuni	22÷25	9÷12	15÷20	36 0	Cîmpulung Moldovenesc 1954	1 8	Miercurea Ciuc 1980
Vf. Omu	9÷10	3÷4	25÷26	20 8	1957	-4.4	1953
Litoral	26÷27	18	7÷8	33.6	Constanța 1972	10 6	Constanța 1933

În intervalul 10—16 august din acest an, nu se vor realiza valori termice de excepție. Zilele cu vreme frumoasă vor alterna cu cele în care vremea va fi urîtă; în aceste condiții temperaturile maxime diurne vor înregistra fluctuații de la o zi la alta mai ales în regiunile din jumătatea de nord a țării. Cu toate acestea, fondul termic se va menține în limite apropiate de valorile normale și doar izolat în regiunile din nordul țării, ușor mai coborît. Averse de ploaie însoțite de descărcări electrice, ce în prima zi se vor semnala aproape în toate zonele țării, se vor restrînge ca arie. În ultimele zile vor fi condiții ca instabilitatea atmosferică să se accentueze din nou și va fi asociată și cu un proces de răcire ușoară.

Temperaturile maxime diurne vor fi cuprinse între 22° și 32 C izolat mai ridicate în sudul țării, iar cele minime între 6° și 18°.

Pe litoral, vremea va fi caldă, dar ușor instabilă. Vor fi condiții de averse de ploaie, mai ales la începutul intervalului și din nou în ultimele zile. Temperaturile maxime în aer vor avea valori cuprinse între 25° și 28°, iar în apă între 19° și 24°.

Cupa „Dinamo"

Prima performanță a „Cupei Dinamo" este însăși existența acestui turneu internațional. Într-o vreme cînd calendarele fotbalului european au devenit neîncăpătoare, cînd contactele internaționale se derulează cu o frecvență și după criterii greu de stăpînit și cînd echipele cu firmă inventează tot felul de forme prin care să-și mențină suporterii în priză (Real Madrid și-a prezentat noile achiziții pe stadion, dar fără joc, precum într-o paradă a modei, în fața a peste 100 000 spectatori !), într-o perioadă, deci, în care brelele spre „fotbalul mare" se fac tot mai greu, echipa Dinamo a avut resursele să integreze Bucureștiul în acest carusel al fotbalului „estival" reușind să aibă ca oaspeți, chiar și pentru cîteva zile, trei echipe reputate de pe continent : Anvers, Standard Liège și Bari. Aducîndu-le să joace pe un stadion al nostru, parcă ne-am simțit mai mîndri, mai respectați și mai în rîndul lumii fotbalului — pentru că, se știe, prestigiul în fotbalul actual se naște din rezultate, dar se menține și prin tot ceea ce presupune organizarea de dinaintea și după cele 90 de minute ale unui joc.

Alături de acest aspect, să-i spunem propagandistic, turneul organizat de Dinamo întărește imaginea pe care această echipă o propune consecvent despre ceea ce înseamnă pregătirea unui lung sezon fotbalistic. Este vorba de o pregătire prin jocuri tari, fără respirațiile alergărilor „prin pădure", dar cu solicitările la efort presupuse de o ambianță competițională în toată regula. Din acest punct de vedere, turneul de la București a reprezentat pentru Dinamo o anume secvență din programul pregătirii pentru noul sezon, un element de continuitate între jocurile anterioare din Belgia, spre care dinamoviștii s-au și îmbarcat simbătă. Sub aparența sărbătorească a „Cupei Dinamo" s-au aflat niște intenții ferme ale antrenorului Mircea Lucescu, de a-și testa o nouă formulă pe unii jucători mai tineri în fața unor adversari de prestigiu, de a omogeniza astfel lotul pe care-l are în pregătire.

Adept dintotdeauna al pregătirii prin jocuri tari, cu adversari cît mai diverși și mai redutabili, Mircea Lucescu repetă astfel și-n această vară un „algoritm" consacrat cîndva la echipa națională, reluat apoi la echipa sa de club unde avea să-și arate eficiența și oportunitatea nu mai departe de anul trecut. În vara lui '88 ca și acum, Dinamo a început pregătirile în trombă, jucînd partide multe cu adversari puternici de peste hotare. Ca urmare — se arăta și cu prilejul unei recente conferințe de presă —, Dinamo a avut un excelent sezon de toamnă, atît prin evoluțiile ei în Cupa cupelor, cît și prin contribuția hotărîtoare a jucătorilor dinamoviști la prestația și rezultatele foarte bune obținute atunci de echipa națională. De aceea sînt speranțe că și-n această toamnă dinamoviștii ce vor fi chemați sub drapelul național vor evolua ireproșabil (chiar dacă existau temeri că stagiul recent al tricolorilor în Belgia a fost, pentru respectivii jucători, sub standardul exigențelor impuse pregătirii la echipa de club).

Altă pildă rezultată din acest turneu ar fi aceea a dorinței de victorie. După un raționament blajin și-un temperament pe potrivă am fi fost tentați să dorim ca victoria în această primă ediție a „Cupei Dinamo" să revină uneia din formațiile vizitatoare. Se și înfiripa o bănuială în această privință, odată cu absențele notabile din echipa dinamovistă. Dar tinerii și nou-numiții dinamoviști au prins repede regula implacabilă a fotbalului actual : ca să fii respectat și-n viitor de adversar, trebuie să-l învingi de cîte ori poți ! Animați de această idee, ca și de lupta tacită pentru titularizare într-o formație de frunte, echipierii „din turneu" ai lui Dinamo n-au iertat nimic, jucînd fără condescendență pentru obținerea victoriei. Pînă la urmă au și obținut-o — și gîndindu-ne că nici alții nu ne iartă pe oriunde ne prind, nu le putem reproșa că au fost bune gazde doar în afara terenului. Această izbîndă aduce în prim-plan un lucru mult mai important decît satisfacția cîștigării unui trofeu, și anume temeinicia muncii de construcție a unei noi echipe Dinamo — obiectiv la care antrenorul ei s-a angajat cu trei ani în urmă, avînd în sezonul viitor termen scadent. Și nu vom spune lucru mare afirmînd cît de grea este răspunderea lui Mircea Lucescu — de a orchestra competitiv o echipă de fotbal total din jucători predispuși spre așa ceva, cum sînt Rednic, Mezaroș, Andone, Doboș, Klein, Timofte, Sabău, Mateuț, Lupu, Lupescu, Răducioiu, Zamfir și ceilalți jucători din lotul dinamovist.

Slujind, pe de o parte, prestigiul fotbalului românesc și, pe de altă parte, scopurile directe de pregătire ale echipei Dinamo în preajma unui plin de răspundere sezon fotbalistic, turneul intitulat „Cupa Dinamo" reprezintă un eveniment remarcabil al vieții sportive din țara noastră.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Pregătirile naționalei

Cum se întîmplă de cîțiva ani, națională respiră încet pe la umbra echipelor de club fruntașe, adunîndu-se cînd și cum poate, pentru a ieși la lumină mai ales în jocurile oficiale în care o așteptăm proaspătă, puternică, bine dispusă (tactic și psihic) și competitivă. Pentru a o vedea astfel și-n cele două jocuri decisive cu Danemarca, există, desigur, un anume program de pregătire ; cam subțire, cam incomplet, cam improvizat, dar există. Nu putem eluda din aceste aprecieri tentația de a-l compara cu pregătirile „în garalel" ale vikingilor pe care-i vom întîlni în luptă dreaptă și care, la acea oră, vor fi disputat nu mai puțin de 12 jocuri consecutive și foarte puternice cu echipe de prima mînă din lume. (Inclusiv în perioada următoare Danemarca va juca în Belgia, pe 23 August și Olanda, pe 6 septembrie, cu naționalele respective).

Fără prea mult zgomot, națională s-a reunit în Belgia pentru un studiu de pregătire, între 26 iulie și 7 august. A fost stagiu, și nu turneu de pregătire, întrucît prioritatea nu au constituit-o jocurile (și rezultatele aferente), ci necesitatea omogenizării gradului de pregătire a componenților (dinamoviștii avînd la acea dată cinci jocuri internaționale „în picioare", steliștii — mai puține și mai nesolicitate), împreună cu testarea unor variante tactice de abordare a partidei de la Copenhaga. Subscriem la accentul pus de conducerea tehnică a echipei pe stagiu și nu pe turneu, presupunînd că această acțiune a fost oricum utilă, chiar dacă nu a inclus jocuri tari. De altfel, se insinuează și un soi de superstiție, întrucît și anul trecut, în aceeași perioadă și-n -același loc, națională a făcut o pregătire similară, avînd ulterior un excelent sezon de toamnă. Și-ntrucît acuzele aduse de unii anul trecut — că națională ar fi jucat cu adversari de mîna a doua — s-au dovedit nejustificate, nu ne vom asocia nici acum vreunui asemenea punct de vedere, admițînd că antrenorii și federația au făcut cum au considerat că e mai bine.

Pentru amatorii rezultatelor cu orice preț, vom preciza, totuși, că tricolorii au învins F.C. Liège cu 2—1 și au pierdut cu 0—1 în fața lui Harlem Amsterdam (ambele aceste echipe reprezentînd țările respective în „Cupa U.E.F.A."), au mai învins la Waregen (locul 4 în prima divizie, belgiană, fostă participantă, anul trecut, în Cupa U.E.F.A.) cu 2—0 și au mai obținut alte două victorii în fața unor echipe de categorii inferioare.

Pe noi ne interesează mai puțin aceste rezultate (așa cum ne îndeamnă și antrenorii naționalei), dar ne preocupă mai intens ce formule de apărare și atac se vor fi experimentat în aceste jocuri, astfel încît să obținem rezultate bune în compania Danemarcei. Din acest punct de vedere, antrenorii naționalei ne-au dat garanții că formulele de echipă încercate sînt încurajatoare în deschiderea mai multor posibilități de alcătuire a „11"-ului pentru Copenhaga. De altfel, nu peste multă vreme rezultatele muncii de la Demerel vor fi testate public, la Lisabona, în compania Portugaliei (31 august) și la Nitra, cu națională Cehoslovaciei (5 septembrie). Sînt ultimele două jocuri de verificare ale naționalei noastre înaintea jocului oficial cu Danemarca (11 octombrie). Pînă atunci, națională și-a rupt iarăși rîndurile, chiar dacă echipierii ei n-au luat „pe loc repaus" : dinamoviștii au plecat direct din Belgia în Spania, iar steliștii s-au întors pentru o zi acasă, miercuri plecînd și ei tot în Spania.

...Vrînd-nevrînd, tot echipele de club ocupă ecranul atenției tuturor...

Pe scurt

Prima etapă din noul campionat național de fotbal se va disputa în data de 23 August ; a doua — pe 27 august după care campionatul se va întrerupe pînă după cele două meciuri ale naționalei (6 septembrie) ● O obiecție făcută la timp într-o ședință a biroului federal rămîne în vigoare și acum : prea puține meciuri interne pînă la startul în cupele europene (prima manșă pe 13 septembrie) ● Turul preliminar dintre Cernomoreț Burgas și Dinamo Tirana (pentru accesul în competiția propriu-zisă a cîștigătoarelor de cupe) se va disputa pe 16 august (în Bulgaria) și 30 august (în Albania). La unul din jocuri, observator U.E.F.A. va fi vicepreședintele F.R.F., Mircea Pascu ● Tragerea la sorți a planificării jocurilor în divizia A se va face luni. Pentru computer, un parametru restrictiv : meciul dintre Dinamo și Steaua să se dispute după ultimul joc al naționalei în preliminariile C.M. (15 noiembrie, București, cu Danemarca) ● După experimentul nerelevant din sezonul anterior, s-a revenit la formula clasică a disputării returului în ordinea etapelor din tur ● A fost adoptată, însă, o altă „găselniță" în mul criteriu de departajare (înregulamentul competițional : prioclusiv în lupta pentru titlu) în caz de egalitate de puncte va fi nu golaverajul, ca pînă acum, ci victoriile (punctele) obținute în confruntările directe dintre echipele în cauză ● Mult căutatul Ivan (Bistrița, Steaua, Farul, Steaua) va poposi, se pare, la Bihor, de unde va pleca Clocan, spre echipa campioană ● Mînă de la mînă pentru repunerea pe linie a Rapidului : Cristian Sava (Morent, Dinamo) și Răzvan Lucescu (Sportul studențesc) ● Valuri agitate pe țărmul mării : Buduru este noul președinte al clubului Farul ; Bolborea ar fi reușit la o facultate din Sibiu, Zahiu a plecat la munte (Brașov) și Tătăran la Arad — niciunul cu dezlegare. Pe litoral ar vrea să vină Cojocaru (Corvinul) și Mărginean (Tîrnăveni), iar Brașovul l-ar fi oferit pe Comănescu (fost la Victoria) ● „Profesorul" Constantin are ca temă să facă o echipă de A din jucători din C ● Permutări, combinări și aranjamente de antrenori la divizionarele B : Ilie Balaci — la Turnu Severin, Silviu Stănescu — la Caracal, Sdrobiș — la Suceava, Catargiu — la Rîmnicu Vîlcea, Dudu Georgescu — la Reșița, Mihai Mocanu — la Steaua Mizil, Nicolae Zamfir — la Electroputere, Birău — la U.T.A., Gaboraș — la Progresul Timișoara, Nicolae Tănăsescu — la Sportul „30 Decembrie" ● Între acest din urmă club și Sportul studențesc se menține aceeași strînsă și firească, am zoune, colaborare : Motroc II, Necula și Bondoc vor întări divizionara B, Prodan revine în Regie, alături de Mihalea (fundaș stînga sau de marcaj) ● Tot la Sportul — Simionov, portar, fost la Oltenița ● Cristea a reușit la I.E.F.S. și va rămîne, desigur, la Sportul studențesc ● Gheorghe Popescu a plecat cu echipa sa, Universitatea Craiova în Turcia ● Simbătă și duminică, un turneu foarte prietenesc la Timișoara : Sportul studențesc, F.C. Bihor, U.T.A. și echipa organizatoare, Progresul (la care va juca, se pare ex-sportistul Pologea) ● Steaua a plecat miercuri spre Madrid, la un turneu de ridicat „coeficient Elo" : Real, Bayern, Eindhoven și campioana noastră ● Tot la Madrid, Dinamo într-un triunghiular cu Atletico și Tottenham ● După cea mai fructuoasă etapă din activitatea patinajului nostru, cu împliniri în premieră atît la nivelul performanțelor — medalii la europenele de patinaj viteză-seniori, la concursurile „Prietenia", victorii în concursuri internaționale de prestigiu — cît și din punct de vedere organizatoric (exemplul cel mai bun fiind crearea Centrului Olimpic), conducerea operativă a federației de specialitate a fost încredințată Lucreției Miclescu, care-i succede pasionatului și competentului om de sport Marian Nedelescu, intim legat de progresul acestei discipline la noi. O ștafetă care este, de fapt, o ștachetă ! ● Campionatele republicane de baschet, care se dispută la noi după un regulament original, diferit pe-alocuri (esențiale) de cel internațional, durează 92—94 zile. (O. Știre)

Civilizația sportului

Unde duce rafinat

„Să nu mă comparați niciodată cu unul ca Agassi" (Jimmy Connors). „Purtarea lui exclude orice fel de sportivitate" (John McEnroe).

Adolescenții urlau ca niște apucați, șuvițe de păr ude de transpirație cădeau pe fețele lor înfierbîntate, iar la sfîrșit au aruncat trandafiri pe teren, acolo unde stătea pe picioare subțiri, înalt de 1,80 m, avînd 18 ani, Andre Agassi în short de jeans, ridicînd triumfător ambele brațe. Cîștigase duelul star-urilor juniori din S.U.A., învingîndu-l pe Jimmy Arias.

A trecut un an de la această victorie, dar deja se pune întrebarea : această cometă din tenis care a ponit în trei ani de pe locul 230 pe locul 3 în clasamentul mondial, a ajuns deja la apus ?

Andre Agassi se află într-o criză, mai bine zis în mai multe crize. Un scandal cu partenerii de reclamă, divergențe cu colegii, probleme cu organizatorii, necazuri cu publicul. Probabil că și cu propriul joc. Cam multe probleme pentru un tînăr încă necopt care nu a terminat nici măcar 8 ani de școală. Dar, să le luăm pe rînd.

După o adevărată licitație, părăsește firma de rachete cu care juca și semnează un contract de șase ani cu Donnay. Numai că nu se descurcă cu această rachetă, rupe contractul și joacă din nou cu Prince.

La turneul de la Los Angeles, l-a pus la punct pe australianul Mark Woodforde care se certa cu un arbitru din cauza unei decizii, prin cuvintele : „Lasă omul în pace ! Își face meseria ca și tine". A fost o încă'care gravă a legii nescrise a profesioniștilor : să nu iei niciodată poziție împotriva unui coleg. Australianul a vrut să-l învețe această cu pumnii.

După o contramandare de participare de ultim moment la Toronto, care l-a costat scump pe organizatorul turneului ca să aducă alt jucător, acesta a cerut punerea sub urmărire a lui Agassi. Un detectiv l-a găsit la o piscină din alt oraș, împreună cu prietena lui. Scuza lui Agassi a fost că era nevoit să-și opereze un neg de la mînă. Într-adevăr, și l-a operat, dar cu o lună mai tîrziu. După un meci de „Cupa Davis" cu echipa Paraguayului, participanții la conferința de presă l-au fluierat atunci cînd l-a denigrat pe învinsul său, Hugo Chapacu, spunînd : „Nu-l consider mediocru pe Hugo, ci nivelul tenisului din Paraguay".

Această purtare i-a adus mulți dușmani în „circul tenisului". John McEnroe, care nu are nicidecum purtarea unui elev dintr-o mănăstire, este una din victimele lui Agassi. Într-un turneu, acesta i-a dăruit un set doilea set jucînd fără chef, dar cîștigînd ușor : 6—4, 0—6, 6—4. După meci, „Big Mac" s-a înfuriat : „Trebuia să-i dau un picior în fund !".

„Nu-mi place deloc felul cum încearcă să-și deconcentreze adversarii prin fel de fel de figuri", *afirmă supărat elvețianul Jakob Klasek.*

Tînărul din Las Vegas care a fost primit cu urlete de bucurie pe scena tenisului și care promitea să devină visul tuturor strategilor în marketing ce-i bombardau cu contracte de reclamă, este pe cale de a se autodistruge. A trecut vremea poveștilor pline de simpatie despre un Agassi modest care nu sărbătorește revelionul cu Frank Sinatra și Liz Taylor, ci sub cerul liber la mare, cu pizza, apă minerală și un sac de dormit. Agassi e criticat. Mai ales de oamenii din preajma lui. Începînd cu tatăl, Mike, care a luptat la Jocurile Olimpice din 1948 și 1952 pentru Iran în ringurile de box. El a făcut posibilă cariera lui Andre, montînd pe terenul de tenis, pentru el și ceilalți 8 copii, mașini de aruncat mingi. Banii i-a cîștigat ca om de ordine la un cazinou. Antrenorului lui Andre, Nick Bolletieri, proprietarul unui internat de tenis renumit din Florida, i se impută că transformă într-o oră copii ambițioși în pachete de nervi.

E clar. „Echipa" din jurul lui Agassi și-a scăpat copilul alintat din mînă. A renunțat să mai apară pe teren cu cercei și în blugi — ca un fel de Elton John al tenisului — dar, în schimb, apare într-o formă toi mai proastă. Cineva l-a comparat cu tripul învingător de la Wimbledon, Boris Becker, astfel : „Dacă Agassi e un cîntăreț pop, apoi Boris era la aceeași vîrstă o orchestră simfonică. Cîntăreții pop sînt ca nisipul la mare, nu poți să memorezi toate numele. Orchestre simfonice bune există două, trei în lume".

CRISTIAN ȚOPESCU ■

SAH
cu Margareta Mureșan

Noutăți

● **Bent Larsen revine.** Cunoscutul mare maestru danez, învins cu ani în urmă de faimosul Bobby Fischer în meciurile candidaților la titlul suprem cu singularul scor de 6 : 0, și-a adjudecat victoria la Londra în „The Watson, Farley and Williams International Chess Challenge", devansînd 13 jucători bine cotați în listele Elo și fiind singurul participant care a atins și depășit punctajul impus normei de mare maestru : 9 puncte. Larsen a totalizat 9,5 puncte din 13 posibile, suferind o singură înfrîngere în fața lui K. Arkell. Tinerilor jucători englezi D. King, N. Davies, J. Hodgson, M. Adams și K. Arkell li s-au alăturat oaspeții P. Wolff (S.U.A. — situat al cincilea, P. Motwani (Scoția) — clasat al șaselea, M. Wilder (S.U.A.) — locul 12 și C. McNab (Scoția) — locul 13. Lanterna roșie a revenit marii maestre Suzane Arkell cu 2 puncte (+1, −2, −10). Definitivarea clasamentului s-a făcut în ultima rundă, cînd în partida derby Larsen a dispus de King într-o foarte interesantă încleștare.

● **Meciul amical** dintre selecționata de seniori a Elveției și echipa națională de juniori, constînd din două runde la șase mese, s-a încheiat cu scorul sever de 8 : 4 în favoarea mai virstnicilor. Duelul n-a avut istoric, seniorii impunîndu-se clar în primul tur : Hug — Ballmann 1 : 0, Züger — Georges remiză, Wirthensohn — P. Kupper 1 : 0, Costa — Bauert 1 : 0, Hofmann — Staub remiză, Huss — Albisetti 1 : 0. Turul al doilea a fost o simplă formalitate, finalizată de un scor alb.

● **Surpriză.** Favoritul nr. 1 al turneului internațional de la Frankfurt, Aivar Gipslis (U.R.S.S.) a fost învins în duelul direct de către un jucător necunoscut, H. Degenhardt (R.F.G.) într-o partidă de atractie, care a durat 65 mutări. Totalizînd cu o jumătate de punct mai mult decît marele maestru sovietic, vest-germanul s-a situat pe cea mai înaltă treaptă a clasamentului cu un rezultat excelent : 6 victorii, 6 egaluri și doar o înfrîngere la maestrul internațional maghiar J. Rigo. Sovieticul a înscris 5 victorii, 7 egaluri și o înfrîngere. În continuarea clasamentului s-au situat Rigo și Dory (ambii Ungaria) 8 p, Lenz (R.F.G.) 7 p, San Segundo P. (Spania), Zsinka (Ungaria), Fischer (R.F.G.), Votruba (Cehoslovacia) 6,5 p. etc., 14 participanți.

● **Revanșa.** Urmare meciului din decembrie trecut de la Evry (Franța) încheiat cu scorul de 3,5 : 1,5 în favoarea campionului mondial, Garri Kasparov s-a reîntîlnit cu cei mai buni șahiști francezi într-o nouă confruntare încheiată din nou cu victoria șahistului nr. 1 al Planetei cu scorul de 4,5 : 1,5. Au remizat în fața sovieticului jucătorii : Kouatly, Koch și Miralles. Atribuindu-i mai multă răbdare maestrului internațional Sharif (singurul care-l învinsese în meciul trecut), Kasparov a înscris o spectaculoasă victorie în 38 mutări. Campionul lumii și-a demonstrat prin calitatea jocului său super-clasa, care l-a adus la un coeficient Elo exemplar, foarte aproape de recordul lui Bobby.

● **Timman surclasează pe Karpov.** În super-turneul de la Rotterdam, contînd pentru „Cupa Mondială" olandezul Timman s-a clasat pe cea mai înaltă treaptă cu 10,5 puncte, la un punct distanță de ex-campionul lumii, care a suferit trei înfrîngeri consecutive în rundele 15, 16, 17 la Salov, Ljubojevici și Nunn.

MARGARETA MUREȘAN

Toată lumea face sport

● Cea mai mare parte din vină pentru tragedia de pe stadionul din orașul englez Sheffield, de la 15 aprilie anul acesta aparține poliției, complet depășită de evenimente, permițînd intrarea în arenă a spectatorilor rămași pe dinafară, a fost concluzia Comisiei de anchetă special constituite. După cum vă amintiți, în timpul semifinalei „Cupei Angliei" la fotbal dintre F.C. Liverpool și Tottenham Hotspur, la 6 minute de la fluierul de început, o masă umană de 2 000—4 000 persoane (diferențele se datoresc surselor) a năvălit într-o tribună cu locuri în picioare (poliția deschisese porțile...), îmbulzeala de nedescris ce a urmat provocînd 95 de victime. ● S-a mai constatat că numărul bilețelor în picioare vîndute, de regulă, depășește simțitor capacitatea tribunelor respective. Stadioanele britanice — s-a reamintit — sînt în majoritate vechi sau reconstruite pe locul fostelor arene, aflate cîndva la periferie, dar acum în plin centru al orașelor, ceea ce nu permite modernizarea cerută de noile condiții ● De altfel, secretarul general al F.I.F.A., Joseph Blatter, a anunțat recent că la toate meciurile pentru Campionatul mondial 1992—1994 sînt interzise locurile în picioare, federațiilor naționale recomandîndu-li-se luarea unor măsuri similare și la alte întîlniri, mai ales la cele considerate „de mare risc". ● La mijlocul sezonului în campionatul mondial de automobilism Formula 1, s-a constatat că toți piloții au slăbit între 2 și 6 kg, față de startul competiției. Adevărați „jocheiși" ai bolizilor pe patru roți, piloții Formulei 1 depun eforturi considerabile de-a lungul unui sezon deosebit de stresant, francezul René Arnoux pierzînd, de pildă, 6 kg. Cel mai ușor din actualul pluton este brazilianul Roberto Moreno — 58 kg, urmat de liderul campionatului mondial, francezul Alain Prost și de actualul campion al lumii, brazilianul Ayrton Senna — 60 kg. Acesta din urmă, pe de altă parte, a sugerat că se va retrage în curînd, lumea circuitelor ținîndu-l prea multe luni pe an departe de Brazilia natală, iar prezența numeroasei sale familii la toate „Marile Premii" nu constituie decît o palidă consolare...

LUCIAN OPREA

Onorată instanță a moralei

Revenire necesară

Am văzut zilele trecute, pe o stradă micuță din Oradea cum o casă frumoasă, trainică, deși au trecut mulți ani peste ea, a ajuns de neutilizat într-un fragment al ei, făcînd imposibilă viața proprietarului său, terorizat de ideea că nici nu mai poate locui acolo, dar nici n-o poate înstrăina trunchiată astfel, „valoarea ei de întrebuințare" fiind astăzi foarte aproape de cota zero.

Cauza ? Un partaj. Un partaj care are la temelie atît lăcomia și reaua credință, cît și nerespectarea legii, suspecte amnezii și neglijențe ale celor puși să dea viață reglementarilor în vigoare.

În majoritatea cazurilor, atunci cînd se ajunge la situații asemănătoare celei de față, partajările nu se fac la întîmplare, ci, potrivit legii, cu grija unei divizări echitabile, cu grijă ca imobilele să nu sufere modificări în stare a le slăbi structura de rezistență, în sfîrșit, cu atenția cuvenită pentru estetica clădirii. În ceea ce privește casa la care ne referim, lucrurile s-au petrecut exact invers : partajul este inechitabil, rezistența clădirii n-a fost verificată, cît despre estetică, nu mai vorbim.

Pe scurt, istoria se prezintă astfel : vreme de un sfert de secol pe strada George Enescu la numărul 30 au locuit Floare Pop, care s-a adresat redacției cu un memoriu, soțul (decedat în 1985) și soacra ei. După decesul soțului, în urma neînțelegerilor cu nora, adică Floare Pop bătrîna trece în întreținerea familiei Vereș, tot din Oradea, proprietară a unui apartament cu 4 camere, la bloc. După decesul bătrînei, familia Vereș devine proprietară asupra a trei pătrimi din casa de care ne ocupăm, beneficiind de certificatul de moștenitor. În aceste condiții Floare Pop rămîne, firesc, cu o pătrime. Pînă aici nimic de zis, deși, pe de-o parte, frumusețea și valoarea construcției, iar, pe de alta, soarta bătrînei ajunsă în întreținerea familiei Vereș au dat naștere la fel de fel de vorbe. Însă, unde-i lege, nu-i tocmeală.

Tocmeala a început însă cînd s-a procedat la partaj. Mai exact, soluția autorizată a condus la o nedreptate flagrantă, deși, cu pricepere și, mai ales, cu bună credință se putuau mulțumi ambele părți. „Din totalul de șase camere mari locuibile (din care patru spre stradă), scrie Floare Pop, mi s-a atribuit doar o cameră, celelalte care mi-au fost cedate fiind în realitate dependințe și nu camere de locuit". Din prăitura care a umplut paharul a fost ultima pretenție a proaspeților vecini : „Reclamanții, se spune în memoriu, trecînd peste orice bun simț și parcă dorind să mă îmbolnăvească la bătrînețe au cerut în acțiunea lor să nu mai intru pe poartă, poarta pe care am intrat aproape 30 de ani, ci să mi se deschidă o ușă, o intrare mică, separată, direct din stradă prin spargerea zidului imobilului, cerere care, culmea, a și fost admisă. Pentru a-și ajunge acest scop, reclamanții aveau nevoie de autorizația Sectorului arhitectură, sistematizare, construcții și (notați bine ! n.n.) disciplină în construcții, al consiliului popular municipal, pentru că ne afecta trăinicia clădirii și se influența în mod negativ estetica întregului imobil". Și familia Vereș a obținut autorizația.

Am văzut și noi „pătrimea" de casă a Floarei Pop. Ce să vă spunem, holul ei nu e hol, ci frageda e un fel de coridor, bucătăria, a devenit un spațiu oarecare de trecere, baia nu mai e baie (pentru că nici nu mai există), camerele, în comparație cu camerele vecinilor, apar evident ca anexe, noul apartament fiind constituit din cele ce aveau mai meschin și mai neglijat întregul imobil.

Pentru ca instanța să poată gîndi și hotărî corect a fost nevoie, cum prevede legea de părerea specialiștilor, adică de autorizația amintită mai sus. Autorizație care s-a eliberat în baza unei schițe întocmite de specialiști UJCOOP Bihor. Toate bune, numai că schița cu pricina are un mic cusur : nu se prea apropie de realitate. Iar cînd o face, omite chestiuni esențiale, nedreptățind-o izbitor pe Floare Pop. În ceea ce privește un alt act important fără de care autorizația nu se putea elibera, e vorba de rezultatul expertizei privind consecințele modificărilor aduse construcției, acesta lipsește cu totul, fiind înlocuit șmecherește cu un răspuns al Inspectoratului general de stat pentru investiții în construcții București, care este de acord ca „expertizarea construcției să fie efectuată de Atelierul de proiectare UJCOOP Bihor, care va elabora și proiectul cu detalii în cazul în care expertiza va demonstra că modificările propuse nu afectează stabilitatea construcției". Ei bine, nimic din toate acestea nu există în dosarul care stă la baza autorizației. În plus, pentru ca tacîmul să fie complet, autorizația este dată fără o verificare a schiței în teren, deși o notă aflată la același dosar afirmă contrariul. Și astfel, schița respectivă, falsifică realitatea înducînd în eroare, indirect, și instanța.

Supunem toate aceste concluzii unor factori de decizie ai consiliului popular municipal care, spre lauda lor, hotărăsc imediat o confruntare cu terenul. De altfel, amintim aici, mulțumind totodată, în întreaga documentare am fost sprijiniți de organele de conducere ale consiliului popular județean.

La fața locului, în act de realitate și arhitectul Ioan Ardelean, șeful sectorului arhitectură și sistematizare, pe care l-am convins ceva mai greu că între culorile galben și roșu (culori cu care a fost lucrată schița UJCOOP) există, și nu de ieri, de azi, o mare diferență. Dar, în general vorbind, tovarășul Ardelean se arăta suspect de binevoitor față de o schiță și o autorizație atît de „răuvoitoare". Reținem astfel, remarca dînsului privind improvizarea de către Floare Pop a unei camere de baie, pentru motivele amintite mai înainte : „Ei, vedeți, ar trebui s-o amendez și pe tovarășa Pop, că n-are autorizație !". Se putea întîmpla și așa, nu ne mai mira nimic, dacă ținem seama de faptul că în fața unui zid construit de Mircea Vereș din 9 stîlpi de beton și 30 de panouri prefabricate (ca să-și delimiteze mai temeinic proprietatea), materiale pe care orice unitate economică și le-ar fi procurat numai cu mari eforturi și în urma a numeroase aprobări, șeful de sector n-a manifestat nici cea mai mică surprindere, deși zidul a fost ridicat fără nici o autorizație. Cam la fel s-au petrecut lucrurile cînd s-a aflat că, în conformitate cu partajarea decisă, pivnița de sub camera de la stradă a Floarei Pop aparține, de fapt, lui Mircea Vereș, care totuși, nu poate pătrunde acolo decît pe geam.

Iată cum o casă în care ai trăit aproape o viață poate să-ți „întunece bătrînețea". Floare Pop locuiește în acest „sfert" de locuință cu mama ei (cărcia vecinul, într-un exces „oratoric", i-a sucit astfel mîna, încît gestul s-a finalizat cu un certificat eliberat de medicul legist) și oresc împreună cu nepoțel orfan. „Cine să apere două femei singure ?" întreabă Floare Pop. Răspunsul e unul singur : legea. Nu este încă tîrziu ca „apetitul" vecinului să fie temperat prin măsuri urgente chiar de cei ce trebuiau să-și facă datoria încă de la început.

În același timp mai credem că se impune și o atentă cercetare a corectitudinii modului în care UJCOOP Bihor își realizează asemenea prestări de servicii (pentru unii mumă, pentru alții..), precum și a seriozității în eliberarea acestor autorizații de către Sectorul de arhitectură, sistematizare, construcții și disciplină în construcții a consiliului popular. În acest fel, în mod sigur și instanțele vor fi ajutate să judece corect cauze care n-ar trebui să dea nimănui bătaie de cap.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Cronica șoselei

Un principiu sacru

O problemă deloc lipsită de importanță pentru trafic, o reprezintă circumstanțele apariției stărilor de pericol. Din ce direcție vin, amploarea, iminența lor dar mai ales cum, în ce stare îl găsesc pericolele pe cel sau pe cei ce urmează să înfrunte primejdia. Pilotul impotriva căruia se îndreaptă amenințarea poate să se afle într-o gamă diversă de ipostaze. În traficul rutier, a fi permanent pregătit să preîntîmpini cu succes orice fel de manevre primejdioase cu care te poate ferici partenerul, indiferent din ce direcție, unghi reprezintă o autentică artă. Sintetic : pilotul trebuie să acționeze de așa natură încît surpriza să înceteze de a mai fi surpriză. Cu alte cuvinte : omul de la volan să acționeze potrivit dictonului englezesc : „în circulație întotdeauna să te aștepți la neașteptat". Totul e să reușești să sesizezi pericolele. Pentru că o primejdie descoperită este doar pe jumătate primejdie. A ști să deosebești un pericol în faza incipientă de o stare normală nu este deloc simplu. O deviere ușoară a partenerului din șens contrar spre banda pe care te afli poate să treacă neobservată unui pilot „crud", după cum altul, trecut „prin ciur și prin dirmon", asemuind începutul de schimbare a direcției de mers cu capul lăsat pe piept al „colegului" de drum care a știpit poate realiza într-o clipă întregul tablou al pericolului ce se îndreaptă spre el. Cel lipsit de experiență își dă seama de realitate abia cînd „inamicul" e la cîțiva pași de el și nu mai poate întreprinde nimic pentru a putea împiedica producerea ireparabilului. În cealaltă ipostază, pilotul procedează altfel : dă un scurt claxon ce aduce „pe pămînt" și pe traiectoria corectă șoferul pe cale de a fi învins de Morfeu. Deznodămîntul poate să fie însă și altul. „Adormitul" tresare speriat, intră în panică și o greșeală e urmată de alta. Concret : atras ca un magnet de mașina din sens contrar, care l-a trezit, își continuă mersul spre ea. Pînă la coliziune nu-i decît un pas. Pilotul experimentat are însă soluții pentru toate genurile de pericol. El virează ușor la dreapta, ieșe de pe asfalt făcînd loc înspăimîntatului să-și continue drumul. Altă ipostază ! Șoferul veteran din dreapta pilotului îl mustră pe acesta pentru curbele „tăiate" cu nonșalanță. „Parcă n-ai observat că de ani de zile de cînd batem drumul acesta „saharian" nu ne-am întîlnit cu niciun partener ?" „Nu-ți termină bine vorba și din sens contrar, val-vîrtej, o Dacie vrînd să facă și ea probabil, „economie de timp" trece fără să-i pese pe sens opus, secționînd cotitura. Cei doi „năzdrăvani" se trezesc fiecare pe teritoriul celuilalt. „Ai văzut", îi spune interlocutorului „ce bine e să mai încalci cîteodată și legea ? Dacă mă mențineam pe dreapta intra în mine și acum eram amîndoi „îngerași". „După cum nu-l cruțai nici tu dacă circula corect, caz în care putea fi valabilă și o a treia variantă : să ne facem țăndări și unii și alții. Probabil nici prin cap nu ți-a trecut că te vei întîlni chiar în curba asta cu nepotul vecinului tău venit de la București. A crezut ca și tine că drumul pe care rulăm este pustiu. Din partea lui nu mă aștept la nu știu ce înțelepciune. Nouăsprezece ani, zurliu a fost de mic, experiență ioc, dovedită de existența „lămîiei" pe geamuri. Mă rog cu unul dintr-ăștia nu-ți dorese să te mai întîlnești în vreo curbă. De la tine însă, la cei treizeci de ani, înginer, o sută de mii de km la volan, am alte pretenții. Tu ar trebui să-i ioveți pe alții că acolo unde precaupa pare inutilă, ea se cuvine dublată. Acum că tot discutăm de circulație aș vrea să-ți mai spun ceva..." „Tot vreun reproș?"; pare curios pilotul. „Nu, o simplă observație. Ai auzit probabil despre „efectul de atracție" ? „Ce o mai fi și asta ?" „Iți spun imediat ! Am descoperit astăzi că și pe tine efectul acesta cu urmări deloc benefice, te tentează, uneori". „Nu înțeleg !" „Ve, pricepe imediat. Cel din față se angajează în depășire, al doilea pe urma lui fără să se mai asigure, repetă și el manevra, pe muchie de cuțit. Iar tu, în mod de-a dreptul periculos dublezi trailerul, cît p-aci să te „pupi" bot în bot cu Dacia roșie. Noroc de pilot, un om cu părul alb, care a ieșit calm pe acostament. Dar dacă nu era acostamentul sau fișia de „rezervă" era umedă ? Mai degrabă l-aș numi „efect de turmă" decît de atracție. De ce iei tu exemplu de la un berbecuț naiv, căci numai ovinele se iau una după alta și nu te „inspiri" din conduita unor animale „deștepte" : cîini, cai ? Concepția după care dacă celui din față i-a reușit depășirea și eu o voi face la fel de sigur e „falimentară". Se întîmplă uneori așa : primul realizează manevra corect, al doilea face un fel de „echilibristică pe sîrmă", iar pentru al treilea — postură în care te-ai aflat — manevra se poate dovedi fatală. Asigurarea în circulație nu se face colectiv, „la grămadă". Principiul sacru este : „fiecare se asigură pentru el și numai pentru el". „Nu credeam că la experiența mea, mai am atîtea de învățat". „N-ai decît să fii malițios colega. Cert este că în trafic aidoma ca în viață, înveți cît trăiești. Și în plus nu-i nevoie să greșești de două ori, ajunge și o dată ca să-ți încheie „cariera" de automobilist fără gloane !".

VICTOR BEDA

O bucurie apropiată:

Metroul, linia a treia!

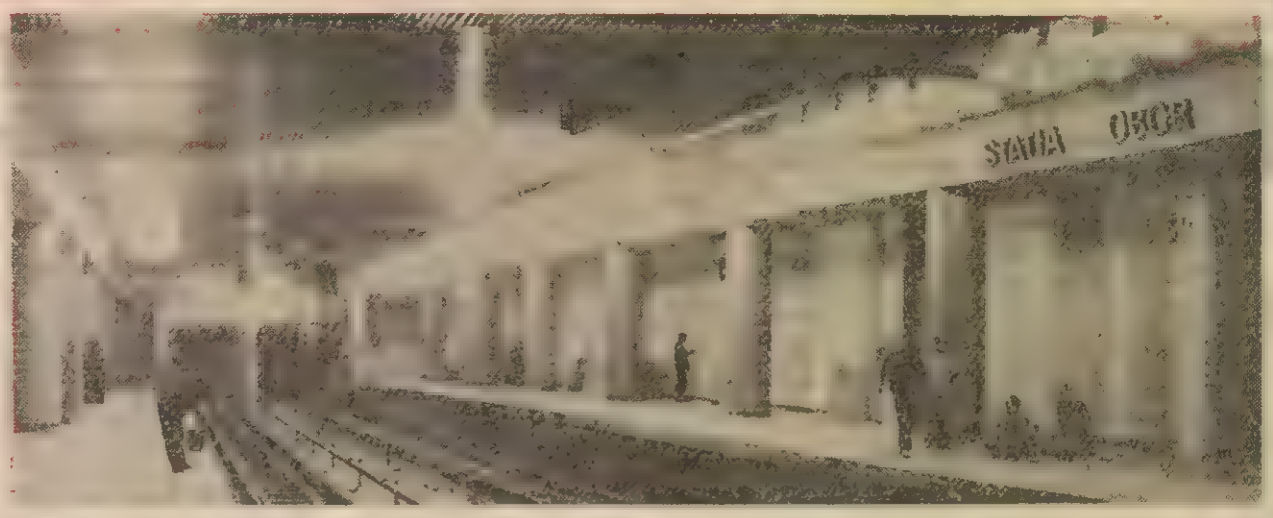

În atmosfera de puternică angajare patriotică în care toți oamenii muncii, întregul nostru popor întîmpină marea sărbătoare națională cu noi și semnificative succese în toate domeniile, din subteranul Capitalei răzbat la lumina de satisfacție și împlinire a acestor zile o știre și o imagine pe care le preluăm, cu politețea și mulțumirile cuvenite, de la colegii noștri de la „Scînteia" : a treia magistrală a metroului este gata ! Cu noul traseu — între reperele sale de suprafață. Gara de Nord și Dristor — rețeaua metroului bucureștean însumează 60 km, ajungînd astfel la această lungime cu un an mai devreme decît se stabilise în documentele Congresului al XIII-lea al partidului.

Declanșată printr-o vizionară decizie, menită să pună în valoare, cu luciditate și putere, resursele de creație științifică și tehnologică ale națiunii noastre, epopeea metroului bucureștean este una dintre cele mai pilduitoare pentru cutezanța gîndurilor și elocvența împlinirilor poporului român în anii de glorie ai Epocii Nicolae Ceaușescu. Încorporînd inteligența și energia a peste 5 000 de specialiști din peste 40 de institute de cercetare, proiectare, învățămînt, la care se adaugă muncitori cu înaltă calificare și specialiști din aproximativ 45 de întreprinderi colaboratoare din țară, metroul bucureștean se poate considera o creație și un bun al întregii societăți, un simbol al Capitalei moderne și al țării moderne ce se înalță sub ochii noștri. De altfel, din peste 170 de orașe ale lumii care au metrou, doar 7 l-au construit cu forțe exclusiv proprii — între care și Capitala României socialiste — Bucureștiul.

Noua magistrală va ridica media călătoriilor zilnice cu metroul la peste un milion, iar în aproape un deceniu de cînd a pornit în prima cursă, metroul bucureștean a însumat circa 1,2 miliarde călători. În tot acest răstimp, revista noastră a avut posibilitatea să publice episoade semnificative din tumultuosul proces al construirii metroului, să fie prezentă în zilele și nopțile cînd acesta își făurea pîrtie prin subteranele orașului, să capteze ecourile de mulțumire și recunoștință ale beneficiarilor acestui mijloc de transport, rapid, modern, civilizat, confortabil. Acum, doar semnalînd evenimentul apropiatei inaugurări a magistralei III, nu facem decît să ridicăm la puterea a treia aceleași impresctibile sentimente ce însoțesc metroul bucureștean pe traiectoriile de conștiință ale vieții noi, înfloritoare din întreaga noastră patrie.

I-AM SĂRBĂTORIT ÎN ACESTE ZILE

Marinarii

Duminică, de Ziua marinei, cutezătorii drumurilor pe apă au avut multe să-și evoce : fapte de bravură, fapte de muncă, bucurii și împliniri, toate cîte încap într-o viață de marinar.

Din bilanțul care a dat strălucire sărbătorii lor reținem cîteva detalii.

Actul de naștere al marinei moderne românești, asemenea celui care a dat viață puternicei noastre industrii, a fost semnat la Congresul al IX-lea al partidului, cînd, de la înalta sa tribună, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a trasat direcțiile de dezvoltare a flotei României.

Astăzi, după 24 de ani de la istoricul eveniment, rod al îndrăzneților programe de dezvoltare, înregistrăm o creștere de peste 27 de ori a flotei maritime și fluviale românești.

Iar cei ce poartă pe fluviile, mările și oceanele lumii aceste nave sînt temerarii noștri marinari, recunoscuți prin iscusința, curajul și omenia lor, prin eroismul cu care, nu o dată, și-au pus viața în pericol pentru a salva alte vieți, amenințate de furia furtunilor.

Iată tot atîtea motive care fac ca sărbătoarea marinarilor să fie o sărbătoare a noastră, a tuturor.

Lor, acestor bărbați demni și îndrăzneți, care ne poartă cu cinste tricolorul pe mările și oceanele lumii, le urăm cu acest prilej „vînt bun din pupa !".

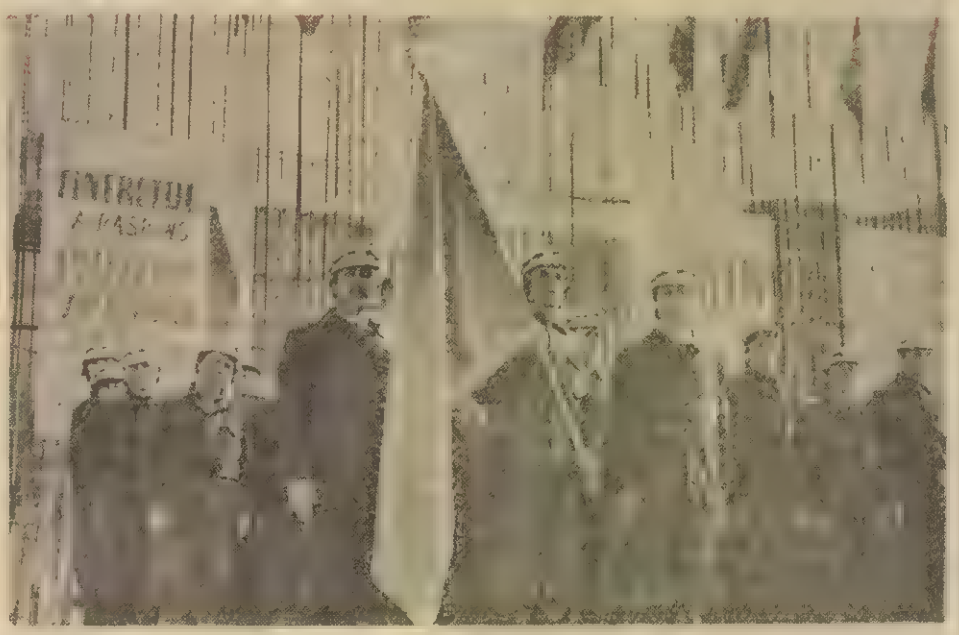

Brigadieri

Augustul rodnic, plin de fapte și împliniri strălucește parcă mai puternic acum, la 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, succesele întregii națiuni grăind cu și mai multă forță despre vocația de constructor a poporului nostru.

Și la ce altceva te poți gîndi în primul rînd, atunci cînd vorbești de chemarea, de dorința fierbinte de a ctitori, decît la sutele de mii de brigadieri ce lucrează pe marile șantiere ale tineretului! Ce poate fi mai sublim decît acest fierbinte patriotism dovedit ceas de ceas în realizarea marilor investiții ale țării.

La început, Salva Vișeu, Bumbești Livezeni; azi, Canalul Dunăre—București, Sistemul de îmbunătățiri funciare din Cîmpia Buzăului. Sînt puține exemple dintre foarte multele posibile, sînt repere ale izbînzilor celor care, atunci, în primii ani sau acum, la aproape jumătate de secol, la chemarea partidului au format o școală a muncii, au ridicat o țară, înnobilînd tinerețea cu înalta distincție de brigadier.

România numără în acest an, al celui de al XIV-lea Congres, peste 200 de șantiere în care tinerii, la chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, contribuie la permanenta înălțare a patriei, construindu-i marile repere ale viitorului, adăugînd noi carate distincției de brigadier.

Flacăra. Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 26 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport ; 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prespfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană MUREȘ

Trăiască în glorie,

spre înălțarea și fericirea poporului,

PARTIDUL, CEAUȘESCU, ROMÂNIA!

23 AUGUST
1944 – 1989

flacăra

Săptămânal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVIII
33 (1782) SIMBĂTĂ 19 august 1989

Tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită de lucru în Capitală

Cu acest prilej a fost inaugurată cea de a 3-a magistrală a metroului

Comentariu în pagina 3

La ceas de mare sărbătoare, ca-n fiecare clipă a eroicei sale vieți

CU POPORUL, PENTRU POPOR

Din nou pe ogoare, în Teleorman și Giurgiu, și pe marele Șantier de amenajare complexă a râului Argeș

Comentariu în pagina 2

Biblioteca județeană

O țară măreț renăscută

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vizită de lucru în județele Teleorman, Giurgiu și pe marele șantier de amenajare a rîului Argeș

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat miercuri, 16 august, o vizită de lucru în unități agricole din județele Teleorman și Giurgiu și pe șantierul de amenajare complexă a rîului Argeș. Desfășurată într-o atmosferă de puternică angajare patriotică, revoluționară, a oamenilor muncii din întreaga țară pentru înfăptuirea integrală a sarcinilor de plan pe opt luni, pînă la 23 August, sărbătoarea națională a poporului român, și pe întregul an, pînă la Congresul al XIV-lea al partidului, și această vizită se înscrie în largul și rodnicul dialog purtat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu colectivele de oameni ai muncii din întreaga țară pentru o mai bună organizare a activității, a creșterii eficienței și calității muncii. Această vizită a prilejuit examinarea, la fața locului, a modului în care au fost organizate și se desfășoară strîngerea și depozitarea recoltelor, pregătirea în cele mai bune condiții a însămînțărilor de toamnă, în vederea realizării producțiilor stabilite la toate culturile, corespunzător prevederilor de plan. Au fost analizate de asemenea, în spiritul orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului la recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii, și Gospodăririi Apelor, măsurile întreprinse în vederea îndeplinirii programelor prioritare din această ramură de bază a economiei naționale, perfecționării continue a întregii activități din agricultură, astfel încît să se asigure realizarea cu succes a obiectivelor noii revoluții agrare, a prevederilor din proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului.

În timpul vizitei efectuate la Cooperativa Agricolă de Producție Purani, județul Teleorman, și la Cooperativa Agricolă de Producție Putineiu, județul Giurgiu, au fost examinate culturile bogate, sistemele de irigații, utilajele moderne și tehnologiile avansate folosite în cultivarea pămîntului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat starea de vegetație a culturilor, subliniind că există posibilități pentru obținerea unor recolte mari în acest an iar lucrătorii ogoarelor dispun de condiții, ca prin introducerea unor tehnologii noi cît și prin folosirea unor soiuri îmbunătățite de porumb, să realizeze în viitor producții superioare celor din acest an. Cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor din agricultură, cercetătorilor și cadrelor cu munci de răspundere să fie luate măsuri pentru eliminarea instalațiilor costisitoare, a metodelor de lucru care nu conduc la o utilizare rentabilă a apelor pentru irigații. „Apa a devenit din ce în ce mai scumpă și trebuie să facem în așa fel ca s-o folosim cît mai bine. Trebuie extins sistemul de irigații prin brazdă și picătură cu picătură", a spus secretarul general al partidului. Au fost analizate în prezența specialiștilor și a cadrelor de conducere o serie de probleme legate de cultivarea și industrializarea sfeclei-de-zahăr. Cu prilejul vizitei în cele două unități agricole, tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a felicitat pe lucrătorii ogoarelor pentru producțiile mari obținute la culturile de grîu și de orz și pentru modul cum arată lanurile de porumb, existînd premise pentru obținerea unei producții de peste 30 de tone la hectar, și de 110—120 de tone la hectar la sfeclă-de-zahăr, adică la nivelul prevăzut de proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost primite cu multă însuflețire de lucrătorii ogoarelor care au ovaționat îndelung pentru partid, pentru secretarul său general și au mulțumit secretarului general al partidului pentru măsurile luate ca țăranii cooperatori să primească pentru fiecare membru de familie, inclusiv pentru pensionari, o cantitate sporită de produse, fapt care constituie aici, ca și în întreaga țară, un puternic stimulent pentru munca de viitor.

În cadrul aceleiași vizite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, împreună cu factori de răspundere din guvern și de la antreprizele specializate, unele probleme privind desfășurarea lucrărilor de la amenajarea complexă a rîului Argeș. La analiza care a avut loc la kilometrul 11 al magistralei navigabile Dunăre — București au fost reanalizate soluțiile de realizare a taluzării malurilor Argeșului, au fost prezentate concepții noi de lucru, au fost analizate consumurile de manoperă, materiale și combustibil în vederea asigurării unei eficiențe sporite a muncii. În cadrul vizitei la amenajarea complexă a rîului Argeș, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit și pe axa canalului Dunăre — București, în apropierea localității Adunații Copăceni, unde s-a întîlnit cu brigadierii Șantierului Național al Tineretului, școală a muncii revoluționare cu nobilă tradiție pe marile șantiere ale țării. Tinerii brigadieri s-au angajat să realizeze, înaintea zilei de 23 August, sarcinile ce le revin.

În cursul vizitei efectuate la cele două cooperative agricole de producție, cît și pe șantierele amenajării complexe a rîului Argeș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întîmpinat cu manifestări entuziaste, cu cele mai alese sentimente de dragoste și respect pentru grija permanentă față de dezvoltarea fiecărui județ, a întregii țări, pentru creșterea calității muncii și vieții în fiecare domeniu de activitate. A fost folosit și acest prilej pentru reafirmarea, în deplină unitate de gînd și de faptă cu întregul popor, a aderiunii față de Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. privind propunerea de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român, cu convingerea că prezența sa în fruntea partidului și a națiunii noastre reprezintă garanția edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, ridicării necontenite a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

C. NISTORESCU

și un viteaz, iubit conducător

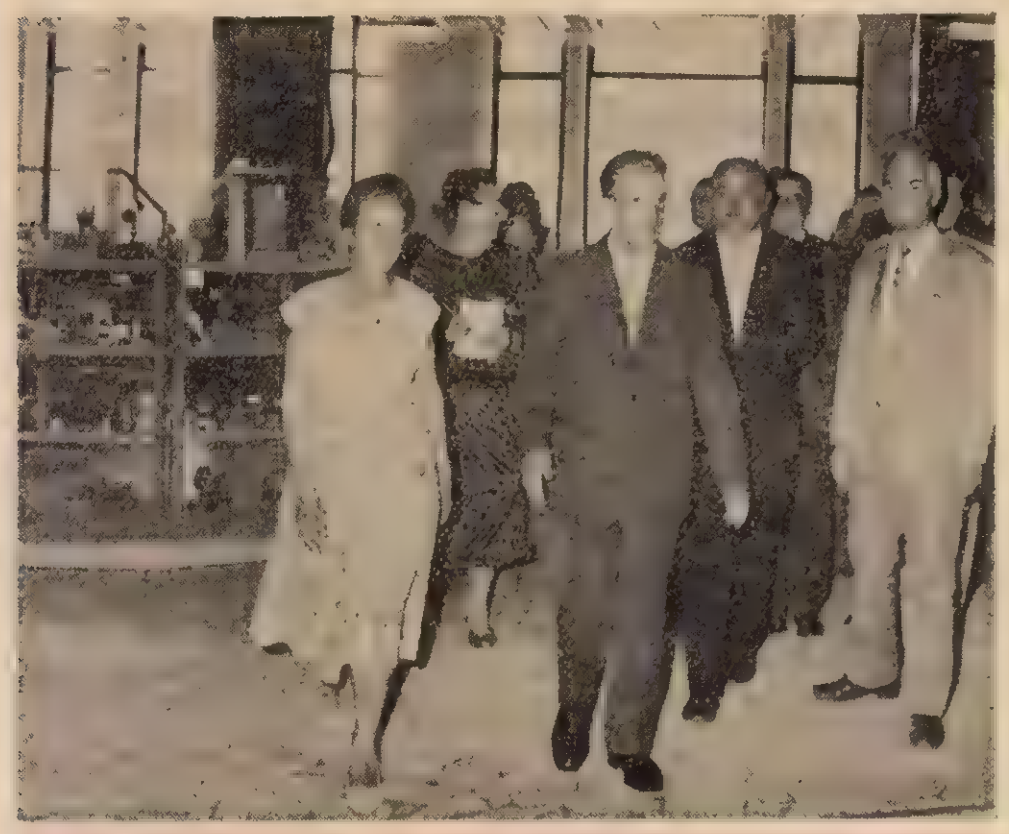

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu în vizită de lucru în Capitală

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au efectuat, joi, 17 august, o vizită de lucru în Capitală, în timpul căreia a fost inaugurată noua magistrală a metroului bucureștean. Un număr impresionant de locuitori ai Bucureștiului au întîmpinat și aplaudat cu multă dragoste și prețuire pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe întregul parcurs al vizitei, dînd astfel expresie sentimentelor lor de gratitudine pentru impresionantele prefaceri care au avut loc în Capitală.

Vizita a început pe șantierul edificiului public de importanță republicană care va adăposti Muzeul Național de Istorie al Republicii Socialiste România. Caracterul monumental al acestui edificiu amplasat la confluența unor mari artere — Calea Plevnei, Știrbei Vodă și Splaiul Independenței —, este redat de faptul că include o suprafață de peste 150 000 metri pătrați, cele 22 de săli oferind cadrul prezentării în cele mai bune condiții a obiectivelor muzeale de referință din patrimoniul național. Frumusețea construcției este întregită și de faptul că fațada din Bulevardul Știrbei Vodă este străjuită de un balcon impunător, avînd de o parte și de alta trepte construite în formă de amfiteatru, acestea constituind tribuna oficială pentru marile demonstrații ale oamenilor muncii din Capitală cu prilejul unor evenimente politice de însemnătate deosebită în viața țării. Examinînd stadiul lucrărilor de construcție a impunătorului ansamblu muzeal, secretarul general al partidului a cerut arhitecților, constructorilor, edililor Capitalei să acorde, în continuare, o atenție deosebită fiecărei clădiri ce se înalță în prezent în București, astfel încît tot ceea ce se realizează să confere Capitalei autentice valori urbanistice, să reprezinte o expresie de referință a arhitecturii românești.

În continuare, în cadrul vizitei a avut loc un moment așteptat cu deosebit interes și bucurie de locuitorii Capitalei : în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu a fost dată în folosință cea de a treia magistrală a metroului. Angajamentul luat de constructori în fața secretarului general al partidului, ca în cinstea celei de-a 45-a aniversări a eliberării patriei să circule primele trenuri pe magistrala a treia, între Gara de Nord și Drisror II, a fost îndeplinit, astfel, în avans față de termenul prevăzut. Prin aceasta, rețeaua de metrou a Capitalei însumează 60 kilometri de cale dublă, cu 38 de stații, înfăptuindu-se cu un an mai devreme obiectivul stabilit de Congresul al XIII-lea al P.C.R., potrivit căruia, în 1990, Bucureștiul să dispună de o rețea de metrou cu o asemenea lungime. La realizarea acestei lucrări de mare complexitate, înfăptuită după proiecte și cu tehnică românească, au fost antrenați circa 5 000 de specialiști din peste 40 de institute de cercetare științifică, de proiectare și de învățămînt superior, cărora li s-au alăturat muncitori cu o înaltă calificare și specialiști din 45 de întreprinderi de pe cuprinsul întregii țări. Parte integrantă din complexul lucrărilor de modernizare și înfrumusețare a Capitalei, care se înfăptuiesc din inițiativa și sub directa îndrumare a conducătorului partidului și statului nostru, metroul bucureștean reprezintă una dintre importantele ctitorii ale „Epocii Nicolae Ceaușescu", operă-simbol a prezentului nostru socialist.

Pe parcursul călătoriei cu metroul pe noua magistrală și al vizitării stațiilor, secretarul general al partidului a apreciat faptul că la construcția tunelurilor s-a asigurat un ritm înalt de înaintare, concomitent cu desfășurarea normală a activității la suprafață. În același timp au fost făcute remarci pozitive referitoare la arhitectura și materialele de construcție utilizate la stațiile de pe acest tronson. Totodată, s-a cerut industriei noastre constructoare de mașini să asigure pentru metroul bucureștean vagoane perfecționate, cu caracteristici tehnico-funcționale, cît mai ridicate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat cele mai calde felicitări tuturor celor ce au contribuit la realizarea acestui remarcabil obiectiv care întregește fericit zestrea edilitară a Capitalei României socialiste. „Ați lucrat bine — a subliniat secretarul general al partidului —, ați dobîndit o experiență deosebită. Acum trebuie să vă concentrați atenția asupra executării la timp și de calitate a celorlalte lucrări stabilite. Eu vă urez succes în întreaga activitate!". Totodată, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să adreseze un salut călduros cetățenilor Capitalei, o dată cu urarea de a folosi cît mai bine noua linie de metrou.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au străbătut, în continuare, Bulevardul Victoria Socialismului, cea mai impunătoare arteră a Capitalei, și s-au oprit la Magazinul pentru Copii și Tineret. Au fost vizitate etajele și sectoarele acestui nou și modern complex comercial. În discuția cu cadrele de conducere prezente, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să fie luate măsuri pentru o organizare cît mai bună a activității de desfacere, de aprovizionare corespunzătoare cu produse înscrise în profilul magazinului, pentru realizarea unui comerț rapid și eficient.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au făcut o vizită pe șantierul Bibliotecii Naționale, unde au fost examinate o serie de aspecte privind realizarea acestui edificiu aflat în stadiu avansat de construcție.

A fost vizitat apoi Magazinul Universal „Unirea", care prin noile aripi ale clădirii, amplasate către Splaiul Unirii și, respectiv, Calea Călărași, și-a sporit capacitatea de peste trei ori. Pe parcursul vizitării mai multor niveluri ale magazinului — aripa nouă dinspre Splai —, tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu le-au fost prezentate formele moderne de etalare și desfacere a produselor, condițiile ce sînt asigurate cumpărătorilor în vederea satisfacerii celor mai diverse cerințe.

Atmosfera de lucru și, în același timp, sărbătorească în care s-a desfășurat întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, cu oamenii muncii din București a pus în lumină unitatea de nezdruncinat a poporului român în jurul partidului, al secretarului său general, hotărîrea celor ce trăiesc și muncesc în capitala țării de a-și consacra forțele, alături de întreaga națiune, pentru continua propășire a patriei socialiste, pentru mersul ei înainte spre comunism.

D. CONSTANTINESCU ■

Fructele libertăţii

O sărbătoare naţională

In acest an, la 23 August, poporul nostru sărbătoreşte împlinirea a 45 de ani de la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, care a deschis calea marilor transformări revoluţionare în România, lichidînd pentru totdeauna dominaţia imperialistă şi asigurînd poporului deplina suveranitate, independenţă şi libertate!

NICOLAE CEAUŞESCU

La prezentu-ţi mare, mare viitor!

Anul acesta, cea de-a 45-a aniversare a revoluţiei de eliberare naţională şi socială, antifascistă şi antiimperialistă găseşte poporul român liber şi stăpîn pe destinele sale, demn, mai bogat şi mai puternic ca niciodată, împlinind visele de generaţii ale strămoşilor săi. Întreaga naţiune, strînsă unită în jurul partidului, al secretarului general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu — unitate de nezdruncinat, izvor al marilor înfăptuiri din România socialistă în anii glorioasei Epoci Nicolae Ceauşescu, omagiază anii libertăţii naţionale prin realizări de excepţie, prin construcţii grandioase, prin noul chip al aşezărilor patriei şi al oamenilor ei, prin prestigiul de care se bucură în lume.

Astăzi, România nu mai este datoare nimănui, în cursul lunii martie, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, anunţa lichidarea datoriilor externe ale României, victorie a acestui harnic şi minunat popor. Ieşim în lume cu mîndrie, fără sentimentul dependenţei, liberi şi suverani, stăpîni pe tot ceea ce ne aparţine, purtînd toate dialogurile de la egal la egal.

Toate aceste victorii le-am cucerit prin muncă, prin efort creator, avînd în frunte pe conducătorul încercat şi vizionar, pe marele erou al patriei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Dorind să-l avem pe mai departe în fruntea ţării, recent plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român a făcut propunerea ca la Congresul al XIV-lea al partidului tovarăşul Nicolae Ceauşescu să fie reales în funcţia de secretar general al Partidului Comunist Român. Această propunere este susţinută în prezent de întregul nostru popor, cu hotărîre şi entuziasm, cetăţenii României exprimîndu-şi plenar bucuria de a-l avea în fruntea partidului pe marele arhitect al impresionantelor şi cutezătoarelor prefaceri ale ţării, văzînd în acest act politic chezăşia împlinirii tuturor aspiraţiilor sale.

În pragul măreţei sărbători, la chemarea secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, colectivele de oameni ai muncii din întreaga ţară au răspuns cu eforturi susţinute pentru realizarea sarcinilor de plan pe opt luni pînă la 23 August şi pe întregul an pînă la Congresul al XIV-lea al P.C.R. Cea de-a 45-a aniversare a actului istoric de la 23 August 1944 găseşte economia românească la ora marilor împliniri. Calitatea, competitivitatea, noul sînt trăsături care mobilizează muncitorii, lucrătorii ogoarelor, tehnicienii, inginerii, cercetătorii, cadrele didactice, elevii şi studenţii. Pe marile şantiere ale ţării, tinerii învaţă lecţia muncii şi se călesc în atmosfera potenţatoare a spiritului revoluţionar. Pe ogoare, anul 1989 coincide în mod fericit cu o rodnicie fără precedent a pămîntului. Este anul celor mai mari recolte din istoria ţării, confirmînd strălucit programul prefacerii agriculturii în cadrul Noii revoluţii agrare. Comunele şi satele patriei sînt mai bogate şi mai frumoase. Zestrea lor edilitară a crescut impresionant. Întîmpinăm 23 August cu nume noi de oraşe pe harta patriei, cu succese răsunătoare în construirea marilor obiective economice ale cincinalului.

În anul celei de-a 45-a aniversări, la împlinirea a 24 de ani de la istoricul Congres al IX-lea, în preajma Congresului al XIV-lea, marele forum al comuniştilor români, poporul nostru, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, are un program de muncă şi viaţă măreţ, limpede, este hotărît să îndeplinească în mod exemplar sarcinile de plan, convins că viitorul, aşezat temeinic în programele dezvoltării noastre, este măreţ, aşa cum ni l-am dorit, pe măsura forţei noastre creatoare, a visurilor înaintaşilor, ale noastre de totdeauna.

CORNEL NISTORESCU

Un timp eroic, biruitor

Vom sărbători, peste numai cîteva zile, 45 de ani de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist, patru decenii şi jumătate de cînd, cucerindu-şi libertatea cu arma în mînă şi alegînd făgaşul raţiunii, o întreagă naţiune a trecut cu hotărîre la înfăptuirea unui gînd străvechi despre o ţară a dreptăţii, echităţii şi democraţiei plenare, a civilizaţiei prospere şi demnităţii umane.

Am fost cu toţii martorii, creatorii şi beneficiarii acestui timp eroic de-a lungul căruia naţiunea noastră, condusă de încercatul şi gloriosul partid al comuniştilor români, a înfăptuit revoluţia şi construcţia socialismului, corelînd şi integrînd firesc şi legic un fenomen al dezvoltării sociale în istoria naţională a poporului nostru, prin aplicarea la condiţiile concrete ale României a legilor generale ale socialismului ştiinţific. Am văzut cu ochii noştri redescoperirea României prin marea capacitate a comuniştilor de a transforma în fapte voinţa şi talentul unui întreg popor, prin ridicarea la scara realităţii a celor mai nobile virtuţi ale socialismului : eliberarea omului, eliberarea lui de exploatare , tutelă şi spaima războiului. Revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, **„a pus capăt pentru totdeauna dominaţiei imperialiste străine, a deschis calea înfăptuirii unor mari transformări revoluţionare şi trecerii la făurirea socialismului în România“.**

Am ajuns astfel să păşim cu fruntea sus, să devenim noi înşine, să ne bucurăm de roadele şi farmecul acestei ţări frumoase ca o grădină, o ţară cum nu e alta prin varietatea şi armonia reliefului, prin marea zestre a bogăţiilor naturale, prin înţelepciunea, omenia, hărnicia tuturor celor care au prins vreodată trup şi suflare din glia ei. Tocmai de aceea, aniversarea actului de voinţă patriotică de acum 45 de ani reprezintă pentru noi toţi şi înainte de orice evocare, sinteză şi interpretare a drumului parcurs, un tablou atotcuprinzător al unei epoci de permanentă reînnoire istorică, o prospectare lucidă şi metodică a ceea ce va însemna pentru ţara noastră o istorie făurită conştient prin armele raţiunii şi practicii sociale.

Din această retrospectivă emoţionantă, ce se arcuieşte peste patru decenii şi jumătate, poporul nostru, mîndru de realizările sale, cu conştiinţa şi certitudinea zilei de mîine, mai unit, mai neclintit ca oricînd în jurul partidului iubit — va desprinde din nou, cu bărbătească şi pioasă recunoştinţă, figura legendară a celui ce şi-a unit destinul cu ţara, t o v a r ă ş u l . Nicolae Ceauşescu, primul muncitor şi omul cel mai neobosit al acestei ţări, comunistul, ctitorul şi vizionarul României moderne, care de 60 de ani se identifică cu momentele fundamentale din istoria României contemporane. Pe umerii lui de conducător de partid şi de ţară, de comandant şi ostean, de arhitect şi constructor a stat şi stă marea povară a ţării, marea răspundere a destinelor noastre, a devenirii noastre. El a adus în zidirea acestei ţări o lucidă, o îndrăzneaţă idee de ritm, de înaintare racordată direct viitorului, poruncilor lui, exigenţelor lui. El a ridicat la valoare de simbol, în faţa întregii lumi, însuşirile tradiţionale ale românului, dragostea fierbinte de ţară, legătura nemijlocită cu ţara, uriaşa capacitate a sintezelor, forţa demiurgică a muncii, dăruirea, clarviziunea, polivalenţa.

El este omul care ţinînd în dreapta sa cumpănă nevoile ţării cu posibilităţile ei reale, a asigurat României un loc de frunte în economia şi politica mondială.

Epopeea marilor construcţii ale socialismului, îndeobşte a celor finalizate în ultimii 24 de ani, este desigur, pe larg cunoscută cititorilor noştri. În răstimpul a patru decenii şi jumătate, o ţară înapoiată din punct de vedere economic, cu un profil predominant agrar, şi-a construit la ea acasă o industrie puternică, dinamică, competitivă. Ne mîndrim deopotrivă cu importantele succese dobîndite prin socializarea agriculturii, înfrăţirea miilor de parcele izolate într-un singur şi mare ogor dînd posibilitate valorificării superioare a fondului funciar prin aportul mecanizării, chimizării şi irigaţiilor. Ne mîndrim în acelaşi timp cu virtuţile şi puternica aşcensiune a ştiinţei şi culturii româneşti, cu înflorirea artei şi culturii noastre. În toate domeniile, ţara oferă o grandioasă frescă a civilizaţiei contemporane, caracterizată pregnant prin concordanţa deplină dintre teorie şi practică. Fiecare dintre noi, privind cu ochiul liber în jurul său şi la sine, poate face bilanţul acestor înfăptuiri, prezente în fiecare localitate şi aşezare umană, în fiecare familie. Şi toate acestea în contextul unei politici externe caracteristice unui stat socialist independent, suveran, deplin stăpîn pe atributele şi opţiunile sale, egal în drepturi cu toate naţiunile, statut care, în virtutea contribuţiei masive la rezolvarea problemelor internaţionale, a asigurat României şi preşedintelui ei un prestigiu şi o autoritate uriaşe.

În toate aceste înfăptuiri, ştiinţifice, analizei sale temeinice şi profunde, conceptelor şi tezelor sale ce au făcut posibilă integrarea construcţiei socialismului în cursul istoriei naţionale. În baza acestui inestimabil patrimoniu de idei şi teze originale, proprii gîndirii dialectice moderne, poporul nostru a dobîndit, pe temelia trainică a proprietăţii socialiste, marile succese din industrie şi agricultură, înfăptuiri politice, sociale şi culturale fără precedent. Tot ce s-a realizat, tot ce urmează să înfăptuim ilustrează contribuţia determinantă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la elaborarea şi înfăptuirea planului naţional unic de dezvoltare economico-socială, de dezvoltare echilibrată a forţelor de producţie, pe întreg teritoriul ţării, la redimensionarea tuturor sectoarelor de activitate, la toate nivelele, la perfecţionarea continuă a întregii societăţi, la intensificarea muncii ideologice şi politice, asigurarea progresului general al ţării, a bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor. Urmînd acest flux energetic al gîndirii novatoare, naţiunea noastră a dobîndit o experienţă unică în edificarea unei Românii multilateral dezvoltate şi în perfecţionarea continuă a sistemului democraţiei muncitoreşti-revoluţionare. La iniţiativa şi prin contribuţia nemijlocită a tovarăşului Nicolae Ceauşescu a fost creat un sistem unic în felul lui de participare a oamenilor muncii, în tripla lor calitate de proprietari, producători şi beneficiari, la conducerea societăţii. Largul, profundul democratism al societăţii noastre este exprimat plenar de Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste, care prin organizaţiile de masă şi obşteşti, uniunile şi asociaţiile pe care le cuprinde, consacră unitatea de acţiune a întregii naţiuni în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, asigură participarea tuturor oamenilor muncii la conducerea societăţii. Pe această cale România a dobîndit una din cele mai democratice forme de guvernămînt din lume, în care totul se face prin popor şi pentru popor.

Sărbătorirea victoriei de la 23 August 1944 se impune inimii şi cugetului nostru prin vibranta retrospectivă a trecutului naţional. Ea se constituie într-un moment de bilanţ, de profundă meditaţie, dar şi într-o amplă deschidere spre orizonturile viitorului. Acesta se va naşte pe trunchiul solid al prezentului şi el ne apare încă de pe acum conturat cu limpezime în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român. Suprema garanţie a biruinţei o va constitui, ca şi pînă acum, forţa, înţelepciunea şi trăinicia gloriosului nostru partid, în fruntea căruia se află omul ce întruchipează crezul, voinţa şi aspiraţiile noastre, ale tuturor şi pe care poporul român, exprimîndu-şi deschis opţiunea, îl doreşte reales în înalta funcţie de secretar general al Partidului Comunist Român.

LIVIU TIMBUS

e o sărbătoare a fiecăruia

ANCHETĂ DE OPINIE FLACĂRA

Unor oameni de vîrste și profesii diferite, reporterii noștri le-au adresat o singură întrebare:

„Ce înseamnă 23 AUGUST pentru dumneavoastră?"

Mai întîi, o mărturie de reporter:

Copacul de acasă

Înainte de a porni în această anchetă de opinie, ce ar putea ispiti orice sociolog și cu atît mai mult un reporter, am întors întrebarea spre mine însămi. Din cutele sufletului și ale memoriei s-a înălțat trăirea unei puternice amintiri.

...La o răscruce de uliți, în mijlocul satului de cîmpie se înalța, rotund, un copac bătrîn și rămuros, pe cercurile căruia, cine știe de cîte sute de ani, se încrusta istoria micii noastre așezări. În vara aceea fierbinte și secetoasă, la noi, în Bărăgan, mă număram printre acei copii care se adunau sub umbra lui, în jurul unui invalid întors fără picioare de pe front. Vasile nu avea mai mult de 30 de ani și-și reproducea mereu coșmarul exploziei ce i-a retezat rădăcinile lui omenești, cu care se putea înfige în viață și în brazda plugului. Ne vorbea în șoaptă, absedat că îl aud nemții; satul era ocupat de soldații lui Hitler. Nopțile ne puneau să ne cățărăm în crengile din vîrf să vedem villvătăile, să vedem cum arde Ploieștiul (la 50 de kilometri de noi) sub bombe, să vedem panglicile de lumini ale antiaerienei din București, căutînd pe bolta cerului avioane inamice. Eram toți din generația celor lăsați de tați și bunici la vîrsta cuceririi cuvîntului, a conștiinței juvenile, cînd au fost ei concentrați, și iată-ne ajunși școlari. Buchiseam scrisori expediate de prin orașe și locuri despre care nu auzisem încă, ele erau cartea noastră de geografie. În fiecare zi alergam cu groaza în suflet, la primărie să citim listele „morților", „răniților", „dispărutilor", „prizonierilor", din sat. Istoria ne-a răsplătit chinul nopților albe, de patrule benevole. Din piscul postului nostru de observație am interceptat, uluiți, uruitul motocicletelor și mașinilor cu zvastică pe portiere. Plecau nemții. În alertă, în panică, se retrăgeau pe furiș, în umbra gardurilor, ei atît de trufași pînă atunci, spre pădurea de peste rîu. Vasile, sta cu spinarea lipită de trupul copacului și ne chema jos, cu înfrigurare. „În cît e azi?", ne-a întrebat și ne-a ordonat apoi să ne retragem urgent acasă. A doua zi, satul vuia, femeile nu s-au mai dus la treburile cîmpului, vuia de știrile lansate azinoapte, ajunse și la noi prin aparatul de radio improvizat al „domnului învățător Alexandru".

„La București s-a întors politica. Antonescu a fost silit să abdice. România a rupt relațiile cu Germania lui Hitler. Războiul se apropie de sfîrșit." Din toate aceste lucruri șoptite cu gravitate, înțelegeam doar că se va întoarce tata. Dar a trebuit să aștept încă mult, bucuria aceasta am trăit-o abia pe la sfîrșitul lui martie 1945. Ne-am pomenit cu ei într-o dimineață, în zori, pe cînd mama înhăma la căruță doi cai amăriți, reformați de pe front, să plece la arat. Semăna atît de mult cu cali aceia despre care mama se întreba de vor fi în stare să ducă după ei plugul. Tata venea pe jos din Tatra. Cum sosise, mai deunăzi, și fratele mamei. A trecut multă vreme pînă cînd să mă obișnuiesc a-i spune tată. Nu semăna cu cel din fotografia sepia de deasupra patului, cu care vorbeam adesea, împărtășindu-i bucuriile ori necazurile mele de copil. Era mai bătrîn, mai aspru, mai tăcitum. ...Peste vreo 5 ani, cînd m-a adus (cu căruța) la București, la liceu, m-a dus să-mi arate Calea Victoriei și Piața, ce abia deveniseră a Republicii, și Palatul. Am privit mută zidurile și pietrele caldarîmului. La școală descoperisem istoria acelei nopți de care se lega drumul meu în Capitală. Îmi răscoleau imaginile livrești despre ziua aceea unică de august care, cum înțelesesem, îmi dădea putința să învăț carte. (Tata avea două clase primare iar mama deprinsese prin cursurile de alfabetizare, de după 1948, să se iscălească). Copacul acela din sat creștea parcă în mijlocul pieții, se înălța peste mulțimea care striga: „Jos Antonescu! Jos războiul! Vrem pace!" Auzeam „Proclamația către popor", auzeam pașii gărzilor patriotice, vedeam titlurile mari din ziare „Totul pentru front, totul pentru victorie!"... Un film grandios se derula în mine, film pe care l-am păstrat, și-l am și acum în memorie, îmbogățit mereu, așa cum mereu s-au îmbogățit cunoștințele pe care școala, universitatea, manualele, cărțile de literatură, mărturiile și documentele mi le-au oferit despre evenimentul unic în istoria patriei mele, contemporan cu care a fost și copilăria mea.

Sînt în istorie evenimente numeroase, cu rolul și însemnătatea lor în succesiunea epocilor, în structura socială și politică a unei țări, a unui popor, a unei regiuni de pe glob, dar puține sînt cardinale, prin consecințele în destinul acelei țări, acelui popor.

Revoluția de eliberare națională și socială, antifascistă și antiimperialistă a românilor, de la 23 August 1944 pregătită îndelung și condusă de Partidul Comunist Român, cu jertfe și sacrificii a fost, este, rămîne un asemenea prag în destinul nostru național. Sinteză și culme a istoriei românilor este — în plan intern — începutul revoluției cu rol de renaștere fără egal și fără precedent în tot trecutul milenar al existenței poporului și țării. Este opțiunea noastră pentru socialism, pentru o societate nouă, a dreptății și egalității între oameni, a libertății și demnității. În plan extern, este un moment decisiv în cursul celei mai atroce, mai cumplite conflagrații mondiale din istoria umanității, scurtînd suferințele omenirii, contribuind, ca a patra putere, la zdrobirea mașinii de război naziste. Politica României socialiste, ce a urmat, politica partidului ei de guvernămînt, Partidul Comunist Român, experiența ei în revoluție, mai cu seamă după Congresul al IX-lea, ne apropie o dată mai mult spusele, argumentate cu materia însăși a faptelor cu realitatea istorică, marelui Iorga: „Fără să exagerăm, avem în istoria universală o poartă pe care înțelegem să nu o dăm nimănui", subsumînd alci aportul românesc la întreaga istorie a lumii, poziția pe care ne-am dobîndit-o, prin luptă dreaptă pentru libertate și suveranitate, pentru pace, prin vocația constructivă în concertul popoarelor.

Profesorul universitar Nicolae Ciachir, specialist în istorie universală, răspunde astfel:

Drumul spre adevăr

— Aveam 17 ani, eram elev de liceu și mă aflam în vacanță, într-un sat, Valea Cînepii, din sudul județului Brăila. Deși îmi plăcea matematica, familia spera să urmez Politehnica, vara aceea încărcată de evenimente mi-a schimbat traiectoria, m-am hotărît să ajung la Facultatea de istorie, unde am și intrat, în anul 1946.

— Cum se vedea anul 1944, prin ochii unui adolescent ce se apropia de pragul majoratului?

— Nu sînt o excepție, colegii mei de clasă, toți tinerii de vîrsta mea erau preocupați și în sens existențial — majoritatea aveau părinții pe front, mulți erau chemați și ei sub arme, duceam lipsuri și foamete —, și, în sens filozofic, de timpul pe care îl trăiam. Blindatele treceau pe lîngă noi, avioanele zburau deasupra capului, zilnic camuflaje și alarme, comunicatele de război ne aduceau vești de groază despre măcelul ce se abătuse asupra Europei — orașe distruse de bombe, cohorte de morți și răniți pe fronturi, explozii, arestări, lagăre, deportări forțate, genocid, pogromuri. Experiența familiei m-a pus, mai apoi, și mai direct în contact cu războiul. Aveam un frate ofițer, rănit în martie 1945, în fața orașului cehoslovac Banska Bistrica. În 1984, permiteți-mi o digresiune, de la cronologie, ca să spun așa, am susținut o comunicare exact la Banska Bistrica, despre participarea țării noastre la eliberarea Cehoslovaciei, susținută cu documente inedite din Arhiva Ministerului Apărării Naționale. Eram bănuiți, extrem de emoționat, vorbeam și nu-l vedeam decît pe fratele meu, cu rănile picurînd de sînge, sînge scurs la porțile acestui oraș frumos, pentru libertatea lui, pentru eliberarea de sub stăpînirea nazistă.

— Din 1944 pînă în 1946, cînd viața luase alt curs, aveați răstimpul să vă răzgîndiți, să reveniți la înclinația pentru matematică, reconstrucția avea nevoie, poate chiar mai acută, de ingineri.

— Deciziile luate în momente ca acelea nu se pot schimba. Istoria devenea pentru mine o problemă de conștiință, o să vă spun că, în decembrie '44, am intrat în rîndurile tineretului comunist. Începusem să înțeleg, de data aceasta poate mai bine ca alți tineri, evenimentele politice ale vremii, drumul pe care Partidul Comunist Român începuse s' conducă țara. În toamnă, cînd am intrat în facultate, am optat pentru partid, al cărui membru am devenit în octombrie 1946 Mai întîi, ca foarte mulți dintre colegii mei din Universitate, am aderat la „Bloc", la Blocul Frontului Național Democrat, pentru al cărui program am votat. Ceea ce li se pare tinerilor de azi lucrul cel mai firesc și mai obișnuit din lume, să aibă drept de vot, odată ce împlinesc vîrsta majoratului, pentru noi era un eveniment capital, o redescoperire de sine. Viața ne maturiza altfel pe noi, atunci. Istoria ne asalta dinspre prezent.

— Sînteți, constat, adeptul teoriei „cronologiei inverse" în istorie?

— Și marii noștri istorici au fost. Pârvan, Iorga, Xenopol... Pârvan arăta că „drumul invers" e singura cale pe care istoricul se apropie de realitățile trecute. Dacă eștim corect și reflectăm asupra adîncimii lor, documentele și tezele partidului, după Congresul al IX-lea, din care nu lipsește o analiză istorică, o raportare a evenimentelor de la 23 August 1944, ca și după aceea, la îndelunga existență a poporului nostru, definite ca salt al unei unicități și continuități istorice, vom vedea că această metodă în studiul istoriei este validată de concepția materialismului istoric, ca o metodă de lucru pe deplin dialectică, pe deplin științifică. Revenind asupra studenției mele, eram foarte pătruns de rolul istoricului în lumea modernă, în lumea nouă ce apărea, în condițiile cînd se constituiau blocuri militare diferite, sisteme sociale și regimuri politice diferite. Un istoric este o conștiință a epocii lui și o voce a poporului din care face parte, respectul științei și adevărului fiind obligatiile sale fundamentale. Istoriografia noastră avea nevoie de generații de cercetători și profesori meniți să descopere și să fructifice mai bine documentele, să le pună corect în circulația internațională, știind că materia istoriei este cel mai adesea și cel mai abil pusă în slujba unei politici discriminatorii sau revizioniste. Am avut la facultate mari profesori, asemenea voci și conștiințe ca Gheorghe I. Brătianu, Victor Papacostea, C.C. Giurescu, Andrei Otetea... ale căror opere au suferit o vreme în perioada unui dogmatism ce tindea să ne compromită trecutul eroic, să ne minimalizeze locul și aportul în universalitate. Este meritul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui concepție științifică despre istoria națională, afirmată cu tărie la tribuna Congresului al IX-lea, a repus în drepturi moștenirea

(Continuare în pag. 6)

Binele fiecăruia

(Urmare din pag. 5)

noastră culturală și în domeniul atît de strălucit al istoriografiei.

— Ați uitat total de biografia dumneavoastră.

— Nu, n-am uitat, este în directă legătură, ea a parcurs aceste etape și a fost marcată de ea. În 1948, m-ați fi putut găsi, alături de cea mai mare parte a studenților români, în „salopetă albastră", pe șantierul Bumbești-Livezeni. Romantismul de care generația dumneavoastră a auzit îndestul, din reportaje și din literatură, era real și era superb. Era un blazon, cum ar trebui să fie totdeauna, să ai bătături în palme, fiindcă ai pus o piatră la ceea ce se înalță în țara ta. Se simțea ca un învins al vieții cel care nu reușea să ajungă atunci pe unul din marile șantiere.

— Sînteți, la Universitatea din București, titularul cursului de Istorie universală modernă, dar cărțile, numeroasele lucrări științifice pe care le-ați semnat se referă, mai ales, la sud-estul Europei. Este aceasta sfatul unuia dintre marii profesori al căror urmaș vă socotiți ?

— De la Hasdeu încoace și poate chiar de mai de demult, de la Cantemir, de la Miron Costin, proiecția noastră în lume este o componentă permanentă a preocupărilor istoricilor români. Deși specialist în epoca modernă, m-a interesat și voi mai poposi încă, asupra evenimentelor de la 23 August 1944, asupra proiecției lor în sud-estul european. Este o profesiune de credință, socot, o datorie față de patria ta să aduci în conștiința popoarelor importanța lor covîrșitoare asupra destinului acestui colț al Europei. Recent, am publicat în limba franceză, în Analele Universității București (seria Istorie 1989), un asemenea studiu, bazat pe documente inedite, aflate, în special, în arhivele iugoslave. Cum spuneam, istoriografiei i se cere azi, o investigare atentă și o fructificare mai amplă a documentelor — multe încă nedescoperite, mai cu seamă cele aflate în țări vecine privitoare la 23 August 1944 ,recunoscut în epocă (se pot citi toate comunicatele și știrile ziarelor ce apăreau atunci în toată lumea, de la New York la Londra, de la Ankara la Cairo, de la Moscova la Madrid) drept esențial pentru cursul războiului și al istoriei sud-estului european postbelic.

Pentru muncitorul Petru Dobre din Reșița, 23 August este actul care a schimbat destinul orașului său :

Un centru al tehnicii mondiale

Deși lucrează de 22 de ani în secția de mașini electrice nr. 1 a Întreprinderii de construcții de mașini Reșița, Petru Dobre arată foarte tînăr (chiar este) și foarte grăbit. Se scuză că n-are timp să ne explice prea mult din cîte înseamnă pentru el, o să ne răspundă telegrafic „printre picături", dacă îl însoțim la standul de probe. Să-l înțelegem, este ceva foarte important, face parte din echipa care execută probele generatorului nr. 2 pentru Centrala atomo-electrică de la Cernavodă. Primul se află acolo, în montaj. „Poate chiar acesta ar constitui un răspuns, nu ?!" Faptul că România a ajuns la o asemenea putere tehnică, încît poate să-și construiască singură cel mai modern sistem de producere a energiei electrice, prin fuziune nucleară. Industrializarea a fost punctul nr. 1 în construcția noii societăți, pornită odată cu actul revoluționar din august 1944. Între tinerețea sa și acea pagină de istorie se află viața tatălui său, care se numește, tot Petru Dobre. A ieșit la pensie nu de mult din aceeași uzină, din aceeași meserie. În august 1944, lucra ca șef de echipă la secția compresoare a ceea ce se numeau atunci Uzinele de fier și domeniile Reșița. Hala aceea era cea mai nouă, se inaugurase în ianuarie 1943. Pe atunci, producția de compresoare era socotită „de viitor". Ziua de 23 August, i-a schimbat acel „viitor", chiar într-un „mare viitor". Curînd profilul respectivei secții a început să se schimbe, să se extindă, să se complice, să fabrice părți mecanice pentru locomotive cu aburi, ca în 1949, să se profileze pe turbine cu aburi. „Fiecare uzină, zice, ar putea să refacă, să scrie un capitol din romanul țării, romanul României ca putere tehnică a lumii, din fosta „eminamente agrară". După cîțiva ani, uzina reșițeană a produs boghiuri pentru locomotive, pompe de petrol, ca în ultimele decenii să treacă la agregate de mare putere. În 1985, cînd tata ieșea la pensie, a lăsat în loc 3 muncitori de nădejde, copiii lui. Ionel este galvanizator în sectorul nichelaj din secția de tratamente termice ; Elena — bobinatoare în atelierul de motoare electrice 1 ; eu îi continui meseria de electrician. N-am apucat să-l văd sărbătorit de colegi, eram în India. Puneam în funcțiune un aglomerator de concepție și construcție românească. „Punerile în funcțiune" sînt pentru mine o adevărată specializare. Am început-o în 1967, cu montarea hidrogeneratorului la centrala electrică de pe Bistrița. Au urmat apoi, în ritmul în care un mare program de amenajare hidroenergetică a riurilor țării se desfășura, hidrocentralele Bacău II, Porțile de Fier I, Siriu, Riul Mare —Retezat. La cele de la Ipotești, Drăgănești, Frunzaru am montat hidrogeneratoare reversibile, de tip bulb, o premieră tehnică mondială, proiectată și realizată aici, la Reșița, în uzina noastră, dezvoltată și ea an de an, utilată la nivel tehnic internațional. Puteți să mă credeți, am umblat prin multe țări. Acum, din hala rămasă cea mai veche, doar prin clădire, din mîini noi și cu utilaje noi, pornesc spre Turcia, India, China, Columbia și multe alte țări motoare electrice în clase de putere și cu parametri internaționali. Tehnica reșițenilor, tehnica din orașul unde s-au construit prima dată în România — în 1922 — mașini electrice, a ajuns un model de referință".

Orașul, de asemenea. Se duce acasă cu tramvaiul — una dintre ultimele noutăți edilitare la Reșița —, traversînd bulevarde largi, cu totul noi. „Uzina și orașul semnifică pentru mine 23 August".

Inginera Elena Buzescu, directoare generală adjunctă a Întreprinderii de confecții și tricotaje București, răspunde printr-un singur argument :

Prestigiul însuși al industrei românești

De-a lungul reportajelor noastre la Întreprinderea de confecții și tricotaje București, inginera Elena Buzescu, de 8 ani directoare generală adjunctă, de 33 de ani, om al muncii în cea mai mare unitate a industriei ușoare românești, a devenit un personaj familiar, acaparator, ne spune simplu lucruri de o mare importanță Ca dintotdeauna, răspunde bine gîndit, sincer și cald la o „întrebare care mă afectează direct".

— M-am născut în Aleșd, în 1939, în Bihorul ce avea să cadă, peste un an, după cumplitul Dictat de la Viena, sub ocupație fascisto-horthystă. Familia mea a reușit să se refugieze peste Carpați, în sudul țării, în Teleorman. Am resimțit din plin, drama refugiului și coșmarul războiului. Dumneavoastră, atît de tînăra mea interlocutoare, poate să vi se pară incredibil că la 4—5 ani, un copil de vîrsta păpușilor, poate să-și conștientizeze cu adevărat întîmplările din jur. În momente de excepție, copilăria, se pare, are alte resurse și se maturizează nebănuit. Sufeream de suferințele părinților mei, jocurile copiau realitatea și dorințele de a ne întoarce acasă, de a veni, odată, pacea. Cînd tatăl meu a adus, pare-mi-se, pe 24 august, un ziar, îmbătrînit ca pe un document de preț, deschizîndu-l cu o bucurie și o ploșenie, în același timp, pe care nu le cunoșteam, și ne-a citit vestea de „trăsnet" a „răsturnărilor" politice de la București, am plîns și eu odată cu el. Mama șoptea printre lacrimi „o să ne întoarcem acasă, o să ne întoarcem..." Mai tîrziu, crescînd, am înțeles ca atîția alții sensurile acelor „răsturnări". Ceea ce se întîmpla cu mine era chiar un exemplu. Am venit la Școala de meserii din Capitală după care, la 17 ani, eram muncitoare la APACA.

Fosta Apaca era un șantier, se mărea, se moderniza, creștea. Veneau în valuri fete de la țară, ca și mine, să învețe meserie. Cele mai multe, după munca în fața mașinii, intram în bănci. Se înființase chiar în fabrică un liceu seral. Deși sălile de clasă erau improvizate în halele de producție, să știți că era un învățămînt de foarte bună calitate. Fabrica m-a trimis apoi, la Facultatea de textile, la Iași. Eram mulți studenți-muncitori la vremea aceea, care purtam în spate răspunderea față de cei rămași în fabrică, din truda cărora ni se plăteau bursele. Ne așteptau ingineri, ne așteptau să le aducem noutăți, să le facem munca mai ușoară. Peste tot, în toate facultățile existente, ca și în cele care se înființau din mers, urcau studenții-muncitori. Țineam cadența cu copiii ce veneau de pe băncile școlilor tehnice și liceale ; sîntem o generație care nu ne-am plecat fruntea și care am îzbutit.

— Cum s-a resimțit asta în întreprinderea, în domeniul unde lucrați ?

— Am absolvit facultatea în 1965, în anul Congresului al IX-lea, ca doi ani mai tîrziu să mi se încredințeze — promovarea , femeii începuse a avea valențele ei adevărate și să se simtă în realitate —, conducerea primului laborator de cercetare din sectorul confecțiilor, unde am reușit să inițiez noi metode de proiectare tehnologică, să punem la punct soluții noi pentru mecanizarea operațiilor. Aici s-a realizat tehnologia de termocolare (de fabricare a inserțiilor pentru confecții fără proprietăți termoplastice), ca și tehnologia de fabricare a nețesutelor, ducînd la economii importante de materii prime și la raționalizarea consumului de manoperă.

— Prin numărul de ani dăruiți acestei întreprinderi, sînteți îndreptățită să ne conturați imaginea ei, la anul 1989.

— Sîntem un adevărat oraș, avem 15 000 de oameni al muncii capabili să rezolve toate problemele tehnice ridicate de produsele lor, produse cerute pe toate meridianele globului. Deținem o stație-pilot pentru elaborarea studiilor de S.D.V.-uri, laboratoare, unde se dezvoltă cercetări pentru noi metode de proiectare a îmbrăcămintei, ca și pentru noi metode de muncă, în vederea creșterii randamentului și a productivității. Deținem un laborator modern pentru analiza țesăturilor, în funcție de care se modernizează utilajele și tehnologiile. Producem serii mari, dar și seria mică și foarte mică, de mare complexitate, atît de solicitată în prezent de piața mondială a confecțiilor. E cunoscută pretutindeni marca de fabricație ICTB. Dacă volumul producției noastre a crescut, în acești 45 de ani, de 20 de ori, peste 80 la sută se exportă. Produsele noastre sînt, au ajuns un bun și reprezentativ mesager al forței economice a României, al capacității tehnice a acesteia, de a fi în pas cu tot ceea ce s-a cucerit într-un domeniu sau altul.

În final, v-aș răspunde la întrebarea pusă, cu o singură frază : pentru mine ca inginer, 23 August înseamnă prestigiul însuși, prestigiul de azi al industriei românești

În răspunsul lor, Marian Chiriliă, Iosif Iernuțan și Ioan Iernuțan, din Oarba de Mureș, evocă cele 11 000 de jertfe pentru apărarea acestei palme din pămîntul natal

Nici o jertfă n-a fost zadarnică

Marian Chiriliă, pensionar, satul Sfîntu Gheorghe : De fel sînt din Oarba. De peste deal. Acolo m-am născut și acolo am trăit pînă recent, cînd pe această vatră a început să se întemeieze un nou sat. Oarba e un sat între dealuri, legenda spune că de acolo îi vine și numele. Ajuns în vatra lui nu mai vezi decît petecul de cer de deasupra, sfîrșit și el la întîlnirea cu dealurile. Ce înseamnă pentru mine 23 August, mă întrebați ? Un răspuns îl oferă această linie de case extraordinar de frumoase, bine gospodărite și înzestrate cu ceea ce, în tinerețe, generația mea nici nu a putut visa. Ele semnifică ieșirea orbenilor la lumină. Nu înseamnă că, . mutîndu-ne aici ne-am rupt de vechiul sat. Ne-am rupt de o viață trăită în ceață și lipsuri. 23 August 1944 mai înseamnă această livadă rodind atît de frumos. În sevele ei urcă sîngele celor 11 000 de osteni care și-au dat viața în acest spațiu, așa cum urcă, de 45 de ani și în holda piinii. Anul acesta cooperativa noastră agricolă a obținut peste 8 000 kg grîu și orz la hectar. De cîte ori spun 23 August, mă văd tînăr soldat în Regimentul 6 pionieri din Alba Iulia, participînd din primele ore la dezarmarea hitleriștilor, pe Feleac și la celelalte acțiuni de urmărire și distrugere a inamicului, pînă în Munții Tatra. A fost greu. Fiecare metru de pămînt cîștigat pînă la eliberarea țării și pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei a fost scump plătit. Mărturie stă acest monument ridicat în memoria celor 11 000 de soldați și ofițeri români căzuți pentru eliberarea satului meu și a țării.

Iosif Iernuțan din Cipău : În fiecare dimineață mă trezesc cu privirea către Dealul „Sfîntu Gheorghe", către Oarba mea natală. Și acum, retrăiesc adesea momentele dramatice, dar și înălțătoare, din istoria poporului român și din viața mea personală petrecute în august 1944 și în lunile de război care au urmat. Oțelindu-ne în luptele de la Bănească și Otopeni, în apărarea Capitalei, am fost apoi dislocați în Ardeal. Vă închipuiți ce însemna pentru mine și pentru camarazii mei ardeleni bătălia pentru dealul Sfîntu Gheorghe ? ! Dincolo de coama lui împînzită de cazemate și nemți, era Oarba de Mureș. Satul meu natal. Doar doi kilometri mă despărțeau de ai mei. Cît a costat cucerirea acestei distanțe știe toată lumea : 11 000 de vieți. Dacă am fost trădați sau nu ? Va rămîne să decidă istoria. Faptele au arătat lumii, așa cum au făcut-o de atîtea ori, cînd a fost nevoie, vitejia și puterea de sacrificiu ale unui popor hotărît să trăiască demn, liber și independent. Dar să vă răspund și mai direct la întrebare : 23 August este pentru mine bucuria de a asista la împlinirile celor zece copii ai mei și ale nepoților mei.

Ioan Iernuțan, electrician : Sînt cel mai mic dintre cei zece frați și locuiesc cu părinții. Aici, sub bolta de viță, pe acești butuci de stejar dispuși în semicerc în jurul trunchiului închipuind o masă a tăcerii, am ascultat de multe ori povestea **Oarbei de Mureș.** Mi-a fost relatată de unul dintre eroii ei care nu este altul decît tatăl meu. E fantastic să lupți pentru a-ți recuceri satul. Pentru a-l elibera de cotropitori. Șansa aceasta a avut-o tata. Și a mai avut șansa extraordinară de a supraviețui măcelului care a fost pe spațiul acesta mic ce-l cuprindem acum cu privirea. E fantastic, îmi închipui, să învingi și să te bucuri de ur-

stă în binele tuturor

mările victoriei. De aceea pentru mine 23 August, sărbătoarea noastră națională, are o semnificație aparte. Este drumul de lumină, la propriu și la figurat spus, parcurs de generația mea. Oarba este integrată noului oraș Iernut, declarat chiar anul acesta, ca și Cîpăul, dealtfel, tar Întreprinderea Electrocentrale Iernut, unde lucrez, stă ca o metaforă a luminii asupra întunericului. Realizează acum zece la sută din producția de energie electrică a țării.

Profesorul de geografie Ioan Georgescu din Carei, ultimul oraș eliberat al țării, de către armata română, evocă în răspunsul său :

Simbolul vulturului din Carei

„Cu cîteva săptămîni înainte de 23 August 1944 împlinisem 18 ani, îmi povestește Ioan Georgescu din Carei. Eram în vacanța școlară la părinții mei din satul Ghenci, îi ajutam pe tata la coasă, la strînsul fînului și la alte treburi ale gospodăriei. Satul Ghenci este un sat românesc la vreo 7 km de Carei. Din 30 august 1940 de cînd ni s-au spart ferestrele de la casă, tata era mereu întunecat. Fusese dat afară din slujba de poștaș, dar tot nu s-a lăsat de cititul ziarelor pe care mi le dădea apoi și mie, fără să scoată o vorbă. Nu se anunța nimic bun pentru noi, toți eram într-o așteptare chinuitoare. În ziua aceea am aflat totuși vestea cea mare a izbucnirii revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la București. De la un prieten, Ioan Sălăjan, care avea un post de radio clandestin. Cînd a auzit tata pe loc i-a trecut supărarea cu slujba și ne spunea mereu că o să împartă iar ziare în limba română. După 23 August 1944, autoritățile horthyste au declanșat o adevărată prigoană împotriva țăranilor, muncitorilor și intelectualilor români din Ardealul smuls prin Dictatul de la Viena. La orice mișcare, te pomeneai că ești tratat drept suspect, erai trimis drept în lagăr. În partea de nord a orașului, unde a fost vechea fabrică de hîrtie, se construise un lagăr unde au început să sosească prizonieri români, soldați și civili, din interiorul țării. În fiecare duminică, noi, tinerii, ne străduiam să cîștigăm bunăvoința santinelelor germane și duceam celor închiși mîncare. Împreună cu colegii mei de școală Augustin Negreanu din Sanislău, Vasile Buticaș, Gheorghe Pop, Florica Varga, Ioan Sînmihai și Ioan Ilisie ne apropiam de gardurile lagărului cu merindea adusă de acasă de la părinții noștri și de la alți cetățeni și o duceam acelor nenorociți care nu mai știau cum să ne mulțumească. Nu am reușit să mai venim la ei decît în două sau trei duminici, pentru că frontul se apropia. Prizonierii au fost evacuați și expediați mai în interiorul Ungariei, spre Szolnok. În noaptea de 24 spre 25 octombrie 1944, pe la orele 3, pe un timp ploios îl văd pe tata că își ia o pelerină și împreună cu vecinul Vasile Czicker au ieșit prin grădină și s-au îndreptat spre cîmp în întîmpinarea armatei române.

Tata știa că podurile de cale ferată și șoseaua erau minate de trupele fasciste și horthyste în retragere, așa că se grăbea să înștiințeze pe comandanții de eșaloane. „Domnilor ofițeri, opriți !" a strigat el, cu ultimele puteri care-i mai rămăseseră după fuga aceea bezmetică prin noapte. „Cine sînteți ?" l-a întrebat un ofițer român, îl chema Ionașcu, care mai era însoțit de doi ofițeri chiar din Carei, Francisc Tegzeș și Ioan Maior, care nu putuse răbda și venise cu o zi înainte, incognito, în orașul său natal, înainte de atac.

„Oameni buni !" au răspuns tata și însoțitorul lui, Vasile Czicker. (Pe atunci, pe tata îl chema Gheorghe Gyügyei, pentru că părinților li se maghiarizase numele, dar ei erau români get-beget, mama din Tiream, moașă comunală la Ghenci și Sînmiclăuș, și tata — plugar din satul Ghenci.)

„Apropiați-vă !" a poruncit ofițerul acela Ionașcu. Tata i-a prevenit că podurile și șoseaua au fost minate, așa că trupa a luat-o pe lîngă șosea. În spate, mult în spate, un soldat român călare în fruntea unor care venind pe șosea a sărit în aer împreună cu cîteva atelaje și cai. Dimineața, am ieșit în oraș și am văzut pe tata mărșăluind lîngă ofițerii români și civili cu steaguri tricolore, între care am zărit și pe profesorul Augustin Oșeanu și Iosif Negreanu ce se înghesuiau pe trotuare privind armata română. Apoi tata s-a despărțit de ofițeri și le-a mai spus : „Vă rog să trimiteți înainte plutonul de pionieri spre satul Urziceni pentru că acolo drumul este minat". Și, într-adevăr, pionierii au venit de acolo (și asta a fost povestită ani în rînd de tata la adunările comemorative de la monumentul lui Vida Geza) cu coșuri mari de nuiele pline de mine, de parcă s-ar fi întors de la un pescuit fabulos.

Războiul a trecut, patria a revenit la hotarele ei firești. M-am căsătorit cu o educatoare care mi-a dăruit un fiu. Ce credeți că e băiatul meu ? mă întreabă. Dau din umeri. Tot profesor de geografie, ca mine, și tot la liceul din Carei. Aici am învățat slova și aici îi învățăm pe alții.

Și nu m-am plictisit niciodată cînd am predat geografia patriei mele. Pentru că ea este în mișcare ca și soarele însuși. Spuneam elevilor : „Să știți că harta asta nu mai este bună. Marilor canale ale lumii, cum sînt canalul de Suez, Panama ori Kiel, li s-a adăugat încă unul care a modificat harta fizică a lumii : canalul Dunăre — Marea Neagră. Ce păcat că am ieșit la pensie și nu mai pot vorbi copiilor despre canalul prin care Bucureștii devin port la Dunăre și Marea Neagră !

„Ați văzut manualele de istorie de clasa a XII-a ?" mă întreabă el. Misia de dascăl, se vede, nu-i dă pace. Pe copertă, continuă el, se vede un coif cu un vultur deasupra cu aripile desfăcute. Coiful acela superb a fost descoperit aici, la noi, în județ, la Ciumești. Să vă povestesc întîmplarea. Într-o zi, făcîndu-se ceva excavații pentru canalizare, un lucrător a dat de coif și l-a dus acasă la copii, să se joace de-a războiul. Eu care am făcut multe săpături arheologice pe aici am văzut coiful și am anunțat Clujul și Bucureștii. Coiful a fost dus și curățat la Cluj-Napoca și acum strălucește la un muzeu din București. Englezii ar fi vrut să-l cumpere cu orice preț. Dar noi nu l-am dat. Face parte, din istoria noastră pe care nu o putem înstrăina pe bani. L-am trimis, totuși, la cererea lor, la o mare expoziție de la Londra. Coiful s-a întors iar la noi și vulturul lui da din aripi ca acum două mii de ani, de parcă ar fi fost însuflețit de duhul pămîntului din care a țîșnit spre înaltul cerului".

Răspunsul inginerului Septimiu Seiceanu, pionier al petroliștilor din Marea Neagră, ne-a parvenit din larg :

Arhipelagul de oțel

La cîțiva pași de noi, marea, pe orizonturile căreia, încă de la începutul forajului cu platformele marine, purtînd tricolorul la catarg, și-a aflat întreaga existență și pasiune profesională unul dintre cei socotiți azi ca fiind veteran în această atît de nouă activitate, și anume inginerul Septimiu Seiceanu.

Molcom, precum zborul luminii zilei de vară, glasul său are timbrul oamenilor înzestrați cu harul povestirii.

— Pentru mine acest moment s-a constituit a fi, întotdeauna, punctul de plecare, matricea a două imagini de suflet, a două planuri situate în timp, la distanța a 32 de ani, una de alta. Mai întîi, pentru tînărul de 18 ani de atunci, 23 August 1944 a însemnat ieșirea dintr-un coșmar, sfîrșitul pe care îl așteptam, clipă de clipă, al odiosului Dictat de la Viena. Locul copilăriei mele, Sărmășel (azi, în județul Maramureș), era pe atunci granită vremelnică. Mi-amintesc strălucirea din ochii grănicerilor, cînd întrîndul acelei granițe, semănînd cu un cuțit înfipt în trupul țării, se ștergea definitiv de pe harta patriei.

Atunci am simțit, am știut, cu întreaga mea ființă că s-a făcut o dreptate istorică. După 32 de ani am mai trăit un simțămînt de o asemenea intensitate. 23 August 1976 se identifică cu momentul unei opțiuni, care a dat un curs cu totul nou vieții și muncii mele. La acea dată, prima platformă de foraj marin cu tricolor la catarg, „Gloria", ajungea pe prima sa locație, după două zile de furtună. Printre pionierii activității de foraj marin, aflați pe puntea acestei platforme ce avea să devină și prima platformă de extracție a hidrocarburilor din platoul continental al Mării Negre, mă număram și eu. A fost bucuria de a face un lucru nou aici, acasă, cu instalațiile noastre, operă a industriei românești, probînd astfel, de-a lungul acestor ani, puternicul său potențial, România consolidîndu-și reputația de a fi una dintre puținele țări din lume ce exploatează țiței și gaze naturale din subsolul marin. Cu forțele proprii sale economii. De aceea, putem spune, oricînd, cu mîndrie, că ea este egală cu istoria tuturor obiectivelor de anvergură durate în anii Epocii Nicolae Ceaușescu.

Și dacă am moștenit de la părintele meu (și el tot inginer petrolist) acel spirit de căutare și descătușare a energiilor pămîntului în folosul oamenilor, al țării, anii în care am fost prezent, cu gîndul și fapta comunistă în mijlocul familiei de petroliști ai mării, au adus acelui spirit o nouă încărcătură profesională și sufletească. Clarviziunea și decizia politică exprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă la Congresele IX și X, în ale căror documente programatice s-au înscris, prioritar, cercetarea perspectivelor petroliere ale subsolului marin ca și exploatarea hidrocarburilor, și-au confirmat încă o dată profunzimea. Împlinirea acestor deziderate regăsindu-se azi, ca un stindard de biruință, în fața ce veghează pe mare, deasupra Complexului de exploatare „Gloria" — „Fortuna" — „Jupiter".

Cuvîntul faptă

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt o planetă de pace
Ce-a îmbrățișat cum o eșarfă
Toate meridianele
Toate paralelele pămîntului.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt uneltele de muncă
Prin care România Nouă
Scrie o nouă
Și măreață istorie.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt roadele țarinei eterne
Ce se dăruiesc fără egoism
Cînd brațele
Și mințile noastre
Își adună vrednicia
Deopotrivă cu dragostea.

Cuvintele Președintelui Țării
Sînt vatra oțelului
Și a pîinii
Incandescentă
Precum idealurile noastre.

ELENA CODRESCU ■

Pentru tînărul arhitect Radu Marian, autorul unor proiecte cutezătoare și minunate, Ziua libertății înseamnă și noile orizonturi ale profesiei sale :

Orașe fără periferie

Cînd vii dinspre București sau Tulcea, pe drumul național 2 A, imaginea Constanței de astăzi — o imagine cu adevărat impresionantă, care șochează pe oricare vizitator, este aceea a unei metropole mari și moderne, cu blocuri înalte, dispuse în spații geometrice inspirat desenate, cu artere largi ce dau contur unor cvartale întinse, înconjurate de parcuri verzi și luciuri de ape. Odată pătruns mai adînc înspre inima urbei marcate de edificii noi ce particularizează inspirația arhitecților proiectanți, o circulație intensă — tramvaie, troleibuze și autocare, mașini cu numere înscrise în te miri care țară a lumii, dar mai ales oameni — peste vară populația orașului, practic, se dublează, iar în perioadele de vîrf ale sezonului estival chiar se triplează — oamenii, cu forfota lor neîntreruptă, mai ales ei, dau dimensiunea unei urbe puternic racordată la pulsul trepidant al vieții contemporane.

...S-a construit mult la Constanța și, dacă e să ne referim numai la construcția de locuințe din ultimii 24 de ani, o cifră spune totul : 110 000 de apartamente date în folosul oamenilor muncii ce trăiesc în ținutul mărginit de Dunăre și Mare ! Tot atîtea familii, deci, au primit în acest răstimp care noi, confortabile, spațioase. Problemă vitală altădată pentru populația județului — a deține un apartament de două, trei sau patru camere, constituie azi ceva de domeniului firescului. Rubrica de publicitate a ziarului local „Dobrogea nouă" este ocupată, majoritar, de anunțuri care încep invariabil asa : vînd, schimb, cedez... apartament, sau casă. Da, la Constanța, ca și peste tot la noi în țară, condiția esențială de viață pentru oricare familie — a deține o casă, a ocupa un apartament, reprezintă o realitate indubitabilă, o realizare de marcă a epocii pe care o trăim. O recunosc, volens-nolens, și străinii ce ne vizitează, uimiți de cît s-a putut construi în acest segment de timp și de viață creatoare pusă sub semnul de eră nouă, socialistă, a României.

— Constănțean fiind — ne mărturisește tînărul arhitect **Radu Marian**, autorul unuia din cele mai izbutite proiecte de ansambluri de locuințe ce a prins contur în ultima vreme în centrul Constanței, de-a lungul bulevardului „V. I. Lenin" — principală arteră de acces spre Mamaia, am încercat un emoționant sentiment de mîndrie la marea adunare populară din municipiul Constanța, chiar în această vară, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea atît de frumos și convingător : **„Pe cei care pun întrebarea ce realizări are socialismul, îi poftim să vină la Constanța, ca și în alte părți ale României. Aici, în Constanța, care cu 40 de ani în urmă era printre cele mai înapoiate zone ale țării, se vede ce poate realiza un popor cu oameni ai muncii care-și făuresc viitorul în mod liber și independent ! Să vadă ce reprezintă socialismul — o societate a dezvoltării economico-sociale, a științei și culturii, a bunăstării. Să vadă locuințele noi, spitalele, școlile — bunăstarea poporului. Acesta este socialismul care s-a realizat în Constanța, în întreaga țară !".**

Printre lucrările importante ce se realizează în municipiul Constanța, un loc de seamă îl ocupă sistematizarea falezelor și a zonelor apropiate mării, mobilarea acestora cu edificii și dotări urbane realizate într-o concepție arhitectonică deosebită, specifică litoralului. Constanța a devenit, și va fi tot mai mult în anii ce vin, un oraș cu fața la mare, un oraș deschis larg orizonturilor albastre marine.

Reportaj-anchetă realizat de CICI IORDACHE-ADAM, RADU CIOBOTEA, LUCIA JURCA, MIRCEA BORDA, PAȘCU BALACI, MIRCEA LUNGU, CONSTANTIN ISMĂILEANU.

23 AUGUST 1944-1989

Fructele libertății

„Numai socialismul a asigurat aceste

Să ne amintim

Unde și cum se făcea industrie? Halele insalubre din imagine reprezintă o parte din ceea ce era în urmă cu aproape o jumătate de secol o întreprindere sibiană. Uneori însă, peisajul industrial arăta și mai rău. De la ateliere adăpostite în construcții improvizate și pînă la „uzine importante", cenușiul pereților era cea mai adecvată metaforă atît pentru nivelul industriei, cît și pentru viața celor ce o făceau.

■ Temelia pe care, în cei 45 de ani, dar mai ales începînd cu anul 1965, am construit o țară nouă este, fără îndoială industria socialistă, factorul hotărîtor, cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al dezvoltării economiei, al ridicării gradului de civilizație, al întăririi independenței naționale, al afirmării României în lume. Prezentăm sintetic cîteva dintre argumentele acestei deveniri, spectaculoase prin calitatea lor, prin timpul foarte scurt în care s-au produs ■ Față de anul 1945, producția noastră industrială a sporit de 135 de ori, din care de peste 120 de ori după cel de al IX-lea Congres al partidului ■ În ultimele două decenii au fost construite 2 000 de întreprinderi, o mare parte amplasate în cele peste 180 de platforme industriale noi ■ 95 la sută din mașinile, utilajele, echipamentele și instalațiile necesare dotării și modernizării economiei sînt asigurate din producția internă ■ În ramurile prelucrătoare, produsele noi și modernizate introduse în fabricație în primii trei ani ai acestui cincinal au deținut o pondere de 48,8 la sută din totalul producției-marfă realizate în 1988 ■ În 1988, produsele cu grad superior de prelucrare — mașini, utilaje și mijloace de transport, produse chimice și mărfuri industriale de larg consum — au reprezentat circa 63 la sută din volumul total al exportului țării, față de 36,2 la sută, în anul 1965 ■

Și iată ce înseamnă industrie astăzi,

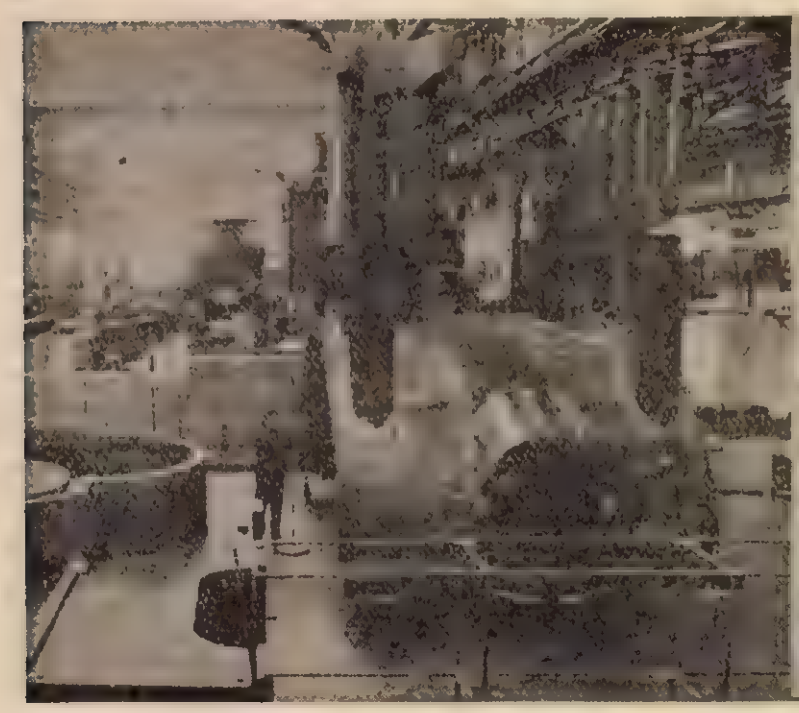

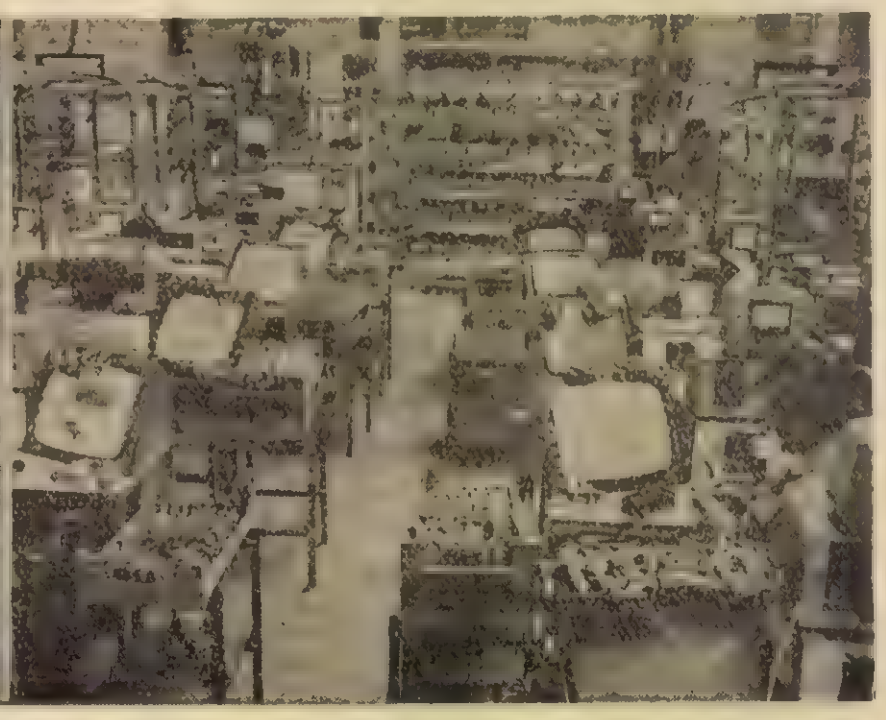

Așa cum sublinia de curînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cum se arată de altfel și în Programul-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, în anii construcției socialiste producția industrială a crescut de peste 135 de ori, din care de 120 de ori după Congresul al IX-lea al partidului. Într-o perioadă istorică scurtă, sub conducerea glorioșului nostru partid comunist, România a devenit, astfel, dintr-o țară agrar-industrială slab dezvoltată, o țară industrial-agrară cu o industrie puternică, modernă, organizată pe temeiul celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Într-adevăr, scrutînd retrospectiv acești ani ai istoriei noastre, putem afirma că industria românească de astăzi, ca uriaș patrimoniu național de bunuri și valori, ca ansamblu economic unitar și armonios, ca generator esențial al avuției țării și al drumului de progres pe care a intrat țara, a fost prefigurată la Congresul al IX-lea și clădită în anii care au urmat cu o voință și prin fapte de muncă exemplare. Iar izbînzile strălucite care au încununat acest efort au fost și sînt deopotrivă ale dragostei de țară și ale atașamentului față de valorile socialismului. Pentru că, așa după cum tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia chiar atunci, în 1965, la Congresul al IX-lea, „Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".

Astfel, Congresul al IX-lea a angajat poporul român pe un drum eroic, partidul propunînd un cutezător proiect de dezvoltare a României. Cum s-a spus cu atît de multă îndreptățire în acei ani, țara avea de ales dacă își poate reuni forțele pentru a prinde ultimul tren al dezvoltării economice. Țara a ales această cale a efortului, a muncii, și prin uriașul ei demers constructiv, creator materializat în complexe platforme industriale, în modernele combinate și spații de producție care au schimbat radical geografia economică a țării, a făurit o industrie redutabilă, purtătoare de tehnici de vîrf, capabilă să realizeze produse competitive pe piețele externe, produse ce se situează la nivelul tehnic mondial și, unele dintre ele, chiar peste acest nivel.

Toate aceste rezultate obținute în înfăptuirea operei de industrializare socialistă, esențială pentru prezentul și viitorul țării, pentru bunăstarea oamenilor ei, pentru afirmarea statutului ei de demnitate între țările lumii, sînt indisolubil legate de valoarea deosebită, determinantă, a contribuției personale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucitul nostru conducător, la elaborarea ca și la aplicarea consecventă a strategiei de ridicare a țării pe trepte superioare de dezvoltare economică. Această strategie ar-

mărețe și minunate realizări ale națiunii noastre“

în România celei mai înfloritoare epoci

Demnitatea muncii, demnitatea muncitorului

Multe sînt explicațiile dezvoltării impetuoase, miraculoase ale României în ultimii 24 de ani, din momentul de cotitură în istoria ei, Congresul IX al partidului, cînd în fruntea comuniștilor a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, dar poate cea mai aproape de adevăr este implicarea fără rezerve a tuturor oamenilor muncii, în deplin consens cu politica partidului, în mod conștient și într-un larg cadru democratic, unic în felul lui, la tot ce a însemnat dezvoltarea țării.

Muncitorul și-a părăsit, prin creșterea sa ideologică, statutul de simplu executant, transformîndu-l într-unul nobil al creației, al participării implicate total, gîndindu-și munca în perspectivă, făcîndu-și-o mai ușoară și productivă, înțelegînd că numai astfel unanima dorință de a ridica țara pe noi culmi de civilizație și progres poate fi atinsă un ceas mai devreme.

În Întreprinderea 1 Mai Ploiești, producătoare de instalații de foraj, a cărei producție este destinată în mare parte exportului, muncesc mii de oameni. E lesne de imaginat că fiecare din ei are probleme personale, dar și ușor de constatat că toți au o problemă majoră : munca în întreprinderea lor.

În Adunările generale ale oamenilor muncii s-au făcut și se fac zeci și sute de propuneri constructive vizînd îmbunătățirea calității, creșterea productivității, îmbunătățirea condițiilor de muncă. Nimeni nu e indiferent la ce se întîmplă în întreprindere, la locul lui de muncă. Odată cadrul democrației muncitoresc-revoluționare creat, au venit ideile și propunerile, apoi s-a creat obișnuința de a avea idei, de a trece la realizarea lor efectivă acolo unde este posibil.

Împreună cu tovarășul Dan Vasilescu, secretarul COM încercăm să selecționăm cîteva din propunerile făcute de oamenii muncii în Adunările generale. În filele dosarelor pulsează viața muncii. Simți că fiecare se consideră o rotiță din uriașul și complicatul angrenaj care este uzina. E greu să te oprești la una sau două. Fiecare are importanța ei. Se vrea un ritm uniform, se propune o îmbunătățire de tehnologie, un drum mai scurt și mai lesnicios al materialelor, se caută peste tot mai bine. Iar aceste propuneri, rezumate în cîteva cuvinte, trecute prin filtrul părerii colectivului sînt rodul, poate, al multor frămîntări și ore nedormite

La 1 Mai Ploiești, transportul uzinal intern era asigurat de circa 100 electrocare cu baterii. Îndeosebi între Fabrica sapе foraj și turnătoria forje ele vehiculau aproape 200 tone pe zi. Mai mult, drumurile lor treceau pe sub pasajul de cale ferată, care crea două pante unde electrocarele aveau nevoie să fie remorcate de trei tractoare pentru care se plătea chirie și care consumau, bineînțeles, motorină. Se stringeau ca la barieră cîteva electrocare, venea tractorul și le trece hopul. Pasajul, ca să nu mai vorbim de consumurile înregistrate, constituia o gîtuire a proceselor tehnologice. Ei bine, propunerile oamenilor muncii de rezolvare a acestei probleme au determinat crearea unui colectiv format din — atenție ! — directorul general al întreprinderii Dumitru Gheoca, președintele Comitetului oamenilor muncii, economistul Nicolae Bucura, președintele sindicatului, economistul Vasile Olaru, directorul tehnic Victor Lambrescu și inginerul Anton Anghel, șeful Atelierului de proiectare a sistemelor de organizare a muncii. Deci o propunere venită din partea muncitorilor a constituit în același timp și o sarcină pentru conducerea întreprinderii.

Problema a fost analizată, a fost cooptat institutul de specialitate, s-a apelat la colaborarea unor întreprinderi de profil, specializate. Noul sistem a fost denumit Troleucar cu dublu sistem de alimentare. Prin curtea întreprinderii au fost construite linii de alimentare cu energie electrică, asemănătoare cu cele ale troleibuzelor, electrocarele au fost adaptate la noul lor sistem de alimentare. Deocamdată doar patru troleucare funcționează, urmînd ca în viitoarele etape toate să fie transformate. Noul sistem este de concepție proprie, executat în întregime în uzină, evident fără nici o piesă din import. Doar cele 4 troleucare au adus în anul care a trecut o economie de peste un milion lei prin reducerea consumului de motorină, chiria tractoarelor, reducerea anuală a 600 baterii la prețul de 1 600 lei bucata, economie relativă de personal de circa 20 oameni. S-a deblocat pasajul de cale ferată, se asigură fluența între sectoarele de activitate primară și secțiile de prelucrare și depozite. Cheltuielile necesitate de primul tronson de 2 700 metri dat în funcțiune se vor amortiza în 16 luni. Multe alte avantaje nu pot fi prinse în calcule.

O altă propunere venită din partea Secției de montaj general a fost eliminarea gîtuirii cauzată de standul de montaj și probă, devenit neîndestulător prin diversificarea gamei de instalații. Înainte de a fi livrate beneficiarilor, instalațiile de foraj se montează și probează pe un stand. Apoi ele se dezmembrează în părțile componente care se ambalează și se expediază beneficiarilor. Vechiul stand, așa cum a fost conceput nu mai făcea față. S-a mărit platforma aferentă standului, s-au introdus două macarale tip portuar, care deservesc mai eficient punctele de lucru. În loc de 5 puncte de montaj (locații, cum se numesc în limbajul specialiștilor) s-au creat 9. Efectul imediat a fost scurtarea ciclului de montaj și probe. În 12 luni s-a obținut un spor de producție marfă de peste un milion lei, din care mai mult de jumătate la export. Costurile totale au fost reduse cu peste 100 mii lei. Și această propunere este în finalizare. O macara este în probe, iar cea de a doua în montaj final. Toată această instalație a fost materializată cu forțe proprii.

Propuneri izvorîte din necesitățile uzinei, din dorința de a produce mai mult, mai repede și mai eficient. Interesele comune au fost slujite de eforturi comune.

OPREA GEORGESCU ■

ticulează dialectic, într-un tot unitar și într-o viziune de largă perspectivă, factorii economici, factorii organizatorici și umani, potrivit unor criterii deopotrivă economice dar și sociale și politice, corespunzător realităților din țara noastră și ținînd seama în același timp, de fenomenele complexe din economia mondială. Într-un asemenea cadru teoretic larg, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat științific stadiile de dezvoltare ale economiei socialiste românești, programele de dezvoltare economică a României prin forțele sale, pe baza propriului ei efort.

Au fost elaborate, astfel, orientări fundamentale privind acumulările înalte, transformarea structurii industriei în favoarea ramurilor de înaltă tehnicitate, tezele de o excepțională însemnătate cu privire la promovarea progresului tehnic, cu privire la primatul factorilor calitativi, intensivi, pentru creșterea productivității muncii și pentru reducerea cheltuielilor materiale în concordanță directă cu eforturile făcute pentru asigurarea bazei energetice și de materii prime.

Aceste trăsături imprimate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sectorului industrial, au reprezentat soluții hotărîtoare, de mare eficacitate, pentru depășirea dificultăților generate de situațiile deosebit de complexe prin care se exprimă ansamblul economic mondial. Chiar și în aceste condiții, înaintarea în ritmuri deosebit de accentuate a adus și aduce dovada dinamismului industriei românești, a justeței politicii partidului nostru, pe drumul deschis de Congresul al IX-lea, și reprezintă un proces a cărui specificitate constă într-o atentă corelare dintre creșterea economică și rata înaltă a acumulării, în crearea premiselor materiale necesare pentru înfăptuirea unor ample programe de investiții. Pe această cale, ca și prin stimularea pe scară largă a creativității tehnice a colectivelor de oameni ai muncii, acțiunea de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție — acțiune inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a produs transformări structurale în viața unităților noastre industriale, punînd în valoare resurse noi în atingerea unor cote superioare de calitate și eficiență.

Prin industria sa, grandioasă creație a Epocii Nicolae Ceaușescu, România a recuperat o dramatică rămînere în urmă. Acest „miracol“ s-a săvîrșit, într-adevăr, într-o etapă istoricește scurtă, dar pe parcursul căreia ne-am obișnuit ca măsura timpului să n-o citim pe cadranul indiferent al cronometrului ci prin intensitatea trăirii în lumina atingerii unui țel. Și prin atingerea acestui țel, am putea spune, ne-am obișnuit : să învingem.

D. CONSTANTINESCU ■

Fructele libertății

Nu există pămînturi reci, cînd oamenii

Să ne amintim

Așa se făcea cu patru decenii în urmă lucrarea pămîntului !

Imaginea alăturată a fost realizată cu puțină vreme înainte de fabricarea primului tractor românesc. Ceea ce vedem în fotografie nu ilustrează doar uneltele tipice pentru o agricultură primitivă ; fețele oamenilor trudiți sînt grăitoare pentru o stare de spirit, ele sînt reflexul sărăciei, al neputinței. Și, să nu uităm, era într-o perioadă cînd România trecea drept o țară „eminamente agrară".

■ Vă înfățișăm în aceste rînduri un sumar bilanț al marilor recolte din 1989, cifre ce ilustrează elocvent superioritatea proprietății socialiste, al înfăptuirii cu succes a noii revoluții agrare ■ Față de 1945, producția agricolă a României a crescut de peste 10 ori, din care de 6 ori după 1965 ■ Toate județele au raportat realizarea unei producții medii de grîu de peste 8 000 kg la hectar. Așa cum sublinia de curînd secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cantitatea de grîu care trebuie acordată în acest an cooperatorilor depășește recolta anului 1955 ■ „Campion" la grîu, județul Brăila, cu o medie de 9 110 kg la hectar ■ Cooperativa Agricolă de Producție Scorniceşti a obținut, tot la grîu, cea mai mare producție din istoria locurilor : 12 683 kg la hectar ■ Producții mari s-au obținut și la celelalte culturi. Astfel, la orz, producția medie pe țară este de 7 360 kg la hectar. Un număr de 10 unități agricole de stat și cooperatiste din județul Hunedoara au realizat recolte medii de peste 8 000 kg la hectar ■ De asemenea, județul Sibiu a obținut cea mai bună recoltă din istoria sa : 7 055 kg la hectar ■ Amintim cîteva din unitățile cu mari producții la hectar, la diferite alte culturi : C.A.P. Gepiu, jud. Bihor, 8 020 kg tulpini și 2 025 kg sămînță, la inul de fuior ; C.A.P. Sălciile, jud. Prahova, 5 080 kg fasole ; I.A.S. Sfîntu Gheorghe, jud. Covasna, 6 880 kg orzoaică de primăvară ■

Și iată ce înseamnă a face agricultură astăzi,

„Trebuie să facem totul — sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Cuvîntarea la recenta Plenară lărgită a Consiliului național al agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor — pentru a strînge în cele mai bune condițiuni producția din acest an, pentru a putea să vină fiecare județ și fiecare unitate la Congresul al XIV-lea cu cele mai bune rezultate de pînă acum și să putem afirma, pe baza faptelor, că, deja, la Congresul al XIV-lea am realizat prevederile pentru anul 2000".

Acestui mobilizator îndemn realitatea însăși îi este temei, căci rezultatele acestui an, care permit ca foarte multe unități agricole să obțină înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare", evidențiază cu putere forța agriculturii noastre socialiste de a se afirma ca ramură de bază a economiei naționale. Proprietatea socialistă, organizarea întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, autentica reconstrucție a pămîntului realizată prin impresionante lucrări de îmbunătățiri funciare și irigații, mecanizarea, în general volumul uriaș de investiții menit să modernizeze întreaga activitate din acest domeniu, perfecționarea sistemului de retribuire în agricultură, în contextul unei importante transformări la nivelul conștiinței înșăși a oamenilor muncii din agricultură, exprimă mijloacele vitale cărora li se datorează succesele agriculturii românești și, în ansamblu, ele probează convingător forța socialismului de a da acestei străvechi ocupații omenești posibilitatea unei superioare valorificări a muncii poporului în interesul suprem al poporului.

Stă în puterea noastră să realizăm și mai mult, dacă acum, în anul Congresului al XIV-lea, proiectele pentru anul 2000 au devenit realitate în ceea ce privește nivelul recoltelor, obiectivele înșeși ale noii revoluții agrare vor trebui regîndite la nivelul unei cutezanțe sporite. Așa cum cere secretarul general al partidului, pe întreaga suprafață irigată vor trebui obținute 30 de tone porumb știuleți la hectar ; furajele vor trebui realizate la nivelul necesarului și chiar în excedent ; pentru primăvara viitoare, va trebui pusă sub brazdă sămînță de și mai mare productivitate ; vor trebui modernizate plan-

le încălzesc cu dragostea și priceperea lor

De zece ori mai mult

Cine străbate orașul Ovidiu (declarat oraș în primăvara aceasta), așezat în spatele lacului Siutghiol, care îl desparte de Mamaia, — ar putea crede că localitatea aceasta, bogată și frumoasă, arăta chiar de pe vremea cînd poetul latin exilat pe aceste meleaguri își începea cunoscutele sale epistole către Augustus. E destul, însă, să sondezi memoria cîtorva localnici ca să descoperi că doar cu patruzeci de ani în urmă lucrurile stăteau cu totul altfel. Mihai Octavian lucrează aici încă de la înființarea Cooperativei agricole de producție, în 1952, — amintirile și experiența sa puțind adeveri că locuitorii noului oraș agroindustrial au fost printre primii care au înțeles din ce parte vine viitorul în agricultura țării.

Dar nu e nevoie nici măcar să stai de vorbă cu oameni vîrstnici pentru a reconstitui monografia anilor trecuți de la cooperativizarea agriculturii pe aceste meleaguri. Inginerul Constantin Racu e mult mai tînăr decît contabilul Mihai Octavian. Localnic fiind însă, știe de la părinții săi și din propria copilărie ceea ce a văzut, a trăit și știe toată lumea de pe aici. Actualul oraș Ovidiu, întins pe lungimea a vreo patru, cinci stații de autobuz, era un sătuc anonim pitit cu rușinea sărăciei sale în dosul lacului Siutghiol neavînd parcă nici măcar curajul să privească deschis întinderea nemărginită a mării. Satul se numea inițial Canara, ceea ce însemna pe turcește **carieră**, pentru că majoritatea locuitorilor săi lucrau la piatră. Majoritatea, adică vreo treizeci de familii de-o parte a drumului și alte vreo treizeci de familii de cealaltă parte. Atîta era tot satul. Un mănunchi de oameni implîntat în pămîntul secetos al Dobrogei ca un ciuline bătut de vînturi și ars de soarele nemilos al verilor mai lungi ca în alte părți ale țării, dintre care cîțiva se ocupau cu creșterea animalelor și alți cîțiva erau pescari. „Vindeau cui voia să cumpere pește. Nu cumpăra însă nimeni pentru că pe aici toți erau pescari. Vai de capul lor!“ — conchide expresiv inginerul Nicolae Merișneac.

Case mici de stuf și pămînt, cu ceva mai ridicate deasupra argilelor și calcarelor, pești uscați înfipți în trestiile gardurilor, legănîndu-se în bătaia vînturilor, cîteva animale smulgînd iarba arsă de soare, una cu pămîntul — iată imaginea unei așezări fixate pentru totdeauna pe pelicula istoriei ca punct de reper pentru ceea ce prezentul avea să aducă nou pe aceste străvechi pămînturi dobrogene bogate, înainte de toate, în milenară istorie. În 1952, cînd s-a înființat Cooperativa agricolă de producție, oamenii de aici au intrat cu ce aveau, cîțiva cai, cîteva care, pluguri, grape, harnașamente — obiecte care adunate azi grămadă lîngă cele două puternice secții de mecanizare ale cooperativei ar da senzația și mai pregnantă că provin mai degrabă dintr-un muzeu etnografic decît dintr-o realitate care a stăpînit aceste locuri doar cu patruzeci de ani în urmă.

Pe lîngă ceea ce au adus oamenii, cooperativa a pornit la drum în primii săi ani de existență cu trei tractoare IAR și două batoze MK 10 iar în ceea ce privește producția, cu vreo 700—800 kg grîu la hectar, de celelalte culturi nemaimeritînd să vorbim pentru că producțiile lor erau cu totul nesemnificative.

Și acum să facem un salt în plină actualitate agrară și socială a tînărului oraș. Înainte de toate, trebuie să precizăm că discuția aceasta am purtat-o la sediul Cooperativei agricole de producție Ovidiu, flancat de două blocuri impunătoare, în care locuiesc oamenii tînărului oraș al căror număr a „sărit“ la peste 11 mii, fără să mai punem la socoteală și locuitorii satelor aparținătoare, Poiana și Lumina.

De-a lungul celor aproape patruzeci de ani de muncă unită, cele trei tractoare care se poticneau pe primele brazde cooperativizate ale Dobrogei au ajuns în prezent la 67, acestora adăugîndu-li-se 18 combine de recoltat porumb și 14 de recoltat grîu, pe lîngă acestea cooperativa mai dispunînd de 50 motopompe ATP, două autobene folosite în zootehnie pentru concentrate, cinci carosate, cinci tractoare cu remorci rutiere, astfel încît în campaniile de vară și în toate anotimpurile, unitatea își acoperă nevoile cu mijloacele mecanice proprii. În plus cooperativa mai are un atelier mecanic cu anexele sale: fierărie, tîmplărie, curelărie — acestea pentru a-și produce toate cele necesare cu forțe proprii, ambiția oamenilor fiind ca fiecare fermă să aibă deplină autonomie, de la căruță, butoi cu apă, la mașină și tractor.

Iar cînd e vorba de producții, cooperativa Ovidiu e cotată ca una dintre cele mai bune din județ. Pornind doar de la realitatea cu valoare extrem de expresivă că în urmă cu cîteva zeci de ani abia se smulgeau pe aceste locuri 700—800 kg de grîu la hectar iar azi cooperatorii care recoltează de zece ori mai mult speră la și mai mult în anii care vin, pe măsura exactă a potențialului productiv al pămîntului și în corelație directă cu posibilitățile tehnico-materiale asigurate, toate acestea privite în perspectiva istoricității lor, gîndindu-ne că doar cu patruzeci de ani în urmă înțelenitul pămînt dobrogean părea retras definitiv în propria lui arșiță și secătuire, sînt adevăruri capabile să exprime prin semnificația lor imediată saltul uriaș pe care l-a făcut agricultura acestor meleaguri de la brazdele plugului cu coarne la actualele brazde adîncite la parametri științifici, irigate, fertilizate și cultivate după paginile celor mai înaintate tehnologii agrare.

Cooperativa agricolă de producție din tînărul oraș Ovidiu nu este desigur o excepție în județul Constanța. Însuși C.U.A.S.C.-ul din care face parte, alături de unitățile din Lumina, Palazu Mare, Cumpăna, Viile este unul dintre cele mai bune pe țară la toate sectoarele de activitate. Însă biografia localității Ovidiu care a pășit printre primele pe drumul cooperativizării este întru totul exemplară prin actuala ei înflorire, frumusețe și putere economică.

I. ZUBAȘCU ■

în al 45-lea an al libertății noastre

tățile viticole și pomicole ; legumicultura va trebui astfel organizată încît, începînd de anul viitor, să se realizeze cel puțin o dublare a producției.

Desigur, progresele majore pe care trebuie să le înregistreze agricultura noastră solicită un uriaș efort creator — de perfecționare a tehnologiilor, de aplicare a rezultatelor științei, dar și de perfecționare a oamenilor. Așa cum evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, se impune ca „alături de muncitorii-intelectuali să se formeze o țărănime intelectuală, cooperatori și alți lucrători agricoli cu o înaltă pregătire profesională, științifică, care reprezintă chezășia realizării noii revoluții agrare, a progresului general al patriei noastre“. Perfecționarea, în continuare, a cadrului democratic realizat și în agricultură va contribui prin valorificarea superioară a înțelepciunii colective, prin implicarea mai hotărîtă a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și aplicarea deciziilor, la mobilizarea tuturor energiilor satului românesc pentru sporirea dărniciei pămîntului.

Agricultura se va afirma în continuare ca factor fundamental de structurare a dezvoltării economico-sociale a fiecărei comune și, în acest context, însăși evoluția satului românesc este intim legată de perfecționarea activității economice fundamentale desfășurate în acest mediu social. Sistematizarea și modernizarea localităților rurale, dezvoltarea rețelei de învățămînt, a unităților social-culturale, a activităților de mică industrie exprimă această evoluție socială generală în legătura sa intimă cu evoluția agriculturii. De aceea, așa cum rezultă clar din mobilizatorul program conturat în excepționala cuvîntare a secretarului general al partidului, dezvoltarea agriculturii, sporindu-și ponderea în economia națională, se afirmă ca un reper definitoriu al însuși progresului general al satului românesc, al realizării civilizației comuniste. Aducînd mai aproape viitorul pe care l-am programat, aducînd în prezent nivelul recoltelor scontate să fie obținute peste mai mulți ani, apropiem de prezent unul dintre obiectivele esențiale ale înseși făuririi comunismului pe pămîntul românesc.

CONSTANTIN DUMITRU ■

23 AUGUST

Imaginea, simbol pentru istoria nouă a patriei

Pe retina vremii ca și-n sufletul nostru din acest timp vor dăinui cu prioritate mărturiile privind vocația marilor ctitorii, dialogul și democrația, grija pentru om, pentru viitorul națiunii

...din argumentele celor 45 de participanți la ancheta noastră

În preajma marii sărbători naționale am întreprins un sondaj de opinie, solicitînd interlocutorilor să propună o imagine-simbol a celor 45 de ani de construcție socialistă, o imagine pe care o consideră semnificativă pentru izbînzile obținute de poporul nostru în acest răstimp. Au fost consultați, printr-o convenție a cărei semnificație este transparentă, 45 de oameni ai muncii de vîrste și profesiuni diferite, din mai multe locuri din țară, tocmai pentru a încerca să confirm acestui demers publicistic atributele proprii oricărei anchete sociologice, fie ea de proporții mai restrînse.

O altă constatare de ordin general este că majoritatea simbolurilor alese de interlocutorii noștri aparțin intervalului de timp parcurs de la Congresul al IX-lea al partidului. Acest lucru nu poate fi explicat, desigur, numai prin coincidența că mulți dintre participanții la anchetă au intrat în activitatea profesională și au avut satisfacții și împliniri deosebite în această perioadă : experiențele personale evocate sînt doar argumente particulare care se integrează și sînt dependente de largul context social, de amploarea și măreția realizărilor obținute de poporul nostru în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, de mutațiile radicale, profund înnoitoare petrecute după 1965 în toate domeniile vieții economice, sociale și politice ale societății noastre socialiste. Este vorba, așadar, de identificarea la nivelul unor experiențe individuale a pecetei inconfundabile pe care timpul istoric scurs de la Congresul al IX-lea a imprimat-o pentru eternitate asupra României contemporane.

Așa se explică și marea diversitate a imaginilor-simbol propuse de participanții la anchetă, fiecare dintre ei optînd, desigur, și în funcție de argumentele de ordin personal pe care le-au pentru unul sau altul din multitudinea aspectelor invocate. Totuși, acestea au putut fi structurate în trei mari categorii : imagini-simbol pentru ideea de ctitorie în Epocii Nicolae Ceaușescu, în strînsă, pentru importanța acordată în acești ani vieții sociale a oamenilor și viitorului națiunii.

Acest răstimp, în care ideea edificării a căpătat sensurile celei mai practice și concrete cu putință, încorporate în ceea ce numim ctitorile Epocii Nicolae Ceaușescu, impresionează nu numai în sens fizic — asupra noului chip al României de azi — ci și în sens moral, asupra conștiinței oamenilor, a structurii afective și sistemului lor de valori sociale. Constructori sînt oameni care au, poate, cele mai multe de spus. Dar nu prea au timp, și de aceea comprimă cuvintele într-o replică scurtă precum gestul minunii mistrel : **„La 45 de ani de nouă istorie românească, la 24 de ani de cînd s-a deschis cea mai strălucită filă în cartea neamului, afirmînd că marele forum al comunistilor din iulie 1965 a deschis calea progresului substanțial și rapid pentru înfăptuirea țară, noi, cei ce lucrăm în această brigadă, aducem ca mărturie și ca ilustrare a acestei realități chiar faptul că de la înființarea brigăzii noastre, din 1966 și pînă acum, valoarea construcțiilor pe care le-am realizat în acest județ se ridică la aproape 1 miliard de lei“**, ne spunea, răspicat și dintr-o suflare, **Dan Georgescu**, șeful Brigăzii Antreprize de Construcții-Montaj și Reparații Tîrgoviște. **„În 1965, cînd s-a inființat întreprinderea noastră, transformată apoi în trust, nu ne imaginam ce proporții vor lua lucrările pe care le aveam de făcut. Dar reconstrucția pămîntului a devenit, la inițiativa secretarului general al partidului, un program grandios, menit nu numai să armonizeze geografia riurilor, să răspundă unor nevoi sociale și economice, dar să și făurească adevărate caractere, de constructori de nădejde ai societății. Așa se face că poansonul trustului nostru pecetluiește de-acum baraje, aducțiuni, lucrări împotriva înundațiilor, tronsoane ale metroului și canale de irigație, într-o diversitate și de o amploare demne de ctitoriile Epocii Nicolae Ceaușescu. În ceea ce mă privește, am pornit de la șantierul național Agnita—Botorca ; ceea ce atunci era eroism, acum sînt simple fapte de muncă, întrucît altele sînt mijloacele, utilajele, condițiile de muncă și viață pe șantier. Doar dăruirea, ambiția și nobila tradiție a muncii pentru țară au rămas aceleași“.** O spune un om cu părul alb, **Alexandru Mihu**, secretar al organizației de bază din Trustul antreprizã generală de lucrări hidrotehnice speciale București. La această epopee a reconstrucției pămîntului s-au mai referit, cu aceeași înțelesuri, dar din perspective diferite, și **Constantin Asanache**, maistru la I.A.S. Stelnica, acolo unde înlguirile Bălții Brăilei au dus la producții record ; inginerul **Vasile Pîclea**, șef de secție la Întreprinderea de exploatare portuară Constanța, acolo unde se amenajează unul din marile porturi ale lumii ; tînărul **Eugen Iacob**, inginer pe șantierul național al amenajării Dîmbovița ; meșterul **Valentin Galamboși**, plecat acum 15 ani cu ortacii de la Firiza să lucreze, toți, la metrou ; inginerul **Ștefan Dobrovolschi**, vechi șantierist, acum director al Direcției Apelor Iași-Prut, beneficiar al lucrărilor pe care le-a executat cîndva și de care se simte legat pentru toată viața.

Ideea de ctitorie a fost argumentată și din perspectiva unor împliniri profesionale ce n-ar fi fost posibile fără uriașul efort de investiții industriale, care conferă putere întregii economii naționale. Inginerul **Vasile Iuga**, pornit dintr-un sătuc din Maramureș, a ajuns, stagiar fiind, să participe la atestarea și certificarea aparaturii primului „Romîn-Sat“. **Ioan Cătineș**, mistru optician în nouă unitate I.O.R. : **„E o încintare să lucrezi într-o asemenea fabrică, pentru care întregul colectiv, format în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, poartă sămînța unui conducător o fierbinte recunoștință“.** Doctorul în fizică **Dorin Poenaru**, argumentă cu succesele colectivului din care face parte apartin, de fapt, climatului general din slunta românească, minunatelor condiții create în Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară, unitate de cercetare și producție deplin afirmată în anii Epocii Nicolae Ceaușescu. **Andrei Moșu**, șeful sectorului Banca de date de la Institutul național de informare și Documentare precizează că : **„Institutul nostru, creație a Epocii Nicolae Ceaușescu, dispune de toate condițiile materiale necesare pentru a contribui la progresul economiei românești prin cunoașterea și punerea în valoare a ideilor și soluțiilor, deci a informațiilor generate de revoluția tehnico-științifică.**

Sub inevitabila impresie a evidenței, tot ideea de ctitorie a fost propusă de : profesorul **Virgil Dumitrescu**, director al Centrului de creație și cultură socialistă Slatina, instituție ce beneficiază nu demult de un modern și functional edificiu ; artista **Elena Dacian**, balerină la Opera Română, cu gîndul deja la scena viitoarei construcții a cărei temelie a fost pusă recent ; iar **Constantin Costică**, secretar al organizației de partid din Centrala vinificării, băuturilor diferite și produselor spirtoase, punea un fel de punct pe i : **„Ca bucureștean get-beget n-am eum să vă propun alteeva decît o imagine, care vreți, din Bucureștiul de azi. Toi ce s-a construit în Epoca Nicolae Ceaușescu, noua înfățișare a țării pot fi sugestiv ilustrate cu aspecte din Capitală, metropolă renăscută aproape miraculos, am spune — dacă n-am fi martori zi de zi și participanți la înălțarea și zidirea acestei opere urbanistice de amploare monumentală“.**

A doua imagine-simbol conturată izimite ideea de dialog cu oamenii, de libertate a opiniei, de democrație muncitorească-revoluționară. Solicitat să participe la ancheta noastră, maistrul metalurg **Gheorghe Dumitru**, veteran al uzinelor „Laromet“ în care lucrează de peste patru decenii, a răspuns chiar așa : **„Primul lucru pe care ar trebui să-l scrieți este tocmai faptul că socialismul ne-a dat dreptul la cuvînt, la opinie, la participarea la viața politică a țării, — sentimente pe care le-am căpătat cu putere în viața și munca noastră de după Congresul al IX-lea al partidului. Ca să vă dau un exemplu, m-ag gîndi la acele momente, toi ale unui august, dar mai recent, cînd vocea cea mai autorizată a națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a consultat în piața publică despre atitudinea pe care trebuie s-o ia poporul nostru în acele împrejurări cînd suveranitatea și independența unei țări frățești era amenințată. Atunci s-a forjat dialogul dintre conducătorul nostru iubit și popor, devenind limpede că toate problemele fundamentale ale țării sînt și vor fi dezbătute de noi toți, astfel încît orice hotărîre să fie cu adevărat expresia dorinței și voinței întregului popor“.** Inginerul **Sergiu Sumedrea**, șeful Inspectoratului silvic județean Buzău argumentează : **„Recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor este doar un exemplu pentru democratismul instaurat în societatea românească de astăzi, pentru fiecare domeniu existînd cadru și organisme instituționalizate tocmai spre a da posibilitate tuturor oamenilor muncii, întregului popor să participe la viața social-politică a țării. Mi se pare fundamentală ideea de dialog intrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem un sistem democratic unic în felul său, prin care se pun în valoare capacitatea de creație, experiența și pregătirea tuturor categoriilor de oameni ai muncii“.** O exemplificare a virtuților dialogului, chiar la nivelul de bază al producției, o formulează **Petre Răducanu**, secretarul Comitetului de partid de la Uzina „23 August“ : **„N-aș vrea să repet lucruri cunoscute — cum ar fi, de pildă, ce a însemnat pentru mii de oameni al muncii faptul de a fi devenit proprietarii, producătorii și beneficiarii celei mai platforme industriale care, odată cu socialismul, poartă numele sărbătorii naționale. Dar tot din acest statut, din interesul față de țară, — sentimente pe care le-am căpătat cu putere în viața noastră de după Congresul al IX-lea al partidului. Ca să vă dau un exemplu, m-ag gîndi la acele momente, toi ale unui august, dar mai recent, cînd vocea cea mai autorizată a națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a consultat în piața publică despre atitudinea pe care trebuie s-o ia poporul nostru în acele împrejurări cînd suveranitatea și independența unei țări frățești era amenințată. Atunci s-a forjat dialogul dintre conducătorul nostru iubit și popor, devenind limpede că toate problemele fundamentale ale țării sînt și vor fi dezbătute de noi toți, astfel încît orice hotărîre să fie cu adevărat expresia dorinței și voinței întregului popor“.** Inginerul **Sergiu Sumedrea**, șeful Inspectoratului silvic județean Buzău argumentează : **„Recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor este doar un exemplu pentru democratismul instaurat în societatea românească de astăzi, pentru fiecare domeniu existînd cadru și organisme instituționalizate tocmai spre a da posibilitate tuturor oamenilor muncii, întregului popor să participe la viața social-politică a țării. Mi se pare fundamentală ideea de dialog intrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem un sistem democratic unic în felul său, prin care se pun în valoare capacitatea de creație, experiența și pregătirea tuturor categoriilor de oameni ai muncii“.** O exemplificare a virtuților dialogului, chiar la nivelul de bază al producției, o formulează **Petre Răducanu**, secretarul Comitetului de partid de la Uzina „23 August“ : **„N-aș vrea să repet lucruri cunoscute — cum ar fi, de pildă, ce a însemnat pentru mii de oameni al muncii faptul de a fi devenit proprietarii, producătorii și beneficiarii celei mai platforme industriale care, odată cu socialismul, poartă numele sărbătorii naționale. Dar tot din acest statut, din interesul față de țară, — sentimente pe care le-am căpătat cu putere în viața noastră de după Congresul al IX-lea al partidului. Ca să vă dau un exemplu, m-ag gîndi la acele momente, toi ale unui august, dar mai recent, cînd vocea cea mai autorizată a națiunii noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a consultat în piața publică despre atitudinea pe care trebuie s-o ia poporul nostru în acele împrejurări cînd suveranitatea și independența unei țări frățești era amenințată. Atunci s-a forjat dialogul dintre conducătorul nostru iubit și popor, devenind limpede că toate problemele fundamentale ale țării sînt și vor fi dezbătute de noi toți, astfel încît orice hotărîre să fie cu adevărat expresia dorinței și voinței întregului popor“.** Inginerul **Sergiu Sumedrea**, șeful Inspectoratului silvic județean Buzău argumentează : **„Recenta Plenară lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor este doar un exemplu pentru democratismul instaurat în societatea românească de astăzi, pentru fiecare domeniu existînd cadru și organisme instituționalizate tocmai spre a da posibilitate tuturor oamenilor muncii, întregului popor să participe la viața social-politică a țării. Mi se pare fundamentală ideea de dialog intrucît, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem un sistem democratic unic în felul său, prin care se pun în valoare capacitatea de creație, experiența și pregătirea tuturor categoriilor de oameni ai muncii“.**

La importanta dialogului permanent al secretariului general al partidului cu oamenii muncii din toate domeniile s-au referit, fără excepție, interlocutorii noștri care lucrează în ramura agriculturii, prezzînd că amplele mutații subsumate noii revoluții agrare nu pot fi realizate în modern fără precedent a agriculturii românești, inițiat și îndrumat consecvent de tovarășul Nicolae Ceaușescu — inginerul **Constantin Asanache** : **„Vizitele de lucru, indicațiile și orientările primite de la secretariul general al partidului au fost și sînt pentru noi adevărate repere de muncă, spor găsirea unor soluții tehnice optimale, curajoase, novatoare — ne spunea Vergil Gângu**, director tehnic la ICSITMUA. Acad **Nechifor Ceapoiu**, de peste două decenii șeful de secretariile de la Fundulea, **Gheorghe Chivu**, președintele C.A.P. Frasinu, jud. Dîmbovița, dr. **Dragoș Barbu**, directorul stațiunii de la Bușetu, ing. **Gheorghe Modoianu**, șef de formă la Silmaleasa-Bălăcu, ing. **Viorel Dragomir**, directorul Trustului I.A.S. Ialomița. **Marius Scărlătescu**, șef de formă la C.A.P. Recea—Argeș au punctat, de asemenea, în răspunsurile lor pentru imaginea dialogului cu oamenii, ca simbol definitoriu pentru viața României socialiste de astăzi.

În sfîrșit, un mare număr de răspunsuri gravitează în jurul importanței pe care au căpătat-o în socialism, cu precădere după Congresul al IX-lea al partidului, aspectele de viață socială, atenția acordată creșterii nivelului de trai al oamenilor, grija permanentă pentru viitorul națiunii noastre socialiste. Profesorul **Rafael Ciorăscu**, primarul comunei Livezile, jud. Mehedinți, avea parcă răspunsul pregătit : **„Dați imaginea comunei noastre ! Avem școală nouă, rețea de apă și canalizare, dispensar și casă de nașteri, farmacie și baie populară, centrală termică, magazin universal cu etaj, moară, instalație cu biogaz, complex cultural-sportiv, nouă de agrement, cu trei lacuri făcute din blocarea unui piriu, un han turistic. Dar trebuie să veniți să te pozați, abia acum am în lucru niște ilustrate color cu comuna noastră. Mă sunați cu prefixul 979, nu mai faceți comanda. E bine ?“.** E bine !

Sociabilitatea se construiește prin oameni și pentru oameni. De aceea, însemnele specifice noii orînduiri se regăsesc în biografiile fiecărui dintre noi, cu pregnanta, stabilitatea și vitalitatea propriei unei structuri „genetice“, am spune și n-am greși prea mult, pentru a înțelege că socialismului s-au făurit oameni noi, s-au modificat destine, s-a generat o altă fizionomie morală și socială, însemn de demnitate, egalitate, prosperitate. **„As alege dorința de desăvîrșire, ne spunea Nicolae Leușean**, președintele C.A.P. din comuna Nicolae Bălcescu, jud. Bacău **Nu cred să existe în anii noștri vreun om care să nu fi trăit un moment cînd s-a autodepășit — din dorința lui interioară sau determinat de un context — de locul lui de muncă, de colectiv, de ce avea de făcut. Sint fiu de țăran, iar primul salt de la condiția părintilor mei l-am făcut cînd m-am urcat pe tractor. Apoi am fost trimis la o școală și am devenit maistru agricol. Am urmat liceul la seral și m-a bătut gîndul să ajung inginer. La 32 de ani am reușit la Agronomie, cursuri de zi. Acum am 45 — sînt născut chiar în august '44 — și sînt președintele unei cooperative agricole de producție care era cam în declin cînd am fost ales. De ciîva ani ocupăm intre locurile unu și trei pe țară la cele mai multe culturi și producții obținute în zootehnie. Mă uit la oamenii cu care muncesc, îi studiez și constat cît de mult îi domină acest sentiment al autodepășirii. Au ajuns să facă din orice treabă a colectivului o chestiune a lor personală. Această condulită, a identificării fiecărula cu toți, sub impulsul la autodepășire pe care-i dă climatul din societatea noastră, este, cred, victoria cea mai inalită pe care am cucerit-o în acești 45 de ani de viață liberă și demnă“.**

Un impuls la autodepășire pe care familia Ion, de trei generații legitimată la „Grivița Roșie“, îl traduce ca pe o firească dorință de mai bine : **„Patriarhul“, Vasile Ion** a lucrat la patron ; fiul său, **Gheorghe Ion** a absolvit școala de maiștri în 1965 ; iar **Daniel Ion**, fiul lui Gheorghe și nepotul lui Vasile, este muncitor în schimbul unîi și student la Politehnică, în schimbul doi.

Vasile Cardașol evoca sugestiv tot propria situație : **„Am crescut și am învățat ducînd vaca la păscut ; am făcut liceul la seral, după facultate, susținînd și examenul de doctorat. Nu fac caz de faptul că acum conduc un institut de cercetări, dar cred că e definitorie pentru socialism crearea condițiilor de depliniri afirmări profesionale a tuturor fiilor țării. Pentru că viața, de fapt, este meseria“.** Așa gîndește și **Dumitru Birsan**, care nici nu visa să ajungă din simplu rectificator un maistru reputat al Fabricii pentru echipamente nuclearo-electrice, și **Aurel Cocu**, maistru la Întreprinderea de mecanică navală Galați, autor a 7 invenții, **„din care una a dus la realizarea unor importanți costisitoare, evitîndu-se și un atelier nou, în care lucrează aproape o sută de oameni“.**

Tinăra doctoriță **Cristina Trache** ne-a surprins prin retorica frazei : **„N-aș vrea să înșiruiesc roturile, să vă întreb și eu ceva, de pildă, „de-a ce v-ați jucat în copilărie ?“. Eu m-am jucat „de-a doctorița“ și iata-mă de un an în profesia care, din joc de copii a devenit vis, apoi dorință, acum-realitate. Părinții mei sînt muncitori — tata, la „Aro“ Cumpuiung, mama, la cooperativa meșteșugărească „Musceleana“. Dacă am desprins de la ei tenacitatea și respectul pentru ceea ce faci în viață, aceste trăsături nu știu dacă ar fi fost de ajuns pentru a urca în amfiteatrele Facultății de Medicină generală din București. Restul mi-a oferit societatea românească de azi“.** Grija față de oameni a fost punctată și de meșterul **Vasile Pietraru**, de la Mecanică Fină București **(„astfel n-aș ingreuna să lucrăm toată familia aici“)**, și de **Gigel Alexandru**, directorul minei Sotînga. Dîmbovița : **„Din mina noastră se scoate cărbune de peste o sută de ani, dar prospecțiuni geologice recente au descoperit noi zăcăminte, astfel că vom mai avea încă mult de lucru. Este un fapt care ne interesează, poate, numai pe noi, dar care arată cît de mare este grija pentru ca oamenii să muncească, să cîștige, să aibă viitorul asigurat“.**

Despre această orientare dominantă a politicii partidului nostru, de a avea în vedere, prin măsuri practice, concrete, viitorul țării — sub multiple aspecte, de la condițiile de viață și învățătură create tinerei generații, pînă la perspectivele de dezvoltare generală a patriei — ne-au vorbit **Ortansa Titaru**, profesoară de istorie și primăriță comunei Beresti Tazlău, jud. Bacău, **Rodica Petre**, muncitoare la Întreprinderea de morărit și panificație Pașura, **Adrian Cătinescu**, student în anul V la Facultatea de Electronică Bucureștî. **Mircea Mihăeseu**, șef birou comercial la „Bucur Obor“.

Aloturînd într-un același grupaj 45 de opinii, reflecții, experiențe dintre cele mai obișnuite pentru realitatea acestor 45 de ani de socialism, le-am recompus într-un vitraliu unitar de viață, un vitraliu cu trei imagini-simbolice dominante, din care lumina viitorului răzbate puternic și limpede, filtrată de incredere, certitudine și optimism.

Mîndru spre soare să crești

Iată refrenul unui cîntec
din anii de început ai revoluției
pe care îl fredonam ca pe-o speranță,
pe care îl putem cînta azi
ca pe o bucurie împlinită

În Bucureștiul iubit
Azi negura s-a risipit
Și în străvechiul oraș
Vieții croim nou făgaș.

Vrem ca în anii ce vin
Ca-n basme să te-mpodobim
Mîndru spre soare să crești
Oraș iubit, București.

Încerc să-mi fac un plan, să fiu exactă, să nu mă las copleșită de adjective, să nu fiu acuzată de iubire „oarbă" pentru București, inima țării și a mea.

Oricît de măsurată voi fi, se va simți că-mi iubesc orașul-capitală, că-l apreciez marile calități, deși-l socotesc uneori prea nervos, puțin prea zgomotos. Dar noi, fiii lui, cum sîntem ?

Îi semănăm ca două picături de apă. Așez pe hîrtie, la întîmplare, dar nu întîmplător, cîteva din schimbările profunde ale Bucureștiului, de cînd merg singură pe străzi, fără privirea și brațul ocrotitor al mamei. Încerc să-mi adun „scenele", mai ales de cînd văd și pentru alții.

Cutezanța nesăbuită să cred că mîna care bate pentru întreaga națiune, care își asumă, non stop, travaliul ritmicității, care pulsează energie și dinamism pentru 23 de milioane de fii, care își asumă linia I, poate fi „prinsă" în chingile unor pagini.

Sînt un om al consemnării realității, deci aș putea să mă consider al exactității, apropiată de microscop. Tot ce am văzut, am scris, am filmat își are întreaga acoperire a verificării de către toți, deodată.

Pentru un neavizat aspectul de șantier al orașului nu era din cale afară de atrăgător. Dar metroul trebuia construit ! Dîmbovița trebuia întinerită ! Mulți bucureșteni aveau nevoie de locuințe confortabile, trebuiau să scape de pămînt și cișmele în curte ! În casă cînd facem curățenie generală, cînd zugrăvim, nu le mutăm pe toate de la locul lor ? Dar după aceea, ce sărbătoare !

Am trăit în acest București al șantierelor, al schimbărilor pentru calitatea superioară a vieții, și ei îmi dă „bornele", măsurătorile profesiei mele. Despre ce aș fi scris, unde aș fi fost cu aparatul de filmat, cu cine aș fi discutat în fața microfonului, dacă n-aș fi trecut cu „armele" și bagajele profesionale, cu conștiința, cu înțelegerea nevoilor acute, și pe șantierul Politehnicii, care, e drept, stingherea circulația, făcea zgomot pentru vecini, dar viitorii studenți așteptau Institutul cu sufletul la gură, industria avea nevoie vitală de profesioniștii care ies acum, promoții după promoții ?! Din care nopți am fi făcut zile, dacă nu ar fi existat lanțul construcțiilor de fabrici, spitale, magazine, creșe, grădinițe, băi publice, săli de sport ?! Pe care zile le-am fi trecut în amintirea vie dacă nu era șantierul televiziunii, culminînd cu studiourile unde se produc emisiunile care, în fiecare seară, adună întreaga țară în fața micului ecran ?

Profesiunea mea este direct legată de dumneavoastră, de salturi și stagnări, de performanțe și eșecuri. Dacă nu s-ar fi construit masiv în Balta Albă, Drumul Taberei, Șoseaua Giurgiului, Pantelimon, dacă întreaga lor organizare nu ar fi fost egală cu a unui oraș, de unde ar fi izvorît titlurile : „Orașe în orașul... București ?" Cît de sărăcită mi-ar fi fost profesiunea, și viața a sute de mii dintre dumneavoastră, dacă planurile cincinale n-ar fi conținut, consecvent, prevederea ca fabricile noi și vechi, prin eforturi, uneori eroice, să fie evolutive pe scara producției și a gîndirii tehnice.

Bucureștiul, în care trăim, e frumos prin unicitatea lui. Are blocuri cu logii și balcoane, înveselite de florile anotimpului: impresionează personalitatea lui care este dată și de multele parcuri, cum au puține orașe ale lumii. Dar fundamentala lui frumusețe emană de la locuitorii care își deschid umbrelele pe o ploaie torențială și sînt veseli, trec prin nămeții de zăpadă și se bucură că sînt troiene, cad frunzele uscate și văd primăvara... viitoare.

Această solară dispoziție sufletească am regăsit-o la macaragiul, cu cămașa albă ca neaua, al cărui nume l-am uitat, dar gesturile sale plutesc deasupra Bulevardului 1848, pentru că mînuia mii de kilograme cu dexteritatea unui jongler. Construcțiile orașului nostru au siguranță și verticalitate, bucureștenii au verticalitate și siguranță.

Recitesc ce am scris și nu sînt mulțumită. M-am temut de epitete dar acum eludez clipele unice. Doar am fost martor ocular cînd s-a turnat prima cupă de ciment și cînd s-a inaugurat Teatrul Național ; cînd s-a determinat fizionomia atîtor cartiere noi prin termoficare, electrificare, lanț de magazine, școli, spitale; n-am lipsit nici de la mutarea-eveniment a unui întreg imobil, cu locatari cu tot, care distona cu aliniamentul străzii. M-am înfundat cu cizmele în noroiul din subteranul metroului, care a înaintat, an de an, cu o viteză deosebită ; am traversat Dîmbovița fără apă, la care se lucra cu atenție mărită și cu gingășie ca la o prețioasă pinacotecă ; am împărtășit emoțiile echipei de la IMGB pentru proba finală a turbinei gigant ; am asistat, cu puls rebel, la primele operații pe cord deschis ; am însoțit în clasa I cîțiva copii care își aruncaseră jucăriile pentru că deveniseră, solemni, ca noi.

Unde sînt toate acestea ? Mă mîngîie gîndul că în fiecare casă. În acest. București, de unde emană lumina și direcția pentru 23 de milioane de oameni, în tot ce știți, la fel de bine ca mine, că este, că va fi, revine, nescris, și numele dumneavoastră. Ca parte care a trebuit, și trebuie, să determine împlinirea exactă, la date exacte, a ansamblului care formează capitala moderr'. și ca parte care munce,.e, locuiește, trăiește în acest perimetru.

Nici cea mai electronică memorie nu poate stoca toate gesturile din care a renăscut Bucureștiul. Mă întorceam de pe șantiere și nici două dușuri nu mă curățau. Se muncește greu, dar ce oameni sclipitori, adevărați, cutezători, plini de fantezie ! Chiar dacă aș primi înapoi ultimii ani (și ce mult contează ei mai ales pentru o femeie) nu i-aș accepta dacă ar conține renunțarea la ei... (dumneavoastră).

Aș fi săracă fără vorbele cu tîlc, fără experiențele solide de viață, fără frămîntările care, totdeauna, au dus către adevăr și drum drept.

Numai gînduri irealizabile îmi trec prin minte. Aș vrea să am puterea cuprinderii totale a orașului, cu ceea ce se vede și nu se vede. Aș vrea să-l pot îmbrățișa, cînd se trezește, după orele fiecărei profesiuni, cînd se deschid larg toate geamurile și pătrunde soarele, cînd se adună porumbeii pe acoperișurile înalte, cînd se schimbă florile, operațiune sfîntă ca îmbăiatul prunculuí, cînd sună sirenele fabricilor și sute de mii de oameni purced să realizeze cantități uriașe de scule, de mobilă, de îmbrăcăminte, de țesături, de pantofi, de chimicale, de vagoane, de pîine și alimente, de toate cele cîte sînt necesare vieții. Aș vrea să am forța ubicuității, să-l însoțesc și pe țăranul bucureștean în cotidiana lui lucrare a pămîntului. Aș vrea să vă introduc în sala de operații, chiar dacă e o încercare a nervilor tari, pentru că acolo se salvează ființele dragi. Aș vrea să vedeți chipurile, obo-

Exact aceleași adrese : strada Călărași

oraş iubit, Bucureşti!

site dar sublime, ale femeilor şi bărbaţilor care par rupte de viaţă, adîncite în biblioteci, în laboratoare, în căutarea soluţiei noi care să fie benefică pentru toţi. Mă întorc din nou fericită din adîncul fiecărei trăiri trecute şi o aştept pe cea viitoare.

Bucureştiul de astăzi îmi oferă surprize la tot pasul, deşi credeam că-l cunosc şi cu ochii închişi. Am trecut ieri pe lîngă Cringaşi şi, de-a lungul Dîmboviţei cu apa strălucitoare, am văzut ún încîntător ştrand, cu sute de copii şi tineri, care de care mai frumoşi. Cu cîtă poftă ar ride ei dacă ar afla că în străinătate s-a birfit mult chiar despre locul unde înoată şi fetele primesc primele complimente. Acum o lună, în R.F.G., Franţa, Olanda, Belgia, am stat de vorbă cu locuitorii de acolo care tocmai se înapoiaseră dintr-o vacanţă petrecută în România şi-şi exprimau uluirea. Fuseseră surprinşi de neconcordanţa informaţiilor primite la ei în ţară şi întîlnirea cu Bucureştiul care le încălzise inima.

De ce s-or fi îngrijorat unii, că aşezîndu-se, de pildă, de-a lungul Dîmboviţei noi spaţii construite n-ar fi estetic, s-ar şti rbi din originalitatea Bucureştiului ? ! ? La Paris, Sena nu este străjuită de o parte şi de alta ? Tamisa n-am văzut-o decît în filme... S-ar putea da şi alte exemple, dar n-are rost să pierd rîndurile preţioase de tipar cu cei ce au timp de pierdut.

Mă reîntorc cu sufletul şi privirea către dumneavoastră. Nu v-am lăsat nici pe stradă, să treceţi spre treburile dumneavoastră, fără să vă opresc în loc. Cu microfonul sau fără. De ce vă place Bucureştiul ? Ce faceţi ca el să înflorească ? Care sînt locurile dumneavoastră preferate ? Folosiţi metroul sau autobuzul ? Pe strada dumneavoastră, vecinii sînt şi buni gospodari ?

Bucureşteanul atît aşteaptă, să-l întrebi. E comunicativ, sociabil, şterge distanţa dintre el şi necunoscut cu o lumină care îi apare pe faţă, înseninîndu-l, dispunîndu-l. Aş multiplica acest zîmbet, l-aş pune pe toate cărţile poştale, pe coperţile despre oraşul nostru şi l-aş suprapune cu inima care pulsează ritmic, egal, trecută de toate barierele, pentru că are de partea ei, ceea ce nici un pămîntean n-a obţinut, VEŞNICIA.

Verticale...

Am lipsit o lună din Bucureşti şi la reintoarcere am aflat din ziare, că magistrala a treia de metrou este gata pentru prima cursă. Am trecut pe lîngă Magazinul Universal „Unirea" fără schele ; Magazinul pentru Copii şi Tineret este mobilat şi are vitrinele îmbietoare, prezentînd ce se va putea cumpăra înăuntru. Dîmboviţa a înaintat, de la Glina spre Argeş. Şoseaua către BIG Berceni, str. Dristor sînt redate circulaţiei, după ce au trecut prin tăvălugul betonului şi asfaltului. Lîngă Parcul Tineretului, pe imensul lui teren, un ştrand, un amfiteatru, un motodrom sînt noutăţi absolute. Între Victoria Socialismului şi Piaţa Muncii plantările de copaci, dezvelirile de faţade, dau privelişti noi. Nu pot cuprinde totul pentru că n-am avut timp să văd, tihnit, Bucureştiul de la un cap la altul, să-l savurez. Harta de lucru a municipiului Bucureşti este depăşită de evenimente, deşi nu are decît cîteva luni de cînd fusese iar adusă „la zi".

— Tovarăşe Paul Focşa, foarte curînd bucureştenii vor circula într-un Bucureşti, parţial necunoscut pentru ei...

— Această parte a Capitalei a fost văzută de după schele, înconjurată de gardurile şantierelor, deci o imagine neconcludentă. Au fost şi inconveniente dar nu s-a inventat încă în construcţii posibilitatea de a scăpa de avatarurile ridicării pe verticală. În anul 1990 zona centrală a Bucureştiului va fi în totalitate posesoarea „hainelor" noi, strălucitoare, aşa cum este ea, de cîţiva ani, în mintea arhitecţilor, a constructorilor.

— 1990 va fi peste un an, tovarăşe arhitect şef al municipiului Bucureşti...

— Este la cîţiva paşi de noi şi nu la întîmplare am menţionat anul 1990. Mai avem cîteva amănunte, esenţiale pentru întregirea esteticii : fîntîni, statui, drumuri, copaci, flori. Ştiţi că un bun profesionist pînă nu pune ultimul „accent" de culoare, pînă nu desăvîrşeşte lucrarea, nu este mulţumit, nu este liniştit.

— Zona centrală a Bucureştiului de dată recentă cum se prezintă ?

— Într-un stadiu foarte avansat şi toate energiile noastre sînt închinate aniversării zilei de 23 August şi apropiatului Congres al P.C.R.

Zona centrală a oraşului, complexă, cuprinde 40 000 de apartamente, (cea mai mare parte în formă finală) dintre care 25 000 se regăsesc pe arterele principale : Victoria Socialismului, 13 Septembrie, Izvor — Coşbuc, şoseaua Panduri — Tudor Vladimirescu, Nerva Traian, Căuzaşi, precum şi pe străzile care fac legătura organică între Bd. Victoria Socialismului, Piaţa Muncii şi Bd. Iosip Broz Tito.

— Cît măsoară artera principală ?

— Are o lungime de 3,5 km., o deschidere, între fronturi, de 92 m., este susţinută de 12 şiruri de arbori şi o suită de fîntîni arteziene, culminînd cu cea din parcul central al Pieţei Unirii. Numeroase spaţii comerciale sînt plasate la parterul blocurilor, dar urcă şi la etajul întîi.

— „Unirea" va fi un uriaş comercial.

— Din punct de vedere al arhitecţilor şi constructorilor este terminat. „Unirea" are o suprafaţă de 65 000 mp. În vecinătate se află Magazinul pentru Copii şi Tineret, care se întinde tot pe o suprafaţă impresionantă, 30 000 mp.

— Dacă socotim celelalte magazine din jur, „Cocor", „1001 articole", „Articole electrice", putem vorbi de un veritabil lanţ comercial.

— S-a planificat această grupare a magazinelor, deoarece este un principiu întîlnit în toate metropolele.

— În stadiul final sînt cuprinse şi alte obiective importante. Tovarăşe Focşa, nu le lăsaţi pentru data viitoare !

— Vă asigur că nu uit nimic din ceea ce vă interesează. Pe bulevardul Victoria Socialismului se lucrează intens la sediul ministerelor, la Biblioteca Naţională, care va rivaliza cu oricare mare sediu al cărţii, de oriunde din lume. Hotelul din 13 Septembrie se află într-un stadiu avansat de execuţie, Casa Ştiinţei, Culturii şi Învăţămîntului înaintează, respectînd termene şi planuri. Menţionez cîteva dotări, impresionante ca lucrări de arhitectură şi ca viitoare centre politico-ştiinţifico-culturale : Muzeul Naţional de Istorie, Centrul de Cultură şi Educaţie Socialistă pentru Tineret din zona Orhideelor, Centrul Cultural Naţional „Cîntarea României", cu 7 săli pentru spectacole şi expoziţii. Sînt mii de detalii, cu mare semnificaţie, pe care ar trebui să le cunoaşteţi ca să pătrundeţi în amploarea muncii, să cuprindeţi valoarea investiţiilor, utilitatea lor, măiestria realizatorilor, a meşterilor de pe schele, dar cea mai bună dovadă este strada, cum arată şi cum va arăta ea.

— Timpul, inamicul public numărul 1, ne împiedică să stăruim în detalii, principii directoare, metode de lucru. Dar chiar aşa, vă propun cîteva „scăpări" din atelierul mare de creaţie al celor care cu talent, inteligenţă, muncă şi iubire de ţară, contribuie la schimbarea aspectului Capitalei.

— Conducătorul statului nostru ne-a cerut doar atît să construim frumos, durabil şi funcţional pentru cei de azi şi pentru viitorime.

Specialiştii au redescoperit elemente de natură clasică sau populară, s-au inspirat din tradiţia oraşului şi aceste idei se regăsesc în cornişe decorate, frontoane, socluri mai bogate. Am încercat reflectarea într-o variantă modernă a vechiului Bucureşti propunînd, pentru azi şi mîine, o fuziune între frumos şi durabil, între tradiţie şi elementele contemporane.

— Cît spaţiu verde revine pentru un bucureştean ?

— Bucureştiul anului 1938 avea, la o populaţie sub un milion, 7 mp, pe cap de locuitor. Acum sînt 24 mp., la o dublare a populaţiei, iar la anul vom ajunge la 30 mp. E uşor de aruncat vorbe, la întîmplare, nefondate, cum fac unii ziarişti străini care mă întreabă : „parcuri aveţi ?" Le pun la dispoziţie o maşină, le dau planul oraşului şi-i las să se convingă personal. Revin încîntaţi şi promit că vor scrie, în detaliu, despre zona verde a oraşului şi despre viitoarele parcuri din Chirigiu, Grozăveşti, Văcăreşti. Pentru Bucureştiul fierbinte, la care municipalitatea lucrează intens avem în vedere şi îmbunătăţirea traficului prin noi legături, îndeosebi, magistrala a 3-a de metrou, care va înlesni penetraţia prin subteran de la Gara de Nord, pînă la Dristor II. Radialele de pe bulevardul Şuiea şi Calea Griviţei — Laromet vor contribui la mărirea fluidităţii transportului. În partea de Est a Bucureştiului sînt iarăşi cîteva modificări esenţiale : construcţia noului abator, finalizarea platformei chimice Dudeşti, modernizarea Căii Văcăreşti. Noul Institut de Medicină-Legală este apt nu numai pentru ziua de azi ci şi pentru devenire. Se caută soluţii optime pentru un spital, care să rezolve problemele de sănătate ale celor din perimetrul Drumul Taberei. Să nu uităm că Institutul Oncologic de la Fundeni, intrat în circuitul medical de cîteva luni, este iarăşi o investiţie socială, cu enorme valenţe umane, cum puţine ţări în lume îşi pot permite. De asemenea hotelul Lebăda, din insula Pantelimon, Morile şi Întreprinderile de panificaţie din Lujerului, Vitan, 13 Septembrie, Calea Rahovei, Pieptănari, Timpuri Noi, Aviaţiei şi Berceni, precum şi complexele agroindustriale din Aviaţiei, Lujerului, Cotroceni ; fabricile de bere, cu o capacitate de 500 000 hl pe an, din Popeşti-Leordeni şi şoseaua Chitila nu epuizează agenda noastră de lucru.

— Cred că nimănui nu-i trece prin minte că dumneavoastră, arhitecţii şi constructorii, aveţi un ritm lent de muncă.

— (Arhitectul Focşa rîde cu poftă, nici o glumă nu i se pare mai reuşită). Sîntem bucuroşi că e nevoie de noi. Cînd am venit în Bucureşti, aveam 3 ani, locuiam pe strada Plevnei, zona 1 Mai, şi acolo se termina oraşul. Vechea Cale a Moşilor, cu drumul său de căruţe, era parte din Capitala ţării.

— Cred că nu vedeaţi o deosebire esenţială între acele locuri şi casele din Muzeul Satului şi de Artă Populară, unde eraţi nelipsit pentru că tatăl dumneavoastră, Gheorghe Focşa, a fost un pilon de seamă...

— Chiar mă miram că tata alerga prin ţară după gospodării ţărăneşti cînd le putea găsi şi în Bucureştiul patriarhal. Oraşul vechi avea înălţimea medie de un etaj şi jumătate, noi am trecut astăzi la media de 5—6 etaje, cu multe accente pe verticală. Am optat pentru un regim uman de înălţime, deoarece se potriveşte cu firea noastră, dar era şi absolut obligatoriu ca să facem faţă indicelui de dublare a populaţiei Bucureştiului.

CARMEN DUMITRESCU ■

...şi Calea 13 Septembrie

Omul, valoarea supremă a societății

Nu numai mai repede, ci și mai bine

Așteptau clipa asta de mai bine de doi ani. Pe hîrtia de calc, toate se potriveau „la fix". O schemă perfectă, în care galeria de acces spre viitoarea centrală hidroenergetică subterană de la Poiana Mărului, parcurgea 339 de metri pe sub pămînt, întîlnindu-se într-un singur și abia vizibil punct cu puțul casei vanelor. În 1987, aceasta era o problemă de calcul. Pînă în august 1989 ea s-a transformat într-o problemă de precizie, competență și sudoare.

— Cu vreo lună înainte de străpungere, graficele întocmite acum doi ani au cam „sărit în aer" — spune Augustin Stuparu, șeful punctului de lucru „acces spre uzina hidroenergetică". Și asta pentru că nu intrase în calcul — n-avea cum — un coeficient esențial : oamenii. Creșterea experienței lor, a rezistenței la efort, a dorinței de a învinge. Străpungerea are loc, iată, cu două zile mai devreme. Veți spune, poate, că nu e mare lucru. Ba uite că e. Avansul acesta este dublat de un altul — 20 de metri săpați în plus la galeria mică de acces — și determină, ca într-o reacție în lanț, începerea în condiții mai bune a montării vanei. În ritmul de muncă instaurat acum, graficul de lucru pe opt luni va fi atins înainte de marea sărbătoare de la 23 August. De fapt, ceea ce facem noi răspunde unei chemări care străbate acum întreaga țară : aceea de a îndeplini planul acestui an în cinstea celui de-al XIV-lea Congres al partidului.

Avansul e îmbucurător, dar nu e totul. Lucrurile trebuie făcute nu doar mai repede, ci și mai bine. Iar străpungerea galeriei de acces e un examen greu, decisiv. Sînt aici, în adîncul muntelui, toți. Majoritatea tineri, la 30—35 de ani. Gheorghe Nicodim și Mircea Rotaru, veniți din minele de cărbuni de pe Valea Jiului, Mihai Ferecatu, purtînd nostalgia șantierului Tău de pe Valea Sebesului. Nu lipsesc nici mecanicii, deși mulți ar spune că minerit nu e treaba lor. Ba uite că e (cum ar spune Augustin Stuparu), fiindcă numai un bun mecanic poate „îmblînzi" toate utilajele care au pătruns și ele, metru cu metru, în galerie. În galeria din care n-au mai rămas de învins decît ultimii metri, cei mai fierbinți. „Vom ajunge exact unde trebuie ?" Citeam întrebarea pe chipul mecanicului Alexandru Lupu, care, la cei 43 de ani, trece deja 21 în contul lucrărilor hidroenergetice de pe Dunăre, Lotru, Argeș, Valea Frumoasei și acum Valea Bistrei.

Nu știam, la sosire, că tînăra secretară care mă conducea în biroul șefului de șantier Petre Pîrvulescu, era Carmen fiica cea mare a lui Alexandru Lupu. Cealaltă, Corina, locuiește și ea pe șantier și navetează zilnic, alături de alți cincizeci de copii, la Liceul industrial din Oțelu Roșu. Iar băiețelul, Iulian, e pe de-a întregul un „om al șantierului", absolvent cu brio al clasei a treia la școala din colonia muncitorească a Antreprizei de construcții hidroenergetice. Aflasem povestea lor și a altor sute de copii de aici, spusă într-o răsuflare de Carmen Lupu, secretara de care vă vorbeam.

— Să știți — a insistat — că șantierul nu e făcut numai din galeria de fugă sau de acces, din subteran sau din barajul de la Măru. Sînt tot atît de importante, dar în alt fel, și clubul muncitoresc și școala și căminul pentru copii și sala de judo și terenurile de sport, ce să vă mai spun că doar aici trăiesc, ca într-un adevărat oraș al muncitorilor, peste 4 000 de oameni !

Multe lucruri trebuiau văzute. Întîi barajul din arocamente cu nucleu de argilă, ajuns la cota 575 (adică la zece metri de cota finală a depunerilor de argilă și filtru), apoi galeria de aducțiune principală, aflată acum în stadiul de betonare, și apoi, la ora străpungerii, galeria de acces. Reținusem un amănunt important : anume că se fac ample eforturi pentru începerea acumulării în lac în cinstea Congresului al XIV-lea al partidului, deci cu aproape o lună mai devreme.

Și acum, iată, mă aflu aici, unde clipa detunăturii aprinde în ochii celor 37 de mineri conduși de Toader Păduraru strălucirea izbînzii.

— La milimetru ! — reușește să exclame, lîngă mine, inginerul Mihai Giulie, adjunctul șefului de șantier.

Simt, alături de ei, străfulgerarea adîncă a bucuriei și îmi spun că, odată ajuns afară, voi nota neapărat cîteva cuvinte pentru care acum nu e timp. Străpungerea — care a traversat 339 metri de subteran, doi ani de muncă, dar și sufletul și brațele brigăzii de mineri și mecanici, îndrumați îndeaproape de conducerea șantierului — străpungerea a reușit !

RADU CIOBOTEA ■

„La 23 August, raportul muncitorilor de la Electromureș va avea, între multe și prestigioase realizări, și acest electromobil de concepție proprie, pe care autorii lui l-au dedicat marii sărbători", ne spune Ioan Oltean, directorul cunoscutei întreprinderi din Tîrgu Mureș.

Un gînd spre viitor sau încă o dovadă a căutărilor și reușitelor tehnice care au determinat faima „Electromureș"-ului.

Politica sănătății la scara unui oraș mic

Un spital la marginea țării

Se numește simplu : Spitalul orășenesc de întreprindere Borșa. De fapt, asta și este. Un spital orășenesc de întreprindere, care, însă, răstoarnă toate prejudecățile privitoare la marginalizarea, la anonimatul unor asemenea instituții.

Ce deosebește acest spital de altele ? Desigur, nu este unicul nou, modern, construit într-o localitate mică a țării. În ultimele două decenii s-au construit, în cele mai îndepărtate colțuri ale României, multe asemenea.

Ce este, totuși, deosebit la Borșa ?

Nu, nu mă voi opri la detaliile arhitecturale și constructive ale clădirii, nici la eleganța discretă a interioarelor inundate de lumină. Un reportaj, oricît de bogat în date și descrieri minuțioase, nu va reuși niciodată să creioneze convingător imaginea acestui spital a cărei dotare îi permite să concureze cu cele mai moderne clinici din țară. Aparatura de laborator computerizată efectuează în numai cîteva minute teste laborioase, ale căror rezultate obținute pe cale clasică ar trebui așteptate una sau mai multe zile. Și, atenție, coeficientul de eroare este zero ! Explorări sofisticate serologice, biochimice, imunologice, enzimatice — și ele, computerizate — concură la precizarea diagnosticului. Odată stabilit acesta, se întocmește fișa medicală a bolnavului, care este imediat preluată de un calculator. 40 000 de persoane aflate în evidența spitalului și a dispensarelor aparținătoare înseamnă tot atîtea fișe regăsite în memoria calculatorului.

Informatică medicală la Borșa ! Iată alt excelent subiect de reportaj ! Aminat însă De ce ? Pentru că nici măcar faptul că fiecare miner și fiecare țăran din Borșa are toate datele privind starea sănătății sale stocate în memoria unui calculator, date pe care acesta, în caz de urgență, le furnizează în numai cîteva secunde comandind, la nevoie, intervalul de timp (3, 5, minute, o jumătate de oră) la care trebuie repetată, să zicem, electrocardiograma unui cardiac în stare foarte gravă — nici măcar aceste lucruri, pînă nu demult adevărate istorii științifico-fantastice pentru un oraș ca Borșa, nu ne dau imaginea completă a ceea ce deosebește spitalul de aici de altele, cu același statut, din țară.

Pentru asta, trebuie să-i cunoaștem pe oamenii lui, pentru care punerea în practică a politicii sănătății la scara unui oraș mic începe cu efortul de a fi un bun specialist, dar înseamnă infinit mai mult decît atît. „Nu e suficient să beneficiezi de condițiile — chiar excelente ! — create de stat, trebuie să privești în jurul tău și să-ți modelezi viața în funcție de viața celor din jur. Numai așa vei putea, la rîndu-ți, să intervii în viața lor, pentru ca ea să devină mai bună, mai frumoasă".

Doctorul Daniel Bărcan ar fi putut trăi mult mai comod. În puține locuri din România se naște atîția copii ca la Borșa, unde un medic specialist în obstetrică-ginecologie este suficient de solicitat pentru a nu căuta îndatoriri suplimentare. Numai că doctorul Bărcan este mai mult decît un bun specialist. Este un maramureșean devenit medic, muncind într-un oraș din Maramureș. Biografia sa, care se confundă cu devenirea în ani a spitalului, este o parte din istoria contemporană a acestor locuri, pe care noi le cunoaștem mai mult din povestitul altora. Și care amator de pitoresc s-ar opri la un spital orășenesc de întreprindere, fie el oricît de deosebit ?

„Minerul e totdeauna și agricultor, așa că foarte greu îl veți convinge să plece într-o stațiune pentru tratament sau recuperare".

Rostit, acest adevăr a declanșat o nouă problemă, tocmai în momentul în care lucrările de construcție și amenajare a noului spital cu 540 de paturi se încheiau.

Acum, centrul de recuperare există și este o adevărată casă a sănătății, de proporții impresionante. Recuperare, dar și profilaxie.

În condițiile unui oraș mic, existența unui spital poate modifica fundamental viața locului, a oamenilor lui. Doctorul Bărcan și tinerii săi colegi cred cu tărie acest lucru.

În 1970, cînd a venit doctorul Bărcan, spitalul, care luase naștere odată cu orașul, avea 80 de paturi și un generalist. Cei cîțiva specialiști erau „împrumutați" de prin alte părți. Astăzi, spitalul nou, inaugurat în 1984, are 21 de medici, toți stabiliți aici împreună cu familiile, cei mai mulți născuți în Maramureș. Familia Bărcan, familia Nan, familiile Păun, Făgădaru, Miclăuș, Tomologă... „Colectivul astfel format este, la rîndu-i, o adevărată familie".

Pînă la Baia Mare, o salvare face trei ore pe timp de vară. Nu puteau conta pe ajutor din afară pentru cazurile grave, urgente. Dotarea a însemnat investiții impresionante. A fost necesar apoi ca medicii să-și lărgească sfera de competență. Au atacat a doua specializare. Doctorul Mircea Zăgreanu, șeful secției „Interne", a făcut și cardiologie. Zona e umedă, apar multe probleme O.R.L., unele necesitînd intervenții chirurgicale complicate ; le efectuează acum doctorul Severin Dincă. Se impune existența unui laborator de explorări funcționale modern ; doctorița Maria Bărcan, specialistă în anestezie și terapie intensivă, cea care îi va coordona, urmează acum cursuri de programare.

Odată cu spitalul și centrul de recuperare, s-a născut aici o nouă profesie, extrem de solicitată — cea de asistentă medicală. Numai în 1989, au reușit la Liceul sanitar 11 copii din Borșa și Moisei. Cu siguranță, toți vor lucra aici. Pentru superbul centru de recuperare este nevoie de încă 60 de asistente. În cîțiva ani, numai, tinere din partea locului se vor întoarce, după absolvirea Liceului sanitar, să lucreze „acasă".

La Borșa, „organizatoric" înseamnă încă multe altele. Peste un an, cîțiva dintre copiii medicilor vor ajunge la vîrsta liceului. Unii dintre ei sînt pasionați de matematică, visează să facă cercetare, așa că acum problema numărul unu a directorului spitalului este înființarea, în cadrul liceului cu profil minier, a unei clase de matematică-fizică. „Cei care vor urma această clasă și vor studia apoi mai departe, vor reveni aici, ca specialiști, sînt sigur. Iar părinții lor vor ieși la pensie din spitalul nostru". Mulți dintre copiii localnicilor vor acum să urmeze medicina, electronica, cibernetica. Se vor întoarce și ei să muncească aici, unde s-au născut.

La Borșa, în marginea țării, Maramureșul istoric s-a îmbogățit cu încă o cetate modernă. O cetate pulsînd în ritmul acestei adevărate redute a sănătății care este „Spitalul orășenesc de întreprindere", gîndit și împlinit astfel de către oameni ai locului, pentru ei înșiși, fapt datorat unei politici care are drept țel omul, împlinirea în permanență a drepturilor sale fundamentale.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

Totul pentru patrie, totul pentru victorie

„Fie ca jertfele milioanelor de oameni în marile bătălii contra hitlerismului, pentru libertate şi independenţă, să constituie întotdeauna un puternic îndemn în lupta pentru pace şi colaborare între toate popoarele europene, între toate naţiunile lumii!“

NICOLAE CEAUŞESCU

Text inedit despre bravura ostaşului român

Despre eroismul şi dăruirea cu care au luptat românii în războiul antihitlerist avem nenumărate dovezi şi mărturii. Adăugăm acestora un document mai puţin cunoscut pe care l-am aflat într-un număr recent al publicaţiei ilustrate „Uniunea Sovietică“. Este vorba de o apreciere dintr-un interviu din anii '50 al mareşalului sovietic Rodion Malinovski : **„Cîteva cuvinte despre calităţile soldatului român. Românii sînt capabili să dea dovadă de vitejie şi curaj. M-am convins de aceasta atunci cînd trupele române au luptat împreună cu noi împotriva fasciştilor. Unele divizii româneşti pur şi simplu ne-au stîrnit admiraţia prin dîrzenia lor în luptă, prin vitejia lor, prin spiritul de sacrificiu. Se ţineau tari în cele mai grele bătălii. Aceste preţioase calităţi proprii ostaşilor Armatei populare române stau mărturie că ea a luptat foarte bine şi că a fost un demn aliat al nostru“.**

Cînd în seara zilei de 23 August 1944 lui Hitler, aflat la cartierul său general de la Rastenburg, i s-a adus la cunoştinţă arestarea lui Ion Antonescu, ordinul său de a reprima ceea ce führerul credea a fi un simplu „puci“ (lovitură de stat), dar care era în realitate revoluţia întregii naţiuni române pentru redobîndirea libertăţii şi independenţei naţionale, acest ordin al lui Hitler vizînd menţinerea controlului politic şi militar al Reichului în spaţiul românesc se integra percepţiei de către dictatorul nazist a situaţiei strategice din acel moment. În iulie 1944, Germania hitleristă a avut, pe ansamblul ramurilor industriei de armament, cea mai mare producţie (în vara anului 1944 producţia de oţel a Germaniei — arată mareşalul G.K. Jukov — era de trei ori mai mare decît aceea a Uniunii Sovietice). Întemeiat pe aceste rezultate, Hitler credea că, la adăpostul scutului aerian, oferit de noile sale avioane cu reacţie, va putea spori considerabil producţia de armament şi, valorificînd-o pe cîmpul de luptă, va putea schimba soarta războiului. „Să cîştigăm timp şi să-l ţinem pe adversar cît mai departe de centrele industriei noastre de armament — acestea sînt obiectivele noastre“ spunea el în vara anului 1944.

Teritoriul românesc cu cele două aliniamente de apărare strategică (Poarta Focşanilor şi munţii Carpaţi) şi cu perimetrul său petrolifer căpăta o însemnătate sporită, în viziunea strategiei hitleriste din vara anului 1944.

Directiva lui Hitler din noaptea, de 23-24 august, ca şi cele care au urmat-o la 26 şi 29 august 1944 privind reprimarea revoluţiei române şi apărarea Porţii Focşanilor (23-26 august) apoi retragerea pe aliniamentul Carpaţilor (29 august) erau sortite falimentului, întrucît ignorau voinţa unanimă a poporului român de a se elibera de sub dominaţia Reichului nazist şi de a se alătura coaliţiei antihitleriste.

Cel dintîi partid comunist dintr-o ţară ocupată sau controlată de Wehrmacht, care a elaborat un program sistematic al rezistenţei antifasciste, întemeiat pe principiul solidarităţii naţionale, Partidul Comunist Român a urmat consecvent Platforma-program din 6 septembrie 1941, **Lupta poporului român pentru libertate şi independenţă naţională** şi a făurit, prin eforturile şi sub conducerea sa, în iunie 1944, cea mai largă coaliţie de forţe social-politice din istoria poporului român, admirabilă expresie a unităţii de gînd şi faptă a naţiunii noastre, întemeiată pe unitatea de acţiune a clasei muncitoare.

Revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din august 1944 a inaugurat o nouă eră în viaţa poporului român, a marcat începutul procesului revoluţionar de perfectă continuitate, în desfăşurarea căruia „Epoca Nicolae Ceauşescu“ reprezintă minunata culme a celor mai îndrăzneţe împliniri.

În acelaşi timp, revoluţia din august 1944 a fost unul din evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial. Prin deschiderea Porţii Focşanilor şi prin menţinerea capului de pod strategic la nord şi nord-vest de Carpaţii Meridionali, acţiunea României a scurtat marea conflagraţie cu cel puţin 200 de zile ; ea a lovit în articulaţia esenţială a concepţiei strategice a lui Hitler, întemeiată pe efortul de a cîştiga timp. Contribuţia României la înfrîngerea Germaniei naziste s-a dovedit astfel capitală şi ea a fost continuată prin participarea armatei române, alături de cea sovietică, la eliberarea nord-vestului ţării, smuls prin odiosul Dictat de la Viena, şi apoi a Ungariei, Cehoslovaciei şi Austriei. Prin efectivele angajate, România s-a situat pe al patrulea loc în coaliţia antihitleristă, după Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii şi Marea Britanie.

Cinstim o pagină de glorie din marea carte de istorie a neamului, istoria unei mari încleştări pentru a ne păstra identitatea şi libertatea, în faţa oricui le-a ameninţat.

Aspiraţia profundă şi durabilă spre independenţă şi libertate şi-a găsit împlinirea plenară şi revoluţionară în anii „Epocii Nicolae Ceauşescu“, cînd poporul român, unit în jurul secretarului general al partidului, preşedintele republicii, eroul iubit şi întruchiparea celor mai alese virtuţi ale neamului, a putut da — ca niciodată în trecut — măsura capacităţii sale de creaţie, exprimată în marile zidiri şi ctitorii socialiste, chemate să stea mărturie în veac a forţei unui popor aflat într-o perfectă comuniune de gînd şi trăire cu eminentul său conducător. Cinstind fapta de acum 45 de ani, noi, cei de azi, sîntem continuatorii ei ca şi cei care înălţăm România spre orizontul de lumină al comunismului.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Dimineaţă dramatică pe Valea Prahovei

Din nenumăratele pilde ale ostaşilor şi muncitorilor prahoveni

Un veteran de război se destăinuie

Cîteva file dintr-un tulburător jurnal de front

Asaltul Apahidei — încă un pas spre izbîndă

Cucerirea unui pod peste Someş

Dunărea, drum deschis cu jertfe

Faptele de arme ale grănicerilor

Eroi au fost, eroi sînt încă,

Schela a fost salvată

Planul insurecțional general, inițiat și conceput de **Partidul Comunist Român**, a acordat o atenție deosebită orașului **Ploiești** și zonei petrolifere a **Văii Prahovei**, care reprezentau al doilea pilon, după București, în asigurarea victoriei. În baza planului elaborat de partidul comunist, **Comitetul regional Prahova al P.C.R.** a trecut la mobilizarea maselor de oameni ai muncii, în primul rînd a muncitorilor petroliști, la constituirea **formațiunilor patriotice de luptă** și la aprovizionarea lor cu armament și muniție ; în primăvara și vara anului 1944 au fost create formațiuni patriotice, sub conducerea comuniștilor, la rafinăriile **„Astra Română"**, **„Româno-Americana"**, **„Steaua Română"**, **„Vega"** și în alte întreprinderi prahovene; au fost stabilite puncte de sprijin la sate, mai ales în localități învecinate cu căi de comunicație mai importante

O formă a luptei antihitleriste, prin care patrioții români, conduși de comuniști, au dat lovituri mașinii de război naziste, au constituit-o acțiunile **grupelor de partizani**. În Valea Prahovei și în zonele învecinate, o rodnică activitate a desfășurat grupul de partizani **„Carpați"**, el a organizat acțiuni și în regiuni apropiate (pe traseul liniei ferate Buzău — Făurei — Galați) și în altele mai îndepărtate (pe direcția București — Slatina). În perioada iunie-august 1944, partizanii grupului **„Carpați"** au distrus, cu mine magnetice, peste 16 trenuri petroliere.

Izbucnirea insurecției a găsit unitățile militare române și formațiunile patriotice de luptă gata pregătite să intre în acțiune. Începînd din noaptea de 23 spre 24 august 1944, muncitorii înarmați, sub conducerea comuniștilor, și subunități ale armatei române au trecut la dezarmarea și alungarea gărzilor hitleriste, prelund paza și asigurînd securitatea întreprinderilor petroliere. La rafinăria **„Astra Română"** din Ploiești, de pildă, o formațiune de luptă a muncitorilor a zădărnicit încercările unui grup de hitleriști de a pătrunde în incinta întreprinderii și de a o distruge; la rafinăria **„Româno-Americana"**, în aceeași noapte, pe la ora două, o echipă de soldați naziști a atacat prin surprindere, urmărind să elibereze garda dezarmată dela de formațiunea patriotică de aici, care pusese stăpînire pe situație cu cîteva ceasuri mai înainte; după o scurtă ciocnire, muncitorii, înarmați cu armamentul capturat anterior de la hitleriștii din garda întreprinderii, au alungat pe atacatori, care s-au retras în grabă și cu pierderi grele.

În dimineața zilei de 24 august, la ora 4,30, comandantul garnizoanei Ploiești, colonelul Spiridon Oprescu, raporta următoarele statului major al Corpului 5 Teritorial : „Misiunea a fost îndeplinită integral... În toate întreprinderile, cu ajutorul muncitorilor, gărzile nemțești au fost dezarmate, cele care nu s-au predat au fost forțate să părăsească întreprinderile și împinse departe de uzine. S-au capturat multe arme și muniții. O parte din acestea au fost pe loc distribuite echipelor de muncitori, al căror număr sporește neîncetat"; toate acestea au constituit un moment deosebit de important pentru asigurarea succesului insurecției în Valea Prahovei.

Din primul moment al evenimentelor se remarcă nu numai creșterea numărului de formațiuni patriotice și integrarea lor activă în frontul forțelor insurecționale; mai mult, semnificativă a fost participarea oamenilor muncii prahoveni, fără a fi organizați în formațiuni, la lupta pentru eliberarea patriei de sub dominația hitleristă. Din nenumăratele pilde, multe din ele rămase anonime, demnă de subliniat este, de exemplu, contribuția lucrătorilor, în majoritate femei, de la **centralele telefonice**, care — așa cum își amintește generalul de armată în rezervă C. Vasiliu-Rășcanu — au refuzat, începînd din seara zilei de 23 august, să mai asigure legături pentru trupele hitleriste ; prin asigurarea promptă a legăturilor pentru unitățile militare române și formațiunile patriotice, operatoarele de la telefoanele din orașul Ploiești au susținut atacurile forțelor insurecționale pentru eliberarea și menținerea reședinței județului Prahova. Dovadă de înalt patriotism a dat și tînăra operatoare Steliana Enescu de la oficiul telefonic din Mislea: deși atacată de un grup de hitleriști, opt zile și opt nopți ea a rămas neclintită la post, asigurînd legături numai pentru trupele române.

Începînd din dimineața zilei de 24 august 1944, forțele insurecționale au trecut la lichidarea punctelor de rezistență hitleriste din orașul Ploiești și din împrejurimi. În zorii acestei zile, ostașii bateriei 262 proiectoare de lîngă **Bucov**, sprijiniți de un grup de tineri înarmați din localitate, au dezarmat și capturat o întreagă subunitate hitleristă. Tot în această zi, muncitorii sondori de la schela petrolieră **Boldești** au asigurat paza instalațiilor, au format patrule pe sectoare, au împiedicat aprovizionarea hitleriștilor cu benzină, cu energie electrică și cu apă. Un grup de muncitori de la această schelă, primind armamentul și muniția necesară de la unitățile militare române din apropiere, au organizat un puternic raion de apărare la intersecția șoselei Ploiești-Văleni cu drumul comunal Lipănești. În zilele următoare, ostașii români și grupele de muncitori înarmați au dezlănțuit un nou atac împotriva bateriei antiaeriene germane din halta feroviară Boldești, au capturat un număr însemnat de hitleriști și au sa vat schela petrolieră de la distrugere. În focul luptelor s-au evidențiat muncitorul sondor Gheorghe Alexandrescu și maistrul Constantin Stăn.

După ce, în zilele de 24—25 august, forțele insurecționale au săvîrșit adevărate acte de eroism pentru capturarea aerodromului din **Tîrgșor** și salvarea deținuților comuniste aflate în penitenciarul din comuna **Mislea**, pe care Gestapoul german urmărea să le răpească și să le lichideze, după aprigele confruntări din zona **Moreni**, lupte înverșunate au avut loc împotriva trupelor germane care au încercat să ocupe orașul **Ploiești**. La 26 august, o puternică grupare hitleristă — de aproape 5 000 de oameni — a atacat reședința județului Prahova din direcția Cringul lui Bot — Tîrgșorul Nou ; ostașii bateriilor de artilerie antiaeriană române 57, 58, 61, 79 și 87, transformînd piesele în tunuri terestre, au ripostat energic, numai în fața unei baterii căzînd, morți și răniți, peste 100 de militari naziști.

Unități germane de infanterie, întărite cu tancuri și artilerie, au atacat orașul Ploiești și pe alte căi de acces — dinspre Bărcănești și Brazi —, intenționînd să lovească această mare localitate și din flancuri. Ajutate de populația ploieșteană — cu arma în mînă și prin informațiile furnizate despre amplasarea și efectivele inamicului —, dînd dovadă de eroism fără seamăn, forțele insurecționale, după două zile de atacuri și contraatacuri sîngeroase, au izbutit să-l înfrîngă pe inamic.

Conf. univ. dr.
ION ST. BAICU ■

Fraților în veci vor fi frați

Apahida nu mai era departe. Prin pînza negurii, ea ni se părea, acolo în vale, ca o întindere întunecată, nedeslușită, din mijlocul căreia se ridica spre cer, stingheră și parcă amenințătoare, turla bisericii.

Ocrotiți de negură și de malul pîrîului, am făcut recunoașterea. Distingeam cu greu prin ceață trupul unei mașini blindate pe stinga drumului și o țeavă de tun care-și căsca gura dintr-un mărăciniș. Hitleriștii nu se văzuseră. Din sat răzbăteau pînă la noi frînturi de vorbe și parcă de pași, dar cel mai limpede se auzeau behăind niște oi.

— Va să zică — i-am spus eu bucuros sublocotenentului Nicolae Iancuț — dumnealor stau tihniți, la odihnă, prin case. N-au decît să stea așa, fără grijă. O să-i luăm ca din oală !

— Ușor de zis, domnule căpitan, știu s-mi răspunde sublocotenentul ; dacă vor fi tancuri în sat, pînă să-i luăm noi ca din oală, vor arunca multă fiertură de plumb pe noi. Aduceți-vă aminte de luptele de la Turda. Pînă nu am primit, întărire, tancuri de asalt n-am putut face nimic.

— Lasă că și azi vom fi sprijiniți...

Pe fața sublocotenentului înflori un zîmbet în care se citeau și mirare și neîncredere. Așa era uneori bănățeanul acesta voinic, cu ochi mari, căprui, cu obrazul alb și fraged ca de fată. Era de fapt cel mai tînăr ofițer din batalion. Avea 20 de ani. Asta nu l-a împiedicat să fie și unul dintre cei mai bravi luptători. Țineam mult la el pentru că era tînăr, vesel, spiritual, dar în același timp și un comandant cu mari calități.

Îmi reamintesc cum într-o zi, spre seară, după ce atacasem pe lîngă Turda o înălțime, Waskapu, ne opriserăm pe linia atinsă. Nu avurăm timp să luăm nimic în gură, din zori, de cînd începuserăm lupta, pînă spre seară. Ne încerca o foame grozavă. Eu îl prevenisem pe Iancuț să-și ia toate măsurile de siguranță către valea din dreapta lui, deoarece n-ar fi fost exclus ca nemții să încerce un contraatac. Iancuț, așezat frumușel în groapa lui, începuse să înfulece cu poftă niște bucăți de carne dintr-o cutie de conserve. La fel și oamenii din companie, afară de cei care erau la posturi. Amurgul se transforma ușor într-o înserare calmă. În acel timp, mi-a fost semnalată, chiar dinspre valea din dreapta lui Iancuț, o grupă de fasciști. Iancuț nici pomenealâ să întreprindă ceva. Am trimis un agent la el. Iancuț continua să înfulece calm. M-am apropiat de el și i-am strigat :

— Sublocotenent Iancuț ! Nu ești în toate mințile ? N-ai văzut că jos, în vale, se infiltrează inamicul ?

— Lăsați-i, domnule căpitan, să vină la noi, „săracii", că sînt „băieți buni". Nu trag, nu fac gălăgie.

Am rămas un moment uluit de răspunsul ofițerului. M-am dezmeticit repede însă, într-o răpăială de focuri. Trăgea de jos, din vale, o grupă trimisă de Iancuț, fără să știu eu, lar altă grupă, de sus, din dreapta lui. Așa au fost capturați atunci și hitleriști care mi-au fost aduși la punctul de comandă de oameni ai lui Iancuț.

Dar mai interesant este faptul cum s-a adresat Iancuț prizonierilor :

— Să vă fie rușine ! Nu m-ați lăsat să mănînc în tihnă ! N-aveți pic de respect pentru un comandant cum sînt eu și mi-ați stricat pofta de mîncare cu incursiunea voastră !

Am izbucnit cu toții în rîs în timp ce hitleriștii ne priveau încremeniți de spaimă. Acesta era Iancuț.

Lîngă podul de lemn, peste care trecea șoseaua spre localitate, le dădui comandanților de plutoane ordinul de atac. Comuna trebuia cucerită prin surprindere, ca să ajungem cît mai repede la podul de fier de peste Someș, aflat dincolo de marginea de miazănoapte a Apahidei. Apoi, compania trebuia să treacă repede Someșul și să pună stăpînire, pînă în seara aceleiași zile, pe dealul Tarcea de dincolo de rîu.

Două plutoane urmau să atace pe dreapta șoselei, iar unul pe stînga, urmate de plutonul de aruncătoare.

Continuam să cercetez din ochi așezarea.

Era ora 9 și 4 minute. La nouă și cinci minute trebuia să trag o rafală de automat, semn al începerii atacului. Mai rămăsese o jumătate de minut. Singele îmi zvîcnea în urechi. Mă aplecai ușor și pipăii trăgaciul rece al automatului. Îl apăsat puternic...

Rafala semnalului sfîșie pînza negurii.

Apa a sărit în stropi de mărunți de sub bocanci, lopețile au zăn-

Memoria dintr-un porthart

— Stimate tovarășe maior în rezervă Mircea Velicu, ce a însemnat pentru dumneavoastră ziua de 23 August 1944 ?

— Pentru orice militar de carieră ca mine, dar și pentru orice ostaș de rînd, fie el muncitor ori țăran, istorica zi de 23 August 1944 a însemnat ziua mult așteptată. Ce a adus fascismul ? Zdrobirea libertăților democratice, antisemitismul, rasismul, militarismul revanșard, prigoana sălbatică împotriva comuniștilor. Dictatul nedrept de la Viena, lagărele de exterminare și jaful sistematic care nu numai că ne-au înstrăinat de aliații făcuți cu forța, dar au trezit, firesc, în noi și dorința și speranța cînd va sosi ziua socotelilor. Pe front, se semnalau, deseori, altercații între noi și aliați. Personal, am avut și eu în cîteva rînduri neînțelegeri și altercații cu acești „aliați".

— Cînd anume și în ce împrejurări ?

— În mai 1944 în Moldova. Atunci eram căpitan, îndeplineam funcția de ofițer cu operațiile la Regimentul 5 roșiori din Divizia 1 cavalerie din cadrul Armatei a 4-a române. Trebuia să ocupăm poziția în satul Băcești (Valea Ursului). La intrarea în sat ne pricina am fost pur și simplu admonestat, tratat de sus și jignit prin atitudinea și vorbele irresponsabile ale unor militari. Ba, mai mult, un soldat german s-a răstoit la mine, disprețuindu-mi în mod fățiș gradul, de parcă ar fi dorit să vorbească cu el numai un general. Am cerut să stau de vorbă cu comandantul lor, dar am fost jignit tărăși. Un cavalerist, se știe !, nu suportă jignirea. Cînd eram elev la liceul militar din Tg. Mureș cîntam cu toții în cor : „Ne ducem pe cai ce nechează / Iar morții rămîn înapoi / Așa umplut-a pămîntul, de groază / Furtuna stirnită de noi / Iar dumnezeu de-i militar / Nu poate fi decît husar" !

— Și ce-a făcut căpitanul Mircea Velicu ?

— L-a lovit cu cravașa de care nu s-a despărțit niciodată, nici în cele mai grele lupte, pe cel care l-a jignit fără nici un motiv și cînd acesta a sărit la armă i-a mai tras un pumn de cavalerist. Am fost acuzat că am insultat armata germană și am fost citat în fața unei comisii mixte româno-germane care avea misiunea, în principal, să aplaneze conflictele dintre militarii celor două armate. În cazul în care s-ar fi constatat că sînt vinovat de lovirea unui soldat al Führerului aș fi fost trimis la Curtea Marțială. Dar era evident că în ultima vreme respectiva comisie nu avea absolut nici un interes să trimită spre judecată cazurile — tot mai dese ! — de neînțelegere dintre soldații și chiar ofițerii români și germani, ci să le ascundă, să le escamoteze, să le înăbușe, să nu ajungă în față explozivă unde nimeni nu și-ar mai fi luat răspunderea pentru consecințe. Totuși, atunci, credeam că mi s-a întîmplat ceva extrem de grav și rău pentru mine cînd ofițerul meu cu transmisiunile mi-a șoptit la ureche cu o voce de nedescris: „Aliații au debarcat în Normandia !".

„De quoi s'agit il ?" — a tresărit imediat generalul neamț, întorcîndu-se, brusc, spre mine.

„Les anglais et les americains ont debarqué sur les plages de la Normandie" am spus eu cu cel mai natural aer din lume.

„La guerre est perdu !" a murmurat el. Și a ieșit. Nu-l mai interesa, în clipa aceea, cazul meu de indisciplină. Ce însemna cazul meu față de deschiderea celui de-al doilea front în Europa. Mai tîrziu, am aflat că generalul comandase înainte o divizie pe coasta franceză a Atlanticului și erau atît de bine organizați și întăriți cu cazemate încît nimeni, niciodată nu și-a putut închipui că aliații ar fi lovit acest veritabil și monstruos obstacol militar, această a doua linie Siegfried. Și cu toate acestea, revenind la mine, cazul mergea înainte. S-a ordonat anchetă, s-au audiat martori care au relatat de-a fir în păr tot ce se întîmplase și s-a hotărît : soldatului i s-a ordonat să-și ceară scuzele de rigoare pentru insulta adusă unui superior.

— Sînteți membru al cenaclului „Horenii" de pe lîngă Casa Armatei din Oradea, autor al unor articole publicate în revista „Familia", mi-ați destăinuit că lucrați la o carte despre război. Vă întreb acum: cum încap sabia de cavalerist și pana de scriitor în aceeași teacă ?

— Sabia de cavalerist a ascuțit pana de memorialist de război. Memoria mea este în porthart. Am un caiet de însemnări de pe tot timpul războiului, știu cu precizie unde am fost și cînd anume. La ziarul comandamentelor și cercurilor teritoriale denumit „Armata și poporul", atunci cu redacția în str. Isvor nr. 137 din București, în martie 1946 scriam :

„E septembrie 1944... .

De la Tg. Mureș prin Ungheni, Sîn Paul — Ciuba de Mureș — Cipău — Iernut și hăt departe spre Turda — Cluj vorbește numai tunul. Pe crestele pe care azi se așteaptă primăvara stau feciorii noștri infanteriști, vînători, călăreți, artileriști și cîți încă, schimbînd vorbe de foc cu inamicul. De-privești în ochii lor, nu vezi decît o privire care se îndreaptă mereu spre aceeași țintă, gesturile lor nu-s decît o pornire tot înainte spre inamicul viclean. Și în tot ce fac, nu-i decît o luptă pentru cei rămași în urmă... Acum s-au dus de mult. Pe mulți, însă, îi reîntîlnești pe-un vîrf de deal, pe malul Mureșului, alături de drum, pe cîmp și multora din ei le străjuiește o troiță, simbol al ființei trecătoare. Cum au murit, are o poveste fiecare...".

Oarba de Mureș a însemnat cel mai greu tribut de sînge plătit pentru dezrobirea Transilvaniei. În prezent, sînt într-o strînsă și rodnică legătură și corespondență cu Gr. Ploieșteanu care publică în revista din Tg. Mureș „Vatra" multe pagini pentru reconsti-

...şi-or fi cît neamul românesc!

gânit uşor. Peste o sută de oameni au pornit la atac...

Un tun inamic, trezit parcă din somn, scuipă un obuz care trecu la o palmă de capul meu. Suflul lui îmi azvîrli capela cît colo. Aplecaţi pînă la pămînt, ne avîntarăm spre sat. Pomii şi casele creşteau, ulicele şerpuiau neregulat în calea noastră.

În cîteva clipe, lupta se încinse sălbatică. Nici artileria noastră nici cea nemţească nu-şi mai puteau spune cuvîntul. Era cu neputinţă să-ţi dai seama care erau liniile celor două tabere. Lupta se ducea pe ulicie, prin grădini, printre case şi prin case.

Hitleriştii ieşeau buimăciţi în ulicie, alergau bezmetici, se ciocneau unii de alţii, strigau, încercau să scape prin fugă. Cei mai mulţi cădeau pentru a nu se mai ridica niciodată sub grindina de foc împroşcată de flăcăii mei.

La marginea comunei zăceau părăsite un tanc şi două maşini blindate. De pe carapacea uneia din maşini căzu de-a berbeleacu un fascist. Pentru moment eram nedumeriţi, mai ales că pînă atunci nu-i zărisem pe hitlerist, privirea fiindu-mi ştintită în altă direcţie. Doar în urechi continua să-mi ţiuie subţire pîlnitul unui glonţ de automat. Glonţul acela a fost tras pe lîngă capul meu dinspre dreapta, de un ostaş din compania mea. Dar cine îl slobozise ? Am aflat că acela fusese sergentul Iosif. El văzuse că neamţul mă lua la ochi. Fulgerător l-a potolit cu un glonţ.

Ceea ce urmărisem se realizase. Luat prin surprindere inamicul nu s-a mai putut apropia de maşinile parcate pe ulita principală.

— Bateţi cu foc marginile şoselei, să nu se apropie de maşini ! am strigat. Plutonul lui Ispas Popa, sublocotenent de rezervă, zăgăzui cu foc amîndouă marginile şoselei.

Şi Ispas era un om aparte. Dacă unii aveau, în general, întipărit pe faţă un veşnic surîs, Popa, învăţător de meserie, nu vorbea decît hohotind de rîs. Rîdea din te miri ce. Era tipul dobrogeanului — îndesat, cu picioarele scurte, musculoase, cu ochii mici, iscoditori, cu pielea feţei de culoare cafenie. Din cauza rîsului, în jurul ochilor se desenase cîte-o laba gîştii, iar în jurul gurii două cute, bine conturate. Şi în ziua aceasta, la Apahida, Ispas continua să comande, să vorbească şi să rîdă. L-am surprins hohotind de rîs adăpostit după colţul unei case prăbuşite. Se „juca" cu doi prizonieri. Fascistii se aflau peste drum şi, surprinşi, au ridicat mîinile în semn de predare. Ispas, ca să fie sigur, a mai tras o rafală pe deasupra lor. Captivii s-au trîntit într-o băltoacă. Ispas a pufnit în rîs. Le-a făcut apoi semn să se ridice, să se apropie. Fasciştii s-au ridicat dar cum au dat cu ochii de Ispas, care hohotea de rîs, s-au trîntit iar în băltoacă. Scena a durat cîteva minute : Ispas hohotind, iar cei doi hitleriştii ridicîndu-se şi trîntindu-se de zeci de ori în băltoaca de peste drum.

— Domn-le căpitan — îmi-a strigat ei, dînd cu ochii de mine — parcă sîntem la instrucţie. Uitaţi-vă la caraghioşii ăştia parcă sînt nişte „Hopa-Mitică" de la bilci. Şi ultimele cuvinte fură înecate de un hohot răsunător de rîs.

Pe stînga, plutonul lui Iancuţ era încolţit rău de tot. Dinspre biserică îl bătea cu foc o mitralieră, iar de la un pîlc de arbori năvăleau puzderie fasciştii. Iancuţ nu-i văzuse. În dreapta, pierduse legătura cu restul companiei. El ştia doar atît : că trebuia să ajungă la pod. Numai el putea să ajungă acolo cel dintîi pentru că avea de străbătut calea cea mai scurtă. Inamicul încerca să-l învăluie, să-l înghită.. Celelalte plutoane luptau din greu cu puhoiul de hitleriştii care, dezmeticindu-se, trăgeau cu turbare de după şirele de paie din becuriile caselor, de peste tot. În momentul acela am zărit spinarea lată, cu un umăr veşnic lăsat mai jos decît celălalt, a sergentului Tăviţă Octavian, unul din cei mai buni brandişti ai companiei. Tăviţă a zărit roiul de fasciştii care încercau să-l cadă lui Iancuţ în spate. Cu o precizie uimitoare, a deschis asupra lor un foc ucigător, care avu darul să-l atragă şi lui Iancuţ atenţia asupra pericolului ce-l pîndea. Nu mai era chip să înainteze de-a dreptul spre pod. Îşi luă plutonul şi începu să se strecoare, om cu om, pe după nişte şire de paie, exact în flancul germanilor care urmăreau să-l încercuiască. Nu-l atacă. Văzu limpede că fasciştii s-au oprit fără să tragă, apoi au rupt-o la fugă, printre sălciile de malul Someşului, spre pod. Oamenii lui Popa Ispas îi luară atunci sub foc precis. Iancuţ se duse cu ostaşii săi, departe, spre stînga, tot mai spre stînga, pînă ja apa Someşului. De peste Someş au început să deschidă foc nişte arme automate duşmane. Trăgeau dintr-un grup de case. Din Apahida, împinşi de restul companiei, trupele fasciste fugeau spre pod, peste Someş, într-o panică de nedescris.

Cu plutonul lui Iancuţ porniră spre Someş prin ploaia de gloanţe, şi cîţiva flăcăi din sat.

ION G. PANĂ ■

Inamicul pus pe fugă

Grupul navelor grănicereşti a participat la supravegherea, capturarea, lovirea cu foc a navelor germane, la apărarea porturilor Giurgiu, Zimnicea şi Corabia şi a executat peste 2 400 misiuni de dragaj şi distrugeri de mine în special în zona Calafat — Turnu Severin. De menţionat că datorită acţiunilor forţelor româneşti care creşteau pe măsură ce se naviga în amonte, marina militară germană nu a mai avut posibilitatea să-şi recupereze navele fluviale de luptă retrase de pe frontul de est din apele româneşti şi bulgare, fiind obligată ca în ziua de 12 sept. 1944 să sabordeze în dreptul localităţii Gruia peste 200 de nave care mai rămăseseră în convoi şi să evacueze pe teritoriul iugoslav prin portul Prahova, 5 200 de marinari din echipajele acestora.

Forţe din Regimentul I grăniceri au participat şi la nimicirea rezistenţelor fasciste din Capitală, acţionînd în zonele Apărătorii Patriei, gara Filaret, Ştefan cel Mare, Dorobanţi, Tunari, Pipera, Chitila şi Popeşti Leordeni, unde a căzut eroic sublocotenentul Emil Georgescu şi s-au distins în mod deosebit batalioanele comandate de maiorul Mihai Vîntu şi cpt. Ion Ghinescu.

Unităţile de grăniceri situate în Banat, sudul Crişanei şi al Transilvaniei, după ce au închis frontiera şi au participat la capturarea formaţiunilor naziste din 18 localităţi situate în sectoarele lor, au fost subordonate Armatei I-a aducîndu-şi contribuţia la acoperirea frontierei în această parte a ţării, pe unde numeroase forţe inamice care se găseau pe teritoriile Iugoslaviei, Ungariei şi în nord-vestul Transilvaniei ocupat de horthyşti, au încercat să intervină pentru a înnăbuşi „lovitura de la Bucureşti" — aşa cum ordonase Hitler pentru a nu scăpa din mînă petrolul şi cerealele româneşti.

Regimentul 9 grăniceri, împreună cu subunităţi din Regimentul 94 infanterie şi forţele patriotice locale, a participat la interzicerea navigaţiei pe Dunăre între Orşova şi Baziaş, a respins încercările de debarcare pe malul românesc, a dus lupte de apărare pe direcţia Naidaş — Anina contribuind la „salvarea de la distrugere a instalaţiilor şi minelor" din această zonă, iar cu majoritatea forţelor a participat la oprirea ofensivei Diviziei hitleriste „Printz Eugen" în partea de vest a Banatului, apărînd cu fermitate localităţile Banloc, Deta, Jimbolia şi, în cooperare cu alte forţe, oraşul Timişoara.

În Cîmpia de Vest, Regimentul 4 Grăniceri a dus lupte grele la Nădlac, Turnu, Arad şi pe direcţia Salonta — Vaşcău cu unităţile germano-maghiare care au încercat să pătrundă în România prin Poarta Mureşului, iar Batalionul de instrucţie al acestui regiment, comandant de lt. col. Ion Perhaiţă, în subordinea Regimentului 1 cavalerie, a nimicit forţele germane de pe aeroportul din Arad şi a dus lupte de apărare pe marginea de vest a oraşului.

Regimentul 7 grăniceri, întărit cu Batalionul de instrucţie al regimentului 6 grăniceri, subordonat Corpului 6 Armată teritorial, organizat de cîteva ori pe detaşamente cu toate forţele din zonă, a dus lupte îndîrjite de apărare între Sighişoara şi Luduş respingînd numeroase încercări ale inamicului de a pătrunde către sudul Transilvaniei şi a executat mai multe misiuni de cercetare prin luptă către Tîrgu Mureş. O parte din subunităţile acestui regiment fiind încercuite de forţe germane superioare, a fost condusă (pe drumuri ascunse) de către cetăţeanul Ion Deac din Tîrnăveni şi au revenit la trupele proprii.

Regimentul 10 grăniceri subordonat Corpului de munte, a interzis pătrunderea inamicului către Braşov şi trecătorile din Carpaţii de curbură.

În ordinul de zi al comandantului Armatei I-a, general C. A. Nicolae Macici, dat la 20 septembrie 1944, se arăta : „(...) şcoli de ofiţeri şi subofiţeri de toate armele, vînători de munte, infanterişti, grăniceri, călăreţi, aviatori şi artilerişti, în Munţii Apuseni, pe Crişul Alb, pe Valea Mureşului şi a Timişului, în Munţii Banatului şi pe Valea Dunării (între Orşova şi Baziaş n.a.), voi aţi îndeplinit prin lupta voastră primul pas pentru reîntregirea Transilvaniei sfîrtecate în anul 1940".

Acţiuni de glorie şi vitejie au desfăşurat şi unităţile de grăniceri care se găseau pe frontul operativ. Regimentul 3 grăniceri comandat de col. Nistor Teodorescu, constituit în detaşament cu Batalionul 1/R.6 grăniceri şi Compania Fărcaşa din Batalionul fix regional Piatra Neamţ, în ziua de 23 August 1944 la ora 23,30, a trecut din proprie iniţiativă şi prin surprindere la dezarmarea formaţiunilor hitleriste de care era încadrat în apărare pe rîul Moldova între Fălticeni şi Gura Humorului, fiind prima unitate a armatei române care a prefăcut ofensiva generală împotriva trupelor germane, ca răspuns la acţiunile agresive ale acestora. După ce au destrămat dispozitivul şi au creat pentru Divizia 3 Munte germană o situaţie asemănătoare cu „un cazan diavolesc" — aşa cum relatează chiar comandantul acesteia, generalul Paul Klatt, —, grănicerii au intrat în legătură cu unităţile Corpului 50 armată sovietic şi au trecut la ofensivă pe direcţia Cîmpulung, Iacobeni, Cîrlibaba, Pasul Prislop, înregistrînd în cartea eroilor neamului 530 de morţi şi 492 de răniţi, printre care cpt. Vasile Teodoreanu, locot. Damaschin Mircea, slt. (rz) Albescu Gheorghe şi alţii.

Mai la sud, Regimentul 9 grăniceri comandat de col. Dumitru Iliescu şi Batalionul 2/R.6 grăniceri, după curăţirea de hitleriştii a masivului Berzunţi în cooperare cu Regimentul 17 infanterie şi cu trupe sovietice, a fost subordonat Diviziei 103 munte, a nimicit rezistenţele inamicului de pe Valea Trotuşului şi de pe comunicaţiile Ditrău — Reghin şi Miercurea Ciuc — Odorhei, trecînd apoi la ofensivă de pe aliniamentul Sovata — Eremiu pe direcţia Chiherul de Jos — Nădaşa.

SEVER NEAGOE ■

---

tuirea, picătură cu picătură, a acestei mari jertfe plătită de poporul român. Cît a pierdut armata română în războiul de independenţă din 1877 a pierdut aici, în Ardeal, într-un singur loc : la Oarba de Mureş, pentru cucerirea unei cote : cota 495. Eu cunoscusem cu cîteva luni înainte această colă.

— În ce împrejurări ?

— În martie 1944 m-am căsătorit la Iernut. Înr-o bună zi am încălecat pe un cal şi am pornit la plimbare, neştiind că fac, astfel, o recunoaştere sui generis, de care, din păcate, nu s-a ţinut seama la momentul oportun, înainte de marea încleştare. Am trecut Mureşul printr-un vad, am ajuns la Lechinţa, apoi la Vaideiu şi — închipuiţi-vă ! — am urcat şi am bătut cu pasul blestemata cotă de 495. În septembrie, acelaşi an, am propus comandantului diviziei 8 de cavalerie o acţiune prin surprindere, prin vaduri, noaptea, pentru a cădea, în final, în spatele dispozitivului de luptă inamic care ocupa creasta cotei 495.

— Numai cu cavaleria ?

— Sprijiniţi de artilerie. Iar elementul de şoc al surprinderii hotărăşte, de multe ori, soarta unei bătălii. În plus, să nu uităm că un simplu regiment de cavalerie cuprindea 4 escadroane de săbii, un escadron de armament greu, mitraliere, aruncătoare şi tunuri uşoare antitanc. Pe front nu te duci cu regulamentul în buzunar să-l deschizi ori de cîte ori eşti în încurcătură. De pe creastă inamicul putea să observe lejer totul pe o adîncime de şapte kilometri. Pentru că am amintit de debarcarea din Normandia unde americanii au avut mari pierderi pe plaja botezată apoi Omaha, la noi, Omaha românească a fost Oarba de Mureş, un nume parcă predestinat.

— În revista „Luceafărul" din 22 august 1944, romancierul Radu Theodoru în articolul „Trei crochiuri pentru un letopiseţ de război" propune un posibil prototip de erou în figura dumneavoastră, a căpitanului Mircea Velicu care a participat la luptele contra fascismului pînă la izvoarele Elbei.

— Nu m-am considerat şi nu mă voi considera niciodată un erou. Sînt un simplu ofiţer român care şi-a făcut datoria şi a avut mult noroc. De pildă, de la Jucu de Sus în drum spre Bonţida maşina militară în care eram îmbarcat a rulat peste o mină duşmană. Automobilul a crăpat literalmente în două, şoferul şi ajutorul său au fost grav răniţi, colonelul care mă însoţea a rămas şocat pentru toată viaţa şi eu am scăpat nevătămat. Din cauza armei, a pistolului automat „Oriţa" care a fost distrus complet, cruţîndu-mă pe mine. Am mai fost odată rănit uşor la cap de-o schijă pe creasta Munţilor Metalici din Cehoslovacia.

— Aveţi vreo poză din timpul războiului ?

— Nu, n-am. Noi nu prea obişnuiam să imortalizăm moartea. Nemţii erau mai „turişti" decît noi, au cutreierat Europa, s-au fotografiat lîngă catedrale şi spinzurători. Dar dacă tot aş fi avut un aparat de fotografiat l-aş fi eternizat pe Vasile Ene. De fapt, pentru el mi-ar fi trebuit un aparat de filmat.

— De ce ?

— Pentru că Vasile Ene, comandant de escadron în Regimentul 1 roşiori înveleşte copitele cailor în şosoni de paie împletite şi în noaptea de 19 spre 20 decembrie 1944, în Ungaria, se apropie de un pod, păzit de inamic, peste rîul Hernad, un rîu cam cît Mureşul nostru. Porneşte apoi într-o şarjă de cavalerie, măturînd totul în calea lui, la orele 23 în galop, paza podului este surprinsă de acest iureş năvalnic, nu mai apucă să tragă nici un cartuş, podul este cucerit şi deminat. Apoi, cu aceeaşi repeziciune, escadronul ocupă satul de dincolo de rîu, numit Hidasnemetyi. Ce ziceţi ? Pare un scenariu executat de un regizor iscusit. Dar nu este decît numai realitatea luptei acestui popor. Vasile Ene a repetat peste secole şi în altă manieră, desigur, fapta de vitejie a lui Mihai Viteazul pe podul de la Călugăreni. Pentru aceasta, Vasile Ene a fost decorat cu Ordinul avînd numele unificatorului voievod. Dar cîţi eroi ai poporului nostru nu zac neştiuţi şi semănaţi pe cîmpurile de luptă ale Europei !?. Noi, supravieţuitorii acestui război sîntem, într-un fel, mandatarii amintirii lor pioase, acum, cu prilejul aniversării a 45 de ani de la istorica noastră revoluţie de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă de la 23 august 1944. Şi, daţi-mi voie să spun că au murit cu inima uşoară pentru că au ştiut că luptă pentru dezrobirea Transilvaniei de sub ocupaţia fascisto-horthystă. Iar jertfa uriaşă pe care a dat-o ţara noastră este o lecţie de demnitate, o pildă cutremurătoare de sacrificiu că, dintotdeauna, n-am ezitat să ne plătim cu singe libertatea. O lecţie de eroism şi înalt civism pentru generaţiile tinere care, din fericire, n-au cunoscut ororile conflagraţiei mondiale.

— Aveţi şi acum statura unui cavalerist şi voioşia unui tînăr. Cărui fapt datoraţi acest lucru, acum, la vîrsta de 75 de ani ?

— Optimismul şi încrederea în valorile morale supreme au fost reazemul meu sufletesc. Familia mea este, apoi, mai bună decît o descălecare după un marş greu. Am două fete : una e inginer, cealaltă arhitect, ambele lucrează în oraşul Sfîntu-Gheorghe. Acum, vorba lui Victor Hugo, învăţ „l'art d'être grande père" şi silabisesc împreună cu nepoţii şi nepoatele mele cuvintele minunate din „Cidul" de Corneille, săpate în lama săbiei de Toledo : „Adieu, mon âme / Ma vie au roi / Mon coeur au dame / L'honneur pour moi". Sînt fericit că trăiesc într-o ţară care îşi cinsteşte acum eroii care au murit cu numele ei pe buze, într-o ţară care a înflorit după Congresul al IX-lea de cînd în funcţia de secretar general al partidului a fost ales tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În minunata zi de 23 August a acestui an decoraţiile mele : una sovietică, numită „Victoria", şi cealaltă românească „Eliberarea României de sub jugul fascist" îmi vor străluci ca două noi inimi pe care le face să freamăte din nou memoria cuvintelor înscrise pe caietul meu din porthart.

Convorbire realizată de
PAŞCU BALACI ■

Fructele libertății

Lărgirea orizontului de cultură

Literatura română — maturitate și plenitudine

Prin entuziasmul creator și anvergura a ceea ce s-a întreprins în toate genurile, prin capodoperele înscrise în conștiința publică și diversitatea de stiluri afirmate, literatura română din ultimii 45 de ani se înscrie în succesiunea celor mai importante capitole din istoria literaturii române: epoca marilor clasici din a doua jumătate a secolului nouăsprezece și perioada de dezvoltare impetuoasă dintre cele două războaie mondiale. Este adevărat că în anii imediat postbelici și mai ales în deceniul șase viața literară a avut o desfășurare artificială și nu foarte fructuoasă, din cauză că s-a pretins scriitorilor să-și escamoteze individualitatea artistică și să adopte un mod convențional de reprezentare a realității. Însă nu se poate vorbi de un moment de discontinuitate în istoria literaturii noastre, în condițiile în care, chiar în această perioadă, au apărut scrieri de indiscutabilă valoare ca **Plantații** de Constant Tonegaru și **Cîntarea munților** de Magda Isanos în 1945, **Libertatea de a trage cu puşca** de Geo Dumitrescu, **Oameni și cărbuni în Valea Jiului** de Geo Bogza și **Introducere în opera lui Tudor Arghezi** de Șerban Cioculescu în 1946, **Desculț** de Zaharia Stancu și **Întîlnirea din Pămînturi** de Marin Preda în 1948, **Negura** de Eusebiu Camilar în 1949, **Nicoară Potcoavă** de Mihail Sadoveanu în 1952, **Bietul Ioanide** de G. Călinescu în 1953, **Toate pînzele sus!** de Radu Tudoran în 1954, **Moromeții** de Marin Preda și **Străinul** de Titus Popovici în 1955, **Cîntarea omului** de Tudor Arghezi, **Primele iubiri** de Nicolae Labiș, **Teatru** de Al. Kiriței cu și **Literatura universală și literatura națională** de Tudor Vianu în 1956, **Groapa** de Eugen Barbu și **Glasul** de Iulian Vesper în 1957, **Bariera** de Teodor Mazilu, **Zilele săptămînii** de Dumitru Radu Popescu și **Ningea în Bărăgan** de Fănuș Neagu în 1959, **Sensul iubirii** de Nichita Stănescu în 1960.

De altfel, însăși **prezența**, vizibilă sau discretă, în viața literară a deceniului șase a unor personalități ale literaturii noastre dinaintea războiului — Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, G. Călinescu, Al. Philippide, George Bacovia, Lucian Blaga, Camil Petrescu, Ion Agîrbiceanu, Emil Botta, Șerban Cioculescu, Petru Comarnescu, Victor Eftimiu, George Ivașcu, Alexandru Kiritescu, Tudor Musatescu, Petre Pandrea, Perpessicius, Al. Rosetti, Liviu Rusu, Ion Marin Sadoveanu, Tudor Teodorescu-Braniște, Geo Bogza s.a. — constituie un posibil simbol al continuității spiritului creator. Inima literaturii române nu a încetat nici o clipă să bată, chiar dacă a înregistrat la un moment dat o aritmie alarmantă. Așa cum s-a întîmplat de-a lungul întregii noastre istorii, s-a confirmat și de această dată vitalitatea irepresibilă a geniului național.

După Congresul al IX-lea al P.C.R., care a instaurat un climat de libertate și emulație, literatura cunoaște, ca și alte domenii, o puternică relansare, o adevărată renaștere. În această perioadă se restaurează integral prestigiul tradiției și al specificului românesc, retrăindu-se, cu o rigoare științifică, aproape toate operele valoroase din trecut, inclusiv acelea uitate sau rămase necunoscute ale unor autori de primă mărime, ca Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu, Mateiu Caragiale, Nicolae Iorga, Octavian Goga, Lucian Blaga, Ion Barbu, Vasile Voiculescu, Ion Vinea. Se traduce pe scară largă, din toate limbile, punîndu-se în circulație în cultura noastră numele unor scriitori reprezentativi ai literaturii universale și îndeosebi numele acelor scriitori cu o atitudine estetică **emancipată**, specifică secolului douăzeci: Thomas Mann, Albert Camus, Jean-Paul Sartre, William Faulkner, Franz Kafka, James Joyce, Virginia Woolf, Ezra Pound, Gaston Bachelard și insistent literatura noastră în străinătate, astfel încît numeroși scriitori români contemporani — ca Zaharia Stancu, Ștefan Bănulescu, Adrian Marino, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Eugen Jebeleanu, Ana Blandiana — devin prezențe spirituale familiare în alte literaturi. Se înființează edituri și reviste, se dinamizează activitatea celor vechi, se declanșează dezbateri publice referitoare la direcțiile pe care le urmează literatura română, aflată în plin proces de modernizare.

Dar lucrul cel mai surprinzător, aproape miraculos, care nu-l poate lăsa indiferent nici pe istoricul literar cel mai sobru, îl constituie afirmarea explozivă a numeroși scriitori tineri deosebit de talentați, alături de alții care debutaseră cu cîțiva ani înainte și care acum debutează parcă încă o dată, cuprinși de frenezia generală. Se configurează astfel o pleiadă de o neașteptată strălucire, care face să dispară pînă și amintirea cenușiului literaturii anterioare. În poezie se manifestă cu fervoare Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Ioan Alexandru, Adrian Păunescu, Ana Blandiana, Leonid Dimov, Petre Stoica, Gheorghe Tomozei, Gheorghe Pituț, Ioanid Romanescu, Dan Laurențiu, Florența Albu, Mircea Ciobanu, Anghel Dumbrăveanu, Grigore Hagiu, Petre Ghelmez, Ion Horea, în proză apar cărți substanțiale și durabile scrise de Dumitru Radu Popescu, Ștefan Bănulescu, Augustin Buzura, Alexandru Ivasiuc, Fănuș Neagu, Nicolae Breban, George Bălăiță, Mircea Horia Simionescu, Maria Luiza Cristescu, Ion Băieșu, Sorin Titel. În critica literară se impun ca personalități de prim-plan Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Valeriu Cristea, Gabriel Dimisianu, Mircea Iorgulescu, Gheorghe Grigurcu, Mihai Ungheanu, Laurențiu Ulici. În teatru aduc un elan înnoitor Romulus Guga, Paul Cornel Chitic, Mihai Neagu Basarab, Iosif Naghiu, Dumitru Solomon s.a. Numele menționate au, bineînțeles, doar valoarea unor exemplificări sumare, pentru că dacă le-am transcrie pe toate am intra în concurență cu cartea de telefoane.

Semnificativ este și faptul că în această perioadă se accelerează succesiunea generațiilor, tocmai datorită dinamismului evoluției literaturii. Cînd generația '60 este în plină ascensiune, se și afirmă generația '70, constituită din scriitori de o remarcabilă competență, ca Adrian Popescu, Ion Mircea, Horia Bădescu, George Alboiu, Lucian Avramescu, Daniela Crăsnaru, Ioana Diaconescu, Carolina Ilica, Ileana Mălăncioiu, Cezar Ivănescu, Gheorghe Istrate, Mircea Florin Șandru, Vasile Andru, Gabriela Negreanu, Eugen Uricaru, Marcel Constantin Runcanu, Mihai Sin, Gabriela Adamesteanu, Vasile Sălăian, Petru Poantă, Cornel Moraru, Cornel Ungureanu, Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Daniel Dimitriu, Dumitru M.Ion, Dan Verona. Cînd generația '70 începe să-și găsească — mai greu decît generația precedentă — un loc în istoria literaturii române contemporane, se impune întîmpestiv generația '80, reprezentată de Mircea Cărtărescu, Mircea Nedelciu, Florin Iaru, Alexandru Mușina, Ion Stratan, Magdalena Ghica, Marta Petreu, Ion Groșan, Cristian Teodorescu, Nicolae Iliescu, George Cușnarencu, Daniel Vighi, Mihail Gălățanu, Nichita Danilov, Mariana Codruț, Gabriel Chifu s.a. Iar în prezent, cu o nerăbdare specifică tinerilor, se și anunță generația '90, prin autori înzestrați cu un talent spectaculos, ca poetul Cristian Popescu sau prozatorul Răzvan Petrescu.

De fapt, în ultimul sfert de secol, scriitorii din toate generațiile își însumează eforturile — însumare care nu exclude competiția — și reușesc să ridice literatura la un înalt nivel, competitiv — cum se spune în limbaj economic — pe plan mondial. Nici o direcție estetică nu rămîne nereprezentată. În poezie, de exemplu, este scoperit întreg registrul de moduri lirice, de la fiecare generație, de la Ștefan Bănulescu la Ion Cristofu, au relansat proza fantastică. Un moment important în evoluția prozei noastre îl constituie opera lui Marin Preda, scriitorul-conștiință al perioadei postbelice, reprezentant elevat al moralei țărănești.

Diversitatea de stiluri este proprie și dramaturgiei românești contemporane. Satira în tradiție caragialiană cultivată de Aurel Baranga sau — într-o formă revizuită, mai apropiată de sensibilitatea modernă — de Tudor Popescu, mijloacele expresioniste folosite de Horia Lovinescu, grotescul transformat în limbaj scenic de Teodor Mazilu, spectacolul de spirit sclipitor oferit publicului de Marin Sorescu, teatrul-eseu promovat de Paul Everac, parabola sarcastică prin care își comunică reflecțiile de moralist Dumitru Solomon reprezintă numai cîteva dintre direcțiile care s-au dovedit fertile în domeniul dramaturgiei.

Istoria și mai ales critica literară au atins un nivel de profesionalitate, de **angajare** în promovarea valorilor autentice prin care continuă tradiția prestigioasă instituită de Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu, G. Călinescu. În mod special, analiza promptă și trierea cu bun gust a producției editoriale curente au devenit în ultimele două decenii și jumătate o utilitate de evidentă utilitate socială, adevărată operă de educație estetică a publicului. Cîteva dintre cele mai vaste experiențe inteligente, metodă — printre care : Al. Piru, Romul Munteanu, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Gabriel Dimisianu, Valeriu Cristea, Mircea Iorgulescu, Mihai Ungheanu, Cornel Ungureanu, Petru Poantă, Al. Dobrescu, Constantin Pricop, Daniel Dimitriu, Cornel Moraru, Al. Cistelecan, Radu Săplăcan, Ion Simuț, Gabriel Rusu — se constituie într-o instanță care, departe de a funcționa printr-un uniformizator consens, inițiază și întreține o necesară dezbatere în jurul fiecărei noi cărți, al fiecărei noi tendințe. O preocupare complementară o reprezintă investigarea literaturii române din trecut, realizată de istorici literari cu constiință de trezorieri ai culturii naționale. Șerban Cioculescu, Mircea Zaciu, Constantin Ciopraga, Al. Piru, Ion Dodu Bălan, Paul Cornea, Ov. S. Crohmălniceanu, Alexandru George, George Munteanu, Dimitrie Păcurariu, Cornel Regman, Dan Zamfirescu sînt numai cîteva dintre numele istoricilor literari care au contribuit substanțial la integrarea valorilor trecutului în cultura prezentului.

Demnă de semnalat este existența în literatura noastră contemporană a unor personalități cu vocația sintezei, a unor spirite luminate, perfect inițiate în specificul național și, în același timp, pe deplin familiarizate cu marile valori umaniste ale culturii universale — ceea ce le dă posibilitatea să contribuie la afirmarea în lume a creației literare românești și la asimilarea, de către spațiul nostru spiritual, a tot ceea ce produce mai bun străinătatea. Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Alexandru Balaci, Mihnea Gheorghiu, Dan Grigorescu, Adrian Marino, Edgar Papu sînt, în această privință, continuatorii lui G. Călinescu, Tudor Vianu, Mihai Ralea, Petru Comarnescu.

Volumul mare de texte tipărite, în condiții de maximă exigență, a constituit de-a lungul anilor o adevărată școală a muncii editoriale și filologice. Au apărut, s-au format și s-au afirmat oameni de cultură care și-au consacrat o parte din viață — sau chiar viața întreagă, după modelul lui Perpessicius — slujirii cu devotament a spiritualității românești, printr-o discretă, dar extrem de prețioasă activitate de editori. Parafrazîndu-l pe Tudor Arghezi, am putea recurge la formula „carte frumoasă, cinste cui te-a editat", ca la o răsplată simbolică pentru Valeriu Răpeanu, Liviu Călin, Romulus Vulpescu, Petru Creția, Nicolae Gheran, Mircea Vaida, Gheorghe Sprințeroiu, Gheorghe Tomozei și numeroși alții. Lor li se adaugă traducătorii, mulți dintre ei eminenți, ca A. E. Baconsky, Tașcu Gheorghiu, Romulus Vulpescu, Ion Brad, Darie Novăceanu, Radu Cărneci, Irina Mavrodin, Aurel Covaci, Petre Solomon, Ștefan Aug. Doinaș, Dumitru M. Ion, Marian Papahagi, Mihai Isbășescu, George Lesnea, Leon Levițchi, Modest Morariu, Vasile Nicolescu, Nicolae Iliescu, Petre Stoica, Grete Tartler.

Se poate vorbi de funcționarea, în spațiul literaturii române contemporane, a unei minuțioase „diviziuni sociale a muncii" care permite fenomenului literar să se desfășoare în întreaga lui complexitate. Nu există gen nereprezentat. N-am făcut aici nici o referire la literatura pentru copii, la science-fiction, la publicistică și reportaj, la scenariile de film, la cărțile de convorbiri, la reconstituirile, pe bază de documente, ale unor evenimente istorice, la dicționare și antologii. Prezentarea noastră s-ar fi extins prea mult. Dar trebuie neapărat să menționăm în încheiere interesul susținut care se manifestă față de descoperirea de noi talente. Unii scriitori — ca Miron Radu Paraschivescu și Mihu Dragomir înțîi, Eugen Barbu și Geo Dumitrescu ulterior, și Dumitru Radu Popescu, Nicolae Manolescu, Constanța Buzea, Mircea Iorgulescu, Darie Novăceanu, Gabriela Negreanu, Daniel Dimitriu, Iulian Neacșu, Mircea Micu, Nicolae Motoc în prezent — s-au transformat în adevărate instituții de întîmpinare și orientare a nouveniților. O activitate similară de prospectare desfășoară în domeniul dramaturgiei Ion Cristoiu și Paul Tutungiu. Către rubricile de „poșta redacției" ale revistelor se îndreaptă sute de scrisori zilnic, iar printre manuscrisele respective există oricînd șansa să se afle și mult așteptatul text al marelui scriitor de mîine. Fiecare dintre semnatarii acestor rubrici de dialog cu tinerii visează să fie un Iosif Vulcan care să primească într-o zi primele încercări din partea unui Mihai Eminovici. Pe de altă parte, critica literară se dovedește în mod special sensibilizată la apariția noilor generații de scriitori. Obiectivul ei este reglat astfel încît să ofere o imagine de o maximă claritate a debuturilor. Felul cum a fost primită generația '80 ilustrează convingător această preocupare.

Numărul mare de tineri talentați care bat la porțile consacrării — atunci cînd nu le găsesc gata deschise — garantează și pe mai departe continuitatea istoriei literaturii noastre. Printre importantele realizări ale literaturii române din ultimii 45 de ani se numără nu numai cărțile intrate în patrimoniul culturii naționale, ci și aceste **perspective** deschise evoluției creației literare.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

continua înflorire a personalității umane

Corul „Glasul Chioarului"

la 100 de ani

Statornici în cîntecul iubirii de țară

În acest miez de vară corul „Glasul Chioarului" din comuna Șomcuta Mare, străveche așezare românească din Maramureș, a împlinit un veac de existență. Un drum lung de cîntec pentru țară, nu de puține ori anevoios. Dar crezul statornic în cîntec al acestor locuitori le-a ținut trează făclia dragostei de neam și libertate. Istorie, da, istorie multă în această așezare maramureșeană. Argumentele vechimii materiale stau mărturie. Ea a făcut parte din districtul Cetății de Piatră, sau al Chioarului, cum i se mai zice în popor. Așezare la răspîntii de istorie, prezentă la marile evenimente ale neamului. Devine cetate a lui Mihai Viteazul dar și un centru administrativ al districtului. De aici vor porni cei dintîi fii ai românilor chioreni spre orizonturile de lumină ale școlilor Blajului, Beiușului ori Năsăudului, revenind acasă cu dorința arzîndă de a contribui la emanciparea culturală a românilor din zonă. Gheorghe Șincai se va întîlni la gimnaziul din Bistrița cu fii de „nobilis valachus" din Chioar. Mulți s-au întors acasă și au întemeiat școli românești. Și cîtă nevoie era atunci de asemenea școli ! De aici s-a ridicat Ioan Buteanu, prefectul lui Avram Iancu în Munții Apuseni, omorît de unguri în 1849. Bustul lui din centrul comunei este un omagiu adus de urmași. În anul de cumpănă, 1867, un alt fiu al Chioarului, Sigismund Pop, ajuns căpitan suprem al districtului, va decreta limba română, limbă oficială în administrația ținutului. Apoi în 1869 aici va avea loc adunarea generală anuală a ASTREI, cu mari implicații în problemele naționale, sociale și culturale ale românilor din Transilvania. Una din direcțiile propuse a fost și mișcarea corală. Astfel, în urmă cu un veac, învățătorul Elie Pop va înființa corul. Răsfoind presa de acum un secol am găsit consemnat în ziarul „Gutinul" — săptămînal social-literar-economic băimărean — știrea înființării corului : „Românii din Șomcuta Mare, conduși de inteligența din loc, s-au înt înit și au înființat corul plugarilor. Deseștiul deja și-a format corul plugarilor...". Învățătorul Elie Pop, primul dirijor al corului a lăsat scris crezul în puterea de înfrurire a cîntecului : „Reuniunile de cîntări și corurile sînt o pîrghie puternică cu care omul se ridică la adevărata treaptă de cultură și civilizație (...). S-au ținut adunări și s-a constatat părerea că, aici, e de lipsă crearea unei reuniuni de cîntări iar acea reuniune să susțină un cor vocal format din țărani plugari români". Așa a luat ființă „Reuniunea corală a plugarilor din Șomcuta Mare". Printre membrii fondatori s-au înscris și cunoscuții luptători pentru Unirea cea Mare, dr. Vasile Lucaciu și George Pop de Băsești.

Desele concerte, prezența sa în multe localități din zonă, au făcut din corul șomcutean un exemplu de marcă a culturii din această parte a țării. Nu și-a încetat activitatea niciodată. Doar în anul de tristă amintire a Diktatului de la Viena mulți din coriști au plecat la oaste.

...Zile de vară ale anului 1989. Moment aniversar în biografia formației corale care are un palmares bogat de premii și distincții la concursurile interjudețene de la Pitești, Ploiești, Blaj, Suceava, Lugoj. La toate edițiile Festivalului național „Cîntarea României" a obținut titlul de laureat. La sărbătorirea centenară a corului somcutean au fost prezente formațiile din Buciumi, Ardusat, Finteușu Mare, corala „Prietenii muzicii" a muncitorilor de pe platforma industrială din Baia Mare, corala „Diamant de Maramureș" a Centralei minereurilor iar ca invitat corul mixt din Sălișteа, județul Sibiu, formație înfrățită cu cea șomcuteană care și-a sărbătorit în anul 1983 virsta centenară.

Am stat în acea zi de duminică printre oamenii Șomcutei și îmi părea că fiecare a îmbrăcat veșmîntul de cînt al lui Andrei Mureșianu. Tresărea în fiecare cîte o coardă cu armonii profunde în vreme. Aproape nu-ți venea să crezi că Ioan Buteanu a lui Mitru, de 79 de ani, are nici mai mult nici mai puțin decît 62 de ani de activitate în cor. O viață de om. Este memoria vie a acestei formații. Tatăl lui, Mitru, a cîntat din prima zi cînd a luat ființă formația sub bagheta lui Elie Pop. Țăran drept, trăgîndu-se din stirpea prefectului lui Avram Iancu, cu vorba dulce cînd se întoarce în vreme este un stup de povești. Și-a lăsat urmași. Lîngă el cîntă fiica lui, Iuliana, profesoară de matematică și ginerele Constantin Asofiei, inginer la cooperativa agricolă de producție din localitate. Notăm cîteva gînduri de la Ioan Buteanu : „Eu cînt în cor din anul 1927. Numai cînd a venit necazul peste lume, și peste pămîntul românesc în 1940, mulți din coriști au dus cîntecul cu ei prin lăzi de cazarmă. Atunci cîntecul patriotic a fost retras din lumea noastră dar am cîntat în tăcere. După război am cîntat din nou". Lîngă el, cu stagiu de cîteva decenii, se înscriu solemn țăranii: Alexandru Bud, Vasile Munteanu, Ioan Talpoș, Ioan Chișu, Alexandru Pop. Și mult mai mulți. De la ei am aflat că după Marea Unire au venit în comună să le asculte cîntecul tribunul Vasile Lucaciu și generalul Moșoiu. Copii fiind au fost în preajma acestor oameni dăruiți țării. Îi vedeam parcă reali în ochii celor care povesteau, ca niște fotografii mișcătoare.

Primarul Alexandru Dragoș, un om de inimă pentru această formație, a fost tot timpul în miezul acestui eveniment. De la ei am mai aflat cine sînt cei care cîntă în cor. Sînt locuitori ai Șomcutei, țărani, muncitori la secțiile din comună, mecanizatori, cadre didactice. Liviu Coza, președintele formației corale, este tehnician horticol. Din familia Avram, de unde cîntă mama, feciorul Gheorghe și nora Nicoleta sînt muncitori la Cooperativa meșteșugărească „Înainte". Gheorghe Petruș, secretarul adjunct, între două cîntece ne spune că de mulți ani, două zile pe săp'ămînă, marți și joi, ca la un ceasornic oamenii sînt la repetiții. În timpul grijii pentru recoltă se fac repetiții și la ore tîrzii. „Vocea trebuie menținută", aprecia inimosul dirijor Iustin Podăreanu. Și fiind vorba de dirijori nu-i putem uita pe cei care au intrat în slujba cîntecului aici. În timp de un veac au fost cinci dirijori care ne privesc din fotografiile unui album : Elie Poo, Vasile Barna, Nistor Dragoș, Gheorghe Pop și Iustin Podăreanu.

Cu adevărat zi de sărbătoare a cîntecului patriotic la Șomcuta Mare. În orice casă ai fi intrat numai despre asta se vorbea. Așa am ajuns, absolut întîmplător, la familia Bozga. Învățătoarea emerită Paulina Bozga cîntă în cor din 1962. Este o mare animatoare culturală în zonă. Regizoare, interpretă, coristă. „L-am pus în scenă și pe Molière", ne spune gazda. La un pas un alt coarist, Alexandru Frențiu, fratele învățătoarei.

„Vocea de aur a corului" ne este recomandat. Rotar de meserie. Tatăl tot rotar. De aici a prins dragostea pentru sculptură. Merge în pădure și privește cu atenție și ce a „sculptat" natura. Casa lui este un adevărat bestiariu în lemn.

La Șomcuta Mare am întîlnit oameni legați de istorie, de istoria veche dar și de cea contemporană. O dovedește repertoriul. Imne închinate muncii, cîntece pentru pămînt, limba română, patrie și partid. Oameni legați cu simțire profundă de înaintași, de prezent și viitor. Corul „Glasul Chioarului" din Șomcuta Mare este alcătuit din oameni statornici în cîntecul iubirii de țară. Prin muncă, prin știință, prin lumina minții ne-au păstrat ființa libertății. Dar și prin cîntec răscolitor de neam. Totul făcut în numele Patriei, al graiului, al libertății și viitorului românesc.

GHEORGHE PARJA

Aură

Se-mbracă Țara iar de sărbătoare
În limpedea-ei geană de azur,
Și cîntece de slavă prind contur
Din munții crenelați pînă la Mare.

Urcăm cu Țara spre-nălțimi visate
De-acei ce-au fost de-a pururi la izvor.
În August timpu-i mai strălucitor
Și inima din piept mai tare bate.

Prin August, azi, prezentul se declină
Și Viitorul se rostește — dor.
Sub faldul Păcii — steagul Tricolor —
Ni-i Patria Poemul de lumină !

GEO CIOLCAN

În pas cu vremea ta

Una din temerile, din neliniștitoarele întrebări ale artistului, conștient de rolul său în societate, a fost și va rămîne întotdeauna aceea legată de acordul său tocmai cu societatea și timpul în care trăiește și se manifestă. Însuși timpul și cuceririle lui nasc în planul civilizațiilor întrebări noi, adesea întortocheate și în fața cărora artistul, omul de cultură în general, cu atît se va simți, meditînd și creînd, mai în largul lui cu cît va ajunge să le pătrundă sensurile adînci mai bine, desprinzîndu-le de aici semnificațiile, contribuția în acumulările progresului general.

Iată de ce, astăzi, Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. vin să lumineze cu clarviziune conștiințele noastre, atunci cînd secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, afirmă : **„Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice constituie o condiție importantă a libertății și demnității omului, această condiție trebuind să se afle permanent în centrul activității partidului nostru !"**

Cît de mobilizatoare este astăzi această chemare prin însuși sensul pe care ea îl conferă ideii de libertate și demnitate umană ! Căci cum să te simți liber în bezna necunoașterii și ce demnitate poți dobîndi fără a înțelege interdependența fenomenelor care te înconjoară ? Iată aici chiar gravele, dacă nu chiar tragicele bariere de care societatea noastră îl descătușează astăzi pe om, pe omul avid de înțelegere, de cunoaștere, conștient și pe deplin responsabil de părticica lui de contribuție la cauza progresului, a edificării noului prin lupta revoluționară cu tot ce, irevocabil, devine perimat și învechit, pentru asigurarea bunăstării generale, a climatului de civilizație avansată, a înțelegerii și păcii trainice pe planeta noastră.

Accentul pe care partidul și statul nostru l-au pus și îl pun pe cunoaștere și cercetare, pe dezvoltarea tehnico-științifică, pe diversificarea învățămîntului de toate gradele, sau pe ampla deschidere a Festivalului național „Cîntarea României" tuturor talentelor și inițiativelor, dintr-un capăt în altul al țării, constituie tot atîtea prilejuri de afirmare ale capacităților colective și individuale de muncă și creație, ca drepturi intangibile ale omului la cunoaștere și cultură, la viață. Democratizarea largă, activă, în toate straturile societății noastre asigură un alt drept vital al omului liber și demn și anume acela al participării sale nemijlocite, conștiente și responsabile la întocmirea și realizarea planurilor naționale de dezvoltare multilaterală, la edificarea celor mai cutezătoare aspirații umanitare.

Pătrunderea complexității fenomenelor din toate sferele activității social-politice nu este însă deloc un drum lin, presărat numai de izbînzi ci presupune adesea și neliniștitoare căutări, riscuri, sacrificii, dificultăți, neajunsuri și pe care tot omul, omul nou al zilelor noastre, este chemat și dator să le înțeleagă, să le explice, să le depășească impasul, rezolvîndu-le prin găsirea cu inventivitate a acelor soluții vii și durabile, capabile să evite compromisul, eșecul sau paguba. Iar această luptă neobosită, continuă și mereu constructivă, este astăzi apărată, încurajată tocmai de fondul moral optimist născut din însuși colosul realizărilor fără precedent de pînă acum, din certitudinea unui drum nou, ales fără echivoc și drept de întoarcere.

Elocvente mi se par în acest sens îndemnurile secretarului general la studiu și perfecționare continuă, pentru stăpînirea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii în general, numai așa omul putînd deveni liber și demn, stăpîn pe forțele sale, puternic în fața influențelor obscurantiste, mistice, retrograde, numai așa el putîndu-și forma și căli spiritul ascuțit al autoanalizei lucide, o combativitate revoluționară superioară. În magistralele sale cuvîntări secretarul general al partidului ne arată, de aceea, nu numai mărețele realizări ale poporului în construcția socialismului românesc ci, în funcție de cerințele și exigențele fiecărei etape parcurse, și greutățile, neîmplinirile și lipsurile cu care ne mai confruntăm, însuflețind astfel întreaga națiune la o luptă, ce nu se va sfîrși, de fapt, niciodată, cu inerția, cu automulțumirea și inechitatea, cu tot ce mereu în evoluție va apărea perimat și-nvechit, pentru o continuă și înnoitoare autodepășire care să asigure înflorirea scumpei Românii, prosperitatea întregului popor.

Ca artist, văd în toate acestea cît de vii, de nesecate sînt azi în România socialistă izvoarele creației și muncii, înnobilarea omului, stăpîn pe destinele sale, posibilitățile lui de afirmare în măreața operă de făurire a noii societăți, a timpului nou.

GEORGE MOTOI

23 AUGUST
1944-1989

Daciada: tinerețe, vigoare, armonie

Sportul, componentă a civilizației

Spre a ilustra dezvoltarea mișcării sportive din țara noastră în anii construcției socialiste, desigur că dispunem de mijlocul elementar al comparației rezultatelor obținute de sportivii români în diferite perioade ale acestui răstimp. Dar orice asemenea comparații n-ar fi complete și întru totul edificatoare pentru mutațiile de conținut, pentru caracterul programatic, pentru statutul social dobîndite de sportul românesc în era socialistă, îndeosebi în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului. Ceea ce sintetizează elocvent și definește fundamental activitatea sportivă din România socialistă de astăzi este ridicarea ei la rangul unei politici de stat, fapt prin care educația fizică și sportul, asemenea celorlalte domenii ale vieții sociale, beneficiază de un cadru organizatoric bine structurat, de programe și obiective clare, de mijloace și forme corespunzătoare pentru îndeplinirea sarcinilor specifice.

Pilduitoare pentru importanța rolului social încredințat sportului de către partidul și statul nostru este însăși atenția pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă acestui domeniu, urmărind consecvent starea sporturilor, orientînd și stimulînd dezvoltarea mișcării sportive, apreciind cu înaltă principialitate rezultatele obținute în competițiile internaționale de prestigiu. O recentă și semnificativă dovadă a acestei atenții o constituie Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu forumului național al mișcării sportive, ce s-a desfășurat luna trecută. Adoptat ca fundamental document programatic pentru activitatea de educație fizică și sport, Mesajul exprimă elocvent funcția socială a acestor domenii, legitimînd totodată importanța care li se acordă în politica partidului nostru: „Toate formele de practicare a educației fizice, întrecerile sportive trebuie să devină adevărate școli de cultivare a celor mai înalte trăsături morale specifice societății noastre — spiritul de dăruire, dragostea de muncă și de efort, cinstea și modestia, spiritul de ordine și disciplină, dorința și voința de autodepășire, devotamentul pentru onoarea colectivului reprezentat, pentru reprezentarea la cel mai înalt nivel a culorilor patriei".

În descendența directă a acestor obiective de fond ale mișcării sportive, se înțelege că aceasta nu se poate nici rezuma la factologia propriu-zisă a desfășurării competițiilor și nici comprima doar la nivelul rezultatelor, oricît de prestigioase ar fi acestea. Dimpotrivă, fiind organizată în dependență nemijlocită cu noul climat social, respectînd exigențele edificării umane, multilaterale proprii societății noastre, activitatea de educație fizică și sport este concepută de partidul nostru în consens cu tendințele generale din celelalte domenii ale vieții economico-sociale.

Acoperirea practică a acestei orientări de principiu se regăsește mai întîi în cadrul organizatoric conferit de marea

competiție națională „Daciada", inițiată și mereu impulsionată de secretarul general al partidului, veritabilă olimpiadă a sportului românesc la care participă cele mai largi categorii de oameni ai muncii de la orașe și sate, cu evidente și benefice influențe asupra sănătății, călirii fizice, recreării active și intelectuale, educării în spiritul celor mai alese principii morale. Asemenea virtuți vor fi cu siguranță și mai mult amplificate odată cu împletirea mai strînsă dintre competițiile „Daciadei" și manifestările din cadrul Festivalului național „Cîntarea României" — o simbioză prin care sportul capătă valențele unui act de cultură, contribuind mai eficient, așa cum se arată în Mesaj, „la petrecerea în mod instructiv și educativ a timpului liber, la formarea omului nou, constructor al socialismului și comunismului".

Marele avînt pe care mișcarea sportivă românească l-a cunoscut după 1965 s-a reflectat și în baza sa materială, dezvoltată și modernizată în pas cu amploarea fără precedent a întrecerilor, dar și a ambițiilor sportive. „O condiție esențială pentru dezvoltarea atît a sportului de masă, cît și a celui de performanță o reprezintă folosirea tot mai eficientă a bazei materiale existente și lărgirea continuă a acesteia", subliniia secretarul general al partidului, adăugind că toți factorii cu atribuții în mișcarea sportivă „trebuie să inițieze acțiuni cetățenești pentru dotarea localităților, cartierelor de locuințe, școlilor, marilor colectivități cu spații de joacă pentru copii, terenuri, baze sportive și instalații simple care pot fi realizate, fără multe cheltuieli, prin contribuția populației și prin munca tineretului". Sub impulsul acestor generoase îndemnuri, au renăscut în toate localitățile țării pasiunea și dorința de a face sport, au intrat în circuitul național și internațional baze sportive dintre cele mai moderne, s-au cristalizat întreceri și competiții care, în numai cîțiva ani, și-au croit și consolidat o tradiție.

Făurindu-și o cuprinzătoare și consistentă bază de masă, sportul românesc de performanță, prin selecție și instruire corespunzătoare, a integrat tot mai mulți tineri în circuitul valorilor internaționale ale diferitelor discipline, cucerind totodată poziții fruntașe, admirate de lumea întreagă, la competiții de mare prestigiu. Fiind notorie, nu vom mai argumenta faima gimnaștelor și înotătoarelor, a reprezentanților noștri în caiac-canoe și canotaj, a atleților și luptătorilor, a scrimerilor și handbaliștilor. Rezultatele se succed, desigur, în ritmul amețitor al competițiilor — și stă în natura sportului ca ele să nu fie mereu numai de nivel maxim, dar o însumare a lor în timp exprimă evidenta deplasare spre vîrf, procesul cumulativ și progresiv al performanțelor, situarea lor tot mai frecventă în zonele superioare ale ierarhiilor internaționale. Din acest punct de vedere, cataloagele medaliilor care dau prestigiu înscriu tot mai des numele țării noastre, o evidență comprimată la maximum, ca aceea de mai jos, fiind, credem, edificatoare : la Jocuri Olimpice, 161 medalii în perioada 1965—1989, față de 39 în perioada 1944—1964 ; la campionate mondiale de seniori și juniori : 550, față de 66 ; la campionate europene de seniori și juniori : 784, față de 125 ; în sfîrșit, la Jocuri Mondiale Universitare, 280 medalii obținute după 1965, față de 25 în perioada anterioară a construcției socialiste.

Toate aceste participări — titluri, medalii și trofee — simbolizează totodată menirea mișcării sportive din România socialistă de a contribui în modul cel mai activ la lupta poporului român pentru promovarea ideilor de pace, înțelegere și colaborare între toate națiunile lumii, acesta fiind adevăratul titlu de onoare pe care sportul românesc îl obține în toate întrecerile internaționale la care ia parte, în țară ori peste hotare. Promovînd o politică externă de largă audiență și profund respect internațional, România socialistă a fost și este apreciată la modul superlativ inclusiv pentru sprijinul concret pe care-l acordă activității sportive internaționale. Comitetului Internațional Olimpic, celorlalte foruri și organisme internaționale care apără spiritul autentic, de înțelegere și prietenie în care trebuie să se desfășoare întrecerile sportive între tinerii lumii.

În al 45-lea an al libertății sale, România socialistă etalează realizări de prestigiu inclusiv în acest important sector al vieții sociale care este sportul. Bilanțul rezultatelor este, desigur, în continuă dinamică ; dar ce rămîne peren sînt tocmai bazele de principiu, fertile și generoase, pe care este organizată mișcarea sportivă din țara noastră, atenția constantă de care sportul se bucură din partea partidului și statului nostru, personal din partea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înțelegînd cu luciditate și răspundere toate aceste adevăruri sociale al căror beneficiari nemijlociți sînt, sportivii țării noastre întîmpină marea sărbătoare națională cu sentimentul recunoștinței față de grija și atenția ce le sînt acordate și cu hotărîrea de a-și amplifica și mai mult eforturile viitoare, spre a întări — prin rezultate și întreaga conduită — prestigiul țării, al sportului românesc.

Reîncepe campionatul

DIN NOU LA FOTBAL!

Începerea unei noi ediții a campionatului diviziei A la fotbal este așteptată, ca de fiecare dată, cu un interes ce depășește atracția oricărei alte competiții sportive. Și asta deoarece fotbalul și-a cîștigat un statut aparte în catalogul sporturilor — prin popularitatea deosebită, prin resursele sociale pe care le angrenează în vîrtejul său, prin implicațiile aparte pe care le au și succesele, dar și eșecurile în acest sport.

Asemenea întregii mișcări sportive din țara noastră, activitatea fotbalistică beneficiază de orientările clare și obiectivele precise formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Mesajul adresat recentului for democratic al sportului românesc. Adoptat de Conferința pe țară a mișcării sportive drept principal document programatic al activității în domeniul educației fizice și sportului, Mesajul cuprinde sarcini, idei și orientări ce trebuie să se regăsească pregnant inclusiv, sau cu atît mai mult în fotbal, încă de la această primă etapă a întrecerii eșalonului fruntaș. Este vorba de chiar așteptările miilor de iubitori ai fotbalului, referitoare la disciplină în teren și în afara lui, la sportivitate în apărarea șanselor, la corectitudine în relațiile dintre cluburi, la dorința de autodepășire din partea fiecărui sportiv, la creșterea nivelului profesional al pregătirii și instruirii, la subordonarea intereselor înguste de club față de exigența creșterii calitative a nivelului întregului nostru fotbal. Ridicată la rang de obligație cotidiană în munca fiecărui om implicat în acest domeniu, respectarea unor asemenea cerințe constituie răspunsul cel mai elocvent prin fapte, la condițiile create de partidul și statul nostru dezvoltării fotbalului, sportului, în general și, totodată, o probă pentru modul în care se îndeplinesc, în spiritul și litera lor, hotărîrile și angajamentele luate la Conferință.

Urmare a atenției acordate de conducerea partidului, a condițiilor create, a îndemnurilor adresate personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, fotbalul nostru a înregistrat în ultimii ani cîteva succese de mare prestigiu internațional, cîștigîndu-și, îndeosebi prin evoluțiile echipei Steaua, audiență respectată și admirată în cele mai exigente cercuri ale fotbalului continental. Prestigiul, crescut substanțial în ultimii ani, se cere însă păstrat și amplificat în continuare astfel încît succesele de pînă acum să nu poată fi considerate drept „paravan" al unor eventuale neajunsuri ori eșecuri, ci, dimpotrivă, surse de ambiție sportivă, de autodepășire, de noi performanțe la nivelul echipelor de club și reprezentative. Pentru că obiectivele de performanță în fotbal aparțin nu numai echipelor în cauză, ci tuturor iubitorilor acestui sport, oameni ai muncii de vîrste și profesii diferite, care, investind moral și material în echipele favorite, așteaptă de la acestea numai rezultate bune și foarte bune.

Cu alte cuvinte — ca să dăm exemplele arhicunoscute —, calificarea în fazele superioare ale cupelor europene nu este un obiectiv care să intereseze numai grupările sportive în cauză, după cum nici calificarea echipei naționale la turneul final al campionatului mondial nu poate fi „apanajul" exclusiv, de răspundere dar și satisfacție, al federației de specialitate ; în aceste obiective sînt încorporate, de fapt, condițiile care s-au creat fotbalului, facilitățile de care beneficiază adulții tribunelor tocmai spre a se dărui cu totul acestora, așteptările întemeiate, cum spuneam, moral și material, ale suporterilor. Vrem să subliniem că dacă fotbalul este și trebuie să rămînă un joc, cu marile răspunderi care-i revin și calitatea muncii pentru îndeplinirea lor nu este deloc de joacă. La spectacol, la bucuria rezultatelor, la euforia succesului se poate ajunge numai prin filtrul de severitate și sobrietate al întregii activități anterioare.

Noul sezon nu începe pe un teren gol, cum se spune ; dimpotrivă, acționînd în spiritul unor prevederi explicite cuprinse în Mesaj, federația a întreprins în perioada de vacanță (a fotbaliștilor) o serie de măsuri, îndeobște cu pronunțat caracter organizatoric ,tocmai spre a ordona cît de cît hățișul problemelor din fotbal. Un pas înainte îl reprezintă, în această privință, preocupările privind statutul jucătorilor și condițiile transferării lor de la un club la altul. S-au conceput contracte între cluburi și între cluburi și jucători non-amatori, acestea din urmă fiind propuse spre omologare la F.I.F.A. ; s-a elaborat un nou regulament de transferare, dat mai demult publicității, care conține și cîteva prevederi mai deosebite : echipelor de „A" și „B" li se stabilesc limite de efective, cu precizarea de la început de sezon a jucătorilor transferabili și netransferabili, a celor non-amatori etc. ; clubu rile care și-au transferat anul trecut jucători, îi pot primi înapoi și transfera definitiv la alte cluburi ; jucătorii fără contract de non-amatori revin din oficiu după efectuarea stagiului militar la cluburile de la care au plecat ; la fel și juniorii care au activat o perioadă în centrele olimpice etc.

Fiind lucruri în majoritate de noutate absolută pentru fotbalul nostru, în jurul lor pivotează întreaga atmosferă de pregătire a startului ; așa se și explică, între altele, faptul că federația nu ne-a putut ajuta să vă aducem la cunoștință, ca de obicei, cu „un ceas" mai devreme, principalele transferuri ale sezonului, deși data oficială a încheierii acestora a fost 12 august. Oricum, nu mai e mult pînă miercuri cînd, chiar și fără să vă invităm noi, sîntem siguri că veți fi, unde și cum se poate, pe cîte un stadion din cele ce vor găzdui etapa inaugurală : **Jiul — Universitatea Craiova, S.C. Bacău — F.C.M. Brașov, Victoria — Farul, F.C. Argeș — Dinamo, Steaua — Flacăra Moreni, Inter — „U" Cluj-Napoca, Petrolul — F.C. Olt, „Poli" Timișoara — F.C. Bihor și Corvinul — Sportul studențesc.**

Să urăm fotbaliștilor noștri și fotbalului în ansamblu un sezon plin de satisfacții și rezultate deosebite !

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

INFORMAȚII UTILE PENTRU ZILELE DE SĂRBĂTOARE

Transportul

Așa cum ne-a obișnuit în fiecare august, Întreprinderea de Transport București vine în întîmpinarea cetățenilor, suplimentînd unele linii sau organizînd trasee speciale spre zonele de agrement.

Astfel, după cum ne informează Serviciul circulație al ITB, în zilele de 23 (după ora 13) și 24 August se vor suplimenta un număr de 44 de linii curente (15 de tramvai, 8 de troleibuz și 12 de autobuz) și vor funcționa 7 linii speciale după cum urmează: 633 — Șos. Alexandriei — Pădurea Dumitrana, 648 — Piața Scînteii — Pădurea Băneasa, 658 — Stația de metrou Aurel Vlaicu — Pădurea Băneasa, 649 — Întreprinderea Laromet — Baza turistică de agrement a U.T.C. — Buftea, 660 — Întreprinderea Granitul — Cernica, 667 — Întreprinderea Granitul — Pustnicul și 667 — Șos. Alexandriei — Satul de vacanță Bragadiru.

În ceea ce privește accesul la manifestările organizate sub genericul **Serbările tineretului**, în Parcul Tineretului, Parcul Herăstrău și Insula de pe Lacul Dimbovița, se vor suplimenta liniile directe.

În sfîrșit, parcul de taximetre va funcționa în această perioadă, cu program maximal, asigurîndu-se în mod deosebit gările, marile restaurante, zonele de agrement.

Strandurile

Întreprinderea Canal Apă București, întreprindere uneori criticată de cetățenii diferitelor cartiere ale Capitalei, dă dovadă, de la un timp, de o receptivitate și o promptitudine sporite. Spre lauda conducerii întreprinderii meseriașii ICAB-ului se arată mai conștiincioși, mai aproape de cetățenii care-i solicită, mai rapizi în intervenții.

În spiritul acestui „suflu nou", se înscriu și măsurile întreprinse pentru cele două zile de sărbătoare. În acest interval, echipele de intervenție vor fi „dublate și chiar triplate", cu scopul evident de a nu prelungi inconfortul cauzat de o defecțiune sau alta.

Telefoanele la care putem apela, pentru urgențe, sînt cele cunoscute. Vi le reamintim cu dorința de a nu fi nevoiți să apelați la ele, dar și cu convingerea că, la necaz, ICAB-ul se va ține de promisiune într-un timp record. Acestea sînt **14 05 50** și **16 24 93**.

În ceea ce privește un alt sector al întreprinderii, administrarea strandurilor, sîntem invitați și în zilele de sărbătoare, ca de altfel în toate celelalte ale verii, la noile standuri, adevărate bijuterii estivale, **Strandul pionierilor și șoimilor patriei**, inaugurat de curînd, și strandul **Dimbovița**. De asemenea, ni se propune și strandul **Cernica**, unde cei ce se îngrijesc de ele subliniază sprijinul deosebit al Consiliului popular sector 2.

Vă oferim și aici un telefon — **17 78 70** — la care puteți solicita informații privind strandurile și complexele de sănătate (din str. Șerban Vodă și Soculei), dar unde puteți adresa și sesizări privind activitatea din stranduri sau complexe.

Farmacii cu program non-stop

Farmacia nr. 2 — Bd. L. Sălăjan, Complex comercial A 14	sector	3
—"— nr. 5 — Bd. General Magheru nr. 18	»	1
—"— nr. 20 — Calea Șerban Vodă nr. 43	»	4
—"— nr. 26 — Șos. Colentina nr. 1, Bl. 34	»	2
—"— nr. 33 — Șos. Pantelimon nr. 253, Bl. 44	»	2
—"— nr. 53 — Str. Băiceni nr. 1 (Drumul Taberei)	»	6
—"— nr. 69 — Bd. 1 Mai 43	»	1
—"— nr. 93 — Șos. Giulești nr. 123	»	6
Punct farmaceutic nr. 12 — de pe Peronul Gării de Nord		

Leac pentru căldură: berea la halbă

După un început de august cu temperaturi mai „blînde", care te trimiteau cu gîndul la toamnă, luna lui Cuptor se reabilitează. Mercurul termometrului trece binișor de 35 de grade, canicula obligîndu-te să te miști mai domol, să nădușești din te miri ce și să încerci să-ți astîmperi veșnica sete cu bere, răcoritoare, apă minerală. Pentru că vorbim de bere și apă minerală, ca în fiecare an, tovarășul Constantin Costică, din centrala de resort, centrală distinsă de curînd cu Ordinul Muncii clasa a II-a, ne pune la dispoziție ultimele noutăți, menite, pe de-o parte să ne potolească și setea, nu doar curiozitatea, iar pe de alta să afle tot consumatorul că, vara, oamenii muncii din fabricile de bere, transpiră mai mult ca de obicei în străduința lor de a asigura fiecărui cetățean berea pe care și-o dorește.

Aflăm, în primul rînd, că pentru zilele de 23 și 24 august, în întreaga țară, fabricile vor livra suplimentar 50 000 hectolitri bere, din care 20 000 sînt destinați Bucureștiului. Vorbind de Capitală să arătăm că zilnic bucureștenilor li se oferă peste 750 000 sticle și 2 400 hectolitri bere la halbă.

Dintre sortimentele noi, amintim berea superioară pasteurizată, cu procent de alcool redus, fabricată la Reghin, întreprindere distinsă, de asemenea, cu Ordinul Muncii clasa a II-a, precum și berea brună fabricată de una dintre cele mai vechi și mai apreciate firme din țară, „Grivița", de întreprinderile de bere București, Pitești, Timișoara și Constanța, ultima distinsă cu Ordinul Muncii clasa a III-a.

Între preocupările la zi ale centralei o notăm și pe aceea privind transportul și livrarea berei în cisterne, modalitate eficientă, modernă, practicată și în lume, bere expediată unităților de alimentație publică utilate cu instalații speciale pentru depozitarea și desfacerea berei la halbă, așa cum sînt, de pildă, **Carul cu bere, Gambrinus, Turist, Simplon, Grădinița**. În aceste condiții, berea la halbă se poate păstra la temperatura de 4—10 grade, fără să-și piardă calitățile, cum se întîmplă cu aceea din butoaiele lăsate în soare sau în camere cu peste 30 de grade.

În ceea ce privește apa minerală, planul a fost de asemenea depășit pe luna august, cumpărătorii beneficiind de o cantitate suplimentară de 100 000 de sticle.

Sete să ne fie, ne urează centrala respectivă, pentru a ne putea bucura în voie de noutățile promise.

VREMEA cum a fost / cum va fi

OTILIA DIACONU

În diagnozele și prognozele meteorologice, deseori, mai ales în intervalul aprilie-octombrie, folosim pentru caracterizarea generală a vremii termenul de **vreme instabilă**. Care este sensul acestui termen, după ultima variantă a terminologiei meteorologice ?

Vremea instabilă, implică alternări de nebulozitate accentuată cu nebulozitate redusă, deci un cer schimbător. Precipitațiile sînt trecătoare dar repetate, de cele mai multe ori în aversă, însoțite de descărcări electrice și chiar de grindină. De asemenea se pot înregistra cantități mari de apă și intensificări ale vîntului de scurtă durată. În funcție de intensitatea acestor fenomene și de durata lor în intervalul de prognoză, vremea poate fi :

- **ușor instabilă** — fenomenele nu sînt foarte intense și nu acoperă mai mult de 30 la sută din intervalul de prognoză.
- **deosebit de instabilă** — fenomenele sînt intense și acoperă mai mult de 70 la sută din interval.

În scopul detalierii informației meteorologice se folosesc termeni care să caracterizeze distribuția spațială și temporală a elementelor. Astfel pentru caracterizarea spațială se folosesc termenii :

— în general, predominant, în cea mai mare parte, atunci cînd aspectul instabil al vremii va fi semnalat la mai mult de 70 la sută din aria de prognoză.

— pe alocuri ; dacă vremea va fi pe alocuri instabilă se folosește termenul de predominant frumoasă.

Se fac de asemenea raportări la scara de referință :

— vremea a fost / va deveni instabilă ;

— se menține instabilă.

Revenim la intervalul 18—24 august printr-o succintă prezentare a celor mai ridicate valori ale temperaturii aerului. Astfel 48 de stații meteorologice au înregistrat de-a lungul anilor valori maxime absolute anuale. Reținem valorile de : 43,5°C (Strehaia, 1946), 42,5°C (Orșova, 1952), 42,0°C (Corabia 1945), 39,7°C (Făurei 1958). La polul opus se află intervalul 18—20 august 1949, cînd răcirea accentuată a vremii s-a manifestat prin ploi abundente însoțite de vijelii, iar la altitudini de peste 1 000 m a nins și viscolit puternic, zăpada abundentă acoperind solul, „...drumul spre platoul Bucegilor a devenit inaccesibil din cauza avalanșelor care s-au format în locul numit „la scări". Viscolul a produs pagube mari turmelor de oi din zonă".

Desigur, acesta a fost un fenomen de excepție, ce face parte din evenimentele meteorologice „rare", dificil de anticipat mai ales la nivelul dezvoltărilor din acea vreme.

În intervalul 18—24 august se va menține fondul de vreme călduroasă, dar față de seninul ultimelor zile, vor apărea înnorări în regiunile nordice, precum și în zonele de deal și de munte. Pe alocuri indesebi în cursul după-amiezelor, vor cădea averse de ploaie însoțite de descărcări electrice și de intensificări de scurtă durată ale vîntului. Temperaturile minime nocturne se vor situa între 12° și 22°C, iar maximele ziua vor fi cuprinse în general între 30° și 35°. Pe litoral se va menține vremea frumoasă și călduroasă.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 18 - 24 august

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE: Temperatura aerului (°C) Maxime diurne	Minime nocturne	Cantitatea de precipitații (l/m²)	VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI: Maxime diurne Valoarea	Localitatea și anul	Minime nocturne Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	25÷30	13÷17	9÷15	42.4	Alexandria 1952	5.1	Arad 1949
Deal și podiș	22÷27	10÷15	17÷20	40.4	Ploiești 1946	4.6	Iași 1914
Depresiuni	21÷24	7÷12	15÷19	33.0	Miercurea Ciuc 1946	1.0	Miercurea Ciuc 1936
Vf. Omul	8÷9	2÷3	23	18.6	1981	- 7.0	1949
Litoral	25÷26	17÷18	7÷10	36.6	Constanța 1986	8.0	Constanța 1949

Răspundem întrebării formulate de cititorul nostru Horia Vissa din Bușteni, „Care sînt formele de învățămînt pentru profesia de meteorolog ?".

— Liceul industrial din Arad ; absolvenții sînt repartizați la stațiile meteorologice din zona în care domiciliază.

— Facultatea de Fizică a Universității din București, Secția de specializare „Fizica atmosferei și Meteorologie".

La cea de-a doua întrebare, stimate corespondent, deocamdată nu ; vă vom ține la curent.

Cronica șoselei

Traficul rutier: ieri și azi

Pare de necrezut dar în '44, nu într-un oraș obscur de provincie ci în București procentul străzilor cu „asfalt" ce se „muia" la ploaie reprezenta nici mai mult nici mai puțin decît 70 la sută din totalul lor. Drumurile asfaltate erau o rară avis și între localități. Chiar căile rutiere naționale în majoritatea lor arătau ca niște modeste drumuri de țară pe care se arunca din an în Paște cîte o lopată de pietriș. Neîntreținute, pline de hîrtoape, toamna și primăvara erau desfundate de ploi, iar vara proiectau pînă sus în atmosferă nori deși și imenși de colb. Iarna, zăpada le întroienea și transforma noroiul înghețat în nesuferite șleauri. Parcurgerea lor însemna un calvar și o veritabilă aventură. Parcul auto era mic și format din autovehicule în majoritatea cazurilor de tipuri vechi, ce trebuiau de mult să-și ocupe locurile la cimitirul de mașini. Numărul de șoferi era redus iar o rețea organizată de ateliere auto practic nu exista. Cam așa se înfățișa trinomul om-mașină-drum în fierbintele an 1944, cam așa era „zestrea" în domeniul transporturilor auto în anul eliberării. După 45 de ani situația în acest important sector de activitate e radical schimbată. Marile prefaceri economice, politice, sociale, nu puteau să nu-și pună amprenta și în transporturi. O economie ultramodernă nu putea să se nască și să se dezvolte fără un sector de transporturi la fel de modern. Apoi industria, agricultura, construcțiile au impulsionat permanent progresul în transporturile auto. Dacă imediat după eliberare aveam în țară doar cîteva zeci de mii de șoferi ce învățaseră meseria după ureche, pe mașini ce abia își trăgeau sufletul, azi dispunem de cîteva milioane de conducători auto profesioniști și amatori pregătiți aidoma specialiștilor din alte domenii, la nivelul exigențelor acestui sfîrșit de secol. Asfaltul nu e doar privilegiul bulevardelor din marile orașe și al unor șosele importante. El te însoțește acum pînă în cele mai îndepărtate localități rurale. Privelștile alpine, de vis ale Transfăgărășanului, în trecut privilegiu al excursioniștilor temerari, caprelor negre și ursilor sînt azi la dispoziția oricărui automobilist dotat cu un dram de curaj și o țîră de pricepere. Artere rutiere moderne cu sensurile despărțite de scuaruri pigmentate de pomi, plante și flori, avînd patru și chiar șase benzi, te întîmpină la intrarea în aproape toate orașele din țară, cu o semnalizare rutieră la fel de modernă. Într-un tîrg cu 15—20 000 de locuitori, existau cam 5—10 mașini mici. Azi sînt numeroase comune unde autoturismele particulare sînt de ordinul sutelor. Parcă la semnalul unei baghete magice, aglomeratia din unele piețe bucureștene a dispărut odată cu amenajarea unor pasaje rutiere subterane. Autovehiculele se „scurg" fluent, au dispărut semafoarele, generatoare (fără voia lor) de așteptări stresante și păgubitoare. Lucrări rutiere a căror cutezanță arată ingeniozitatea, talentul și profesionalismul înalt al specialiștilor români, se dau în folosință an de an pe tot cuprinsul țării. După Transfăgărășan au urmat podurile peste canalul Dunăre-Marea Neagră a căror arcuri se profilează maiestuos pe azurul cerului dobrogean, cele de peste noua albie a Dîmboviței, uriașul complex rutier de la Cernavodă, bază de plecare a viitoarei magistrale rutiere București-litoral etc. S-a încheiat în linii mari asfaltarea drumurilor naționale și județene, care înseamnă economie de timp, de carburanți, evitarea uzurilor premature ale mașinilor, călătorii confortabile, civilizație. Producem o gamă extrem de diversă de autovehicule grele, tractoare, autoutilitare, a căror calitate superioară a fost confirmată la tot felul de expoziții și concursuri. „Mașinile mici" made in România rivalizează cu cele produse de firme renumite din străinătate. Ele ocupă constant locuri fruntașe la cele mai dificile raliuri și competiții internaționale. Formarea șoferilor a devenit de mulți ani o activitate ce se realizează după criterii științifice, cu aparatură tehnică modernă. Programele de pregătire se perfecționează continuu cu participarea inginerilor auto, psihologilor, medicilor, electroniștilor, pedagogilor și altor specialiști. Viața, cercetările științifice au dovedit că șoferia, nu e cum se credea, o activitate destinată numai superdotaților. Alături de bărbați, femeile au dovedit că pot mînui volanul la fel de bine.

Dezvoltarea explozivă a transporturilor, a circulației n-a rămas fără urmări în concepția și viața oamenilor. Mobilitatea care le-a conferit-o mașina, le-a deschis posibilități nebănuite de a ajunge în locuri pe care nu bănuiau vreodată că le vor fi accesibile. Existau, înainte, oameni care într-o viață, nu-și părăsiseră vreodată județul și chiar localitatea natală. Țara Oașului, a Hațegului, plaiurile Sibiene, țara Birsei, Obcinele Bucovinei, monumente istorice, scumpe poporului nostru, orașele noi, fabrici, uzine și alte edificii grandioase ale anilor noștri pot fi vizitate de oricine dorește, datorită mașinilor, fabricate la Pitești, Craiova, Cîmpulung sau Timișoara. Spiritul de responsabilitate față de semeni, de ordine, de disciplină a sporit datorită și rigorilor ce se pretind șoferilor. Automobilul care nu trebuie privit de sus, desconsiderat, nu trebuie nici fetișizat. Simțul măsurii, propriu românului, aplicat și în folosirea autoturismului, îi conferă acestuia noi valențe, aducîndu-și o contribuție tot mai mare la progresul neîntrerupt al societății noastre.

VICTOR BEDA

23 AUGUST
1944-1989

O politică externă în consens cu aspirațiile întregii lumi

Iubirea de pace este un element structural, o trăsătură fundamentală a poporului român. Românii au năzuit totdeauna să trăiască în pace și de aceea ei n-au atacat și n-au robit alte popoare. În schimb, de-a lungul veacurilor, poporul nostru și-a apărat cu arma în mînă glia strămoșească, „nevoile și neamul", ființa. A făcut-o însă tot cu gîndul la pace, fiindcă lupta lui armată, impusă de cotropitori, de diferite forțe străine ostile și acaparatoare, o vedea ca pe un mijloc de a cuceri pacea. Țara noastră a fost adversara hotărîtă a unui al doilea război mondial și a depus în perioada interbelică mari eforturi pentru a preîntîmpina izbucnirea lui. Însă un pact din 1939 a perturbat grav situația internațională, echilibrul european și mondial, cu consecințe nefaste asupra soartei întregului mapamond. Ca urmare, România a fost împinsă în conflagrație, poporului nostru i-a fost impus, ca și în alte dăți, războiul.

23 August 1944 este un moment de importanță istorică pentru destinele și viața României în toate componentele ei, precum și pentru evoluția situației și a vieții internaționale. Noi vom urmări în cele ce urmează relația actului de la 23 August cu dorința și cu vocația de pace a poporului român, cu eforturile lui pentru ca în lume să domnească pacea.

Pe calea deschisă de 23 August în ceea ce privește bătălia pe frontul făuririi păcii România merge de 45 de ani. Deosebit de rodnici au fost anii de după Congresul al IX-lea al partidului, de cînd la cîrma țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. În această perioadă, activitatea României pe plan internațional a dobîndit o amploare și o intensitate fără precedent. Au cunoscut o puternică extindere raporturile noastre cu toate celelalte state, țara noastră devenind o prezență constantă în miezul activității internaționale, implicată permanent în soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. În acest cadru, locul central îl ocupă problemele privind înlăturarea războiului din viața omenirii,

Pe frontul făuririi păcii

făurirea păcii și promovarea înțelegerii pe tot globul. Președintele Nicolae Ceaușescu a arătat că în prezent teza inevitabilității războaielor se cere înlocuită cu teza inadmisibilității războaielor, căci războiul ar însemna de fapt sinucidere colectivă. De aceea, în prezent chestiunea cea mai importantă este stăvilirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, și aplicarea unor măsuri autentice de dezarmare. Concluzia este că goana după supremația militară apare ca absurdă și că echilibrul militar trebuie asigurat la nivelurile cele mai reduse. Acesta este și suportul programului complex de dezarmare propus de România la O.N.U. și în alte foruri internaționale, program avînd în centrul său necesitatea lichidării arsenalelor nucleare, paralel cu eliminarea armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă, cu reducerea substanțială a arsenalelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare. **„Problema cea mai importantă a epocii noastre,** spunea recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, **este aceea a opririi cursei înarmărilor, a trecerii la realizarea de acorduri privind eliminarea totală, pînă în anul 2000, a armelor nucleare, la realizarea unor acorduri corespunzătoare privind eliminarea armelor chimice — în strînsă legătură cu eliminarea armelor nucleare —, precum și la încheierea unor acorduri corespunzătoare la tratativele care se desfășoară la Viena privind armele clasice sau convenționale. Considerăm că în cadrul acestor tratative este necesar să se ajungă nu la măsuri simbolice, ci la o reducere radicală a acestor armamente, sub controlul internațional corespunzător".**

Componentă esențială a politicii externe românești — alături de promovarea noilor principii de relații în viața internațională, de demersurile pentru lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, de alte direcții —, avînd în cuprinderea ei și liniile de forță ale lui 23 August 1944, lupta României, a președintelui Nicolae Ceaușescu pentru pace, cu tot ce ține de această luptă (eforturile pentru înlăturarea primejdiei nucleare și înfăptuirea dezarmării, acțiunile în vederea făuririi unei Europe unite, a păcii, securității și colaborării, promovarea tratativelor ca singura cale de soluționare a problemelor litigioase), a adus țării noastre un binemeritat prestigiu internațional, România fiind numită „Țară a păcii", iar președintele ei — „Erou al păcii".

ION CODRU ■

Pace, dezarmare, securitate

● **Considerînd că problema fundamentală a zilelor noastre este oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a înarmărilor nucleare, și trecerea la măsuri reale de dezarmare, România a prezentat de-a lungul anilor la O.N.U. și în alte foruri internaționale, numeroase inițiative și propuneri.**

● **Țara noastră a desfășurat și desfășoară o intensă activitate în cadrul Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, la reuniunea de la Viena și în alte forumuri în care se dezbat probleme privind dezarmarea.**

● **La propunerea României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, O.N.U. a trecut la studierea sistematică și dezbaterea periodică a consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și a efectelor sale asupra păcii și securității în lume.**

● **Tot la propunerea țării noastre s-a hotărît convocarea de sesiuni speciale ale Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării.**

● **Din inițiativa românească a fost adoptată „Declarația privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere", document ce a dus la proclamarea anului 1985 drept „An Internațional al Tineretului".**

● **România a redus în mod unilateral, în toamna anului 1986, în urma unui referendum național, cu 5—10 la sută armamentele, efectivele și cheltuielile militare.**

● **Programul de dezarmare propus de România cuprinde, printre altele : realizarea de acorduri între U.R.S.S. și S.U.A. privind reducerea cu 50 la sută a rachetelor nucleare strategice și a unui acord general privind lichidarea deplină a oricăror arme nucleare ; oprirea tuturor experiențelor nucleare, renunțarea la activitățile de militarizare a spațiului cosmic și realizarea unui acord corespunzător privind eliminarea armelor chimice, în strînsă legătură cu eliminarea tuturor armelor nucleare ; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în alte părți din Europa și din lume ; reducerea la niveluri cît mai scăzute a bugetelor militare, a armamentelor convenționale și efectivelor militare, sumele eliberate urmînd a fi utilizate în scopuri civile.**

Promovarea tratativelor ca singura cale de soluționare a problemelor litigioase

● **Din inițiativa țării noastre, în 1979 pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. au fost înscrise pentru prima dată punctele privind „Reglementarea pe cale pașnică a diferendelor dintre state" și „Dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți".**

● **În 1982, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat, la propunerea României, „Declarația privind reglementarea pașnică a diferendelor internaționale".**

● **Trei ani mai tîrziu, tot din inițiativa țării noastre, a fost adoptat „Apelul solemn către toate statele aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acțiunilor armate și de soluționare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor și angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare și conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abține de la folosirea forței și amenințarea cu forța, de la orice intervenție în treburile interne ale altor state".**

● **De mai mulți ani România se pronunță pentru crearea în cadrul O.N.U. a unei comisii de bune oficii, mediere sau conciliere, la care să recurgă statele aflate în conflict.**

● **Țara noastră a militat și militează pentru reglementarea la masa tratativelor a situațiilor conflictuale din Orientul Mijlociu, din zona Golfului, din America Centrală și din alte părți ale lumii.**

O Europă a păcii, securității și colaborării

● **În 1965, din inițiativa țării noastre, a fost adoptată la O.N.U. o importantă rezoluție consacrată îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme economice și sociale diferite, rezoluția care a creat terenul pregătirii și desfășurării istoricei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, ținute la Helsinki, în 1975.**

● **Prin inițiativele sale, România a contribuit într-o mare măsură la elaborarea normelor democratice ale CSCE, Actul final de la Helsinki conținînd, de asemenea, numeroase idei prezentate de țara noastră.**

● **Țara noastră a jucat un rol important în adoptarea la Conferința de la Stockholm (1984—1986) a unui complex de măsuri de ordin politic și tehnico-militar destinate să reducă riscul unui război și să întărească securitatea și încrederea pe continent.**

● **Anul acesta, la negocierile de la Viena privind reducerea forțelor armate și armamentelor convenționale în Europa și a celor pentru adoptarea unor noi măsuri de încredere și securitate, au fost prezentate „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele dezarmării, întărirea încrederii și securității pe continentul european".**

● **Pentru realizarea unui echilibru al armamentelor convenționale și efectivelor militare la niveluri cît mai reduse, țara noastră a propus, între altele : trecerea la reducerea armamentelor și efectivelor militare ale celor două alianțe, NATO și Tratatul de la Varșovia, astfel încît pînă în anul 2000 acestea să reprezinte 50 la sută față de nivelul actual ; în paralel, să se realizeze și reducerea cheltuielilor militare cu aceeași procente, statele participante urmînd să-și asume, prin angajamente unilaterale, obligația că nu vor folosi mijloacele financiare eliberate de pe urma reducerilor în alte scopuri militare.**

Fiacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Sesizări : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca Județeană

23 AUGUST
1944 – 1989

flacăra

anul XXXVIII
34 (1 783) SÎMBĂTĂ 26 august 1989

STRÎNS UNIT ÎN JURUL PARTIDULUI COMUNIST, AL CONDUCĂTORULUI IUBIT ŞI URMAT DE ÎNTREAGA NAŢIUNE

POPORUL ROMÂN A SĂRBĂTORIT MĂREAŢA ZI A LIBERTĂŢII

GRANDIOASA DEMONSTRAŢIE DIN CAPITALĂ

La acest ceas aniversar, cu toţii am fost animaţi, o dată mai mult, de o vibrantă dragoste pentru patria socialistă, pentru tovarăşul Nicolae Ceauşescu, conducătorul ei viteaz şi vizionar, şi tovarăşa Elena Ceauşescu, exprimînd recunoştinţă pentru toate minunatele împliniri de azi, rod firesc al cuceririlor noastre revoluţionare, al hărniciei şi eroismului.

Biblioteca Județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

Adunarea solemnă din Capitală

Anul acesta marea noastră sărbătoare națională ne-a găsit mai bogați în fapte și împliniri, mai puternic uniți în jurul partidului, al secretarului său general, mai puternic mobilizați în străduința noastră, a tuturor, de a da viață programelor de dezvoltare a țării, însuflețiți de mîndria de a fi participat la construirea României de azi și, în același timp, de ambiția de a înălța patria pe noi culmi de civilizație și progres.

Se aflau în marea Piață a Republicii, în Sala Palatului Republicii, la ora Adunării solemne dedicate zilei de 23 August, mulți dintre oamenii care, de-a lungul anilor, ne-au fost eroi de reportaj, reprezentanți ai colectivelor de muncă din Capitală care, în preajma sărbătorii de la 23 August, au raportat cu mîndrie patriotică îndeplinirea înainte de termen a angajamentelor asumate, succese realizate printr-un efort susținut, din dorința fierbinte de a omagia prin înalte fapte de muncă împlinirea a 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

În atmosfera sărbătorească, de puternică vibrație patriotică, în prezidiul adunării au luat loc tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu.

În cuvîntul de deschidere, tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, a salutat participarea, la Adunarea solemnă, a marelui nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Erou între eroii neamului, care a intrat pentru totdeauna în istoria patriei prin eroica luptă revoluționară, de șase decenii, dăruită cauzei supreme a eliberării sociale și naționale, construirii socialismului și comunismului.

De asemenea, a fost adus un fierbinte omagiu tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, proeminentă personalitate a vieții politice, a științei românești, savant de renume mondial, pentru îndelungata activitate revoluționară și deosebita contribuție la progresul cercetării științifice, al învățămîntului și culturii, la dezvoltarea economico-socială a țării.

Au fost trecute în revistă transformările înnoitoare petrecute în cei 45 de ani de la victoria revoluției din August 1944, îndeosebi după Congresul IX, cînd destinele partidului, ale țării au fost încredințate, prin voința comuniștilor, a întregii națiuni, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

A fost relevată, totodată, puternica unitate a întregului popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresia cea mai profundă a dragostei fierbinți pe care întreaga națiune o poartă marelui cîrmaci al țării, hotărîrea sa fermă de a transpune în viață strălucitele concepte și idei înscrise în Programul-Directivă și Tezele Congresului al XIV-lea al partidului.

În numele Comitetului Central al partidului, al Marii Adunări Naționale și al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, a fost adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu rugămintea fierbinte de a lua cuvîntul.

Ampla cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost urmărită cu viu interes, cu profundă satisfacție și deplină aprobare, cu sentimentul deplinei încrederi în viitor.

★

După încheierea Adunării solemne din Capitală, dedicată celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au asistat la un vibrant spectacol omagial organizat întru cinstirea măreței zile de 23 August.

Expoziția omagială

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au participat, luni, 21 august, la deschiderea „Expoziției republicane a creației tehnico-științifice, literar-artistice, de artă populară și artă plastică", organizată în Capitală cu prilejul închiderii celei de-a VII-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României" și dedicată aniversării a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

Cifre și exponate relevă amploarea Festivalului național „Cîntarea României", care a devenit cea mai complexă și cuprinzătoare manifestare a muncii și creativității întregului nostru popor.

În timpul vizitării expoziției s-a evidențiat sprijinul remarcabil de care a beneficiat și beneficiază activitatea de creație științifică și tehnică de masă din partea tovarășei Elena Ceaușescu, savant de largă recunoaștere internațională, care, prin strălucitul său exemplu de muncă și de viață, a imprimat și în acest domeniu de activitate încredere în forțele proprii, o nouă calitate a actului de creație.

Adresîndu-se specialiștilor din cercetare prezenți la deschiderea expoziției, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se acționeze în continuare pentru aplicarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice în chimie, energetică, metalurgie, în agricultură, în celelalte domenii, pentru realizarea unor produse cu performanțe tot mai ridicate, la nivel mondial, pentru reducerea consumurilor materiale și energetice, pentru creșterea eficienței întregii activități.

În cadrul expoziției a fost pus în lumină, de asemeni, faptul că sub înrîurirea Festivalului național „Cîntarea României" literatura și arta au cunoscut o puternică afirmare, îmbogățindu-se cu noi și valoroase opere inspirate din viața și munca poporului nostru, din realitatea generoasă a epocii luminoase în care trăiește astăzi țara.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au oprit pentru a discuta cu meșterii populari care, cu uneltele lor tradiționale, executau diferite obiecte din bogata gamă a creației noastre populare. Cu acest prilej, secretarul general al partidului a cerut factorilor de răspundere să ia măsurile ce se impun pentru a se asigura păstrarea și continuitatea meșteșugurilor tradiționale, valorificarea talentului și priceperii creatorilor populari. În acest sens, s-a indicat să fie elaborat un program privind organizarea, în fiecare comună, în cadrul centrelor de creație și cultură socialistă, a activității de realizare a țesăturilor, a costumelor populare, a altor produse ale artei populare tradiționale.

În continuare s-a vizitat salonul de carte din cadrul expoziției, unde, la loc de cinste, este prezentată opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuție de cea mai mare însemnătate la dezvoltarea creatoare a gîndirii și practicii revoluționare contemporane, la îmbogățirea cunoașterii universale. Sînt prezentate, totodată, lucrările consacrate peste hotare personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu, precum și numeroasele traduceri din opera secretarului general al partidului, președintele Republicii, apărute în edituri din multe țări ale lumii.

În cadrul expoziției sînt prezentate, de asemeni, lucrările științifice ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, apărute în țara noastră și în străinătate, lucrări care reprezintă un aport de seamă la creșterea prestigiului științei românești.

La încheierea vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost salutați, din nou, cu multă însuflețire de oamenii muncii din Capitală prezenți la inaugurarea expoziției.

Reporter în coloană

Frumoasă. Harnică. Unică

Luni, 21 august, eram alături de mulți bucureșteni, cu invitația în mînă, îndreptîndu-ne către Adunarea solemnă și ne stăpînea aceeași stare de spirit.

Mergeau alături făuritori ai istoriei contemporane, cei pentru care zilele și nopțile sînt prea scurte, cei care și-au alăturat inteligența și devotamentul pentru ca, împreună cu întreaga țară, să făurească o nouă Romanie. Din ideile forță care penetrează viața savantului și a omului călit la înalta școală a muncii, din contribuția noii intelectualități, ridicată de pe schele, din abataje, din brazda cîmpului, bogăție de care este absolută nevoie, din șansele de reușită, egale pentru oricine este cinstit, talentat și harnic, din concepția-lege că nimeni nu mai poate beneficia de „mașia" tatălui sau de arborele genealogic, s-au născut biografiile adevărate care au dat conținut paginilor de ziar, substanță și combustie marilor romane. Mă pot opri acum în dreptul oricărui invitat la solemna adunare și fără să știu cine este vă pot spune că este și el unul care a urcat și urcă în ierarhia profesiunii sale, este un nume stimat de întreaga țară, pentru că din toate drumurile posibile l-a ales pe singurul care i se potrivea, și l-a urmat consecvent, fără rabat de conștiință și datorie.

În drum către Adunarea solemnă am întîlnit prieteni și cunoscuți, toți în haine elegante, de sărbătoare. Se revedeau cu bucurie. Un vestit constructor de hidrocentrale, șef de catedră la Politehnică, strîngea cu căldură mîinile maistrului său betonist. Un director de întreprindere îi mulțumea ziaristului care i-a pus cîteva întrebări de „baraj". Un sculptor, care cu lucrările sale monumentale va sluji frumuseții Bucureștiului, se întreținea cu arhitecții care au dat noua statură a Capitalei. Trec prin centrul Bucureștiului întinerit, tineri și mai puțin tineri, femei și bărbați, cu priviri tandre, îndreptate către lucruri însuflețite de către ei; case, muzee, magazine, parcuri, școli, spitale, grădinițe. Ale lor, pentru ei, pentru alții care vor veni după noi!

Puțini sînt cei care merg indiferenți pe stradă, care n-o văd ca pe o ființă în continuă mișcare. Cei mai mulți observă, se preocupă să aducă corective. Miile de scrisori care sînt adresate redacției noastre conțin idei valoroase, toate, absolut toate, fiind o oglindă a dragostei pentru locul în care ne petrecem existența. Numai din această puternică sudură de sentimente, de voințe, de puteri, de decizii, s-a putut înfăptui „miracolul" românesc, care are rezultate uluitoare la toate capitolele vieții sociale, economice, politice. Nici reliefuI românesc nu mai este același. Unele orașe își păstrează doar numele dar au altă fizionomie. Industria, care era reprezentată ici, colo cu elemente de alt secol, e repartizată rațional, în toată țara, modernă și la cotele umanității. Agricultura, ne spun comunicatele, se depășește de la an la an, smulgînd pămîntului cît nu se putea bănui că este capabil să producă.

Am fost la Flămînzi anul acesta și din cîteva case, păstrate amintire a tragediei din 1907, se poate reconstitui o întreagă dramă țărănească. Oare care țăran de acolo, sau de oriunde din România de acum 45 de ani, ar fi putut să meargă la facultate, să-și propună un concediu de odihnă, să meargă la tratament pe malul mării, să i se ceară părerea în conducerea țării? Veșnica lui neodihnă era răsplătită cu un bot de mămăliguță și un glonț în spate. Am mers mult prin sate și în orice locuință, pe lîngă radio, televizor, uneori și telefon, este nelipsita bibliotecă, cu volume care sînt pe masa intelectualului a cărui îndeletnicire este studiul cărților. Este un salt formidabil, care mă emoționează, deși îl întîlnesc repetat în milioane de existențe. Cîte un țăran, mai rău de gură și cu mare patimă pentru citit, mă critică că nu-mi cheltuiesc cerneala și pentru pasul lui. Vin prea puține cărți în satul lui, cu întîrziere și lipsesc marii autori, preferații săi.

În profesiunea mea este absolut obligatoriu să arunc priviri înainte și înapoi, să compar, să sondez, să fiu adepta retrospectivelor. Am traversat țara, în mijlocul verii, din nordul în sudul ei, și am văzut-o de la răsăritul soarelui, cînd se trezea somnoroasă, cu țarina din care ieșeau aburi, și pînă noaptea, cînd luminile tractoarelor păreau niște licurici pe cîmp.

Într-un cuvînt: e frumoasă!
Într-un cuvînt: e harnică!
Într-un cuvînt: e dreaptă!
Într-un cuvînt: e unică!

Șoferul conducea Dacia cu 10 km la oră și eram uimită pentru că nu vedeam nici o restricție de circulație.

— E prea frumos, vreau să văd și eu.

Cu același „pas" mergea și o mașină cu număr de înmatriculare străin, care pe autostrăzile italiene aleargă și cu 200 km pe oră. Îmi propun pentru săptămînile următoare o traversare a României de la răsărit la apus. Sînt pregătită sufletește pentru un drum la pas pentru că România, în 45 de ani, în orice colț, în orice așezare, în orice suflare a sa, a avut aceleași drepturi și aceeași deschidere către progres și lumină și merită să l cunoști, să-l respiri.

Ne îndreptăm către Adunarea solemnă, fiecare cu gîndurile sale, care toate se întîlnesc, pentru că de aceea sîntem alături, prezenți. Sărbătorim o zi înscrisă definitiv cu litere de aur în marea Carte de istorie națională.

CARMEN DUMITRESCU ■

„Să facem legămînt, dragi tovarăşi, la a 45-a aniversare a victoriei revoluţiei de eliberare socială şi naţională, că vom acţiona cu toată răspunderea pentru a asigura naţiunii noastre — care de peste 2000 de ani se află pe aceste meleaguri — un loc demn, liber, de bunăstare şi fericire în rîndul naţiunilor libere ale lumii, în comunism !"

CUVÎNTAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

la Adunarea Solemnă organizată de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Marea Adunare Naţională şi Consiliul Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste

Stimaţi tovarăşi,

Poporul român sărbătoreşte anul acesta, la 23 August, împlinirea a 45 de ani de la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă, care a lichidat pentru totdeauna dominaţia imperialistă şi a deschis calea marilor transformări revoluţionare, asigurării depline a independenţei, suveranităţii şi libertăţii României. **(Aplauze şi urale puternice, prelungite ; se scandează „23 August, libertate ne-a adus !").**

Aniversăm marea noastră sărbătoare naţională cu realizări remarcabile în îndeplinirea planurilor de dezvoltare economico-socială, cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut Programul partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre înaltele piscuri ale civilizaţiei comuniste. **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează îndelung „Ceauşescu — P.C.R. !", „Ceauşescu şi poporul !").**

Cu prilejul marii noastre sărbători naţionale, adresez, în numele Comitetului Central al partidului, al Consiliului de Stat şi al meu personal, cele mai calde felicitări revoluţionarei eroicei noastre clase muncitoare, ţărănimii, intelectualităţii, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, întregului nostru popor, care, sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, îşi făureşte liber şi demn destinul de bunăstare şi fericire, înălţînd tot mai sus, prin muncă entuziastă, plină de abnegaţie, edificiul luminos al socialismului şi comunismului în România. **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează îndelung „Ceauşescu şi poporul, România — viitorul !", „Ceauşescu — P.C.R. !").**

Stimaţi tovarăşi,

În existenţa milenară a poporului nostru, revoluţia de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă de la 23 August 1944 reprezintă, s-ar putea spune, cel mai important eveniment, deschizînd pentru prima oară calea unei adevărate libertăţi şi independenţe, a trecerii puterii în mîinile poporului, care a asigurat înfăptuirea, sub conducerea Partidului Comunist Român, a năzuinţelor întregii naţiuni, făurirea celei mai drepte orînduiri — orînduirea socialistă pe pămîntul patriei noastre. **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează „Ceauşescu, România, — stima noastră şi mîndria !").**

Tot în vara acestui an se împlinesc 50 de ani de la începerea, de fapt, a celui de-al doilea război mondial — de la agresiunea Germaniei hitleriste împotriva diferitelor state europene, pînă la declanşarea războiului împotriva Uniunii Sovietice.

Este bine cunoscut că instaurarea hitlerismului în Germania, a dictaturilor fasciste în diferite ţări, politica revanşardă, aspiraţia la dominaţia mondială a Germaniei naziste au avut un rol determinant în declanşarea celui mai groaznic război din cîte a cunoscut pînă atunci omenirea.

Istoria este plină de învăţăminte. Este bine cunoscut că cedările şi compromisurile în faţa fascismului şi a Germaniei hitleriste nu au oprit, ci au încurajat agresiunile şi războiul.

De altfel, sînt bine cunoscute acordul de la München, sub patronajul imperialismului englez, şi agresiunea împotriva Cehoslovaciei, ocuparea Austriei şi a Poloniei, precum şi dictatul de la Viena, prin care o parte a teritoriului naţional

(Continuare în pagina 4)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pagina 3)

al României a fost predată Ungariei horthyste.

Este bine de reamintit, în actualele împrejurări politice, despre faptul că marile puteri nu și-au respectat angajamentele asumate și au mers pe calea cedării și compromisului cu Germania hitleristă.

De asemenea, pactul Molotov-Ribbentrop nu a oprit agresiunea — și acum se poate spune, fără teama de a greși, că de fapt el a avut un rol negativ, a ușurat realizarea planurilor agresive ale Germaniei hitleriste.

În aceste împrejurări, au existat în România cercuri conducătoare realiste, care s-au opus politicii Germaniei hitleriste, unii plătind cu viața lor aceste atitudini.

Trebuie să spunem însă deschis că cercurile cele mai reacționare, fasciste, legionare s-au pus în slujba Germaniei hitleriste, trădînd interesele propriului popor, iar monarhia străină a sprijinit și încurajat trădarea intereselor naționale, fiind în serviciul cînd al unei mari puteri, cînd al alteia.

În aceste condiții, Partidul Comunist Român, împreună cu alte forțe muncitorești și patriotice naționale au acționat pentru apărarea intereselor naționale, s-au ridicat cu hotărîre împotriva fascismului și războiului, au acordat sprijin, au protestat și și-au exprimat solidaritatea cu poporul austriac, cu poporul cehoslovac, au acordat un sprijin activ luptei împotriva războiului și fascismului. **(Vii și puternice aplauze).**

De altfel, este bine cunoscut că poporul polonez a rămas singur în fața agresiunii hitleriste. Țările occidentale, care promiseseră sprijin și ajutor, nu au acționat în nici un fel, demonstrînd ceea ce se spune în unele țări că „apa de departe nu stinge focul", că trebuie să te bizui pe forțele proprii sau pe vecinii cei mai apropiați.

După cum este cunoscut, în situația grea de atunci, România a acordat sprijin prietenesc poporului polonez, ținînd seama de presiunile și amenințările Germaniei hitleriste și ale altora.

Este bine să nu se uite toate aceste împrejurări, pentru că ele demonstrează cu putere că țările mici și mijlocii din Europa pot conta, în dezvoltarea lor economico-socială, în asigurarea independenței, nu pe promisiuni abstracte, de departe, ci pe forțele proprii, pe solidaritatea — repet — a vecinilor și tovarășilor lor de luptă și idei. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Cred că veți fi de acord cu mine să adresăm comuniștilor, poporului prieten polonez, care trece prin împrejurări grele, deplina solidaritate a comuniștilor, a poporului român, împreună cu urarea de a depăși greutățile, de a asigura ferm construcția socialismului, independența și suveranitatea deplină a Poloniei! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

După cum este bine cunoscut, la 1 Mai 1939 partidul nostru a organizat o puternică manifestare în sprijinul Cehoslovaciei, împotriva fascismului, a Germaniei hitleriste. Cred că este de datoria noastră să exprimăm și cu acest prilej deplina solidaritate cu Partidul Comunist din Cehoslovacia, cu poporul cehoslovac în lupta pentru socialism, pentru deplina independență și suveranitate a Cehoslovaciei! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Aș dori și cu acest prilej să adresez comuniștilor din Republica Democrată Germană, poporului Republicii Democrate Germane deplina noastră solidaritate și să le urăm mult succes în realizarea socialismului în această parte a Germaniei, ca o dovadă că urmează neabătut învățămintele lui Marx și Engels. **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Adresăm, de asemenea, sentimentele noastre de solidaritate comuniștilor iugoslavi, popoarelor iugoslaviei care, în 1941, s-au ridicat cu arma în mînă împotriva fascismului, pentru apărarea independenței și integrității lor. Le urăm succes deplin în făurirea socialismului, în întărirea independenței și suveranității. Le exprimăm deplina noastră solidaritate! **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Adresăm, de asemenea, sentimentele noastre de solidaritate comuniștilor și poporului bulgar, împreună cu urarea de succese depline în făurirea socialismului, în dezvoltarea continuă a Bulgariei prietene pe calea noii orînduiri, în întărirea independenței și suveranității! **(Aplauze și urale îndelungate; se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Adresăm, de asemenea, sentimentele noastre de solidaritate comuniștilor și poporului vecin maghiar, împreună cu urarea de a depăși unele greutăți și de a asigura dezvoltarea socialistă a Ungariei, întărirea continuă a independenței și suveranității țării. **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Am lăsat la sfîrșit un mare vecin al nostru tocmai pentru a sublinia mai mult deosebita însemnătate a victoriei Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Dorim să adresăm cele mai calde sentimente de solidaritate comuniștilor Uniunii Sovietice, popoarelor sovietice, împreună cu urarea de noi și noi realizări în dezvoltarea socialistă, în crearea condițiilor pentru trecerea spre comunism. **(Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Doresc, de asemenea, să adresez sentimentele noastre de solidaritate comuniștilor și poporului prieten albanez, împreună cu urarea de noi succese în dezvoltarea socialistă, în întărirea independenței și suveranității sale. **(Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Cred că veți fi de acord cu mine să adresăm celorlalte partide comuniste și muncitorești din țările socialiste, popoarelor acestora, sentimentele noastre de solidaritate și urările de succese în întrega activitate de construcție socialistă, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual, de întărire a independenței și suveranității lor. **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Stimați tovarăși,

Îndeplinindu-și misiunea istorică de a apăra interesele naționale ale întregului popor, Partidul Comunist Român a acționat, cu întreaga forță și capacitate, pentru realizarea unității clasei muncitoare, a Frontului Patriotic Antihitlerist și a unui larg front democratic, de apărare a intereselor vitale, a existenței și viitorului patriei noastre.

În condițiile grele ale războiului, Partidul Comunist Român a trecut la organizarea luptei împotriva dictaturii militaro-fasciste și a ocupanților hitleriști, a organizat mișcările de rezistență și de partizani, înfăptuind — așa cum am menționat — o largă unitate a tuturor forțelor realiste, patriotice, naționale, în frunte cu clasa muncitoare.

Merită de subliniat faptul că, în procesul luptei de apărare a intereselor naționale, s-a dezvoltat o largă colaborare între partidul nostru și alte forțe democratice, împreună cu armata, cu ofițerii patrioți, inclusiv din Comandamentul suprem, care au înțeles că interesele poporului român, ale viitorului său sînt strîns legate de lichidarea politicii antinaționale, a dictaturii fasciste, de ieșirea din războiul antisovietic și asigurarea deplinei independențe a țării. **(Vii și puternice aplauze).**

În aceste împrejurări interne, s-au realizat condițiile pentru trecerea la înfăptuirea actului istoric de la 23 August. La acestea trebuie să adăugăm condițiile internaționale favorabile, determinate de înfrîngerile suferite de Germania hitleristă — în primul rînd din partea glorioasei armate a Uniunii Sovietice —, puternica mișcare de partizani și de eliberare națională din diferite țări și intrarea în acțiune, împotriva Germaniei hitleriste, a țărilor din coaliția antihitleristă.

Folosind condițiile favorabile, forțele patriotice naționale au trecut la răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și formarea unui guvern în care se găseau și reprezentanții Partidului Comunist Român.

Este bine cunoscut că aceasta s-a realizat pe calea insurecției naționale armate, în care gărzile patriotice, muncitorimea, împreună cu armata, au luptat alături, în interesul național, al viitorului liber al României! **(Vii aplauze).**

Sînt cunoscute încercările disperate ale armatei hitleriste de a înăbuși revoluția de la 23 August, prin acțiunile militare, bombardamentele asupra Capitalei și a altor localități.

În aceste împrejurări, repet, unitățile militare, împreună cu gărzile muncitorești și patriotice, au desfășurat lupte aprige, au înfrînt și lichidat forțele militare ale Germaniei hitleriste.

Este bine să subliniem această problemă pentru că revoluția și răsturnarea forțelor imperialiste nu s-au realizat de bunăvoie, ci prin luptă, și istoria demonstrează că popoarele trebuie să fie gata să lupte pentru a-și cuceri independența, pentru a apăra viitorul lor, socialismul, viața liberă și independentă! **(Urale și aplauze puternice. Se scandează „România — comunism, Ceaușescu — eroism!").**

Despre rolul important al Partidului Comunist Român în realizarea revoluției sociale și naționale, antifasciste și antiimperialiste, vorbesc nu numai luptele gărzilor patriotice, organizate de partidul comunist, cu arma în mînă, dar și faptul că guvernul de dictatură militaro-fascistă răsturnat de la putere a fost preluat, din primele ore, de către gărzile muncitorești patriotice, care au înlăturat orice încercare ce s-ar fi putut face, de eliberare a lor, și au asigurat, în acest fel, victoria deplină a revoluției. **(Vii și puternice aplauze).**

Se poate spune, fără teama de a greși, că revoluția din 23 August 1944 a reprezentat un act de voință al întregii națiuni române, o strălucită afirmare a hotărîrii forțelor patriotice naționale de a înlătura definitiv dominația străină, de a apăra independența și integritatea patriei, de a asigura eliberarea deplină a întregului teritoriu al României și trecerea la făurirea noii orînduiri sociale, în care poporul să fie pe deplin stăpîn pe destinele sale. **(Vii și puternice urale; se scandează „Ceaușescu și poporul, patria și tricolorul!".**

Începînd de la 23 August 1944, România a participat cu întregul său potențial economic, militar și uman, cu toate forțele, la lupta pentru eliberarea deplină a patriei noastre, la războiul dus alături de Uniunea Sovietică, de celelalte forțe ale coaliției Națiunilor Unite, pentru eliberarea întregului teritoriu național și, apoi, la războiul pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei, a unei părți din Austria, pînă la înfrîngerea totală a Germaniei hitleriste.

Este bine cunoscut — după aprecierile țărilor din coaliția antihitleristă — că România a contribuit în ultima parte a războiului antifascist, timp de circa 9 luni, cu efective militare de peste 500 de mii de ostași, înscriindu-se ca a patra putere militară în lupta împotriva Germaniei hitleriste.

Multe sînt actele de vitejie demonstrate de armata și poporul român, care au arătat că nu au avut nimic comun cu războiul dus alături de Germania hitleristă, că interesele întregului nostru popor au fost întotdeauna de a lupta împotriva cotropitorilor străini, pentru apărarea libertății și independenței proprii și a altor popoare, pentru independența și adevărata libertate a popoarelor. **(Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceaușescu, România, pacea și prietenia!").**

Iată de ce acum, cînd evocăm măreața victorie de la 23 August, ne îndreptăm gîndurile și aducem cel mai călduros omagiu și cea mai înaltă cinstire eroilor comuniști și antifasciști, tuturor democraților și patrioților care au făcut totul pentru libertatea patriei noastre, pentru înaintarea ei spre progres și socialism! **(Vii și puternice aplauze).**

Aducem un cald omagiu și o înaltă cinstire ostașilor și ofițerilor români, tuturor acelora care s-au jertfit pentru înfrîngerea fascismului și eliberarea patriei străbune, pentru victoria marilor idealuri de dreptate socială și națională, pentru cauza libertății și independenței tuturor popoarelor! **(Aplauze puternice, urale; se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Cinstim și aducem un cald omagiu memoriei ostașilor armatei sovietice — care au dat cele mai mari jertfe în lupta împotriva hitlerismului —, precum și ostașilor celorlalte armate ale coaliției antifasciste, partizanilor și luptătorilor din mișcarea de rezistență, tuturor celor care, sub o formă sau alta, și-au adus contribuția la victoria asupra fascismului, la cauza libertății și independenței tuturor națiunilor! **(Vii și puternice aplauze; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!").**

Stimați tovarăși,

Concentrînd toate forțele pentru participarea la războiul de eliberare a țării și împotriva Germaniei hitleriste, partidul nostru, împreună cu celelalte forțe muncitorești, patriotice, a desfășurat, din primele zile ale revoluției de eliberare socială și națională, o intensă activitate politico-organizatorică, de organizare pe baze legale a partidului, a Uniunii Tineretului Comunist, a sindicatelor, a organizațiilor de femei și altor organizații patriotice și democratice, punînd pe primul plan întărirea legăturilor cu clasa muncitoare, cu țărănimea, cu intelectualitatea.

Sînt bine cunoscute marile acțiuni organizate în această perioadă în apărarea intereselor oamenilor muncii, ale întregului popor, marile manifestări din toamna anului 1944, din iarna și primăvara anului 1945, încercările reacțiunii de a înăbuși luptele maselor populare, acțiunile forțelor celor mai reacționare, inclusiv deschiderea focului împotriva marii demonstrații din februarie 1945, în care au căzut victime mulți luptători patrioți și comuniști.

În același timp, s-a desfășurat o intensă activitate pentru organizarea țărănimii și trecerea la înfăptuirea reformei agrare de către țăranii înșiși, pentru preluarea conducerilor diferitelor organe de stat, a primăriilor și îndeosebi a prefecturilor.

Toate acestea au culminat cu instaurarea, la 6 martie 1945, a primului guvern cu adevărat democratic, muncitoresc-țărănesc, în care partidul comunist avea un rol important.

Se poate afirma că în întreaga perioadă de la 23 August 1944 pînă la 30 decembrie 1947 s-a desfășurat un amplu proces revoluționar de organizare a partidului și a forțelor populare, democratice, de apărare continuă a intereselor clasei muncitoare, ale țărănimii, ale intelectualității.

Toate acestea au asigurat marea victorie în alegerile din 1946, întărirea forțelor democratice și crearea condițiilor pentru trecerea la înlăturarea monarhiei de Hohenzollern, care, timp de 80 de ani, a reprezentat în România un corp străin, o agentură, de fapt, a monopolurilor imperialiste străine.

În amplul proces revoluționar, un rol important l-a avut realizarea partidului muncitoresc unit al clasei muncitoare, prin unirea Partidului Comunist Român cu Partidul Social-Democrat, asigurînd astfel deplina unitate a clasei muncitoare — condiție primordială pentru făurirea cu succes a socialismului și a înaintării spre comunism. **(Vii și puternice aplauze; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu — eroism, România — comunism!").**

În 1948 s-a trecut la naționalizarea principalelor mijloace de producție, care a dus la lichidarea pentru totdeauna a orînduirii capitaliste, a asupririi și inegalităților, iar în 1949, s-a trecut la cooperativizarea agriculturii.

După cum este bine cunoscut, într-o perioadă de aproape 15 ani s-a desfășurat o intensă activitate de organizare pe baze socialiste a agriculturii, a celorlalte sectoare, a întregii economii naționale.

Stimați tovarăși,

În desfășurarea vastului proces revoluționar din țara noastră, Congresul al IX-lea al partidului a reprezentat un moment hotărîtor pentru făurirea cu

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

succes a socialismului în România ! **(Aplauze și urale puternice).**

Pornind de la analiza științifică a primei etape a construcției socialiste, Congresul al IX-lea a pus capăt dogmatismului și conservatorismului, atitudinii de ploconire față de tot ce era străin, a modelului unic și altor concepții anacronice, care reprezentau o frînă pentru dezvoltarea socialismului în patria noastră, și a pus problema acționării continue, în spirit revoluționar, înlăturării formalismului, a atitudinii irresponsabile sau de șovăire în înfăptuirea politicii partidului. Iată de ce partidul și poporul nostru consideră că Congresul al IX-lea a constituit un jalon care a dinamizat întreaga activitate de transformare revoluționară a României, fără de care nu am fi putut obține marile realizări de astăzi ! **(Se scandează „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").**

Se poate afirma cu deplin temei că al IX-lea Congres al partidului a deschis calea unei gîndiri noi, revoluționare, redînd partidului și poporului sentimentul de demnitate și încredere în forțele proprii, înarmînd partidul cu linia politică generală, cu strategia revoluționară, în concordanță cu legile obiective, universal-valabile, cu principiile socialismului științific, care au fost și sînt aplicate în mod creator la condițiile și realitățile din România. **(Vii și puternice aplauze).**

Acum, la marea noastră sărbătoare națională, putem afirma cu îndreptățită mîndrie că în anii construcției socialiste, și mai cu seamă în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, poporul român a obținut realizări remarcabile în toate domeniile de activitate.

Într-o perioadă istorică scurtă, de numai 45 de ani, poporul nostru a străbătut, sub conducerea Partidului Comunist Român, mai multe etape istorice — de la orînduirea burghezo-moșierească, în care existau încă puternice forme feudale, la orînduirea socialistă, la etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. **(Vii și puternice aplauze ; se scandează „Ceaușescu și poporul !").**

În această perioadă, România s-a transformat dintr-o țară agrar-industrială slab dezvoltată într-o țară industrial agrară cu o puternică industrie modernă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă avansată, în plin progres.

Am creat, în această perioadă, o puternică bază tehnico-materială, fondurile fixe productive fiind astăzi de circa 3 600 miliarde lei, față de numai 160 miliarde lei în 1945. Cu această dotare tehnică, industria românească produce astăzi de 135 de ori mai mult decît în 1945, din care de 120 de ori după Congresul al IX-lea al partidului. **(Vii și puternice aplauze).**

O puternică dezvoltare a cunoscut agricultura, a cărei producție este astăzi de 10 ori mai mare decît în 1945, din care de 6 ori după Congresul al IX-lea al partidului. **(Aplauze puternice).**

S-au dezvoltat puternic știința, învățămîntul, cultura, factori hotărîtori pentru progresul general, pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului. **(Aplauze puternice).**

Sînt bine cunoscute marile realizări obținute în dezvoltarea generală a patriei noastre, amplasarea pe întregul teritoriu a forțelor de producție, noile cetăți industriale, unitățile agricole, construcțiile sociale, începînd cu locuințele, cu școlile, unitățile de asistență sanitară, centrele de educație și cultură, care au transformat radical înfățișarea orașelor și comunelor, înfățișarea generală a patriei noastre socialiste.

Pe baza dezvoltării puternice a forțelor de producție și amplasării lor rațională, a vastelor lucrări industriale, agricole și sociale s-a asigurat creșterea venitului național de peste 40 de ori, din care de peste 33 de ori după Congresul al IX-lea al partidului. **(Vii și puternice aplauze).**

Toate acestea au asigurat creșterea puternică a dezvoltării patriei, a nivelului de trai material și spiritual al poporului — țelul suprem al politicii partidului nostru, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează „Ceaușescu să trăiască, România să-nflorească !").**

Acum, în întregul partid și cu întregul popor se dezbat documentele pentru Congresul al XIV-lea, se face bilanțul general al drumului parcurs de poporul român pe calea socialismului — de aceea nu doresc să mă opresc mai mult asupra stadiului actual de dezvoltare a patriei noastre.

Este necesar să subliniem, însă, că tot ceea ce am realizat demonstrează cu puterea faptelor, a realităților justețea politicii partidului nostru comunist, care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe calea făuririi celei mai drepte orînduiri din lume, a fericirii, bunăstării, a independenței și suveranității depline ! **(Vii și puternice aplauze ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").**

Toate acestea demonstrează cu putere cît de importante au fost hotărîrile Congresului al IX-lea, de realizare a socialismului corespunzător legilor obiective, dar și realităților și voinței poporului nostru, cît de just a procedat partidul nostru trecînd la dezvoltarea puternică a autoconducerii, autogestiunii, realizînd noi forme democratice, pornind de la principiul științific al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor. **(Aplauze puternice ; se scandează „Ceaușescu și poporul !").**

Viața a demonstrat că numai în strînsă legătură cu clasa muncitoare, cu țărănimea, intelectualitatea, cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, cu întregul popor, ținînd seama de năzuințele de realizare a unei lumi a echității și dreptății sociale, se poate făuri cu succes noua orînduire. Iată de ce se poate spune că clasa muncitoare și-a îndeplinit și își îndeplinește misiunea istorică, acționînd în strînsă unitate cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu întreaga națiune, sub conducerea partidului comunist, avînd rolul hotărîtor, determinant, în realizarea socialismului, în înaintarea spre comunism ! **(Se scandează „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").**

Stimați tovarăși,

Privim cu mîndrie la ceea ce am realizat pe calea socialismului. Știm că toate acestea nu au venit de la sine, nu s-au obținut ușor. A trebuit luptă, muncă fermă și hotărîtă în toate sectoarele. Este adevărat, în anumite etape s-au făcut și greșeli, au fost și unele minusuri și lipsuri, dar partidul nostru nu a confundat și nu va confunda niciodată anumite greșeli sau abateri de la calea socialismului cu socialismul, cu principiile socialismului. De aceea el a acționat pentru îndepărtarea lor la timp și a asigurat dezvoltarea fermă, impetuoasă a patriei noastre pe calea făuririi socialismului. **(Aplauze și urale puternice ; se scandează „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").**

Am alocat continuu o parte însemnată a venitului național, îndeosebi după Congresul al IX-lea, pentru dezvoltarea forțelor de producție, a întregii societăți. Pe această bază am putut să realizăm marile construcții industriale, agricole, sociale ; pe această bază am asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Așa cum am menționat la mai multe congrese anterioare, dacă nu am fi făcut acest lucru, dacă am fi neglijat acumularea și fondul de dezvoltare, România ar fi rămas în continuare o țară slab dezvoltată, și acum, în loc să vorbim de marile realizări, am discuta cum să depășim greutățile.

Subliniez aceasta pentru că una din legile generale, obiective ale dezvoltării oricărei societăți omenești este acumularea, fondul de dezvoltare. Fără aceasta nu se poate asigura progresul nici unei națiuni ! De aceea, avem în vedere să continuăm această politică, împreună cu așezarea la baza întregii dezvoltări a științei și tehnicii celei mai avansate. Așa vom făuri socialismul și comunismul, vom asigura un loc demn în libertate și bunăstare națiunii noastre ! **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul — România, viitorul !").**

Putem să spunem cu toată tăria că numai și numai în condițiile socialismului au fost posibile marile realizări, că numai și numai socialismul a lichidat înapoierea din trecut și a asigurat ridicarea, într-o perioadă scurtă, a României la un înalt nivel de dezvoltare economică și socială.

Pornind de la toate acestea, trebuie să ne angajăm să facem totul pentru a asigura mersul ferm al patriei noastre pe calea făuririi cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism ! **(Aplauze, urale ; se scandează „Ceaușescu și poporul !").**

Stimați tovarăși,

După cum este cunoscut, în întregul partid și cu întregul popor se dezbat Programul-Directivă și Tezele pentru cel de al XIV-lea Congres al partidului, care va elabora linia generală strategică de dezvoltare a României în anii 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

Prevederile din Programul-Directivă se bazează pe mărețele realizări dobîndite de poporul nostru în făurirea socialismului și pornesc de la necesitatea dezvoltării largi a forțelor de producție, a dezvoltării intensive a industriei, agriculturii și celorlalte sectoare de activitate.

Realizînd prevederile celui de-al IX-lea plan cincinal, vom putea spune, în 1994, la a 50-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, că România a devenit o țară puternic dezvoltată și pășește ferm pe calea realizării Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru afirmarea în viață a principiilor de muncă și viață comuniste.

Vom acorda o atenție deosebită înfăptuirii programelor de modernizare și organizare pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate.

O atenție deosebită vom acorda ridicării nivelului calitativ și tehnic al întregii activități, creșterii cu putere a productivității muncii, a eficienței și rentabilității tuturor sectoarelor de activitate.

În agricultură vom asigura înfăptuirea neabătută a noilor obiective ale revoluției agrare. De altfel, așa cum am apreciat la recenta ședință a forumului democratic al agriculturii, încă în acest an vom realiza o producție de 40 milioane tone cereale, ceea ce înseamnă realizarea încă în acest cincinal a obiectivelor pentru cincinalul al 9-lea și pînă în anul 2000. Aceasta ne va impune trasarea unor noi obiective pentru noua revoluție agrară. **(Aplauze și urale puternice, îndelungate ; se scandează îndelung „Ceaușescu, realea, la al XIV-lea Congres !").**

Sînt bine cunoscute prevederile din Programul-Directivă. Ele vor fi îmbunătățite pe baza discuțiilor și propunerilor oamenilor muncii, a programelor de dezvoltare economico-socială a comunelor, orașelor și județelor, precum și a programelor de dezvoltare a tuturor unităților economico-sociale, astfel încît să reprezinte voința și aspirațiile întregii noastre națiuni.

Ceea ce merită să subliniem și în acest cadru este că vom acorda și în

(Continuare în pagina 6)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pagina 5)

continuare o atenție deosebită îmbunătățirii și intensificării activității de cercetare științifică, pornind de la faptul că tot ce ne propunem să realizăm în cincinalul și deceniul următor trebuie să se bazeze pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general.

Trebuie să avem permanent în vedere că numai și numai pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii vom asigura ridicarea nivelului general de civilizație, făurirea cu succes a socialismului și comunismului în patria noastră. De altfel, comunismul înseamnă știință ! Știință la nivelul cel mai înalt ! (Aplauze puternice, prelungite).

În același timp, vom perfecționa în continuare învățămîntul de toate gradele, punînd la bazele sale cele mai noi cuceriri ale științei, tehnicii, ale cunoașterii umane. Pornind de la generalizarea învățămîntului de 12 ani, începînd de anul viitor vom asigura ridicarea nivelului general de cultură și de pregătire a tineretului, a întregului popor, făurind un popor cu o înaltă cultură, o clasă muncitoare și o țărănime intelectuale, un popor înarmat cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu concepția revoluționară, materialist-dialectică despre lume și viață. Aceasta va constitui cea mai sigură garanție a înfăptuirii neabătute, de către întregul popor, a obiectivelor de făurire a socialismului și comunismului. (Aplauze puternice, îndelungate).

Vom acorda și în continuare o atenție deosebită repartizării forțelor de producție pe întregul teritoriu și dezvoltării armonioase a tuturor județelor și localităților, întărind principiul autoconducerii, autoadministrării și autogestiunii, în cadrul planului național unic de dezvoltare economico-socială a patriei noastre. Tot ceea ce vom realiza va avea, ca și pînă acum, drept obiectiv strategic dezvoltarea generală a patriei, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. (Aplauze puternice, prelungite).

O atenție permanentă se va acorda asigurării condițiilor de muncă și de locuit pentru toți cetățenii patriei, îndeosebi pentru întregul tineret. Vom aplica ferm principiile eticii și echității socialiste în domeniul repartiției, al retribuției, pornind de la principiul socialist „la muncă egală, retribuție egală", de la faptul că în societatea noastră nimeni nu trebuie să trăiască fără muncă sau prin exploatarea muncii altuia. Vom aplica ferm principiul socialist „nici muncă fără plîne, dar nici plîne fără muncă". (Aplauze și urale puternice, prelungite).

Societatea noastră va asigura înfăptuirea neabătută a principiilor de dreptate socială, de egalitate între toți fiii patriei și, în același timp, de creare a condițiilor celor mai bune privind afirmarea capacității și spiritului creator al tuturor cetățenilor, de afirmare cu putere a personalității umane.

O atenție deosebită vom acorda soluționării, încă în cincinalul viitor, în linii generale, a problemei locuințelor, urmînd ca, pînă în anul 2000, să rezolvăm pe deplin această problemă în orașe și să îmbunătățim condițiile de locuit, de viață în comune, la sate.

Înfăptuind programele de dezvoltare, de modernizare, de sistematizare a localităților orășenești și rurale, vom crea condițiile necesare dispariției deosebirilor dintre oraș și sat și apropierii condițiilor de muncă, de viață între comune, sate și orașe, aceasta reprezentînd o necesitate vitală, obiectivă pentru făurirea cu succes a socialismului și comunismului, pentru adevărata egalitate între toți fiii patriei noastre. (Aplauze și urale puternice, îndelungate).

În realizarea tuturor obiectivelor de viitor, o atenție deosebită vom acorda, și în cincinalul viitor, în întreaga perioadă, pînă în 2000, dezvoltării tot mai puternice a proprietății socialiste, sub forma proprietății întregului popor și cooperatiste, ca bază trainică pentru înfăptuirea cu succes a programelor de progres economic și social, de făurire cu succes a socialismului și comunismului în România ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „România — comunism, Ceaușescu — eroism !").

Stimați tovarăși,

În realizarea obiectivelor dezvoltării viitoare vom acționa cu toată hotărîrea pentru perfecționarea sistemului de conducere și planificare a tuturor sectoarelor, ținînd seama întotdeauna de noile cerințe impuse de puternica dezvoltare a științei și tehnicii, a cunoașterii umane în general, de aplicare a legilor obiective și a principiilor socialiste la noile realități din țara noastră.

Vom acționa întotdeauna, cu toată hotărîrea, împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat și nu mai corespunde noilor cerințe ale dezvoltării economice și sociale, pentru promovarea cu fermitate a spiritului revoluționar, a noului în toate domeniile de activitate.

Pornind de la necesitatea unei concordanțe cît mai depline între relațiile de producție și forțele de producție, vom acționa întotdeauna pentru perfecționarea sistemului de relații între clase și grupări sociale, pentru înlăturarea oricăror contradicții ce pot apărea într-un moment sau altul, în vederea realizării unei depline unități a întregului popor în înfăptuirea obiectivelor de făurire a noii orînduiri sociale.

O atenție deosebită vom acorda perfecționării și dezvoltării sistemului democrației noastre muncitorești-revoluționare. Vom porni permanent de la principiul științific al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor, perfecționînd continuu organele democrației noastre de stat, activitatea lor și creșterea rolului noilor organisme democratice, care asigură participarea deplină a tuturor categoriilor sociale, a întregii națiuni la elaborarea politicii interne și externe, la înfăptuirea neabătută de către popor a propriului său viitor, viitorul liber și independent ! (Aplauze puternice, prelungite).

În acest cadru, vom continua să perfecționăm activitatea partidului, să dezvoltăm rolul său de forță politică conducătoare, în toate domeniile de activitate. Viața a demonstrat că numai în condițiile în care partidul comunist își păstrează principiile de bază, revoluționare și rămîne partidul clasei muncitoare va putea să-și îndeplinească în bune condiții misiunea sa istorică.

Pornind de la faptul că clasa muncitoare are misiunea istorică a făuririi unei noi orînduiri sociale, partidul comunist, partidul clasei muncitoare, trebuie să fie și să rămînă întotdeauna partidul muncitorilor, partidul revoluționar, care să conducă în mod științific clasa muncitoare în realizarea obiectivelor sale ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !").

Mulți vă reamintiți că nu numai în ilegalitate, dar și după 23 August comuniștii, detașamentele clasei muncitoare au luptat cu arma în mînă și și-au dat viața pentru socialism. Am ajuns la un înalt nivel de dezvoltare, dar nu trebuie să uităm niciodată că lupta revoluționară nu s-a încheiat și nu se va încheia, că, în orice împrejurări, partidul nostru trebuie să acționeze ca un partid revoluționar !

Comuniștii, muncitorii, toți patrioții trebuie să fie oricînd gata să apere cuceririle revoluționare, independența țării, cu prețul vieții. Așa au făcut strămoșii noștri, de la daci și pînă acum, așa trebuie să facem noi astăzi, să facă comuniștii, patrioții, poporul nostru în viitor, întotdeauna ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").

Știm și din trecut, și cunoaștem din viața de astăzi că cercurile reacționare imperialiste nu se opresc în fața unor noțiuni abstracte, umane „că, în interesele lor, ucid, omoară, organizează diversiune, destabilizarea în diferite țări socialiste. Lupta de clasă — trebuie să fim pe deplin conștienți — nu s-a încheiat și nu se va încheia cît timp vor exista clasele asupritoare.

Fie că sînt sau nu la putere, comuniștii trebuie să rămînă revoluționari, să rămînă ferm pe pozițiile luptei revoluționare, de clasă ! Numai așa vor conduce poporele lor spre comunism, vor asigura victoria socialismului în întreaga lume, adevărata independență a popoarelor ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").

Trebuie să fim de pe deplin conștienți că orice slăbire a rolului conducător al partidului, a rolului clasei muncitoare în partid și în societate va afecta grav cauza socialismului, bunăstarea și independența întregii națiuni !

În același timp, este necesar să desfășurăm o activitate multilaterală pentru dezvoltarea tuturor organizațiilor obștești și de masă, a tuturor organizațiilor din sistemul nostru socialist, dezvoltarea și întărirea colaborării în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, asigurînd astfel deplina unitate a poporului, care reprezintă chezășia înfăptuirii cu succes a socialismului și comunismului în România, a independenței și suveranității patriei noastre,, a viitorului său luminos ! (Aplauze puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța !").

Mărețele obiective de dezvoltare viitoare a patriei impun perfecționarea continuă a activității politico-ideologice, a activității tuturor organismelor noastre care, fiecare în domeniul său de activitate, trebuie să asigure organizarea și participarea activă a tuturor claselor și categoriilor sociale la înfăptuirea politicii generale de ridicare a patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

Realizările de pînă acum, programul de largă perspectivă care este dezbătut în partid și de întregul popor ne dau încrederea că vom obține și în deceniul următor noi și noi realizări remarcabile, că vom încheia, în linii generale, înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

România, în anii 2000, se va afla la un înalt nivel de dezvoltare economică, științifică, culturală. Poporul nostru va demonstra că a acționat cu întreaga răspundere pentru realizarea năzuințelor sale de bunăstare, a visului de aur — a comunismului ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism !").

Putem aprecia cu toată încrederea că, prin aceste realizări, se va trece la o nouă etapă de dezvoltare, la aplicarea în viață a principiilor de muncă și viață comunistă, se va deschide o nouă etapă istorică, de lungă durată, în fața națiunii noastre.

Să facem legămînt, dragi tovarăși, la a 45-a aniversare a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, că vom acționa cu toată răspunderea pentru a asigura națiunii noastre — care de peste 2000 de ani se află pe aceste meleaguri — un loc demn, liber, de bunăstare și fericire în rîndul națiunilor libere ale lumii, în comunism ! Nu există țel mai suprem decît de a servi poporul, socialismul, comunismul, independența țării ! (Aplauze și urale puternice, îndelungate ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu și poporul — România, viitorul !").

Stimați tovarăși,

Punînd în centrul activității dezvoltarea economico-socială și construcția socialismului în România, partidul și statul nostru au dus, în același timp, o politică externă de colaborare cu toate statele lumii ,fără deosebire de orînduire socială.

România a participat activ la lupta pentru dezarmare și pace, pentru soluționarea problemelor grave ale lumii contemporane numai și numai pe calea tratativelor, pentru o largă colaborare economică, tehnico-științifică și culturală.

Putem afirma că nu au fost momente mai importante în viața internațională, în această perioadă, în care România să nu fi acționat și să nu fi adus o anumită contribuție activă la soluționarea lor în mod democratic, în interesul tuturor națiunilor lumii, al păcii și colaborării. (Aplauze puternice, îndelungate).

La baza relațiilor noastre cu toate statele am situat și situăm ferm principiile deplinei egalități în drepturi, ale respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării economico-sociale ,fără nici un amestec din afară.

Este bine cunoscută poziția consecventă a României, de dezvoltare a relațiilor sale cu toate țările socialiste, de întărire a solidarității și unității acestora în lupta pentru edificarea noii orînduiri, pentru progres social și pace în lume.

În același timp, am dezvoltat larg și vom extinde ferm, și în continuare, relațiile cu țările mici și mijlocii, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, ca un factor important deosebit în lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună. Totodată, am acționat și vom acționa și în continuare pentru extinderea relațiilor cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Sîntem ferm hotărîți să dezvoltăm larg schimburile economice internaționale, să participăm activ la diviziunea internațională a muncii, ca un factor de importanță deosebită pentru politica de dezarmare, de pace și colaborare între toate statele lumii.

Aș dori să menționez că vom face totul pentru a contribui la perfecționarea și dezvoltarea colaborării în cadrul C.A.E.R. Considerăm că, în momentul de față, în care unele țări socialiste trec prin unele probleme grele, economico-sociale, se impune ca și C.A.E.R.-ul să treacă la o analiză temeinică a acestor probleme și la stabilirea unor programe speciale, pentru că numai așa se va manifesta adevărata solidaritate socialistă. Noi avem convingerea că țările socialiste dispun de capacitatea să rezolve într-o formă corespunzătoare, să depășească greutățile și să asigure progresul economic și social al fiecărei națiuni, fără nici o condiționare, decît una — să dezvoltăm socialismul, să asigurăm bunăstarea popoarelor și independența lor ! (Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia !").

În situația internațională s-au produs și au loc profunde schimbări în raportul de forțe politic, militar, în dezvoltarea economico-socială. Se poate spune că s-a ajuns la un anumit echilibru în raportul de forțe mondial, ceea ce a și favorizat realizarea unor pași importanți pe calea destinderii și soluționării prin tratative a unor probleme internaționale.

Cu toate acestea, trebuie să spunem deschis că situația internațională continuă să fie complexă și gravă. Se pare că anumite cercuri consideră că este un moment prielnic de a-și intensifica activitatea antisocialistă împotriva independenței popoarelor și a consolidării independenței lor, nesocotind realitățile.

Acordurile realizate în domeniul eliminării armelor nucleare cu rază medie de acțiune nu au diminuat, de fapt, pericolul armelor nucleare, care prezintă o primejdie reală pentru însăși existența vieții pe planeta noastră. Discuțiile care au loc în legătură cu modernizarea, de către N.A.T.O., a rachetelor cu rază scurtă de acțiune, continuarea experiențelor nucleare și a acțiunilor de militarizare a Cosmosului demonstrează cu putere că nu s-a ajuns încă la înțelegerea necesară privind renunțarea la armele nucleare, la politica de forță și dictat.

Dimpotrivă, țările N.A.T.O. au afirmat, nu de mult, că descurajarea nucleară va constitui și în viitor strategia politicii lor internaționale.

În aceste condiții este necesar să se înțeleagă de către toate popoarele că problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea hotărîtă la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, la eliminarea cu desăvîrșire în mai multe etape a tuturor armelor nucleare, la oprirea experiențelor nucleare, a militarizării Cosmosului și adoptarea unei politici noi, de pace, de apărare a dreptului fundamental al tuturor oamenilor, al popoarelor la viață, la existență liberă, independentă și demnă. (Aplauze și urale puternice ; se scandează „Ceaușescu — pace !", „Dezarmare — pace !").

Este necesar să se treacă cu hotărîre la eliminarea armelor chimice, în strînsă legătură cu lichidarea armelor nucleare, precum și la reducerea radicală a armelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, sub un control

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

corespunzător. Să se acționeze pentru realizarea unui echilibru la un nivel cît mai scăzut al înarmărilor, cu măsuri corespunzătoare de control, care să asigure îndeplinirea în întregime a acordurilor încheiate.

După cum este bine cunoscut, România a acționat în mod hotărît în direcția dezarmării și a trecut unilateral la reducerea armamentelor, a efectivelor militare și a cheltuielilor militare. De altfel, pe baza datelor cunoscute, România are cele mai mici cheltuieli militare și pe locuitor, și ca procent din venitul național — și avem în vedere, în viitor, să reducem și mai mult, sub 3 la sută din venitul național, cheltuielile militare.

În acest spirit, este necesar ca actualele tratative de la Viena între țările socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia și țările din N.A.T.O. să se încheie cu rezultate cît mai bune și în termen cît mai scurt. Am considerat întotdeauna și considerăm că este necesar să se ajungă la desființarea concomitentă a celor două pacte militare — Tratatul de la Varșovia și N.A.T.O. — deoarece ele nu au reprezentat nici în trecut, și cu atît mai mult nu reprezintă astăzi, o garanție a securității și păcii în Europa.

În Europa este necesar să se înfăptuiască neabătut acordurile de la Helsinki cu privire la securitate, cooperare și dezarmare.

Să acționăm în așa fel încît între toate țările continentului nostru, fără deosebire de orînduire socială, să se realizeze o largă colaborare economică, tehnico-științifică, culturală, să mergem spre o Europă unită, a popoarelor independente, libere, hotărîte să-și asigure progresul și bunăstarea într-o strînsă colaborare, dar fără nici un amestec din afară !

România s-a pronunțat și se pronunță ferm pentru dezvoltarea unei largi colaborări în Balcani și realizarea unei zone fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine, a colaborării egale între popoarele din această regiune.

Ne-am pronunțat întotdeauna împotriva politicii de forță și dictat, împotriva recurgerii la forță și pentru soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a diferitelor probleme și litigii dintre state.

În acest spirit, salutăm încetarea războiului dintre Irak și Iran și ne pronunțăm pentru realizarea în cel mai scurt timp a unei păci trainice între cele două țări

Salutăm pașii întreprinși spre soluționarea unor probleme litigioase din diferite zone ale lumii, din Africa, America Centrală, Indochina, și considerăm că este necesar să se facă totul pentru a se renunța cu desăvîrșire la orice amestec din afară în treburile altor popoare, pentru realizarea unei păci trainice, ca singura cale care va asigura progresul economic și social al fiecărui popor.

Ne pronunțăm ferm pentru o conferință internațională în problemele Orientului Mijlociu, pentru o pace trainică și justă, care să asigure poporului palestinian dreptul la autodeterminare, la existența unui stat independent, propriu, precum și securitatea și independența tuturor statelor din zonă, inclusiv a Israelului.

Susținem ferm soluționarea problemelor din Namibia în spiritul acordului realizat și asigurarea independenței naționale depline a poporului namibian.

În general, considerăm că este necesar să se înfăptuiască neabătut principiile Cartei Națiunilor Unite, ale altor acorduri internaționale privind respectarea independenței și securității naționale ale tuturor popoarelor, să se adopte o asemenea politică în relațiile internaționale încît să se asigure dezvoltarea puternică, economică și socială, a țărilor care și-au cucerit independența — singura cale pentru progres, pentru stabilitate și pentru o pace trainică în lume ! **(Vii și puternice aplauze).**

Ne pronunțăm ferm pentru lichidarea politicii economice de inegalitate și asuprire a altor popoare, pentru o soluție globală în problemele subdezvoltării, considerînd că se impune organizarea în cel mai scurt timp a unei conferințe internaționale, cu participarea atît a țărilor în curs de dezvoltare, cît și a țărilor dezvoltate.

În acest cadru, va trebui să se ajungă la un acord corespunzător privind problema datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, la adoptarea unui program larg privind lichidarea subdezvoltării și realizarea noii ordini economice mondiale.

Numai soluționarea problemelor subdezvoltării, stabilirii unor noi relații economice, care să favorizeze atît progresul țărilor în curs de dezvoltare, cît și dezvoltarea economico-socială a tuturor statelor lumii, va asigura o adevărată stabilitate în economia mondială, va crea condiții pentru o politică de largă colaborare între toate națiunile, ca un factor hotărîtor pentru o politică de pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, în care fiecare națiune să-și asigure libertatea, bunăstarea și viitorul ! **(Vii aplauze).**

Avînd în vedere problemele grave ale lumii contemporane, este necesar ca, la soluționarea lor, să participe în mod activ, în condiții de deplină egalitate, toate statele lumii, și îndeosebi țările mici și mijlocii, țările în curs de dezvoltare și nealiniate, care sînt vital interesate într-o politică nouă, democratică în viața internațională.

În același timp, se impune să crească și mai mult rolul Organizației Națiunilor Unite, al organismelor sale și al organismelor internaționale în soluționarea democratică — cu participarea tuturor statelor — a problemelor complexe ale vieții mondiale. Să facem astfel încît cu participarea tuturor statelor să asigurăm o viață liberă, mai bună pentru toate popoarele ! **(Vii și puternice aplauze, se scandează îndelung „Ceaușescu — pace !").**

Stimați tovarăși,

În spiritul tradițiilor sale internaționaliste, partidul nostru a dezvoltat larg relațiile cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partide socialiste, social-democrate, cu mișcări de eliberare națională, antiimperialiste, cu toate forțele democratice.

În acest spirit, sîntem ferm hotărîți să facem totul pentru a contribui la întărirea solidarității și la dezvoltarea relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești, la realizarea unei noi unități, bazată pe egalitate și respect al independenței fiecărui partid.

Sîntem pentru o largă colaborare cu partidele socialiste, social-democrate, cu celelalte forțe antiimperialiste, democratice, patriotice, pentru soluționarea, împreună, a problemelor grave care preocupă omenirea.

Considerăm că deosebirile de păreri în modul de soluționare a unor probleme nu trebuie să constituie un obstacol în întărirea solidarității și colaborării.

Este necesar să se adopte o poziție fermă, hotărîtă, împotriva oricăror încercări de destabilizare și de slăbire a forțelor democratice, a socialismului într-o țară sau alta.

Politica de colaborare și pace trebuie să respingă orice fel de amestec în treburile altor partide, altor popoare, altor țări !

Este dreptul suprem al fiecărui partid, al fiecărui popor de a-și elabora calea dezvoltării economice și sociale în mod independent !

Trebuie să nu uităm în nici o împrejurare învățămintele istoriei, care ne arată că tocmai lipsa de unitate în mișcarea muncitorească, între forțele progresiste a ușurat instaurarea dictaturii fasciste în Germania și în alte țări, a dus la izbucnirea celui de-al doilea război mondial.

În spiritul înaltei răspunderi în fața poporului nostru, ne adresăm tuturor partidelor și forțelor democratice, progresiste, tuturor popoarelor cu chemarea de a face totul pentru o politică și o gîndire cu adevărat nouă în relațiile internaționale, care să excludă, sub orice formă, amestecul în treburile altor state ! **(Vii și puternice aplauze).**

Să facem totul pentru triumful rațiunii, pentru o politică de dezarmare, de pace, pentru o lume fără arme nucleare și chimice, fără arme și războaie, pentru o lume a colaborării egale între toate națiunile ! **(Urale și aplauze puternice, prelungite. Se scandează „Ceaușescu, România — pacea și prietenia !")**

Deși problemele mondiale sînt complexe și grave, avem ferma convingere că, acționînd în deplină unitate și colaborare, forțele progresiste, antiimperialiste, popoarele de pretutindeni pot să schimbe cursul evenimentelor, pot să dea o perspectivă clară, de soluționare democratică, constructivă a tuturor problemelor din lumea contemporană, pot asigura victoria politicii noi, de pace și colaborare, de bunăstare și progres, de dezvoltare liberă, independentă, a fiecărei națiuni ! **(Vii și puternice aplauze)**

Stimați tovarăși,

La a 45-a aniversare a marii noastre sărbători naționale, să ne angajăm solemn că vom acționa cu toată hotărîrea pentru continua dezvoltare economico-socială a patriei, pentru întărirea unității clasei muncitoare, a țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor, în jurul glorioslui nostru partid comunist, pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă a României spre visul de aur al poporului nostru, al tuturor popoarelor — spre comunism ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism !")**

Deoarece am vorbit puțin de realizările planului pe acest an, subliniez în încheiere că este necesar să acționăm cu toată hotărîrea pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planurilor de dezvoltare economico-socială pe acest an și pe întregul cincinal, asigurînd trecerea țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare, realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului nostru popor, punînd astfel o bază trainică pentru planul cincinal, al 9-lea, pentru programele de dezvoltare pînă în 2000 ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează „Vom munci și vom lupta, patria vom înălța !")**

Să întîmpinăm Congresul al XIV-lea al partidului cu noi realizări în dezvoltarea socialistă a patriei, în ridicarea gradului de civilizație, a bunăstării și fericirii întregii națiuni ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu realeu la al XIV-lea Congres !")**

Să consacrăm întreaga noastră putere de muncă cauzei înfloririi și prosperității României socialiste, întăririi independenței și suveranității naționale, cu încrederea fermă în politica revoluționară a partidului nostru comunist, în forța unită a poporului nostru, constructor conștient al propriului său viitor. **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează „Ceaușescu și poporul !")**

Vă urez tuturor, dragi tovarăși, urez tuturor oamenilor muncii, întregului popor nou și tot mai mari succese în ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, în înaintarea fermă spre înaltele piscuri ale comunismului, de afirmare a forței și capacității creatoare a poporului nostru. Viața veșnică națiunii noastre, în deplină libertate și independență, în rîndul națiunilor lumii ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu să trăiască, România să înflorească !")**

Trăiască Partidul Comunist Român, forța politică conducătoare a întregii națiuni, pe calea făuririi socialismului, a bunăstării, a comunismului ! **(Urale și aplauze puternice ; se scandează îndelung, minute în șir „Ceaușescu — P.C.R. !")**

Trăiască minunatul și eroicul nostru popor, constructor conștient și ferm al socialismului pe pămîntul patriei noastre ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !")**

Trăiască și să devină tot mai înfloritoare și puternică patria noastră — Republica Socialistă România ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria !")**

Să triumfe lupta unită a tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor popoarelor, pentru dezarmare, pentru pace, pentru colaborare, pentru o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră !

(Aplauze și urale puternice, prelungite. Toți cei prezenți în sală se ridică în picioare și ovaționează îndelung, într-o atmosferă de puternică unitate, pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a națiunii noastre — pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU)

GRANDIOASA DEMONSTRAȚIE DE LA 23 AUGUST

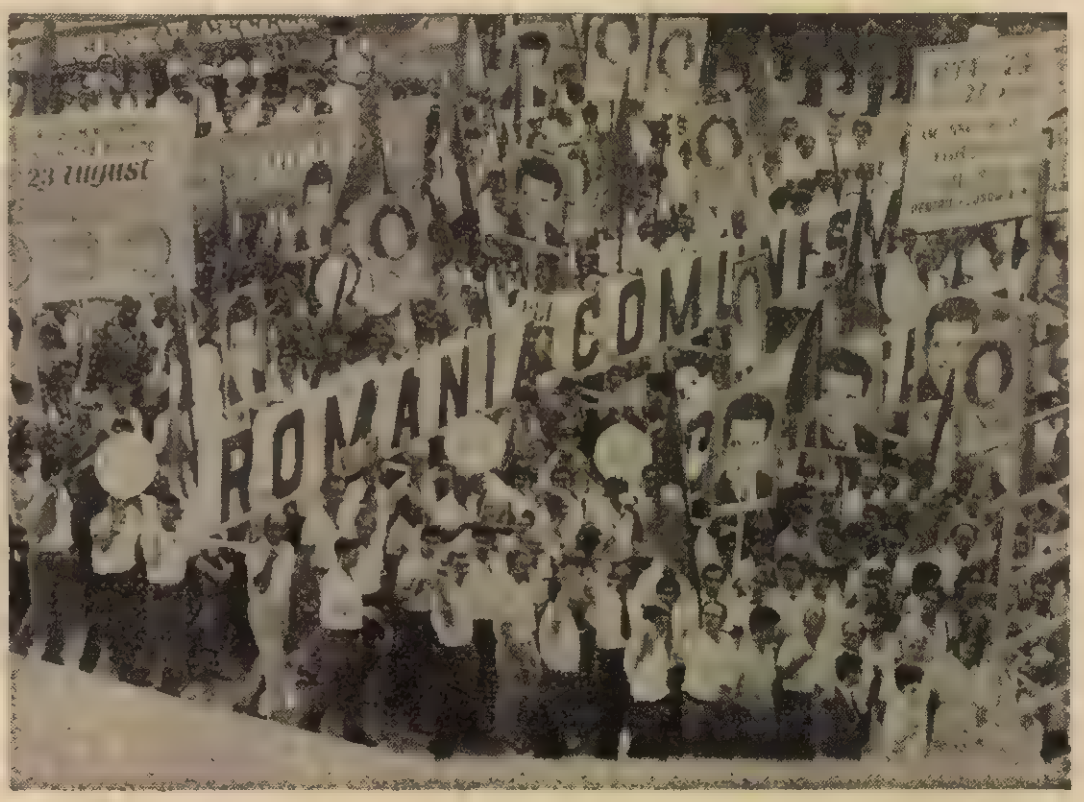

Omagiu fierbinte patriei eterne

23 August, o zi care, în urmă cu 45 de ani, a marcat cel mai important eveniment din existența multimilenară a poporului nostru, aniversat ca un moment istoric de referință. Victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a deschis calea transformărilor revoluționare în România, a asigurării independenței și suveranității țării, a libertății celor ce muncesc. Grandioasa manifestație dedicată zilei de 23 August s-a desfășurat pe esplanada din fața edificiului noului Muzeu Național de Istorie — construcție monumentală a Capitalei, în peisajul înnoit al orașului, cu Dîmbovița, amenajată și înfrumusețată și în apropierea metroului, artera de referință în transportul bucureștenilor, etitorii măreție ale acestei înfloritoare perioade din istoria patriei, cunoscută tuturor sub numele de „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Desfășurată în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, Marea demonstrație a oamenilor muncii a început în acordurile Imnului de stat al Republicii Socialiste România. Ea a fost prefațată de defilarea unor unități militare. Semnificativă imagine a potențialului actual al oștirii române, defilarea unităților militare a reflectat marile progrese înregistrate în anii socialismului în toate sectoarele economiei naționale, capabilă să înzestreze în prezent armata cu tehnică avansată. În aceste momente de aleasă sărbătoare, ofițerii, maiștri militari, subofițerii și ostașii armatei noastre pașnice au raportat cu mîndrie despre rezultatele deosebite obținute în pregătirea de luptă și politică, în activitatea amplă și complexă consacrată pregătirii pentru apărarea patriei, înfăptuirii obiectivelor cuprinse în ordinele comandantului suprem. Defilarea în continuare a gărzilor patriotice, urmată de trecerea prin fața tribunei oficiale a formațiunilor de apărare civilă, a detașamentelor de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei și pionierilor, a formațiunilor de Cruce Roșie s-a constituit într-o elocventă mărturie a hotărîrii cu care oamenii muncii, tineretul, întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participă la traducerea în viață a politicii în domeniul apărării patriei, stînd de strajă la hotarele țării, veghind la integritatea măreților noastre împliniri socialiste, gata, la nevoie, să apere cu arma în mînă libertatea, independența și suveranitatea României socialiste.

Sunetele de trompetă au anunțat sosirea în fața tribunelor a grupurilor de pionieri din școlile Capitalei. Voioși și sprinteni, pionierii au conturat un spectacol emoționant. În numele milioanelor de copii din întreaga țară, ei au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu cuvinte de aleasă dragoste și recunoștință pentru minunatele condiții de viață, învățătură și recreere asigurate celor mai tinere vlăstare ale patriei, viitori constructori ai socialismului și comunismului în România. Expresie a acestor sentimente, un grup masiv de pionieri a urcat la tribuna oficială unde a înconjurat cu dragoste și respect pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, oferindu-le în dar simbolice buchete de flori.

Atmosfera de sărbătoare entuziastă a continuat cu demonstrația celor ce muncesc în întreprinderile Capitalei, în institutele de cercetare și proiectare, în unitățile de învățămînt și cultură, de ocrotire a sănătății, în celelalte sectoare de activitate. Trecerea lor prin fața tribunelor a prilejuit evidențierea marilor prefaceri revoluționare petrecute în București, ca pretutindeni în țară în anii socialismului și, mai ales, în perioada de împliniri fără egal în istoria patriei, inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, ce poartă numele etitorului României socialiste moderne — Epoca Nicolae Ceaușescu. De o manieră impresionantă sînt succesele pe care colectivele muncitorești bucureștene le-au obținut în cinstea marii sărbători, prin hărnicie, pricepere și dăruire, sub conducerea puternicei organizații de partid a Capitalei. Raportul muncitoresc înfățișat a cuprins realizări de seamă în îndeplinirea sarcinilor de plan, îndeosebi a producției pentru export, în asimilarea de produse noi, cu performanțe de nivel mondial, în modernizarea proceselor de fabricație, în creșterea continuă a eficienței economice. Aceste rezultate de prestigiu își găsesc expresia în îndeplinirea de către industria Capitalei cu 21 de zile mai devreme a planului pe 3 ani și opt luni din actualul cincinal, asigurîndu-se astfel o producție suplimentară de 13 miliarde lei. Zecile de mii de demonstranți au dat glas hotărîrii ferme a tuturor celor ce muncesc în București, în județele țării de a urma neabătut partidul, pe secretarul său general, de a acționa în spirit revoluționar pentru înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Desfășurată sub semnul aderiunii depline la politica internă și externă a partidului și statului, demonstrația muncitorilor din Capitală și a colectivelor de oameni ai muncii din toate județele țării a pus în lumină voința lor, voința întregului popor ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reinvestit la Congresul al XIV-lea al partidului în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român — garanția înfăptuirii exemplare a programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, înaintării ei neabătute pe calea socialismului și comunismului. Pe parcursul întregii demonstrații desfășurată miercuri, 23 August, în peisajul înnoitor care înconjoară noul Muzeu Național de Istorie, oamenii muncii au scandat lozinci sugestive pentru atașamentul lor față de partid, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceeași atmosferă de fierbinte patriotism, de hotărîre de a munci neabătut pentru a da contur măreților obiective din Proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. dominînd demonstrațiile sărbătorești desfășurate în toate centrele de județ din țară.

Marea demonstrație a oamenilor muncii din Capitală a conturat cu pregnanță încă un adevăr călăuzitor al politicii românești : lupta pentru pace. Coloanele de oameni ai muncii au scandat fără întrerupere dorința lor fierbinte de pace, exprimînd voința fermă a poporului nostru de a munci și viețui fără pericolul conflagrațiilor și armelor nucleare. Tineri și vîrstnici, bărbați și

și bravului iubit conducător

femei, au scandat „Jos armele nucleare", „Să înceteze cursa înarmărilor", „Dezarmare — Pace".

Mesajul generos al artei, dorința de a crea liberi, de a munci nestingherit la concepere și realizarea marilor valori spirituale au fost aduse la această sărbătoare de participanții la cea de-a VII-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României", mișcare artistică de mari proporții, care dovedește resursele inepuizabile ale poporului nostru în domeniul creației științifice și tehnice, al îmbogățirii permanente a vieții cultural artistice, a tezaurului spiritual al națiunii române. În șuvoiul neîntrerupt al demonstranților, în această zi de sărbătoare s-au aflat, într-o participare numeroasă și entuziastă, colective de muncă din toate județele țării. Numeroase panouri și grafice, machete și imagini fotografice au ilustrat convingător progresele uriașe înregistrate în fiecare județ în toate domeniile vieții economico-sociale, conturînd prin însumare însuși chipul înfloritor al României socialiste de astăzi. Împreună cu satisfacția față de roadele muncii lor, cei care au trecut prin fața tribunelor și-au manifestat, în calitate de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale, deplina mîndrie patriotică de a fi făurarii acestei societăți noi, a muncii și creației libere, așa cum este definită sintetic în concepția secretarului general al partidului — construirea socialismului cu poporul, pentru popor.

Conform tradiției, marea demonstrație a oamenilor muncii s-a încheiat cu defilarea sportivilor, prezenți și de această dată cu importante succese în competițiile interne și externe. Mii de tineri au înscris cu trupurile lor numele partidului și al țării, numele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cuvîntul „pace" precum și cifrele indicînd congresele partidului, începînd cu Congresul al IX-lea.

Momentul final al grandioasei manifestații din Capitală s-a desfășurat într-o atmosferă solemnă, cu intonarea imnului Frontului Democrației și Unității Socialiste „E scris pe tricolor unire", simbolizînd, ca și întreaga demonstrație, coeziunea strînsă a întregii noastre națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, hotărîrea neabătută a tuturor cetățenilor patriei de a înfăptui fără preget, într-un autentic spirit revoluționar, planurile și programele de dezvoltare economico-socială a patriei, de a asigura ridicarea ei pe noi trepte de progres și civilizație.

CORNEL NISTORESCU

Reporter în coloană

Inimă lîngă inimă

Lumina dimineții mă învăluie cu limpezimea chihlimbarului pur, bucurîndu-mi ochii cu reflexele-i arămii. Îmi pierd privirea în albastrul fîrîitului de apă și încerc să recompun aurora dimineții de atunci. Anii nu-mi ajung să cobor în faptul zilei de foc născută cu patru decenii și jumătate în urmă, dar însemnătatea ei am simțit-o în adîncul ființei învățînd să prețuiesc cum se cuvine libertatea cucerită atunci. Am înțeles că forța ce a dat cutezanță gîndului și tărie brațelor de a schimba cursul istoriei a izvorît din speranța de milenii a neamului meu, din pămîntul jertfit cu sînge românesc și împlinită acum în rodul verilor de aur. Mă las absorbit de șirul uman ce se formează și se scurge asemenea unui izvor năvalnic, sporindu-și necontenit puterea. Braț lîngă braț, inimă lîngă inimă, într-o deplină unitate de conștiință, coloana muncitorească se îndreaptă spre înnoitul bulevard. Sîntem o Dunăre de cuget și simțire curgînd cu forța și încrederea ce doar Carpații pot să o măsoare. Marea demonstrație a oamenilor muncii din Capitală prilejuită de cea de-a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, a început.

Pășesc alături de oamenii muncii din sectorul 1 în chiar primele rînduri ale marii manifestații. Șansa de a te prezenta înaintea Președintelui țării cu satisfacția rezultatelor muncii tale reprezintă un moment cu o amplă încărcătură semnificativă, intensitatea sentimentelor strălucind în ochii tuturor. Transpunînd în fapte cerințele formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din sectorul 1 au raportat în urmă cu cîteva zile îndeplinirea planului la producția-marfă pe primele 8 luni ale anului, creînd condițiile necesare ca pînă la sfîrșitul lunii să obțină o producție suplimentară în valoare de 500 milioane de lei.

Privesc cu atenție chipurile celor ce mă înconjoară și le admir demnitatea izvorîtă din conștiința lucrului împlinit. Fără să vreau, revăd augustul unor ani trecuți cînd, pe umerii tatălui, eram purtat prin fața tribunei. „Niciodată nu ai să pricepi cu adevărat de ce sîntem noi azi atît de mîndri, îmi spunea el cu o undă de tristețe în glas, tu nu ai să înțelegi niciodată ce înseamnă să mergi drept pe un drum pe care pînă ieri erai obligat să te tîrăști". Da, niciodată nu a trebuit să mă tîrăsc, din contră, generației mele i s-a oferit în urmă cu aproape un sfert de veac, șansa de a păși drept și demn pe un drum al împlinirilor.

Străbatem bulevardul larg, admirînd clădirile sale trainice și elegante, înălțate într-un ritm fantastic. Tree zilnic prin această zonă și pot să afirm că arhitectura sa a fost zămislită sub ochii mei. Mai țin foarte bine minte vechile clădiri desprinse dintr-un decor de început de secol. Chiar în acest loc era o clădire ciudată ca un vapor răsturnat, iar peste drum sta înfîntă biserica ce a dat nume străzii, strămutarea ei din mijlocul arterei nou croite cerînd mai mult efort și timp decît înălțarea blocului de

(Continuare în pagina 10)

EUGEN NEGREA

Prin noi iubita Românie Liberă-n veci va înflori

(Urmare din pagina 9)

lîngă ea. Însăși artera ce o străbatem reprezintă un exemplu elocvent al prefacerilor survenite în ultima vreme. Fosta stradă, mereu sufocată de circulația densă, a devenit în numai cîteva luni un bulevard larg, străjuit de clădiri monumentale, traversat de apa limpede a Dîmboviței și goana neîntreruptă a metroului.

Ne apropiem de momentul trecerii prin fața tribunei oficiale și pe toți ne încearcă o firească emoție.

Pe mulți din cei cu care împărtășesc bucuria acestei clipe sărbătorești îi cunosc foarte bine, le-am fost oaspete acasă sau la locul de muncă, am scris despre ei și i-am îndrăgit. Iată, tînărul înalt din stînga mea e inginer geolog la un institut de profil. A venit de cîteva zile acasă ca să se bucure de cel de-al doilea copil al său, o fetiță frumoasă ca-n povești. Pînă la toamnă nu poate fi întîlnit decît pe creasta Făgărașului, unde descifrează convulsiile Pămîntului.

Privirea limpede ce scrutează depărtările este a unela din profesoarele ce mă uimește mereu cu mîgala cu care șlefuiește caratele cunoașterii. Cel din fața mea construiește avioane iar celălalt ne dă zilnic siguranța călătoriilor noastre subterane. Recunosc chipul acelui tînăr tăcut întîlnit în una din marile întreprinderi ale sectorului. Încercam să-i cunosc viața dar, cu toate eforturile mele, răspunsurile lui rămîneau monosilabice. Venise din nordul țării, a urmat școala profesională, liceul și acum urma cursurile Politehnicii. Da, are familie tînără, s-a mutat recent într-un apartament confortabil și muncește cu multă plăcere într-o întreprindere modernă. Mă interesează realizările lui din domeniul inovațiilor ? Ei da, aceasta este un subiect grozav și ar avea multe noutăți, în rest ce să-mi spună ? E un tînăr ca oricare altul. Aș vrea să-l întreb pe fiecare ce gîndește în aceste momente, cu ce sentimente a venit la marea sărbătoare dar întrebarea mea e tardivă. Răspunsul țîșnește răsnicat din mii de piepturi, în momentul trecerii prin fața conducătorilor iubiți.

„Ceaușescu-P.C.R. !" Inseparabila dualitate exprimă esența unui adevăr fundamental ce stă la baza măreților realizări ale poporului nostru, în special în perioada scursă de la Congresul al IX-lea, ei reprezentînd totodată garanția edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

„Ceaușescu reales la al XIV-lea Congres !" răsună cu însuflețire și cuvintele au tăria unui legămînt. Este legămîntul nostru, al tuturor, făcut acum, la ceas de sărbătoare, de a acționa strîns uniți în jurul partidului, al conducătorului său încercat, pentru a asigura libertatea și independența patriei noastre.

Reporter în coloană

Cum nici n-am visat

O fotografie cu un bot de copil, cu brațele întinse ca o speranță spre lume, un petic de manifest : „frați muncitori, să ne ridicăm la luptă pentru izgonirea jefuitorilor nemți din țară....", zece medalii și o monografie a uzinei Mecanică Fină. Zestrea de suflet a lui Vasile Nicolae, păstrată cu grijă într-o casetă pe care a încrustat o dată : 1944. „În acel an, soția mi-a dăruit o fetiță și, pot spune, că s-a născut a doua oară țara. Tot atunci, fabrica noastră SET de lîngă Obor, actuala Mecanică Fină, a făcut primul pas spre un alt drum : n-a mai reparat avioane de vînătoare nemțești, ci a început să construiască batoze și secerători. E tot ce mi-am dorit atunci mai mult eu, muncitorul și comunistul răzvrătit împotriva vieții noastre necăjite. Și astăzi, la tribună, asistînd la grandioasa manifestație, dedicată marii sărbători de la 23 August, prilej pentru oamenii muncii din Capitală de a raporta succesele obținute în cinstea istoricei aniversări, de a da glas sentimentelor de adîncă dragoste și recunoștință față de partid, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru marile prefaceri și împliniri ale patriei și poporului, am trăit sentimentul că am avut pentru ce lupta în acei ani de negură. Deși acum pensionar, mă duc des la Mecanică Fină, fabrica în care mi-am investit inima și viața. Vechile ateliere mohorîte au devenit uzina modernă, specializată în aparate de măsură și control perfecționate, în ceasuri de precizie, cu tehnologii de vîrf.

Nu mă mai satur să colind Bucureștiul, să-l sorb noile frumusețí.

Vasile Nicolae a fost unul din muncitorii care a luptat pentru 23 August 1944, care a pregătit și el cu viața lui acest decisiv macaz de istorie pentru țară. „Noi, cei din celula de partid a fabricii SET, ne întîlneam într-o casă conspirativă din Colentina, la doi pași de un post de jandarmerie. În după amiaza de 22 August, am fost chemați într-o casă de pe Aleea Alexandru și, în zori, am primit arme. Și acum parcă aud uralele de la podul Băneasa cînd tunurile ostașilor români și puștile noastre, ale muncitorilor din gărzile patriotice, i-au pus pe fugă pe nemți.

Au urmat „Totul pentru front, totul pentru victorie", alegerile din '46, cu victoria întîiului guvern al celor mulți. Vasile Nicolae a așezat la temelia lor și fapta și gîndul lui. A fost mereu acolo, în miezul fierbinte al devenirii țării și, alături de ea, al noii uzine, de care nici nu a conceput să se despartă. A condus atelierul de strungărie după ce a urmat seara școala de maiștri. Pînă la ieșirea la pensie. S-a bucurat că a putut mîgîli în ultimii ani la manometre sofisticate, presostate, mașini cu comandă numerică, că a simțit pulsul nou al Mecanicii Fine.

„Am gustat de mic din amarul rețetei capitaliste, propuse și astăzi de binevoitori deghizați prin gangurile istoriei. Am luptat ca fiica mea nici să nu aibă habar cum arăta casa de paiantă a copilăriei mele, să nu simtă niciodată cît de triste pot fi niște lacrimi, ca acelea ale mamei cînd m-a anunțat, după un an, că nu mai are bani să mă înscrie la școală. Fiica mea, este cercetătoare la Institutul de Meteorologie, iar nepoata pornește în fiecare dimineață spre amfiteatrele luminoase ale Institutului Politehnic din fosta groapă a mahalalei Militari. Într-o vară, fiica m-a plimbat cu Dacia ei prin țară. Mi-am păstrat într-un seriar al sufletului toate imaginile noului chip al țării. Sînt tocmai visele noastre, ale celor cu arma în mînă din ziua de 23 August de acum 45 de ani. Te simți tînăr cînd ai șansa unei asemenea mulțumiri. Astăzi, la tribună, mi-am spus că printre marile împliniri ale patriei, durate cu precădere de cînd la cîrma ei se află cel mai bun dintre noi, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se regăsește și ctitorirea a peste 23 de milioane de noi destine, răsărite din istoria înfloritoare a României Socialiste".

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Reporter în coloană

Prezent și viitor

Oradea, 23 August 1989, orele 8,30. Piața Independenței, din municipiul de pe malul Crișului Repede, căreia edilii i-au dat în zilele acestea un chip nou, atrăgător și modern, străjuită de monumentul dedicat memoriei voluntarilor transilvăneni care au luptat alături de armata română în războiul pentru cucerirea independenței de stat a României din anul 1877, a fost, pentru prima oară, martora uneia din cele mai grandioase și înălțătoare demonstrații ce au avut loc vreodată în Oradea, manifestare prilejuită de împlinirea a 45 de ani de la istorica revoluție de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, la care au participat peste 120 000 de oameni ai muncii din municipiu. Noile, frumoasele și impozantele blocuri din Piața Independenței sînt străjuite de imense steaguri roșii și tricolore și împodobite cu portrete ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Conform tradiției, primii care au trecut prin fața tribunelor au fost luptătorii din gărzile patriotice ale întreprinderilor din Oradea, gata oricînd să răspundă prin fapte cutezătoare de eroism chemărilor partidului, pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului nostru. Cu mîinile încleștate strîns pe arme, cu privirea mîndră și demnă, în rînduri perfect aliniate, au defilat prin Piața Independenței formațiunile gărzilor patriotice de la Întreprinderea „Înfrățirea", I.S.P. MT., „Electrocentrale", „Sinteza", I.R.U.C. și „Miorița", urmate de detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei de la Întreprinderea mecanică, I.M.P.S., „Solidaritatea" și Întreprinderea textilă „Crișana". Între tinerii în uniforme albastre au defilat prin fața tribunelor și membrii expediției uteciste „Pe urmele glorioasei armate române eliberatoare". Au urmat apoi formațiunile de pionieri din cercurile tehnico-aplicative de circulație, sanitar și pompieri de la Liceul de filologie-istorie și școlile generale nr. 7, 12, 15 și 18. În piață au pătruns pe urmă detașamentele de apărare civilă de la Întreprinderea „Metalica", C.P.L. și Întreprinderea de încălțăminte „Arta". Cinstea deosebită de a deschide demonstrația oamenilor muncii orădeni a revenit harnicului și inventivului colectiv al Întreprinderii „Metalica", unitate distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste". Rînd pe rînd au defilat prin fața tribunelor tineri purtînd distincțiile Ordinului Muncii clasa I, membrii echipei de dansuri populare din unitate și un car alegoric ce a ilustrat sugestiv gama deosebit de largă de bunuri de consum produsă aici, precum și calitatea lor recunoscută pe plan mondial.

— Cum vă numiți și ce faceți la Întreprinderea „Metalica" ?

— Mă numesc Petru Timofte și sînt maistru la această unitate.

— Care sînt gîndurile și sentimentele dv. acum, cu ocazia deschiderii de către Întreprinderea „Metalica" a demonstrației oamenilor muncii din municipiul Oradea ?

— Sînt deosebit de mîndru de onoarea rezervată întreprinderii unde lucrez de mai bine de 17 ani. Dacă altădată, eram mai la urmă, cu alte cuvinte „încheietori de pluton", la demonstrație, iată, azi, cu ocazia împlinirii a 45 de ani de la mărețul act de la 23 August 1944, sîntem primii care defilăm prin fața tribunei oficiale. Singurul lucru care ne-a propulsat în față a fost numai munca, o muncă cutezătoare, necurmată și fără preget.

— Văd în rîndurile celor care au demonstrat alți oameni ai muncii de la „Metalica" la fel de entuziaști ca și dv. Mi i-ați putea aminti ?

— De, sînt maiștrii Florian Lup, Teodor Turcuș, ing. Virgil Costescu de la secția 2 montaj, subing. Liviu Copos, Miron Hus, muncitoarele Ecaterina Szakal, Elena Popovici, Janos Popovici, Cornel Trifa de la sculărie și subinginer Liviu Sidea de la serviciul C.T.C. Sînt numai o mînă de oameni din cei 3 000 ai întreprinderii care raportează în aceste zile realizarea și depășirea planului la export și realizarea producției pe primele 8 luni ale acestui an înainte de această istorică zi pe care noi, cei de la „Metalica", nu o vom uita niciodată. Și vom căuta să muncim mereu cît mai bine, așa cum ne îndeamnă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Prin fața tribunelor au defilat apoi oamenii muncii de la unitățile distinse cu Ordinul Muncii și drapelul de fruntaș pe ramură de la C.P.L., T.A.G.C.M.B., I.M.P.S., „Alumina", Întreprinderea poligrafică „Crișana", Întreprinderea de sere, Întreprinderea de confecții, I.P.P.S. și Baza nr. 4. Purtînd drapele roșii și tricolore, portrete ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășei Elena Ceaușescu, panouri și pancarte, prin sugestive care alegorice, zecile de mii de oameni ai muncii din municipiul de pe Crișul Repede au adus un vibrant omagiu activității exemplare, consacrată din frageda tinerețe cauzei partidului și poporului, celor mai nobile țeluri ale libertății, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, militant de frunte pentru instaurarea păcii și înțelegerii între popoarele lumii, om politic de largă reputație mondială. Scandînd numele secretarului general al partidului, au defilat prin fața tribunelor oameni ai muncii din unitățile de industrie ușoară și prelucrarea lemnului, din unitățile consiliului popular județean și ale agriculturii, din unitățile de transporturi și telecomunicații, cele de construcții și gospodărie comunală, membrii cooperativelor meșteșugărești și ai cooperativelor de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor, oamenii muncii din unitățile comerciale și de turism, din unitățile sanitare și de învățămînt, din instituțiile de stat și de cultură. Au urmat apoi formațiile artistice profesioniste și de amatori, participante și laureate ale Festivalului național „Cîntarea României", precum și coloana impresionantă a sportivilor orădeni care au raportat importante succese în cadrul marii competiții naționale „Daciada", precum și în întrecerile internaționale.

Într-o impresionantă unitate de gînd și de simțire, coloanele demonstranților au dat glas unanimei adeziuni a oamenilor muncii orădeni la Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea la Congresul al XIV-lea în înalta funcție de secretar general al partidului nostru a celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Erou al Păcii, garanție de nezdruncinat pentru prezentul și viitorul comunist al scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

PAȘCU BALACI ■

Reșița, 23 August, schimbul I:

OȚEL ȘI ISTORIE

Simți, încă de la intrarea în imensa hală a laminoarelor din cadrul combinatului siderurgic reșițean, o anume vibrație. O încordare bine stăpînită a oamenilor, transmisă parcă biumurilor de fontă intrate chiar acum în cuptorul laminorului de profile mijlocii și, mai departe, metalului incandescent care coboară de la limita stării lichide în noua aventură a unui volum geometric fix. Șeful secției, inginerul Bazil Grămadă, îmi face semn că deocamdată nu e timp pentru întrebări. Într-adevăr, observ că aici nu se vorbește, deși oricum vocile ar fi acoperite de trepidația liniei de laminare, de uruitul greu al macaralelor și podurilor rulante. Și mai tîrziu înțeleg că nici loc nu prea e pentru cuvinte, căci ele nu s-ar putea strecura decît între noi și proba noului profil lat care a ieșit acum de pe linie, redevenit metal, cu totul altfel de metal, dar în acest spațiu intervine brusc șuierul maistrului Alexandru Chilianu „și clipa de emoție pentru Ion Chiser și Mihai Kollman, pregătiți să dea drumul probei următoare.

— O sută patruzeci pe patruzeci — constată și inginerul Grămadă, adăugînd, mai mult pentru mine : e-n regulă.

Se dă semnalul pentru începerea producției pe noile dimensiuni de laminare și în cuptorul nr. 1 intră ritmic bucățile de fontă încălzite pînă în pragul lichefierii, adică la 1 250 de grade.

— Nu puteam pierde nici acest start — îmi explică maistrul Chilianu, șeful schimbului și deținătorul locului I în întrecerea pe combinat. În primul rînd fiindcă astăzi e ziua de 23 August, pe care o pregătim nu de ieri, de alaltăieri, ci de luni de zile. Sîntem într-un avans considerabil față de prevederile planului (la sfîrșitul lunii iulie l-am îndeplinit la producția marfă, iar în 2 august la cea fizică, pe primele opt luni ale anului). Acum, în timp ce colegii noștri din celelalte schimburi defilează în noul centru al municipiului, noi ne-am propus o misiune de onoare : depășirea recordului de laminate pe durata unui schimb.

E 23 August ora 11 și laminatorii în mijlocul cărora mă aflu și-au realizat deja planul pe întreaga zi, intrînd în depășiri. Zece tone în plus pînă acum. Vor fi 40 pînă la terminarea programului. De aceea tensiunea din gesturi și priviri, liniștea bucuroasă și încordată a oamenilor.

...Și competiția. Dubla competiție — completează Nicolae Andrițoi, secretarul de partid al secției. Întîi, cu cei de la celelalte laminoare. La 3 august, laminorul de profile ușoare atingea nivelul sarcinilor prevăzute pentru primii 3 ani și 8 luni din acest cincinal. La 10 august, laminorul de profile grele depășea planul pe aceeași perioadă. La 18 august, angajamentul anual al tuturor liniilor de laminare era îndeplinit. Lupta cu timpul a devenit însă mai acerbă. Ea presupune calitate și iar calitate, atenție și precizie sporite, organizare fără cusur a liniilor tehnologice și a operațiilor de lucru. Așa că maistrul Chilianu avea dreptate vorbind de ritmul sutelor de zile care au prefigurat succesele dedicate marii sărbători, ritm care va asigura, pînă la Congresul al XIV-lea al partidului, depășirea substanțială a tuturor angajamentelor asumate.

— A doua competiție — spune Nicolae Andrițoi — e tot cu timpul, dar, cum să vă spun, cu altfel de timp. Cu un trecut care pentru noi înseamnă mai mult decît tradiție. O școală a conștiinței politice și a competiției profesionale. Școala asta a împlinit, odată cu siderurgia reșițeană, 218 ani. Și s-a construit zi după zi, cu oameni adevărați, mulți dintre ei sînt muncitori din tată-n fiu. Eu sînt mai tînăr (nu vă uitați că am părul alb și sînt siderurgist din 1949), am prins numai ultimele patru decenii. Dar am lucrat alături de vechi muncitori ca Lazăr Petrescu, Marin Ionițâ, Ion Covrig și alții care au format, imediat după august 1944, un puternic nucleu de comuniști și care au sprijinit cu toată ființa lor frontul antihitlerist și apoi reconstrucția țării. Secția laminoare era a-

tunci — și a rămas și acum — singura producătoare de șine de cale ferată din țară. Am produs, în anii de după naționalizare, mii de kilometri de șine, milioane de tone de profile cerute ca apa și aerul în construcția de poduri, clădiri sau hale industriale, mii de roți pentru locomotivele cu aburi care plecau spre toate zările. Iertați-mă, nu vreau să credeți că fac istorie. Eu vorbesc aici, la modul concret, despre muncă, despre angajare, despre revoluție.

Așadar, la Reșița se face — și se face bine — istorie. Pe pagina de astăzi a acestei istorii, laminoarele — cea mai veche secție de laminoare din țară, născută în primul deceniu al veacului XX — se înscrie ca secție fruntașă a combinatului siderurgic, constituind o marcă de prestigiu în țară și peste hotare.

...23 August ora 12. Ziua recordă continuă cu aceeași precizie, cu aceeași vibrație. Ceva aici fascinează. Probabil încandescența. Nu doar a metalului, ci și a oamenilor. Răsfrîngînd încandescența unei epoci.

RADU CIOBOTEA ■

LIBERTATEA a dat muncii demnitate și eroism

Ea, M.A.N. de tinerețea slujirii libertății

Flacăra reportaj

LA ZI CU SECUNDA TEHNICĂ A LUMII

Anul acesta, Întreprinderea de utilaj minier Petroșani împlinește 80 de ani de activitate. Înființată în 1909, cu scopul inițial de a repara și întreține utilajele și instalațiile cu care erau dotate la acea dată minele Văii Jiului — „dacă roabele, rîznițele și potcoavele se puteau numi instalații", punctează ironic actualul director al întreprinderii, dr. ing. Kelemen Iosif. Practic, marea întreprindere de acum a funcționat aproape douăzeci de ani ca un fel de atelier mai mărișor. Abia prin 1926—1927 a-a pus în funcțiune primul cuptor de turnătorie ceea ce presupune că atelierul și-a schimbat firma în uzină puțind trece la operații mai complexe și chiar la fabricarea unor utilaje. Prin 1937, un fapt de notorietate națională a pecetluit biografia istorică a întreprinderii : „Coloana infinitului", celebra sculptură a lumii gîndită de gorjeanul Constantin Brâncuși a fost turnată aici avîndu-l ca inginer șef pe Georgescu Gorjanu.

Ceea ce se știe însă mai puțin în legătură cu faptul acesta, și ceea ce poate nu s-a scris nicăieri pînă acum — mai ține să precizeze directorul Kelemen, cu mîndria unui posesor de documente excepționale — e că modulele de lemn ale fiecărui element („mărgelele", cum le numeau tehnicienii) au fost cioplite personal de mina Marelui Meșter, care în toată această perioadă a locuit la Petroșani. Și acum, faptul stupefiant : deși, în aparență, modulele Coloanei sînt perfect identice, în realitate ele nu sînt la fel. Conform documentației întocmite (și păstrate la Arhivele Statului), fiecare element are ceva particular. Cînd l-a văzut prima dată cioplind pe Brâncuși, meșterul de la modelar a uzinală a avut impresia că-l sare barda din mînă într-atît de neregulate îi erau mișcările. Abia mai tîrziu, după ce au lucrat mai mult timp împreună, și-a dat seama de subtilitatea încorporată în fiecare gest al marelui Brâncuși.

După naționalizare, uzina a intrat în procesualitatea dezvoltării cunoscută de întreaga noastră industrie, funcționînd în structura Combinatului minier, iar după Congresul al IX-lea al Partidului, îndeosebi după 1970, cînd pe întreaga Vale a Jiului s-a inițiat un amplu proces de mecanizare a mineritului, întreprinderea „a sărit" pur și simplu într-o nouă etapă a destinului său care a presupus asimilarea tuturor utilajelor moderne pentru minerit, aduse pînă atunci din import, abandonîndu-se problemele de reparație și trecîndu-le în obiectivele unei instituții paralele (I.P.S.R.U.-E.E.M.), întreprinderii revenindu-i exclusiv sarcinile complexe ale fabricației utilajului minier.

Cum e și firesc, s-a alocat imediat un mare volum de investiții. În prezent, Întreprinderea de utilaj minier Petroșani trece printr-o a III-a etapă a ascensiunii sale care s-ar putea numi a modernizării, a dezvoltării intensive, calitative. Dacă ar fi să comparăm actuala producție marfă industrială cu cea realizată în 1977, ea a crescut de 6 ori, producția fizică, de aproape 4 ori, iar productivitatea muncii, de 2,5 ori, în paralel cu efectivele de muncitori care s-au dublat și ele.

■

În atelierul de proiectare al Întreprinderii de utilaj minier Petroșani e o forfotă de planșete și de inteligențe pe care numai Mircea Munteanu, șeful secției, o poate stăpîni și înțelege deplin. Aici se gîndesc și prind primele contururi fragile, de linii și volume, utilaje extrem de masive care vor lucra, din clipa realizării lor, numai în preajma aurului negru. Din categoria utilajelor de transport pe verticală și de săpare a puțurilor, de pe poarta întreprinderii ies zilnic cîte un... schipuri, dispozitive de lucrat cablu (unicul producător din țară), molete (deși simt mai puțin pretențioase în aparență, au o tehnologie extrem de dificilă).

În clipa în care se deschide o nouă galerie, e nevoie în primul rînd de grinzi de susținere a tavanului de cărbune pe care întreprinderea le produce, împreună cu stîlpi hidraulici individuali, cu aceeași destinație practică. În condițiile trecerii la mecanizarea complexă a abatajului, s au asimilat primele agregate de susținere mecanizată de tip SMA-1 — pentru fronturi lungi, SMA-2 pentru fronturi de lungime medie și susțineri SMAPH-1 și SMAPH-2 pentru strate cu înălțimi mici. Un fapt remarcabil îl constituie adaptarea continuă a acestor complexe mecanizate la condițiile particulare ale fiecărei exploatări miniere, în funcție de diferențele specifice de la abataj la abataj, care cer modificări nuanțate pentru a putea funcționa la parametri optimi.

Cel mai concludent exemplu, în acest sens, ar putea fi adaptarea susținerii SMA-2 la exploatarea unui strat de cărbune cu înclinarea de 45 de grade, această realizare constituind o premieră de lucru la Întreprinderea minieră Vulcan, urmînd ca, în funcție de Inițiativa unor condiții similare, să se generalizeze și la celelalte întreprinderi. În ceea ce privește utilajul de tăiere-încărcare a cărbunelui, întreprinderea produce două tipuri de combine, CA-2 (combină de abataj pentru Valea Jiului) și CA-1, pentru bazinele Oltenia. Sutele de mașini de ortacsubterane ale minelor sînt, de asemenea realizate cu forțele specialiștilor de la MHF 45.

Un alt domeniu în care Întreprinderea se remarcă pe plan național și mondial e aparatajul electric de comandă, tot ceea ce ține de controlul transportului și comunicării în subteran. Fără să intrăm în alte amănunte de laborator uzinal, putem spune că orice nouă galerie care se deschide în subteranul Văii Jiului este vizualizată mai întîi prin mecanismele proiectate pe planșetele Întreprinderii de utilaj minier, că toate susținerile bolților, asemănătoare coastelor unui torace preistoric, sînt gîndite la lumina inteligenței aici, Întreprinderea fiind, de fapt, jumătate de la suprafață a tot ceea ce Valea Jiului are mai viu și mai puternic în adîncul zăcămintelor sale de cărbuni.

■

Primul program de modernizare a Întreprinderii de utilaj minier Petroșani, realizat cu începere din anul 1986, a vizat în mod special perfecționarea organizării producției și a muncii, regîndirea fluxurilor tehnologice existente și organizarea unor fluxuri noi. Începînd din 1989, programul amplificării procesului de modernizare mai adaugă încă 43 de măsuri ce vor fi luate în anii următori, dintre care 39 se referă direct la creșterea calității produselor urmînd ca în programul de perspectivă pentru 1995 să se treacă la robotizarea și automatizarea proceselor de producție în vederea unei accentuate dezvoltări intensive a întregii activități.

Faptul că 60 la sută din capacitățile întreprinderii sînt sub 30 de ani — ține să precizeze Nicolae Lobonțiu, șeful Biroului de organizare a producției și a muncii — constituie o garanție că modernizarea gîndită ca regenerare economică esențială și implementare a noului găsește aici climatul de mentalitate și dorința de afirmare specifice generației tinere. În plus, în întreprindere lucrează peste 1 500 femei, ceea ce presupune ca în procesul de modernizare să se includă și măsurile luate pentru ușurarea operațiilor prestate de forța de muncă feminină.

Dar ce se mai poate face nou într-un domeniu care, la prima vedere, pare să-și fi epuizat resursele de înnoire spectaculoasă ? În fond, galeriile vor fi susținute întotdeauna de armături cu stîlpi similari celor realizați de întreprindere și e greu de crezut că se va inventa în curînd o altă tehnică de armare a abatajelor. Inginerul Nicolae Lobonțiu ține însă cu tot dinadinsul să ne argumenteze ideea, esențială pentru întreaga noastră economie, că nou înseamnă întotdeauna, că e loc de mai bine, mai eficient, mai rentabil absolut peste tot unde se invirte o roată sau funcționează un agregat. Cu condiția ca în preajma acestora să funcționeze, cu un pas decisiv înainte, inteligența care le veghează.

Ani de-a rîndul grinda de susținere a abatajului se realiza cu participarea a șapte ateliere din întreprindere, ceea ce presupunea ca bucata respectivă de metal să fie plimbată prin toată întreprinderea, de la un loc de muncă la altul, pînă devenea grindă. În noua organizare, toate operațiile sînt concentrate într-o singură hală de fabricație (cu excepția operațiilor de forjare), asigurîndu-se deci un flux fluent de debitare a materialelor, pînă la montajul și vopsitul grinzii. În mod aparent, ea nu e un produs cine știe cît de complex, realizarea ei presupune însă respectarea riguroasă a tehnologiilor pentru că acolo, în adînc, susține un munte întreg deasupra fragile ființe a minerului. În urma acestei simple măsuri de organizare, timpul de realizare s-a redus de 3—4 ori, prin tăierea timpilor intermediari de circulație între secții și ateliere, ceea ce a dus la o dublare a producției față de 1985, urmînd ca pînă în 1990, întreaga producție de grinzi să se dubleze față de 1988. Iată o dovadă concludentă că nu întotdeauna modernizarea implică modificări tehnologice sofisticate ci, în primul rînd, bun simț, un sănătos spirit de observație și, desigur, curajul de a susține că a face același lucru în mod simplu e mai rentabil decît a-l face complicat !

Un exemplu la fel de edificator e organizarea fluxului de debitare centralizată a tablelor cu grosimi medii și mari. Practic, tot ce e armătură mecanică într-un abataj include piese confecționate dintr-o asemenea tablă. Ei, bine înainte se aducea un dintamai „cearșaf" de tablă, de 6 m lungime, la fiecare loc de muncă urmînd ca fiecare să-și decupeze prin sudură autogenă bucata de care avea nevoie. Prin aplicarea măsurii de debitare centralizată, toată activitatea a fost concentrată într-o singură hală, înlocuindu-se sudura manuală cu mașini de debitat oxigaz, automate și semiautomate, care au asigurat o dublare a productivității muncii și, în al doilea rînd — ceea ce e extrem de important —, o creștere netă a calității suprafețelor debitate. Porțiunea care urma să fie decupată se trasa strîmb, fiecare făcea cum putea, acum contururile sînt trasate de o mașină automată cu fotocelulă care preia cu un palpator sau cu „ochiul magic" desenul proiectului de pe hîrtie. Pe lîngă taptul că se poate merge în paralel cu 3-4 operații, acum se lucrează după un plan inteligent de croire, astfel încît accesul suprafață poate fi utilizată în totalitate fără să mai fie aruncat la retopire 30-40 la sută din material, ca înainte. A crescut astfel gradul de utilizare a materialului întrucît se în același timp numărul sudurilor autogeni de care întreprinderea ducea tot timpul

Sînt doar cîteva exemple, din multele care se pot da, că Întreprinderea de utilaj minier Petroșani este la zi cu secunda tehnică a lumii și, în egală măsură, la zi cu prezentul acestui sfîrșit de mileniu care va aparține cu siguranță invincibilei inteligențe umane.

ION ZUBAȘCU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Mureș, 23 August, pe ogoare:

RECORDURILE PÎINII

Nu întîmplător, ne-am întîlnit cu inginerul Ilie Mare, șeful Centrului de semințe pentru legume al județului Mureș. Venea de la C.A.P. Gornești, unde se recoltează arpagicul și se îndrepta spre depozitul de semințe. „În ultimii ani, spune, străduindu-ne să dăm viață sarcinilor ce ne revin din programul județean de autogospodărire și autoaprovizionare, am promovat cu mai multă îndrăzneală activitatea de producere a semințelor. În acest an, de exemplu, am reușit ca și la usturoi și arpagic, sortimente deficitare pînă acum, să asigurăm cantități peste prevederi. Important este în aceste zile să stringem, să condiționăm și să depozităm operativ în condiții optime întreaga producție de pe loturile semincere".

Argumentul afirmațiilor îl găsim în forfota ce domină spațiul depozitelor de semințe din Tg. Mureș, unde tehnicienii Cristina Ciorba, Ladislau Nyulas, Alexandru Mureșan, laboranta Eva Gal, mecanicii Attila Vasarhely, Francisc Csuha își împart timpul între prelucrarea producției, condiționarea și depozitarea acesteia. Autocamioanele vin încărcate cu arpagic de la C.A.P. Chendu, Brîncovenești, Petelea, Cucerdea, Gornești, semn că gospodarii pămîntului își onorează înaltele răspunderi patriotice prin fapte, prin respect deosebit pentru ceea ce eforturile depuse pînă acum au rodit.

Am răspuns invitației de a vizita unitatea ce o conduce Ilie Mare cu credința că un centru de semințe poate oferi oricînd repere pentru gîndirea și acțiunea lucrătorilor de pe ogoare, direcționate spre în-

deplinirea comandamentelor puse în fața gospodarilor pămîntului de noua revoluție agrară. De fapt, pregătirea unor noi recolte începe cu asigurarea semințelor. Iar paralel cu strîngerea recoltei 1989 activitatea de pregătire a recoltei ultimului an al actualului cincinal a demarat, intensificîndu-se zi de zi.

Neîndoielnic însă, pentru ca activitatea în depozite, pe fluxul desfacerii și conservării legumelor să nu cunoască întreruperi, neîntreruptă este activitatea producătorilor. În ferma din Band condusă de inginerul Ioan Petru Crețu, ca o binecuvîntă a zilei, ni se prezintă gazul făcut peste pirtal Comlod. „Pentru prima dată de cînd conduc ferma, relevă, am fost nevoiți să oprim cursul apei pentru a asigura apa necesară udărilor. Echipele de udători conduse de Alexandru Balaș, Iosif Kiss, Andrei Fekete și Ernest Jarai au lucrat toată noaptea și au reușit".

Cît de necesară e apa la rădăcina plantelor realizăm aflînd că termometrul înregistrează 34 grade Celsius. E zăduf, dar culturile dezvoltate viguros parcă nu vor să-l ia în seamă. Sînt ajutate în menținerea stării de vegetație de către Arpad și Petru Török, Tünde Szabo, Florin Călușeru, Maria Racz și alții, care trebăluiesc din zori pînă în noapte, iar cînd e nevoie, la udat și transportul recoltei îndeosebi, de seara pînă dimineața.

Ferma în care ne aflăm este situată în inima Cîmpiei Transilvaniei, o zonă în care cultura legumelor nu are tradiție. Aceasta este însă în cura de făurire, iar semnele sînt de bun augur. Din 1984 încoace, la diferite culturi, ferma ocupă locuri fruntașe pe țară : locul I la producția de mazăre, locul I la producția de varză și morcovi, semănate în cultură succesivă, locul I la ardei gras, 44 tone de morcovi la hectar, 40 tone ardei gras la hectar sînt producții dacă nu de invidiat, cel puțin dorite de orice legumicultor care se respectă. „Știință și voință, evidențiază interlocutorul, sînt cele două elemente ce condiționează producția".

Pentru o treabă făcută „la meserie", pledează și rezultatele din acest an la culturile a căror recoltare s-a încheiat. La mazăre, de pildă, producția planificată a fost depășită cu mai mult de 3 tone la hectar ; cu 5 tone la hectar au fost depășite prevederile la usturoi, iar la ceapă față de 16 tone planificate s-au obținut 40 tone pe unitatea de suprafață. Producții ridicate promit culturile de fasole, tomate, ardei, aflate în stadiu de recoltare, lucrare ce antrenează efortul a numeroși săteni. Zeci de cooperatori au adus omagiul lor patriei la a 45-a aniversare a libertății sale, muncind la recoltarea cartofilor, în ferma condusă de Viorel Trif în parcela Valea Rece, la recoltarea tutunului și arături ori în zootehnie unde, după ce anul trecut s-au realizat producții de peste 4 000 litri lapte pe vacă furajată, gîndul cooperatorilor din Band se îndreaptă către cote mult mai înalte în acest an.

Recoltarea tomatelor, vinetelor, ardeilor sînt la ordinea zilei în ferma de legume a C.A.P. Chețani. Pentru ca întreaga recoltă să ajungă la destinația cuvenită, Maria Cacio, șefa fermei, Maria Pantea, economista, sprijinite de Lucreția Dan, Eugenia Puiac, Lucia Lung, Maria Maier, Ana Mărginean, Augustin Țago, Pilon Dan și alții au făcut din zilele sărbătorești, 23 și 24 august, zile ale dăruirii plenare în bătălia pentru ca nimic din recolta acestui an să nu se piardă, să nu se deprecieze.

În ferma de legume a C.A.P. Bogata am ajuns odată cu ploaia. Deși udările se fac aici non-stop, Cornelia Dan, șefa fermei, se bucură de ploaie. „O ploaie bună, venită la timp, e o contribuție concretă la reducerea cheltuielilor de producție. Pînă la reluarea lucrului am avut timp să discutăm. Concluzia o sintetizăm într-o cifră : planul la zi a fost realizat în proporție de 104 la sută. O realitate care vorbește de la sine de pricepere, dăruire, neodihnă, secvențe ale filmului gospodăririi pămîntului, valorificării la maximum a potențialului productiv al acestuia, care se derulează neîntrerupt în fermele vizitate, în toate zilele anului, chiar dacă unele dintre acestea sînt însemnate în calendar cu roșu.

MIRCEA BORDA ■

Ar putea să pară zbor ! În foresul dansului, chiar așa se întîmplă. Este, de fapt, o invitație prin care „Rapsodia Română" vă oferă spectacolele sale.
PAUL AGARICI

Soclu de lumină

Noi urcăm aceste vremuri pe un soclu de lumină,
strălucirea lor departe se va prelungi firesc
și precum iau înălțime sevele din rădăcină
zbor de pasăre măiastră-i dorul nostru românesc,

Spicul verii, fructul toamnei n-au de-acum asemănare
parcă cineva ascultă cu urechea la pămînt
mersul clipelor grăbite într-o dulce-mpreunare
de corăbii și de ape, de mereu prielnic vînt.

Parc-o mînă nevăzută trage storul din fereastră
că-i păcat de cîtă ziuă se preumblă pe la porți,
sub însemnul frumuseții bolta cerului albastră
nu e jocul întîmplării, al cîștigului la sorți.

Noi plătirăm cu viața-n patru puncte cardinale
simpla zbatere de frunză, simpla trecere de nori ;
e un August ce se-ntoarce-n dreptul veșniciei tale
căci de am căzut o dată, ne-am născut de două ori.

Noi plătirăm Libertatea. E o lecție amară.
Prețul încă se citește în toți macii pe colină.
Steaguri dau de veste lumii că îți aparținem, Țară
și urcăm aceste vremuri pe un soclu de lumină !

VIRGIL DUMITRESCU

Patria

Întîmpinam toamna anului 1965 cu emoția ineditului, aflîndu-mă studentă în anul I al Conservatorului bucureștean.

Începeam o nouă etapă în procesul formării mele, păşeam în împărăția muzicii mult dorite, încă din primii ani ai copilăriei.

Astfel toate jocurile acelor ani fragezi, cu mărgele negre așternute pe portative, ale căror taine le descifram progresiv și le însușeam în orele din afara studiului școlar, deveneau în acea toamnă realități, însemne ale maturizării și începutul conștientizării sensului cel mai profund al existenței mele.

Drumul nou pe care mă înscriam coincidea cu drumul nou al întregii națiuni inaugurat de Congresul al IX-lea al partidului.

Patria eternă își redeschidea florile spirituale, iar „bobocii" facultăților din toamna anului 1965 erau prima serie care avea bucuria și cinstea de a învăța într-un nou climat, profund umanist, într-o emulație plurivalentă, uitînd astfel repede „modelele" din liceu și anumite trunchieri culturale.

Generația noastră s-a format astfel armonios, cu multiple cunoștințe, cu o vastă cultură generală și de specialitate, cu posibilitatea de a fi informați cu ceea ce este nou și pe alte meridiane, altfel spus, integrați într-un real circuit internațional.

Asemenea gînduri le așternem în întîmpinarea momentelor festive ale acestui an, marcat de mărețele evenimente ale Congresului al XIV-lea al partidului și a celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, momente în care creatorii acestei generații se afirmă ca o voce proaspătă și viguroasă, ca un detașament fruntaș al conștiinței noastre socialiste, cu puternice rezonanțe în viața politică, ideologică, spiritual-culturală și etică a națiunii.

Se afirmă cu o multitudine de stiluri, ce evidențiază asimilarea creatoare a tradițiilor noastre și a experiențelor moderne universale, cu un spirit viu și receptiv la tot ce este nou și valoros, cu o ritmicizare eficientă în complexul puls contemporan. Prin aderiune ideatică și faptică, prin operele pe care le creează, ei participă activ la marile evenimente politice și istorice ale țării.

Prezenți pretutindeni unde este nevoie de bine, de adevăr și de frumos, acești oameni de cultură își conturează profilul ca o puternică legătură între trecut și viitor.

Cu un adevărat spirit revoluționar, cu o viziune profund umanistă, dau la iveală lucrări a căror viață începe aici și acum și a căror aspirație este de a se sfîrși în infinitul conștiinței colective, în ethosul național și în capacitatea acestuia de a căpăta originalitate în contextul universal.

Cu o vocație a muncii, cu un echilibru spiritual, așa cum se caracterizează întregul popor, creatorii de azi se alătură celorlalți oameni ai țării, în construirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în opera de formare a unei conștiințe avansate, modelatoare, capabilă de noi cuceriri în domeniul creației științifice și artistice și se prezintă cu realizări ce asigură înfăptuirea cu succes a nobilelor idealuri ale programului Partidului Comunist Român.

Și toate acestea se realizează așa cum este subliniat faptul în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R.: „În dezvoltarea continuă a gîndirii și activității ideologice, o importanță esențială are monumentala operă teoretică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aportul său uriaș la dezvoltarea socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric în concordanță cu schimbările din societatea noastră și din întreaga lume și care reprezintă marxismul creator în România în condițiile actuale".

Am numit-o Patria eternă Simfonia a VI-a, pe care am compus-o în acest an aniversar, căci în ea folosesc structuri ritmice și modale ce aparțin patrimoniului nostru spiritual.

Cultivarea acestui univers sonor este pentru mine patria eternă spirituală, în care mă pot exprima cel mai clar, cel mai sincer, fără grija de a fi cantonată în vreo modă de tip „retro", „neo", sau „avangardă" ostentativă.

Arhetipurile noastre îmi oferă căi nelimitate de a-mi eșafoda orice demers componistic, ce poate fi deopotrivă clasic și actual.

LIANA ALEXANDRA

Critica literară

de Romul Munteanu

Spre o conștiință planetară (1)

În mod firesc, scriitorii longevivi traversează mai multe școli și direcții literare. Unele dintre acestea și-au lăsat o amprentă evidentă asupra operei lor. Cu altele au doar o existență paralelă. Raportat la un prezent mereu în curs de a se face, un scriitor longeviv apare cînd în ipostaza de **precursor**, cînd în aceea de **epigon**. Pe parcursul mai multor decenii de scriitură, un autor longeviv este doar la modul biologic contemporan cu toate acestea. Și dacă opera unui astfel de scriitor nu are întotdeauna șansele de-a se **clasiciza** în sensul cel mai larg al cuvîntului, ea devine în mod firesc un fapt literar **clasat**, căpătîndu-și o **identitate** prin practicarea consecventă a unei anumite arte literare. Aceasta nu înseamnă că opera unui scriitor longeviv nu trece prin mai multe procese de metamorfozare. Dar toate acestea, introduse în bilanțul unei existențe literare, pun în lumină izomorfisme tematice și metaforice, toposuri preferate, idei și moduri de comportament care, înglobate într-o viață de om, conferă un timbru specific tuturor aspectelor componente ale personalității unui artist.

Considerăm că între acești parametri se înscrie și biografia operei lui Eugen Jebeleanu (n. 1911). Scriitor precoce, cu ambiții de întemeiere de reviste (**Pe drumuri noi**, 1928), colaborator la numeroase publicații din trecut (**Țara noastră, Adevărul, Dimineața, Cuvîntul liber, Reporter**), Eugen Jebeleanu a fost astfel martor și participant la o viață literară complexă, traversată de idei și evenimente de mare diversitate.

Volumul de versuri care l-a acreditat ca poet a fost **Inimi sub săbii** (1934). Cîștigarea unei notorietăți literare în acei ani nu era lucru ușor. Să nu uităm că în 1933 au apărut cărți de mare valoare ca **Adela** de G. Ibrăileanu, **Maitrey** de M. Eliade, **Patul lui Procust** de Camil Petrescu, **Creanga de aur** de M. Sadoveanu. În 1935, T. Arghezi a publicat **Cărticica de seară**, Adrian Maniu **Cîntece de dragoste și moarte**, Ion Pillat **Poeme într-un vers**, diagrama unor mari creații în proză, poezie și teatru rămînînd deschisă. În istoria ideilor se afirmau, rînd pe rînd, M. Ralea, T. Vianu, Ion Biberi, iar Sașa Pană întreținea fermentul modernismului cu o mare tenacitate, într-o vreme în care Camil Petrescu se declara adversarul poeziei pure, predicate de abatele Bremond și cultivate de P. Valéry și alții. Revistele de avangardă trăiau în paralel sau amestecat cu unele publicații de stînga (**Șantier** etc.).

Volumul de **Poezii** de E. Jebeleanu (Ed. „Cartea Românească", 1989) ne îndeamnă la această succintă retrospectivă culturală, fiindcă el se deschide cu **Inimi sub săbii** (1934), apoi continuă cu **Cîntecele regilor de jos** (1932—1944), **Surîsul Hiroșimei** (1958), **Elegie pentru floarea secerată** (1967), **Hanibal** (1972), după care urmează alte cicluri ca : **Frumoasa adormită** (1945—1970), **Triumful** (1958—1974), **Versuri uitate** (f.d.), **Arma secretă** (1980) și **Inedite** (f.d.).

Poezia lui E. Jebeleanu pendulează între ermetismul ironic și ludic, spiritul protestatar, starea elegiacă — depresivă, jetul sarcastic, angajarea față de destinul umanității, replierea tragică în sine, nevoia mărturisită de tăcere și autoscopia sumbră rezultată din contemplarea vieții ca un proiect spre moarte.

Privită în devenirea sa, poezia lui E. Jebeleanu ni se pare mai puternic centrată spre expresivitate în primele volume și predominant grefată pe idei și sentimente în ultima parte a creației, cînd actul de reflexivitate în sine este mai puternic decît poezia. **Inimi sub săbii** (1934) constituie într-adevăr o experiență artistică decisivă în biografia creației autorului. Ermetismul practicat de autor rămîne în limitele inteligibilului, chiar dacă unele texte literare pot fi decodate în mai multe feluri. O invazie (un atac) este enunțată astfel : „În sălbatul blînd, de cal, / alb rotind floritul strat, / văd și-acum rotită palma : / înălțare și sudalmă". (1186). Versul este concentrat, sintaxa ușor distorsionată, epicul informațional curge scurt ca o poveste abia schițată. Elementele referențiale reconstituie un fragment de istorie cu aură de mit : „Ochii lor ca secerile, / le deschid drept trecerile. / Trecerea lor o leșie / lasă țara grea — pustie".

Deși simplu în aparență, sistemul metaforic al scriitorului păstrează evidente ambiguități. Enunțuri de genul : **fricile galopează, trup cîmpoi, fum de boală, cămile de paragini, oaze de oglinzi, crăciunul filelor, pași de beznă, păduri de aer, cortine de eter** etc. însumează un cadru de referință mai mult sau mai puțin limpede. În general, Eugen Jebeleanu nu a fost niciodată un mare creator de metafore, iar poezia sa nu este centrată decît arareori pe trucuri stilistice, pe combinații rare de limbaj.

În **Inimi sub săbii** domină literatura de atmosferă, pitorescul cu străluciri, zgomote și coloritul general cu un aer medieval. **Senior de ceașcă** este o baladă cu senzații aspre, cu fapte inscrise în convențiile unui timp imaginat, situat între **Eros** și **Thanatos**. Așadar, seniorul intră în scenă spectaculos : „El reteza cu brațul drept / floarea din stînga, de sub piept, / și-o arunca peste oblinc / cu ochiul drept pe sinul sting. / Calul de gheață și tăcere, / săltînd prin burguri blestemate, / cu-o fugă-n dinți și cu-o muiere / cu delță de lalea, pe spate". (**Senior de ceașcă**).

Semnificativ ni se pare faptul că încă din această perioadă Eugen Jebeleanu se configura ca un poet al timpului în care este proiectat destinul uman. Din acest unghi de vedere, perspectiva sa asupra existenței se fixează asupra unor secvențe extrem de variate. Omul în timp este în mod firesc un ins care îmbătrînește. „**Semnul tare, clar, de cremene**" se modifică, iar „**arcul din brați nu mai știe / corbi să rotească în păr**". Privirea spre **înăuntru**, reține un **exterior** situat în timp. Aerul de baladă romanțioasă este înlocuit cu detalii grotești : „Gura suride-n ruină. / Garduri dinții căzuți / Viață pierdută pe-o **stea**, / nu, să nu mă săruți". (**Autoportret**).

În acest fel, culorile poeziei, ca și tonalitățile afective se schimbă cu mare repeziciune. Privind înspre exterior, scriitorul vede oameni „**necunoscuți. Și singuri**", percepe un „**trup cojos**" sau niște ființi „**osîndiți în umbre toți**". (**Moarte**).

Și cum accentele ușor melancolice se acordă cu anotimpul de degradare a universului vegetal, era firesc ca scriitorul să reprezinte spectacolul autumnal ca un sezon al stingerii : „Părul pădurii umflă cimpoaie. Umbre mor / ca presurile. Frunzele cad, ca niște palme. / E holeră-n toamnă. Tăcerile își vor / lăsa baletul, ca să uimească locuri calme". (**Timpul mort**).

În **Cîntecele regilor de jos** (1932—1944) se cristalizează accente noi. Însuși titlul acestui ciclu are un sens simbolic elocvent. Eugen Jebeleanu intrase într-un anotimp politic al revoltei. În poezia sa spiritul demofilic capătă semnificații din ce în ce mai puternice. Într-o poezie din 1932 (**Răscoala**), relația poet-sistem, scriitor-societate este definită în termenii angajării artistului față de țară : „Revoltat sunt pe mine că am răbdat atît. / Pe țara asta, că rabdă încă. / Lațul mi-a ajuns pînă sub gît, / prostia ne pune juguri și ne mănîncă". (**Răscoala**).

Angajat față de conștiința sa, Eugen Jebeleanu se simțea în aceeași măsură un scriitor angajat față de națiune, văzută evident din perspectiva oamenilor oprimați. Conștiința poziționată a scriitorului oscilează între **revoltă** și **disperare**.

Drumul spre **Surîsul Hiroșimei** (1958) și spre **Cîntece împotriva morții** (1963) rămîne deschis.

Mondializarea poeziei lui Eugen Jebeleanu se produce prin această asumare a unei conștiințe planetare.

Vitrina artelor

Muzică

Noi creații

Exceptînd ultimele două simfonii ale lui Șerban Nichifor, Simfonia a III-a, de Adrian Iorgulescu, și Concertul pentru orgă și orchestră, al tînărului Christian Berger, lucrări despre care noi am relatat la vremea respectivă, se cuvine a insera cîteva considerații și asupra altor opuri — remarcate în răstimpul unei întregi stagiuni — ce au stîrnit cele mai favorabile comentarii din partea muzicienilor ; nu înainte de a aminti faptul — deloc de neglijat — că ele au primit premii și distincții, pe plan național, din partea breslei componistice.

În ordinea șefilor de generații, deoarece nu ne permitem a îndrăzni și o ierarhizare valorică — nici nu și-ar avea rostul, de altfel — Cvartetele de coarde **nr. 10 și 11 ale maestrului Zeno Vancea** se situează la loc de frunte. Experiența de o viață în materie de muzică de cameră s-a cristalizat într-un stil personal în care polifonia și întrebuințarea modalităților — cu beneficiile lor — aduse de cromatizare (am spune, chiar, că aici întîlnim o **hipercromatizare**) sînt mijloace de expresie primordiale. Aceste două cvartete, chiar dacă se situează pe un postament **post-tristanesc**, sînt o vădită continuitate a discursului sonor al marelui nostru compozitor și muzicolog, care, iată, la 89 de ani, este tot atît de proaspăt și spontan în tot ceea ce elaborează, spre bucuria și mulțumirea tuturor acelora care i-au cunoscut mai îndeaproape viața, plină de frămîntări intelectuale!

Tiberiu Olah, un alt maestru de necontestat al școlii muzicale românești, ne-a dăruit — tot în domeniul muzicii camerale — „Concerto delle coppie", lucrare scrisă pentru saxofon, marimbafon și vibrafon. Deși ea nu a fost încă prezentată pe larg publicului românesc, ne vom referi — în urma informațiilor primite — a relata despre opul care a fost executat, în primă audiție absolută, în Berlinul occidental. Se pare, el constituie o continuare a preocupărilor compozitorului către valorificarea potențialului instrumentelor de percuție, domeniu în care Olah a fost vizibil atras în ultimii ani, dovada fiind chiar creațiile audiate pe scena Studio a Ateneul Român în răstimp de două stagiuni : percuție și pian, sau percuție și instrumente de suflat. Valoarea compozitorului, garanție a unei scrituri pline de interes și învățăminte, deslușește clar nerăbdarea cu care melomanii români așteaptă audiția publică a Concertului.

Deși numărul compozițiilor ce reflectă personalitatea componistică a prețuitei **Myriam Marbé** este relativ restrîns, fiecare nouă lucrare a acesteia se dovedește a fi cu adevărat o bijuterie muzicală. Am afirma chiar faptul că Marbé poate constitui — pentru mulți confrați — un exemplu de ceea ce înseamnă a te autocenzura, a șlefui pînă la amănunt ce ai gîndit și a expune în vitrina publică a artei doar ce crezi că merită a fi dăruit ; deci, calitatea pe primul plan ! Este, dacă vreți, școala severă primită, în urmă cu 37 de ani, de la profesorul său, Leon Klepper, concepție urmată și de eleva sa, transmisă apoi chiar de ea altor studenți care i-au trecut prin mînă la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" ; studenți, dintre care s-au format multe nume sonore, valori certe ale timpului nostru. În această viziune, deci, se situează și ultima creație a compozitoarei, simfonia „U.R. — Ariadna", scrisă pentru mezzo-soprană, saxofon și orchestră simfonică. În contrast cu multe opuri ale autoarei, aici avem de-a face cu o construcție de tip monumental, în care mitul Ariadnei se plasează în contemporaneitate, ca simbol al forței creatoare și al dragostei.

Pe aceeași linie, a „zgîrceniei" opusurilor prezentate, dar a unei tehnici de vîrf, avînd la bază profunzimea gîndirii creatoare, se situează și **Adrian Rațiu** : „Alternanțe" pentru două clarinete și clarinet bas, demonstrează cu prisosință cele afirmate mai sus. Se relevă aici afinitatea compozitorului față de limbajul muzicii populare și moderne, tocmai prin spectrul modal folosit, îmbinînd perioade muzicale mai vechi cu paleta contemporană.

În sfîrșit, dintre succesele unei generații apropiate de cea a vîrstnicilor, mai putem consemna și ciclul „Cîntece fără răspuns", **create de Cornel Țăranu**, pe versuri de Nichita Stănescu. Destinat pentru voce și ansamblu cameral, opul ne apare unitar — în pofida împărțirii sale în mai multe secțiuni. Mijloacele abordate sînt diverse. Astfel, vocea solistă cîntă sau recită, orchestra are o multitudine de formule pentru acompaniament sau dialog și așa mai departe. Faptul nu ne miră și nici nu apare măcar ca nou, deoarece maestrul clujean este socotit — de multă vreme — drept un adept hotărît al utilizării oricărui fel de expresie modernă, contemporană, mai ales în genul muzicii de cameră, dacă acest mijloc îi este necesar transmiterii mesajului său către ascultător.

„Diversificarea stilului, ori a mijloacelor de expresie, cu condiția ca arta să slujească interesul societății noastre socialiste", constituie una dintre tezele de căpetenie expuse compozitorilor români de secretarul general al partidului, la ultima conferință pe țară a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor. Libertatea creației în toate domeniile, încrederea în artiștii români au dus la o efervescență a compoziției românești.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Sub semnul Muzeului

Pentru artiștii contemporani, o „personală" la Muzeul de Artă e o chestiune de prestigiu, de acreditare a valorii și, nu în ultimul rînd, o experiență de viață acută. Prestigiul spațiului e întreținut de amintirea manifestărilor găzduite aici, de imediata vecinătate a creației clasicilor și de un personaj indeobște foarte înalt. Poți cîștiga expunînd „la Muzeu" dar poți și pierde. Mulți pictori și sculptori, altfel de bună condiție, nu îndrăznesc să solicite sala de la etajul al doilea, rezervată, de regulă, unor manifestări majore, copleșiți de grijile regiei, de ideea unei prezențe extrem de solicitante și de posibilitatea unui insucces. Uneori eșecul seamănă mult cu succesul și aceasta e eventualitatea care îi temperează pe ambițioși.

Dan Constantinescu este, probabil, cel mai tînăr dintre creatorii care au izbutit să-și prezinte pînzele și desenele la Muzeul Național. Nu a împlinit încă patruzeci de ani și, la drept vorbind nu și-a anunțat, în expozițiile anterioare, un crez estetic deosebit : peisaje din țară, naturi statice și „vedutti" venețiene. Dan Constantinescu nu e altul nici în selecția actuală, iar faptul e subliniat cu franchețe de Dan Grigorescu în catalog : „...fără să fi făcut spectaculoase și ostentative modificări ale sintaxei picturale, artistul enunță apropierea de o interpretare mai viguroasă — as spune, o construcție mai fermă — a planurilor și volumelor... Dan Constantinescu nu se află la un nou început de drum, ci la o firească răspîntie...". Cum se poate observa, în locul unui elogiu, care ar părea să se impună la deschiderea unei expoziții în locul și în circumstanțele date, criticul preferă să dubiteze încurajator și să numească mai binele acestei picturi : construcție mai fermă, o mai limpede dorință de a descoperi sensurile culorii, mai clare rostiri ale sentimentului interpretare mai viguroasă. Momentul, în biografia pictorului e, prin urmare, unul al ameliorărilor semnificative.

Cîteva lucruri impresionează în expoziția lui Dan Constantinescu și la ele trebuie să luăm aminte. Într-o generație care se mulțumește să producă o artă convențional-modernă pentru colecționari nici prea selectivi, nici prea generoși, el creează tablouri de mari dimensiuni, compoziții cu un grad de complexitate sporit, imagini care prin mărime, dar și prin factură refuză rutina și-i complexează chiar și pe simpatizanții de pînă acum ai creației sale. Revolta tînărului, totuși, Dan Constantinescu în contra preatîmpuriei blazări (a generației ?) e autentică și motivată. El e un atlet al picturii, o fire deschisă și entuziast voluntară, un om viu care are tăria să reconsidere tot ce a învățat despre artă ori, mai exact spus, tot ce a fost învățat că e artă. Expoziția îl încurajează să picteze pe suprafețe și mai mari, să atace, precum maeștrii de odinioară și, mai aproape de noi, precum meșterul Corneliu Baba, care l-a fost magistru în Institut, compoziții vaste unde să-și poată valorifica vocația gestului larg, muzical și o anume înzestrare dramatică. Peisajele, pe care le vedem la Muzeu au, neîndoielnic, forță dar și un soi de indecizie afectivă — ceva între melancolie și exultație — care le face interesante și, pînă la urmă, convingătoare. Deși selecția cuprinde, în majoritate, veduri venețiene, cele mai solide izbînzi ale lui Dan Constantinescu rămîn imaginile din orașe transilvănene. Și, oarecum paradoxal, un grupaj de pasteluri, în care tumultuosul temperament al pictorului suferă o veritabilă îmblînzire. De la retorica marilor compoziții, la delicatețea sentimentului din pasteluri e un drum lung, pe care artistul își poate afla multe popasuri stimulatoare.

Din nevoia de a deveni, cum se spune, recognoscibil, Dan Constantinescu abuzează de unele efecte ; ele asigură, aparent, unitatea grupajului de opere dar nu sînt niciodată și o chestiune de stil. Peisajele venețiene par toate privite prin cortine de mătase, culoarea suferă o decolorare și, în definitiv, e devitalizare crepusculară Prima impresie e favorabilă, dar la o cercetare mai serioasă a mijloacelor și a rațiunilor acestora, încerci un regret. E vorba de grabă de nevoia de a spune repede, ceva ce ar trebui să fie mult. În totul însă expoziția lui Dan Constantinescu e sugestivă și oferă satisfacții.

TUDOR OCTAVIAN ■

Divertisment

Bună seara la Boema

Și iar a bătut gongul la „Boema" pentru a anunța premiera unei noi reviste din ciclul Boemelor. Nu a fost nevoie de prea multă reclamă, pentru că reprezentațiile începute acum 10 ani au dobîndit o reală notorietate. Spectacolele de vară ale teatrului „C. Tănase" sînt așteptate de public, an de an, cu dragoste și interes.

Care să fie secretul succeselor în lanț ? Credem că nu este vorba de nici un secret, ci de faptul că aceste spectacole estivale sînt pregătite cu multă seriozitate și dăruire. Dar mai este un lucru care se cere subliniat. De un deceniu, la baza acestor manifestări există un nucleu de creatori, indisolubili legați, pe al cărui eșafodaj — cum este și normal — se durează întregul sepctacol. Dar cine sînt ei ?

După noi cel mai „vinovat" este autorul textelor, talentatul scriitor Mihai Maximilian, care aplecat cu ochii și urechile spre realitatea noastră imediată, satirizează prin mijloacele cupletului raciele inerente unui drum spre perfecționare continuă, din perspectiva unor comandamente morale superioare. Spre meritul autorului, anul acesta tirul tiradelor nu a mai fost îndreptat spre frizeri și ospătari ci spre satirizarea marilor și micilor neajunsuri ale comportamentului cotidian. De data aceasta textele au o notă de aleasă ironie și fină subtilitate. După noi, aceasta formulă a textului pretinde din partea interpreților o fantastică concentrare și mult talent, căci altfel cuvîntul riscă să nu treacă rampa. Cea mai mică neatenție din partea actorului și poanta se duce pe apa sîmbetei.

Apoi trebuie să ne oprim asupra talentatului compozitor Vasile Veselovschi, azi un expert în compunerea muzicii pentru revistă. La acest gen de spectacole muzica în afara unei linii melodice, armonioase, trebuie să se împletească indisolubil cu textul pentru a-i reliefa calitățile. Dacă la terminarea revistei spectatorul nu părăsește grădina fredonînd, înseamnă că compozitorul a muncit neinspirat.

Apoi trebuie să-l arătăm cu degetul pe Bițu Fălticineanu, cel care a avut acum 10 ani ideea cuplului Stela—Arșinel și cărula dacă i-am mulțumi numai pentru această idee tot ar fi enorm, dar neastîmpăratul Bițu Fălticineanu și-a dovedit an de an calitățile de bun regizor al genului, oferindu-ne și de data aceasta un spectacol alert, plin de fantezie. În fine a fost mai exigent cu baletul și bine a făcut, căci, din păcate, în anii trecuți evoluțiile corpului de balet trăgeau în jos spectacolele. Anul acesta coregrafia a fost încredințată lui Cornel Popovici, care mai ieri făcea primii pași pe scena teatrului, iar acum s-a dovedit un coregraf, pus pe fapte mari. Teatrul a pierdut un balerin, dar a cîștigat un coregraf de talent.

Dar cine se mai află în acest nucleu ? Doi monștri sacri ai genului. Stela Popescu. O stea de primă mărime, care știe să zică cupletul ca la mama lui, are simț muzical, scenic, farmec, talent și multă, multă dăruire. Numai simpla ei apariție stîrnește ropote de aplauze. Ea face un cuplu perfect cu Arșinel fiind legați prin milioane de fire invizibile ale talentului.

Al. Arșinel de mulți ani domină genul, căci, pe lîngă talent, mama natura l-a înzestrat cu o fantastică putere de atracție și cu multă seriozitate. El cucerește sala într-o secundă și este în stare să o țină, ca un hipnotizator „minute în șir în delir. În ciuda unei staturi corpolente el dansează cu multă grație. Are un glas minunat și regretăm că de data aceasta nu ne delectează mai mult. Dacă în materie de revistă vorbim de „fenomenul Tănase", care o dominat genul decenii de-a rîndul este cazul să spunem că în zilele noastre fenomenul revistei se numește Arșinel.

Anul acesta costumele și scenografia au fost semnate de arhitecta Theodora Dinulescu. Ea a cîntărit perfect datele unui spectacol în aer liber și și-a mulat întreaga fantezie pe această realitate. „Bună seara, Boema", și-a mărit gradul de spectaculozitate și datorită cadrului, costumelor și cromaticii pe care, ca un adevărat farmacist, le-a cumpănit scenografa.

În fiecare an este invitat, alături de cuplul consacrat, un actor cunoscut. De data aceasta sorții au căzut pe Anda Călugăreanu, artistă completă. După cum se știe, în urmă cu ani, Anda a cîntat muzică ușoară. Noi credem că, seară de seară, ea trăiește o mare satisfacție, pentru că după ce readuce la rampă melodiile ei de altă dată, constată că publicul nu numai că n-a uitat-o, dar savurează cîntecele ei de altă dată. Poate fi mulțumire mai mare pentru un artist ? Spre delectarea publicului în final, Anda interpretează, fără acompaniament, una din melodiile Mariei Tănase. Și în această ipostază artista este la înălțime.

Am mai aplaudat în seara spectacolului un număr de circ de mare virtuozitate, realizat de trupa Oancea, care evoluează într-un ritm infernal. După noi numărul este de valoare internațională.

Pupitrul dirijoral a fost asigurat de Dumitru Lupu, care cu pricepere și talent a condus orchestra spre o muzică mai reținută, pornind de la ideea că la revistă cuvîntul primează. Și pentru că sîntem la acest capitol să le remarcăm pe Ramona Bădescu și Angela Stoica, interprete de muzică ușoară care cu siguranță vor cunoaște consacrarea.

Dacă în aceste seri de august treceți prin dreptul Grădinii Boema și nu sînteți beneficiarul unui bilet, aveți pentru ce regreta. Umorul degajat de Stela și Arșinel este tonic, reconfortant și prin conținutul său răcoritor. O mențiune pentru renovarea cochetă a grădinii Boema.

M. IOAN ■

Teatru

Comedie gravă

Este un fel de-a zice că Dumitru Solomon scrie comedii. O serie dintre piesele sale, deși se subintitulează astfel, au o construcție de principiu atît de gravă, încît sensul dramei apare inevitabil. Apoi, personajele sale antice indeosebi, Platon, Diogene, Arhimede, precum și problematica lor cu trimitere permanentă la actualitate, predispun din plecare la sobrietate. Comicul intervine deci, ca o rezultantă paradoxală, mai exact parabolică, fiind reversul logic al atitudinii de prea intensă gravitate, dată fiind distanța extrem de scurtată dintre antichitate și modernitate. Tocmai de aceea, un text ca **Arma secretă a lui Arhimede** poate fi la fel de bine o șarjă la adresa zăpăcelii geniului (dacă se păstrează numai nota istorică) sau o înfruntare dramatică între tipul vizionarului și larga societate care se crede egală lui. Această a doua soluție este preferată de regizorul Virgil-Andrei Vâță în spectacolul de la Teatrul Național din Cluj-Napoca. Să recunoaștem de la început că tocmai sublimarea coordonatei comice rarefiază textul, iar spectacolul trenează în destule secvențe. Regia încearcă și uneori reușește să înlocuiască golurile ivite prin ingeniozități de decor (care îi aparțin de asemenea) și mișcare scenică. Există, în consecință, cîteva scene remarcabile, de o modernitate și originalitate incontestabile. Cu acestea Virgil-Andrei Vâță face încă odată dovada unei mari capacități de gîndire regizorală. În egală măsură reușește să omogenizeze o echipă de actori de structuri diferite. Paul Basarab (Arhimede) este un actor cu ținută și voce de retor, ceea ce convine de minune regiei, deși am fi preferat un personaj cu mai multă nebunie savantă. Arhimede al său este însă un lucid care practică cu savanterie comicul, folosind astfel nota de gravitate cerută de concepția spectacolului. „Cu picioarele pe pămînt", justificat de economia textului este personajul Teodonia (Maria Seleș), soția celui dintîi, care are menirea de a converti la cotidian, fără a reuși, firește, fantezia geniului. Excesiv de serioasă este intruchiparea puterii romane, în personajul Marcellus interpretat de Octavian Cosmuța. Toi astfel este și spionul său Teles (Emilian Belcin). Fără a ieși din atmosfera spectaculozității, cîți actori se îndepărtează puțin de dominanta gravă, apropiindu-se mai exact de sensurile textului. Octavian Lăluț imaginează cu har un tiran (Hieron al Siracuzei) blînd și liric, dotat cu umor și înțelegere pentru extreme. Îi secundează la fel de bine Bucur Stan (Zopyron) într-un rol interesant de polițai al statului antic. În același fel se comportă și adjunctul său Hecatea (Petru Dondoș). Foarte bune sînt cele două personaje feminine, Eunoa, fiica serafică a lui Arhimede (în interpretarea fermecătoare a Ilenei Negru) și Meropa, servanta focoasă a familiei (în interpretarea atrăgătoare a Mariei Munteanu). Petre Băcioiu realizează un Ctesbios pe linia mediană a celor două direcții (gravă și comică), în timp ce Gelu Bogdan Ivașcu își face cu virtuozitate și în stilul său personajul bufon-servitor care e Clisis. Regia aduce în scenă un personaj care nu este concretizat în text: scoica magică prin care Arhimede reușește să audă gîndurile celor din jur, deci „arma secretă" pentru care Syracuza intră în dispută cu Roma și cu Arhimede însuși. Noul personaj este încredințat lui Victor Nicolae, care îl joacă cu inspirație și credibilitate.

Elementul cel mai interesant din spectacol este decorul. El e conceput cu fantezie și cu intenția vădită de a metaforiza textul destul de rece al piesei. Decorul mișcător și combinatoriu nu e o invenție a lui Virgil-Andrei Vâță, dar el îl conduce cu abilitate printre reperele de sens ale textului lui D. Solomon. Luminile și sunetul conlucrează în aceeași idee, construind la un loc o ambianță de multiplă interpretare.

VALENTIN TAȘCU ■

atelier literar

Enache Magdalena — Moreni. Ne scrieți: „M-am gîndit să trimit aceste poezii spre a vă da o părere și, bineînțeles, un răspuns, cu toate că dacă răspunsul dumneavoastră ar fi negativ mi-ar fi indiferent". Undeva ar fi trebuit o virgulă și un punct, în alt loc, o altă virgulă. Dar nu acesta e baiul: răspunsul nostru nu e negativ. E foarte, foarte negativ. Scrieți total indigest.

Nicolae Ghilescu — București. Dincolo de atmosfera eminesciană, bine copiată și bine păstrată, poemul dedicat marelui poet păcătuiește prin lungimi explicative, absolut inutile.

Musa Ionela — București. Fiindcă sînteți modestă, sîntem sinceri: există o fărîmă de talent în ceea ce ne-ați trimis. Scrieți proză și lăsați poezia pentru mai tîrziu.

Adam Theo — Suceava. E bine că aveți îndoieli asupra calității producțiilor poetice trimise: sînt ca o ceață deasă și rece peste o pădure despre care nu știm nimic, dar presupunem că e foarte frumoasă. Neologismele, locurile comune, prozaismul, meditația pretențioasă etc., etc., fac parte din ceața amintită. Copacii nu se văd.

Tone Cristian — Alba Iulia. „Vă dați seama că deja am început să ne jenăm de cititor care să mă îmbărbăteze și să mă îndemne să scriu. As fi bucuros să știu că scriu bine, dar asta depinde de sufletul cititorului și mai ales de talentul înnăscut, pe care dumneavoastră o să încercați să mi-l aflați". Nă vă amăgiți: după toate căutările, inclusiv cu ajutorul unui microscop parabolic, n-am aflat nici măcar o mîimie de gram de talent. Și nu vă înșelați: cititorul nu poate lua de unde nu-l.

G.P. — Motru. Clieva semne de lumină în **Cintec, Zi, Înțelepciune** și **Regăsire.** Drumul pe care ați pornit e lung și plin de tot felul de pericole.

Ligia Stan — Piatra Neamț. Revăzîndu-vă poemele trimise (și unele publicate) anterior, computerul e usor dezamăgit ceea ce ați trimis acum e sub înălțimea de zbor pe care o afișaserăți. Ne facem că nu le-am primit și așteptăm noutăți.

Ioan Sorin Usca — Timișoara. O aproape perfectă stăpînire a prozodiei. Dezinvoltura cu care treceți de la hexametru la iamb ne uimește. Poemele însă nu au nimic comun cu poezia. Cu poezia pe care ne-am angajat noi s-o promovăm. Ale dumneavoastră nu comunică decît fragmente de idei, simulacre de sentimente. Nu sînteți nici oniric, nici suprarealist și, chiar dacă vă faceți, nu lucrați sub dicteu automat. Sînteți un Vergiliu care trăiește pe Kilimanjaro și își închipuie că se află la Neapole și transcrie din Gongora: „Flamă albastră, în gratii te-adun, cum o scoică / limba umflată își stringe în veșted sidef, — / sobru amurg ce-și ascunde pupila de pești / care sparg valuri spre bobul tău greu de coniac".

Bunea Constantin — Brăila. Ați ajuns la mai, dar nu știți unde vă aflați pentru că ați navigat pe întuneric și fără busolă. Reținem, totuși, **Vis** și **Poem.** Ca să vă dăm curaj. Cît priveste primul vers din **Discurs** — „Nu-i atît de simplu pe cît pare de complicat" —, computerul apreciază că e perfect egal cu „Nu-i atît de complicat pe cît pare de simplu". Mai exact, apă chioară.

Stoean Viorica — Galați. Lucruri frumoase, dar nedesăvîrșite. Se grăbește, cu mai „roturi de". **Autichitate** și **Idee.** Vă mai așteptăm.

Onosim Oanda — Ocolis, Alba. Reproducem din **Poemul 9**: „în crelerul epavei / cuvintele s-au înșurubat / pești cu aripi de aur, privirile captive / potențări în grai necunoscut, / netezesc uricele cu cap de zimbru". Dacă doriți, luați legătura cu Ioan Sorin Usca, din Timișoara (vedeți mai sus) și faceți schimb de texte.

Stelian Nicolescu — Pitești. Nu vă putem nega o bună stăpînire a versificației. Vă recunoaștem și prioritatea temelor pe care le tratați. Vă reprosăm superficialitatea și, mai ales, atmosfera declarativă. Regimentul poetic din care doriți să faceți parte e complet în efectivele sale și noi nu vrem să punem nici o vorbă bună.

Anda Carp — Oradea. Computerul apreciază că e bine să reveniți la cea care erați cu cîtva timp în urmă și să trimiteți poeme de frumusețea celor pe care le trimeteați atunci.

Mai trimiteți: N. Ibie Constanța; **Sorin Bădeanu** — Cluj-Napoca; **Diana Sanda** — Craiova; **Valentin Dolfi** — Govora.

Deocamdată nu: Ștefănescu Beatrice — Sucevița; — **Braia Cătălin** — Galați; **Laura Nicolau** — Roman; **Dumitru Daniel** — Ploiești; **Lucian Mihaz** — București.

Nu vă pierdeți timpul: Crăciun Ilie — Brăila; **Botă Grigore** — Moldova Veche; **Cornaciu Diana** — Drobeta-Turnu Severin; **Cristina Gherman** și **Macovei Cortico** — Iași; **N. Gabi** — București; **Mătăsescu Dan** — Giurgiu; **Olaru Ștefan** — Slatina; **Iordache Mirel** — Ploiești.

DARIE NOVACEANU ■

Eminescu

Imaginea cerului
Ricoșindu-mi în retină
Direct din oglinda lacului,

Lumina galbenă a lunii
Mirosind a nufăr...

Toate acestea în timp ce
Leonul umed al bărcii
Înmugurea a înserare.

Elegie de seară

Ne intră moartea-n ungele și carne,
Pe ochi s-așterne noaptea ca o rană,
Cuvintele-s bolnave și orfane.
În cărți și cimitire stă să... ierne.

Zăpezi airoce ne cresteară somnul
Și-ți vine înlăuntru să-l aprinzi,
Precum ai rostul în palma udă
Cuvinte risipite prin oglinzi.

Arghezi, trist păstor peste cuvinte,
Al cărer sens în tine se-mprenună;
La Mărțișor, sub stele îngenunche
Literatura noastră cea română.

Somnul cu numele Bacovia

Stau singur în casa pustie,
Vioara bolnav se îndoaie,
Nimic nu mă doare și totuși
Mireasa-a pămînt în odaie.

Mi-i somn și spinarea mi-e udă,
Din ziduri mușchiu răscălă,
Lumina mirmoe a ploaie.
A noapte, a cer și a boală.

Mi-a pleoapele tungi de tăcere
Pe somnu-mi strivii tors otravă.
Ce-ar fi ca să mor pentru-o clipă
De lume mai sus c-o orlavă?

Prietenii mei sînt departe,
Iubita cu sine mă minte.
Cu trupul pierdut în tablouri
Adorm îngropat de cuvinte.

SORIN CĂLUGĂRIȚĂ

În circuitul universal (V)

Prin consonanța cu exigențele spirituale de la sfîrșit de secol 20, greaca vie de azi îl preia pe poet sub aile coordonate existențiale, traducătorul (Rita Boumi Papa) văzînd în Eminescu prefigurarea inseși a poporului român, „pe care îl întruchipează, atît spiritual, cît și fizionomic, într-o asemenea măsură, încît nu pot deosebi fața României de cea a poetului".

Dacă limbile clasice cunoscute în prezent o circulație mai restrînsă, în schimb creația eminesciană beneficiază de o arie largă de răspîndire și receptivitate cu adevărat universală prin intermediul limbilor moderne de circulație internațională (engleză, franceză, germană, rusă și spaniolă), în legătură cu care scriitorul francez, Claude Sernet precizează: „Aflîndu-ne în fața unuia dintre cei mai mari poeți ai lumii, egal cu Hölderlin, Leopardi sau Gerard Nerval ... traducerile în limbi străine de largă circulație sînt susceptibile să-i asigure larga audiență la cele patru colțuri ale lumii și locul său de prim ordin în panteonul geniilor nemuritoare ale umanității".

În limba engleză și în țările de limbă engleză, Eminescu începe să fie tradus și comentat mai tîrziu, decît în alte limbi, dar cunoscînd aproape de zilele noastre o consacrare deplină. Evenimentul editorial care a permis receptarea poeziei eminesciene în literaturile de limbă engleză a fost volumul cu numai 18 poezii, **Poems of Mihai Eminescu**, publicat la Londra în 1930, lansat — prefațat și recomandat — de două notorietăți ale epocii, scriitorul George Bernard Shaw și istoricul Nicolae Iorga. Shaw întărește afinitățile dintre „acest moldovean" și discipolul său, „marele brit", dintre literaturile română și engleză și precizează că „Dacă aș fi unul dintre acei tineri editori cu tipografie proprie care dezgroapă lucrări vechi, inaccesibile, și le tipăresc în tiraje pentru bibliofili, pe loc m-aș năpusti asupra acestei cărți, o carte uluitoare... care a înviat din morți spiritul „fin de siècle" al veacurilor XVII—XIX". Consacrarea o va realiza însă după cîteva decenii seria volumelor, de înaltă ținută și rezonanță socioliterară, editate în S.U.A.: două antologii, apărute la Cleveland în 1966 și la NewYork în 1971, mai ales prestigiosul volum, **The last Romantic: Mihail Eminescu**, eveniment editorial internațional, publicat de Universitatea din Iowa City în 1972 în „Colecția UNESCO, destinată celor mai reprezentative opere europene", volumul fiind comentat de reviste de prestigiu. Ulterior mai apar încă trei volume, **Somnoroase păsărele** (Chapec Hill, în limbile engleză, franceză, germană, română și spaniolă), **Poems of Mihai Eminescu** (New York reeditarea volumului apărut la Londra în 1930), în 1985 volumul, **Mihai Eminescu, Evening star of Romanian Poetry** (Urbana Illinois), încluzînd lucrările unui Simpozion internațional, programul, comunicările, o bibliografie și traduceri în engleză, franceză, spaniolă și chineză), în legătură cu care, Jean Carduner precizează în introducere, că acest simpozion, dedicat „genialului" Eminescu, „este mai mult decît un simpozion, este însemnul legăturilor de prietenie, dintre popoarele de pe diferite continente, pentru o înțelegere reciprocă". Aceste volume au fost precedate și urmate de articole, studii și noi traduceri apărute în publicații periodice, cum ar fi „New-York Herald" (1928), „American Slavonic and East European Review" (1945), „Comparative Literature Indies" (1975), „New Muses" (1984) etc. În India, la Delhi în 1979, apare o ediție multilingvă a **Scrisorii I**, iar în Brazilia, la Rio de Janeiro în 1969, apare o ediție multilingvă a poeziei **Sara pe deal** și în Etiopia, la Addis-Abeba în 1970 se traduce **Sărmanul Dionis.** Între acestea, un loc aparte ocupă cele apărute în România: între 1937 și 1981 atestăm 7 volume și antologii, dintre care menționăm volumul **Poems**, realizat de tînărul dispărut la cutremurul din 1977, Corneliu M. Popescu, a cărui calitate a determinat instituirea la Londra a unui concurs internațional pentru traduceri purtînd numele acestuia.

Între contribuțiile de limbă franceză, remarcăm volumele apărute la Paris, Avignon și Nice (10 ediții separate și antologii), la care adăugăm traducerile și referințele critice din periodice, sînt ample studii, încununate de exegeza lui Alain Guillermou, **La genèse intérieure des poesies d'Eminesco** (1963, publicată și în românește, în 1977) și alte două studii de Taladoire Barthélemy (1974) și Georges Barthouil (1976). În Belgia remarcăm contribuția lui M. Steriade (trei volume cu traduceri) și Robert Vivier (o antologie). În Elveția se reeditează volumul de poezii din 1892. Studii și articole în limba franceză mai apar și în **R. F. Germania** la Wiesbaden, în Israel la Jerusalem, în Olanda la Haga, în Polonia la Varșovia, în Spania la Madrid, în Ungaria la Budapesta, în U.R.S.S. la Moscova, iar în România, la București și Iași, traduceri, atestăm în 14 volume, unele bilingve, alte traduceri în 8 reviste și critică în 9 volume și numeroase reviste. Referințele critice se remarcă îndeosebi prin încercări reușite de analiză și recunoaștere a valorii operei, odată cu cele de la începutul perioadei („Mercure de France" din 1900 și volumul **L'aube interieur** din 1905, în care Lucien Bazin include și un poem dedicat „bardului menit să steie alături de stăpînii slăviți ai nemuririi"), continuînd cu exegeza din 1977 a lui Alain Guillermou (care justifică „Mișcatul Eminescu" prin aceea că „certitudinea, prelungită la infinit, pe care pot conta cercetătorii, atașîndu-se operei înseși, ei nu vor risca niciodată să-i epuizeze bogăția") și încheind cu grupajele de înaltă recunoaștere internațională din „Le Courier de l'UNESCO", dedicate Centenarului Eminescu, „poetului major al literaturii universale". Într-o altă țară de tradiție franceză, Belgia, scriitorul Carel Jonckheere sintetiza în Eminescu „tot ce are mai de preț România ca dimensiune spirituală, „omul-poet știind să găsească o sinteză între sensibilitatea sa și a noastră, a occidentalilor".

În limba germană, traduceri și ecouri critice atestăm în această perioadă în diferite țări. În R.D. Germană peste 250 versiuni incluse în 5 ediții separate și 6 culegeri antologice, de asemenea, aproape 20 studii, între care se remarcă 4 teze de doctorat. În R. F. Germania apar 8 culegeri antologice, peste 15 studii și articole în periodice și 2 culegeri de studii (Stuttgart în 1977 și Augsburg-München în 1988, cuprinzînd 27 lucrări în peste 570 pagini) despre opera lui Eminescu în context european. În Austria cunoaștem 3 culegeri antologice de traduceri, o teză de doctorat (albanezul Gusho Lazar, Graz, 1932) și 2 amole studii. În Elveția articole apar în **Schweizer Lexicon**, în Israel, un studiu la Ierusalem, iar în România peste 300 versiuni de poezie și proză în 6 culegeri antologice și 26 ediții separate, precum și 28 poezii în 7 reviste, la care adăugăm 18 studii și articole. Între care 3 teze de doctorat și traducerea monografiei despre Eminescu a lui George Călinescu, toate însumînd peste 1 000 versiuni (poezie, proză, referințe critice) cuprinse în peste 80 de volume. Referințele critice de limbă germană sînt în general analitice, dar și vizionare.

În limba rusă, traduceri și referințe critice despre viața și opera poetului apar în U.R.S.S., în diferite republici unionale. În R.S.F.S. Rusă atestăm 13 volume de traduceri (9 antologii și 4 ediții separate), între care menționăm cele din 1950 și 1958, care au servit ca intermediar pentru alte ediții în limbile popoarelor de pe teritoriul U.R.S.S., de asemenea, cele din 1975 și 1977, apărute în prestigioasa colecție a „Bibliotecii de literatură universală" și, respectiv, „Poezia Europei", cu concursul unei echipe largi de traducători, între care cunoscuții poeți, Anna Ahmatova, Leonid Martinov ș.a. și o ediție de autor din 1979 a cunoscutului exeget Iuri Kojevnikov (autorul monografiei **Mihail Eminescu i problema romantizma v rumînskoj literature XIX** veka, tradusă și în limba română). În paralel, numeroase reviste publică traduceri și 16 lucrări de critică. Între sursele critice reținem atenția unele instrumente de informare enciclopedică, la început de secol **Entiklopedicesk slovar** al lui Brokhaus-Efron din Petersburg, care îl recomanda pe Eminescu ca pe unul dintre cei mai mari poeți contemporani, opera căruia reprezintă cel mai măreț monument literar din tot ce a fost scris în limba română, idee fiind reluată și argumentată, după trei sferturi de veac, de **Bolșaia Sovetkaia Entiklopedia.** O notă aparte impriman referirile la Eminescu din cîteva cursuri universitare, publicate după război la Moscova și Minsk, un indice bibliografic, studii culminînd cu amplă sinteză monografică a lui I. Kojevnikov despre Eminescu și romantismul român și european, de asemenea, articolele unor scriitori, între care menționăm pe Alekse Surkov pentru remarca asupra semnificației actuale a creației eminesciene, datorită „caracterului universal, european al poeziei lui Eminescu, atît de caracteristic pentru marea poezie a secolului al XIX-lea, (care) se transmite la limbile popoarelor în care este tradus și găsește ecou în inimile cititorilor de pretutindeni". Versiuni în limba rusă au fost realizate și în R.S.S. Moldovenească, unde atestăm 17 volume (10 ediții separate și 7 culegeri antologice, publicate la Chișinău), traduceri și articole apărînd și în reviste ca „Dnestr", „Sovetskaia Moldavia", „Kodri", „Kultura" etc., cîteva culegeri de studii și articole, precum și monografiile lui K. Ponovici. În România apar 7 ediții separate de poezie și critică eminesciană în limba rusă, traduceri și articole mai publicînd „Secolul 20", „Românskaia literatura", „Convorbiri literare" etc. În general, traducerile rusești de poezie și proză totalizează peste 1 000 versiuni, care apar în 37 volume și în peste 25 periodice.

D. COPILU ■

LAUREAȚI ÎN MAREA COMPETIȚIE A SPIRITULUI CREATOR

Idei de milioane

În marea deschidere spre cunoaștere și progres, inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului, o trăsătură dominantă a activității de creație și creativitate științifică o constituie constanta și îndreptățita preocupare de depistare și încurajare a talentului virtual, a predispozițiilor și deprinderilor latente pentru invenție și inovație. O mărturie elocventă o oferă și în această privință repetatele ediții ale Festivalului național „Cîntarea României", această veritabilă universitate a gîndirii creatoare, prin mijlocirea căreia patrimoniul tehnico-științific al țării s-a îmbogățit cu sute de mii de creații originale, iar titlul de inventator a fost atribuit unui număr la fel de mare de cetățeni de cele mai variate profesiuni și pregătiri intelectuale. Treptele afirmării au fost urcate cu același pas sigur atît de cercetătorul solitar (descoperit și propulsat pe scena consacrării după ani de dureroasă anonimat), cît și pentru cercurile uzinale de inventatori.

Discutam mai deunăzi despre toate acestea cu mai mulți reprezentanți ai marii întreprinderi „23 August" din Capitală. Inventatorul — aveau să observe interlocutorii mei — structură sensibilă, paradoxală, ins nu lipsit adeseori de ciudățenii, este, ca orice creator, mai puțin prieenut în diplomația vieții. El trebuie să fie descoperit, înțeles și stimulat. O sarcină de onoare care se traduce în principal prin capacitatea de a disocia esența de aparență și, desigur, în ultimă instanță, prin dragoste de oameni.

Aici la întreprinderea „23 August", fermentul stimulativ și, împreună cu acesta, solicitudinea celor chemați să lanseze pe scena Festivalului național „Cîntarea României" cele mai autentice talente pot fi exprimate, la ora actuală, prin cîteva cifre extrem de semnificative. La Institutul pentru cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru compresoare și material rulant (tutelat de marea întreprindere bucureșteană) implementarea invențiilor brevetate a dus, în 1988, la realizarea unei economii postcalculate de 27 milioane lei. Anul acesta, deci pe parcursul a numai șapte luni, economiile obținute, tot ca urmare a introducerii în producția curentă a invențiilor și inovațiilor brevetate, se cifrează la șase milioane lei. Mai notăm în continuare că la cea de-a șaptea ediție a Festivalului național „Cîntarea României", deci tot anul acesta, institutul amintit a dobîndit următoarele premii: premiul I: acordat invenției „Mașină de ripat, nivelat și burat calea ferată" (autori: ing. Marin Florea și subing. Ionel Chitic); premiul II pentru invenția „Compresor cu piston și aer cu 315 litri pe minut — 315 bari" (autor: un colectiv al Atelierului de compresoare); premiul III acordat pentru invenția „Motocompresor pe gaz tip 410 KVSR de 2 000 cai putere" (autor: un colectiv condus de ing. Mihai Popescu).

În cadrul întreprinderii propriu-zise, deci acolo unde roadele gîndirii creatoare aparțin nu numai specialistului prin excelență, ci deopotrivă colectivelor largi de muncitori, tehnicieni și ingineri, economiile dobîndite în 1988, pe seama unor invenții și inovații finalizate, sînt estimate la aproximativ 90 milioane lei. În 1989, deci pe primele șapte luni ale anului în curs, eficiența economică estimată tot ca urmare a aplicării invențiilor și inovațiilor realizate este de aproximativ 60 milioane lei. Cu laurii victoriei s-au întors delegații întreprinderii și de la cea de-a VII-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României", unde cinci din invențiile și inovațiile prezentate au fost onorate cu premii. Vom aminti trei din aceste succese ale inteligenței: Premiul I: „Dispozitiv pentru sertizarea țiței tubulare a șupapei" (autori: inginerii Ștefan Ardeleanu și Virgil Gărduș). Premiul II: „Procedeu de obținere a sărurilor pentru nitrurarea în băi de săruri" (autori: chim. D. Aionicesei și ing. N. Denghel). Premiul III: „Realizarea prin extruziune a semifabricatului pentru ghiduri și supapă" (autor: un colectiv condus de ing. M. Teodorescu).

Examinînd brevetele de invenție și, în general, preocuparea și osîrdia pentru sporirea zestrei tehnico-științifice a întreprinderii, vom constata ușor rabile eforturi fizice, așezarea pe terasament a șinelor de cale ferată.

Pentru a pune capăt acestor munci istovitoare și, evident, pentru a mări sensibil productivitatea la asemenea lucrări feroviare, statul nostru a achiziționat din import mașini de mare randament, capabile de a înlocui activitatea a sute de oameni. Dar mașinile, la fel ca oamenii, îmbătrînesc, se uzează și se declară învinse după un număr de ani. Și metalul își are traiectoria sa biologică. Situație valabilă și în cazul mașinii de ripat, nivelat și burat calea ferată. Atît doar că de data aceasta, specialiștii români nu s-au grăbit să propună semnalul mai are în vedere realizarea unei mașini de burat, ripat și nivelat macazale, a unei mașini de mare productivitate pentru ciuruit balastul, precum și a unei mașini de burat, ripat și nivelat calea ferată cu acțiune continuă.

La Întreprinderea „23 August" din Capitală se fabrică — și desigur cititorii noștri au aflat acest lucru din cuprinsul unor alte articole de presă — două familii de motoare de mare putere, destinate echipării autobasculantelor de 50—100 tone, grupurilor de foraj sau altor agregate ce reclamă prezența herghelliilor de cai-putere. Motoarele sînt realizate în baza unei licențe aduse din străinătate, situație care a făcut necesară asimilarea treptată a pieselor componente. Două din acestea, supapa de evacuare și pistonul cilindrului, au dat cea mai mare bătaie de cap constructorilor noștri. După zeci de încercări infructuoase, unele desfășurate în institute de specialitate, soluția fericită pentru sertizarea țiței tubulare a supapei a fost găsită tot de către constructorii întreprinderii, meritul revenind inginerilor Ștefan Ardeleanu și Virgil Gărduș. Pe această cale s-a obținut o economie postcalculată de 3,5 milioane lei anual. De notat că supapele de concepție românească vor intra și în dotarea unor motoare modernizate ce urmează să fie proiectate și executate și în alte unități de profil.

Cu aceste remarcabile realizări, ce dovedesc o dată mai mult că totul devine de neoprit de la iscusință, trudă, stăruință și buna noastră credință, colectivele de oameni și mașini de la Întreprinderea „23 August" din Capitală întîmpină cele două mari evenimente ale anului: aniversarea a 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și Congresul al XIV-lea al partidului.

LIVIU TIMBUS

Întrebările și răspunsurile unui cercetător

În halele Institutului de Cercetări Științifice, Inginerie Tehnologică și Proiectări pentru Sectoare Calde și Metalurgie, cuptoarele au o nouă respirație. Lîngă ele, a apărut cîte o mică instalație, amintind la prima vedere de un figet. În el și-au găsit însă loc obiecte mai ciudate: o pompă miniaturală, un reactor ca de jucărie, analizoare, ventile de reglare etc. Un fel de plămîn artificial menit să prepare și să sufle în cuptor cel mai potrivit amestec de gaze. Pentru sănătatea metalelor supuse aici unor moderne tratamente termice. Alături, crește o stivă de inele metalice străucitoare, cu tenul curat, nepătat de nici un oxid. Piese pentru centralele nucleare, „călite" la temperaturi de sute de grade, dar, într-o atmosferă propice, perfect controlată. Dintr-un alt cuptor apar scule, componente ale unor mașini agricole, o sumedenie de alte repere mecanice, galbene și lucitoare precum cadranele unor ceasuri elegante. Răsuflarea Endorom-ului, căci așa se numește familia de instalații de „fabricat" atmosferă de gaze, a permis ca pe suprafața lor să se depună nitrură și carbură de titan pentru a le crea rezistență la coroziune și alte solicitări.

„În procesele de prelucrare la cald, mediul gazos din cuptor prezintă o importanță vitală, spune dr. ing. Leontin Drugă. În funcție de natura lui, suprafețele pieselor pot suferi modificări, fie sărăcindu-se, fie îmbogățindu-se în anumite elemente. Astfel, are loc o scădere sau o îmbunătățire a calității lor. Astăzi, metalul este chemat să răspundă în fața unor examinatori tot mai exigenți. Electronica, chimia, mecanica fină pretind suprafețe de o calitate ireproșabilă, rezistente, durabile. În institutul nostru s-au pus la punct o serie de instalații originale, niște mici uzine chimice care produc gaze cu o compoziție bine definită, reglabilă și reproductibilă. Ele permit ca termodinamica și cinetica tratamentelor termice să fie bine controlate și dirijate. De aici, s-a putut trece apoi la elaborarea unor tehnologii de înnobilare a suprafețelor metalice cu azot, carbon, titan, bor, crom, etc. Nu mai e necesar să se construiască întreaga piesă din aliaje pe bază de aceste elemente deficitare pe plan mondial, ci se poate îmbogăți cu ele doar suprafața metalului, acolo unde ea intră în contact cu alte subansamble sau medii corozive. Se obțin aceleași proprietăți de utilizare, dar cu o evidentă economie de materiale tot mai drămuite în lume. De altfel, procedeele de înnobilare și instalațiile aferente de producere a atmosferelor controlate în cuptoare reprezintă probleme fierbinți ale științei mondiale".

Și bine, în acest domeniu al tehnicii de vîrf, la institutul din Berceni s-au realizat tehnologii de performanță. „Dedicăm aceste realizări ale noastre marii sărbători naționale de la 23 August, spune dr. ing. L. Drugă. Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă a deschis noi porți și în calea științei românești asigurînd condiții optime de afirmare și dezvoltare, socialismul este cel care a făcut să înflorească spiritul creator al întregului popor." Metalele au fost înnobilate nu numai cu substanțe prețioase, ci și cu gîndul curajos și munca perseverentă a unor oameni dăruiți meseriei. La prima instalație Endorom s-a lucrat fără contract cu vreun beneficiar. Singurul contract era cu pasiunea. Bucuria căutărilor în necunoscutul științei n-a avut nevoie de ștampile și termene de predare. „Este pur și simplu o stare în care te simți bine. Cînd te afli aproape de o noutate nu te uiți la ceas să semnezi condica de plecare". Leontin Drugă, Elena Ghelec, Marin Mihailov, Vlad Popescu, Gheorghe Sîrbu au migălit după-amiezele la fiecare calcul, schiță, fază tehnologică. A prins viață o instalație care transformă metanul și aerul într-un amestec de gaze capabil să permită încălzirea pieselor fără a le afecta suprafața. Ba chiar să asigure difuzia superficială a carbonului și azotului în structura metalică în vederea creșterii durității și rezistenței la oboseală. Specialiștii din institut au proiectat și construit chiar ei pompa, reactorul, catalizatorul, analizoarele, etc. Nu era sarcina lor să realizeze aceste unicate. Dar cei din sectoarele de concepție precum și Gh. Pescaru, Gh. Robu, C. Guțic din atelierele de execuție se conduc după principiul: pînă-aici e treaba mea, mai departe tot a mea. Peste un an, instalația o înlocuia pe cea din import în halele Întreprinderii de Motoare Diesel.

Viața lui Leontin Drugă s-a încălzit mereu la dogoarea metalului. „Abia mă angajasem ca ucenic la «Steagul Roșu» și meșterul mi-a spus: fă-te tratamentist și-ai să lucrezi fierul în halat alb. Venit de la țară, nici nu auzisem de această meserie. Chiar în acea seară am deschis o carte de tratamente termice. Obicelul îl mai port și acum. M-au captivat mecanismele ascunse în structura oțelului. Mi-am propus să caut răspunsuri la numeroasele «de ce»-uri ale acestei fizici a metalului." Congresul IX l-a schimbat, ca la milioane de tineri din țară, macazul vieții, îndreptînd-o spre orizonturi de împlinire nevisate. Dimineața era muncitor, în schimbul doi, seralist. Proiectul de diplomă la facultate l-a ales tot din acest domeniu, doctoratul l-a încheiat cu o lucrare despre un proces de noutate: tratamentul termic în strat fluidizat. Bătrînul meșter nici nu a bănuit cît de adînc a pătruns cu povața lui în destinul puștiului cu salopetă prea largă. Mai tîrziu nu l-a venit să creadă că el a devenit un tratamentist cu doctorat, autor a peste 30 de brevete și articole publicate în revistele științifice din țară și străinătate. Dragoste pătimașă pentru meserie, pentru nou. Ea l-a purtat de mînă realizarea unor acoperiri de protecție împotriva coroziunii chimice, atmosferice. Piesele cîștigă și o duritate mărită, rezistență sporită la uzură, oboseală. Alt flux tehnologic fabrică atmosfere bogate în carbon din lichide organice. Cu consum redus de energie și creșterea productivității muncii. O ingenioasă „cosmetică" metalurgică menită să sporească vigoarea metalului, să facă o profilaxie eficientă împotriva îmbătrînirii și bolilor lui.

„Efectele economice ale acestor tehnologii sînt considerabile, spune dr. ing. L. Drugă. Înnobilarea cu oxigen și azot a sculelor de așchiere le prelungește viața de 3—10 ori. Astfel de instalații funcționează la întreprinderile de autoturisme Pitești, autocamioane Brașov, ARO, I.M.A.S.A. Sf. Gheorghe. Tratarea cu oxigen, sulf, azot a suprafețelor bucșelor de la șenilele tractoarelor a permis construirea acestora din fontă, renunțîndu-se la aliajele deficitare din cupru. Un alt procedeu conceput în institut înnobilează cu elemente uzuale, ieftine, suprafețele cămășilor cilindrilor și segmenților de la motoare, crescîndu-le semnificativ durata de exploatare. Matrițele de deformare plastică la cald din oțeluri înalt aliate, înglobînd în ele multă manoperă, au, din păcate, o viață scurtă datorită contactului cu metalul încandescent. Tratate cu azot prin procedeul de nitrurare ionică optimizat să nu mai dureze 30—40 de ore, ci 10—15, se prelungește durata lor de folosire de 2—3 ori. Astfel, întreprinderile „Electrocontact" și „1 Mai" au șters de la rubrica consumuri zeci de tone de oțeluri speciale și au sporit productivitatea muncii cu 15 la sută."

Acum, o serie de instalații „Made în Berceni" își fac treaba conștiincios în uzine, înlocuindu-le, cu bune rezultate, pe cele din import. Altele sînt în faza de finisări, sau abia încolțesc în gîndul cercetătorilor.

„Endorom 40, automatizat și de mare fiabilitate, cîntărește doar 1,8 tone. Cei din import aveau o greutate de 3—4 tone și costa o sută de mii de dolari. Uneori, tehnologiile au funcționat chiar peste așteptările noastre. Scurtarea cu 40 la sută a timpului tehnologic prin optimizarea procesului de carburare ne-a uimit. L-am reverificat două zile și nopți de teama unei erori. Dar roțile dințate pentru utilaje petroliere părăseau cuptorul perfect tratate în numai 8 ore, nu în 15. Rodeau lunile de încercări a fiecărui parametru."

Dr. ing. L. Drugă rămîne să urmărească pe „monitoare" pulsul unei noi operații de înnobilare. Se află mereu în fața a numeroase „de ce"-uri metalurgice. Ca acum 24 de ani. Astăzi, alte semne de întrebare. Unul de o deosebită originalitate. Cum instalațiile de producere a atmosferei bogate în oxigen și bioxid de carbon pot ajuta la conservarea fructelor în camere etanșe? O instalație metalurgică te va ajuta să muști în lunile dintr-un măr de toamnă, parcă abia culeș din pom. „O zi fără un semn de întrebare din partea vechiului meu prieten, metalul mi se pare mohorîtă."

FLORIN CONDURĂȚEANU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Vești bune celor care ne-au cerut sprijinul în obținerea unei locuințe din fondul locativ de stat. Astfel, cazul petentului Constantin Fuior din Tîrgu-Jiu a fost analizat de Biroul permanent al **Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Tîrgu-Jiu**, care a hotărît repartizarea unui apartament cu trei camere și dependințe la Întreprinderea Morărit și Panificație Gorj, unde semnatarul este om al muncii; **Consiliul popular al municipiului Botoșani** ne face cunoscut că Eugenia Eftimie, încadrată la IJPIPS Botoșani, s-a mutat deja în locuința de pe str. Miciurin nr. 4, sc. B, ap. 7. De asemenea, **Consiliul popular al municipiului Constanța** ne înștiințează că și Andrei Vasile Ignat din Constanța este beneficiarul unui contract de închiriere pentru ap. 28, blocul F.C. 22, situat în Aleea Lirei. Pe de altă parte, ca urmare a cererii adresate de Elisabeta Pană din Galați conducerii unității — Agenția Exportlemn Galați — de a face schimb de locuință de la 3 la 2 camere, **Consiliul popular al municipiului Galați**, făcînd investigațiile de rigoare, ne răspunde că există posibilitatea unui astfel de schimb cu un om al muncii din aceeași unitate, care are un apartament cu două camere, același confort.

■ Mihai Savin din comuna Tulucești, județul Galați, își exprima nemulțumirea, în scrisoarea sa, față de refuzul Miliției județului Giurgiu de a-i restitui permisul de conducere reținut ca urmare a comiterii unui accident de circulație. Împăcîndu-se cu victima, împotriva celui în cauză s-a dispus încetarea urmăririi penale. Cazul a fost îndreptat spre competentă rezolvare **Inspectoratului General al Miliției** care ne răspunde că în situația accidentelor de muncă, permisul de conducere se restituie numai după ce posesorul face dovada, prin actul procedural elaborat de procuratură sau instanța de judecată, că nu se face vinovat de producerea evenimentului rutier sau a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare ori exercitarea acțiunii penale. Întrucît, cu prilejul verificărilor Mihai Savin a prezentat copia ordonanței de încetarea urmăririi penale, acesta a intrat în posesia permisului de conducere.

■ Pensionat de la CFR, Florea Fira din comuna Robănești, județul Dolj, ne cerea sprijin în restituirea garanției și părților sociale din perioada activității. **Regionala CF Craiova**, prin Serviciul Financiar Mișcare, întocmește formele necesare pentru expedierea carnetului CEC cu suma garanției și prin mandat poștal, banii din părțile sociale. Dacă în iunie a.c. carnetul CEC i-a fost înmînat de șeful stației Pielești, mandatul poștal expediat în aceeași lună a venit retur, pe motiv că destinatarul nu ar fi cunoscut în comună. Prin sesizarea făcută la revistă, i s-a trimis din nou mandat poștal cu banii ce reprezintă părțile sociale, pe adresa indicată în scrisoare.

■ Încercînd să se cîrpească, **Ion Gavril** din Lungeni, județul Suceava, a fost mai mult păgubit. „Am cumpărat un adaptor universal «ADU-1», în dorința de a suplini bateriile de la aparatul de radio portabil. Cu toate că am respectat întocmai instrucțiunile înscrise pe prospect, cînd am ajuns să-l pun la aparat, acesta s-a oprit, nevoind să mai funcționeze nici cu baterii. La unitatea de reparații Radio-Tv din localitate, depanătorul a constatat că adaptorul este conceput pentru o tensiune de 12 V și nu de 6 V, cum era indicat. Ceea ce a dus la arderea unui circuit integrat, greu de găsit. Acum am rămas și fără aparat și fără adaptor. Oare fabrica producătoare „Electromureș" cunoaște acest „amănunt" ?

■ Valeria Tatarciuc din Iași are în îngrijirea sa doi copii, fără a fi despărțită legal de tatăl acestora. Dorea să știe dacă în asemenea condiții are dreptul la alocația de stat pentru copii. Iată ce ne comunică **Ministerul Muncii**: „Potrivit art. 6, alin. 3 din Decretul nr. 410/1985, în cazul părinților divorțați, alocația de stat pentru copii se acordă părintelui care are copilul în îngrijire. Această prevedere legală se aplică corespunzător și în cazul în care părinții sînt despărțiți în fapt dacă, prin hotărîre judecătorească rămasă definitivă, copiii rezultați din căsătorie sînt încredințați mamei spre creștere și educare. Drepturile de alocație de stat pentru copii se acordă acesteia, dacă face parte din categoriile de beneficiari de alocație, prevăzute la art. 5, alin. 1 din decret." Rămîne de văzut, dacă vă numărați printre acestia.

■ Din cercetările efectuate de către **Direcția generală comercială a municipiului București**, ca urmare a unor aspecte negative semnalate de petenți în activitatea unor unități comerciale, reiese că, într-adevăr, se confirmă cele relatate de Constantin Moraru din București, privitor la vînzătoarea Adina Pribeagu, de la unitatea alimentară din Bd. I.B. Tito nr. 60. Ea va fi înlocuită cu o altă lucrătoare, cînd va reveni din concediul de studii, Iuliana Bîță fiind sancționată cu 2 amenzi contravenționale. De asemenea, se confirmă și cele scrise de Vasile Badea, tot din București, referitor la unitățile de Lactate-brînzeturi din Bd. Banu Manta nr. 18. Motiv pentru care Monicăi Maianu, pentru repetatele abateri de la regulile generale de comerț, i s-a desfăcut contractul de muncă și a fost schimbată din funcția de șef de unitate. La controlul efectuat la unitățile Autoservire Banu Manta nr. 3—5 și Băcănia din str. Theodosie Rudeanu, precum și din discuțiile și declarațiile date de mai mulți cumpărători din zonă, nu s-a putut stabili dacă mărfurile primite au fost vîndute preferențial și la supraprețuri. În schimb, pentru alte abateri de la conduita unui comerț civilizat vînzătoarele Elena Preda și Ioana Moroianu au primit amenzi contravenționale.

■ „În cartierul Militari, pe Bd. Armata Poporului, în spatele magazinului Alimentara nr. 14, funcționa o sifonerie care deservea locatarii din zona Piața Veterani, Bd. Păcii și Politehnica. Nu cunoaștem adevăratul motiv care a condus la desființarea acestei sifonerii; noi așteptăm să mai apară alta, ținînd cont de numărul mare al solicitanților, și nicidecum să dispară și cea existentă !". Semnează în numele cetățenilor arondați, **Emilian Costescu** din București, Aleea Baia de Arieș nr. 3, bl. 7, sc. 1, et. 2, ap. 9, sectorul 6.

■ IUG „Progresul" Brăila a soluționat favorabil cererea petentului Adrian Nițulescu, care solicita schimbarea locului de muncă, în urma unui accident de tramvai. Fiind lăcătuș, invaliditatea respectivă, amputarea antebrațului drept, nu-i mai permitea exercitarea meseriei. Prin intervenția comisiei sociale, la nivel de întreprindere, a primit sprijin ca, în cadrul aceleași secții, să fie trecut pe postul de pregătitor completator.

■ Imobilul în care locuiește Gheorghe Olăreanu, de pe str. N. Iorga nr. 12—14, este parte divizibilă cu Reprezentanțele unor întreprinderi din țară cum sînt: ICS Reșița, ICRM Reșița și Industria sîrmei Cîmpia Turzii. Singura cale de acces era blocată de butoanele cu combustibil ale acestora. Intervenția făcută de **Administrația domeniului public a sectorului 1** a condus la deblocarea căilor de acces în imobil, prin intermediul pompierilor, respectivele întreprinderi menținînd curățenia în curte și pe carosabil.

■ Numitorul comun al celor două scrisori venite din zone diferite ale țării, județele Caraș-Severin și Prahova, este risipa de apă. **Elisabeta Trifan din Reșița**, str. Spartului nr. 7, sc. 2, ap. 12, et. 4, se plînge că multele intervenții făcute „chiar și la ziarul local, n-au reușit să repare țevile sparte din subsol și să stopeze apa care curge în vale, permanent focar de mizerie și infecție. Nici în apartamente instalațiile nu sînt în cea mai bună stare de funcționare, apa infiltrîndu-se nestingherită în pereți, dînd un aspect dezolant și insalubru întregului bloc. Nimeni nu vede, nimeni nu aude !" Cei din comuna Valea Călugărească nu se pot plînge că nu au canalizare, sau că apa se duce la vale. „Jumătate din comună are apă, cealaltă jumătate nu are. Pentru că, se oprește cîte 4—5 zile, iar cînd e din nou deschisă vine atît de tulbure încît oamenii o lasă să curgă pînă ce ea se limpezește, cît de cît. Atunci cînd devine potabilă e din nou oprită. Că plătim mai mult decît face, n-ar fi o pagubă atît de mare, necazul este că mai mult o risipim decît să o folosim." Pare să-și descarce năduful **Petre Greceanu din Valea Călugărească**, județul Prahova. Chiar nu se găsește nimeni să închidă „robinetul" nepăsării și al risipei ?

■ Relațiile de vecinătate ale familiilor Floarea Olinci și Virgil Tihon din Cîmpulung Moldovenesc sînt adesea motive de conflict și neînțelegeri, datorate ambelor familii și generate de modul cum privesc ele folosirea intrărilor comune sau a altor utilități. Deși, **Consiliul popular orășenesc Cîmpulung Moldovenesc** a căutat să lămurească ambele familii despre necesitatea existenței unor relații principiale între toți locatarii, cu respectarea întocmai a normelor de conviețuire socială, pe moment ele erau respectate, ca, ulterior, să se revină la neînțelegeri. Pentru aplanarea lor s-a dispus ca Exploatarea de gospodărie comunală și locativă să execute un zid despărțitor în holul imobilului, astfel încît ambele familii să aibă intrare separată. Și care, sperăm noi, să instaureze acea atmosferă de bună vecinătate ce ne caracterizează.

■ **Consiliul popular al sectorului 6** ne aduce la cunoștință că, potrivit prevederilor art. 32, lit. a din Legea 1/1985, unei familii cu un membru apt de muncă ce realizează venit i se poate stabili o contribuție bănească de pînă la 400 lei. Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 6, în baza dispozițiilor sus-menționatului articol, analizînd situația materială a petentului Radu Eana din București, i-a stabilit o contribuție de 75 lei și l-a scutit de efectuarea contribuției în muncă.

■ „Într-una din zile mi s-a rupt balamaua de la ochelarii de vedere. Un fleac, veți spune, ce repede poate fi remediat. Nu și atunci cînd ajungi la unitatea cooperativei „Deservirea" din str. Gabroveni nr. 3. E drept, lucrarea putea fi executată, dar în răstimp de patru zile. Din păcate, seara plecam în delegație și nu-mi puteam permite să renunț la ochelari. Graba mea a enervat-o pe șefa de unitate, punînd la îndoială, pe un ton arogant, adevărul spuselor mele. Am renunțat, în ideea că voi găsi, totuși, o soluție. Și într-adevăr pe str. Academiei, la o altă unitate a aceleiași cooperative după o oră și jumătate rama era reparată. Cîtă diferență între cele două lucrătoare !" **(Ion Zamfir din București, Bd. I.B. Tito nr. 57B).** E adevărat, sînt situații obiective cînd intervenția promptă nu poate fi onorată, cu toate motivele invocate de cetățean, după cum sînt și altele, cu în cazul petentului nostru, cînd prin solicitudine și amabilitate, și nu în ultimul rînd pricepere, îl poți scoate din impas.

■ Sub conducerea și îndrumarea organelor locale de stat și cu sprijinul organismelor democrației muncitorești revoluționare, lucrătorii de miliție au organizat și executat mai multe acțiuni și controale, pentru asigurarea climatului de siguranță civică și combaterea actelor de speculă de pe raza municipiului Timișoara. Pe parcursul acestor activități au fost depistate unele elemente infractoare, parazitare și afaceriste, față de care s-au luat măsuri de trimitere în judecată, sancționarea contravențională cu amenzi ori de avertizare și punere în discuția colectivelor de muncă, în funcție de natura faptelor comise. De asemenea s-au confiscat mărfuri de proveniență străină sau indigenă destinată speculei, în valoare de peste 5 milioane lei. Permanent patrule mixte formate din lucrători de miliție, gărzi patriotice și alte cadre auxiliare, acționează în zonele aglomerate și alte locuri unde se semnalează încălcări ale normelor legale, ca să se poată asigura climatul de ordine și siguranță civică corespunzător, aspectele sesizate avînd un caracter izolat, pentru combaterea cărora se continuă activitățile specifice. Răspunde **Inspectoratul județean Timiș al Ministerului de Interne.**

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Poșta redacției

Nae Nichi — com. Alexeni (Ialomița) : În articol aveți toate datele (localitate, județ, nume). Cereți avizul și recomandarea medicului care are în evidență fetița. • **Gavrilă Luminița** — Tulcea : Aveți un scris foarte frumos, dar vă exprimați ciudat, nu cunoașteți sensul unor cuvinte pe care le folosiți totuși. Oricum, nu putem să vă satisfacem dorința și nici nu este nevoie. • **Bălă Valentin** — București : Cotidianul „Scînteia tineretului" are o astfel de rubrică. • **Lincă Ion** — Craiova : Ați primit răspunsuri la scrisorile dv. de la Consiliul popular municipal. Noi nu ne pricepem la asemenea construcții și calcule, dar avem asigurarea că E.G.C. a evaluat corect construcția, în conformitate cu prevederile normativelor și legislației în vigoare. • **Neacșu Ion** — Ploiești : Răspunsul pe care l-ați primit este corect. Credem că întrebările pe care ni le puneți acum nouă era necesar să vă preocupe în 1985. • **Calciu Elena** — București : Consultați un notar de stat. • **Botcanu Ion și Botcanu Elena** — com. Mioarele (Argeș) : Conform art. 13 din Legea 5/1977, durata minimă de contribuție care dă dreptul la pensie pentru limită de vîrstă în sistemul de pensii și asigurări sociale al țăranilor cu gospodării individuale din zonele necooperativizate este de 10 ani; conform art. 13, pct. 2 din Legea 3/1977, vechimea minimă care dă dreptul la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă în sectorul asigurărilor sociale de stat este, de asemenea, de 10 ani. • **Anghel Ion** — Constanța : Furnizorul, prin reprezentanța tehnică din oraș, este obligat să întrețină gratuit (inclusiv înlocuirea unor componente defecte) în perioada de garanție combina muzicală reclamată, mergînd pînă la înlocuirea ei, în cazurile prevăzute de actele normative în vigoare. Dacă este necesar, cereți sprijinul Direcției comerciale. • **Palaloga Neiu** — Ploiești : I. Persoanelor care au lucrat efectiv cel puțin 20 de ani în locuri care, potrivit legii, se încadrează în grupa I de muncă sau cel puțin 25 de ani în grupa II de muncă, la stabilirea pensiei li se ia în calcul, pentru fiecare an lucrat în aceste grupe, cîte un an și șase luni pentru grupa I, un an și trei luni pentru grupa II (Legea 3/1977, art. 14, al. 1, 2, 3). 2. Maiștrii pot aplica personalului în subordine sancțiuni disciplinare, în conformitate cu art. 100 lit. a, b, c din Codul Muncii, numai după efectuarea unei cercetări prealabile care trebuie să se materializeze într-o notă explicativă, iar dispoziția de sancționare va fi avizată de juristul unității (Legea 6/1977). • **Rotin Aurică** — com. Nănești (Vrancea) : Da.

REGHINA VĂRVICI ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

● Efectul scrisorii comentate „Pe lîngă subiect", apărută în numărul din 21 iulie a.c. al revistei, n-a întîrziat să ajungă la noi, de astă dată, sub forma unui amplu și competent răspuns al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Iași, care clarifică astfel drepturile Anicăi Burghelea din comuna Mogoșești-Siret, satul Muncelu de Sus. Dar să punctăm temeiul legal al acestora. Petenta dorea să știe dacă are dreptul la pensia de urmaș. I s-a răspuns, dar cu totul altceva, că poate fi ajutată să muncească la C.A.P. Așadar, conform prevederilor Legii nr. 4/1977, în sectorul agricol cooperatist nu se acordă pensie de urmaș soțului supraviețuitor, chiar dacă acesta ar fi pierdut integral capacitatea de muncă. Totodată, i s-a explicat petiționarei că, nefiind în activitate atunci cînd a survenit boala, cu nouă ani mai tîrziu, nu i se acordă concediu medical plătit. Chiar dacă ar prezenta documentar de expertiză medicală, cu propunerea de pensionare pentru pierderea capacității de muncă, nu este valabil, deoarece a muncit în C.A.P. doar patru ani și nu zece, minimum cît sînt prevăzuți de lege. La cei 56 de ani nu a realizat o vechime de cel puțin zece ani ca să poată ieși la pensie de limită de vîrstă. De aceea, a fost îndrumată să lucreze la C.A.P. pentru a totaliza o vechime minimă, ca după împlinirea vîrstei de 60 de ani să o solicite. Toate aceste lămuriri ar fi fost evitate dacă nu s-ar fi dat dovadă de formalism și rutină în cercetarea efectuată. Motiv pentru care funcționarul respectiv a fost aspru criticat, colectivul de conducere stabilind măsuri de prevenire a unor astfel de neajunsuri.

● În articolul „În natură greu și cu mari cheltuieli repari ceea ce cu indiferență strici", publicat în numărul 26 din 30 iunie a.c., se făceau referiri la investiția „Modernizarea ISCIP Sieu-Măgheruș". Era semnalată neatingerea unor stadii fizice, în ciuda condițiilor de execuție asigurate. La data apariției respectivului material, într-adevăr ritmul de execuție era nesatisfăcător, ceea ce a determinat o amplă analiză la fața locului, împreună cu cei ce concură la realizarea acestei investiții. Respectiv, constructorul, TAGCInd Cluj-Napoca, și beneficiarul, ISCIP Sieu-Măgheruș; s-a întocmit un program prin care obiectivul să fie integral raportat pînă în septembrie 1989. Sîntem asigurați de TAGCInd Cluj-Napoca că, prin darea în funcțiune a acestei instalații, se va repune în circuitul natural o apă cît mai curată. Doleanță în consens cu interesul general de a proteja și asigura calitatea apei, dar și de accelerare a finalizării execuției.

MARIA RADU ■

Alice în țara... jucăriilor

Cine nu cunoaște azi jucăriile pentru copii confecționate la Întreprinderea de mase plastice „Viitorul" din Oradea ! Și cine nu știe azi de popularul produs „VITOLIT" creat la aceeași unitate ? Proiectanți, ingineri, cercetători, diferite categorii de intelectuali, studenți și elevi cumpără la un preț derizoriu cunoscuta folie de plastic pe care sînt așezate literele alfabetului, cifre și semne de ortografie și punctuație de diferite culori și mărimi pentru a se servi de ele la scrierea diverselor proiecte, planșe, studii, machete, design, dosare, titluri de lucrări științifice ori volume etc. Nemaiavînd timp pentru caligrafia meticuloasă și îngrijită a vechilor copiști medievali ce începeau fiecare capitol cu cîte o literă monumentală, astăzi, cînd avem nevoie alergăm la magazin, și, în schimbul cîtorva lei, ne înarmăm cu literele și cifrele cele mai frumoase care vor străluci afară, pe coperți și înăuntru în titluri. Cererea de „Vitolit" în țară este mare, dar întreprinderea din Oradea, deși este unica furnizoare a acestui produs reușește să acopere necesitățile din comerț.

Întreprinderea care, la început de secol, producea doar piepteni și agrafe este, astăzi, o importantă furnizoare în țară de bunuri de larg consum din mase plastice : articole cosmetice, articole pentru consum industrial, fire plate, rafie sintetică, pungi și folii de PVC, articole vacuumate, perii și bidinele, fermoare etc. 60 la sută din totalul producției unității este destinat pieței interne, 4 la sută exportului și 36 la sută la drumul industriei sub formă de diferite accesorii de material plastic, folie, rafie, benzi, fermoare pentru industria confecțiilor textile și perii industriale. Obișnuita și utila periuță de dinți se produce tot aici. Suportul de plastic se găurește și o altă mașină implantează micile mănunchiuri de fire de PVC. La suportul de lemn al periilor casnice și la acela al bidinelelor (care pot avea și pînă la 250 de găuri) implantarea firelor mai groase și rezistente se face cu ajutorul unei mici ancore de sîrmă care strînge mănunchiurile de fire. Stela Popa de la secția perii monofilamente reușește să confecționeze într-o oră peste o sută de bucăți suport pentru mături la mașina de implantat fire PVC.

Toate instalațiile care ștanțează și imprimă au fost realizate, prin autoutilare, aici, în întreprindere. Fiind vorba de niște produse de larg consum destinate publicului se caută în permanență ca ele să servească în cele mai bune condiții pe beneficiarii lor direcți. Întreprinderea „Viitorul" din Oradea este una din unitățile orădene care aplică în activitatea de zi cu zi nenumărate invenții, inovații și raționalizări. Ing. Dana Elekes îmi mărturisea că unitatea are beneficii deosebit de importante de pe urma invențiilor.

Una din ele se numește „Procedeu de obținere a foliilor colorate autoadezive", autor Ludovic Toth, cu utilizări variate în design, machete, reclama comercială, decoruri pentru vitrine, avind, concret, o eficiență economică de 2 milioane lei pe an. Împreună cu ing. Ladislau Bakos și chimistul Iosif Pintyak, același autor inventiv a creat un procedeu de obținere a elementelor decorative autoadezive cu efecte metalice. Invenția are deosebită însemnătate pentru că înlocuiește etichetele clasice din tablă de aluminiu care se fixează prin nituire, cu șuruburi sau \cu ajutorul unui adeziv de contact, economisindu-se importante cantități de aluminiu. Se obțin inscripții și elemente decorative, rezistente la ulei, benzină ori solvenți organici, avînd o eficiență economică de 2,1 milioane lei pe an.

O altă invenție cu o eficiență economică de 6 milioane lei pe an se referă la elemente decorative termo-transferabile și procedeu de realizare a acestora și care înlocuiește importul de produse similare pe devize libere.

Aici, pe tărîmul de basm al jucăriilor, cei mari au inventivitatea, sufletul și dorința de nou a unor copii năzdrăvani. Maria Greguș, maistru la secția de asamblare jucării, îmi spunea că aici nu se confecționează, ca în alte țări, jucării sinistre care să stimuleze instinctele războinice ale copiilor, amintind că o adevărată cursă a înarmărilor are loc chiar și în lumea... jucăriilor și că trenulețele, mașinile, patinele cu rotile, păpușile cu ochi vii sînt alungate cu violență de luptătorul Rambo, de lansatoare de rachete, puști, mitraliere, aruncătoare de grenade etc. Cum întreprinderea poartă chiar numele „Viitorul" aici jucăriile servesc unor scopuri pașnice, nu războinice, îmi spune interlocutoarea. Jucăriile de azi ale copiilor sînt uneltele de lucru ale oamenilor de mîine. De aceea inventatorii orădeni găsesc mereu noi și moderne soluții în fabricarea jucăriilor pentru a aduce un zîmbet acelora cărora li se adresează, de aici, pe malul Crișului Repede.

PAȘCU BALACI ■

Local cu specific: ATRACȚIE SAU EXPLICAȚIE ?

Ce înseamnă restaurant cu specific ? O idee validată de experiență și slujită cu seriozitate și rigoare în tot ce implică ea. Dintr-o curiozitate pornită din aproape nimic (Nu aveți un bilet în plus la „Calul Bălan") am pornit în acest periplu care nu anunța nimic palpitant. La Eforie Nord, „Nunta Zamfirei" nu avea nici un loc liber. Nici în parcare, nici în restaurant. Autocare ale O.N.T.-ului cu grupuri de turiști străini și autoturisme din toată țara, cu compatrioți care căutau un bilet în plus. Deschis în urmă cu 20 de ani, restaurantul „Nunta Zamfirei" a ajuns în vîrful ierarhiei unităților cu specific de pe litoral. Decor adecvat, meniu cu adevărat specific (chifle de casă, sarmale, plăcintă dobrogeană, țuică etc), program folcloric asigurat de ansamblul folcloric „Nunta Zamfirei" al I.T.H.R. Eforie Nord, cu soliștii Elena Roizen, Ileana Pădure și Daniela Pufleanu și Ion Andrei, asigurînd o trecere în revistă a tuturor zonelor folclorice ale țării acest restaurant are faima înghesuielii la un bilet în plus. Serviciile sînt prompte, grație și faptului că meniul e fix și pregătit cu grijă dinainte, iar șeful unității, Mihai Croitoru, de patru ani în acest loc, se poate lăuda că lucrează în fiecare zi cu 400 de clienți pe 400 de locuri.

Găzduit de o construcție mai reușită decît cea din Eforie Nord, complexul „Cătunul" din Cap Aurora, avînd un spațiu mult mai mare (610 locuri în restaurant), o cramă, o discotecă, o terasă și o cofetărie este în cele din urmă un mozaic cu multe culori neasortate. Dans și cafe concert, circ și folclor într-un singur program. Gheorghe Zamfir, responsabilul unității, mîndru că poate conduce singur o asemenea unitate mamut nu are suficiente argumente pentru un asemenea sentiment. În primul rînd mîncărurile cu specific îl apasă mai rău decît o piatră de moară. I se pare complicat să asigure bucate cu specific românesc în fiecare seară. Mai bine grătar și șnițel. Țuica i se pare că pute prea rău pentru a fi servită turiștilor străini, în vreme ce la Eforie Nord tot acestia o consideră o surpriză delicioasă. Programul folcloric asigurat de ansamblul Banatul rămîne singura piesă de rezistență, deși responsabilul consideră că „numărul tovarășilor de la circ ne mai salvă puțin". Acest amestec se vede și-n faptul că programul de la Cătunul (ideal loc pentru un spectacol folcloric) este oferit turiștilor străini drept program de seară festivă în vreme ce pentru turiștii noștri e considerat drept seară românească. În cele din urmă nefiind nici una, nici alta, ci un fel de amestec. De altfel, același amestec se simte și-n supraaunerea clienților de la celelalte unități din complex, nici una la nivel de vîrf. De fapt, cel mai plăcut lucru văzut la Cătunul a fost expoziția de piese vechi din istoria tehnicii, aduse aici printr-o fericită idee a Muzeului tehnicii din București, pornit cu expoziții tematice prin mai multe locuri din țară.

La Calul Bălan, în Neptun, situația este asemănătoare celei de la Nunta Zamfirei. O unitate cu 20 de ani de experiență, care i-a avut ca primi oaspeți pe chiar constructorii ei, a ajuns la o formulă de existență extrem de eficientă. Program ireproșabil cu ansamblul Briulețul din Constanța sub bagheta violonistului George Prnica (sarea și piperul fiecărei seri), cu muzică populară de calitate, cu o orchestră Balans, decentă, inspirată și cu un repertoriu ales cu gust, un meniu cu mîncăruri specifice cadrului românesc fac din Calul Bălan o instituție extrem de solicitată pe litoral, un loc în plus fiind la fel de disputat ca la meciurile cu miză mare sau la filmele celebre. Marea surpriză a acestui sezon o constituie restaurantul „Rustic", deschis în marginea satului de vacanță din Neptun. O clădire veche, obosită de ani, a fost restaurată și extinsă după ideea unui arhitect care a intuit posibilitatea dezvoltării sub forma unui han românesc tradițional. O construcție de toată frumusețea, dotată cu toate cele necesare, care poate deveni în timp un nume în rețeaua alimentației publice. Programul folcloric este asigurat de ansamblul folcloric „Neptun", alcătuit din lucrători ai stațiunii (idee mai mult decît ingenioasă și lăudabilă) și totul are culoare și autenticitate, chiar dacă Marinică Iordache „colaborator al Radioteleviziunii române (!?) cîntă și „mîndro, ce ți-oi trage o chelfăneală" iar cuplul de responsabili format din Panait Mocanu și Petre Agapie are nevoie de oarece răgaz pentru formarea unei echipe de specialiști culinari în asigurarea unui „specific" pe toate planurile. Sînt 600 de locuri într-un cadru de toată frumusețea despre care vom afla multe lucruri interesante în sezoanele următoare.

De la folclor am trecut la pește, descoperind că specificul se cam reduce totuși la două domenii (folclor și cherhana). Restaurantul „Insula" din Neptun, amenajat după tot tipicul pescăresc, cu ancore, frînghii, colaci de salvare, năvoade și chiar o imitație de vaporaș pe care se la masa într-un cadru pitoresc chiar deasupra apei, cu o fîntînă în care peștii joacă și turiștii le aruncă monede (?), văzînd în toate izvoarele amenajate un fel de Fontana di Trevi, are avantajul serviciilor prompte și al aprovizionării ireproșabile. Responsabilul unității Marin Dumitru vorbea despre eforturile împărțite între amenajarea decorului și organizarea aprovizionării. Pentru decoruri pescărești a folosit generozitatea prietenilor săi din Tulcea și Constanța, angrenați în pescuitul industrial, iar pentru aprovizionare contractele cu Centrala Deltei Dunării și cu Întreprinderea piscicolă Unirea. Așa se face că la „Insula" se găsesc mai toate soiurile de pește, de la morun pînă la pui de baltă, crap, somn, știucă, laban, merluciu, sabie inclusiv icre de raci. Pe listele de bucate apar toate preparatele specifice, de la ciorbă la chiftelițe de pește și salată de heringi iar crapul proaspăt este adus zilnic nu de la Tulcea, ci de la cîteva sute de metri, de la creșcătoria întreprinderii. Cînd am plecat de la Insula nu ne imaginam că în restaurantele profilate pe pește, problema esențială este chiar peștele. La restaurantul Delta din Mamaia, atmosfera nu era cîtuși de puțin specifică. Un fum de pîrîitul porcului în care lumea consuma ce găsea, carne de porc, de vită, de pasăre și foarte puțin știavrid sau crap. Responsabilul unității Nicoale Băncoiu ne-a spus că peștele e o problemă și va veni abia în zilele următoare.

În căutare de pește și de ambianță pescărească, am ajuns și la Cherhanaua din Mamaia. Am căzut într-o atmosferă cu adevărat specifică. Un ospătar și o lucrătoare de la bufet pescuiau pe malul lacului împreună cu odraslele lor. Doar cîțiva clienți pe la mese, și aceștia serviți în dorul lelii. Un cîine vagabond se plimba printre mese mai lejer decît printr-o cherhana adevărată. După douăzeci de minute de așteptare a venit o ospătăriță care ne-a comunicat peste umăr că vine colega. Colega a venit, ne-a comunicat că peștele adus de șeful de sală cu mașina personală tocmai de la Tulcea nu s-a decongelat și că pînă se dezgheață am putea servi somn și pui de baltă. Lămîie nu este. Peste fără lămîie, nuntă fără lăutari. Și-n vreme ce așteptam peștele am admirat cîteva bureleni crescute din primăvară (responsabila Mihaela Ghiță, sosită la solicitarea noastră abia după cîteva ore, ne-a spus că nu are voie să smulgă nici o burulană), cîțiva ospătari care se amuzau la intrarea în restaurant iar alții la o masă dosnică se cinsteau în toată legea în timpul programului, devenind proprii lor clienți. Toate au fost cum au fost, pînă la cîteva clipe după achitarea notei de plată, cînd am întrebat de responsabilă. Ospătarea Lucia Bacus, detașată din București (?) ne-a cerut să-i înapoiem nota ca să o rescrie și ne-a întrebat dacă n-am dori să mai servim și niște morun. Pînă la urmă, într-un moment de neatenție, ne-am trezit că ne smulge nota de plată și o face bucățele, împreună cu copia ei din carnet, ca mai tîrziu să descoperim că toate actele îi erau brambura iar de încasat ne încasase cu patru lei mai puțin. Chiar dacă responsabila ne asigura de buna sa credință și de eforturile sale susținute pentru a extinde și amenaja unitatea, bunele intenții concretizate în cîteva lucruri utile și plăcute erau copleșite de inerția personalului, adus din diverse alte unități din țară. Se simțea de altfel un spirit de echipă încropită, fiecare lucrînd cam în stilul „merge și așa numai vara să treacă".

Pînă la urmă am văzut că restaurantele cu specific reprezintă o idee comercială nu suficientă prin sine, capabilă doar să furnizeze surprize agreabile numai cînd este dublată de spiritul gospodăresc și ingeniozitatea celor puși să o materializeze. Fiind vorba de litoral, n-ar strica o extindere a unităților de acest tip. Una sau două unități cu profil pescăresc în fiecare stațiune e totuși puțin.

C. NISTORESCU ■

«TURISTCOOP»

În contextul cunoașterii patrimoniului turistic al țării, zonelor și localităților și totodată în vederea utilizării eficiente a bazelor turistice și ducerii la îndeplinire a sarcinilor rezultate din programul de măsuri cu privire la dezvoltarea turismului, în cadrul Uniunii județene a cooperativelor de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Hunedoara (Deva, strada Dr. Petru Groza nr. 14, la parter, telefon 11 223) a luat ființă o agenție de turism „TURISTCOOP" care stă la dispoziția populației cu prestații ca : excursii interne, bilete de odihnă și tratament în stațiunile balneoclimaterice, vacanțe și minivacanțe pe toată perioada anului, mese festive în unitățile de alimentație publică ale cooperației, rezervări de locuri de cazare în unități turistice din județ și din alte localități. Sînt organizate acțiuni de vizitare individuală sau în grup cu autocare, microbuze, trenul, pe circuite sau pentru sejururi cu lucrătorii sau membrii din cadrul C.P.A.D.M., C.A.P., elevi, oameni ai muncii din întreprinderi și instituții, astfel încît să se asigure o utilizare maximă a capacităților de cazare. Sînt asigurate facilități de cazare și masă, prin stabilirea în conformitate cu reglementările legale în vigoare de prețuri de cazare mai reduse în extrasezon pentru grupuri organizate și prețuri de pensiune la mîncăruri, mai ales la grupuri de elevi, studenți, membrii cooperativelor etc. Agenția va încasa de la solicitanți contravaloarea locurilor de cazare reținute pe baza tarifelor legal stabilite pentru unitățile respective și a costurilor meniurilor pensiune, inclusiv un comision de 5—10 la sută din valoarea serviciilor oferite, urmînd a se deconta ulterior cu unitățile cooperatiste.

Agenția de turism „TURISTCOOP", pune la dispoziția solicitanților lista unităților reprezentative care fac obiectul excursiilor, a împrejurimilor, factorii naturali de cură, de mediu geografic și de climă, posibilități de acces, masă, agrement, distracții, etc.

Acțiunile de promovare a activității turistice organizate de Agenția „TURISTCOOP" din Deva au loc în cadrul marilor colectivități (întreprinderi, fabrici, școli, C.P.A.D.M., C.A.P., etc.) de pe raza de activitate.

În scopul popularizării obiectivelor turistice sînt difuzate gratuit materiale propagandistice ca : pliante, afișete, cît și cu plată (cărți, hărți, cărți poștale ilustrate, brelocuri și altele).

Estivale

Agendă

Ediția 1989 a „Agendei de vacanță", tipărită la Constanța, oferă, în cele 120 de pagini ale sale, o adevărată avalanșă de informații despre sezonul turistic estival pe litoral. Rămînînd în același spațiu al vacanței, consemnăm că au început croazierele de agrement pe mare, cu motonava „Dierna", și pe Canalul Dunăre—Marea Neagră, cu vaporașul „Flamingo"

Vitrinele litoralului

Ca în fiecare vară, și în acest an turistul sosit pe litoral e invitat să viziteze o ineditâ expoziție desfășurată, nu, nu într-o sală de expoziții, ci în cîteva orașe și stațiuni. Constanța, Mamaia, Eforie, Olimp, Neptun, Jupiter, Aurora, Venus, Saturn, Mangalia oferă privirilor vitrine aranjate cu gust rafinat și personalitate, calități regăsite și în decorarea interioară a magazinelor. Autorii — specialiștii participanți la faza pe țară a concursului „Cel mai bun vitrinier-decorator".

Surîs

O florărie e ca un surîs pe fața orașului — spunea cineva. Aurica Giurgiu, responsabila noii florării deschise în Deva, pe Bulevardul Lenin, e hotărîtă să demonstreze în practică adevărul acesta.

La nouă adresă

Curînd, tinerii încadrați în muncă la Întreprinderea minieră Aninoasa și Întreprinderea minieră Iscroni se vor muta în casă nouă, căci la Aninoasa, cartierul Iscroni se va îmbogăți cu un nou bloc. Se vor numi F 2 și va avea 40 de garsoniere. Inaugurarea, în toamna acestui an.

● A 14-a plenară a C.C. al P.M.U.P. care a examinat problema formării noului guvern și situația politică actuală din țară a dat publicității un document în care se arată că situația din Polonia s-a agravat în mod periculos. Evidențiind că în momentul de față este necesar să se constituie cu maximă urgență un guvern de largă încredere națională care să se ocupe de problemele reale ale Poloniei, de viața de zi cu zi a oamenilor muncii, de înviorarea vieții economice, de asigurarea liniștii sociale, documentul precizează : „Reprezentarea P.M.U.P. în noul guvern trebuie să corespundă potențialului politic și de stat al acestuia". În încheiere documentul subliniază : „Polonia trebuie să rămînă și pe mai departe, din punct de vedere economic și militar, o verigă reală a C.A.E.R. și a Tratatului de la Varșovia. Participarea noastră la Tratatul de la Varșovia reprezintă cîteva decenii garanția securității naționale".

● În anul 1988, media lunară oficială a șomerilor din S.U.A. a fost de 6,7 milioane. Cifră în general cunoscută. Ceea ce aflăm noi dintr-un studiu al Centrului pentru priorități în privința bugetului de stat din Washington este faptul că din acești șomeri, peste două treimi nu au primit nici un fel de sprijin din partea statului.

● În Tunisia a fost legiferată Asociația Tunisiană a Femeilor Democrate. Țelul noii organizații este lupta pentru drepturile femeilor, pentru egalitate în viața economică și socială.

● Pavilionul românesc la Expoziția horticolă internațională de la Erfurt s-a bucurat de deosebit succes. Exponatele noastre au fost foarte apreciate de conducătorii de partid și de stat ai țării gazdă care au vizitat expoziția.

● Akbar Hashemi Rafsanjani a depus jurămîntul în calitate de președinte al Republicii Islamice Iran. În discursul rostit cu acest prilej el a subliniat, între altele, că independența politică este deplină numai dacă țara este puternică din punct de vedere economic.

● Potrivit unor surse angoleze, 16 000 de militari cubanezi s-au retras din Angola de la începutul anului și pînă în luna august. Retragerea care a început la 1 aprilie 1984 urmează să se încheie într-un interval de 27 luni.

● Peste 4 500 de hectare de terenuri agricole și păduri din insula Thasos au fost distruse de un incendiu. În momentul de față alte zece incendii fac ravagii pe teritoriul Greciei, distrugînd mii de hectare de pădure.

● Avertisment din partea Uniunii Internaționale pentru conservarea naturii, reunită într-un congres la Roma : În fiecare an cinci mii de specii de animale dispar de pe Terra, iar multe altele sînt pe cale de dispariție.

● Pe scurt despre viața oamenilor : Două mii de mecanici de locomotivă din Suedia se află în grevă, revendicînd ameliorarea condițiilor de muncă și viață. ● Potrivit Biroului de statistică din Israel, în trimestrul al doilea din acest an șomajul a reprezentat 9,5 la sută din populația activă a țării. Cu 1,2 la sută mai mult decît în perioada similară a anului trecut. ● În iunie, rata criminalității în metroul din New York a fost cu 5,8 la sută mai mare decît în aceeași perioadă a anului trecut. Procentul înseamnă 1 300 delicte, între care două crime și 121 de atacuri armate.

Comentariul săptămînii

Forța popoarelor

Trăim în aceste zile sub puternica impresie a profundei analize științifice, realiste a actualității internaționale, a tendințelor și mutațiilor politice, sociale și economice contemporane din magistrala cuvîntare rostită de conducătorul partidului și statului la Adunarea Solemnă organizată cu prilejul celei de-a 45-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, precum și a importantelor interviuri acordate de secretarul general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu unor prestigioase publicații din țări atît din Est cît și din Vest. Cu aceste prilejuri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat cu claritate aspectele esențiale ale raportului de forțe și caracteristicile fundamentale ale situației internaționale, reliefînd cu claritate capacitatea forțelor înaintate, a popoarelor de a interveni în determinarea cursului evenimentelor, astfel încît printr-o conlucrare activă, rodnică să asigure preîntîmpinarea unei conflagrații nimicitoare, trecerea la dezarmare, triumful păcii, independenței și progresului tuturor statelor lumii.

Așa cum arătă președintele Nicolae Ceaușescu, în lumea contemporană au continuat să se manifeste cele două tendințe principale, reprezentate, pe de o parte, de forțele progresului și păcii, iar pe de alta, de forțele imperialiste, reacționare și în acest context sublinia : **„Se pare că anumite cercuri consideră că este un moment prielnic de a-și intensifica activitatea antisocialistă împotriva independenței popoarelor și a consolidării independenței lor, nesocotind realitățile".** În pofida existenței unui echilibru, așa cum aprecia secretarul general al partidului, situația internațională continuă să se mențină deosebit de complexă și gravă. Această apreciere este pe deplin confirmată în primul rînd de proliferarea armelor nucleare, a altor arme de distrugere în masă și convenționale, care prezintă un grav pericol pentru pace și progresul întregii omeniri, iar în cazul arsenalelor nucleare, pentru însăși existența vieții pe planeta noastră.

Într-adevăr, procesul de destindere este departe de a înregistra un curs ireversibil, au loc încălcări flagrante ale dreptului legitim al fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării, se răstălmăcesc documente și înțelegeri internaționale în scopul mascării amestecului în treburile interne, au loc tentative de destabilizare în diferite zone, în unele țări se constată o intensificare a activității organizațiilor neofasciste și de dreapta a manifestărilor și propagandei naționalist-șovine și de revizuire a granițelor. Pe plan economic, se accentuează prăpastia dintre țările bogate și cele sărace, politica anacronică promovată de capitalul financiar-bancar internațional blochează orice șanse de soluționare a imensei poveri a datoriilor externe ale lumii în curs de dezvoltare, de eliminare a flagelului subdezvoltării. Mai mult chiar, unele state occidentale condiționează desfășurarea unor raporturi comerciale normale de impunerea unor schimbări politico-economice în diferite state. Neîndoielnic, în contextul complexelor fenomene ce marchează acest sfîrșit de secol XX lupta pentru dezarmare și pace constituie problema fundamentală a prezentului și viitorului umanității. Pentru că în condițiile existenței unor arsenale nucleare capabile să distrugă de cîteva ori tot ceea ce se cheamă viață pe pămînt, nu există problemă mai arzătoare decît eliminarea acestor mijloace care atîrnă ca o adevărată sabie a lui Damocles deasupra întregii omeniri.

Definind caracteristicile și atributele fundamentale ale epocii actuale, președintele țării noastre relevă, totodată, cu limpezimea argumentelor elaborate științific că există forțe sociale și politice interesate și capabile să schimbe cursul periculos al evenimentelor.

ION VIRGIL ■

Pe Pămînt avem încă multe asemenea ipostaze ale sărăciei. În America Latină, de unde ne parvine această fotografie, milioane de oameni trăiesc în astfel de locuințe.

Polițiștii în viață și pe ecrane

Alain Delon mărturisea că filmele polițiste îi aduc noroc. În aproape toate producțiile de acest gen în care a jucat, era reluat unul din laitmotivele favorite ale cinematografiei franceze : polițistul, sătul de laxismul aparatului oficial, se transformă într-un „răzbunător" mascat. În ultimul său film însă, Delon nu mai interpretează pe justițiarul care reprezintă personajul pozitiv al filmului. În „Nu treziți un polițist care doarme", comisarul Grindel (Alain Delon), întruchipează un fel de „polițist al polițiștilor", lansat într-o anchetă privind uciderea a trei „nași" ai pegrei. În doi timpi și trei mișcări, el își dă seama că aceste omuciderii au fost ordonate de unul dintre confrații săi, comisarul Roger Scatti. Obsedat de proliferarea pegrei și mînat de un anticomunism visceral, Scatti a creat o întreagă rețea de polițiști „răzbunători", un fel de versiune franceză a rău-famatelor „escadroane ale morții" din Brazilia. Este, în scenariul filmului, o aluzie transparentă la o mișcare faimoasă — „Onoarea poliției", care a revendicat moartea unui algerian în Franța, precum și a altor figuri suspecte ale lumii interlope. De fapt, pînă în prezent, nici un membru al acestui grup misterios nu a fost identificat, iar participarea poliției nu a fost niciodată dovedită.

Revista franceză „Le Point" a profitat de lansarea acestui film la Paris pentru a face o anchetă printre polițiștii veritabili cu privire la opiniile lor asupra colegilor lor interpretați de actori pe ecrane. În general, au spus ei, acești filme constituie un prilej de ironii și glume pe seama lor. „Folosim — spun ei — mai multe cartușe pentru stilou decît cartușe pentru revolver și atunci cînd distrugem o mașină trebuie să facem raport, riscînd suspendarea permisului de conducere. Polițistul de pe ecran este extrem de personalizat. Este singur, pe cînd noi lucrăm în echipă. El, cel de pe ecran, anchetează foarte puțin și, mai ales, este aproape totdeauna corupt".

Polițiștii adevărați apreciază că cinematograful francez a trecut prin etapa glorificării pungașului ca treabă. „Sentimentul onoarei care ar domni, chipurile, în lumea interlopă nu a existat niciodată în realitate", spun ei. Apoi, cam prin 1975, au apărut în roluri de polițiști cele patru stele ale cinematografiei franceze : Delon („Borsalino and Co."), Lino Ventura („Adio, pulșor"), Yves Montand („Police Phython") și Jean-Paul Belmondo („Teamă asupra orașului"). „Însă, comentează un comisar, polițiștii care i-au înlocuit pe pungași sînt aproape la fel de răi : marginalizați, răzbunători, oameni rupți de societate sau de ierarhie. Atunci cînd nu sînt supraoameni, cu pistolul într-o mînă și cu cealaltă agățată de un elicopter. Americanii, dimpotrivă, reușesc uneori să povestească istorii ale polițiștilor care își fac pur și simplu meseria. Fie aceștia Starsky și Hutch, Kojak sau chiar Columbo, ei nu-și petrec timpul montînd lovituri politice".

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Între închisori și școli

Studii întreprinse în S.U.A. de către departamentul justiției atestă că numai la o parte din delictele comise sînt descoperiți făptașii, iar la închisoare ajung și mai puțini. Numai în ultimele trei decenii la fiecare 100 de delicte s-au înregistrat doar 6 deținuți. Să fie oare poliția americană depășită de rata mereu crescîndă a răufăcătorilor ? Situația pare a fi mult mai delicată. În prezent în închisorile americane sînt 628 000 de deținuți, la care se adaugă un număr de 150 000 de persoane aflate sub stare de arest, în așteptarea proceselor. În Los Angeles la o capacitate de 13 000 de locuri sînt 22 000 de deținuți. Așa se explică faptul că anul trecut au fost eliberați, în S.U.A., 100 000 de condamnați înainte de împlinirea sorocului. Paradoxul este că, deși închisorile sînt suprapopulate, rata fărădelegilor este în continuă creștere. Judecătorii, care sînt în cunoștință de cauză, au redus pedepsele de la 18 luni de detențiie, la un an pentru ca penitenciarele să poată face față. Dar cei care sînt eliberați mai devreme ajung în stradă unde comit noi fărădelegi. Astfel, Ronnie Fisher, eliberat de la Fulton Vounty Jail (era în așteptarea procesului pentru furt de mașini și trafic de droguri) a fost arestat la mai puțin de o oră pentru infracțiunea de atac armat. (Cu toate acestea oficialitățile din statul Georgia intenționează să elibereze, înainte de termen, alți 3 000 de deținuți !).

Într-o perioadă cînd sînt necesare fonduri pentru construcție de drumuri și întreținerea școlilor se pune problema alocării unui fond de 10 milioane pentru... ridicarea de noi închisori. Președintele lui „National Council on Crime and Delinquency", Barry Krisberg constată cu amară ironie : „Statele (federale) se confruntă cu problema alegerii (ca materie de construcții) între închisori și școli".

Suprapopularea închisorilor este urmarea directă, apreciază unii comentatori, a înrăutățirii continue a condițiilor de trai pentru un număr tot mai mare de oameni.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Război mondial drogurilor

„Pulberea albă a cocainei a acoperit astăzi întregi, multinaționalele drogului au construit adevărate imperii financiare, controlează teritorii naționale și continente, guvernează guvernele, dispun de adevărate flote, linii aeriene și forțe armate". Un adevărat buletin de război acest raport anual asupra traficului de droguri scos de International Narcotics Control Board (INCB), organism al Națiunilor Unite care studiază fenomenul pe baza datelor furnizate de 125 de națiuni. O realitate terifiantă, un al treilea război mondial se desfășoară sub ochii noștri. Dacă zonele tradiționale de producție au rămas în esență inatacabile — „triunghiul de aur" alcătuit de Birmania, Thailanda și Laos și plantațiile sud-americane din Columbia, Bolivia și Peru — totuși, pentru mai multă liniște producătorii și traficanții și-au asigurat alte imense teritorii. Africa este pe primul loc. Experții de la INCB dezvăluie că în acest continent cantitățile în circulație cresc peste măsură, iar traficul se extinde în țări care pînă acum păreau imune. Cetățeni din numeroase țări africane participă activ la trafic, au legături puternice cu organizații cunoscute. Dacă pînă acum cînepa indiană creștea spontan, ea a început să fie cultivată ilegal pe teritorii imense. În Maroc, zonele de cultură se găsesc în munții Rif, iar produsul este exportat în Europa occidentală prin intermediul Spaniei. Traficul, se susține în raport, se extinde mai ales în Coasta de Fildeș, Ghana, Kenya, Madagascar, Mauritius și Nigeria. Informații recente subliniază că este vorba de cannabis cu un înalt conținut de tetrahidrocarbinol și că producția realizată este comercializată în Europa și Statele Unite unde în ultima vreme au fost sechestrate enorme cantități de drog de proveniență sud-sahariană. O parte din producție se utilizează pentru consumul local, în creștere alarmantă în diferite segmente ale populației. Drogul african nu este ultimul front deschis în acest război special. Narcotraficanții au debarcat în Australia și Oceania, centrele de producție s-au extins în zone inaccesibile din America Centrală, în special în Amazonia. Pînă și China și URSS au început să fie confruntate cu aceste grave probleme, trebuind să facă față asaltului traficanților care încearcă să găsească noi trasee și noi piețe de desfacere.

Continentul sud-american a fost dintotdeauna paradisul producătorilor de cocaină. Alarmant este faptul că, alături de țările producătoare tradiționale — Bolivia, Peru și Columbia — Brazilia tinde să devină o forță, plantațiile obținute prin defrișarea pădurii tropicale fiind cultivate ilicit cu coca. Pentru a avea o idee despre dimensiunile exacte ale acestui flagel, INCB precizează că numai în ultimele trei luni au fost descoperite în Amazonia patru laboratoare perfecționate, capabile să producă fiecare cîte 200 kg de cocaină pură pe zi ! Amenințați de legi și autorități traficanții se apără cu mijloacele specifice. Pe cînd Curtea Supremă a Columbiei dezbătea posibilitatea extrădării unui periculos traficant în SUA, colegii lui de breaslă au ripostat în forță, declanșînd un adevărat măcel cărula l-au căzut victime jumătate din membrii Înaltei Curți. Succesorii lor au declarat nul tratatul de extrădare !

Pentru Europa, raportul scrie textual : „Abuzul de droguri și traficul ilicit se extind zi de zi, iar numărul morților prin overdose este în creștere netă. În 1987 și 1988 confiscările de cocaină au atins niveluri record. În multe țări vîrsta medie a consumatorilor scade mereu. Teama de SIDA l-a determinat pe cei mai tineri toxicodependenți să apeleze la alte droguri pe care le iau în combinație cu alcool și substanțe farmaceutice psihoactive, alcătuind adevărate cocktailuri ucigătoare. În țările scandinave problemă cea mai nouă și cea mai dramatică o constituie creșterea consumului de amfetamine a căror disponibilitate crescută datorită uriașelor cantități produse în Olanda și R.F. Germania a dus la căderea prețurilor. Abuzul e în creștere, vîrsta consumatorilor în scădere.

IOAN ROȘCA ■

BREVIAR

Lanterna solară

Lanterna din imagine poate proiecta, în plină noapte, un fascicul luminos pe o distanță

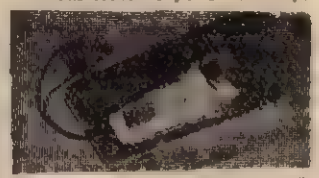

de 150 metri, energia electrică procurîndu-o de la Soare. O expunere de 4 ore la astrul zilei, ceva mai mult pe timp noros sau în cazul cînd încărcarea se face cu ajutorul luminii artificiale, asigură o funcționare de 90 minute. Celulele voltaice plasate pe lanternă transformă direct energia solară în energie electrică, încărcînd un acumulator de cadmiu—nichel. Noua lanternă, construită în Franța, ar putea fi utilizată în zonele lipsite de rețele electrice sau pentru marcarea, pe timpul nopții, a unor balize marine.

Calciul și sănătatea

Cu prilejul simpozionului Societății vest-germane de nutriție, profesorul Reinhard Zeigler, din Heidelberg, și-a exprimat părerea că o alimentație bogată în calciu nu duce la ateroscleroză, cum s-a crezut pînă acum, el fiind o substanță minerală vitală pentru organism, ce întărește oasele și dinții. În afară de aceasta ionii de calciu se găsesc permanent în sînge și au funcții importante în cazul transmiterii excitației, în sistemul nervos, al mișcării mușchilor ca și în coagularea sîngelui. Dacă se administrează organismului prea puțin calciu, acesta îl ia din oase și ca urmare țesutul osos pierde din rezistența mecanică, ceea ce poate duce la grave fracturi. Profesorul doctor Lawrence Rethnick, de la „Cornell University Medical Center" din New York studiază relația dintre metabolismul calciului și al sodiului în tensiunea arterială. Sarea, spune profesorul, modifică în primul rînd metabolismul calciului iar în faza următoare afectează tensiunea. Deoarece calciul este foarte important pentru organism, mai ales la persoanele în vîrstă, Societatea de nutriție vest-germană recomandă unui adult cel puțin 800 miligrame calciu zilnic, ce poate fi luat în principal din lapte, unde o jumătate de litru conține cam 600 miligrame. Bogate în calciu mai sînt și varza, fasolea albă, soia, pătrunjelul etc.

Vechi rețete populare

ruscești

Medicul moscovit H. Allaiarov are pasiunea de a aduna rețete populare vechi, pe care, de altfel, le și recomandă pacienților săi. Citeva din acestea, legate de bolile cauzate de răceli, le redăm mai jos. Sucul de morcovi amestecat cu o cantitate egală de miere se folosește în combaterea rinitei prin instilare a 4—6 picături în fiecare nară, de 4—5 ori pe zi. Zeama proaspătă de varză diluată cu apă călduță se folosește la gargară. Tot în acest scop, în cazul laringitelor, faringitelor și amigdalitelor se utilizează sucul proaspăt de sfeclă amestecat în proporție egală cu apă caldă. Pentru tratarea gripei, rinitei acute și amigdalitelor se inhalează substanța volatilă de pe o porțiune de ceapă tăiată proaspăt, timp de 2—3 minute, operația repetîndu-se de cîteva ori pe zi, sau ceapa, după ce a fost trecută prin răzătoare, se stoarce, se amestecă cu o cantitate egală de miere și smîntînă. Din ceea ce s-a obținut se picură, în fiecare nară, cîte 4 picături, de 5—6 ori pe zi. Pentru tratarea bolilor acute ale căilor respiratorii se fierb tărîțe de grîu. Lichidul obținut se diluează în proporție de două linguri la un pahar de apă, după care totul se fierbe 5—7 minute. Lichidul astfel obținut se bea cald, adăugîndu-se o linguriță de miere la 1/2 pahar de lichid. În cazul inflamării acute a gîtului se face un decoct sau o infuzie din frunze de viță cu care de 3—4 ori pe zi, se face gargară. Lichidul fiind căldut.

A. DIANU

„L'Express" despre:

Britanicii și Salmonella

Există oare ceva putred în Marea Britanie? Am putea crede acest lucru, citind „multiplele rapoarte secrete" publicate recent pe prima pagină a ziarelor londoneze. Ouăle și găinile ar fi infestate de salmonella, de campilobacter și de alte bacterii. „Mici animale periculoase", pe care le găsești peste tot: în salata pregătită, în felurile de mîncare gătite... Ole ar fi măcinate de „scrapie", iar vițele atacate de encefalopatia spongioasă. Găsești dioxină în pliculețele de ceai și filtrele de cafea, mercur în unt. Paralel, aflăm că atmosfera este saturată de plumb, că maladia legionarului face ravagii în birourile climatizate din City, că apa de la robinet nu este lipsită de orice bănuială. Și, ultimul lucru, dar nu cel mai puțin important, că listerioza, o maladie care a ucis, anul trecut, în Marea Britanie, 60 000 de persoane — în majoritate nou-născuți sau în fază de gestație —ar fi transmisă prin unele brînzeturi. Care? Sir Donald Acheson — „șeful Oficiului Medical" al guvernului — le-a indicat în mod expres pentru a fi evitate de public: brie, bleu d'Auvergne și camembert.

Camembert? Onoarea francezilor este în joc. Și nu numai atît: cele 16 859 tone de brînzeturi franțuzești — dintre care 1 146 de camembert —, exportate în fiecare an în Marea Britanie, în valoare de circa 40 milioane lire, de asemenea... La 13 februarie, la Bruxelles, ministrul francez al agriculturii face reproșuri omologului său britanic. Acesta bate în retragere, jură că nici o amenințare nu planează asupra camembertului. Totul este deci în ordine? Nu; în același timp, la Londra, ministrul sănătății reia acuzația și pare puțin încurcat cînd trebuie să spună dacă brînzeturile trebuie sau nu pasteurizate. „Guvernul trece de la autosatisfacție la panică și creează o situație necontrolabilă", declară opoziția.

O opinie împărtășită în mare măsură de ziariștii britanici și de specialiști în igiena alimentară: „Guvernul a fost întotdeauna preocupat să-i spere mai curînd pe producători decît pe consumatori." El a ascuns luni de zile adevărul. În prezent, el caută un țap ispășitor. De exemplu, francezii", afirmă directorul de la London Food Commission.

Scandalul mocnește, de fapt, de anul trecut. În decembrie secretarul de stat de la Ministerul Sănătății, Edwina Currie, afirmă neglijent, într-un interviu televizat, că majoritatea ouălor britanice sînt infestate de salmonella. Panică generală. Vînzările de ouă și de găini se prăbușesc. Rezultatul: 72 milioane de ouă sparte și 800 000 de găini sacrificate. Unii producători încearcă chiar să-și omoare păsările prin gazare. Dar nu dispun de gaze. Margaret Thatcher le acordă o indemnizație de trei milioane lire și lansează — pentru 500 000 lire — o campanie de publicitate menită să-i liniștească pe cumpărători și să-i calmeze pe producători.

Zadarnic. Cei 40 000 de creșcători de găini din Marea Britanie cer capul Edwinei Currie. Edwina face față. La 16 decembrie este totuși obligată să demisioneze.

Dar, în februarie 1989, își face din nou apariția. Se află că ea va publica o carte despre alimentație — și deci despre problema ouălor și a salmonellei — din care „Sunday Times" se pregătește să publice extrase. În acest timp o ziaristă de la „Times" descoperă că un raport foarte oficial asupra salmonellei a fost depus în mod foarte oficial tocmai în biblioteca Parlamentului. O adevărată bombă. Studiul, realizat anul trecut, afirmă că Marea Britanie trebuie să oprească o epidemie considerabilă de salmonelloză: 20 000 de cazuri au fost declarate în 1989. Dar, deoarece salmonelloza nu provoacă la adultul normal decît tulburări gastrice benigne, trebuie să considerăm, așa cum fac americanii, că numai un caz din 100 este declarat. Ar fi existat deci, în total, 2 milioane de infecții în cursul anului. O adevărată epidemie.

Mai grav încă: în aceeași zi, liderul laburist Robin Cook prezintă dările de seamă ale celor două reuniuni ținute, în iunie, la Ministerul Sănătății și la Ministerul Agriculturii. Epidemia este dezvăluită, dar cele două ministere hotărăsc să nu vorbească prea mult despre ea, „pentru a nu speria populația". Era deci o „conspirație a tăcerii", afirmă în încheiere Robin Cook.

Margaret Thatcher este obligată să anunțe un plan de urgență. Prima măsură: crearea unei comisii ad-hoc. Măcar pentru că nu se știe mare lucru despre adevăratele cauze ale acestui flagel. Nu se cunoaște nici numărul ouălor contaminate, nici al păsărilor bolnave. Singurul lucru pe care britanicii l-au descoperit (cu oroare) în cursul acestei anchete este că una dintre originile infecției constă în faptul că găinile sînt hrănite cu resturi de păsări contaminate. Un canibalism! Dar și un bun mijloc de a transmite infecția de la o generație la alta. Este cam același lucru, subliniază experții, ca și cum boii hrăniți cu deșeuri de oaie ar fi contractat scrapia oii, devenită, la bovine, encefalopatie spongioasă...

A doua măsură, lansată recent de guvern, te face să zîmbești: vor fi distribuite 2 milioane de prospecte pentru a se explica gospodinelor că trebuie să spele salata, că nu trebuie să lase vasele cu mîncare afară din frigider, să verifice eventual dacă frigiderul funcționează și să nu depășească datele limită de consum scrise pe ambalaje! Noțiuni arhicunoscute..."

Nu încape îndoială că dosarul acesta e mai voluminos decît il arată filele făcute publice de către publicația „L'Express". Dincolo de pericole reale de care nici Marea Britanie nu poate fi scutită, există rivalitățile iscate de lupta pentru piețe, chiar și-n Piața comună, de concurență și interese comerciale cel mai adesea abil mascate. Și pentru care preocuparea față de om nu-i decît un simplu articol de recuzită publicitară!

Lumea se amuză

După „Slovenka"

Al 12-lea

Berlusconi a devenit una dintre cele mai importante persoane în lumea televiziunilor vest-europene. Are deja Italia „în buzunar", pentru că grupul său de televiziune „Finivest" se află în fruntea producătorilor italieni de televiziune, iar rețeaua sa „RETE Italia" a produs, în 1988, peste 300 ore de programe de televiziune, dintre care jumătate — destinate partenerilor străini, în special din R.F. Germania sau televiziunii spaniole.

Berlusconi și-a propus să producă numai programe de bună calitate, fiindcă vrea să cîștige o cît mai mare parte din piața vest-europeană. „Finivest" pătrunde tot mai mult în Franța și Spania. În R.F. Germania cooperează strîns cu grupul Kirch. Berlusconi intenționează să colaboreze cu cel mai mare post de televiziune francez TF 1. Astăzi, „Finivest" este al treilea grup industrial, ca mărime, din Italia și primul grup TV dispunînd de trei posturi care pot fi recepționate aproape în întreaga peninsulă. Însă ilustrul personaj speră să atace cu succes și alte domenii...

Clubul de fotbal A.C. Milan îi aparține. După cum se știe, „unsprezecele" milanez este actualul deținător al Cupei Campionilor Europeni, fiind apreciat ca o foarte puternică echipă de fotbal, în componența căreia figurează cei mai buni trei jucători ai continentului pe anul 1988 — Marco Van Basten, Ruud Gullit și Frank Rijkaard, toți trei olandezi, alături de cîțiva internaționali italieni de certă valoare — Baresi, Maldini, Ancelotti, Donadoni. O echipă în care s-a investit mult, chiar foarte mult, dar care a adus și va aduce beneficii considerabile.

Revista „Forza Milan", patronată de același nabab, apare într-un tiraj de 40 000 de exemplare, iar cele 300 de cinematografe din întreaga Italie îi aduc în fața ecranelor nu mai puțin de 17 la sută din totalul publicul cinefil peninsular.

În timp ce Berlusconi se gîndește la afacerile sale, mii de italieni caută un loc de muncă sau o locuință sigură și salubră, iar mii de copii săraci sînt privați de dreptul la învățătură, datorită taxelor foarte ridicate. Cazul Berlusconi ilustrează în mod grăitor prăpastia evidentă dintre cele cîteva sute de oameni plasați în vîrful piramidei capitalului, preocupați să investească cît mai eficient fabuloase sume de bani, și milioanele de săraci care, sperînd zadarnic într-un viitor mai bun, devin tot mai săraci.

HORIA ICHIM

VREMEA cum a fost cum va fi

OTILIA DIACONU

De aproape zece zile, prognozele meteorologice elaborate de institut anunță aceeași invariabilă „vreme călduroasă". Calificativul a fost perfect justificat prin temperaturile înregistrate. Față de valorile medii climatologice, acestea au fost mai mari cu 2°—5°C, pentru valorile minime și cu 2°—10°C pentru cele maxime. La multe stații meteorologice s-a depășit pragul nopților tropicale și, de asemenea, cu cîteva zecimi de grad (pînă la 0,5°C) vechile recorduri.

Cea mai ridicată valoare a temperaturii maxime diurne a fost de 36°C, înregistrată consecutiv în zilele de 17, 18, 19, 20, 22 și 23 august la București Filaret și sporadic la Filiași, Turceni și Bechet.

De fapt, recordul acestei veri îl reprezintă valoarea de 37°C din 13 iulie, înregistrată la Giurgiu.

În aceste zile călduroase, unii cititori sau ascultători ai buletinelor meteorologice, mai ales din centrele urbane, au privit cu suspiciune valorile temperaturilor anunțate de institut, invocînd ca argument indicațiile termometrelor personale montate la fereastră sau în balcon. Am mai precizat însă modul în care se fac observațiile meteorologice. Revenim acum, cu alte detalii. Observațiile sinoptice se efectuează simultan la ore standard (ore sinoptice) 00, 03, 06, 09, 12, 15, 18, 21 TMG, la toate stațiile meteorologice din lume și implică observații la nivelul solului. Mii de oameni de pe Terra, la aceste ore, colectează, transpun în coduri și transmit la centrele de colectare informații meteorologice.

În călătoriile dumneavoastră ați trecut desigur, deseori, pe lîngă mici căsuțe din lemn, vopsite în alb. Adăpostul meteorologic (așa se numește „căsuța") este așezat pe un suport de dimensiuni standard la o înălțime de doi metri de pămînt; are pereții alcătuiți din jaluzele din lemn, înclinate la 45 grade, pentru a se umbri una pe alta și a împiedica pătrunderea razelor solare în interior. Acoperișul este dublu iar interiorul este prevăzut cu o sită metalică, asigurîndu-se astfel o ventilație constantă. Întreaga construcție este vopsită în alb spre exterior și în negru spre interior, iar ușa adăpostului este orientată spre nord. Toate aceste detalii de construcție asigură una din rigorile observațiilor meteorologice la nivelul solului și anume: **măsurătorile se fac la doi metri înălțime și întotdeauna la umbră**, din considerente științifice bine întemeiate.

Pe platforma meteorologică există și instrumente așezate direct pe sol, deci și la Soare. Ele sînt așa-numitele termometre de sol și indică valori specifice acestor condiții. Diferențele dintre citirile simultane ale valorilor indicate de acestea și cele indicate de termometrele din adăpost pot fi de 10°—20°C. Este firesc, stimați cititori, deoarece, așa cum știm, aerul troposferic nu se încălzește direct de la Soare, ci indirect, prin intermediul suprafeței terestre. Stratul sol — 2 m înălțime reprezintă spațiul atmosferic în care se înregistrează cei mai mari gradienți de temperatură.

Revenim la prognoza vremii pentru intervalul 25—31 august. Un proces ușor de răcire a vremii ce se va resimți în primele zile mai ales în regiunile din nordul țării va face ca regimul termic să se apropie de cel normal climatologic în majoritatea zonelor, cu excepția celor din sud, unde va fi ușor mai ridicat. Instabilitatea atmosferică se va manifesta mai ales în jumătatea de nord a țării prin înnorări temporare ale cerului și pe alocuri — averse de ploaie și descărcări electrice. În celelalte regiuni aceste fenomene vor fi izolate și se vor semnala îndeosebi după-amiaza. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 26 și 28°C în jumătatea de nord a țării și între 27 și 34°C în rest. Valorile minime se vor încadra în general între 16 și 20°C.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 25—31 august

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpia	25 ... 29	... 8	... 8	... 8	... 1918	6.2	... 1980
Dealuri și podișuri	21 ... 26	...	...	...	... 1936	3.5	...
Depresiuni	26 ... 3	6 ... 8	... 6	...	... 1936	-1.9	... 1936
Vf. Oaia	8 ... 9	... 3	...	... 8	1... 9	-7.0	... 1936
Litoral	... 30	8 ...	... 8	...	...	8.0	... 1970

Pe litoral, vremea va fi caldă dar ușor instabilă. Treptat, cerul se va înnora, devenind favorabil descărcărilor electrice și averselor de ploaie. Temperaturile maxime vor fi în aer de 25—28°C, iar în apă de 24—26 C.

A reînceput povestea fotbalului!

In consens cu nerăbdarea iubitorilor fotbalului de a-şi revedea echipele favorite la startul în noul campionat al diviziei A, redactorii şi colaboratorii noştri au fost prezenţi în iureşul acestei prime etape, de unde vă re-transmit mai jos comentarii, observaţii şi aprecieri — sperăm, lămuritoare pentru „pulsul" începutului de sezon fotbalistic.

Steaua — Flacăra Moreni 3–0 (1–0)

Două europene, mai mult una!

Deşi mai sînt cîteva săptămîni pînă cînd **Steaua** va întîlni la Bucureşti pe **Fram Reykjavik** iar **Flacăra Moreni** pe **F.C. Porto** pe terenul acesteia din urmă, meciul dintre echipa campioană şi cea de-a patra clasată în campionatul nostru s-a disputat miercuri de parcă ambele formaţii au dorit să experimenteze partiturile de joc pe care, eventual, le-ar putea susţine în prima manşă din cupele europene la fotbal. **Steaua** a atacat dezlănţuit, de la începutul partidei pînă la fîrşitul ei, încercînd să înscrie cît mai multe goluri : în schimb, **Flacăra Moreni** s-a retras cu modestie în preajma careului ei de 16 metri şi a căutat să stăvilească, prin toate mijloacele — unele sancţionate de arbitru — ofensiva „viteziştilor" adoptînd, poate, cu prea multă usurinţă, postura echipei care joacă în deplasare şi vrea să realizeze un scor cît mai strîns. Întîlnirea, disputată pe o vreme ideală, a plăcut celor aproape 25 000 de spectatori care au venit în Ghencea. **Steaua** a impresionat nu numai pentru că a marcat trei goluri (semnatarii lor : Ilie Dumitrescu, Negrău şi Ungureanu) ci mai ales pentru că jocul ei rămîne în continuare inconfundabil, chiar dacă au fost folosiţi jucători noi (Mujnai), mai puţin solicitaţi sau chiar deloc (Minea, Măstăcan), joc care înseamnă o mare risipă de fantezie în crearea unor faze periculoase pentru adversar şi, în acelaşi timp, preocuparea de a crea întotdeauna un spectacol atractiv. Dar în perspectiva partidei cu islandezii lectia pe care au susţinut-o steliştii n-a fost pe deplin convingătoare, din moment ce ei au găsit, cu mare greutate, culoarele libere spre poarta lui Tene. La rîndul lor, nici morenarii n-au de ce să fie mulţumiţi, fiindcă telul pe care şi l-au propus n-a fost atins, şi au pierdut totuşi la un scor sever. Însă poate că în ziua de 13 septembrie, cele două „europene" pe care hazardul le-a pus faţă în faţă în prima etapă a noului campionat vor prezenta cu totul şi cu totul alte formule de joc, mai eficiente.

GEORGE ARION

F.C. Argeş — Dinamo 0–2 (0–1)

Triumful atacului asupra apărării

Cinci minute cu antrenorul federal Mircea Rădulescu, observator la întîlnirea F.C. Argeş — Dinamo.

— Se pare că meciul de la Piteşti, tovarăşe Rădulescu, s-a desfăşurat în condiţii deosebite ?

— Într-adevăr. În plină caniculă, de-a dreptul insuportabilă, o ruperé de nori a transformat gazonul în... bazin de polo. În ciuda măsurilor luate de organizatori, terenul a influenţat în mod serios partida. Dar orice rău spre bine : condiţiile vitrege s-au dovedit a fi un criteriu mai exigent de verificare a pregătirii jucătorilor.

— Cum au răspuns echipele acestui handicap ?

— În primul rînd, învingătoarea. Dinamo a absolvit majoritatea capitolelor cu foarte bune. Bucureştenii încep să joace altfel, cu o fază de construcţie mai rapidă, apropierea de poarta adversă făcîndu-se sub presiune şi în viteză. Este o manieră de exprimare modernă care nu numai că place ochiului, dar e şi foarte eficientă. E drept, Dinamo s-a confruntat, întregul meci, cu o apărare aglomerată, gazdele jucînd ca în deplasare, dar şi aşa meciul poate fi considerat ca o utilă pregătire pentru întîlnirile din cupele europene.

— Cei mai buni ?

— Lupu, Timofte şi Zamfir, în bună măsură pentru acel plus de accelerare a jocului, perpendicular pe poarta adversă.

— La ce capitol mai trebuie lucrat ?

— În primul rînd la loviturile libere, unde, deşi au scheme spectaculoase, sînt ineficace. Apoi, în organizarea liniei de fund. Apărătorii pleacă în atac şi lasă spaţii goale care pot fi uşor speculate.

— Despre F.C. Argeş, ce se poate spune ?

— Mai întîi că au contribuit la realizarea unui joc frumos, deşi s-au apărat tot timpul, mizînd doar pe contraatac.

B. RĂZVAN

Victoria — F.C. Farul 1–1 (0–0)

Farul luminează spre Valencia!

Întîlnirea **Victoria** Bucureşti — **Farul** Constanţa era interesantă în primul rînd pentru a sesiza stadiul pregătirii bucureştenilor cu puţină vreme înainte de prima întîlnire din Cupa UEFA, de la jumătatea lui septembrie. Cît priveşte rezultatul, puţini puneau la îndoială succesul gazdelor, iar argumentele se află la îndemîna oricui. Socotind astfel lucrurile, meciul de pe Victoria a „mărturisit" mai multe despre Farul şi a aminat o opinie exactă despre bucureşteni. Iată de ce. Sigure pe ele, gazdele au ţinut să confirme supoziţiile şi au atacat mai mult, încercînd să se instaleze în jumătatea de joc adversă şi să tranşeze totul de la început. Dar jocul bun al Farului, cu patru jucători în formă deosebită — portarul Anton, fundaşul Popovici (care ne aminteşte de Antonescu), Mustaca şi Marian Popa — au dezvăluit unele slăbiciuni în apărarea Victoriei. Gazdele au ratat mult, în special prin Mirea (care a făcut mai bine faza de atac decît cea de apărare), Coraş şi Cigan, ultimul lăsat în teren pînă la sfîrşitul meciului, probabil, din dorinţa, de a se încadra mai bine în angrenajul echipei.

Dar dacă rezultatul poate nemulţumi conducerea tehnică şi suporterii Victoriei, jocul, în ansamblul său, le dă cu siguranţă de gîndit. Credem că Ţîră, jucător foarte talentat întîrzie să confirme. Lipsa de decizie, uneori de dăruire, îi scad mult din potenţial. La fel stau lucrurile şi cu Ursea. Pentru Cigan, om de lot, acomodarea cu o altă echipă n-ar trebui să ridice probleme. În ceea ce priveşte apărarea, aşa cum am spus, nu joacă întotdeauna „împreună", sudarea cuplului Nicolae — Ştefan rămînînd încă un deziderat. Nu este vorba, repetăm, de rezultat. El este echitabil şi se datorează jocului ambiţios al constănţenilor, dar în egală măsură modului în care jucătorii gazdă au abordat în destule momente partida, departe de înţelegerea adevărului că fără risipă de efort şi dăruire, fără o concentrare şi o permanentă conectare la joc şi, desigur, fără acea mentalitate de învingător, de care tot vorbim, nu cîştigi.

RĂZVAN BÂRBULESCU

F.C. Inter — „U" Cluj-Napoca 4–1 (1–0)

Clujenii şi-au scos şepcile

● La Sibiu, fotbalul e respectat pentru că oraşul ştie să se respecte : organizare impecabilă, public numeros, ambianţă pe măsura acestui derby transilvănean ● Inter s-a detaşat prin prospeţimea de start a „veteranilor" : Majearu — la serviciu, Jurcă şi Radu II — la finalizare ● Ultimii doi punctează în urma unor faze de „meseriaşi" : preluare abilă şi şut pe lîngă portar (Jurcă, min. 24), sprint prelungit şi „întoarcere din unghi", spre colţul lung (Radu II, min. 47) ● Între timp, (min. 34). Predatu (22 ani, debutant, sibian, fost la Mediaş pentru „rodaj") şutase năpraznic în bară, din volé, cu stîngul ● Tot Predatu a mai avut o minge mare în careu, de la Popicu (min. 60), şi-o lovitură de cap senzaţională (min. 86) ● Opinia tribunei, mereu cu ochii pe el : „Bun băiatu', mai trebuie lucrat cu el !" (Juarez Bărgăoanu, 85 de ani, enciclopedie de fotbal şi nelipsit de pe stadion) ● Tînărul Bucur Bogdan a păşit cu dreptul în pretenţiosul rol de liberо : plasament excelent, serviciu foarte bun (pasa la primul gol şi altele care puteau fi finalizate) prezent la poarta adversă (golul trei, min. 51), autoritar la pasul înainte, pentru ofsaidul „de prevenire" a paselor lungi plănuite de Cornel Dinu ● De acea sibienii, buni cunoscători ai fotbalului, l-au şi adoptat foarte repede pe B.B. ● În schimb, fostul său coechipier Dochia, acum vîrf la „U", a fost dezavantajat de apatia lui Biro (înlocuit în min. 59) şi neinspiraţia lui Suciu într-un rol pe care l-ar putea face foarte bine („volant" în spatele atacanţilor) ● Un fost clujean, Popicu, acum în echipa Sibiului, a jucat „în ciuda fostei echipe", închizînd în faţa fundaşilor şi punîndu-l la încercare pe Prunea cu şuturi puternice de la distanţă, scoase în extremis ● Nesiguranţa apărării clujenilor e „încununată" în min. 67, cînd Gherman îl împinge pe Jurcă în careu penalty-ul fiind transformat, după o repetare just dictată, tot de Radu II şi-n acelaşi colţ (dreapta lui Prunea) : 4—0 şi, iarăşi voci din tribună : „Cine-l pe locul 1 ?!" ● Bucuria de lider e scurtă, întrucît Boar greşeşte o pasă, servindu-l excelent pe Dochia, care pătrunde spre gol, fiind agăţat în careu de Vasile Marcel. Penalty-ul e transformat cu sînge rece de Suciu (min. 82) ● Acesta nici nu-şi potrivise bine mingea, cînd Boar era deja chemat „la discuţii", pe tuşă, de antrenorul Hizo, prompt în a-i face cuvenita mustruluială ● Inter a fost o echipă mai bine organizată, cu jucători dispuşi la efort tocmai fiind distribuiţi conform calităţilor lor ● Cornel Dinu sintetiza situaţia propriei sale echipe : adunată tîrziu, neomogenă în pregătire, neconectată încă la rigorile competiţiei ● Laudă publicului local, a cărui dorinţă de a-şi sprijini echipa o ilustrată de modul în care o încurajează : mereu „În-ter ! În-ter !" şi niciodată numele vreunui jucător, fie el autor de goluri ● Foarte bun arbitrajul lui Ion Crăciunescu, sosit la Sibiu mai din vale, de la Vîlcea.

OCTAVIAN ŞTIREANU

Corvinul — Sportul studenţesc 2–1 (1–0)

Restanţi la practică

— A cîştigat Corvinul sau a pierdut Sportul, tovarăşe Ion V. Ionescu ?

— Dialectic — au cîştigat ei pentru că am pierdut noi !

— Un cuvînt cam pretenţios pentru fotbal, dar cred că e potrivit pentru situaţia în cauză.

— Raportul de forţe a fost în favoarea noastră, am dominat mai mult, am avut mai multe cornere, am tras mai mult la poartă. Cantitativ, am fost, deci, mai buni. Din păcate, în cele două zone ale adevărului, careurile, am avut mai multe slăbiciuni decît Corvinul.

— Adică ?

— Adică am ratat 7—8 ocazii clare, de om singur doar cu portarul advers în faţă, între distanţe de la 2 la 8—9 metri. Se cerea impresia de antrenament, aşa de semn ratau ai noştri. Am revăzut jocul pe casetă şi pe toţi ne-a umflat rîsu-plînsu' la acele faze !

— Ratările fac parte din fotbal, dar nu putem trece un eşec doar pe seama lor.

— Ratările sînt efectul pregătirii şi nu cauza înfrîngerii. Vreau să spun că tot jocul nostru e făcut pentru cele două vîrfuri — or, dacă atacanţii nu sînt „în mînă", totul se năruie.

— De ce nu sînt „în mînă" ?

— Din motive obiective şi subiective, să zicem, nu toţi jucătorii noştri au formă corespunzătoare. De fapt, asta trebuie să urmărim în perioada următoare : montarea în formă bună a ctiorva piese importante în angrenajul nostru.

— Fără atîtea variante. Corvinul v-a dat, totuşi, două goluri !

— Au fost două execuţii deosebite : Petcu, un şut senzaţional de la 20 de metri, cînd nu începuse bine meciul, şi Gabor, care „a pus cu mîna" la vinciu din lovitură liberă. Din cauza lor, sau datorită lor, am ratat şansa unui start de două puncte, care însemna foarte mult pentru echipa noastră.

— Cît de mult ?

— Atît cît îi trebuie unei echipe ca să capete încredere. Sportul este o echipă refăcută, joacă ceva — ce trebuie şi ce i se spune, dar încă nu e agregată, poate recădea în tiparele unei evoluţii întîmplătoare şi neputincioase.

— Cîteva cuvinte despre foştii dv. elevi de la Hunedoara.

— Acolo a fost prima mea familie, ca să zic aşa. Cu generaţia de jucători cunoscuţi, acum doi ani am bătut tot acasă, inclusiv pe Steaua şi Dinamo. Cei cîţiva jucători care au mai rămas au mai păstrat ceva din vechiul mecanism al echipei, dar Corvinul de astăzi are altă înfăţişare, urmare a schimbărilor intervenite, dar nu în favoarea unei creşteri valorice. Adversar fiindu-le, am resimţit emoţia acelor ani, cînd Corvinul era Corvinul — o echipă ce impunea respect, mai ales în jocurile de acasă.

— Mulţumesc, deocamdată ajunge, dar vom mai reveni cu alt prilej asupra acestor idei.

Ş. OCTAVIAN

Jiul Petroşani — Universitatea Craiova 1–1 (0–0)

Creşte Craiova, creşte

Urmare a unei foarte scurte perioade de pregătire şi a unor transferări prea puţin spectaculoase (doar Varga, Zlotea şi Benone Popescu), Jiul Petroşani a pornit cu stîngul în actualul campionat. În prima etapă, echipa minerilor a întîlnit un unsprezece craiovean hotărît să învingă, atu-ul jucătorilor oltenî fiind tinereţea şi calităţile lor tehnice. Şi nu a lipsit mult ca aproape 20 000 de spectatori să plece dezamăgiţi de la stadion. Universitatea a deschis scorul în minutul 59, cînd „spiridusul" Ciurea s-a infiltrat în careu şi a şutat sec în colţul lung, învingîndu-l pe Zlotea : 0—1. Dominarea netă a craiovenilor în toate compartimentele şi jocul dezlinat al gazdelor au caracterizat următoarea jumătate de oră. În minutul 71 Cristea de la Jiul şutează surprinzător de la 25 de metri şi restabileşte egalitatea : 1—1. A fost un gol norocos, dar frumos. Cu minus 1 la „adevăr", Jiul priveşte cu îngîndurare spre viitoarele partide. Este greu, foarte greu, în divizia A...

Aşadar, noua promovată, Jiul Petroşani, a debutat în actualul campionat fără aplomb, rezultatul de egalitate fiind mai mult decît echitabil pentru gazde. Dealtfel, antrenorii echipei din Valea Jiului, Gogu Tonca şi Dumitru Marcu, şi-au exprimat hotărîrea de a trece serios la treabă pentru a suda o echipă care încă nu şi-a găsit cadenţa la nivelul exigenţelor impuse de primul eşalon fotbalistic al ţării. Să ne exprimăm optimismul că echipa minerilor, care a sărbătorit de curînd 70 de ani de la înfiinţare, va evolua în următoarele întîlniri cu mai multă hotărîre, aşa cum merită suporterii săi, oamenii adîncurilor din această vatră de cărbune.

Cît despre Universitatea Craiova, putem spune — cu obiectivitatea în care nu mai încape patriotismul local — că echipa antrenată de Sorin Cîrţu este în continuă creştere, nefiind deloc exclus să-şi depună o serioasă candidatură la cupele europene din anul viitor.

MIRCEA BUJORESCU

„Poli" Timişoara — F.C. Bihor 1–2 (0–1)

De la Timişoara se vede cu stîngul!

Analizată cu luciditate, victoria bihorenilor la Timişoara nu poate fi o surpriză. Oaspeţii s-au apărat grupat în apropierea careului propriu, s-au deplasat cu elasticitate pe traiectoria mingilor plimbate prea mult şi deseori inexact de gazde, au contraatacat rar, dar foarte periculos, marcînd de două ori cînd nu se aştepta nimeni : Bolba (min. 41) şi O. Lazăr (min. 88). Mai surprinzătoare a fost comportarea ştearsă a liniei mediane timişorene cu Vlaicu şi Oloşutean într-o evoluţie ca în final de campionat, lenţi, fără nerv şi imaginaţie, adică tocmai acele elemente ce au constituit atuurile studenţilor în dificilele dispute pe scena eşalonului secund. Lipsind construcţiile lucide la mijloc, atacurile — cel puţin în prima jumătate a jocului — n-au avut consistenţa şi gradul dorit de periculozitate, stereotipia lor fiind repede sesizată pînă şi de spectatori. La un moment dat, după ce Varga a egalat în min. 60, iar Timofte şi Căsuba au creat cîteva... iluzii, publicul (venit în număr mare la stadion, dorind să onoreze corespunzător reîntîlnirea cu divizia A) a sperat în golul victoriei. Miercuri însă, la Timişoara, acesta n-a mai venit. Pentru că, logic, după cum se derula meciul, el nu putea să fie marcat decît dincolo, în plasa lui Moise. De la o partidă amicală relativ echilibrată, disputată la începutul lunii august la Oradea (scor 4—3 pentru Poli !), timpul a trecut diferit în cele două tabere. În timp ce echipa de pe Bega s-a întărit doar cu vîrful Căsuba (Bungău şi Mănăilă fiind reveniri pe plan local), lotul orădean a achiziţionat jucători valoroşi, experimentaţi şi... invidiaţi : Bolba, Cheregi, Craiu, Vancea, Jipa, a căror prezenţă în această primă etapă a cîntărit esenţial în balanţa disputei. Elevii lui Costică Rădulescu şi Ion Buzoianu reîncep bătălia campionatului cu minus 2 la adevăr, mai temători acum, dar poate mai ambiţionaţi. În urmă cu doi ani, Poli, tot într-un redebut în A, urca la finele turului pe locul 6, generînd exagerate aprecieri, care au stat ulterior la baza retrogradării. Acum a început cu stîngul, sperînd însă într-o mobilizare pe parcurs. Valoarea lotului, confirmată în partide mult mai grele decît recenta înfrîngere pe propriul gazon, îi dă dreptul să-şi doorească o altă postură.

GEORGE BOIERU

S.C. Bacău — F.C.M. Braşov 0–0

Caietul şi gazonul

Numirea antrenorului Grigore Sichitiu la cîrma Sport Clubului a fost primită cu viu interes de iubitorii fotbalului din Bacău care, păcăliţi şi dezamăgiţi de seori de jucători şi de vechiul cuplu, aşteptau cu nerăbdare noutăţile acestui sezon. Ele au venit, într-adevăr, prin citiv

jucători tineri, promovați îndeosebi din eșalonul secund, printr-o nouă concepție tactică și o disciplină mai fermă dar și prin pierderea unor piese de bază, așa cum sînt virful de atac Grigoraș și portarul Cimpeanu.

În meciurile de antrenament, noii promovați, ca și întreaga echipă, dealtfel, au dat dovadă că vor să muncească mai mult și că, în noul campionat, sînt dornici să evite pe cît posibil subsolul clasamentului. Mulțe de suporteri prezenți la orele de antrenament, ca și la partidele de verificare, au constituit totodată un semn că și atitudinea publicului se va schimba în bine, răceala lui justificată în sezonul trecut urmînd să se transforme în încurajări și aplauze la fel de așteptate.

Premisele partidei de debut a noului campionat erau, deci, favorabile, deși aproape toți se așteptau ca echipa lui Costică Ștefănescu să vină la fel de decisă ca și în ultimele sezoane, cînd a plecat cu puncte prețioase de la Bacău. Iar fotbaliștii F.C.M.-ului au întărit încă din primul minut această presupunere, jucînd în permanență la intimidare și abuzînd de faulturi și trageri de timp rareori sancționate de centralul Mihai Niculescu.

În atare condiții, acțiunile de atac ale băcăuanilor au fost deseori dejucate, deși ocaziile lor de gol nu au lipsit. Să amintim doar baloanele expediate în bară de tinerii debutanți Radu George și Hodină (ambele în același minut 30), ca și replica similară a lui Burleanu (minutele 55 și 78). Dacă nu se pripeau atît, dacă nu se complicau în careu, așa cum a făcut-o Scîntei, dacă arbitrul nu le anula un gol perfect valabil (min. 68, Hodină, cel mai bun jucător de pe teren), Sport Clubul s-ar fi putut bucura în cele din urmă de victorie. Așa, ei au scăpat cu o remiză echitabilă, pe care brașovenii, în pofida jocului obstrucționist (în urma unui fault dur, același Hodină a părăsit terenul de joc în min. 85), o merită cu prisosință.

Băcăuanii au rămas deocamdată datori, poate și din teama că noile indicații tactice nu le vor ieși așa cum trebuie.

CORNEL GALBEN ■

Petrolul — F.C. Olt 1—0 (1—0)

Bonificație valorificată

Performanța Petrolului e pusă și mai mult în valoare de faptul că nici una din celelalte două promovate n-a reușit să profite integral de „bonificația startului" — primul joc acasă. Ploieștiul, oraș în care tradiția fotbalului de performanță stîrnește mereu mai degrabă ambiții decît nostalgii, a putut astfel să savureze prima victorie a echipei-fanion, la redebutul ei pe prima scenă a campionatului diviziei A, un succes ce-și are rădăcinile în această mult așteptată revenire a Petrolului la jocurile de după-amiază. De aici afluența deosebită a spectatorilor, atmosfera de „mare meci" și, nu în ultimul rînd, dăruirea jucătorilor ploieșteni, mai setoși de victorie decît valoroșii lor parteneri. Există și un argument psihologic pentru nonșalanța arătată în teren de petroliști — cel al prezenței între buturile echipei a lui Lilliac, portar de valoare, căruia stagiul la echipa campioană nu i-a alterat dorința de a reveni la echipa în care s-a consacrat. De partea cealaltă, au fost așteptate cu interes evoluțiile lui Pena, Cireașă și Pistol (acesta reprofilat ca un fel de... piston pe partea stîngă), jucători care măresc din start „coeficientul Elo" al echipei F.C. Olt, dar care, la Ploiești, au trebuit să se resemneze în fața aplombului gazdelor.

Și pentru că victoria Petrolului trebuia să poarte un nume, acesta este al lui Matei care a trimis mingea în poartă de la cîțiva metri, în urma șutului puternic al lui Mocanu (min. 40), pe care portarul Gherasim nu l-a putut reține. Publicul a plecat mulțumit de victorie, dar gîndind cu voce tare la jocul de duminică, „de peste deal", la Moreni, unde Flacăra va forța, probabil, repetiția pentru Porto.

OVIDIU ȘERBAN ■

SAH cu Margareta Mureșan

Medaliatele noastre

La Campionatele Mondiale pentru copii și juniori de la Aguadilla, micii șahiști, plecați din România cu ambiția de-a cuceri cele mai prețioase medalii, aveau de confirmat valoarea școlii românești de șah, atît de binecunoscută și cu ocazia ediției precedente desfășurate la Timișoara în vara trecută. Numărul mare de participanți, 281 sportivi din 54 de țări, este grăitor nu numai pentru statisticile competițiilor de anvergură din Porto Rico, dar și pentru înalta clasă demonstrată în joc de viitoarea generație de mari maeștri în devenire. Atît la fete cît și la băieți, departajările în cinci categorii de vîrstă : 10, 12, 14, 16 și 18 ani au avantajat pe cei aflați în pragul schimbului de categorie și au prilejuit serioase neajunsuri celor care au pășit anul acesta pe o treaptă superioară. Printre „mezinii" grupelor la diferite categorii s-au aflat și reprezentanții noștri Alin Berescu, Corina Peptan, Gabriel Schwartzman, Cristian Munteanu și Luminița Radu. Experiența acumulată acum de ei va fi un bun cîștigat la următoarea ediție, cînd ei vor putea domina concurența C.M. prin maturitatea vîrstei dar și a cunoștințelor acumulate.

Îndrumați atent de secretarul Federației Române de Șah, profesorul Gheorghe Candea, și de Daniel Savin, antrenorul coordonator al lotului național de copii și juniori, reprezentanții noștri au evoluat cu convingere la Aguadilla, înscrîndu-se încă din primele confruntări printre fruntașii clasamentelor. Chiar dacă, fiecare pe rînd, ezitările au apărut sub forma unor remize sau chiar nedorite înfrîngeri, micii șahiști păstrau șanse la medalii la toate categoriile la care au participat. Finalul concursului a fost palpitant, întrucît se făceau departajările în clasament prin dueluri directe. Înaintea penultimei runde, cea de-a X-a, șapte dintre reprezentanții noștri sperau să cucerească o medalie. Prin concursul împrejurărilor, dar și prin rateuri nedorite (explicate și prin emotivitate, dar și prin prea mare ambiții) după runda a XI-a, ultima, doar trei medalii au fost cucerite de fetele din România : **Andriana Anca** — medalia de argint la categoria 10 ani, **Corina Peptan** — medalia de bronz la categoria 12 ani și **Luminița Radu** — medalia de argint la categoria 18 ani. Băieții au fost foarte aproape de medalii. Fără a mai putea influența clasamentul, Andrei Istrățescu a fost martorul dramei colegului său de echipă națională, Gabriel Schwartzman, dar și al propriei deziluzii. La victorie asupra vest-germanului Ch. Gabriel, G. Schwartzman cucerea medalia de bronz, la remiză consemna o medalie pentru România prin departajarea coeficientului Berger în favoarea lui A. Istrățescu... Însă G. Schwartzman a pierdut partida asumîndu-și cu ambiție toate riscurile pentru obținerea victoriei. Cristian Munteanu s-a clasat al patrulea, în ciuda faptului că a acumulat tot atîtea puncte cît și indianul R. Kanath (7,5 p) datorită coeficientului Berger inferior (70,5 față de 72,5)...

Fetele au strălucit într-o companie selectă. La categoria sub 10 ani primele clasate au fost : 1. A. Ștefanova (Bulgaria) 11 p (din tot atîtea posibile), 2. **Andriana Anca (România)** 8 p (+7,—2,—2), 3—5. C. Blanco (Venezuela), V. Subbaraman (India) și E. Moncayo (Ecuador) 7,5 p etc. Învinsă doar de îmbatabila A. Ștefanova și de E. Moncayo, fetița din Ploiești a demonstrat tărie și putere de luptă în faza finală a competiției, asigurîndu-și medalia de argint încă înaintea ultimei runde. La categoria sub 12 ani Corina Peptan, campioana lumii în ediția precedentă, s-a poticnit cînd nu trebuia, în runda a opta, în fața polonezei H. Jablonska. A strecurat printre cele cinci victorii de debut două remize muncite în rundele V și VII, iar finalul a găsit-o mai obosită. A cucerit medalia de bronz cu 8 p (+6,—4,—1) fiind întrecută de D. Darchiya (U.R.S.S.) 9,5 p și de H. Jablonska (Polonia) 9 p. Reprezentanta noastră la categoria de sub 14 ani, Diana Ignat, merită felicitări pentru modul combativ în care a jucat, adjudecîndu-și 6 partide fără a fi acceptat consemnarea a nici unei remize. La categoria sub 18 ani Luminița Radu s-a comportat excelent. O jumătate de punct a despărțit-o doar de medalia de aur. Saltul calitativ înregistrat în joc este evident și prin maniera în care și-a adjudecat victoria în runda a IX-a **Wilckie Branche — Luminița Radu** (Apărarea Tarrasch) 1. d4 d5 2. c4 e6 3. Cc3 c5 4. c d5 c : d4 5. Da4 Nd 7 8. Dd4 e : d5 7. D : d5 Cc6 8. Ng 5 Cf6 9. Db3 Nc5 10. e3 h6 11. Nh4 00 12. Td1 g5 13. Ng3 De7 14 D : b7 ? Tc8 15. a3 ? Tfd8 ! 16. b4 ? C : b4 17. Td2 N : e3 18. f : e3 D : e3 19. Ne2 D : d2 ! 20. R : d2 Nc6 ! 21. Re1 Nb7 22. a : b4 T : c3 23. Cf3 Tc1 ! 0 : 1. Luminița a devenit vicecampioană a lumii totalizînd 8 5 puncte prin 6 victorii, 5 remize, fără să cunoască înfrîngerea. Clasamentul final a fost următorul : 1. K. Aladjova (Bulgaria) 9 p, 2. **L. Radu (România)** 8,5 p, 3. A. Hernandez (Venezuela) 8 p.

Felicitînd sincer medaliatele, nu uităm să subliniem meritul antrenorilor care au veghiat atent pregătirea șahiștilor noștri tineri, Daniel Savin și Cristian Ionescu.

Civilizația sportului

O viață ratată

Campionul mondial de box al profesioniștilor la categoria mijlocie în perioada 1970—1977 s-a numit Carlos Monzon. În acești 7 ani, pugilistul argentinian a susținut 102 meciuri încheiate astfel : 90 victorii (dintre care 61 prin K.O.), 9 decizii de egalitate și doar 3 înfrîngeri. Ultimele două înfrîngeri, ambele în fața columbianului Rodriguez Valdes — succesorul său la centura mondială — l-au determinat pe Monzon să se retragă.

Antrenorul care l-a însoțit aproape pretutindeni de-a lungul fulminantei sale cariere, Amilcar Brusa, pe care mulți îl consideră „tatăl" boxerului, spunea la retragerea ex-campionului : „În ring a fost un învingător, dar în viață a rămas un om neajutorat. Pentru simplul fapt că a fost campion mondial mulți au pretenția ca Monzon să vorbească fără greșeli sau să se comporte ca un intelectual. Nimeni nu-și dă seama că el a fost doar un boxer". Întotdeauna — își amintesc unii acum (și veți afla imediat de ce) — instinctele brutale ale lui Carlos au fost etalate în cabarete sau pe străzi unde pumnii săi teribili au făcut „victime" printre prostituate, camionagii, fotografi și chiar polițiști. Violența lui s-a accentuat odată cu nostalgia trecutului glorios (aplauze, bani, faimă, aventuri consumate în localuri de noapte) și la 14 februarie 1988 — o zi de San Valentino pe care argentinienii o socotesc ziua sărbătoririi îndrăgostiților — Carlos Monzon a fost acuzat că și-a omorît fosta soție (a treia), Alicia Muniz, cu care încerca o reconciliere după despărțirea intervenită în urmă cu 4 ani.

„A toda orchestra" este o colorată expresie argentiniană care înseamnă că se poate să se fi întîmplat orice, chiar și cea mai uluitoare surpriză fiind posibilă. Nimeni (în afara lui Monzon) nu știe ce s-a întîmplat cu adevărat în acea tragică dimineață de duminică la Mar del Plata unde cei doi se aflau într-o vilă împrumutată de actorul Adrian Mariel în dorința de a facilita împăcarea cuplului. Totul s-a petrecut pe la 5,30—6 dimineața cînd Alicia a căzut (sau a fost aruncată) de la balcon, de la o înălțime de patru metri, murind instantaneu din cauza fracturii craniene care a dus la zdrobirea creierului și pierderea unei mari cantități de sînge. Monzon, la rîndul său, a căzut aruncîndu-se (pentru a o salva pe fosta lui soție sau pradă disperării) de la un balcon aflat la înălțimea de 2,50 m, alegîndu-se cu fracturi multiple.

Chiar dacă, pe plan sportiv, Carlos Monzon a dispărut din lumina reflectoarelor acum 12 ani, el a rămas în sufletele argentinienilor care nu au încetat să-l iubească pentru gloria sportivă adusă țării lor. „Un om ca el, faimos și bogat — spunea un apropiat al fostului campion — nu se poate să-și fi ucis fosta soție și să se pună în pericol atît de absurd". Dar autopsia a confirmat ceea ce anchetatorii bănuiau : înainte de a cădea de la balcon, femeia a fost lovită de mai multe ori cu pumnul de către Monzon care a strîns-o apoi de gît provocîndu-i leziuni ce i-ar fi adus moartea oricum. Ulterior, profanatori necunoscuți au încercat să facă să dispară probele vinovăției, îndepărtînd (!) unii mușchi ai gîtului victimei.

Acuzat de „omucidere agravantă", Carlos Monzon (acum în vîrstă de 45 ani) a fost condamnat la 11 ani închisoare. Această sentință lovește cel mai mult în băiețelul pe care Carlos îl avea cu Alicia, Maximiliano (6 ani), unicul inocent în această poveste murdară.

Cazul Monzon ne amintește de alți boxeri talentați, dar falimentați în viața personală, ca Pasqualito Perez, mort în mizerie, sau ca Oscar Bonavena, asasinat la ușa unui bordel din Reno. Totuși, unele vieți personale nu trebuie confundate cu sportul denumit box, unde lucrurile bune sînt preponderente în fața răului, onestitatea e mai prezentă decît delictul, iar noblețea e superioară josniciei.

Boxul a dat societății oameni respectabili ca Henri Armstrong, Tommy Burns, George Foreman, Jack Dempsey, Gene Tunney ș.a. A dat scriitori de referință ca Ernest Hemingway (fost pugilist amator la Paris) și alte nume ilustre, Conan Doule, Agatha Christie, Raymond Chandler sau Georges Simenon au creat o galerie întreagă de asasini (care n-au fost boxeri) inspirîndu-se de multe ori din realitatea cotidiană. Pentru a reconstitui cu exactitate toate detaliile asasinatului comis de „Gaucho-ul de fier" ar trebui unite talentele de investigatori ale personajelor create de autorii mai sus numiți : Sherlock Holmes, Hercule Poirot, Malone și Maigret. Dar se pare că nici unul dintre ei n-ar mai putea face nimic pentru a-l salva pe Carlos Monzon.

CRISTIAN TOPESCU ■

Cronica șoselei

Traiectorie bizară

Apăruseră crizantemele. De toate speciile, de toate culorile, făcîndu-și discret loc în abundența florilor de vară. Pe petalele trandafirilor, lacrimile de cristal, roua, apare parcă mai des ca înainte. Ploile din ultimele zile declanșaseră o nouă ediție a primăverii. Diminețile mai răcoroase înfioară trupurile. Pe alocuri iarba a apărut din nou, reavănă, viguroasă. Tot mai multe frunze roșii, galbene se așternu pe nesimțite, pigmentînd covorul verde. Amalgamul de toamnă — primăvară, nostalgic, transmite un sentiment complex și sufletelor. Bucurie pentru renașterea tîrzie a naturii dar și o undă de tristețe pentru vara care își face bagajele ca un turist la sfîrșit de vacanță.

„A trecut 15 august, s-a dus vara" își zice în gînd uriașul de la cîrma autobuzului. Reflecția se asociază cu alte gînduri, griji. Uniforme pentru cei trei mostenitori, ghete, șepci. Cele folosite sînt încă bune, dar flăcăii cresc. Printre călători domnește tăcerea. Unii picotesc, alții se uită abătuți pe fereastră ori se gîndesc la ale lor. Numai monologul lui Raicu care s-a dres dis-de-dimineață cu o drojdie — „un cui, spune el, pentru a-l scoate pe celălalt după cheful de azi noapte" — se aude aidoma discursurilor amatorilor care se antrenează în vestitul parc londonez în speranța că-și vor însuși virtuțile lui Demostene. Nu-l ascultă nimeni, nu se bucură de vreo replică. Șoseaua e pustie. E încă foarte devreme. Cîte un biciclist se îndreaptă spre șantierul deschis de curînd. La început, unduirile mersului căruței ce se zărește de departe se aseamănă cu o corabie legănată de valuri. Nu peste mult timp cîrmaciul autovehiculului zărește conturul cailor speriați, năuciți de ploaia de bice ce cade fără încetare pe spinările roibilor cu ochii ieșiți din orbite. Pitorescul „navei" ce călărește crestele valurilor se metamorfozează într-o banală căruță ale cărei legănări primejdioase aduc cu cele ale faimoasei diligențe din scenele cele mai tari ale filmului de antologie cu același nume. Începe să se clarifice și imaginea celui ce „strunește" în felul său original bidiviii înspăimîntați la culme. Pălăria ponosită, decolorată a căruțașului, luată de vînt se rostogolește undeva departe în spatele căruții, pe asfaltul vinețiu. Părul grizonat, răvășit, îl acoperă complet fruntea, ochii. Capul împreună cu trunchiul pendulează în direcția celor patru puncte cardinale. Faza următoare a mersului halucinant al căruței are un plus de suspans. Smucind probabil mai puternic hățurile, ca și cum un șofer ar apăsa accelerația pînă la podea, roibii trec la un galop demențial răsturnîndu-l pe surugiu de pe capră. I se zărește pentru cîteva clipe picioarele bătînd aerul. Apoi pe „ecran" nu mai rămîne decît imaginea slalomului delirant al căruței purtată dintr-o margine în alta a șoselei. Un biet amator ar avea toate motivele să-i înghețe sîngele în vine, văzînd îndreptîndu-se spre el un vehicul hipo fără „direcție", „frîne", „pilot". Nu o dată un „cal putere" scăpat de sub control a spulberat de pe șosea zeci de „equs caballus" de care dispunea o mașină mică, chit că și căruța s-a făcut ulterior pulbere. „Mai mult decît să-mi spargă farurile, un geam, două și să-mi strîmbe puțin tabla n-are ce să-mi facă. Dar de ce să piară bieții cai, să-mi sperie sau chiar să-mi rănească vreun călător ?", reflecta omul de la volan. „Bețivul care a înnebunit animalele își merită soarta". Mai erau cîțiva metri și căruța cu cai cu tot s-ar fi izbit de metalul autobuzului, dacă uriașul n-ar fi sesizat linia sinuoasă ce urma să o parcurgă năluca pe roți, înainte de a se pupa cu automobilul. Ca un portar ce sesizează șutul cu efect, ce imprimă o traiectorie derutantă mingii și în final o pierde cu îndeminare, așa și șoferul a „ghicit" „drumul" ce-l va urma căruța. Virind ușor la dreapta atît cît să nu răstoarne autobuzul, dar nici să permită intrarea în plin a arhaicului vehicul, în uriașul autovehicul șoferul a salvat o situație ce părea fără ieșire. Parii înclinați la 45°, pregătiți pentru un transport de fîn, au zgîriat partea de sus a inscripției „Autotransport" iar surugiul ce tocmai reușise cu greu să se ridice în genunchi, nebănuit nici el nu știe de cînd, și-a ras barba cu piele cu tot de tabla autovehiculului. În autobuz s-a simțit așa un fel de cutremur cam de gradul trei pe scara Mercalli. Pasagerii sînt mai mult curioși decît speriați. Roibii se uită ba la șoferul coborît din autobuz, ba la zurbagiul lor stăpîn. Apoi ochii lor inteligenți și încă ușor neliniștiți se opresc asupra vizitiului „Tu ne-ai snopit în bătaie și dacă nu era omul ăsta inimos eram acum în lumea cailor... drepți !" Cozile frumoșilor bidivii alungă muștele ce se adună pe urmele sîngerinde ale loviturilor de bici. Trezit parțial din opera desăvîrșită matinal de Bachus, căruțașul, cu obrazul plin de puncte și linii singerii de diferite mărimi, ca desenul fistichiu al unei rochii de vară, privește încă speriat spre autobuzist. „Măi Marine, tu doar știi că roibii mei știu să circule ca lumea, mă mir cum au ajuns pe stînga" se adresează vizitiul șoferului. „Vino să-ți curăț obrazul cu puțin spirt O să te usture. Poate așa o să te înveți să bei dimineața o cană cu lapte în loc să-ți potolești arsurile tot cu trăscău".

VICTOR BEDA ■

Cronica în imagini

Cuvintele au puterea lor de convingere. Incontestabilă. Dar — se ştie de cînd lumea — ceea ce văd ochii are în inimă o rezonanţă şi mai puternică. Motiv pentru care am solicitat colegilor noştri, fotoreporteri în presa judeţeană, ca periodic să ne propună secvenţe semnificative din realităţile locurilor în care trăiesc şi muncesc, cronica lor pe care o deschidem azi, aşezînd-o sub emblema unui cunoscut vers eminescian.

Ce-i mai mîndru pe la noi...

Azi transmite Emil Pojar, fotoreporterul ziarului

Unirea

din Judeţul ALBA

■ Privind pe sub arcade viitorul

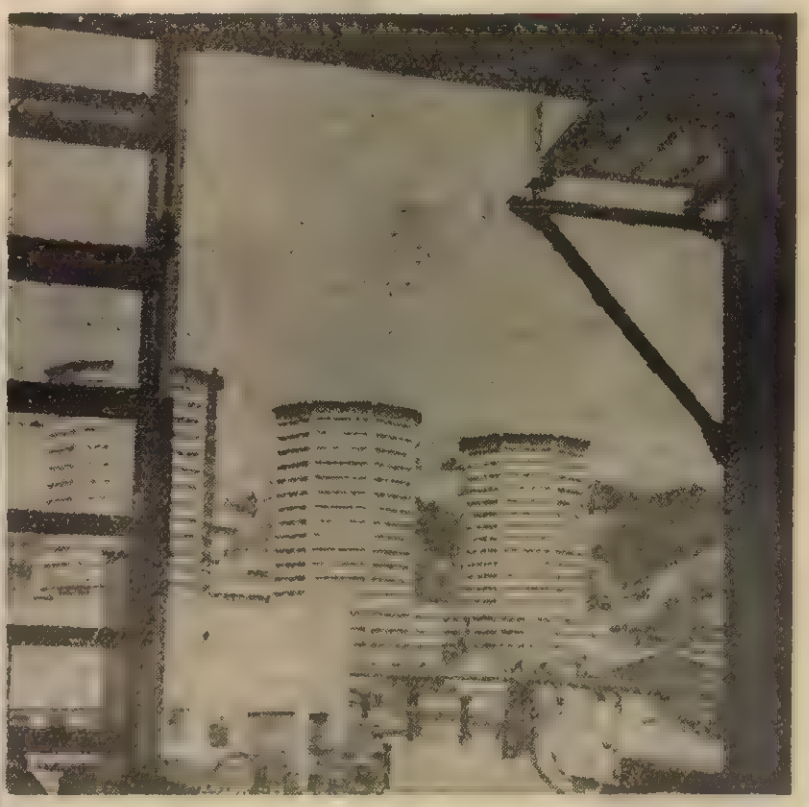

■ La Zlatna, minereul de cupru se metamorfozează în preţiosul metal

■ Cum se trăieşte pe „Platoul Romanilor" din Alba Iulia

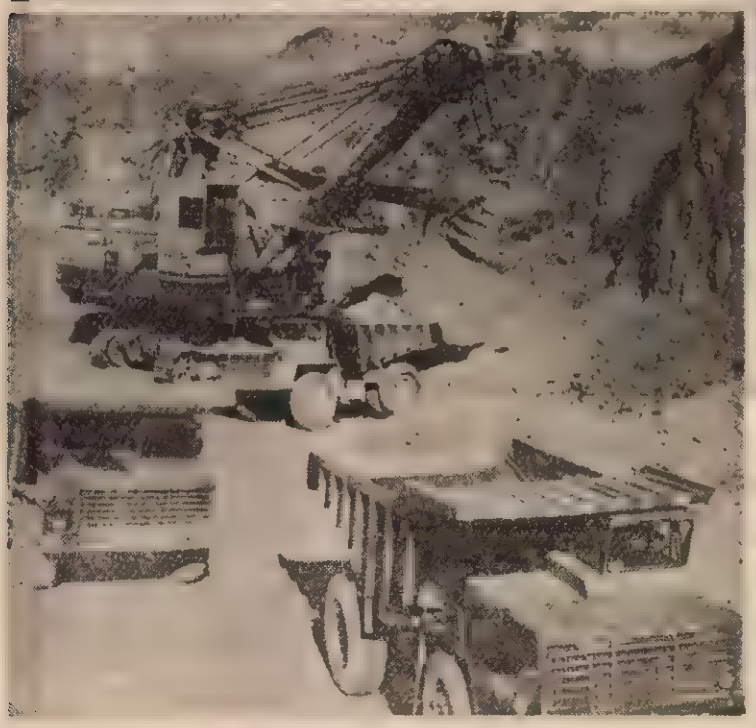

■ O mină la suprafaţă

■ Drumurile moţilor de azi cuprind şi drumul cuprului de la Roşia Poieni

Fiecăro. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, ştiinţă, învăţămînt : 14 57 ; Cetăţeneşti : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informaţii : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacţie : 21 23 . Secretariat redactor şef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca judeţeană MUREŞ

flacara

anul XXXVIII
35 (1784)
VINERI
1 septembrie
1989

Lecțiile istoriei

în lumina prezentului

Demnitate și încredere în forțele proprii

Atmosfera festivă în care a fost întîmpinată marea sărbătoare națională a României socialiste s-a distins, la această aniversare jubiliară, printr-un pronunțat caracter activ, dat de conținutul manifestărilor organizate, de angajamentele oamenilor muncii pentru îndeplinirea înainte de termen a planului pe 8 luni, de cadrul înnoit și amploarea fără precedent a demonstrației din Capitală, și, mai ales, de semnificațiile politice și ideologice definitorii acordate acestui eveniment în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Adunarea Solemnă din 21 august. Apreciată drept „cel mai important eveniment" din existența milenară a poporului nostru, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 reprezintă ecranul de conștiință pe care pildele istoriei continuă să se reflecte, viabil și pregnant, la lumina prezentului, prin obiectivele de perspectivă ale contemporaneității. Pătrunsă de spiritul dialectic și simțul istoric atît de proprii gîndirii secretarului general al partidului, Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu integrează, așadar, evenimentul de la 23 August 1944. In contextul actualității, precizîndu-i acele semnificații fundamentale care au valoare de învățăminte peniteritoare, de mare valoare teoretică și practică pentru viața lumii contemporane.

Subliniind că **„revoluția de la 23 August 1944 a reprezentat un act de voință al întregii națiuni române, o strălucită afirmare a hotăririi forțelor patriotice naționale de a înlătura definitiv dominația străină, de a apăra independența și integritatea patriei, de a asigura eliberarea deplină a întregului teritoriu al României și trecerea la făurirea noii orînduiri sociale, în care poporul să fie pe deplin stăpîn pe destinele sale"**, tovarășul Nicolae Ceaușescu argumentează prin realitatea unui fapt istoric importanța unei conduite politice autonome și independente : împrejurările declanșării celui de-al doilea război mondial **„demonstrează cu putere că țările mici și mijlocii din Europa pot conta, în dezvoltarea lor economico-socială, în asigurarea independenței, nu pe promisiuni abstracte, de departe, ci pe forțele proprii, pe solidaritatea vecinilor și tovarășilor lor de luptă și idei"**.

De altfel, întreaga experiență a construcției socialiste din România — dintre momentele, incluse, ale revoluției de acum 45 de ani și ale prezentului, în care poporul nostru dezbate proiectele dezvoltării viitoare a țării — demonstrează cu puterea

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

(continuare în pag. 3)

La chemarea fierbinte a tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLANUL ANUAL ÎNDEPLINIT PÎNĂ LA CONGRES!

Un atelier cheie la Mecanică fină : „mecanicul șef" Fotografie de PAUL AGARICI ■

Drapelul viu al unei mari victorii

Abia trecuseră 5 minute după miezul nopții dintre 22 și 23 August și la Maternitatea Giulești a venit pe lume o nouă ființă umană, Nicolae, în greutate de 3,800 kg, al doilea copil al familiei Boia. Mama, Boia Ana, 30 de ani, de meserie filatoare, internată în 22 august la ora 22, stă acum în salon între celelalte tinere mame și așteaptă ora alăptatului. Dar cită liniște și sănătate între aceste pașnice puteri născătoare ale pămîntului nostru, cită seninătate și bucurie între tinerele mame așteptînd ora laptelui ! Nicolae Boia, în vîrstă doar de cîteva ore, și-a luat și el locul în salonul copiilor, alături de cei aproape 100 de nou-născuți aflați în spital. De la ora zero pînă la ora 17 (ora documentării noastre), în ziua de 23 August 1989, s-au născut la Maternitatea Giulești 13 copii. Cărora trebuie să-i adăugăm pe cei care se vor naște în continuare. Pentru că o maternitate e locul celei mai presante urgențe. Aici nimic nu are aminare. Viața, năvălitoarea, clocotitoarea forță vitală a neamului nostru nu poate suferi nici o aminare.

Acum 45 de ani a început în București marea revoluție de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Am putea suprapune peste operațiile acelei zile unice, pe ore și minute, evenimentele zilei de azi, fiecărei operațiuni militare, fiecărui obiectiv cucerit de la o oră la alta a acelei memorabile zile, i-am putea răs-

(Continuare în pag. 24)

I. ZUBAȘCU ■

Dezbatere despre promovarea noului

Invenții și inventatori

Documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului reafirmă, ca o direcție majoră pentru dezvoltarea în continuare a economiei românești, valorificarea propriilor mijloace, a propriilor resurse și posibilități, a tuturor inițiativelor valoroase prin care își găsește împlinirea obiectivul trecerii cu hotărîre a României socialiste pe un drum de dezvoltare structural nou, cu un accent decisiv pe elementele de modernitate, calitate și eficiență.

Ne aflăm în al patrulea an de cînd, la inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost declanșată ampla acțiune de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție iar rezultatele obținute pînă acum aduc cu prisosință dovada că acest proces de adaptare a economiei naționale la noile cerințe ale dezvoltării intensive au fost și sînt posibile în primul rînd prin aplicarea soluțiilor oferite de gîndirea tehnică originală, prin punerea în valoare a creativității întregului front de specialiști și a milioanelor de oameni ai muncii din întreprinderile industriale, ca și din unitățile de cercetare și învățămînt. Această mobilizare de forțe este ilustrată prin victoriile de muncă strălucite, obținute în lupta pentru o nouă calitate, și ea își găsește explicația în adevărul incontestabil că politica partidului nostru solicită și stimulează creativitatea tehnică și economică, atragerea rapidă și eficientă a acesteia în efortul de modernizare a economiei naționale. Desigur, în lupta pentru impunerea sa, noul întîmpină cîteodată și dificultăți, dar nu e mai puțin adevărat că promovarea neabătută a cuceririlor noii revoluții tehnico-științifice, creșterea numărului de invenții și inovații prin care este probat nivelul de creativitate al colectivelor muncitorești din întreaga țară reprezintă suportul hotăritor, definitoriu al acestei acțiuni de mare interes național. Este ceea ce rezultă și din masa rotundă pe care revista noastră a organizat-o la Combinatul de Utilaj Greu din Iași.

pag. 4—5

Bibliotec... județeană
MUREȘ

Eficiența, penetrația și oportunitatea soluțiilor formulate de oamenii muncii, cu privire la activitatea dintr-o mare întreprindere — cum este I.R.E.M.O.A.S. București — ori dintr-un mare oraș — cum este Timișoara — confirmă modul fundamental de ființare a societății noastre :

Cuvîntul muncitorilor atestă:

Puterea creatoare a gîndirii colective

Atunci cînd constructorii s-au mobilizat pentru a da în folosință mult mai repede cea de-a treia magistrală a metroului, ei au fost sprijiniți de întreaga noastră industrie, adică de toți furnizorii de echipamente. Între aceștia, și de cei de la I.R.E.M.O.A.S. care, de pildă, au realizat cu mult în avans tîmplăria metalică necesară. Adică au fost în stare să dea dovadă de o mare mobilitate și adaptabilitate în producție.

Iată motivele pentru care secretarul comitetului de partid din această întreprindere, Marin Iordan, răspunzînd întrebării : „ce idee, ce propunere, ce soluție evidențiată în adunarea generală a oamenilor muncii a influențat în mod semnificativ producția ?", s-a oprit tocmai asupra unei probleme de organizare, relevînd importanța capacității de adaptare, a mobilității în rezolvarea complexelor sarcini de plan ale întreprinderii. Cu atît mai mult cu cît, în contextul problemelor reale pe care le întîmpină unul dintre cei mai serioși consumatori de materiale deficitare (să amintim numai alama), mobilitatea, inventivitatea nu reprezintă doar o „cosmetică" a producției, ci chiar producția. O producție care nu se face ușor, ale cărei repere exprimă chiar această capacitate a oamenilor. Căci, în aceeași perioadă, s-a reînnoit fabricația de armături sanitare în proporție de 82 la sută, s-au aplicat 46 de noi tehnologii la feronerie și armături sanitare, s-au omologat 15 noi produse dintre care 7 se și exportă. Cele mai „fierbinți" discuții din adunarea generală de la începutul anului vizau utilizarea cu maximum de simț gospodăresc a materialelor. Soluțiile conturate atunci au devenit practici curente — e vorba de refolosirea propriului șpan de alamă și de înlocuirea, în feronerie, a unor repere din aluminiu cu altele din oțel. Sigur, de zis a fost mai simplu, de făcut a fost ceva mai greu. Dar are și zisul importanța lui, că altfel nu te apuci să faci. Și rostul adunărilor generale tocmai asta este : să adune experiența a ceea ce s-a făcut, să judece ce nu s-a făcut bine, să zică exact ce ar trebui să se facă. În cadrul lor, oamenii chiar trebuie să hotărască mersul propriei munci. Recenta adunare generală, desfășurată în data de 7 august, a „zis" și ea destule. Secretarul de partid era mulțumit de combativitatea și inițiativa oamenilor, a vorbit de mai multe ori de intervenția inginerului Marcel Ursu și, pînă la urmă, m-a convins să ajung la fabrica de tîmplărie mecanică și corpuri de încălzire din oțel (o „fabrică în fabrică") — cea care realizează, de altfel, majoritatea reperelor pentru metrou, pe care le aminteam, și unde acea mobilitate deosebită a producției este „la ea acasă".

Inginerul Ursu, șeful secției corpuri de încălzire, a dat repede „vina" pe alții. În adunarea generală, se pun problemele globale, se adoptă așa-numite „tactici" din perspectiva „strategiei" planului, se mai ridică și probleme pentru forurile tutelare. De muncit, se muncește însă zilnic, ideile mai vin și noaptea. Din această perspectivă, a lucrului făcut la timp, adunarea generală judecă bine și ia hotărîri care pot fi îndeplinite. Iată, de pildă, pentru ușile antifoc era necesar un mecanism de închidere automată. Din import nu se putea aduce, fără el ușile n-aveau nici un haz. În adunarea generală, s-a pus problema confecționării lui („zisul" a fost prompt), de încercat au încercat mai mulți, dar „făcutul" i se datorează maistrului Gheorghe Mihalache.

Maistrul Mihalache, fost proiectant „fugit" în producție de vreo 4 ani („în primii doi, nu prea dormeam mai mult de 2—3 ore pe noapte, c-așa e producția cînd mai depind de tine încă vreo 20—30 de oameni"), tocmai primise în acea zi (10 august a.c.) un brevet pentru o realizare mai veche — cabina de baie pentru navele turistice — al cărei coautor era. Peste mecanismul de închidere a trecut repede („n-am prea dormit, așa e — simbătă noaptea știam ce trebuie să fac, duminică aflasem cum ; am folosit amortizoare produse chiar de I.R.E.M.O.A.S. în tandem, am mai pus o bilă de rulment, am calculat să cadă fuzibilul la 72°C), mai ales că deja are „în cap" un alt tip care să nu mai folosească nici amortizoare, să aibă, adică, o fiabilitate mai mare. Nici cabina pentru care primise brevetul (existentă, deja, pe cea mai mare navă turistică fluvială, „Steaua Dunării") n-a rămas așa. E deja conceput un alt sistem, astfel încît cabina să se poată demonta din interior, totul e gîndit simplu, mai ieftin, mai ușor de montat și depanat : bateriile nu vor mai fi montate rigid (se evită trepidațiile), conductele clasice au fost înlocuite cu altele flexibile, nu mai trebuie instalatori calificați pentru orice fleac, personalul vaporului poate rezolva totul, ba chiar și pasagerii, glumește maistrul. Și pentru această cabină cam tresărea în somnul său puțin meșterul Mihalache. Ba a tresărit odată și treaz. Era la „Municipal", făcea o electrocardiogramă („de, insomnia..."), cînd, spre stupoarea medicului, a sărit dintre firele aparatului. Electrocardiograma era bună, evident că nu durea, dar pe peretele cabinetului exista un calendar cu fotografia navei „Steaua Dunării".

La I.R.E.M.O.A.S. se poate ajunge cu metroul. I.R.E.M.O.A.S.-ul ajunge, a ajuns încă de acum un deceniu, pretutindeni unde se construiește, se întreține sau exploatează metroul. El a ajuns de mult și la vapoare. Va ajunge și la vapoarele de pasageri ce vor circula pe canalul București — Dunăre. Nimic mai firesc, deci, ca, într-un viitor destul de apropiat, la I.R.E.M.O.A.S. să se ajungă și cu vaporul. Cei de la Galați și Călărași chiar așa pot veni — cu vaporul, apoi cu metroul.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Democrația reală în plină acțiune

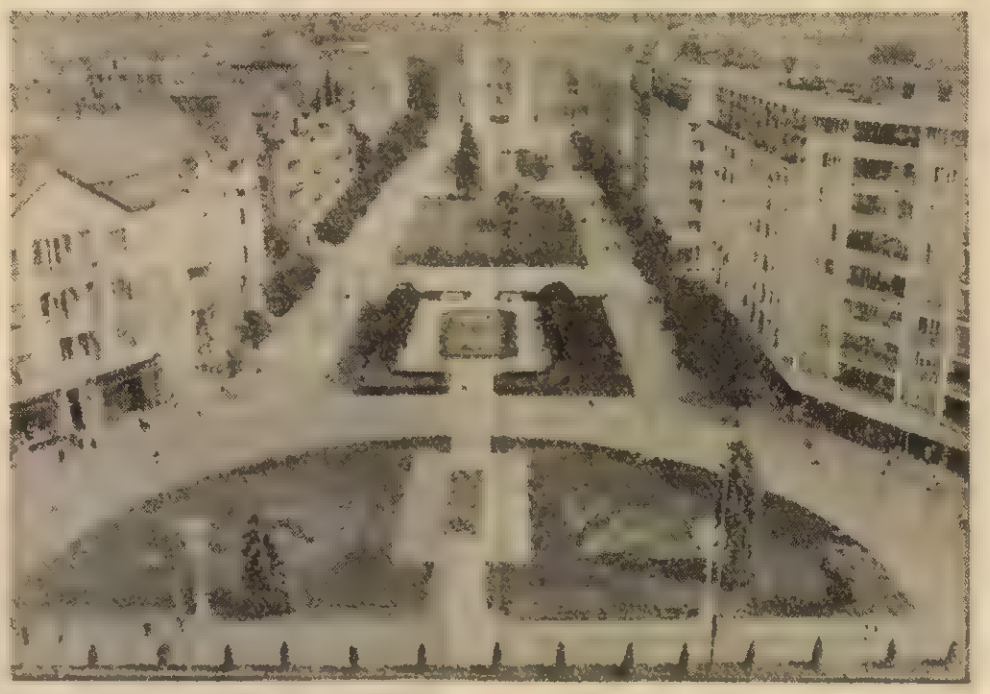

Inițiative cetățenești la Timișoara

„La noi — ne spune tovarășul Stelian Tănase, șeful sectorului organizatoric al Consiliului Popular al Municipiului Timișoara — Tribuna Democrației înseamnă mai ales faptele oamenilor ce decurg din întîlnirile lor trimestriale cu deputații și din întîlnirile semestriale cu primarul.

Cetățenii propun și hotărăsc, împreună cu deputații lor, în ce ordine să facă lucrurile de care mai are nevoie colectivitatea. De la întreținerea mai bună a străzilor, a pieților, pînă la amenajări și reamenajări de parcuri, restaurări de ansambluri arhitectonice și pînă la regîndirea unei zone — de pildă piața Operei —, în aceste adunări cetățenii discută liber despre munca și viața lor, despre fața de mîine a orașului".

În acest an s-au amenajat o mulțime de locuri de joacă pentru copii și terenuri de sport. E drept că ele sînt adunate la primărie ca vrăbiile cu cireșele, probabil pentru efectul totalului, care este, într-adevăr, nici mai mult nici mai puțin decît 94.

Oricum, e cert că sînt întreținute cu mai multă grijă cele opt trasee turistice, cum sînt numite marile drumuri pe care se intră în oraș.

Pentru impulsionarea colectării de materiale recuperabile, din iunie, au început să se încheie contracte între asociațiile de locatari — sînt peste 3 200 — și I.J.R.V.M.R., contracte ce se perfectează la primărie.

Toate aceste lucruri se dezbat, întîi, în spiritul, generalizat, al Tribunei Democrației, care le permite oamenilor să comunice bine atît între ei cît și cu cei pe care i-au ales în Consiliul Popular. Și cînd fac exact ce vor, adică îndeplinesc propriile lor propuneri, rezultatul este — firește — bun. În asemenea scopuri, timișorenii au efectuat, pe șapte luni din acest an, unsprezece milioane de ore de muncă. Valoarea tuturor acțiunilor patriotice de bună gospodărire și înfrumusețare depășea, la sfîrșitul lui iulie, patru sute de milioane de lei. Nu este mai puțin adevărat că reușita se sprijină, în mare măsură, nu doar pe apetitul de lucru al cetățenilor, ci și pe sprijinul primăriei, al Consiliului Popular Municipal și al Consiliului Popular Județean.

Se propunea, în ianuarie 1989, amplasarea și amenajarea platformelor gospodărești în zonele cu blocuri noi ; s-au și realizat peste o sută de asemenea platforme. S-a propus amenajarea, întreținerea mai bună, remedierea unor străzi. Cu participarea cetățenilor, s-au terminat lucrările pe străzile Kogălniceanu, Arieș, Dimbovița, pe calea Dorobanților, pe aleea Ghirodei.

Anul trecut se propusese o nouă linie de tramvai care să lege platforma industrială din calea Buziașului — unde se află cunoscutele I.A.E.M., „Electrotimiș", „Optica", Întreprinderea de Autoturisme, „Spumotim", Întreprinderea „Azur", cea de

Ofensiva frumosului

detergenți și altele — să lege, deci, această mare zonă industrială cu zona de locuințe : calea Șagului, Mureș, Plavăț 1, Plavăț 2, calea Girocului. Ei bine, noul tramvai deja circulă (linia 9 — care are legătură și cu linia 7).

Modernizarea liniei 8 — în curs de execuție — decurge tot dintr-o asemenea propunere.

Întîlnirile primarului cu cetățenii nu înseamnă doar două asemenea adunări pe an. În fiecare semestru au loc mai multe întîlniri de acest gen, la Clubul C.F.R., la Casa Tineretului, în sala de la primărie, în alte săli, din diferite zone ale orașului. La adunările din iulie, anul acesta, cetățenii au stăruit pentru terminarea mai rapidă a restaurărilor de clădiri din piața Unirii și reamenajarea fîntînii de apă minerală din această piață. Fîntîna a fost gata înainte de 23 August. O mulțime de oameni care își duc și acasă și beau apă aproape numai de la vestita fîntînă o au la dispoziție din nou. (Mai notăm că nu sînt rare cazurile de ameliorări, copios povestite, după o cură de apă de aici în afecțiuni gastrice și, se pare, nu numai gastrice).

În oraș se așteaptă cu emoție turnarea, nu peste multă vreme, în piața atît de dragă timișorenilor, a unor scene dintr-un film dedicat Marii Uniri. Restaurarea întregului ansamblu de clădiri al patrulaterului ce închide piața, restaurarea fîntînii, a pieței înseși, toate acestea înseamnă poate cea mai complexă activitate din ultima vreme pe care timișorenii au dus-o cu bine la capăt — putem spune, liniștit, aceasta —, cu migală, cu pasiune, cu o mare dragoste pentru orașul lor, fără grabă, fără să mai strice ceva și au început prin a dezbate totul în spiritul și în cadrul Tribunei Democrației.

La fel au gîndit, au analizat și au regîndit, de fapt, o altă zonă : piața Operei. Cel mai important lucru este că s-a scos de aici linia de tramvai, căreia i s-a găsit un alt traseu. Pe aici în perioadele de vîrf ale zilei treceau 80 de tramvaie pe oră. Diferența în bine, în frumos și liniște între starea de acum și cea anterioară a zonei întregi îl face pe orice om care o vede să-i admire pe cetățenii acestui municipiu și pe edilii lui pentru gîndul bun cu care au transformat atît de izbutit o zonă agitată într-una absolut agreabilă, înundată de flori. De un singur lucru mai trebuie să se îngrijească gospodarii : am văzut aici, într-o zi, pe cînd prea mulți infirmi, dintre aceia pe care cei ce îi minuiesc mai mult decît îi îngrijesc îi lasă dimineața și îi culeg seara cu tot ce-au încasat. Unul din acești bieți oameni era „ornat" anume pentru a impresiona mai mult : trunchiul gol îi fusese vopsit pur și simplu în jurul unor pete pe care „împresarii" doreau să le facă mai vizibile.

Ni s-a spus că reamenajarea pieței Operei a încorporat peste 25 000 de zile de muncă. Oamenii adevărați ai Timișoarei, cei care o iubesc și n-ar schimba-o cu nici un alt oraș, cei ce investesc și suflet și nu numai trudă spinării, în toate cîte se fac este normal să discute tot deschis și să găsească o soluție și pentru genul de curățenie la care ne refeream mai sus.

Cît privește Parcul Central, a fost reamenajat și el, ceea ce probăm cu una dintre alăturată. A doua fotografie este aproape inutil s-o mai fălmăcim : cine nu știe piața Operei din Timișoara ? Dar mulți n-o știu astfel, fiindcă, așa cum o vedeți aici este doar de puțină vreme.

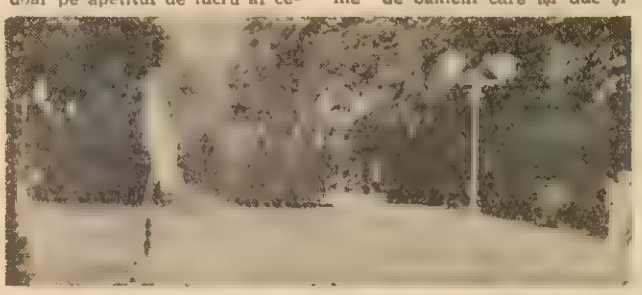

Fotografii de CONSTANTIN POPESCU ■

DORIN GHERGHINESCU ■

Întrecerea, avînturi noi!

Prețul unui loc de frunte

În urmă cu vreo cîțiva ani, cînd a devenit director al Întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă, cineva a avut grijă să spună: vezi că aici nu e ca la șah. Inginerul Mihai Baltă, cunoscut de multă lume din Botoșani ca un bun jucător de șah, a mulțumit pentru sfat dar recunoaște că nici astăzi nu poate fi de acord cu o asemenea observație, pentru simplul motiv că disciplina în gîndire și acțiunea ordonată, orientată spre un scop clar, sînt calități care pot prinde bine oricînd. Cu atît mai mult cînd o întreprindere de acest fel, a cărei rază de acțiune cuprinde tot județul, seamănă prea puțin cu o tablă de șah, unde ai sub ochi toate piesele. Buna funcționare a rețelelor de alimentare cu apă și de distribuție a energiei termice intră, desigur, între datoriile de prim ordin ale întreprinderii, ca și o seamă de alte prestări de servicii, printre care construcțiile. O seamă de străzi de categoria întîi din Botoșani au fost făcute de oamenii acestei întreprinderi: strada Mihai Eminescu, bulevardul Primăverii, o parte din Calea Națională. Tot lor le-a revenit datoria de-a construi școlile din Șendriceni și Orășeni, ca și din alte comune, sau numeroase blocuri de locuințe la Dîngeni, Trușești, Brăiești, Rădăuți-Prut.

Revenind însă la problemele producției, inginerul Mihai Baltă adaugă: „Nu cu mult timp în urmă am încheiat construcția noii stații de tratare a apei de la Cătămărăști, de lîngă Botoșani. Această stație are o capacitate de 700 litri pe secundă. Aducțiunea apei se face gravitațional, pe o distanță de peste 16 kilometri, de la Bucecea. Apa captată acolo, din Siret, vine pe o conductă de 1 200 mm. Dar pe acest traseu am construit o microhidrocentrală cu puterea de 170 kwh, energie necesară punerii în funcțiune a pompelor de la stația de tratare. Astfel am asigurat independența energetică a stației de la Cătămărăști, ceea ce e foarte important, zicem noi, și la fel au zis și cei care ne-au vizitat, specialiști de la întreprinderi similare din alte județe sau de la unele organe centrale din București. Dar rezultate frumoase, credem noi, am obținut și la cealaltă stație de epurare a apei de care dispune municipiul, și anume de la Răchiți, sau la stația de epurare de la Dorohoi, unde funcționează stații de biogaz prin care am redus într-o măsură apreciabilă consumul din sistemul energetic național. Un cuptor de uscat cărămizi funcționează numai cu metanul produs într-una din aceste stații. Acum încercăm să scoatem și energie electrică din biogaz. Cum încercarea aceasta n-a fost încă dusă pînă la capăt, prefer să spun doar atît, că noi sperăm să se adeverească vorba că norocul îi ajută pe cei curajoși".

Un dram de noroc poate fi binevenit, dar cei curajoși nu rămîn în așteptarea lui, ci procedează ca oamenii acestei întreprinderi, ajutîndu-se singuri pe cît pot. Și tot ceea ce fac acești oameni aduce, într-adevăr, dovezi ale unei anume discipline în gîndire și ale unei acțiuni ordonate, orientate spre un scop clar. Remarcabil, în această privință, fiind chiar faptul că ei așază între primele lor griji datoria de-a învăța mai mult, de a se perfecționa în meseriile, atît de multe, pe care oamenii acestei întreprinderi trebuie să le știe. Anul trecut, la concursurile pe meserii, cîțiva dintre muncitorii întreprinderii s-au situat pe primele locuri, pe țară, iar succesul s-a repetat anul acesta, la Timișoara: Dumitru Rudei, mașinist alimentări apă, a luat locul I, iar Viorica Dumitrășcuță, operator alimentări apă, s-a situat pe locul al doilea, celui de-al treilea botoșănean trimis acolo revenindu-i o mențiune. De curînd, la adunarea generală a reprezentanților oamenilor muncii din întreprindere, același Dumitru Rudei, care lucrează la sectorul de tratare a apei de la Bucecea, propunea ca unitatea să-și asigure o bază de informare și documentare tehnică mai bună, inginerul Ștefan Podaru lua în discuție necesitatea creșterii numărului de autovehicule care să funcționeze cu gaz metan, iar Gheorghe Durduc se oprea asupra posibilităților de aplicare neîntîrziată a studiului executat de întreprindere, în colaborare cu Institutul Politehnic din Iași, privitor la optimizarea distribuției apei în municipiul Botoșani. Fiecare are de spus ceva pentru ca lucrurile să meargă mai bine și venind cu o propunere, cu o sugestie utilă, contribuie la menținerea întreprinderii pe un loc de frunte între celelalte întreprinderi similare din alte județe. În ultimii trei ani, ea s-a situat pe locul I, pe țară, în întrecerea socialistă, primind de trei ori, consecutiv, „Ordinul Muncii" clasa I, iar prin rezultatele obținute în acest an se menține în fruntea întrecerii. La 31 iulie, întreprinderea își îndeplinea planul pe 3 ani și 8 luni din acest cincinal, înregistrînd sporuri la producția marfă de 10 milioane, la producția netă de 3,1 milioane, la activitatea de prestări servicii de 88,2 milioane, la beneficii de 10,8 milioane, în condițiile în care sarcina de plan, pentru creșterea productivității muncii, fusese realizată în procent de 136,6 la sută.

Într-adevăr, norocul îl ajută pe cei curajoși, dar mai cu seamă în măsura în care ei își fac norocul singuri. Altfel zis, prețul unui loc de frunte tot munca rămîne.

D. CONSTANTINESCU ■

Floarea-soarelui, dar mai ales a oamenilor

Nimic nu e mai reconfortant să vezi într-o dimineață de vară, cînd intersectezi cu trenul Cîmpia Bărăganului, spre Dunăre și Mare, decît un lan de floarea soarelui pierzîndu-se spre orizont, cu corolele desfăcute ca niște radare căutînd mesajul vital al luminii. Și soarele răsărind deodată și aceste pînlii larg desfăcute primindu-și porția cerească de energie și coborînd-o pînă adînc, la rădăcină, într-un traseu invers decît drumul sevei din pămînt spre talgerul galben al florii. Iar la un capăt al lanului, o remorcă verde îngropată între telescoapele tulpinilor ,cu stupi de albine împrăștiindu-și zumzetul de la o margine de orizont la alta, dîndu-ți senzația că mierea curge ca un rîu invizibil, asemenea razelor, pe albia și prundul florilor larg desfăcute, — toate acestea sînt imagini adînc familiare ale ogoarelor noastre și deopotrivă ale destinelor noastre.

Dar acum floarea soarelui nu mai caută răsăritul. Ea se orientează, încă din zorii zilei, după prezența umană. Îngreunată de arșița verii, cu aura petalelor veștejite, aplecată cu vîrful spre pămînt, ca sita unui duș uriaș, ea tresare acum doar în preajma omului. Îl așteaptă, îi atrage prezența. Acum va fi în continuare doar a oamenilor, ca să compenseze lungul timp aflată sub vasalitatea soarelui. Am în față un lan de 150 de hectare din soiul Fundulea 206, o cultură frumoasă ca și cum fiecare exemplar ar fi fost pictat direct în aer ca în celebrul tablou al lui Van Gogh. O cultură cu o densitate de 60 de mii de plante. 60 de mii de capodopere semnate Van Gogh. Asta ca metaforă și mijloc de intensificare a sugestiei. În realitate, fiecare „capodoperă" de aici e semnată de mîna anonimă a unor oameni pe care îi interesează mai puțin performanțele artistice și mai mult cele agricole.

Oamenii aceștia n-au fertilizat cu inspirație celestă ogorul, ci cu gunoi de grajd. Din simplul motiv că e mai ieftin și mai eficient. Ei știu că floarea soarelui e cea mai simplă și mai puțin pretențioasă dintre toate culturile. Dar și cea mai bănoasă. Vinzi grîul cu 1,30 kg. Iar floarea soarelui cu 2,50 kg! Nu trebuie decît s-o pui în pămînt. Primăvara, desigur. Cît mai devreme. Dacă o erbicidezi, rămîne curată în continuare. Crește mai repede decît buruienile. Își lățește frunzele peste toată preajma și le ia acestora lumina. Cîștigă la concurență prin eficiența creșterii și lățimea frunzelor, devine stăpînă pe raza ei de acțiune. Nici o buruiană nu i se mai poate piti la umbră. Îi absoarbe toată lumina lăsînd-o în deficit energetic vital. Oamenii o mai prășesc și cu sapa, doar așa din complezență.

Atenție! Floarea soarelui e foarte pretențioasă la recoltat. Dacă are umezeală în buretele în care îi sînt înfipți dinții semințelor, dacă a prins-o o ploaie înaintea sau în timpul recoltatului, i se umplu capitulele de apă, se impregnează și mucezesc. Miezul îi suge apă și putrezește. Agricultura, „dacă o iei de la țata" — cum zic țăranii din tată în fiu și din moși-strămoși, — are nevoie și de puțin noroc pe lîngă multă știință. Dar noi, să zicem, că avem noroc, c-am avut și vom avea întotdeauna noroc. E bine să fim încrezători în destin și solari ca floarea soarelui. Dar să ne bazăm mai mult pe știință. Și știința spune că e mai bine ca floarea soarelui să se usuce la soare decît la curent electric.

Lucrătorii C.A.P.-ului Buftea și-au trecut în plan o recoltă peste cea din anii precedenți. Totul e, spun ei luînd un fagure negru de semințe și periindu-l în palme, — să faci cu plăcere ceea ce faci, cu răspundere față de pămîntul care ne înalță roadele spre cer și față de țara care ne așteaptă roadele. Să pui suflet în ceea ce faci pentru că și pămîntul pune suflet în ceea ce sporește și soarele pune suflet în ceea ce luminează și doar cu dragoste și conștiință se face tot ce e durabil pe pămînt.

I. ZUBAȘCU ■

Demnitate și încredere

(Urmare din pag. 1)

faptelor importanța istorică a unei linii politice bazate pe demnitate națională și încredere în forțele proprii. Aceste trăsături fac parte din firea poporului român, ele contopindu-se și exprimîndu-se de-a lungul veacurilor în ceea ce dintotdeauna și pentru totdeauna este mai scump locuitorilor acestor meleaguri: independența.

Eroismul, dîrzenia, fermitatea manifestate în actul de la 23 August 1944 de toate forțele realiste, patriotice, naționale unite sub conducerea partidului comunist sînt explicabile prin faptul că acea virtuală aspirație spre independență a poporului devenea reală și posibilă prin gestul de demnitate și încredere în forțele proprii al mișcării insurecționale. Realitățile de atunci din România înfățișează un alt adevăr pilduitor pentru situația din lumea contemporană: **„revoluția și răsturnarea forțelor imperialiste**, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **nu s-au realizat de bună voie, ci prin luptă, și istoria demonstrează că popoarele trebuie să fie gata să lupte pentru a-și cuceri independența, pentru a apăra viitorul lor, socialismul, viața liberă și independentă!"**.

Desigur, trecerea la făurirea noii orînduiri n-a fost un proces liniar și simplu, ci a presupus transformări structurale în toate domeniile, realizate prin luptă, prin muncă fermă și susținută, prin eroism și spirit de sacrificiu. Dar toată această perioadă tumultuoasă, în care, cum aprecia secretarul general al partidului, „s-au făcut și greșeli, au fost și unele minusuri și lipsuri", s-a limpezit o dată cu Congresul al IX-lea al partidului, moment pe care perspectiva istorică îl definește ca hotărîtor pentru făurirea cu succes a socialismului în România. Valoarea politică și patriotică a acestui eveniment constă în aceea că **„a deschis calea unei gîndiri noi, revoluționare, redînd partidului și poporului sentimentul de demnitate și încredere în forțele proprii, înarmînd partidul cu linia politică generală, cu strategia revoluționară, în concordanță cu legile obiective, universal-valabile, cu principiile socialismului științific, care au fost și sînt aplicate în mod creator la condițiile și realitățile din România"**. Această apreciere formulată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Adunarea Solemnă prilejuită de aniversarea revoluției de la 23 August 1944 conține semnificația unei continuități profunde în lupta pentru triumful idealurilor fundamentale ale poporului român, pentru afirmarea demnității sale, a încrederii neclintite în propriile forțe: așa cum actul de la 23 August 1944 „a deschis pentru prima oară calea unei adevărate libertăți și independențe, a trecerii puterii în mîinile poporului", tot astfel Congresul al IX-lea, „jalon care a dinamizat întreaga activitate de transformare revoluționară a României, fără de care nu am fi putut obține marile realizări de astăzi", a inaugurat epoca în care procesul început acum 45 de ani capătă dimensiunile plenare și virtuțile autentice ale socialismului.

Multitudinea și amploarea realizărilor obținute de țara noastră în Epoca Nicolae Ceaușescu, forța economiei naționale, nivelul ridicat de dezvoltare a științei, culturii, învățămîntului, creșterea bunăstării întregului popor, noua înfățișare a patriei, civilizația nouă făurită în toate zonele și localitățile țării demonstrează cu puterea faptelor justețea politicii partidului nostru comunist, care și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe calea fericirii, bunăstării, a independenței și suveranității depline. Izvorul tuturor acestor realizări se află în capacitatea partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a respecta și sintetiza în planul politic, al conducerii societății dorința fundamentală a poporului român de a rămîne demn, liber și independent, de a-și urma propria cale de dezvoltare pe baza prețioasei și inepuizabilei resurse a încrederii în sine însuși.

România a fost singura care s-a ridicat în apărarea suveranității și independenței unei țări frățești atunci cînd acestea erau amenințate; România este țara care, în anul 45 al libertății sale, a lichidat toată datoria externă, eliminînd astfel orice condiționare a dezvoltării economico-sociale proprii; România este țara care a sesizat la timp necesitatea democratizării întregii vieți economice, sociale și politice, trecînd, pe baza hotărîrilor Congresului al IX-lea, la instituirea unor forme tot mai perfecționate de autoconducere și autogestiune, făurind un sistem democratic unic în felul său, întemeiat pe principiul științific al construirii socialismului cu poporul și pentru popor. Sînt, acestea, doar cîteva exemple care particularizează țara noastră, politica realistă, științifică a partidului nostru comunist în concertul națiunilor lumii, sînt izbînzi și, totodată, expresii ale forței de creație și dezvoltare pe care le au demnitatea națională și încrederea unui popor în propriile forțe.

Întemeiată pe aceste trăsături genuine ale poporului român, politica partidului nostru comunist întrunește aderiunea deplină a întregii țări, aderiune care, sub incidența măreților programe de dezvoltare a patriei, se convertește în hotărîrea de neclintit a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor de a întări unitatea în jurul partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lupta pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României.

INVENTII

Masă rotundă organizată la Combinatul de utilaj greu din Iași. Participă : **Mihai Verdeș,** președintele Comitetului sindicatului ; **Vasile Martinescu,** inginer, compartimentul C.T.C. ; **Costel Iosub,** muncitor, secția Căi ferate uzinale ; **Ionel Coman,** muncitor, secția sculărie ; **Francisc Schönberger,** dr. inginer, șeful secției turnătorie de fontă; **Corneliu Alexa,** inginer, șeful secției proiectare S.D.V.-uri ; **Ioan Larco,** șeful Cabinetului tehnic -; **Spiru Nițoiu,** inginer, Cabinetul tehnic.

Red. — Mai întîi vă rugăm să ne prezentați cîteva date generale despre colectiv.

M. Verdeș — Combinatul, cuprinzînd mai multe mii de oameni ai muncii, este angrenat în majoritatea programelor prioritare ale economiei naționale. Cît privește capacitatea oamenilor, să spune că dacă la început ei făceau construcții metalice simple, de 5—6 lei kilogramul, au ajuns acum să facă produse de performanță, de 40—50—60 de lei. În medie, și există produse la care prețul kilogramului de metal prelucrat depășește suta de lei.

S. Nițoiu — S-a ajuns la 165 de lei.

M. Verdeș — Produsele pentru programul de energetică nucleară merg pînă la 400 de lei, dar eu vorbeam de medie.

S. Nițoiu — Stăm bine, în orice caz.

M. Verdeș — Eu aș zice mai degrabă că sîntem pe un drum bun. Oricum, prețul unui produs exprimă nu doar metalul din care e făcut acel produs, ci și gîndirea tehnică a oamenilor noștri.

Red. — Haideți să concentrăm discuția noastră chiar asupra acestei probleme și să vorbim despre inventatorii de la C.U.G. De acord ?

M. Verdeș — Da. Mai ales că noi privim cît se poate de serios această problemă. Metodologia pe care am elaborat-o aici, în acest combinat, cu privire la stimularea activității de creație, a fost adoptată și de către alți tovarăși, respectiv de județul Timiș, care la ora actuală se găsește pe primul loc în ce privește indicele de creativitate.

Red. — Indicele de creativitate e exprimat de numărul de invenții la 100 000 de locuitori, nu ?

M. Verdeș — Exact. Raportat la tot județul, noi avem în jur de 55 de invenții, anual, la 100 000 de locuitori. Acum 4 ani eram pe locul 2, după București, iar Timișul pe 3. Acum, însă, s-au inversat locurile.

Red. — Dar cum, ce s-a întîmplat ?

M. Verdeș — În două cuvinte, acolo au fost oameni, care au stăpînit problema și care au zis așa : dați tot ce trebuie ca să stimulați această activitate. Au urmărit aplicarea metodologiei de care vorbeam.

I. Larco — Noi am făcut-o, am vizat-o în Biroul Executiv al Comitetului Oamenilor Muncii, în februarie 1985, și în luna mai am fost la o sesiune științifică la Timișoara și ne-am lăudat cu ce-am hotărît noi aici, crezînd că o să aplicăm imediat ceea ce hotărîsem. Problema era, cum este și astăzi, să dăm la înregistrarea unui dosar de invenție 500 de lei, cînd vine avizul de la Institutul de profil să dăm încă 1 000 de lei, iar după ce O.S.I.M.-ul hotărăște că avem de-a face cu o invenție să mai dăm 2 000, în cazul inovațiilor, omul primește 200 de lei la înregistrare și 1 000 la avizare. În cîteva luni, la Timișoara s-a și aplicat acest sistem. Noi am reușit să-l aplicăm doar de vreo 2 ani, de cînd există o nouă conducere a combinatului.

Red. — Dar cum n-a fost preluată această inițiativă tocmai aici, în județul unde ea a apărut ?

M. Verdeș — Este preluată. Aș putea spune că acum este preluată.

Red. — Acum ! De cînd ? De un an, doi ?

M. Verdeș — Da.

Red. — Această metodologie, cum o numiți, cei din Timiș o aplică întocmai ? Poate au apărut niște accente în plus.

M. Verdeș — Nu știu.

Red. — Mă gîndesc că poate preluați dv. niște îmbunătățiri de la ei.

M. Verdeș. — V-am înțeles. Sigur că trebuie să ne interesăm, după cum avem de rezolvat încă o serie de probleme care apar aici, în combinat. Eu lucrez aici de 2 ani și am găsit situații cînd a fost nevoie să mă cert cu cîte un șef de secție ca să nu mai pună piedici inventatorilor din subordinea lui, pentru că a pune piedici e ușor, dar unde duce năravul ăsta ? Cred că am dezlegat puțin aceste inerții care... — în fine, mai trebuie să muncim cu ei... Dar astfel de situații sînt cu atît mai greu de înțeles cu cît a devenit limpede că aportul la creația tehnico-științifică reprezintă argumentul hotărîtor în stabilirea calificativului anual al oricărui cadru tehnic. Am spus : nu dăm nici o treaptă la retribuție, nu dăm nici o gradație la ingineri, la subingineri, la maiștri și tehnicieni, nici la muncitorii cu înaltă calificare, dacă nu vin cu o soluție tehnică nouă. Dar adevărul este că uneori trebuie pornit chiar de la nevoia de-a lămuri ce e o invenție sau o inovație. Acum cîteva zile îmi spunea un sudor foarte-foarte bun : cu vreau categoria a 6-a, dar n-o să fiu niciodată în stare să fac o invenție sau o inovație. Și o fi de necrezut, dar e cît se poate de adevărat, tehnologia pe care o aplica el putea fi considerată cu siguranță o inovație.

Red. — Era o idee a lui ?

M. Verdeș — Da, dar el nu sesiza noutatea la care ajunsese tocmai pentru a-și face singur munca mai ușoară. Omul credea că invenția sau inovația este ceva ce vine de pe altă planetă sau ceva ce vine întotdeauna din partea altora. Oricum, din momentul cînd a fost clar că muncitorii cu categoria a 4-a, pentru a obține categoria a 5-a și celelalte care urmează, trebuie să facă dovada unor aptitudini de creație, o mulțime de oameni au început să vină la Cabinetul tehnic. Există o emulație și dacă vreți mă raportez la cifre, pentru a vedea în dinamica ei această problemă despre care vorbim. Parafrazez un mare om, un american, Dening, parcă așa se chema, un statistician celebru ,căruia japonezii i-au dat cel mai mare premiu al lor. El spunea că metoda statistică, în orice analiză, îți scoate în evidență locul sau direcția în care trebuie să acționezi. Noi avem o diagramă a numărului de invenții din ultimii ani și din ea rezultă un salt spectaculos : în 1985, 40 de invenții, în 1986 tot 40, deci ceva liniar, în '87 apăreau 47, în '88 au fost 65 iar în '89, numai pe primul trimestru, 54. Vedeți ce creștere s-a înregistrat.

I. Larco — Anul trecut, cu cele 47 de invenții din '87 am luat locul întîi pe minister.

M. Verdeș — Iar cu cele 65 din '88 sperăm să-l păstrăm. I-am spus tovarășului Larco, de la Cabinetul tehnic : consider că ți-ai făcut datoria cînd ai dublat această cifră, 65. Acum îmi dau seama că trebuie să fiu și eu mai exigent, că se poate, se poate efectiv.

Red. — Dar pe ce vă întemeiați cînd credeți că se poate ajunge chiar la o dublare a numărului ?

M. Verdeș — Am vrut să fim și noi mobilizatori. Dar n-am cerut nici ca la săritura în înălțime, unde ștacheta ar urma să fie atît de sus încît oamenii să nu poată trece decît pe sub ea. Avem o competiție cu Timișul și trebuie să ne străduim să facem tot ce putem, asta-i tot. Dar iată și un argument : noi avem o situație pe secții și la o analiză s-a constatat că secția Utilaj metalurgic venea cu niște realizări foarte bune la capitolul invenții, numai că realizările astea se datorau unui singur muncitor.

C. Alexa — Unul singur !

M. Verdeș — Un singur muncitor, care de fapt a ajuns să se claseze pe județ, ca prolificitate a ideilor, ca număr de invenții, pe locul al doilea după un mare profesor universitar. Dar e drept ca o secție întreagă să se bizuie doar pe-un om ? De aceea zicem că avem posibilități mari, căci nu se poate ca dintr-o secție cum e asta să nu mai apară și alți oameni cu idei. Pe muncitorul acesta

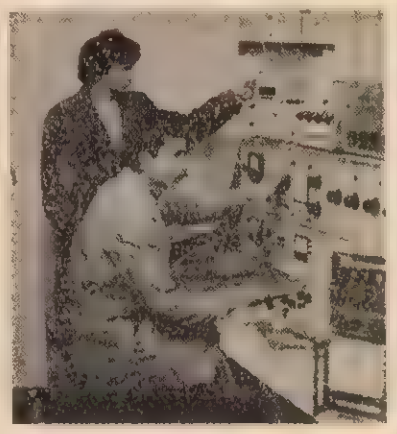

al nostru îl cheamă Constantin Colac. Îmi pare rău că nu e aici, lucrează în alt schimb.

Red. — Cîte invenții are el ?

I. Larco — 45. Și e încă tînăr, abia se apropie de 30 ani.

Red. — În total, de cînd a intrat în funcțiune acest combinat, cîte invenții s-au înregistrat aici ?

I. Larco — Pînă azi, 354. Începînd de la 10 octombrie 1979, cînd a luat ființă Cabinetul tehnic.

Red. — Și dacă ar fi să ne întrebăm cît de importante au fost ele, ce-am putea răspunde ?

M. Verdeș — În lei, eficiența economică a acestor invenții este exact a 20-a parte din multele miliarde cheltuite pentru construirea acestui colos industrial. Au fost importante, nu-i așa ?

Red. — E clar. Trecem și la exemple ?

V. Martinescu — Am venit în combinat în 1982, la metrologie. Am lucrat, așadar, cu diverse aparate de măsură și control. Una dintre problemele care m-au frapat a fost măsurarea temperaturii oțelului : operațiunea nu numai că era dificilă, dar rezultatele ei erau foarte aproximative. Aparatul pe care l-am făcut este testat de 2 ani și ne aflăm pe cale de a-l produce în serie. Avantajele lui : măsoară temperatura oțelului lichid de la distanță ; îl poate folosi un singur operator, un om fără o pregătire profesională deosebită ; elimină termocuplurile de inerție care numai pe noi, combinatul, ne costă 7—8 milioane de lei ; elimină importul unor aparate de măsură a temperaturii cu care e mult mai greu de lucrat și a căror imprecizie nu mai reprezintă de mult un secret, pentru nimeni. Și noi avem astfel de aparate străine dar nu le mai folosim pentru că, pur și simplu, nu sînt bune. De aceea cred că ne-am putea gîndi să și exportăm aparatul pe care l-am făcut aici.

Red. — Să sperăm că se vor gîndi la asta toți cei care trebuie să se gîndească.

V. Martinescu — Cu cît mai repede, cu atît mai bine ! Altceva : chiar astăzi trebuie să pun în funcțiune un dispozitiv care limitează gradul de deformare în procesul de forjare, ceea ce elimină rebuturile enorm, întrucît pînă acum operatorul a fost obligat să urmărească cu ochiul liber deplasarea nicovalei superioare și, cum e de înțeles, în 8 ore ochii omului pot obosi. Dar cu ajutorul unor fotocelule și a unui sistem de declanșare automată a nicovalei superioare, presa se oprește la milimetru.

M. Verdeș — S-a pus problema că trebuia făcut ceva la secția forjă pentru a se încadra în consumurile normate și pentru a atinge nivelul cerut de productivitate. Întreprinderea de mașini grele din București, în forje de acest tip, are niște manipulatoare care iau piesa de cîteva zeci de tone și o învîrt cît și cum trebuie. Ne-am gîndit să introducem și noi niște manipulatoare din astea, dar mai mari, pentru că piesele noastre sînt foarte mari. Însă unui manipulator de acest fel, care ar avea vreo 200 de tone, îi trebuie o fundație corespunzătoare și, pe scurt, totul ne-ar fi costat cam 1 miliard de lei.

ȘI INVENTATORI

Ne-am pus întrebarea : oprim forja 6 luni și facem această investiție care, de altfel, e foarte problematic dacă va fi aprobată ? Poate gîndim altceva, ne-am zis, dacă tot n-avem atîția bani. Și-atunci, iată, vine dînsul cu gîndirea, și nu rezolvă problema chiar de ansamblu, dar față de ce avem la ora actuală aduce o eficiență mult mai mare.

C. Alexa — Rezolvă foarte multe probleme !

V. Martinescu — Nu este exclus ca în scurt timp să rezolvăm și problema eliminării acestor manipulatoare. Ideea vine din partea tovarășului director general al combinatului, dumnealui fiind de specialitate.

Red. — Înțeleg că sînteți un om cunoscut aici pentru numărul și calitatea ideilor dv. tehnice. S-a declanșat dintr-o dată dorința asta de inovare ?

— V. Martinescu — Vreți adevărul ?

Red. — Numai el interesează.

V. Martinescu — A fost un prag, un întuneric, pînă în 1987, dar din acel an s-a luminat totul. Într-un timp incredibil de scurt au apărut o mulțime de inventatori care au rezolvat o mulțime de probleme concrete.

C. Iosub — Eu sînt muncitor electronist la secția Căi ferate uzinale. Din cele 10 lucrări ale mele, care constituie obiectul unor dosare de invenție, o să mă refer la una prin care am încercat să găsesc soluția unor probleme ce se iveau la niște radiotelefoane și chei telefonice. După ce am primit înștiințare că lucrarea mea e protejată ca invenție, cînd a ajuns la cunoștința șefilor mei că soluția a fost primită cu interes, ca noutate tehnică, ei nu credeau că... totuși...

Red. — Că de pe-alci, de prin ograda lor, a răsărit o idee bună !

C. Iosub — Da, că se poate face ceva bun și folositor.

Red. — Dar cum nu credeau ?! Parcă prea sună ca o piesă de teatru proastă, minată de tezism.

C. Iosub — Dar așa e. Ideea a fost aplicată pînă la urmă, dar am suportat eu cheltuielile, piesele. Acum, cheltuielile astea nu pot zice că au fost prea mari, dar orișicît, știți, fiecare leu contează.

F. Schönberger — Eu vreau să completez aici, mai ales că sînt și șef de secție. Regret că trebuie s-o spun, dar unii șefi de secție nu citesc. Nu citesc literatură tehnică, vreau să zic. De aceea apar niște disensiuni. Sînt oameni care nu se informează, nu se documentează, și acesta e motivul pentru care nici nu înțeleg anumite probleme. Repet, nu generalizez, dar vorbesc totuși despre o realitate. Alt adevăr este că literatura de specialitate e foarte slabă — eu vorbesc mai ales despre cărțile care apar în domeniul meu. Și eu am pățit-o : dai, faci, încerci, și ce găsești de citit nu-i mare lucru, iar asta te cam descurajează pentru o perioadă. Noroc cu revistele. În ce mă privește, am făcut abonament la 3 publicații. Într-una din ele se găsește în rezumat tot ce apare nou, în lume, în acest domeniu. Colaborăm și cu Politehnica din București, care ne lasă să traducem articole din cele 32 de reviste de specialitate pe care le primește.

Red. — Dar cărțile, ziceați...

F. Schönberger — În prezent, orice carte care apare e copiată din niște cărți mai vechi. Foarte puține lucruri noi găsești, să știți.

Red. — Cine le scrie ?

F. Schönberger — Tot un grup. Iei cîteva cărți, le amesteci, mai pui trei reviste ți-a ieșit o carte nouă. M-am și amuzat să constat că în felul acesta a fost retipărită de patru ori aceeași greșeală. În general scriu cadrele didactice. Să fim însă cinstiți pînă la capăt : în turnătorie apar foarte multe idei, dar trebuie să spunem, ca fapt negativ, că sîntem cam leneși să scriem ! Tot așa, nu generalizez, dar ăsta-i adevărul. Practicienii fac greșeala de a nu se îndemna să așternă pe hîrtie idei și soluții pe care munca zilnică îi obligă uneori să le aibă. Nu dăm articole, nu prea semnalăm invenții și inovații, și tocmai asta ar trebui să facem ! Vă spun numai o singură treabă pe care ar fi nemaipomenit s-o rezolvăm în combinatul ăsta : să scoatem din turnătorie rășina asta care e atît de poluantă. Liantul, materia primă din care se fac formele. Am încercat și noi sistemul de turnare în forme vidate, dar nu e chiar așa de simplu, să ai niște pompe de vid și cu ele torni în niște forme. Asta s-o creadă cine vrea, că e simplu. Totuși, în lume sînt foarte multe turnătorii în forme vidate, dar la noi a prins mai puțin rădăcini tehnologia asta.

Red. — De ce ?

F. Schönberger — Păi așa, că merge greu.

M. Verdeș — Secția e echipată cu utilaje de un anumit tip. Ca să treci la o astfel de tehnologie ar trebui să dai la o parte aceste utilaje și să aduci altele, deci e nevoie de alți bani în timp ce se pune, pe bună dreptate, și problema amortizării utilajelor pe care le înlocuiești.

F. Schönberger — Nu numai atît. Tehnologia nouă încă nu e stăpînită perfect, mai ales cînd ea se aplică la fabricarea pieselor mari și foarte mari.

C. Alexa — Ca să aplici o tehnologie ca asta, trebuie să înțeleagă foarte multă lume ce implică ea și fiecare să-și dea concursul. Că degeaba vor 2—3 s-o facă, dacă nu concură și ceilalți 300.

F. Schönberger — Noi am făcut o încercare și am văzut că unora le vine mai ușor să te descurajeze. În loc să te încurajeze, mai mult te încurcă și te mai și trîmbițează ! Încercarea noastră era, de fapt, o temă de cercetare și reacția unora ne-am explicat-o prin motivul despre care vorbeam : că nu prea citesc. Și nu-și dau seama ce trebuie să vină.

I. Larco — Referitor la asta, o precizare : noi avem în combinat o bibliotecă tehnică foarte bine dotată, cu peste 55 000 de volume, avem toată standardizarea, avem o brevetotecă foarte bună, cu vreo 52 000 de descrieri de invenții. Dar observațiile noastre duc la o concluzie : cei care acceptă mai ușor noutățile sînt cei care consultă brevetoteca. Aceleași noutăți sînt acceptate mai greu de cei care merg doar la bibliotecă. Văzînd că în carte nu apar soluțiile colegilor lor, muncitorul Colac sau inginerul Martinescu, reacția cam asta e : ce vin ăștia cu invențiile lor ?!

V. Martinescu — Dincolo de toate, rămîne adevărat însă că o invenție îi aduce o satisfacție celui care a făcut-o. O satisfacție cu atît mai mare cu cît barierele pe care trebuie să le depășești sînt mai mari.

Red. — Dar nu e o regulă, nu ? Unii știu, vor și pot să lupte pînă la capăt, alții sînt mai puțin robuști, ca să zic așa, și socot că a avea o idee bună e datoria lor, lupta pentru impunerea acelei idei fiind datoria altora.

V. Martinescu — Eu accept contradicția, accept barierele.

Red. — Toți le acceptăm. Chiar dacă nu le acceptăm, ele există. Dumneavoastră v-ați lovit de — să zicem — inerția unor colegi ?

V. Martinescu — Da, dar am înțeles-o, am încercat să-i găsesc o justificare.

C. Alexa — E o fire optimistă !

V. Martinescu — Tovarășul inginer Schönberger are dreptate : lipsa de pregătire a unor oameni explică multe. Dar cînd de ei depindea o hotărîre care nu mai venea, am cerut sprijinul conducerii combinatului. Și n-a rămas închisă nici o ușă la care am bătut.

M. Verdeș — Dacă vreți, vă spun o treabă concretă. Șeful lui este subinginer și ce și-o fi zis : ăsta are idei, e și inginer, ăsta îmi ia locul. Eu am gîndit — chiar dacă șeful lui mi-a fost coleg de facultate — am gîndit exact unde-l duce capul. Zic, măi, sigur acolo e o chestiune, ceva nu e-n regulă. Și-atunci l-am chemat la mine și i-am spus tovarășu, uite care-i treaba, te rog frumos să nu mai aud de nici o neînțelegere, te rog frumos să-ți vezi de treaba dumitale.

Red. — Bine că ați făcut-o !

M. Verdeș — Păi am făcut-o. Eu, această discuție, o am oricînd cu șefii de secție. Și mai bine o am duminica, atunci sînt și ei mai relaxați un pic. Altfel, cinstit vorbind, au și ei o mulțime de treburi pe cap, viața lor nu-i ușoară.

I. Larco — Mai e un aspect. Noi căutăm să acordăm inventatorilor banii, partea materială ce li se cuvine, ca și partea privind gradațiile, conform articolului 37 din Legea invențiilor. Acest articol zice că un inventator cu o invenție aplicată în economia națională se bucură de gradații, grade profesionale...

I. Coman — Se bucură dacă i se dau. Dacă nu, nu se bucură.

C. Alexa — Tabel de la conducere că se acordă gradații pentru cei care au realizat niște invenții. Deci tabel semnat, parafat. Mă duc la personal să-mi iau gradația, cu derogare, la 2 ani. Mi se zice : domne, n-ai calificativul. Zic : dar spune legea că pot să fiu stimulat. Răspunsul : poți să faci și 50 de invenții și tot degeaba, ca să ai gradația îți trebuie calificativul, du-te la șeful dumitale să ți-l dea.

Red. — Nu-i nimic, aduceați calificativul și gata, luați gradația.

C. Alexa — Nu. Dacă nu vrea șeful, tot n-o iei. Concret, ca să pot lua gradația nu la 3 ani, ci la 2 ani, cu derogare, îmi trebuia calificativul „foarte bine" și eu am primit „bine". Deci n-am putut face nimic, deși exista aprobarea conducerii combinatului că aveam dreptul la gradație, în urma invenției brevetate și care începuse să se aplice.

Red. — Să înțeleg că propuneți ca în cazul inventatorilor calificativul să fie dat de o „instanță superioară" ?

C. Alexa — Nu știu nici eu ce să zic. Și dacă apare fenomenul că unul, care nu prea trudește de-a lungul anului, trîntește o invenție ? Merită el un calificativ mai bun decît cel care trudește la șaibă, conștiincios, tot timpul ? E mult de vorbit.

I. Larco — Oricum, un șef nu prea se îndeamnă să dea calificativul „foarte bine" unui inventator care-i creează greutăți.

S. Nițoiu — Avem cazul ăsta mai ales la muncitori. Fiindcă inginerilor inventatori, în general, li se acordă gradațiile, dacă îndeplinesc condițiile. Dar muncitorul inventator trebuie să dea examen și atunci șeful lui direct se străduiește în așa fel încît să-i arate că nu e suficient de pregătit ca să promoveze în categoria următoare.

Red. — S-a întîmplat și asta ?

S. Nițoiu — Da, da.

Red. — Unde, în ce secție ?

S. Nițoiu — Păi probleme din astea a avut și Constantin Colac, cel cu 45 de invenții. Șeful lui de formație, un maistru, vroia să-i demonstreze că nu e suficient de pregătit.

C. Iosub — În vederea examenului, am prezentat o lucrare care obținuse avizul favorabil de la un institut de specialitate și mergea spre brevetare. Șeful de secție mi-a spus că era o lucrare de muncitor cu categoria a 4-a, ori eu am categoria a 6-a și vroiam a 7-a. Atunci m-am oferit să prezint o lucrare cu grad sporit de dificultate tehnică, dar dînsul s-a făcut că nu aude. Am insistat să propună dumnealui o lucrare, ca să încerc s-o fac și să merit așa să iau și eu o categorie în plus. Dînsul mi-a zis că trebuie să mă mut într-o altă secție, acolo unde sînt lucrări de categoria a 7-a, că în secția noastră n-ar exista așa ceva. Dar există, bineînțeles.

Red. — Ce spuneți că vi se întîmplă pare un fel de muzică pe care încearcă cineva să joace hora cu dumneavoastră. Mai sînt situații de felul acesta ?

V. Marinescu — E nefiresc, dar mai sînt.

I. Larco — Ce se întîmplă ? O invenție are stabilit ca termen un an pentru experimentare și după aceea se mai dă un an pentru aplicare. Deci o secție, dacă se grăbește să valorifice de la început o invenție, poate beneficia pe durata a doi ani de beneficiile aduse de invenția respectivă. Iar sporul de eficiență economică adus de acea invenție ar trebui să-i determine pe toți șefii de secție să nu complice viața inventatorilor decît, eventual, dîndu-le cîte o primă. Pentru că au dreptul, au și posibilitatea de-a o face, dar o fac prea rar.

I. Coman — Mie mi s-a dat. O comandă urgentă era să facem o roată dințată cu diametrul de 11 metri, prin turnare și apoi prin polizare manuală. Numai că modul de lucru propus de proiectant era greoi și necesita manoperă de mai multe milioane de lei. Am elaborat o altă tehnologie și am realizat produsul mult mai repede, avînd și garanția unei calități superioare. Tovarășul director a fost felicitat de tovarășul ministru iar eu am primit două prime, de 1 000 și de 1 500, una de la secție iar alta de la Cabinetul tehnic.

C. Iosub — Însă uneori, așteptînd banii din două părți, nu primești pînă la urmă nimic. Pentru că fiecare crede că-ți va da primă celălalt.

M. Verdeș — Sistemul de stimulare a creației tehnice, pe care l-am aplicat în ultimii doi ani, încă întîmpină dificultăți. Noi nu facem din ele un secret. Important e că le știm și discutăm deschis despre ele. Tot noi, aici, o să le rezolvăm.

V. Martinescu — În legătură cu relația directă care trebuie să fie și uneori chiar este între muncă și plată muncii : prin secții s-a afișat un plan tematic cu probleme de a căror rezolvare combinatul are absolută nevoie, și cît mai urgent. Pentru fiecare s-a stabilit și recompensa, care în funcție de dificultatea problemei merge pînă la 15 000 de lei.

Red. — Iată o nuanță nouă, aș zice.

V. Martinescu — Și noi am zis la fel. Concret, am văzut băieții cum s-au apucat de lucru și e de înțeles : ca să primești 10 000 sau 15 000 dintr-un foc, nu e de ici-colea ! E un lucru extraordinar, acesta.

Red. — Cine a lansat ideea ?

I. Larco — Eu. Tovarășul inginer-șef, ca și tovarășul director al combinatului, au fost de acord și așa am reușit ca anul trecut să găsim soluții pentru 11 probleme de importanță deosebită pentru combinat. Iată cum arată acest afiș cu planul tematic.

Red. — Să citim : „Dispozitiv sau instalație de reparat mîezurile și formele de turnare. În prezent, repararea acestora se execută cu productivitate scăzută. Se urmărește a se obține precizie dimensională, grad ridicat de îndesare a materialului de formare și creșterea productivității. Se acordă un premiu în valoare de 15 000 de lei". E rezolvată problema ?

I. Larco — Da. Au făcut-o inginerul Constantin Prisecaru și niște băieți de la Secția întreținere reparații mecanice.

M. Verdeș — Iată și alte teme : una e cu 10, alta e cu 6, alta cu 8, cu 9, asta a fost cu 15, alta e cu 5, una 6, alta 5, încă una cu 15 mii de lei. Asta-i munca, asta-i răsplata. Este clar și tot ce e clar parcă e și frumos, nu ?

Red. — Cine ar putea zice altfel ?

D. CONSTANTINESCU

Un exemplu elocvent: județul Argeș

INDUSTRIE ȘI URBANISM

Convorbire cu inginerul Nicolae Gheorghe, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Argeș

— Tovarășe prim-vicepreședinte, înainte de a ne arăta ținutul acesta cu nume de riu, cu chip de legendă, cu amintiri de voievozi, așa cum este el azi, cum a urcat în august 1989, îngăduiți-ne întrebarea : ni-l prezintă chiar un argeșean ?

— Am obiceiul să vorbesc despre județul acesta cu atîta patos, încît cei care mă ascultă, rămîn surprinși, aflînd că nu sînt de pe-aici, dar unde muncesc de aproape 30 de ani. El este toată viața mea.

— Ce imagine v-a rămas în memorie de la prima întîlnire ?

— O trăsură cu cai. Am să vă spun tot episodul. În 1960, am fost numit — transferat din Cluj, unde lucram ca inginer în construcții feroviare — director al unei unități industriale din Pitești, al Întreprinderii de poduri metalice (azi, și de prefabricate din beton). Cînd mi-au venit soția și fetița (care avea atunci 3 ani), n-am avut cu ce să le duc de la gară acasă, în locuința de serviciu, ce mi se rezervase în curtea întreprinderii și care se afla departe, în afara orașului. Nu existau mijloace de transport în comun. Orașul mic, provincial, se traversa cu piciorul. Cu mare greutate am găsit o trăsură. Soția abia se stăpînea, sosea dintr-un oraș mare, centru universitar, parcursese drumul pînă la gară cu un mijloc modern, cu troleibuzul.

— Și, probabil, v-ați pus în gînd să luați repede calea-ntoarsă ?

— Nu. Mi-am pus în gînd să-mi fac datoria acolo unde am fost trimis și să încerc să schimb cîte ceva în bine. Cîțiva ani mai tîrziu, în 1968, în chiar anul noii împărțiri administrativ-teritoriale, act social-politic mai profund decît putea părea la prima vedere, adoptat din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, act ce declanșa cuprinzătoarea strategie a dezvoltării socialiste a patriei noastre, după modelul său propriu, în conformitate cu orientările stabilite de Congresul al IX-lea, în chiar anul acela, repet, s-a întîmplat să mi se încredințeze o muncă de partid — secretar cu probleme economice al comitetului județean —, ce m-a implicat în mod deosebit în destinul și viața Argeșului.

— Înțeleg acum de ce sînteți atît de legat de biografia lui. De unde și cu ce ați început urcușul ? Chiar dacă nu știm cifre exacte, este absurd să credem că mai există cineva în România să nu știe că în Argeș se fabrică azi automobile, motoare electrice, produse chimice și petrochimice, stofe, porțelan, ciment, energie electrică, mobilă, bioproteine...

— Cînd s-au creat județele (din fostele regiuni), n-am putut ocupa decît locul al 18-lea din punct de vedere al producției industriale. Ni s-au alocat de la buget mari investiții pentru a ajunge din urmă județele mai dezvoltate, în fapt, pentru a construi și ridica o industrie puternică pe teritoriul patriei, baza pentru progresul ei multilateral. Prin străduințele activului de partid, cu sprijinul ministerelor, prin munca și disciplina locuitorilor, am adus în Argeș activități economice care, în 20 de ani, l-au situat în primele 5 locuri pe țară din punct de vedere al producției industriale. În 1989, realizăm o producție de peste 75 miliarde lei, față de circa 4,6 miliarde lei în 1968. Calculați de cîte ori mai mult, saltul este absolut fantastic. Dar cea mai însemnată realizare este, cum remarcați, faptul că peste 70 la sută din producția aceasta se obține în ramuri purtătoare de progres tehnic — chimie, construcții de mașini, electronică și electrotehnică, tehnică nucleară, biotehnologii. De aici și o creștere consistentă a clasei muncitoare, nouă, cu meserii ce implică stăpînirea unor cunoștințe de vîrf. Formată, în cea mai mare parte, în școlile și în întreprinderile județului. Urmînd orientarea generală a școlii românești din această perioadă de după Congresul al IX-lea, dată de politica partidului și statului nostru în domeniul învățămîntului — pe de o parte de a ridica nivelul general de învățătură și cunoaștere al întregii populații prin generalizarea învățămîntului de 10 clase, pe de alta, de a pregăti cadrele necesare economiei naționale — ne-a determinat să dăm profilul corespunzător întregii rețele de învățămînt, a liceelor, a școlilor profesionale și de maiștri, a facultăților din tînărul centru universitar Pitești, creație a **Epocii Nicolae Ceaușescu.** Dispunem de 34 de licee, marea lor majoritate avînd caracter tehnic-productiv în specificul economiei județului. Fără însă a neglija celelalte profile umaniste, pentru a acorda tuturor copiilor șanse de a-și dezvolta plenar personalitatea, înclinațiile, talentele native. De la liceul de matematică-fizică patronat de Institutul de reactori nucleari energetici, de fapt, de Centrul național de studii pentru energia nucleară de la București, la licee de artă și cu profil sportiv, se înscrie o gamă de profile menite să ne asigure cadrele de muncitori de înaltă calificare și resursele pentru tehnicieni și specialiști în toate sectoarele de activitate economică neagricolă și agricolă. În județ, studiază la ora actuală peste 130 000 elevi de la ciclu primar la liceu.

— Cît din populația județului este azi ocupată în ramuri neagricole ?

— În 1968 erau 120 000 de oameni, astăzi sînt circa 230 000 care ajung să reprezinte, efectiv, o treime din populația județului. S-au creat, vedeți, în 20 de ani, sute de mii de noi locuri de muncă, prin faptul că s-au investit, în medie, cîte 7 miliarde lei anual ; an de an s-au construit unități economice menite să valorifice integral resursele materiale și umane ale zonei. Avem resurse importante care nu erau folosite din plin și se cereau puse în valoare — țiței și gaze naturale (abia prin 1950 evidențiate de cercetarea geologică), cărbune — lignit a cărui exploatare datează de peste 100 de ani, dar în mine rudimentare, azi total modernizate, mecanizate, așa fel încît asigură aproape 3 milioane tone pe an ; păduri (peste 42 la sută din suprafața județului), zăcăminte de calcar, argilă, ipsos, județul devenind un mare producător de ciment, var, porțelan. S-a realizat astfel un deziderat major al dezvoltării, acela de ridicare a unei zone rămase în urmă în plan economic și social, s-a realizat astfel deziderat creșterii nivelului de trai al populației. Pentru că, atîta timp cît unul din trei locuitori realizează un venit stabil într-o muncă utilă societății, își realizează mijloacele unei vieți demne a familiei, ale unui nivel de trai sigur și stabil. Vreau să spun că nu prin caracterul individual al venitului se demonstrează superioritatea, echitatea și grija față de om într-o societate, ci prin caracterul de masă al venitului, ceea ce a preocupat și preocupă susținut partidul nostru, politica sa economică, socială, culturală, din toate sferele vieții. Iată cum se mai poate exemplifica, argumenta acest fapt. Procesul marilor înfăptuiri economice din județul Argeș a adus în paralel mutații mai ample în domeniul demografic și social, reașezări ale populației pe orașe, precum și creșterea numărului de localități urbane.

— Argeșul s-a mîndrit totdeauna cu faptul de a fi avut pe teritoriul său două dintre capitalele Munteniei medievale, Cîmpulungul și Curtea de Argeș, dar care, după aceea, au rămas sute de ani niște modeste tîrguri de provincie. De altfel, nici Pitești nu le depășea cu mult.

— Da. În 1968, acestea erau centrele urbane ale județului. În anul respectiv, a mai crescut cu încă două — au fost declarate orașe Costești și Topoloveni, dar care abia acum își justifică pe deplin statutul, prin puterea lor economică, prin ocupațiile locuitorilor, prin gradul de confort urban al locuințelor construite, prin sistematizare, prin toate dotările edilitar-gospodărești. Cel mai nou oraș, cu acest statut din chiar anul acesta aniversar al celor două mari evenimente politice ale istoriei contemporane a românilor — 45 de ani de la Eliberare, 24 de ani de la Congresul IX, — este orașul automobiliștilor — Colibași, care a ajuns la 35 000 locuitori. Deci, practic, numărul localităților urbane s-a dublat. Acum, aproape jumătate din populația județului trăiește în orașe, cu un nivel de civilizație corespunzător timpului, nivelului atins în lumea avansată. În această perioadă au fost construite peste 70 000 apartamente în blocuri de locuințe și peste 35 000 case noi în toate localitățile urbane și

rurale argeșene, la o populație de 680 000 de oameni, ceea ce înseamnă că aproape 60 la sută beneficiază de cămine noi.

— Ca în toate județele, ați construit mult, dar poate mai mult ca în altă parte, s-a resimțit, de la început, o mai mare grijă față de personalitatea orașelor, pentru păstrarea caracterului lor inconfundabil. Mai ales în capitala de județ, la Pitești.

— Noi zicem că și în toate celelalte. Topoloveniul, de pildă, este conceput ca un oraș de deal, Costeștiul — ca unul de cîmpie, pentru a exemplifica doar cu cele sistematizate în ultimii ani. Vedeți, sînt în viața noastră atîtea elemente ce detaliază și exprimă unicitatea istorică a politicii partidului și statului nostru după Congresul IX, marcată incontestabil de gîndirea și patriotismul profund ai tovarășului Nicolae Ceaușescu. La indicațiile sale prețioase, date în zecile și zecile de vizite de lucru efectuate în toate zonele și județele țării în cei 24 de ani, de cînd se află în fruntea Partidului Comunist Român, localitățile patriei au început să reconsidere, să ridice la rangul ce li se cuvine tradițiile, specificul, arta locală, care s-au manifestat la români, în mod pregnant și în construcția locuințelor, a gospodăriilor, a arhitecturii. Argeșul are, se știe, o cultură populară, un folclor dintre cele mai bogate și mai personale din țară — zona Muscelului, zona Curții de Argeș, zona Topoloveni-Leordeni, Rucăr... pentru a numi doar pe cele mai renumite. Arhitecții au fost îndrumați să preia inteligent elementele lor prețioase și le regăsim în concepția localităților noastre. Nu prin copiere ci prin recreere la scara timpului. Și în spațiul argeșean s-a investit mult în remodelarea urbană și rurală a localităților, în sistematizarea lor, dar mai avem multe de făcut. Viața socială, evoluția ei, a omului, generează noi cerințe. De pildă, n-am dat pînă în prezent, în municipiul Pitești, o soluție modernă transportului în comun. Sîntem unul din marile orașe care nu are rezolvată această problemă de interes major. Optăm pentru transportul electric și sperăm să fim înțeleși, să rezolvăm în noul cincinal această situație.

— Dacă tot ne-am apropiat de cincinalul următor, ce alte deziderate aveți?

— Așa cum secretarul general al partidului ne-a indicat, așa cum documentele pentru Congresul al XIV-lea prevăd, ne vom axa, în cincinalul 1991—1995, ca și în perspectivă, pînă în anul 2000 și 2010, pe laturile calitative, atît în domeniul economic cît și al ridicării nivelului de viață. Nu vom mai construi, în nici un caz, un alt Combinat petrochimic, nici o altă fabrică de autoturisme, ci în interiorul lor vom pune în mișcare toate rezervele pentru noi creșteri economice. Prin tehnologii, prin modernizarea producției și a produselor, prin ridicarea productivității muncii, așa fel încît cu aceleași capacități de producție, cu aceleași materii prime, cu aceiași oameni, ba chiar cu mai puțini, dar mai înalt calificați să obținem produse mai multe, mai bune, mai rentabile, mai competitive, pe scurt, mai eficiente. Trebuie să rambursăm societății și noi, argeșenii, investițiile materiale uriașe acordate ca și investiția de încredere în oamenii muncii de pe aceste meleaguri. În domeniul ridicării calității vieții, vom continua dotarea edilitar-gospodărească modernă a tuturor localităților, insistînd pe găsirea unor soluții privind alimentarea cu apă, privind asigurarea independenței energetice.

— Și ce soluții întrevedeți?

— Cred că la noi se pretează cel mai bine — avem deja experiență în acest sens — recuperarea căldurii din procesele tehnologice și potențialul hidroenergetic ; puține județe au șansa de a dispune de un astfel de „flux sanguin" ca să spun așa, de o rețea hidrografică, de rîuri și pîraie ca Argeșul.

— Soluția microhidrocentralelor ? Vor putea satisface necesarul de energie în viitoarele orășele agroindustriale, în centrele de CUASC ? Cîte asemenea localități se vor dezvolta și cum ?

— Alături și de alte surse convenționale și neconvenționale, sperăm să putem asigura energia necesară pentru noile apartamente ce le vom înălța, atît în localitățile urbane actuale, cît și în centrele de CUASC. Vom construi în cincinalul viitor peste 3 500 apartamente anual. Am realizat 9,5 m.p. suprafață locuibilă pentru un locuitor și trebuie să ajungem, potrivit proiectului Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea, la 10—12 metri pătrați. Accentul va cădea pe construcțiile de locuințe din centrele de CUASC, așa fel încît să asigurăm oamenilor muncii și specialiștilor de aici, în același ritm cu dezvoltarea economică, condiții bune de viață, similare cu cele din oricare oraș. Urmează să realizăm în fiecare centru de CUASC spitale — este pozitiv că la data aceasta din cele 16 CUASC-uri, 7 au deja spitale, care urmează doar să fie dezvoltate și modernizate —, avem de redimensionat rețeaua școlară, încît în fiecare centru să funcționeze un liceu cu profil agro-industrial — în prezent există doar în 6, asemenea licee.

— Am ajuns în CUASC, am ajuns în agricultură și, constatăm, că nu ne-ați spus încă nimic despre Argeșul agricol.

— Așa este, dar putem oricînd poposi într-o ramură economică beneficiară în mod egal de investiții și de o nouă concepție, privind dezvoltarea și aportul ei la progresul și prosperitatea țării. Județul nostru este așa fel configurat încît spunem că este o Românie în miniatură. Are înfățișarea unui amfiteatru natural, de la munții cei mai înalți ai țării, Făgăraș — pe sub care, printr-un tunel al Transfăgărășanului, columnă a epopeii constructive din **Epoca Nicolae Ceaușescu**, se realizează o legătură ușoară între Transilvania și Muntenia — și pînă la cîmpie, la o altitudine de 100 metri deasupra mării. În această atît de variată zonă de relief și-a făcut loc, ca specific, agricultura cu toate ramurile ei. În zona de mijloc, în conformitate cu politica de organizare științifică a teritoriului agricol al țării promovată de partidul nostru, avem dezvoltată deosebit de puternic pomicultura, care ocupă astăzi 11 la sută din fondul pomicol al României, în timp ce județul reprezintă doar 2,9 din teritoriul său. Cu zootehnia ne situăm printre primele 4—5 județe, cu o pondere importantă încă în gospodăriile populației. În rest, avem toate culturile cerealiere, cu producții care au înregistrat, ca pretutindeni, față de nivelele etalon din trecut, sporuri spectaculoase. Avem legumicultură, viticultură, culturi furajere, contribuim proporțional la constituirea fondului de stat și ne asigurăm autoaprovizionarea în teritoriu. Țăranii, ca pretutindeni, sînt mai puțini, dar stăpînesc tehnologiile agricole, mașini și utilaje agricole.

— Reducîndu-le la cîteva elemente definitorii ale realizărilor din acest ultim pătrar de veac, emblemele Argeșului ar putea fi autoturismele „Aro" și „Dacia", chimia, tehnica nucleară, biotehnologiile, învățămîntul superior...

— Reduceți-le la un singur indicator — omul nou. Ridicînd realitatea spre metaforă iar simbolul readucîndu-l spre realitate, rețineți tinerețea lui. Tinerețea pe care s-a sprijinit totdeauna viitorul. Concret, dacă și în Argeș, nu mai putem vorbi, ca acum 10—15 ani, despre tinerețea colectivelor de muncă, ne-am maturizat, realitatea este că tînăr ne-a rămas spiritul, capabil perpetuu de înnoire, de învățătură, de cunoaștere, de noi cuceriri pentru progresul și prosperitatea patriei și poporului. Sînt valorile și emblemele cele mai de preț ale socialismului, așa precum Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român le afirmă.

CICI IORDACHE-ADAM

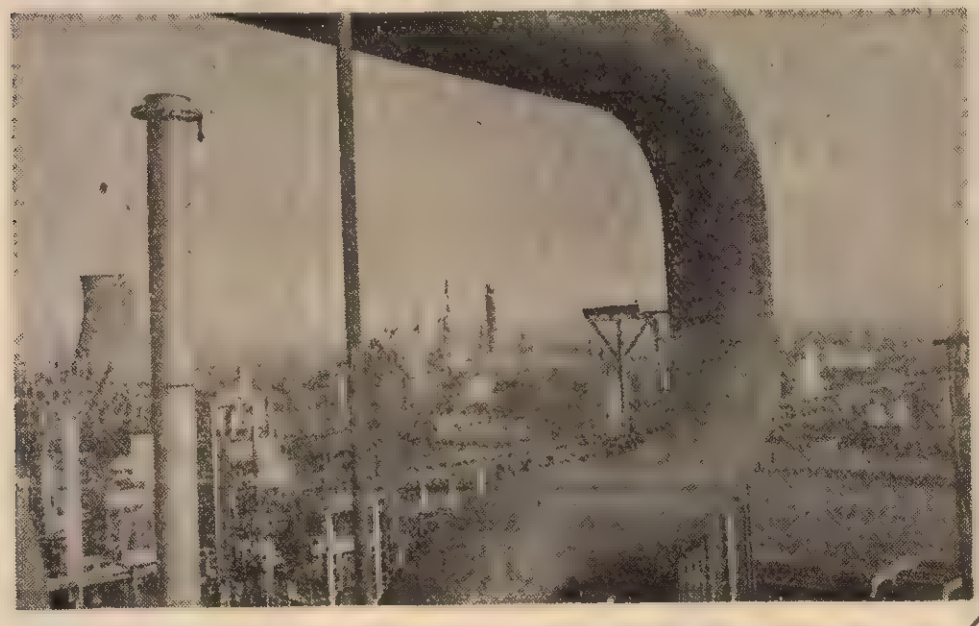

De invidiat și de urmat

Ai zice, trecînd prin piața municipiului Buzău că, sigur „Cinteceie naive ale lui Emil Brumaru, aici și-au avut sursa de inspirație, „Fragede căpițe de pătrunjel cerești", „bostani ca mierea", „țelini ca finetul", „anonimi dovlecei... vecini cu roua și cu leușteanul", se răstîrngeau ca-n versuri pe tarabe, atrăgînd un furnicar de oameni.

Cîte sute de savante transformări pot cunoaște aceste daruri ale pămîntului, întru îndestularea oamenilor o poate spune oricînd Jana Blănaru, care a cucerit, nu doar la focul plitei, dar mai ales în neastîmpărul minții născocitoare de rețete, invidiatul titlu de „cel mai bun bucătar din județ". Pentru maestra Jana Blănaru, orice legumă se constituie într-o ecuație cu „n" necunoscute, rezultatele nesfîrșitelor sale rezolvări însemnînd, de fiecare dată, un delicios meniu, în care nici nu mai știi precis dacă au fost dovlecei sau conopidă, varză sau fasole, vinete sau cartofi. Păcat că responsabilii Autoservirii „Modern" din centrul Buzăului, ce par a nu cunoaște decît rețeta peștelui prăjit lîngă un morman de orez fiert, nu trag, cît de puțin, cu ochiul la vecinii lor de peste drum, de la restaurantul „Pietroasa".

Nimic nu te obligă, însă, să intri într-un restaurant sau autoservire. Este și motivul pentru care am dorit să aflu ce mănîncă oamenii Buzăului, acum, cînd cornul abundenței legumicole se revarsă, la ei acasă. Și cum masa „de acasă" înseamnă pentru mai bine de jumătate din populația municipiului aceea servită la... „botul" strungului, am picat „pe nepusă masă" la cantina Întreprinderii de Utilaj Tehnologic — Buzău.

Între temperatura cazangeriei, pe unde trecusem însoțită de subinginerul Ion Leu, și cea a bucătăriei, aproape nici o diferență. Concentrarea de pe fețele muncitorilor în salopete gri se regăsea și la cele peste 20 de tinere în alb, ce roboteau de zor pe lîngă plită. Se apropia ora cea mai grea a zilei lor de lucru, cînd cîteva sute de oameni invadau uriașa sală de mese.

Ce oferiți astăzi ? Șefa cantinei, Smaranda Oprea, îmi pune la dispoziție nu doar lista de bucate a zilei, ci a întregii săptămîni. Ciorbă de văcuță, fasole verde cu pui, salată de varză, mere, sau supă de pui, ghiveci cu carne de vacă, pepene, sau ciorbă de porc, varză cu carne, plăcintă cu mere, etc., etc.. Un meniu asupra cărora două femei stau deseori plecate, una gîndind la gustul mîncării, la „materiile prime" ale sezonului, la caloriile mereu invocate de medicul întreprinderii, cealaltă socotind, numărînd continuu banii din uriașul portofel ai oamenilor ce i-au încredințat, ca într-o casă, „cheltuielile cosnițel".

— Omul lucrează greu, în cazangerie, la forjă. Trebuie să mănînce bine. Eu mă tot gîndesc și cum să îmbin felurile. Am grijă de stomac, rîde Smaranda Oprea, să nu se bată una cu alta !

„Femeia cu banii" — contabila Sofia Bunea — adaugă :

— Dacă n-aș fi numărat mereu, nu ajungeam la un beneficiu al cantinelor — avem două — de 1 150 000 lei. Așa, am putut să scădem mereu prețul mesei. Le oferim acum o masă substanțială la prețul de 7 lei. Cantinele funcționează atît pentru schimbul unu, cît și pentru schimbul doi, iar numărul abonaților se ridică la 1 200.

Masă bună, cum nu se poate mai ieftină și beneficii mari. E posibil ? Sigur — și „secretul" îmi este dezvăluit de președintele Comitetului de sindicat pe întreprindere, Ion Surugiu : o gospodărie anexă cu 200 de porci și 4 hectare de pămînt pe care se cultivă toate legumele de care are nevoie cantina, ca și porumbul pentru animale. Grădinari — oamenii întreprinderii.

Așa se explică meniul variat, asortat și... respectat. Depinzînd foarte puțin de alții, respectivele I.L.F. și I.C.S.L.F., cu care s-au încheiat, totuși, contracte, gospodarii de la I.U.T. Buzău mănîncă cum și ce le place, ca la mama acasă. Sînt de invidiat, pot zice unii, ce sînt nevoiți, încă, să se îngrijească singuri de pachetelul de mîncare pentru orele de lucru. Și de urmat, pentru că totul este muncă !

La ieșire ne încrucișăm cu un camion, din care se strigă, să se audă de la poartă : „Au sosit pepenii... !".

LIANA MOLNAR

Abundență și gust bun

În unitățile de alimentație publică ale Timișoarei n-au fost uitate mîncărurile din legume. La restaurantul „Hercules", șeful de unitate Eugen Bălan ne declară : „Tocană de legume, spre exemplu, gătim zilnic. La noi se vinde, mai cu seamă, împreună cu alte preparate, dar se vinde, e gustoasă, place. Am primit de la întreprinderea noastră — I.C.S.A.P. — foarte multe rețete bazate pe legume. Ultimul set poartă data de 9 august".

Preparatele din legume domină, însă, în unitățile cu servire rapidă. (În treacăt fie zis, se află în renovare localul uneia dintre cele mai mari și mai cunoscute din oraș, cea din piața Operei, pe care edilii ne-au asigurat că o vor face să fie model pentru oricine va intra acolo după redeschidere). O astfel de unitate există și în complexul „Central" al O.J.T. Cei doi șefi de complex se numesc Ioan Marinescu și Mircea Gruia. Primul — care este de serviciu cînd intrăm — ne prezintă cîteva informații edificatoare, ca și imaginea însăși a liniei de autoservire, bogată în mîncăruri — excelent gătite — din legume : „Apoi, la noi nici nu-i de mirare, nu trebuie să ne ceară nimeni, e normal, sîntem într-o zonă bogată în legume și este abundență, mai ales anul acesta. Ne aprovizionăm de la unități mari producătoare de legume, ne dau o mîndrețe de produse, iar bucătarii își știu meseria, respectă mîncarea și-și respectă clienții prin felul cum gătesc. Într-o asemenea unitate, numai politețea n-ajunge, dacă mîncarea nu este gustoasă. În ansamblul preparatelor, pe întregul complex — că avem și restaurant —, raportul între carne și legume este de 1 la 6,8. În ce privește autoservirea, însă, aproape jumătate din mîncăruri sînt preparate exclusiv din legume".

Iată ce se găsește curent aici, numai din cartofi : ciorbă, papricaș, iahnie, mîncare de cartofi, cartofi gratinați, cartofi țărănești la dubă (adică la cuptor ; acest ultim fel fiind cunoscut în zonă și sub denumirea... tautologică de **legumă de cartofi**).

„Permanent gătim în trei-patru feluri ciuperci, avem furnizori sigури — adaugă Ioan Moisescu —, dar și patru feluri de conopidă, două de dovlecei, trei de vinete, gulii, gustări din roșii umplute și altele ; în afară de garnituri !"

La expresul „Nord" — tot al O.J.T. —, aflat lîngă gară (șefi de unitate : Sergiu Ciobanu și Vasile Popei), situația este chiar mai bună în ce privește abundența mîncărurilor de legume, fapt pe care îl recunoaște și Ioan Moisescu.

Nu numai în rețeaua O.J.T. se gătește bine și se prepară, cu gust și chiar cu fantezie, multe mîncăruri din legume. O excelentă probă o oferă restaurantul cu autoservire „Semenicul", al I.C.S.A.P. (șefi de unitate: Viorica Păcurar și Ștefan Tomic). „Zilnic, avem mîncăruri exclusiv din legume, la noi asta-i baza! — ne spune Viorica Păcurar — se consumă între două și trei mii de porții pe zi, în total".

În Timișoara se gătește bine, cu elementarul — dar atît de importantul — respect pentru client, cuprins în gustul mîncării, respect pe care îl așteaptă — și are tot dreptul la el — oriunde, orice om care trece pragul unei astfel de unități.

DORIN GHERGHINESCU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

Scrisori, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ „Anul acesta, pe primăvară, apicultorii din satul necooperativizat Riu Alb de Jos, județul Dîmbovița, au avut ghinion : din cauza varozei, un flagel nou apărut, le-au murit aproape toate albinele. Rar a scăpat, ici-colo, cîte un stup neatacat. Necazuri au avut și pomicultorii. Neavînd cu ce să-și stropească pomii, fructele s-au mănat ori făinat și, îndeosebi merele și perele, chiar și prunele, au căzut cu mult înainte de a se coace. Pentru a preveni în viitor o astfel de pierdere, propun să se constituie realmente la sate echipe specializate atît în stropitul pomilor cît și în combaterea varozei, echipe care, dotate cu cele necesare, să intervină prompt și eficace. Numai procedînd astfel, Riu Alb va redeveni ceea ce a fost dintotdeauna : un mare producător de fructe și miere de albine". **(Ing. Corneliu C. Teodorescu, București, șos. Cățelu nr. 33).**

■ Locuitorul Ion Badea din comuna Valea Lașului ni se plînge că în mod abuziv i s-a schimbat drumul de acces spre propria-i locuință din satul Ungureni. În urma demersului nostru, **Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Argeș, Secția A.S.T.I.,** ne răspunde, printre altele, că încă din anul trecut, Consiliul popular al comunei Valea Lașului a rezolvat corect, cu simț de răspundere această problemă, creîndu-i omului drum prin spatele casei. Petiționarul se poate folosi în bune condițiuni de acest drum, dar pretinde să i se facă acces și prin fața casei, pe terenul aparținînd vecinului său Nicolae Bucurescu, pretenție cu totul nejustificată și neîndreptățită.

■ Un numeros grup de oameni ai muncii de la Întreprinderea „Tractorul" Brașov, în numele căruia semnează **Ioan Neacșu, Mihai Haginâ, Marinel Nacu și alți 42 de lucrători din Turnătoria de fonte speciale,** își exprimă indignarea și profundul lor dezacord față de modul ilegal prin care casieria unității le reține sistematic bani din retribuții. Aproape în fiecare lună — precizează ei —, în pilcurile cu retribuții găsim puse fel și fel de timbre sau bilete la spectacole, bilete de tombolă (precum cel anexat, alături, de 25 lei, purtînd nr. 0698560) pe care sîntem obligați, vrem sau nu, să le plătim cu sume între 15 și 30 lei.

O practică abuzivă, într-adevăr, care trebuie înlăturată.

■ Valeria Repcaru din Tulcea, str. Salcîmilor nr. 20, ne sesizează că dînd un cojoc la curățat unei unități aparținînd I.J.P.I.P.S., a rămas și fără obiect și fără despăgubire. **Consiliul popular al municipiului Tulcea,** căruia i-am trimis scrisoarea spre competentă soluționare, ne informează că susmenționata curățătorie a fost victima unui incendiu accidental în care a ars și obiectul cu pricina, încorect evaluat inițial la 4 000 lei. În urma verificării, s-a constatat că, în fapt, era vorba de un cojoc de damă, lung, ce trebuia evaluat corect la suma de 6 000 lei, din care, conform clauzelor, acceptate reciproc, clienta e în drept să primească 4 200 lei despăgubire. Litigiul a fost stins, despăgubirea fiind expediată petentei la domiciliu, prin mandat poștal.

■ „Încălcînd normele bunei conviețuiri, locatarul Teodor Ciobanu din Iași, bd. Alexandru cel Bun nr. 15, bl. E 3, sc. C., ap. 3, și-a construit ilegal, spre apartamentul său de la parter, o cale de acces betonată care trece direct prin mijlocul spațiului verde amenajat cu trudă și cheltuială de colocatarii harnici, gospodari. Dați în judecată de asociația locatarilor pentru distrugerea unui bun obștesc, părîții Elena și Teodor Ciobanu sînt obligați, prin hotărîre judecătorească rămasă definitivă, să desființeze calea de acces creată abuziv și, pe propria cheltuială, să refacă la loc spațiul verde, așa cum a fost. Numai că, deși a trecut destulă vreme de la pronunțarea sentinței, familia Ciobanu refuză și azi să se conformeze. Ce ne povățuiți să facem în acest caz ?" ne întreabă **Alexandru Simion, președintele Asociației locatarilor blocului E 3.**

Adresați-vă președintelui Tribunalului județean Iași cu solicitarea de a emite dispoziție de executare silită.

■ În legătură cu scrisoarea Anastasiei Bădulescu din București, care solicita sprijin pentru procurarea unor medicamente, **Ministerul Sănătății** ne face cunoscut că i s-a repartizat un flacon Nakom care, prin Farmacia nr. 7, poate fi ridicat în cel mai scurt timp posibil.

■ Animat de cele mai bune sentimente și gînduri de om gospodar, dăruit obștii, cetățeanul **Petre V. Ionescu din Cîmpina, str. Cîmpului nr. 17 bis,** supune atenției edililor locali doleanța și, în același timp, propunerea sa de a se acorda mai multă grijă înfrumusețării și mai bunei gospodăriri a cartierului numit Slobozia, în care trăiește. Pentru că — ne scrie dumnealui — pe lîngă realizările de necontestat, avem și unele aspecte care nu ne fac cinste: frumoasa livadă de pomi din grădina Școlii generale nr. 5 a fost abandonată și defrișată, salcîmii de pe marginea vechii șosele ce duce spre Bănești și ei tăiați, iar pe însemnate suprafețe de teren rămas nemuncit în valea Doftanei se aruncă în voie gunoaie de tot felul și se zbenguie nestingheriți cîini de pripas ai cartierului etc. Și are dreptate. Un singur lucru a uitat să ne spună însă : ce anume fac cetățenii și deputații locului ? Pe dînșii nu-i interesează buna gospodărire ?

■ **Procuratura județului Mehedinți răspunde** scrisorii adresate nouă de un grup de încadrate ale Spitalului județean Drobeta-Tr. Severin : „Din verificările făcute a rezultat că numita Găină Rodica a deținut funcția de contabil la C.A.R. din cadrul Direcției Sanitare a județului Mehedinți pînă la data de 1 ianuarie 1988, cînd a fost schimbată ca urmare a constatării unor erori și acte de neglijență în evidența contabilă a fișelor membrilor C.A.R. În momentul de față, o comisie a consiliului județean al sindicatelor efectuează o verificare de gestiune a acestei C.A.R. și, totodată, reface evidența contabilă, cercetările nefiind încă definitivate. Avînd în vedere aspectele sesizate, miliția județeană a fost delegată să efectueze cercetări penale.

■ Și **Corneliei Ranta din Cluj-Napoca, str. Gr. Alexandrescu nr. 38,** trebuie să-i întindem o mînă de ajutor fermă. În luna septembrie 1988 — cum ne mărturisește ea — s-a adresat Ministerului Sănătății s-o ajute în procurarea unor acumulatori și a două olive necesare funcționării protezei sale auditive. Nu mult după aceea, grație bunăvoinței dovedite de minister, a primit un răspuns de la Oficiul Central Farmaceutic prin care era anunțată că i s-au aprobat cele două olive pe care poate să le ridice de la Centrul Farmaceutic Cluj, dar de acumulatori nici-o vorbuliță. „Am scris din nou, de două ori, ministerului de resort, dar de astă dată nu mi-a mai răspuns. În această situație — încheie femeia — n-am încotro să-mi mai îndrept ruga și de aceea apelez la dumneavoastră, ca ultimă speranță".

■ Referitor la scrisoarea lui Constantin I. Dragu, domiciliat în comuna Radovanu-Călărași, scrisoare înregistrată la noi cu nr. 7528/1989, **Întreprinderea de Transporturi Auto București** ne informează următoarele : „Pentru transportul navetiștilor din menționata comună spre locurile de muncă în trei schimburi de pe platforma industrială „Danubiana" din Capitală, prin graficul de circulație stabilit, au fost programate 11 perechi de curse, din care 8 cu plecare și sosire direct de la această întreprindere, iar restul din autogara Filaret. Tot în această direcție, locuitorii comunei Radovanu se mai pot deplasa și cu autobuzele celor 4 perechi de curse cu capăt de linie la Valea Popii, așa că transportul navetiștilor în toate cele 3 schimburi e pe deplin asigurat.

■ Primim de la **Grigore Grob din Borșa-Maramureș, str. Gîrle nr. 2 :** „Cu mai bine de 8 ani în urmă, am obținut aprobarea Consiliului popular al județului (nr. 5928/28.04.1981) pentru a mă conecta la rețeaua electrică, locuința mea fiind la o distanță de circa 250 m de capul de linie. Am plătit proiectul în sumă de 4 000 lei, întocmit de I.R.E. Maramureș, și lucrarea, conform proiectului, trebuia executată de Brigada Construcții-Montaj Baia Mare a I.R.E., în al cărei cont am achitat, cu mandatul poștal nr. 146/9 mai 1987, alți 9 733 lei, am procurat stîlpii și cablul necesar — cum mi s-a cerut — dînd încă 7 200 lei, dar brigada nici pînă în prezent nu s-a învrednicit să-mi execute lucrarea, și nici banii, în total peste 20 000 lei, nu a binevoit să mi-i restituie. Pe lîngă faptul că m-au lăsat lefter de bani, cel de la I.R.E. mă mai și poartă demult și inutil pe drumuri. Oare e drept, e cinstit să se procedeze așa cu mine Eu, om al muncii, cu ce am greșit ?".

■ **Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova,** ca răspuns la scrisoarea lui Ilie Cîrjan și altora din Calea București, bl. N 9 : „Pentru diminuarea zgomotului și încadrarea acestuia în limitele legal admise, Cooperativa „Doljana", căreia îi aparține unitatea de vulcanizare de la parterul blocului menționat, a luat imediat măsurile care se impuneau. Printre altele, compresorul atelierului vizat a fost închis cu unul nou, mai silențios, care a fost și izolat fonic prin închiderea lui într-o carcasă confecționată din materiale izolante; au fost montate covoare de cauciuc pentru a micșora intensitatea sunetului produs de funcționarea polizorului și compresorului din dotare. Programul de funcționare a fost stabilit de așa manieră, încît să nu afecteze liniștea locatarilor".

■ Tot de poluare este vorba și în misiva trimisă de **Ion C. Todor din Leicești-Argeș.** De astă dată însă, semnatarul se referă la nepermisa poluare a riului Doamnei. „Indivizi irresponsabili — ne scrie cu îndreptățită indignare omul — au aruncat recent, în albia acestui frumos izvor de munte, felurite gunoaie și substanțe otrăvitoare ; și-au spălat mașinile și diferite recipiente toxice, încă neidentificați, făcînd din fosta apă limpede de munte un mediu impropriu nu numai faunei, ci și florei specifice locului; au distrus peștii și plantele. Aș vrea ca rîndurile mele să fie ca un apel la oamenii de omenie, care iubesc natura patriei, de a fi mai vigilenți și a face front comun împotriva tuturor acelora care nesocotesc legile țării și ne poluează grav pămîntul și apele".

■ La scrisoarea lui Nicolae Sava din Bușteni răspunde **Inspectoratul General al Miliției:** „Cu prilejul verificărilor efectuate a rezultat că autoturismul nr. 2-PH-8976, seria motorului 243216 (proprietatea lui N.S. — n.n.), a fost radiat încă de la data de 19 martie 1980, însă petiționarul nu a predat certificatul de radiere la circumscripția financiară, fapt pentru care nu a fost scos din evidențele acestei unități și, pe bună dreptate, somat să-și plătească impozitul. Pentru rezolvarea situației, s-a înmînat petentului un duplicat al certificatului de radiere, spre a-l depune la organul financiar și a scăpa astfel de necazul pe care singur și l-a pricinuit".

■ „Pe data de 1.06.1989 — ne scrie **Victor Matei din Tulcea, str. Griviței nr. 44** —, am cumpărat de la Magazinul universal „Diana" o pereche de pantofi fabricați de Întreprinderea de Pielărie și Încălțăminte „Timpuri Noi" din Brașov, dar, după ce am parcurs cu ei circa un kilometru, li s-au defectat tălpile. Vrînd să-i dau la reparat, meșterul mi-a spus că-i mai mare daraua decît ocaua : reparația m-ar costa mai mult de jumătate din prețul pantofilor. Așa că m-am decis să-mi cumpăr altă pereche de încălțări, iar pantofii defecți i-am returnat fabricii, cu coletul poștal nr. 191, spre a-i repara sau, eventual, schimba, dar de atunci au trecut, iată, aproape 3 luni și eu n-am primit încă nici un rezultat".

Pagină realizată de MIHAI MERIȘANU ■

Scrisoare comentată

La fără frecvență

...„Fata mea, Alina Axinte, absolventă a liceului de informatică, n-a putut intra de prima dată la facultate. S-a încadrat imediat, conform repartiției, la Întreprinderea de Industrializare a Cărnii Bacău, ca ajutor-programator la Oficiul de calcul electronic unde, dintr-un început, toate păreau bune și la locul lor : munca cu prichindei și hărnicie, era apreciată, i s-a dat chiar garsonieră la bloc. Asta a fost pînă prin vara lui '88 cînd, reușind la Facultatea de Matematică din Iași — secția fără frecvență, lucrurile s-au schimbat brusc, luînd o altă întorsătură. Fără vreun motiv anume, fără nici-o explicație, a fost trecută la lipit de etichete ca muncitoare necalificată, pusă să lucreze 12 ore pe zi. Și aici a fost uitată. Dacă a mers la tov. director și i-a destăinuit necazul, dînsul i-a spus scurt să muncească acolo pînă s-o califica ; astea-s nevoile producției și n-are altă posibilitate. În locul ei a fost însă adusă imediat alta, fără nici-o pregătire de specialitate, iar Alina mea, căsătorită între timp și cu copil mic acasă, a rămas definitiv la etichetat, fără posibilitatea de a se pregăti serios pentru apropiata sesiune de examene care bătea deja la ușă, fără a se întrevedea măcar șansa îndepărtată a întoarcerii la vechiul loc de muncă destul de înrudit cu pregătirea și pasiunea ei într-ale matematicii. Cu chiu cu vai a fost lăsată să meargă la Iași, la prima sesiune, unde a trecut cu note bune 3 examene, alte două, din motive ușor de înțeles, rămînînd să le dea în toamnă. Șefii ei, oameni din conducerea unității, s-au dovedit neînțelegători și indiferenți cu ea. O pun să facă tot felul de munci necalificate, iar duminica și în alte zile și nopți de odihnă e chemată să corecteze greșelile celor nou încadrate la oficiu, în locul ce i se cuvenea pe merit. De aceea fata mea a slăbit și s-a îmbolnăvit. Plînge adeș și-i decepționată. Rog să faceți ceva și pentru ea, amărîta, spre a-și redobîndi încrederea în ea și-n oameni din jur. Cu întristare, semnează mama ei, Elena Axinte, membră cooperatoare la C.A.P. Corni, județul Botoșani".

Mama Alinei Axinte semnalează un caz particular de ignorare a unor reguli precise cu privire la activitatea în producție a studenților de la fără frecvență și seral. Acestor categorii de tineri le sînt create, prin lege, o serie de condiții, înlesniri sau facilități, precum concedii plătite pentru studiu și examene, lucrul pe cît posibil numai în schimbul I și, cu prioritate, în meseriile în care sînt deja calificați sau în îndeletniciri înrudite cu pregătirea lor de bază, meditații gratuite etc.

Dacă lucrurile stau așa cum ne scrie mama tinerei din Bacău, este limpede că în cazul Alinei aceste norme au fost nesocotite, iar măsura luată de conducerea I.I.C. Bacău este nefirească. Astfel de tineri, care muncesc și învață în același timp, trebuie neapărat încurajați. Și, mai ales, ajutați, sprijiniți. Pentru că ceea ce fac nu-i doar în interesul lor personal, ci și în interesul nostru, al tuturor. Firește că, la rîndul lor, și ei, tinerii, au obligația să se mobilizeze și mai mult, atît la învățătură cît și la muncă. Altfel nu se poate.

MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Curea Emanuela — Călărași: Așa cum ați învățat pînă acum, învățați și în continuare. Numai după ce veți ști precis ce aveți de făcut, luați o hotărîre ● **Paraschiv Maria** — Călimănești : Fiul dv. poate cere instanței de judecată stabilirea unor zile și perioade în care poate vizita copilul ● **Botea Marian** — satul Horia (Ialomița) : Au fost majorate pensiile de asigurări sociale de stat pentru munca depusă și limită de vîrstă, pensiile militare și pensiile invalizilor de război. Se stabilește la 800 lei cuantumul minim al pensiei de invaliditate gradul II (Decret 210/1988) ● **Munteanu Marilena** — București : 1) Da. 2) La 030 ● **Olaru Ion** — București : Aveți dreptate ● **Iordache Ion** — București: E legal ● **Baciu Adrian** — Sibiu, **Olteanu Aurelia** — Buftea, **Mihalache Aronel** — com. Izvoarele (Prahova): Nu ● **Călărașu Emanoil** — Pitești : De ce nu ați căutat „logica și motivația" atunci cînd v-ați înscris în cooperativa de credit ? Trebuie să respectați contractul semnat ● **Lincă Costea** — Turnu Măgurele : Legea 5/1973 ● **Stolan Ioana** — București : Într-adevăr, nu știm de ce se fac. Poate pentru îmbogățirea cunoștințelor personale ● **Marcu Daniel** — Moldova Nouă, **Stăniloiu Melania** — Tg. Jiu : Condițiile de organizare a examenului de admitere în învățămîntul superior 1990 se vor publica în revista „Forum" nr. 2 și 3, ca în fiecare an ● **Demetriad Dumitru** — București : Puteți găsi explicațiile într-un dicționar al limbii române ● **Margine Paulina** — com. Otești (Vîlcea) : Și bunicii pot fi obligați la plata unei pensii de întreținere pentru nepoți, dacă tatăl lor nu le asigură cele necesare ● **Tiron Vasile** — Constanța : Adresați-vă conducerii unității ● **Drăghia Stela** — București : Să se programeze la școala de șoferi amatori ● **Celmare Anton** — Slănic Moldova: Alocația de stat pentru copii se acordă acelor familii în care unul sau ambii părinți sînt încadrați cu contract de muncă pe durată nedeterminată (Decret 410/1985, art. 5 (1) ● **Stratone Elena** — Buzău : Reglementați problema la circumscripția financiară ● **Popovici Vasile** — Hoghiz (Brașov) : Unitatea la care v-ați transferat trebuie să ceară unității la care ați lucrat fondul respectiv ● **Cioc Anton** — Craiova: Vă sugerăm să consultați colecția revistei la o bibliotecă ● **Caragea Constantin** — Pitești : Comitetul asociației de locatari trebuie să întocmească formele legale pentru obținerea de la notariatul de stat a titlurilor executorii care se înaintează la întreprinderi pentru reținerea sumelor datorate de rău-platnici, ca și a actelor de trimitere în judecată, cu propunerea de evacuare, a restanțierilor neîncadrați în muncă (Decretul 367/1977 privind statutul asociației de locatari).

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cultură și gîndire novatoare

Începînd cu lucrările Congresului al IX-lea, ca expresie a concepției politice realiste și a clarviziunii prospective larg cuprinzătoare, proprii secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, edificarea socialismului și comunismului în România s-a îmbogățit substanțial în densitate semnificativă, conturîndu-se pregnant și conștientizîndu-se în rîndul maselor, ca un proces istoric obiectiv, prin excelență, revoluționar, realizîndu-se „cu poporul și pentru popor", adoptîndu-se propriul drum de făurire a noii societăți, printr-o raportare constantă și creatoare a filozofiei clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric — la realitățile țării, în integralitatea și devenirea lor, la condițiile și tradițiile luptei noastre multimilenare pentru emancipare și progres. Corespunzător noii orientări, s-a perfecționat continuu cadrul organizatoric al democrației muncitorești-revoluționare, constituindu-se un sistem unic și original de participare tot mai amplă și efectivă a oamenilor muncii la conducerea întreprinderilor, a localităților, a țării, la elaborarea, adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, la administrarea chibzuită a avuției naționale, conferind vieții politice și economico-sociale un dinamism fără precedent, o eficiență tot mai ridicată, o umanizare intimă în resorturi și finalități, în acord deplin cu aspirațiile legitime ale cetățenilor de mai bine, de fericire, de dreptate și echitate socială. Munca plină de abnegație și dăruire a tuturor fiilor țării, participarea lor cu sporită răspundere, cu investiții substanțiale de inteligență și competență, la ample prefaceri calitative din toate domeniile de activitate, constituie un fundament trainic pentru continuitatea pe coordonate tot mai largi a procesului de transformare revoluționară a societății, pentru înfăptuirea obiectivelor celui de-al 9-lea plan cincinal și a orientărilor strategice pe termen lung, prefigurate mobilizator de documentele aflate acum în dezbaterea întregii națiuni și care urmează a fi definitivate și adoptate la Congresul al XIV-lea al partidului, ca programe cuprinzătoare de gîndire și acțiune ale poporului român. Noi și măreațe realizări se prefigurează la orizont. Am traversat o epocă de măreațe realizări și împliniri revoluționare. Drumul străbătut nu a fost ușor, ci dimpotrivă, complex și dificil. Și în continuare ne vom confrunta cu multiple probleme, adesea inedite, nu totdeauna suficient de previzibile, cu dimensiuni și implicații. Însăși calea edificării socialismului și comunismului ce o urmăm, ca expresie a opțiunii întregului popor, este inedită. Experiența revoluționară a comuniștilor, a oamenilor muncii din țara noastră a dovedit și dovedește convingător, că nu există obstacol care să ne abată din drum, că nu sînt probleme ce nu pot fi soluționate, că ele pot și trebuie să fie depășite, prin valorificarea imensului potențial valoric și creator al națiunii, prin afirmarea conștientă, bine orientată a gîndirii novatoare a fiecărui colectiv, a fiecărui cetățean.

Preocuparea consecventă și stăruitoare a partidului nostru, de promovare multimedia în rîndul maselor, a unei culturi avansate (politice, ideologice, economice, științifice, tehnice, profesionale etc.), de educare permanentă și multilaterală a lor se circumscrie unei politici științifice, întemeiată rațional și validată integral prin marile succese obținute în făurirea noii orînduiri. Ea își găsește o corespunzătoare reflectare în calitatea oamenilor, de care depinde, în cele din urmă, hotărîtor, calitatea prezentului și a viitorului națiunii noastre socialiste.

Angajarea programatică a culturii multilaterale în forme superioare de expresivitate și implicare în muncă, în viața întregului popor, a generat în rîndul cetățenilor o sporire evidentă și substanțială a capacităților de decizie, manifestarea ascendentă a inițiativelor de optimizare a producției și a vieții cotidiene, adoptarea unor atitudini constructive și creatoare față de propria personalitate și față de mediul în care se afirmă, determinîndu-i a nu se limita numai la înțelegerea și calificarea realităților, ci mobilizîndu-i a acționa deliberat, prospectiv și inovator în transformarea lor, în promovarea activă și competentă a innoirilor, a prefacerilor calitative din societate. Or, toate acestea constituie în plan praxiologic, expresii ale gîndirii novatoare, pe care o regăsim și în bunurile materiale și spirituale, în competitivitatea produselor cu care România participă tot mai activ și eficient, la schimbul mondial de valori.

Afirmarea fermă, tot mai cuprinzătoare, a gîndirii novatoare în toate domeniile de activitate constituie o cerință obiectivă a progresului multilateral al țării. De aceea, așa cum se arată în Tezele pentru Congresul al XIV-lea, „partidul pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate".

Corespunzător concepției politice și filozofice, de amplă cuprindere a realităților în devenirea lor, proprie conducătorului partidului și statului nostru, între nivelul general de cultură și afirmarea deplină, tot mai cuprinzătoare a gîndirii novatoare, a maselor, există o relație dialectică și indisolubilă, în care ambii termeni evoluează ascendent, în virtutea unei dinamici intime, de condiționare activă, reciprocă. Ca atare, îmbunătățirea continuă a pregătirii cetățenilor, a orizontului lor de cunoaștere și înțelegere a fenomenelor lumii materiale și spirituale, facilitează plenar exprimarea lor creatoare, directă și concretă în diversitatea domeniilor de activitate, prin elaborări de noutate și valoare, prin contribuții originale la dezvoltarea științei și tehnicii, a culturii și artei naționale și universale.

„Întreaga activitate ideologică, educativă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să contribuie activ la ridicarea nivelului general de știință și cultură, la formarea unui popor cu înalte cunoștințe științifice, culturale și revoluționare, a unui popor înarmat cu tot ce este mai nou în dezvoltarea științei și culturii, care să contribuie, prin activitatea sa, la îmbogățirea tezaurului național și a tezaurului mondial, din toate domeniile".

Această formulare de o deosebită însemnătate principială, teoretică și practică, pentru întreg frontul ideologic, al muncii politico-educative, pentru cadrele din învățămînt, pentru noi toți, cei implicați în prefigurarea și realizarea efectivă a omului nou este remarcabil convingătoare, de natură să ne sporească răspunderea, abnegația și dăruirea patriotică, de a fi prin fapte, prin tot ce întreprindem, la înălțimea exigențelor promovate de partid pentru domeniul nostru de activitate, așa cum ne cere generosul îndemn al celui mai iubit fiu al națiunii române.

MIHAI RĂDUCANU

Cîntarea României

Dansul solar

Sub auspiciile Festivalului național „Cîntarea României", în organizarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă Olt, a Centrului de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, a Centrului de creație și cultură socialistă „Cîntarea României" din Caracal, în zilele de 25—27 august a.c., a avut loc cea de-a XX-a ediție, a Concursului interjudețean „Călușul românesc" ● *Pe scena Teatrului de vară al modernei și frumoasei așezări din cîmpia Romanaților au evoluat peste 40 de colective artistice din 13 județe (Alba, Argeș, Caraș-Severin, Dîmbovița, Dolj, Giurgiu, Gorj, Ialomița, Hunedoara, Olt, Suceava, Teleorman, Timiș) și municipiul București.* ● *De-a lungul edițiilor de pînă acum, „Călușul românesc" de la Caracal s-a impus ca un veritabil act de cultură, menit să releve tradiții etnofolclorice de pe întreg cuprinsul patriei, să aducă în prim-plan valori spirituale de maximă strălucire, să asigure totodată continuitatea și evoluția benefică a procesului de creație artistică. Gîndit deci ca o expresie a tot ceea ce este mai valoros și demn de luat în seamă în aria atît de vastă a „dansului solar", concursul se prezintă specialiștilor, concurenților și publicului ca fiind o convingătoare demonstrație de virtuozitate și vigoare, de talent și inventivitate, formulă modernă de valorificare scenică a unuia dintre cele mai vechi și originale dansuri populare de la noi.* ● *Privită sincretic, cu largă înrîurire și deschidere spre zonele de interferență ale culturii populare, această amplă și prestigioasă manifestare interjudețeană și-a înscris în programul fiecărei ediții, ca și în ediția recent încheiată, expoziții de port și meșteșuguri populare, însoțite de demonstrații practice, tîrguri ale olarilor, sesiuni de comunicări științifice și chiar izbutite expoziții filatelice.* ● *Vestiții meșteri olari din Oboga-Olt și Corund-Harghita au fost prezenți cu produse de ceramică în variantele lor tradiționale.* ● *Pentru cîteva zile Caracalul a redevenit capitala sui-generis a călușului, iar cîmpia Romanaților a părut să fie linia de adunare pe sub atîtea vetre etnofolclorice din țară; în orașul constructorilor de vagoane au poposit formații reprezentative ale călușului din Oltenia, Muntenia sau Dobrogea, frate geamăn cu călușerul din Transilvania și Banat și cu cetele tradiționale de căluți din Moldova și Bucovina. Numărul mare de premii acordate confirmă o dată în plus ecoul național de care se bucură manifestarea în sine, unică în țară, cuprinzător cadru de reliefare a valorilor noastre spirituale.* ● *Parada portului și a formațiilor participante a fost, tardiv, frenetică revărsare de*

(Continuare în pag. 15)

VIRGIL DUMITRESCU
Fotografie de
MARCEL VLĂDESCU

Iubirea de frumos

Brâncoveanu

S-au împlinit, pe 15 august, 275 de ani de la moartea martirică la Constantinopol a lui Constantin Brâncoveanu, dimpreună cu cei patru feciori ai săi, decapitați unul după altul sub privirea tatălui lor: Constantin, Ștefan, Radu și Mateiaș, moarte ce a zguduit conștiințele întregii Europe de atunci prin grozăvia ei și va rămîne un memento în istoria și spiritualitatea noastră cît vor fi veacurile.

Editura Minerva, prin osteneliile învățatului Dan Horia Mazilu, care semnează și o postfață de douăzeci și cinci de pagini, substanțială, cu toată acribia științifică de rigoare, publică laolaltă într-un volum cronicele brâncovenești mai cunoscute. Este o omagiere și aceasta între cele două celebrări întîmplate una după alta: trei veacuri de la inscăunarea marelui ultim Basarab, sărbătorită anul trecut în toamnă și aceasta din vară, ce ar trebui de fapt an de an să ne însoțească în semnificațiile ei, trecerea prin istorie.

Tinerii de astăzi găsesc în librării această carte de trei sute cincizeci de pagini, una dintre cele ce nu trebuie să lipsească în casa nici unui român, căci este mărturisită viața, lucrarea și jertfa celui ce este, după spusa lui Nicolae Iorga, piatra de temelie a României moderne.

IOAN ALEXANDRU

VASILE REBREANU:

„Să adaugi lumină..."

— Stimate tovarășe Vasile Rebreanu, cînd și cum s-a născut romanul dv. „Casa"?

— De mult! În copilăria mea. Este istoria satului meu și a vecinilor mei. A atmosferei în care am trăit. El s-a născut de mult, dar a fost scris în anii '60. L-am dus mult în spinare, ca un melc, pînă l-am dat în lumină. A fost o experiență interesantă pentru mine și este și astăzi. Îl recitesc cu plăcere și fără nici o rezervă. El se bazează pe o epică densă, pe fapte trăite, fără falsuri și fără compromisuri de epocă..

— Ați schimba, totuși, ceva dacă l-ați rescrie?

— Nu! Nici un rînd n-aș schimba. Sînt și unele naivități, dar au frumusețea lor. Vă pot spune că am început să scriu abia acum, după mai bine de un sfert de veac, volumul al doilea, într-o altă viziune. Dar, repet, în primul volum n-aș schimba nimic. El trebuie să rămînă un roman-document, o operă de sine stătătoare. Casa rezistă timpului, a cunoscut cîteva ediții, va mai cunoaște, cu siguranță, și altele. Este o carte plină de adevăruri, o carte realistă, în dulcele stil clasic, cum ar zice poetul...

— Dacă unei singure cărți din cele publicate pînă azi l s-ar putea atribui certificat de nemurire, pe care ați alege-o?

— Scriitorii sînt subiectivi în materie de odrăslire a odraslelor. Le-ar dori pe toate. Este o alegere grea pe care aș evita-o! Eu am încercat, mai ales după faza debutului, să scriu cărți avînd rădăcini, dar și aviде de universalitate. Așa este, de pildă, Călăul cel bun, care s-a tradus în multe limbi, vreo 17, primind astfel credit. Ar fi apoi Un caz de iubire la Hollywood, ultimul meu volum de nuvele Mireasmă și suspin, apoi Jaguarul și încă multe altele din cele 27 pe care le-am scris. Dar dacă ar trebui să aleg una, ar trebui să mă gîndesc mult... Aș lua-o, totuși, pe una mică, care

(Continuare în pag. 15)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

VITRINA CĂRȚILOR

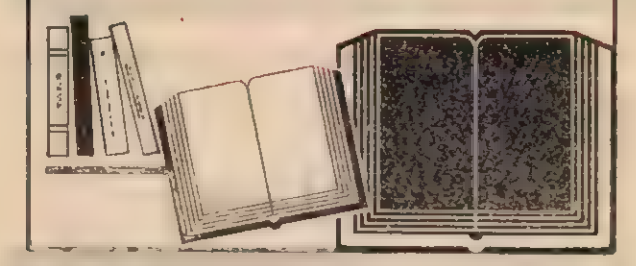

SEMNAL

● În noul său volum **Poeme** (Ed. Eminescu) Valeriu Armeanu include și cîteva poezii de dragoste pentru țară : „Vai de acela / ce trăiește printre străini / și numele patriei / îl strigă în somn. / Vai de acela / ce pribegește întruna / scuturînd / de pe tălpi țărîna patriei sale. / Vai de acela / ce fățarnic este / și chipul țării / l-a dat pe arginți. / Vai de acela / ce nu

știe unde zac / oasele mamei sale / și ale moșilor moșilor lui. / Vai de acela / ce n-are o patrie / în care să poată muri".

● Tot la Editura Eminescu, Lizica Mihuț a publicat volumul **Mișcarea teatrală arădeană pînă la înfăptuirea marii uniri** (numărul 48 din apreciata colecție **Masca**). Concluziile autoarei sînt exprimate limpede : „Ceea ce trebuie subliniat este caracterul popular de masă al mișcării teatrale arădene care a cuprins în rîndurile interpreților elevi, meseriași, țărani. Aceste trăsături definitorii — militantismul cultural și politic, funcția educativă manifestată pe multiple planuri, factor de unitate națională, de difuzare de mari valori naționale și europene — conferă mișcării teatrale arădene valoarea și importanța care o fac obiect de investigație istorică".

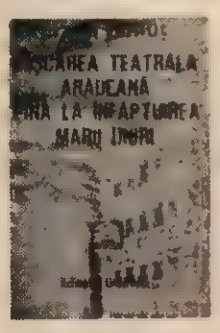

● „Ziua predării blocurilor. Cam pe la ora nouă își va face apariția comisia de recepție, dar șeful șantierului a venit la lucru ca în fiecare zi : cu unul din primele tramvaie. Odată cu el apar și cei dintîi muncitori sau maiștri din șantier. O incursiune matinală prin șantier are, de obicei, scopul de a recapitula, la fața locului, lucrările rămase de executat în ziua respectivă". Așa începe romanul lui Ion Dianu, **Beton și pîine**, (Ed. „Cartea Românească") inspirat, se înțelege, din viața constructorilor, din cea mai fierbinte realitate, creionată cu grija pentru autenticitate a unui reporter.

● Binecunoscut unui larg număr de cititori datorită cărților sale palpitante, Haralamb Zincă a fost scurtă vreme prezent în librării cu un roman, **Revelion '45** (Editura Militară), în care ficțiunea și strictul adevăr se împletesc într-o narațiune plină de suspans, ce ne aduce știri despre o perioadă încă fascinantă și controversată : cea a războiului al doilea mondial. Cu un număr mare de personaje, dintre care multe sînt reale, cu acțiuni paralele dar bine conduse, ușor de urmărit, romanul lui Haralamb Zincă se înscrie ca un „best seller" al acestei veri.

● O pudoare a confesiunii caracterizează volumul Dorei Pavel **Narațiuni într-o mie întîmplătoare** (Ed. Dacia), fapt evident și în elegia pe care o citim : „nu te lăsa amăgit de cîteva / tresăriri / ce-și string lucrurile și pleacă / ele nu vor avea o mai

bună memorie / a figurilor / nici tu sentimentul că — îndepărtîndu-se — ratezi / mai ușor / întîlnirea oricărei trebuințe".

de Romul Munteanu

O conștiință planetară (II)

Dacă în **Cîntecele regilor de jos**, poezia lui Eugen Jebeleanu capătă relief prin conexiunea dificilă dintre revoltă și tragism, în **Surîsul Hiroșimei** retorismul tragic devine declamatoriu, patetic, grefat pe elemente destinate să întrețină o conștiință poziționată bine direcționată. Traumele războiului, purtat în formele cele mai brutale cu putință, mai stăruiau în conștiința oamenilor. Spaima de alte catastrofe nucleare nu era încă înlăturată. De aceea, în **Surîsul Hiroșimei** poezia devine apel, viziune apocaliptică, imprecație, lamento, montaj de secvențe extrem de dramatice : /„copiii. / noroadele de prunci pe veci pierduți. / Mormînt / inexistent... / Vînt... vînt... vînt. vînt... / din zi în zi mai stins, numai o amintire... / O, cimitire / inexistente / inexistente... / De ce vrei să plîngi, să nu poți strînge în brațe / măcar o urnă, un mormînt măcar... / **(Întîlnirea cu Hiroșima)**.

În acest tip de retorism tragic nu încap cuvintele ornamentale. Limbajul este direct, simplu, evocarea capătă forță prin acumularea de detalii. Pe cît de crudă, pe atît de adevărat, dar nu retorismul încărcat de tip osîanic, conferă pregnanță acestei evocări, ci retorismul auster de factură atică.

Epica faptelor funcționează ca o derulare de imagini filmate. Cînd camera stilou se mută de la oameni la obiecte și peisaj, realitatea se configurează ca o imagine încărcată de un tragism catastrofic : „Au mai rămas pe străzi / doar felinarele, / îndoliate / ca niște văduve fără nădejde. / Însingurați, / cocoșii / înnebunesc de spaimă / în sfîșietele cămăși de forță / ale frunzișurilor" **(Noaptea, somnul)**.

Textele din aceste secvențe de poeme acționează asupra conștiinței ca niște imagini dereglate, fiindcă însăși **natura umană și natura naturală** au fost perturbate printr-o catastrofă a unei civilizații militare, opusă celei de factură umanistă. De aceea, poemele string detalii ce ne amintesc de călătoria uriașului imaginat de Swift în lumea ciclor. Într-un univers dereglat de un fenomen catastrofic și legile lumii par întoarse pe dos. **Visul omului-cal** este ilustrativ în acest sens : „Nu asviriți în mine / cu grindinile voastre de copite. / Sînt omul-cal. / sînt numai bătături, / fiece deget / e un inel cu-o piatră de granit".

În **Elegie pentru floarea secerată** (1967) sînt însumate poezii care conjugă tragedia lumii cu drama personală. Poezile pe tema morții unei ființe dragi au o lungă tradiție în lirica universală. Dar în fiecare epocă și la fiecare scriitor o astfel de elegie poate căpăta o altă amprentă. Pentru Eugen Jebeleanu femeia iubită trăiește și prin memoria lucrurilor : „Toate lucrurile rămase / de la iubita ce-acum, aici, nu e, / așteaptă tremurînd să fie scoase / din scrin, din dulap, de pe cuie. / Locul lor este / același, de altădată. / dar fiecare știe o poveste / ce nu poate fi nici murmurată". **(Toate lucrurile)**. Reverile poetului despre **pămînt** arată opoziția dintre viață și **existența anorganică**, dintre spirit și materia amorfă. Un alt gen de lamento tragic se insinuează și în acest text în care cogito-ul poetului construiește o altă reverie suprarațională, proiectată într-un nimb al eternității. Pămîntul este un strat despărțitor, usa reprezintă un spațiu deschis dar gol, iar vesmîntul de humă apare ca o nouă haină străină : „Ce încruntat e pămîntul / și cît de nepriceput. / Nu știe să te ia în brațe, / nu știe să păstreze ce a primit". **(Greul pămîntului)**.

Nu am avut niciodată convingerea că poeziile în care Eugen Jebeleanu a exprimat sentimentele sale cele mai puternic personalizate, ar avea o elocvență estetică deosebită. Starea afectivă presează atît de intens asupra expresiei încît dominantă rămîne enunțarea directă a durerii, patetismul omenesc puțin diferențiat față de o altă comunicare obișnuită a unor astfel de sentimente.

Cu **Hanibal** (1972) registrul poetic cultivat de Eugen Jebeleanu înregistrează doar cîteva zone izolate de urcuș estetic, în vreme ce numeroase versuri pun în lumină un limbaj desuet, un spor de enunțuri aforistice de o banalitate evidentă. Spirit neoromantic, sensibil distanțat de ispitele avangardei din anii de tinerețe, Eugen Jebeleanu reintră episodic în spațiul literar prin porți deschise — prin care au trecut mereu alți scriitori români cu cîteva decenii mai devreme. Dar într-o anumită măsură, actele de desincronizare a autorului lui **Hanibal** cu alți scriitori mai tineri rămîn firești. Un autor „clasat" nu este obligat să-și schimbe instrumentarul artistic cu fiecare experiență literară nouă, practicată de poeții din alte generații. Stim că afirmația noastră are un caracter relativ, deoarece o practică literară „clasicizată" își păstrează funcționalitatea estetică numai în măsura în care poate fi acreditată, mai ales, pe acest plan.

Or, așa cum s-a putut observa de mai multă vreme, Eugen Jebeleanu rămîne un poet neoromantic cu discrete intenții didactice și moralizatoare. Confesîndu-se, poetul îi învață pe alții, poezia devenind o „lecție" menită să ilustreze idei și atitudini.

Cele mai multe poezii din **Hanibal** au în centrul lor două motive fundamentale : **dragostea** și **moartea**, așadar, două experiențe trăite la modul profund afectiv. Aceasta este, de fapt, perspectiva prin care scriitorul privește lumea sau își asumă condiția umană.

Poetul rămîne contemporan cu timpul său, prin ecoul conștiinței la traumele epocii, prin capacitatea de reacție promptă față de fluxul unor mari evenimente sau fapte obișnuite. Simbolurile alese de scriitor, ca semne de manifestare a sensibilității sale acute față de tot ce se întîmplă în lume, au o originalitate de netăgăduit, chiar dacă ele pot exercita asupra cititorului un anumit efect de străinătate. **Lingura** și **mîna** devin în una din poeziile sale instrumentele de atestare ale unei permanente stări de veghe : „Dă forță mîinii să nu mă reverse, / să fiu un lac tăcut pe-a cărui față / cresc sori și lune fumegînd. / Nu mă toci, îngăduie-mi să fiu mereu adîncă și-nțeleaptă, / precum văzduhul unui suflet drept". **(Rugăciunea lingurii)**.

Aspirînd spre ordinea și armonia planetară, Eugen Jebeleanu percepe orice act de perturbare a micului echilibru uman ca o aberație.

Din păcate, așa cum am arătat și cu un alt prilej, poezia aforistică din **Hanibal** este diseminată cu unele reflecții banale sau cu sentințe plate și imagini desuete. Expresii ca : **lacrimile copiilor, ploi de rubine, labirintul crimelor, pădurea pierdută, năframă de violete, zîmbetu-i de filde, iarba fumegînd, lune fumegînd, fîntîna nopții, crengile candelabre** etc. etc. pun în lumină un spirit lexical asociativ extrem de precar. Enunțurile reflexive se hrănesc aproape în exclusivitate din locuri comune. Ziceri de genul : **Durerea spiritului e mult mai adîncă decît a trupului. Nu a nins încă / și asta e bine și asta e rău sau Dacă o să mai duc mult timp această viață / e limpede că ea nu mă mai duce**, / reprezintă un corp parazitar extras din limbajul paraliterar, întîlnit în cele mai variate contexte de enunțare.

Cînd scriitorul se întoarce spre sine, dezvăluindu-se de tot ce este aparență, cînd se privește gol în fața timpului care trece sau a eternității, ființa umană își sporește toate valențele, fie ele de ordin etic sau estetic : „Noaptea stînd singur în pat / întins pe cearșaful strîmt, cearșaful / brăzdat de riduri de semn, / cînd oasele, independentele mele oase, mă dor, / cînd ascult sfîșietoare cîntece de „caf conc", / cînd visez ce nu mai poate să fie, / cînd rememorez vag ce a fost...".

Parcă o cortină se trage în fața biografiei unei opere, iar omul se pregătește pentru eternitate : „Trebuie să învăț cum se moare / căci de trăit, omul trăiește oricum" **(Lecție)**.

Statuia omului e întotdeauna mai fragilă decît a poetului, iar despre aceasta din urmă se cuvine să mai vorbim.

Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

404 documente

Tentativa întreprinsă de patru tineri istorici sătmăreni — Viorel Ciubotă, Bujor Dulgău, Doru Radosav și Sergiu Vasil-Marinescu, împreună cu responsabila de carte Ioana Alexandra Negreanu — de a restitui prin intermediul documentelor lupta străbunilor pentru libertate și unitate național-statală, reprezintă o valoroasă contribuție științifică prin care se demonstrează că lupta românilor din acest colț de țară se integrează în mod organic în mersul dintotdeauna al istoriei noastre naționale.

Publicarea acestui interesant volum de documente constituie noi argumente, noi dovezi la temelia zbuciumatei dar glorioasei istorii a poporului român. Cu atît mai mult cu cît în prezent, cînd oameni certați cu adevărul, cu obiectivitatea științifică ignoră chiar și documentele publicate (uneori chiar propriile documente) pentru a putea profera neadevăruri cu privire la istoria românilor, cum precizează acad. Ștefan Pascu în „Cuvîntul înainte".

Evoluția mișcării naționale a românilor din comitatul Satu-Mare în perioada dintre 1848—1918, pe care o acoperă documentele inserate în volum, se înscrie în climatul general al luptei naționale din secolul al XIX-lea și la începutul secolului XX, urmărind cu consecvență emanciparea națională și culturală, drepturi politice și reprezentare în organele de stat, promovarea limbii și culturii române, învățămînt în limba română, crearea de societăți culturale locale, instituții economice românești, obiective în jurul cărora a gravitat o întreagă pleiadă de cărturari români patrioți, exponenți ai năzuințelor întregii populații românești din comitatul Satu-Mare.

Instaurarea dualismului austro-ungar la 1867 a determinat puternice reacții în rîndul românilor sătmăreni care și-au văzut amenințate drepturile politice și naționale, fiind supuși unui intens proces de deznaționalizare. Protestul românilor din Satu-Mare semnat de 25 fruntași ai mișcării naționale îmbrățișează **Pronunciamentul** de la Blaj din 1868, prin care, cum se știe, se protesta împotriva incorporării forțate a Transilvaniei la Ungaria.

Războiul pentru cucerirea independenței de stat a României din 1877/1878 a atras simpatia și sprijinul consecvent al românilor din comitatul Satu-Mare prin diverse forme de manifestare — fie prin participarea directă a unor voluntari pe cîmpiile de luptă, fie prin ajutoare materiale trimise armatei române angajate în luptele din Bulgaria.

Lupta pentru emanciparea culturală și națională a primit noi valențe odată cu înființarea în 1898 a despărțămîntului Satu-Mare al Asociațiunii „Astra", care avea menirea de a coordona și a da formă organizată întregii mișcări culturale, contribuind, în felul acesta, la promovarea unității prin cultură a tuturor românilor transilvăneni.

Memorandumul de la 1892 a constituit un moment de deosebită însemnătate pentru românii din Partium, ținînd cont și de faptul că unul din redactorii acestui document de importanță națională a fost dr. Vasile

Eminescu în circuitul universal (VI)

În limba spaniolă avem cunoștință că prima traducere apare încă în 1904, cînd marele poet Santus Marques Camoes traduce și publică **Serisoarea I** în revista ilustrată madrileană, „Toledo". Eminescu debutează în volum cu 8 poezii la Madrid în 1945, pe care prefațatorul, Joaquin de Entrambasagnes le interpretează, cu concursul lui Aron Cotruș, ca produsul de excepție al unuia dintre „cei mai extraordinari poeți pe care i-a produs latinitatea". Sub această aură este prelust ulterior într-o culegere antologică, apoi într-un volum reprezentativ apărut la Barcelona în 1973, datorat scriitorilor Maria Teresa Léon și Rafael Alberti, care împreună cu ediția anterioară apărută în Argentina, la Buenos Aires, s-a bucurat de o largă audiență în lumea hispanică, dovadă și recenziile apărute în majoritatea țărilor latino-americane. Studii profunde consacră poetului profesorul universității madrilene, George Uscătescu. **Ultimele ecouri ne parvin din Madrid, în anul centenar, cînd** nume de prestigiu omagiază poetul în articole relevante prin însuși titlul lor : **O frumusețe nemaiîntîlnită. Pe un pat de ramuri** (Rafael Alberti), **Eminescu. Simbol al coeziunii și unității românești** (Luis Hernan Ramirez), **Culme a poeziei universale** (José Javier Esparza). Traduceri și articole mai apar în Argentina la Buenos Aires (revista „Literatura" remarcă : „Ne surprinde poezia lui armonioasă, epică și sentimentală, combativă și suavă ca sufletul marilor eroi ai lumii"). În Chile la Santiago, în Peru la Lima, în Mexic la Toluca (o antologie în 1977 cu 8 poezii), în Cuba (de unde cunoscutul poet, Nicolas Guillen rostește umanitătii: „Eminescu nu vă aparține numai vouă românilor, ci tuturor celor care în aceste timpuri dramatice pe care le trăiește lumea, stim că poezia a fost întotdeauna și nu va înceta niciodată să fie expresia cea mai pură și înaltă a dragostei, a chemării frumosului în atmosfera păcii" și adnugă „dacă Eminescu ar fi scris într-o limbă de circulație universală, opera sa ar fi ajuns la răspîndirea celor care sînt egalii lui în secolul al XIX-lea : Musset, Lamartine, care îl depășesc ca faimă, dar nu ca adîncă, misterioasă și elegantă poezie" etc. La cunoașterea poetului în spațiul de limbă hispanică a contribuit și o ediție bilingvă, realizată la București în 1980 cu concursul poetului chilian Omar Lara.

Urmărind receptarea creației eminesciene pe familii înrudite de limbi, observăm că traduceri și comentarii există în toate limbile romanice. La cele menționate, franceza și spaniola, adăugăm italiana : cele aproape 350 versiuni atestate de noi apar în 12 culegeri antologice și 9 ediții separate de poezii și nuvele, la care adăugăm aproape 40 studii și articole, semnate de personalități ca Tagliavini, Bertoni, Lupi, Rufini, Ortiz, Quasimodo, Ungaretti etc., între care se remarcă monografia Rosei del Conte, **Eminescu o dell 'Assoluto** (1962, recent tradusă și în limba română), de asemenea, volumul **Il momento Eminescu** (1967, 232 p. cu 19 comunicări de la un simpozion din 1984). O parte din traduceri și comentarii apar și în publicații românești din epocă. Din Italia însă ne parvin ecouri, caracteristice pentru universalitatea lui Eminescu, văzută din punctul de vedere al lumii latine : „Mari poeți ca Eminescu au conferit dimensiuni universale experienței literare a poporului român, care nu a vrut niciodată să renunțe la propria matrice latină" (Francesco Suderi) ; „Prin interesul pe care-l suscită opera sa pretutindeni în lume, Eminescu se dovedește un poet de talie universală" (Giuseppe Petronia), „Eminescu este unul din cei mai mari poeți ai tuturor timpurilor, un spirit universal" (A. și M. Pinella, 1939). În Portugalia, la Lisabona, după o culegere antologică și două studii comparative de Mircea Eliade la începutul ultimului război (unul despre Camoes și Eminescu, „care au contribuit la îmbogățirea literaturii universale, diferit dar cu dimensiuni și simțiri noi"), în 1950 apare un volum reprezentativ bilingv, tradus și prefațat de Victor Buescu și însoțit de un eseu de Mircea Eliade. În Brazilia, o culegere antologică și un studiu în broșură, ilustrat cu traduceri, apar la Rio de Janeiro, tot acolo între contribuțiile apărute în periodice remarcăm grupajul cu traduceri și articole, apărut cu prilejul Centenarului, în „Correiro brasiliense" și „O povo", de asemenea, în „Domingo" din Mozambic.

În toate limbile și țările slave atestăm traduceri și ecouri. În afara limbii ruse, menționate, adăugăm **bulgara** cu peste 150 versiuni incluse în 13 culegeri antologice și ediții separate sau 40 periodice, referințe critice semnînd oameni de știință ca Ilia Konev (consacră trei studii comparative, apărute în volume), literați ca Stoian Mihailovski (care încă în 1917 mărturisea, că „pe masa mea de lucru se află două fanioane, portretele lui Eminescu și Poe, pe care îl socotesc cei mai adînci gînditori ai omenirii, în domeniul poeticˮ) sau scriitori ca Mladen Isaev (care declară că poetul român face „parte dintre acei uriași ai poeziei universale, a căror creație domină o epocă. Cu poezii ca **Înger și demon, Împărat și proletar, Scrisorile, Luceafărul** și altele Eminescu ocupă, pe drept, un loc important în constelația marilor poeți universali... Strălucească în veci florile nemuritoare ale poeziei dăruite lumii de inima generoasă a lui Eminescu"). În Cehoslovacia, atestăm mai întîi în limba cehă 4 culegeri antologice și o ediție separată din 1964, datorată poetului Vilém Zavada, care tot atunci concluziona : „Deși M. Eminescu nu și-a scris opera într-o limbă de mare circulație mondială, numele său este cunoscut în întreaga lume. Sînt profund convins că este vorba nu numai de unul dintre cei mai mari poeți europeni din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ci de un adevărat geniu. Astăzi el pătrunde succesiv în literaturile străine prin intermediul traducerilor"). Traduceri și ecouri mai apar și în periodice, între contribuții înscrîndu-se cele aparținînd unor literați de prestigiu ca Jindra Iluškova, Božena Sezan, Marie Kavkova etc. În limba slovacă cunoaștem două antologii și trei ediții separate, între care la Bratislava în 1956 cea mai reușită, datorată poetului de factură eminesciană, Ivan Krasko, mare parte dintre tălmăciri acesta realizîndu-le la sfîrșitul secolului trecut. În Iugoslavia apar, în limba sîrbocroată, o antologie și 4 ediții separate la Belgrad, Venac și Srejane, unele datorate eminescologului Radu Flora. Ediții separate, în număr de patru, s-au tipărit și în România, **Luceafărul** apare și în limba slovenă la Ljubliana, într-o adaptare a lui Jože Smit, iar în macedoneană (macedoslavă) cunoaștem două antologii și o ediție separată, realizate de Taško Șarov la Skoplje. În Polonia, 10 culegeri antologice și 5 ediții separate îl preiau în versiune polonezâ, merite deosebite avînd Emil Zegadlovici, de asemenea, realizatorii ultimei ediții publicate cu omagiu cu prilejul Centenarului. În limba ucraineană, poetul figurează într-o antologie la Lvov încă în 1903, alte 3 ediții separate cuprinzătoare apărînd la Kiev, cu contribuția unor reputați traducători și scriitori ca Maxim Rilski, Vl. Sosiura etc., alături de tălmăciri și articole în periodice, unele publicîndu-se și în România.

Repartizată pe zone socialistorice și geografice, creația eminesciană cunoaște o circulație și asimilare în aproape toate țările europene. La cele menționate anterior adăugînd Danemarca (traduceri și referințe critice atestînd la Copenhaga în 1932 și 1974), Olanda (două ediții separate în 1964 și 1968 realizate de Gerard de Ridder), Elveția (pe lîngă cele menționate în limba franceză, atestăm în 1975 și o versiune în retoromană), țările nordice, Finlanda (traduceri și articole apărute la Helsinki și Turku în două culegeri, 5 reviste și cîteva enciclopedii) și în Suedia (traduceri și ecouri în 4 culegeri și cîteva reviste din Stockholm, între acestea împunînd-se cele realizate de poetul Goran Bjorkman), scriitorul suedez Henry Peter Mathis rezumînd contribuțiile existente „prin intermediul traducerilor care s-au făcut în multe țări".

D. COPILU ■

Atestată

Adesea, impresurați de vălul unor fermecătoare clipe de aducere aminte stîrnite din ungherele sufletului de mirificul univers al copilăriei Povestitorului — strălucit simbol al copilăriei universale — părăsim în grabă Humulești de parcă am întîrzia la apelul arcașilor și plăieșilor din Cetate și nu observăm, în chiar drumul nostru, pe „Ulița Mare" casa Veronicăi Micle. Prin zvelteța modernelor clădiri ale tîrgului aceasta ne apare ca o miniatură de casă descrisă în actul de proprietate întocmit la 10 au-

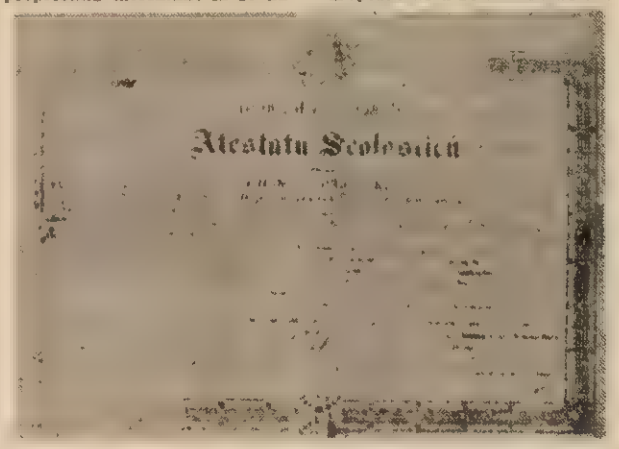

gust 1850 ca avînd „cerdac, 4 odăi, 6 uși, 9 ferestre și 2 sobe cu horn". Recent, străbătînd din nou traseul, am deschis ușa căsuței „meglesită la Mează Zi cu apa și prundul Ozanei", unde cu siguranță de fiecare dată în trecerile sale dintre Iași și Văratec stăpîna va fi răspuns unor tainice chemări de a-și împrospăta trăirile emoționale cu miresmele anilor primi ai copilăriei. Îngrijită cu dragoste și pusă în valoare cu har „Colecția memorială Veronica Micle" din Tîrgu Neamț îți dă senzația că frumoasa gazdă trebuie să fie prin preajmă. Poate că abia a agățat pe peretele din stînga catrenul „Și dacă se întîmplă pe tine să te văz / Desigur că la noapte un tei o să visez / Iar dacă se întîmplă să întîlnesc un tei /, Desigur toată noaptea visez la ochii tăi !" Răsfoiesc volumul „Dragoste și poezie, ale lui pentru mine și ale mele pentru dînsul", îngrijit de Octav Minar. Spusele acestuia „Veronica avea o mare trăgere de inimă pentru învățătură", le găsim confirmate în **„Atestatu Scolasticu"** de absolvire a Școlii Centrale din Iași nr. 19 690 din 3 iulie 1863 (Arhivele Statului București, dosar „Scriitori Români" — Veronica Micle — fila 1) în care se consemnează : **„Domnișoara Cimpeanu Verona, la examenulu din urmă al cursului absolvitu meritâ notele următoare : limba română, istoria, franceza, aritmetică, istoria naturală, pedagogia, desenul, caligrafia, lirica vocală — eminentă ; lucru de mînă și purtare prima... Se dă prin aceasta sus-numitei dreptulu de a se bucura de toate prerogativele ce legile țării dă dreptulu la acestu atestatu".**

Înainte de a păși în cerdac, candoarea unui alt catren ne reține o clipă : „Și-a cerurilor taină adîncă și divină / Ce-n mintea-mi mărginită îmi pare c-o cuprind / Ca a-o-nțeleg mai bine cu ochii, ochii mi-i închid / Și-atunci văd că de tine e inima mea plină /" Străbatem, din nou, satul din care Povestitorul a pornit spre universalitate și după ce trecem „codrii de aramă" ajungem la Văratec. Și parcă pentru a autentifica faptul că acestor meleaguri de legendă le-a fost hărăzit să interfereze pașii a trei destine cărora, iată, le comemorăm centenarul, alci, în dimineața zilei de 4 august 1889, exact la 50 de zile de la trecerea în neființă a „neprețuitului Emin" Veronica Micle își alege locul de eternitate la umbra falnicilor mesteceni ai „pădurii de argint" peste care Poetul a veșnicit aura nemuririi.

MARIAN TEODORESCU ■

• Cartea de știință • Cartea de [illegible] • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Lucaciu, fiu al acestor meleaguri.

Numeroase documente cuprinse în volumul la care ne referim, consemnează momentul culminant în evoluția mișcării românilor sătmăreni pentru realizarea unității național-statale, reprezentat prin întîmpinarea organizației comitatense Satu-Mare a Partidului Național Român, la 31 august 1909, în fruntea căreia a fost ales luptătorul neînfricat Vasile Lucaciu.

Anul 1918 a prilejuit românilor sătmăreni manifestări plenare ale voinței multiseculare de libertate și unitate național-statală. Începînd cu luna noiembrie 1918 s-au desfășurat intense acțiuni cuprinse de o largă emulație și dăruire patriotică pentru crearea consiliilor naționale locale, a gărzilor naționale, precum și a adunărilor de desemnare a delegaților pentru Alba-Iulia, organizate în majoritatea localităților, culminînd cu constituirea Consiliului Național Român comitatens Satu-Mare. Din comitatul Satu-Mare au participat peste 60 de delegați la Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia, dintre care 10 au fost aleși ca membri ai Marelui Sfat Național. Adunările de constituire a consiliilor naționale și ce.e de alegere a delegaților, protocoalele adunărilor, credentionalele date delegaților, sînt dovezi cu privire la voința unanimă, a întregului popor român, oriunde locuia acesta pe teritoriul său etnic, la caracterul plebiscitar al hotărîrii de unire cu Țara, fără condiții și pentru veșnicie.

Realizînd acest volum de documente autorii au ilustrat într-un mod convingător cîteva momente din istoria atît de zbuciumată a acestui ținut din nord-vestul pămîntului românesc, adînc și permanent înrădăcinat în mersu general al istoriei tuturor românilor.

ILIE PUIA ■

Timpurile psihiatriei

Eveniment editorial de primă mărime în sfera publicațiilor medicale din țara noastră, **Dicționarul Enciclopedic de Psihiatrie**, ajuns la cel de-al treilea volum al său, „conturează" mai pregnant atît dimensiunile, cît și valoarea operei în ansamblul și unicitatea ei.

Caracterul interdisciplinar a devenit astăzi definitoriu pentru psihiatrie, reprezentînd o etapă în dezvoltarea ei, cu profunde implicații praxiologice și mai ales teoretice. Aflat în temerara sa desfășurare la cel de-al treilea volum, **Dicționarul Enciclopedic de Psihiatrie** al dr. Constantin Gorgos și al colectivului său atinge cu această nouă apariție cotele unei profunde maturizări.

Volumul conține articole deosebit de interesante, cele consacrate problematicii personalității și tipologiei acesteia ocupînd un loc central, deși în multe lucrări, chiar de anvergură, această problemă rămîne, alături de cea a normalității, un tabu al discursului psihiatric. Urmărind axa dezvoltării conceptului, autorii fac un important demers în prezentarea sistematică a unor materiale care privesc acest subiect, începînd cu concepția hipocratică și mergînd pînă la cea recent standardizată de unele școli de psihiatrie sau grupuri de experți, cum este aceea a DSM III-R, prezentînd o serie de descrieri în premieră absolută în literatura de specialitate. În acest fel, se împlinește un deziderat care transpare și din celelalte volume apărute, și anume acela de a pune în contact cititorul cu „textele clasice" ale specialității. Ilustrativ în acest sens este și modul în care sînt prezentate subiectele privind psihoterapiile în cele mai variate aspecte ale utilizărilor lor, precum și psihanaliza în viziunea critică la care „aspra probă a timpului" a supus-o, extrăgînd acele aspecte care alcătuiesc esența unei concepții originale asupra dinamicii proceselor psihice.

Deosebit de atractiv și tot ca o noutate în literatura de specialitate autohtonă este demersul autorilor cu privire la dezvoltarea școlilor de psihiatrie din numeroase țări ale lumii. Acest „inconjur psihiatric al planetei" este cu atît mai interesant cu cît el prezintă contextul dezvoltării școlii naționale de psihiatrie, căreia îi este dedicat un spațiu deosebit de larg.

Dificile zone ale patologiei, ca psihozele, nevrozele, reactiile, își găsesc în cadrul acestui volum o tratare completă și complexă, capabilă să facă față oricăror exigențe clinice, tot așa cum prezentarea unor curente de idei, ca psihosomatica, organodinamismul, neojacksonismul, personalismul, se face într-un mod care pune în valoare tot ceea ce ele au adus nou în psihiatrie.

Un cuvînt deosebit se cuvine și pentru iconografia care, într-un savant contrapunct, îmbină lucrări de artă clasică cu sugestivele crochiuri imaginate de ilustratorii volumului, obținînd fără ostentație efectul căutat.

P. P. Negulescu, vorbind despre operele mari, afirmă că acestea nu pot fi produse decît de „acela care știu să lege în prezent viitorul cu trecutul". Cred că tocmai aceasta este cel mai mare merit al talentului colectiv de autentici autori care au îngemănat în această carte toate cele trei timpuri ale psihiatriei.

Prof. dr. GH. A. GRECU ■

Temelia vieții la Iernut

Drumul iernuțenilor spre oraș a fost lung, presărat cu gropi și bolovani peste care a trecut tăvălugul vremii. Un tăvălug la care s-au prins cu nădejde oamenii locului, lăsînd în urmă temelia solidă a unei cetăți înflorite și în perpetuă înflorire.

„Pe locul unde este astăzi centrul civic, povestește pensionarul Ioan Oltean, se ținea tîrgul săptămînal. Acolo unde sînt blocurile și Centrul de cultură și creație socialistă „Cîntarea României" era o groapă. Diferența de nivel se poate sesiza și astăzi. Fundația celor două blocuri, ce se numără printre întîile construite la Iernut, este mai jos decît fundația centrului de cultură. Iar pe valea aceasta pînă la Mureș a fost numai mlaștină și păpuriș. Valea, practic, nu mai există. Există un pămînt mănos care dă cele mai mari recolte".

Da. La Iernut se obțin acum cele mai mari recolte din istoria localității. Recordurile se succed asemeni valurilor Mureșului. Fiecare an e mai bogat decît cel care a trecut. În acest an, de pildă, la grîu și orz s-au obținut producții la nivelul cerințelor Noii Revoluții Agrare. Producții record, pentru cîmpuri cu cele obținute de inițiativă tradițional bine gospodărite se exemplifică la cartofi, porumbului, legumelor și pomilor tehnice.

Dovadă că sîntem într-un oraș și vorbim de agricultură. „Nu-i nimic anacronic, ne liniștește Valer Păcurar, tînărul primar al orașului. Agricultura și toate activitățile legate de ea, ridicate la rang de industrie constituie temelia vieții acestui oraș. De fapt este un oraș agro-industrial. Iar dacă industria înseamnă știință, progres, tehnică, investigarea tainelor nepătrunse, asemenea echivalențe întîlnim și în agricultura noastră. Fiecare unitate agricolă e un laborator de cercetare. În avangardă stă Stațiunea de cercetare și producție legumicolă".

Cercetare aveam să aflăm că se face și la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor, Complexul de creștere a taurinelor, I.A.S., S.M.A., C.A.P., Întreprinderea de nutreturi combinate, Fabrica de lână protecția furajeră.

„Coordonăm activitatea legumicolă din întreg județul evidențiază inginerul Alexandru György, directorul stațiunii de cercetare. Studiem soiurile de legume de mare productivitate și creăm noi soiuri care să răspundă favorabil condițiilor de climă și sol din județul nostru, în dorința de a descoperi cu forțe locale necesarul de legume pentru consum și materia primă pentru unitățile de industrializare. Mai nou, continuă interlocutorul, patrimoniul stațiunii s-a îmbogățit cu o stație de producere a micelului și o ciupercărie — realități ce deschid ferestre spre o nouă industrie a orașului".

Pe cele 24 hectare de sere activitatea se desfășoară non stop. Agentul termic este asigurat de termocentrală. Laura Căliman, una dintre tinerele „veterane" ale serelor, a trăit în acest an bucuria unei mari împliniri. Experimentarea unei noi tehnologii în cultivarea castraveților de seră, pe compost rezultat de la cultura ciupercilor, i-a adus rezultate comparabile cu cele mai bune din lume. În concepția cercetătorilor din Iernut nici nu se poate altfel. „Legile științei, spune cercetătoarea Corina Simedrea, sînt general valabile. Meritul nostru constă în arta de a ști cum să le aplicăm în condițiile pedoclimatice date, să le experimentăm și, experimentîndu-le, să descoperim noi modalități cu aplicabilitate eficientă în teritoriul arondat".

Serele și o parte din cîmpurile de experiență sînt încadrate pe două laturi de apă. Spre apus e Mureșul, iar spre nord-est este lucul celor 200 hectare ale fermei piscicole. Pe malul Mureșului se înalță cea mai veche unitate industrială, primul semn al revoluționării vieții pe aceste locuri, al luptei pentru un echilibru economic și social cu celelalte zone ale țării, semnul ce plasează Iernutul pe orbita unuia dintre cele mai importante circuite ale economiei noastre, energetica. Am numit Întreprinderea Electrocentrale. În partea opusă a serelor, pe malul lacului a cărui poveste este tot atît de nouă ca a atîtor lucrări de acest soi, se înalță bariera de fîntînă protecția furajeră.

Sondînd-o, maestrul principal Ioan Ghinea și-a așteptat un portret colectiv și energeticienilor din care face parte. Acesta este deosebit de sugestiv. „Pentru activitatea desfășurată în anul trecut, zice, unitatea a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I, Steagul Roșu și Diploma de Onoare. Dacă vreți cifre, noteți că am depășit producția de energie electrică cu 260 milioane kWh, am obținut economii la consumurile proprii în echivalent cu 1 489 tone combustibil convențional, am redus staționările planificate pentru reparațiile capitale cu 13 000 MW-zile".

Ne am învățat să vorbim în cifre. Este, de fapt, cel mai concret limbaj. De aceea interlocutorul îl prețuiți. „A vorbi despre noțiuni nedefinite de tramvaiurile pentru găsirea soluțiilor de forțare a instalațiilor să dea mai multă lumină, e de părere, înseamnă ori să te lamentezi, ori să te lauzi". Energeticienii din Iernut nu se plîng. Nici nu se laudă. Cifrele îi prezintă așa cum sînt. Angajați cu toată ființa în bătălia pentru energie. Angajamentul lor este egal cu realizarea a zece la sută din producția de energie a țării. De aceea, titlul de fruntaș obținut în anul trecut nu este o întîmplare. Este consecința eforturilor astfel drămuite și neruțate încît merită lauri.

Scurt la vorbă cînd se referă la colectivul pe care îl conduce este și medicul veterinar Ioan Feurdean, directorul Fabricii de faină protecția furajeră. Ne convinge că mai expresive decît cuvintele sînt faptele. Încercăm să le pătrundem sensul analizîndu-i spusele : „Oamenii s-au maturizat odată cu pregătirea proceselor de fabricație. Iar dacă atingerea parametrilor proiectați la toate instalațiile înainte de termenul planificat vă poate spune ceva închipuiți-vă colectivul cu care lucrez. Tînăr prin excelență, priceput, harnic, ambițios."

Ambiția, hărnicia dublate de pricepere și dăruire caracterizează și colectivul de la Întreprinderea de nutreturi combinate. De aici pleacă anuăl către unitățile zootehnice ale județului și ale țării peste 14 000 tone nutreturi combinate. Îl cunoaștem aici pe director, inginerul Lazăr Burciu. A ajuns pe post după ce a mai onorat o mare răspundere, fiind trimis de țară, la Bengazi-Libia. Referindu-se la orașul Iernut îi place să facă comparația : „Destinul localității Iernut, ca de altfel al tuturor localităților țării este destinul oamenilor. Este drumul lor către lumina zărilor socialiste și comuniste. În ceea ce mă privește, este drumul unui copil de țăran trecut prin „stațiile" numite școală profesională, liceu, școală de maiștri, facultate. Un drum al muncii, al efortului, al dorinței de a valorifica atît cît se poate condițiile pe care partidul, țara, le-au creat pentru generațiile chemate să făurească o nouă civilizație. O înaltă civilizație

Industria și agricultura. Două ramuri care merg alături și se completează la Iernut. Două ramuri din care a renăscut orașul, devastat. Un nou simbol al consecvenței parcursului nostru de ridicare la rang de ecalitate a tuturor zonelor țării. În rîndul de înaltă cavalcadă a tuturor localităților patriei Iernutul transformat în oraș este o grăitoare expresie a eforturilor făcute de stat și concretizate aici prin alocarea pentru dezvoltare a aproape trei miliarde lei în perioada celei mai înfloritoare epoci recunoscută de istorie sub numele ctitorului ei, Nicolae Ceaușescu. Unitățile pe care le-am amintit, spitalul, cele două licee agro-industrial și energetic, cele 800 apartamente, unitățile de deservire ale C.P.A.D.M. Consiliului Popular și ale C.A.P., bibliotecă cu peste 17 000 volume, cele 17 formații artistice promovate în Festivalul național „Cîntarea României" și rîndele sînt tot atîtea flori prinse în cununa de soare a țării.

Pe maestrul Arpad Bugnar, șeful brigăzii Iernut a TAGCM Mureș, l-am întîlnit la o oră cînd în cartierul Gheorghe Doja era în stadiu de finisare ultimul bloc. „Grosul forțelor, spune, acționează în cartierul Eminescu. Concomitent, finisăm castelul de apă potabilă și noua dezvoltare la ÎNC". La ce veți lucra în viitor ? „În prima etapă, în afară de locuințe, vom construi un complex modern pentru unitățile de prestări servicii către populație unde vor munci 300 de tineri, un nou liceu agro-industrial, altă autogară, o creșă, un cămin de copii și o grădiniță, o zonă de agrement și un amfiteatru în aer liber la Oarba, o casă de creație".

Dar și pînă atunci unul dintre nonagenarii orașului, Ioan Gurghian, participant la bătălia de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918, are dreptate : „E minunat să-ți vezi visurile împlinite. Eu, însă, am văzut și văd acum la Iernut mai mult decît am visat".

MIRCEA BORDA ■
Fotografii de
PAUL AGARICI ■

Lada cu zestre a culturii române

Acum, la cumpănă de anotimpuri, Muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibiului și-a deschis porțile unei sărbători a artei și cunoașterii, a fost gazda celei de a VI-a ediții a Tîrgului creatorilor populari, capitol al marelui Festival național „Cîntarea României".

Sînt greu de găsit cuvintele potrivite care să atingă „Columna" ce s-a înălțat aici, timp de 3 zile, „metopă" cu „metopă", „frîză" cu „frîză" de către oameni vii, meșteri de azi, veniți din toate colțurile țării, dar mai ales de demult, purtînd în ei, în degetele lor, în mîinile lor, în iscusința lor, în uneltele lor, indescriptibil de simple — mileniii de arită, mileniii de căutări și strădanii care au dus la „casa românească", la „portul popular românesc", la „jocul", „cîntecul", „porcul" populara ale românilor, într-un cuvînt la un specific etno-cultural, la folclorul național, nepereche pe Pămînt, unitar în spațiul unde a fost creat.

Despre portul popular românesc — ce și-a desfășurat în decorul suav al Dumbravei încă o dată splendorile — s-au scris tomuri întregi, fără încă a-i descifra ori toci misterul, simbolurile, motivele decorative ce îi conferă unicitatea și rafinamentul, ce îl închide un cerc filozofic desăvîrșit. Discul solar, pomul vieții, spirala, funia împletită, punctul, călărețul, cocoșul, numeroase alte motive zoomorfe sau geometrice esențializate în cîteva sugestii, în cîteva expresii, o știm, le avem de la daci — săpăturile arheologice le-au confirmat și le confirmă continuu —, așa cum știm că alcătuiesc un vocabular decorativ în care se înțeleg, cu care comunică toate zonele țării, din Obcinele Bucovinei în Cîmpia Banatului, din Maramureș în stepa dobrogeană. Dară nota dominantă a costumului românesc — atît femeiesc cît și bărbătesc — este țesătura albă — de lînă, de cînepă, de in sau bumbac — peste care se aștern cu măsură, cu grijă, cu subtilitate o ornamentație din infinite motive și într-o cromatică diferită de la o zonă la alta — dar niciodată nu se aruncă prea multe culori în aceeași pieșă, iar cînd se întîmplă sînt totdeauna în armonie, murmură tandru ca notele unui fluier — această dominantă vine dintr-o stare de spirit și dintr-o concepție de viață. Albul înseamnă lumină, puritate, dorul de liniște, de pace, de desăvîrșire. El se combină și se îmbină, fără stridențe, cel mai adeș cu nuanțele curcubeului, cu nuanțele cerului și ale pămîntului — cu opusul luminii, cu negrul brazdei întoarse, cu violetul și indigoul nopții cu roșul Soarelui în răsărit și apus, cu albastrurile orizontului în toate anotimpurile, de la toate orele zilei. Ile românești sînt, priviți-le, atîtea lecții de artă, sînt cosmogonie și filozofie. Cromatic jocului, cămășilor, catrințelor dichir, bundițelor, pieptarelor, cojoacelor, sumanelor, cioarecilor, pantalonilor pentru coconi și feciori au o frumusețe născută dintr-o raționalizare perfectă a tăieturilor și cusăturilor, opera unei îndelungi tradiții și practici, dar și a unei judecăți așezate, al unui simț al proporțiilor fără egal. Discreția coloristică, rafinamentul bunătăților, dominantele motivelor decorative prezente în toate zonele etno-culturale românești nu dau la monotonie. Diversitatea și particularitățile de la o regiune la alta, impresionează și ce rețin, în primul rînd. Sînt inconfundabile, de pildă, costumele pădurenilor de cele ale țăranilor din Muscel, portul oltenc de cel din Oaș sau din Țara Făgărașului, ori din Țara Vrancei, cele din Banat de cele de pe Valea Ialomiței, cele din Năsăud de cele din Moldova de sus...

Ceea ce este, socotim, mai demn de remarcat, este faptul că putem, acum, la anul 1989 să discutăm despre continuitatea și perpetuarea acestei străvechi arte în spațiul nostru național. Mulți, într-o anumită etapă, socoteau folclorul o „artă închisă", cel mult „o artă exclusiv de muzeu", „o artă fără viitor", imposibil a evolua în epoca actuală. Alții, în opoziție cu ei, dar din aceiași reflex dogmatic în gîndire, îl „prelungeau" viața prin „aranjări" și „investiții" penibile, străine spiritului său adevărat. Reitalizarea și valorificarea corectă a moștenirii noastre culturale, prin competență și cercetare critică, imprimate de hotărîrile Congresului al IX-lea, au repus în drepturile sale și arta noastră populară, au impus ordinea și valoarea în cuprinzătorul ei univers. Îndrumarea artei populare, a mișcării artistice de masă a impus, și impune încă, numeroase cadre înalt pregătite cu o cultură generală și de specialitate dincolo de linia medie. Festivalul național „Cîntarea României", inițiat de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, menit să stimuleze și să ordoneze toate energiile creatoare, este fermentul ce decantează și menține valorile autentice și în domeniul artei și meșteșugurilor populare, experiență milenară a poporului nostru. Îndemnînd permanent creatorii din domeniile culte ale artei să se întoarcă la izvoare, să se inspire cu inteligență, cu competență, cu dragoste, cu respect din tradițiile poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au generat spiritul nou ce domină azi arhitectura modernă românească, literatura, muzica, arta plastică, teatrul, folclorul care îmbogățesc patrimoniul cultural național și universal. Inginerilor, oamenilor de știință le adresează aceleași îndemnuri, de a-și întoarce privirile și cercetarea mai atent tehnicile și meșteșugurile tradiționale, în scopul menținerii și dezvoltării acestora în moderna mică industrie a satului nostru actual. Inclusiv cu prilejul participării la deschiderea „Expoziției republicane a creației tehnico-științifice, literar-artistice, de artă populară și artă plastică" din Capitală, secretarul general al partidului nostru a cerut tuturor factorilor de răspundere să ia măsurile ce se impun pentru a se asigura păstrarea și continuitatea meșteșugurilor tradiționale, valorificarea talentului și a priceperii creatorilor care să ducă mai departe faima nemuritoarei arte populare românești. În acest sens s-a indicat să fie elaborat un program privind organizarea în fiecare comună, în cadrul centrelor de creație și cultura socialistă, a acțiunilor de realizare a țesăturilor, a costumelor populare și altor produse ale artei populare tradiționale.

Festivalul din Dumbrava Sibiului a avut (are) și acest nobil rol și nobil țel.

Imaginilor imortalizate aici numai un poet de mărime le-ar putea egala prin cuvînt forța de sugestie. („Să se curme-n piept cuvîntul / cînd s-arată că pămîntul / stele și-năuntru are — / nu numai deasupra-n zare". Ați recunoscut, desigur, este descoperitorul eternității noastre născute la sat, este Blaga).

CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotografii de RADU SIGHETI ■

Vitrina artelor

Muzică

Să ne gîndim puțin : cei născuți în 1965 au astăzi 24 de ani, iar generația aflată între 30—40 ani, cărora li se spune indeobște generația tinerilor compozitori, avea, la data Congresului al IX-lea al Partidului, doar zece ani; rezultă că acești artiști, dintre care nume strălucite astăzi pe plan național și internațional, au crescut o dată cu aplicarea în viață a principiilor directoare ale cetățuirii importante petrecute în întreaga viață a poporului român, ce a condus către libertate de gîndire și de creație, la posibilități de afirmare pe plan universal. În rîndurile următoare, ne vom face datoria să evidențiem cîteva dintre aceste valori care în cursul stagiunii trecute și-au făcut cunoscute opuri de toată lauda. Să amintim însă, dintru început, faptul că relatările noastre de azi se referă doar la creații despre care nu ne-am putut ocupa la vremea cînd erau noutăți absolute.

Izbînda tinerilor

Liana Alexandra ne-a dăruit un ciclu de lieduri intitulat **Portret de femeie**, avînd la bază versurile Smarandei Cosmin. Destinat vocii de mezzo-soprană și cvintetului de suflători (flaută, mezzo-sopranele au motive suficiente de mulțumire, în ultima vreme numeroși compozitori dedicîndu-le lucrări situate în diverse genuri), lied-urile dovedesc o oarecare afinitate cu tradițiile muzicii folk și contemplarea — vizavi de ea — a muzicii populare românești. Se deduce ușor de aici, accesibilitatea sporită a acestui ciclu care, departe de a fi simplu, are o temelie profundă în tehnică și scriitură, totul fiind făcut în așa fel, încît să putem recunoaște imediat paleta și stilul personal.

Ulpiu Vlad, un alt reprezentant de seamă al aceleiași generații, ne-a condus de această dată către trio-ul de coarde format din vioară, violă și violoncel. Intitulată **Pe acest pămînt însorit**, noua sa lucrare cuprinde o formulă structurată în trei mișcări distincte. Avînd în întregime un discurs liric, accesibil obișnuiților genului în speță și apelînd la vechiul procedeu polifonic al imitației, prima mișcare relevă de la început un **Cantus Firmus** (melodie de bază — deasupra ori dedesubtul ei grefîndu-se celelalte voci) ; interesant e faptul că, de cele mai multe ori, însoțirea liniei principale se face cu ajutorul flagioletelor, lucru anevoios din punct de vedere instrumental, dar plin de finețe și culoare aparte. Partea a doua este de o structură neoclasică, am zice de tip Hindemith, iar pentru final a fost preferată forma de lied mare. În concluzie trio-ul apare drept o lucrare modernă care străbate o mare perioadă de timp, privind procedee și structuri ce pornesc din evul mediu și ajung în contemporaneitate.

Doina Rotaru, exponentă a generației mai tinere, a creat — mai nou — un Concert pentru violoncel. Opul, în care se remarcă o dezinvoltură a expunerii și scriiturii, are — în fapt — un caracter de poem. Utilizînd spații stilistice destul de largi, cu traversări frecvente din registrul grav în cel acut, compozitoarea își continuă concepția — ilustrată în atîtea creații antecedente — potrivit căreia totul pornește de la nuclee din care se combină și formează structura.

Mihnea Brumaru, unul dintre componenții reprezentativi ai tinerei generații și-a încercat forțele creatoare apelînd la marile forme. Astfel, cea de-a doua simfonie a sa — în care aparatul orchestral este utilizat alături de cor și de un solist-recitator — este oarecum mai îndepărtată de opera **Matca** (după Marin Sorescu) pe care noi o socotim lucrarea de excepție a compozitorului. Deosebirea provine, probabil, din muzicalitatea fără seamăn a versului eminescian ; căci Simfonia a II-a are la bază chiar „Glossa" poetului național. Observăm un pronunțat lirism, modern, desigur, deoarece Mihnea Brumaru este adînc preocupat de o scriitură specifică, contemporană, gîndită — poate — matematic, dar care produce auditoriului emoții afective deosebite.

În final, Sorin Lerescu, acest prodigios muzician, a prezentat și el cea de-a doua simfonie. Unii ar fi tentați să considere folosirea acestor forme drept simple coincidențe, sau alții — mai necrutători — drept o bravadă ; într-un singur an Lerescu, Brumaru, Iorgulescu, Nichifor și alții, toți tineri înzestrați, apelează la marile discursuri sonore. Noi vedem însă în acest fapt, o dorință legitimă a tineretului de a trata serios, la modul cel mai înalt posibil, într-o manieră adecvată, problemele importante ale vieții contemporane ; deoarece forma cea mai democratică — în lumea lui Euterpe — rămîne totuși simfonia. Aici, ideile și confruntările tematice își găsesc cel mai bine locul. „Metamorfozele timpului", așa, cum este intitulat acest nou op este format din **patru stări de expresie**, identice cu cele patru mișcări ale întregii lucrări. Aflăm astfel variate modalități de expresie, o sumedenie de opoziții timbrale (cu efectele scontate) și un control absolut asupra aparatului orchestral, ceea ce demonstrează un talent indiscutabil și o paletă coloristică aparte. De asemenea întrebuințarea unor vaste cîmpuri sonore și a unei multitudini de straturi, de la un simplu sunet și pînă la complexitate, confirmă că Sorin Lerescu este astăzi așa cum am năzăjduit în urmă cu cîțiva ani, cînd scriam prima dată despre el : un compozitor plin de stăruință și talent, o personalitate distinctă în cadrul generației sale. Generație care se afirmă necontenit, preluînd din mers ștafeta colegilor mai virstnici și ducînd-o, poate, către un pisc și mai înalt. Da ! tinerii au izbîndit, iar meșterii lor de ieri au tot dreptul să se mîndrească.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Ștefan Niculescu

„Impresii fugitive"

În plin sezon artistic, primăvara pariziană este supraîncărcată de manifestări muzicale. Multe se suprapun și se impune, oricum, o selecție. Transcriu mai jos cîte ceva din „impresiile fugitive" (cum ar fi putut zice Prokofiev) la alegerea pe care am făcut-o, în urma unei recente călătorii în Franța.

Daniel Kientzy, un Axis mundi pentru saxofon, care a concertat de mai multe ori în țara noastră, mărturisea că, deși nu ar exista azi un Karajan sau un Bernstein francez, s-ar afla, totuși, pentru creația contemporană, incomparabili soliști francezi precum Chojnacka, Gualda, Drouet, Artaud, Ouzounoff sau, adaug eu, Kientzy însuși. În Marele Auditoriu al Radiodifuziunii franceze, clavecinista Chojnacka și percuționistul Gualda, care din 1981 alcătuiesc un duo devenit repede celebru, au prezentat lucrări inedite de Ketonski, Andriessen, Mâche, Aperghis și Ferrari. Asocierea dintre „aristocratul" clavecin și „barbara" percuție poate părea insolită. În realitate, combinarea lor, echilibrată și prin amplificarea electrică a clavecinului, e spectaculoasă și fascinantă. Aș releva un gînd al Elisabethei Chojnacka : „muzica este una și repertoriul ei se întinde din secolul al XVI-lea în al XX-lea." Constatarea mi se pare firească la acest sfîrșit postmodern de veac. Granițele artificiale dintre, să zicem, „contemporan", „clasic", „preclasic" etc., ar trebui abolite. Am devenit mai conștienți de continuitatea și, deci, de unitatea etapelor, mai ales după ce am supralicitat discontinuitatea lor.

Într-un alt concert din aceeași sală se putea auzi o primă audiție a unui tînăr compozitor francez — Laurent Cuniot —, intitulată „La Lice des Nuits" și cîntată de Orchestra Filarmonică a Radiodifuziunii franceze ,dirijată de Michel Tabachnik. Cuniot (născut în 1957) mi se pare o speranță confirmată a noii muzici franceze. Specializat în electroacustică, el a înființat ansamblul TM +, care aliază instrumente tradiționale și electronice. De doi ani conduce „concertele-lecturi", serie de emisiuni publice ale Radiodifuziunii, care propun o apropiere originală de repertoriul contemporan și clasic. Piesa lui de orchestră m-a convins : pe lîngă rafinamentul, tipic francez, al armoniei sau orchestrației, am descoperit o sensibilitate care nu e străină de muzica din centrul sau chiar estul Europei. Pe alocuri, puteai crede că vine din școala românească !

Una din sursele muzicii lui Cuniot e Giacinto Scelsi, compozitorul italian care a trăit cu totul retras la Roma, între 1905 și 1988. Sînt doar cîțiva ani de cînd Scelsi a fost descoperit și de atunci ultima jumătate a veacului nostru nu mai poate fi gîndită fără contribuția lui. Pînă la ultimul război, el a scris vreo 30 de lucrări, influențate în parte de serialismul lui Schönberg, dar după război, în cele cam 100 de lucrări, Scelsi se vădește un precursor cu totul original al unor tendințe majore de astăzi. Muzicologul belgian Harry Halbreich, care a ținut la Paris o conferință despre Scelsi, este cel care a contribuit hotărîtor la recunoașterea internațională a muzicii sale. Sînt de acord cu Halbreich cînd descoperă în piesele de pian ale lui Scelsi un gen de recitativ pe un singur sunet, ritmuri libere și chiar elemente de eterofonie, prin care se apropie de Enescu și în genere de muzicile tradiționale din Orient.

Ultima lucrare a lui Xenakis este Echange, *pentru clarinet bas și ansamblu instrumental. Violența, forța, lava expresivă, prezente în mai toată opera sa, par să facă acum loc unei meditații grave, unui discurs bazat în parte pe structuri melodice și unui tempo lent, aproape nefolosit încă de Xenakis. Să însemne, oare, aceasta începutul unei noi orientări a muzicii sale ?*

La 18 aprilie, în Auditoriul Halelor, sală nou construită, mi-a fost dedicat un concert-portret de către Radiodifuziunea franceză. Programul a cuprins lucrări pentru cor a cappella și a fost susținut de grupul vocal „Tinerii soliști", dirijat de Rachid Safir. Ultima piesă a concertului, Invocatio, *o simfonie corală pentru 12 soliști, mi-a fost solicitată de Radio France. Dar și celelalte lucrări aparținînd lui Machaut, Poulenc Scelsi sau Xenakis au fost alese tot de mine, desigur, în acord cu posibilitățile și repertoriul formației. Noutatea unui astfel de concert constă în dezvăluirea de către compozitorul omagiat a familiei de autori cu care se înrudește, de unde o mai ușoară înțelegere a muzicii sale. În plus, el trebuie să motiveze alegerea făcută, răspunzînd la întrebările puse de redactori chiar în timpul desfășurării emisiunii publice. Un experiment original, aflat la a treia reeditare, atrăgînd un numeros și entuziast public îndeosebi tînăr, pe care îl inițiază deopotrivă în muzica veche și nouă.*

Plastică

Cu accent patrimonial

Ar fi de cercetat împrejurările după care artiști neînsemnați ajung să conteze ca nume de referință în creația contemporană, în vreme ce pictori și sculptori de toată stima sînt numărați cu mulțimea. Una din pricini îmi pare aceea că lucrul grav și emfatic face de regulă impresie în expoziții, iar gratiosul și elegiacul, deși plictisesc mai puțin, nu. Există tendința de a confunda gravitatea cu profunzimea. Cum, greu de spus de ce, e manifestă și tendința de a socoti permați agenți ai valorii ce nu se depreciază, întrucît sînt și agenți ai umanului.

În genul „picturii de interior" Silvia Grosu Jelescu mi-a apărut în toate expozițiile sale, drept un artist încîntător și, în orice registru afectiv s-ar fi ilustrat, autentic. Se produce multă „pictură de interior" ; faptul trebuie luat ca atare, judecat în cuprinsul virtuților și telurilor sale. Acest fel de imagine răspunde unei nevoi reale, e în acord cu o realitate ce poate fi definită direct. E genul de artă potrivit în noile apartamente și pe măsura dimensiunilor acestora. Nu genul e discutabil, ci modul în care-l consideră unii pictori, distanța cu care tratează adesea corințe spirituale firești. Tablourile înfățișînd cringuri, naturi statice și fețe oținînd ale Silviei Grosu Jelescu, tratînd, adică, teme frecventate și de alții au un timbru aparte, care le face inconfundabile și care, cum e și de așteptat, ne abat atenția de la „temă", ca să ne-o îndrepte spre lucruri cu adevărat importante : finețea percepției, calitatea acordului cromatic, desenul fluid, dedus din natură, nu aplicat pe natură ca o matrice. E foarte important ca un tablou să aibă timbru. E tot atît de decisiv ca timbrul pentru un cîntăreț. El trece, cum se spune, rampa spre public.

Există o direcție a plasticii românești productivă și, cu toate acestea, necomentată : direcția Tonitza. Pictura lui Tonitza nu a dat discipoli, plăcerea lui de a face culoarea să cînte, vie și ardentă, intelectualicește foarte stăpînită, da. În definitiv, personalitatea creației lui Tonitza e și o consecință. E consecința unui gust acut românesc pentru muzicalitatea imaginii. Nu-i prea greu să înțelegem de unde apare ideea muzicii : de la activa armonie a tonurilor. Dacă vom pune alături un tablou de Tonitza și un lot de tablouri contemporane, ce trec drept viguros și chiar măiestru colorate, vom avea uimirea de a descoperi că există **culoare** și există **vopsea**.

Silvia Grosu Jelescu ține, prin creația sa, de direcția Tonitza. Nu e nevoie să-și fi propus aceasta. E destul să-și fi propus să picteze doar cum îi place, să nu-și trădeze idealurile. Trăind în provincie — la Giurgiu — Silvia Grosu Jelescu și-a organizat mare parte din expoziții acasă, în orașul unde a profesat pînă nu demult. Nu e însă un pictor de provincie și în nici un caz unul de rînd. În prefața catalogului manifestării de la Galeria „Simeza", Octavian Barbosa scrie despre „un lirism fără impurități". E adevărat. E mult lirism în imaginile semnate de Silvia Grosu Jelescu — între altele, fie spus, lucrate extrem de îngrijit, pe cea mai bună pînză, cu cea mai bună preparație și cu cele mai fine culori — lirismul are puritatea cristalului mai ales în pasteluri. Nu înregistrăm aluviuni sentimentale, nici ingenuități de ultimă oră — care sînt, de obicei, un atribut al simțirii superficiale. În cele mai bune tablouri ale sale, Silvia Grosu Jelescu izbutește un meșteșug atît de sobru în sensibilitate încît aceste tablouri au accent patrimonial.

TUDOR OCTAVIAN ■

Galele Amfiteatru

Chemarea talentului

Privim retrospectiv cele zece ediții ale Galelor Amfiteatru, ca un perimetru al vieții studențești de vacanță, conceput pentru a-i oglindi specificul. În „cetatea universitară", alături de dezbaterea de idei, știință, de film, sport și teatru, de dans și arte plastice, muzica își afla un loc firesc. Nu numai ca ambianță și de divertisment, cu funcție de decor al vîrstei tinere. Mi se pare important și semnificativ drumul fiecărei generații spre ceea ce Galele Amfiteatru au denumit „muzica cultă". Da, se țvese mereu iubitori ai acestei arte, virtuali melomani dorpicl a-și însoți secvențele de viață cu contemplarea activă (și directionată) a muzicii. I-am întîlnit în eleganta sală a hotelului Forum din Costinești, la ediția a XI-a a Galelor Amfiteatru, venind să asculte și să afle noi prilejuri de interes într-o prietenie statornică cu arta muzicii.

Ce le-a oferit această ediție într-o competiție cu soarele, marea și multiplele atracții ale unui program extrem de dens de activități specifice **capitalei tinereții** care este, pentru cîteva luni de vară, Costinețiul ? O seară de vers eminescian (recitat de Gheorghe Cozorici și Mircea Albulescu) însoțit de melodiile contemporanului său, Ciprian Porumbescu (la vioară Emil Dinu de la Conservatorul iesean) și continuată cu o memorabilă versiune a **Cvintetului op. 102** de Brahms. Formația Conservatorului „G. Enescu" din Iași, laureată la ultima ediție F.A.C.S. (Emil Dinu, Marilena Juravlea, Filip Levente, Liliana Bertea și clarinetistul Mihai Aileneî), are virtutile de muzicalitate și profesionalism pentru a intra cu mari șanse de reușită într-un repertoriu camerai atît de pretențios. Studenții bucureșteni au venit la Gală cu un spectacol de operă (înregistrat pe casetă video) — premiera cu **Bărbierul din Sevilla** de Rossini, prezentată acum o lună la Opera Română. O ambiantă muzicală tinerească aduce pe prim-plan cîteva dintre viitoarele voci ale scenei noastre lirice — Ruxandra Donose, Dorin Mara, Mioara Manea, Mihnea Lamatic, alături de mai „vîrstnicii" absolvenți, Stefănită Lascu, și Sever Barnea — într-un spectacol plin de vervă și surprize regizorale (A. I. Arbore).

Secvența „simfonică" a Galelor a aparținut, ca și în alte ediții, orchestrei Teatrului liric din Constanța, formație cu specific concertant alcătuită din absolvenții unor recente generații de conservatoriști. Sub bagheta sensibilă și eficientă a lui Radu Ciorel, în ambianta romantică a serii de vară, s-au răspîndit melodiile învăluitoare ale **Micii serenade nocturne** de Mozart și **Simfoniei a V-a** de Schubert.

O experiență mai puțin obișnuită încheia această suită de momente muzicale cu spectacolul studenților timișoreni reuniți în ansamblul „Agriteatru" al Facultății de Agronomie. O comedie muzicală inspirată de povestirea despre **Ivan Turbincă** propunea idei melodice și ritmice atractive (imaginate de Raul Dudnic) montate într-un antrenant spirit de teatru popular (regia Luminița Stoianovici și Mircea Iosif). Basmul lui Ion Creangă, citit astfel (versiunea scenică Serban Foarță), este un incitant joc al fictiunii, aduse în perimetrul spiritual al acestei generații, fără teama de a-i pierde sensurile.

Iată deci multiplele fațete ale prezenței muzicii printre tineri.

GRIGORE CONSTANTINESCU ■

PALMARESUL. „MARELE PREMIU" (acordat pentru prima oară) : Ansamblul căluşeresc VÎLCELE (Olt). Ansambluri de obiceiuri. **Premiul I : Radomireşti (Olt), Zvoriştea (Suceava). Premiul II : Combinatul chimic Giurgiu, Stoicăneşti (Olt), Centrul de creaţie şi cultură socialistă „Cîntarea României" Lugoj. Premiul special pentru transpunerea scenică a ideii de perenitate a jocului căluşeresc : Centrul de creaţie şi cultură socialistă „Cîntarea României" Tg. Cărbuneşti (Gorj).** Grupuri căluşereşti. **Premiul I : Priseaca (Olt), Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina. Premiul II : Germisara (Hunedoara), Cîrlogani (Olt), Întreprinderea de vagoane Caracal, Costeşti (Argeş).** Formaţii căluşereşti. **Premiul I : Platforma industrială Slatina, Întreprinderea „23 August" Bucureşti, Stolnici (Argeş). Premiul II : Corbu (Olt), Centrul de creaţie şi cultură socialistă „Cîntarea României" al tineretului Slatina, IPILF Caracal, Întreprinderea de produse cărbunoase Slatina, Platforma industrială Caracal. Premiul III : Brînceni (Teleorman), Osica (Olt), Întreprinderea de utilaj alimentar Slatina, UJCM Craiova, Movileni (Olt).** Ansambluri căluşereşti. **Premiul I : Vinerea (Alba). Premiul II : Obreja (Caraş-Severin), Cezieni (Olt). Premiul III : Balşa (Hunedoara), Optaşi (Olt. Premiul special al juriului : Dobrun (Olt).** Premii individuale : **I. Iliuţă Braileanu (Olt), II. Mircea Pîţigoi (Olt). Premiul special pentru preluarea şi continuitatea tradiţiilor : Ionuţ Claudiu Păun (Olt).**

Dansul solar

(Urmare din pag. 9)

ritmuri şi culori, de figuri coregrafice din cele mai felurite, de striqături şi rapide bătăi din pinteni, care completează un registru şi aşa tonic al alaiului de căluşari, căluşeri şi căluţi. ● *Marea diversitate de stiluri şi nuanţe specifice locurilor de baştină, măiastra etalare a celor mai surprinzătoare şi sugestive componente ale mişcării, superba cromatică a costumului popular au incintat publicul şi au atras cuvenitele elogii din partea specialiştilor.* ● Theodor Vasilescu, *maestru coregraf, artist emerit (preşedintele juriului) : „Astfel de tradiţii, între care căluşul, oglindă a spiritualităţii poporului nostru, însoţesc la tot pasul viaţa şi munca omului. Ele sînt ca o carte deschisă de educaţie patriotică, etică şi estetică, dovada a puterii de creaţie a geniului popular. Ediţia aceasta a adus o nouă şi durabilă mărturie de cuget şi simţire naţională, exprimate artistic într-un mod atît de propriu*

numai lui, căluşului. Iar din punct de vedere organizatoric totul a fost impecabil !" ● *Felicitări !*

Lumină-în oglinzi paralele

Oglinzi paralele în care se nasc
fantasme şi ochii pierduţi în răcoare,
un strop din fiecare, totul condensat
într-un sărut risipit pe imagini.

Dansul şi norii. Furtuna începe,
tu desprinsă din vederea mea
doar cerul şi zîmbetul care
se inspiră dintr-o stare de stea.

Simt cum deodată fulgerul creşte
şi liniştea rupe, doar timpul visînd
ne smulge din ape cu voal de nălucă
imaginea noastră din alt început.

Ea lină păşeşte. Oglinzi paralele,
săgeţi de lumină străpunse de dor,
pămîntul setos din rouă respiră
a vieţii nestare, al trupului zbor.

În nemurirea limbii

Să cugeţi vrednicia pămîntului de-a naşte
şi adevărul limbii primordial şi dens
e cum de strajă ţării azi afli nemurirea
descoperind firescul acestui univers.
Stăpîn pe înălţimea cuvîntului de rouă
şi eu prins într-un cîntec de grîu înălţător
complice-s cu lumina cea fragedă şi nouă
ce fiinţează totul mereu triumfător.
E cum dintr-o fărîmă s-ar naşte infinitul
inaugurînd albastrul adevărat şi grav
precum ai scrie lumea pe mînăstiri cu spicul
ca să rămîi cetăţii cel mai vestit zugrav.
Glorificînd ecoul eroilor în cîntec
nu e decît mărirea ce neamului o dai
eliberat de scîncet mai liber ca ecoul
plecînd pe cîmpii lumii pe ai iubirii cai.
Să cugeţi că eşti tînăr e patriei iubire
şi stemă de simboluri pe care dăltuieşti
hotarele de vatră spre-a spicelor mărire
în nemurirea limbii în care construieşti.

Călătorie

Călătorind în privirea ta
am ajuns pe o plajă netedă
decupată din marea ce nu se termină
niciodată în privirea ta.

Pescăruşi avizi de aer şi dragoste
valsau pe trupul tău de marmură
şi privirea ta ca o imensitate
se sprijinea de privirea mea.

Plecasem astfel în privirea ta
să ajung undeva departe
călătorind liber şi liniştit
pînă într-o sferă infinită de stea.

Se făcea că era toamnă

Ea cîntă poemul singurătăţii.
Oamenii cosesc iarba fiarelor.
Amurgul cade spintecînd
dealul deasupra orizontului.

Apele se odihnesc în adîncime.
Mestecenii s-au aplecat în mirare
rămîne să ne amintim pulsul
acestor dimineţi viitoare.

A venit timpul culesului
Arlechinii au ieşit în cîmpie,
dinspre port genele delfinilor
tăinuiesc amintirile septentrionilor.

FLORENTIN PALAGHIA ■

„...Să adaugi lumină"

(Urmare din pagina 9)

se cheamă **Călăul cel bun.** Ar fi mai uşor de dus cu mine în univers..

— De ce i-aţi zis „Călăul cel bun" ?! De ce, alteia, „Asasinatul de pe plaja pustie ?...

— E greu de răspuns. Titlurile au misterele lor, ca şi cărţile, cu întreaga creaţie a unui scriitor. Un titlu trebuie să şi atragă. Nu trebuie să fie neapărat un titlu senzaţional: Nici **Casa,** nici **Dimineaţă de toamnă,** nici **Pisica roşcată şi îngerii** n-au nimic senzaţional din punct de vedere al „afişului", al atracţiei omului care intră în librărie. Celebritatea vine după conţinut. **Ion** al lui Liviu Rebreanu este un titlu cît se poate de banal, la fel **Răscoala, Bietul Ioanide,** de asemenea. Deci, titlurile cărţilor, ca şi numele scriitorilor, pot rămîne anonime sau pot deveni celebre...

— Cînd v-aţi întîlnit prima oară cu Clujul ?

— O, e mult de-atunci ! Eram elev şi ieşeam întîia oară din Năsăud. Mi s-a părut c-am ajuns pe-o altă planetă ! Am venit atunci pentru o operaţie de amigdalită. Aveam vreo paisprezece ani şi am venit singur. Nu cunoşteam pe nimeni. M-am dus la spital, m-a consultat doctorul Luca iar apoi m-a pregătit pentru operaţie. Vă imaginaţi ce gînduri frumoase i-am purtat acestui om toată viaţa. I-am simţit în clipele acelea grele pentru mine căldura inimii. M-au impresionat omenia şi atenţia lui faţă de un copil sosit de la ţară. Pe urmă am venit la Cluj să ne facem tabloul de absolvire şi pentru prima oară am intrat la teatru. Am văzut **Boris Godunov.** Sala „Naţionalului" m-a uluit, fără să-mi imaginez că vreodată voi avea acces liber, că pe scena aceea mi se vor juca piese, că sala aceea încărcată de farmec, de frumuseţe, de mister şi de vrajă, îmi va aduce destule bucurii. Iată, au trecut anii, iar **teatrul** este un fel de casă care-mi aparţine şi mie, simţindu-mă în ea ca într-o adevărată casă având ceva tandru şi solemn, exigent şi familiar...

— Vă propun o întoarcere spre lumea şi vremea debuturilor...

— Voi spune o banalitate : fiecare carte este un debut ! Debutul meu propriu-zis s-a produs la **„Viaţa românească",** pe cînd eram student la Bucureşti, unde am avut profesori care lucrau sau colaborau la revistele din Capitală. Mi-au propus să scriu nişte recenzii. Cu ele am debutat. Am colaborat pe-atunci şi la Radio Bucureşti, tot cu recenzii, ca peste ani să devin eu însumi radiofonist. Debutul meu în proză a fost la **„Tînărul scriitor".** A fost un concurs de proză scurtă la care am obţinut Premiul I. Asta s-a întîmplat în anul 1954.

— Frecventaţi pe-atunci cenaclurile bucureştene ?

— Nu. Cred că dintr-o prejudecată. Preferam să citesc poezii cu colegii mei care aveau astfel de preocupări, care creau. Cu Nichita Stănescu, cu Marin Sorescu, cu Eugen Simion şi alţi colegi de an. Preferam singurătatea. Scriam foarte mult. De pe atunci datează primele mele scenarii de film, primele piese de teatru, începuturile în proză şi poezie. Lucruri uitate. Am scris un scenariu **Pintea** pe care cred că l-am pierdut, dar m-am documentat pentru asta foarte mult. Bineînţeles, ca tot românul, care nu s-a născut doar poet şi romancier !, am început şi destule romane pe care cu timpul le-am abandonat.

— Celelalte debuturi ?

— Cu poezia a fost următoarea întîmplare : lucram deja la **Tribuna** şi eram plecat pe teren. Căutînd ceva prin biroul meu, Romulus Ruşan a găsit o poezie, **Mîinile.** A predat-o secretariatului de redacţie, iar cînd m-am întors la Cluj m-a aşteptat o surpriză : poezia păstrată de mine în birou era apărută ! Erau anii începătorii ai **Tribunei,** prin 1960. În teatru am debutat în anul 1964 cu o piesă avînd ca mit motivul **Mioriţei.** Trata problema eliberării şi se chema **Pe-o gură de rai.** Am scris după aceea trei volume de teatru. Nu-mi place să bat la uşi ! Cine vrea să le joace, ele sînt în volum... S-au jucat multe : şi pe scena „Naţionalului" clujean, îndeosebi, dar şi pe alte scene din ţară. Unele sînt aşazise piese experimentale, piese „de buzunar", altele au un stil mai clasic, altele de acţiune, altele de meditaţie, teatru de idei, cum se spune curent. Piesa trebuie să fie bună. Asta e singura cheie a succesului : să reziste timpului, să placă publicului contemporan şi viitorimii...

— Cred că dintre piesele pe care le-aţi scris Omul muşcat de oaie a avut un destin aparte. Ce a „culeş" autorul din viaţa foarte lungă a spectacolului ?

— Da, a avut o viaţă foarte lungă, rezistă încă şi azi şi va rezista şi în viitor. Sînt sigur. Ea conţine în primul rînd mult adevăr. Eu afirm acest lucru cu subiectivismul autorului, dar se pare că aşa este. O confirmă viaţa. Spectatorului îi place adevărul rostit în public. Piesa conţine şi foarte mult umor de calitate. Altfel nici nu se poate explica această carieră de cincisprezece ani pe o scenă mare a ţării, într-o sală cu o mie de locuri, într-un oraş în care toată lumea te ştie, te cunoaşte, ştiut fiind că nimeni nu e filosof în satul lui... Cu toate astea, iată, ea se joacă cu săli pline şi după un deceniu şi jumătate. Şi se va mai juca !

— Pe şantierul dv. ce se mai întîmplă ?

— Am ajuns în faza de finisare a noului meu roman **Nu se poate trăi fără iubire.** Lucrez la o piesă care tratează probleme umane profunde ale societăţii contemporane, cu măreţia şi degradările ei, în acest sfîrşit furtunos de mileniu.

— Generaţiile de elevi şi de studenţi de pe la mijlocul anilor '60 au tot aşteptat să se întîlnească, pe marile sau pe micile ecrane, cu Vasile Rebreanu ! Întîlnirile de-atunci au fost încărcate de farmec. Au fost neasemuit de frumoase şi romantice reconstituiri ale unor momente din viaţa Cetăţii...

— Da, lumea aceasta a cinematografiei a fost una dintre cele mai interesante şi însorite întîlniri ale mele. O spun după mulţi ani, după atîtea estompări, îmi amintesc şi eu cu destulă nostalgie despre cele două filme — **Gaudeamus igitur** şi **Merii sălbatici.** Naşterea unui film este, totuşi, un eveniment, este o industrie. Deşi m-am jurat să nu mai scriu scenarii pentru filme, voi reveni la această pasiune. Scenariul de film te învaţă foarte multe lucruri. Nu mă gîndesc la toate sitele şi furcile caudine prin care trebuie să treacă un scenariu. Păstrez imaginea freamătului de pe platouri, viaţa agitată a actorilor, travaliul figuranţilor, zbuciumul regizorilor. O lume într-adevăr fascinantă. Eu am fost la Hollywood, am văzut şi acolo turnîndu-se filme, dar aici, în ţară, le trăiserm în anii '60 cînd s-au turnat ambele filme. Într-o vreme cînd aveam şi o piesă în repetiţii. Eram într-un freamăt de zile mari. Îmi amintesc cu bucurie şi nostalgie de vremurile de-atunci. În **Legaţi-vă centurile de siguranţă,** o bună parte din acţiune se petrece în lumea cinematografiei. Această lume fcerică, trăită şi visată de mine.

— Trăiţi acum în lumea cărţilor. Cum v-a primit şi cum o priviţi ?

— Sînt abia la început. La modul ideal, lumea aceasta este foarte frumoasă atunci cînd editorul se poate constitui în editorul ideal, visat de Călinescu: de a umple rafturile bibliotecilor cu cărţi alese. De a face punte şi a aduna în jurul aceleiaşi colecţii oameni din grupări diferite, fără a se ţine seama de micile pasiuni, cum ar zice Caragiale. De a duce o politică de neutralitate activă. De a promova acel atît de necesar spirit de echipă în instituţie, de a promova şi readuce în actualitate marile virfuri. Virfurile de aur, coloanele de susţinere ale limbii romane, ale culturii universale. De a avea acea toleranţă, acea răbdare surîzătoare faţă de colaboratori. E o muncă frumoasă pe care încerc s-o slujesc cu credinţele mele. O fac cu dorinţa de a gîndi frumos, exigent, de a imprima un spirit justiţiar pe care îmi pretind că-l am. Un editor trebuie să ducă şi o bună politică de repertoriu.

— Sînteţi de 32 de ani în Cetate ! Ce i-aţi dăruit ?

— Toată tinereţea mea ! Toată energia! Cele 27 de cărţi, cîteva mii de tablete şi reportaje prin care i-am evocat noua şi frumoasa tinereţe. Am încercat să pun umărul la înfrumuseţarea Cetăţii atît prin activităţile mele sociale, ca deputat judeţean sau în Marea Adunare Naţională, cît şi ca membru în Comitetul Judeţean sau în Comitetul Central al Partidului, dar mai ales prin scrisul meu. Am încercat, prin tot ce am scris, să adaug o fărîmă de lumină în plus sufletului omenesc şi al acestei Cetăţi dintotdeauna românească...

— Aţi avut şansa de a cunoaşte lumea. Vă propun o reconstituire a cîtorva din drumurile care v-au rămas în suflet...

— Am avut ocazia fericită de a călători de multe ori pe multe continente, de a bate Europa în lung şi în lat de cîteva ori, de a cunoaşte America, China, Egiptul şi multe alte ţări de care mă simt foarte legat. În multe din aceste ţări mi-a rămas sufletul. În fiecare toamnă îmi amintesc de China, în fiecare toamnă îmi amintesc de America, fiindcă în aceste două părţi ale lumii am fost toamna şi-am stat mai mult. Am nostalgia lor. Au fost expediţii interesante, unice, fie în ţările mici, pe unde m-am dus, fie în cele mari, în care m-a purtat destinul. Am cunoscut lumea. Fiecare ţară este un continent...

— Cum a fost ultima întîlnire cu colegii de generaţie de la „Filologia" bucureşteană ?

— Emoţionantă, dar în acelaşi timp nostalgică. Anii şi-au pus amprenta asupra adolescenţilor de odinioară. Unii nu ne recunoşteam. Au lucrat mult anii asupra noastră. Eram cîndva nişte zvîrlugi, iar azi, cei mai mulţi au devenit bunici. Eram mulţi, vreo trei sute, o generaţie activă, treză, care, chiar dacă n-a atins porţile celebrităţii, şi-a făcut datoria. Nu şi-a făcut de ruşine nici şcoala, nici dascălii, nici nu şi-a trădat jurămîntele.

— Cum îl ştiaţi pe Vasile Rebreanu ?

— Bănuiesc că vă referiţi la „laboratorul" meu. Am să vă dezamăgesc : nu lucrez după nici un program ! Rareori, în vacanţe, mi-l impun, totuşi. În rest, nu ! Depinde de mulţi factori. Important este timpul subiectiv. Să-l ai pentru a putea gîndi şi a decanta adevărurile pe care vrei să le aşterni pe hîrtie.

— De cîte ori reveniţi asupra unui text ?

— Cel puţin de două ori ! Am însă şi alte experienţe. Mă gîndesc la un roman, **La ferestrele Europei,** pe care l-am început şi l-am abandonat de vreo zece ori. Acum e aproape gata. Un roman al adolescenţei mele. Îi ştiu finalul. Totul este foarte frumos. Lipseşte însă ceva şi încă nu ştiu ce. Trebuie să-l reiau, chiar şi numai pentru frumuseţea titlului. Sper că-şi va găsi un loc frumos în literatura noastră. Pun însă eziţările mele pe seama faptului că romanele despre propria adolescenţă se scriu doar la bătrîneţe !

Inginerie genetică în Bărăgan

Cu delicatețe, bisturiele decupează fragmente minuscule de țesut. Microscoape „transmit" buletine de știri din miezul unor celule. Halate albe, atmosferă sterilizată, măști de tifon pe figură. Și totuși, nu ne aflăm în sala de intervenții chirurgicale ale vreunui spital, căci pacienții operați sînt clorofilieni, o frunză, un pețiol. Această chirurgie pe un fir plăpînd de orez se practică într-unul din laboratoarele de biotehnologii și inginerie genetică a Institutului de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice de la Fundulea. Dr. ing. Marian Verzea și colectivul lui execută o selecție „in vitro" pentru obținerea unor plante tolerante la diverși factori de stres : salinitate, aciditate, secetă, toxine ale unor boli, acțiunea erbicidelor. Meristemele prelevate cu bisturiul sînt cultivate apoi cu grijă în medii conținînd elementul stresant. Se călesc în confruntarea permanentă cu „agresorul" poluant și parcurg, sub „ploaia" de neon și căldura reglată la jumătate de grad, ciclul de viață, de la primul conglomerat de celule, la exemplarul cu rădăcini, frunze, muguri. Mutațiile genetice induse plantei crescute în eprubetă îi conferă toleranță la stresuri. Orezul, răsărit în „ogorul" din laborator, cu rezistență la concentrații mari de săruri, a și fost preluat de amelioratori pentru producerea de noi soiuri cu caracteristici superioare.

Pe fereastră, pînă departe, la înfrățirea cu orizontul, se vede Bărăganul. Obișnuit de cînd lumea doar cu palmele bătătorite de lucrarea grea a pămîntului, iată cunoaște astăzi și mîinile care folosesc penseta, microscopul, cîmpurile electrice, rețetele nutritive pentru a pătrunde în adîncimile celulei și a-i schimba străvechea zidire. La institutul modern, ridicat de socialism în mijlocul cîmpiei, de unde au pornit spre brazda țării numeroase soiuri mai rodnitoare de grîu, porumb, floarea soarelui, se plămădește acum și o altă ereditate a celulei. Știința agricolă românească pătrunde tot mai adînc în tainele ingineriei genetice.

„Cînd un ameliorator pornește, de exemplu, la crearea unei noi linii de grîu, încrucișează două soiuri și obține hibridul de generația întîi, spune dr. Marian Verzea. Anul următor, însă, plantele nu mai sînt uniforme în privința caracteristicilor urmărite. Urmează o muncă de 8—10 ani pentru selecția indivizilor corespunzători din această populație heterogenă. Prin lucrări de androgeneză se scurtează acest ciclu cu 2—3 ani. Folosind metoda inginerie genetice, din al doilea an, se obțin plante perfect uniforme din punctul de vedere al calităților dorite. Extragerea din spice a anterelor și cultivarea lor pe un mediu nutritiv artificial, de o compoziție specială, permite regenerarea unor plante întregi, din aceste organe masculi, deci orfane de mamă. Ele sînt însă haploide, sterile, doar cu jumătate din numărul de cromozomi. Le-am schimbat însă meniul, oferindu-le o soluție de colchicină din brîndușa de toamnă și această hrană a condus la dublarea cromozomilor. Plantele devin normale, diploide și pot da naștere la urmași care, chiar din al doilea an, sînt atît de asemănători, încît parcă sînt trași la xerox. Aceste exemplare izogene fac procesul de ameliorare mai rapid de circa 2 ori."

Simplu, nu ? Un hocus-pocus cu cromozomii ! El a însemnat însă pentru Marian Verzea, Magdalena Palada, Dan Papa ani de trudă științifică. Au defrișat hățișuri necunoscute, s-au mai rătăcit, dar au ajuns la primul luminiș al unei cărări pe care s-au încumetat să meargă doar specialiștii din S.U.A. U.R.S.S., Japonia, Franța. Acum, la dispoziția amelioratorilor se află deja plante de orez, grîu, triticale (o specie sintetică între grîu și secară), care, născute prin androgeneză în laborator, produc din al doilea an frați gemeni vegetali ca pe bandă rulantă.

Acum 18 ani, proaspătul absolvent al institutului agronomic Marian Verzea a coborît în gara Fundulea cu un geamantan plin de vise și cu un singur cuvînt pe buze : genetica. Academicianul Nicolae Giosan, profesorul lui, îi sădise ideea de a se ocupa de forțarea misterioasei ereditățl a plantelor. Cu dragostea de pămînt se născuse. „Nu m-a atras, ca pe alți consăteni, izul de petrol și octani al Văii Prahovei natale. Simțeam mai mult chemarea brazdei din spatele casei. În ierbarul meu de școală n-am vrut să adun decît grîu, porumb, ovăz și orz". Încă de stagiar, a început în laborator o muncă pătimașă de remodelare a celulei. Zi lumină. Deseori, mai mult. „Gîndurile despre genă nu-mi dau pace nici acasă. Citesc o revistă de specialitate și începe să mă bîzîie un semn de întrebare. De la fereastra casei văd laboratorul. Mă reîntorc și mă prind de noaptea lîngă cultura de celule mai adăugînd un nutrient, mai modificînd temperatura. L-am moștenit pe tata care se scula din pat să mai simtă ce șoptesc spicele". De două luni, Marian Verzea a devenit doctor. Subiectul tezei e ușor de bănuit : posibilități de pronosticare a unor caractere la specia triticale pe baza analizei creditățli la formele parentale. Leitmotivul vieții lui : genetica-dragostea mea !

Aventura științifică a geneticienilor din Bărăgan în enigmatica lume a ingineriei celulare a continuat și spre alte labirinturi. Dr. Marian Verzea explică primii pași făcuți într-o altă cercetare „made in Fundulea", de primă linie în lume.

„Pe cale naturală, încrucișarea sexuată între două specii din genuri botanice îndepărtate e sortită eșecului datorită incompatibilității genetice. Această barieră poate fi învinsă cu ajutorul protoplaștilor, celule somatice, lipsite de membrană celulară, înapte să participe la procesul sexual. Am produs protoplaști introducînd meristeme de frunze, extrase cu bisturiul, în soluții de enzime cu o formulă specială. Celulele își pierd peretele, rămînînd sub formă de citoplasmă și nucleu. Astfel, protoplaștii din specii îndepărtate, așezați într-un cîmp electric sau în reactivi speciali, fuzionează fără să mai fie împiedicați să facă cunoștință de obstacolul membranei celulare. Se obține o celulă cu totul nouă, înglobînd informația genetică de la fiecare din cele două rude îndepărtate. Acest protoplasm hibrid (hibridom), cultivat pe un anumit mediu nutritiv, își regenerează apoi membrana. Apare o specie nouă, inexistentă în natură, moștenitoare a personalităților ambilor părinți. Ameliorătorii pot astfel transfera unele caracteristici pe cale somatică. În viitor, se vor putea face combinații între grîu și porumb, grîu și soia pentru realizarea unor exemplare cu totul deosebite. Deocamdată, cu aparatul original de fuzionare în cîmp electric construit împreună cu ITIM Cluj, am făcut primele experimente cu protoplaști de porumb, orez, soia."

În Bărăgan, care acum puține decenii, însemna doar plugul de un cal costeliv putere, ingineria genetică a dat prima recoltă.

FLORIN CONDURĂȚEANU

O întîmplare de acum cîteva mii de ani ?

Descoperirile din peștera de la Grohot

Că legendele nu sînt simple fabulații arcuite pe volutele fanteziei și că, adeseori, pornesc de la întîmplări reale o dovedește și descoperirea din satul Grohot, județul Hunedoara. Aici, pe Valea Ribicioarei (într-o microzonă carstică de pe rama nordică a Depresiunii Bradului, extrem de greu accesibilă), doi speologi amatori, Florin Tosca și Petru Toda, au explorat, în 1975, o peșteră, iar pe pereții ei, un șir de desene rupestre, unice, s-a stabilit ulterior, pentru arealul țării noastre. Și tot color doi temerari alpiniști ai subteranului le datorăm, deopotrivă, identificarea, într-o galerie inferioară a domului carstic, a unui schelet uman și a unor oase de Ursus spelaeus. Ulterior, peștera „La cizme" (botezată așa după denumirea atribuită de către localnici locului respectiv) a mai fost vizitată de către o echipă lărgită de speologi a clubului „Zarandul", de către tehnicianul geolog Mircea Nedopaca (care o cartează și desprinde releveuri de pe desenele rupestre), de muzeograful Alexandru Andițoiu, de arheologul Vasile Boroneant și antropologii Irina Rișcuția și dr. Cantemir Rișcuția.

Ei bine, nu mică a fost mirarea acestora cînd au putut constata că, printre localnici, circulă o legendă legată de această peșteră, cu toate că nimeni pînă atunci nu a izbutit să o descopere și să o viziteze. Iar aceasta cu atît mai mult cu cît elementele rapsodice vizează istoria dramatică a unui bărbat constrîns să se claustreze în bezna adîncurilor. O variantă a legendei se află și printre însemnările antropologilor Irina și Cantemir Rișcuția.

Cu sute de ani în urmă, ne informează reporterul ancestral, în satul Grohot ar fi trăit un bărbat tînăr, pe nume Vicu. Blestemat de nevastă-sa, el cade victimă unor forțe oculte care îl transportă și îl obligă să trăiască șapte ani la rînd în întunericul unei peșteri. Reîntors acasă, nevasta îl primește cu dușmănie, îi suduie la munci umilitoare. Amărît, deznădăjduit, Vicu revine în peșteră, unde își sfîrșește zilele.

Ce ne relevă inventarul arheologic al peșterii ?

Remarcabil este în primul rînd faptul că în galeria de la intrare, pe peretele din sud, se află încizate desene de un caracter aparte, unice, cum spuneam, în arta rupestră din țara noastră. Este vorba de aproximativ 12 cercuri, încizate probabil cu un instrument de silex sau de fier bine ascuțit, în fapt cu un soi de compas primitiv. În interiorul cercurilor, sau în afara lor, sînt prezentate motive vegetale (copac schematizat), păsări și motive cruciforme, sau poate chiar motive umane schematizate.

În ceea ce privește scheletul acesta a fost găsit în poziție chircită și înconjurat de bolovani, întregul mormînt, astfel delimitat, fiind orientat pe direcția est-vest. La capătul craniului, acoperit parțial de argilă și guană, a mai fost identificată o vatră de foc cu urme de cenușă și cărbune. Este posibil, sînt de părere arheologii, ca galeria să fi avut odinioară o comunicare spre pîrîul Ribicioara, deoarece printre grohotișurile acumulate în exterior, pe pantă, pătrund acum rădăcini de plante și chiar o rază firavă de lumină.

Urmele pămîntești ale misteriosului personaj (Vicu din legenda pomenită !?) au fost supuse unei temeinice cercetări antropometrice de către un colectiv de specialiști, alcătuit din antropologii Irina și dr. Cantemir Rișcuția, și dr. Lucia Păltănea. Din păcate, datarea scheletului prin cronometrie absolută (nuclizi radioactivi) nu s-a putut face cu precizie nici pînă în prezent. Încercările repetate întreprinse de un arheolog american, vizitator al țării noastre precum și cele executate de specialiști autohtoni s-au dovedit infructuoase și neplauzibile. Dar cercetările continuă. Sub raport antropologic, au fost utilizate peste 80 de criterii osteometrice numai pentru precizarea sexului. S-a stabilit în cele din urmă că este vorba de un bărbat de 20—25 de ani, cu o structură gracilă (constituție delicată, motiv pentru care stabilirea sexului s-a făcut cu multă dificultate), care a fost adus și înmormîntat aici conform unui ritual funerar pașnic și nu aruncat prin gura avenului (deoarece oseminte nu prezintă nici fracturi, nici semne de traumatism).

Am mai aflat că prelevarea unei replici în ghips a craniului va permite antropologilor Irina și Cantemir Rișcuția să procedeze la reconstituirea grafică și plastică a fizionomiei misteriosului personaj. În legătură cu legenda amintită, a mai fost formulată o ipoteză potrivit căreia, în urmă cu sute de ani, deci ulterior realizării desenelor rupestre peștera a avut și la acest nivel o ieșire și că, astfel, descoperirea scheletului de către localnici a făcut posibilă nașterea unor fabulații mitice.

Mai multe amănunte, la încheierea cercetărilor, cînd vom reveni, publicînd și „fotografia" amintitului personaj.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

În vremea independenței

În știință și tehnică, ca și în toate celelalte domenii anii 1877 și 1878 s-au înscris ca momente culminante ale unui proces îndelungat, în cadrul căruia poporul român, angajat în mod hotărît pe calea asigurării unei existențe de sine stătătoare, s-a ridicat la altitudini tot mai înalte ale civilizației, prin dezvoltarea vieții statale, economice, culturale. Forța creatoare a poporului nostru, atașamentul său față de progres, interesul său viu pentru cunoașterea și asimilarea realizărilor importante de peste hotare, au marcat puternic epoca. Românii au dovedit că înțeleg să se înscrie în rîndul popoarelor înaintate, bizuindu-și existența pe neatîrnare politică, pe dezvoltarea economiei, pe înflorirea științei și artei, învingînd nenumărate împotriviri și opreliști. Mărturiile acelor ani ilustrează, de ambele părți ale Carpaților, aderiunea totală a oamenilor de știință români la marea bătălie a independenței, pledoaria lor caldă pentru dezvoltarea industriei naționale, modernizarea agriculturii, înflorirea culturii, interesul opiniei publice pentru noile teorii științifice, pentru descoperirile și invențiile timpului.

Iată de ce ne-am gîndit că ar fi interesant să spicuim, cronologic rînduite, unele informații culese din presa timpului care ilustrează „participarea" științei și tehnicii românești la marea efervescență social-politică a acelor ani de foc ai făuririi independenței de stat a României.

● Geologul Gregoriu Ștefănescu scrie în „Revista științifică" nr. 22 din 1 ianuarie 1877 despre **importanța dezvoltării viticulturii în România** și cere să se ia toate „măsurile putincioase" pentru a se împiedica pătrunderea, prin cumpărarea de vițe străine a filoxerei. În aceeași zi, un ordin de zi, semnat de domnitor, îndeamnă pe ostași să fie gata oricînd a-și face datoria după cum citim în „Monitorul oastei".

● La 5 ianuarie, același an, ziarul „Românul", condus de C.A. Rosetti, salută, ca semn al civilizației, faptul că în străinătate un tren bazat pe o nouă **„sistemă de locomotivă"** a atins 100 pînă la 120 kilometri pe oră.

● În nr. 23 al „Revistei științifice" din 15 ianuarie se relatează despre **o nouă erupție a Vezuviului**, despre **căderea unui meteorit** în Algeria și despre teoria evoluționistă în viziunea lui Ernst Haeckel.

● Bogdan Petricelcu Hașdeu salută, în numărul din februarie al revistei sale „Columna lui Traian" apariția lucrării fundamentale **Istoria Arheologiei** de Alexandru Odobescu, veritabilă **„enciclopedie"**, dar aduce autorului și critici : opera cuprinde „mistice efuziuni pentru cîte un sfînt sau cîte o sfîntă, fie elc cît de fermecătoare prin stil, noi unii nu le putem înțelege".

● Economistul și agronomul Petre S. Aurelian își exprimă, în „Revista științifică" nr. 24 din 1 februarie 1877 mulțumirea față de intrarea în funcțiune a fabricilor de zahăr de la Chitila și Sascut despre a căror necesitate s-a scris atît de mult.

● Societatea „Junimea" din Iași anunță programul tradiționalelor sale **„prelecțiuni populare"** („Curierul de Iași" nr. 13 din 6 februarie). Vasile Conta va vorbi despre materialism și A.D. Xenopol despre criticism.

● Dintr-un decret publicat de „Monitorul oastei" la 12 februarie, aflăm că, întrucît purtarea opincilor în condiții de război **„este vițioasă, acestea se vor înlocui prin cizme".**

● „Curierul de Iași" nr. 16 din 13 februarie vestește că peste două zile va fi **„o întunecime totală a lunei"**, precizînd și ora exactă.

● „Monitorul oastei" din 15 februarie publică un raport al ministrului de război către domnitor, care propune înființarea a încă două regimente de artilerie, întrucît „ultimele resbele" au dovedit că **„masina tinde din ce în ce a se substitui în cîmpul de bătaie actiunii omului".**

● Într-o cronică publicată în nr. 1 din 15 februarie 1877 a „Revistei scințifice" se cere înființarea unei fabrici de hîrtie în țară, întrucît avem atît materii prime, cît și consumatori : **„pentru ce dară să mai fim debitorii fabricilor străine ?".** În același număr, este salutată hotărîrea Ministrului Instrucțiunii de a transforma unele școli de fete din Iași și București în școli profesionale.

● Prestigiosul periodic științific „Buletinul Societății Geografice Române" (trim. I/1877) consemnează progresele ce s-au făcut în elaborarea importantei **Hărți Geologice a României**, prezentînd totodată informații despre bogatele resurse minerale ale țării (cărbuni, sare, etc.).

● Într-un articol din „Convorbiri literare" (nr. 1/1 aprilie), A.D. Xenopol cere să se intensifice dezvoltarea industriei, căci **„o țară curat agricolă va vinde toldeauna leftin și va cumpăra scump obiectele trebuitoare traiului".** Un alt articol, din același număr, prezintă situația grea a Universității din Iași, slab dotată și cu studenți puțini.

● În mai multe ziare apar informații despre o **„minunată descoperire"**, pentru transmiterea de **„conversațiuni și cîntări"** la mare distanță — fiind vorba de telefon (Graham Bell).

● „Gazeta Transilvaniei" (nr. 26/7 aprilie) arată necesitatea cu românii din Transilvania să aibă mai multe **„scoli poporale bune"** și cel puțin **„2 facultăți universitare române"**, iar ASTRA să dispună de fonduri pentru **„a premia cărți științifice".**

● Ziarele bucureștene din 11 aprilie scriu că medicii din Capitală (care în luna precedentă s-au asociat în „Societatea Științelor Medicale") s-au adresat primului ministru, oferindu-se să facă în mod gratuit de serviciu în spitalele Capitalei, în locul medicilor care vor fi mobilizați **„în prevederea resbelului".**

● O scrisoare a studenților români din Paris, reprodusă de „Telegraful" (nr. 1 504/16 aprilie) exprimă hotărîrea acestora de a reveni în țară dacă va fi nevoie, **„pentru apărarea căminelor strămoșești".** Ministrul Instrucțiunii îi sfătuiește însă să rămînă la studii, pregătirea lor superioară fiind necesară pentru viitorul țării.

● Toate ziarele românești salută canonada istorică de la 26 aprilie 1877, cînd tunurile românești de la Calafat au răspuns, după secole de tăcere, tunurilor otomane de la Vidin. S-a dovedit, cu acest prilej, și înalta eficiență a artileriei noastre și buna pregătire a tunarilor.

● P.S. Aurelian exprimă („Revista științifică" nr. 7/17 mai 1877) aderiunea însuflețită a oamenilor de știință români față de independența absolută a României, proclamată de corpurile legiuitoare la 9 mai 1877 și subliniază marile îndatoriri ce revin acum slujitorilor științei".

I. M. ȘTEFAN

Directorul e pentru lege, dar pentru legea lui

Un om este un om. Chiar și dacă uită acest adevăr. Pentru că nu-i uită ceilalți. Cînd, într-un colectiv, directorului îi sesizează un subordonat că se comit nereguli, abateri de la lege, că prinde rădăcini indisciplina, că toate aceste rele cîștigă teren și din vina sa, a directorului, ei bine, ce poate — ca să nu zicem trebuie — să facă omul acesta ? Evident, multe lucruri, dar va avea toate motivele să afle ce se petrece fără știrea lui, să-și măsoare propriile greșeli, să analizeze critic și autocritic, să introneze legalitatea și disciplina, să curme orice încercare a oricui de-a încălca vreo reglementare cu aerul c-o face cu avizul ori cu știrea directorului. Așa s-ar fi putut petrece lucrurile și în cazul pe care îl vom prezenta mai jos dacă directorul n-ar fi fost prins prea mult în mecanismul unor mai mici sau mai mari incorectitudini, al indisciplinei difuze, întinse ca un strat fin de praf : niciunde atît de gros încît să blocheze un angrenaj ; ici-colo atît de subțire încît putea fi șters sub ochii celui ce l-ar fi reclamat, pentru a i se spune că... n-a văzut bine. Deși mă tem că exagerez : nici această oboseală nu și-a prea asumat-o omul cu pricina. Este vorba de inginerul Stelu Botea, directorul Direcției Județene de Poștă și Telecomunicații Brăila.

„Cunosc bine toată povestea, ne spune dumnealui, cu o bunătate afișată. Constanța Doina Iorga este un caz. E tehnician principal. A lucrat, pînă de curînd, la normarea muncii. Nu-i convin sarcinile de serviciu, mereu nu-i convine ceva. Este adevărat că și noi am cam tolerat-o, fiindcă mai are doar cîțiva ani pînă la pensie. Președinta C.O.M. este prietenă cu ea, o să vă dați seama. Dar cazul Iorga s-a rezolvat, nu mai este nici o problemă. I s-a acordat gradația pe care o dorea, i-a acordat-o ministerul, eu nu cred că-i bine, dar sînt corect, execut ordinul forului tutelar."

Se va vedea că, din capul locului, interlocutorul nostru a încercat să ne inducă în eroare : atît în ceea ce privește „rezolvarea" cazului, cît și în ce privește sugestiile tulburi la adresa președintelui C.O.M., a cărui autoritate încearcă s-o submineze. Cît despre stilul de lucru al directorului și mijloacele de care se folosea dînsul pentru a ocoli spiritul democratic, instituit peste tot în activitatea colectivelor de oameni ai muncii din țara noastră, veți întîlni în rîndurile de mai jos cîteva momente și gesturi deosebit de grăitoare.

Constanța Doina Iorga nu consideră nicidecum că s-a găsit o rezolvare dreaptă pentru situația ei și pentru accea a unității. (Vom vedea și care este „rezolvarea"). Cu atît mai mult cu cît ea a sesizat în mod repetat nereguli ce nu o lezau doar pe dînsa, ci afectau climatul de legalitate, corectitudine și disciplină care trebuia vegheat în unitate. În scrisoarea către redacție cerea o mînă de ajutor într-o luptă îndelungată și inegală cu șefii săi. Unele fapte stau în pragul absurdului. Dar nu faptele ei.

Un om crede în sinceritate

La 10 ianuarie 1981, într-un referat - cu numărul 42/602, C.D.I., adresîndu-se directorului, scria, între altele : „...În lumina ordinelor evocate, v-am adus la cunoștință de mai multe ori raportări eronate de date, pentru care nu ați luat măsurile ce se impun, ba mai mult, ați lăsat pe cei ce furnizează datele respective și pe cei ce verifică să continue nederanjați de la an la an. Ați încercat mereu să împăcați lucrurile în favoarea celor ce nu-și fac datoria, în loc să-i faceți să respecte legile. Afirm din nou că actele normative se aplică așa cum sînt concepute și aprobate, nu după unele păreri ale celor ce au interes să denatureze volumul de activitate, iar aceasta se întîmplă tocmai pentru că dumneavoastră n-ați luat atitudine împotriva celor ce greșesc, vă tîrguiți cu ei și, din această cauză, indisciplina crește, greșelile se înmulțesc și continuă. Dumneavoastră cu nostețați situația aparatelor despre care am discutat la 6 și 7 ianuarie, cînd mi-ați vorbit nepoliticos și jignitor tocmai pentru că stăruiam să procedăm corect, să nu încălcăm reglementări clare. Discuția se purtase și în ianuarie 1980. Elucidarea lucrurilor ar fi fost posibilă dacă — așa cum v-am cerut — ați fi aprobat să verificăm registrele unde sînt trecute deranjamentele, cauzele, perioadele de nefuncționare ; dacă ați fi citit normativul și procesul tehnologic pe care vi le-am pus la dispoziție. Așa ați fi aflat adevărul, iar nu din ce înțeleg alții și din justificări. Dumneavoastră ați afirmat că — procedînd legal — eu lucrez împotriva unității, deși nu cunoașteți activitatea mea, n-ați verificat-o nici o dată și, evident, nu cunoașteți normativul, pe care eu mă lupt să-l respect, iar dumneavoastră îmi cereți, de fapt, să-i încalc."

Cum poți fi învățat minte

Cred că îți trebuie o cu totul neobișnuită opacitate la ideea de corectitudine, la aceea de disciplină, la opinia altuia și la însăși ideea de morală ca să ți se spună asemenea lucruri și să nu tresari. Să nu te dezmeticești. În loc de așa ceva, directorul s-a răstit : «Nu permit !» S-a răstit însă elegant : numai în sinea lui. Acolo, în el, în loc să se trezească omul integru pe care mizau alții, s-a deșteptat un fel de spiridus răzbunător ascuns după ureche. La toate cîte i se spuseseră pe șleau, a tăcut. Și, pe tăcute, a decis ca subordonata supărătoare să se-nvețe minte. Pe-ndelete. În timp. Știa că mai este nemulțumită și de împărțirea inechitabilă a sarcinilor pe care o dicta șefa ei de birou, economista Elena Oancea. Aceasta putea fi de folos. Picătură cu picătură, „vinovata" avea să plătească. Și picăturile vin. Fără grabă, dar fără contenire. La un moment dat, Elena Oancea propune să fie sancționată. Se aprobă. C.D.I. contestă. Nici o problemă. I se răspunde. Fără grabă. I se comunică, simplu, anularea sancțiunii. Cu candoare. Ca într-un vis urît. Dacă aceasta nu-i șicanare, atunci ce-i ? Ți se face un repros fără rost, ca și cînd ai fi confundat cu altcineva. Ți se dă și sancțiune. Cu patalama. Ești lăsat să fierbi. Apoi ți se comunică, sec, doar că ți s-a anulat sancțiunea. Formal, pare o greșeală care, vezi doamne, s-a și corectat. Dar despre starea de spirit pe care ți-o creză mișcălațiile de acest gen, despre autorii „greșelii" — nici o vorbă. (Și jocul avea să continue cu decizii de imputație ; dar să nu anticipăm.) Iată o modalitate de-a toca nervii cuiva, o invenție pe care Elena Oancea și Stelu Botea nu mai aveau mult pînă a cere să le fie brevetată.

O seamă întreagă de lucruri care interesau unitatea sînt reduse absurd la absurdul război personal al celor doi cu subordonata care spunea adevărul, care lupta împotriva incorectitudinii, a indisciplinei, a abuzului substituit conducerii efectiv colective și democrației. Încălcarea flagrantă a procedurilor democratice și chiar a legalității nu-l va mai frapa pe directorul ce va ajunge să încalce chiar statutul funcției sale — ca să spunem așa —, transformîndu-se el însuși într-un caz ieșit din comun, în peisajul societății noastre.

La sesizarea tehnicienei, în 1983, ministerul întreprinde o anchetă. În urma căreia, de la forul tutelar se comunică la Brăila, **în atenția tovarășului director** : „1. Sancțiunea aplicată tovarășei Constanța Doina Iorga la 14 ianuarie 1983 nu a fost dată în conformitate cu actele normative în vigoare, fapt pentru care este considerată nulă de drept. 2. Analizînd conținutul fișelor de apreciere pe anii anteriori, reiese că tovarășa Iorga «are nivel de cultură generală și profesională și se preocupă permanent pentru îmbogățirea cunoștințelor profesionale», ceea ce este în totală discordanță cu aprecierea pe anul 1982 : «nu manifestă interes pentru însușirea și a altor cunoștințe, se limitează la cunoștințele profesionale căpătate odată în școala tehnică». 3. În legătură cu atribuțiile de serviciu ale petentei, rezultă că activitatea (lucrările) de organizare pe care a avut-o economistul cu organizarea muncii s-a repartizat integral tovarășei Iorga, ceea ce este prea mult pentru un singur post. De altfel și din normarea activității predate sus-numitei reiese 1,91 posturi și aceasta confirmă repartizarea necorespunzătoare a lucrărilor în cadrul biroului respectiv. Un aspect necorespunzător constatat este și faptul că șeful Biroului Plan-Organizare **(Elena Oancea n.n.)** nu are prevăzută în fișa postului respectiv nici sarcina minimă și obligatorie de îndrumare, conducere și răspundere. În această situație se impune intervenția directă a conducerii unității pentru aplicarea corectă a principiilor socialiste de muncă, încărcarea corespunzătoare a fiecărui lucrător și introducerea disciplinei de muncă."

Acestei adrese (nr. 135/2 I. din 25 mai 1983) i se spune, la Direcția din Brăila, „ordin al ministerului". O numește astfel și tovarășul director Stelu Botea. Probabil, cu o undă secretă de umor. De ce ? Fiindcă, dacă ar fi socotit că-i ordin, nu l-ar fi ignorat cu nepăsarea cu care a făcut-o. Ani de zile. Ani în care picăturile continuau să cadă pentru C.D.I. Dar ani după care ea reușește să obțină încă o anchetă de la minister.

La sfîrșitul căreia, altă adresă emanînd de la aceeași înaltă sursă (nr. 23/1 224, din 12 decembrie 1986 : a trecut vreme, nu glumă !) **în atenția tovarășului director Stelu Botea**, precizează : „În baza celor sesizate de tovarășa Constanța Doina Iorga, conducerea D.G.P.Tc. a dispus : Anularea deciziilor de imputare nr. 190 și 197 din 1 august 1986, atenționînd pe cei ce le-au semnat ca pe viitor să trateze cu atenție asemenea situații, întrucît din notele explicative reiese clar cine a greșit.

Pentru reglementarea divergențelor rezultate din modul greșit de repartizare a atribuțiilor, sarcinilor și lucrărilor din fișa postului pe lucrător, vă trimitem alăturat fișa de post cadru la funcțiile : șef Birou Plan, Organizare și Protecția Muncii ; economist cu probleme de plan și organizare ; tehnician cu probleme de organizare și normare a muncii.

Întrucît este pentru a doua oară cînd nu ați luat măsurile corespunzătoare pentru a rezolva divergențele din acest birou, situația menținîndu-se din anul 1983, neținînd cont de indicațiile și precizările transmise de D.G.P.Tc. cu actul 135/2 I, din 25 mai 1983 și circulara nr. 135/2257, din 2 decembrie 1980, precum și de faptul că ați dat dovadă de neglijență repetată în tratarea superficială a neînțelegerii dintre lucrătorii unității, a sesizării oamenilor muncii din unitate (repartizînd lucrările pentru rezolvare celor reclamați), vi se atrage atenția în mod deosebit că, la prima repetare a situației menționate mai sus, se vor lua măsuri în consecință.

Luați măsuri, ocupîndu-vă personal de reglementarea obiectivă și legală a situației existente, creînd un climat normal de lucru..."

După ce parcurgi acest text sever, e greu să-ți închipui că neregulile nu au fost curmate. Ei bine, nu. Nu s-a întîmplat nimic din ce pretindea noul „ordin". Stelu Botea rezistă în sfidarea zîmbitoare a orice și a oricui. Să fi fost el sigur că nici acele „măsuri în consecință" nu se vor lua ? Fapt este că nu s-au luat.

C.D.I. continua să ceară ajutor. Reproducem încă o parte din scrisoarea către redacție, cu mențiunea că **toate cele ce urmează ne-au fost confirmate la Brăila de tovarășa Elena Tudose, președinte al C.O.M.** : „Situația nu s-a reglementat nici în 1983, nici în 1986, cînd am primit răspunsuri în favoarea mea, la sesizările către minister. Din contră, tovarășul director a făcut front comun cu tovarășa Elena Oancea, influențînd mulți oameni ai muncii să mă considere pe mine vinovată — fiindcă lucram corect, legal — pentru neacordarea de posturi, de categorii, cu formule ca : «Dacă așa vrea tovarășa Iorga !», «Întrebați-o pe tovarășa Iorga !», astfel încît fiecare m-a judecat în funcție de interesul ce îl avea și în așa fel încît să nu-l supere pe tovarășul director. Tovarășul director m-a dat afară și dintr-o ședință din sediul comitetului de partid; m-a dat afară din patru birouri, fișetul meu cu acte este pe holul ghișeelor, cum a ajuns și masa mea de lucru.

În urma mai multor memorii la minister, la începutul anului 1989, s-a făcut o nouă anchetă. Cînd a fost gata, tovarășii care au întreprins-o mi-au spus că faptele sesizate de mine se confirmă, că-i just ce am cerut. Cerusem întronarea disciplinei și a unui climat normal. Am așteptat măsuri, am așteptat, dacă vreți, să se facă dreptate. Ca, pînă la urmă, singurul efect să fie schimbarea locului meu de muncă".

Elena Tudose, președintele C.O.M. : „Realitatea este că tovarășa Iorga are dreptate în ce a sesizat. Sînt fapte care nu se mai pot tăgădui. La anchetă s-a văzut. În fața mea i-au spus, în concluzie, că are dreptate și că s-au convins. Tovarășul director spune, cui poate, că sînt prietenă cu ea și că de aceea o susțin. Dar este lucru cunoscut că nici măcar prietene nu sîntem. Știu, ca și alții, că-i corectă, că-i bine pregătită profesional, că-i conștiincioasă, că are curaj să spună adevărul și că vrea binele colectivului, al oamenilor, dar un bine curat fără nimic de ascuns, fără avantaje nemeritate. Anul acesta, în C.O.M. s-a discutat acordarea unor gradații. Ca s-o înlăture pe Iorga, tovarășul director ne-a cerut să nu mai ținem seama de un criteriu folosit pînă acum. Unii au zis ca dînsul. Mie nu-mi iartă că am îndrăznit să fiu de altă părere. Ba chiar am înaintat ministerului o notă de divergență, menționînd opinia deosebită de a tovarășului director : a mea, a președintelui sindicatului și a altor membri ai consiliului, cu argumentele noastre. În urma acestui demers cinstit, forul tutelar i-a acordat tovarășei Iorga gradația. Asta înseamnă pentru tovarășul director „prietenia" mea, dar nu-i decît corectitudine. Ar fi multe de spus. Mi-e greu. Este foarte dificil de lucrat cu acest om. Nu suportă altă părere decît a dînsului. Chiar dacă-i bună. Într-o ședință, am făcut o propunere, cred și acum că era un lucru folositor. A sărit ca ars : «Cine-i de acord cu asta ? Tu ? Tu ? Tu ?...» Au tăcut, n-au îndrăznit să-și spună părerea. Aceasta într-o ședință pe care o conduceam eu ! Dar v-am dat un exemplu banal. Totul se face cum vrea dînsul. Deși uneori greșește, este neprincipial, nedrept. Acum vreun an și jumătate, Iorga a verificat **la cererea dînsului**, lucrarea de constituire a unor formații, lucrare datînd din 1979. A descoperit că fuseseră încadrați ilegal pe post de maiștru mai mulți tovarăși și, evident, plătiți, de atunci, ca maiștri fără temei legal. Referatul ei mi l-a arătat și mie tovarășul director, dar nu s-a discutat în C.O.M., nici în biroul executiv. Numai la doi din acei maiștri s-a corectat încadrarea. Curios este că întrarea în legalitate a operat-o un serviciu al nostru în urma acestei note — iată — scrise de mînă, ciudat de confuz, de tovarășa Elena Oancea. Altceva nu s-a mai întîmplat. Nu știu ce a făcut tovarășul director cu referatul pe care spune acum că nu-l mai are".

Despre recuperarea încasărilor necuvenite, nici vorbă ; ca și despre tragerea la răspundere a autorilor „erorii" ! Oare de ce ? Nu cumva fiindcă unul din ei era chiar Elena Oancea? Tovarășul Stelu Botea nu se află la prima abatere de la reglementări în favoarea dînsei. Prin alunecare de la calea legală o încadrase ca șefă de birou în 1978, în temeiul unei derogări... telefonice, contrar reglementărilor clare și scrise. În același mod și în același scop a procedat cînd a trecut-o — numai pe hîrtie ! — în subordinea Elenei Oancea pe dactilografa direcției. Despre această jonglerie, tovarășul director ne spune, cu o seninătate incredibilă : „După părerea mea, nu era legal ; s-a revenit". Cum adică, după părerea dînsului ? Ceea ce numește ilegal nu este altceva decît propria sa faptă ! ? !

Fără nici o jenă, afișează, pînă și în prezența noastră, distanța uriașă dintre faptele și vorbele sale. Eu sînt pentru lege, zice. Pentru o lege, însă, văzută de dînsul într-o manieră strict personală.

Niște sute de mii, acolo...

Nu mai este chiar de mirare că, în toți anii de care am amintit, niște funcționare din subordinea dînsului încasau abonamente telefonice și băgau banii în buzunar. „Indisciplina crește, greșelile se înmulțesc", scria Constanța Doina Iorga în 1981 către directorul ei. A și repetat-o, dar în zadar. Ei bine, cînd am fost la Brăila, de curînd, o brigadă din minister cerceta, **de șase luni**, frauda amintită — niște sute de mii de lei, acolo — și nu s-a spus că nu există acte în arhivă decît din 1980 încoace, dar că se fura din banii statului mai demult. Este vorba de anii în care directorul mima corectitudinea împotriva unei subordonate curajoase care își risca liniștea pentru a spune adevărul, iar dînsul ulta pînă și faptul că tehniciana aceasta, ce se apropia de pensie, este un om.

După atîtea anchete ce i-au dat dreptate Constanței Doina Iorga, o singură măsură notabilă : a fost mutată ea !

La Brăila, în timpul documentării, am beneficiat de sprijinul unui activist, desemnat anume pentru aceasta, și împreună am prezentat cele constatate unui reprezentant al conducerii județene de partid. Am înțeles, din reacția promptă în favoarea adevărului și a normelor încălcate, că măsurile ce se impun vor fi luate neîntîrziat. Le așteptăm.

La Direcția Generală de Poștă și Telecomunicații din M.T.Tc., discutăm cu tovarășa director adjunct Elena Petculescu, care cunoaște, în bună măsură, cazul. Direcția domniei sale s-a străduit — pe cît i-a stat în putință — să îl rezolve. I-a acordat petentei gradația la care era îndreptățită a încercat — cum s-a văzut din documentele unor mai vechi controale — să introneze ordinea și disciplina la direcția brăileană. Se vede însă că rezolvarea cazului a depășit puterile numitei direcții, deși bunăvoință pare să fi fost. Tovarășul Mihai Zaharescu, cel ce a condus ancheta de anul acesta i-a comunicat, la sfîrșit, petentei că ea are dreptate, dar întors la minister, ni se spune, nu a întocmit documentul de concluzii. Un alt tovarăș — Nicolae Dumitrache — a redactat o notă în care taxează drept subiective și minore aspectele sesizate. Lucru cu care nu prea putem fi de acord. Abateri de la corectitudine și echitate, de la conduita demnă, de la disciplina muncii, care afectează buna gospodărire a mijloacelor materiale și financiare, respectul pentru adunarea generală a oamenilor muncii, pentru președintele C.O.M. pentru democrație și legalitate nu pot fi socotite minore ! „Pentru soluționarea definitivă a cazului" — lucru într-adevăr de dorit — menționata notă propune ca „singura măsură" : schimbarea locului de muncă al petentei, argumentînd că „prin aceasta se evită contactul direct între petentă și conducerea operativă a unității". Măsură care, chiar aplicată, ni se pare bizară.

Cum, în locul clarificărilor necesare, unii au încercat să amestece și mai rău lucrurile, considerăm că limpezirea lor trebuie făcută mai sus de această direcție, care a întreprins ce a putut. Conducerea ministerului poate să facă pe deplin ceea ce se cuvine.

DORIN GHERGHINESCU ■

Pe șoseaua București—Alexandria se întîlnesc foarte multe mașini ; totul e să se întîlnească una pe lîngă alta, și nu una cu alta

Cît circuli, înveți!

Realitatea străzii, dinamica traficului, diversitatea situațiilor ce se ivesc într-o circulație rutieră intensă, la care participă conducători auto cu pregătire, experiență și temperamente diferite sînt, practic, de necuprins în probele examinării, oricît de complexe și elaborate ar fi acestea. Greul începe după obținerea permisului de conducere — și-acest lucru n-ar trebui neglijat de cei care consideră respectivul document un scop în sine, și nu un mijloc de atestare a unor calități ce pot exista (sau nu) și independent de el. Și tot „după examen", odată cu intrarea în trafic, începe altă școală a șoferului, poate cea veritabilă, în care experiențele acumulate se transformă în tot atîtea învățăminte. Pe scurt, cît circuli, înveți ! — zicală parafrazată, pe care o argumentăm în fotoreportajul de față realizat în județele Teleorman și Giurgiu, cu sprijinul Direcției Circulație din Inspectoratul General al Miliției.

Emblema Giurgiului a rămas „Turnul ceasornicului", construit prin secolul XVIII ca foișor de foc, refăcut la 1839 și căpătînd forma de astăzi în 1934.

Direcțiile sînt clare, dar intersecția este „în ac", cu prioritate pentru artera dinspre graniță.

Sergentul-major Teodor Roman de la biroul circulație al municipiului Giurgiu, într-o ipostază inerentă sezonului turistic.

E limpede și vizibil mobilul intervenției căpitanului Voicu Geglan, șeful formațiunii circulație din Turnu Măgurele.

Frica de ce nu știi

Șeful miliției județene Teleorman, col. Eugen-Vasile Negrea, pune chiar problema învățării circulației înainte de participarea la ea. „Circulația presupune mult mai mult decît însușirea unor manevre ale mașinii ori a unor reguli și semnificații de indicatoare. Circulația rutieră este un fapt de civilizație căruia i se cere tratat ca atare, sub toate aspectele — de la o participare corectă și în siguranță [illegible] la dialog — rile posibile ce pot interveni în stradă ori la grija pentru menținerea amenajărilor făcute. De pildă, stîlpii de ghidaj, reflectorizanții noaptea, sînt extrem de utili, mai ales pe ceață; protecția lor nu e — și nici nu trebuie — prevăzută de vreo altă lege decît a bunului simț. Dar pe raza comunelor Plosca și Peretu, acestia sînt complet distruși, prin niște gesturi inexplicabile.

Principalul îl reprezintă fondul de cunoștințe al conducătorilor auto. Manualele, oricît de complexe, nu sînt suficiente — dacă fiecare participant la trafic nu manifestă interes să capteze experiență și s-o prelucreze în folosul său. Cu asociația automobilistilor din Alexandria am încercat să dăm un conținut mai mare pregătirii pentru examen, pentru că majoritatea candidaților erau în situația de a veni la probele respective pentru a învăța, nu pentru a arăta ce știu. Rezultă aglomerație, stress și nemulțumire pentru toată lumea — examinați ori examinatori". Credeți că obținerea permisului de conducere absolvă un conducător auto de orice efort de pregătire în continuare? „Nicidecum. Am organizat cîndva o acțiune în 18 întreprinderi din județ, în cadrul căreia am testat teoretic un număr mare de conducători auto. Mulți au ezitat și evitat acest dialog cu propriile cunoștințe, deși, pînă la urmă, au recunoscut că le-a fost de folos. Se înțelege că nu vizam sancțiuni de nici un fel, ci doar reactualizarea cunoștințelor de conducere. Inițiativa asta, nefiind susținută nici de factorii din întreprinderi, s-a stins. Am apelat atunci la ceea ce avem la îndemînă: testările cu ocazia restituirii permiselor de conducere suspendate. Există o mare frică de această testare, dar numai anterior, pentru că, odată trecută, mulți ne-au mulțumit că i-am mai determinat să învețe. Ca să le ușurăm, cumva, situația, cei în cauză se pot prezenta la testare de mai multe ori și cînd vor, în intervalul respectiv.

Eficiența oricărei intervenții a agenților de circulație mai este, însă, condiționată și de modul acestora de adresare. În trafic se poate întîlni un spectru foarte larg de oameni — și este important ca fiecăruia să te adresezi pe potrivă, să știi să te impui prin autoritatea cuvîntului, înaintea celei a uniformei. În orice situație, trebuie creat un climat de dialog, în care să te știi face ascultat, captînd atenția, înțelegerea și chiar... recunoștința celui în cauză".

Caravana cu prieteni

Asupra acelciași idei revenea și mr. Alexandru Băran, șef de formațiune la miliția orașului Turnu Măgurele: „Stilul scurt, la permisu' — na permisu', n-are nici o valoare educativă ; dacă efortul de convingere asupra gravității unei fapte lipsește, acea faptă se va mai repeta cu siguranță. Avantajul unui oraș mai mic, cum este și Turnu Măgurele, este cel al rușinii, adică al opiniei publice omniprezente și promote în sancționarea, în mod propriu, a oricărei abateri". Căpitanul Voicu Geglan, șeful formațiunii circulație, evoca efectul curativ pe care-l au de fiecare dată prezentările de caz în întreprinderi, intervențiile colectivelor de oameni ai muncii în mustrulutala celor care fac abateri.

Orașul are 49 000 locuitori, 141 străzi și 5,7 km pătrați. E cunoscut ca-n palmă de lucrătorii de la circulație; dar și acestia sînt cunoscuți de majoritatea locuitorilor. Copiii le-au făcut chiar o poezie, deloc răutăcioasă. Versurile s-au „impus" de la sine, datorită frecventelor proiecții de filme educative pe care agenții de circulație le fac ad-hoc, în cartiere, pe pereții blocurilor, fără prea multe formalități, dar tocmai de aceea cu multă audiență și eficiență. De altfel, în Turnu Măgurele nu s-a mai întîmplat un accident grav de cîțiva ani, de cînd doi bicicliști s-au ciocnit... pe trotuar!

Situație bună, explicabilă nu atît prin faptul că aici întoarce trenul, deci ar fi circulație mai puțină, ci prin prezența permanentă și de o autoritate civilizată a agenților de circulație în toate zonele fierbinți ale traficului local.

Îl cheamă Petre Nicușor și lucrează la A.E.I.P.I. Giurgiu (director, Ion Bietu). Avea permisul (categoria G) suspendat pentru conducere sub influența alcoolului, sg. mj. Constantin Roman l-a mai surprins o dată în aceeași stare, iar acum, în amiaza zilei, era iarăși „pulbere" ; motoreta abia îl ținea în foc, dar în mers...

Lecția de anatomie

O vizită în orice service poate fi oricînd un prilej de învățăminte. Păcat că această posibilitate educațională nu este folosită integral. Ne gîndim la afișarea în dreptul fiecărei mașini avariate a împrejurărilor în care a ajuns cum a ajuns — motive de reflecție pentru oricine citește din cei aflați prin service cu diferite alte treburi.

În ce ne privește, am intrat într-un service nou din Alexandria numai pentru a afla povestile unor mașini din acelea care decorează sinistru aproape orice astfel de incintă. Ni le prezintă, ca la o lecție de anatomie, subinginerul Marian Botaru, tehnolog, absolvent în '81 al facultății de specialitate din Pitești:

„1-TR-1570: proprietar — Toma Nicolae, maistru la I.R.E.B. A improvizat o alimentare cu benzină din bidon de plastic și mașina a luat foc în oraș, în timpul mersului. Doar eleronul e cît de cît întreg — restul, scrum. Dacă avea stingător, mașina era salvată. 1-B-46839, „Aro 10", proprietatea lui Costea Stelică. A împrumutat-o unui prieten care, în drum spre București, a intrat în pom, făcînd-o praf. 2-TR-1717, „Dacia 1300", condusă noaptea de Crețu Marian ; susține că a fost orbit din față și n-a văzut un camion staționat neregulamentar, în spatele căruia a intrat pînă la parbriz. 1-TR-6079, „Dacia 1300", proprietatea lui Capră Petre de la I.P.T.E. A lăsat-o sub un copac în fața blocului, dar copacul a fost rupt de-o furtună și-a căzut pe mașină; noroc că nu era nimeni în ea. 1B-B-9063, „Dacia 1300", cu 7 000 km la bord: frînă pe timp ploios și derapaj într-un pom; mașina fusese împrumutată de la proprietar. Ma-

Sg. mj. Petre Macavei într-o secvență de „dirigenție", nedorită, dar oportună.

„Podul de vase de la ieșire — o zonă delicată de trafic, asupra căreia nici o recomandare nu este de prisos" (lt. Dumitru Teodorescu, de la Serviciul județean de circulație Teleorman).

rioara Vulpe, Subinginerul Ion Sărăcilă, șef de lot pe un șantier de construcții, și-a lăsat mașina (01278-TR) abia cumpărată, undeva, lîngă incinta șantierului. O placă de ciment s-a desprins din macara și-a căzut fix pe mașină, îndoind stîlpii laterali la 90 grade, dar motorul pornea iar ușile erau în poziție normală. L-a costat 49 324 lei, după ce o cumpărase cu 65 000 de la socru-său. Neamu Manole". Lt. Dumitru Teodorescu, de la Serviciul județean de circulație, avertizase în repetate rînduri asupra pericolului manipulării macaralei deasupra străzii, dar abia după acel accident s-au luat măsurile cuvenite.

Cazurile de mai sus sînt învățătură de minte, sperăm, nu numai pentru cei în cauză.

În Teleorman, la vale

Ca să urgentăm familiarizarea celor interesați cu particularitățile circulației în Teleorman, reluăm în sinteză cîteva informații furnizate de șeful miliției județene, col. Eugen-Vasile Negrea: județul cuprinde 70 comune, pe o întindere mare, de unde și frecventa drumurilor agricole, circulate de trafic specific; șoseaua București — Alexandria este una dintre cele mai aglomerate din țară în zilele de simbătă, duminică și luni; accidentele cele mai multe se petrec în zonele libere, fără dificultăți rutiere (Drăgănești-Vlașca); prezența în trafic a unui mare parc de tractoare și remorci scade viteza de deplasare, dar mărește tentația spre depășiri riscante, spre a „forța" banda din stînga; atenție la „bulerine" — acele droage cu două roți trase de măgari, care fac mari greutăți afluirii circulației (sînt vreo 10 000 în județ, înmatricularea lor fiind o operație în curs); atenție la bicicliști: sînt cuminți doar în prezența agenților de circulație; atenție la nonșalanța copiilor veniți în vacanță, ca și la „spiritul de vară"!; deși s-au eliminat punctele periculoase de pe raza județului, calitatea drumurilor a rămas, încă, în urma celorlalte dovezi de civilizație din Teleorman.

O solicitare. Cerințele crescînde de sistematizare rutieră fac indispensabilă o mașină de marcat inovațională, decorandală. În județ. Cine le construiește, poate conta pe o comandă fermă din Teleorman.

O evidențiere. Am avut prilejul să fim însoțiți în acest raid de un tînăr ofiter de circulație, locotenentul Dumitru Teodorescu, absolvent merituos al școlii de specialitate, șef al formațiunii circulație de la municipiul Alexandria. N-a fost ușor, dar nici foarte complicat să preia problemele de circulație într-o urbe ce se află și se află în plin proces de modernizare, dar unde bicicliștii și cărușașii încă mai perturbă civilizația străzii („într-o noapte pe zona pietonală acoperită cu marmură circula ca-n filme o căruță!"...). N-a fost ușor, pentru că Alexandria are peste 60 000 locuitori și-un impresionant parc auto, proprietate personală și de stat; dar nu i-a fost nici complicat, întrucît tînărul locotenent (30 ani împliniți) vădește de pe acum calitățile cerute unei astfel de meserii în contact permanent cu oamenii: prezență de spirit, fermitate, claritate în idei, autoritate prin cuvînt și-o anume ținută care impune respect fără să-l ceară. Întrucît acum lucrează într-un alt compartiment la serviciul județean, este foarte tînăr și ne-a impresionat prin toate cele amintite, ne-am îngăduit să așternem, cu sinceritate complet dezinteresată, aceste rînduri.

O problemă. Drumul DN 54, de penetrație spre județul Olt, prin Izlaz, conține încă hopul podului de vase de peste rîul Olt. În zona aceea se cer strict respectate semnificațiile tuturor indicatoarelor — altfel e oricînd posibilă o pățanie ca a unui TIR, care a rămas suspendat la capul podului. Fiind convinși că nu spunem deloc o noutate, credem că edilii celor două județe învecinate pot pune mînă de la mînă pentru a face peste Olt un pod respectabil. „Fondul de pomire" l-ar da economiile rezultate prin renunțarea la varianta ocolitoare în prezent (cu aproape 40 km), prin Lunca — Izbiceni — Corabia, de altfel singura rută utilizabilă pe timpul iernii.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■
Fotografii de PAUL ULIERU ■

Cronica șoselei

Carambol tragic

„Parcă nici nu-mi vine a crede că peste 5—6 ore vom fi pe plajă. Față de anul trecut, cînd îmi zbura mereu gîndul la examenul de treaptă, care-mi era ca o greutate legată de picior, acum voi fi eliberat de orice grijă. Ponte n-o să mă crezi, dar ajunsesem să am coșmaruri. Meduza ce o prindeam ziua, noaptea lua înfățișarea profesoarei de matematică înmînîndu-mi teza plină de corecturi cu cerneală roșie care dispăreau apoi ca prin minune lăsînd un 3 mare și roșu, „sinteza" științei mele... În final meduza îmi făcea un semn de amenințare cu degetul și lunecîndu-mi printre degete se pierdea în adîncuri. Zi și matale, asta mai poate fi numită vacanță ?". Puștiul se destăinuia tatălui, care-l asculta vădit amuzat, în timp ce așteptau lîngă portiera mașinii să facă plinul. Mai aveau mantaua lor doar două mașini. Un zgomot făcut parcă de un balot de tinichea căzut din vreo mașină pe caldarîm îi făcu pe interlocutori să-și întoarcă privirile. Ca întotdeauna în asemenea situație un ciorchine de curioși se formă imediat în jurul celor două „eroine" ale accidentului, o bascultantă și o mașină mică de culoare albă. Nu trecu decît puțin și comentariile cu voce tare se auzeau destul de clar la locul unde tatăl nu apucase să-și exprime opinia despre superficiile adolescentului în sejurul trecut. Cei care se desprindeau din grupul de privitori la spectacolul ce li se oferise gratuit și se întorceau acum la mașinile lor comentau gălăgioși. „L-a făcut sandviș. Motorul cu care a intrat în stîlp e făcut argice, iar portbagajul practic nu mai există". „Mă mir cum au scăpat cei din interior. Bărbatul cu fetița de mînă se tot învîrteau în jurul Daciei, de parcă erau niște pui rătăciți de cloșcă". „Namila de basculantă l-a dat turismului un șut, trimițîndu-l în stîlp ca și cum ai trimite un balon în bară". „Basculangiul a fost vădit neatent. Culmea, să intri în mașina din fața ta și să zici după aia că ai vrut s-o depășești, dar că șoferul ei te-a indus în eroare schimbînd banda. Și asta ziua în amiaza mare", „Mirosea a vin ca un butoi. Cică a băut doar o cană de zalbăr".

Cîtiva oameni mai făceau observații pe marginea evenimentului cînd o altă mașină imensă cu bena vopsită în roșu se îndreptă ca un taur înfuriat spre grupul de oameni subțiat dar făcut arc în jurul celor două autovehicule ce „jucaseră" în actul unu. Se părea că-i va culca la pămînt pe toți după care va lovi basculanta și mașina mică. Dar nu, șoferul viră brusc la dreapta, se dezechilibră, rulă pe două roți (cele din dreapta), după care la fel ca un balerin se înclină puternic în direcție inversă. Acum în contact cu pămîntul se aflau imensele roți din stînga, iar cele din dreapta se desprinseseră de sol. Întreaga asistență, șoferi, pasageri, trecători, vînzători de la magazinele din apropiere atrași pe stradă de vacarmul iscat ca din senin, rămăsese pentru cîteva clipe mută. Simțeau apropierea deznodămîntului. În mintea unor oameni cu experiență el se și conturase deja. Enorma mașină va „ataca" autoturismele din coloana mică". Așa se și întîmplă. Bascula, ca un mistreț înfuriat, își înfipse „colții" în portierele celor două autoturisme care încheiau rîndul. Le smulse și le luă cu ea. Apoi tăbări pe o Dacie vișinie, o decapotă jupuindu-i tabla ca pielea unui animal. Toate geamurile se prefăcură în fărîme ca niște mărgele de grîu. Volanul se înfășură în jurul mîinilor sfărîmate ale șoferiței. Copila din dreapta fu presată de fotoliu, care, ieșit puternic, se lipi aproape de bord. Curios, toate cele patru roți smulse de la locul lor, se rostogoliră pe distanță dintre doi stîlpi și se așezară cuminți, ordonate una peste alta, parcă așteptînd să fie montate iar la locul lor. Tatăl cu fiul ajunși primii în dreptul mașinii distruse realizară că nimic și nimeni nu mai puteau s-o salveze pe femeie și pe fiica ei. „Fetița a dat examenul de treaptă împreună cu fiul meu" explica bărbatul oamenilor ce, consternați, se apropiau de lugubrul amalgam de tablă și trupuri zdrobite. „Știa matematică fata, nu glumă. De altfel a și ieșit pe locul întîi. Tatăl a plecat pentru cîteva minute să cumpere ceva. E coleg de serviciu cu mine. Mergeam la mare împreună. Dacă rămînea în mașină pierea și el". Povestitorul privește de-a lungul trotuarului. Se vede siluета bărbatului ce se întoarce la mașină. Nu deosebește încă mulțimea de curioși din dreptul mașinii lui transformată totodată în epavă și sicriu. Mărește însă pasul presimțind că ceva neobișnuit s-a petrecut. Tatăl băiatului trece prin momente teribile. Tulburarea și zbuciumul i se citesc pe obrazul ars de soare. Se apropie clipa cînd va trebui să-i spună colegului său, el și nu altcineva, despre cumplita întîmplare. Își zice în gînd „Trebuie să fiu tare. Altfel nu se poate".

VICTOR BEDA ■

Pe autostradă

Tiptil, furișat ca o părere, venise somnul. Fără să-și dea seama cînd, fără să știe cum. Perfid, i se strecurase sub pleoape învăluindu-i gîndurile, amorțindu-i simțurile. Cu pedala de accelerație apăsată pînă la podea. Cu mîinile amarnic încleștate pe volan. Se străduise multă vreme să rămînă treaz, însă prin geamurile deschise în speranța unei adieri răcoroase năvăleau, din noaptea fierbinte, valuri de aer încins.

Încă de la plecare se hotărîse să nu oprească nicăieri pînă pe plajă. După ce trecuse de Pitești, hotărîrea i se cam clătinase. Toți dormeau în mașină în afară de el, pedepsitul să conducă fără istov. Cînd îi răsărise în minte ideea nebunească de a încerca să ajungă pe litoral într-o singură noapte nu se gîndise nici o clipă la distanța pe care o avea de străbătut. Obosite, degetele mîinilor strîngeau crispate volanul, dar gonea înainte, mai repede, mai repede. Simțea cum încep să-l lase puterile, motorul fierbea în noaptea clocotitoare, iar el se simțea cumplit de singur, apăsat de întunericul din jur, cu pupilele sfîșiate de luminile orbitoare ale mașinilor care veneau, veneau, într-un iureș amețitor. Plecase la drum deja obosit. O greșeală pe care acum nu și-o iertă. Se va descurca însă pînă la capăt, se considera un tip rezistent. Parcările pe lîngă care treceau îl îndemnau îmbietoare să oprească, dar la 8 dimineața trebuia să fie la Eforie unde un prieten îl aștepta, așa cum se înțelesese, seară, trebuia să ajungă la timp. Mai repede, mai repede. Mașina zbura ca o săgeată. Ghicindu-i parcă nerăbdarea, șoferul Aro-ului din față se replie pe dreapta, lăsîndu-i cale liberă. Nervii obosiți de monotonia drumului aproape că nu mai reacționau și fără să-și dea seama, se lăsă încet cu capul pe volan. Înaintea sa, abia zărite, se apropiau vertiginos luminile unui autocamion.

Șoferul Aro-ului a rămas surprins cînd Dacia verzuie l-a depășit într-o manieră atît de ciudată. A tresărît apoi văzînd înaintea sa o lumină mare, urmată de un bubuit înfundat. Nu i-a venit să-și creadă ochilor cînd a văzut mașina care-l depășise tasată literalmente sub autocamionul uriaș care continua să înainteze încet, hîrîind. A coborît precipitat. Șoferul autocamionului oprise și tocmai încerca să scoată prin plafonul rupt al autoturismului doi copii înspăimîntați care scînceau înăbușit. „Cred că a adormit la volan" — răspunse acesta întrebării mute a celui ce se apropia, nici el, nici femeia nu mai sînt în viață".

PAUL ULIERU ■

Despre considerație

Este în firea românilor să dea ajutor celui în nevoie. Cu atît mai mult această lege a sufletului este legea expresă a profesiunii noastre.

Numai că unii solicitanți transformă dreptul și adevărul după propria lor dorință și concepție. Unii fac chiar pe naivii, trăgînd foloase de care sînt perfect conștienți. Dacă situația neclară se descoperă sau, și mai rău, se încurcă ițele ajungîndu-se pînă în fața justiției, atunci, pentru incorecți, cei care au în studiu dosarul lor devin necinstiți sau îi nedreptățesc. M-am găsit de multe ori față-n față cu oameni care cer mereu cîte ceva, pentru că o dată cererea lor, fiind deplin îndreptățită, a găsit sprijinul necesar. Și atunci vin cu cele mai diverse și mărunte probleme, iar formula de introducere nu diferă : „vroiam să vă cer un sfat" ca după aceea să pretindă nesocotind adesea bunul-simț, de cele mai multe ori eludînd legea.

Acum cîteva săptămîni, o fostă angajată după ce fusese în audiență pe la toate forurile care o interesau, m-a căutat să-mi ofere „un nemaipomenit subiect de anchetă socială". I se întîmplase o mare nedreptate, susținea dînsa. A ieșit la pensie, acum patru ani, și în tot acest răstimp a primit cu cîteva sute de lei mai mult decît avusese retribuția. A acceptat această evidentă greșeală fără să schițeze cel mai mic semn de nedumerire, fără să facă primul drum, cum era firesc, la Oficiul de pensii pentru lămurirea unei contabilități, pentru oricine, eronată. Cu o falsă candoare, care nu înșala pe nimeni, intenționează să impresioneze cu dosarul său pe cine poate. Acum, m-a ales pe mine. Recurge la starea biologică, întotdeauna de luat în seamă cînd e vorba de vîrstă, aduce în discuție vederea-i slăbită, se scuză cu necunoașterea legii și aruncă întreaga vină în seama funcționarului care i-a calculat pensia. Dînsa susține, sus și tare, că în toți anii cît a lucrat, cînd s-a întîlnit cu alți pensionari din familie, dintre vecini sau prieteni, nu a aflat că pensia nu poate fi mai mare decît retribuția. Nu a aflat că pensia rezultă dintr-un calcul bine stabilit, că este în raport cu vechimea, cu treapta de încadrare, cu profesiunea și că nimeni nu are nici un interes să o înșele ! Unde-i lege nu-i tocmeală ! Bineînțeles că nu șterg cu guma grava greșeală a contabilității, care schimbînd cifrele a produs această încurcătură. Funcționarul în cauză a fost sau va fi sancționat după cum merită dar persoana care mi s-a adresat cu „convingerea" că are toată dreptatea de partea sa este în afara oricărei culpe? A primit 48 de luni, nu una singură, mai mult decît avea dreptul. După ce, în urma unei verificări se constată greșeala, pensionarei noastre i se pune în vedere că suma încasată în plus i se va reține eșalonat. De aici se declanșează lanțul reclamațiilor, al drumurilor pe la autorități. Toate străduințele redacției noastre n-au putut-o convinge că acești bani trebuie înapoiați. „Dacă mi s-au dat înseamnă că aveam dreptul să-i primesc !" Împreună cu colegii mei recurgem la tot felul de explicații. La audiențe sînt cîteva persoane însoțite de copii. Deși pensia pentru ei este o noțiune abstractă și de neconceput, chiar și copiii acestia știu ceea ce pensionara „nu știe". Pensia nu poate fi mai mare decît retribuția.

— Dacă în loc de 2 400 lei ați fi primit 200 de lei v-ați fi adresat Oficiului de pensii ?

Dibace, mă asigură că s-ar fi mulțumit cu oricît i-ar fi adus poștașul. Nu este vorba de un om cu posibilități reduse de înțelegere. Reiese categoric dorința de a primi și ce nu i se cuvine. În fața unui alt exemplu, „dacă s-ar găsi în situația de a i se da, pentru aceeași muncă, de două ori banii corespunzători ce ar face" ? răspunsul său mă edifică.

— I-aș primi !

Cum poate crede cineva care gîndește și acționează astfel că induce în eroare, că va fi socotit un om cinstit ? Pe cît temei se bizuie cînd se adresează unui ziarist că să facă din această crasă incorectitudine o pagină de morală ?

Tovarășa X a plecat foarte intrigată că nu a fost înțeleasă și m-a asigurat că nu va restitui nici un leu, că nu va primi pensia „stîrbită". Nu mai știu ce a făcut dar îmi dau seama că într-adevăr îi produsesem o decepție, că „nu sînt cum m-a crezut".

Pentru mine, și oricine, se desprind două înțelesuri. Neglijența gravă a funcționarului, care timp de 48 de luni nu a sesizat greșeala, nu este un semn de profesionalism. Dar și îmbrăcarea unor gesturi incorecte în haina necunoașterii, care niciodată nu scuză atitudinile noastre, trebuie sancționată cu aceeași fermitate. Și mai dureros și mai trist este că această persoană, după o viață de muncă, trebuie să se bucure nu numai de pensie ci și de considerația celorlalți. Și din această întîmplare...

CARMEN DUMITRESCU ■

Semnalul de alarmă

Simbătă, 5 august, în jurul orei 19, accelseratul 122 Timișoara-București a fost oprit prin tragerea semnalului de alarmă la km 195+7, pe porțiunea de cale ferată dintre Craiova și Caracal. Mai exact, între haltele Pasaju Coșoveni și Leu. Pe partea stîngă în direcția noastră de mers se află un cimitir. Pe partea dreaptă, un sat ale cărui case se zăreau după niște culturi de porumb și unde, după muzica specifică și dată la maximum, se pare că tocmai se desfășura o nuntă.

La oprirea trenului, doi tineri în pantaloni de culoare închisă și cămăși albe, bruneți și cu o fugă agilă, după ce au sărit din tren, s-au furișat în porumbiște și de acolo în satul care nu știm cum se numește.

O mulțime de călători au asistat neputincioși la consumarea acestui act huliganic. Ajutorul de mecanic a coborît, a pus sub presiune instalația. Noi cu toții am ajuns la București cu o întîrziere mai mare decît cea de pînă atunci cu 15—20 de minute.

De la Craiova și pînă la locul opririi trenului sînt aproximativ 13 kilometri. Cei doi ar fi putut urca într-o cursă de persoane care face toate opririle sau să vină cu o ocazie. Dar cît timp pierdut ! Cît se poate dansa și bea într-o oră-două ! Acceleratul făcut neputincios printr-o simplă tragere de miner îi s-a părut soluția cea mai bună. Probabil nici nu o aplică pentru prima dată. Ni s-a mai întîmplat să ne găsim în trenuri oprite de băieți între stații după care o iau la fugă pe cîmp și mai ales să auzim despre astfel de cazuri. Oare ele nu pot fi stopate într-un fel oarecare ? Odată reușite, invită la repetare. Să vorbim aici despre educația acelor tineri ni se pare o naivitate.

Oare din oamenii din satul sau comuna în care cei doi au poposit și care au văzut sau au aflat cum au ajuns acolo nu s-au găsit cîțiva care să ia atitudine împotriva huliganismului ? Nu au existat martori care i-au văzut pe cei doi ieșind din porumb și intrînd fără frică și jenă pe ulițele satului ? Vor fi privit chiar toți acest gest cu nepăsare sau cu tacită aprobare ?

Statistic vorbind, oare cîte opriri justificate de trenuri în urma tragerii semnalului de alarmă de către călători s-au înregistrat ? Nu cumva sînt mult mai multe din cele despre care scriem ?

Nu pledăm pentru desființarea semnalului de alarmă, dar nu putem nici să fim de acord cu lăsarea lui la discreția oricui. Oare nu s-ar putea imagina un semnal de alarmă sonor, care să avertizeze conductorii de tren, care venind la fața locului în cîteva secunde ar putea decide oportunitatea acestei acțiuni ?

Probabil sînt anumite locuri pe rețeaua de căi ferate unde aceste acțiuni se repetă cu o frecvență mai mare (vezi satele dintre halte unde navetiști sau grăbiți spre interese și nunți folosesc procedeul pînă la obișnuință). În aceste locuri nu s-ar putea organiza din cînd în cînd acțiuni de depistare, prindere și pedepsire a acestor indivizi certați cu legea ?

OPREA GEORGESCU ■

● După cum s-a anunțat, în zilele de 26 și 27 august a avut loc o întîlnire între miniștrii afacerilor externe ai României și U.R.S.S. Din comunicatul dat publicității aflăm că în cadrul dialogului, desfășurat într-o atmosferă de sinceritate, colaborare și prietenie și în care a fost abordată o largă arie de probleme privind dezvoltarea colaborării multilaterale dintre cele două țări, în construcția socialistă și în plan internațional, tovarășii Ion Totu și Eduard Șevarnadze s-au pronunțat în favoarea intensificării eforturilor tuturor statelor în vederea reglementării celor mai acute conflicte regionale și focare de încordare internațională.

● Urmărim cu viu interes „războiul total" pe care-l poartă, de la 19 august, guvernul columbian împotriva traficanților de droguri. Pînă în prezent au fost arestate 12 000 de persoane, au fost rechiziționate 160 de imobile, confiscate peste 1 200 vehicule și importante cantități de arme.

● Sfidînd protestele opiniei publice care cere, cu îndreptățire, încetarea aberantei curse a înarmărilor, guvernul francez a continuat experimentele nucleare în atolul Mururoa. Anunțînd pentru anul viitor 6 noi experimente nucleare, primul ministru Michel Rocard a făcut surprinzătoarea afirmație că aceste experiențe din Oceanul Pacific nu au nici o influență negativă asupra mediului înconjurător. Cu mijlocul mai mult cinism s-ar fi putut spune că, dimpotrivă, oribilul joc face chiar bine. Diferența e minimă...

● Tîrgul de la Damasc, deschis zilele trecute, reunește expozanți din 29 de țări între care și România, prezentă cu produse din sectorul industriilor constructoare de mașini, electrotehnice, chimice, petrochimice și ușoare.

● Israelul a deportat duminică cinci palestinieni sub acuzația de participare activă la conducerea revoltei din teritoriile ocupate. Grupul statelor arabe la O.N.U. a cerut convocarea urgentă a Consiliului de Securitate. Secretarul general al O.N.U. și-a exprimat „adînca îngrijorare". După cum se știe, în iulie, o rezoluție a Consiliului de Securitate O.N.U. a cerut Israelului să pună capăt practicii de expulzare a palestinienilor.

● În R.F Germania sînt înregistrați circa două milioane de șomeri, dar, potrivit agenției A.D.N., care citează surse oficiale, numărul persoanelor fără loc de muncă este în realitate de două ori mai mare.

● La sediul din New York, continuă lucrările sesiunii a X-a a Comitetului interguvernamental O.N.U. pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării. Reprezentantul român a prezentat în cuvîntul său prevederile cuprinse în „Programul-Directivă pentru cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologiei și introducerea progresului tehnic în perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000" și a evidențiat marile realizări obținute de țara noastră prin aplicarea acestui program. În finalul intervenției au fost prezentate considerentele României privind oportunitatea convocării unei noi conferințe internaționale pentru știință și tehnologie în folosul dezvoltării.

Comentariul săptămînii

Martori ai sărăciei

Cinismul, arbitrariul, demagogia — caracterizează, în esență, toate planurile de redresare economică puse la punct de experții Nordului bogat pentru țările cele mai sărace, cele mai îndatorate. E o apreciere pe care cei confruntați cu „eficiența" acestor programe au făcut-o publică în luna iulie la Paris cînd Cei Șapte Bogați au stat față în față cu cei șapte săraci. „Pentru ca aceste acțiuni să reușească ar trebui ca prețurile materiilor prime să crească, creșterea demografică să scadă, condițiile meteorologice să fie bune pe termen lung, corupții să devină virtuoși, deci, ca raționca să guverneze Pămîntul", scria pe marginea acestei reuniuni cotidianul francez „Le Figaro".

Ratiunea într-un dialog al surzilor, al unor surzi mai speciali, în care interlocutorii aud doar ceea ce vor și devin impermeabili la propozițiile preopinenților, în care unii îi învață pe alții cum să trăiască, uitînd că datorează respect demnității umane, libertăților politice, identității naționale fără de care dialogul rămîne un simplu semn grafic. În pofida unui pasiv de 1 300 miliarde dolari, pe care e mai mult decît indoielnic că-l vor putea reduce cît de cît, a unei crize economico-financiare disperante, țările cele mai îndatorate ale lumii, popoarele cele mai flămînde sînt învățate să consume mai puțin (decît ce ?), să economisească (din ce ?) pentru a face față obligațiilor oneroase impuse de creditorii neinduplecați.

Secătuite economic, blocate financiar, țărilor debitoare nu li se oferă ca alternativă a ieșirii din marasm decît modeste pomeni, care nici măcar paleative nu pot fi numite. Sprijinirea dezvoltării industrial-agrare de o asemenea manieră încît să se asigure producții suficiente pentru satisfacerea necesarului intern, precum și un prisos exportabil care să aducă acele finanțe — negrevate de credite — necesare continuării pe un plan superior a reproducției, ca modalitate de rezolvare a crizei, „scapă" experților.

Ca într-un veritabil proces intentat sărăciei și mizeriei, foametei, inflației și dezocupării, șapte dintre cele mai sărace țări ale mapamondului — Brazilia, Burkina Fasso, Filipine, Haiti, Mozambic, Zair — s-au prezentat la Paris ca martori ai ororilor comise pe plan economic de bogății lumii care au pe conștiință (dacă o au) exploatarea și dezmoștenirea unei mari părți a omenirii, efectele dezastruoase ale găselniților de sorginte financiar-bancară care au culminat cu imensitatea unei datorii externe ce n-ar putea fi plătită probabil nici prin scoaterea în licitație a țărilor înseși. Ba, mai mult, ca o culme a cinismului bogaților față de săraci, anumite cercuri acuză țările debitoare de laxism, acea stare vecină cu destinderea, nonșalanța, indiferența care îndreptățește la pasivitate — ce rost are să faci eforturi dacă pînă la urmă problemele se rezolvă de la sine ? De la sine, adică prin generozitatea creditorilor care, pînă acum, este o floare rară. La Paris s-au făcut cîteva cadouri din partea Franței și Statelor Unite care, ca ordin de mărime în totalul datoriei externe, reprezintă bobul de grîu în comparație cu Himalaia. Unele voci occidentale afirmă că așa nu se mai poate, că țările industrializate trebuie să pună umărul nu pentru a le impune celor sărace propriul lor mod de viață, ci pentru a le ajuta să crească.

Cu o viziune de anvergură mondială, președintele Nicolae Ceaușescu a propus, nu o dată, o reglementare pe baze noi a acestei stări de lucruri care să ducă la dezamorsarea uriașei bombe care este datoria externă. E nevoie de înțelepciune, de oameni, de noi criterii care să acționeze în relațiile dintre state în locul celor de jecmănitoare exploatare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că problema soluționării datoriilor externe trebuie abordată radical, prin anularea unor datorii, reducerea altora, eșalonarea de lungă durată, cu dobînzi mici sau fără dobînzi, a altor credite care, eventual, mai rămîn. Aceasta este cu adevărat esența problemei prin a cărei rezolvare se va da o nouă și viabilă perspectivă economiei mondiale.

IOAN ROȘCA ■

Uzina de echipament electrotermic din Praga — cuptorul de prelucrarea metalelor în vid

Prostia artificială

Epoca automatizării și robotizării devine pe zi ce trece o realitate palpabilă. Însă computerele și roboții, aceste „proteze" cu ajutorul cărora oamenii pot acționa mai mult, mai bine, timp mai îndelungat, mai rapid și mai inteligent sînt departe de perfecțiune. Din păcate, ca și cum prostia naturală n-ar fi suficientă, se produce astăzi și „prostie artificială", cum se exprima ziarul „Le Figaro". O întîlnești atunci cînd un robot a fost prost conceput, fabricat cu materiale defecte sau pur și simplu utilizat în condiții nepreväzute de creatorul său. Această variantă de „prostie" se manifestă prin incapacitatea mașinii de a aprecia situația sau de a improviza soluții adecvate noilor condiții. Ea poate îmbrăca aspecte comice, ca de exemplu în cazul blocării unui selector de adrese, cînd computerul trimite toate cele 20 000 de exemplare ale unei reviste unui singur destinatar, în timp ce ceilalți abonați nu primesc nimic. Dar se întîlnesc, din păcate, și situații dramatice, cum ar fi de pildă în cazul pierderii controlului asupra unor rachete.

Ziarul „Le Figaro" enumera o serie de asemenea cazuri care ar fi putut lua o turnură tragică. Astfel au fost declanșate cel puțin zece false alarme, datorită unor erori înregistrate, atît în sistemul „Norad", care asigură protecția teritoriului american, cît și ca urmare a semnalării greșite a sistemului de sateliți cu infraroșii ce are drept sarcină să identifice rachetele ce ar putea amenința teritoriul S.U.A. Cel de-al treilea război mondial ar fi putut fi declanșat de multă vreme dacă s-ar fi ascultat exclusiv, indicațiile roboților. Celebră a fost și eroarea comisă de o proastă programare în calculul frînelor automobilelor produse de firma „El Dorado", fapt care a determinat această întreprindere să readucă în uzină pentru modificări toate automobilele produse. O eroare similară a obligat firma „Ford" să readucă în uzină 14 000 de automobile al căror calculator de bord se supraîncălzea. În 1979, un avion neozeelandez se prăbușea în Antarctica deoarece unul dintre calculatoarele sale reacționase pe cont propriu la ceea ce i se păruse o eroare, fără a mai informa echipajul despre această manevră. În timpul așa-numitului „război al Malvinelor", dispozitivul computerizat de identificare al distrugătorului britanic „Sheffield" a cotat drept „prieten" racheta „Exocet" lansată asupra sa și care avea să-i scufunde. Un avion B-767 al companiei „United Airlines" a fost transformat aproape într-un bloc de gheață, din cauza unei greșeli a ordinatorului său. Detectorul de hoți cu microunde al unui mare magazin s-a transformat în asasinul unui client, deoarece acesta purta un stimulator cardiac al cărui program s-a modificat ca urmare a emisiei detectorului.

Și asemenea accidente nu sînt excepții, ele fiind înregistrate frecvent în diferite țări ale lumii. De pildă, un robot a ucis în iulie 1981 un muncitor japonez care se ocupa cu repararea altui robot. Explicația experților : muncitorul respectiv a provocat semnale pe care robotul le-a interpretat greșit drept semnale de depanare. Chiar și calculatoarele care au devenit indispensabile și în tranzacțiile financiare au provocat uneori haos : la bursa din Vancouver s-a înregistrat o creștere cu 50 la sută a indicelui ce sintetizează variația acțiunilor, ca urmare a recalculării automate a unui coeficient ce fusese „uitat" timp de doi ani, fiind considerat prea mic pentru a fi luat în considerație. În ianuarie 1985, două ordinatoare britanice aflate în dezacord în ce privește modul de calculare a anilor bisecți găsesc un teren de „înțelegere" : anularea sistematică, în loc de cadou de Anul Nou, a cartotecilor clienților. Uneori însă aceste „erori" provoacă sfîșietoare tragedii. Astfel o mamă și-a ucis fiica și a încercat să se sinucidă după ce un calculator a diagnosticat o boală incurabilă la aceasta. De fapt, calculatorul se înșelase !

Iată, deci, că aceste instrumente de lucru ale viitorului, așteptate cu speranță și privite cu încredere justificată nu trebuie să ne facă să pierdem acea calitate specific umană : precauția.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Chiromanție electronică

Chicitul în palmă, din care unii au tras profituri considerabile (întemeindu-se și o așazisă știință !) tinde să devină desuet în condițiile în care medicina apelează la un fel de „ghicit" electronic. Cercetătorii din R.F.G. au realizat un program pe calculator care este conceput să analizeze amprenta mîinii viitorilor părinți pentru a se constata dacă există riscul ca urmașii acestora să fie afectați de una din cele 10 insuficiențe genetice. Ei au avut în vedere în primul rînd sindromul Down care implică riscul de 1 la 800—1 000 noi-născuți. Acest program înlocuiește alte metode mai puțin certe de teste prenatale. Examenul clasic pentru depistarea sindromului Down consta, pînă la apariția programului computerizat, în introducerea unui ac în lichidul amniotic, un procedeu periculos.

Cercetătorii vest-germani au ajuns la concluzia că la copiii afectați de sindromul Down, părinții prezintă unele schimbări morfologice în palmă. Gunther Müll, conducătorul cercetătorilor, a depistat 50 de caracteristici distinctive care pot fi detectate de computer. S-a realizat un sistem compus dintr-un „cititor" opto-electronic al palmei conectat la un computer, al cărui program este capabil să analizeze riscul sindromului Down.

Era electronicii deschide o nouă fereastră și în acest domeniu, delicat, al viitorului omenirii.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

Război mondial drogurilor (II)

În S.U.A., autoritățile guvernamentale consacră o atenție specială fenomenului drogurilor. Strategia națională prevede sporirea controalelor în locuri de muncă și școli, extinderea tratamentelor de dezintoxicare, îmbunătățirea colaborării internaționale, înăsprirea legilor, sensibilizarea opiniei publice. După estimările cele mai recente, cantitatea de droguri introdusă în S.U.A. este în creștere, pe primul loc situîndu-se cocaina, derivatele de cannabis fiind în ușor regres. În Mexic, cu toate gravele probleme economice cu care se confruntă, guvernul acordă maximă prioritate luptei împotriva traficului de droguri. O bună parte din buget este alocată pentru combaterea culturilor ilicite de opiu. Fermierii produc acum o varietate de heroină numită „catran negru", mai puțin rafinată, dar extrem de puternică. Mai bine de 25 000 de soldați participă la distrugerea plantațiilor, alte mii, ale marinei naționale, luptă cu traficanții din apele teritoriale.

În fața acestui alarmant tablou, succesele obținute în lupta antidrog, oricît de importante ar fi, devin extrem de modeste. I.N.C.B. citează o operațiune combinată la care au participat 30 de țări din cele două Americi și Europa soldată, în august anul trecut, cu arestarea a peste 1 000 de persoane, sechestrarea a 11 tone de cocaină, 240 tone de cannabis, demolarea a 13 laboratoare de rafinare a cocainei și distrugerea a 13 aeroporturi clandestine. Un alt succes notoriu al colaborării americano-europene l-a constituit incriminarea, pentru prima dată, a unei organizații financiare care recicla milioanele de dolari proveniți din drog. Din tot răul, un factor pozitiv vine să însenineze frunțile celor care luptă cu drogul — colaborarea internațională a căpătat alte valențe, determinînd o creștere a conștientizării opiniei publice în fața acestui flagel cu apetență mondială.

Concluzia raportului International Narcotics Control Board este fără echivoc : „Abuzul de orice fel de drog este un fapt grav care amenință toate țările și toate segmentele societății. Pericolele pentru sănătate sînt maximizate de administrarea simultană a două sau mai multe droguri combinate cu alcool și tutun, ca și de recurgerea la droguri din ce în ce mai tari și la metode tot mai periculoase de administrare. Toxicodependenții pe cale intravenoasă au în față cel mai înalt factor de risc pentru a cădea victime SIDA. Producția ilicită și manufacturarea drogurilor cresc alarmant într-un număr sporit de țări. Aceste activități sînt propulsate de organizațiile criminale naționale, regionale și internaționale. Aceste organizații, care cel mai adesea își unesc forțele cu grupurile teroriste răspîndesc violența și corupția, amenință instituțiile politice, subminează integritatea economiilor naționale, pun în pericol siguranța statelor".

R. IOAN ■

Reflectînd la problemele lumii

Verb și idee

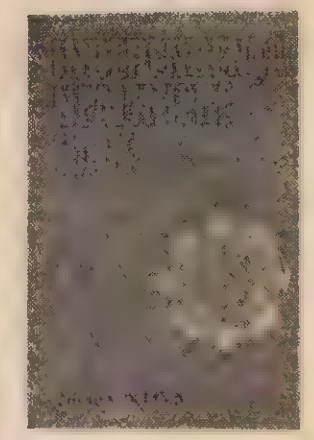

Nu ne îndoim că recentul volum „Independență, aliniere, pace" apărut sub auspiciile Editurii Politice, va răspunde unor reale nevoi culturale și de informare politică a publicului larg din țara noastră. Este pentru întîia oară cînd, după știința noastră, sînt reunite într-o lucrare biografiile unor ilustri reprezentanți ai diplomației postbelice. Toți acești, alături de alți mari gînditori ai veacului XX, s-au impus ca factori activi în cadrul unui fenomen caracterizat — așa cum observă coordonatorul volumului, istoricul Cristian Popisteanu, — prin mondializarea relațiilor internaționale, cînd nu prin puține demersuri politice și economice, oameni luminați și dăruiți unei politici de independență, pace și nealiniere, s-au străduit să reaseze relațiile internaționale pe temeiul unor noi realități și în interesul unor țări mici și mijlocii, al sprijinirii progresului economic și social, al instituirii de norme convenabile întregii comunități mondiale. Unii din acestia s-au distins și ca șefi de state și guverne : Zhou Enlai, Iosip Broz Tito, Jawaharlal Nehru, Ahmed Sukarno, Gamal Abdel Nasser, Kwame Ukrumah. Sînt aduse de asemenea în atenție activitatea fostului secretar general al O.N.U., U Thant și a marelui economist argentinian, Raúl Prebisch.

Un capitol special este dedicat rolului României socialiste în viața internațională contemporană și relațiile ei cu statele nealiniate, știut fiind faptul că țara noastră s-a aflat alături de mișcarea de nealiniere încă de la apariția sa oficială (Belgrad, 1961). În politica externă a statului nostru se găsesc, de altfel, multe din elementele de substanță ale doctrinei nealinierii : respectarea strictă a independenței și suveranității naționale, a egalității în drepturi, a integrității teritoriale, apărarea păcii și eliminarea pericolului de război, dezarmarea generală, soluționarea politică pe calea tratativelor etc.

Articole însumate în cuprinsul volumului aparțin unor cunoscuți comentatori de politică externă, istorici și economiști din țara noastră : Gheorghe Sprinteroiu, Eugen Preda, Ion Mielcioiu, Ana Budura, Petre Tănăsie, Cristian Popisteanu, Constantin Botoran, Ștefan Năstăsescu, Costin Murgescu. Mai notăm stilul alert și bogăția informației ce prilejuiesc cititorului o incursiune agreabilă și instructivă în universul marilor idei ce animă popoarele planetei pentru o politică de independență, nealiniere și pace.

Cu tristețe

În traducerea lui Romeo Nădășan, cronicar de politică externă, căruia îi datorăm deopotrivă selecția materialului documentar și redactarea comentariului — Editura Politică a pus recent la dispoziția publicului larg volumul „Occident '80". Lucrarea vizează destinul dramatic al tinerei generații — denumită, de la caz la caz, de către un autor sau altul, „generația avidă", „generația deprivării", copiii revoltei etc — și este realizat în exclusivitate prin antalogarea unor articole, note, documente incredibile ale timpului în această parte a lumii de azi. Cititorul român are astfel posibilitatea de a cunoaște o realitate de fapt prin mijlocirea unor cronicari locali, fie ei gazetari, sociologi sau oameni politici. Acestia, firește, sînt cei mai în măsură să desprindă prin armele observației și ale demersului critic diverse și autentice imagini ale distorsiunii lumii capitaliste, concretizate, între altele, prin drame sfîșietoare și specifice tineretului, constrîns să se confrunte cu multiple dificultăți : șomaj, scandaloase discrepanțe între bogați și săraci, toxicomanie, sinucideri, criminalitate, secte, analfabetism etc. Beneficiem astfel de un portret în mozaic al tineretului occidental, așa cum se constituie el din cuprinsul numeroaselor articole și studii publicate.

În deschiderea cărții, autorul antologiei se folosește de un document de proporții din care extrage pasaje ample. Este vorba de raportul intitulat „The Situation of Youth in the 1980s and Prospects and Challenges for the Year 2000 (Situația tineretului în anii '80 și perspectivele și problemele cu care se confruntă pentru anul 2000), document publicat sub egida Organizației Națiunilor Unite și care aduce în atenția opiniei mondiale o realitate de fapt : marginalizarea unor grupuri sau subgrupuri de tineri. Este vorba de tinerii emigranți, confruntați cu o situație de inadaptare culturală și educațională, tineri care trudesc la marginea pieții oficiale a muncii, slab plătiți și amenințați mereu de spectrul somajului, tineri infirmi, stigmatizați social, tineri aflați în diverse situații limită, favorizante dezagregării morale, delincvenței și toxicomaniei.

Sînt prezentate în continuare argumentele unor anchete sociologice, precum și numeroase relatări reportericești, acestea din urmă aparținînd unor publicații de mare tiraj din S.U.A., Marea Britanie, R.F.G., Franța, Italia, Austria : L'Express, Epoca, Le Point, Die Presse, Time, Der Spiegel, Le Nouvel Observateur, Newsweek, Daily Express, The Guardian, The Sunday Times Magazine, Die Welt etc. Titlurile sub care sînt reproduse aceste extrase, chiar numai ele, aduc o imagine concludentă în legătură cu aspectele sumbre ale lumii capitaliste, o lume în degringoladă, în care valorile se depreciază, iar omul se dezumanizează.

Slaba pregătire intelectuală, diversiunea, modelele vicioase, alte cancane întinse prin mijlocirea mizeriei și dezumanizării sînt tot atîtea cauze care explică și generează proliferarea grupusculelor neofasciste, inclusiv cele circumscrise fenomenului shinheads.

O lume a violenței, mizeriei, nedreptății pe care tineretul occidental, el însuși, o condamnă cu vehemență protestul, sau simpatia pentru protest devenind forme permanente de exprimare a unei părți tot mai mari a tineretului din țările capitalului. Este ceea ce Romeo Nădășan ne relevă cu pregnanță atît prin varietatea scrierilor antalogate, cît și prin notele și comentariile ce-i aparțin.

LIVIU TIMBUS ■

VREMEA
cum a fost
cum va fi

ION DRĂGHICI

Prima lună de toamnă mai păstrează cu generozitate multe dintre plăcutele caracteristici ale sfîrșitului de vară. Privită în ansamblu, atmosfera este însă mult mai calmă, mai potolită ; ararecri ea își mai permite manifestările de instabilitate convectivă, adevărate vijelii cu averse intense de ploaie, descărcări electrice și căderi de grindină ca în lunile mai și iunie și tot mai rare sînt zilele caniculare proprii lunilor iulie și august.

Într-adevăr, în lunile precedente atmosfera emisferei nordice a tot acumulat căldura de la atotputernicul Soare. Permanentul contrast termic dintre regiunile tropical-ecuatoriale și cele polar-arctice, atinge acum starea de intensitate minimă și corespunzător, mișcările atmosferice sînt mai puțin violente. Imensul ocean aerian parcă „își face siesta", pregătindu-se în liniște pentru confruntarea cu iarna. Cît de maiestuos, cît de perfect este mersul anual al naturii terestre și cît este de necesar ca umanitatea să nu deterioreze acest echilibru !

Din punct de vedere pluviometric, în luna septembrie se totalizează, de regulă, valori oarecum modeste : 35–50 l/m² în zonele cu altitudine mai coborîtă, 50–65 l/m² în subcarpați — peste dealurile Vestice și cele de nord și 60–80 l/m² în zonele de munte. Valori asemănătoare așteptăm și pentru luna septembrie din acest an, care, în ansamblu, se va prezenta cu un regim termic ușor peste normă și cu un regim pluviometric ușor deficitar. Oricît de lapidare apar aceste estimări prognostice, ele pot fi utilizate în mod orientativ pentru stabilirea anumitor decizii în cadrul diverselor activități social-economice. Evident, ne dăm seama că este de dorit o detaliere spațio-temporală mai mare a estimărilor noastre prognostice pe termen lung, dar din păcate, știința nu a atins încă un astfel de nivel. Recent am participat la lucrările Asociației Internaționale de Meteorologie și Fizica Atmosferei, unde s-au analizat principalele rezultate științifice obținute în ultimii ani și s-au conturat orientări noi privind liniile de dezvoltare în domeniul prognozelor meteorologice, în perspectiva următorului deceniu. Ca și la noi în țară și în alte țări sînt în curs de desfășurare ample cercetări în domeniul prognozelor pe termen lung, dar deocamdată rezultatele cu eficiență practică concretă se lasă însă așteptate. Probabil, că abia către sfîrșitul secolului, acuratețea prognozelor meteorologice pe 0–10 zile va atinge nivelul de precizie al actualelor prognoze pe 3–5 zile. În ceea ce privește prezentarea prognozelor pe durata unei luni sau a unui anotimp, foarte probabil, încă 5–10 ani „se va continua tot cu formulări globale de genul „ușor peste normă din punct de vedere termic și puțin sub normă din punct de vedere pluviometric".

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL *1–7 SEPTEMBRIE*

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Crișana	24÷29	12÷16	9÷14	38.8	București Filaret 1952	3.5	București Băneasa 1976
Dealuri și podișuri	22÷27	8÷13	8÷14	37.5	Colnari 1936	1.4	Cluj Napoca 1958
Depresiuni	21÷23	6÷9	11÷16	33.8	Miercurea Ciuc 1952	-3.6	Miercurea Ciuc 1986
Vf. Omu	7÷8	1÷2	19	17.0	1928	-6.6	1941
Litoral	24÷25	16÷17	5÷7	36.8	Constanța 1902	8.7	Constanța 1936

Intervalul 1–7 septembrie va debuta cu o vreme răcoroasă, în toată țara. Cerul va fi noros și temporar va ploua. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 14° și 24°C, iar minimele se vor încadra între 6° și 16°C. Începînd de simbătă se va resimți un proces de ameliorare a vremii, la început în vestul țării, apoi treptat și în celelalte regiuni. Cerul va deveni variabil, iar aversele de ploaie se vor semnala izolate după-amiaza. Temperatura aerului va marca o creștere, astfel încît, valorile maxime se vor încadra între 20° și 30°C. Spre sfîrșitul intervalului, un nou front atmosferic va determina ploi în nordul și vestul țării.

Pe Litoral, vremea va fi răcoroasă la început, cînd cerul va fi noros și temporar va ploua, apoi se va ameliora și se va încălzi. Temperaturile maxime în aer vor fi de 20°, 27°C, iar temperatura apei mării de 20,° 25°C.

BREVIAR

Robot actor

Se pare că nu numai oamenii pot fi actori. Robotul din imagine, numit Marco, este un adevărat „artist". Creat de Luigi Colani, specialist în robotică, el joacă pe scenă, ca o veritabilă „stea", în diverse piese, pentru care a fost programat, în prealabil. Replicile nu le dă numai celorlalți „colegi", ce participă la desfășurarea piesei, ci și publicului aflat în sală, cu care poate dialoga. Marco este deocamdată un robot experimental pus să lucreze în domeniul artistic, dar poate într-o zi nu ni se va părea nimic curios, dacă

vom asista la un spectacol susținut numai de roboți. Singura problemă care se pune este cît de amuzantă poate fi o piesă de teatru susținută numai de mașini programate.

AUREL DIANU ■

Notă bună la „Melody"

Și în acest an, cei care au poposit seara la barul **Melody** din Mamaia, au avut ocazia să urmărească un program artistic alcătuit cu bun gust, imaginație și competență, așa cum ne-a obișnuit de mult timp localul condus de Viorel Păunescu. Reunind soliști vocali de certă valoare — Marina Voica, Dan Spătaru, Păunița Ionescu, Gabriela Sauciuc, Elena Cîrstea și alții —, avînd, printre participanți, un mare reprezentant al comicului — Radu Gheorghe —, o trupă de balet remarcabilă — coregrafia Cornel Popovici, o orchestră care sună bine — „Soul band" — condusă de Nelu Vlasov, excelenți acrobați ca Duo Tomovici, acest „super show" este într-adevăr un spectacol de ținută și de referință, în care fantezia dezlănțuită alungă orice moment de plictiseală, fiecare secvență intrunind totala adeziune a celor care îl vizionează.

Invitație pentru cititori:

Să alcătuim împreună
O CARTE A RECORDURILOR
ÎNTÎMPLĂTOARE

Imaginea din fotografie îl prezintă pe ceferistul pensionar Traian Zvoristeanu, din comuna Potlogi, județul Dîmbovița, dimpreună cu minunea care, în vara aceasta, i-a făcut gospodăria faimoasă. Scăpată din ciocul vreunei păsărele sau adusă de vînt, sămînța de floarea soarelui care a încolțit și rodit în pămîntul de la colțul casei a dat naștere unei plante ce candidează, credem, la un loc într-o carte a recordurilor.

Tulpina acestei flori a soarelui e aproape cît casa, măsoară peste 3 metri, la bază are diametrul peste 10 centimetri — un adevărat copac ! —, iar în vîrf două strașnice „pălării" încărcate de rod, adică doldora de semințe dolofane. (Specialiștii au instrumente de măsurare).

Nu știm cum ar putea fi conservată asemenea performanță pentru a prelungi admirația noastră față de minunile naturii și a obține eventuale foloase, dar știm că planta recordmană din Potlogi ne-a dat o idee : să propunem cititorilor să ne informeze, să ne trimită imagini și date despre recorduri similare, pe care întîmplarea le poate presăra în calea noastră în cele mai diverse domenii.

Am dori ca la sfîrșitul anului să putem acorda un spațiu cît mai mare în revistă acestei **cărți a recordurilor** alcătuită de cititori.

Dorințe mari, la echipele mici

Campionatul s-a întrerupt exact cînd începuse mai frumos. Fără a face prea multă teorie, frumusețea în fotbalul nostru înseamnă, de fapt, sportivitate în apărarea șanselor. Acest lucru odată realizat, abia de-atunci încolo ne-am mai pune problema spectacolului propriu-zis. Atît de rutinați devenisem în prejudecățile noastre, încît am început să considerăm drept „surprize" rezultate pentru care, acum cîțiva ani, nu existau cîtuși de puține motive de suspiciune. Or, primele două etape ne-au oferit raze de speranță în ceea ce privește corectitudinea luptei sportive între multe din echipele primei divizii. Exemplele sînt ușor de invocat : victoria Bihorului la Timișoara, urmată de „spulberarea" Corvinului, la Oradea ; „dubla" celeilalte noi promovate (oare, acestea, nu mai știu „regulile de politețe" ale primului eșalon ?!), Petrolul, la fel de nonșalantă prin victoriile sale asupra lui F.C. Olt și, mai ales Flăcării Mareni, pe terenul acesteia, unde este așteptată în curînd F.C. Porto ! Tot lipsită de inhibiții s-a dovedit a fi Farul — prin egalul smuls Victoriei în ultimele minute de joc și prin scorul fără drept de apel în fața Argeșului ; nici F.C.M. Brașov nu s-a dovedit mai galantă față de echipa fostului ei președinte, Dumitru Dragomir, chiar dacă „vîrfurile" Cigan — Cacioreac s-au aflat acum în rocadă. Și rezultatul Stelei la Cluj întărește ideea de „luptă dreaptă", deși între finișul obișnuit al campionilor (care adesea marcau în ultimele minute de joc) și fluierul arbitrului a mai fost timp ca ex-dinamovistul Dochia să aducă egalarea.

Desigur, e prematur să luăm clasamentul actual drept reper al valorilor din noul campionat. Dar a devenit limpede că dezbaterile de peste vară din jurul fotbalului au început să aibă efecte la cluburi, acolo unde punctele (indeosebi de acasă) sînt prețuite altfel — ca un reflex, sperăm noi, al respectului cuvenit propriilor suporteri. Această tendință, evidentă la mai toate echipele, de a lupta pentru puncte se cere continuată printr-un respect la fel de important față de agoniseala făcută toamna,, în tur, spre a nu fi risipită vara, în retur.

Încheiate cu multe rezultate considerate „ciudate", jocurile primelor două etape sugerează că fotbalul nostru s-ar îndrepta, de fapt pe un făgaș normal — cel al disputei corecte pentru puncte, pentru victorie, pentru o plasare cît mai bună în clasament. Iubitorii fotbalului savurează, desigur, aceste „întoarceri" de la așteptările... antrenate în campionatele trecute, dorind și în continuare cît mai multe astfel de surprize ; nu numai pentru că acestea, se știe, dau farmec fotbalului, ci și pentru că, în cazul campionatului nostru, ele trădează o însănătoșire a mentalității despre apărarea șanselor.

Nu ne mai rămîne decît să sperăm că aceste prime etape n-au fost doar „un start fals", ca la atletism, după care combatantele să se alinieze pe pistele deja trasate; dimpotrivă, maniera în care s-a jucat și rezultatele înregistrate ar trebui să fie un stimul pentru continuarea acestei evoluții dezinhibate din partea fiecărei echipe indiferent unde și cu cine joacă.

Pînă la închiderea ediției, nu ne-a parvenit nici-o informație despre jocul naționalei în Portugalia. Dar vom reveni în numărul viitor, inclusiv cu amănunte (cîte se vor putea) și despre celălalt joc de verificare al echipei reprezentative, cu Cehoslovacia pe 5 septembrie.

După „loviturile de teatru" pe care acest mare regizor, Fotbalul, le-a dat chiar în primele „acte" ale campionatului, nu ne îndoim că acțiunea devine din ce în ce mai palpitantă și îșl așteaptă în marile standuri ale stadioanelor, spectatorii.

(O.Ș.).

IORDĂNESCU:

„Se poate ca pînă acum"

— Anghel Iordănescu, o întrebare care îi stă pe limbă oricărui suporter al echipei Steaua : ce s-a întîmplat la Cluj-Napoca ?

— În primul rînd, trebuie să spun că, după aspectul finalului de partidă, rezultatul mi se pare just. Au fost cîteva greșeli repetate ale unora dintre componenții echipei noastre. Însuși golul primit este curios pentru experiența jucătorilor noștri, fie ei mai tineri sau mai puțin tineri. Însă, după aspectul jocului, am fi meritat să cîștigăm. Gazdele au aruncat exasperant mingea în tribune, au fragmentat jocul și prin alte mijloace, medicul și masorul echipei adverse făcînd parcă de gardă pe gazon. Dar toate acestea nu scuză deloc greșelile noastre.

— Nu ne-am mai văzut de la finala de la Barcelona. Ce a făcut Steaua de atunci ?

— Imediat după ultimul meci al sezonului a urmat o vacanță binemeritată, de numai 18 zile, după care lotul nostru a fost împărțit în trei grupe : o parte dintre jucătorii noștri a urmat programul de pregătire al naționalei, o altă parte — al echipei de tineret, iar ceilalți au urmat o pregătire la Piatra Neamț, după care au fost turneele din Italia și Spania.

— Ce impresie a lăsat Steaua acolo ?

— Cei care ne-au urmărit jocul au fost de acord că **Steaua** a pierdut din siguranța pe care o aveau cîțiva dintre jucătorii noștri care au plecat — Stoica, Pițurcă, dar a cîștigat în elan, entuziasm și dorința de a reedita rezultatele anterioare.

— Haideți să recapitulăm care sînt noutățile din echipă.

— Mujnai, adus recent în lotul nostru, care însă aparține **Stelei** de doi ani și a fost împrumutat la Bihor ; Măstăcan — în lotul nostru de 1 an și jumătate dar care a apărut de-abia acum titularizat ; Negrău — intrat într-un post foarte pretențios pentru care mai avem și varianta Grigoraș ; portarul Stingaciu, care a revenit la noi. De asemenea, s-a dat o șansă lui Ilie Stan, jucător mai vechi în lotul nostru, dar cu apariții trecătoare în meciuri.

— Acestea au fost opțiunile dumneavoastră ?

— Odată cu începerea noului sezon, aș fi dorit ca lotul să fie completat și cu alți cîțiva jucători care pot asigura un randament superior.

— Miercuri, 13 septembrie, veți susține primul meci din cadrul C.C.E. Ce informații aveți, despre Fram Reykjavik ?

— Din păcate, pînă acum, n-avem informații concludente. Cred însă că fotbalul islandez a progresat enorm : vedeți rezultatul cu selecționata Uniunii Sovietice. De aceea viitorul nostru adversar nu trebuie deloc subestimat. Antrenorul secund al echipei noastre, Dumitru Dumitriu, va vedea însă un singur meci al lui **Fram.** Încă o dată vă spun, meciul nu este o simplă formalitate, mai ales că programul actual al- componenților echipei naționale a creat dificultăți echipelor de club care ne reprezintă în cupele europene.

— Dar și echipei naționale trebuie să i se acorde tot sprijinul. Revenind însă la Steaua am impresia că, în ciuda apariției în lot a unor noi jucători, stilul de joc al echipei a rămas același.

— Într-adevăr.

— Cum l-ați caracteriza ?

— Un joc colectiv, chiar dacă unul sau altul dintre jucători iese din tipar. **Steaua,** în mod obișnuit, își creează superioritate numerică în atac printr-o circulație rapidă atît a mingii, cît și a jucătorilor, iar acest lucru îi permite să înscrie. Nu reușim însă să micșorăm numărul de ratări, deși se lucrează enorm la acest capitol. Mai sîntem deficitari și la capitolul marcaj precum și în ceea ce privește participarea la momentele de recuperare a balonului.

— De fapt, întrebarea pe care vreau să v-o pun de mai multe luni de zile este următoarea : ce s-a întîmplat la Barcelona ?

— Totul a plecat de la o inhibiție nejustificată care a apărut cu cîteva momente înainte de joc. Nimic, pînă atunci, nu a trădat faptul că jucători ca Lung, Bumbescu, Hagi, Lăcătuș, pot fi paralizați de vacarmul a 90 000 de spectatori sau de miza deosebită a finalei. Pentru că parteneri de întrecere de talia lui Milan am mai întîlnit și nu ne-au creat o asemenea stare de blocaj.

GEORGE ARION ■

...ca pînă acum, adică în bucuria golului !

Fotografie de AUREL D. NEAGU ■

LUCESCU:

„Echilibru și spectacol"

Răducioiu în ipostaza proprie tricoului pe care-l poartă

Fotografie de NICOLAE ENEA ■

— Stimate Mircea Lucescu, am cîteva „de ce"-uri pentru dv.

De ce o pregătire prin jocuri și nu una tradițională — la munte, să zicem ?

— Pentru că intrarea fotbalului nostru într-un circuit de performanță obligă la un alt tip de pregătire înaintea sezonului. Fiind foarte scurtă, vacanța de vară se cere parcursă activ, într-o continuitate de efort, dar în alte sporturi. De altfel, jucătorii au nevoie mai mult de odihnă psihică, de relaxare, întrucît pregătirea din iarnă, cînd campionatul reîncepe după două-trei luni de la terminarea turului, este suficientă pentru a susține efortul unui an competițional. De aceea, în fotbalul de mare performanță se constată aceeași tendință ca în tenis, unde pregătirea sportivilor se reduce sau constă în jocuri.

— De ce ați optat și-n acest an pentru jocuri tari, cu adversari puternici ?

— Pentru că eficiența acestei variante a fost confirmată în toamna trecută, cînd Dinamo a avut cel mai bun sezon al său, și pentru că, urmare a evoluțiilor din ultima vreme, inclusiv din Cupa cupelor, jocul echipei noastre a fost căutat și apreciat în multe țări. Mai presus de asta, însă, recentele turnee la care am participat au arătat o creștere valorică a echipei, sub aspectul performanței sportive, al ameliorării pe toate planurile a jocului, al spectaculozității și dorinței de afirmare a jucătorilor.

— De ce credeți că echipa Dinamo se află în ascensiune valorică ?

— Întrucît se află în al patrulea an de construcție, fiind, în prezent, una dintre cele mai tinere echipe din fotbalul nostru, și chiar din Europa. În același timp, este o echipă matură, cu multă experiență internațională, cu jucători crescuți educați pentru și dornici să facă performanță — în primul rînd pe plan internațional. Dinamo de astăzi confirmă acumulările cantitative și calitative, jucînd spectaculos, incisiv, eficient. Ca urmare a calității jocului practicat, sînt convins că Dinamo va reuși să marcheze foarte multe goluri și-n acest campionat.

— Cum apreciați debutul acestui campionat ?

— Denotă, se pare, un mai mare echilibru și o creștere valorică a unora dintre echipe, atrase de reușitele Stelei, în primul rînd, și-apoi ale lui Dinamo. Se constată, parcă, o dorință mai mare a echipelor mici de a se întrece și cîștiga în fața echipelor puternice. De exemplu, remarc jocul Argeșului cu echipa noastră, unul dintre cele mai bune reușite de argeșeni în fața lui Dinamo în ultimii ani. I-am și felicitat — pentru dorința de victorie, pentru agresivitatea arătată în sens bun, pentru organizarea jocului. Din cîte am aflat, aceleași lucruri s-au constatat și la alte echipe — Petrolul, Universitatea Craiova, Sportul studențesc, F.C. Bihor, „U" Cluj. E o notă bună pentru conducerile tehnice respective, care se arată preocupate de creșterea valorii propriilor echipe.

— De ce Dinamo Tirana n-a realizat mai mult la Burgas ?

— Tocmai pentru că a închis jocul, dorind din start să mențină rezultatul egal. A primit un gol de la distanță și-a trebuit să-și desfacă apărarea, care are serioase lacune, speculate de jucătorii bulgari, care au avut un plus de inventivitate și spirit ofensiv.

Indiferent cu cine vom juca, meciurile vor fi grele, pentru că în numai două manșe se epuizează șansa în întreaga competiție — în campionat rămînînd, mereu, alte etape „de reabilitare". Cred că băieții noștri vor trata cu maturitate aceste jocuri, cu o pregătire și concentrare deosebite, știind cît de benefică a fost pentru ei evoluția din ediția trecută, în urma căreia au fost foarte bine apreciați.

— De-o fi una, de-o fi alta, bucuroși le-om duce toate ; dar pînă atunci, așteptăm derby-ul Steaua — Dinamo. Vă gîndiți la el ?

— Aș vrea să fie un joc spectaculos, care să se ridice la nivelul valoric propriu întîlnirilor europene. Adică ambele echipe să arate că au conștiința faptului că sînt de talie europeană. Desigur, Steaua — cu un plus de istorie și legendă. Dinamo — poate cu un plus de dorință de afirmare. Important este ca toți jucătorii din teren să respecte spectacolul fotbalistic ca atare. Cine va învinge o mai puțin important — mai ales că ne aflăm în preajma unor meciuri decisive ale echipei naționale. Și-apoi, jocul de-acum dintre cele două echipe nu încheie nimic, campionatul e abia la început.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Civilizația sportului

Deviza de pe San Siro

Unul din oamenii de fotbal „la modă" este Silvio Berlusconi, președintele lui A.C. Milan — deținătoarea Cupei Campionilor Europeni. Părerile sale despre sport în general și despre fotbal în special sînt reproduse de numeroase publicații de specialitate.

Prestigioasa revistă „France Football" i-a luat un interviu a cărui sinteză credem că va folosi tehnicienilor noștri și poate nu numai lor.

— Se spune că raționați numai în raport cu imaginea lucrului respectiv. A.C. Milan face o frumoasă imagine fotbalului, spiritului sportiv.

— Nu gîndesc numai în funcție de imagine. Înaintea acestui obiectiv, care mi se pare firesc deoarece este vorba de o artă, am încredințat o misiune lui A.C. Milan : să devină cea mai bună echipă din lume. Cînd fac ceva important pentru mine, esențial este să-l fac cu toată inima și voința mea, fiindcă îmi fixez mereu obiective ambițioase.

— Riscul de a eșua în fotbal este mare.

— Nu mai mare ca în alte domenii. Milan nu este un club oarecare. Are un trecut glorios. Este susținută de un public fantastic. Avem 65 000 de abonați. Cînd echipa a coborît în divizia B, acest public a rămas în totalitate alături de echipă Nu poți spune că îți asumi riscuri cînd ești susținut de un astfel de public.

— Cum ați început ?

— Mi-am ales cu grijă colaboratorii fiindcă trebuia să înțeleg cît mai bine realitățile fotbalului. Apoi l-am angajat pe antrenorul Sacchi, întrucît i-am apreciat gustul pentru spectacol, tendințe care se află departe de caracteristicile jocului italian și care erau în conformitate cu ideile mele. Jocul actual al lui Milan este cel al unei echipe care vrea să facă spectacol. Fie că evoluează acasă sau în deplasare, Milan vrea să dăruiască spectatorilor 90 de minute de sărbătoare, jucînd cu pasiune. Important este să fii pasionat în tot ceea ce faci. Am discutat acest lucru cu jucătorii și sîntem pe aceeași „lungime de undă".

— Cum vedeți viitorul lui A.C. Milan ?

— Vrem să consolidăm osmoza clubului cu pămîntul său, cu oamenii acestui pămînt. Am extins acțiunea de recrutare și de formare a viitorilor jucători în toată regiunea Lombardiei. Dar sîntem conștienți că pentru a fi primii în Europa, trebuie să angajăm jucători de pe alte meleaguri.

— Asistați la toate meciurile ?

— La aproape toate. Și cînd este necesar, vorbesc cu jucătorii la indicațiile antrenorului. „Trebuie să vorbiți cu cutare din următorul motiv". Și o fac. Înaintea finalei de la Barcelona, am discutat cu jucătorii, tehnicienii și responsabilii sectoarelor medical și administrativ toate detaliile pregătirii cotidiene (atletice, tehnice, dietetice etc.) inclusiv problemele amoroase ale jucătorilor încă necăsătoriți. Am ajuns la concluzii în perfect acord cu colaboratorii mei.

— Vă adresați și suporterilor echipei. Se pare că sînteți un expert în domeniu.

— A.C. Milan are mai mult de 1 500 cluburi de suporteri în Italia și în lume. Le vorbesc uneori în diverse săli pentru ca stilul clubului să fie și cel al suporterilor. Avem la ora actuală publicul cel mai ordonat din toată Italia. nu am înregistrat nici un incident în ultimii 3 ani.

Adăugăm acestei sinteze informația că tabela electronică de pe stadionul San Siro amintește cu ocazia fiecărui meci : „Cine iubește fotbalul urăște violența" și constatarea că oamenii de fotbal valoroși nu fac din acest sport o filosofie complicată, esența fiind pasiunea, tehnica și dorința de victorie.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

La început de mare performanță

Performanțele în tenis au o strălucire aparte, dată de frumusețea „sportului alb", de rigoarea clasamentelor, de frecvența epuizantă a concursurilor, de popularitatea uimitoare a acestui sport. Știm bine ce-nseamnă toate acestea din vremea cînd tenisul nostru de prestigiu, juca finale cu „Salatiera de argint" pe masă. Nostalgia după acel apogeu a rămas intactă, neflind tulburată mult timp de ecoul vreunui rezultat mai acătării. De-abia zilele trecute, cartea de onoare a tenisului nostru s-a redeschis pentru a fi trecut acolo numele unui campion european la juniori, **Dinu Pescariu**. Este primul titlu de acest fel cucerit de țara noastră, nici-unul din actualii seniori care sînt în fruntea tenisului de la noi neputîndu-se mîndri cu o performanță similară la vîrsta respectivă. Această premieră, valoroasă în sine, este și dătătoare de speranțe pentru perspectivă : dacă Dinu evoluează în pas cu vîrsta, vom avea în curînd un jucător precum Wilander ori Edberg, încununați la rîndu-le cu același titlu, la vremea respectivă. De altfel, toți foștii campioni europeni de juniori sînt din anii '74—'84 astăzi, fără excepție, clasați între primii o sută d'n lume.

Mai mult cu gîndul la o asemenea perspectivă zăbovim acum asupra performanței lui Dinu Pescariu. S-a născut la 12 aprilie 1974 și părinții l-au dus pentru prima dată la tenis cînd avea 9 ani, în toamna lui '83, cu intenția declarată de a-l mai face să slăbească și să „pună fibră pe el". „Exemplul lui Dinu, punctează antrenorul Liviu Vasilescu, atrage atenția asupra criteriilor de selecție, care nu trebuie să fie deloc rigide. După cum se prezenta atunci, Dinu n-avea nimic din trăsăturile clasice ale unui viitor tenisman, adică alură de longilin, suplețe, elasticitate etc. Deci ne puteam înșela foarte ușor". Admițînd că aceste calități fizice vin de la sine, cu timpul, prin antrenamente, l-am întrebat pe profesorul Vasilescu de ce l-a reținut, totuși, și prin ce s-a impus, în cele din urmă, elevul său. „Prin inteligență peste vîrstă, prin dorința și plăcerea de a juca, prin înțelegerea rapidă a sensului acestui joc și mai ales prin marea dorință de a învinge. Acest ultim lucru — dorința aprigă de victorie — este esențială în tenisul de performanță". semn de prețuire a performanței sale, redăm mai jos schimbul de replici pe care l-am avut cu tînărul campion european, înainte ca euforia succesului său să se fi stins cu totul.

— Se ajunge ușor campion european, Dinule ?

— După cîteva meciuri !

— Bun returul, dar mai am un „serviciu" : cînd ți-a fost cel mai greu ?

— În turul trei, cu polonezul, a avut 5—3 în ambele seturi, mă mai bătuse acum trei ani, dar de data asta am cîștigat cu 7—5, 7—6 ; în semifinale, cînd am pierdut un set, singurul din toate jocurile, și-n finală, cînd adversarul a avut patru mingi de set, dar am reușit iarăși să întorc rezultatul.

— Și la vîrsta voastră se poate vorbi de „nervi tari" ?

— Nu știu, tenisul se joacă pînă la ultima minge, poți cîștiga un set de la 0—5 și 0—40.

— E ușor de spus, dar mai greu e să fii în situația asta. Tu ai reușit vreodată ?

— Nu chiar de la scorul ăsta !

— La Praga ce te-a ajutat să învingi ?

— Șansa de a nu se fi prezentat la meciul din primul tur favoritul numărul 1 al țării gazdă, înlocuit de altul, pe care l-am învins ușor și, desigur, faptul că am greșit puțin.

— Îți place șahul ?

— Da, de ce ?

— Și-n șah cîștigă de regulă cel care greșește mai puțin. Tenisul ți se pare a fi un sport cerebral ?

— Nu știu ce să spun, în orice caz, în teren trebuie să gîndești mult și repede, dar să și poți da loviturile pe care le gîndești...

— N-ai avut momente de slăbiciune ori de teamă ?

— La început, cînd am văzut că trebuie să joc în calificări, deși trebuia să fiu cap de serie.

— Nu-nțeleg.

— Conform unui clasament pe anul trecut, figuram inițial printre favoriți. Dar în iarnă am fost înscris la un turneu din Italia la care nu m-am prezentat. Sancțiunea a fost o depunctare care m-a scos de pe tabloul favoriților pentru Praga, unde am tras la sorți ca orice începător. Dacă nu eram înscris la acel concurs, nu eram penalizat, îmi mențineam punctajul și începeam altfel europenele.

— Totul e bine cînd se termină cu bine, ești tînăr și din astfel de experiențe te călești — asta ca să facem puțină „dirigențe". În ce clasă ești ?

— Am trecut în a X-a G, la Liceul „Lazăr".

— Un liceu destul de sever. Tovarășii profesori manifestă înțelegere față de preocupările tale sportive ?

— Pînă la note și teze ! Tovarășa diriginte Boariu, care e și profesoară de chimie, apreciază deopotrivă și sportul, și învățătura, cerîndu-mi rezultate și-ntr-un loc, și-n celălalt. Dar nici eu nu abuzez de bunăvoința tovarășilor profesori, pregătindu-mă cînd și cum pot mai bine.

— Am citit de isprăvile tale în Bulgaria, cînd l-ai învins chiar pe campionul de seniori al țării gazdă, dar nu mai reții scorul.

— 6—0, 6—1.

— 6—0 6—1, am scris bine ? !

— Așa a pățit și-un ziarist de-acolo, cînd a transmis la redacție scorul, a fost întrebat dacă nu e o greșeală — poate a bătut Velev cu 6—0, 6—1, i s-a replicat la telefon ! A răspuns că, într-adevăr, e o greșeală, în sensul că, după cum a fost jocul, scorul trebuia să fie 6—0 pentru Pescariu și-n al doilea set...

— A avut umor. Dar colegii tăi, mai mari ori mai mici, nu sînt invidioși pe acest titlu ?

— Nu cred. Segărceanu, cel puțin, s-a bucurat sincer, parcă mulțumit că am reușit eu ce n-a reușit el la vremea junioratului.

— Cu Hărădău cum te împaci? La naționale ați făcut cel mai inedit dublu, chiar dacă ați pierdut în turul doi.

— E un om de bine și-ntotdeauna dornic să-i ajute cum poate pe cei mici. M-a bucurat c-am jucat lîngă el, altfel înveți în teren de la cineva cu multă experiență.

— La Cosac cum de-ai pierdut ?

— Asta-i acum ! Firese ! Are serviciul foarte bun, cred că a făcut vreo 15 ași. M-a atacat tot timpul, cu nereușind decît un break. Nu puteam face mai mult, își valorifică în totalitate serviciul și are mai multă experiență. Am avut ghinion că l-am întîlnit în turul întîi.

— Ai dreptate, campionul european de juniori și cel național de seniori se puteau întîlni mai la urmă.

— Inițial ar fi fost posibil, cînd se stabilise un tablou de 64 jucători, cu 16 capi de serie, între care și eu. Dar s-a revenit la un tablou de 32, cu 8 capi de serie, aceștia fiind stabiliți după clasamentul de la sfîrșitul anului trecut, deși între timp ordinea reală s-a mai schimbat. Dar Cosac e un jucător foarte bun, să știți !

— Știu. Nu-ți prea plac înfrîngerile...

— Îmi place victoria !

— Și mai ce ? !

— Să joc în fața unui public numeros. M-am obișnuit de la început cu atmosfera și forfoteala tribunelor, care nu mă stînjenesc — dimpotrivă, mă stimulează.

— Dinule, de ce ai nevoie mai multă în tenis, de minte ori de „mînă" ?

— În antrenamente folosești mai mult mîna, în joc — capul.

Chiar și fără acest ultim răspuns, era clar că performanța lui Dinu Pescariu s-a născut din confluența unei munci fără preget cu disponibilitățile particulare ale acestui copil de a avea mintea limpede în orice împrejurare, cît de fierbinte ar fi, al oricărui joc pe care-l dispută. De altfel, mulți din cei care l-au văzut în ultimele turnee se îndoiau că ar avea numai 15 ani — atît de calm și sigur pe sine era în toate cele. Specialiștii știu, însă, mai bine să-i aprecieze calitățile. Important este că Dinu Pescariu a învins prejudecata, ce se așternuse precum o crustă peste tenisul nostru, că nu mai putem ajunge prea repede și prea ușor la marea performanță. Titlul european de juniori obținut de elevul profesorului Liviu Vasilescu de la „Tenis Club" dovedește că **se poate ;** cu datele native ale copiilor, cu o selecție atentă, cu pasiune sinceră și dezinteresată (altfel decît pentru performanță) din partea instructorilor, cu deferență și spirit de colaborare față de investițiile, îndeosebi sufletești, ale părinților, cu înțelegere din partea unor instituții (cum sînt, în cazul de față, atît Liceul „Lazăr", cît și T.M.U.C.B., care a sprijinit substanțial activitatea „Tenis Club"-ului) — cu toți acești factori, și încă alții puși în conjuncție sînt posibile iarăși performanțe înalte în tenisul nostru.

Rezultatele de la Praga ale juniorilor pot fi considerate, într-un fel, rezultate „minune" — față de speranțele noastre din plecare și față de avantajele ipotetice ale majorității adversarilor de-acolo. De aceea, există riscul de a ne entuziasma foarte mult, neglijînd lucrul esențial într-un sport ale cărui ierarhii se modifică aproape zilnic : **continuitatea.** Din acest punct de vedere, succesele de la europenele de juniori trebuie mai mult să creeze obligații decît să îndemne la automulțumire — și anume acele obligații de a continua rezultatele de acum cu altele pe măsură, la nivelul seniorilor ce vor fi peste foarte puțină vreme juniorii de astăzi. Ca să repetăm comparația — dacă Dinu Pescariu și ceilalți copii-performeri de acum nu vor deveni, în timp, „un Wilander ori Edberg", înseamnă că atunci vom putea vorbi de rutină, lipsă de curaj și de inițiativă, neîncredere, mulțumire cu puțin, suficiență în muncă și organizare. În ce ne privește, sperăm cu totul altceva: că pentru Jocurile Olimpice de la Barcelona, în 1992, vom putea pregăti o veritabilă echipă de tenis, cu șanse mari la medalii ! E, oare, o utopie ?

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

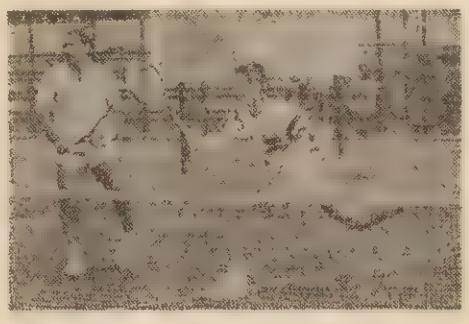

Două generații, de aceeași parte a baricadei — la propriu și la figurat : Dumitru Hărădău și, într-un sugestiv plan apropiat, Dinu Pescariu.

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Laudă lor!

...Tinerilor atleți medaliați la campionatele europene de juniori : **Mirela Belu** (din Caracal, antrenată în pre... ...lorica Viscopoleanu, la Steaua) — aur la lungime (6... ...Elena **Șolcan** (C.S.M. Suceava, antrenor Mihai Axinte), ...vele... (C.S.S. Slatina, antrenată de Anca Laurențiu) și ... ...ea (C.S.S. Arad, antrenor Tr. Magheru) — medaliați c... ...at în probele de 400 m, 800 m și, respectiv, disc. După c... ...vele probe în care avem tradiție — și avem tradiție tocma... ...ți că se lucrează bine la nivelul juniorilor !

...Sportivilor care ne-au reprezentat la Univ... ...de la Duisburg (în două discipline din cele patru ale competiției). **Paula Ivan** a cîștigat „la pas" probele de 1 500 și 3... ...**Astafei** — pe cea de înălțime (1,91 m, din a doua ince... care) ; **Viorica Ghican** — argint la 3 000 m, dar medaliat... cu aur la 10 000 m, cu un timp ce reprezintă a doua performanță mondială a sezonului (după recordmena mondială Ingrid Kristiansen). Canotoarele au obținut, de asemenea aur în probele de „4 rame" **(Viorica Ilica, Livia Leonte, Mariana Curelea și Doina Bălan)** și „simplu" **(Elisabeta Lipă)** ; la fel și canoto... — la „4 + 1" **(Vasile Tomoioagă, Valentin Robu, Dorel Năstase, Dimitrie Popescu, Floria Micu)** și „2 rame" **(Ioan Snep și Dragoș Neagu).** Să bifăm și noi, cu bucurie, aceste performanțe ale sportivilor studenți, dar să așteptăm și confirmarea lor — îndeosebi din partea canotajului, la apropiatele campionate mondiale de la Bled.

...Calaciștelor **Marina Bituleanu și Luminița Herțea**, care au salvat onoarea delegației noastre la campionatele mondiale de la Plovdiv, obținînd medaliile de argint în proba de dublu, 5 000 m.

...Tînărului luptător **Anton Arghira**, de la S.C. „Muscelul" Cîmpulung, care, de asemenea, a fost singurul nostru medaliat (cu argint) la mondialele de greco-romane din Elveția. Pentru pasiune și tenacitate, aceleași felicitări se cuvin și antrenorului său profesorul **Lucian Coman** un împătimit al acestui sport încă din facultate, de cînd se preocupă de selecția și pregătirea unor luptători de perspectivă. De altfel, tot Lucian Coman i-a croit lui Arghira pîrtie spre marea performanță încă de acum trei ani, cînd, „l-a făcut" campion mondial de juniori.

...Tinerelor handbaliste, care au cîștigat atît balo... ...de juniorare, (desfășurată în Iugoslavia) cît și „Turneul ... ...organizat de țara noastră.

Dacă la handbal aceste succese erau previzibile ... ...ceea ce este victoria tinerelor baschetbaliste în „Turneul Pr... ...care confirmă astfel, la scurt interval de timp, titlul de ... ...pioană europeană obținut de „cadetele" noastre la ... ...ța.

Dușuri reci!

Pe caniculă, dușurile reci fac bine, de regulă. Spe... ...asemenea efect, de „duș rece", vor avea și eșecurile suf... ...de reprezentanții noștri la două campionate mondiale de la ... ...e ne obișnuiserm, ani în șir, să obținem titluri și medalii dintre cele mai prețioase. E vorba de lupte greco-romane și ca... ...ce.

La mondialele de greco-romane, am fost reprezentați de șase sportivi, conduși de antrenorul Victor Dolipschi. Cum precizam mai sus doar Anton Arghira a obținut o medalie, la cat. 71 kg. Ion Irimiciuc s-a clasat pe 7, Radu Strubert — pe 9, iar Constantin Uță, Petre Cărare și Ion Grigoraș au fost eliminați din primele tururi. Scuza cea mai comodă în toate cazurile a fost invocată fără întîrziere și de-astă dată : arbitrajele ! (cîrora noile prevederi regulamentare le-ar mări, se pare, cota de subiectivism — dar numai în defavoarea noastră ?!).

Palmaresul caiaciștilor și canoiștilor este și mai subțire dacă avem în vedere că din 19 echipaje calificate în diferite finale au izbutit să urce pe podium doar fetele amintite. Și aici se invocă „argumentul" pe care l-am mai întîlnit la tehnicienii respectivi — al situării multor sportivi „în vecinătatea podiumului", după ce fuseseră întrecuți la cîte-un „vîrf de bar...".

Dacă noi poziții de supremație se cîștigă foarte greu în sporturi la care ne depunem candidaturi mai recente, măcar în cele în care deținem tradiție — și în care sportivii noștri e... ...considerați din start mari favoriți — se cuvine să luptăm pentru apărarea prestigiului cîștigat de alte generații. Străda... ...de la timpul respectiv ale lui Berceanu ori Patzaichin — ca... ...luăm numai două exemple din sporturile în cauză — se cer... ...respectate mai mult.

ȘT. OCTAVIAN ■

Toată lumea face sport

● Ediția din acest an a campionatului italian de fotbal a stat multă vreme sub semnul întrebării în ce privește numele tuturor echipelor participante, Hellas Verona aflîndu-se o perioadă în situația de a fi eliminată din competiție, datorită unei grave crize financiare. În pragul falimentului (datorii de 14 milioane dolari), Verona a găsit singura rezolvare posibilă în această „stare de urgență", transferuri lucrative. Astfel, l-a vîndut pe cei mai buni jucători, vest-germanul Thomas Berthold — la A.S. Roma — și argentinianul Claudio Canniggia — la Atalanta —, cumpărînd „ieftin" : pe suedezul Robert Prytz, de la Atalanta, și pe uruguayanul Nelson Gutierrez, de la Lazio ● Tot astfel a procedat și Lecce, care a cîștigat din dublul transfer Baroni (la Napoli) — Virdis (de la A.C. Milan) ● Printre achizițiile de „stranieri" din calcio — destul de puține anul acesta — se remarcă venirea brazilianului Geovani, a bulgarului Nikolai Iliev (ambii la Bologna), precum și a sovieticului Serghei Aleinikov, sosit la Genoa. ● Ceea ce părea o ciudățenie, chiar o glumă sau, mai degrabă, o afacere periculoasă, a devenit, se pare, o treabă serioasă. Recent, fostul campion mondial la toate categoriile, americanul George Foreman (40 de ani !), a înregistrat cea de-a 19-a victorie de la revenirea sa în ring, în 1977, învingîndu-l la puncte, după 10 reprize (!!), pe compatriotul său ... Martin, un boxer destul de cunoscut. Încurajat de evoluția sa de-a lungul celor 10 runduri, Foreman (64 de victorii, doar 2 înfrîngeri în carieră) și-a exprimat speranța că va putea ataca, în curînd, chiar titlul suprem ! ● Dubla campioană olimpică de anul trecut, atleta americană Florence Griffith-Joyner, deținătoarea, de asemenea, a recordurilor mondiale la 100 m și 200 m, va debuta ca protagonistă în film, urmînd să joace rolul unei zariste într-o producție pentru televiziunea japoneză. Scenariul peliculei se bazează pe un fapt real : o catastrofă aeriană, Florence Griffith-Joyner interpretînd personajul uneia dintre supraviețuitoare ● În schimb, „regele fotbalului", Pelé, a refuzat o ofertă asemănătoare. „Trebuia să joc rolul unui fotbalist care cade în patima drogului, și, deși filmul are un sfîrșit fericit (jucătorul reușește să se debaraseze de viciu, revenind pe teren), nu mi-am putut imagina cum aș putea crea un astfel de personaj. Numai ideea drogului mă paralizează !", a emis celebrul brazilian ... ...echipei italiene de fotbal Juventus Torino și al reprezentativei, Stefano Tacconi, s... ...salariul pe o lună pentru instituirea unui premiu ... ...va fi decernat celui mai disciplinat sportor al echipei în sezonul următor. De asemenea, Tacconi va participa la întîlnirile sămănămînale între membri ai ... ...Juventusului și ai formațiilor rivale, pentru discuții despre fair-play.

LUCIAN OPREA ■

Ce-i mai mîndru pe la noi...

...ne transmite Dorin Ivan, fotoreporterul ziarului

VIAȚA

din județul BUZĂU

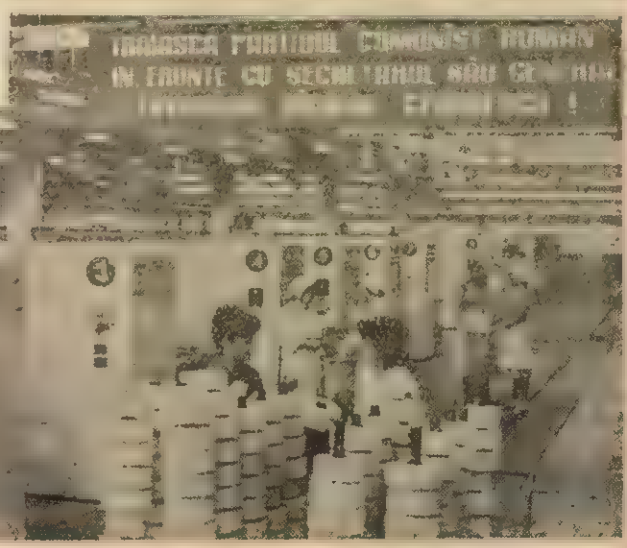

„Jertfa Brâncoveanului" — sculptură de Gheorghe Coman, Tabăra de la Măgura—Buzău.

Drapelul viu al unei mari victorii

(Urmare din pag. 1)

punde cu numele unei noi ființe născute, acum, în maternitate. Am avea astfel imaginea sugestivă a saltului uriaș pe care l-a făcut un popor în deplină și pașnică libertate a destinului său timp de 45 de ani. Nicăieri probabil, această putere afirmativă nu se simte mai presant decît într-o maternitate : strigătul de viață al noului născut e ca un drapel triumfător al celei mai pașnice și înalte victorii umane !

Orice nouă naștere are în ea datele unice ale unei insurecții, ale unei revoluții.

Știe aceasta și medicul Alexandru Apostol, cu care am stat îndelung de vorbă despre tainele originare ale vieții, la fata locului celui mai potrivit cu putință, și cetățăni medici, Niculescu Mihai, Boloiu Sonia, Ștefănescu Marieta, Simonescu Adriana sau Maysoun Anbar (din Siria, aflată aici la specializare, alături de alți colegi ai dinsei), pe care doar i-am zărit lîngă geamurile saloanelor, dincolo de care o sută de copii dormeau liniștit și revanșator, la cîțiva pași de bătăile inimii mamei pe care o auzeau doar de cîteva ore bătînd din afară, sau i-am bănuit în sălile de naștere unde mamele se pregăteau să invoce puterile germinatoare ale pămîntului și ale lungului șir de Mume ale neamului românesc pentru a aduce pe lume noi și minunate ființe. Și un fapt emoționant : directorul maternității, deși e în concediu de zece zile, e prezent în maternitate în continuare. Inclusiv azi. Se odihnește ajutînd gravidele să nască. Se odihnește sporind poporul român cu cîteva vieți noi aduse la lumină în fiecare zi și noapte. Mai ales noaptea !

Cu siguranță că meseria aceasta e și ea unică între toate celelalte, asemenea unicității oricărei nașteri. Dacă toți ceilalți medici au responsabilitatea unei singure vieți și lucrează cu cazuri patologice, medicul născător de vieți răspunde atît de bătaia inimii mamei cît și de cea a fiului său, de sacra legătură dintre mamă și fiu, exact de ceea ce e mai omenesc pe acest pămînt. Fiecare naștere trece prin fragila sa ființă, întărînd-o, el merge acasă după orele de serviciu și n-are liniște știind că a lăsat o mamă neliniștită între hotare, viața sa personală e plină de viețile prezentelor mame și ale viitorilor copii, ei toți împreună, viața aceasta nouă, puternică, invincibilă sînt propria sa biografie. Doi părinți, orice părinți tineri privesc nașterea ca pe un eveniment în ordinea firească a tradiției. Ei nu știu, nici nu au cunoștință de posibilele complicații, de tremurul fragilului fir al Ariadnei dinspre labirintul inexistenței spre viață. Orice naștere trece, însă, în marea, tulburătoarea sa întregime prin conștiința medicului de veghe. Noul-născut e propriul său fiu de conștiință, cel puțin în măsura în care el aparține în ordine naturală părinților săi !

Și totuși, ziua de 23 August, sărbătoarea a 45 de ani de la Marea noastră Eliberare n-are într-o maternitate, nici măcar în renumita Maternitate Giulești, nimic aparte. Măreția acestei zile, ca a oricărei ore de libertate, independență și pace, constă tocmai în perfecta și firească sa normalitate. Nici o sărbătoare nu e, probabil, mai deplină decît în pașnica și firească sa normalitate cotidiană. La ora 7,30 medicul Mirela Ranga a preluat pentru 24 de ore una din cele patru linii de gardă ale spitalului. Toate nașterile s-au desfășurat în parametri fiziologici firești, cu copii normoponderali. Sălile de nașteri sînt pline, pe mesele de naștere e „înghesuială", ca de obicei. Dar, parcă, totuși, azi e mai mare aglomerație la zăvoarele dinspre viață, ca în alte zile. „Probabil, toate mamele vor să-și nască fii în zi de sărbătoare, vor să le predestineze o zi unică de intrare în viață !" Și poate că gîndul medicului Mirela Ranga nici nu e prea departe de pura realitate. Toți copiii născuți azi în Maternitatea Giulești și în toate maternitățile țării vor purta asupra destinului lor, de-a lungul întregii vieți, unicitatea marii sărbători naționale. Încă din clipa nașterii, destinul lor individual, pur biologic, s-a întîlnit cu marea istorie.

Ei, toți aceștia, mii de vieți triumfătoare venite la lumină în această zi nu sînt decît argumentele cele mai glorioase cu putință ale îndelungii noastre istorii naționale care a optat din adîncul intimelor sale resorturi pentru viață pașnică, liberă, demnă !"

Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20. Interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Sensori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 . Secretariat redactor șef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU M...

pag. 2, 3, 4 şi 5

În dezbaterea naţiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

Opinii şi experienţe, iniţiative şi propuneri, proiecte şi realizări

Eseu pag. 9

Omul nou, măsura tuturor lucrurilor

Fotoreportaj pag. 12

Avrig, tînăr oraş

flacăra

Săptămînal politic al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste

anul XXXVIII
36 (1785) VINERI 8 septembrie 1989

Lecţiile istoriei, în lumina prezentului

FORŢA DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE

În magistrala sa cuvîntare, rostită la Adunarea solemnă prilejuită de aniversarea a 45 de ani de la victoria revoluţiei de eliberare socială şi naţională, antifascistă şi antiimperialistă din august 1944, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, înfăţişa rodnicul bilanţ al realizărilor României din această perioadă şi mai cu seamă de după Congresul al IX-lea, subliniind din nou un adevăr care se află la temelia acestor înfăptuiri, acela potrivit căruia marile împliniri, întreaga devenire a ţării sînt rodul activităţii pline de abnegaţie a clasei muncitoare, ţărănimii şi intelectualităţii, a întregului popor, strîns unit în jurul partidului, a unui popor cu adevărat stăpîn pe destinele sale, pe prezentul şi viitorul său, pentru care istoria este un prilej de învăţăminte, este o experienţă activă. Acest bilanţ ce se constituie din marile victorii repurtate de poporul român sub conducerea partidului, şi care are în vedere şi perspectiva, programele de viitor, programele noastre de muncă şi viaţă, confirmă cu puterea faptei teza ştiinţifică, fundamentată atît de strălucit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu a făuririi **socialismului cu poporul şi pentru popor** — teză care reprezintă una dintre coloanele de rezistenţă ale edificării noii noastre orînduiri.

Acest principiu ştiinţific al făuririi socialismului cu poporul şi pentru popor are în vedere făurirea conştientă de către cei ce muncesc a orînduirii socialiste, în condiţiile în care omul muncii este beneficiarul roadelor sale, este proprietar, producător şi beneficiar.

Întemeindu-se pe cuceririle revoluţionare, pe cele ale construcţiei socialismului, democraţia societăţii noastre a produs, aşadar, mutaţii radicale care au avut ca scop fundamental participarea poporului la conducere, realizarea autoconducerii. Ţinînd seama de tradiţiile şi experienţa sa, de realităţile existente în ţara noastră, de etapele dezvoltării sociale, partidul nostru a acordat în permanenţă o deosebită atenţie dezvoltării şi perfecţionării democraţiei, instituind un sistem original, unic în felul său, care asigură participarea tuturor oamenilor muncii la actul de elaborare a programelor de dezvoltare, la decizie, la transpunerea în viaţă a acestor programe. **„Faptul că programele privind dezvoltarea tuturor ramurilor de activitate — deci şi a agriculturii** — arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara lărgită a Consiliului Naţional al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii şi Gospodăririi Apelor, **le hotărăsc masele populare, le hotărăşte însuşi poporul, în conformitate cu principiul ştiinţific de bază, al construirii socialismului cu poporul şi pentru popor, reprezintă adevărata democraţie, în care poporul însuşi este cel care hotărăşte asupra tuturor domeniilor! Orice altă formă democratică nu poate să fie echivalentă cu voinţa întregii naţiuni, cu dreptul poporului de a decide destinele sale!".**

Originalitatea şi profunzimea concepţiei partidului nostru, ale gîndirii şi acţiunii secretarului său general, privind capacitatea de progres, de înnoire, proprii democraţiei socialiste, sînt evidente prin semnificaţiile adînci şi complexe ale acestei teze.

Deosebit de elocvente în acest sens sînt cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu, rostite la Plenara P.C.R. din iunie: **„Remarcabilele înfăptuiri în dezvoltarea patriei demonstrează cu putere superioritatea socialismului, faptul că numai şi numai în condiţiile cînd poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale se poate asigura lichidarea, într-un timp relativ scurt, a înapoierii, se asigură progresul economico-social, bunăstarea, independenţa şi suveranitatea ţării".**

(Continuare în pag. 7)

RĂZVAN BARBULESCU ■

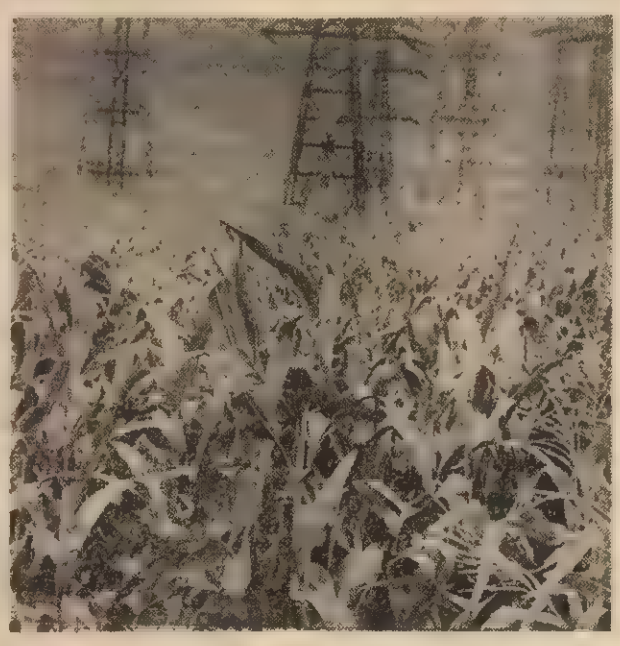

Porumbul cel de toate zilele

I-am găsit pe toţi adunaţi în sala de şedinţe de la sediul C.A.P.-ului, o sală oarecare în care fuseseră înghesuite cîteva bănci de lemn să încapă şefii de fermă Constantin Gheorghe, Cocea Georgeta, Alexe Victor, Mendel Cornel, mecanizatorii Andone Ştefan, Iancu Marin, Nae Nicolae, Ioniţă Gheorghe de la S.M.A., cooperatorii Stan Tudor, Dumitru Vasilica, Iancu Lucreţia şi alţii, prezenţi acolo, în jurul mesei mici la care preşedintele cooperativei, Canelea Dumitru, şi inginerul şef Lazăr Gheorghe stăteau în faţa unor registre largi repartizînd oa-

(Continuare în pag. 5)

I. ZUBAŞCU ■

O nouă coloană infinită ? Nu, un detaliu din superba arhitectură a magazinului pentru copii şi tineret.

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Bibl... Bucureşti

Țara dezbate documentele descoperindu-și noi resurse

Tribuna F.D.U.S.

Casa noastră e orașul

De la an la an Rîmnicu Sărat este mai frumos. Îl regăsești schimbat, chiar după patru anotimpuri și-ți este imposibil să-l mai compari cu cel din prăfuite amintiri. Nu-i vorba doar de noile construcții : totul s-a cizelat, s-a rafinat, înlăturînd definitiv izul de oraș de provincie. Oamenii, chiar, îți par alții, mai moderni în înfățișare, mai deschiși, mai conștienți de faptul că locuiesc într-o localitate ce nu mai e oraș doar cu numele.

Indiscutabil, rîmnicenilor li se datorează, în primul rînd, toată această transformare, felului în care au știut să profite de șansa oferită, „Să profite, muncind !", completează Gheorghe Iftode, președintele Comitetului orășenesc al Organizației Democrației și Unității Socialiste.

— În ceea ce privește organizația noastră, ea este implicată în toate problemele, în absolut toate. De la îndeplinirea indicatorilor de plan în industrie și sprijinul în agricultură, pînă la cultură, sănătate și treburile obștești, sîntem părtași la întreaga viață a orașului.

— Totuși, exemplificați.

— Zic eu, că dacă două unități au luat anul acesta înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste" este și meritul organizației noastre. Cele două unități — „Întreprinderea de prelucrare și industrializare a legumelor și fructelor" și „Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare" — cuprind un mare număr de membri O.D.U.S., de a căror muncă sînt legate titlurile respective. La fel, am putea să ne mîndrim cu faptul c-am pus umărul la evidențierea și a altor unități în întrecerea socialistă. „Întreprinderea de confecții" a săltat de pe locul III pe ramură pe locul II, iar „Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale" a trecut și ea, pe locul II. Cît despre problemele obștești, toate se rezolvă și cu membrii O.D.U.S. Și, să știți, că nu-s puține. Ideea secretarului cu probleme organizatorice al Comitetului orășenesc de partid, Ioan Bălan, mă ispitește teribil, deși, mai întîi mă nedumerește : să-l cunosc pe unul din primari. Cum adică, pe unul ? Dar cîți sînt ? Văzînd că gluma a prins, oamenii se amuză grozav. — 33 plus 1.

Va să zică, Rîmnicu Sărat este un oraș cu 34 de primari.

Dincolo de glumă, treaba nu numai că este serioasă, dar a și fost luată de cetățeni în serios.

— Nu o dată, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat necesitatea dezvoltării largi și perfecționării formelor democratice de conducere în întreaga activitate. Chiar într-o recentă cuvîntare se arăta că orice altă formă democratică, din alte societăți, nu poate să fie echivalentă cu voința întregii națiuni, cu dreptul poporului de a decide destinele sale. În orașul nostru există de cîțiva ani așa-numiții „Împuterniciți ai primarului". Ca să vedeți ce treabă au făcut, mai adaugă Ioan Bălan, căutați-l pe unul dintre ei, lucrează la „Casa pionierilor și șoimilor patriei".

Ion Toader corespunde exact descrierii făcute. N-are o clipă astîmpăr, ar tot sări de pe scaun, gata mereu să întreprindă ceva.

— Eu zic că trebuie să ai chemare, dacă te împinge cineva de la spate, nu face nimic cu tine. Îmi place frumosul, îmi place ordinea, iubesc curățenia. Dacă-l observ pe unul că-și bate joc de truda celor mulți, văd negru înaintea ochilor. Da' ce să vorbim despre ei, că-s din ce în ce mai puțini. De cinci ani, de cînd am fost desemnat „împuternicit al primarului", zic că s-au făcut lucruri bune. Dar cea mai mare realizare e că i-am determinat pe cetățeni să înțeleagă faptul că nu ajunge să se ocupe doar de casa lor. Străzile, spațiile dintre blocuri, aleile și parcurile sînt tot ale noastre.

— Și chiar așa vă zic ? Primar ?

— Ei, mai glumește cîte unul : „Ce mai faci, măi primarule ?", dar nu doar eu, ci și ceilalți 32 de „împuterniciți ai primarului" — deputații circumscripțiilor electorale ale orașului — sîntem luați în serios. Și asta, pentru că ne-am dovedit utilitatea. Ce ar fi de făcut, hotărîm în ședințele Comitetului de cetățeni pe circumscripție și — apoi trecem la treabă. Uitați, de pildă, la materialele recuperabile; știți cîte avem ? 17 tone depuse — și mai strîngem pînă la sfîrșitul anului. Am mai făcut un parculeț în oraș, ne ocupăm de administrarea fondului locativ de stat, de probleme de sistematizare, de liniște, ordine, curățenie. Nici cele mărunte nu-s date de-o parte. Mai acum cîteva zile, de exemplu, mi-a sunat un cetățean la ușă. Avea nevoie de o adeverință de la Consiliul popular. Ca să mai piardă vreme, să se involoască de la lucru, cînd eu tot vin săptămînal pe aici ? I-am adus adeverința.

— Săptămînal ?

— Sigur. În fiecare vineri ne adunăm toți „împuterniciții primarului" într-o ședință la Consiliul popular, cu tovarășul primar Gheorghe Cristian și cu tovarășul vicepreședinte al Biroului Executiv, Milucă Neamțu. Analizăm în ce măsură s-au rezolvat problemele ridicate cu o săptămînă înainte, stabilim ce avem de făcut pentru perioada următoare. Asta, în funcție de necesitățile și dorințele oamenilor, pe care noi le știm cu amănuntul. Pulsul orașului prin noi se simte la primărie. Așa a scăzut și numărul de cereri în audiență la Consiliul popular, problemele se cunosc și se rezolvă mai repede.

Aspectul orașului nostru vorbește de la sine.

LIANA MOLNAR ■

Urmare a muncii temeinic organizate

„FIRMELBO" o marcă de prestigiu

La sfîrșitul anului trecut, întreprinderea „Melana" din Botoșani a sărbătorit zece ani de la înființarea ei. N-a fost nici prima și nici ultima oară cînd oamenii care lucrează aici au avut să spună, cu o mîndrie neascunsă, că întreprinderea aceasta a pornit la drum cu dreptul.

Pe locul unde se întind spațiile de producție ale întreprinderii se aflau mai multe case cu înfățișare rurală, aici, la marginea Botoșanilor, și urma ca ele să fie demolate. Inginerul Viorel Petruc își aduce aminte că împreună cu un delegat din partea primăriei orașului a fost nevoie să meargă din poartă-n poartă și să vorbească pe îndelete cu oamenii. De locul de care te leagă atîtea amintiri nu te rupi atît de ușor, țineau să spună unii dintre aceștia, și nici de fîntîna care a fost săpată sub privirile tale sau de bolta de viță pe care ai îngrijit-o în fiecare primăvară ca să ai de unde culege struguri toamna. Dar alții parcă ședeau în așteptarea unei astfel de vești și au primit-o cu bucurie, pentru că în acele 14 case locuiau nu mai puțin de 40 de familii. Oricum, gazdele țineau să se poarte îndatoritor și propuneau un pahar de vin sau de rachiu, însă cum musafirii refuzau pe cît de politicos pe atît de ferm o asemenea tratație. Viorel Petruc își amintește că a mîncat atunci, probabil, o chisea de dulceață, cînd de vișine sau de cireșe amare, cînd de caise ori de nuci verzi. Nu la multă vreme după aceea, în '79, întreprinderea începea să producă iar un an mai tîrziu intra în parametrii proiectați. Astăzi, cum adaugă la rîndul ei inginera-șefă Mihaela Andriescu, la indicatorii fizici și valorici principali întreprinderea înregistrează creșteri între 5 și 7 la sută față de capacitățile proiectate, ceea ce spune mult despre convingerea celor ce lucrează aici că întreprinderea aceasta a fost o șansă pentru ei.

Și Mihaela Andriescu și Viorel Petruc au avut norocul să cunoască toate etapele construirii acestei întreprinderi, o astfel de experiență fiind cît se poate de utilă pentru un specialist, adaugă ei. Da, una e cînd vii într-un loc gata pregătit, și altceva este atunci cînd știi istoria locului iar în înfățișarea lui cea nouă se află și o părticică din munca ta. Cînd știi, iată, utilajul ăsta cum a fost montat, cărămida asta cum a fost pusă, omul acesta cum s-a calificat. Oamenii, trebuie spus, au fost selectați în urma unor teste deosebit de severe și, dacă adăugăm că la nivelul unității a fost întotdeauna foarte bine organizat sistemul de pregătire și de perfecționare profesională, avem nu „secretul" ci explicația rațională și firească a rezultatelor foarte bune pe care întreprinderea le-a înregistrat de la început pînă astăzi. Într-adevăr, la „Melana", despre aceste rezultate se vorbește nu ca despre scopul unor eforturi ieșite din comun, ci ca despre o urmare firească a unei munci organizate inteligent. Astfel, ne spune Mihaela Andriescu, realizarea în avans a producției fizice și a producției-marfă pe durata celor 3 ani și 8 luni din acest cincinal a creat premise solide ca pînă la Congresul al XIV-lea al partidului întreprinderea să-și îndeplinească în întregime sarcinile planificate pentru acest an.

Aici, la Botoșani, melana adusă de la Săvinești trece printr-un proces de prelucrare. Aici se fac firele, iar acestea se bobinează pentru fabricile de tricotaje și pentru țesătoriile de stofe de mobilă. Și este de înțeles satisfacția celor de la „Melana" cînd spun că „foarte multă lume preferă firul nostru". Peste 90 la sută din producția întreprinderii se exportă indirect, prin unitățile Ministerului Industriei Ușoare și ale CENTROCOOP-ului. „Pe acest temei, spune Viorel Petruc, care lucrează chiar la serviciul desfacere, ne mobilizăm eforturile de a realiza o producție de înaltă calitate și a răspunde, astfel, prin fapte de muncă exemplare, sarcinilor indicate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind creșterea competitivității produselor românești. Trebuie să adaug că Firmelbo, marca firului nostru, este o marcă înregistrată la Geneva, ceea ce reprezintă o garanție a calității lui".

Pentru bunele ei rezultate, „Melana" Botoșani s-a situat și se situează pe locuri de frunte în întrecerea socialistă, în ramura industrială a fibrelor și firelor sintetice. Faptul acesta nu-i determină însă pe cei ce lucrează aici să creadă că nu mai au nimic de învățat. Dimpotrivă, ni se spune, „Melana" Botoșani își trimite adeseori oameni în delegație pe la alte întreprinderi similare din Focșani sau Buzău, din Miercurea Ciuc sau Bistrița, ca să observe tot ceea ce cred că poate fi de folos întreprinderii lor. Botoșănenii încearcă să învețe, așadar, nu numai din succesele sau din necazurile lor, ci și dintr-ale altora. Este posibil, de aceea, ca programul de dezvoltare a întreprinderii, prin fonduri de investiții alocate recent, să fi luat în considerare și această dorință a oamenilor de-a nu se mulțumi cu ceea ce știu sau pot la un moment dat, ci de-a învăța mereu. „Într-adevăr, ne spune Mihaela Andriescu, ne aflăm acum în plină activitate de pregătire a noilor lucrări de investiții. Avem aprobările necesare și acum deschidem finanțarea. Prin finalizarea acestor lucrări, capacitatea de producție va fi mărită substanțial. Peste doi ani, la punerea în funcțiune a obiectivelor prevăzute, vom produce pentru prima oară în țară fire tehnice din polipropilenă, folosind materie primă indigenă și lucrînd după tehnologie și cu utilaj românesc. Încă de pe acum se are în vedere pregătirea corespunzătoare a oamenilor care vor lucra cu aceste utilaje de înaltă tehnicitate".

În aceste condiții, succesul apare, în bună parte, previzibil. Și dacă încape în discuție vreun „secret" al rezultatelor obținute de această întreprindere, atunci el nu poate fi altul decît că oamenii știu să-și gîndească munca în așa fel încît să-i poată anticipa și rezultatele. „Firmelbo" va continua să însemne o marcă de prestigiu a industriei românești.

D. CONSTANTINESCU ■

pentru congresul partidului, de creație și hărnicie

Doi reporteri ai revistei investighează la Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald din Drobeta-Turnu Severin același subiect : viața întreprinderii într-un moment în care, puternic mobilizați de chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării își mobilizează eforturile pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe întreg anul în cinstea Congresului al XIV-lea al partidului.

Spectaculosul de fiecare zi

Prin anul 1850, de partea dinspre Marea Neagră a Porților de Fier, o firmă austriacă a cumpărat un teren pe malul Dunării, la marginea orașului Turnu Severin. Opt ani mai tîrziu, au intrat în funcțiune cîteva ateliere, modeste cum erau pe atunci, de reparat nave fluviale. În 1893, statul român a cumpărat întreprinderea care a devenit primul șantier naval românesc. De la înființare și pînă astăzi, generații de meșteri români s-au succedat cîștigîndu-și un bun renume în lumea vaporenilor. Reparațiile făcute la Turnu Severin erau apreciate de cei care-și duceau viața mai mult pe puntea vapoarelor.

Totul a mers în ritm obișnuit, fără nimic spectaculos. Acesta s-a produs în anul 1965, anul Congresului IX al partidului. Șantierele navale din Turnu Severin au fost printre primele întreprinderi care au beneficiat de transformările ce au cuprins întreaga noastră viață economică. Atunci a început prima etapă de dezvoltare care a metamorfozat vechile barăci metalice în hale moderne de construcții de nave maritime și fluviale de profil tehnic și transport marfă pînă la 7000 tone. Severinenii s-ar fi putut încumeta și la nave mai mari, însă ceea ce le-a limitat activitatea la acest tonaj a fost posibilitatea de transport a acestora pe Dunăre.

— Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald Dobreta Turnu Severin, ne spune tovarășul Mihai Dăogaru, secretarul Comitetului de partid, a fost vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu de cinci ori, în anii 1972, 1976, 1983, 1987 și anul acesta în data de 11 mai. Fiecare vizită a secretarului general al partidului a însemnat pentru întreprinderea noastră un nou pas înainte pe calea dezvoltării activității, a îmbunătățirii condițiilor de muncă și viață.

De la Drobeta Turnu Severin se exportă nave în multe țări ale lumii. Ca să ajungă la destinație străbat multe paralele și meridiane. Faptul că întreprinderea are contracte care acoperă producția pe întregul cincinal și chiar o parte din cincinalul următor este o dovadă a calității muncii constructorilor severineni, a forței colectivului, a dotării de vîrf de care se bucură întreprinderea, a tradiției muncitorești care s-a cimentat în zeci de ani de muncă.

Pentru rezultatele muncii din anul trecut, Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald Drobeta Turnu Severin a primit Ordinul Muncii cl. I pentru ocuparea locului întîi în întrecerea socialistă pe ramura construcții navale și aeronautice. În cinstea zilei de 23 August Întreprinderea a îndeplinit planul la producția marfă industrială cu o lună mai devreme. Prin predarea în avans a unei șalande de 600 metri cubi se va îndeplini angajamentul oamenilor muncii de a îndeplini planul pe anul acesta în zilele premergătoare congresului partidului.

O posibilă definiție a navei o propune Stelian Stăncioiu, directorul întreprinderii : Un petic de uscat a cărui exploatare poate fi asemuită cu un ceasornic. Acest petic de pămînt trebuie să asigure viețile marinarilor și mărfurile, nu de puține ori este o mașină care trebuie să funcționeze perfect în orice condiții și mai trebuie să poată ține legătura cu uscatul sau cu alte nave în orice împrejurare.

Într-o navă intră 65 000 repere. Cel mai mic, probabil, este acul de cusut cu care este dotată o cabină de marinar. Una din problemele importante este deci sincronizarea aprovizionării cu materiale și utilaje cu fluxul tehnologic, corelarea fazelor de execuție cu baza materială. Din aceste motive, două nave identice vor trebui să fie organizate în flux altfel, ținîndu-se seama de o multitudine de parametri. Orice mișcare trebuie gîndită cu minuțiozitate. Proiectarea, un compartiment puternic, gîndește fluxurile tehnologice și din acest punct de vedere. Modulizarea și agregatizarea instalațiilor realizate în cea mai mare parte în ateliere duce la creșterea productivității muncii, la ușurarea muncii la montaj.

Vorbeam mai înainte că una din preocupările principale ale conducerii, organizației de partid și sindicatului este îmbunătățirea condițiilor de muncă ale muncitorilor. Pentru asta un prim pas a fost modernizarea SDV-urilor. Mai mult de 460 de noi SDV-uri au fost puse la îndemîna muncitorilor. Vopsirea secțiilor și blocsecțiilor se face în hale special amenajate prin sablare și vopsire mecanizată. Vopsitorii au fost dotați cu costume speciale asemănătoare cu cele de scafandru, cu suprapresiune care împiedică contactul muncitorului cu praful. Debitarea automată a metalelor, containerizarea reperelor mărunte pentru fiecare bloc secție sînt tot atîtea noutăți care au dus la creșterea productivității muncii, dar și la ușurarea muncii.

Că de la executarea unor simple reparații de nave s-a trecut într-un timp foarte scurt la construcții de nave pentru export și pentru intern din cele mai bune și căutate este într-adevăr un lucru demn de relevat. El se poate explica prin mobilizarea și participarea totală și conștientă a întregului colectiv la efortul general de ridicare a potențialului economic al patriei, prin înțelegerea deplină a politicii partidului care a creat un consens între interesul general și cel al fiecărui muncitor în parte.

Am dori să încheiem cu o observație pe care au făcut-o cei cu care am stat de vorbă : președintele C.O.M., Mihai Dăogaru, directorul întreprinderii, Stelian Stăncioiu, șeful Serviciului organizarea producției, Valentin Cojocaru și secretarul Comitetului de partid al Secției corp nave și maistru la Atelierul debitare, Ștefan Paleacu. Deși munca la construcția de nave este din cele mai grele, părinții își aduc copiii să lucreze tot aici. Familii întregi, generații după generații își transmit dragostea și conștiinciozitatea pentru muncă, pentru această uriașă fabrică devenită în anii noștri, în cel mai adevărat sens, a lor.

Iată două dintre ele. Ion Stănescu, șef echipă la Secția mecanică tubulară, pensionar. Fiii : Valeriu, a început ca muncitor în echipa condusă de tatăl său. Acum este maistru la Secția confecții aluminiu ; Remus la pensionarea tatălui a devenit șef de formație. Acum este maistrul aceluiași atelier ; Săndel este electrician la Secția electroamenajări.

La fel familia Mănescu. Ion Mănescu, maistru tîmplar, șef cală lansare, pensionar. Fiii : Ion, maistru la Atelierul electric ; Dumitru, ajustor ; Cornel, sudor.

Și chiar dacă nu sînt din aceeași familie, muncitorii își transmit nu numai secretul meseriei, ci și dragostea pentru ea.

OPREA GEORGESCU ■

Să gîndești repede și bine

Dacă nu ți-ai fixat — în cap, sau pe hîrtie — cîteva întrebări „la obiect", în primele minute te simți complet derutat : ți se vorbește de pistoane de aluminiu și arbori cotiți, de osiile metroului bucureștean, de piese din materiale speciale destinate avioanelor și repere ce țin numai și numai de industria minieră. Mai că-ți vine să te ridici de pe scaun și să refaci drumul invers, din biroul inginerului șef către poartă, să mai citești o dată firma de la intrare. Știi sigur, însă, că n-ai greșit adresa, bătrînul șantier naval e cel mai vechi din țară și nu și-a schimbat locul. Ce caută, atunci, la Drobeta-Turnu Severin metroul, industria aviatică, ori minieră ? Se vede, ți se răspunde cu un zîmbet subțire, că, dacă ai citit firma, nu i-ai pătruns întreg înțelesul. „Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald" din Drobeta-Turnu Severin nu mai este astăzi un simplu șantier naval. Noua etapă de extindere și modernizare prin care s-a trecut a însemnat, de fapt, refacerea din temelii a unui gigant industrial capabil a răspunde acum la zeci și zeci de solicitări din domenii ce-ar fi părut, chiar prin anii '80—'81, cu totul străine meseriașilor locului.

— Ați devenit, deci, o firmă cu mai multe semnificații.

— Am devenit o firmă cu mai multă pricepere, cu știința de a face — nu chiar totul, ar fi imposibil — dar, în orice caz, foarte multe, răspunde inginerul șef cu probleme de fabricație, Mihai Bușoi. Este una dintre condițiile esențiale ale procesului de modernizare din zilele noastre. Poate tocmai de aceea sîntem apreciați de partenerii noștri cu care colaborăm — și sînt țări cu tradiție în domeniu .

— Să vorbim și de nave.

— Nici nu s-ar putea altfel, ponderea o constituie, totuși, sectorul naval și aici muncesc familii ce și-au transmis meseria din tată-n fiu, de mai bine de o sută de ani. Dacă întrebi de Stănescu, trebuie să precizezi la care din ei te referi, pentru că sînt patru — tatăl și cei trei feciori — toți ajustori. Membrii familiei Mănescu sînt tîmplari. Vacuta — tatăl, este sudor, fiul inginer ; bătrînul Cîrstea e maistru, Cîrstea-junior e inginer. Mai sînt mulți alții, nu-mi vin în minte.

— Toți lucrează la nave ?

— În diferite sectoare. De cînd se proiectează și pînă se lansează la apă, vă dați seama, nava — indiferent de ce tip este — trece prin multe etape și e „migălită" de multe echipe și multe mîini.

— Cîte corpuri de nave aveți acum în construcție ?

— Să le numărăm : trei pentru cargouri, trei pentru șalande, trei nave speciale. De curînd am lansat șalanda cu numărul 40, care va transporta mîlul dragat din ape.

— E mult ? E puțin ?

— Cea mai mică navă — un hidroclab de 400 m³ se construiește în opt luni, cea mai mare — navă „amiral" de 7 000 m³ — în 24 de luni. Sînt cicluri apreciate ca foarte bune pe plan mondial. Una din ambițiile noastre pentru 1989 a fost să scurtam ciclul de fabricație la o șalandă cu două luni. Și am reușit ca în loc de 14 luni să ajungem la 12.

— Una din ambiții ? Ați mai avut și altele ?

— Vedeți, ca pentru toți oamenii muncii din țară, 1989 înseamnă și pentru colectivul nostru un an ce trebuie cinstit cum se cuvine, este anul Congresului al XIV-lea al partidului. Tocmai de aceea, ne-am propus realizări deosebite încă din prima zi a lui ianuarie, iar prezența secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu la mijlocul lunii mai printre mehedinteni, indicațiile primite cu acest prilej, ne-au fost un nou imbold. Nu numai că ne-am propus multe pentru '89, dar mare parte din ceea ce am zis că facem, am făcut.

— Totul stă, din cîte am văzut și am înțeles, sub semnul modernizării. Asemenea calculatorului ce face lansarea în fabricație, mintea ordonată a inginerului șef îmi servește date și informații pe care mă grăbesc să le notez.

— Pe fluxul de fabricație se face debitarea centralizată a tablelor ce servesc la învelișul navelor, precum și a elementelor de saturare a secțiilor și bloc-secțiilor. Ideea a fost refolosirea în grad avansat a metalului. Anul trecut randamentul de utilizare era de 88,96 la sută, acum a ajuns la 92,5. Tot din anul acesta am început extinderea execuției secției de nave pe carcase reglabile. Prin implementarea liniilor de sudat automat a secțiilor plane, avem avantajul de a centraliza operațiile de sudură a tablelor și profilelor utilizînd eficient materialul. Aici ne-au ajutat și tehnologiile noi, cu sistem optic, cu control automat și sudura cap la cap. S-a introdus, de asemenea pe scară largă, execuția modulelor pentru principalele agregate de la nave. Cel mai important lucru de reținut, însă, din munca noastră ni se pare a fi că în acest an, din care am străbătut mai bine de jumătate, ținîndu-ne pas cu pas de ceea ce ne-am propus, în 1989 deci, aproape întreaga producție este nouă. Ca să încheiem, dau un exemplu concret, planul nostru la produse noi și modernizate este de 85,6 la sută. Nu e rău pentru o firmă atît de veche !

LIANA MOLNAR ■

Primul drum pe ape, primul gînd pentru constructori

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Avuția națională — sursa bunăstării fiecăruia

„In prezent, România se află tocmai în etapa cînd este imperios necesar ca dezvoltarea economică să se bazeze pe o politică fermă de utilizare judicioasă a resurselor materiale și energetice, a capacităților de producție și forței de muncă, a mijloacelor financiare, în condițiile eliminării hotărîte a oricărei forme de risipă a avuției naționale".

Șantierele sînt o realitate pe care o întîlnim la tot pasul. Tot ce s-a construit în țară — blocuri de locuințe, școli, fabrici, spitale, complexe turistice, poduri, canale de navigație și irigații au fost, mai întîi, șantier. Mai mari sau mai mici, ele au schimbat un peisaj, au adus transformări, au fost o școală a muncii și a patriotismului. O școală în care am învățat să construim, să trăim, să ne gospodărim.

Acest ultim aspect îl vizăm în grupajul de față, în care încercăm să ilustrăm strădania „șantieriștilor" de a spori avuția țării prin grija față de valorile cu care lucrează, prin chibzuință și pricepere, în primul rînd din convingerea că de spiritul de bun gospodar, de gestionarea corectă a acestor valori depinde în mod direct bunăstarea noastră. Cît de gospodari sînt unii și cît loc pentru ordine și disciplină mai există la alții aflăm, așadar, de la cei trei reporteri care semnează articolele de față.

Constructori și grădinari

La Giurgiu se construiește mult, repede și, după cîte am constatat, bine. Se construiește astfel din necesitate. E nevoie de multe locuințe. Industria se dezvoltă, capitala celui mai tînăr județ al țării dorește să ajungă la nivelul celorlalte într-un timp cît mai scurt.

Întreprinderea antrepriză construcții montaj Giurgiu, director inginer Dumitru Popescu, lucrează doar în Giurgiu concomitent la 8 ansambluri de locuințe. Lucrările sînt concentrate îndeosebi în zona centrală. Nu doar pentru că lucrările se desfășoară sub ochii tuturor cetățenilor (și, bineînțeles, a organelor de stat locale), Legea 10, care reglementează obligațiile constructorului privind menținerea curățeniei ,accesul în șantier, etc. este respectată. Ci și pentru că giurgiuveanului îi place curățenia și lucrul bine făcut. Incinta șantierului este delimitată de garduri. Și pentru că cele obișnuite, din panouri de tablă, sînt deficitare, s-au imaginat altele, din materiale recuperabile, estetice și funcționale. Este afișat un început de drum, care pornește din bulevard. Un parculeț, provizoriu, a fost făcut totuși numai de dragul frumosului. Municipalitatea a sădit 36 000 flori. Efectul parcului și a cîtorva alei amenajate este benefic. Cetățenii, care au obiceiul de a merge între două puncte doar pe linia dreaptă, se simt datori să ocolească florile și să meargă pe-alei.

Deci, înspre centru e bine și frumos.

În partea cealaltă a șantierului, spre străzile cu „rang" mai mic, se putea mai bine. Aici, închiderea este încă nefăcută. Prin șantier, din dorința de a scurta drumul, mai pătrunde cîte o căruță, cîte un biciclist. Depozitate mai în grabă, cimentul în vrac și mortarul de var se mai amestecă ici colo cu pămînt. Nu se pierde mult, dar ceva tot se mai pierde.

Inginerul Constantin Nanu, adjunct de șef de brigadă, și maistrul Paul Dumitrescu sînt atenționați de către directorul întreprinderii.

— Am dat dispoziție. E vorba de o roabă de mortar, spune inginerul Nanu.

Ciment risipit e și mai puțin. Alături, cîteva habe, niște cutii de tablă confecționate pe șantier. În ele ar fi putut fi descărcat mortarul. Un buncăr pentru cimentul în vrac sîntem convinși că s-ar fi putut improviza.

Rar, e drept, din macara mai cade cîte un bloc de BCA. Se sparg, dar sînt folosite la termoizolații. Nenorocirea n-ar fi deci prea mare. Asta din punct de vedere economic. Oamenii șantierului au grijă să nu stea sub sarcină. Cu atît mai mult în incinta șantierului n-au ce căuta bicicliști, căruțași amatori și grăbiți care scurtează drumul. Nu e ușor să împrejmuiești întotdeauna un șantier, costă și bani și muncă. Însă e obligatoriu.

Să nu fim cusurgii ! Organizarea nu e la nivelul calitativ al blocurilor care se văd de pe acum frumoase, reprezentative pentru o capitală de județ. Municipalitatea, prin diverșii ei reprezentanți trece zilnic de cîteva ori pe șantierele orașului. Cînd constructorii se mută, în urma lor nu mai vin grădinarii. Au lucrat în paralel cu constructorii.

La Giurgiu se simte deci dorința constructorului de a aduce cît mai repede orașul la starea lui definitivă.

OPREA GEORGESCU ■

Cum pot rodi 700 ha

Există și o risipă de pămînt pe șantiere ? Fără îndoială, ne spune inginerul Nicolae Mocanu, dar trebuie adăugat că măcar o formă a acestei risipe, și anume întinderea șantierelor dincolo de perimetrele stabilite, a cam dispărut în anii din urmă. Într-adevăr, obligația constructorilor de a-și închide incintele de lucru cu panouri între care suprafața nu poate fi mai mare decît cea prevăzută prin actele normative a dus la dispariția șantierelor care se lățăiau pe terenuri ce nu le fuseseră atribuite. Și Nicolae Mocanu, șeful Oficiului de cadastru al Capitalei și al Sectorului agricol Ilfov, adaugă : „Asta nu înseamnă că pe lîngă șantiere ordonate, cum este cel pentru amenajarea rîului Dîmbovița, n-am avea încă și exemple de șantiere dezordonate. O mentalitate greu de înțeles și un comportament care lasă să se întrevadă, din partea unor constructori, impresia lor că pămîntul ar fi al nimănui, denotă în orice caz o lipsă de educație civică elementară, neînțelegerea adevărului simplu că pămîntul este cea mai mare avuție a noastră, a tuturor. Observația e valabilă mai ales pentru ceea ce se întîmplă după ce unele șantiere își încetează activitatea, cînd ele lasă în urma lor tot felul de [illegible] din beton. Întreprinderea Electroconstrucția din Capitală bunăoară, prin restaurarea incintei centrale termice Progresul a lăsat 11 hectare acoperite de materiale de construcție, de diverse resturi provenite din șantier. O parte din acestea trebuie duse la groapa de gunoi, dar altele pot fi duse, cred, la centrele de recuperare a materialelor refolosibile. Situația aceasta datează de prin '84—'85, deci nu se poate spune că întreprinderea n-ar fi avut destul timp la dispoziție pentru a reda C.A.P.-ului Jilava cele 14 hectare. Scoaterea lor din circuitul agricol, fie și temporară, tot risipă de pămînt înseamnă. Oficiul de cadastru a dat numeroase avertismente întreprinderii și a amendat-o, în două rînduri, cu cîte 10 000 de lei. N-au lipsit angajamentele că se va trece la eliberarea terenului, dar pînă astăzi terenul acesta tot blocat a rămas, cu toate că la sediul întreprinderii au fost ținute de mai multe ori ședințe de comandament în care s-a discutat problema, inclusiv cu reprezentanți ai primăriei".

Prin prevederile Legii nr. 58, cu privire la fondul funciar, beneficiarii de investiții sînt obligați ca înainte sau concomitent cu desfășurarea lucrărilor de construcție să redea în circuitul agricol o suprafață echivalentă cu cea ocupată de obiectivul respectiv. Și chiar dacă în împrejurimile Capitalei și în Sectorul agricol Ilfov resursele de acest fel sînt limitate, legea îngăduie ca operația compensare să se facă și cu terenuri aflate în alte zone din țară. Pentru ca niște terenuri neproductive, pînă la un moment dat, să devină apte a fi cultivate, e nevoie însă de o oarecare cheltuială și acesta este și motivul pentru care unii beneficiari, cum spune Nicolae Mocanu, nu prea se grăbesc a-și limpezi conturile. În această situație se află, zi se spune, Direcția Domeniului Public cu 43 de hectare, ICAB cu 40 de hectare, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor cu 377 de hectare, Consiliul Național al Apelor cu 54 de hectare și chiar Ministerul Agriculturii, cu 142 de hectare, mai exact Direcția generală economică pentru îmbunătățiri funciare și construcții agricole.

Dar risipa de pămînt se poate produce și departe de incinta șantierelor, următoarea întîmplare relatată de inginerul Mocanu avîndu-și semnificația ei. Treceau basculante cu materiale de la demolări și un șofer, în loc să-și urmeze drumul spre groapa de gunoi din cartierul 16 Februarie, s-a abătut pe-o stradă laterală și la capătul ei a descărcat mașina pe terenul arabil al C.A.P.-ului Chiajna. Nicolae Mocanu l-a prins, cum se zice, la locul faptei. I-a cerut actele și foaia de parcurs, dar șoferul s-a mulțumit să răspundă doar cu un gest de om plictisit. Și atunci șeful Oficiului de cadastru n-a avut încotro, s-a urcat în cabină și a luat singur actele care se aflau la bordul mașinii. Pe șofer l-a amendat cu 10 000 de lei și chiar dacă el a făcut, după aceea contestație, Ministerul Agriculturii a hotărît că amenda rămîne valabilă. Adevărul elementar, de bun simț, că pămîntul e avuția inestimabilă a întregului popor, trebuie să fie înțeles în cele din urmă de oricare dintre noi toți, spune Nicolae Mocanu, și adaugă : „La mijlocul lunii august, la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, luînd în discuție acest adevăr, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia atît de sugestiv o realitate : fabrici se pot face, clădiri se pot face și cu mai multe și cu mai puține etaje, dar pămîntul nu se poate întinde !

D. CONSTANTINESCU ■

Urmele risipei nu le șterge... ploaia

În Tîrgoviște s-a construit și se construiește mult. Mult și frumos, cu grijă pentru valorile istoriei, pentru viața cetățeanului de azi, pentru necesitățile orașului de mîine. Constructorii tîrgovișteni dovedesc nu numai pricepere și hărnicie, ci și mult spirit gospodăresc.

După cum am aflat de la arhitectul șef Valeriu Visarion, în acest moment se construiesc blocuri de locuințe pe Bulevardul Nicolae Bălcescu, în zona Tudor Vladimirescu și în noul cartier „Complex 3" din preajma platformei industriale.

Drumul pînă la șantierul din bulevardul Nicolae Bălcescu e scurt. Îl străbat, înfruntînd ploaia, noroiul și, spre surpriza mea, indiferența. Surpriză, fiindcă avînd mereu în minte înfățișarea Tîrgoviștei, mîna de gospodar pe care o vezi în fiecare colțișor al orașului, ceea ce descoperi pe șantierul cu pricina mă face să mă frec la ochi. Patrulez prin ceea ce ar fi incinta șantierului în speranța unui dialog cu cineva de-al casei, dar în zadar. În jur, aruncate peste tot, sîrme, plăci prefabricate, țevi și conducte din metal, sau beton, adică o sumedenie de materiale pe care orice constructor le-ar depozita cu atenție, să economisească, să mai aibă. N-are rost să continui inventarul. Dezordinea și nepăsarea condamnabilă față de bunuri și materiale care se fabrică și se procură cu dificultate ar trebui să umple de indignare pe cei ce conduc locul de muncă, dacă, de pildă, ar fi fost plecați în concediu și, întorși, ar da nas în nas cu harababura din șantier.

Hotărît lucru, am o zi proastă. Mă îndrept spre zona Tudor Vladimirescu. Lucrurile stau și aici cam la fel : ciment abandonat în ploaie, țevi, fiare și resturi. O caut pe inginera Cornelia Lungu, dar nu e. Încerc o discuție cu maistrul Pătlăgică, pe care insistențele mele îl scot din sărite : „Ce ești, dom'le, așa sîcîitor ? Aici se muncește !" Pe undeva avea dreptate. Unii chiar munceau serios.

Plec și ajung la C—4, în strada Ciprian Porumbescu. Ar trebui să lucreze aici brigada a patra a IACMD condusă de inginerul Mihai Enescu, dar nu întîlnesc decît trei muncitori detașați din alte părți. O macara adusă aici din 26 Iulie n-a fost montată nici pînă azi.

La sediul IACM Dîmbovița, inginerul șef Gheorghe Stănilă îmi spune, altă surpriză, că lucrurile sînt cunoscute, dar sînt asigurat că pînă mîine macaraua va funcționa.

Nu credem. Și nu e numai problema macaralei. Ci și a materialelor risipite, a incintelor neîmprejmuite și în care vine cine vrea și ia ce vrea, și a pierderilor de BCA, și a multor altor lucruri care nu pot fi rezolvate pînă mîine. Pentru că ele par a fi rodul unei mentalități care conduce la pierderi, inclusiv de timp.

EUGEN NEGREA ■

S-o gospodărim cu grijă, s-o sporim cu pricepere!

A doua viaţă a ţurcanei

În urmă cu 10 ani, la înfiinţarea ei, Staţiunea de cercetare şi producţie pentru creşterea ovinelor şi caprinelor Cristian din judeţul Sibiu era formată din directorul ei, dr. Ştefan Bahcivangi care avea în mînă decizia şi decretul de înfiinţare şi 1 200 hectare care îi fuseseră repartizate.

— La început, ne spune doctorul Bahcivangi, nu aveam nici o oaie, nici o capră. Am cumpărat oi din sectorul particular şi de la alte unităţi, oi de rasă ţurcană cu producţii mici de 19 litri lapte şi 2 kilograme de lînă. Anul acesta avem 16 000 oi şi 1 500 capre. Oile ţurcane pe care le creştem dau în medie 4,15 kilograme de lînă şi 35 litri lapte producţie marfă. Natalitatea este de 102,6 la sută. Ni s-a alocat o suprafaţă mai mare de teren, 3 300 hectare, din care 1 460 arabil. Staţiunea se autofinanţează. Planul pe anul acesta la lînă, telemea şi carne este de pe acum depăşit. Materialul nostru de prăsilă este de 2 000 capete, din care 1 200 berbeci. În 10 ani am livrat în judeţul Sibiu şi judeţele limitrofe 15 000 capete oi ţurcane pentru prăsilă, exemplare selecţionate. Fondul genetic este mai bun ca oricînd. Ţurcana a dovedit mari posibilităţi şi un cîmp larg de investigaţii privind obţinerea de material biologic cu performanţe ridicate. Avem berbeci — i-am văzut şi vă oferim şi dumneavoastră fotografia unor exemplare de excepţie — care dau 8 kilograme de lînă.

Ceea ce este demn de remarcat, exemplarele deosebit de productive, unicate obţinute prin selecţii speciale, după toate regulile de vîrf ale meseriei, nu întîrzie să fie multiplicate, generalizate.

— Greu a fost şi să ne creăm cadrele necesare — oamenii nu-şi părăsesc unităţile în care muncesc — aşa că ne-am bazat pe tineri în cea mai mare parte, dar şi să ne creăm baza materială necesară atît cercetării, cît şi producţiei. Unitate nouă fiind, nu se prea uita lumea la noi. Constructorii aveau planurile lor. Şi atunci ne-am apucat să facem totul în regie proprie. Nu e bine să aştepţi de la alţii să vină să-ţi facă de ce ai nevoie.

Şi în 10 ani, cercetătorii şi ciobanii şi-au făcut singuri un sediu, laboratoare, finare, clădiri necesare diferitelor cercetări privind reproducţia, calitatea lînii şi a laptelui, încercări de tot felul, saivane, etc.

În imediata apropiere, în comuna Cristian, în trei case puse la dispoziţie de consiliul popular s-a înfiinţat o cantină, un muzeu al oieritului tradiţional din zonă care conţine unelte, costume şi practici tradiţionale, precum şi — în curs de amenajare — o sală cu preocupările actuale în cercetarea ţurcanei. Într-o casă construită la 1723, casă care părea la prima vedere nefolosibilă, a fost organizată o gospodărie anexă care creşte tauri pentru prăsilă, vaci cu lapte, porci şi găini outoare. Găinile sînt crescute în sistem industrial, cu ajutorul unei instalaţii în miniatură care să intre într-un grajd existent.

Cantina, gospodăria anexă şi mai ales muzeul cu care s-ar putea mîndri oricine, ca să nu mai vorbim de tot ce s-a făcut în staţiunea propriu-zisă sînt o dovadă a ceea ce se poate face cu tenacitate şi ambiţie, din dorinţa de a realiza tot ce este posibil la locul tău de muncă, de a lăsa nu o urmă cum se spune, ci ceva durabil, productiv şi necesar. Într-o direcţie de activitate extrem de necesară. E simplu să ne dăm seama ce impact uriaş au avut şi vor avea în zootehnia noastră rezultatele cercetărilor de la Cristian.

— În urmă cu 4 ani am primit sarcină să ne ocupăm şi de creşterea caprelor. Am înfiinţat o fermă specializată pentru creşterea lor cu un efectiv matcă de 600 capete. Am reuşit să punem la punct tehnologii privind creşterea acestei specii. Sîntem singura unitate cu efective atît de mari. Doar la prima vedere capra este un animal puţin pretenţios. Ea este un animal independent care nu se adaptează uşor în colectivităţi mari. Crescută în sistem gospodăresc, pe lîngă casă şi în grupuri mici oferă o producţie modestă de 500—600 litri lapte pe an. Prin încrucişări cu ţapi „saanen" şi capre autohtone am obţinut producţii de 800—1 200 litri lapte pe an şi o prolificitate de 200—250 la sută, adică o capră fată 2—3 iezi. Se ştie, carnea de capră este dietetică, foarte apreciată. Mai avem destul de lucrat pentru a rezolva unele probleme privind rezistenţa la boli în colectivităţi mari a caprelor. Putem la ora asta să furnizăm lichid seminal de ţap şi într-un viitor nu prea îndepărtat mieluţe şi ieduţi diversiilor amatori — particulari sau unităţi socialiste.

Bineînţeles, lucrurile nu se vor opri aici. Adevăratul potenţial productiv al ţurcanei sau al caprelor care abia acum îşi vor găsi o adevărată matcă de dezvoltare intensivă este departe de a fi atins. Se fac în continuare intense cercetări privind nutriţia animalelor. Pe lîngă fîn oaia are nevoie de suculente, sfeclă furajeră, etc. Se fac cercetări privind preparatele noi din lînă, lapte şi carne. Întrebarea care se pune de regulă în clasele mici : ce ne dă oaia nouă ? e departe de a-şi fi găsit toate răspunsurile.

Şi pentru că la Cristian a avea preocupări exhaustive pare a fi o regulă de viaţă şi muncă, la iniţiativa Comitetului judeţean de partid aici s-a înfiinţat de curînd o canisă care şi-a propus creşterea ştiinţifică şi intensivă a ciobănescului românesc, carpatin şi mioritic, cîine făcut anume în zeci şi sute de ani să trăiască pe lîngă oi.

La Cristian, o cercetare exactă şi perfect dirijată, care a ştiut de unde se pleacă şi unde se va ajunge, iată, în doar 10 ani, a reuşit să dubleze producţiile cu care ne obişnuiserăm. Şi lucrurile nu se vor opri aici.

OPREA GEORGESCU ■

Porumbul cel de toate toamnele

(Urmare din pag. 1)

menii şi sarcinile, maşinile şi cifrele, în funcţie de sole, de necesităţi, de priorităţi, de urgenţe.

Chemarea secretarului general al partidului de a se încheia recoltarea culturilor într-un timp cît mai scurt era de fapt cuvîntul de ordine al acestei şedinţe de producţie.

Şi la C.A.P. Periş, ca şi în alte unităţi agricole din sudul ţării, începutul acestei toamne pune probleme deosebite în ceea ce priveşte recoltatul. Căldurile mari din ultima perioadă au accentuat ritmul de lucru la recoltarea tuturor culturilor aglomerînd pe o unitate relativ mică de timp o mare diversitate de lucrări. Pînă la 15 septembrie, fiecare unitate agricolă trebuie să-şi mobilizeze forţele umane şi mecanice încît să se încheie strînsul întregii recolte şi să se pregătească patul germinativ pentru recoltele anului viitor. Este şi motivul pentru care i-am găsit pe oamenii cei mai activi ai C.A.P.-ului Periş la ora aceea tîrzie a zilei în sala de şedinţe, veniţi fiecare de la ferma lor, de la mari depărtări din cîmp — comuna Periş întinzîndu-şi hotarele agricole, la interferenţa judeţelor Prahova şi Dîmboviţa, pe suprafeţe pînă la 20 de kilometri. Toate gemînd acum de rod, bune de recoltat ! Între presiunile sfeclei de zahăr, ale culturilor de soia, roşii, mazăre, porumbul cu frunzele sale roşietice ca arama bătută îşi înalţă deasupra tuturor sceptrul urgenţei sale : ştiuletele greu, încărcat de aurul boabelor coapte în care s-a strîns toată puterea verii acesteia.

Din întreg C.U.A.S.C.-ul care înglobează unităţile agricole din Corbeanca, Snagov, Baloteşti, Ciolpani şi Ciofliceni, C.A.P. Periş are cele mai întinse suprafeţe de porumb acoperind cu rînduri sănătoase şi îndesate 650 ha. Decizia de a începe recoltatul a fost luată deja încă din ultimele trei zile ale lunii august avîndu-se în vedere starea de vegetaţie a fiecărei sole, diferită — evident — în funcţie de hibrizii de porumb semănaţi, timpurii, mijlocii sau tardivi. Iar aceşti hibrizi au fost puşi, la rîndul lor, în perspectiva culturilor care vor urma pe suprafeţele cu porumb, agricultura actuală presupunînd, după cum se vede, o înlănţuire interdisciplinară între culturi care nu permit gîndirea secvenţială ci eficacitatea cu bătaie lungă, cuprinderea în perspectiva eficienţei a întregii succesiuni de culturi şi munci agrare.

S-a intrat la porumb pe solele Avicola, Vlăsia, Izlaz fiecare zi însemnînd de fapt alte zeci şi sute de hectare de pe care ştiuleţii şi cocenii vor părăsi cîmpul după două anotimpuri de conlucrare intimă cu pămîntul urmînd să colaboreze, în continuare, cu necesităţile umane în vederea cărora au fost semănaţi, s-a extins apoi progresiv recoltatul în solele Podişor, Lacul cu ceri, Cazane, Burlşteanca astfel încît întreaga suprafaţă să fie eliberată în termenii prevăzuţi şi pregătită pentru semănarea grîului. Peste 300 ha de porumb au fost semănate la începutul lunii aprilie cu soiurile timpurii „Pionier — 3475" şi „Pionier — 3978" care rezistă la secetă şi dau producţii sigure şi stabile chiar în condiţii meteorologice mai vitrege.

Inginerul Lazăr Gheorghe lucrează de peste 25 de ani în agricultură, e localnic, soţia sa e contabila C.A.P.-ului, aşa că e acasă în problemele specifice zonei şi la propriu şi la figurat. Consideră că acum nu face decît să recolteze ce-a semănat.

„În agricultură, zice inginerul Lazăr, îţi trebuie şi curaj pe lîngă ştiinţă şi experienţă. Respecţi, desigur, tehnologiile, dar pămîntul fiecărei zone are secretul lui, specificul şi unicitatea sa, asemenea fiecărui trup uman. Trebuie să aplici soluţii unice, în funcţie de cerinţele lui. Dacă ai curaj să încerci o experienţă nouă poţi avea şi şansa de a cîştiga mai mult, dacă n-ai curaj mergi pe linia de plutire. La porumbul ăsta, de exemplu, eu am folosit în primăvară o unealtă agricolă neglijată de o bună bucată de vreme — sapa rotativă — care a fost scoasă din uz şi zace pe la S.M.A.-uri abandonată de toată lumea. Am scos-o „din arhive" şi am folosit-o în două situaţii : pe timp de secetă cînd porumbul nu răsărise încă, pămîntul avea o crustă uscată şi rea. Spărgînd crusta aceasta, i-am făcut loc porumbului să răsară mai devreme.

Sînt multe urgenţe în această săptămînă şi în cea care va urma în agricultura noastră. Porumbul îşi impune, însă, prioritatea prin masiva sa prezenţă pe ogoarele cîmpiilor noastre. Cînd toate suprafeţele sînt eliberate de porumb şi arate e semn că un an de belşug s-a încheiat şi poate fi gîndit cu aceeaşi temeinicie următorul an de belşug.

Mătasea frunzei de ricin

Iulie 1989. Secretarul general al partidului, preşedintele republicii se află în vizită de lucru la Cooperativa Agricolă de Producţie Dragoş Vodă, judeţul Călăraşi. Dialogul cu ţăranii cooperatori, cu mecanizatorii, cu specialiştii din unitate se desfăşoară într-un lan de ricin care anunţă o producţie deosebită de sămînţă. Între indicaţiile date la faţa locului se află şi cea cu privire la folosirea frunzelor de ricin pentru creşterea viermilor de mătase.

În numai cîteva zile s-a procurat tehnologia adecvată, necunoscută prin partea locului, specia respectivă de nevertebrate fiind crescută, de regulă, cu frunză de dud. S-au amenajat spaţiile corespunzătoare, în incinta cooperativei, s-au confecţionat stelajele necesare. Au fost aduse şi 400 grame de material biologic.

— Hrană am avut din destul de pe cele 250 hectare cultivate cu ricin, ne spune Alexandru Petre, preşedintele C.A.P. Dragoş Vodă. Forţa de muncă, la fel. Eleonora Munteanu, Georgeta Burlacu, Ecaterina Zărnescu sau Georgeta Manciu sînt doar cîteva din cooperatoarele care au depus interes deosebit în reuşita acţiunii. De fapt, a indicaţiei dată de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, prezent, în vara acestui an, de două ori pe ogoarele cooperativei noastre. După numai 20 de zile au început să apară gogoşile de mătase. O treabă foarte eficientă, la îndemîna oricărei unităţi cultivatoare de ricin, prin care se întregesc, substanţial, veniturile cooperativei. Pe lîngă faptul că am vîndut statului 1 500 kg gogoşi de mătase, am ocupat în mod util o parte din forţa de muncă în luna august, cînd nu dăm în brînci cu lucrările agricole. Am acumulat o experienţă valoroasă, pe care ne-am propus să o extindem în viitor. Este drept că această activitate e destul de migăloasă, că hrana trebuie reîmprospătată din 2 în 2 ore, iar aşternuturile o dată pe zi, dar satisfacţiile sînt deosebite. Începînd din 1989 valorificăm nu numai sămînţa de ricin atît de necesară în industria chimică şi farmaceutică, dar şi frunzele plantei pentru realizarea mătăsii naturale.

O idee a prins viaţă. Şi-a dovedit viabilitatea. Cu o influenţă benefică asupra veniturilor cooperativei, ale membrilor săi, dar şi cu efecte directe asupra valorificării superioare, pentru industrie, a unei materii prime existente din belşug, supusă, totuşi, degradării tocmai pentru că tehnologia creşterii viermilor de mătase cu frunze de ricin nu a fost suficient cunoscută, popularizată.

AUREL DAVID ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Reșița : verticale la poalele Domanului

Un exemplu elocvent: județul Caraș-Severin

Tinerele nu depășesc cu mult vîrsta fabricii

Comerț modern la Caransebeș

Convorbire cu DĂNILĂ PÎRVU, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Caraș-Severin

— Privită prin prisma tradiției sale, industria Caraș-Severinului a avut în permanență un rol distinct în peisajul economic al țării. Este bine cunoscut faptul că în aceste ținuturi s-au aprins, cu mai bine de două secole în urmă, focurile primului furnal din țară și tot aici au fost construite primele locomotive cu aburi, turbine și motoare navale, practic aici au fost fabricate de-a lungul anilor o serie de utilaje și mașini considerate la vremea respectivă tot atîtea premiere naționale. Ce contribuție aduce azi industria județului economiei naționale ?

— Mulți ani la rînd, Reșița a fost cea mai mare cetate de foc a țării, locul unde se năștea cel mai bun oțel românesc și unde se construiau cele mai mari și complexe mașini. Urmare a politicii înțelepte promovate de partidul nostru privind dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării pe harta României au apărut noi și numeroase centre siderurgice sau constructoare de mașini. Era firesc ca în condițiile economiei naționale actuale, județul să nu mai poată ține pas solicitărilor, dar ne putem mîndri în continuare că nu există în țară combinat siderurgic al cărui specialiști să nu se fi format la Reșița. Mai mult, în afară de Reșița, în județul nostru au apărut noi centre industriale, precum Bocșa, Caransebeș, Oțelul Roșu sau Moldova Nouă, producția lor industrială dobîndind pe zi ce trece o tot mai mare însemnătate. Concret, industria cărășeană pune azi la dispoziția economiei naționale produse de înaltă tehnicitate și calitate, cu performanțe superioare, precum : motoare diesel navale și pentru tracțiune feroviară, hidroagregate și echipamente energetice, motoare electrice, boghiuri pentru locomotive și tramvaie, utilaje tehnologice pentru ramurile de vîrf ale industriei, confecții, produse din lemn și multe altele. O pondere însemnată o are județul în baza de resurse energetice și materiale a economiei naționale, fiind unul din marii producători de cărbune, minereu de cupru sau fier și marmură. De altfel, în cinstea marii sărbători naționale de la 23 August, Combinatul minier „Banat"-Anina, unitate ce numără 200 de ani de activitate neîntreruptă, a raportat îndeplinirea sarcinilor de plan la huilă pe întreg anul 1989.

— La fel ca pentru toate Județele țării și pentru Caraș-Severin perioada scursă de la cel de-al IX-lea Congres al partidului a produs o serie de mutații calitative de o amploare fără precedent. E suficient să străbați orașele și comunele județului pentru a percepe dinamica dezvoltării lor, însemnele noului fiind prezente pretutindeni. Spuneți-mi, vă rog, care sînt principalele coordonate ale dezvoltării județului în ultimii 24 de ani ?

— Noi, cei ce trăim și muncim în Caraș-Severin, sîntem martorii unor schimbări fără precedent, prefacerile spectaculoase survenite de la o zi la alta implicînd modificări de structură atît în peisajul citadin cît și în conștiința și mentalitatea oamenilor. Alegerea la Congresul al IX-lea a tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de secretar general al partidului a reprezentat o șansă istorică pentru noi, strategia dezvoltării și bunăstării promovată cu clarviziune de conducătorul nostru repercutîndu-se pregnant în noua calitate a vieții noastre. E suficient să comparăm principalii indicatori ai dezvoltării județului pentru a obține o imagine limpede a ceea ce înseamnă concret perioada ce cu justificată mîndrie o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu". Dacă în 1965 producția industrială a județului de abia atingea 6 191 mii lei, anul trecut ea a fost de 22 627 mii lei ; producția globală agricolă a crescut de la 1 702 mii lei în 1965 la 5 867 mii lei, iar valoarea fondurilor fixe a ajuns de la 11 059 mii lei la 63 337 mii lei și va urca pînă în 1990 la 79 996 mii lei. Sălturile sînt de-a dreptul spectaculoase dar nu cifrele în sine sînt esențiale ci realitățile exprimate și regăsite în fiecare detaliu al vieții sociale. Creșterea nivelului de trai, țel suprem al politicii partidului nostru se reflectă în mod fidel într-o sumedenie de alte exemple : 60 000 de apartamente date în folosință în această perioadă, adică 80 la sută din populația județului s-a mutat în casă nouă, dublarea numărului de medici din rețeaua sanitară a județului, triplarea volumului de mărfuri vîndute populației și înflorirea fără precedent a vieții spirituale și culturale.

— Azi, județul are cîteva orașe puternic dezvoltate, comune bogate și totul strălucește ca nou, locuitorii săi pricepîndu-se să valorifice șansa timpurilor prezente. Spuneți-mi, vă rog, cît de mare e volumul investițiilor acordate județului în ultimii ani ?

— În prezent volumul fondurilor de investiții este de 4 925 mii lei și dacă îl comparăm cu cel din anul 1965, 949 mii lei, comentariile devin de prisos. Acest salt se concretizează în principal în noile obiective economice date în folosință în „Epoca Nicolae Ceaușescu" : Întreprinderea de construcții de mașini Caransebeș, Fabrica de reductoare, Întreprinderea de confecții-Reșița, Fabrica de motoare navale, Oțelăria electrică cu turnare continuă de la Oțelul Roșu, laminorul degrosisor și de semifabricate din Reșița, cele 4 linii tehnologice de la Întreprinderea minieră Moldova Nouă Întreprinderea mecanică Reșița, cea mai mare parte a capacităților de la Întreprinderea de construcții metalice Bocșa și de la Combinatul de prelucrare a lemnului Caransebeș. Fiecare din aceste unități economice este un nucleu ce concentrează o altă serie de investiții, cele utilizate la construirea de locuințe, școli, grădinițe, spitale și a altor obiective sociale.

— În curtea I.C.M.E.-ului am văzut pe un panou uriaș o hartă pe care erau marcate hidrocentralele dotate cu turbine produse în întreprinderea reșițeană și am constatat uimit că în Caraș-Severin nu există nici una. Cum se prezintă zestrea energetică a județului ?

— Județul nostru e un mare consumator de energie, dar nu dispune de nici o sursă pentru a o genera. Situația e paradoxală și prin faptul că potențialul hidroenergetic propriu e mult mai mare decît al județelor limitrofe, sistemul hidrografic tributar rîului Timiș oferind condiții favorabile amplasării unor hidrocentrale. Această stare de lucruri se va schimba radical în numai cîteva luni prin darea în exploatare a hidrocentralei de la Ruieni, avînd o putere instalată de 140 MW. În viitorul apropiat vor fi terminate lucrările hidrocentralei Rîul Alb, a cărei putere instalată va fi de 40 MW și ale celei de la Poiana Mărului, cu o putere de 80 MW. În afară de acestea, pe cursul inferior al principalelor rîuri se va întinde o salbă de microhidrocentrale a căror putere instalată însumată va fi de 63 MW. Toate aceste obiective energetice, grupate în regiunea Muntelui Mic, se află în execuția Antreprizei de Construcții Hidroenergetice „Bistra-Poiana Mărului" și stadiul lucrărilor de construcții-instalații pentru amenajarea complexă hidroenergetică Bistra-Poiana Mărului-Ruieni-Poiana Ruscă se desfășoară conform graficelor stabilite. În cadrul acestui complex se vor realiza trei mari acumulări și anume, Poiana Mărului, cu un volum de apă de 96 milioane metri cubi, Poiana Ruscă, Scorilo precum și două lacuri de compensare, la Zervești și Peneș. În afară de asta, în sudul județului ființează o doua antrepriză de construcții hidroenergetice, cu sediul la Meha-

o nouă calitate a muncii şi vieţii oamenilor

Însemnele unei dezvoltări complexe

dia , obiectivul ei constituindu-l amenajarea complexă a riurilor Cerna şi Belareca, astfel încît, în final, întreg potenţialul energetic al apelor ce izvorăsc din masivele Ţarcu şi Godeanu să fie pe deplin valorificate.

— Întîlnim la tot pasul numeroase exemple ce „grăiesc" despre preocuparea bănăţenilor de a rezolva cît mai simplu şi eficient problemele lor de zi cu zi, investind de fiecare dată multă inteligenţă şi fantezie. Se regăseşte această trăsătură, desigur, şi în sfera vieţii economice.

— Bănăţeanul are înnăscută vocaţia noului şi în orice domeniu el reuşeşte nu numai să se integreze rapid, dar şi să gîndească soluţii noi, practice şi eficiente. Acest neastîmpăr al minţii sale constituie unul din factorii progresului accelerat ai judeţului, cercetarea ştiinţifică şi tehnologică fiind un domeniu ce a cunoscut o puternică dezvoltare sub îndrumarea nemijlocită a tovarăşei academician doctor inginer Elena Ceauşescu. În Reşiţa, printre ctitoriile acestei epoci se numără modernul Centru de cercetare ştiinţifică şi inginerie tehnologică pentru echipamente hidroenergetice, iar la Caransebeş a fost înfiinţată Staţiunea de cercetare şi producţie pomicolă, ambele fiind unităţi cu o serioasă contribuţie la soluţionarea unor probleme specifice acestor domenii de activitate. De altfel, creaţia tehnico-ştiinţifică de masă reprezintă o dimensiune esenţială a economiei judeţului. Numai în acest an, în întreprinderile judeţului au fost soluţionate 683 de teme prioritare, a căror eficienţă se ridică la peste 100 milioane lei.

— Este limpede, faptele sînt la îndemîna oricui, că industria judeţului este foarte viguroasă şi dezvoltarea ei de-a dreptul spectaculoasă. Ce se poate spune despre agricultura cărăşeană ?

Geografia judeţului nostru se caracterizează prin varietatea şi armonia formelor de relief, fapt ce a făcut ca agricultura tradiţională să se adapteze condiţiilor şi posibilităţilor reale. În ultimii ani, în consens cu cerinţele agriculturii moderne, peisajul agrar a suferit transformări calitative şi cantitative, recoltele obţinute anul acesta — cele mai mari din istoria judeţului — demonstrînd cu prisosinţă existenţa unor mari resurse naturale şi umane. Orientările şi indicaţiile date de tovarăşul Nicolae Ceauşescu cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în judeţ constituie preţioase programe de muncă şi activitate revoluţionară pentru lucrătorii ogoarelor. Comparînd producţia globală agricolă obţinută anul acesta cu cea din 1965, se constată o creştere de 3,4 ori, realizări deosebite obţinîndu-se în zootehnie, pomicultură şi legumicultură. Recolta anului acesta s-a concretizat în următoarele producţii medii 7 016 kilograme orz la hectar, 8 056 kilograme grîu la hectar, 4 283 kilograme mazăre la hectar. La orz, producţii înalte au obţinut C.A.P. Berzovia, 8 714 kilograme la hectar, C.A.P. Iertof, 8 133 kilograme la hectar şi C.A.P. Pojejena, 8 042 kilograme la hectar, iar la grîu I.A.S. Răcăşdia, 8 514 kilograme la hectar, A.E.I. Berzovia 8 430 kilograme la hectar, A.E.I. Caransebeş, 8 376 kilograme la hectar, C.A.P. Berliştе 8 315 kilograme la hectar şi C.A.P. Moldova Nouă, 8 218 kilograme la hectar.

— Un eveniment de însemnătate istorică în viaţa României îl reprezintă Congresul al XIV-lea al partidului comunist, pe drept cuvînt numit al marilor victorii socialiste, prilej de evaluare a realizărilor obţinute de poporul nostru în construcţia socialistă, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, şi de stabilire a obiectivelor şi liniilor directoare ale dezvoltării României în perioada 1991—1995 şi în perspectivă pînă în anii 2000—2010. Cu ce sentimente întîmpină locuitorii Caraşului măreţul eveniment ?

— Epoca deschisă de cel de-al IX-lea Congres înseamnă nu doar un timp al marilor realizări, ci şi o perioadă unică în istoria României, în care poporul român, liber şi stăpîn pe soarta sa, a putut să-şi făurească singur propriul destin. Răspunzînd înflăcăratelor chemări adresate de preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, oamenii muncii din industria şi agricultura judeţului întîmpină măreţul eveniment cu noi şi strălucite fapte de muncă, participînd nemijlocit la înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile de activitate.

Analizînd cu deosebită atenţie Programul-Directivă şi Tezele Congresului al XIV-lea al partidului, comuniştii, toţi oamenii muncii din judeţul nostru sînt hotărîţi ca, în deplină unitate, să acţioneze în vederea înfăptuirii minunatelor perspective ce se deschid României socialiste. Sîntem convinşi că acestea nu se pot realiza decît sub conducerea partidului, a conducătorului său genial, fapt pentru care locuitorii judeţului Caraş-Severin îşi exprimă deplina aderiune la hotărîrea adoptată la Plenara Comitetului Central privind realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia de secretar general al partidului nostru, chezăşie a înfăptuirii cu succes a tuturor aspiraţiilor noastre de pace şi progres.

EUGEN NEGREA

FORŢA DEMOCRAŢIEI SOCIALISTE

(Urmare din pagina 1)

Ca participant permanent şi activ la actul de decizie privind construcţia noii orînduiri, poporul îşi exprimă cuvîntul în cadrul unui sistem democratic larg, edificat şi perfecţionat în anii atît de bogaţi în împliniri, anii în care a fost ctitorită o Românie modernă, anii de după Congresul al IX-lea al partidului.

În această perioadă s-au adus profunde transformări şi îmbunătăţiri sistemului democraţiei noastre reprezentative, Marea Adunare Naţională devenind, prin compoziţia şi structura sa, un adevărat parlament al poporului, care reflectă în mod obiectiv noua structură socială a ţării.

De asemenea, în baza tezei construirii socialismului cu poporul şi pentru popor, au fost gîndite şi create organisme şi structuri, proprii unei democraţii directe, potrivit aprecierii profund ştiinţifice a secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, — conform căreia adevărata conducere a societăţii nu se poate realiza numai prin afirmarea democraţiei reprezentative, fără crearea unui sistem politic cuprinzător. Rezultatul acestei gîndiri creatoare se află la temelia conceptului de democraţie muncitorească-revoluţionară care fundamentează sistemul larg, în cadrul căruia întregul popor participă, de peste două decenii, în forme directe, la conducerea economică şi politică a societăţii. Procedăm doar la o simplă enumerare a instituţiilor acestui sistem, grăitoare în bună măsură pentru a demonstra complexitatea participării poporului la conducerea societăţii: adunările generale şi consiliile oamenilor muncii, ca forum de conducere democratică a întreprinderilor, Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii din Industrie, Construcţii şi Circulaţia Mărfurilor, Consiliul Naţional al Oamenilor Muncii din Agricultură, Industria Alimentară, Silvicultură şi Gospodărirea Apelor, ca organisme naţionale, congresele naţionale ale respectivelor organisme, reunite la fiecare cinci ani, şi, de asemenea, congresele consiliilor populare, pentru ştiinţă şi învăţămînt, pentru educaţie şi cultură şi al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste.

Participarea şi decizia nu sînt formale, întreaga noastră viaţă politică şi socială, precum şi realitatea României de azi constituind o dovadă a implicării profunde a fiecărui cetăţean în actul de conducere, în înfăptuirea programelor de dezvoltare. Sistemul democraţiei muncitoreşti-revoluţionare este atestat şi trăieşte, în primul rînd, prin consecinţele sale practice, prin construcţia socialismului, el probîndu-şi superioritatea asupra celorlalte tipuri de democraţie, tocmai prin ceea ce propune şi realizează. Faptul că în ţara noastră se asigură, prin organismele democratice create, participarea tuturor cetăţenilor la conducere şi la transpunerea în viaţă a programelor de dezvoltare nu este rupt de o altă realitate, aceea a asigurării drepturilor fundamentale ale fiecărui cetăţean, dreptul la muncă, la învăţătură, la asistenţă medicală gratuită, dreptul la o locuinţă şi la odihnă. Este vorba de o democraţie în fapte şi nu în vorbe, o democraţie care dă roade, o democraţie mereu perfectibilă, pentru că viaţa însăşi se schimbă. Această perfectibilitate este strîns legată de perfecţionarea activităţii partidului, de dezvoltarea rolului său de forţă politică conducătoare în toate domeniile de activitate. Strînsa unitate care trebuie să existe între socialism şi democraţie, între partidul clasei muncitoare şi dezvoltarea democraţiei constituie o trăsătură dialectică cu strălucire pusă în evidenţă de secretarul general al partidului, ea regăsindu-se şi în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, Teze care, împreună cu proiectul Programului-Directivă prilejuiesc, iată, o largă şi aprofundată dezbatere în rîndul comuniştilor, al tuturor oamenilor muncii, ca o expresie a realului democratism al societăţii noastre. Această unitate între socialism şi democraţie, ca principiu de viaţă şi acţiune, precum şi unitatea indestructibilă între partid şi popor constituie garanţia sigură a dezvoltării României, a realizării grandioaselor ei obiective de viitor.

La „Aversa" un lot pentru export

Cu cine luptă virusul de curcă

Pereți de sticlă învelesc atmosfera distilată de orice microb. În incintele supersterilizate, mîna omului pătrunde numai cu mănuși, prin deschideri etanșe, pentru a împiedica atingerea de mediul exterior. Camera de carantină a unor cosmonauți? Anexele vreunui reactor nuclear, cu prelungitoarele de brațe manevrînd substanțe radioactive? Nici una, nici alta, căci în izolatoare se află doar niște găini. Și totuși de ce oamenii se poartă cu ele cu mănuși și la propriu și la figurat? Pentru că aripatele sînt — cum spun specialiștii — lipsite de germeni patogeni. În embrionul oului lor se vor cultiva viruși din familia herpes, de la curcă pentru obținerea unui vaccin. Și nu un vaccin oarecare, ci unul menit să preîntîmpine apariția tumorilor la galinacee. Pentru prima dată, știința poate prin vaccinare să stopeze debutul unei boli canceroase. Și asta la găini. Ei bine, specialiștii de la Institutul de Cercetări Veterinare și Biopreparate Pasteur au reușit să fabrice, după o tehnologie originală, acest vaccin, foarte la modă pe plan mondial în zootehnia mică. Un produs complex, eficient, la baza căruia au fost așezate nu numai operații de mare finețe, ci și 15 ani de muncă într-un domeniu nou, de un deosebit rafinament științific.

Doctor Petru Știube, șeful programului de cercetări privind prevenirea și combaterea bolilor la păsări și animalele mici, explică: „În lume, boala lui Marek decimează populațiile de găini, înregistrîndu-se pierderi prin mortalitate de 10—30 la sută. Afecțiunea neoplazică atacă în special tineretul între 8 și 22 de săptămîni. Se manifestă prin paralizii și moarte bruscă, fără o perioadă de evoluție clinică. Tumorile se dezvoltă pe nesimțite în ficatul, splina, plămînii, rinichiul și sistemul endocrin al păsărilor. Prin producerea vaccinului Romvac, ne-am aliniat la realizările de vîrf în acest domeniu. Inocularea lui la puii de o zi, care abia au spart coaja oului, a făcut ca pierderile produse de boala lui Marek să se diminueze cu 85 la sută. Virusul nepatogen de curcă din vaccin, cultivat în laborator prin biotehnologii, ajunge primul în organismul puiuțelor. După principiul priorității primului venit și datorită anticorpilor de apărare declanșați de ei în organism, se împiedică instalarea în celule a virusului patogen sălbatic producător de tumori".

Simplu, nu? O cursă de sprint între virusi și gata cu boala canceroasă a găinilor? Atunci de ce au fost necesari 15 ani de căutări ale doctorilor Petru Știube, Ion Munteanu, Ion Mihai, Chiriaca Ionescu Coman Toma, Nicolae Ion, Stela Șerbănescu, Șerban Coriolan, Mircea Pirnog, Nicolae Predescu, Emilia Nicolae? Sofisticata tehnologie intilnită în Centrul de cercetări pentru păsări și animale mici din Voluntari, unde se produce vaccinul avea să ne ofere răspunsul. Vaccinul trebuie să conțină doar virusul specific de curcă, să fie ferit de alți contaminanți. Pentru aceasta, tulpina vaccinală se cultivă și multiplică într-o gazdă „curată", celula embrionară a unor găini ferite de germeni patogeni. De aceea mătcile stau într-o izolare perfectă, respirînd numai aer filtrat și hrănindu-se cu furaje sterilizate în etuvă. Ouăle lor recoltate de sub cloșcă cu mănușile se pun în incubator 10 zile și apoi embrionii sînt mărunțiți la nivel de celulă de un „tocător" special, și anume o enzimă. Celulele embrionare fac schimb de locuință din ou în vase rotative, iar meniul lor este un cocktail de circa 200 de aminoacizi, vitamine, săruri și un ser extras din singele viteilor nenăscuți. Devin astfel apte să primească „grefa" virusului de cursă. Cînd în pelicula celulară ce tapetează recipienții rotitori apar aglomerări de focare, se poate considera că tulpina vaccinală s-a instalat în miezul celular al noului domiciliu galinaceu. Celulele „îmbolnăvite" cu virus herpetic de curcă se culeg în fiole și se călesc la ger progresiv, grad cu grad, pentru a deveni vaccinul stocat în azot lichid la minus 200 de grade. Din 1 500 de embrioni gazdă și 125 mililitri de tulpină virotică se obțin 2—3 milioane de doze vaccinale. Un uluitor proces tehnologic din lumea viului care a venit de hac tumorilor canceroase ale păsărilor. Dar pînă a se ajunge aici, cîtă trudă științifică, cîte cărări neumblate prin hățișurile necunoscutului!

„Găinile donatoare de embrioni din «cantonament» trebuie ținute clipă de clipă sub «monitoare», spune dr. Petru Știube. Orice infecție se impune a fi depistată din fașă. În institutul nostru s-a pus la punct, în premieră, și un sistem rapid de diagnostic. Antigenii și serurile pozitive martor realizate de noi reacționează imediat cu anticorpii apăruți în organismele găinilor în cazul declanșării unui proces patogen. Aceste substanțe destinate să deceleze prompt o afecțiune în probele de singe prelevate din vena axilară a păsărilor se obțin tot pe culturi celulare sau din embrioni, urmînd un flux la fel de complex. În domeniile de vîrf ale fabricării vaccinurilor și diagnosticului serologic rapid, țara noastră a devenit deținătoare de procedee originale".

Ani de zile, medici veterinari și biologi de la Institutul Pasteur au circulat în cercetarea lor doar în viteza a patra. Boala canceroasă făcea ravagii în lumea puilor. Lucrau zi-lumină. Ba și mai mult. „Momentul optim de recoltare a celulei embrionare inoculate cu virus e decisiv. Trebuie să prinzi faza cînd ea își schimbă geometria din forma alungită într-una sferică. O întîrziere de cîteva ore poate fie să distrugă celula gazdă prin escaladarea infecției, fie să ducă la moartea virusului de curcă, foarte sensibil în afara suportului. Rămîneam și noaptea cu ochii la microscop ca să «înghețăm» la timp procesul biologic".

Pasiunea pentru această aventură științifică în lumea viului era însă o vitamină care înzecea puterile. A urmat perioada cînd vaccinul a închis ușa laboratorului și a pășit în marile crescătorii. Cercetătorii și-au pus pe umăr „sacoșele" etanșe la minus 200 de grade pline de fiole și au început să colinde 3—4 județe într-o săptămînă. Vaccinau cu mîna lor 50 000 de pui în 7 zile, o mie pe oră. Oboseală? „Nici gînd. Așteptam cu sufletul la gură testul la scară mare. Și apoi, boala își vedea de lucrarea ei. Fiecare oră cîștigată însemna sute de păsări salvate. Prima notă bună am obținut-o de la un electrician dintr-o hală de crescătorie care ne-a spus: cu ce minune faceți injecții puilor că n-au mai murit de cancer. I-am convins pe toți de eficacitatea profilaxiei cu virus de curcă și apoi ne-au bătut pe umăr a mulțumire".

Acum, campaniile de vaccinare s-au generalizat. Producția institutului a crescut cu multe zerouri: de la 400 de mii de doze la 40 de milioane. Cercetătorii se puteau așeza comod în fotoliul succesului. Dar ei au continuat drumul pentru a mai scădea cu cîteva procente numărul de îmbolnăviri. Investighează posibilitatea obținerii unor vaccinuri bivalente, adăugînd la virusul de curcă chiar unul specific galinaceelor, dar cu virulență atenuată printr-o rețetă ingenioasă. Gama de produse de vaccinare a crescut în progresie geometrică, prevenindu-se și alte boli ale păsărilor și animalelor mici. Se întreprind cercetări pentru obținerea unor linii genetice de viermi de mătase cu rezistență crescută la boala poliedrie. În institut s-au omologat zeci de produse biologice noi care le înlocuiesc cu succes pe cele din import și se fabrică toate vaccinurile și serurile de diagnostic pentru crescătoriile din țară. Oameni cu viața permanent de gardă lîngă sănătatea păsărilor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

În vremea independenței

Prezentăm, în continuare, informații privitoare la știința și tehnica românească în anii cuceririi independenței de stat a României, culese mai ales din presa vremii. Cronica a ajuns în luna mai 1877...

— 22 mai 1877. O nouă revistă, „Minte și inimă", apărută la Arad, publică un articol de fond care este un îndemn spre cultură și mai ales spre luminarea poporului prin știință, arătînd că și pînă acum multe genii ieșite din sînul națiunii române „au strălucit pe diferite terene".

— Tot la Arad apare un articol de Teodor Ceontea, adevărat apel iluminist, care cere să se deschidă „cîmp liber spiritului omenesc" și ia în derîdere geocentrismul, susținînd pluralitatea lumilor locuite. Curios, dar articolul a fost publicat în „Biserica și școala" (nr. 19/5 iunie)

— „Revista științifică" nr. 10/1 iulie publică un studiu, de mare actualitate, privind locurile „pe unde trecerea Dunării s-ar putea face cu mai puține greutăți", prin „aruncarea de poduri". Într-adevăr, în iulie și august 1877 Armata Română a trecut, în mai multe etape, marele fluviu, trecerea în masă efectuîndu-se la 20 august, la Corabia.

— Constantin Căpităneanu, întemeietorul astronomiei de observație la noi, determină cu precizie, în iulie 1877, coordonatele geografice ale unor orașe (București, Iași, Galați etc.), vitale pentru sistemul comunicațiilor militare.

— Sumar bogat al „Revistei științifice" nr. 11/15 iulie: o amplă pledoarie pentru introducerea largă a electricității la iluminat (care va înlocui toate mijloacele de iluminat existente), apoi articole și note despre pelagră, despre un mare cutremur de pămînt din Peru, despre grindina devastatoare ce a căzut la Dealu Mare etc.

La o zi după data înscrisă pe revistă, la 16 iulie, primele trupe românești trec Dunărea.

— Revista „Transilvania" (nr. 16/15 august) despre rolul ASTREI: „...existența și înflorirea acestui institut transilvan nu se poate cumpăni cu tot aurul ce se scoate într-un an din sînul său cel bogat". (cu o lună în urmă, în sînul ASTREI se înființase secțiunea științifică sub conducerea doctorului Pavel Varici).

— Din relatarea ședinței Societății Academice Române din 16 august 1877 (conf. „Analele...", tom X, Sect. I, 1877) rezultă că Biblioteca, „adausă și înavuțită, numără peste tot 3422 volume"; Al. Odobescu a donat 84 volume, iar I. Ghica — 99, altele au provenit de la autori, editori și tipografi, cărora Societatea Academică Română (viitoarea Academie Română) le mulțumește.

— În lucrarea **Partea luată de Armata Română în războiul din 1877/1878** (București, 1926), construcția podului de pontoane de peste Dunăre de la Corabia — operă a geniștilor români —, pe care armata noastră a trecut în masă la 20 august pe cîmpul de luptă din Bulgaria, este astfel descrisă: „Podul, început la 14 august, a fost terminat la 19 august, ora 22. Pentru construcția podului, s-au întrebuințat 98 pontoane, dispuse la 8 m din ax în ax (...) Lungimea totală a podului era de 1036 m...". La zece zile după trecerea Dunării, Armata Română dobîndește o victorie istorică prin cucerirea puternicei redute Griviția.

— „Columna lui Traian" nr. 8—9 din august-septembrie 1877 salută inițiativa Societății Academice Române de a trimite pe Grigore Tocilescu la Moscova, pentru studiul și copierea unor manuscrise ale lui Dimitrie Cantemir. Noul birou al Societății are ca președinte pe Ion Ghica, iar ca vicepreședinte pe George Barițiu.

— Un articol foarte documentat din „Revista științifică" (nr. 16/1 oct.) combate pe sceptici care se îndoiesc că știința „va putea ajunge vreodată să găsească legile ce cîrmuiesc schimbările timpului".

— Ziarul „Telegraful" nr. 1665/30 octombrie salută ultima scriere a Dorei d'Istria, consacrată culturii otomane; deși ne aflăm în plin război cu Poarta, ziarul își dovedește obiectivitatea, apreciind eforturile neobosite ale acestei scriitoare, dăruită problemelor orientalisticii, de apropiere a Occidentului de valorile Orientului.

—Se publică, în „Revista științifică" nr. 18 din 1 noiembrie, studiul fundamental al chimistului Petru Poni despre apele minerale de la Neamț — prim jalon al operei sale mineralogice. În nr. 19/15 nov., aceeași revistă publică un articol care constituie o pledoarie pentru promovarea „științei pozitive". „Orice amînare în înzestrarea statului român cu stabilimente științifice de toate gradele este o pierdere din cele mai simțitoare. Progresul nu așteaptă pe cei care rămîn înapoi; cu puterea aburului și a electricității, trece înainte".

Iată deci cum gîndeau savanții români în luna care a adus armatei noastre marile izbînzi de la Rahova și Plevna!

— Deși războiul e în plină desfășurare, românii din Dobrogea „se îngrijesc de școli, în spatele armatei învingătoare" — constată cu bucurie revista „Minte și inimă" din Arad (nr. 7/1 dec.). Și același număr își exprimă adeziunea față de lupta pentru cultură a negrilor din America, de curînd eliberați din sclavie, care plănuiesc să organizeze mai multe școli și o Universitate cu diferite facultăți științifice: „Neagră vă e fața, dar curată vi-e mintea și mare vi-e inima (...) Negrilor, fiți sahutați!"

— „Cronica științifică" din „Revista științifică" nr. 21/15 dec. cere să se ia măsuri de urgență împotriva epizotiei care, începînd din septembrie, seceră vitele satelor românești.

— Ziarul „Observatorul" din Sibiu publică o circulară emisă de episcopul român Ioan Popas, din Caransebeș, la 30 decembrie 1877, care cere să se înființeze, pe lîngă fiecare „școală poporală" românească, cîte o bibliotecă „pentru lățirea culturii".

— Din programul de conferințe urmînd a se ține la Ateneul Român publicat de ziarele din 11 ianuarie 1878 reținem: **Despre calendar** de Ion Ghica și **Despre numismatica românească** de D.A. Sturdza.

— La 18/30 ianuarie 1878, Spiru Haret își susține la Paris teza de doctorat, aducînd o nouă viziune în problema stabilității sistemului solar. „D-sa va fi primul nostru doctor în matematici de la Universitatea din Paris" scrie „Dorobanțul" nr. 75 din 30 ianuarie.

— „Revista științifică" (nr. 24 din 1 feb.) relatează despre experiențele făcute de Edison cu „mașina care vorbește" (fonograful)...

— Dezvoltarea industriei prelucrătoare românești se află în atenția ziarului „Telegraful" (nr. 1743/5 feb.). Postavul necesar armatei de pildă va fi produs de acum înainte în țară. „Este dar în interesul națiunii române a încuraja tot felul de industrii în țară, pentru a ne sustrage de la acel tribut de sute de milioane, ce plătim anual străinilor și a deschide noi izvoare de muncă și prosperare claselor puțin avute". Cîteva zile mai tîrziu, la 12 februarie, Armata Română intră în Vidin...

Am consemnat doar cîteva gînduri și evenimente răzlețe, exprimînd cronica științifico-tehnică a anilor 1877—1878, în împletirea ei firească cu hronicul eroic al istoriei.

I. M. ȘTEFAN ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Omul nou, măsura marilor noastre idealuri

Este limpede pentru oricine examinează cu luciditate și bună credință experiența României socialiste, și în mod special perioada ultimilor 24 de ani, că un indice major al superiorității noii orînduiri îl constituie, așa cum se subliniază și în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, folosirea cu randament înalt atît a potențialului material, cît și a celui uman al țării noastre. Este, de altfel, o legitate a dezvoltării societății noastre că asigurarea unui curs ascendent operei de construcție socialistă este posibilă numai prin accentuarea caracterului ei de proces istoric conștient, iar în aceste condiții, dezvoltarea conștiinței revoluționare a maselor devine implicit un factor esențial al accelerării progresului economico-social. „În întreaga activitate de construcție socialistă — a ținut să arate din nou tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuprinsul magistralei cuvîntări rostite la recenta Plenară a Comitetului Central al partidului nostru — un rol important a avut întotdeauna activitatea ideologică, politico-educativă, de formare a omului nou, constructor conștient al noii orînduiri sociale". Și în aceeași ordine de idei, secretarul general al partidului nostru a mai ținut să precizeze următoarele : „Cu cît activitatea ideologică, politico-educativă de formare a conștiinței socialiste, revoluționare a întregului popor va fi mai bună, cu atît vom obține rezultate superioare în toate domeniile de activitate".

Cînd spunem că socialismul reprezintă o societate mai dreaptă și mai umană, aceasta nu este o simplă formulă propagandistică, ci un adevăr științific ale cărui premise se află în acea transformare revoluționară posibilă numai prin lichidarea exploatării și a claselor exploatatoare. Dar în același timp, trebuie să avem în vedere și un alt adevăr fundamental. În baza noilor condiții economice și politice create, socialismul este în același timp și singura orînduire ce beneficiază de toate premisele de a făuri, în cadrul unui proces istoric conștient, o societate caracterizată printr-un umanism profund, prin noi atitudini față de muncă și viață, în care fiecare cetățean poate ajunge la înalta demnitate de erou-civilizator. „În esență, noi, comuniștii, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste, ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii, care a sintetizat în om forma superioară de organizare a materiei, acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea viselor sale celor mai cutezătoare de progres, dreptate și fericire... Noi ne propunem acum să perfecționăm produsul cel mai înalt al naturii — omul, creatorul a tot ce există în societate".

Formulînd o viziune clară asupra locului și menirii conștiinței sociale socialiste, Partidul Comunist Român a impulsionat o activitate politico-educativă privind afirmarea principiilor de viață comuniste, a moralei socialiste. În concepția partidului nostru, educația socialistă, dezvoltarea conștiinței socialiste implică atît ridicarea nivelului general de cunoaștere, stăpînirea deplină a profesiunii, cît și însușirea concepției științifice despre lume și societate, formarea unor atitudini cetățenești înaintate.

În acest larg context, se specifică în Tezele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, activitatea politico-ideologică trebuie să aducă o mai stăruitoare contribuție la înțelegerea mai exactă, mai profundă a unor concepte ale partidului nostru. Este necesar, astfel, ca propaganda să sublinieze cu toată tăria că victoria socialismului constituie o necesitate obiectivă, că mai devreme sau mai tîrziu orînduirea capitalistă, imperialistă trebuie să facă loc noii orînduiri, socialiste și comuniste. Necesară se dovedește deopotrivă sublinierea cu toată forța a importanței întăririi și dezvoltării proprietății socialiste, a apărării acesteia, cerințe vitale pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre, proprietatea socialistă fiind singura capabilă de a asigura ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Activității ideologice — se mai arată în cuprinsul documentului de partid amintit — îi mai revine deopotrivă îndatorirea evidențierii contradicțiilor ireductibile și tarelor grave care macină orînduirea capitalistă, contradicții pentru lichidarea cărora nu se află decît o singură cale, iar aceasta nu poate fi decît cea a revoluției și construcției socialiste, a făuririi unei societăți la care fiecare țară poate

(Continuare în pag. 15)

LIVIU TIMBUS

Patria și privighetoarea

Frumos își ridică privighetoarea
Umbrarul în mijlocul de cer
O stea de grîu i-a otrăvit somnul
Vie e inima ei.

Lacăt uns cu chei felurite
Cîntecul și istoria — drumul ales
Iubește-o cu o pîine făcută
De mîinile tale
Cum ai ține o minune sub respirație.

Fîntînari și cloplitori
Și cresc ători de albine : sfînta noastră
Coloană comună : os domnesc
La curte domnească — se vede
Forma de dor a păsării.
Iubește-o cum îți iubești sîngele
A fost și pe umărul tău.

CORNELIU ANTONIU

Toamna

Fotografie de PAUL AGARICI

Carmen Maria Strujac:

„Sufletul teatrului, fără vibrația sensibilității publicului, s-ar frînge"

— Stimată Carmen Maria Strujac, care sînt începuturile teatrului în orașul de la Dunăre ?

— Dintr-un excelent documentar întocmit de Aurelia Cazacu, secretar literar la Teatrul dramatic din Galați, rezultă cu claritate că primele preocupări pentru construirea unui teatru în acest oraș — ce devenise o adevărată metropolă a comerțului pe la 1850 —, coincid cu perioada de avînt patriotic datorat unor spirite luminate cum au fost Costache Negri sau Al. I. Cuza. Legitima dorință a locuitorilor de aici și a celor ce au susținut vie flacără conștiinței de sine a neamului, prin cultura, s-a împlinit prin ctitorirea Teatrului dramatic în anul 1955, deci, în urmă cu doar 34 de ani. Iar primul spectacol al stagiunii inaugurale a însemnat și primul premiu I într-o competiție națională de prestigiu.

— Vreți să reconstituim file și cîteva file scrise (ori nescrise) din tînărul dar încărcatul destin al teatrului gălățean...

— Reiese cît se poate de clar din același documentar la care făceam referire că tendința acestei instituții a fost — și a rămas — de a aborda un repertoriu de valoare. În care piesa românească să fie statuată în drepturile sale firești. Pe scena din Galați au văzut pentru prima oară lumina rampei **Rugăciune pentru disc-jockey, Hoțul de vulturi, Rezervația de pelicani** de D.R. Popescu, **Taina zidarului** de Dan Tărchilă, precum și alte versiuni scenice originale cu lucrările : **Groapa** de Eugen Barbu, **Avram Iancu** de Lucian Blaga, **Anchetă asupra unui tînăr care nu a făcut nimic de** A. Dohotaru, **Scene din viața unui bădăran** și **Fata morgană** de D. Solomon.

— Să facem o secțiune estetică, dacă pot spune așa, într-o stagiune ceva mai recentă...

(Continuare în pag. 15)

DORIN SĂLĂJAN

Iubirea de frumos

Drum la Tîrgoviște

Cu trenul de dimineață, printre holdele date-n spic dens și floarea-soarelui, pe un drum însorit, un drum la Tîrgoviște este o sărbătoare. Invitat la Liceul cel vechi de petrol, într-o clădire cît o universitate, unde astăzi învață două mii de elevi, să vorbesc despre Mihai Eminescu, am avut bucuria să întîlnesc tineri profesori și elevi absolvenți de facultate în diferite domenii, cu adînci și fericite preocupări intelectuale.

Dintr-o sală mai mică devenită neîncăpătoare ne-am mutat într-o alta mai spațioasă, unde cu elevi roată în picioare l-am putut evoca într-o liniște cuvioasă, cerută de textele marelui poet, pe strămutatul la eternitate de acum un veac.

Pe culoarele liceului erau înșiruite cărți ale altor colegi scriitori ce urmează să sosească sîrcă să-l celebreze pe Eminescu.

Spre seară am ajuns la Dealu, unde doarme capul neadormit al voievodului martir Mihai Viteazul. S-a întîmplat să fiu aici, lîngă mormîntul său, într-o zi ca aceea cînd, la Iași, la 1600, s-a emis documentul ce-l consfințește ca domn peste toate cele trei provincii românești reunite sub sceptrul său.

De pe terasa celei dintîi tipografii românești se vede această Umbrie românească înecată în verdele grădinilor și semănăturilor.

Descifrez pietre de morminte, această lespede cea dintîi într-o sacră limbă română, așternută peste creștetul doborît lîngă cheile Turzii și adus aici de către frații Buzești. Ascult mărturiile unui bătrîn cărturar al locului, de aproape nouăzeci de ani, Corvin, ce a văzut cu ochii săi procesiunea de la gara Tîrgoviștii din 1919 condusă de Iorga în urma acestui așezămînt sfînt ce fusese și el dus în exil în anii războiului și acum se întorcea acasă.

Cutoria în sine, refăcută după cutremur, zugrăvită de o înzestrare superioară, cea a zugravului Sofian, este una dintre cele mai pure în formă și vechime din tot trecutul nostru, mai veche decît Curtea de Argeș, ea, cea dintîi, smulge admirația totală a străinilor. Încă o dată ne vin în minte cuvintele lui Eminescu despre iubirea de Patrie : a-ți iubi Patria înseamnă a păstra vie ființa jertfitoare a trecutului. Cu un brat de flori dăruite poetului pe care îl celebrăm, Eminescu, ne-am întors în faptul serii

IOAN ALEXANDRU

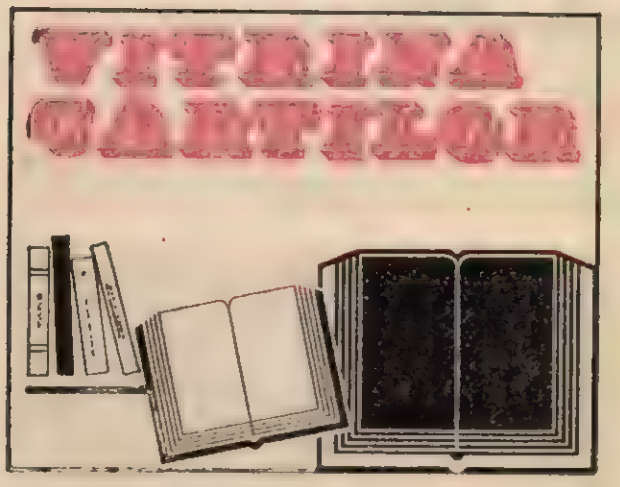

Vorbiți și scrieți românește

Greșeală deghizată

Dintre greșelile de exprimare, cea mai frecventă și, adăugăm numaidecît, cea mai perfidă ne pare a fi PLEONASMUL.

În adevăr, ea se bucură — dacă putem spune astfel — de o circulație neistovită și se insinuează, cu o ulmitoare viclenie, unde nici nu te aștepți, dacă nu scapi din vedere faptul că o întîlnești pînă și în textele unor autori cu pretenții.

Cum se întîmplă aceasta, cum este posibil ca o asemenea greșeală să atîne calea atîtor și atîtor formulări, fără a i se bara drumul — iată ce ne propunem a arăta într-o suită de comentarii.

Vom înfățișa, rînd pe rînd, formele multiple și variate sub care pleonasmul se maschează, spre a înșela mai lesne și mai sigur, vigilența celor care nu-l observă pînă.

1

„PROBABILITĂȚI care... SE POT"...

Propunem ca, înainte de a încerca înțelegerea fragmentului reprodus mai jos, specific domeniului teoriei cunoașterii, să parcurgeți împreună cu noi analiza semantică a cîtorva secvențe lingvistice, care se repetă :

În noul context, nici o stare reală nu mai este caracterizată printr-o probabilitate de 100%, întrucît suportă continuu prezumția existențială nenulă a stărilor potențial-posibile compatibile cu împrejurările date.

Prin modificarea corespunzătoare a acestor împrejurări (adică a ambianței) orice stare potențial-posibilă [...] poate fi actualizată, după cum orice stare actualizată poate fi trecută în potențialitate. Straniul (sau „aventura") reprezintă așadar o stare potențial-posibilă, căreia i se atașează, la un moment dat, o probabilitate infimă.

În text, întîlnim vocabula POTENȚIAL(-Ă, POTENȚIALI.-E), adjectiv, cu sensul 'care are în sine toate condițiile esențiale pentru realizare, care există ca posibilitate, care există în mod virtual', sinonimă cu POSIBIL(Ă, POSIBILI,-E), adjectiv, 'care se poate întîmpla sau realiza, care este cu putință, care este potențial ; virtual ; probabil'.

Atunci, cărei noțiuni (concept sau categorie filozofică) îi corespunde **"potențial-posibilă"** și ce înțeles să aibă **"o stare potențial-posibilă** [...] căreia i se atașează [...] o **probabilitate"**, cînd toate aceste cuvinte exprimă același sens ?

Avem a face, în acest caz, cu pleonasmul indiscutabil.

De asemenea, trebuie să subliniem faptul că dintre toate formatele cu sufixe, cele mai frecvente pleonasme se întîlnesc la adjectivele derivate cu -BIL (care exprimă 'posibilitatea') și la substantivele abstracte în -BILITATE, derivate de la ele, în construcții sintactice cu verbul A PUTEA.

Deci, orice stare **"potențial-posibilă [...] poate"** și **"poate [...] în potențialitate"** sînt pleonasme în mod cert.

DORIN N. URIȚESCU

de Romul Munteanu

„Poezia este cadența timpului"... (I)

Pentru mine poezia lui Radu Boureanu nu face parte din acel inventar personal și vital de opere pe care să simt nevoia să le citesc în mod repetat, în fiece zi sau în orice anotimp, așa cum am făcut multă vreme cu versurile lui L. Blaga, T. Arghezi sau G. Bacovia.

Dar „vizorul" acesta pur subiectiv al cititorului fericit rămîne întotdeauna mult mai strîmt decît necesitățile de tip informațional, determinate sau chiar impuse de spiritul critic. De altfel, întotdeauna am fost convins de faptul că atunci cînd un critic (nu numai istoricul literar) rămîne prizonierul stărilor proprii de întîmpatie nu mai poate răspunde exigențelor pe care și le-a asumat în mod public.

Am citit sau recitit, așadar, poeziile lui Radu Boureanu (n. 1906) „ocazional", prin aceasta înțelegînd publicarea unei ample ediții de **Poezii** (1972) sau apariția unor culegeri izolate de versuri. Necesitățile au fost astfel de factură pur profesională. **Dulce uragan** (Cartea Românească, 1989) reprezintă o nouă invitație la lectură. Ea se cere a fi însoțită și de o privire retrospectivă asupra creației sale lirice, menită să fortifice sau să modifice unele impresii mai vechi, formulate în tăcere.

Intelectual rafinat, cu vaste disponibilități spirituale, solicitat de practici diferite în artă (teatru, pictură, poezie, roman), Radu Boureanu a venit înspre poezie cu o dicție bine făcută a versului și, totodată, cu o viziune colorată, proiectată multă vreme asupra universului real sau imaginar. Debutul poetului cu **Zbor alb** (1933) este atît de îndepărtat, încît cele aproape șase decade de poezie ce ne duc pînă la **Dulce uragan** (1989) constituie un amplu capitol de istorie literară. În acest lung și fertil traseu se înscriu **Golful singelui** (1936), **Cai de apocalips** (1940), **Sîngele popoarelor** (1948), **Umbra stelelor** (1957), **Cîntare cetății lui Bucur** (1959), **Moartea morilor de vînt** (1961), **Inima deșenată** (1963), **Cocoși de vînt** (1967), **Cheile somnului, Piramidele frigului** (1970), **Mîinile orelor** (1971). La toate acestea, pînă la **Dulcele uragan** s-au mai adăugat încă șase plachete de versuri.

Și totuși, rezonanța poeziei lui Radu Boureanu în cultura contemporană a fost întotdeauna moderată. Ca poet, Radu Boureanu nu este absorbit de o conștiință publică largă, nu reprezintă o pagină de istorie literară de strictă necesitate. Scriitor longeviv ca și E. Jebeleanu sau Ion Sofia Manolescu, autorul **Dulcelui uragan** nu se ridică nici pe planul expresivității, nici al profunzimii de reprezentare a unor stări existențiale, mai sus de **Ultima pălărie** (1984), de Ion Sofia Manolescu, operă luată ca etalon din cauza apartenenței la aceeași generație literară.

În **Confesiunea** ce însoțește volumele de **Scrieri** (1972, Ed. Minerva) găsim cîteva fragmente de o mare sinceritate și elocvență. „Se spune că debutul este o permanență, de fapt fiecare vers își are debutul său, fiecare poem înseamnă o confruntare, un examen, chiar dacă poetul a căpătat un timbru propriu, un profil distinct în concertul unei literaturi naționale."

Cu asemenea sentimente încercăm să ne apropiem de poezia lui Radu Boureanu. Resituarea unui scriitor în timp este o absolută necesitate. Ea este determinată și de presiunea unor valori anterioare, clasicizate, dar și de apăsarea produsă asupra destinelor literare individuale de valoarea operelor scriitorilor mai tineri. În **Confesiune**, Radu Boureanu intuiește cu multă finețe această bursă neliniștită ce operează asupra artei cuvîntului. „Poezia este un limbaj absolut. Este cronica uriașă a sensibilității umane. Poezia este cadență a timpului, a destinului, a destinelor, a ireversibilului. Este marele eșichier imaterial pe care se mișcă, se joacă valorile timpului ; mîini nevăzute mută pionii cuvintelor fatidice sau revelatoare." Școlit, după propria mărturisire, la estetica filozofică a lui John Ruskin, admirator al unor poeți cu voci diferite ca Maeterlinck și Paul Valéry încrezător, în același timp, în direcția aristotelică a artei, poetul îi cere criticii în primul rînd **sinceritate**, acel tip de sinceritate intuitivă și validată prin argumente, ce poate să scoată în relief **autenticul** și **timbrul valoric** al poeziei.

Chiar dacă **autenticul** nu se identifică întotdeauna cu marea artă, ne vom strădui să ținem seama de îndemnurile scriitorului. Pornim de la o întrebare fundamentală, suscitată de cele aproape șase decenii de poezie, traversate de autorul **Dulcelui uragan**. A devenit oare Radu Boureanu un scriitor clasic al secolului douăzeci sau ne găsim doar în fața unei opere definitiv **clasate**, adică statornicită în practica unor tipare stilistice și tematice definitive. Testarea unor poezii din perioade diferite ne poate duce spre un răspuns argumentat, cu micile zone de incertitudine ale actului critic. Alegem un fragment din volumul de debut **(Zbor alb, 1933)** : „Această așezare aramie a serii / peste lanurile verzi, / către nici un liman curgînd, / e o tristețe în inima verii. / Au lunecat atîția nori albi / pentru schimbarea la față a cerului / Fata morgană pe stepă horea / cu fata morgană din gînd" / **(Această așezare)**. Viziunea colorată a peisajului exterior și interior se risipește în locuri comune : **așezare aramie, lanuri verzi, nori albi, inima verii, inima mea** etc.

SEMNAL

● „De pe unele frunți și mușchi / pleacă dezamăgite". Cu acest aforism de un haz amar se deschide volumul de reflecții al

lui Vasile Ghica al cărui nume cititorii revistei noastre l-au întîlnit deseori la rubrica **Racul. Surîsuri migdalate** (Ed. „Junimea") este o carte de o nespusă savoare și ne propune o imagine cînd șugubeață, cînd în **aqua forte**, a condiției umane.

● După o suită de romane din actualitatea cea mai fierbinte, bine primite de cititori și de critici, Dumitru Popescu revine la poezie publicînd o carte de poeme, **Insomnia dragonului** (Editura Eminescu). Cităm începutul unuia dintre ele : „În părul tău zăpada s-a mineralizat. / Vestigiul unei necunoscute catastrofe hibernale. / Melancolia ninsorii / o topeai pe pajiștile puerile, / dar eu căderam mereu / sub palosul de gheață / dornic să mă-ngrop, pentru veșnicie, în nămeți. / Apoi, client de rînd al toamnelor modeste / în bistrouri comode, liniștite. / Pecetluit de-o falsă tinerețe / rămas-am manechinul de servici / al unei case mari de modă."

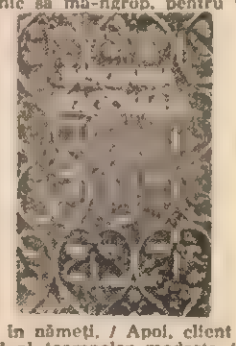

● Zece dintre cele mai izbutite piese ale lui Aurel Baranga — **Bulevardul impăcării, Mielul turbat, Rețeta fericirii, Siciliana, Fii cuminte, Cristofor, Sfîntul Mitică Blăjinu, Opinia publică, Travesti, Interesul general, Viața unei femei** — văd lumina tiparului la Editura Eminescu în apreciata colecție **Teatru comentat**. Marele comediograf, plecat prea devreme dintre noi, care spunea mucalit : „Scrisul meu n-are decît un singur secret : spun cu voce tare ceea ce alții gîndesc în taină" este evocat într-un cald „cuvînt înainte" de Traian Selmaru și de Valeriu Răpeanu care creionează un „Portret al dramaturgului".

● La „Cartea Românească, Teodora Popa-Mazilu semnează o traducere a unei cărți care se va bucura, cu siguranță, de un

mare succes de librărie : **Ludovic al XV-lea și curtea sa**, de Alexandre Dumas.

● O ediție revăzută și adăugită a unui volum de **Lirice** de Boris Pasternak apărut în tălmăcirea și cu prefața lui Marin Sorescu în urmă cu aproximativ 20 de ani ne oferă Editura Univers. Traducătorul își motivează astfel pasiunea pentru creația acestui scriitor : „Ediția de față, revăzută și purecată atent, un pic adăugită chiar, poate fi pentru mulți prima ediție. Pentru mine, constitue, oricum, proba unei pa-

siuni constante : recitit și restudiat după atîta vreme, perioada în care eu însumi am cotrobăit prin multe emoții și m-am frecat de multe universuri lirice, acest mare poet a fost din nou capabil să mă miște profund. Și dacă nu l-aș fi tradus atunci, l-aș fi tradus, cu siguranță, acum".

Recenta apariție a romanului **„ASCENSIUNEA"** de **Ștefan Dorgoșan** în prestigioasa **Editură Eminescu**, continuă o frumoasă și bogată temă de tradiție a literaturii noastre despre viața țăranului și a satului românesc, cu accentele lor specifice de modernitate din epoca contemporană. Pe coordonatele acestui subiect de permanentă actualitate în perimetrul existenței noastre materiale și spirituale, care tutelează valențele narațiunii, romanul „Ascensiunea" surprinde cu acuratețe evoluția morală, socială, politică și, nu în ultimul plan profesională a unei largi și generoase scene de personaje, care se vor nu numai reprezentative, dar și desprinse direct din realitatea clocotitoare a satului, aflat într-un expresiv și eficient proces de transformări multidimensionale. Parcurgerea unor etape istorice, trecute dar și prezente care au influențat și influențează dinamic structuri din starea tradițională a țăranului și vieții satului se face nu numai prin consemnare strict documentară — delimitată în timp — ci mai ales prin impactul asupra destinelor, a comportamentului uman. Aflat, după cum o recunoaște, „în cumpăna tainelor", Ștefan Dorgoșan se vrea, în romanul său de debut „Ascensiunea", un cît mai fidel purtător de cuvînt al acestui extraordinar personaj — țăranul — un univers care ne-a permanentizat în istorie, deschizîndu-ne cu înaltă frumusețe morală mereu drumul spre viitor.

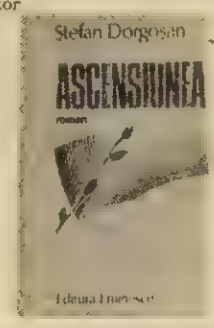

Eminescu în circuitul universal (VII)

Traduceri și referințe critice apar în toate țările socialiste europene. La cele menționate anterior adăugăm Albania cu trei ediții separate, însoțite de numeroase studii, semnate de Mitrush Kuteli, Rexhep Izmail, Vehbi Bala și alții, acesta din urmă apreciind, pe marginea activității sale de poet traducător și comentator, că „Eminescu nu aparține numai națiunii sale, ci tezaurului comun al umanității. De aceea am vrut să redau poporului meu acele poezii care sînt esențiale pentru cunoașterea lui... **Împărat și proletar** și **Scrisoarea III** au intrat în manualele școlare, iar opera lui Eminescu este studiată la cursurile universitare... Eminescu servește cauza prieteniei între popoare". Traduceri și comentarii în limba albaneză mai apar și în Iugoslavia (în anii din urmă la Prishtine, două ediții separate cu traduceri și două studii), de asemenea, în România (primele traduceri, la Constanța, o ediție în 1939 și într-o revistă din 1939 și 1934). Peste 2 000 de versiuni atestăm în limba maghiară incluse în 47 culegeri antologice și 5 ediții separate, precum și peste 30 articole și studii în Ungaria și România. Un caz aparte îl reprezintă U.R.S.S., în care apar masiv traduceri și referințe critice în mai multe limbi, pe lîngă cele prezentate (rusa și ucraineana) adăugînd : armeana (două ediții la Erevan, datorate poetului Gurghen Borian, precum și tălmăciri și eseuri în presă), estona (cinci culegeri antologice și cinci ediții separate), gruzina (două volume datorate poetului Grigol Abasidze și alte contribuții în presă), idiș (o culegere antologică la Chișinău), letona (traducerile și eseurile din presă însumînd o duzină de două antologii și o ediție separată la Riga).

Opera lui Eminescu a fost receptată cu multă solicitudine și în țările din Orientul îndepărtat și apropiat. Menționate în ordinea alfabetică a limbilor, realizări cunoaștem în : arabă (ediții separate ale **Luceafărului** apar în traducere diferită în Irak la Bagdad și în Siria la Damasc, tot aici figurînd și într-o recentă culegere antologică, comentarii și traduceri mai publicînd periodice ca „El Moudjahid" și „Revolution Africaine" din Alger, „Al Goumhuria" și „Al Ahram" din Cairo etc.), bahasa (**Împărat și proletar** și alte poezii publică 4 reviste din Indonezia), chineză (la Beijing, apar traduceri într-o antologie și în cîteva reviste, iar la Shanhai o ediție separată, principalul traducător, scriitorul Xu Wende apreciind în Eminescu „drept unul dintre cele mai mari genii ale poeziei universale. Universalitatea poeziei eminesciene se datorează și faptului că opera poetului român este astăzi binecunoscută în China, alături de celebrități ale poeziei universale"), coreeană (traduceri, articole, conferințe în presă, la radio), japoneză (la Tokio, traduceri includ trei antologii și două reviste), urdu (în limba națională din Pakistan, ca eveniment editorial apare un volum cu cele 69 poezii realizate după versiunea engleză de la București a tînărului traducător român de excepție, Corneliu M. Popescu), între acestea remarcăm versiunile apărute în 8 limbi din India : bengali (un volum separat apare la Calcutta, studii și o teză de doctorat, apărută și în România, toate datorate Amitei Bhosse, despre traducerile cărora scriitorul Parimal Goswami scrîind: „Traducerea este cursivă și este realizată într-un limbaj nuanțat, încît nu pare o traducere. Prin acest volum de poezie dintr-o țară îndepărtată, traducătoarea a edificat o punte între două culturi, fapt pentru care literatura și cultura noastră îi vor fi recunoscătoare"), sanscrita (o ediție a Luceafărului la Delhi), de asemenea, o ediție separată a **Scrisorii I**, apărută în 1979 la Delhi în 8 limbi (hindi, malayalam, pumjabi, sanscrita, tamil, engleza și româna).

Nu putem omite specificarea că Eminescu este tradus și comentat în toate literaturile balcanice, la cele menționate adăugînd limba turcă (traduceri și comentarii înserînd o antologie și reviste din Istanbul, între care se remarcă publicația „Varlik").

Un loc important între acestea ocupă edițiile multilingve. Între care pe lîngă cele menționate din India și S.U.A., adăugăm o ediție separată a poeziei **Sara pe deal** apărută în Brazilia în 9 limbi (engleza, franceza, germana, idiș, italiana, maghiara, româna, portugheza, spaniola), mai ales în România (3 ediții ale **Luceafărului** și două volume. **Dorința** și **Poezii** în limbile de largă circulație), de asemenea, unele lucrări de mare prestigiu, cum este monografia despre Eminescu de G. Călinescu, tradusă în bulgară, germană, maghiară, poloană etc. La cunoașterea și consacrarea internațională a operei și personalității artistice și umane l-au avut, pe de o parte, enciclopediile din aproape toate țările lumii, iar pe de alta traducerile și eseurile ascestora, realizate în România (peste 3 000 versiuni, incluse în aproape 200 volume de traduceri și critică), apărute în 27 limbi (albaneză, arabă, armeană, aromână, bulgară, cehă, chineză, engleză, franceză, germană, greacă, gruzină, idiș, italiană, japoneză, latină, maghiară, olandeză, poloană, rusă, sîrbocroată, slovacă, spaniolă, suedeză, tătară, turcă, ucraineană).

În loc de încheiere, aducem o mărturie venită în România de pe continentul australian, unde nu cunoaștem ediții eminesciene autohtone, decît cele existente în limba engleză, prin urmare avînd audiență și în Australia, așa cum ne putem da seama din cuvintele scriitorului Clement Cristensen : „Cinstind memoria lui Eminescu, noi astăzi cinstim pe toți aceia care au luptat pentru marea artă și pentru pace în România, o națiune mare și mîndră, o națiune demnă de cele mai înalte aspirații ale gînditorilor și ale poeților ei cei mai de seamă".

D. COPILU

Interviurile lui Enescu

Cu francheța și spiritul de severă autocritică ce l-a caracterizat, George Enescu a mărturisit că nu are talent epistolar și deci alcătuiește cu dificultate o scrisoare, că nu este un **meșter al cuvîntului**, de aceea evită să vorbească în fața publicului și că **nu-i place să dea interviuri**, ceea ce a făcut ca să nu se organizeze în jurul său o rețea publicitară și să nu împînzească presa cu mărturisiri și destăinuiri. Aceste trăsături ale ființei sale nu simulau modestia și nici nu urmăreau să ascundă o anume trufie, ci exprimau luciditatea și rigoarea omului ce nu-și permitea nici un fel de cochetărie, nici o atitudine complezentă. Trăia în lumea muzicii, pentru muzică și în numele ei.

Deși pentru a alcătui cîteva rînduri îi trebuia un timp îndelungat, scrisorile lui de o extremă concizione, cele mai multe într-un stil de-a dreptul telegrafic, constituie după opinia mea expresia nobleței sale sufletești, a politeței sale exemplare, mărturisind în formule tranșante dorința de a rămîne numai în sferele frumosului, de a nu se abate de la înșolinirea drumului său : a sluji cu demnitate și maximum de conștiință morală și artistică muzica, de a „interveni fără sovăire" pentru a înlesni afirmarea unui talent sau pentru a curma o nedreptate.

Scrisorile lui George Enescu s-au publicat în două volume, în anii 1974 și 1981, memoriile sub forma unor discuții radiofonice cu muzicologul francez Bernard Gavoty, au văzut, și ele, lumina tiparului în traducere românească.

În urmă cu cîteva luni, Editura Muzicală a desăvîrșit acest triptic al manifestării personalității sale dincolo de aria compoziției și a artei interpretării tipărind primul volum din **Interviuri din presa românească** aparținînd lui George Enescu, apărute între anii 1898—1936. Alcătuirea acestei ediții, studiul introductiv, notele și comentariile aparțin Laurei Manolache și trebuie să spunem că din toate punctele de vedere culegerea întrunește admirația noastră prin spiritul de seriozitate științifică, rigoarea care a stat la baza alcătuirii ei, prin încadrare în epocă și identificarea fiecărui interviu, a fiecărui nume și situația citate de Enescu și de cei ce au convorbit cu el. Ca unul din cei ce trudesc pe tărîmul cercetării istoriei culturii românești de peste treizeci de ani îmi dau seama de toate dificultățile pe care un tînăr le întîmpină în momentul în care pornește la alcătuirea unei asemenea ediții. Laura Manolache ne-a dat prin acest volum o ediție critică, o contribuție definitorie în procesul cunoașterii lui George Enescu în toată complexitatea ființei sale.

Trebuiau strînse în volum interviurile lui George Enescu, reprezintă o atare ediție numai un gest de pietate față de memoria acestui pisc neîntrecut al muzicii noastre, interesul lor se restrînge doar la sfera muzicologiei ? După lectura acestor interviuri cunoașterea lui George Enescu sporește nu în direcții colaterale, anecdotice, legate de micile și mărunțele întîmplări ale „vieții de artist", ci dimpotrivă se îmbogățește în profunzime atît în ceea ce privește substanța psihologică și morală a omului cît mai ales în ceea ce privește definirea concepției sale despre artă, a crezului estetic, a modului de a înțelege relația dintre folclorul românesc și muzica simfonică. Opiniile sale se înscriu în efortul pe care în acel timp reprezentanți de seamă ai gîndirii, literaturii și ai tuturor domeniilor filosofiei și culturii românești din țara noastră le-au făcut pentru a căuta și a defini specificul artei noastre. Nu numai faptul că mulți din cei ce l-au solicitat convorbiri lui George Enescu erau scriitori, critici literari și muzicali, compozitori, ziariști de aleasă înzestrare și de lung orizont precum Alexandru Philippide, Petru Comarnescu, Stan Golestan, Romulus Dianu, Constantin Banu, N. D. Cocea, Aurel Broșteanu, Miron Grindea, Emil Riegler-Dinu, Ioan Massoff — dealtfel acestea sunt și cele mai substanțiale pagini ale volumului — conferă interviurilor sale un interes ce depășește sfera limitată a unui domeniu. La întrebările acestora și nu numai ale lor George Enescu răspundea în maniera sa specifică : dînd gîndului valoarea definitivă, printr-o maximă concentrare a expresiei și o esențializare a opiniei. Cînd spunea că nu este un meșter al cuvîntului George Enescu mărturisea fără să vrea o calitate și nu un defect : faptul că își exprima în foarte puține vorbe, fără dezvoltări retorice și desfășurări patetice părerile, frazele sale avînd adeseori valori de maxime.

Era întrutotul firesc ca interviurile luate lui George Enescu, cel ce dăduse prin **Poema Română**, prin cele două **Rapsodii** și în anul 1927 **Sonata a treia pentru pian și vioară în caracter popular românesc** să fie în cea mai mare parte sau chiar exclusiv dedicate relației dintre folclor și arta cultă. Dezbaterile, căutările, împliniri în opere de artă și în lucrări de estetică priveau în același timp definirea specificului național. Enescu îl întruchipa în operele sale care, și acest fapt este esențial, cuceriseră la cumpăna dintre cele două secole notorietate europeană, intraseră în circuitul valorilor universale pe „poarta cea mare" nu numai a unei consacrări personale ci a revelației unui tezaur spiritual pînă la el pur și simplu ignorat în afara hotarelor țării. Enescu nu cunoștea, n-avea cum să cunoască dispute filosofice, confruntările literare, de acea atunci cînd spunea, în 1912, că **stilul național este opera artiștilor** nu emitea numai un adevăr ci definea propriul său drum artistic, făcea o profesiune de credință. Pentru că George Enescu nu a plecat de la programe, el nu a ilustrat ideologia unui curent cum ar fi cel semănătorist prin **Rapsodiile** sale așa cum s-a spus cu ani în urmă din neștiință și cu o evidentă rea credință, ci a creat un reper artistic deoarece **a vibrat sincer în fața mediului românesc, a înțeles că muzica populară este în primul rînd sentiment, parfum, culoare**, că ceea ce caracterizează această muzică „este instinctul proporțiilor", că prin împrumuturile făcute ea nu și-a pierdut personalitatea, că „nostalgia este inerentă specificului românesc", că „folclorul și-a atins perfecțiunea în sine", muzica populară „cizelîndu-se ea singură ca pietrele de rîu". S-a vorbit despre anume contraziceri ale lui George Enescu în legătură cu relația folclor — artă cultă. Acum, cînd avem în față **toate** interviurile sale pînă în 1936, vedem că adevărul este altul. Cu onestitatea care l-a caracterizat George Enescu a nuanțat și a îmbogățit aceste idei pe măsura revelațiilor avute în urma cercetărilor școlii românești de folclor de după primul război mondial. Și pînă atunci el depășise înțelegerea acestei relații, și pînă atunci el trecuse dincolo de nivelul estetic și ideatic al timpului său, dar din momentul în care, cum chiar el avea să spună, a cunoscut folclorul în diversitatea și varietatea lui, cînd l-a situat în context universal, în procesul influențelor reciproce desfășurate în secole și milenii, n-a rămas pietrificat în credințele sale. De aceea, în

Desigur, numai acest capitol ar putea da naștere unor discuții pe cît de vii, pe atît de actuale care ne-ar releva profunzimea gîndirii enesciene, faptul că deși n-a avut nici un fel de veleități de teoretician, ideile lui rostite fără emfază, dar cu francheță în interviuri aduceau perspective noi care și-au dovedit perenitatea pentru înțelegerea **specificului național**. Uimirile stîrnite în acel timp de unele din afirmațiile sale proveneau de la cei ce priveau relația folclor — artă cultă din perspectiva primului deceniu al secolului situîndu-le într-o ecuație directă, lipsită de profunzime și de anvergură estetică. George Enescu conferă acestui raport o perspectivă universală, modernă.

VALERIU RĂPEANU

A apărut
Magazin istoric
nr. 6/1989

Din sumar : Semnificația istorică a democrației muncitorești-revoluționare ● Cultura populară — mărturie de vechime și civilizație românească ● Mihai Viteazul, un simbol al unității naționale ● Sofia — al VI-lea Congres internațional de studii sud-est europene ● Ajutor și ospitalitate românească victimelor agresiunii naziste ● Victor Slăvescu — note zilnice inedite din 1940 ● Ședința Cabinetului britanic din 18 martie 1939 ● Pe urmele strămoșilor ● Statueta neolitică de la Liubcova-Ornița ● Constantin Stere — pagini dintr-o biografie ● Pucioasa — Vulcana Băi, repere în timp ● În București, acum 50 ani ● 1941—1942. Comandourile deșertului ● „Madame Tussaud" — o istorie turnată în ceară ● Pe cînd Sahara era locuită ● Yamamoto nu a fost original ● Concursul Magazin istoric, ediția 1989.

Gluma

La debutul său Gluma — supliment al Caietului-program al Teatrului de comedie este, în ciuda aspectului său grafic stil „retro", plină de vervă și de o tinerețe cuceritoare. Semnatarii ei — dintre care îi amintim pe Radu Cosașu, Victor Bibicioiu, Ovidiu Ioanițoaia, Magda Mihăilescu, Dan Bîrlădeanu, Ioan Chirilă, Victor Nițâ, Dan Mucenic, Andrei Bantaș, Alecu Popovici, Dan Verona, Marin Traian, Lucian Avramescu, Vasile Băran, Nuni Anestin, ca dealtfel toți ceilalți prezenți în aceste pagini i-au asigurat un conținut bogat și divers, îmbinînd cu dezinvoltură seriosul cu hazul. Iată cîteva dintre titlurile care ne-au atras cu deosebire atenția : **Un măscărici de geniu — Salvador Dali, Dalida — un nume dat singurătății, Silueta lui Charlot, Platini Story, Goe, Gigă și Nicolaide, Din amintirile lui Ionică Bogdan, zis Berlină, contemporan cu Grigore Vasiliu, zis Birlic, Vacanță la Athena.** Nu ne mai rămîne decît să-i dorim **Glumei** un cît mai mare număr de apariții.

Jocuri de-a vacanța

Jocuri de-a vacanța, supliment la Caietul-program al Teatrului Național a stîrnit interesul cititorilor încă de la prima sa apariție. În vara care a trecut, prestigiosul colectiv artistic și colaboratorii lui ne-au oferit un nou număr atractiv din această publicație. Printre cei care semnează în paginile sale — Margareta Bărbuță, Tania Radu, Arkadie Percek, Marica Beligan, Cristian Topescu, Ion Băieșu, Bedros Horasangian. Sînt prezenți actori vestiți de altădată — Ion Brezeanu, Tony Bulandra, Maria Filotti, Ion Manolescu etc. precum și alții de azi — Coca Andronescu, Matei Alexandru, Magdalena Cernat, Eugen Cristea, Florina Cercel. Sînt, de asemenea, incluse cîteva portrete consacrate unor cunoscute nume din lumea teatrului, filmului și a muzicii ușoare, cuvinte încrucișate, anecdote. În ansamblul său, **Jocuri de-a vacanța** reprezintă o reușită și de data aceasta și-i așteptăm cu aceeași curiozitate viitoarele ieșiri la rampă.

Călătorie de plăcere pe magistrala a treia

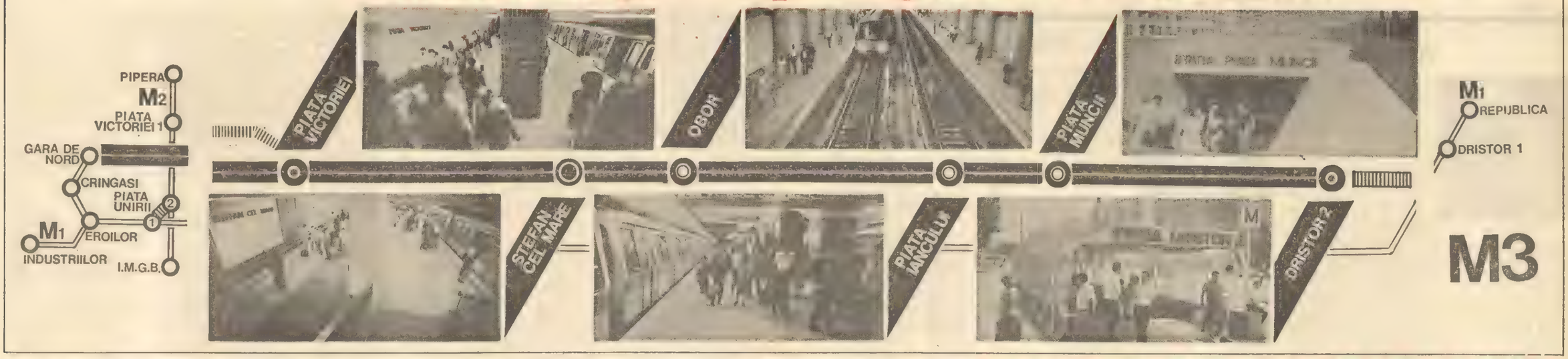

Aceste imagini au rostul să întregească toate cuvintele despre noul oraș Avrig. Ele sînt mărturia faptelor de azi !

ORAȘUL A ÎNCEPUT CU O STATUIE

Se numește Avrig.

Într-o dimineață, țăranii acestei foste comune s-au trezit la oraș ! De fapt, această stare de orășeni o trăiau de mult ; Avrigul, cea mai mare comună a județului Sibiu, compusă din Bradu, Glîmboaca, Mîrșa și Săcădate, a devenit oraș, consecință firească a dezvoltării sale, a grijii deosebite pentru viitorul acestor străvechi pămînturi dintre culmile Făgărașului și Olt.

Orașul Avrig, cel de astăzi, de acum, numără 16 000 de locuitori. Ce fac oamenii acestui oraș, cum își valorifică el cinstea de a fi printre cei mai „proaspeți" orășeni ai țării ?

Mai întîi, Avrigul înseamnă Mîrșa, colonia muncitorească integrată în noul oraș. „Mîrșa înseamnă aproximativ 4 000 de locuitori stabili", ne spune Aurel Băcanu, directorul marii întreprinderi mecanice unde muncesc 7 000 de oameni. Aici se fabrică autobasculante de 55 și 110 tone, trailere de pînă la 425 t, automacarale de 40—80—125 tone.

Mîrșa adună oamenii de pe valea Oltului ; în umbra uzinei cresc blocuri, un stadion, un club muncitoresc cu 250 de locuri, o școală nouă, un dispensar. Mîrșa este, de fapt, un oraș în oraș !

În drumul său spre oraș, Avrigul și-a construit o „Avicola", întreprindere complexă pentru producerea și industrializarea cărnii de pasăre (7 000 t) și de iepuri (1 000 t), o fermă pentru creșterea vulpilor polare, o tăbăcărie.

Inginerul șef Viorel Popîrțan are toate motivele să fie mulțumit ! Crescătoria de iepuri este cea mai bună din țară, iar Avicola-Avrig este o unitate de frunte. Cînd a devenit director la Avicola Sibiu, Sever Stroia, șef și peste secția de la Avrig, le-a încurajat inițiativele, și inginerul șef de la Avicola-Avrig s-a pus pe treabă ; a apărut o instalație electronică, produsă de I.M.A. Sibiu — unică în țară —, pentru numărat puii pe faze de producție, o instalație pentru măsurat temperatura în spațiile de lucru, tunele de congelare și depozite de produse finite, cu imprimare orală, pe bandă de hîrtie.

Orașul Avrig își construiește viitorul. La cele 1 800 apartamente se vor adăuga în acest an încă 712 în blocuri cu șarpante. Se vor moderniza cele vechi, se va amenaja un parc, se vor construi o casă de spectacole, un hotel. Statuia lui Gheorghe Lazăr, cărturarul, inginerul, consilierul de fortificații al lui Tudor Vladimirescu, născut și înmormîntat la Avrig, va fi punctul de unde va începe noul centru civic al tînărului oraș.

Dacă Mîrșa poate însemna forța Avrigului, în cealaltă parte a orașului, Fabrica de sticlă reprezintă cu siguranță dragostea de frumos a avrigenilor. Întreprinderea a primit, acum cîteva zile, drapelul de fruntașă pe centrală. Tiberiu Iakab, directorul, și inginerul șef Nicolae Frîncu sînt ca într-un cuptor ; producția trebuie urmărită pe faze, direct la locul de muncă. Așa se crează prestigiul, așa se menține o firmă.

Aici se produce cea mai albtransparentă sticlă, centrala de profil vrea să introducă „rețeta Avrig" în toate fabricile din țară, iar gama de sticlărie fină de menaj, în proporție de 80%, duce simbolul Avrigului peste hotare. Se exportă inteligență, talent, fantezie.

În curînd, Avrigul va produce cristal ! Elena Manta Graure și Ion Tămîlianu, artiști sticlari din secția „creație", absolvenți ai unei facultăți de... frumos (Arte plastice !), își organizează șindrilie și fantezia pentru a le îmbrăca în viitorul cristal alb, străluciitor, făcut de mîini harnice. Toată sticla de Avrig se face manual ; acesta este certificatul de calitate absolută !

La Avrig mai există „Stațiunea de Cercetare și Producție pentru Creșterea Porcinelor", filială a I.C.P.C.P.-Periș, și „Academia de Științe Agricole și Silvice". Cercetătorii Valer Sasu, Ioan Vulcu și Ioan Miron, împreună cu 150 de colegi, îmbrăcați în halate albe, au în grijă viitoarea producție de carne a țării. Aici se crește fondul genetic pentru rasele Landrace, Marele Alb și Duroc, are loc ameliorarea reproducătorilor, metisarea și selecționarea celor mai buni reproducători — femele, masculi.

Avrigul mai înseamnă un S.M.A. puternic, condus de Ștefan Lucaciu, care își trimite cele 170 de tractoare, 50 de combine și alte mașini celor 9 unități C.A.P. pe care le deservește. Pămîntul este aspru, piatră. Se consumă multă energie pentru recoltă ! În 10 ani s-a dublat producția !

La C.A.P. Săcădate-Avrig, președintele Ioan Dinu a început să-și numere munca ; au recoltat furajele, au treierat grîul. Este anul lor de vîrf ! Au o fermă vegetală, mixtă, centru republican de selecție pentru oaia țurcană. Zice : „Acum sîntem la oraș. Oamenii plecau din sat. Acum au început să vină înapoi. Avem un pod peste Olt care scurtează drumul pînă la Avrig cu 2 km. Tot pe Olt se va construi și o hidrocentrală".

În Avrig ne așteaptă Aurica Ranga, primărița. Femeie energică ! E de lîngă Rîmnicu Vîlcea. S-a căsătorit și a rămas în Avrig. Harnică, pricepută. Oamenii au pus-o primar. „Mulți o socotesc norocul orașului ; gospodină și destoinică", spune însoțitorul meu, Viorel Grancea.

Întîrzie mereu la Primărie față de care are casa la 5 minute ! Dimineața o opresc oamenii pe drum să-i dea binețe sau să mai schimbe o vorbă. O ajută mulți : Iacob Tuță, Gheorghe Chealda, Cornelia Codescu, Olimpia Chirtop, Dorin Grigorescu, Dan Gheorghe, Ioan Dinu, deputați din cele 25 circumscripții. Zice : „Acum punem borduri la trotuare. Vom alinia străzile, vom moderniza gara. Vom avea un contur peste 3 ani. Oamenii vor să munceacă. Se întorc mulți înapoi. Au plecat țărani și îi vom primi ca orășeni".

Undeva, pe unul din cîmpurile orașului agroindustrial Avrig, trei oameni cu o cărută cu un cal munceau de zor la adunatul fînului. Le fac o fotografie. Mai îndrăznesc, Petru Copandi intră în vorbă cu mine : „o să mă văd la televizor ?" Îi întreb : cum e la oraș ? Zice : „cum să fie ? Io sînt din Săcădate, țăran de la orașul Avrig și sănătate !"

Noaptea se aud fluierînd trenurile. În zori, pe la ora 5, se văd turme de bivolițe. Pe la prînz, în miezul zilei al zilei, geamurile caselor de lîngă drumul național duduie din cauza giganților Mîrșei — autobasculantele grele. Mai pe înserat, înainte ca soarele să-și caute liniștea în spatele Făgărașului, se aud pașii celor care se plimbă pe aleile Sanatoriului de Post Cură pentru tratarea bolilor profesionale (în special, mineri). Apoi, șuvoiul celor care se întorc de la muncă. În orașul numit Avrig.

Fotoreportaj de PAUL AGARICI ■

LOCURI MICI CU MARE FAIMĂ

Băi sau ștrand ?

La marginea satului Perșani din județul Brașov, pe șoseaua națională, cam la jumătatea drumului dintre Brașov și Făgăraș țîșnesc din pămînt cîteva izvoare de apă sărată. În jurul lor au fost construite trei bazine : unul de baie, unul de rezervă, în care se acumulează apă pentru compensare cînd se golește cel principal și unul pentru copii. Bazinul de baie este unul obișnuit, nu mai mare decît un bazin olimpic, ba chiar mai mic dacă apreciem bine. Cei pentru copii are mărimea unei sufragerii de bloc. Alături de bazine se găsesc niște bălți naturale cu stufăriși de rigoare. În bălți se găsește de ani și ani un nămol avînd virtuți terapeutice cunoscute nu chiar de pe vremea romanilor, dar de foarte multă vreme. Copii fiind prin părțile Făgărașului, îmi aduc aminte că bunicul, cînd intrase în vîrsta durerilor reumatice, își tot propunea să înhame caii la căruță și să se ducă la Băi la Persani să se dea cu nămol, dar luîndu-se cu fel de fel de treburi n-a mai apucat s-o facă. Băile Perșani erau, cu alte cuvinte, cunoscute în împrejurimi. Li se spunea „băi" pentru că lumea era mai puțin pretențioasă pe atunci ? În orice caz, cuvîntul ștrand era mai puțin cunoscut decît astăzi. Denumirea conteaza mai puțin. Să vedem despre ce e vorba. Ne lămurește Elena Cotea, șefa unității „Cabana Perșani". (Deci nici băi, nici ștrand. Corect este Cabană.)

Unitatea ține de UJECOOP Brașov, Depozitul cu ricicata Făgăraș (!). Cabana are 22 locuri de cazare, 30 locuri la căsuțe și 120 locuri la masă. Se mai află în incintă ștrandul, bufetul (berărie), o mică terasă cu 6 umbrele și un mic salon cu 40 de locuri. Pentru a intra la strand adulții plătesc 6 lei, iar copiii 3. Sume modice, să fim de acord, mai ales că ungerea cu nămol nu se taxează. Cei care vor să se dezbrace la cabine au posibilitatea s-o facă pentru cîțiva lei în plus. Nămolul dă rezultate certe, altfel nu s-ar explica asiduitatea cu care e căutat. Tovarășa Cotea povestește că soțul dumnesei a făcut o cură în urmă cu trei ani și de atunci nu mai simte nici o durere în zona lombară (adică la șale). Vin oameni din împrejurimi, Brașov, Făgăraș și chiar din București. Duminica sînt chiar și 300 de amatori. Mulți vor să stea sau, mai corect, ar vrea să stea cîteva zile pentru ceea ce ei cred că ar însemna o cură. Restaurantul cabanei, bine dotat, oferă 3 mese pe zi. Locuri la cazare nu sînt. Acum, în campanie agricolă, sînt cazați la căsuțe 30 de tractoriști. În sezon gradul de ocupare este de 100 la sută. Dacă ar mai fi 20—30 de căsuțe totul ar fi bine. Iarna nu se cazează nimeni aici. Locul este mai mult un popasparcare, unde șoferii amatori sau profesioniști pot lua masa. În urmă cu zece ani au fost construite bazinele. De trei ani nu s-a mai făcut nici o investiție, dar unitatea este rentabilă. Șefa de unitate a acceptat să cazeze tractoriștii gîndindu-se la plan. În primăvară, cineva, nu se știe cine și de unde, a venit și a luat niște probe de nămol și de apă, dar rezultatele n-au fost anunțate. Oricum la tovarășa Cotea n-au ajuns.

Cam acestea au fost datele culese. Să încercăm să le comentăm în cîteva cuvinte. Într-o zonă în care nu te-ai fi așteptat, țîșnește din pămînt apă sărată și la nașterea un nămol cu certe virtuți terapeutice. Altfel, cum spuneam, oamenii nu s-ar fi încăpățînat zeci de ani să se ungă cu el. Ca el să-și facă efectul, este nevoie de o oarecare răbdare în folosire, trebuie făcută totuși o cură. Asta după ce se clarifică, desigur, toate aspectele medicale adiacente : pentru ce boli e bun nămolul, cît să țină cura etc. Cazarea este insuficientă. Ea ar putea fi completată cu eforturi minime. Sînt băile bune, comparabile, să zicem, cu cele de la Eforie ? Asta trebuie s-o decidă niște specialiști. Dacă da, să încercăm să oferim cetățenilor din împrejurimi posibilitatea să le folosească. De ce să se ducă cu trenul în partea cealaltă a țării cînd le au la doi pași. Este evident că nu pot încăpea toți reumatiții la Eforie sau la Amara. Dacă băile sînt benefice, unitatea trebuie preluată de O.J.T. Brașov și — în spiritul autogospodăririi și rentabilizării locale — făcute investiții care să permită exploatarea ei în permanență ; oportun ar fi să existe aici un cadru medical de specialitate. Nu este exclusă, s-ar putea chiar impune posibilitatea extinderii actualei unități. Nu vrem să dăm lecții nimănui de exploatare a unei posibile viitoare stațiuni ; vrem doar să sugerăm că, așa cum se pare, există un potențial care ar merita cel puțin studiat.

Am intervenit în această problemă pentru simplul motiv că cererea cetățenilor este mai mare, mult mai mare, decît li se poate oferi în actualele condiții de organizare.

Să-ți tîșnească în curte niște izvoare sărate și să ai alături și nămolul binefăcător ni se pare un noroc. Că la Cabana Perșani se organizează nunți e foarte bine. Că dorm tractoriști în căsuțe tărăsc e bine. E bine și că șoferii găsesc aici o ciorbită bine gătită, dar asta nu împiedică pe nimeni să organizeze alături o stațiune (fată că am ajuns să-i spunem și stațiune) de care să profite cît mai mulți oameni.

Așteptăm cu plăcere un răspuns cît de firav la cele cîteva aspecte pe care le-am sugerat în rîndurile de față.

OPREA GEORGESCU ■

Surpriza de la Curtici

La Curtici, surpriza sezonului de vară (dar și de iarnă !) o constituie apa termală. Patul a cucerit din prima clipă și rezultatele au cîștigat putere de exemplu.

De mai bine de opt ani, strandul a devenit pentru cei peste 10 000 de locuitori ai tînărului oraș din vecinătatea municipiului Arad cea mai iubită zonă de agrement și tratament, al străzilor din ce în ce mai mulți vizitatori din toată țara. Cea mai nouă bogăție a regiunii o reprezintă apa termală, punerea ei în evidență de forajele ce alcătuiesc rețeaua prospecțiuni geologice generînd o sumedenie de întrebări : ce fel de apă e ?' la ce e bună ? cum poate fi utilizată cu maxim folos ? Oameni harnici și ambițioși, curticenii s-au străduit să dea răspunsuri cît mai bune, eforturile lor oglindindu-se azi în modul de utilizare concretă a acestei ape ce valorează milioane.

Analizată în mai multe laboratoare din țară, apa de la Curtici s-a dovedit a fi legioasă, pH-ul ei fiind de 8,15 și puternic mineralizată, în compoziția ei chimică predominînd bicarbonatul de calciu, alături de cel de sodiu și magneziu, de clorurile de sodiu și oxizii de fier. Compoziția fiind identică cu cea a apelor de la Felix, apa de Curtici este indicată în tratarea afecțiunilor reumatismale. Dar o cercetare competentă a efectelor ei și elaborarea unor concluzii întărite de parafa specialiștilor ar fi mai mult decît binevenite.

La început, strandul se rezuma la o cadă din lemn ceva mai mare, astăzi el cuprinde patru bazine betonate — două pentru adulți și două pentru copii, zilnic prin ele cu apă caldă sau rece, temperatura celei termale ajungînd la 55°C.

Reținînd cuvintele celei ce s-a nimerit să ne fie gazdă, contabila Sanda Bodea, strandul e frecventat anual de peste 82 000 de vizitatori, numărul celor veniți într-o zi de sfîrșit de săptămînă ridicîndu-se la 3 000. Beneficiile obținute se ridică anual la aproape un sfert de milion de lei, o bună parte a lor fiind utilizată pentru extindere și modernizare. Tot ce se vede aici a fost construit prin contribuția în muncă a cetățenilor, inclusiv popicăria, corpul de cabine și terenurile de sport, toate acestea urmînd să devină noutățile viitorului sezon. Un farmec deosebit îi dau cele 9 căsuțe din lemn, construite la C.P.L. Arad, frumoase precum le e numele : Margareta, Narcisa, Panseluța, Lăcrimioara... Lăcrița Oleșer este încadrată ca muncitor necalificat dar se ocupă de administrarea și îngrijirea lor cu profesionalismul marilor amfitrioni, sufrageria, dormitorul și bucătăria fiecărei căsuțe ridicîndu-se la eleganța și confortul celor din marile hoteluri.

Numărul acestor căsuțe va spori în curînd, programarea lor făcîndu-se de pe acum pentru vara viitoare, solicitările fiind de la an la an tot mai mari. Iar după impresiile consemnate de cei veniți din toate părțile țării, putem spune că se înfiripă deja tradiția băilor de la Curtici.

Dar înainte de toate, rămîne exemplul celor ce au dovedit la modul concret că apa termală izvorîtă din pămînturile lor nu este numai o sursă de sănătate, ci și o resursă energetică și lefțină și îndestulătoare, cu multiple întrebuințări. Pe lîngă folosirea ei în gospodăriile particulare, apa caldă este utilizată la încălzirea serelor, a școlii, a trei blocuri de locuințe, a bibliotecii și a atelierelor SMA-ului. Nu e de mirare că iarna, la școala din Curtici, orele de curs se desfășoară cu ferestrele deschise.

E mult ? E puțin ? E numai un început. Pentru că apa termală e o bogăție încă insuficient exploatată, prea adesea ea irosindu-se în aburi deșănțați. La Curtici, sînsa a făcut ca ea să curgă sub ochii unor oameni întreprinzători care, cu eforturi mari și investiții minime, au dat un simplu exemplu de cum poate fi folosită această sursă miraculoasă. Un exemplu ce trebuie preluat și dezvoltat de toți cei care beneficiază de această incomensurabilă bogăție a subsolului.

EUGEN NEGREA ■

Vitrina artelor

Atelierul unui vrăjitor

Sac cu flori

În anul întîi de studenție, cînd tot orașul mi se părea o enormă bibliotecă risipită prin clădirile vechi, am ajuns mai mult din întîmplare la o expoziție de proporții a pictorilor din Cluj-Napoca. Aerul de oppidum regale al zonei centrale mă fascina ca un muzeu medieval. Expoziția de atunci mi-a lăsat un sentiment ciudat. Că toate drumurile mari ale culturii trec pe la cei care și le taie singur. Și în expoziția clujenilor, cu lucrări de Ladea Lucia Pîrșu Ana Lupaș, Aurel Ciupe și Gheorghe Apos-

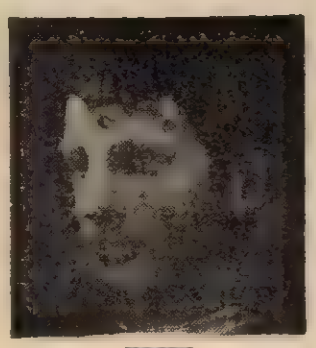

Portret

reprezentînd o scenă sobră, în stilul vechilor șezători culturale ale Astrei, în mijlocul grupului șocind portretul artistei Ana Lupaș, cîteva vaze cu flori cumpărate dimineața din piață despre care pictorul nu știe nimic, nici numele, nici dacă sînt cultivate sau sălbatice, alese doar pentru culoare, o sumedenie de rame și cîteva suluri enorme, impachetate. Mă gîndeam la pînze. Nu erau decît lucrările Anei Lupaș, aduse aici din cauza unei chestiuni de spațiu. Ana Lupaș își zugrăvea atelierul. De fapt, mai toate discuțiile despre artiștii clujeni reluau cu ritmicitate numele celor doi plasticieni, Ana Lupaș și Mircea Spătaru, foști colegi ai pictorului la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu". Pe pereți nici un tablou cu flori. Doar rame, ca într-un atelier de tîmplărie, șevaletul gol, vazele pline și grele sub povara petalelor, și un tablou enorm reprezentîndu-l pe Traian Vuia. „Am avut totdeauna o atracție inexplicabilă spre zbor, deși o frică teribilă mă cuprinde cînd trebuie să ating scara avionului". Tabloul cu Vuia, aflat la Muzeul de artă din Zalău, fusese împrumutat pentru cîteva săptămîni și aștepta întoarcerea în Sălaj, partea de țară în care Corneliu

Compoziție

Natură statică

tu am rămas mai multă vreme în fața unui tablou de dimensiuni medii, panotat aproape de fereastră care dădea în strada zgomotoasă și potopită de lume. Lumina soarelui filtrată cădea pe tablou și aprindea buchetul de flori din mijlocul lui, nereușind să trezească fondul întunecat. Era un buchet de flori pe un perete de întuneric, o nuanță de negru spre indigo în mijlocul căruia ardeau florile ca un triumf al culorii asupra neantului. Atunci am reținut numele lui Corneliu Brudașcu și vreme de douăzeci de ani am încercat să-i regăsesc tablourile prin expoziții, muzee de artă, albume și de fiecare dată am trăit sentimentul unei dispariții ciudate, un fel de ofilire cu cîteva clipe înaintea întîlnirii cu privirea. Am cunoscut mulți iubitori de pictură care, ca un făcut, vorbeau tot despre florile lui Brudașcu și toate străduințile mele de a vedea o expoziție a pictorului s-au stins în așteptare. Abia cînd am descins în atelierul de pe strada Alexandru Vlahuță, 62 din Cluj-Napoca, am aflat că Brudașcu n-a organizat decît o expoziție personală, în 1976, la Arad, și atunci, mai mult dintr-un orgoliu nedeclarat față de fratele său, sculptorul Valer Brudașcu, retras în orașul din vestul țării după ce ani la rînd contase ca o mare speranță în mutația formelor. O singură expoziție, nici un album, nici un premiu, nici o ambiție declarată oublic în stilul pariurilor estetice. Și după douăzeci de ani de la prima întîlnire cu florile, această descindere în atelierul din cartierul Nicolae Grigorescu.

O curte inundată de verdeață, cu arbuști și pomi fructiferi, cu cîteva statui care se văd peste gardul scund. Cînd am întrebat de atelierele pictorilor, un bătrînel mi-a spus, mergeți pînă la colț și fețeți dreapta pînă vedeți femei dezbrăcate din piatră. În atelierul pictorului Corneliu Brudașcu nu sînt lucruri spectaculoase. O trompetă veche, cîteva albume, un portret al sculptorului Mircea Spătaru, un tablou enorm în alb negru, Brudașcu a desenat pentru prima oară. L-am rugat să-mi arate un peisaj din Tusa, satul său natal. Nu avea. Cele cîteva tablouri pictate cu gîndul acasă călătoreau prin țară sau prin străinătate. Aș fi vrut să văd un portret al tatălui. Nu l-a pictat niciodată. Teama că imaginea fixată pe pînză deschide porțile neantului pentru model l-a împiedicat să o facă. Nu și-a pictat niciodată părinții. N-a avut nici curajul să revină în locul întîlnirii lor cu neantul. A rămas la flori, celebrele flori de Brudașcu, de care vrea să scape ca un florar admirat pentru ce are și nefericit pentru că ele îi acoperă fața, în cele din urmă să nu fie decît materializarea acesteia. Reținut de întrebări chinuitoare, de subiecte grave, pictorul se întoarce mereu la flori pe care le pictează ca un vrăjitor. Flori exotice, flori de cîmp, trandafiri și corole incendiare, o revoltă și un triumf al culorii asupra întunericului revenite în tablourile lui Corneliu Brudașcu ca o obsesie sublimă într-un joc. „Mi-am aminat mereu subiectele grave, deși totdeauna am fost aproape de pictura cu sensuri adînci. Mi-au plăcut tonurile întunecate ale lui Rembrandt, Leonardo, Goya sau ale maestrului Baba. L-am privit pînă la oboseală pe Grigorescu, un geniu care n-a avut șansa unui context pentru a cuceri lumea". Am privit mulțimea de rame și de pînze. Corneliu Brudașcu pregătește o expoziție la Amann. Se va deschide în august sau în primele zile ale toamnei. „Desertul m-a fascinat. Să vezi lumina, zeul tuturor pictorilor, cum distruge materia, să privești întinderea de nisip ca o scenă a neantului. Și nici o floare. M-a cuprins o stare de derută interioară. Am realizat că trebuie să schimb gama cromatică. Acolo am simțit mai acut ca niciodată întoarcerea la pictura-pictură. Oricîte experimente am încerca, pînă la urmă tot la chipul omului ne întoarcem, la flori, la întrebările și îndoielile cu care am venit pe lume". L-am întrebat din nou de rame și de pînze. „Nu sînt în stare să îmi pregătesc

Răsfoind albume, cronici plastice și reclame de uleiuri și culori, am povestit despre începuturile pictorului, despre anii studenției trăiți sub ochiul discret dar impunător al dascălului și pictorului Aurel Ciupe, despre un tablou în alb negru, reprezentînd un portret al unui prieten, lucrare pierdută la un concurs de la Cagnes-sur-Mer (Franța), despre lucrările de inspirație socială, despre portretele lucrate în Iordania, despre dorința tatălui său de a-l vedea înginer sau medic, speriat de gîndul că amîndoi fîli se joacă la porțile infinitului, modelînd forme și inventînd culori. L-am întrebat pe Corneliu Brudașcu ce nu se poate picta ? „Nu poți picta ceea ce urăști, ceea ce disprețuiești, după cum nu poți picta neantul. N-am avut niciodată puterea de a ajunge la mare. Mă sperie spațiul infinit, în care emoția nu mai contează, chiar dacă numai ea poate învinge inerția materiei". Poate așa se explică numărul mic de peisaje semnate de Corneliu Brudașcu, faptul că toată existența omului se concentrează în atelier, în fața șevaletului sau printre cărți și discuri, pictînd mereu pe un șevalet curat și zvelt, la picioarele căruia se află un borcan pe care scrie otravă. Nu era decît o glumă sau o substanță veritabilă. N-am avut curajul să întreb. Dar artistul spunea „mereu am sentimentul că trebuie să mă grăbesc, să mă întorc la desen, să pictez lucruri grave, să spun limpede adevărul meu și al generației mele".

Am privit încă o dată trompeta veche. Alama avea reflexe ciudate, de oboseală și sclipiri de frunză uscată, învioată de ploaie. Cînd mi-am apropiat urechea de ea ,o vibrație discretă aluneca din pîlnie. Neantul sau infinitul, ceea ce în pictură înseamnă întunericul sau culoarea ? Și pe șevalet, în vazele de flori, în mulțimea de rame, în sumedenia de albume și discuri, în tuburile de culoare și în pensulele subțiri ca niște fire de iarbă se afla deja un răspuns.

CORNEL NISTORESCU ■

Obiecte frumoase

Scrierile despre arta colajului izbutesc adeseori, datorită indeosebi stereotipiei materialului ilustrativ, să acrediteze ideea că, de fapt, este exagerat să vorbim despre o artă a colajului. Mai ales că, pentru o mulțime de moderni, colajul n-a reprezentat decît o etapă într-o operă cu caracter indeobște speculativ. Un Joseph Cornell, în S.U.A., un Jiri Kollar, în Europa, colajele din tinerețe ale lui Max Ernst (și revenirile periodice la o tehnică devenită, prin forța personalității sale, metodă și filozofie), în fine, autoritatea cu care o seamă de graficieni de prim rang folosesc tehnicile combinate au făcut mai mult pentru prestigiul operei bazat pe montaj de imagini, decît toate scrierile dedicate genului. La noi, Corneliu Petrescu a creat un tip de tablou în care inserțiuni de textile, tipărituri felurite — de preferință vechi și străvechi — timbre ori inscrisuri de epocă vin să pună în valoare suprafața pictată în tehnici tradiționale. Operele sale nu sînt în întregime colaje ci picturi, cum singur le definește, în „tehnici mixte". Dealtfel, e nevoie de o anumită finețe a percepției și chiar de o cultură a colajului ca să deosebești nepictatul de pictat. Corneliu Petrescu a ajuns la o adevărată măiestrie în această privință, iar explicația o aflăm într-un talent susținut de dragoste stăruitoare pentru obiectul perfect integrat și, deopotrivă, în felul metodic prin care epuizează posibilitățile unei tehnici. Atelierul lui Corneliu Petrescu îți deschide ochii asupra ciudatelor și stimulatoarelor funcții pe care le pot căpăta într-un tablou cele mai banale aplicații : un petec colorat, un fragment dintr-o reproducere, un capăt de fotografie. Se petrece o scurtcircuitare a sensurilor și impresia se îmbogățește, fără să-ți poți explica prea bine ce a declanșat pasionanta modificare. În chimie, acest rol îl joacă materiile catalizatoare. La Corneliu Petrescu intervențiile de tip colaj au rol catalitic.

În expoziția pe care a deschis-o la „Simeza" cunoaștem, totuși, extrem de puțin din întregul creației lui Corneliu Petrescu. Selecția reține cincizeci și trei de piese, veritabile capete de serii ori, mai bine zis, eșantioane de problemă. Iată un „Autoportret" realizat cu un minimum de mijloace și care, parcă spre a ilustra butada că arta adevărată înseamnă minimum de mijloace și maximum de sens, favorizează considerații bogate, cu dense trimiteri la istoria autoportretului. Or, Corneliu Petrescu este autorul celei mai complete galerii de „portrete ale artistului făcute de el însuși" din toată arta noastră : zeci și sute de imagini într-un efort continuu întru realizarea tuturor premiselor plastice. Corneliu Petrescu ar fi putut deschide la „Simeza" o expoziție de autoportrete sau una de „compoziții bizantine", tot așa cum vederile inspirate din lumea teatrului i-ar fi îngăduit să onoreze o sală întreagă. Artistul e harnic, minat din urmă de timp și de dorința de a înfățișa publicului obiecte cu statut de orfevrerie. Termenul expresiv tinde de regulă să discrediteze termenul frumos. E drept că frumosul e atît de greu de definit încît e preferabil să apelezi la nuanțe și perifraze. Frumusețea însă nu se produce în afara expresivității. Corneliu Petrescu lasă publicului libertatea de a reformula, cu amintirea înfățișării tablourilor de gen din muzee, ideea de frumos în felul în care se pricepe fiecare. El își conduce însă publicul în cuprinsul unei idei de expresivitate inconfundabilă ca un scris de personalitate accentuată. Închei elogiind din nou ambiția pictorului de a clădi tabloul astfel încît să fie limpede că opera de artă e o sumă de măiestrii, unele care se învață și altele care se născocesc și rămîn inimitabile.

TUDOR OCTAVIAN ■

Muzică

Revenire

Bănățean de origine, după absolvirea în 1950 a Conservatorului „Ciprian Porumbescu", studiile și cercetările sale — multe dintre ele reflectate în cărți („Repertoriul muzicii simfonice românești". „Vodevilul și opereta clasică universală", „Gîndirea istorică a lui Constantin Brăiloiu", „Bazele modale ale cromatismului diatonic" etc.) și atîtea articole și recenzii, toate vădind o seriozitate exemplară precum și o deosebită minuțiozitate în documentare, după toate acestea, deci, lui Gheorghe Firca i s-a conferit o bursă la celebra fundație germană „Alexander von Humboldt", urmînd și un stagiu de specializare la Saarbrücken — avînd ca mentor pe cunoscutul dr. Walter Wiora și devenind, în final, membru al Societății de Muzicologie din Kassel. Intre timp, neobosita sa activitate, marcată, mai ales prin comunicări științifice de o deosebită importanță, susținute pe plan național și internațional, începînd cu Ohrid și Bydgoscz și ajungînd la Istambul, i-a adus numeroase distincții, în frunte situîndu-se Premiul „Ciprian Porumbescu" al Academiei Române, precum și — de două ori — Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din R.S.R. În final, în 1979, muzicologul nostru și-a susținut și teza de doctorat.

Cunoscînd aceste date, puțini au fost aceia care au anticipat ca dr. Gheorghe Firca să păsească și pe un al doilea drum al muzicii, adică pe cel al creației. În această privință, primul semn îl constituise chiar Sonatina pentru pian, pe teme populare, scrisă încă în 1958, cînd autorul ei era student. Iată însă, în ultimul timp numele lui Firca începe a fi pronunțat cu interes din ce în ce mai des de către interpreții soliști și chiar orchestre simfonice : „Rapsodia bănățeană" „Trei preludii pentru orgă", pe vechi teme din Banat, varianta pentru cvintet de suflători și voce, a ciclului enescian" „Șapte cîntece, pe versuri de Clément Marot", „Al doisprezecelea psalm" (palimpsest cantemirian) — cu alte cuvinte, cîteva însemnări ale domnitorului D. Cantemir, folosite într-o formă muzicală specifică timpului, păstrîndu-se pentru o cît mai deplină autenticitate chiar și denumirile originale ! — scris tot pentru cvintet de suflători, o sumedenie de lieduri și coruri completează această, să recunoaștem, prolifică creație care, plasată într-un interval scurt de timp, în aproape toate genurile muzicale de bază: simfonic, de cameră, coral, nu se află la îndemîna oricui ; iar dacă mai adăugăm și indicele calitativ, există certitudinea prezenței unei personalități componistice distincte ; eveniment care marchează revenirea, după aproape 30 de ani, în rîndurile creatorilor, Gheorghe Firca încercînd astăzi acel sentiment profund al împlinirii unei duble personalități, exată pe creație și muzicologie !

Cunoașterea amănunțită a muzicii populare românești, a fenomenului istoric muzical, a modalismului, a stilisticii diferitelor etape din dezvoltarea artei noastre naționale, se poate observa lesne în creația lui Firca. Astfel, forma abordată este respectată riguros; discursul său sonor se situează între tradițional și încercarea posibilităților unor moduri — mai vechi sau mai noi — cu alte cuvinte o accesibilitate remarcabilă ; melodica este de esență românească (Rapsodia) sau cu influențe orientale (Palimpsestul) ce se află încă, din belșug, în folclorul dobrogean ; finețea scriiturii, ca și afinitatea cu stilul polifonic (Preludiile pentru orgă), precum și paleta coloristică instrumentală, toate la un loc, evidențiază un nou slujitor, cu o aleasă dăruire, pe drumul tot mai ascendent, al școlii naționale muzicale românești !

CLAUDIU NEGULESCU ■

atelier literar

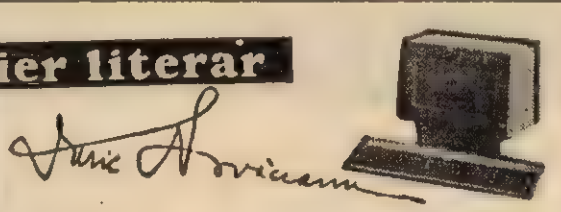

E timpul, odată cu apropierea toamnei, să facem puțină ordine în **Atelier**. Nu neapărat din cauza aglomerației, ci, în primul rînd, din cea a înclinației prea multor participanți pentru versul alb, atît de alb, încît pare un deșert de cretă stropit cu cerneala alămurilor gingașe și răscolit continuu de tot felul de calemgii care bat în hîrtie ca într-o tobă recuperată de la deșeuri.

Nu sîntem, să ne înțelegem de la început, împotriva acestui vers, căruia i-am acordat suficientă, poate prea multă atenție în **Atelier**. Sîntem numai împotriva poemelor proaste. Faptul că marea lor majoritate aparține versului alb nu face decît să ne pună în gîrle de alarmă, confirmînd prezența celor fără chemare pentru poezie sau, în cel mai fericit caz, nestiința minuirii lui chiar și de cei care au o astfel de chemare.

Explicabilă pînă la un punct, această opțiune a începătorilor întru poezie pentru versul alb nu se justifică mai niciodată. Căci invocarea exigențelor impuse de timp și de celelalte domenii de manifestare ale spiritului, cei puțin deocamdată, e mai mult o perdea de fum greu, la adăpostul căreia se petrec fenomene care nu au aproape nici o legătură cu adevărata poezie. Iar necesitatea confesiunii lirice, atît de imperioasă a celor mai tineri, nu îndreptățește graba și superficialitatea ; în nici un caz, nu justifică neglijența în rostire și disprețul față de rigorile gramaticii. Pentru că nimic nu-l mai ușor decît să aliniezi cuvintele unele lîngă altele și unele sub altele, suprimînd orice ortografie și spunînd după aceea că așa ai simțit și că aceasta este poezia viitorului. Se poate. Dar, cu drept egal la opinie, să ni se îngăduie să observăm că e mai mult o gîngăveală lirică, înapță pentru emoție și fior poetic, un discurs fals care stinge lumina sentimentelor și anulează claritatea ideii.

Există, recunoaștem, foarte multe avantaje pe care i le poate oferi unui poet autentic versul alb. Eliberat de toate canoanele cunoscute și cerute de versul clasic și chiar și de versul liber, unde aceste canoane se împuținează și își pierd din exigență, versul alb deschide spațiul poetic în toate direcțiile, permițînd orice înaintare, cu condiția ca discursul să rămînă coerent și frumos încărcat de emoție și substanță, adică de sentimente și idei.

Că pînă acum, cu puține excepții (extrem de puține dacă ne referim la poezia română), nu s-au realizat capodopere poetice în vers alb, e o dovadă clară a dificultății minuirii lui. Iar faptul că autorii lor au fost, mai întîi, minuitori ai versului clasic și ai celui liber, îndreptățește opinia că fără exersarea formelor fixe, apelul direct la versul alb este plin de riscuri.

Oricît de desconsiderat, versul clasic, chiar dacă nu mai exprimă epoca, așa cum fără temei începe să se susțină, are darul de a stăvili impostura poetică, atît de la largul ei sub amintita perdea de fum. El cere cultură poetică, nu după ureche și televizor, ci în bibliotecă. Mai cere însușirea și respectarea gramaticii. Și, dincolo de talent, mai cere multe alte lucruri, amintite mereu în cadrul **Atelierului**, dar, se pare, neluate în seamă de o bună parte dintre participanți.

Instalăm, așadar, starea de alarmă pentru acești participanți. Ceea ce nu înseamnă că nu așteptăm să primim poeme în vers. alb. Cu condiția să fie bune. Mai bune, dacă se poate, decît cele elaborate sub rigorile dintoldeauna.

DARIE NOVĂCEANU ■

Curînd

Cu degete sfioase ating tăcerea nopții,
Te caut printre șoapte și muguri înfloriți,
Ca o morișcă albă ne poartă roata vieții
Prin care se perindă săraci și fericiți.

Rănite, lîngă mine, rămîn mereu cuvinte.
Fluturi de var țintiți în iarba serii
Mă amăgesc cu gura care minte,
Rupînd urzeala din mătasea serii.

Curînd, iubitul meu, va pîrgui de ziuă,
Se vor desface muguri sub geamul ferecat,
Nu te alung, dar nici nu-ți spun adio,
Rămîi, să cred că încă n-ai plecat.

Destin

Rupt-am din mine un petic de cer
Și norii tîpă la marginea pădurii,
Mă invadează lăncile de ger,
Rănindu-mi cerbii și lăstunii.

Sub frageda aripă — desprinsă din lumini
Cuvîntul din cuvînt prindea culoare
Îmi înfloreau în palme crenguțe de măslin
În prelungirea mîinii tale.

Intrare în toamnă

Se-anunță ploi torențiale
Pe strada ultimului cînt
Și-n arabescuri nupțiale
Se sinucide vara-n gînd.

Ninge pe ultima ursită.
Trec călăreții singerînd
Sub Carul Mare ce agită
Păsări de ceară fumegînd.

Și alergînd în disperare
S-alunge norul zdrențuit,
Răsare soarele, răsare
Cuib de speranțe aurit !

Elegia florii

Floare de cais
Floare de trifoi
Floare de arminden
Floare de noi doi.

Te ridici spre soare
Sărutînd ușor,
Roua diminetii
Timpla ploilor.

Și cînd cred în tine
Orb și absolut,
Te dezbraci de vise
Și renaști prin fruct.

Cine să-nțeleagă
Plînsul tău tăcut,
Floare a iubirii
Spulberată-n vînt ?

Amiaza vieții

Visez un cîmp imens cu flori
Scăldat în purpură și rouă,
Unde fișii se rup de dor
De lună grea și lună nouă.

Ploi de lumină visătoare
M-or săruta cu geana lor
Albastră, aripă ce doare
Amiaza vieții, tristul dor.

Voi adormi printre miresme
Fără dorințe fără gînd
Și nimeni n-o să mă viseze
O altă decît astăzi sînt.

Floare de colț

Rezemată cu tîmplele
de pragul nopții
aștept...
Căd fulgere otrăvite
și norii tîpă la marginea cerului ;
pierdut-am urma pașilor
sub florile de nea.
Doar numele tău a rămas pe buze
floare de colț.

Dor de viață

Alerg desculță
prin nisipul clepsidrei
să deschid o fereastră albastră.
Te caut în fiecare anotimp.
te veghez prin iarba cuvintelor
ca tu să fii vesnic,
pentru că tu,
cuvînt din cuvînt,
răscolești în gîndul meu
dorul de viață.

MARIANA RENGHIUC

Omul nou, măsura marilor noastre idealuri

(Urmare din pag. 9)

ajunge urmînd un drum propriu, prin aplicarea la condițiile concrete a principiilor și legităților general-valabile. Trebuie să se înțeleagă totodată că nu se poate concepe dezvoltarea socialistă prin renunțarea sau diminuarea, într-un fel sau altul, a luptei de clasă. Lupta dintre vechi și nou, dintre asupriți și asupritori a fost și a rămas motorul și miezul dialectic al întregii deveniri. Existența capitalismului, politica sa reacționară, tendința sau acțiunile de amestec în treburile interne ale altor state constituie un pericol permanent. Adîncirea și perfecționarea democrației socialiste nu înseamnă deloc renunțarea la lupta împotriva concepțiilor reacționare, nu înseamnă în nici un fel adoptarea unor atitudini conciliatorii față de forțele imperialismului. Oricine manifestă asemenea atitudini, indiferent de motivările sau justificările prezentate, este pînă la urmă un dușman al socialismului.

În fapt, orice om care, la locul lui de muncă, și potrivit pregătirii sale și gradului de cultură, ia parte activă la construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, este un cetățean integrat acestui demers revoluționar și de aceea, sub raport cognitiv sau sentimental, nu poate fi decît legat organic de interesele și dezideratele întregii noastre națiuni. Dar omul, un asemenea om, nu trăiește izolat ci în strînsă interdependență cu semenii săi și tocmai de aceea nu poate fi indiferent la ceea ce se petrece în jurul său. Iar Tezele pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului fac o referire expresă la acest aspect al activității politico-educative, atunci cînd se subliniază necesitatea luării unei atitudini ferme față de tot ceea ce este străin concepției noastre despre lume și viață, etici și echității socialiste. Este necesar, se arată în textul documentului „Să fie combătute lipsa de răspundere în gospodărirea avuției socialiste, manifestările de indisciplină, delăsare și neglijență în muncă, care dăunează grav intereselor generale ale societății. Să se ia atitudine hotărîtă față de concepțiile retrograde cum sînt misticismul, obscurantismul, naționalismul, șovinismul și alte manifestări care înjosesc și degradează ființa umană".

Procedînd în acest mod, activitatea politico-educativă, învățămîntul, comitetele și organizațiile de partid, organizațiile de masă, alți factori educaționali își propun să facă din fiecare individualitate sau colectivitate umană un nucleu nu numai de receptare și asimilare a valorilor, dar și de iradiere spirituală, astfel încît existența oamenilor să devină tot mai încărcată de valori și semnificații.

Dar în primă și ultimă instanță, omul nou își relevă condiția sa socială de erou civilizator în activitatea curentă, în modul în care înțelege rolul muncii sociale, menirea acesteia în cadrul comunității de interese, importanța ei crucială în opera de edificare a noii societăți. Concepția marxistă potrivit căreia prin muncă omul își clădește propria sa existență, construind totodată universul valorilor, structurile materiale și spirituale ale civilizației, se află la baza revoluționării esenței umane privite în istoricitatea și devenirea sa. Între omul muncitor, eroul civilizator și omul de cultură există o unitate deplină. Sînt ipostaze complementare ale omului socialist.

Sufletul teatrului

(Urmare din pagina 9)

— O stagiune recentă a fost structurată mai cu seamă pe piese românești, cu tematică diversă, majoră și adînc implicată în realitățile contemporane, prin mesaj și putere emoțională. **Hanul de la răscruce** de Horia Lovinescu, **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchilă, **Operațiunea „Delta"** de Mircea Lerian (premieră pe țară), **Moriștea** de Ion Luca, **Dulcile amare bucurii** de Dina Cocea, sînt doar cîteva. Un alt aspect demn de relevat ar fi acela că varietatea problematică a dramaturgiei abordate, demersul istoric, social și moral, evidențiate prin opere dense în semnificații, se constituie într-o adevărată profesiune de credință a acestui ambițios colectiv. Un fapt artistic meritoriu îl atestă longevitatea unor spectacole cu piese românești de valoare : **Chirița în provincie** de V. Alecsandri, **Rugăciune pentru un dise-jockey, Scene din viața unui bădăran, Groapa** etc, ultimele două deținînd chiar recordul, pentru că de unsprezece, respectiv, treisprezece ani se joacă întocmai ca la premieră, cu același succes. Prezența activă a publicului, spiritul de echipă și plăcerea jocului — atribute specifice colectivului nostru de actori — prelungesc continuu viața scenică a acestor valoroase spectacole.

— Tocmai vroiam să vă întreb despre colegii dumneavoastră.

— Colectivul nostru este animat de ideea unei comuniuni artistice generoase, mobilizatoare. Pasiunea tinerească, dorința continuă de a comunica pe scenă l-a reunit mai multă vreme pe actori. Mihai Mihail, Mitică Iancu, Gheorghe V. Gheorghe, Eugen Popescu Cosmin, Steța Popescu Temelie, Marga Georgescu, Grig Dristaru, Radu Jipa, Marcel Hirjoghe, Lucian Temelie, Al. Năstase, Leonard Calea, cărora li s-au alăturat de-a lungul anilor Liliana Lupan, Ioana Citta Baciu, Vlad Vasiliu, Romeo Pop, George Serbina, iar mai recent Florica Dinicu, Maria Eremia-Baboi și Claudiu Stănescu.

— N-ați pomenit nimic despre regizori.

— Este momentul din viața teatrului cînd un tînăr regizor, Victor Ion Frunză, prin spectacolele montate în ultimii ani : **Cetatea invizibilă**, după Ilf și Petrov, de Dumitru Solomon, **Noaptea încurcăturilor** de O. Goldsmith, **Mobilă și durere** de T. Mazilu și **Turandot** de C. Gozzi, vădește nu numai orientare spre texte majore, dar și puterea de a redescoperi metafora în teatru, de a institui un stil nou de interpretare, reunind generații diferite de actori, într-o stare de emulație și tinerețe spirituală.

— S-a înregistrat, la Galați, o adevărată explozie demografică în ultimii 15—20 de ani. Acest aspect a determinat oare și mutații în structura repertoriului impuse cu precădere de structura actuală a publicului ? !

— Firesc și necesar. Luptînd cu tentațiile de orice fel, teatrul a recurs la puterea de fascinare a comediei pentru a soluționa în mod favorabil impactul cu publicul. Astfel a luat ființă la Galați o manifestare de interes republican dedicată comediei : „Gala Arta Comediei", care reunește periodic cele mai reprezentative spectacole ale genului. Evoluînd alături de alte prestigioase trupe din țară, colectivul nostru s-a angajat într-o palpitantă competiție a valorilor, avînd posibilitatea să-și afirme cu vigoare certe particularități teatrale. Gala este tot mai viu susținută de asaltul publicului, care a consfințit și de data asta că dimensiunile comediei actuale fac parte integrantă din viața sa spirituală. Participarea teatrului nostru la ultima ediție a fost încununată cu importante premii de spectacol (**Femeia îndărătnică** de W. Shakespeare ; regia Gh. Jora, scenografia Nadia Scriba), cît și individuale (Mihai Mihail, Liliana Lupan, Gheorghe V. Gheorghe, Eugen Popescu Cosmin, Claudiu Stănescu).

— Este îmbucurător, Carmen Maria Strujac, că vorbiți atît de generos, despre colectivul de actori din care faceți parte. Și totuși, pînă la acest punct n-ați vorbit nimic despre dvs.

— Așa cum vă spuneam la începutul convorbirii noastre, am avut prilejul să dobîndesc o adevărată perspectivă integratoare, o privire de istorie teatrală, de palmares și actualitate, datorită excelentului documentar de care am amintit. Nu văd însă ce anume v-ar interesa despre persoana mea.

— Bunăoară, că ați jucat în cîteva filme de excepție... Futeți să le trecem în revistă ?

— Cu plăcere. Notați-le ! **Zestrea domniței Ralu** ; **Săptămîna nebunilor** (în ambele rolul Caliopi) ; **Aventuri la Marea Neagră** (Lcla) ; **August în fiecări** (serial T.V. în care am interpretat-o pe Marie-Jeanne Pantazi) ; **Concert de muzică de Bach** (serial T.V. în care am evoluat în rolul Ada Razu) ; **B.D. în alertă** ; **Ciprian Porumbescu** (rolul Ilincăi) ; **Iancu Jianu** (am fost Domnița Ralu) ; **Apașii** (film realizat de Defa Berlin) ; **Fiul munților, Dumbrava minunată, Tatăl risipitor** etc. etc.

— Fiindcă sînteți atît de zgîrcită cu propria dvs. persoană, îngăduiți-mi să amintesc aprecierile pentru „Rezervația de pelicani".

— Pentru rolul Gabrielei am fost încununată cu un premiu de interpretare la un festival național de tinută. Adevărul este însă că în unele împrejurări artistice, fie pentru film, fie pentru teatru, cronicarii au fost cel mai adesea generoși în aprecieri.

— În această stagiune sau, mă rog, într-o stagiune viitoare, ce roi v-ar plăcea să interpretați ?

— Conducerea teatrului intenționează să pună în scenă **Antoniu și Cleopatra** de W. Shakespeare. Cărcia dintre actrițe, vă întreb, nu i-ar face plăcere să interpreteze rolul Cleopatrei ? !

— Ce ați dori să spuneți în finalul discuției noastre ?

— Teatrul are nevoie să respire odată cu publicul. Strădania muncii noastre, a actorilor, a regizorilor, scenografilor, secretarilor literari, a forurilor diriguitoare a destinelor culturii, trebuie să conveargă, zi de zi, seară de seară, ceas de ceas, pe scenă și înspre scenă. Acolo actorul „arde" în spectacol, iar sufletul acestuia, fără vibrația sensibilității publicului, s-ar stinge literalmente.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Consiliul popular al județului Teleorman** îi face cunoscut cetățeanului Gheorghe Călin din comuna Piatra, satul Vlișoara, județul Teleorman că Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Piatra a hotărît să-i scutească de la plata contribuției în bani, avînd în vedere că nici el și nici soția nu sînt apți de muncă.

■ „Nu e un secret, toată lumea știe că orice lucru îndelung folosit, trebuie schimbat. Și mă refer la uneltele agricole manuale — sapă, cazma, coasă și altele și mai ales la cozile lor care, fiind din lemn, sînt expuse mai ușor uzurii. La magazinul sătesc Luptătorii și la toate celelalte ce aparțin de cooperația de consum Frăsinet nu se găsesc asemenea unelte pentru înlocuirea celor deteriorate". **Marin Dițoiu** din comuna Frăsinet, **satul Luptătorii**, crede că necazul lui se poate rezolva util și eficient. Dorim să fie în consens cu petentul și cei vizați.

■ Chiriașița Bărbulescu din Craiova ne arăta în scrisoarea trimisă redacției că apartamentul ce i-a fost repartizat a fost ocupat abuziv de o altă persoană, fiind fără putință mutarea în el. Solicită sprijin pentru repartizarea altui spațiu locativ. **Consiliul popular al municipiului Craiova** confirmă situația creată și-i atribuie o nouă locuință, compusă din trei camere, în cartierul 1 Mai, bl. V 29, sc. 1, ap. 2.

■ **Asociația de locatari din blocul 130, Șos. Berceni nr. 53, sectorul 4**, ne atașează la scrisoarea expediată și copia adresei primite din partea D.G.D.A.L., pe care o transcriem cuvînt cu cuvînt, inclusiv parantezele care aparțin sus-numitei semnatare. Astfel: „I.F.M.A. va termina montajul ascensorului și îl va pune în funcțiune pînă la data de 15 iulie 1989"; (de un an și jumătate montarea liftului se află în stare incipientă, cu toate că blocul are zece etaje); „A.C.M. 5 va finaliza lucrările de finisaje la magazinele de la parterul blocului pînă la data de 30 septembrie 1989, iar I.A.I.B. le va echipa cu obiecte sanitare și aparate electrice pînă la 15 octombrie 1989"; (e adevărat, termenele au sînt depășite dar cele două magazine, ce vor să fie, unul de confecții și altul de încălțăminte, la ora actuală au geamurile sparte, iar incintele arată jalnic); „I.A.C.E.D.B. va executa platforma din spatele blocului pînă la 30 august 1989"; (platforma nu este betonată și atunci cînd plouă devine un eleșteu). Toate aceste dispoziții au fost emise și parafate în luna iunie a.c. Nu se face nici-o referire la **macaraua uitată de constructor pe acoperișul blocului.** S-ar părea că tergiversarea punerii în funcțiune a liftului este legată de reprofilarea acestela, mizîn'u-se pe nota de inedit, în urcarea și coborîrea celor zece nivele cu ajutorul ... macaralei !.

■ O neplăcută coincidență face ca o altă scrisoare, semnată tot de o **Asociație de locatari**, de astă dată din **str. Sg. Mj. Bejan Florea nr. 3, sectorul 5**, să aducă în discuție același constructor: **A.C.M. 5.** Toate sesizările făcute s-au soldat cu constatări la fața locului, cu emiterea unor minute, cu elaborarea unor termene de execuție ,ca în final să existe același rezultat: nerezolvat. Sore deosebire de locatarii din Berceni, aici starea de lucruri dăinuie de doi ani. Lista deficiențelor întocmită de cetățeni ar lua prea mult spațiu, și **nu știm în ce măsură ar interesa**, atîta timp cît cei în cauză rămîn imuni.

■ **M.T.Tc. — Întreprinderea de exploatare a Metroului București** îi face cunoscut Tudorinei Gheorghe d.n comuna Leleasca, satul Tufari județul Olt, că pentru a înființa o poprire pe veniturile fostului soț, reprezentînd pensia de întreținere pentru minorii Vasile Valentin și Matei, trebuie să înainteze de urgență hotărîrea judecătorească în baza căreia ea se poate face. De asemenea, să specifice într-o cerere separată, ce sume de bani și pe ce perioadă a primit în contul pensiei de întreținere, de la pronunțarea hotăririi judecătorești și pînă în prezent. Numai în acest mod se pot efectua reținerile pe viitor; aici-o poprire nu se poate face de către unitățile socialiste fără titlu executoriu. Odată ce ați trimis actele sus-menționate popririle pot ajunge pînă la 1/2 din retribuție, pentru a fi la zi cu restanțele ce vi le datorează fostul soț.

■ Spicuim cîteva din răspunsurile primite la redacție, privind sprijinul acordat unor petenți la încadrarea lor în muncă: Nicoleta Dumitrescu are deja întocmite formele de încadrare, ca lăcătuș practicant la Întreprinderea „1 Mai" din Ploiești, conform prevederilor legale (**Consiliul popular al județului Prahova**); Adriana Toth din Cluj-Napoca este absolventă a Școlii profesionale, promoția 1989, în meseria de confecționer îmbrăcăminte, avînd contract de școlarizare cu Întreprinderea de tricotaje „Someșul", care ne confirmă că petenta este om al muncii în acest colectiv (**DPMOS Cluj**); Filofteia Călugărașu din Ocnele Mari, județul Vîlcea, a primit dispoziția de repartizare, pentru încadrare și calificare în meseria de țesătoare la Întreprinderea „Progresul" Orlat — Sibiu (**DPMOS Vîlcea**); Mariana Vișteanu din comuna Sărata-Monteoru este absolventă a 10 clase și, începînd din această toamnă, va urma cursurile serale organizate la liceul din comuna Sărata-Monteoru. Totodată se va prezenta la conducerea C.A.P. „Izvoru Dulce", pentru a lua în primire un loc de muncă într-unul din sectoarele unității. (**Consiliul popular al județului Buzău**).

■ **Procuratura Generală a R.S.R.** comunică petiționarului Ion Mîrza-Iancu din București, str. Giurgiului nr. 72—86, bl. B, sc. 3, ap. 73, că faptele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare. De asemenea, același for face cunoscut petentului Dumitru Surugiu din București, str. Dreptății nr. 6, bl. O4, sc. B, et. 1, ap. 62, că Procuratura județeană Prahova, prin ordonanța din 2 iunie 1989, a infirmat soluția de neîncepere a urmăririi penale adoptată de Procuratura locală Ploiești, în cauza la care se referea semnatarul și a luat măsurile necesare pentru completarea urmăririi penale și soluționarea temeinică a dosarului.

■ La apariția acestor rînduri va fi trecut un an — 1 septembrie 1988 — de cînd **Nicolae Vlad** din **Constanța**, Aleea Argeșului nr. 2, bl. T6, ap. 30, încearcă să-și recupereze bagajele, predate în aerogara Constanța. Dispariția lor s-a produs într-un timp record, aproape două ceasuri, cît au durat zborul și formalitățile de îmbarcare. Să existe un „triunghi al Bermudelor" pe ruta Constanța — Baia Mare ?

■ **Paraschiva Lică** din **Craiova**, str. N. Titulescu, bl. 18, sc. 1, ap. 18, a cumpărat o mașină de cusut Emilia, de la unul din magazinele de specialitate din oraș. Produsă de I.J.P.P. Maramureș. Atelierul bunuri de larg consum, ea s-a dovedit a fi defectă. „Oare indicațiile specificate în instrucțiuni să fie o glumă, ca atunci cînd apar defecțiuni să se trimită la unitatea respectivă, pentru reparații ? Am făcut-o pachet și am expediat-o pe adresa întreprinderii, fără să primesc în schimb o alta bună sau cel puțin mașina mea reparată".

■ Consemnăm cele două răspunsuri de la **Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești**. Primul se referă la scrisoarea cetățeanului Constantin Vechiu din București, Șos. Ștefan cel Mare nr. 50, privind felul în care i-a fost reparat autoturismul, aflat la cooperativa Automecanica din str. Baicului nr. 50. Astfel, se arată că defecțiunile semnalate au fost remediate, mașina fiind recepționată și ridicată de petent, conform notei scrise date de acesta. Tinichigiul Ion Rușeanu a fost arestat de organele de miliție, iar cazul a fost preluncrat cu întregul personal. Al doilea, confirmă aspectele sesizate de Vasile Oprea din București, referitoare la unitatea nr. 180 a Coop. „Igiena", motiv pentru care cooperatorul Mircea Constantin și casiera Lili Rădulescu au fost sancționați, cazul lor fiind prelucrat cu tot colectivul, precum și cu responsabilii celorlalte unități de pe raza Capitalei. E mult prea general acest răspuns, și poate de aceea n-a putut ajunge pînă acum la autorul sesizării. Sperăm ca, cel puțin acum, acesta să la notă de soluția dată.

■ „Anul trecut am participat la un concurs de șah, cumpărînd și completînd mai multe buletine de concurs, pe care le-am expediat, asemenea altor colegi de serviciu, la București, la federație, maestrului de șah Ioan Oprișa. Nu după mult timp am fost înștiințat că atît eu, cît și colega mea, Silvia Bordea, am cîștigat 1600 lei, respectiv 1000 lei. Ca să ne convingem, am scris Federației române de șah, care, într-adevăr, ne-a confirmat succesul. Adresa însă era fără ștampilă și număr de înregistrare. De atunci și pînă acum n-am primit nimic. Avem sau nu dreptul de a intra în posesia banilor ?". Întrebare firească pe care la rîndu-ne o adresăm Federației române de șah, cu precizarea ca răspunsul să fie parafat și ștampilat, așa cum se cuvine. Semnatarul, **Gheorghe Urdea**, locuiește în **Cluj-Napoca** pe str. Fîntînele la nr. 59, bl. B8, sc. 2, et. 2, ap. 56.

■ Procedînd la cercetarea și rezolvarea celor sesizate de Ana Mitescu din Cluj-Napoca, **Consiliul județean al sindicatelor Cluj** ne răspunde următoarele: Din discuțiile purtate cu directorul unității și președintele comitetului sindicatului, rezultă că semnatara, deși a fost încadrată la T.A.G.C.M.M. București, Antrepriza generală Cluj, în anul 1986, nu a lucrat nici o zi pe șantier. Momentan nu există posibilitatea ocupării unui loc de muncă în Valea Jiului, la lucrările antreprizei, deoarece nu are calificare într-o meserie de specialitate. Referitor la acordarea unei locuințe în municipiul Cluj-Napoca de către Antrepriză, aceasta nu a putut să-i aprobe, deoarece nici unul din membrii familiei nu are domiciliul stabil în Cluj-Napoca. Spațiul locativ i-a fost acordat de către Consiliul popular municipal. În vederea soluționării problemelor familiale, unitatea acceptă transferul soțului într-o întreprindere economică din municipiul unde deține în prezent locuință.

■ „Vă trimit alăturat telegrama prin care socrii mei erau anunțați despre moartea unui frate din Baia-Mare. Expediată de aici în 11 august a.c., aflăm trista veste abia în ziua de 14 august, după ce înmormîntarea avusese loc cu o zi înainte. Din datele înscrise reiese că telegrama a ajuns la oficiul poștal din Urmeniș, județul Bistrița-Năsăud, în cîteva ore. Însă, de aici și pînă la destinatar, care locuiește în satul Coșeriu, la 5—6 km de centrul comunei, a parcurs trei zile. Deși acum nu se mai poate face nimic, ne întrebăm cum e posibil ca la acest oficiu să lipsească nu numai obligația de serviciu, dar și acel dram de omenie și bun simț în asemenea situații. E drept, viața ne rezervă și bune și rele, astfel că bucuria sau tristețea care ne încearcă ne grăbim să o spunem celor apropiați. Din fericire sau nu, veștile triste, ca și cele bune, trebuie să ajungă, indiferent de situație, la timp. Aminarea lor nu servește nimănui". Epistola lui **Alexandru Greab** din **Tîrgu Mureș**, str. G. Coșbuc nr. 4, ap. 6, e un exemplu.

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Scrisoare necomentată

Replică la o „lecție deschisă"

„Cu cîtva timp în urmă, am citit în revistă un articol intitulat sugestiv „Lecție deschisă", care oferea o „lecție de viață", așa cum ea nu mai trebuie să se repete în realitate. Subiectul „lecției" era autentic: un tînăr uimea și indigna un autobuz întreg, prin comportarea sa insolentă, refuzînd, la insistențele celorlalți, să ofere unei femei în vîrstă unicul loc rămas liber, bruscînd-o verbal: „Să stea acasă, dacă e bătrînă". Ochii săi, protejați de ochelarii opaci ai indiferenței și egoismului, n-au avut puterea s-o recunoască, în bătrîna cu năframă cernită, pe cea care ar trebui să rămînă ca o amintire vie a sufletului său — învățătoarea.

Aflată la antipodul celei relatate în paginile publicației, „lecția deschisă" despre care vreau să vă vorbesc este tot cu un elev, Adrian Cosma, și tot cu o învățătoare, Maria Avramescu, mama mea. Acesta și-a iubit dascălul așa cum numai copiii știu să o facă în primii ani de școală. Numai că pentru el „tovarășa" a rămas și mai tîrziu „cea mai..." — dintre toți cei pe care i-a cunoscut de-a lungul anilor. Ani ce s-au scurs ușori și luminoși pentru fostul elev și din ce în ce mai împovărați pentru fosta învățătoare. În momente de mari izbînzi și frumoase reușite, Adrian venea să-și trăiască bucuria alături de dînsa, iar nelipsitul buchet de flori mărturisea tacit tandra și calda lui afecțiune. Întotdeauna, în momentul acestor duioase întrevederi, și după aceea, în colțul ochilor femeii se furișa o lacrimă pe care o ștergea discret și care reapărea iar și iar, mărturie tainică a bucuriei ce-i învăluia sufletul și inima.

Și așa, „tovarășa" a fost mereu alături de fostul elev, în drumul însorit ce și-i alesese: liceul, apoi Facultatea de medicină și, în sfîrșit, spitalul, în frumoasa și nobila meserie de medic.

S-au mai scurs niște ani și din nou cei doi s-au întîlnit. De data aceasta, în alte împrejurări și cu totul intimplător într-un salon din Secția de reanimare a Spitalului județean Galați: învățătoarea — mai bătrînă și bolnavă, Adrian — medic stagiar. Din păcate, ochii „tovarășei" au rămas fără culoare și strălucire în clipa revederii, luptînd cu puteri slabe să supraviețuiască și întinzînd mîini nevăzute după ajutor. Pentru grija și solicitudinea cu care tînărul medic a îngrijit-o, pentru lacrima apărută în colțul ochilor în momentul recunoașterii ei, „tovarășa" n-a mai reușit să-i ofere florile mulțumirii și ale recunoștinței. O fac eu, Marilena Panamarciuc, în numele învățătoarei sale".

Poșta redacției

Glodeanu Mihai — Tg. Neamț: Hidroizolația blocului B 14 este în planul de reparații, trimestrul III. ● **Tufiș Gheorghe** — Timișoara: Pot primi aprobare pentru stabilirea domiciliului în orașe mari numai persoanele care lucrează fără întrerupere într-o unitate socialistă dinainte de 1.01.1975 sau în limita locurilor atribuite (art. 13 Decret 68/1976). ● **Cocoș Adrian** — Orșova: În fiecare an oamenii muncii au dreptul la un concediu de odihnă plătit de 15—24 zile lucrătoare, în funcție de vechimea în muncă. Tinerii pînă la 18 ani au 18 zile lucrătoare (Legea 26/1967). Pentru personalul care lucrează în subteran, în întreprinderile miniere, se acordă un concediu suplimentar de 9 zile anual (H.C.M. 1149/1968). ● **Gogan Nicolae** — com. Florești (Mehedinți): La 65 de ani, dacă dovediți o vechime în C.A.P. de minimum 4 ani, puteți obține — la cerere — în condițiile art. 63 din Legea 3/1977 pensie pentru limită de vîrstă (6 ani stat + 4 ani C.A.P.). ● **Palade Verginia** — Huși, **Leampăr Anica** — com. Topraisar (Constanța); Nu îndepliniți condițiile art. 2/2 și 39/2 din Legea 3/1977, deoarece la data decesului susținătorul nu era încadrat în muncă și nici nu era pensionar. ● **Diță Maria** — Constanța: Avînd în vedere situația deosebită a familiei dv., cererea urmează să fie analizată de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean. ● **Karalyos Alexandru, Szakacs Ileana** — Oradea: Ne bucurăm și vă dorim sănătate și fericire în casă nouă. ● **Sacagiu Ion** — București: Aveți dreptul. ● **Chifu Georgeta** — com. Girleni (Bacău): Frumoasă dorința dv. de comunicare, de prietenie. „Scînteia tineretului" are o rubrică în care veți găsi adresele altor tineri cu care puteți coresponda. ● **Sali Deniss Halidanch** — Constanța: Circul „București", Aleea Circului nr. 15, sector 2, 72138. ● **Titire Titina** — Bacău: Trimiteți urgent copii de pe acte. ● **Stanciu Florica** — Lipova: Suma consemnată în carnetul de proprietar al părților sociale va fi virată la cererea unității unde lucrați. Pînă atunci vi se acordă dobînda aferentă anuală (Legea 3/1982). ● **Tudor Al. Dumitru** — Tîrgoviște: Pînă la sfîrșitul anului vi se va repartiza un spațiu de locuit corespunzător nevoilor familiei. ● **Istrate Nicolae** — com. Tămădău (Călărași): 1) Perioada lucrată ca maistru instructor nu constituie vechime pentru promovarea în categorie. 2) Aveți dreptul la concediu de odihnă conform Legii 26/1967 corespunzător vechimii în muncă și nu ca personal didactic. În vacanțele școlare trebuia să prestați activitate în cadrul S.M.A. Fundulea. ● **Istrate Ștefania** — com. Păulești (Prahova): Puteți beneficia de tratament cu Boicil la Timișoara. Biletul de trimitere, aprobat de Direcția sanitară a județului de domiciliu, poate fi expediat și prin poștă pentru programare pe adresa Secția Boicil, Bd. Victoriei 49, 1900 Timișoara. În aceste condiții veți primi concediu medical pe perioada internării.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cel mai mare magazin pentru cei mici

Prima uniformă...

Un palat pentru un magazin

O întîlnire cu poveștile

Fotomontaj de PAUL AGARICI

Orice construcție începe de la un scop. Era necesar în București încă un magazin exclusiv pentru copii și tineret.

Orice construcție începe cu un plan, care trebuie să reprezinte gîndirea novatoare a arhitectului și să slujească scopului propus.

Orice construcție începe cu studierea terenului, cu amplasarea într-un ansamblu arhitectonic.

Cele trei deziderate (sînt încă multe care intră în calcul, dar nu le enumăr) se regăsesc acum la Magazinul pentru Copii și Tineret, care de cîteva zile lucrează „cu toate pînzele sus".

Peste un milion lei încasări la sfîrșitul celor 8 ore de program, iată primul bilanț comercial.

Arhitectul Radu Bașca, șeful de proiect al construcției, este lîngă mine dar nu intervine, deocamdată. Mă lasă să mă plimb de colo pînă colo, cum fac toți care intră și abia după aceea devin cumpărători.

În primul rînd, remarc așezarea. Magazinul se privește, „ochi în ochi", cu Biblioteca Națională cu schele încă, dar de pe acum, evident, o altă frumusețe a Bucureștiului. Elementul cel mai spectaculos este fără îndoială acoperișul, care, mobil, se deschide la... cerere și se vede direct seninul cerului. Este o construcție care primește multă lumină naturală, pentru că jur-împrejur sînt numai pereți de sticlă. Cele cinci etaje sînt o ingenioasă îmbinare de spații, dispuse în jurul unui hol central, încît în acest magazin se vede totul... deodată.

Oglinzile dispuse concentric, cu efect artistic și cu bine cunoscuta lor întrebuințare, vitrinele în care sînt expuse mărfurile, repartizarea florilor și a fîntînilor arteziene după un plan rafinat, scările mochetate, lambriurile, și cîte alte elemente, care scapă la prima vedere, dau nota personală și absolut deosebită a acestui nou magazin bucureștean.

Transcriu, fără menajamente, primul meu gînd: unii cumpărători vor fi în stare să-și stăpînească „elanurile" și să nu lase urmele trecerii lor prin magazin, prin atîtea forme cunoscute, reprobabile?! Cei doi directori adjuncți ai Întreprinderii de Stat București, Georgeta Ștefănescu și Adrian Dragomir, cu întregul personal al marelui magazin, care ocupă o suprafață de 30 000 mp., sînt fermi hotărîți să curme orice pornire care ar aduce cu negoțul din piață. Marfa se alege din privire, cu atît mai mult interioarele elegante ale acestui magazin trebuie respectate în integritatea mobilei, a luciului lucrului nou, a strălucirii oglinzilor, ce mai, a păstrării intacte a ansamblului. Personalul magazinului este îmbrăcat, într-o culoare foarte la modă — fucsia. La etajul 5 o cofetărie-patiserie, răcoritoare în varianta de iarnă și vară, spațiu închis și terasă, servește continuu. Sus este raiul copiilor. Cu multe pachete cu jucării, uniforme școlare, penare și creioane, unii chiar cu ghiozdanul pe spate, sînt cu nasul în farfuria cu prăjitura dulce, iar la balustradele etajului 5, părinții admiră Bucureștiul de dată recentă.

Peste un milion lei pe zi, realizați și din vînzarea creioanelor și a gumelor, înseamnă multă mișcare, transportul mărfurilor din fabrici pînă în rafturile magazinului. Deocamdată se suride mult și plăcut. Vînzătoarele vorbesc melodios, întreabă politicos, dau explicații fără să fie plictiste, oferă chiar cînd nu ceri, mulțumesc, odată cu înmînarea bonului, și ne invită să revenim.

Furnizorii din țară sînt prompți și se prezintă cu marfă de calitate variată, pentru toate gusturile. Apropiata deschidere a școlilor și venirea toamnei sînt preocupările centrale ale magazinului. Să nu căutați ceea ce am văzut eu pentru că sigur nu veți mai găsi. Dar sosește mereu altceva, poate, mai tentant. Ieri erau jachete de toamnă și taioare, după ultima modă, produse de ICTB, pantofi de piele de la Arta-Oradea, tricouri, tip bumbac, de la Tînăra Gardă și Crinul, pulovere marca Singeorz-Băi, cu trei pisicuțe care se alintă pe un tricot negru, verde, gri. Astăzi dumneavoastră găsiți altceva, pentru că așa e bine, să nu semănăm unul cu altul la îmbrăcăminte.

Fiecare etaj are specificul său. Uniformele, caietele, ghiozdanele sînt la parter; jucăriile, biberoanele, scutecele, îmbrăcămintea pentru preșcolari la etajul 1; 2 și 3 sînt rezervate pentru tinere și tineri; etajul 4 este specializat în articole de sport, turism și electronică.

Am văzut, cît poate vedea oricine, într-un prim contact, acum să descoperim și fața nevăzută, fostul șantier care a durat 18 luni și s-a terminat cu mult înainte de termen.

— Tovarășe arhitect Bașca, vă rog să preluați dumneavoastră descrierea unor luni trecute, cînd de la temelie ați ridicat, împreună cu colegii dumneavoastră, acest magazin-bijuterie.

— Ideea magazinului este să se rezolve spațiul comercial într-un hol central, luminat permanent de soare. Luminatorul, care v-a plăcut și dumneavoastră, este decorat cu vitralii. Această dispunere radială permite cumpărătorului, dar îndeosebi vînzătorului, să poată privi întregul în ansamblu. Nu este puțin lucru cu atîta marfă, expusă liber, și cu încă destule năravuri ale unor cetățeni. Luminatorul glisant acționează la o simplă comandă. Se apasă pe un buton și centrul se retrage. Revin asupra rolului oglinzilor din magazin. Fără îndoială, în calculul meu a intrat esteticul și funcționalul, dar, mi-am propus ca ele să fie și un permanent supraveghetor. Orice mișcare se reflectă în ele. Am folosit 3 000 mp. de sticlă pentru ferestre și pentru luminator 450 mp. Am colaborat cu foarte multe întreprinderi bucureștene, cărora pe această cale le mulțumim călduros. Ideile arhitecților au fost finalizate, într-o formă de care sîntem deplin satisfăcuți, de Antrepriza de construcții montaj numărul 7, al cărei director, inginerul Paul Dragomirescu, ne-a înțeles intențiile pînă la cea mai mică nuanță. Am fost deosebit de atent cu optimizarea fluxului pentru lucrătorii comerciali încît să aibă garderobe, vestiare, camere pentru aranjarea ținutei înainte de a intra în magazin. Cantina este în curs de mobilare și poate oferi deodată masa de prînz la 150 de persoane. În toate aceste 18 luni de șantier am trăit cu speranța că Magazinul pentru Copii și Tineret trebuie să fie unicat, să reprezinte cu înalt profesionalism Institutul de Studii și Proiectări pentru Comerț al M.C.I.

Lîngă noi, un puști, vrăjit de deschiderea luminatorului, întreabă mama, îl trage de mînă pe tata, o descoase pe bunică.

— Cum se mișcă? Cine-l mișcă?

La fel de uimiți, mama, tata, bunica ar întreba și ei la rîndul lor. În spate, discret, arhitectul ne lămurește pe toți.

— E o instalație care a fost făcută la noi în țară. Ca să mă înțelegeți mai bine, acolo sus, la ultimul etaj, acționează un motor.

— Mamă, roagă-l pe nenea, să mai închidă și să mai deschidă o dată acoperișul!

— Puișor, asta nu-i o joacă!

CARMEN DUMITRESCU

Pedagogia uniformei școlare

Septembrie are pentru noi culoarea albastră. Inundă, de la jumătatea lunii, orașele, satele, cătunele spațiului românesc, odată cu chipul sutelor de mii de școlari reintorși în bănci. Universul învățăturii în „haine de lucru" rotunjește, ca dintotdeauna, metafore și sedimentează amintiri. Copilăria și adolescența, ce rămîn perpetuu în noi, nu se pot despărți de anii de școală, iar în decorul acestela, uniforma este un personaj drag. Mai mult, ca și costumul în teatru, caracterizează un timp, un loc, o atmosferă.

Cine poate uita emoția îmbrăcării primei uniforme de elev, cine poate uita haina de licean ca o emblemă a vîrstei și, mai cu seamă a școlii unde a învățat ? Uniforma fetelor de la „Normală", din mătase negru cu alb — la marile festivități, gri-perlat cu guiere, manșete și nasturi albi — de toată ziua era de departe recunoscută și respectată de toată lumea în vremea adolescenței mele. Purtătoarele ei, imediat după admitere deveneau foarte mîndre de ea, dar și conștiente de rigorile impuse, de obligațiile pe care le incumbă în atitudine, în comportament, în disciplină. Onoarea uniformei era onoarea școlii, ca și onoarea personală. Aveau „în concurență" fetele de la „Iulia Hasdeu" sau de la Școala centrală din Grădina Icoanei, a căror ținută vestimentară impunea aceeași eleganță în purtări, în mișcări și un rar prestigiu individual. Prin cîteva detalii, prin siglele brodate la pălărie, pe bereta pe șepci se știa precis în ce școală învețî, fiecare avîndu-și însemnul ei, reprezentîndu-i tradiția ori profilul. Băieții de la „Spiru Haret", de pildă, se distingeau, de asemenea, prin emblema de pe cozorocul șepcii, de cei de la „Dimitrie Cantemir" sau de la „Arte și meserii"...

Nu de nostalgii este vorba aici, încercăm a evoca una din frumoasele tradiții ale școlii românești — creatoarea unei pedagogii interesante — și pe care le-am putea continua. Valoarea uniformei școlare, o știm prea bine, nu este pur sentimentală, nu reprezintă o simplă recuzită pentru viața memoriei, funcțiile ei fiind complexe, de natură pedagogică, estetică și, cum arătam, morală, deci socială. Cu atît mai mult azi, cînd

Prestigiul școlii, în ținuta hainei

toți copiii țării, de la 6 la 18 ani, învață și cînd uniforma nu mai desemnează o „elită" a tineretului, se cuvine a-i regîndi în profunzime și a-i revitaliza, în detaliu, valențele formativ-educative. Rolul ei de cultivare a ordinii exterioare ce se implică în ordinea interioară a gîndirii, de cultivare a simțului estetic, a gustului, pentru frumos și armonie, a simțului măsurii, de conștientizare a apartenenței la o mare colectivitate al cărei prestigiu se menține și se creează prin aportul fiecăruia, e bine cunoscut. Nu credem că ar mai fi cazul să teoretizăm importanța uniformei în perioada școlarității ; ce ne îndeamnă, totuși, s-o readucem în dezbatere este faptul că în ultimele toamne, — ca și în aceasta, cum am constatat în urma unui raid prin magazine — ea nu mai apare atît de frumoasă și atît de completă, cum a fost în anii din trecut, după ce a fost concepută și aprobată de ministerul de resort. Dă semne de monotonie și oboseală, producătorii „trag chiulul "ba de la un element, ba de la altul din setul inițial. Altele nici nu au fost gîndite de proiectanți, cum ar fi, de pildă, accesoriile pentru acoperirea capului în sezoanele reci, mai ales pentru fete, de la clasa I la pînă la clasa a XII-a. Pălărioare, berete căciulițe, cu siglele-embleme ale fiecărei școli, brodate cu gust, în fire de mătase, ar conferi un plus de eleganță și personalitate uniformelor copiilor noștri. Pentru clasele mici, îmi spunea o experimentată învățătoare din Bacău, s-ar putea crea, atît pentru fete cît și pentru băieți, o vestimentație mai adecvată în sezonul de iarnă, salopete matlasate, ingenioase și moderne, călduroase și comode, oferindu-le confortul necesar pentru orele de clasă.

Inițial, erau admiși — pentru toate vîrstele — ciorapii în culori alb și albastru marin, la care s-a renunțat cam demult. Magazinele nu le asigură, deoarece nu le asigură producătorii și astfel, de la un detaliu la altul, compleul vestimentar școlar sărăcește și abdică de la normele lui. Ceea ce, să nu uităm, aduce și o abdicare de la rolul său educativ. Obișnuim copiii cu comportamente duble, în clasă — pe stradă, la școală — dincolo de zidurile ei. Arsenalul instructiv al uniformei este mai amplu decît poate părea la prima vedere, așa încît e datoria noastră, a tuturor adulților, să reflectăm mai mult și mai cu folos asupra lui.

CICI IORDACHE ADAM ■

Gata de livrare

Pe unul dintre producători l-am aflat la Carei, în județul Satu Mare. Cele 2 ateliere de croitorie (serie mică) ale cooperativei locale de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor execută, de cîțiva ani, — în funcție de comenzi — „și uniforme școlare", după cum ne informează președintele acesteia, Mircea Crișan. Într-un fel, chiar s-au specializat în costume și cămăși pentru băieți, de la clasa I la a VIII-a. Anul acesta au fost solicitate doar de către Întreprinderea comerțului cu ridicata textile-încălțăminte — ICRTI — Argeș și Întreprinderea comercială de stat a municipiului Satu Mare. „Pe 18 august eram gata de livrare cu toată comanda. În valoare de peste 100.000 lei". Cu cele 30 de lucrătoare, precizează președintele, calificate corespunzător, majoritatea au absolvit liceul de profil MIU, din reședința de județ, am putea confecționa, în condiții foarte bune de calitate și operativitate, numeroase alte piese ale uniformei școlare — sarafanele pentru fete, bluzele etc. Firește, dacă am avea comenzi și ni s-ar asigura materia primă corespunzătoare. ICRTI Argeș ne-a furnizat și țesăturile ,dar nu toate întreprinderile comerciale au aceste posibilități".

Cît privește grupele de măsuri și taliile, uniformele sînt confecționate după tiparele standard. Pentru vîrsta de 6 ani, de pildă, se fac doar două talii, deși părinții solicită în magazine cel puțin cinci. Mulți copii sînt mai înalți față de media vîrstei lor și foarte subțiri, longilini, alții și înalți și plinuți, unii sînt atît ca greutate cît și ca măsură sub medie..., unii au 6 ani și jumătate, alții și 8 sau și 10 luni, ceea ce la ei contează, îi diferențiază fizic. Serviciul de „retuș" nu poate rezolva în totalitate varietatea de situații ce apare, șabaterile de la cele două talii. Uneori, cămașa, ori pantalonul trebuie desfăcute în întregime. Nu există stabilite prețuri pentru o asemenea categorie de manoperă și apoi, este o muncă făcută de două ori pentru același lucru.

După discuția cu producătorul din Carei, am efectuat un sondaj prin cîteva magazine cu sectoare de desfacere a uniformelor școlare din Satu Mare, stînd de vorbă cu gestionare, vînzătoare, părinți, elevi. Situația se confirmă. Pentru reporter este, totuși, surprinzătoare. Nu o dată am scris despre (și am salutat) inițiativa și acțiunea Centralei industriei confecțiilor din București de efectuare a unor noi măsurători antropometrice asupra întregii populații din țara noastră, tocmai în vederea punerii de acord a mărimii confecțiilor cu datele reale, cu schimbările survenite, în timp, în tipodimensiunile fizice ale oamenilor de toate vîrstele -și, mai ales, a generațiilor tinere. În consecință, urmează să se fabrice în industria confecțiilor un registru mai larg de grupe, talii și mărimi de haine. Știm sigur că există aceste măsurători și studii dar, de la o vreme, în magazine, taliile III și IV, de pildă, pentru aproape toate mărimile și categoriile de vîrstă, pentru bărbați și femei, pentru copii și tineret, nu se prea mai întîlnesc. Iată că și grupa uniformelor suferă de această omisiune. „Dacă am primi șabloanele și tiparele corespunzătoare, n-ar fi nici un impediment să executăm chiar și 7—8 talii pentru o singură mărime", precizează, în bun temei, președintele Mircea Crișan.

Ceea ce, în principal, am dori să se înțeleagă din acest articol este faptul că se pot găsi, pot exista mulți producători de uniforme școlare. Pe lîngă marea industrie a confecțiilor, se dezvoltă așa cum reiese foarte limpede din documentele pentru Congresul al XIV-lea, mica industrie, capabilă să rezolve, de pildă, seriile medii și seriile mici, precum și lucrări de mare complexitate. Să le execute, așadar, cine poate mai bine, cine respectă în totalitate cerințele și normele acestui tip de îmbrăcăminte. Ne pregătim ca, începînd cu anul viitor, să generalizăm învățămîntul de 12 clase, prin urmare vom avea și mai mulți școlari, practic toți copiii țării, de la 6 la 18 ani, vom avea deci foarte mulți liceeni. Apar, în acest caz, și mai pregnant, ideea și posibilitatea diversificării uniformelor, măcar pentru aceste categorii de elevi putînd fi create, cu însemnele lor distinctive, uniforme pe tipuri de licee, reluînd și continuînd o bună tradiție a școlii noastre, ce s-a dovedit totdeauna capabilă de înnoiri în toate compartimentele ei. Susținem aceasta, deoarece uniforma, în vigoare a cam obosit, ori îi lipsesc acele elemente menite să-i sporească aportul educativ și personalizator al școlii. Fiecare tip de liceu, așa cum sînt, de exemplu, liceele C.F.R., miniere, silvice, militare..., își poate crea modelele proprii, culorile sau măcar un minimum de detalii semnificative, după profilul său, după specificul ministerelor patronatoare. Astfel, înnobilate estetic — cu broderii, sigle, nasturi, manșete..., cu accesorii individualizate — pălării, berete, ciorapi, jachete, mantouri, fundițe, șosete etc. etc. —, uniformele școlare își pot reconsidera valoarea formativ educativă.

C. ADAM ■

Pregătiți pentru noul val

În tot timpul discuției ai sentimentul că stai de vorbă, nu atît cu un director, cît cu un bunic. Înțelegi că nepotul are, deja, noua uniformă școlară în dulap, iar pantalonașilor li s-au și dat drumul la talie, pentru că odesemnii lor, Bogdan, e mai plinuț.

Privită din acest punct de vedere, problema uniformelor școlare nu pare a lua o amploare mai mare decît în orice familie care începe să se gîndească la ziua de 15 septembrie. Și totuși, în biroul directorului „Direcției Comerciale pentru Mărfuri Textile-Încălțăminte" din cadrul Ministerului Comerțului Interior, nu se poate să nu realizezi extraordinara desfășurare de forțe pe care o presupune îmbrăcarea tuturor celor ce așteaptă primul sunet al clopoțelului, într-un nou an de studii.

Datele din planul de școlarizare al Ministerului Educației și Învățămîntului sînt impresionante. Peste puțin timp, vor păși pragul clasei I 326 000 de copii, iar totalul elevilor din clasele I—IV este de aproximativ 1 400 000. Au trecut în clasa a V-a aproape 370 000, numărul celor școlarizați în clasele V—VIII fiind de 1 493 000. Pentru prima treaptă a liceului sînt pregătiți 365 000 elevi, în timp ce treapta a II-a de liceu și școlile profesionale vor primi 315 000 tineri.

Pe directorul Nicolae Gănciulescu, toate aceste cifre îl fac să zîmbească. Le cunoaște demult, pentru că între Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Comerțului Interior s-a statornicit — și nu de azi de ieri — o strînsă colaborare.

— În fundamentarea necesarului de marfă stă evidența M.E.I. Nu lucrăm întîmplător, pentru că nu vrem să facem greutăți copiilor și nici n-avem interes să rămînem cu stocuri mari. Dumneavoastră vă interesați de uniformele școlare acum, pe noi ne preocupă din lunile septembrie-octombrie ale anului precedent, cînd s-au făcut contractările. Cît despre părinți și copii, din experiență v-o spun, majoritatea încep să intre în magazine abia pe la 15 august — 1 septembrie, cînd se întorc din concedii și vacanțe. E un adevărat val, pe care ne-am obișnuit să-l preîntîmpinăm pregătindu-ne cu mult timp înainte".

Cîteva date oferite de Victor Ionilă, șeful Serviciului Confecții, te duc cu gîndul la o adevărată cavalcadă de probleme ce se succed și trebuie rezolvate. Anul acesta sînt nu mai puțin de 72 de producători de uniforme școlare, printre care se numără, nu doar Sávinestiul, cu firele sale, dar și Monetăria Statului, ce pregătește însigne și paftale, „Tricodava", „Argeșeana" — Pitești, „Adesgo", firme de renume, ca și zeci de unități ale UCECOM-ului, precum și industria mică din toate județele, care lucrează de zor de-un timp bun, pentru că cifra totală de piese ce vor fi oferite pe piață — incluzînd și accesoriile — este de 7 milioane și jumătate. Vor fi de ajuns ?

— Înțelegem perfect sensul întrebării dumneavoastră, îmi dă replica directorul N. Gănciulescu. **N-am uitat că anul trecut au existat dificultăți în aprovizionarea populației, datorate unor greutăți cu care s-au confruntat producătorii. Tocmai de aceea, problema a fost preluată și urmărită pînă la nivelele de sinteză. Din luna mai avem și un program special, stabilit de guvern, cu defalcări pe luni, în scopul asigurării din timp a întregului fond de marfă la uniformele școlare și accesoriile acestora. Pînă la data de 7 iulie s-au livrat 4 186 700 bucăți uniforme, ceea ce înseamnă 98,3 la sută din programul stabilit pentru această etapă, iar pînă la 15 septembrie urmează să se livreze întregul fond de marfă contractat cu întreprinderile producătoare. Avem convingerea că anul acesta nu se vor mai ivi probleme.**

— Nici în ceea ce privește măsurile ?

— Credem că ne-am gîndit la toate. Prima preocupare a fost constituirea fondului de marfă pe mărimi și grupe de copii. 99 la sută corespund. Pentru restul — lungirea sau scurtarea unui pantalon, strîmtarea sau lărgirea taliei, etc., — am organizat la toate magazinele ateliere de retuș, unde treaba se face pe loc. Ne-am gîndit și la cîclul de reînnoire, așa că s-au confecționat pantaloni în plus. Mulți băieți au nevoie de două perechi pe an — și aici sînt cerințele mari. Au fost pregătite cu 37 la sută mai multe perechi de pantaloni față de anul trecut. Costume sînt în jur de 1 200 000, sarafane — 500 000 (o să vă pară curios, dar fetele nu schimbă uniforma în fiecare an), sorturile pentru preșcolari — 300 000, peste 1 300 000 de cămăși și bluze. Întîia noastră grijă a fost pentru cei din clasa I. Uniformele lor au fost confecționate înainte de toate. Primul contact cu școala copiii îl iau prin uniformă, impresia dintîi rămîne. Sperăm să fie bună, pentru că a fost în atenția tuturor.

— Cam cîți oameni mari se ocupă de uniformele celor mici?

— Este o problemă pe care nu ne-am pus-o niciodată. Cu siguranță, trebuie să fie cîteva sute de mii. Și toți o fac cu dragoste, majoritatea dintre ei fiind părinți sau chiar și bunici. Ceea ce vă putem spune cu certitudine este faptul că, în timp ce producătorii gîndesc permanent la calitatea lucrului ce lese din mîna lor, lucrătorii comerțului se străduiesc să le pună în valoare realizările. Toate, pentru micul nostru client — elevul. S-au creat standuri speciale, ne-am ocupat de reclamă. Ne-am pregătit pentru acest moment, cînd începe valul cumpărătorilor. Sperăm ca toți să fie mulțumiți.

LIANA MOLNAR ■

Zile fierbinți în magazine

Niște ochi mari, mari și albaștri-albaștri privesc cu teamă seriozitatea, atîta cîtă încape într-un omuleț de 6 ani. „Mă cheamă Petrina Mihaela Gheorghe. Am fost la grădiniță, acum o să mă duc la școală". Îți place uniforma ? „Da". Pe care o vrei ? „Pe asta". Fără ezitare, fetița exprimă prima opțiune adevărată a vieții ei și îmbrățișează cu amîndouă mîinile o rochiță bleu cu șorțuleț albastru.

„Ce să-ți dea tanti ție ? Că tare ești lung !". Adolescentul se mută stînjenit; de pe un picior pe altul, sub privirile cercetătoare. Costumul îi vine turnat, iar vînzătoarea zîmbește mulțumită : nu se putea însela în privința măsurii, doar n-a albit degeaba în meserie !

Asemenea scene, uneori înduioșătoare, alteori hazlii, sesizezi cu zecile în aceste „zile fierbinți" prin magazine. Capitala pare mai plină de copii ca niciodată, deși, se înțelege, e o iluzie. Atîta doar, că și-au părăsit locurile de joacă pentru a se revărsa pe străzile cu magazine pregătite pentru ei. Din toată țara fabricile continuă să trimită, zilnic, camioane întregi de uniforme școlare, onorîndu-și, astfel, ultimele contracte. Rafturile, abia umplute, se golesc spre a fi larăși umplute. Încercînd a se evita aglomerația, diferitele accesorii ale uniformei au fost împărțite între rafoane. Dar, aglomerație există. E, deci, loc de mai bine și timp suficient pentru a se lua noi măsuri. Un unic exemplu, din cele constatate. Ceea ce îngreunează activitatea lucrătorilor de la magazinele „Unirea" și „Materna" din str. Bărăției nr. 31 este clasica vînzare la tejghea. Două vînză-

toare nu prididesc să servească toți cumpărătorii, din ce în ce mai numeroși, în timp ce celelalte două sînt ocupate cu aprovizionarea permanentă a raionului. Nu prea-înțeleg rostul unei astfel de organizări, mai ales că spațiul ambelor magazine permite folosirea sistemului de „autoservire", ce se și practică, de altfel, pentru restul mărfurilor. Directoarea Smilona Chira de la I.C.S. „Materna", căreia-i prezint nedumeririle mele, declară că au ajuns la această soluție după experiența anilor trecuți, în care autoservirea la vînzarea uniformelor școlare le-a creat o serie de probleme, izvorîte din neglijența unor cumpărători. Departe de noi ideea de a contesta o experiență, de care nu ne îndoim, dar, deși nu se mai produc încurcături, treaba merge, totuși, greoi. Aproape fiecărui solicitant trebuie să i se prezinte două-trei uniforme la probă, ceea ce este o mare pierdere de vreme. „De vină sînt mămicile, afirmă șefa de unitate de la «Materna», Petruța Vilcu. Copilul este lăsat de-o parte vînzătoarea nu-l vede și i se cere o uniformă pentru vîrsta de 10 ani, să zicem. Or, copiii nu-s toți la fel. Noi dăm un costum care știm că, în general, corespunde la 10 ani, dar copilul poate fi mai mare, sau mai mic și, atunci, nu i se potrivește. După ce-l probează cere altul."

Cuvintele Petruței Vilcu îmi întăresc convingerea că autoservirea ar înlătura toată această tevatură, după cum, privind obiectiv lucrurile, renunț la părerea inițială, că la atelierul de retuș de la „Materna" ar fi nevoie de mai mult decît o lucrătoare. Magazinul „Unirea" are șapte retușiere pe fiecare schimb, dar dacă ar trebui să se ocupe numai de uniforme, ar sta degeaba. „Față de anii precedenți îmi spune retușiera Mariana Serdan, uniformele n-au necesitat aproape nici o modificare. Sînt lucrate cu mare îngrijire. În anii trecuți erau aici uniforme pînă-n tavan. Acum, vedeți, n-avem nici una, iar ieri a fost doar un pantalon de strîmtat. Dacă n-ar fi bine croite și am fi solicitați, credeți că nu le-am retușa? Sîntem și noi mame și nu putem să lăsăm un copil căruia nu-i cade uniforma bine".

Mi se dau asigurări că în ceea ce privește sistemul de vînzare conducerea va mai reflecta și, în orice caz, în această perioadă se vor mai detașa niște lucrătoare de la raioanele mai puțin solicitate.

„Important este că anul acesta avem tot sortimentul de marfă cerut, iar dacă știi cum să-l vorbești cumpărătorului cum să-l îndrumi și să-l servești, nu se ivesc probleme". Această din urmă afirmație a Petruței Vilcu mi s-a părut a fi de la sine înțeleasă, o și remarcasem peste tot, părea o condiție „sine qua non" în ceea ce-i privește pe lucrătorii comerțului. Aveam să constat însă, că lucrurile nu stau tocmai așa, iar excepția o constituie, curios, un magazin cu firmă și renume, La I.C.L. „Cocorul", în ziua de 29 august bătea vînt printre uniforme un vînt al indolenței și nepăsării, al sfidării elementarului simț de datorie față de cumpărător. În raionul „Confecții-băieți", unde se practică sistemul de vînzare cu autoservire, nu erau mai mult de zece uniforme, ce spînzurau stingherite de vecinătatea umerașelor goale. Nu aveți marfă ?, am întrebat. „Ba da, în spate e plin, îmi răspunde șeful de raion Gabriel Fifială. Noi aprovizionăm dimineața. S-au vîndut. N-are cine s-o aducă din magazie. Sînt numai eu și fetele astea două. Ce să fac ? Să închid ?". Trei oameni stau și păzesc un loc pustiu care, fără marfă la ora 11, e ca și cum ar fi închis.

Raionul „Confecții-fete" de la etajul II tinde să ajungă în aceeași stare de amorțeală. Două mame se îndreaptă spre ieșire cu fetițele dezolate. „Nu sînt decît rochițele de la uniformă, dar fără șorțulețe, nu le putem lua", îmi spune Elena Vișan, telefonistă la D.P.Tc. București-Sud. Mă îndrept spre vînzătoarea Nicoleta Roșu, care asistă impasibilă la scenă. Abia catadicsește să răspundă : „Așa le-am primit, șorțulețele vin separat. Se string în stoc, pentru că părinții nu vor să le cumpere decît complete". Și nu vreți să încercați să le ajutați pe cele două mame? Poate găsiți niște șorțulețe. „Eu stau la ieșire, supraveghez raionul pentru că e aglomerat (?!)".

De aici documentarea mi-a fost întreruptă. Cu o vigilență demnă de o cauză mai bună — aprovizionarea raioanelor, să zicem — sînt acostată de două tovarășe în halat, ce mă trag pe un coridor. „Nu aici, nu aici..." repetă-ntr-un glas. Nu aici, ce ? mă nedumiresc, dar sînt împinsă în biroul unei șefe. Șefă cu ce fel de probleme ? Mi-e greu să precizez. De la înălțimea superiorității unui zîmbet ironic, tovarășa Munteanu (aflu apoi că așa mă cheamă) îmi spune că „nu am voie" în magazin. Rămîn stupefiată. Nu-mi dă prin cap să comentez nici măcar dreptul meu de cetățean de a intra în orice magazin, de a întreba și, mai ales, de a primi răspunsul oricărui lucrător al comerțului. Sînt poftită să ies din magazin. Pesemne tovarășa Munteanu, o fi vreo șefă „responsabilă cu darea afară a oamenilor" ce intră în magazin : fie că li se spune direct să plece, fie că nu li se oferă ceea ce caută, cumpărătorii se pot considera toți dați pe ușă afară din faimosul magazin „Cocorul", de la acest raion unde se uită că firma unității trebuie să păstrată.

La Ministerul Comerțului Interior, relatarea situației de mai sus stîrnește nedumerire, supărare, comentarii despre „pădurea fără uscături..." Se vor lua de urgență măsurile necesare — și le solicit în special pe cele privind aprovizionarea raioanelor și comportamentul față de cumpărători. Pentru a-mi trece gustul amar pricinuit de „uscături" sînt invitată la noul și modernul magazin pentru copii și tineret din Bd. Victoria Socialismului. Eleganța, rafinamentul, bunul gust, solicitudinea întregului personal în frunte cu proaspăta directoare Georgeta Stefănescu, demonstrează că și în materie de comerț există adevărați artiști.

LIANA MOLNAR

Unde se găsesc!

La Timișoara, magazinul universal „Bega" vinde uniforme școlare la raionul de confecții pentru copii. Ana Păcurărescu, șefa de raion : „La ora actuală — **19 august n.n.** — ne lipsește o singură mărime. Dar numai de două zile. O vom avea, și pe aceea, din nou, peste cîteva zile. Numai în a doua parte a anului trecut, am dus lipsă de uniforme școlare. Pînă anul acesta, primeam doar de la Drobeta Turnu-Severin, Cluj-Napoca și Dorohoi. Acum primim și de la Reșița și de la Curtea de Argeș. În 1989 nu ne-au lipsit. Cumpărătorii au văzut că le găsesc oricînd. Dacă, în alți ani, se vindeau, într-o aglomerație enormă, în pragul deschiderii anului școlar — fiindcă abia atunci primeam și noi destule — acum, avînd suficiente uniforme în magazin, se cumpără de pe la începutul lui iunie pentru anul școlar viitor, nu se mai produce aglomerație, e mai bine și pentru noi, și pentru părinți, ca și pentru ceilalți cumpărători".

Este limpede, că și fabricile și-au eșalonat mai bine producția, și că se poate să găsim în magazine uniforma școlară dorită, atunci cînd are copilul nevoie de ea.

La Sibiu, marele magazin „Dumbrava" are raionul respectiv încărcat cu uniforme. Nu lipsește nici o mărime.

„Se vînd — fără aglomerație — din iunie, ne asigură Maria Mureșan, șefa raionului. Din aprilie, sîntem foarte bine aprovizionați. Atîta doar că rochițele pentru fete de gimnaziu și de liceu au venit din material supraelastic și mulți părinți așteaptă să primim din stofă. Am mai primit ceva care nu place și se vinde greu : pantaloni din material sintetic — Articolul «Merisani» — pentru elevi de clasele I—VIII. Șepci nu primim : se vînd doar la ceaprazării. Le produce numai cooperația. La noi întreabă părinții de ele, dar n-avem".

În ce privește croiala, linia și aspectul general, Maria Mureșan, ca și Georgeta Calciu, șefa întregului complex „Dumbrava", spun, fără ezitare, că le plac. Îi se par frumoase și modelele pentru eleve, și acelea pentru băieți.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografie de PAUL AGARICI

Ghiozdanul

Inseparabil noțiunii de elev, indispensabil vieții de școlar, ghiozdanul are, e rațiunea lui să aibă, cîteva însușiri elementare menite să-l facă apt destinației. Mai întîi, să fie funcțional, înțelegînd prin asta să poată încăpea în el cărțile, caietele, penarul, compasul, rigla și echerul, lucrul manual, pachetul cu gustarea și călimara..., fără ca ustensilele necesare școlarului să se amestece într-un talmeș-balmeș, de la o zi la alta. Fără să rezulte un geamantan, o rană sau un sac de volaj.

El trebuie să rămînă **un ghiozdan.** Ușor de purtat, ușor de manipulat. Mai ales pentru cei din ciclul primar fiind o condiție absolut obligatorie și medical. Dus în spate, are și rolul de a preveni și chiar îndrepta vicii de postură, tendințe de scolioză ori deformări ale coloanei vertebrale, ale omoplaților, umerilor. Pe lîngă toate acestea e necesar să fie, însă, **frumos.** Nu cred că există cineva să nu-și dea seama de ce toate lucrurile și obiectele copilului **trebuie** să fie frumoase, să aibă o ireală ținută estetică. Frumosul, desigur, implică ordine, gîndire creatoare, inteligență, efort, care, la rîndul lor, stimulează și dezvoltă ordinea, gîndirea, voința și dorința de a fi creator, original, oferă informație și încită demersul cunoașterii...

Am intrat zilele acestea, cînd ne pregătim de reîntîlnirea cu școala, într-o librărie — nr. 56 de pe Bd. 1 Mai 42—52 din Capitală — să cumpăr unei viitoare eleve de clasa I, un ghiozdan. Mîna fetiței vibra în palma mea de emoție, de nerăbdare, de curiozitate și-mi repeta că îl vrea „pe cel mai frumos". La raionul specializat, nu pot să spun altfel, erau destule, dar am crezut că am nimerit într-o magazie de „solduri" ori de vechituri. O colecție — puteți s-o vedeți —, de cum nu ar trebui să fie un ghiozdan. Niște cutii (ca pentru depozitat scule), din carton îmbrăcat în pînză, mai mari sau mai mici, greoaie, rigide, necompartimentate cum se cuvine. Ori niște așa-zise servicte bolite, șifonate, turtite, lățite, fără formă, fără haz, în culori terne, exprimînd neglijență și lipsă de o elementară grijă față de destinația respectivului obiect. Nici din partea celui care le-a proiectat, nici din partea celui care le-a avizat, nici din partea celui care le-a executat. Cu atît mai de neînțeles este faptul, cu cît, între producători, se află două dintre întreprinderile noastre de prestigiu în industria marochinăriei — „13 Decembrie" Sibiu și „Piele și marochinărie" Sebeș (Alba). Aceluiași „stil" s-au aliniat și cei mai noi, cooperativele meșteșugărești „Munca manuală" Brașov, „Munca manuală" Ploiești, „Unirea meșteșugarilor" Mizil — mărci trecute pe respectivele obiecte.

V-am întreba, pe dumneavoastră, cadrele de conducere din aceste unități, copiii dumneavoastră se duc la școală cu asemenea ghiozdane ? I-ați întrebat dacă le plac, le sînt comode, le sînt utile ? Atunci, vorba poetului, „de ce stricați lutul de oale ?", de ce stricați atîtea materii prime — înlocuitorii din piele, pînzeturile, cartoanele, coloranții, vopselele ? V-ați gîndit la părinții care scot din buzunar între 196 lei (cel mai ieftin, dar și cel mai urît — mapa cu modelul nr. 1947, produs la Mizil) și 193 de lei (cutia cu un penibil Donald, prost desenat și oribil vopsit, pe capac, realizată la Sibiu), pe niște lucruri pe care copiii le resping ?

Am plecat cu fetița plîngînd, n-a vrut în ruptul capului nici unul, și i-am promis că o să desenăm și o să confecționăm împreună unul (ca în copilăria mea) dintr-un șervețel popular și am intrat alături, la magazinul de „Artizanat".

În fine, ochii i s-au înseninat. Știa că va avea la 15 septembrie cel mai original ghiozdan.

CICI IORDACHE ADAM

Cine taie firul ?

În ziua de 5 iulie a.c., Miluță Verdeș, om al muncii la Combinatul Siderurgic din Călărași s-a tăiat la o mînă. Nu era cine știe ce, dar pentru că rana părea totuși adîncă, s-a gîndit să ia măsurile de rigoare. Nu și-a pierdut capul, nici n-a leșinat la vederea valului de sînge. Și-a mai zis că n-are rost să deranjeze „Salvarea" pentru atîta lucru. S-a strîns cu șiretul de la adidas spre a diminua cantitatea sîngelui pierdut și a pornit-o spre Policlinica nr. 2, situată în apropierea căminului de nefamiliști. În loc de prim ajutor, însă, a primit un răspuns : „Nu este nimeni la o oră așa de nepotrivită". (17,40 — n.n.) Miluță Verdeș n-a comentat în nici un fel și, scuzîndu-se pentru deranj, a plecat cu sîngele șiroind spre Spitalul județean. Aici, rana i-a fost dezinfectată, cusută și pansată, dum era normal. După ce i-au dat sfaturile de rigoare, medicul de gardă l-a atenționat că după 7 zile firul trebuie neapărat scos. Miluță Verdeș a primit pentru asta chiar o recomandare de la Dispensarul medical din incinta Combinatului Siderurgic. Cele 7 zile de la accident trecute, în 11 iulie pacientul s-a prezentat la Policlinica 2, spre care fusese îndrumat. Dar a fost iarăși refuzat. Și tot așa, încă 15 zile ! O dată „domnul doctor" era plecat, altă dată „ocupat", în următoarea zi trusa medicală nu era sterilizată, iar peste altele, ustensilele se găseau, pur și simplu, încuiate în nu se știe ce dulap.

„Trecuseră mai bine de două săptămîni, eu eram cu același fir legat la mînă. Pe data de 21 iulie am îndrăznit să mă duc iar la chirurgia policlinicii, mai mult pentru faptul că mi se infectase mîna. Am fost refuzat de aceeași tovarășă, pe care nu mi-am permis s-o întreb cum se numește și nici ecuson nu purta. A trebuit să ajung urgent la București, ne scrie Miluță în încheiere.

Sîntem convinși că aici medici conștienți de minunata lor misiune — cum sînt, de altfel marea majoritate a celor pe care-i avem — au tăiat firul cu pricina și au stopat maladia.

Dar firul celălalt, care leagă între ele lipsa de înțelegere, neglijența și sustragerea de la datoria lor firească, ale unor cadre medicale de la Policlinica nr. 2 Călărași, cine-l va tăia ?

M. LIANA

Fără pardon !

La raionul de încălțăminte din modernul magazin universal „Bega", cel mai mare din municipiul Timișoara, ajung după ce sînt asigurat că Solomia Giurgiu, șefa complexului, este acasă — e ora 15, zi de miez de august — și după ce se oferă cineva să dea de urmă șefei de etaj Cornelia Sucală. Pînă să vină aceasta, mă prezint și aflu de la vînzătoare, mai întîi, că Lidia Cotîrță, șefa de raion, este în concediu, apoi că se găsesc, din belșug toate jocurile care se cer la școală și la grădiniță, dar lipsesc o mulțime de așa numite articole de sezon. Mi se înșiruie spre exemplificare : cărucioare obișnuite, cărucioare sport, cărucioare pentru păpuși, biciclete, triciclete, mingi, garnituri de nisip, stropitori, unelte diferite pentru nisip, pe care le caută frecvent părinții, mașinuțe cu pedale ; pînă și păpușile care se produc la Arad „Avem două bucăți !".

Dar apare Cornelia Sucală. Începe abrupt : „Trebuia să vă duceți la sediul I.C.S. Textile-Încălțăminte ! Acolo sînt evidențele. Eu așa știu că se fac reportațiele". Aruncă aceste cuvinte, încercînd și nereușind să zîmbească : un zîmbet cam strîmb. Dar, fiind femeie, îi fi zic sărut' mîna și plec. Oricum, nu se poate discuta cu ea, acest lucru este în afara oricărui dubiu. Însă nu se găsește, oare, nimeni s-o învețe să se comporte și s-o deprindă să se îngrijească mai bine de aprovizionarea acestui raion de care se cheamă că răspunde ? Rafturile te dezamăgesc, șefa de etaj e gata să te alunge. Dacă asemenea situație le este indiferentă celor de la întreprindere, e cazul să afle că ea este și de nepermis. Dincolo de orice scuze !

G. DORIN

● Mesajul președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresat celei de-a IX-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate, deschisă luni, la Belgrad, a fost primit cu un deosebit interes, cu o înaltă apreciere de participanții la reuniune. În comunicarea făcută în cadrul ședinței plenare de luni s-a evidențiat că mesajul exprimă în mod pregnant principalele țeluri și obiective ale mișcării de nealiniere. A trezit un deosebit ecou chemarea lansată de conducătorul României privind întărirea unității și solidarității țărilor nealiniate, a capacității de acțiune a mișcării.

Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu va fi difuzat ca document oficial al celei de-a IX-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate ● Ofensiva antidrog din Columbia continuă, autoritățile din această țară au confiscat anul acesta 23 000 kg de cocaină, 11 324 kg de pastă de coca și 425 324 kg de marijuana, a declarat la Bogota ministrul columbian al apărării, generalul Oscar Botero Retrepe. Totodată, au fost distruse plantații de coca și laboratoare clandestine pentru producerea de cocaină. Rezultatele ofensivei antidrog, inițiată la 18 august, după asasinarea de către narcotraficanți a senatorului Luis Carlos Galan s-au materializat de asemenea, în capturarea unei importante cantități de muniții și armament și confiscarea unui mare număr de mijloace de transport ● La Varșovia, Berlin și Bonn, au avut loc conferințe și alte acțiuni pentru pace cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Au fost examinate probleme actuale ale luptei pentru pace și dezarmare, participanții adresînd tuturor popoarelor și parlamentelor apeluri de a continua eforturile în numele păcii, destinderii și întăririi securității în Europa și în întreaga lume ● Aflăm că la Leipzig, în R. D. Germană, și-a deschis porțile tradiționalul Târg de toamnă. Pavilionul României a fost vizitat de Willi Stoph, președintele Consiliului de Miniștri, de alți conducători de partid și de stat. Oaspeții au dat o înaltă apreciere produselor românești expuse ● Primul-ministru al Greciei, Tzannis Tzannetakis, a declarat că incendiile de pădure înregistrate în ultimul timp în Grecia au atins dimensiunile unei adevărate catastrofe naționale. La o ședință specială, el a arătat că, în ultimii ani, incendiile au mistuit peste 50 000 hectare de păduri și terenuri agricole. Premierul a cerut întărirea ordinii și o supraveghere mai atentă a zonelor împădurite ale țării. ● Într-o scrisoare adresată președintelui S.U.A., John May, președintele Conferinței naționale a episcopilor catolici, își exprimă îngrijorarea în legătură cu programul de modernizare a armelor nucleare, care ar deschide o nouă etapă a cursei înarmărilor. El cere Administrației să renunțe la programul „războiul stelelor" și la experiențele nucleare, pronunțîndu-se pentru reducerea și, în cele din urmă, eliminarea tuturor armelor nucleare strategice ●

Comentariul săptămînii

Nealinierea, azi

Două treimi dintre statele lumii și-au trimis reprezentanții la Belgrad la o reuniune pe a cărei agendă s-au aflat probleme stringente ale actualității internaționale : Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate. Începînd de luni, 172 de delegații, reprezentînd cele 102 state membre, precum și țări, mișcări de eliberare națională și organizații internaționale cu statut de observator sau de invitat, au trecut în revistă situația internațională actuală și au abordat probleme privind rolul mișcării țărilor nealiniate în domeniul realizării dezarmării, consolidării păcii și securității, în transformarea destinderii într-un proces durabil și global. De asemenea, au fost examinate aspecte ale situației economice ale lumii în vederea promovării progresului țărilor în curs de dezvoltare, a creșterii și stabilizării economiei mondiale, ale extinderii cooperării economice, sociale și culturale între țările în curs de dezvoltare.

România, care participă la mișcarea de nealiniere cu statut de invitat permanent, a fost reprezentată de o delegație condusă de Ioan Totu, ministrul afacerilor externe.

Participanții la această importantă reuniune au primit cu un deosebit interes și au dat o înaltă apreciere **Mesajului președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresat celei de-a IX-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate.** Mesajul, așa cum s-a subliniat și în comunicarea făcută în cadrul ședinței plenare de luni, exprimă în mod pregnant principalele țeluri și obiective ale mișcării de nealiniere. Un amplu ecou a trezit chemarea lansată de președintele României la întărirea unității și solidarității țărilor nealiniate, a capacității de acțiune a mișcării.

După cum se relevă în Mesaj, conferința nealiniaților are loc într-o perioadă cînd, deși s-a ajuns la un anumit echilibru de forțe pe plan mondial, ceea ce a favorizat realizarea unor pași importanți pe calea destinderii și soluționării prin tratative a unor probleme internaționale, situația mondială continuă să se mențină, totuși, deosebit de complexă, contradictorie și gravă. În primul rînd, datorită faptului că, nesocotind realitățile lumii de azi, cercurile imperialiste și neocolonialiste promovează tot mai activ o politică de amestec în treburile interne și de destabilizare a situației din unele state își intensifică acțiunile împotriva independenței și dezvoltării libere a popoarelor. **„Totodată — evidențiază președintele României — criza economică mondială se manifestă cu tot mai multă putere, afectînd profund toate popoarele și, în special, statele în curs de dezvoltare, adîncind în continuare decalajele economice și sociale dintre țările sărace și cele bogate. Se accentuează tot mai mult contradicția dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, care tinde să devină principala contradicție a lumii contemporane".**

Subliniind că astăzi mai mult ca oricînd se impune necesitatea unirii eforturilor tuturor țărilor și popoarelor — și în acest cadru și cele ale țărilor de nealiniere — tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază calea pe care trebuie să se meargă pentru ieșirea din această situație, direcția strategică în care trebuie să se acționeze : afirmarea unei noi gîndiri, a unui nou mod de abordare și soluționare a problemelor ce confruntă epoca noastră, îndeosebi a războiului și păcii, ale asigurării progresului economico-social al tuturor națiunilor. Aceste idei clarvăzătoare și realiste aveau să-și găsească ecou și în documentele conferinței, care fac ca reuniunea de la Belgrad să se înscrie ca un moment important în întărirea unității țărilor nealiniate, ca o contribuție de seamă a mișcării de nealiniere la promovarea păcii și colaborării între popoare.

ION VIRGIL ■

Ecologie și cultură

Există tot mai numeroase dovezi că modul brutal în care procedează în prezent omul cu natura, pe diferite meridiane și paralele ale planetei, are o tradiție îndelungată în istoria umanității. Istoricii amintesc în acest sens cel mai adesea cazul fenicienilor. Se ajunge pînă acolo încît se afirmă că acești stăpîni ai Mării Mediterane în perioada de dinainte de era noastră și-ar fi pierdut puterea deoarece nu au mai reușit să mai găsească suficient lemn pe țărmuri pentru construcția corăbiilor lor. Firește, această teorie este destul de controversată. Ceea ce se știe cu precizie însă este faptul că defrișarea întregii regiuni de coastă a Orientului Apropiat a început încă înaintea erei noastre și a influențat istoria acestei regiuni.

Decăderea înfloritoarelor culturi ale Greciei antice și ale Asiei mici ca urmare a unor schimbări ecologice a fost discutată adesea. Și, iată, nu demult, cercetătorul T.H. Van Andel a dat publicității un studiu mai aprofundat pe această temă care încearcă să stabilească relațiile dintre ecologie și cultură în perioada dintre 2000 î.e.n. și Evul Mediu în Peloponez. El stabilește patru cicluri de poluare legate de factori ai mediului înconjurător, cum ar fi eroziunea solului, defrișarea, neglijarea terasării și sărăcirea solului prin utilizarea lui nerațională.

O altă teorie, citată de ziarul vest-german „Süddeutsche Zeitung", explică prăbușirea culturii polineziene de pe Insula Paștelui printr-o legătură directă dintre defrișarea terenurilor și modificarea vechii societăți de aici. După faimoasa călătorie cu pluta a norvegianului Thor Heyerdahl din America de Sud pînă în Insula Paștelui, s-a încercat să se găsească tot felul de explicații „secretelor" acestei insule din Pacific. Încet-încet s-a reconstituit povestea populării insulei. Cam prin anul 400 e.n., aici au sosit primii polinezieni, care au găsit insula împădurită. Acest lucru a fost stabilit cu precizie prin analiza polenului. Pînă în secolul al XVI-lea, locuitorii au ridicat aici 245 de platforme de piatră și au realizat peste 800 de statui gigantice din piatră. Această „manie" a statuilor — ale cărei cauze nu au fost încă elucidate — a determinat o defrișare aproape completă a insulei, cu consecințele cunoscute : eroziunea solului, recolte tot mai mici etc. Se consideră drept sigur că fără utilizarea unor mari cantități de lemn aceste statui ar fi fost imposibil de realizat. Și, iată, cum acest „delict" ecologic de acum cîteva secole a determinat viitorul insulei. Lipsa de lemn a făcut să nu mai fie posibilă construcția bărcilor, iar aceasta a lipsit populația, în cele din urmă, de cea mai importantă sursă de proteine — peștele. Au apărut fenomene ca sclavia și canibalismul. Cînd, în secolul al XVIII-lea primul european pășea pe această insulă, în fața lui se întindea un tablou dezolant : totul era în paragină, statuile se dărîmaseră, în întreaga insulă nu mai exista nici un arbore.

Un alt exemplu de catastrofă ecologică în perioada preindustrială este considerată cultura precolumbiană din sud-vestul actualelor State Unite ale Americii. Și aici, distrugerea pădurilor i-a obligat pe locuitorii lor de pînă atunci să-și părăsească așezările. În urmă cu un mileniu, așa-numitele „pueblos", locuințe foarte mari, cu mai multe etaje, ale băștinașilor constituiau centrele civilizației de pe aceste meleaguri. Resturile de plante găsite pe locul unde se ridicau acestea au permis reconstituirea istoriei vegetației din zona acestor așezări. Utilizarea metodei carbonului radioactiv a permis identificarea perioadei fiecărei culturi care s-a succedat aici. Prima fază constructivă a culturii Anasazi, de exemplu, a fost datată în secolul zece, cînd a început tăierea masivă a pinilor, la început aduși de pe o rază de 40 de kilometri în jurul așezării. Nu a trecut prea mult timp, și lemnul a început să fie adus de pe o rază de 75 kilometri și, în cele din urmă de la peste 200 kilometri depărtare. Această situație a dus la dispariția culturii respective. Scenarii similare au fost reconstituite și în Noua Zeelandă, Hawaii, insulele Marquesas etc. O situație care trebuie să dea de gîndit și să constituie un semnal de alarmă pentru generațiile actuale, în rîndul cărora problemele ecologice întîlnesc o audiență mai mare ca niciodată în istorie.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Unii așteaptă Apocalipsa

Dacă gradul de poluare a aerului crește constant, seceta și inundațiile își fac de cap în continuare, pădurile dispar și deșertul avansează, dacă distrugerea stratului de ozon continuă, va putea oare omenirea să acționeze de asemenea manieră încît să găsească la timp remediul necesar ? Un catastrofism fatalist bîntuie mințile celor care și-au pierdut încrederea în știință și văd în progres dușmanul primordial. Filosoful mistic italian Sergio Quinzio consideră că numai un dumnezeu ne poate salva, numai un „drac" sfînt poate descurca inextricabila rețea de noduri pe care omul a compus-o în cursul existenței sale milenare.

Raționalistul Norberto Bobbio arată că nimeni, în afara oamenilor, nu poate salva lumea și umanitatea de la pieire, exprimîndu-și încrederea nețărmurită în progres, cel care ne-a adus pînă aici și trebuie să ne scoată la liman. Cu o condiție: schimbarea concepției care guvernează azi relațiile dintre țările mereu mai bogate și cele mereu mai sărace, concepție care, în faza actuală, duce la falimentul revoluției tehnice. Catastrofismul este boala ambientaliștilor, preciza fizicianul italian Carlo Bernardini, care crede că viziunea actuală a unor oameni de știință asupra viitorului este mult mai dramatică decît este necesar. După el, strigătul de alarmă lansat în urmă cu 10 ani de organizația americană World Watch Institute pentru a sensibiliza guvernele și a le determina să acționeze în întîmpinarea unor viitoare catastrofe ecologice n-a făcut decît să sperie și să creeze un fatalism impropriu secolului nostru civilizat.

Extinzînd viziunea apocalipsului asupra relațiilor economice și politice Massimo Cacciari susține că, chiar dacă se vor găsi noi căi pentru a face față contradicțiilor existente, asta nu va duce la salvarea omenirii ci va fi doar un paleativ pentru supraviețuirea raporturilor existente. Dar, spune el, perpetuarea acestui sistem, a acestui stil de viață înseamnă, nici mai mult, nici mai puțin decît instituționalizarea infernului ! Singura salvare a omenirii o constituie, conform acestei optici, tocmai apocalipsul !

Mult mai mulți sînt însă oamenii raționali, cei care nu și-au pierdut încrederea în progres și care, așa cum spunea Norberto Bobbio, în loc să-și pună destinele în mîna unui dumnezeu necunoscut au curajul să încredințeze lumea oamenilor, științei și progresului fără condiții. Giorgio Di Majo docent în chimie la Universitatea din Roma afirma că știința are în ea capacitatea de a scoate omenirea din zona periculoasă cu condiția eradicării relelor pe care el le consideră a fi : militarismul, dorința neînfrînată de profit, încrederea oarbă a oamenilor de știință în ei înșiși. La o astfel de ecologie morală apelează și Giovanni Berlinguer care spune : dezastrului sfîrșitului de secol îi putem face față nu chemîndu-l în ajutor pe dumnezeu, ci instituind o tutelă democratică asupra resurselor, a mediului ambiant care nu pot fi monopolizate de o elită politică și tehnocrată.

IOAN ROȘCA ■

Șoapte pe autostradă

În anul 1960, cînd Austria a construit autostrada Brenner care să asigure legătura între R.F.G. și Italia, nimeni nu-și închipuia ce va însemna poluarea sonoră și a mediului pentru zona respectivă. Într-o singură zi se înregistrează un trafic de 6 000 camioane grele, adevărate autotrenuri, pe această rută comercială principală a comunității europene. Cei mai afectați sînt locuitorii din apropierea autostrăzii. „Deseori te trezești noaptea și te sperii, dar constați că a mai trecut un convoi din acești gălăgioși mastodonți" — spune una dintre locuitoare. Și nu este vorba numai de zgomotul, amplificat de Alpi, ci și de gazele de eșapament care plutesc mult timp în aceste văi afectînd echilibrul ecologic. Gerhard Stürzlinger, un activist în domeniul ecologic, arăta : „Cu zgomotul te-ai mai obișnui, dar ce te faci cînd vezi copac după copac doborît de gaze și noxe". Mono-oxidul de carbon atacă verdeața de pe pajiști, distrugînd obstacolul natural, barajul ce împiedica scurgerile de noroi și pietre pe versanți. Efectele vor fi dezastruoase dacă nu se iau măsuri energice. Ministrul transporturilor, Rudolf Streicher, a hotărît interzicerea circulației, pe timpul nopții, pentru mastodonți, mai puțin pentru cei prevăzuți cu sisteme de reducere a zgomotului și poluării (lucru rar în Europa, la „caracatițele" cu 18 roți !). Această restricție nu este pe placul țărilor membre ale Pieții comune și, pe lîngă criticile făcute, pare a fi un motiv de discuție în negocierile pe care Austria le poartă pentru a intra în comunitatea europeană. Oricum, această măsură adăugată la restricția de viteză (35 mile/oră noaptea) și acoperirea căii de rulare cu un „covor" silențios va contribui la reducerea poluării sonore, ceea ce, sperăm locuitorii din zona învecinată autostrăzii, va face să se audă glasurile acelora care avertizează asupra pericolului ruperii echilibrului ecologic datorită noxelor. Altfel, în curînd, turiștii nu vor mai admira frumusețile Alpilor, din cauza „ceții" create de eșapamente.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Lumea se amuză

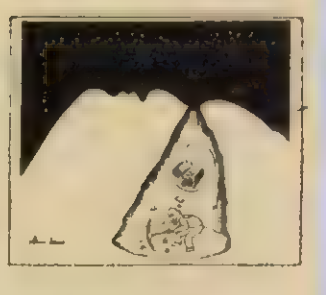

După Cronaca (Italia)

După N.B.I. (R.D.G.)

Istoria unei comori furate

De această dată vînătorii de „comori" pornesc de acolo de unde în antichitate se spunea că duc toate drumurile : Roma. La cincizeci de kilometri de capitala mediteraneeană, antica Via Flaminia, construită de romani, perfect practicabilă și în zilele noastre se încrucișează cu o șosea obișnuită. Indicatorul stradal avertizează : Sant'Oreste. O localitate cam prea banală pentru scenariul unui mister internațional. Pe strada principală a orașului afișe mari anunță solduri de vară și chermeze populare ; iar la capătul străzii ar fi ascunse, douăzeci de tone de aur. O valoare egală cu patru miliarde de lire italiene, ascunse într-un teritoriu care aparține forțelor armate italiene, îngropate într-o grotă din Monte Soratte : „aurul lui Kesselring". Prin apropiere se tot zvonea de ani de zile, deși nimeni nu părea serios convins. Și apoi, lăzile cu bani — dacă existau într-adevăr — se aflau ascunse într-un teritoriu care aparține acum forțelor armate italiene. Ar fi fost imposibil ca cineva să capete permisiunea să facă săpături. Așa că, încet-încet, „comoara" părea să intre în uitare. Cînd, pe neașteptate, cercetările au reintrat în actualitate, chiar cu aprobarea Ministerului Apărării din Italia. Monte Soratte, un bulgăre uriaș de calcar, care se înalță răzleț într-un peisaj vulcanic, pare a fi un punct strategic. Punct în care, spre sfîrșitul ultimului război mondial feldmareșalul Kesselring hotărîse să-și stabilească un fel de cartier general. Muntele, în care existau deja o serie de galerii săpate de italieni, a fost deci fortificat ulterior de naziști. S-a creat o adevărată rețea de buncăre. La picioarele cărora, într-o noapte din aprilie 1944 sosea o coloană de camioane ale S.S. Mai erau doar cîteva săptămîni pînă la bătălia de la Cassino și în aer plutea parcă ideea unei demobilizări generale. În camioanele cu pricina se aflau 79 de lăzi de lemn. Ce era înauntru nu se știe cu certitudine. Dar cu siguranță ceva greu. Și apt să atragă moartea celor din jur.

Fapt este că imediat după terminarea operațiunii, echipa de 18 soldați care descărcase și transportase misterioasa încărcătură într-o galerie secundară fu mitraliată de un alt grup de soldați. Accesul la galeria subterană fu aruncat în aer. Și războiul continua. Nimeni, pînă la terminarea conflictului nu a bănuit că muntele Soratte ascunde un secret. Cînd, pe neașteptate la Hamburg apare Willy Vogt, un supraviețuitor incomod. Vogt era unul dintre soldații care descărcaseră lăzile. Rănit, reușise totuși să se tîrască afară din galerie și să se îndepărteze. Îngrijit de un țăran italian, reușise chiar să se însănătoșească. Se întorsese în Germania și de la Hamburg declara că intenționa să se înapoieze în Italia, la locul enigmei. Dar în ajunul plecării, un asasin — rămas anonim — îl stropește cu benzină și îi dă foc.

Între timp în jurul localității Sant'Oreste în Italia, începe un du-te vino de turiști germani. Și se întîmplă tot felul de evenimente ciudate. Cineva, de exemplu, intră noaptea într-o bisericuță de țară, sapă sub pardoseală și dezgroapă ceva. Pe jos, lîngă altar, rămîne o pînză de cort militară, mucegăită. Toată lumea bănuiește cîte ceva, toată lumea își dă cu părerea. Unii zic că în muntele Soratte sînt ascunse douăzeci și trei tone de aur, o parte din cele o sută șaptesprezece tone sechestrate de naziști la Roma. Un alt capăt al aceluiași fir se pierde în localitatea Dongo unde Mussolini fusese arestat, fără o parte din valorile pe care avea intenția să le ducă cu sine în Elveția sau în Alto Adige, unde de altfel, naziștii ar fi ascuns și o parte din rezervele de aur de la Banca d'Italia. Clasicul mister, deci, al comorilor furate în timpul celui de-al Treilea Reich.

Apare în scenă și un personaj inedit : Giuseppe Fortezza, baron (precizează el însuși), specializat în căutarea de comori ascunse. Un om care de aproape treizeci de ani urmărește mirajul „aurului lui Kesselring". El este cel care obține permisiunea armatei și împreună cu cîțiva militari din corpul de geniu efectuează primele sondaje în galeriile de la Soratte. Rezultate ? Nimeni nu spune nimic. „Nu pot să vă spun nimic. Înțelegeți-mă, sînt oprit de... E secret militar, secret de stat", declară Fortezza jurnaliștilor.

Comoara ar trebui să fie îngropată pe versantul de sud al muntelui, în perimetrul vechilor fortificații germane, acum invadate de arbuști și buruieni. Ruinele construcțiilor sînt ascunse sub ficuși sălbatici. Bariera strîmbă, ghereta putrezită de ploi, sîrma ghimpată ruginită sînt ultimele mărturii ale unor vremuri apuse. Doar placarda, ștearsă dar lizibilă, a rămas valabilă peste decenii : „Zonă militară. Accesul interzis". La capătul drumului se zăresc intrările buncărelor. Un oraș subteran cu vreo zece intrări principale. Galeria principală, „diretissima", străbate muntele Soratte de la un capăt la celălalt. Se zice că cercetările s-ar concentra în jurul încăperii centrale de dimensiunile unei săli de teatru.

Fortezza pare optimist, nu se poate abține să nu declare : „Cred că în curînd, poate chiar foarte curînd, se va comunica o știre oficială. Veți vedea. Eu am așteptat atîta fără să-mi pierd răbdarea."

Într-adevăr Fortezza a așteptat cu răbdare încă de la începutul anilor '60. Pe atunci el străbătea cărările muntelui Soratte în căutarea mirajului altei comori, cu două mii de ani mai veche, aceea a lui Hannibal. Era vorba de podoabele templului zeiței Feronia, prădate de cartaginezi și — după cum afirmă o legendă — ascunse prin părțile acelea.

Și iată că mai apare și un țăran, un alt supraviețuitor al masacrului nocturn din aprilie 1944. El îi povestește lui Fortezza — cel puțin așa susține baronul — două episoade. Primul : că a fost recrutat de către naziști împreună cu alți cinci italieni (împușcați apoi) ca să sape o galerie în formă de pîlnie la cartierul general al lui Kesselring. Al doilea : că a asistat la o stranie mișcare nocturnă care consta în deplasarea unor lăzi tocmai la intrarea acelei galerii.

La repetatele solicitări ale lui Fortezza, începînd din 1963, de a i se permite să efectueze săpături, Statul major răspunde de fiecare dată : „Exigențe cu caracter militar nu permit să se acorde permisiunea".

Cu atît mai mult cu cît, la un moment dat, în vechile galerii începe să execute săpături chiar armata italiană. Oficial se declară că este vorba de lucrări de restructurare întrucît complexul prezintă pericole de prăbușire. Oficios se pomenește și despre un refugiu antiatomic. Lucrările, oricum, sînt un prilej optim pentru a arunca o privire prin galeriile din munte. Dar oricum, comoara nu iese la iveală. Și lucrările se opresc așa cum începuseră, fără multă tevatură.

Se părea că peste misterul de la Soratte s-a lăsat liniștea. Dar ea nu durează mult.

În anii '70 intervin noi evenimente. Unul la Trento, unde între documentele confiscate la domiciliul unui inculpat dintr-un proces privind traficul de arme și droguri se descoperă o însemnare despre o operațiune clandestină în scopul recuperării „aurului lui Kesselring".

Altul se petrece în spitalul Celio din Roma în care este deținut Herbert Kappler, răspunzător de masacrul de la Fosse Ardeatine dar și regizor al sechestrului rezervelor de aur ale statului italian. Fostul colonel SS e unul care știe multe, dar a tăcut cu consecvență. Pînă în aprilie 1977, cînd prin intermediul soției pare să dea semne de nerăbdare. Începe să evoce frînturi din acele întîmplări. Dar mai puțin de patru luni mai tîrziu, la 15 august, este ajutat să evadeze. În spatele evadării lui Kappler, susțin unii, ar fi tocmai o istorie cu lingouri de aur.

Acum, la început de toamnă 1989, locuitorii din zona muntelui Soratte sătui de vînzoleala vizitatorilor nepoftiți și conștienți că pe ei găsirea mult rîvnitei comori nu i-ar îmbogăți cu nimic, comentează cu înțelepciunea celui care întotdeauna și-a cîștigat traiul cu sudoarea frunții : „Și dac-or găsi comoara, în buzunarul nostru nu va intra nimic. Dar acum ar fi momentul să vorbim și despre altceva. Să-și caute bine aurul. Și apoi să ne dea înapoi partea asta de munte, pe care ne-au luat-o de cînd cu războiul".

ȘTEFAN UDRESCU ■

BREVIAR

Din enigmele naturii

O bună parte din entomologi sînt de părere că multe viețuitoare gîndesc, desigur mult mai puțin profund decît gîndirea umană. Micul gîndac din specia „Oncideres" are în comportamentul lui trei operații consecutive, strîns legate între ele. Cînd găsește un arbore de mimoză el se cațără pînă la extremitatea unei ramuri, unde face o incizie longitudinală, în care depune 5—6 ouă. După aceea se reîntoarce la locul de începere a ramurii și timp de 8—10 ore execută o crestătură circulară, astfel că la o suflare mai puternică a vîntului crenguța să se rupă și să cadă. Lemnul mort va constitui hrană pentru larve. Cele cîteva fire de neuroni îi permit, într-o formă modestă, să „gîndească". Și arborele are un folos. Mimoza trăiește cam 25 de ani. Dacă ramurile sînt tăiate anual, viața poate chiar să i se tripleze.

Zoologul italian Giovanni Grassi a inventat un termen nou în zoologie : „a incita la muncă". Dacă într-un loc închis se află 3—4 termite, acestea umblă fără un scop anumit. Dacă numărul lor crește ele încep să construiască, realizînd coloane ce ating o anumită înălțime, legate între ele prin arcade, totul formînd fundația termitierului. Cîteva termite nu știu ce să facă, dar în colectiv, deși oarbe, ele, devin arhitecți neîntrecuți. Doctorul Lewis Thomas, de la Institutul „Sloan Kettering" din New York, studiind comportamentul animalelor a ajuns la părerea că există, la acestea o gîndire. Desigur că numai ființa umană este unică, posesoare de conștiință, capabilă să gîndească și să facă presupuneri pe baza experienței anterioare. Animalele, cu excepția cimpanzeilor, balenelor și delfinilor, nu pot face acest lucru cu mintea lor, ele trăind de la un moment la altul cu creiere ce sînt programate automat de natură sau prin condiționare.

Cirlige cu geometrie variabilă

Nu toți peștii înoată la aceeași adîncime. Unii se deplasează mai la suprafață, alții „între două ape". Pentru a fi prinși pescarul amator trebuie să folosească mai multe feluri de cîrlige, de mărimi variate, deci cu suprafețe portante diferite, pe care să le utilizeze succesiv pentru a putea fi scufundate mai mult sau mai puțin în apă. Această schimbare permanentă de cîrlige este incomodă. Pentru a o evita întreprinderea franceză „Mepps" a

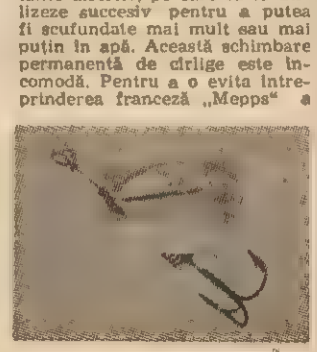

creat un cîrlig a cărui suprafață portantă poate fi modificată după dorință, cu ajutorul a două aripioare articulate, ca în imagine. Acest dispozitiv simplu permite ca împreună cu viteza curentului apei să se obțină diferite adîncimi pentru cîrlig. În prezent el este realizat în culori și greutăți diferite pentru a putea fi folosit de la undițele ușoare la cele semigrele.

A. DIANU ■

VREMEA cum a fost cum va fi

CORNELIU POP

Vom dedica primele rînduri din rubrică unor aspecte pe care le-a prezentat vremea în luna de curînd încheiată. Regimul termic mediu a înregistrat valori mai ridicate cu 1—3° față de cele obișnuite exceptînd vestul țării unde s-au consemnat valori termice normale. Cantitățile de ploaie căzute au fost în general excedentare exceptînd zonele de șes din sud în care s-au înregistrat deficite. Dacă o prognoză pe termen lung ar fi fost enunțată cu textul diagnozei de mai sus s-ar fi considerat o reușită, o performanță meritorie. Informativitatea unei asemenea prognoze este însă mult sub nivelul exigențelor beneficiarilor de prognoze ce doresc să cunoască schimbările vremii din fiecare zi. Fără a mai preciza în prognoze variațiile de la acest regim mediu și momentele lor de producere utilizarea prevederilor de timp este anevoioasă. Dacă în ceea ce privește precizarea variabilității, prognozele pe termen lung ar mai avea încă ceva de spus, asupra momentului producerii anomaliilor extreme în etapa actuală se pot pronunța doar prognozele pe durată scurtă și medie (cîteva zile). În continuare vom preciza unele situații extreme pe care le-a înregistrat vremea. S-au atins recorduri de frig în raport cu șirul observațiilor multianuale pe circa un secol în zilele de 1, 2, 5, 24, 30 și 31 august, iar recorduri de căldură s-au semnalat doar pentru nopțile de 20 și 21 august. În timp ce în mare parte din țară ploile căzute la începutul și sfîrșitul lunii au cumulat excedente importante, la Tulcea nu a plouat timp de 40 de zile între 21 iulie și 29 august, iar la Mangalia ziua de 3 septembrie a fost cea de-a 46 zi consecutivă fără ploaie. Și în Capitală vegetația s-a resimțit din cauza secetei. La București-Filaret în întreaga lună au căzut doar 8 l/mp, în intervalul de 18 zile consecutive lipsite de ploi, 11—29 august, înregistrîndu-se frecvent arșițe caniculare. Perioada aceasta de secetă ce a afectat parțial zone din sudul țării m-a stimulat să consult memoriul publicat de dr. Constantin A. Dissescu în Analele Academiei „Un fenomen meteorologic neobișnuit — seceta anului 1916". Pentru dumneavoastră stimați cititori am spicuit cîteva date mai deosebite. Pînă la data apariției memoriului seceta din 1946 a fost depășită în intensitate doar în 4 ani și anume 1894, 1896, 1903 și 1905. În anul 1946 s-a atins și cea mai ridicată temperatură de la noi din țară de la începutul observațiilor meteorologice din 1851 și pînă la momentul respectiv. Maxima absolută de 43,5°C a avut o realizare dublă în localitatea Strehaia în zilele de 20 august și 8 septembrie. Pînă în 1946 cea mai ridicată temperatură de 42,9°C fusese înregistrată la Alexandria la 5 iulie 1916. Cu o ultimă informație privind perioada cea mai lungă lipsită de precipitații ce s-a consemnat la Slobozia unde nu a plouat 122 de zile de la 1 septembrie la 31 decembrie 1913 încheiem capitolul retrospectiv și trecem la prognoza săptămînii ce urmează.

În intervalul 7—13 septembrie vremea se va menține răcoroasă în primele zile cînd cerul va mai prezenta înnorări accentuate și vor cădea ploi ce se vor restrînge treptat spre regiunile estice și sud-estice ale țării.

În aceste zile temperaturile minime nopțile vor fi cuprinse între 6° și 16°, iar maximele ziua se vor situa între 15° și 25°, izolat mai ridicate în vestul țării.

Începînd de luni vremea va fi predominant frumoasă chiar și pe litoral. Temperatura va crește treptat pînă la valori de 20°-30°C.

În zona de munte vremea se va ameliora doar spre sfîrșitul intervalului, în primele zile nebulozitatea și ceața persistînd în cea mai mare parte a zilei.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 8-13 septembrie

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	22÷27	10÷14	4÷11	43 5	Strehaia 1946	0.8	Arad 1953
Deal și podiș	19÷24	7÷12	9÷12	38.0	Iași 1946	0.4	Cluj Napoca 1936
Depresiuni	19÷21	5÷10	10÷14	30.9	Miercurea Ciuc 1970	-2 8	Miercurea Ciuc 1983
Vf. Oma	6÷7	0÷1	15÷17	18.8	1946	-13 4	1956
Litoral	22÷23	14÷15	4÷7	37 2	Constanța 1987	6.4	Constanța 1953

Mereu, Paula!

„Marele premiu I.A.A.F.-Mobil" este competiția de sinteză a atletismului mondial, care oferă, prin succesiunea concursurilor, a acumulării punctelor și a comparării valorice dintre rezultatele în diferite probe, imaginea unitară a ierarhiei în acest sport, pe un an competițional.

Pentru a doua oară consecutiv, în fruntea acestei ierarhii s-a plasat atleta română Paula Ivan, care, prin rezultatele obținute pe parcursul circuitului, a acumulat 67 p — față de 63 p cîte au obținut următoarele clasate : Cistiakova (lungime), Sandra Famer-Philips (400 mg), Marlene Ottey (100 m) și Ana Quirot (800 m). Dacă anul trecut, Paula Ivan cîștiga, de asemenea „Marele premiu", propulsată de rezultatele sale la 1 500 m, anul acesta proba care „i-a dat culoar", a fost mila — distanță pe care a parcurs-o la Nisa, în august, cu un nou record mondial (4:15,61) și în care a triumfat tărăși în gala finală de la Monte Carlo, în urma unei curse în care, a vizat (și a obținut) doar „rezultatul" : menținerea poziției fruntașe.

Fiind vorba de locul I într-un clasament, al clasamentelor, se înțelege că victoria Paulei Ivan în „Marele premiu" eclipsează, într-un fel, toate celelalte succese parțiale. Dar e important să amintim că aceeași valoroasă atletă a obținut în aceeași săptămînă încă trei victorii, în cursele de 1 500 și 3 000 m la Universiada de la Duisburg și la 1 500 m, în concursul de la Rieti. Sînt, acestea, doar argumente de ultimă oră pentru toate telexurile sportive ale agențiilor de presă care se întrec în această perioadă să elogieze valoarea sportivei române.

Ceea ce facem și noi, adresînd aceleași calde felicitări bravei sportive din comuna Hotarele-Giurgiu și reputatului său antrenor, profesorul Ion Puică.

Examen sever în Cupa U.E.F.A.

Victoria are șansa ei

Cu o săptămînă înaintea primei întîlniri cu F.C. Valencia, Victoria n-are o situație de invidiat. În campionat, cu un singur punct după primele etape, bucureștenii ocupă un loc cu mult sub potențialul și, firește, pretențiile lor. Dar, pentru că amintim de potențial, se cuvine să arătăm că problemele pe care le-au avut de rezolvat conducerea clubului și cea tehnică, precum și medicul echipei nu sînt cîtuși de puțin de neglijat, ținînd seama că dintr-un lot de 22 de jucători, 7 dintre ei, în majoritate titulari, au fost și sînt accidentați sau n-au drept de joc. E foarte adevărat însă că în ciuda numeroaselor indisponibilități, dintre care cea mai acut a fost resimțită aceea a lui Costel Solomon, jucător puternic, cu autoritate, care reușește să organizeze cu maturitate apărarea și să ordoneze acțiunile echipei în atac, locul în clasament și, implicit, moralul bucureștenilor erau altele dacă nu s-ar fi risipit cu prea multă ușurință ocazii mari cît roata carului, dacă printr-un plus de concentrare a lui Țîră, Mirea, Ursea, Cigan și alții s-ar fi valorificat foarte multele atacuri care, la București și la Brașov, se puteau lesne finaliza cu goluri. După o socoteală simplă, dacă numai un sfert din ocaziile înregistrate în primele două meciuri ar fi fost fructificate, Victoria s-ar fi aflat pe unul din primele locuri ale ierarhiei diviziei în acest moment. Vedeți, așadar, cît de simplu se ratează aspirația spre sublim. Nu insistăm întîmplător asupra acestui aspect. Așa cum ne mărturisea și antrenorul Florin Halagian după întîlnirea cu Farul, la valoarea unei echipe de talia Victoriei nu este firesc să se simtă lipsa unor titulari în așa fel încît să nu-ți realizezi obiectivul. Și chiar așa se prezintă lucrurile. Să reținem că Victoria a ratat ceea ce și-a creat. Or, acest lucru ni se pare foarte important. El este elocvent în ceea ce privește pregătirea din vară, el confirmă valoarea unor jucători. Este un bun cîștigat, este dovada competitivității. Din nefericire, ratările au împiedicat concretizarea acestei valori. Chestiunea ține, credem, de pregătirea psihică și morală a jucătorilor. De dorința puternică de a realiza performanțe înalte.

Întîlnirea cu spaniolii din primul tur al Cupei U.E.F.A., nu este nici pe departe ușoară. Dimpotrivă. Dar un rezultat bun la Valencia ține de performanța înaltă. Calcule se pot face, însă, se știe, ele nu valorează prea mult în fotbal, mai ales la întîlniri cu o asemenea miză. Cine dădea vreo șansă Sportului studențesc în dubla întîlnire cu Bröndby, cînd spre deosebire de Victoria, studenții nu numai că nu se aflau prea aproape de podiumul campionatului, dar nici nu prea mai contau, în ochii multora, pentru prima divizie a țării ? Ca să nu mai arătăm că și spaniolii au propriile lor necazuri în campionat. Repetăm însă, asemenea speculații nu înseamnă nimic, fiecare meci este altceva, are istoria sa proprie.

Jucătorii bucureșteni cunosc acest adevăr. În aceste zile, ei își completează pregătirea, și-o adecvează pentru debutul în cupele europene și, potrivit cuvintelor lui Halagian, string din dinți muncind de zece ori mai mult. Pe de altă parte, în ceea ce privește indisponibilitățile, numărul lor s-a mai redus. Astfel, sînt recuperați Ursu, Cojocaru și Topolinschi, ultimul scos cu targa de pe teren în meciul de la Brașov. Dan Daniel are nevoie de o perioadă mai lungă de refacere și probabil că va începe antrenamentele peste o lună, în vreme ce Nițu și Mirea nu au drept de joc, una și, respectiv, două etape. În ceea ce-l privește pe Costel Solomon, se depun eforturi serioase pentru recuperarea sa, antrenorul Halagian sperînd să-l aibă în echipă șimbătă, în etapa a treia.

RĂZVAN BÎRBULESCU ■

Lecția de-acasă

Așadar, cu 0—3 cu **Steaua**, la București, 0—2 cu **Petrolul**, pe teren propriu, la Moreni, echipa **Flacăra** a cam pilpîit, n-a ars în acest promițător început de campionat, cînd, dată fiind misiunea sa, de a ne reprezenta în Cupa U.E.F.A., cu toții ne așteptam de la băieții lui Ion Nunweiller la mai mult. Înfrîngerea în fața Stelei, în deplasare, nu ne-a prea surprins se înțelege, dar marele eșec de-acasă ne-a cam clătinat speranțele într-un smochin înflorit în Portugalia și, credem, a scuturat și părul cu pergamute din dealurile Morenilor. Cred că Ion Nunweiller, antrenorul echipei **Flacăra** Moreni, jucătorul care, cîndva, ne aprindea petromaxul în fereastră, cum ar spune prietenul meu Fănuș, a scoborît în peștera înțelepților (o fi vreuna pe sub dealurile cu sonde și livezi), să mediteze și să afle noi soluții tactice de joc pentru partida cu F.C. Porto, pentru că schemele de pînă acum s-au arătat ineficiente. În partida cu **Petrolul**, de-acasă, jucătorii de la **Flacăra** (mă cam frige acest cuvînt) au „țesut" frumos, adică pasele lor au fost frumoase, au născut gidilituri în cotul pieptului, au ridicat suporterii de multe ori în picioare, dar în final s-au dovedit sterile, fiindcă nici-un șut (rare) n-a nimerit poarta pajurată de Liliac. După minutul 28, cînd Bișcă, la finalul unei șarje proprii a deschis scorul, eu, unul, întors nu știu din ce belicuri către fotbal, am tot sperat într-o revenire a echipei din Moreni, dar, aflîndu-mă sub zodia Fecioarei, cam nefastă pentru Săgetător nu numai că nu s-a întîmplat cum jinduiam ci, petroliștii (cei din Ploiești), marcați de exuberanța promovării, au majorat scorul în finalul partidei.

Acuma, sinceri să fim, n-am putea spune că jucătorii de la **Flacăra** au jucat slab, dar putem spune că au jucat ineficient : au inițiat multe atacuri, mai ales prin Dragnea, dar combinațiile lor n-au împins mingea spre poarta adversă, ci au complicat lucrurile ; Văidean, cel mai periculos atacant al **Flăcării**, a fost aproape anihilat de tînărul Panait, de la Petrolul, care, am aflat, în ziua jocului, a împlinit 21 de ani (la mulți ani, spre Națională !) ; Beldie și Timiș au fortat și ei dar n-au reușit să străpungă apărarea (uneori supraaglomerată) a adversarului. Schimbările operate de antrenorul Ion Nunweiller în repriza secundă (Stere în locul lui Lala și Chiriță în locul lui Timiș) n-au fortificat jocul gazdelor : din nou Dragnea, de la 16—17 metri, a șutat peste bara porții lui Liliac; o lovitură de cap a lui Chiriță trimite mingea tot peste bara porții ; dar ultima și cea mai mare speranță a suporterilor și jucătorilor din Moreni avea să se spulbere în minutul 33 al reprizei secunde, cînd la un fault asupra lui Stere, arbitrul a decis lovitură de la 11 metri, pe care... nu o ratează Dragnea, ci, inspirat, o apără Liliac. Aceste mai mici sau mai mari „neglijențe" ale jocului prestat de echipa din Moreni acum, la început de campionat și înaintea meciului din Portugalia, cu F.C. Porto, pot conduce la aprecieri nefavorabile, pe care nu ne grăbim să le consemnăm. Cert este că la Moreni, **Flacăra** s-a complicat în acțiunile ofensive, pe cînd Petrolul a jucat simplu și eficient. Experiența aceasta, o adevărată lecție, poate servi, și conducerea tehnică a echipei Flacăra sperăm să tragă din ea învățămintele necesare, să rețină **starea de fapt** a echipei pe care o antrenează și, în timpul care a mai rămas, să schimbe, să îndrepte ce se mai poate schimba și îndrepta.

N-o fi ușor, dar necesar este. În ce ne privește, le dorim jucătorilor români să se întoarcă de pe malul Atlanticului, din această coridă fotbalistică, cu un trofeu de taur portughez învins.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Cine răspunde lui Hamlet ?

Neputînd-o comenta altfel decît de la distanță, expediția recentă a tricolorilor oferă două subiecte : rezultatele înregistrate și formulele de echipă utilizate; rezultatele au intrat deja în arhivă — și nu putem fi nici exaltați de 0—0 cu Portugalia, și nici foarte supărați pentru 0—2 cu Cehoslovacia. În discuție rămîne formula de echipă pe care Jenei și Drăgușin au croit-o în timpul stagiului din Belgia : un libero, doi fundași de marcaj, trei mijlocași (care, „pe tablă", pot fi și șase, prin urcarea lui Dan Petrescu și Rotariu și coborîrea lui Hagi) și doar un atacant de meserie, Lăcătuș. În favoarea unei asemenea formule pledează intuiția (că danezii vor ataca furibund la Copenhaga), speranța (că vom încheie jocul pentru un rezultat egal) și precedentul din Suedia, 1983, cînd sprintul și golul lui Cămătaru (lansat de libero-ul Ștefănescu) ne-au dus la Euro '84. În defavoarea formulei pledează în primul rînd realitatea din linia de atac, mult prea „subțire" pentru a încurca din plecare ofensiva gazdelor. Hagi, cum se știe, excelează în acțiuni individuale, iar predilecția lui spre zona de mijloc a terenului nu va face altceva decît să creeze danezilor un om în plus pentru atac, probabil chiar fundașul lui de marcaj. Iar Lăcătuș (în absența unui „servant"-tip Fane Peteu), se desparte tot mai mult de tușa terenului — unde era incisiv și greu de stăpînit — pentru a intra și el „în combinații", la mijlocul terenului. Fără consolidarea tactică (fizică nu prea vedem cum) a liniei de atac, greul îl vor duce apărătorii. Vor rezista ei presiunii danezilor ? Aceasta-i întrebarea...

Civilizația sportului

A sosit poștașul

Stelian Ionescu, str. Saturn 7, Brașov : *„Ultimele fragmente din scrisorile mele pe care ați avut amabilitatea de a le încredința tiparului au stîrnit unele discuții. Desigur că așa e bine, altfel nu și-ar găsi justificare, asta fiind cea mai concludentă dovadă că pe oameni îi preocupă problema civilizației sportului. Deci e foarte bine. Numai că, din păcate, există modalități diferite de a recepta și interpreta un text, o idee, un cuvînt. Nu vorbim de maniera abordată de cei de rea-credință, de răuvoitori, de birfitori de dragul birfei, pe aceștia nu-i poate stăpîni și îmblînzi nimeni. Mă refer la acei oameni care încearcă să înțeleagă în profunzime fenomenul sportiv, așa cum și noi sîncerăm, cu buna și cinstita intenție de a nu greși în interpretare. Or, scrisoarea mea referitoare la „sportul" unor adversari care se vor neapărat activi și eficienți, publicată la 30 iunie, este oarecum lacunară, lăsînd efectiv omului incomplet pregătit pentru o corectă receptare, căi de eraziune sau măcar semne de întrebare.*

Iată ce-mi spune un cunoscut din Brașov, el însuși fost fotbalist (Este vorba de Botescu, jucător cu decenii în urmă la Petrolul, nu asta e important) : „Atunci, dumneata negi rolul antrenorului ? E mai bine fără antrenor ? Că doar și pe jucătoarea de tenis de masă la care te-ai referit tot antrenorul o adusese pînă în vîrful piramidei".

Vedeți, asta mi se pare o lecție de care trebuie să ținem seama în viitor. Mie „mi-a stat pe limbă", cum se spune, și acum am înțeles că trebuia să scriu un lucru ce se cuvenea scris, tocmai pentru că în el constă marea anomalie : cum poate un antrenor care a muncit alături de elevul (elevii) săi, și-a bătut capul și și-a mîncat nervii cu pregătirea lui (lor) să vină și — chiar în timpul partidei, adică al examenului — să-l încurce pe elev, făcîndu-l să nu mai dea tot ceea ce cu migală și efort a pregătit la antrenamente ? Exact ca o capră care, după ce a umplut ciubărul cu lapte, îi dă cu piciorul ! Asta este partea curioasă a problemei. Deci, departe de a-i subaprecia munca depusă, nu te poți minuna îndeajuns cum de, singur și nesilit de nimeni, își autodistruge munca cu seninătate și deplină inconștiență".

Să precizăm mai întîi că spațiul tipografic nu ne permite uneori să publicăm textul integral al scrisorilor pe care le primim, de aceea ne asumăm responsabilitatea unor exprimări, poate, lacunare. Nu credem însă că este cazul ultimei scrisori ce ne-ați trimis din care se înțelege că nu rolul antrenorului trebuie negat (sau a fost negat) ci acea parte din activitatea lui care tinde să dea peste cap însăși munca bună, cinstită, reușită pe care personal a depus-o uneori ani în șir, acea „sîcîială" din timpul meciului, element perturbator hotărîtor în comportarea pe teren a sportivului. Sportivul este capabil să treacă ușor peste urletele ostile ale unei săli sau ale unui stadion dacă pe banca lui este liniște, concentrare, încredere. Dacă neliniștea și deconcertarea vin de pe propria bancă, nici măcar încurajările publicului nu mai au efectul lor tonic.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Federația internațională de fotbal (FIFA) are de rezolvat fel și fel de probleme, legate, mai ales în ultima vreme, de intruziunea reclamelor. Recent, FIFA a hotărît interzicerea prezenței unei sigle publicitare (a unei firme japoneze) pe tricourile... arbitrilor care oficiază în campionatul englez. Liga engleză a trebuit să înapoieze „sponsorului" cele 300 000 lire sterline, valoarea contractului încheiat pe 3 ani ! Ar mai fi copiii de mînge ! ● Opinia potrivit căreia „Il Mondiale 90" va fi un veritabil spectacol a primit noi argumente, directorul general al Comitetului de organizare, Luca di Montezemolo, anunțînd că festivitatea tragerii la sorți a grupelor turneului final, programată la 9 decembrie, va fi, de fapt, un „show" internațional de mare atractivitate. De pe acum, toate cele 8 000 locuri ale Palatului sporturilor din Roma, unde va avea loc ceremonia, au fost vîndute. Pe de altă parte, s-a precizat că pentru prezentarea celor 12 orașe-gazdă ale meciurilor fazei finale (52 la număr, între 8 iunie și 8 iulie 1990) vor fi realizate filme cu larg[ă] difuzare. Succesul peliculelor este asigurat, de vreme ce pe lista regizorilor figurează nume celebre, precum Fellini, Antonioni, Bertolucci ! ● Americanul Tom Gentry a realizat un nou record de traversare a Atlanticului cu o mică ambarcațiune motorizată, parcurgînd distanța dintre New York și coastele britanice în numai 62 de ore, 7 minute și 47 secunde, cu fantastica medie de 55 mile pe oră ! Noua performanță va înlocui în viitoarea ediție a „Cărții recordurilor" realizarea din 1986 a englezului Richard Brenson, căruia i-au trebuit peste 80 de ore pentru parcurgerea aceluiași traseu ● În actuala ediție a campionatului vest-german de fotbal a debutat, la Schalke 04, și fotbalistul sovietic Aleksandr Borodiuk, de la Dinamo Moscova, component al echipei olimpice cîștigătoare a titlului olimpic anul trecut. „Deocamdată, a spus președintele clubului din Gelsenkirchen, Gunter Eichberg, Borodiuk are probleme de adaptare, singurul cuvînt german pe care-l știe fiind «Danke !». În schimb, sîntem mulțumiți de cunoștințele sale privind limbajul fotbalistic..." În vîrstă de 26 de ani, Aleksandr Borodiuk a jucat de 10 ori în reprezentativa sovietică, pentru care a marcat 4 goluri, iar la „olimpici" — 16 partide, înscriind 7 goluri ● Președintele Comitetului internațional Olimpic (CIO), Juan Antonio Samaranch, s-a declarat pentru limitarea la 15 000 a numărului sportivilor și tehnicienilor la Jocurile Olimpice de vară, gigantismul întrecerilor făcîndu-le aproape de neorganizat. Luarea de poziție nu se pare judicioasă, dar nu putem să nu observăm că tot CIO a mărit continuu atît numărul disciplinelor (25 în prezent), cît și al probelor, în majoritatea cazurilor cu puține argumente.

LUCIAN OPREA ■

Iolanda Balaş:

„Important e să fii deasupra ştachetei"

Iolanda Balaş: Multiplă recordmenă mondială, dublă campioană olimpică şi cîştigătoare a celor mai cunoscute concursuri din lume, Iolanda Balaş este un nume de istoria sportului intrat în legendă ca un simbol al victoriei. Ea continuă să lucreze în slujba sportului românesc şi, cu discreţie, îşi poartă paşii pe stadioane, pe străzi, în diferite locuri din Bucureşti şi din ţară, fiind încă un nume celebru, o mare stea a atletis-

mului dar şi un om de o frumuseţe morală inegalabilă. Amabilă, dăruită atletismului, fără a fi copleşită de glorie, Iolanda Balaş mai este şi un tezaur de amintiri şi imagini pentru un muzeu fascinant al victoriei şi frumuseţii morale.

— Stimată Iolanda Balaş, cum vă descurcaţi la matematică?

— Modest! N-am iubit-o, dar mă descurc. Integralele mă îngrozeau. Aşa am ajuns la un mare respect pentru matematicieni. Pentru aceasta m-aţi căutat de atîtea ori?

— Nu, dar mă gîndeam dacă am putea socoti cîte recorduri mondiale aţi doborît, cîte concursuri aţi cîştigat şi să mai facem cîteva calcule legate de pregătirea dumneavoastră în anii de mare glorie.

— Odată, împreună cu Romeo Villara, am socotit toate concursurile. Cred că au fost 146 de victorii consecutive. S-ar putea să fie mai multe cu cîteva sau mai puţine. Am doborît de 13 ori recordul mondial, iar o dată l-am egalat.

— Se pare că deţineţi cea mai lungă supremaţie din istoria sportului. Nici boxeri, nici atleţi, nici luptători, nimeni în lume nu a dominat atît de categoric o probă sau un sport. Oare e mai fi cîştigat cineva măcar o sută de concursuri fără înfrîngere?

— Americanii, care au făcut o statistică spun că eu aş fi cîştigat 146 fără înfrîngere, pe locul doi fiind Edwin Moses cu 114 concursuri. Din păcate, anul trecut el a fost învins şi seria a luat sfîrşit.

— Dacă mai adăugăm şi cele două medalii olimpice ale dumneavoastră, palmaresul este unic. De altfel sînt copleşit. Am sentimentul că stau de vorbă cu un mit. Pe dumneavoastră nu vă impresionează propriul palmares?

— Sinceră fiind, nu. A fost o epocă, a fost şi a trecut. Încă sîntem departe de a vorbi despre limite în sport. Nimeni nu poate stabili posibilităţile maxime ale fiinţei umane. Resursele sînt nebănuite. Nu m-a impresionat nici 1,90 al meu după cum nu mă dărîmă nici 2,09 de acum. Omul va zbura mai sus, centimetru cu centimetru. Eu şi Brumel am trudit la acest urcuş.

— Nu v-aţi gîndit niciodată cam cît aţi sări în actualele condiţii de pregătire şi beneficiind de noul stil Fosbury?

— Nu, niciodată! M-am gîndit doar la avantajele acestei piste supraelastică, la metodologia pregătirii. Apoi la complexitatea pregătirii, concepută şi urmărită de o echipă, nu ca atunci, cînd întregul lot avea un singur medic. Dar luînd în calcul toate progresele înregistrate, cred că şi Brumel la bărbaţi ar fi trecut de 2,40 şi eu poate că aş fi depăşit doi metri. Au fost aspectele practice şi peste ele, cel psihologic.

— Cît contează psihicul la săritura în înălţime, unde eşti singur în faţa ştachetei?

— Enorm! Dacă ridici ştacheta la 2,20 pentru un om care n-a sărit niciodată atît, deşi poate, zice că este imposibil. Renunţă. Eu îmi ridicam mereu ştacheta mai sus şi stăteam ore întregi şi o priveam, spunîndu-mi nu e mult. Şi acasă, aveam un semn, fixat din ce în ce mai sus. Ascultam muzică şi-l ţintuiam cu privirea ca să mă obişnuiesc cu înălţimea lui. În pregătirea modernă a apărut psihologul.

— Aţi sărit cumva 1,85 la un antrenament?

— În mod cert, la acele antrenamente controlate. Dar niciodată nu m-a interesat cît era pentru că n-avea nici o valoare. Mă întrebam doar cît poate să fie. E peste atît, e-n ordine. Nu centimetri în plus, de rezervă, îmi dădeau siguranţă, ci normele de control, alergările şi miile de kilograme ridicate într-o zi, săriturile nenumărate efectuate, totul conform unui plan de antrenament trecut meticulos în caiet.

— Chiar vă înregistraţi totul într-un caiet?

— Ştiu precis ce am făcut acum 25 de ani, într-o anumită lună, săptămînă şi zi. Mi-am notat cu minuţie fiecare moment al pregătirii!

(Va urma)

CORNEL NISTORESCU ■

SAH cu Margareta Mureşan

Cronica internaţională

● **Cupa Campionilor Europeni.** În primul tur s-au înregistrat următoarele rezultate: Wandering Dragons (Scoţia) — Honved Budapesta (Ungaria) 0,5:11,5; Anderlecht (Belgia) — Reykjavik (Islanda) 4,5:7,5; Radnicki (Iugoslavia) — Univ. Brno (Cehoslovacia) 4:8; Glasgow Polyt. (Scoţia) — T.S.K.A. Moscova (U.R.S.S.) 0,5:11,5; Lokomotiv Moscova (U.R.S.S.) — T.S.K.A. Sofia (Bulgaria) 8,5:3,5; C. Insular (Spania) — Petrosian Moscova (U.R.S.S.) 3:9; Skolernes S.K. (Danemarca) — Wood Green (Anglia) 5,5:6,5; MZKS Poczlowice (Polonia) — S.O. Kallithea (Grecia) aminat. Wector Novosibirsk (U.R.S.S.) — Clinchy (Franţa) aminat. Tragerea la sorţi în turul al doilea a fost următoarea: Honved — Solingen. Petrosian — învingătorul din meciul MZKS—Kallithea, Reykjavik — Bayern München, Wood Green — învingătorul din meciul Novosibirsk — Clinchy, Gosa — Gambit Bonne Voie, Wasa — Univ. Brno, Beer-Sheva — M.T.K. Budapesta şi T.S.K.A. Moscova — Lokomotiv Moscova.

● **Genova.** Localitatea italiană a găzduit un turneu internaţional categoria a VII-a (cu norma de mare maestru cotată la 8 puncte). După 6 runde conduceau la egalitate de puncte (4,5 p) marea maestră Pia Cramling şi marele maestru sovietic Lorner, în faţa lui Klarici 4 p, Skembris şi Raicevici 3,5 p. După un final palpitant, victoria a revenit lui Lerner cu 6,5 puncte. Pe locul doi s-a situat marea maestră suedeză cu 6 puncte, înregistrînd şi realizarea prelioasei norme de mare maestru internaţional. În continuarea clasamentului au urmat Raicevici 7,5, Farago şi Skembris 7, Kroghius 6,5, Klarisi 6, Bellon 5,5, Hector 3,5, Quido 3, Ciribici 2 şi Grassi 1,5 p.

● **Tirol.** Al III-lea „Open Casino Austria" s-a bucurat de participarea a doar 66 concurenţi (2 mari maeştri şi 4 maeştri internaţionali). Învingătorul ediţiei precedente (clasat acum al şaptelea), Weinzeitl, n-a mai avut şanse în faţa favoritului nr. 1, Toni Miles, care şi-a adjudecat în mod strălucit victoria. Clasamentul final a fost următorul: 1. Miles (S.U.A.) 7,5 p; Tvetkovici (Iugoslavia) 6,5 p, 3. Bogdanovici (Iugoslavia) 6,5 p, 4. Dizda evici (Iugoslavia) 6,5 p, 5. Fauland (Austria) 6p, 6. Başaghici (Iugoslavia 6p, 7. Weinzettl (Austria) 6p, 8. Thöny (Austria) 6 p etc.

● **Festivalul** de la Budapesta s-a încheiat cu o dublă victorie: Uhlmann (R.D.G.) şi Ruban (U.R.S.S.), autori a 8,5 puncte. Au fost urmaţi de un pluton de jucători care au totalizat 7,5 puncte: Pribyl (Cehoslovacia), Nei, Monin (ambii U.R.S.S.), Honfi (Ungaria), Enders (R.D.G.), Tsersarkski (U.R.S.S.), Varga şi Forgasi (Ungaria) şi Al. Karpov (U.R.S.S.)... 103 participanţi. O scurtă confruntare a avut loc între Nei şi Rovid în apărarea Grünfeld. S-o urmărim: **Nei — Rövid** 1. c4 Cf6 2.Cc3 d5 3. d4 g6 4. Cf3 Ng7 5. e3 00 6. Ne2 d:c4 7. N:c4 c5 8. 00 c:d4 9. d4 Ng4 10. Ne3 Cc6 11. d5 Ce5 12. Ne2 C:f3 13. N:f3 N.f3 14. D:f3 Dd7 15. Tad1 Tfd8 16. Tfe1 Ce87 17. Ng5 Nf8 18. d6 !! C:d6 19. Cd5 Te8 20. N:e7! Ng7 21. Df4. 1:0.

● **Herford.** Al 18-lea turneu internaţional de şah activ în XI runde sistem elveţian s-a încheiat cu victoria lui J. Pohl-Kümmel 9 puncte. În continuarea clasamentului s-au situat Siemens 9 p, Roos Th. 8 p, Andre, Thiede şi Dreckmeier 7,5 p, Truta, Markmann 7 p etc, 49 participanţi.

● **Spania.** Turneul de la Leon a revenit Suzanei Polgar şi lui Joszef Pinter cu 6 puncte. Au urmat Illescas (Spania) 7,5 p, Rivan (Spania) 6,5 p, Franco (Paraguai), Romero (Spania) şi Sanz (Spania) 5,5 p etc.

● **Buffalo** (S.U.A.). Gata Kamski (14 ani) a cîştigat cel de-al 20-lea „Open Continental" la care au luat parte 145 concurenţi la şase categorii. Stilul talentatului jucător reiese şi din partida Kamski — Leveille (apărarea franceză) 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Cc3 Cf 6 4. e5 Cf 17 5. f4 c5 6. Cf3 Cc6 7. Ne3 Db6 8. Ce1 Da8 9 c3 c:d2 10 b4 C:b4 11. c:b4 N:b4 12. Nd2 N:d2 13. C:d2 b6 14. Nd3 Cc5 15. C:c5 b:c5 16. 00 Nd7 17. Tc1 Tc8 18. Tf2 g6 19. h4 00 20. b5 c4 21. N:c4 d:c4 22. Ce4 d3 23. Cf6 Rg7 24. C:d7 Tfd8 25. Cf6 c3 26. h6 R:h6 27. Ce4 Td4 28. Cd6 Tc6 29. Dg4 Rg7 30. Dg5 Rg8 31. f5 Te:d6 32. f:g6 h:g6 33. Tcf1 Dd8 34. T:f7! 1:0.

MARGARETA MUREŞAN ■

Cronica şoselei

Depinde, din ce unghi priveşti

După-amiază de simbătă. Căldură caniculară. Marginile astrului dogoritor nu se disting contopindu-se cu norii galbeni ce-l înconjoară. Soarele e parcă prost dispus la fel ca şoferii şi pasagerii leoarcă de transpiraţie din imensa coloană fără început şi fără' de sfîrşit care se scurge din ambele direcţii. De sus, de pe culmi, cei cu rucsacurile în spinare, avantajaţi de vînticelul răcoros ce bate din spre creste, privesc încîntaţi meandrele şoselei ce arată ca un fir pe care sînt înşirate maşinile, mii de mărgele de toate culorile. Pe platoul alpin, micul grup de tineri urmează traseul cărăruiei flancată de jnepeni pitici. Se opresc privind îndelung imensul colier format din automobile jucării mai mici decît cutiile de chibrituri. Sus, brazii, florile sălbatice cu mireşmele lor inconfundabile, aerul ozonat. Jos, în coloană, atmosfera e mai puţin poetică. Aici, viteza de melc cu care se înaintează pe mici porţiuni, provoacă în interiorul coloratelor automobile căldură de neîndurat, în ciuda ferestrelor deschise, evantaiurilor improvizate şi-a stocului de batiste leoarcă, de mult epuizate, aruncate în sacoşe şi pungi. Cu piloţii transformaţi în ghemotoace de nervi trebuie să te porţi foarte circumspect. Încruntaţi, nu-ţi răspund la nici o întrebare şi rişti chiar să fii repezit. Mersul în coloană e un test deloc uşor, mai ales pentru şoferii netrecuţi prin furcile caudine ale traficului bară la bară. Cei care n-au învăţat că răbdarea e atu-ul de căpetenie pentru a îndura supliciul circulaţiei într-un imens lanţ de autovehicule, pot doar să se la de mînă cu distracţii, cu cei ce conduc gîndindu-se la cuadratura cercului sau la fel de eternul nerezolvat perpetuum-mobile. Deplasarea în şir compact nu e relaxare. Din contră, oboseala fizică şi mai cu seamă nervoasă se acumulează în proporţii geometrice. „Liniştea" şi siguranţa coloanelor nu e „torpilată" numai de distraţi, agresivi, nepricepuţi ci şi de multe alte categorii de piloţi. Pe cît de diversă e dispoziţia celor ce pleacă sau se întorc din concedii, excursii, pe atît de felurit e stilul de conducere al oamenilor de la volanul maşinilor. Doar fiecare individ (fie ei şi şofer) e un mic univers „unic" cum ne asigură psihologii. Şansa e că în covîrşitoarea lor majoritate şoferii conduc responsabil. „Fizic", în coloană, trebuie să pilotezi precum un şahist care are în vedere nu numai mişcarea ce urmează ci cît mai multe mutări ce o succed pe prima, adică privind cît mai departe spre capul şirului. „Psihic", trebuie să te obişnuieşti cu ideea că nu există altă ieşire din „calvarul" mersului în coloană decît să mergi „cuminte" şi atent. Urmărind cum se comportă cei aflaţi mult înaintea maşinii ce o conduci (ocolirea unor obstacole, apariţia unor pericole) nu trebuie să-i neglijezi pe confraţele ce se deplasează imediat în faţa ta... Într-o coloană nu-i nevoie neapărat să existe ca pe o tablă de şah, patru nebuni, e suficient şi unul. Nu neapărat din cei agresivi, ce tot depăşesc, depăşesc, trezindu-se în final în postura deloc plăcută de încurcă lume. Aceasta, în cazul fericit că au produs doar un blocaj. Există şi ipoteza să se înfigă (trezindu-se sau nu) în ceva ce s-a încăpăţînat să le stăvilească elanul lor vijelios (maşină, pom, gard, clădire etc... ori chiar banalul şi universalul decor). Nu, e suficient chiar şi un singur şofer „paşnic" dar nepriceput, cu gîndul aiurea sau prins în pînza de păianjen a unor discuţii „captivante" cu pasagerii călători care, nu exagerez cu nimic, dar de cele mai multe ori trăiesc într-o lume aparte, a lor, universul ce n-are nimic comun cu cele ce se întîmplă pe drum. Zurbagiul şofer solitar, poate „arunca o piatră" în coloană (nu în apă) pe care nu reuşesc să o scoată nu zece, ci nici măcar o sută de piloţi oricît de îndemînatici ar fi ei.

De fapt cam aşa s-a petrecut scenariul şi în cazul carambolajului soldat cu cîteva duzini de faruri, parbrize, bare, capote, semnalizatoare, port-bagaje etc. făcute harcea-parcea. Începutul a fost banal ca într-un film ce te pregăteşte treptat pentru teribilul suspans. Pilotul unei Skodiţe, surprins de frînarea feroce a unui tir ce nu lipsea mult să lovească un copil apărut inopinat pe asfalt, a frînat la rîndul său cu disperare. Firesc, nu voia să-şi transforme maşina într-o hidoasă arătare şi pasagerii în mai ştiu eu ce fiinţe diafane zburătoare. Cel din spate, aflat la nu mai mult de doi metri, de port-bagajul Skodiţei pe deasupra şi în toiul unei discuţii pretenţioase despre echilibrul ecologic în lume, n-a mai avut altă ieşire, cu toată apăsarea după pe pedală decît să-i altoiască partea dindărăt a Skodiţei. Şi tot aşa ca un numitor comun, banala „nepăstrare a distanţei", a făcut ca două duzini de maşini să participe la o pupătură colectivă. Scenariul „Săruturi rutiere" în afară de sticle sparte şi tablă îndoită, ca urmare a absenţei şoferilor respectivi de la lecţia despre „distanţa în mers", a avut şi două secvenţe mai tari. Prima: şoferul nervos al unei Dacii bordo, în faţa perspectivei de a intra năpraznic în spatele unui camion ale cărui lumini rubinii se aprinseră a gîndit fulgerător o altă soluţie. Să părăsească şoseaua spre dreapta spre a evita coliziunea. Un nevinovat mesteacăn i-a apărut însă în cale. S-a frînt nu pomul, ci maşina. Pasagerii n-au păţit nimic decît cucuie, vînătăi şi mici pete roşii care li s-au ivit ca bubuleţele de vărsat la copii. Partea din faţă a maşinii arăta ca botul însingerat al unui căţeluş. Al doilea episod al filmului ce merită sublimat, porneşte de la ideea unui şofer de a evita pocnirea fundului celui din faţă evadînd spre... stînga şi transformîndu-se astfel într-o barieră pentru furgoneta ce tocmai se apropia din sens opus. La fel ca un înaintaş deposedat prin alunecare de un apărător tenace, aşa a decolat de pe şosea maşina stăvilar. S-a prefăcut într-un fel de covrig de Buzău, dar nimeni n-a păţit nimic. De unde concluzia că mersul în coloană e idilic iar maşinile nitoreşti prin cromatica lor, doar cînd sînt văzute de sus dintre jnepeni. De acolo şi automobilele făcute ţăndări par doar oprite.

VICTOR BEDA ■

Ce-i mai mîndru pe la noi...

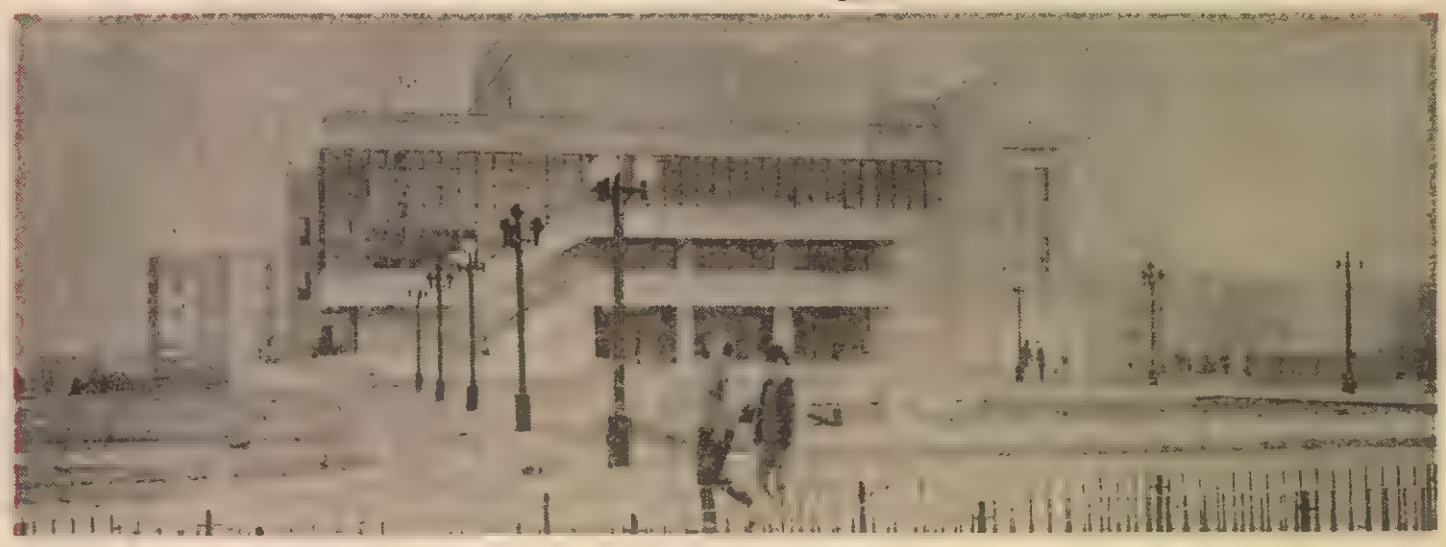

Centrul de creație și cultură socialistă Rovinari

...ne transmite D. Cazan,
fotoreporterul ziarului

Gazeta Gorjului

ORGAN AL COMITETULUI JUDEȚEAN GORJ AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

Centrul de creație și cultură socialistă Turceni

Spitalul Rovinari

Gara din Tg. Jiu

Cibinium '89:

Tradiție și actualitate

În județul Sibiu sînt în plină desfășurare acțiunile organizate — în cadrul celei de a XXII-a ediții a Săptămînii cultural-artistice „CIBINIUM" — de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului, în colaborare cu Comisia de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice și tehnice, comitetele județene U.T.C. și ale sindicatelor, Consiliul județean al organizației pionierilor, Inspectoratul școlar, Filiala asociației filateliștilor din România, Asociația scriitorilor, Filiala Uniunii Artiștilor Plastici, Cenaclul compozitorilor, Asociația folcloriștilor, și etnografilor.

În municipiul de reședință și în peste 40 de localități din cuprinsul județului au loc simpozioane, mese rotunde, expuneri, dezbateri sub genericul „Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. — o viziune profund științifică, novatoare privind dezvoltarea și perfecționarea societății românești", urmate de spectacole literar-muzicale „Cîntarea patriei", susținute de formațiile artistice de amatori participante la cea de a VII-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României".

În sălile caselor de cultură, muzeelor, cluburilor, teatrelor, cinematografelor, bibliotecilor, institutiilor de învățămînt, căminelor culturale, caselor pionierilor și soimilor patriei se desfășoară de asemenea, nenumărate manifestări, spectacole și concursuri, multe dintre acestea bucurîndu-se de participare națională și chiar internațională. În Piața 6 Martie s-a deschis un tîrg al olarilor și a avut loc o paradă a portului popular. Toate acestea dovedesc bogăția și varietatea vieții spirituale din județ în acești ani, continuarea firească a bunelor tradiții culturale de pe aceste străvechi meleaguri românești.

REGHINA VARVICI

Cîntece și premii

Cu mai puțin de o săptămînă în urmă a căzut cortina peste ultimul act al ediției din acest an a Festivalului și concursului de muzică ușoară românească „Mamaia".

În cadrul secțiunii de creație, cu ocazia ultimei seri de concurs, una dintre lucrările prezentate — „Libertate" (muzica, versurile și interpretarea fiind semnate de Victor Socaciu) — s-a impus cu autoritate, atenția publicului fiind captată atît de originalitatea liniei melodice moderne a piesei, în consonanță cu tematica majoră abordată de partea literară, cît și de tălmăcirea de excepție realizată de solist (al cărui timbru inconfundabil este de multă vreme apreciat în consecință).

Și totuși, o zi mai tîrziu, în cadrul Galei laureaților, am avut surpriza ca sus-amintita piesă, atît de bine apreciată de public, să nu figureze în ochii juriului nici măcar cu o mențiune; și aceasta în condițiile în care au fost conferite nu mai puțin de douăsprezece titluri de „melodii laureate"!

Din conul de umbră al nedreptei omisiuni comise vizavi de piesă și de creatorul și interpretul ei, nutrim speranța că redactorii de muzică ușoară din Radioteleviziunea română îi vor acorda atenția pe care o merită cu prisosință o melodie care vorbește de nobila idee de libertate, de demnitatea umană care trebuie să se impună definitiv pe scoarța bătrînei și iubitei noastre Terra!

SANDU ȘTEFĂNESCU

Fiacăra Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, cresfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41585

Biblioteca județeană

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

• Opinii și experiențe • inițiative și propuneri • proiecte și realizări •

flacăra

anul XXXVIII
37 (1 786) VINERI 15 septembrie 1989

Întîmpinați cu entuziaste manifestări de stimă, prețuire și recunoștință

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU,

au început o nouă vizită de lucru în județul Iași

Despre vizita de lucru pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a început-o miercuri în județul Iași, relatăm în pagina 3 a revistei noastre

Lecțiile istoriei
în lumina prezentului

Forța biruințelor noastre

Cîndva, într-o vreme a dogmatismului, se făcea o mare confuzie între generalitatea legilor fundamentale ale dezvoltării istorice și generalizarea unilaterală a unui singur model al făuririi societății socialiste. O confuzie care avea substanțiale prelungiri frenatorii asupra practicii edificării noii societăți, blocînd canalele cunoașterii și acțiunii în cunoștință de cauză, în concordanță cu particularitățile concret-istorice ale procesului revoluționar. Cu o fină percepere a realităților și cu autenticul curaj ideologic și politic pe care îl generează spiritul dialectic al analizei științifice, Congresul al IX-lea al partidului nostru avea să marcheze un mare moment de cotitură, de detașare activă de schematism și unilateralitate în gîndire și acțiune. De atunci și pînă acum, sub imboldul concepției revoluționare, creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, problematica edificării noii societăți a fost repusă pe temeiurile realităților istorice și dezvoltată în permanentă interdependență cu procesul viu al activității revoluționare.

În acest cadru, legitimitatea istorică a socialismului și emergența reală a acestei noi societăți ca produs al acțiunii legilor obiective au devenit domenii de referință pentru o vastă și profundă operă a gîndirii filosofice și social-politice din țara noastră.

A apărut cu claritate că procesul istoric contemporan, traversat de necesități adînci, de legături legice inalienabile, duce spre un nou tip de societate. Această idee este clar exprimată în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului nostru: „Victoria revoluției de eliberare socială și națională, trecerea la construirea societății noi, socialiste în România constituie expresia cerințelor legice ale dezvoltării sociale, rezultatul procesului istoric obiectiv al succesiunii modurilor de producție, determinat de dialectica progresului social, de necesitatea concordanței dintre dezvoltarea forțelor de producție și caracterul relațiilor de producție, reprezintă o încununare a îndelungatei lupte revoluționare desfășurate de clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, este opera istorică a întregului nostru popor".

De altfel, constituindu-se ca parte integrantă a procesului revoluționar mondial,

(Continuare în pag. 2)

ACULIN CAZACU ■

O poartă deschisă tuturora: Dreptul la învățătură

(pag. 12–13)

Azi reîncepe școala!

Proprietarii de abecedare

Clopoțelul scutură boabe de bronz în ceas înalt: începe școala.

Începe marea sărbătoare a cărții.

Brînduși de toamnă violete mărginesc clipa, struguri îi împrumută arome, iarba cîntec.

În septembrie, sub calde melancolii, Coloana fără de sfîrșit a neamului își improspătează serile. Și pădurile tulbură aur.

În corolele de marmură ale universităților întinerește din nou visul tînăr, bucuria îndrăznelii, se aprinde, învăpăiată, torța gîndirii.

Visle de argint pătrund în marea Timpului Izbucnind în tîmpla de piatră a orașelor sau în foișorul ciopliț de vînturi al unei școli din creierii munților, clopoțelul vestește deschiderea fîntînilor cu băuturi vrăjite.

E ceasul bintuit de noroc cînd toți redevenim copii și trecem pe o punte de fulger să luăm loc în bancă, să dărutm flori profesorilor și să primim răsărit de ziuă.

E clipa cînd prind să ia chip darurile vieții desenate cu intima.

Și Dunărea așază cocori în unghiurile de iubire ale ființei și Marea, pe care-am lumînat-o cu trupurile noastre, ne strecoară în suflet țipete din sărurile ei magice și poleiește gîndul cu argint din mărul catargelor întrate în furtuni.

Dar mai înainte de toate gîndul meu se îndreaptă spre umerii primă oară împovărați de ghiozdan.

Astăzi castanii din poarta școlii, care-au petrecut singuri vara cea lungă, leapădă pe asfalt, în calea micilor proprietari de abecedare, sfere de lună închegată, spre a le aminti de tropotul iezilor pe care-l schimbă, acum, pe un riu de litere, zece căsuțe din tabla înmulțirii și o cheie în ușa nopții, spre a se duce în viitor ca păsările în lumină. Un păun albastru, un păun verde, un păun alb — și cerul nesfîrșit deasupra. Sărutați-le bujorii din obrajii bucălați.

Clopoțelul scutură boabe de bronz, clipa le topește-n aur.

Scoici trandafirii de soare descîntat în zodii bune culeg din cringurile lui septembrie elegii și brînduși de toamnă violete.

FĂNUȘ NEAGU ■

Biblioteca județeană

VIITOR DE AUR ȚARA NOASTRĂ ARE

Permanența înnoire

Dezbaterea documentelor pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român constituie pentru toți oamenii muncii din patria noastră prilejul unei analize complexe a drumului parcurs de România în procesul construirii noii societăți, a măsurilor și sarcinilor concrete ce revin fiecărui colectiv pentru transpunerea în viață a grandiosului program de dezvoltare viitoare a țării din perspectiva saltului istoric ce va marca trecerea sa în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Însuflețiți de această măreață perspectivă, cetățenii municipiului nostru, asemenea tuturor cetățenilor României, își identifică proiectele și aspirațiile cu programul înfloririi patriei, pe deplin convinși de justețea politicii partidului, de faptul că socialismul este singura cale pe care ne putem făuri viitorul, își afirmă hotărîrea de a acționa cu fermitate comunistă pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin. Rezultatele obținute, faptele, realizările concrete sînt mărturia de netăgăduit a forței noastre, a capacității de a realiza, sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cele mai complexe și mai îndrăznețe proiecte.

O natură generoasă și hărnicia oamenilor au făcut ca orașul Piatra Neamț să fie întotdeauna o localitate frumoasă. Noi, cei care locuim și muncim în acest oraș ne-am obișnuit, mai ales în ultimele decenii, ca mereu să se schimbe ceva, ca, prin munca noastră, să facem permanent cîte ceva nou. Mai ușor îi este, desigur, călătorului prin urbea noastră să constate cît de surprinzătoare sînt aceste schimbări, cît de mult au însemnat ele pentru aceste meleaguri. Intrînd în ritmul marilor prefaceri ce au cuprins întreaga țară după Congresul al IX-lea, orașul nostru este, pur și simplu, alt oraș : mai mare, mai bogat, cu oameni mai mulți și mai puternici, mai dornici și mai știutori să-și facă propria viață mai bună. Iată, în limbajul grăitor al cîtorva cifre de referință, cît a crescut orașul Piatra Neamț în ultimii 24 de ani : de la 1,4 miliarde lei, producția industrială a crescut la 15,5 miliarde ; personalul muncitor numără azi 64 416 oameni față de numai 27 087 ; populația orașului a sporit și ea de la 45 852 la 115 000 ; sînt, acum, în municipiu, aproape 37 000 apartamente noi, față de numai circa 3 000 în 1965 ; au apărut cartiere noi, între care numai Dărmăneștiul este cît Piatra de altădată ; în mod corespunzător, s-au dublat rețeaua stradală și cea de distribuție a apei, canalizarea extinzîndu-se de circa 6 ori ; s-a dublat și numărul unităților comerciale, volumul desfacerii de mărfuri sporind de 4,5 ori, iar cel al serviciilor de circa 5 ori ; capacitatea grădinițelor a crescut de 5 ori, cea a școlilor generale s-a triplat, s-a dublat și cea a liceelor ; numărul medicilor și al cadrelor medicale cu pregătire medie a crescut de peste 3 ori, spitalele sporindu-și capacitatea de 4 ori. În acest oraș, gazdă primitoare pentru foarte mulți turiști dar și pentru specialiștii veniți în delegație la marile noastre unități industriale, exista un singur hotel. Acum sînt 5 la care de curînd s-a adăugat un popas turistic. Au fost amenajate două bazine, o piscină, micul stadion de 2 000 locuri a fost înlocuit cu altul de 6 ori mai încăpător, au apărut încă 5 săli de sport iar de curînd municipiul nostru are o excelentă bază hipică pe care recent s-au desfășurat concursurile naționale precum și balcaniada de hipism.

Nu există, practic, domeniu în care saltul înregistrat să nu fie de-a dreptul spectaculos. Sînt însă domenii a căror istorie își are începutul în acești ani. Economia municipiului este, în primul rînd, radical înnoită. Producem acum utilaje tehnologice pentru chimie, semănători, acid sulfuric, acrilonitril, caprolactonă, produse pe bază de plante medicinale și multe altele, importante și pentru noi dar importante și pentru țară. Producția de fibre sintetice (emblema industriei socialiste a orașului) s-a dublat în acești ani, ca și aceea de celuloză, îngrășăminte chimice se produc de patru ori mai mult, iar tricotaje dé zece ori. Numele orașului a devenit, prin produsele realizate de industria sa, cunoscut în multe țări, prestigiul său a crescut odată cu prestigiul țării.

De aceeea, acest vechi oraș românesc ce-și poartă cu mîndrie istoria este, în ce are nou și modern, în ce are esențial, o cetitorie a acestui timp. De aceea, întrucît acești ani ai epocii de aur a României, ai Epocii Nicolae Ceaușescu, au dat locurilor o altă înfățișare și oamenilor o altă conștiință de sine, gîndul nostru se îndreaptă cu profund respect și recunoștință către genialul strateg al devenirii României de azi, către tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită și rodnică activitate în fruntea partidului și a statului nostru asigură impulsul creator al tuturor izbînzilor noastre. De aceea împreună cu toți oamenii muncii din România, dezbătînd cu răspundere comunistă, revoluționară proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., mobilizîndu-ne exemplar energiile pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce ne revin din aceste documente programatice, ne exprimăm adeziunea profundă față de politica partidului nostru, sprijinim cu fierbinte recunoștință și mîndrie patriotică propunerea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului — chezășia absolută a obținerii marilor victorii ale socialismului, a însuși viitorului patriei noastre.

Gheorghe MUNTEANU
primarul orașului
Piatra Neamț

Climatul competenței

Dezbaterea documentelor programatice ale Congresului al XIV-lea al partidului — Tezele și proiectul Programului-Directivă — înseamnă și pentru noi, minerii covăsneni, de la Căpeni, un excepțional prilej de aprofundare a perspectivei dezvoltării patriei noastre și, totodată, de asumare responsabilă, comunistă, a sarcinilor deosebite care ne revin, de gîndire a modalităților concrete în care ne vom perfecționa munca astfel încît mobilizatoarele sarcini din aceste documente să fie cît mai grabnic și mai eficient transpuse în viață. Sîntem pe deplin conștienți că de capacitatea noastră de a răspunde prin fapte de muncă, de a ne perfecționa și moderniza activitatea, depinde hotărîtor dezvoltarea în continuare a bazei de materii prime și energetice a țării și, de aceea, dezbaterea acestor documente fundamentale pentru devenirea României implică nemijlocit mobilizarea energiilor și a eforturilor noastre creatoare.

În Documente se acordă o importanță excepțională problemelor de modernizare, de mecanizare și automatizare astfel încît, concomitent cu reducerea efortului fizic, cu ușurarea muncii, să se obțină importante sporuri de producție. Acestui imperativ economic decisiv i-am răspuns și îi răspundem prin realizarea, pe baza propriei concepții tehnice, a utilajelor și tehnologiei necesare mecanizării întregii producții. Lucrăm într-o întreprindere veche, căreia îi respectăm, desigur, tradițiile, dar nu ținem de loc să conservăm metode de muncă depășite. Dimpotrivă, sîntem hotărîți să acționăm cu spirit revoluționar autentic pentru introducerea noului. Și nu trebuie să așteptăm, în acest sens, soluții „de-a gata", cu atît mai mult cu cît activitatea noastră se desfășoară în condiții mai speciale (stratele de cărbune sînt puternic faliate) și este firesc ca noutățile să vină chiar de la noi. Tocmai fiindcă lucrăm într-o întreprindere fruntașă pe țară, trebuie să avem forța de a fi primii și în impunerea unor soluții tehnice. Realizările de pînă acum, susținerea metalică mecanizată cu grinzi pășitoare (care economisește materialul lemnos și permite un ritm mai rapid al exploatării), experimentarea metodei de exploatare cu recuperarea cărbunelui din spate (care sporește semnificativ productivitatea), progresele pe care le-am obținut în punerea la punct a unei mașini de încărcat, ne îndreptățesc să afirmăm că imperativul stabilit de documentele de partid privind extinderea și generalizarea mecanizării în industria extractivă sînt pe deplin realizabile. În acest sens, propunem ca realizările și experiențele efectuate în cadrul întreprinderilor și al sectoarelor să facă obiectul unei analize aprofundate la nivelul ansamblului industriei miniere, astfel încît să se poată trece operativ la generalizarea acelor metode care și-au demonstrat eficiența. În ceea ce ne privește, sîntem dornici să aplicăm neîntîrziat noile tehnologii și să oferim, la rîndu-ne, din experiența noastră.

Avem posibilitatea ca, prin muncă și gîndire creatoare, să rezolvăm problemele complexe implicate de dezvoltarea domeniului nostru de activitate. Acest climat propice valorificării ideilor, afirmării inițiativelor este unul dintre cîștigurile esențiale ale socialismului, rodul direct al străduinței secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Sîntem datori ca, beneficiind de acest climat, să ne afirmăm cu competență și simț de răspundere opiniile, să ne mobilizăm exemplar energiile pentru ca minunatul program de înflorire multilaterală a patriei să devină pentru fiecare, în mod concret, propriul program de muncă și viață. Vom îndeplini și depăși planul pe întregul an pînă la Congresul al XIV-lea, răspunzînd chemării secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a da țării cît mai mult cărbune, activitatea noastră în producție se va situa la nivelul înalt al cerințelor formulate în documentele programatice ale Forumului comuniștilor români. Noroc bun !

Gheorghe GHERLAN
subinginer,
șeful sectorului Baraolt Est,
Întreprinderea
minieră Căpeni

Forța biruințelor noastre

(Urmare din pagina 1)

experiența țării noastre este probatorie pentru aprecierea potrivit căreia numai calea socialistă de dezvoltare creează, cumulativ, pe o linie de ascendență istorică efectivă, condițiile obiective și subiective necesare pentru soluționarea problemelor cardinale ale condiției umane, pentru emanciparea omului ca forță constructivă de destin. Devenit, din proiect ideatic, realitate istorică alcătuită din concretitudinea faptelor neîndoielnice, socialismul își pune, cu prioritate, problema dobîndirii fundamentelor obiective ale unei noi condiții umane, în esența sa diferită de orice experiență istorică anterioară. Este, în aceasta, și rațiunea pentru care partidul nostru pune cu atîta fermitate și consecvență problema necesității conservării și dezvoltării relațiilor de proprietate socialiste, a întregului mod de producție, concomitent cu descifrarea căilor și modalităților dinamice de continuă perfecționare a acestora, potrivit cerințelor concret-istorice determinate ale fiecărei etape a progresului socialist.

Desigur, așa cum se exprimă explicit, într-un limbaj analitic și operațional deopotrivă, în documentele pregătitoare pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului, acumularea totalității condițiilor obiective ale unui nou statut uman în socialism nu poate fi înțeleasă altfel decît ca un proces revoluționar, în care omul însuși este implicat ca premisă și finalitate, socialismul făurindu-se cu poporul și pentru popor, după o fericită și profundă expresie deseori utilizată de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Înmănunchindu-se într-un complex sistem dialectic, condițiile obiective ale instituirii umanismului practic sînt complementar și organic legate de cele subiective, de înflorirea vieții spirituale în totalitatea datelor sale de definiție. Socialismul, în expresia sa de multilaterală desfășurare a demersului revoluționar, dezvoltă cu necesitate aceste condiții subiective, prin medierea cărora se statuează nu numai o concepție revoluționară la scară de masă, ci și o progresivă implicare a factorului uman în rîndul factorilor intensivi ai dezvoltării economice și sociale. Conștiința istoriei ne apare astfel nu doar ca un produs dezirabil, ci și ca realitate de fapt, ca produs al dezvoltării noii societăți în ansamblul atributelor care o definesc ca realitate istorică a lumii contemporane.

Pe linia de continuitate a creativității demersului teoretic — ideologic, imprimată spiritualității românești după Congresul al IX-lea al partidului, temele legitimității și necesității istorice obiective a socialismului se regăsesc cu o deosebită claritate în documentele pregătitoare pentru cel de-al XIV-lea forum al comuniștilor români. Ele sînt cu atît mai actuale cu cît, prin analiza complexă a aspectelor pe care le implică, deschid gîndirea filosofică și social-politică spre avansarea unor soluții de largă perspectivă pentru valorificarea în continuare — pe baza realizărilor de pînă acum, a avantajelor căii socialiste de dezvoltare multilaterală a societății noastre.

Prin litera și spiritul lor, Tezele, ca și proiectul Programului-Directivă antrenează și un mod de abordare prospectiv, întemeiat și argumentat de analiza dialectică retrospectivă a drumului parcurs de societatea noastră în anii construcției socialiste. În acest fel, socialismul — ca realitate istorică — este conceput nu numai sub forma sa de produs legic necesar al istoriei, ci și ca tranziență istorică spre stadii noi, superioare ale progresului, spre înfăptuirea societății comuniste. Ruta analitică pe care o conturează documentele aflate acum în largă dezbatere publică se rotunjește astfel cu dimensiunea perspectivei și anticipării, cu acea forță a gîndirii dialectice care extrage din legitatea imanentă a stărilor actuale judecăți întemeiate cu privire la evoluții necesare în viitor.

RODNIC DIALOG DE LUCRU CU OAMENII MUNCII DIN JUDEȚUL IAȘI

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au început, miercuri, o vizită de lucru în județul Iași. Această vizită se desfășoară în climatul de vie efervescență politică al dezbaterii largi a documentelor programatice pentru Congresul al XIV-lea, constituind o nouă și elocventă expresie a permanentului dialog pe care conducătorul partidului și statului nostru îl poartă nemijlocit cu oamenii muncii în problemele fundamentale privind dezvoltarea țării în această perioadă și în perspectivă, prilejuind analize cuprinzătoare în unități economice, de cercetare și învățământ ale puternicului centru industrial, cultural și universitar și ale altor localități ieșene. Puternic mobilizați de prevederile documentelor programatice pentru Congresul al XIV-lea, integrați cu întreaga energie în efortul creator al întregii țări, oamenii muncii de pe aceste meleaguri raportează secretarului general al partidului rezultate remarcabile ale unor constante preocupări, își însușesc cu recunoștință indicațiile și recomandările conducătorului partidului și statului nostru privind perfecționarea în continuare a întregii activități. Înalta semnificație a acestei vizite de lucru este potențată de împrejurarea că ea are loc în zilele premergătoare deschiderii noului an școlar și universitar, ea înscriindu-se astfel ca un eveniment de referință în viața tineretului patriei noastre, a întregului popor român pentru care învățătura reprezintă o dimensiune definitorie a istoriei sale contemporane.

Toate momentele acestui nou dialog cu țara al conducătorului partidului și statului nostru, din care, pînă în momentul intrării sub tipar al revistei, am surprins numai prima zi, se constituie într-o grăitoare expresie a dragostei fierbinți, a respectului profund și a înaltei stime cu care oamenii muncii îl întîmpină pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să hotărîrii lor unanime de a urma întocmai politica partidului, neprecupețind nici un efort pentru a realiza, prin munca lor, progresul necontenit al patriei noastre pe singura cale validată istoric — construcția socialistă și comunistă a unei societăți făurite cu poporul și pentru popor. Entuziasta primire pe care miile și miile de locuitori ai municipiului Iași au făcut-o tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu a prefațat atmosfera unei adevărate sărbători ce a caracterizat în continuare toate momentele dialogului secretarului general al partidului cu oamenii muncii ieșeni. Asemeni întregului nostru popor, cetățenii Iașului au exprimat deplina satisfacție, puternica mîndrie patriotică pentru realizările României sub conducerea partidului, a secretarului său general, afirmîndu-și cele mai calde sentimente de stimă, prețuire și recunoștință pentru marile înnoiri petrecute în orașele și satele județului, în întreaga țară, în glorioasa epocă inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului. Și județul Iași a cunoscut o dezvoltare fără precedent în această perioadă de măreațe împliniri, impresionantul volum de investiții alocat de stat materializîndu-se într-o puternică dezvoltare economică a orașelor Iași, Pașcani, Tg. Frumos, Hîrlău și a altor localități. Au fost înălțate moderne platforme industriale, s-au creat zeci de mii de noi locuri de muncă, producția industrială a județului fiind în prezent de 120 de ori mai mare față de 1965, iar cea agricolă de 3,5 ori. S-au construit, de asemenea, peste 100 000 de noi apartamente în toate orașele și satele ieșene, o modernă platformă a învățămîntului superior politehnic, impresionante edificii destinate sănătății, învățămîntului și culturii. Mîndri de tot ce s-a realizat în județul lor, toți cei ce muncesc și trăiesc pe aceste meleaguri au reafirmat cu putere, și cu acest prilej, în deplină unitate de voință cu întregul popor român, profunda aderiune față de propunerea Plenarei C.C. al P.C.R. privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, chezășia absolută a propășirii continue a patriei, a înaintării sale spre zările societății comuniste.

Vizitarea Pașcaniului, vechi centru muncitoresc al Moldovei, devenit un oraș modern cu o economie în plină dezvoltare în care sînt integrate multe noi capacități de producție de interes republican, a prilejuit întîlniri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășei Elena Ceaușescu cu oamenii muncii din cîteva dintre unitățile reprezentative ale industriei păscănene : Întreprinderea de tractoare, Întreprinderea mecanică de material rulant și Întreprinderea pentru industrializarea sfeclei de zahăr. Conducătorul partidului și statului nostru a apreciat rezultatele bune pe care le-au raportat aceste colective muncitorești, analizînd în detaliu măsurile ce se impun pentru perfecționarea în continuare a producției, îndeosebi din perspectiva ridicării nivelului calitativ al produselor, reducerii consumurilor de materiale și a costurilor de producție, sporirii eficienței economice de ansamblu a activității din aceste unități. În acest fel, pentru oamenii muncii din aceste întreprinderi, ca și pentru toți cei care lucrează în aceste domenii în întreaga țară, întîlnirea cu secretarul general al partidului a determinat stabilirea concretă a unor complexe programe de perfecționare a activității în viitor.

Același caracter de lucru, aceeași atmosferă de analiză amănunțită a resurselor de perfecționare a activității au caracterizat și întîlnirile cu cadrele din agricultură — la Stațiunea de cercetări agricole Podu Iloaie și Cooperativa Agricolă de Producție Movileni. Rezultatele obținute în cercetare, între care se înscriu soiuri de grîu cu un mare potențial productiv și care pot valorifica superior terenurile în pantă, hibrizi de floarea-soarelui, tehnologii de combatere a eroziunii solului, precum și în producție, cum ar fi obținerea, în medie, a 70 tone cartofi, 70 tone tomate, 40 tone ardeioase, peste 100 tone varză, în cultură dublă, la hectar, dovedesc, a subliniat secretarul general al partidului, că obiectivele noii revoluții agrare pot fi realizate și depășite, că, în același timp, există condiții ca și producțiile vegetale și cea zootehnică să înregistreze creșteri și mai mari.

În toate aceste momente, indicațiile, sarcinile stabilite de secretarul general al partidului au fost primite de către toți oamenii muncii prezenți, de către cadrele de conducere din centrale și ministere cu deplină receptivitate și profundă recunoștință, exprimîndu-se hotărîrea fermă ca ele să fie traduse imediat în viață.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în județul Iași continuă.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Convorbire cu ȘTEFAN PANAITIU, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Botoșani

— De pe platoul pe care a fost ridicat cu mai bine de cinci veacuri în urmă, orașul se ivește impunător, cu zidiri albe, radios în soarele dimineții. Începe o zi nouă la Botoșani și în orașul acesta care-și înalță statura zveltă și tînără din cuprinsul întinselor parcuri, de care locuitorii sînt atît de mîndri, s-ar zice că ne găsim într-un oraș de vacanță. Dar bineînțeles că nu este așa, fiindcă oamenii își grăbesc pașii spre ținte precise. E ora cînd în întreprinderile și instituțiile orașului începe o nouă zi de muncă. Oare cît mai este valoarea unei zile de muncă la Botoșani ?

— În municipiu, valoarea producției marfă industriale este de 27,8 milioane, iar la nivel de județ este de 46,7 milioane.

— Cei aflați la Botoșani doar în trecere, oameni care în zilele lor de concediu au ținut să vină pînă aici ca să calce pe urmele lui Eminescu, Enescu, Iorga, declară cinstit că orașul acesta, așa cum arată el, astăzi, a fost pentru ei o revelație. Nu știau că a trecut de suta de mii de locuitori și au aflat astfel, cu surprindere, că el se numără printre orașele mari ale țării.

— Despre orice lucru avem, desigur, o imagine pe care ne-am făurit-o pe temeiul a ceea ce știm că a fost acel lucru la un moment dat. Dar iată că se poate ca timpul, fie și pe durata scurtă a cîtorva ani, să spulbere ceea ce a devenit o prejudecată și este bine de știut că Botoșanul nu este astăzi doar vechiul tîrg care și-a înălțat puțin fruntea, ci este un oraș nou, un oraș mare, un oraș puternic și, mai credem noi, un oraș frumos.

— Prin 1938, revista „Sociologie românească", editată sub direcția lui Dimitrie Gusti, scria că „orașul acesta dă înapoi, regresează". Titlul acelui studiu era prin el însuși edificator : „Botoșani, un oraș în declin". Dar să citîm în continuare : „Și aspectul orașului arată decădere. Faptul că nu se mai clădește aproape nimic arată cum Botoșanii evoluează cu pași repezi spre o existență rurală". Este firesc să evocăm, așadar, drumul care a fost parcurs pînă la împlinirea acestei realități ce stă astăzi, sub privirile oricui, ca o mărturie a unei energii renăscute.

— Într-adevăr, am moștenit dinainte de 23 August 1944 un oraș slab dezvoltat economic. Era un tîrg de comercianți și mici meșteșugari, cu mahalale mizere și străzi noroioase. Vă puteți lesne imagina cam ce însemna industria, prin aceste părți de țară, numai pornind de la un exemplu : la naționalizare, în iunie 1948, industria județului Botoșani număra doar patru întreprinderi care treceau în administrare muncitorească. Între ele, două mori, una la Botoșani și cealaltă la Dorohoi, acestea fiind „întreprinderi simbol", cum scria o gazetă a vremii, pentru județul eminamente agricol de la cumpăna podișului sucevean cu țesul Moldovei. Pe scurt, județul acesta se găsea la periferia vieții economice a țării. De aceea, privind retrospectiv cum a evoluat Botoșaniul în anii construcției socialiste, imaginea care se impune este aceea a unui dinamism constructiv care a aliniat și acest ținut la ritmurile înalte de dezvoltare ale țării. O nouă vîrstă, mai fertilă decît oricare altă vîrstă din istoria lui; a cunoscut acest ținut în anii de după Congresul al IX-lea al partidului. Epoca Nicolae Ceaușescu, epoca unor mărețe cetitorii, a însemnat pentru Botoșani și locuitorii săi ridicarea necontenită pe trepte noi de civilizație socialistă. Au avut onoarea și bucuria de a primi în mai multe rînduri vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, acestea devenind momente de suprem avînt revoluționar al comuniștilor, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, de angajare entuziastă în efortul constructiv de a transpune în viață îndemnul secretarului general al partidului ca Botoșaniul să reprezinte un puternic centru industrial în nordul Moldovei.

— E ceea ce s-a și întîmplat.

— Da, și adevărul acesta e cunoscut astăzi de orice botoșănean, tot așa de limpede cum orice om își cunoaște propria viață. Mai cu seamă după reorganizarea administrativ-teritorială din 1968, care a creat posibilitatea repartizării echilibrate și armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, procesul de industrializare socialistă a revitalizat energiile latente ale oamenilor acestor locuri și a dus la configurarea unor destine semnificative, a unor biografii edificatoare sub raportul așezării muncii între repere noi de eficiență ori prin valorile morale exprimate de conștiința muncitorească. În acest răstimp, în Botoșani au fost construite mai multe întreprinderi de interes republican, aparținînd industriei constructoare de mașini, electrotehnicii, industriei chimice, ușoare și alimentare, precum și întreprinderi vizînd construcțiile, gospodăria comunală și locativă, prestările de servicii, unități moderne ale cooperației meșteșugărești. Întreprinderi ca „Electrocontact", „Melana", „Integrata de în", Întreprinderea textilă „Moldova", Întreprinderea de confecții sau Întreprinderea de prelucrare a lemnului fabrică astăzi produse bine apreciate în țară și în străinătate pentru calitatea și competitivitatea lor. Trebuie să vă spun că, la un moment dat, ritmul de dezvoltare industrială al Botoșanilor a fost de peste 30 la sută, mult superior celui înregistrat la nivel național. Dinamica producției industriale între 1965 și 1989 ne arată o creștere la construcții de mașini de 39 de ori, la chimie de 1 215 ori, la prelucrarea lemnului de 8 ori, în industria sticlei, porțelanului și faianței de 588 de ori, la textile de 15 ori, la confecții de 14 ori. Astăzi, realizăm în 35 de zile echivalentul valoric al întregii producții industriale din anul 1965. Și realizăm această producție nu numai în orașul Botoșani, în capitala județului. În anii din urmă s-au dezvoltat deosebit de puternic, bunăoară, Dorohoiul, pînă nu prea de mult un tîrg al micilor negustori și al sacalelor din care apa se vindea „cu găleata" chiar și locuitorilor din plin centru. S-au construit importante capacități de producție industrială la Bucecea și Darabani, la Săveni și Trușești, creîndu-se și aici detașamente muncitorești tot mai puternice. În prezent, numărul unităților mari, cu caracter industrial, este de ordinul cîtorva zeci, ilustrînd grăitor politica de investiții a partidului și statului nostru, o politică de înaltă semnificație patriotică și umanistă, al cărei țel este ca fiecare județ să devină o puternică și diversificată forță economică.

— Prin dezvoltarea industriei au fost create numeroase locuri de muncă. Dar cum este știut că, pînă într-un timp, oamenii de aici plecau să muncească prin alte părți ale țării, vorbiți-ne, vă rugăm, despre întoarcerea acasă a botoșănenilor.

— Într-adevăr, nu de muncă s-au ferit ei, botoșănenii, vreodată. Dimpotrivă, colindau lumea ca să găsească un loc în care să poată agonisi cinstit plinea copiilor lor. De aceea, ridicarea în acest ținut a unor unități economice moderne a fost și pentru cei plecați, cum a fost și pentru cei rămași acasă, un act de profundă și omenească dreptate. Și este de înțeles de ce ei fac din muncă o mare și sfîntă datorie. Mulți dintre cei plecați s-au întors iar mulți dintre tineri, care altfel ar fi trebuit să plece și ei, au rămas să muncească aici. Dacă în 1965 doar 6,7 la sută din populația ocupată lucra în industrie, acum procentul acesta este de aproape 30 la sută. În total, în industrie, construcții și transporturi, ca și în unitățile de învățămînt ori sanitare, lucrează peste 100 000 de oameni, ceea ce reprezintă aproximativ un sfert din populația județului. Oamenii au început să trăiască mai bine, iar acest adevăr poate fi ilustrat, între altele, prin următorul fapt : dacă în 1968, anul reînființării județului, volumul desfacerilor de mărfuri însuma 407 milioane lei, în 1988 el s-a ridicat la 2,3 miliarde. Demn de remarcat ar fi și faptul că în urmă cu 20 de ani comerțul deținea doar 13 900 metri pătrați suprafață utilă, din care peste 85 la sută era alcătuită din spații vechi, neprielnice unui comerț modern, în timp ce astăzi unitățile comerciale dispun de aproape 70 000 metri pătrați, din care aproape 90 la sută sînt spații noi, situate în construcții independente sau aflate la parterul unor blocuri de locuințe. În această perioadă s-a construit mult, la Botoșani s-au ridicat cartiere întregi, cum ar fi Primăverii, Gării, Rîndunicii, Griviței, Parcul Tineretului, Bucovina, și putem adăuga că primul cartier dintre cele menționate are astăzi mai mulți locuitori decît populația orașului din 1965. Au fost ridicate aici peste 41 000 de apartamente, și nu numai în orașul reședință de județ, ansamblurile arhitectonice moderne revendicînd, prin ponderea lor, rolul de element definitoriu pentru înfățișarea nouă a localităților noastre urbane. Dar fie că am construit case pentru oameni, fie că am sporit zestrea dotărilor pentru cultură și învățămînt, pentru așezămintele medicale sau pentru rețeaua comercială, ne-am străduit ca efortul acesta să se desfășoare în conformitate cu cerințele unei estetici urbanistice care să facă cinste edililor noștri, împlinind astfel o aspirație a ființei noastre, de a face ca județul nostru să-și reașeze viața între repere noi de demnitate, bogăție și frumusețe.

— Ce ne puteți spune despre agricultura județului ?

— Agricultura se aliniază acum, în toate sectoarele sale, exigențelor noii revoluții

un loc de muncă pentru fiecare

agrare, și este evident că faptul acesta a devenit posibil prin acumulările cantitative care s-au produs în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, cînd acestei ramuri de bază a economiei județului i-au fost alocate fonduri de investiții substanțiale pentru dezvoltare și modernizarea continuă a bazei sale tehnico-materiale. Pe baza programului de îmbunătățiri funciare, de exemplu, au fost executate în acești ani însemnate lucrări de ameliorare a potențialului productiv al pămîntului, cît și pentru readucerea în circuitul agricol a unor terenuri neproductive pînă la un moment dat. Astfel, au fost executate lucrări de prevenire și combatere a eroziunii solului pe o suprafață de 75 377 hectare, lucrări de desecare și de eliminare a excesului de umiditate pe aproape 30 000 de hectare, iar pentru asigurarea unor producții sigure și stabile, indiferent de condițiile climaterice, suprafața irigată în cadrul județului nostru se ridică la 36 650 hectare, ocazia cuprinzînd atît cele 7 sisteme de irigații cu conductă îngropată cît și sistemele locale ale unităților agricole. Ca urmare a acestor eforturi, producțiile medii la hectar înregistrate în județul nostru în acest an au fost de 7 025 kilograme la orz și de 8 185 kilograme la grîu, printre fruntași remarcîndu-se C.A.P.-ul Săveni, cu peste 9000 kilograme de grîu la hectar, urmat de cooperativele din Ripiceni, Darabani, Liveni, Roma, Stănceni, de I.A.S.-urile Cătămărăști și Dorohoi sau de Asociația economică intercooperatistă Brăiești. În zootehnie s-a acordat, în același timp, o atenție deosebită sporirii bazei materiale pentru creșterea efectivelor de animale, ca și pentru obținerea unor niveluri superioare de producție.

— Ca obiective majore ale strategiei dezvoltării generale a patriei, sistematizarea teritoriului și modernizarea localităților reprezintă o acțiune de importanță economică și socială deosebită. Ce se întreprinde în județul Botoșani pentru realizarea acestor obiective ?

— Această acțiune, desfășurată în lumina unei concepții profund științifice și de largă perspectivă umanistă, își propune să împlinească aspirația legitimă a oamenilor de a trăi mai bine, mai frumos. În județul nostru, încă de pe acum se poate spune că sediile de C.U.A.S.C., viitoarele centre agroindustriale, au căpătat tot mai pregnant o înfățișare de localități urbane. În plus, foarte multe dintre gospodăriile de la sate au astăzi dotările necesare unui grad de confort ridicat. Se are în vedere organizarea în continuare a localităților rurale pe baze moderne, crearea condițiilor care să asigure locuitorilor tot ceea ce este necesar pentru o viață demnă, civilizată. Măsurile cele mai eficiente pentru atingerea acestor obiective au fost stabilite în urma deplasării la fața locului, în satele județului, a unor colective mixte de specialiști, și trebuie spus că propunerile și observațiile organelor locale, ca și un mare număr de propuneri directe din rîndurile cetățenilor, au constituit un ajutor substanțial în elaborarea studiului privind organizarea și sistematizarea satelor, comunelor, C.U.A.S.C.-urilor și unităților agricole.

— Lupta pentru o nouă calitate — platformă de muncă și creație a României acestui ceas istoric — poate fi ilustrată și prin realizarea unor produse ale căror însușiri tehnice și funcționale să fie comparabile cu ale celor mai bune produse de pe piața mondială. Ce exemple poate aduce județul Botoșani în această privință ?

— Ponderea produselor din clasele superioare de calitate a crescut substanțial și în unitățile noastre industriale. Progresele cele mai mari în realizarea de produse situate la nivel mondial ridicat au făcut Întreprinderea „Electrocontact", Întreprinderile de confecții din Botoșani și Dorohoi, Întreprinderea de fire „Melana", Întreprinderea „Integrata de in", Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc. Dintre exemple : presa mecanică de debavurat tip PMD, cu caracteristici superioare produselor similare din Franța și U.R.S.S. ; mașina de roluit tablă tip MRT, competitivă față de produsele din Italia și Spania ; pompele monoetajate tip ANB, superioare față de cele din Franța și R.F. Germania. În industria textilă, țesăturile tip „Lori", „Anina", „Voroneț" sau „Delfin", prin greutatea specifică și finețea firului se situează printre cele mai bune din lume, motiv pentru care și sînt cerute cu preferință la export. Cu caracteristici superioare celor realizate pe plan mondial sînt și comutatoarele cu came, cu lămpi de semnalizare tip C 10, ca și limitatoarele de circulație cu marca de fabrică „Limicron", produse de Întreprinderea „Electrocontact". Prin acțiunea de perfecționare a organizării muncii și de modernizare a proceselor de producție — ale cărei efecte însumează, în acest cincinal, aproximativ 2,7 miliarde lei — ne preocupăm în continuare de dezvoltarea laturilor intensive ale activității noastre, punînd un accent deosebit pe eficiența economică și pe calitatea superioară a produselor.

— Toi ce s-a înfăptuit în acești ani a putut da oamenilor, și aici, la Botoșani, convingerea că timpul merge în pas cu năzuințele lor. Pe acest temei s-a putut consolida și o anume certitudine a viitorului. Cu ce proiecte își apropie viitorul acest județ ?

— Întîi de toate, cu proiecte de muncă și cu gîndul nostru de-a face ca munca să fie mai spornică. În acest cincinal, volumul investițiilor alocate Botoșanilor se ridică la încă 12 miliarde de lei. Ca urmare, în acest an, planul este superior cu 12,5 la sută realizărilor din 1988. Această dinamică va crea condițiile ca în 1990 indicatorul producției marfă să înregistreze, pe ansamblul județului, circa 20 miliarde lei. Dacă vom spune că producția industrială a județului nostru era doar de 1,1 miliarde în 1965, va înțelege oricine ce salt spectaculos s-a produs aici. Fără îndoială, acest proces de evoluție se va amplifica și se va diversifica în anii ce vin. Prevederile din proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului sînt clare în acest sens. Aceste documente aflate acum în dezbaterea comuniștilor, a întregului popor, aduc argumente economice și sociale de maximă însemnătate pentru viitorul țării. Pe acest temei, oamenii muncii din județul Botoșani, alături de toți fiii României socialiste, își exprimă deplina și entuziasta adeziune la Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R din 27—28 iunie, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie ales la Congresul al XIV-lea în înalta funcție de secretar general al partidului — supremă garanție că, într-adevăr, toate năzuințele, în perspectiva măreață a viitorului, se vor înfăptui cu succes.

D. CONSTANTINESCU ■

FABRICAT ÎN ROMÂNIA

Anton Rîmniceanu este cel mai vechi meseriaș de la Fabrica de Prelucrare a Lemnului Gugești. Muncește aici din 1944, unitatea are „actul de naștere" semnat în 1939, cînd Societatea Anonimă Forestieră „Lomaș-Moroeni" din București deschidea două gatere și tot atîtea ferăstrae cu panglică, optsprezece circulare, două prese hidraulice și un uscător de cherestea. Cu o tehnologie precară se realizau : cherestea, placaj, furnir și panel, produsul finit nereprezentînd nici măcar jumătate din masa lemnoasă intrată în prelucrare. Anton Rîmniceanu ne spune : „Nu țin neapărat să fac referiri la trecut, la alte vremuri, dar tinerii să le știe pentru a putea prețui așa cum trebuie condițiile de care beneficiază azi. Cum era în '44 ? Atelierul mecanic arăta jalnic, era mic, insalubru, se muncea 10—12 ore. Mîine-poimîine ies la pensie, mă voi despărți cu greu de colegii de muncă, de utilajele și instalațiile moderne la care lucrăm."

După jumătate de secol, fabrica se constituie într-un perimetru industrial modern cu împliniri pe planuri multiple, ai căror semnatari sînt oamenii, nucleul muncitoresc de aici, care are în primele rînduri pe cei peste 500 comuniști.

Directorul unității, inginer Sorela Măgureanu prezintă ca arc de boltă al activității cotidiene a întregului personal creșterea nivelului calitativ și cantitativ al producției, diversificarea acestela, valorificarea aproape de cotele maxime a „aurului verde".

„După Congresul al IX-lea, suflul nou, dinamic al economiei naționale, nu ne-a ocolit nici pe noi. În paralel cu modernizarea vechilor capacități de producție, s-a asigurat și punerea în funcțiune a unor fluxuri tehnologice de înaltă productivitate și eficiență. În acest an, producția marfă va fi mai mare comparativ cu 1965, de peste 3,6 ori, iar productivitatea muncii de 3,2 ori. Avem oameni minunați, de nădejde cu ei vom putea lesne realiza obiectivele îndrăznețe pe care ni le-am propus, perspectivele pe care ni le deschid documentele Congresului al XIV-lea al partidului, în plină dezbatere acum, la noi în întreprindere".

...La secția furnire, conducătorul derulor Costică Oancea ne avertizează că este un simplu muncitor și ne-o spune pentru ca titulatura meseriei să nu ne pună în dificultate. „Este o mîndrie să lucrezi la o linie care produce pentru export. De cîțiva ani buni nu mai „dau" locul nimănui. Noi am propus în organizația de partid ca în zilele jubileului fabricii să declanșăm o săptămînă record. Inițiativa s-a generalizat la nivelul tuturor secțiilor. S-au obținut serioase depășiri la indicatori, mai ales la cei de eficiență."

Costică Oancea face parte din generația de mijloc a industriașilor gugeșteni, avînd deja peste optsprezece ani de continuă activitate productivă. Este bine documentat, știe pulsul fabricii, cunoaște de exemplu că la furnire planul la export este depășit lunar cu 10—15 la sută.

...Inginerul Virgil Humăilă, șef de secție și președinte al Comisiei inginerilor și tehnicienilor, este cel puțin la fel de... documentat, așa cum sînt toți cei ce lucrează la secția furnire. Și, astfel aflăm că roadele inteligenței tehnice ale specialiștilor de aici, din ultima perioadă, se numesc : mașina de confecționat hîrtie gumată, instalația de recondiționat furtune de presiune, mașinile de rindeluit pe patru fețe și de îmbinat cherestea la instalația de descărcare, depozitare și transport a fenoplacului, noi variante de lacuri și balțuri pentru mobilier, ceea ce asigură creșterea de peste patru ori a productivității muncii, o substanțială reducere a consumurilor specifice, creșterea calității produselor, deci o eficiență economică superioară.

În programul de perfecționare a organizării și modernizării producției, elaborat în urma unor necesități stringente privind activitatea productivă, se are în vedere și valorificarea resurselor secundare, atît pe utilajele existente cît și cu ajutorul unor instalații realizate prin autoutilare. Se valorifică tot mai eficient și capetele de bușteni (din care rezultă semifabricate pentru mobilă) și resturile (utilizate la fabricarea cherestelei pentru ambalaje, a paleților C.F.R. și a unor tipuri diverse de lăzi) și resturile de furnir din care iau naștere placaje de dimensiuni mai mici. Toate acestea luau, pînă nu demult, drumul cenușii.

Astăzi, exportul depășește cu cîteva procente o treime din nivelul total al producției. Emblema „Made în România — F.P.L. Gugești" este cunoscută și unanim apreciată în U.R.S.S., S.U.A., Canada, Egipt, Liban, Anglia, Belgia, R.S. Cehoslovacă etc. bună parte din ele, țări cu vechi și bogate tradiții în domeniul prelucrării lemnului. Se exportă mobilă, placaj, panel și o gamă variată de furnire. Este un început de drum pe care îl vor amplifica, extinș încă din acest an.

De aici și preocupările tot mai persistente privind continua ridicare a nivelului tehnic și calitativ al producției, mecanizarea completă a operațiilor de pe fluxul tehnologic, înlocuirea utilajelor uzate fizic și moral, diversificarea producției de mobilă prin introducerea în fabricație a noi tipuri de scaune și completuri de mobilier.

...Am văzut pe eroii rîndurilor de mai sus, pe veterani precum Vasile Bălan, Sandu Zăbavă, Maria Stănescu, Simion Gologuș și Titina Toma, alături de generația de mijloc precum și de noua pleiadă de „industriași" abia ieșiți din școlile de profil aniversînd jubileul mătcilor într-ale muncii și vieții trăite intens, la cotele demnității, ambiției de autodepășire, probității profesionale. Și-am descifrat mîndria lor nedisimulată de a fi, astăzi, din foști țărani, oameni cu elevate capacități profesionale și intelectuale, cu o condiție materială prosperă, pasibilă de noi împliniri. Bună parte din ei locuiesc în numeroasele blocuri ridicate în Gugești.

NICOLAE DRULEA ■

• Gîndire eficientă • Muncă

Întreaga economie românească își mobilizează amplu forțele pentru realizarea sarcinilor de plan pe întregul an în întîmpinarea Congresului al XIV-lea al P.C.R. Colectivele de oameni ai muncii dezbat documentele care jalonează direcțiile progresului social-economic al patriei noastre, acționînd astfel încît, prin munca lor, aceste generoase proiecte să devină realitate. Efervescența firească în preajma marilor evenimente istorice evidențiază pregnant în acest context preocupări susținute pentru promovarea noului. Întrucît modernizarea economiei naționale reprezintă un obiectiv de fond al dezvoltării noastre viitoare, se impune afirmarea consecventă a ideilor gîndite de colectivele de cercetători și tehnicieni, pornind de la urgențele fiecărui loc de muncă, de la posibilitățile lui specifice, în relație directă cu imperativele noii revoluții tehnico-științifice. Această permanentă exigență impune conectarea continuă la [illegible] de ultimă oră, cunoașterea la zi a indicelui de creativitate la care a ajuns propriul domeniu de activitate.

Miza pe creativitatea tehnică înseamnă valorificarea propriului potențial de informație și gîndire, a ideilor valoroase pe care fiecare om la locul său de muncă le poate ridica de la nivelul experienței cotidiene la acela al unui înalt profesionalism, apt să asigure un nivel calitativ superior, o competitivitate reală a produselor economiei românești.

Mereu avem ceva nou în minte

„Ne-am obișnuit să gîndim permanent cu capul nostru, să fim continuu nemulțumiți de noi înșine" — zice inginera Căpățînă Aurica, șefa Atelierului proiectare tehnologii table și profile, minunîndu-se ea însăși de schimbarea totală de mentalitate care s-a petrecut în Întreprinderea de Mașini Agricole „Semănătoarea", lucru pe care Nichita Ion, cu o vechime de 35 de ani în întreprindere, poate să-l confirme cu propria sa experiență de muncă și viață. „Vești avem ceva nou în culise. Am senzația că în clipa în care n-ai în spate pregătit nimic nou nu mai poți trăi. Ești ca un alergător de cursă lungă care nu mai are resurse. E nemaipomenit să ai tot timpul rezerve. Să fii în căutare de ceva nou, într-o fierbere a gîndului fără odihnă. Altfel te obișnuiești cu o stare comodă, cu un fel de normalitate... anormală. La început și la noi a fost mai greu, ca peste tot. Acum ne-am obișnuit să căutăm în permanență, în așa măsură încît, dacă îi dai unui inginer tînăr să facă ceva nesemnificativ, parcă îl deranjează. O combină încorporează mii de repere. Le reluăm pe planșetele noastre, le revizuim, le regîndim: de unde putem stoarce un plus de eficiență, de productivitate, de economie a metalului, de calitate? Ne-am fixat, evident, anumite puncte. Am atacat în special reperele grele, cum ar fi punțile. Manoperă multă, muncă grea. Am reușit să economisim numai la acest reper 3 ore și jumătate pe fiecare combină!"

Dar punțile pe care stau roțile unei combine nu sînt singurul reper din care proiectanții și tehnologii întreprinderii au smuls economii importante de metal și mai ales mult timp-manoperă, în condițiile sporirii productivității muncii și calității. Astfel, numai prin introducerea unei noi tehnologii care constă în execuția foliilor prin despicarea la rece din disc de metal s-au obținut economii de 12 mii ore pe an și 50 tone metal. Foliile acestea despicate se executau pe o mașină făcută la Săcele, dar mașina făcea operația pînă la un diametru de 110 mm. La insistențele întreprinderii s-a deschis o colaborare în urma căreia diametrele foliilor au crescut la 300 mm, iar acum au ajuns la 500!

„Sînt o serie de tehnologii ochioase" — zice plastic inginera Căpățînă și înțeleg că e vorba de aplicarea acelor tehnologii noi, cu totul spectaculoase, a căror eficiență se vede cu ochiul liber. Un asemenea exemplu ar fi și extinderea executării unor repere cu apărători din tablă expandată. Înainte, apărătorii aceștia se făceau din tablă brută. Tabla expandată e ca o plasă cu ochiuri. Din metalul unui metru de tablă brută ies patru metri de tablă expandată. Se cîștigă 75 la sută metal, iar în al doilea rînd, fiind vorba de apărători, se asigură și vizibilitatea organelor interne în mișcare ale mașinii.

O tehnologie care a mărit mult productivitatea semifabricatelor e debitarea fără pierdere a profilelor. Lucrează cu repere de diverse profile, corniere, rotunduri, C-uri etc. Înainte se debitau cu fierăstrăul. Aveai o bară metalică, să zicem, și fiecare felie a ei era tăiată cu fierăstrăul, exact cum se taie lemnele. Și așa cum în acest caz se pierde prin rumeguș o mare cantitate de lemn, și din metal se pierdea o cantitate de pilitură egală cu grosimea pînzei de fierăstrău. Prin noul procedeu, se debitează fără nici o pierdere. Pe deasupra, pînzele de fierăstrău erau făcute din oțeluri speciale, se foloseau tot felul de fierăstraie circulare care ocupau mult loc, lichid de răcire etc. Acum, în loc să se folosească cinci fierăstraie, o singură presă asigură prin forfecare o productivitate de zece ori mai mare, economisindu-se și spațiu considerabil de amplasare.

Trecerea ștanțărilor din benzi sfîșiate pe dispozitiv de avans a înlocuit o serie de operații mari consumatoare de efort fizic și timp: benzile din tablă debitate de ghilotină trebuiau îndreptate, împinse, se pierdea metalul de la începutul și sfîrșitul fiecărei benzi. Trecînd la noua tehnologie, mașina fișiază la lățimea optimă, înaintarea se face prin dispozitivul de avans automat, cad piesele singure, la sfîrșitul ciclului operativ, „în găleată". Iar dacă în toate aceste exemple, care pot fi înmulțite cu alte calcule și procente la fel de eficiente, am repetat cuvîntul **tablă** e pentru că trebuie să ținem seama de faptul că 75 la sută din reperele combinelor sînt executate din acest material.

Autoutilările sînt o sursă sigură de profit, mai ales într-o întreprindere ca „Semănătoarea", unde se lucrează cu repere grele și metal turnat. Și chiar dacă întreaga întreprindere arată în aceste clipe asemenea unei familii care se mută din casa veche, moștenită de la părinți, într-una nouă, construită cu propriile eforturi, calitatea și eficiența nu s-au împiedicat de aceste praguri ale mutării ci, dimpotrivă, au intrat într-o fază pe măsura noii anverguri a schimbărilor. Unele autoutilări sînt amplasate încă, din lipsă de spațiu, în halele vechi, altele (mașina de îndreptat cablul), pe aleile întreprinderii, unde s-a găsit o suprafață liberă, astfel încît, în clipa cînd noile hale vor intra în producție, aceste mașini să fie verificate, lecția învățată, să nu urmeze decît conectarea lor la rețea. Presiunea noului n-a așteptat, la „Semănătoarea", terminarea noilor hale, le-a luat-o înainte obligînd constructorii să-și accelereze și ei ritmul pe măsura gîndirii creatoare a tehnologiilor.

Și dacă e vorba de autoutilări, cea mai spectaculoasă probabil din toată întreprinderea e realizarea MIAC-ului (Mașină de îndoit axe la cald) din Secția a II-a prelucrări mecanice, Atelier celule flexibile robotizate. „Iată, zice maistrul Tunsu Aristide, vedeți axele astea care pun în mișcare partea de batoză a combinei? Cu cîtva timp în urmă, îndoirea lor se făcea manual, prin încălzire la forjă. Un ax are 5 manetoane (îndoituri). Fiecare maneton se încălzea pînă la incandescență, se încovoia cu barosul prin lovituri repetate, ca la fierăriile tradiționale, apoi urma celălalt maneton, pînă la capătul axului. Cele 5 manetoane ale unui singur ax se îndoiau în zece ore și jumătate. Prin MIAC-ul nostru gîndit, proiectat și realizat la „Semănătoarea", aceeași operație se execută într-un timp de numai 15 minute, prin curenți de înaltă frecvență, cu un consum minim de kilowați pe ax. Ce să vă mai spun de gazele care s-au eliminat astfel, de neomogenitatea încălzirii la forjă, de efortul fizic, de enormul timp consumat? De la 15 minute la 10 ore și jumătate, pe fiecare ax, e ceva timp cîștigat nu glumă!"

Fiecare combină are un asemenea ax. În fiecare an ies pe porțile întreprinderii „Semănătoarea" aproximativ opt mii de combine. Să facem un mic calcul! Diferența dintre timpul manoperei inițiale și recordul de timp al MIAC-ului înseamnă, în mod exemplar, eficiență. Gîndire eficientă, calitate sporită, productivitate înaltă, muncă exemplară la nivelul cerințelor acestui timp!

ION ZUBAȘCU ■

CE MAI FACI? CE MAI ÎNVEȚI?

Explozia informațională este una din realitățile acestui sfîrșit de secol, care a devenit deja un loc comun, ca aerul, ca apa. Din clipa în care informația a dobîndit statutul de concept operațional demonstrîndu-se că nu numai timpul costă bani ci se pot obține beneficii considerabile și din prevalența de informație în competiția tot mai acerbă a inteligenței creatoare pe piața mondială, avalanșa informațională a început să antreneze straturi tot mai adînci ale societății revoluționînd înseși conceptele de noutate, competitivitate, valoare. Practic, la ora actuală, nici un produs nou nu mai poate ieși pe piață sau să facă pasul competiției dacă nu încorporează o sumă de informații a căror noutate să garanteze valoarea sa în aur.

Mai mult decît atît, o serie de gînditori contemporani au lărgit conceptul de informație pînă acolo încît i-au atribuit calitatea de componentă structurală, fundamentală, a oricărei forme de materie, în special a materiei vii. Tot ce e viu în univers are această calitate datorită unui echipament constitutiv informațional, fie că e vorba de cele mai simple organisme unicelulare, sau de complicatele structuri biologice ale speciilor evoluate: însăși calitatea viului presupune funcția constitutivă de informare, de schimb de relații informative cu mediul înconjurător, de cunoaștere și adaptare permanentă. Partea cea mai arhaică a oricărei identități vii e tocmai echipamentul său genetic care îi stochează programul informativ necesar supraviețuirii și regenerării sale în timp și spațiu.

Unul dintre cei mai avizați cercetători români ai informației, Mihai Drăgănescu, a avansat chiar ipoteza existenței unui strat mai profund al materiei: „Am putea numi cenușii. Într-adevăr, viitorul planetar, și în egală măsură cel național, ca parte incorporată în sensul global al vectorului dezvoltării, va aparține inteligenței, învățării permanente, cunoașterii și asimilării creatoare a noi și noi informații. Culegerea de informații, chiar fără utilitate imediată dar potențatoare de sens și perspectivă, trebuie să

simplă sintagmă, cîmpul muncii, și vom încerca o clipă să-i adîncim transparența, vom detecta în straturile ei generatoare de sens adevărul că o viață de muncă e într-adevăr asemenea unui cîmp în care ari și semeni ca să poți culege, iar a ara și a semăna în orice muncă înseamnă a pune în materia cenușie idei noi, informații, cunoștințe de strictă actualitate, semințele fără încolțirea cărora nici o recoltă viitoare a inteligenței nu e posibilă.

Element constitutiv fundamental al naturii, alături de materie și energie, informația este vitală atunci cînd e vorba de funcționarea oricărui organism uman sau natural. Dacă ar fi să sintetizăm într-o singură frază întreaga evoluție a materiei vii pe planeta Pămînt, de la origini pînă în prezent, am putea spune că, în esență, au cîștigat cursa vieții și supraviețuirii în competitivitatea selecției acele specii și echipamente vitale care erau mai bine și mai bogat informate, acelea care erau la curent în fiecare clipă cu starea reală a mediului înconjurător și care au asimilat această informație traducînd-o într-un răspuns inteligent.

Primul semn de sănătate al unui organism este normala funcționare a conexiunilor sale la fluxul informativ. Să nu te rupi de circulația permanentă a informațiilor noi, să fii mereu conectat în prima comunicațiilor, a descoperirilor de ultimă oră, în prima fără odihnă a noului, să fii tot timpul la o sursă informativă vie, proaspătă, regeneratoare, să fii la curent cu totul, să cauți să te întîlnești cu oameni bine informați, scormonitori de cunoștințe noi, cu oameni care să te intereseze și pe care să-i interesezi doar în măsura în care puteți învăța împreună ceva nou! Ce-aș putea învăța de la omul acesta și ce l-aș putea învăța pe omul acesta — iată două întrebări esențiale ale timpului prezent care ar putea înlocui formalele întrebări, inexpresive, inerte, ineficiente care se spun de obicei cînd se întîlnesc doi oameni. În loc de neutrul „Ce mai faci?" să-l întrebi pe semenul tău „Ce mai înveți? Ce mai poți învăța? Ce-ai vrea să te învăț?" Și din toate lucrurile noi învățate permanent și pretutindeni, să te întorci acasă, la locul de muncă, în cîmpul muncii tale, și să te gîndești ce-ai putea face cu cele dobîndite astfel încît să fii măcar cu un pas mai aproape de inevitabilul viitor.

Z. ION ■

exemplară • Exigență înaltă •

Fix de 24 de ani, Dumitru Țicu ține cheia de bani a Cooperativei Agricole de Producție Pătule 1, din Consiliul unic Gruia, județul Mehedinți. Este, altfel spus, contabilul șef al cooperativei. Mină strînsă, cum îi stă bine oricărui contabil care își știe meseria. În carnețelul lui cu plusuri și minusuri sînt mai multe din primele. Banii vin de se string în cont la Bancă și din buna lor gospodărire dar mai ales din muncă organizată și de calitate

Începem discuția noastră despre rentabilitate printr-un elogiu adus de contabilul șef recoltelor bogate. Ele aduc beneficiile importante din activitatea unei cooperative. Nici nu s-ar putea altfel pentru că la Pătule cultura vegetală deține ponderea.

— În anul care a trecut, despre acesta, deși e cel mai bun an pe care l-am avut vreodată, încă nu se poate discuta, toate culturile noastre au fost peste plan și la toate am beneficiat de primele pentru sporuri de producție. Numai la grîu am încasat 1 200 000 lei din prime. Acestea, avînd drept scop să stimuleze producțiile mari, sînt substanțiale. Spuneam că am luat primă la toate culturile : grîu, porumb, sfeclă de zahăr, floarea-soarelui. Ne-am situat aproape la toate la plafoanele maxime. Bineînțeles că și cheltuielile au importanța lor. Ele trebuie făcute cu mult discernămînt. Și aici se poate acționa. Prașilele, de exemplu, le facem numai în cazul că sînt strict necesare, judecînd necesitatea lor după starea de vegetație a fiecărei sole în parte. Calitatea bună a unei prașile, făcută la timp și cum scrie la carte, o poate elimina pe următoarea. Anul acesta, ne așteptăm la beneficii mult crescute față de anul trecut deoarece recoltele sînt mult mai mari. Vorbesc și de cele care s-au încheiat, cum ar fi la grîu unde avem o recoltă mai mare decît anul trecut cu aproape 2 200 kilograme la hectar, dar și de culturile care urmează și care se arată a fi din cele mai bune.

— La dispoziția agriculturii noastre au fost puse tehnologii din cele mai avansate, o sistemă de mașini modernă și eficientă, semințe selecționate, etc. Rezultatele bune și foarte bune nu puteau să întîrzie, însă doar acestea le explică ?

— Țăranii au mai învățat nimeni în loc.

— Și cum faceți, aici la Pătule ?

— Pătule 1. Mai e o cooperativă în comună, Pătule 2. Noi sîntem 1.

— Ei au rezultate mai slabe ?

— Nu pot să zic asta. Ei au pămîntul mai rău oricum, așa că sînt mai dezavantajați. Dar să vă spun cam ce facem noi cu resursele pe care le folosim, credem noi, cu grijă. În primul rînd porumbul în cultură dublă. Cheltuielile sînt cam o treime față de cele în ogor propriu. Terenul se pregătește de regulă prin discuire și sînt necesare doar o prașilă mecanică și una manuală. Se folosește efectul remanent al îngrășămintelor din cultura de bază. Nu culegi în cultura dublă cît în cea în ogor propriu dar cheltuielile mici o fac rentabilă și pe cea de a doua. Îngrășămintele organice nu costă bani. Le ai la îndemînă, asta bineînțeles dacă ai grijă de zootehnie. Pentru că tot sîntem la porumb, la noi e un obicei, o tradiție, cum vreți să-i spuneți : vîrfuirea porumbului. Aproape de maturitate, se taie coceanul de deasupra știuletelui. Se grăbește astfel maturarea porumbului, iar vîrfurile se însilozează. Numai anul acesta din vîrfuiri am însilozat 1 000 tone. Muncă este pentru că operațiunea se face manual, însă nici o mie de tone de siloz nu sînt de lepădat. Colețele de sfeclă, adică frunzele și partea de sus care rezultă de la pregătirea ei în vederea livrării către fabricile de zahăr, le însilozăm împreună cu sfecla furajeră și cu vîrfurile de care vă vorbeam. Iată o altă resursă pe care nu trebuie s-o neglijăm. Tot în ultimii ani ne-am făcut 30 de atelaje cu cai. Evident că nu e bine să pornești tractorul pentru orice. Motorină e cită e și mai costă și bani pe deasupra. Resursă e pămîntul, toate roadele lui, dar mai e și omul. Și el trebuie bine folosit. Normele prevăd un paznic sau îngrijitor de noapte pe un grajd. Am constatat că un om la un grajd e prea mult. Are timp să doarmă, numai pază și îngrijire nu face în asemenea condiții. Pe cînd la două grajduri, cum procedăm noi, n-are timp să închidă un ochi, fuge de la un grajd la altul să nu se întîmple ceva, că altfel plătește vițelul. Pe noi nu ne interesează banii, ci vițelul, pentru că vițelul se face vacă sau tăuraș de predat la stat.

— Activitățile industriale să le discutăm ?

— De ce nu ? Facem și noi pufuleți pentru că sînt buni și se cer. Afară de asta, ne-au adus anul trecut un beneficiu de 150 000 lei. Avem și o moară pentru furaje pentru uz propriu. Brigada de construcții ne-a adus beneficii de 3 milioane și jumătate. Face case pentru ai noștri și pentru alții. Oamenii nu pleacă din sat, sînt ai noștri și în perioadele de vîrf putem conta pe ei. Cred că mai în toate comunele se poate organiza o astfel de brigadă. Ați trecut pe la marginea comunei. Ați văzut acolo pajiștea cultivată, unde păștea niște viței. Noi o cultivăm, adică nu plătim altora să ne-o cultive. Nu știm noi să cultivăm o pajiște ? Am mai vrea noi și altele. Se fac mai încet. Nu găsim oi să cumpărăm. Am avea ce să le dăm de mîncare Important este că de la începuturile ei și pînă astăzi la Pătule am progresat an de an și cum am muncit și cum am trăit. În ultimii ani progresul acesta e mai evident. De ce ? Sînt acumulări pe mai multe planuri, oamenii sînt mai dăruiți muncii, interesului comun, au învățat că bunăstarea fiecăruia este dată de bunăstarea tuturor, or, asta nu se poate obține decît prin muncă la care să participe cu toții.

G. OPREA

Toate resursele sînt importante

„Sîntem mediocri". De ce ?

Informația pe care o deținem este următoarea : În urmă cu cîtva timp, una din cele mai bune vaci (16 litri de lapte pe zi) a unei ferme din zona Domnești-Ciorogîrla din Sectorul Agricol Ilfov a fost furată. I s-au găsit oasele pe cîmp. Făptașii au rămas necunoscuți.

La primăria Domnești aflăm că pe raza comunei nu s-a întîmplat un astfel de caz.

Ajungem la Ferma zootehnică a C.A.P. Ciorogîrla.

Varianta 1, furnizată de șefa de fermă, inginera Luminița Ghioculescu : — „16 litri pe zi ? N-avem noi așa ceva, tovarășe. În orice caz, prin mai, într-o dimineață, îngrijitorul m-a anunțat că-i lipsește o vacă. Vezi-ți de treabă, mulge vacile și vedem noi pe unde o fi, i-am zis eu. Atunci a venit un cetățean din Domnești (Domnești este în imediata vecinătate a satului Dîrvari, aparținînd de comuna Ciorogîrla) și mi-a spus că vaca e tăiată la marginea satului sub un pom. Au lătrat cîinii, cei ce-au luat-o s-au speriat că se face ziuă și că vor fi prinși . Am recuperat vaca predînd-o la abator. Era o junincă fătată în primăvară. Era frumoasă, dar mai micuță".

Varianta 2, furnizată de economistul fermei, Ion Stroe: — De fapt nu s-a întîmplat așa. Tovarășa lua în primire, venea de la Dragomirești. A fost o sacrificare de necesitate. Alături era o parcelă cu lucernă. Peste noapte, vaca a trecut prin gard, a mîncat și s-a umflat. Am sacrificat-o și am predat-o abatorului.

— Știam că în situația asta vitele mai pot fi salvate. Sînt înțepate cu niște ace.

— Da, însă a noastră era în ultimul stadiu, era, ca să zicem așa, moartă.

Vine la sediu și inginerul-șef Gheorghe Dumitrescu, care ține, cu delegație, și locul de președinte al C.A.P. Ciorogîrla.

Ferma are 569 de bovine, din care vaci cu lapte și juninci 248. Să vedem de ce se întîmplă astfel.

În noaptea de 16 spre 17 mai, cînd vaca a scăpat la lucernă (asta este în cele din urmă varianta la care s-a rămas), paznic de noapte era Victor Lăcătuș, care ori nu venise la lucru ori dormea cine știe pe unde. El e deci vinovatul.

— Ar fi trebuit să l-o Oricum, la poartă nu e.

— Vaca ar fi putut să iasă și pe poartă, sugerează șefa de fermă. Pe care, că poartă nu prea există. Prin mijlocul fermei trece un drum folosit de multă lume.

Vaca a trecut pe sub o bară, apoi prin gardul de sîrmă.

— Sîrma se mai rupe. Lucrăm cu tractoare care o mai agață. O tot reparăm, spune inginerul-șef cu un oftat sisific.

Varianta 3, neezitantă : Sacrificare de necesitate. A scăpat la lucernă.

Nu era o minune de vacă, aflăm de la tehnicianul Marin Neacșu. Numai așa se explică trecerea ei prin gard. Valoarea ei, înregistrată la contabilitate, era de 4 875 lei. De la abator s-a încasat pentru ea suma de 1 481 lei. Pierderea e clară. Să mai spunem că era o junincă la prima fătare, ar mai fi fătat cîțiva viței buni și ar fi dat lapte încă bună vreme.

— Care e producția de lapte a fermei ?

— Sîntem mediocri, recunoaște inginerul-șef, 4,2 litri de lapte.

Deci, s-o spunem pe a dreaptă, lucrurile merg rău la zootehnia din Ciorogîrla. Imputăm, dar cui ? N-are serviciu și mai are și cinci copii. Vin, pleacă, lucrează ca zilieri pe unde se nimerește, în construcții, la zootehnie.

Din cei 32 de lucrători din zootehnia cooperativei, din care 10 sînt îngrijitori-mulgători doar unul este din comună. Restul sînt din județe îndepărtate, Harghita, Bistrița. Cei trei paznici au fost dați afară pentru absențe nejustificate, lipsă de interes. Un mulgător cîștigă bine și foarte bine. În iunie, Petre Pleptănaru a cîștigat 4 300 lei. Deci, dacă se muncește, se cîștigă. Dar nu se prea muncește. În data de 8 septembrie, paznicul de zi, un oarecare Marin, s-a dus să-și schimbe buletinul (varianta 1) sau e ziua lui (varianta 2).

Vițeii sînt în grajd. E întuneric și se simte puternic mirosul de amoniac.

— E un experiment care a dat rezultate, să scoți vițeii în cușete în aer liber. A fost inițiat la Balotești, aici lîngă dumneavoastră. Unele județe l-au generalizat.

— Nu cred în chestia asta spune șefa de fermă.

— Am participat și noi la un schimb de experiență. O să facem și noi niște cușete.

Mai încolo, unul din copiii zilierilor la din șira cu lucernă verde un braț bun. Inginerul șef strigă după el, însă băiatul își vede de treabă.

Cînd plouă, fosele de la instalația de gunoi se înfundă. Vidanjarea se face dar fără efect. Bălți gălbui sînt în jurul lor.

— Simțiți dezolarea locului în care lucrați ? o întreb pe șefa de fermă.

— Simt și încă acut, dar ce să fac, să mă bat cu oamenii?

Cum de nu muncește în zootehnie decît un om din comună ? ne întrebăm. Este un sector din cele mai importante. Munca e grea aici, oamenii preferă să se ocupe cu legume pe care le valorifică pe piața Capitalei. Chiar toți oare? Să nu aibă nimeni nevoie de un loc de muncă lîngă casă în care dacă muncești să poți cîștiga 3—4 mii de lei? Să fi ajuns zootehnia chiar ultima roată la căruță la Ciorogîrla ? Să se mulțumească ea cu 4 litri de lapte pe cap de vacă furajată ?

Părăsim o atmosferă de resemnare păgubitoare. Disciplină și muncă, iată ce trebuie la fermă. Să le impună cine știe și poate s-o facă, adică cine este capabil.

La postul de Miliție al comunei nu s-a primit nici o sesizare de furt. Șefa de fermă și inginerul-șef au fost amendați în luna august de către organele de ordine pentru prousta organizare și pază a unității, lipsa paratrăsnetelor etc.

Trebuie făcut ceva pentru redresarea lucrurilor. Grajduri și vaci sînt. Instalații mecanice, de asemenea. Finarele erau aproape pline. Deci, condiții sînt. Depinde cine le administrează. Cine ?

OPREA GEORGESCU

— Enigmaticele emisiuni energetice ce ne sosesc din adîncul pămîntului și care indică, fără îndoială, o proprietate a materiei — fenomen cunoscut din cele mai vechi timpuri dar neelucidat sub raport științific, a mai făcut obiectul unor relatări în revista noastră. În numărul 52 (1988) am prezentat cititorilor noștri cercetările și ipotezele privind biolocația și biodetecția, beneficiind în acest scop de informațiile încredințate, „Flacării" de col. ing. Constantin Cojocaru. Mai curînd, conf. dr. ing. Alexandru Măruță ne-a vorbit despre Rețeaua geobiologică a Terrei (RGB).

— Dumneavoastră, stimate tovarășe Vasile Rudan, vă străduiți deopotrivă să îmbogățiți cunoștințele domeniului și cercetările întreprinse s-au concretizat într-o ipoteză originală prin care încercați o fundamentare teoretică.

— De la bun început, o precizare : tot ce susțin sub raport teoretic, poate fi probat în mod practic. Nu doresc să avansez nici o idee înaintea unor probe **de visu.** Îmi îngădui, tocmai de aceea, să propun ca redacția să revină cu un alt articol, dar aceasta numai după ce mai mulți redactori ai revistei vor fi martorii unei demonstrații faptice, deci de identificare, prin mijlocirea radiației telurice, a unor obiecte îngropate în subteran.

— De acord. De altfel, din documentația pe care ne-ați pus-o la dispoziție, am înțeles că asemenea demonstrații s-au desfășurat deja în prezența unor specialiști în materie. Cititorul nostru, bănuim, va fi totuși interesat să afle cîteva amănunte prealabile. Ce este această emisiune energetică pe care dumneavoastră o numiți radiația fundamentală a materiei ?

— Fenomenul este cunoscut încă din perioada antichității și a fost utilizat în scopuri practice pentru identificarea unor surse de apă subterană. Se cunoaște de asemenea faptul că anumiți indivizi cu o anumită dotare biologică, pot detecta cu ușurință cavități carstice, zăcăminte minerale situate la mari adîncimi. Se descriu experimente incredibile, e adevărat mai rare, dar ele sînt totuși consemnate de literatura de specialitate. Cel mai vechi procedeu este cel al vergelei de alun plimbată de un operator peste suprafața terenului. Așa ceva au folosit și constructorii de fîntîni din țara noastră. În fapt este vorba de identificarea respectivelor radiații emise de toate formele agregate ale materiei. S-au formulat în acoastă privință tot felul de ipoteze. Prin cercetările mele am ajuns la concluzia că materia, sub toate formele sale, emite o radiație fundamentală. Nu doresc să vorbesc acum mai multe despre toate acestea. Am întocmit în acest sens o lucrare pe care am depus-o la Academia R.S.R.

— Cum se efectuează detecția ?

— Orice om poate participa la o asemenea operație, folosind un instrumentar simplu și beneficiind, desigur, de puțin antrenament. Vom demonstra acest lucru cu ocazia experimentului practic.

— Unde ați întreprins asemenea cercetări ?

Ni se propune un experiment fascinant

— Investigațiile mele au vizat cu predilecție șantierele de construcții, dar mai cu seamă cele arheologice. În acest din urmă caz se pot localiza în sol, cu o precizie de ±10 mm, toate vestigiile arheologice existente, pe nivele de locuire, din piatră, ceramică, bronz, fier. În final rezultă un plan detaliat al depunerii ziduriior, a căilor de comunicație, a canalelor și conductelor de alimentare, a depozitelor de materiale arheologice. Lucrările au fost întotdeauna efectuate în prezența unor comisii de tehnicieni sau a unor istorici și arheologi.

— Puteți oferi cititorilor noștri cîteva exemple ?

— La ICAB, unde am colaborat cu inginerul Virgil Zărnescu, metoda a permis localizarea unor conducte de alimentare din beton, fontă, plumb, azbociment și beton armat. Au fost stabilite poziția conductei, diametrul și axul, racordurile la conducta principală și a fost delimitată lățimea șanțului pentru instalarea conductei. Metoda favorizează în special identificarea conductelor uitate, deci cele pe care șantieriștii le caută executînd sondaje la întîmplare.

În domeniul arheologiei, procedeul s-a soldat cu cele mai neașteptate rezultate. La Adamclisi a fost detectată cea de a doua secțiune a zidurilor de apărare, pe care, ulterior, săpăturile au făcut-o vizibilă în taluzul canalului de aducțiune pentru irigații. La Curmătura Buzăului, au fost localizate ziduri aparținînd evului mediu timpuriu și deopotrivă ziduri cu o foarte mare vechime. Dar cele mai mari descoperiri, și care urmează să fie verificate prin lucrări de decopertare a terenului, aparțin investigațiilor de la Adamclisi. La început am reușit să localizez un tunel situat între nucleul monumentului și un tumul aflat în apropiere în care există trei ziduri de blocuri de piatră. În 1986, investigațiile se finalizează prin detectarea unor vestigii arheologice situate la o adîncime de trei metri. În 1987, cercetările atestă existența altor materiale arheologice, iar o lună mai tîrziu se confirmă informațiile obținute pe cale cibernetică : nucleul monumentului de la Adamclisi este amplasat pe un fel de piață, fundația făcînd corp comun cu fundațiile unor construcții adiacente. Datele furnizate de calculator s-au dovedit a fi corecte. La Adamclisi, sub celebrul monument antic și în zona lui, pe o suprafață foarte mare ,există sub pămînt o Troie, deci o așezare străveche care, sînt sigur, va îmbogăți substanțial cunoștințele despre antichitatea dacoromană. Va fi poate o nouă dovadă că pe aceste meleaguri, populația autohtonă este creatoarea unei civilizații multimilenare.

— Cum vom proceda în cazul experimentului proiectat ?

— Vom aborda fie un șantier de construcții, fie unul de arheologie. În ambele cazuri, localizarea relicvelor subpămîntene vi se va desfășura în prezența unei comisii de specialiști, singurii în măsură să atestеze valabilitatea metodei.

— Îndoiala face parte din patrimoniul înțelepciunii. Privim cu încredere optimismul dumneavoastră, dar și cu unele rezerve. Oricum, am fi cei mai fericiți să comunicăm cititorilor noștri o reușită. Pînă atunci, permiteți-ne să vă prezentăm cititorilor noștri : Vasile Rudan este operator cinematografic în cadrul Ministerului Industriei Ușoare, membru al Asociației Oamenilor de Știință din România și vechi pasionat al problemelor de biolocație.

LIVIU TIMBUS ■

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Strategie genetică

Printre noile soiuri de grîu create la Institutul de Cercetări pentru Cereale și Plante Tehnice Fundulea se numără și cel multilinial Flamura 85. Înzestrat cu o deosebită diversitate genetică, el poate rezista în condiții superioare la atacul unor boli, în special al celei numite făinare. Cum au reușit cercetătorii să așeze semafor roșu în calea unei eventuale epidemii în lan ? Au realizat cinci linii de grîu, identice din punct de vedere al celorlalte caracteristici, dar fiecare dotată cu o altă genă de rezistență la această afecțiune. În brazdă se seamănă un amestec de semințe din cele cinci linii. Dacă infecția îmbolnăvește un spic, următorul îi opune o altă structură genetică de imunitate. Focarul de boală este frînat să se propage. Nu poate ataca în serie plantele căci de fiecare dată are în față o altă strategie de apărare, întipărită în memoria genetică a celulei. Soiul Flamura 85, de fapt un amestec de linii de grîu cu diferite gene de rezistență la același agent patogen, a rodit în timpul testărilor în recolte constante an de an și s-a menținut în producție mai multe cicluri decît celelalte soiuri, fiind mai puțin vulnerabil la boli.

Colagenul și tinerețea

Colagenul, proteina de bază din țesutul conjunctiv al pielii de animale, a devenit, prin strădania specialiștilor de la Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte, o materie primă prețioasă pentru industria farmaceutică și cosmetică. Prin valorificarea superioară a colagenului din deșeurile de piele s-au obținut pansamente ce grăbesc cicatrizarea rănilor și arsurilor, bureți hemostatici și pentru ulcerele varicoase, impregnanți pentru protezele textile vasculare, pansamente transdermice împotriva durerilor reumatismale, unguente, spreiuri, ba chiar înlocuitori ai corpului vitros de ochi și ai membranelor din articulațiile afectate de boli, „grefe" aflate la faza de experimentări. Întreprinderile Miraj și Nivea fabrică din ei o gamă largă de creme și loțiuni, la „Igiena" se practică ionizări cu colagen, toate acestea servind o adevărată industrie a frumosului și prospețimii. Dr. ing. Viorica Trandafir și colegii ei au pregătit împreună cu specialiști ai Întreprinderii Miraj două produse cosmetice absolut noi, de ultimă oră și pe plan mondial, pornind tot de la colagen, căci cine poate asigura mai bine suplețea și tinerețea tenului decît tot substanțele nutritive din structura unei piei. Masca cosmetică din colagen fibrilar este o țesătură fină, hidrofilă, un văl colagenic care, decupat după profilul obrajilor, nasului, ochilor, se aplică pe față. Tamponată cu apă sau ceai de plante, ea hidrofilizează tenul și își cedează conținutul proteic. Produce o revitalizare și o hrănire cu substanțe naturale a țesuturilor dermice, o îmbunătățire a circulației, o normalizare a echilibrului acid-bază. După îndepărtarea măștii colagenice, tenul radiază prospețime, elasticitate, fără să mai poarte urmele unei creme. Al doilea produs nou, este o cremă gel negrasă avînd la bază colagen monomeric nehidrolizat, deci foarte apropiat de starea lui nativă. Ea asigură epidermei o peliculă protectoare colagenică și o hidratare corespunzătoare. Dintr-o materie recuperată, produse de valoare și finețe. Obrazul subțire, cu colagen se ține !

Despre iepuri

La Facultatea de Zootehnie din București s-au făcut pași importanți în domeniul unei tehnologii noi, perfecționate de reproducere a iepurilor crescuți industrial. Ei reprezintă o importantă sursă de carne de calitate superioară, albă, dietetică, aflată la baza unei game largi de preparate culinare gustoase. Urechiatul are capacitatea de a metaboliza celuloza din hrană cu randamente înalte, cel puțin egale cu cele ale raselor de taurine de performanță. Conf. dr. Mihai Bălășescu și cellalți specialiști universitari au căutat o modalitate de utilizare cît mai aproape de maxim a uluitoarei însușiri de înmulțire a iepurilor. Teoretic, iepuroaica poate să nască de 12 ori pe an, suprapunînd cele 30 de zile de alăptare cu noua gestație. S-a observat însă că organismul ei are nevoie de circa 5 zile de odihnă, în care să nu mai alăpteze înainte de noua fătare. S-a încercat atunci o înțărcare a puilor la vîrsta de 25 de zile, trecîndu-se la o alimentație cu nutrețuri starter în perioada de trecere de la sugar la adult a condus la un demaraj mai bun al creșterii în greutate a iepurașilor, care cîntăresc la vîrsta de valorificare cel puțin tot atît cît exemplarele ce alăptarea încheiată la 30—35 de zile. Prin înțărcarea precoce, mai devreme cu 3—6 zile, montarea femelelor se poate face imediat după naștere și nu după o săptămînă ca pînă acum. Se înregistrează două fătări în plus pe an ceea ce înseamnă circa 25 de kilograme de carne greutate vie obținute suplimentar de la o iepuroaică. Noua tehnologie intensivă de reproducție, experimentată la Avicola Brașov, a condus la rezultate încurajatoare.

Căptușeli rezistente

Materialele refractare reprezintă acele combinații de mare diversitate chimică și structurală, cu puncte înalte de topire, care sînt înzestrate cu proprietatea de a rezista, pînă aproape de limita de inmuiere, la agresiunea termo-chimică a unor medii de lucru. Le întîlnești mai peste tot, de la cuptorul de pîine, pînă la placarea rachetelor cosmice. Tocmai de aceea, căutările îndreptate spre descoperirea unor materiale refractare tot mai perfecționate se află la ordinea zilei pe glob. Ca și în lumea calculatoarelor, au apărut și în familiile „refractarelor" produse de generația a II-a și a III-a. În acest domeniu la modă specialiștii români s-au înscris cu cîteva realizări notabile. Echipe mixte formate din cercetători, proiectanți ingineri din cadrul Institutului de Cercetări Metalurgice, IPROMET Centrala Industrială de Produse Refractare Brașov, Întreprinderea de Alumină Oradea și cea de la Azuga, precum și din celelalte uzine de produse refractare din țară au pus la punct tehnologii originale de producere a două materiale de un deosebit interes, și anume sinter-corindonul și alumina cu cristalizare de tip tabular. Sinter-corindonul este un semifabricat refractar sintetic obținut din alumină. El stă la baza fabricării cărămizilor și betoanelor rezistente la temperaturi de pînă la 1 600 de grade. Alumina cu cristalizare de tip tabular reprezintă efectiv un material refractar de top, fiind produsă pe glob doar de o singură firmă.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Conachi — nu doar poetul

Nu numai specialiștii, dar și oameni din cele mai diferite sfere umaniste au vădit uneori interese majore pentru știința pură și aplicativă. Dacă în universal cele mai izbitoare cazuri sînt Lucrețiu, Leonardo da Vinci și Goethe, în cultura românească cel mai strălucit exemplu este acela al lui Eminescu, ale cărui scrisori și caiete manuscrise vădesc un interes neabătut pentru absolut toate științele, de la matematică la paleontologie. Dar el nu este singurul iubitor de știință dintre scriitorii noștri. Camil Petrescu și Mircea Eliade de pildă s-au interesat nu numai de diferite discipline științifice pe care le-au aprofundat, dar și de filosofia științei.

În articolul de față, vrem să ne ocupăm de un alt scriitor român, Costache Conachi, în universul căruia problemele științifice și tehnice au stat pe un plan deloc secundar. Este vorba de un autor foarte popular în epoca sa, cunoscut mai ales pentru cîntecele sale de lume și elegiile sale erotice, în care răsună spre pildă deceptia sa în legătură cu iubirea-i contrariată pentru Zulnia. Totodată, așa cum observă istoricul literar Paul Cornea, el „este un adept al filosofiei «luminilor», pe care o interpretează în termeni moderați, accentuînd necesitatea schimbărilor treptate, fără ruperea de tradiție."

Credea neabătut în progres și în rostul culturii științifice scriind : **„Cu cît gîndirea minții își întinde cercul ideilor și le lămurește, cu atît limba merge sporind".**

S-a născut la 14 septembrie 1778 la Țigănești, comuna Munteni, județul Galați și a murit tot acolo, la 4 februarie 1849. A dobîndit prima instrucție acasă, după obicelul boieresc al vremii, cu perceptori străini ; printre aceștia, s-a numărat un anume Fleury, fost membru al Convenției Naționale, care i-a dat și noțiuni de inginerie. A studiat apoi filosofia, matematica și dreptul, la Academia Domnească din Iași, care i-au fost apoi de folos în funcțiile ce a avut (ispravnic, vornic, etc.).

Ulterior și-a consolidat cunoștințele prin lecturi neîntrerupte și, după unele informații și prin studii superioare tehnice și filosofice, în străinătate, probabil la Lemberg, unde a luat contact cu sistemul lui Newton și filosofia lui Locke, pe care i-a admirat toată viața.

Cum am arătat a avut importante funcții de stat, printre care cea de președinte al Departamentului Afacerilor Străine al Moldovei și de Mare Logofăt al Dreptății. Concomitent, a scris 100 de poezii originale și a tradus altele, care au circulat mult, unele chiar oral, cîntate de lăutari.

C. Conachi a fost intens preocupat de propășirea culturii, așa cum rezultă din corespondența ce a purtat-o cu domnitorul și cu mitropolitul Veniamin Costache ; deși poliglot, din aceste misive reiese preocuparea sa pentru cultivarea prioritară a limbii române și pentru dezvoltarea, deopotrivă economică și tehnico-științifică, a țării.

A fost un membru activ al cunoscutei Societăți de Medici și Naturaliști din Iași, bun prieten cu unul dintre fondatorii acesteia, dr. Iacob Cihac. A militat pentru îmbunătățirea stării sanitare a Moldovei, modernizarea legislației (la care a participat direct), progresul științelor și predarea lor în limba română, propășirea economiei, a industriei și agriculturii. A construit el însuși diferite mașini — de pildă un strung de concepție proprie — și a cerut să se importe mașini perfecționate. Sub îndrumarea sa, s-au construit cuptoare și mașini pentru „șleire de fier" ; a fost inițiatorul primei exploatări moderne de minereu de fier din Moldova. Tot el a înființat, la Tecuci, o spiterie.

Într-un trecut articol, din 19 decembrie 1986, l-am amintit, în doar cîteva rînduri, ca „adevărat părinte al astronomiei de amatori din România".

Pasionat al științei astrilor, a făcut decenii la rînd observații cu ochiul liber, însemnîndu-și fenomenele care îl interesau. Apoi, nemulțumit de rezultatele ce obținea, a cumpărat de la firma „Plösse" din Viena o lunetă destul de puternică, cu diametrul obiectivului de 157 mm, care a fost transportată cu mare grijă pînă în Moldova. Încurajat și de numeroși săi prieteni din cadrul Societății de Medici și Naturaliști din Iași, a început construirea, pentru aceasta, a unui „Turn de astronomie", dar nu a mai apucat să-l vadă terminat.

Luneta a fost lăsată, prin testament, S.M.N.I., iar în 1860, cînd s-a înființat Universitatea din Iași, a fost cedată de aceasta Universității ieșene. În 1913, la întemeierea Observatorului din Iași, luneta i-a revenit acestuia.

Cum era omul acesta, atît de sentimental în poezie și atît de lucid și riguros în știință, cum s-a păstrat imaginea lui ? Iată cum îl descrie G. Sion : **„Era înalt de statură, uscățiv la corp și la figură. Ochii săi negri, înfundați, răspîndeau scîntei de inteligență. Avea barba lungă, rară și cărunță [...] Era sobru ca un filosof".** Nicolae Șuțu adaugă : **Era „înzestrat cu un caracter ferm și loial, cu o judecată temeinică, cu o știință neobișnuită printre confrații săi."** Dar cel mai impresionant portret îmi pare cel ce l-a schițat Nicolae Iorga în cartea sa **Oameni cari au fost : „Răpede trece ioana bătrînului cu ziubea lungă și mare, ielic rotund, cu părul răspîndit în suvite supțiri, cu barbă creață și rară, cu nasul lung și ochii mari, plîngători, în fața slabă...".**

Parcă îl vedem : poet, dar și veritabil cărturar enciclopedist, aducînd cu „bătrînul dascăl" din Scrisoarea I.

I. M. ȘTEFAN ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

OPINII

ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI PROGRES

În strategia progresului multilateral al României socialiste, adoptată și aplicată cu consecvență începînd cu istoricele lucrări ale Congresului al IX-lea al partidului, depășindu-se tendințele manifestate în perioada precedentă, de suprasolicitare, aproape exclusivistă, teoretică și practică, a „economicului", în opera de făurire a noii orînduiri, s-a luat în considerație, cu realism și rigoare științifică, întregul evantai de forțe ce acționează propulsiv, în procesul transformării revoluționare a societății, aceasta reflectîndu-se elocvent în dinamismul fără precedent și eficiența sporită a întregii vieți politice și economico-sociale din țara noastră. Potrivit gîndirii politice și filosofice de largă cuprindere a realităților în devenirea lor dialectică, proprie secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a urmărit, stăruitor și programatic, potențarea maximală a acțiunii factorilor subiectivi, dezvoltarea și afirmarea plenară a personalității tuturor cetățenilor, intuindu-se cu clarviziune prospectivă implicarea lor, în mare măsură, hotărîtoare, în continuitatea procesului revoluționar, în grăbirea ritmurilor de evoluție a societății românești pe drumul socialismului și comunismului. De o mare însemnătate principială s-a dovedit relevarea disponibilităților învățămîntului de a fi un „factor fundamental de progres", pregătirea sistematică, temeinică și multilaterală a tineretului, a oamenilor muncii, devenind o preocupare centrală a activității de partid și de stat. Ca atare învățămîntul în ultimii 24 de ani, sub coordonarea înțeleaptă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a fost conceput într-o remarcabilă viziune modernă, ca un sistem suplu, dinamic, deschis înnoirilor, perfecționării permanente, integrîndu-se funcțional, în relație organică, dialectică, cu cercetarea și producția, diversificîndu-se totodată, ca profil și extinzîndu-se ca obligativitate la nivelul treptei I de liceu. Astfel, școala românească a sporit considerabil ca eficiență socială, răspunzînd tot mai adecvat nevoilor de pregătire a forței de muncă specifice economiei naționale în impactul ei cu cerințele revoluției științifico-tehnice contemporane și ale noii revoluții agrare, asigurînd cadre bine pregătite, acționînd cu superioare investiții de inteligență și competență, cu sporită răspundere, la conducerea societății, la administrarea chibzuită și sporirea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, la promovarea deliberată a prefacerilor calitative în toate sectoarele de activitate. Se poate afirma, cu deplin temei, că învățămîntul de toate gradele, reflectat în nivelul ascendent al pregătirii oamenilor muncii, a venit cu o contribuție majoră, hotărîtoare, în determinarea succeselor înregistrate în edificarea socialismului și comunismului, la constituirea unei baze trainice, materiale și spirituale, pentru îndeplinirea, în continuare, a prevederilor celui de al 9-lea plan cincinal, a măreților obiective de progres multilateral a patriei, ce se profilează mobilizator, pînă dincolo de granițele mileniului, în puternica lumină proiectată de recentele documente programatice, pregătitoare ale celui de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, aflate acum în efervescența creatoare a dezbaterii constructive de către toți fiii țării.

...este necesar — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. — a acționa cu toată hotărîrea pentru realizarea programelor de modernizare și organizarea activității pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a acționa ca adevărați revoluționari în toate domeniile. În același timp, trebuie să perfecționăm în continuare învățămîntul de toate gradele, asigurînd o temeinică pregătire profesională, tehnică și științifică, a tuturor oamenilor muncii".

Din această perspectivă, transpar cu claritate marile răspunderi ce revin școlii, tuturor cadrelor didactice, implicarea lor imediată, dar decisivă, în prefacerile calitative din societate, în asumarea deliberată și competentă de către tînăra generație a propriului destin, conștientizat ca parte integrantă a prezentului și a viitorului națiunii noastre socialiste. De o mare densitate semnificativă se prezintă faptul că, în timp ce, chiar în unele dintre țările cele mai avansate, analfabetismul nu a fost eradicat pe deplin, în România, așa cum prevede proiectul Planului-Directivă, în curînd „întregul tineret va urma școala de 12 ani", procesul de învățămînt urmînd să se desfășoare, „pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, a concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric", acordîndu-se totodată, „o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere".

Conferindu-se învățămîntului un rol major și distinct în strategia dezvoltării economico-sociale a patriei, asigurîndu-se o pregătire complexă și multilaterală a absolvenților, li se deschid acestora perspective, practic, nelimitate, de afirmare plenară a personalității lor, în conducerea întreprinderilor, a localităților, a țării, în proiectarea, adoptarea și înfăptuirea noilor politici noastre interne și externe, angajîndu-i ca veritabili promotori ai înnoirilor, ai prefacerilor revoluționare, în toate sectoarele de activitate, acționînd cu competență și răspundere patriotică, în ridicarea României socialiste spre altitudini superioare de progres și civilizație.

MIHAI RĂDUCĂNU ■

POEM PENTRU PATRIE

Curcubeul

Pe guri de rugi mătăsea se revarsă
Și oștile porumbului se coc,
Lumina dinspre miere cade arsă
Molatec apa se-aurește-n scoc.

Din nord se-avîntă păsările lumii
Înveșmîntînd văzduhul de pojar,
În nuci plesnesc iar simburii genunii
Cocoșii dulci în straie de chihlimbar.

Ca o leoaică prăduind din salt
Nimbată mască toamna desfășoară,
În libertate arcuind înalt
Se vede curcubeul peste Țară.

ION POPA ARGEȘEANU ■

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorului Gheorghe Ionescu

Cronica literară
de Romul Munteanu
pagina 10

Eminescu — Creangă
Marea prietenie
pagina 14

Desene pe asfalt

De „septemvrie"

Septemvrie al dulcelui început de toamnă, septemvrie al întîlnirilor (și al despărțirilor) din prea multă dragoste, luna blîndă a căderii frunzelor, a florilor îngenuncheate de ploi, septemvrie, deopotrivă al năruirii și al visării.

Septemvrie al jindului meu de himere, al castelei împăcări cu desfolierile vegetale, al cumpenei dintre anotimpuri. Solemn, vechit de griji, încercănat de insomnii, septemvrie își lasă pe oasele mele dogite de vers, aurăriile-i ieftine, desemnele lui trase parcă din uitate manuscripte din poduri de schit, închipuite de cronicari cu capete retezate și murmurate de voci fără trup...

E al meu. A fost totdeauna domeniul meu, largul meu cîmp de vînătoare cu șoim pe umăr. Vînătoare de ce? Vînătoare de mere domnești și prune gîrlane, de struguri mușcați în smalț de Vizant, vînătoare de pace a sufletelor.

Mi se părea că intru în fiecare alt septemvrie, altul, că mă așteaptă o iubire, alta, cînd iată, ajuns cu cai de poștă al vîrstei la un fel de han al înțelepții și așezării mă regăsesc, iarăși, același, cu tot ce sînt (cu tot ce mai sînt) cu fruntea neaplecată spre icoana unei noi frunți, singur și dedat tăcerii și așteptării.

Stingere?

O, nu, firească stagnare într-un ceas fertil, înaintea unui drum ce trebuie bătut cu pasii, cu degetele, cu pleoapele. Septemvrie își pulește în preajma mea semințele unor posibile reînfloriri, peste secundă, peste oră, peste timp.

GHEORGHE TOMOZEI ■

ALEXANDRU ANDRIȚOIU:

„Patria e unică"

— Vă propun să ne întoarcem în lumea amintirilor, la începuturi, Alexandru Andrițoiu..

— Pentru mine Clujul rămîne o foarte frumoasă sentimentalitate. Eu am debutat la Cluj-Napoca, nu ca poet, ci ca gazetar. După ce am terminat liceul la Beiuș, am intrat student la Filologie și am început în anul întîi să public la ziarul local. Desigur că ar trebui să-i pomenesc pe toți prietenii mei, totdeauna staționici, inclusiv pe Cornel Bozbici, care era șeful secției culturale a ziarului **Lupta Ardealului**, unde am debutat. Să-i amintesc pe Ioaniche Olteanu, pe Miron Radu Paraschivescu, care tocmai atunci ctitoreau **Almanahul literar**, apoi ambianța cu adevărat literară a „Cenaclului" clujean unde veneau studenți și nestudenți, toți cei care credeau într-un vis, toți care am luptat pentru un ideal, deci dincolo de vis...

— Prin ce an au început „visele"?

— În 1949. Atunci am debutat cu o recenzie la o carte, care m-a băgat în gazetărie pînă-n gît! Eu astăzi mă consider un credincios gazetar, iar în timpul liber poet. Tot în acel an a fost și debutul meu poetic, cu o poezie insignifiantă...

— Cum se împacă aceste două lumi?

— Rău cînd nu sînt făcute cum se cuvine! Gazetăria nu este numai — așa cum se spune de obicei în critica și teoria noastră literară — un bun ajutor pentru prozatori, pentru dramaturgi, pentru scriitorii de scenarii de filme — vai, din această ultimă categorie făcînd parte și eu! — ci chiar și pentru poet. Vreau să spun că și

(Continuare în pag. 15)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

VITRINA CARȚILOR

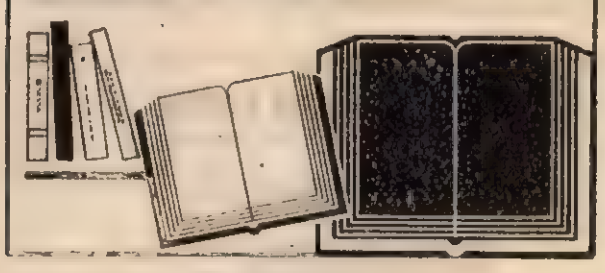

Vorbiți și scrieți românește

Greșeala deghizată (2)

„Nimbind" o „aură"

Sensul verbului **(A) AUREOLA**, cu valoare gramaticală tranzitivă, este „a înconjura cu un nimb **(aureolă)**", iar la figurat „a glorifica".

În definiția formei verbale, am întrebuințat cuvîntul **AUREOLĂ**, substantiv feminin, care înseamnă „cerc luminos cu care pictorii înconjură capetele unor personaje mitologice ; „nimb" sau „halo" în jurul unui astru, pe o fotografie"; „zonă luminoasă care înconjură flacăra propriu-zisă". La figurat, **AUREOLĂ** are sensul de „faimă, glorie, strălucire, splendoare", de la cuvîntul francez **auréole**, în italiană **aureola**, ambele fiind forme ale vocabulei latine **aurcolus** — „de aur". Tot cu sensul **AUREOLA** există în limba română **AURA**, substantiv feminin. Cele două cuvinte fac parte din seria sinonimică a lui **NIMB**, „parte luminoasă (în formă de cerc sau triunghi), întilnită, după cum am menționat, în arta plastică". Substantivului **AUREOLA** îi corespunde o formă verbală: **A AUREOLA**, tot astfel, **NIMB** are o formă verbală corespondentă în **A NIMBA**, din cuvîntul francez **nimber**. **A NIMBA** are valoare tranzitivă și reflexivă, însemnînd „a se înconjura cu o aură, aureolă (nimb)"; „a (se) aureola".

Uneori, din neatenție, ca să nu spunem altfel, în exprimarea scrisă sau orală, aceste elemente lexicale apar juxtapunîndu-se, corelîndu-se sau determinîndu-se între ele în mod greșit, căci se formează, datorită sinonimiei lor, pleonasme evidente.

De pildă:

De atunci, din mai 1922, pînă acum, în noiembrie, îi va crește o barbă [...] aspră nimbîndu-l cu o aură [...] **așa cum stă, împăcat pentru totdeauna, privește spre luminosul Drift.**

Ușa s-a deschis, s-a ivit statura de uriaș a profesorului, capul lui leonin, coama sălbatică de păr nimbată de albul **acela strălucitor, buzele groase, aproape răsfrînte, de om cărula îi place tot ce-i mai bun în viață.**

În primul text, utilizarea secvenței lingvistice **nimbîndu-l**, „a (se) înconjura cu un nimb (nimb = „parte luminoasă") face inutilă adăugarea : cu o **aură**, cu un nimb (nimb — „parte luminoasă").

De asemenea, în textul al doilea, **nimbată** („luminată") **de albul** (culoarea care reprezintă prin excelență lumina") **acela strălucitor** („luminos") exprimă fără rost, în înșiruirea lor, același sens.

Mai puțin complicat, s-ar fi putut zice: „...o barbă aspră **NIMBÎNDU-L** așa cum stă... ; ...îi va crește o barbă aspră **CA O AURĂ**... ; ...coama sălbatică de păr **STRĂLUCITOR**...; ...coama **NIMBATĂ** și buze groase...

Cît despre punerea în relație directă: determinat-determinant a lui **COAMĂ** cu **(de) PĂR**, nu putem să spunem decît că neglijența în exprimare este de-a dreptul izbitoare, deoarece sensul primului substantiv îl implică pe al celui ce urmează. Amintim: **COAMĂ** = **„PĂR** lung (și stufos) care crește pe grumazul sau de-a lungul spinării unor animale: **PĂR** lăsat să crească (excesiv de) lung pe capul unei persoane, mai ales al unui bărbat".

DORIN N. URITESCU

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Poezia este cadența timpului"... (II)

Putem desprinde și alte sintagme din alte texte : **cerul e vînăt, cîmpul e verde... verde întunecat, privire de gheață, bivoli, negri și goi (Zi de apoi).** Plasticizarea limbajului rămîne banală, iar viziunea colorată nu are forță de sugestie. Lanțurile metaforice, folosite de autor la acea dată, erau extrem de uzate, pînă la golirea totală de poeticitate. Dar nu este întotdeauna așa. Citeodată poezia se încarcă de energie afectivă și forță de sugestie. Peisajul văzut printr-o stare de suflet este de-a dreptul muzicalizat. „Șir lung de plopi cu frunză moartă / înseamnă drumul către iarnă. / Îți spinteci inima din coaste / să sîngereze prin păduri ? / Frunze cu mîini repezi le furi / gonind cum crivățul trece prin goarnă" **(Alean de toamnă).**

Traseul general al liricii lui Radu Boureanu trădează mari inegalități. Nucleele poetice din diferite texte sînt concentrate adeseori în două sau trei versuri. Dincolo de acestea sînt doar pustiuri de cuvinte. Cel mai rău cade pulsiunea estetică în poezia de evocare. Acolo unde ne așteptăm să înflorească pitorescul, culoarea lumii balcanice de altă dată **(Cîntarea cetății lui Bucur, (1959)**, se cristalizează doar un pamflet facil, slujit de un limbaj ușor trivial, înapt să creeze o atmosferă de epocă, „Bălțoacele cocilte sfîrșeau cu bălegarul, / Lăturile umane și scîrna de la porci ; / Manuk știa că aur din lepra vieții storci /. Și, strălucind din sînge se-ncheagă solitarul" **(Hanul lui Manuk).**

Dar nici temperatura poeziei din acest ciclu nu stă întotdeauna înțepenită în spații deșertice. **Geamala,** de pildă, pune în lumină resurse artistice, extrase din umor, grotesc și culoare, pe care, autorul le-a exploatat foarte rar în întreaga sa operă. Nu este însă mai puțin adevărat că în toate stațiile de tranzit ale acestui itinerar literar există mici insule de poezie care au o frumoasă funcție iradiantă. Decupăm doar cîteva exemple : „Acesta-i veacul, — / e veacul meu sau timpul neduririi / al neduririi că nimic nu doare..." **(Timpul neduririi)** sau : „De m-ar durea acuma copacii retezați, / aș fi un urlet verde cu-nsingerări de seve..." **(Fregată fără somn). În Dulce uragan** există un strat subțire de mitologie, presărat ca o pudră de aur peste realitățile din diferite epoci. Coeficientul de reflexivitate al poeziei sporește, elementele picturale sînt estompate sau dispar cu desăvîrșire. Versurile cheie ale poeziilor capătă un caracter aforistic mai pronunțat, fiind de asemenea încărcate cu energie afectivă cu mare putere de emanație spre cititori. Poetul aude „dansul muzelor în somn", iar din „matca visului" se țes „acorduri apolinice". Poeziile capătă iarăși o notă de solemnitate gravă. „Răbojul timpului" trimite spre întrebări ce vin din „eternitate", dar care amintesc, totodată, de „fluzii neîncetat călătoare". Scriitorul vizualizează o „mitologie în moale mișcare", evocă trecutul ca o eternă regăsire sau întoarcere, trecut opus unui timp incert, confuz, cînd „stupiditatea naște mitologii moderne". Și în **Dulce uragan** poezia începe să trăiască asemenea unui flux, proiectat într-un spațiu și timp planetar. Unda de melancolie, stratul elegiac, toate acestea ies la suprafață din întrebări și răspunsuri, răspîndite în corpusul unor poezii. Între starea celor ce „mereu ne hrănim cu simboluri" și interogația „unde te afli, speranță către nimic", funcționează un culoar al existenței, în care „în cartea timpului nu-i scris" că „omul e în devenire". Și în **Dulce uragan** există texte fără poeticitate **(Duhul războiului, Zăpada, Livada argheziană, Fără trecut, fără bagaje).**

Dar dincolo de toate acestea, poezia autentică, situată dincolo de **„cuvîntul lustruit"**, și-a găsit un spațiu estetic de afirmare fără tăgadă.

Exemplele ce pot fi alese din **Dulce uragan** sînt numeroase : „Cărunte seri cînd stau să mă apropii / de afînat-pieritul ei obraz / cînd norii ca un straniu cîrd de dropii / pasc somnul unui cer de pur topaz" **(Oglinda umbrei)**

Există în poezia lui Radu Boureanu o melancolie blîndă, mascată de un surîs discret. În versurile de acest gen, erosul capătă relevanță, maniera dicției poetice este plină de rafinament, iar forța de sugestie crește dintr-o viziune globală asupra lumii. Poeziile erotice sînt colocviale, cogito-ul scriitorului se găsește într-un fel de emisiune directă : „Îmi dăruiești și mierea și veninul de albine / ești vară, ai putea să mă crești uriaș cu un cuvînt, / îmi spînzuri visele de nasul tău în vînt / și nici măcar pe r nu îl spui bine". **(Nu închide poarta).**

În **Dulce uragan,** Radu Boureanu se dezvăluie, mai mult ca în versurile sale din trecut, ca un poet al contemplației. Lumea apare în fața retinei ca un spectacol viu colorat și, totodată, ca o sursă de reflecție. Peisajul marin iese din pictural și se metamorfozează în stimul de poezie : „Cînd marea se revarsă peste orizont / cînd soarele monedă devalorizată / se duce afund peste zare o dată cu marea / singurătatea nu-ți aduce uitarea... / Nu mai rămîne decît să scrii / pe ziduț alb, hîrtia nebunilor, / să năucești neînțelese cosmogonii." **(Uitată lîngă mine)**

În poeziile de tip reflexiv din **Dulce uragan** timpul devine un „personaj", el capătă modulații tematice variate, enunțate uneori în termenii unei dialectici negative. Forța de sugestie sporește printr-un ingenios sistem de „necuvinte" : „Timpul nu-i măsurat de cînd el stă gîndind ; / întîi dormind sub piapuma pămîntului, /neviță, nesomn, eu deasupra pașii năimării noroadelor / sub urletele cerului, sub suspinele vîntului / gîndindu-și neviața" **(Gînditorul de la Cernavodă)**

Citit antologic, poetul Radu Boureanu va prezenta posterității o invitație la lectură mai bine întemeiată decît traseul integral al liricii sale. Clasat printr-o scriitură statornicită, scriitorul nu și-a consumat toate efectele de surpriză.

Vitrina artelor

Plastică

Lecția de caracter

Recent, s-a tipărit la „Meridiane", în seria dedicată „Artiștilor români contemporani" de recunoscută importanță, monografia Gheorghe Ionescu sub semnătura lui Petre Oprea. La Muzeul de Artă s-a deschis zilele trecute, o expoziție cu aproape o sută de lucrări, din ultimii ani, ale pictorului. Acestea sînt fapte care vin să evidențieze ideea că personalitățile autentice știu bine importanța prezentului. Viața și opera lui Gheorghe Ionescu, maestru afirmat în anturaje culturale reprezentative încă înainte de război, sînt un exemplu de inteligențiune activă, de adevăr bine cumpănit. Am scris în cîteva rînduri despre frapanta impresie de românesc a creației sale, despre faptul că tablourile sale te reține stăruitor prin ceva greu de definit, dar care îți spune cu francheță că sînt ale mîna unui artist român. Oriunde le-ai întîlni și în oricare circumstanțe, culoarea și desenul lor te cheamă într-un chip familiar. Nici nu-i nevoie să-i cunoști opera, ca să percepi definitoriul lor cu memoria, firească a unei întregi școli artistice ce-i are în frunte pe Andreescu. Mi-am propus să caut o lămurire într-o convorbire cu Gheorghe Ionescu, încercare delicată întrucît e întotdeauna inoportun să-l întrebi pe un artist astfel, abrupt, care sînt momentele cheie ale metodei sale. „Adevărul este că nu-mi plăcea Andreescu, mi-a mărturisit pictorul. Credeam că îmi place Braque. Am pictat o vreme cu exemplul lui Braque, pînă să-mi dau seama că intram pe un drum care nu era al meu. În tinerețe te întrebi tot timpul : oare care e drumul meu ? Lupți să-l găsești. Cel mai greu e să renunți la o cale odată începută și să o iei de la capăt. Trebuie să o iei de la capăt mereu, pînă ce înțelegi că ești pe drumul cel bun. Am descoperit care e vocația mea privind un tablou de Andreescu. Mi-a plăcut nu doar pictura propriu zisă, ci lecția pe care mi-o oferea ea, morala atitudinii lui Andreescu. Am pictat de atunci întrebîndu-mă permanent dacă sînt eu în ceea ce fac. Nu mi-am pus problema dacă pictura mea e valoroasă. Mi s-a părut mai important să știu dacă e conformă cu mine, cu experiența mea, cu felul meu de a vedea lucrurile, natura, oamenii. Revin neobosit la cîteva teme, în aparență modeste, fiindcă știu că tot ce e simplu își dezvăluie prin studiu și credință în adevăr, complexitatea. Nu există teme simple, nimic nu e simplu". Virgil Mocanu scrie în prefața catalogului : „Interesant și semnificativ pentru totalitatea operei ni se pare panteismul organic, netrucat și asumat ca o condiție superioară, în virtutea căruia comuniunea cu natura pe canalul unei sensibilități robuste, vitaliste, implică un lirism discret continut în substanța imaginii". E o caracterizare exactă și incitantă a poziției artistice a lui Gheorghe Ionescu.

Pictura lui, deși nu aparține acelui tip de creație care își propune să obțină de la privitor un punct de vedere net, îl solicită, totuși. Fiindcă : pictura lui Gheorghe Ionescu are un punct de vedere. Meșterii cei mari ai picturii zise tradiționaliste sînt, în fond, mai ferm angajați estetic decît o sumedenie de tineri care-și proclamă, mai degrabă prin vorbă decît prin fapt, credințele. E multă vorbărie în pictura contemporană. Ceea ce impresionează în tablourile lui Gheorghe Ionescu — iar orînduirea lor pe simezele Muzeului național e de natură să indice și unde le-ar fi locul — e liniștea, sentimentul unei contemplații armonioase, în sensul filozofiei continute a peisajului, a naturii statice înfățișate. În fața altor motive și, în definitiv, a altei lumi, dar nu substanțial deosebită de cea pictată de Corot, sensibilitatea „robustă, vitalistă" a maestrului român găsește soluții în care domină firescul. Corot, ca și Andreescu, a oferit artiștilor moderni o lecție. Ar trebui să scriu încă despre exceptionala preparație a materiei colorate, despre faptul că adesea tablourile lui Gheorghe Ionescu dau senzația că ar fi lucrate cu neruzea pisată și cu un rogu obținut tot din pietre prețioase. Trebuie să cinstim cu dragoste lecția de caracter a acestui pictor care, de cinci decenii, clădește cu demnitate și direcție o operă „de tradiție" și, totuși, puțin îndatorată cuiva.

TUDOR OCTAVIAN

Teatru

Eminescu și scena

Pasiunea marelui nostru Poet pentru teatru este indiscutabilă. Peregrinările sale din adolescență sînt determinate de mirajul scenei și al vieții actorilor. Era inevitabil să și scrie teatru, și convingerea noastră este că dacă timpul i-ar fi permis, ar fi dat scenei românești texte extraordinare. În logica virstelor creației, Eminescu și-a desăvîrșit experiența poetică, a pus bazele unei proze care ar fi putut deveni dintre cele mai interesante din lume, dar n-a reușit decît să schițeze teatrul. O astfel de eboșă este și textul pus în scenă la Naționalul clujean, în semn de omagiu, cu titlul **Emmi. Amor pierdut — Viață pierdută.** Eminescu a construit cu știință în acest text un cadru scenic, a conturat personaje și, cu artă, a punctat cîteva replici. Cu siguranță autorul n-ar fi lăsat scenei această piesă incompletă, ci ar fi urmat să mărească densitatea filosofică a ei, să o curețe de unele banalități. Sigur, în contextul centenarului și ca un semn de respect pentru fiecare literă scrisă de genialul nostru național, întreprinderea Teatrului din Cluj-Napoca este meritorie și demnă de interes. Nu putem nici noi să recurgem la o cronică de spectacol obișnuită, lăsîndu-ne impresionați de intențiile lui declarate. Dorel Vișan, cel care semnează regia, a

SEMNAL

● La „Cartea românească". Marius Tupan publică o nouă carte, **Marmura neagră**, care îi dezvăluie capacitatea de a scruta cu minuție cotidianul și de a-i descoperi semnificațiile. Deschiderea unei cariere de marmură neagră constituie pentru romancier un prilej de a prezenta personaje în căutarea împlinirii cît mai conforme cu aspirațiile lor.

● După ce a fost inclus în volumul de debut — 86 de la „Cartea românească". Constantin Pădureanu e prezent în librării cu volumul de schițe **Minutul de la miezul nopții** („Scrisul românesc"). Paginile semnate de acest autor se caracterizează prin putere de observație, relatare tensionată și o bună cunoaștere a mediilor unde se desfășoară acțiunea.

● „Tu țăran din Bărăgan, trudit, / N-ai știut s-așezi pe sub cimpie, / Decît plugul care-a logodit / Rănile din palma-ți străvezie. // Ai arat pămîntu-n lung și-n lat / Cu nădejde multă și cu spor, / De genunchi-n lacrimi ți-ai scăldat. / Ai pus viață-n verdele ogor. // Ai udat cu sînge din belșug / Bărăganul, cu sudoare greu. / Pentru asta fierul de la plug / Poartă pe tăișul lui o stea !" Am citat din volumul lui Radu Cange de la Editura „Albatros", volum care constituie un elogiu adus pămîntului românesc.

● „Acum de erai / numai să-ți fi simțit blîndețea, / să-mi fi împreunat mîinile / contemplînd / acel zîmbet, vrajă provizorie, / legămînt împăcat. / mirarea din ochiul cuvîntului. / în fața semineului ascultînd / acel vînt ce poartă șoapte / mereu despre aceeași dragoste". De data aceasta am citat din versurile Biancăi Marcovici, apărute la Editura Litera.

● La „Meridiane", cunoscuta colecție Biblioteca de artă ne face cunoscută **Civilizația arabă în vremea celor 1001 de nopți** de André Clot (traducere de Maria Borza ; postfață de Radu Florescu), volum bogat în informații asamblate cu pricepere și rigoare și care luminează „momentul de maximă strălucire a civilizației islamice din faza arabă a acesteia", domnia lui Harun al-Rașid.

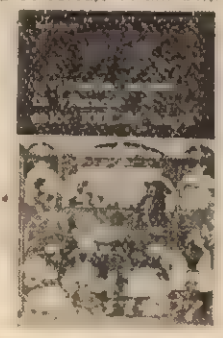

● În „Biblioteca pentru toți" (Editura Minerva) apariția cu numărul 1331: volumul de proză al scriitorului libanez Djubran Khalil Djubran, **Aripi frînte** (traducere, prefață, tabel cronologic și note de Daniela Firănescu). „Prozator, poet și eseist libanez, Djubran Khalil Djubran este o personalitate complexă, multilaterală, un spirit romantic ce-și revarsă forța talentului, îmbrățișînd mai multe domenii ale artei cuvîntului pentru a se exprima" — afirmă traducătoarea în competentul său cuvînt introductiv.

● Editura „Univers" ne propune o traducere din creația scriitoarei Antonine Maillet — **Pelaghia-Căruța** (traducere și cuvînt înainte de Irina Bădescu, care afirmă: „O căruță cu povești fermecate, cîntece de dor, tîlcuri bătrînești și destine aventuroase, păcălindu-și soroacele, călătorește în răspărul sorții, al stihiilor și al istoriei, înapoi spre patrie. Romanul **Pelaghia-Căruța** (laureat cu premiul Goncourt în 1979 — al scriitoarei canadiene Antonine Maillet aduce, peste ocean și peste timp, străvechiul mesaj, mereu actual, al bucuriei unui popor vitregit de-a ființa „în cuget și-n simțiri".

● **Dor de copilărie este** volumul Constantinei Caranfil apărut la Editura „Ion Creangă". Povestirile cuprinse în carte, de o evidentă sensibilitate, se adresează celor de vîrste fragede — și nu numai lor — și descriu viața copiilor de altădată, aduc un vibrant omagiu istoriei noastre sau relatează întîmplări din actualitate, ale căror eroi sînt tot cei mici. Volumul este frumos ilustrat de Tia Peltz.

● Cap limpede ● Cap limpede ●

Reluăm această rubrică în care vom semnala, ca și altădată, intervențiile publicistice de ținută din publicațiile noastre culturale, precum și pe acelea aflate sub orice critică, rod al grabei, improvizației, al ignorantei sau lipsei de talent, fiind însă mai bucuroși să lăudăm descoperind ce-i prețios, decît să ne bucurăm de erorile altora, încercînd deci să ne păstrăm cît mai obiectivi cu putință, fiind, totodată, convinși că nimeni nu poate fi infailibil și prin urmare nici noi ● Am parcurs, mai întîi, pentru dumneavoastră, numărul 8 al revistei **Ateneu**. Coincidență ! La pagina 6 descoperim, semnat de Constantin Călin, un elogiu adus rubricii de „revista-revistelor" : „Mi-a rămas însă, neafectat, reflexul de a mă opri mai întîi, cînd deschid o publicație literară sau culturală, asupra „revistei-revistelor". Pentru mine aceasta e o rubrică-barometru. Cînd ea funcționează normal, înseamnă că există un „dialog" între cei care scriu, că aceștia nu ignoră ei, dimpotrivă, se citesc unii pe alții". Subscriem la opiniile exprimate în respectivul colț de pagină ● În același număr, Solomon Marcus și Liviu Pendefunda răspund la o interesantă dezbatere organizată de **Ateneu, Literatură și știință**, al cărei scop este „relevarea impactului științei asupra literaturii, a proporției în care s-a modificat atitudinea oamenilor de știință față de literatură și a scriitorilor față de știință, a modului cum sînt apreciate repercusiunile descoperirilor științifice asupra omului contemporan." ● Un titlu tot din **Ateneu** : **Dincolo de masca inocenței și candorii !** Iată o exprimare pusă sub semnul nevinovăției și al naivității ! ● La rubrica **Meridian literar sovietic, Ateneu** îl prezintă pe Serghei Esenin și pe Vladimir Visoțki ● La întrebarea „Care sînt, după opinia dumneavoastră, în momentul de față, necesitățile prioritare ale istoriografiei românești, Mircea Musat răspunde astfel în **Vatra** (nr. 8) : „Sînt multe. Mai întîi, noi lucrări de sinteză, care să grăbească elaborarea **Tratatului de istorie a României**, proiectat în 7 ce volume, plus unul de bibliografie. Apoi, monografii ale momentelor principale ale istoriei noastre (de pildă, n-avem încă o monografie a lui 23 August 1944), monografii ale țărănimii, ale tîrgurilor și orașelor, o istorie a marilor personalități politice, o istorie a comerțului românesc, monografii ale instituțiilor, partidelor politice, ale principalelor idei politice." ● În **Cronica** nr. 35/1 septembrie debutează o incitantă anchetă : „Există o școală ieșeană de pictură ?" Au răspuns în acest număr Traian Mocanu, Aurel Leon, Ion Neagoe și Val Gheorghiu, din intervenția căruia și citățm : „Dacă ne referim la actuala grupare de la Iași, să-i recunoaștem forța de afirmare și de emulație, capacitatea de a se face bine cunoscută, să-i remarcăm eminența stilistică, emanată din activitatea celor cîteva talente puternice, dar, înainte de toate, să-i distingem diversitatea, asigurată tocmai de talentele sale distincte. Neconstitutive însă, într-o școală, în ceea ce aceasta exegeza i-a rezervat și definitivat deja un concept îndubitabil." ● În continuare vă prezentăm suplimentul la caietul-program al Teatrului „L. S. Bulandra". Intitulat **Pygmalion**, el reunește prezentări de mare interes ale unor artiști români de notorietate — Marioara Voiculescu, Zoe Muscan, Toma Caragiu, Petre Gheorghiu, Florian Pittiș, Marcel Iureș precum și ale unor star-uri internaționale — Marilyn Monroe Brigitte Bardot, Marlon Brando, Yves Montand Orson Wells, Marlène Dietrich, Anthony Quinn, Barbara Streissand ● Un alt supliment la un caiet-program de sală este **Luminile rampei**, realizat de colectivul Operei române din Iași. Spicuim din sumarul divers și interesant : interviuri cu Lucia Țibuleac și Constantin Gabor, portrete ale dirijorului Cristian Mandeal și organistului Nicolae Licaret, numeroase informații despre strălucirea interpreți de operă și de teatru din întreaga lume.

Muzică

Recital

Este plăcut să constați cum tinerii cîntăreți aflați chiar la începuturile carierei, se opresc cu interes profund în fața creației românești, dedicîndu-i — uneori — un întreg program camerai ; așa cum a fost cazul, deunăzi, cu soprana Ioana Mărgărit care, la prima sa apariție pe podiumul de concert al Studioului Ateneului Român, a susținut un recital cuprinzînd — integral — lieduri și arii din operele compozitorilor noștri.

Despre Ioana Mărgărit am mai scris, cu prilejul premierei craiovene a operei **Don Pasquale**, de Donizetti. Calitățile întrevăzute atunci s-au confirmat și acum : vocea și armonicele sale, timbrul natural, ambitusul, acuratețea și penetrația, elementele primordiale pe care trebuie să le aibă un solist liric, se găsesc aici din plin. Ceea ce ne-a interesat îndeosebi, de această dată, a fost însă apropierea și înțelegerea față de genul muzicii de cameră, căci aici, se știe, fără orchestră și parteneri, lipsit de decoruri și joc de scenă, liedul nu-ți oferă decît tovărășia muzicii ; sansă dorită de mulți dintre acei care au o sensibilitate aparte, dublată de o bună tehnică de emisie ; situație, de care tot atît de mulți cîntăreți de operă se feresc : vocea — acompaniată sau nu — rămîne descoperită și muzica se arată în splendoarea sau în goliciunea ei !

Trei lucrări scurte ale părintelui liedului românesc, Mihail Jora : **Ciocîrlia, Primăvara** și **Bună dimineața**, au fost abordate cu prea multă voce ; liedul nu este o arie dramatică ci un cîntec care trebuie „spus" pe specificul său ; iar cînd sunetele se plimbă mai mult prin registrul acut, o cantitate și o penetrație prea mari devin chiar supărătoare prin stridența lor. Gîndurile acestea, care ne îngrijorau pentru început, au fost însă rapid înlăturate datorită excelentei interpretări date liedului și dacă, de Diamandi Gheciu, Lucrarea, pe care noi o socotim drept una dintre cele mai frumoase creații din literatura autohtonă a genului, este de fapt o piatră de încercare : cine nu simte fraza și respirația adevărată, crescendo-urile și decrescendo-urile, cine nu dozează perfect — pentru ca a doua parte (B) să ajungă la o gradație de maximum mezzoforte — acela care nu știe să pronunțe corect, cu accent muzical, dulcele vers eminescian, el bine — am putea afirma — el nu poate fi inclus în rîndurile adevăraților interpreți de lied. Iar aceștia, se știe, dacă sînt și înzestrați de la natură cu voci deosebite, devin și mari cîntăreți de operă ; trei nume de referință, în această privință, ne vin imediat în minte : Arta Florescu, Nicolae Secăreanu și Dan Iordăchescu !

Din acest moment, întregul recital — bucurîndu-se și de aportul substanțial al experimentatei pianiste Anca Șoneu, prea puțin solicitată în concerte, avînd în vedere calitățile ei — s-a desfășurat sub cele mai bune auspicii. **De vînt ești purtată**, a cunoscut sufluI cald și romantic dorit de autorul său, Alfred Allessandrescu ; **Rău de frumusețe**, liedul lui Carmen Petra Basacopol, a reliefat înțelegerea interpretativă a stilului modern de compoziție ; iar ciclul format din **Gîndul, Lynx** și **În cimp**, avînd la bază versurile lui Petre Ghelmez, prezentat în primă audiție absolută, ne-a făcut cunoscută și preocuparea pentru acest gen, a compozitorului Dan Bălan, cunoscut pînă azi mai ales în muzica corală. Bijuteria lui Pascal Bentoiu, constituită în aria Ofeliei, din opera **Hamlet**, colindul Roxanei din opera **Ion Vodă**, de Gheorghe Dumitrescu (poate puțin cam prea „tare" pentru începutul unei cariere) și aria Ciocîrliei, din opera **Trandafirii Doftanei**, de Norbert Petri, au întregit așa cum se cuvine acest recital, care a afirmat-o pe Ioana Mărgărit drept o autentică speranță a generației sale.

CLAUDIU NEGULESCU ■

---

mera în principal pe nota romantică a textului, pe linia tulburătoare a iubirii deznădăjduite a unei tinere (Emmi) aflate în pragul morții. Ileana Negru interpretează exemplar, după modelul blondei angelice, acest personaj destul de bine desenat. Un alt personaj, Vasile, junele tomnatic care timp de un deceniu a ocupat inima nefericitei copile, ne surprinde prin faptul că este o ipostază a poetului însuși, una indiferentă și crudă, personajul preferind să schimbe iubirea celestă cu una profană (o posibilă răzbunare a lui Hyperion). Marius Bodochi îl interpretează cu eleganță și căldură. Octavian Lăluț, în rolul doctorului curant al fetei, este depășit de puținătatea frazelor ce-i revin, iar Ion Marian, ca totdeauna activ în roluri mici, întruchipează cu har un servitor moldovean transferat la Baden-Baden (Niță). Patetic și exact este Radu Amzulescu în rolul tînărului compozitor îndrăgostit fără speranță de biata Emmi.

Regia lui Dorel Vișan a urmărit să consolideze cîteva scene într-un decor simplu de concert cameral sau de tablou de epocă. Un pian, cîteva scări ce duc spre o uriașă oglindă, o canapea și o romantică eșarfă e tot ce se află pe scenă. Cu mișcări simple actorii folosesc la maximum aceste obiecte, realizînd mai cu seamă un final remarcabil pe sunetele disperate ale pianului celui respins în amor, trista fată părăsită de iubitul ei inconștient urcă spre oglindă spre a muri la baza ei. E un poem acest final, chiar dacă e și o poză, care emoționează fără rezerve.

Firește, dacă schița de teatru ar fi aparținut oricărui alt autor, nici spectacolul n-ar fi avut semnificația pe care o are. Tot ceea ce intră în ființa eminesciană este însă scump nouă și valoros în sine. Tocmai de aceea spectacolul clujean poate fi consemnat ca o reușită, mai ales că publicul este de la bun început de partea lui. Am citit în Scheii Brașovului o scrisoare în care Eminescu îi scria din Viena agoniei sale lui Chibici, că îi este dor de o mămăliguță caldă și aurie. Oricine altcineva ar fi scris aceasta, ne-ar fi lăsat rece, dar Eminescu a sfințit totul.

VALENTIN TAȘCU ■

O poartă deschisă tuturora: DREPTUL LA ÎNVĂȚĂTURĂ

Unul din patru la sută învață

Întotdeauna, emoția!

Emoția, un cuvînt demonetizat? Niciodată, pentru că în orice trăire ne însoțește ca un semnișorul.

Chiar cînd totul este pregătit, cînd nimic nu poate interveni care să stînjenească mersul normal, EA apare.

Anul de învățămînt deschide larg porțile școlilor noi și a'e celor tocmai ieșite de sub mîna mamelor-gospodine, care le-au făcut să strălucească. Uniformele și ghiozdanele sînt lîngă patul copiilor, numai să le prindă pe ei și să alerge la festivitatea de astăzi. Anul de învățămînt are amfiteatrele și laboratoare'e studențești împodobite cu flori și urări pentru revedere. Are părinții alături de copiii lor, retrăind tinerețea. Are milioane de buchete în brațe, are cîmatul general al țării de partea lui.

Atunci de ce atîtea emoții? Cine îndrăznește să spună că le poate numara? Și cine se poate lipsi de ele? Cine nu le arcs tovarași în clipa repetatită, și totuși unică, a primei zile de început de an școlar?

Emoția demonetizată? Emoția face parte din ființa noastră de la primul pas nesigur pînă la ultimul...

Clopoțelul sună și ochii albaștri se întîlnesc cu ai învățătoarei într-o sudură din aliajul cel mai scump.

Un poet spune că metodele lui de lucru sînt „o lacrimă curată și o coală albă de hîrtie". Pe hîrtia mea, inima se mîzgălește și cu emoția. Avem nevoie de ea atunci cînd ieșim la tablă pentru a desena harta României. Nu ne putem lipsi de ea cînd dăm teza, cînd susținem bacalaureatul, cînd ajungem la diploma de medic, inginer, profesor, economist. Avem de partea noastră emoția cînd dăm doctoratul.

Emoția demonetizată? Tovarăși învățători, profesori, decani, rectori puteți susține lecția fără flacăra emoției? Tovarăși elevi, studenți puteți să ajungeți cît mai aproape de desăvîrșire fără generatoarea emoție? Tineri absolvenți puteți să vă ocupați posturile în producție, învățămînt, cercetare, fără aburul emoției care vă împiedicînjenește vederea, vă taie glasul? Progspat veniți în arena școlii puteți să intrați în clasa I, în banca de la fereastră, fără inima cît un purice?

Mă înfior de emoție cînd scriu pentru că ce am trăit nu se mai întîmplă dar nici nu se uită. Ca și mama, tata, bunica, școala este ruda noastră de sînge. De ea rămînem legați cît existăm. Emoția nu are nevoie de justificări.

Bine ai venit 1989 în școala noastră, fii un an plin de rodurile pentru minte și suflet!

Grupaj realizat de CARMEN DUMITRESCU ■

Convorbire cu OCTAVIAN FLOAREA, secretar de stat la Ministerul Educației și Învățămîntu'ui

— Fiecare an are elementele lui definitorii, respectînd tradiția și evoluția învățămîntului românesc. Cum se prezintă 1989, tovarășe prof. dr. ing. Octavian Floarea?

— Elementul definitoriu al noului an școlar este acela al continuității procesului de modernizare a învățămîntului la toate gradele, început după Congresul al IX-lea al partidului, în lumina sarcinilor, reieșite din documentele de partid și de stat, precum și din proiectul Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1991—1995 și orientările de perspectivă pînă în anii 2000—2010.

Prin tot ce s-a întreprins se urmărește ca învățămîntul să formeze cadre cu o temeinică pregătire, în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific, cu prevederile programelor de modernizare și dezvoltare a economiei. Procesul de învățămînt și cont'nutul fiecărei discipline, integrate organic cu producția și cercetarea, au la bază cele mai noi cuceriri ale științei, ale culturii, ale cunoașterii umane în general, concepția revoluționară despre lume și viață, materialismul dialectic și istoric. Vom acorda o mai mare atenție însușirii științelor sociale, economice și de conducere a proceselor de producție, pentru ca absolvenții să-și poată desfășura de început în bune condiții activitatea. Totodată, se va realiza o mai mare implicare a învățămîntului, pe toate treptele sale, o crestere calitativă a formării complexe, multilaterale, a tineretului, cu un puternic spirit creator și de investigație, participant conștient și responsabil la activitatea economică și socială. Cadrele didactice sînt pregătite pentru îndeplinirea exemplară a nobilei lor misiuni, de educare a tinerei generații pentru muncă și viață.

— În 15 septembrie ies ca niște făclii ale zilei de mîine, ei, cei din cl. I. Sînt frumoși, sînt dichisiți de mame, măsucurile abia li se văd din brațele cu multe flori. Cu copiii care intră cu emoție în clasa întîi, la ci se cifrează cei care învață?

— Populația școlară, este de circa 5 670 000, aproximativ 24,5% din numărul de locuitori ai țării.

Ca și în anii precedenți, toți promovații clasei a VIII-a vor continua studiile în clasa a IX-a de liceu, învățămînt de zi, iar dintre absolvenții clasei a X-a, o mare parte va continua studiile în clasa a XI-a de liceu, cursuri de zi, respectiv cu frecvența scoala profesională și în acelasi timp învățămîntul liceal seral. În anul școlar 1989—1990 s-au asigurat condiții ca toți absolvenții de clasa a X-a să continue studiile în învățămîntul de 12 ani. Totodată, pentru cuprinderea în învățămîntul liceal seral a unor absolvenți de 10 clase din anii precedenți, inclusiv în producție, s-au asigurat condiții de școlarizare în clasa a XI-a la cursuri serale, pentru un număr de elevi mai mare cu circa 21 000.

S-au întreprins intense acțiuni în vederea finalizării la timp a prevederilor Decretelor Consiliului de Stat nr. 157/1987 și nr. 163 1988, care stabilesc ca personalul muncitoresc, în vîrstă de pînă la 40 ani, care nu și-a încheiat învățămîntul gimnazial și liceal treapta I, să-și completeze pregătirea. În acest sens s-au asigurat toate condițiile ca, la sfîrșitul anului de învățămînt 1990/1991, întregul personal muncitor din țara noastră să fie absolvent al învățămîntului obligatoriu.

În învățămîntul superior, vor fi cuprinși, în anul I, cu circa 2 000 mai mulți studenți decît în anul precedent.

— Rețeaua învățămîntului românesc a crescut în pas cu cerințele naționale pentru educație, cultură și pregătire multilaterală. Harta învățămîntului s-a diversificat ca un sistem circulator. În cele mai mici și anonime așezări sînt bănci și învățători, în marile orașe sînt cursuri universitare și laboratoare ca în filme științifice, profesori eruditi. Tovarășe Octavian Floarea, ca secretar de stat la Ministerul Educației și Învățămîntului, aveți o cuprindere riguroasă a țării.

— Imbunătățirile aduse rețelei unităților de învățămînt au avut la bază indicațiile și orientările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele țării, ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, privind continua dezvoltare a învățămîntului și transformarea lui, alături de știință și cultură, într-un factor determinant al înfăptuirii programelor de dezvoltare economico-socială a țării, de făurire a societății socialiste multilateral-dezvoltate. Înființarea de noi unități de învățămînt, se înscrie în ansamblul măsurilor luate de partidul și statul nostru pentru perfecționarea continuă a tuturor sectoarelor vieții economice și sociale a țării, pentru ridicarea gradului de civilizație materială și spirituală a întregului nostru popor. Totodată, la organizarea rețelei de învățămînt care cuprinde circa 28 000 de unități, s-a ținut seama de modificările calitative ce au fost înfăptuite în structura economiei naționale, determinate de puternica dezvoltare a forțelor de producție, de repartizarea armonioasă a acestora pe întreg teritoriul patriei, de mutațiile calitative influențate de revoluția tehnico-științifică, cu deosebire după Congresul al IX-lea al P.C.R.

— Generalizarea învățămîntului de 12 ani din această toamnă este încă o dovadă a seriozității și temeiniciei școlii românești. Tovarășe Octavian Floarea, vă rog să ne prezentați alte elemente care fac inconfundabil anul 1989.

— În viitorul cincinal, întregul tineret va urma școala de 12 ani, peste 90 la sută din elevi urmînd a fi cuprinși în profiluri industriale, agroindustriale, silvice și economice.

Este demn de subliniat că această istorică hotărîre a conducerii de partid și de stat, constituie una din cuceririle de seamă ale edificării societății socialiste, prin care învățămîntul românesc va asigura tuturor tinerilor nu numai o pregătire profesională, de specialitate, într-o formă particulară a muncii, ci și o temeinică pregătire generală științifică și ideologică, culturală și educativă, în spiritul concepției revoluționare despre lume și viață.

În acest sens, 1989—1990 este anul în care toți absolvenții învățămîntului obligatoriu de 10 clase sînt cuprinși în clasa a XI-a de liceu, cursuri de zi și serale. În acest scolar 1989—1990 durata învățămîntului profesional va fi majorată cu o jumătate de an.

În spiritul documentelor de partid, în noul an din totalul promovaților a 8 clase, 94% vor fi cuprinși în clasa a IX-a de liceu — învățămînt de zi — la profilurile industriale, agroindustriale, silvice și economice și 6% la profilurile sanitar și neindustriale.

În acest mod, se probează cum nu se poate mai bine seriozitatea și temeinicia școlii românești, fermitatea cu care sînt aplicate hotărîrile de partid și de stat.

— Orice an școlar este pregătit cu mult înainte în compartimentele văzute și nevăzute ale școlilor, ale ministerului. Din acest punct de vedere și îndeosebi al programelor analitice, al manualelor noi despre care s-a scris atît în ultimii ani, ne puteți face părtași frămîntărilor creatoare ale multor de preocupări care, ca la ușa mare spectacol, nu se văd pe scenă, dar au fost și sînt?

— Pentru asigurarea elevilor cu manualele necesare s-a prevăzut tipărirea, prin Editura Didactică și Pedagogică, a 397 titluri, într-un tiraj de 16 400 000 exemplare. Față de anul trecut tirajul manualelor a crescut cu peste 5 000 000 de exemplare. Creșterea se datorește necesității de a asigura cartea școlară tuturor absolvenților învățămîntului de 10 ani care vor fi cuprinși în școli profesionale și vor urma, în acelasi timp și învățămîntul liceal seral (clasa a XI-a).

În procesul editării manualelor școlare s-au adus multe îmbunătățiri continuității lor, urmărindu-se ca în procesul de învățămînt să se realizeze o îmbinare mai armonioasă a structurii tutu'or disciplinelor, introducerea noilor cuceriri ale științei și tehnicii. Totodată s-a obținut o mai bună protectare a finalităților, a scopurilor generale ale învățămîntului, în concordanță cu obiectivele școlii de 12 ani. O atenție specială s-a acordat creșterii valorii formativ-educative a conținutului învățămîntului, educării comunicative, revoluționare a elevilor, cultivării unor înalte trăsături morale, a dragostei și devotamentului față de patrie, partid și popor, față de conducătorul partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președinte'e Consiliului Național al Științei și Învățămîntului.

Avînd în vedere aportul determinant pe care îl au disciplinele fundamentale, limba și literatura română, științele sociale s-a acordat o atenție specială conținutului acestor discipline. Rezultă, pentru ținuta școlare: Limba română pentru cl. a II-a, Limba și literatura română pentru cl. IX—XII, Aritmetica și Algebra, cl. a VI-a, Geometria, cl. a VI-a, Algebra, cl. a VII-a, Geografia R.S. România, cl. a VIII-a, Geometrie și Trigonometrie, cl. a IX-a, Chimie, cl. a IX-a, Istoria contemporană a României, cl. a X-a, Geometria analitică, cl. a XI-a, Biologia, cl. a XII-a.

O atenție aparte s-a acordat asigurării, în fiecare unitate de învățămînt, a tot ceea ce este necesar pentru desfășurarea unei activități de înaltă calitate, a climatului propice, emulativ, de inovare și descoperire a metodelor pedagogice pentru ridicarea permanentă a nivelului general de cunoștințe al elevilor, pentru valorificarea superioară a bazei didactice materiale.

În această ordine de idei menționăm că în anul școlar pe care-l inaugurăm astăzi, învățămîntul dispune de 103 667 săli de clasă 14 518 laboratoare gimnaziale, liceale și profesionale, 3 492 de amfiteatre, săli de curs și seminar, 3 982 laboratoare pentru studenti. 338 269 de locuri în internate și cămine.

— Tovarășe Octavian Floarea, cu acest tablou, schițat de dumneavoastră, vă mulțumesc și note de 10 să umple filele catalogelor.

Convorbire cu TACHE VOICU, rector al Institutului Politehnic București

Drumul cunoașterii la Institutul Politehnic durează 5 ani. Drumul reporterilesc, cel mai scurt, are nevoie de cîteva zile pentru a cuprinde cele 10 facultăți, 27 500 de studenți, aule și „fabrici", zeci de catedre, împreună, o intinsă suprafață de gîndire și activitate, care urmărește accelerarea obiectivelor, cum îmi spune profesorul doctor inginer Tache Voicu.

— Politehnica produce forță de muncă înaltă calificată pentru întreaga industrie; produce cercetări, în colaborare cu instituțiile de specialitate, pentru domenii de vîrf (microprocesoare, roboți, tribologie; nu e știință tribunilor, cum a inteles un xlarist în Anglia, ci triada — frecare, uzură, ungere); produce materiale noi de diferite tipuri, s.a.

Constructia impunătoare a Politehnicii, înzestrată cu tot ce trebuie pentru un învățămînt de înaltă calitate, are la temelia ei, acum și întotdeauna, cuvintele patriotice ale lui Gheorghe Lazăr, scrise în 1818 cerea „să se învețe ingineria în limba maicii noastre".

Fiecare facultate transmite profundul respect pentru inaintași, pentru deschizătorii de drumuri, Școala de Poduri și Șosele în 1818, Școala Politehnică în 1918, fată un trecut valoros care obligă prezentul. În 1950 Politehnica, cu studentii de la Mine, Petrol, Industrie Usoară, Construcții de nave, ulterior desprinse din Institut, abia aduna 3000 de tineri. În numai 39 de ani s-a produs o creștere de 9 ori.

Orice „boboc" care a reușit la examenul de admitere cunoaste numele strălucitilor profesori Anghel Saligny, Spiru Haret, Gheorghe Titeica, Dorin Pavel, Remus Rădulet, Elie Carafoli, C. Nenitescu s.a., care au fost dascăli aici. Orice nou venit va face repede cunostintă la rezistența materialelor cu profesorul Gheorghe Buzdugan; la electrotehnică cu profesorii Andrei Tugulea și Alexandru Timotin; la chimie cu profesorii Alexandru Balaban și Victor Sahini; la calculatoare cu profesorul Adrian Petrescu, la electrotehnică, energetică, cu profesorii Francois Alexandru și Gheorghe Hortoman; la masini electrice cu profesorul Constantin Bilă; la microunde cu profesorul George Rulea; la mecanică fină cu profesorul Traian Demian; la mecanică cu profesorul Dan Pavelescu; la organe de mașini și mecanisme cu academician Radu Voinea.

Tovarășe rector, mă ajutati să nu greșesc?

— Pînă aici sînt cu totul de acord cu dumneavoastră, cu cîteva mențiuni în plus.

— Vă invit călduros...

— Personalitățile Politehnicii sînt multi mai multe decît ati scris dumneavoastră, valorile se cunosc bine în lumea științifică. Pentru a răspunde actualelor sarcini sociale, întregul personal al institutului este de înalt profesionalism. Numai cu contribuția tuturor dascălilor, cel 4 500 de absolvenți, din fiecare an, sînt apti să preia orice loc de specialist în industrie, în cercetare, în învățămînt.

— Prin ce se caracterizează anul 1989 la Politehnică bucureșteană?

— În primul rînd obiectele pregătii pentru deosebitele sarcini care vor decurge din hotărîrile Congresului al XIV-lea. Punem la baza pregătirii noastre activități pregătirea inginerilor și subinginerilor numai și numai în pas cu nevoile societății, printr-o strînsă legătură cu producția și cercetarea. Noul este elementul nostru de lucru. Să nu mă înțelegeți greșit. Nu revedem total cursurile dar le completăm, le reorientăm, încît inginerul să fie flexibil, să poată trece ușor de la o sarcină la alta. Formația lui spirituală-profesională trebuie să meargă în această direcție, cum stăruiau ne îndeamnă tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului. Pentru a evolua de la o gîndire rigidă la una cît mai flexibilă, încît să ne putem adapta fără „chinuri" de la un produs la altul, le dăm absolventilor noștri accesul la limbaje și tehnici moderne. Ei trebuie să poată vorbi limba automatizării, a electronicii, a roboticii, a chimiei, chiar dacă stăpînesc foarte bine specialitatea de mecanic.

— Diversitate în unitate?...

— Exact. Școala noastră trebuie să le asigure absolventilor elementele de utilizare a tehnicilor de calcul, de neînlocuit astăzi în orice activitate materială, dar nu absolutizăm calculatorul, cum se întîmplă la alte curente de gîndire, în lumea contemporană.

— Există părerea că vizionarea unui inginer este prea absorbită de tehnică.

— Sînt nenumărate exemple, de notorietate publică, să-l citez doar pe regretatul academicienei Dumitru Dumitrescu, Grigore Moisil, Octav Onicescu, care înfirmă această părere. Dar, pentru că unii studenți cred că prin matematică, chimie, calculator, perspectivele este completă, Institutul nostru se străduiește să inlocuiască această lacună printr-o grijă căutată pentru cultură. Cursurile de științe sociale, manifestările „Cîntarea României", îndemnul repetat de a intra în librării și pentru beletristică, biletele pentru marile spectacole, abonamentele la concertele filarmonicii, sînt completate de dorința fiecăruia de a nu trăi în secolul XX fără a avea acces multiplu la artă și cultură.

— Personalitatea profesorului tradiază și în această direcție?

— Orice bun profesor trebuie să aibă talentul să treacă cu sufletul, asupra emulului, cunostințele sale. Legăturile între el vor fi din „oțelul" cel mai durabil.

— A fi specialist al mileniului 3 părea o pagină dintr-un roman științifico-fantastic. Cum vi se pare astăzi?

— Mileniul, care părea îndepărtat ca și luna, iată-l apropindu-se, și unii dintre noi vor lucra sub auspiciile lui. Prin anii '60, între nevoile societății și pregătirea absolventilor era un enorm hiatus. Tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a atras atenția că un învățămînt ca adevărat fosilor trebuie să țină seama de viață. Ultimii ani, cu multe frămîntări creatoare, ne-au făcut să perfecționăm structurile planului de învățămînt politehnic încît mileniul 3 nu ne sperie. Absolventul se va putea integra oricăror modificări ale structurilor economice ,de aceea punem accentul pe elementul dinamic. Ce „uzinăm" în orele de studiu? În această direcție dinamică se îndreaptă catedrele, consiliile profesorale, senatul, sub atenta îndrumare a tovarășei academician dr. ing. Elena Ceaușescu, căreia îi aducem prinos de recunoștință pentru tot ce face pentru Institutul nostru. În multe manuale se găsesc răspunsurile științifice la gîndurile noastre pentru mileniul 3.

— De pildă?

— Chimia anului I este mai bine așezată, a fost schimbată orientarea studiului materialelor pentru că trebuiau găsite soluții multiple pentru alte genuri de materiale și multe alte modificări de esență.

— Vă rog să ne îmbogățiți cunoașterea noastră cu cîteva manuale-catalog pentru gîndirea politehnică. Cultura noastră implică și cultură tehnică, nu?

— Îmi pare bine că subliniați acest lucru. Fără știință și tehnică nu se mai poate aceepta astăzi noțiunea de cultură. Aveți amabilitatea să notați?

— Numai asta fac de cînd v-am întîlnit...

— „Termodinamica", de profesor de georgo Moisil „Function de la theorie de la transmission de l'information", de profesor dr. inginer Alexandru Spătaru, apărută în Editura Press din Elveția; „Introducere în mecanica solidului cu aplicații în inginerie", de acad. Radu Voinea și un colectiv; „Aliaje amorfe solidificate ultra rapid: materiale metalice noi, stiele metalice", de profesor dr. doc. inginer Suzana Gidea și un colectiv.

— Tovarășe Tache Voicu, am remarcat, în discuțiile cu colaboratorii d-stră apropiați, o grijă și o atenție mărită pentru anul I. Este cel mai dificil pentru politehnician?

— Trecerea de la viața de elev la cea de student e un salt, cu tot ce implică el. Anul I este însă determinant pentru înțelegerea ingineriei. Au fost cazuri regretabile cînd unii studenți, în anul IV, s-au întrebat ce caută în această profesiune. S-au rupt de ea, dar a fost o pierdere de timp și o încercare dureroasă. Mîndețele anului I sînt deosebit de sensibile și rolul profesorilor este imens, deschizindu-le nu numai orizontul, dar și dragostea de a fi inginer.

— Orientarea către noi este coloana vertebrală a tuturor anilor de studiu. Specialiștii din industrie, cooptați de Institutul Politehnic, aduc oxigenul necesar?

— Și ei și cadrele noastre didactice au la dispoziție un vast cimp de informare prin schimburile interștiințifice. Cu publicațiile noastre înrietnem legăturci, la ni, cu 80 de reviste din S.U.A., Anglia, Brazilia, U.R.S.S., Franța, Japonia etc.

Ne folosim apoi de documentarea ministerelor economice. Avem acces la bibliotecile institutelor de cercetări. Doar timpul este marea noastră problemă. Discernămîntul profesorului este și aici foarte important, ei îl conduce pe student prin „pădurea" informațiilor, nu-l lasă să se rătăcească. O „busolă" bună permite acumularea unui mare volum de noutăți într-un timp scurt. Profesorii nostri sînt autorități în materie și am să vă dau un singur exemplu. Am fost vizitați unii o delegație de profesori deoarece în mod obișnuit sîntem gazde pentru colegii din străinătate. Am discutat despre ultimele căutări și rezultate le or în lumea științifică internațională. Printre oaspeți, o somitate, s-a referit la un profesor american, laudindu-i cercetările. Unul dintre marii noștri profesori i-a oferit oaspetelui nostru un extras dintr-o ultimă lucrare a profesorului american în colaborare. Noi, românii sîntem, uneori prea modești și ar trebui să fie mai bine conștienți de valorile noastre intelectuale, demne de întreaga stimă a specialiștilor.

...În calculul muncii •zlaristului intră informarea rapidă. Nu este prima oară cînd simt dorința de a rămîne mai mult între-un loc. Nu stărui în iluzia că aș putea fi partenerâ de dialog despre tehnica de investigație sau că aș putea pune în ecuație... noul, care aici este egal cu : ...tot ce se întîmplă în jurul nostru este legat de accesul la electronică, la automatizări, la tehnica de calcul. Orice produs trebuie să însemne tehnologii de vîrf».

Nu sînt deocamdată capabilă să-mi însușesc limbajul politehnicianului și m-am sprijinit pe bunăvoința profesorului Tache Voicu.

Ziarista italiancă Oriana Fallacci, cunoscută și la noi, nu credea că are chemarea să scrie despre ceremoniații pînă nu i-a cunoscut. Nici eu nu credeam că am valențe pentru înțelegerea fenomenelor tehnice și acum mi-aș muta, pentru un timp, locul meu din redacție la Politehnică, pentru a pătrunde, dincolo de aparențe, în lumea fascinantă a căutătorilor de „scintei" pentru mersul înainte al tuturor.

Profesorul Tache Voicu îmi promite o ușă larg deschisă la Institutul Politehnic din București. Îi mulțumesc pentru ziua de astăzi și pentru anticipație...

Poeme de spus în șoaptă

RADU CÂRNECI

Clopot de aur

Mamă, clopotul de aur nu m-a sunat
pasărea de aer încă nu m-a cerut
deși mă doare sîngele și
nordul meu se desfrunzește.

Trec ostenite sunete prin noapte
și cîntarețiî vîntului stau treji
și este-un vînt albastru-n dimineață
un vînt frumos.

Tu să mă-aștepți în cîmpul de
răcoare :
eu am venit în vis, ca totăl meu,
eu voi veni și tu vei fi minune,
încă vei fi...

Mamă, clopotul de aur cînd va suna,
cînd mă va cere pasărea flămîndă,
tu să mă-aștepți la margine de stea,
putere blîndă...

Fîntînă de veghe

O fîntînă de sete, o fîntînă de sare
o fîntînă dintr-o lacrimă mare

O fîntînă de veghe, o fîntînă de rază
din mulțimea de fîntîni mă veghează.

Ochi ai adîncului din o mie de vieți
o fîntînă cu șapte peceți

De dincolo de moarte, de sceptru ucis :
o fîntînă cu pleoapa de vis

De gură, flămîndă, de fraged sărut
o fîntînă cu dorul durut —

O fîntînă de sete, cu-adîncuri amare
dinspre tine în așteptare...

La marginea somnului

La marginea somnului
pe drumul omului
mă aștepți ca o pasăre cu zborul în jos
ca o pasăre cu zborul curat dar în jos
trei daruri să-ți aduc pentru drum
pentru drumul tăcut ca un fum.

Și prin clipe trec iernile, verile
ca un vîrtej primăverile
cu chipuri de pămînt, cu botezuri și nunți
prin clipe anii, înguste punți
spre marginea somnului,
pe drumul omului.

Horele sunt de aer, vai, ielele, ielele
cerul coboară, o, stelele, stelele
ca un lac mare, legănător
somnu-i pe-aproape, înșelător
de aer ielele
în vuiet stelele.

Mamă, așteaptă, veghează
la marginea somnului, trează
ictă sosesc îndată cu zorii
cu cocoșii, cu colindătorii
și-ți aduc pîinea și untdelemnul și vinul
să se-mplinească destinul :

la marginea somnului,
pe drumul omului...

Rădăcină de dragoste

Numai tu pentru mine acolo, departe
în răsp ntia știutelor drumuri întrziind,
așteptînd cu stelele și cu fiecare anotimp
să mă deslușesc dinspre bănuitele zări —
de veghe, sub cer, numai tu.

O, — înaintea mea — frumoasă și tainică, făptură
care atît m-ai visat încît ochii
ți s-au făcut ferestre și fiecare suspin
un dor, ca un vultur, rotindu-se ! O, mai frumoaso
decît toate iubirile mele !

Numai tu sfîntînd clipele, înmiresmîndu-le
cu numele meu, luminînd nopților cu lacrima,
numai tu, singură, m-ai găsit
la marginea întrebărilor. Și cearcănele
privirilor mele le-ai luat sub priviri.

O, cum te aduni peste mine cu cerul
și cum întinerești și mă naști
de gînd înalt și mă legeni cu aerul
și adorm și cresc sub inima ta iar
și de jur împrejur cîmpia faptelor tale...

Numai tu în fiecare clipă acolo
aștept.nd — statuie în uscata răspîntie —
și pleacă din tine anotimpurile, păsări
din șoaptele tale, și eu nu mai sosesc,
iar tu
întrzii în veghe, rădăcină de dragoste...

Un dor ca orhideea

...a fost să fiu și să se împlinească
în tine-atunci puterea lui zeiască :
semințe-g.nd cu miezul de-nviere
— din fruct amar la clipa de plăcere —
întrînd în tine raza lui cerească :
a fost să fiu și să se împlinească...

(...o, amintește-ți de iubirea-ceea :
ardeai în dor cum arde orhideea
printre minuni de ierburi și răcoare
iar el venea cu aură de soare
și înflorea în tine-atunci femeea :
o, amintește-ți de iubirea-ceea...)

...și, iată,-ncepe zborul în abisuri
maică, mireasă-n albele-ți dichisuri :
rămîn de aer pașii tăi, privirea
și într-un chip de ceață, amintirea
lucind ca apa visului din visuri
și, iată,-ncepe zborul în abisuri...

Eminescu — Creangă: marea prietenie

Reîntors în țară, la Iași, în 1874, de la studiile sale universitare din Viena și Berlin, fără să-și fi trecut doctoratul în filosofie, cum dorise Maiorescu, dar fără să fi renunțat la o asemenea împlinire, tînărul doctorand Mihai Eminescu avusese „norocul", grație aceluiași Maiorescu, de curînd ministru al instrucției publice, să fie numit, prin decret, la 16 octombrie 1874, director al Bibliotecii centrale universitare din Iași „Ferit de grija zilei de mîine". Poetul spera, astfel, să se pregătească mai repede, în liniște bibliotecii, pentru doctorat și să se întoarcă, apoi, în Germania, la Berlin, spre a-l obține — **„coelesia deorum gratia favente** nefiind caz împiedicător", cum ar fi zis El.

Toate, însă, aveau să iasă, pînă la urmă, altfel de cum sperase... Mai întîi, îi vor sta împotrivă rafturile doldora de cărți ale bibliotecii, ce-l așeaiau, ispititoare, din toate părțile, cu nevoia lor de ordine, de inventariere, de cercetare, incitîndu-i starea de conștiință, scrupulozitatea exemplară și acel sentiment al răspunderii morale ce-l caracteriza. De asemenea, obligațiile publice pe care le implica directoratul și, nu mai puțin, legăturile personale cu diverse personalități și instituții. De-ar fi să luăm în seamă, în această ordine de lucruri, drept pildă, doar corespondența purtată cu Hașdeu, ca să afle de la acesta numele dicționarelor auxiliare ale limbii latine și preservativele critice ce se aplică documentelor, spre a ști dacă sînt autentice sau apocrife. Apoi, exercițiile sale de paleoslavă, de gramatică latină, copierile de documente slavo-latino-bizantine și, peste toate, tendința lui de a revoluționa, într-un fel, biblioteca, de a o deschide spre rosturile ei majore. Pe de altă parte, aveau să-i paralizeze timpul, mai cu amar, intrigi și adversități de tot felul, și, tot astfel, deprimările grave pricinuite acum de unele pierderi tragice din sînul familiei.

De bine, de rău, Poetul izbuti să-și statornicească domiciliul într-o odaie mare, în casele din curtea bisericii de la Trei-Sfetite, unde, datorită generozității lui Samson Bodnărescu, director al Școlii normale ce funcționa aici, mai locuia Miron Pompiliu și avea să vină mai apoi și Slavici, tustrei afirmîndu-se în cercul eteroclit al „Junimii". Puterea de muncă intelectuală a lui Eminescu se amplifică manifestîndu-se multidimensională și rodnică, făcîndu-și acum debutul și în învățămînt ca profesor de filosofie la Institutul Academic, înlocuindu-l pe Xenopol, apoi de limba germană la Școala normală din Iași.

Dar, iată-l înfruntînd neașteptate mașinațiuni politice abuzive ce vor duce curînd la înlocuirea lui la directoratul Bibliotecii, ca și la catedră. Cînd același Maiorescu se va face din nou prezent, cu grija sa față de soarta Poetului, numindu-l, drept compensație, cu data de 1 iulie 1875, revizor școlar peste județele Iași și Vaslui, Eminescu va intra într-o nouă perioadă a experiențelor sale amare, a luptei crîncene cu destinul. Nu se va lăsa totuși, copleșit, ci se va angaja și în noua sa muncă cu aceeași imensă bunăcredință, cu nebănuită destoinicie administrativă și cu aceeași clarviziune socială și pedagogică, făcînd, astfel, și din prea scurta perioadă a revizoratului școlar încă o experiență bogată și încă o treaptă în creșterea, în cuvînderea sa spirituală. De ar fi de luat în seamă doar faptul că, după peregrinul său adolescentin prin țară, cu diversele trupe de teatru, aceasta este perioada ce-l va contopi tot mai din adînc pe Eminescu cu viața poporului, a țărănimii satelor, sporindu-i deodată pasiunea pentru folclorul național.

Cum o atestă documentele ce țin de sacerdotiul revizoral al Poetului, deși numai de un an de zile, — procesele verbale de inspecție a școlilor și învățătorilor, dările de seamă privitoare la starea învățămîntului rural la acea epocă, rapoartele și memoriile cu propuneri de îmbunătățire, însemnările zilnice privind problemele ivite în complicatul său oficiu, cum erau, de pildă, nivelul de pregătire a învățătorilor, formalismul ca metodă de predare, manualele greoaie, ineficiente, conferințele didactice periodice pe care le organizează cu învățătorii — toate încadrate în lupta sa fără preget pentru o școală românească modernă, pusă în slujba celor mai vitale nevoi ale poporului, ale țărănimii satelor —, Eminescu se dovedește a fi fost și una dintre cele mai puternice personalități ale învățămîntului românesc dintotdeauna.

Dar, iată-l acum, în această perioadă, legîndu-se cu Ion Creangă într-una din cele mai puternice, mai exemplare și mai rodnice prietenii din cîte înregistrează istoria vieții literare românești — rodnică și, nu mai puțin, exemplară prin conlucrarea îndirectă a două spirite de geniu într-o slavă literaturii noastre clasice. Se cunoscuseră la una din conferințele didactice pe care tînărul revizor școlar, Mihai Eminescu, le organizase cu învățătorii ieșeni, în lunile iulie-august ale anului 1875, la care, în calitatea lui de instilutor, participa și Ion Creangă.

Prietenia lor se încheagă rapid, mai ales după ce revizorul școlar cunoaște și apreciază cărțile de școală, manualele la care institutorul Creangă colabora cu deosebită competență, pe care le dă drept pildă și le recomandă, cu căldură, învățătorilor din județele încredințate și despre care va și scrie elogios.

Nedespărțiți vor rămîne, apoi, toată viața, oricît de profund deosebiți erau, totuși, ca structură. **Unul**, Poetul, om de o atît de vastă cultură academică, pregătit la universitățile cele mari ale vremii, a cărui minte excepțională îmbrățișa cele mai complexe probleme filozofice, ridicîndu-se pe culmile cele mai înalte ale cugetării omenești — **celălalt**, „Nică a lui Ștefan a Petrei, ciubotariul din Humulești", cu un modest bagaj de cultură, început la școala din sat, cu „bădița Vasile", dascălul de la biserică, firniitul de la strana mare, continuată la Broșteni, apoi la Tîrgu-Neamț, cu popa Duhu, la școala de catiheți din Fălticeni și, în sfîrșit, la Seminarul de la Socola, din Iași, un „duhliu" care „cetia foarte puțin", care era, însă, de un umor neîntrecut, cu un rîs sănătos, răsunător.

Starea lor de cultură, mult deosebită, nu constituia un obstacol în calea înțelegerii lor. Ce îi unea, în primul rînd, într-această sfîntă prietenie erau respectul și încrederea nelimitată pe care și le acordau unul celuilalt. Eminescu vedea în Creangă nu numai pe autorul renumitului său **Povățuitor**, lucrare didactică de avansată concepție, dar, prin **basmele** auzite, ca și prin depănarea **Amintirilor din copilărie**, ale acestuia, îl socotea drept una dintre cele mai vii sinteze etnice ale poporului nostru, o excepțională sinteză a inteligenței, a prezenței de spirit, a umorului și ironiei, a fondului nesecat de înțeleaptă filozofie a țăranului român, deschis cu mintea spre lume. La rîndul lui, Creangă vedea în Eminescu sufletul uriaș, mistuit, în primul rînd, de focul dragostei nemărginite pentru neamul său, pentru trecutul, tradițiile, obiceiurile, pentru spiritul și limba acestui neam. Tocmai fondul sufletesc și spiritual al Poetului, pe de o parte, și, pe de altă parte, firea specifică a Povestitorului — două produse spontane de geniu, ale acestui pămînt și al acestui neam ce sîntem — explică prietenia și înfrățirea dintre ei.

De aceea, desigur, după ce se încheiau ședințele „Junimii" prezidate de Maiorescu, care aprecia în prezența celor doi, poate, cea mai deplină justificare a acestor ședințe, Eminescu și Creangă se desprindeau de ceilalți și, împreună, o luau discret pe alt drum, pe drumul lor. Își căutau, insistent, altă lume decît cea „a domnilor de la „Junimea", o lume a lor, o lume a oamenilor din popor, simpli, sinceri și nefățuiți, ale căror amaruri și a căror voioșie li făceau să se simtă în mijlocul acestora mult mai bine, mai în elementul lor sufletesc. De altfel, tocmai de aceea Eminescu se apropiase atît de mult de Creangă. El își dădea seama de sensibilitatea, ieșită din comun, a țăranului humulestean, întruchipat de Creangă în mod ideal, de harul lui de a povesti cuceritor, transformînd uneori întîmplări atît de mărunte, și comune în frumuseți nepieritoare. Tocmai de aceea Eminescu îl îndemnase, mai ales, să-și scrie **Amintirile din copilărie**, cea mai importantă și mai semnificativă scriere a lui Ion Creangă, neasemuită în literatura română și, prin aceasta, universală ca valoare.

Astfel, cei doi prieteni dispăreau, uneori, zile în șir împreună din atenția junimiștilor... **„Ieșeau din oraș pe jos, cutreierau Galata cu Tîrgușorul, treceau înspre bariera Păcurarilor** — cum o spune contemporanul lor, junimistul George Panu —, **făceau înconjurul pe la Copou și Aroneanu, dormeau pe o lavița la vreun han sau la vreo crișmă, mîncau ce găseau și erau fericiți... Citeodată, întrebam pe Eminescu : ce vorbești tu tot timpul cu Creangă ?... El zîmbea și, cu privirea vagă și rătăcită, care îi era caracteristică, răspundea în mod evaziv: — Vorbim și noi ce ne trece prin minte !...".**

Iar cînd Eminescu va fi fost să rămînă, din nou, pe drumuri, destituit de liberali și din funcția de revizor școlar, hărțuit de răutatea și prostia supernușilor, cu încrederea în viitor din nou grav zdruncinată — pînă ce același Maiorescu să-l fi plasat într-un post modest de redactor pentru materia oficială a **Curierului de Iași**, acea **„foaie a vitelor de pripas"**, cum avea s-o numească, cu dispreț, Poetul — bunul său prieten, Ion Creangă, este cel dintîi care-i va sări în ajutor, oferindu-i găzduire frățească în bojdeuca sa din mahalaua Țicăului, căutînd, împreună cu tînăra lui soție, Tinca Vartic, să-i aline suferințele și stările de întunecare sufletească în care intrase. Este momentul cînd Eminescu își pierduse „dulcea mamă", care tocmai se săvîrșise din viață, la Ipotești, în ziua de 15 august 1876 — moment greu din viața Poetului, care îi determină nemuritoarele elegii, antuma **O, mamă !...** și postuma **Pierdută pentru mine, zîmbind prin lume străel**, închinate mamei și iubitei deodată, pe care și le asociază în inimă și în amintire, — elegiile cele mai pline de adorație din cîte tiparul românesc va fi dat vreodată la lumină. Oricît de amărît, de deprimat era Eminescu cînd se vedea nevoit să recurgă la serviciile altora, el accepta, totuși, cu vădită ușurare, găzduirea lui Creangă. Înfrățiți, astfel, tot mai din adînc, în cuget și simțiri, sub blînda veghe gospodărească a Tincăi, Poetul și Povestitorul vor petrece aici zile și săptămîni. Instalați, de regulă, în cerdacul de dos al bojdeucii, vorbeau, ceasuri în șir, despre strîmbătățile lumii, despre „canalia liberală" și despre mai cîte altele. Deseori își încheiau discuțiile, unul spunînd, cu hazul lui imperturbabil, șnoave, eresuri, Poetul recitînd versuri în dulcea, în tînguioasa, în melodioasa lui dicție, cu privirile întoarse melancolic spre lăuntrul său, ori îndreptate spre moicoma tălăzuire a dealului Șorogarilor, din spatele bojdeucii, retrăind, poate, astfel, copleșitorul peisaj al Ipoteștilor copilăriei sale țărănești.

Pentru ca, atunci cînd Eminescu avea să plece la București, în toamna lui 1876, pentru anii amarelor îndurerări din perioada ziaristicii la **Timpul**, bunul său prieten Creangă, rămas la Iași, însingurat și suferind el însuși, să-i scrie și să-l cheme înapoi cu disperare : **„Vino, frate Mihai, vino..., căci fără tine sunt străin !...".**

Se vor vedea, desigur, mai rar, de acum încolo, se vor căuta unul pe altul, cînd Creangă la București, — unde Poetul avea să-l reproducă în **Timpul**, dintr-o profundă apreciere, dar și din frățietate afectivă, primele două părți ale **Amintirilor** —, cînd Eminescu la Iași, — unde avea să-l readucă, mai cu seamă, devastatoarea-i iubire pentru Veronica Micle. Ținînd unul după celălalt, vor fi nevoiți, totuși, să rămînă, mai departe, despărțiți de timp și de distanțe, pînă ce — după ce dăruiseră, ambii, literaturii noastre și literaturii lumii întregi avutul lor fără de seamăn, aurul sufletesc și spiritual condensat în creația lor nemuritoare — aveau să se săvîrșească din viață, intrînd în Eternitate, în același an — și. iată, dar, centenarul amîndurora — în 1889 !

FĂNICĂ N. GHEORGHE

atelier literar

Anca Botez — București. Sinceră, poate prea sinceră, confesiunea din poemul **Zori de august**, lună în care, după cum ne încunoștințați în primul vers, ați apărut „în lumea albă". Poate tocmai de aceea țineți să aglomerați cu orice preț în interiorul celor 31 de zile mai toate anotimpurile, confundindu-le curgerea firească : „Deci m-am născut cînd vraja bucuriei / în deprimanta toamnă-ncet murea / Și-ndepărtate triluri lungi de mierlă / au salutat în zori sosirea mea / ... / printre cireși culeși de mama mea...". Nu se poate : în august nu-i încă toamnă, cireșii sînt culeși de mult, iar mierla obișnuiește să tacă. Vă salvează, ca promisiune, poemul **Aș vrea**. Dar e prea puțin pentru a ne face o părere.

Tudor Roșu — Iași. Doriți să ieșiți din dilemă și pentru aceasta vreți să vă spunem pe care din cele două cuvinte din **Deocamdată nu** trebuie să puneți accentul. Fiind vorba de o sintagmă, cele două cuvinte merg împreună și nu pot fi despărțite. Explicația e simplă : poemele pe care ni le-ați trimis pînă acum nu se desprind nici măcar un deget deasupra hîrtiei, apăsate de cuvinte care nu spun nimic pentru poezie. Doar cîteva, dintre ultimele primite — **Tu** și **Uneori, în somn**, parțial și **Învingătorul** — încearcă plutirea, dar se prăbușesc repede asemenea primelor mașini de zburat inventate de om.

Ionașcu Constantin — Valea Călugărească. Același răspuns ca pentru Tudor Roșu. Cu deosebirea că la dumneavoastră nu zboară nimic.

George Vilceanu — Alba Iulia. Frumoasă în intenție, poezia **Călătorie spre apus** e slabă ca realizare artistică, apunînd în plină zi.

Iulian Tănase — Bacău. Vă aflați într-o fază a influențelor fără disimulare (mai ales păunesciene) și a declarațiilor fără acoperire.

Ardeleanu Eugen — Cluj-Napoca. Impresionat de migala cu care v-ați caligrafiat cele 16 poeme, computerul rămîne dezamăgit de conținutul lor : un preromantism palid, o veșnică lamentare după iubiri inexistente și un timp real scurs peste abisuri închipuite. Mai apropiate de azi rămîn **Păsările** și **Cîndva**. Stați prost și cu ortografia. Doreați un răspuns **decent**, subliniere pe care computerul nu a înțeles-o, dar și-a îngăduit să rețină din **Adio** : „Adio clipă adio sentiment / firișor de viață ca un torent // adio copile în suflet rămîi / adio dragostea mea cea dintîi / adio noua fericire / ... / adio clepaidră...". Mofluz, computerul a adăugat de la el : „Adio, virgulă, / adio, poezie".

Cristian Mircea Sorin — Pitești. Deși ne trimiteți un singur poem — **Atlantida** —, ați reușit să ne uimiți de două ori. Odată prin vehemența versurilor elaborate sub neasimilată influență eminesciană : „Filfizoni necumpătați și adepți ai vehementei, / Ignorați și luminați, toți în lujer-u-existenței, / În fapt, viața împroșcați de diverse doleanțe ? Forțînd ușa încuiată a rivnitelor speranțe...". A doua uimire vine de la scrisoarea care însoțește poemul : „Nu știu nici azi, cînd am 22 de ani, dacă tot ceea ce am creat se poate numi Poezie, sau doar o obsesie sculptată, încrustată în marmura reverberației. Doresc numai o analiză succintă a stilului meu creator, stihial, care poate îmi va umple gîndul cu un nemaitrăit riviriment, sau îmi va îngropa speranța în tenebritatea deznădejdii". Aparte — ortografia; constatăm că la 22 de ani ați depășit toate personajele lui Caragiale. Nenea Iancu v-ar fi îndrăgit mult, noi vă lăsăm în pace : nu ne-am cunoscut.

Nicolae Ardeleanu — Cîmpulung Muscel. Ne anunțați : „Mă voi urca în vîrful Everest / și voi striga în toate patru zări : / — Treziți-vă... și pace vouă". Nu faceți pe Mîntuitorul de la poalele muntelui. Mai întîi urcați și veți vedea că la 8 880 metri e greu să strigi și, mai ales, nu are cine să te audă.

Laura Bogdan — București. Sînteți foarte grăbită : vreți să spuneți totul cît mai repede. Frumos ar fi să spuneți cît mai mult în cît mai puține cuvinte.

Homicianu Artemiza — Iași. V-am rugat să mai trimiteți pentru că nu eram dumiriți. Acum sîntem : nu mai trimiteți.

Mai trimiteți : Oana Andrei — București ; **Olteanu Laura** — Constanța.

Deocamdată nu : Pîrvan Craciun și Zaharia Georgeta — București ; **Alexandrescu Elena** — Ploiești ; **Doina Mocanu** — Constanța ; **Preda Daniela** — Buzău ; **Eda Nicolai** — Giurgiu ; **Alina Mihaela** — Zimnicea ; **Ionescu Dan** — Craiova.

Nu vă pierdeți timpul : Desmireanu Eugen — Turda ; **Cornel Dragomirescu** — Focșani ; **Gabriela Iulia și Zaharia Tibles** — București.

DARIE NOVĂCEANU ■

Amare sînt plecările deșarte

Amare sînt plecările deșarte,
cînd duc cu ele-un strop de sînge sfînt ;
dar mai amare-ntoarcerile sînt,
cînd poartă răni aduse de departe.

Cînd te întorci și nu vii de nicăieri,
cînd tragi la țărm, în larg de ești pierdut,
întrebi de tine, nimeni nu-ți răspunde,
n-ai umbră, n-ai cenușă, n-ai trecut.

Antiteze

N-ai dezmierda, de n-ai ști să blestemi ;
surid numai acei care suspină.
Nu-ai zîmbi, de n-ar fi fost să gemi.
De n-ai fi plîns, n-ai duce-n ochi lumină.

De rana singur nu-ți legai
cu mîna ta, n-ai unge răni străine,
N-ai jindui după un colț de rai,
de n-ai purta un strop de iad în tine.

Inscripție pe o fereastră

Flămînd de lume, nesătul de cer,
fereastra mea, stau ceasuri lîngă tine,
cu brațele deschise către tot ce vine,
cu ochiu-n lacrimi către cîte pier.

Cînd te deschizi în zori spre infinit,
fereastră, pare aripi ți-ai deschide,
și parc-ai vrea să zbori spre zări toride,
purtîndu-mă pe aripi răstignit.

Iar cînd amurgul joacă depărtări
pe geamul tău însingerat de soare,
cu aripi mari, ce n-au putut să zboare,
te-nchizi rănită peste renunțări.

EV. DOLCA SUTEȘTI ■

La steaua

Spre zarea cea plină de umbre-nvolburate,
aceleași plopi și, totuși, alții ;
ne spală-n zorii aceleiași lumini,
unde icoana ta din mine mi-apare orbitor
și nu o pot atinge.
Mă-nvăluie lumina ei din tine...
Mai tare azi străbate
și te privesc tăcută și îngîndurată.
Te îndepărtezi în lumea lianelor de gînd
Ne spală tăcerea stinselor lumini
și îți șoptesc în grabă :
revino încă o dată și mă iartă !

ADINA SÎRBU ■

„Patria e unică"

(Urmare din pagina 9)

poezia cîștigă foarte mult din gazetărie, prin implantul ei direct în actualitate, prin acea poezie modernă, uneori chiar pînă la limba de reportaj, cum au făcut, de pildă, Tvardovski în **Din zare în zare**, Robert Frost în poezia americană și Arghezi în **1907**, care e o poezie gen reportaj...

— Alexandru Andrițoiu pe cine îl iubește mai mult : pe poet sau pe gazetar ?

— Înainte de a răspunde la întrebare, vreau să afirm aderiunea mea totală pentru tabletă, pentru felul poetic de a vedea uneori gazetăria. Mă gîndesc la tabletele lui Arghezi, firește, la ce a scris G. Călinescu în **Cronica optimistului**. Adică, se poate face o osmoză între gazetărie și poezie și nu numai între gazetărie și literatură. Între gazetărie și literatură granița mi se pare atît de inefabilă ca între flacără și fum !

Aș mai face cîteva completări. Azi, după desființarea Direcției presei, deci a controlului preventiv, cum se spunea în mod metaforic, dar care era cenzură în toată puterea cuvîntului, mi se pare că pot să vorbesc mai liber, că putem să desfășurăm o gazetărie mult mai largă, mai frumoasă, mai literară și mai exactă, mai artistică și mai realistă și să apropiem și mai mult cele două fresle care, de fapt, sînt aceleași. Să ne gîndim la Eminescu : a fost un excelent poet și un excelent gazetar. Macedonski, Arghezi și chiar Lucian Blaga, la fel. Tudor Vianu a făcut gazetărie de calitate. Șerban Cioculescu... Marile spirite românești au știut întotdeauna să împace, să armonizeze în mod fericit cele două meserii care nici nu cred că se deosebesc cu ceva, dovadă fiind chiar aplecarea romanului american spre gazetărie, spre romanul-reportaj...

— Ce nostalgii vă răscolește lumea adolescenței ?

— Eu am plecat din Bihorul meu, care este vatra de lumină a existenței mele. Mai precis, aici, la Beiuș, la Liceul Samuil Vulcan, m-am format, avînd profesori sträluciți sau mai puțin sträluciți, dar cu un foarte mare tact pedagogic. Am avut și cenacluri literare prin care au trecut și s-au umplut de lumină oameni de primă mărime. Mă gîndesc la Mircea Mališa, la Titus Popovici sau la reputați oameni de știință cum sînt Ioan de Sabata și Ioan Anton, oameni cu gîndire exactă, aparent opusă gîndirii noastre artistice, dar în fond aceeași. Pentru că, zice Mircea Mališa, între matematică și poezie secolul nostru pune o egalitate foarte frumoasă !

— V-ați reîntîlnit în ultima vreme cu foștii colegi de liceu ?

— Nu numai că i-am reîntîlnit, dar i-am și readus către această publicație care se numește **Familia**. Și, profit de acest dialog, îngăduindu-mi să-l evoc pe Iosif Vulcan, acest mare om de cultură și patriot. El a dat sensul revistei **Familia** de **familie reunită** a tuturor principatelor române care existau atunci. Mi-am adus aminte de acest lucru și am vrut ca foștii colegi mei, azi într-o Românie reunită, să participe la împlinirea acestui frumos crez aici, în Țara Crișurilor. Fiindcă noi n-avem județe în cultură, ci avem zone, teritorii și acelea intrate foarte unitar în cultura națională. Noi n-avem nici dialecte, nici măcar subdialecte. Nici cu teoria aceasta nu sînt de acord, spre enervarea unor lingviști. Am încercat să-i aduc pe toți la vatră. Este vorba de Mircea Mališa, de Titus Popovici, de Aurel Covaci, de D. R. Popescu, oltean, dar care a studiat aici, de Romulus Vulpescu, care a fost elev aici, dar este bucureștean, de toți cei care într-un fel sînt legați de această vatră. Patria e unică, indiferent ce adresă avem înscrisă în buletin !

— Ce nu lipsește niciodată din sufletul dumneavoastră, oriunde ați fi, în afara Bihorului?

— Se poate închipui aruncarea unei pietre în apă. În jurul ei se fac cercuri concentrice, tot mai largi. Ei, locul în care a căzut piatra să ne închipuim că este satul natal și că cercurile concentrice desenează satul, zona geografică, țara. Sigur că ele cresc mai departe. Noi călătorim, sîntem oameni moderni, știut fiind că omul modern s-a născut turist. De fapt, primul turist a fost Ulisé și nu este chiar atît de modern... Oricum însă, noi călătorim, dar locul de aruncare a pietrei rămîne un fel de punct de reper.

— Și-n aceste călătorii, fie ele și numai călătorii de vis, din ce ați scris, ce purtați întotdeauna cu dumneavoastră?

— Să știți că nu orice călătorie este documentară ! Dar cînd nu este documentară, n-are nici un sens. A scrie despre tot ce vezi în lume este echivalent cu a scrie despre tot ce ai în memorie. Or, care romancier de pe lumea asta a scris tot ce are în memorie? Memoria trebuie să decanteze balastul ! Este oare cazul să amintim de subconștientul lui Freud, că unele amănunte trebuie „omorîte", ca să nu înnebunim ? Învățînd de la marii călători am reținut din călătorii numai lucrurile de esență. O călătorie trebuie însoțită întotdeauna de un bagaj de cultură. Nu poți călători în necunoscut. Chiar călătoriile în lună au fost matematic calculate! Dacă noi nu putem calcula matematic, de pildă, o călătorie la Praga, știm că pe acolo a trecut un mare voievod român. Îl numesc pe Mihai Viteazul ! O călătorie în China nu e o călătorie în necunoscut. Dincolo de cunoștințele noastre, fie ele și minime, de sinologie, te gîndești automat și la Nicolae Milescu. Sau, a studia literatura rusă de la obîrșii, sare în ochi, bate-n inimă și-ți umple sufletul de mîndrie că un Antioh Cantemir a cîtitorit acolo poezia așa-zis modernă. Înțelegînd prin modernitate poezia intrată în prima treaptă a istoriei literare și așa mai departe. Sigur că noi scriem despre ceea ce vedem și despre ceea ce simțim în lungile sau scurtele noastre călătorii. Principalul este însă să le vedem cu un ochi filosofic, să le decantăm și cu un ochi românesc. Chiar dacă nu este nici o urmă românească pe unde călătorim, să fie măcar spiritul nostru, unghiul nostru de vedere, românesc, de a vedea lucrurile. Atunci sîntem români ! Eu nu cred în exotism. Exotismul este o simplă curiozitate pentru semidocți, pentru oameni incapabili de a recepta sinteza culturii...

— Cîte cărți ați scris ?

— Nu știu...

— Ce poezie iubiți cel mai mult ?

— A lui Eminescu...

— Dar dintre poeziile scrise de Alexandru Andrițoiu ?

— Toate și nici una !

— Cum adică...?

— Orice poet care se respectă știe de cît își iubește opera în întregime, ca un părinte proprii săi copii. E adevărat, ai sentimentul că orice poezie scrisă altădată ai scris-o azi altfel...

— Ce înseamnă Vașcăul pentru poet ?

— Nimic decît locul meu de baștină ! În străvechime a avut un nume magnific : Crăița. Azi nu-l mai are, a fost „înghițit" de cuptoarele de fier ce s-au ridicat pe la începutul veacului trecut. Au încercat într-o vreme oamenii să-i readucă în actualitate istoria, împrumutînd numele unui mic atelier, apoi, chiar unei fabrici destul de moderne pentru vremea respectivă, dar totul s-a uitat. Suna, totuși, nemaipomenit de frumos acel nume parcă astral: „Crăița" ! Dacă Vașcăul, sau hai să-i zic în acest interviu **Crăița** e vatra mea, Țara Moților este un univers de suflet, deși, geografic vorbind, nici nu include locul meu de baștină, fiind mai lăturalnic, la vreo douăzeci de kilometri...

— Nu sînteți, deci, mot !

— Am spus într-un dialog pe care l-am publicat în Flacăra că familia mea are obîrșie oltenească, venind însă din de demult, cu vreo două secole în urmă, ca simoli pietrari, mari meșteri la făcut drumuri și mari meșteri în cioplitul pietrei. Sînt moți nu prin adopțiune, ci prin naștere. Toți ai mei au fost moți într-un fel, pentru că zona subcarpatală depășește zona geografică. Din acest punct de vedere, **Familia** nu este a județului Bihor, ci a unei zone. A Țării Crișurilor. Eu m-am considerat mot și în felul acesta am scris **În Țara Moților se face ziuă.**

— Scrieți greu, sau ușor ?

— Acum scriu mai ușor decît ieri. Ieri am scris mai ușor decît alaltăieri. Totalizînd: scriu mult mai ușor decît în urmă cu 10—15 ani ! Aceasta nu depinde numai de o anumită îndeletnicire, de o anumită experiență luată în mod pragmatic, empiric, ci și de o anumită cultură poetică: de lupta cu cuvîntul, care este o luptă crudă. Nu știu ce rămîne din opera mea, sau dacă rămîne ceva. Dar dacă rămîne din experiența mea ceva, rămîne această luptă fantastică cu verbul, cu logosul. Cîștigînd teritorii, am făcut ceea ce au făcut stră-stră-stră-străbunii noștri cînd au îmblînzit fiarele : am îmblînzit cuvintele și sînt unele care mă ascultă ! Și, ascultîndu-mă, au devenit animale casnice domestice, se supun. Poate că este bine, poate că este rău...

— Cei ce vă cunosc „laboratoarele" afirmă că Alexandru Andrițoiu se joacă pur și simplu cu rimele !

— Să știți că eu folosesc și dicționarul de rime, dar numai atunci cînd traduc. Am însă pretenția unor rime inedite, care nu există nici în dicționare. Ele n-au venit printr-o căutare excentrică, ci printr-un fel de domesticire a limbii și a armoniei limbii. Și cum armonia unei fraze se termină întotdeauna sonor, deschis, luminos, rima intră implicit în accentul acestei căutări. M-am gîndit că a găsi o rimă rară, nu e mai prejos de a găsi o piatră rară ! Unii zic că e manierism. Poate este chiar așa. Eu cred însă că e ceva frumos...

— Ați adus în discuție lumea traducerilor. E greu să traduci? Îți oferă satisfacții această muncă aparent necreativă?

— Consider că munca de traducere e o activitate creativă. Traducătorul poate să „vadă" opera pe care o traduce dintr-un unghi sau dintr-altul. Blaga, de pildă, se întrecea cu originalul și-și îngăduia mult mai multe libertăți în traducere. Arghezi respecta originalul, dar dădea o tentă de limbă a lui Krilov sau La Fontaine, de pildă. Eu sînt, în maniera de a traduce, „Arghezi" ! În toată puterea cuvîntului. Alții preferă un unghi de exactitate rece și făcut cu meșteșug. N-are importanță. Într-un fel sau altul, traducerile sînt un cîștig și pentru formația mîinii. Este așa cum îmi închipui eu că un compozitor, compunînd o sonată, parcurge Beethoven, parcurge muzică clasică fără să-i deranjeze dacă e o personalitate care știe să „fure" cu cistig.

— Ce reprezintă Familia pentru Alexandru Andrițoiu ?

— Este cea de a doua existență artistică a mea ! Dacă opera mea, bruma mea de operă, este justificarea mea beletristică, revista **Familia** este justificarea mea gazetărească, de vechi și bătrîn gazetar. Vreau să vă spun un secret care e al mîinii mele : dacă nu scriu un articol dacă nu citesc o pagină din revista mea, dacă nu-mi aduc un colaborator nou, dacă n-am această tresărire gazetărească, parcă n-aș exista.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ Din Cluj-Napoca, Brăila și Brașov, răspunsurile dorite de trei dintre corespondenții noștri:

— **Zambo Edita**, din Cluj-Napoca, str. Retezat nr. 7, ap. 7, a fost repartizată ca muncitoare necalificată la Institutul oncologic din municipiu (D.P.M.O.S. — județ Cluj).

— În urma scrisorii adresate redacției „Flacăra", **Urdea Ludovica**, din comuna Tărlungeni, a fost invitată la Oficiul forțelor de muncă și încadrată la Întreprinderea „Electroprecizia" Săcele ca electrician, conform repartizării școlii profesionale (D.P.M.O.S. — județul Brașov).

— **Lupu Maria**, din Brăila, str. Cazasului nr. 51, a primit dispoziția de repartizare pentru Întreprinderea de legume și fructe Brăila. Petenta este mulțumită de modul în care i s-a soluționat scrisoarea. (D.P.M.O.S. județul Brăila).

Consiliul popular orășenesc Slănic Moldova, județul Bacău: „Din verificările efectuate, rezultă că tovarășul **Buinaru Constantin**, (str. Ștefan cel Mare, bl. 12, ap. 17) este în vîrstă de 63 de ani. În urma unui accident suferit, o fractură a piciorului drept, petentul este în imposibilitate de a se deplasa. Fractura necesită o perioadă lungă pentru consolidare, cu controale medicale de ortopedie la 6 luni. Avînd în vedere starea sănătății sale, care a cauzat o serie de cheltuieli neprevăzute, Biroul executiv al Consiliului popular al orașului Slănic Moldova a hotărît reducerea sumei contribuției bănești pe anul 1989 la 200 lei".

■ „Despre transportul de călători cu metroul numai lucruri bune !" ne scrie **Aurel Șeulcanu**, din București, str. Alunișului nr. 3, bl. 12C sc. 3 ap. 98, sector 4. Dincolo de numeroasele aprecieri ce dovedesc o cunoaștere amănuntită a traseelor, stațiilor, orelor de funcționare, corespondentul nostru reține și „unele mici fisuri", nu în transportul propriu-zis, ci în activitățile indirecte, ce ar putea fi lesne înlăturate. Sintetizînd observațiile sale menționăm: afluența de călători de pe tronsonul 1, între stațiile „Republica" și „Gara de Nord" ar necesita trenuri prevăzute nu cu 4, ci cu 6 vagoane; personalul de la aparatele de taxare își părăsește uneori locul de muncă, ceea ce „nu este permis la o asemenea firmă"; scările rulante funcționează descoperi doar într-un singur sens, iar acela este... al coborîrii, cînd normal ar fi să se întîmple invers; difuzoarele necesită revizuiri în mai toate stațiile.

Sînt, într-adevăr, neajunsuri ușor de înlăturat. În rest, subliniază călătorul nostru, Metroul bucureștean este de nota 10.

■ **Paul Anca**, din Cluj-Napoca, str. Bolyai nr. 7, ap. 13, dovedește un bun simț al observației, ca și o sinceră bucurie pentru fiecare nouă realizare din orașul său: De curînd s-a deschis în municipiul nostru o unitate reprezentativă a comerțului, situată pe o arteră cu o circulație intensă — str. Gheorghe Doja. Totul este foarte frumos și extrem de plăcut, încît nu putem decît să exprimăm laudele noastre pentru acestă realizare a forurilor comerciale locale ...Există însă și un mic... dar". „La vitrine au fost uitate niște gratii foarte solide, perfect justificabile pe vremea cînd în clădire funcționa o agenție C.E.C. dar care nu-și mai au rostul acum, cînd intri să bei o cafea. Firma, deși confecționată cu mult gust, a fost așezată atît de sus, încît îți trebuie ochi buni spre a citi „Café Lux". Sînt chestiuni minore, lesne de remediat.

■ **Direcția pentru Probleme de Muncă și Ocrotiri Sociale — județul Timiș**, către **Mariana Stoica**, comuna Comlosu Mare nr. 707: „Dosarul dumneavoastră pentru stabilirea ajutorului lunar ca mamă cu mai mulți copii a fost înregistrat la direcția noastră în 20 mai a.c. În data de 19 iunie s-a înaintat proiectul de decizie la Comitetul Executiv al Consiliului popular al comunei Comlosu Mare, urmînd să vi se efectueze plata cu data de 1 mai 1989".

■ În scrisoarea adresată redacției, **Ana Tempelean**, din comuna Lunca, județul Bihor, se plîngea de conducerea Cooperativei de credit din orașul Dr. Petru Groza, care „nu-i acordă drepturile" și ne cerea „să căutăm adevărul". L-am căutat și l-am găsit: „Vă informăm că cererea tovarășei Tempelean este aprobată din luna februarie 1989, dar petiționara s-a mutat din orașul nostru unde avea adresa veche, iar Cooperativa de credit nu a cunoscut noua adresă" (Consiliul popular al orașului Dr. Petru Groza).

■ Alți cetățeni se dovedesc mult mai grijulii în ceea ce privește locul unde ar putea fi găsiți. Celui în cauză, constiincioziatea nu i-a folosit, însă, pînă acum. Să nu ne pierdem, totuși, speranța. Despre ce este vorba? Citîm din rîndurile sosite la redacție: „În anul 1986, luna august, am depus la Liceul „Nicolae Grigorescu" din Cîmpina, județul Prahova, o cerere, spre a mi se elibera foaia matricolă. Secretara liceului mi-a indicat să specific în cerere adresa unde locuiesc, că mi se va trimite foaia prin poștă. I-am lăsat următoarea adresă: Urlan Marin, Calea Dudești 148, sector 3, București. Au trecut trei ani, dar pînă azi n-am primit nimic. Deoarece nu mai locuiesc la adresa de mai sus, vă rog să consemnați: **Urlan Marin**, str. Prundului nr. 29, sector 5, București, cod 76122".

■ „Subsemnata **Maria Simionescu**, domiciliată în București str. 13 Decembrie nr. 7, sector 1, vă aduc la cunoștință următoarele: la data de 10 iulie 1989 am expediat de la oficiul P.T.T.R. nr. 54 — 1, o scrisoare recomandată cu confirmare de primire, pe adresa Elena Gavrilă, Policlinica „Delfinul". Eforie Nord, județul Constanța. Scrisoarea, de mărime obișnuită, dar puțin mai groasă, conținea un lucru de mînă; la mesagerie a fost refuzată fiind prea mică și prea ușoară pentru un colet. Confirmarea nu am primit-o nici pînă astăzi. În mîna cui o fi încăput această scrisoare?". Ne e greu să vă dăm un răspuns, așteptăm lămuriri de la cei în cauză.

■ Tot din București, **Stancin Ovidiu** str. Ovidiu nr. 25 sector 4, se scuză că ne scrie, chiar și adresa de pe plic, cu creionul „Vă rog să încercați să scrieți cu anexatele „noi" rezerve de pix. Nu veți reuși, cum n-am reușit nici eu, deși am chinuit hîrtia pînă s-a rupt. Am cumpărat mai întîi două rezerve de la librăria din strada 30 Decembrie. Cu una am putut, cu greu, să scriu o jumătate de coală. Cea de-a doua n-a mers deloc. Am mai cumpărat două, zicînd că a fost o întîmplare, dar nici acestea nu scriu. Oare la fabrica producătoare nu există control de calitate? Ce ne facem? Dumneavoastră cum ați rezolvat problema și ce propuneți?". Transferăm aceste întrebări producătorilor de rezerve pentru pix.

■ În scrisoarea sa, **Zaharia Melu** din Galați, bl. Y-6 ap. 46, Cartier Aeroport, solicita înființarea unui punct gospodăresc în perimetrul Asociației de locatari nr. 702, deoarece locuitorii din această zonă depozitează gunoiul menajer la punctul gospodăresc de lîngă blocul Y-6, în care locuiește dumnealui. Din analiza efectuată de Consiliul popular al municipiului Galați împreună cu conducerea E.G.O. din cadrul I.J.G.C.L. Galați, a rezultat că cele sesizate sînt reale. „Pentru rezolvare, ne înștiințează Consiliul popular municipal Galați, punctul gospodăresc de lîngă blocul Y—1, situat în perimetrul Asociației de locatari nr. 702 s-a completat cu încă două containere".

Alte două scrisori, cu același subiect: buna gospodărire:

■ „Un grup de locatari din blocurile 28 C și 29 C, strada Pecineaga nr. 5, sector 5, București, pune următoarea întrebare: Cînd, oare, factorii de resort au planificat să facă dispărută acea grămadă inutilă de pămînt și alte reziduuri care blochează curtea interioară dintre cele două blocuri?" Se precizează că respectiva grămadă de pămînt dăinuie de circa 3 ani, de cînd datează și blocurile. „Cu ajutorul unui excavator și a unei basculante, treaba s-ar rezolva simplu". (în numele grupului de locatari semnează **Alexandru Mărculețiu**)

■ „Sîntem mutați în blocul 11 din strada Democrației nr. 6 sector 4 din anul 1986, perioadă în care am așteptat ne cei în măsură să amenajeze spațiile din jurul blocului, așa cum le este datoria. Cu toate insistențele și adresele făcute la Consiliul popular al sectorului 4, nu s-au ridicat grămezile de resturi de la construcții, nepermițînd accesul la ghenele de gunoi. Ne-am gîndit că, poate, constructorul, sau cel în măsură să realizeze aceste obiective au uitat adresa. E posibil? Ultima adresă comunicată la Consiliul popular — secția arhitectură și sistematizare, este: **Asociația de locatori**, str. Democrației nr. 6, sector 4, București.

■ Cîteva răspunsuri din partea Ministerului Sănătății:

— Lui **Alexa Mihai Viorel**, din Călimănești, județul Vîlcea, ca și tuturor celor interesați, îi se comunică faptul că buretele LUFA se poate procura de la unitățile Plafar.

— **Tomescu I. Ion**, din comuna Uda, județul Argeș a primit sprijinul pentru procurarea medicamentului NAKOM, repartizat prin Oficiul farmaceutic Pitești.

— Cererea **Corneliei Munteanu**, din Tulcea, a fost transmisă Centrului Medical de Fonoaudiologie și Chirurgie Funcțională O.R.L. — Secția de protezare auditivă, care va repartiza produsul solicitat, comunicînd petentei unitatea de unde va putea ridica, contra cost, acumulatorii necesari aparatului auditiv.

■ Din Drobeta-Turnu Severin, o scrisoare, semnată de **Sinca Gheorghe** domiciliat în Aleea Castanilor nr. 3: „În revista **Flacăra** din 30 iunie a.c. am citit despre apariția unor produse farmaceutice realizate din plante medicinale după metoda prof. dr. Gabriel Racz și conf. dr. Elisabeta Racz, de la Tîrgu Mureș. Fiind suferind, am încercat să iau legătura cu Oficiul farmaceutic din Tîrgu Mureș. Numai că, pînă mi s-a răsouns la telefon (era mereu ocupat), programul de lucru s-a terminat. Am vorbit doar cu ofiterul de serviciu pe oficiu, un mare om de omenie. Se numește Elvira Pop. Tovarășa farmacistă Pop, după ce i-am explicat ceea ce doresc și i-am dat și adresa, m-a asigurat că se va rezolva. Într-adevăr, m-a ajutat să intru în posesia produselor, care au sosit peste cîteva zile de la Tîrgu Mureș. Pe acest om, cu adevărat de omenie, care este farmacista Elvira Pop, n-am văzut-o niciodată, i-am auzit numai vocea caldă la telefon. Vă veți întreba, poate, de ce v-am scris toate acestea? Pentru că se poate întîmpla și altfel. La data de 12 iunie, spre exemplu, am adresat cu nr. 5072 Direcției Farmaceutice din str. Ilfov nr. 6, sector 5, București, o cerere, prin care solicitam unele medicamente pe care în Drobeta-Turnu Severin nu le-am găsit. Nu am primit nici medicamentele solicitate și nici un fel de răspuns, în afara confirmării de primire."

■ **Viorel Petrilă**, din Craiova (Calea București, Bl. C-24, sc. 1, ap. 11), este invitat, după cum ne înștiințează U.J.C.M. — Dolj, la Unitatea de reparații T.V. nr. 1 din strada Preotesa nr. 3, pentru înlocuirea tubului cinescop al televizorului său, cu acordarea garanției, conform legii.

■ Urmare a scrisorii adresate redacției de către **Nazarov Ecaterina** din Galați, micro 17, bl. N. 2, ap. 38, Consiliul popular al municipiului Galați face următoarele precizări: „Potrivit articolului 10 (1) litera „C" din Statutul cadru al C.A.R.P., calitatea de membru încetează prin excluderea pentru neplată fără motive temeinice a cotizației și a contribuției lunare mai mult de trei luni. Analizînd situația petentei, s-a constatat că mama acesteia nu a fost exclusă din rîndul membrilor, fapt pentru care Ecaterina Nazarov beneficiază de toate drepturile solicitate".

LIANA MOLNAR ■

Poșta redacției

Cornișa Veronica — Timișoara: Dr. Nicolae Burghiu lucrează la Spitalul municipal Lugoj. ● **Roibu Tudor** — județul Olt: Deși am insistat în repetate rînduri asupra necesității de a începe scrisorile cu datele absolut necesare — numele, prenumele, adresa completă — nu v-ați conformat și nu v-am putut ajuta. Adresați-vă direct Comisiei de expertiză medicală de pe lîngă D.P.M.O.S. a județului. ● **Pușcaș Ioan** — com. Ip (Sălaj): Inspectoratele școlare județene sînt competente să rezolve contestațiile privitoare la examenele de treaptă. ● **Gheaja Ilarion** — Brașov: Răspunsul pe care l-ați primit este corect și complet. Lucrurile trebuiau lămurite la unitate în timpul activității. După 3 ani de la pensionare nu se mai poate. ● **Ilisie Viorica** — Bușteni: Numai Comitetul executiv al consiliului popular poate hotărî. ● **Andrei Ecaterina** — Olănești: V-ați gîndit bine, deși cam tîrziu. Va trebui să acceptați ceea ce vi se oferă la data prezentării, apoi veți vedea. ● **Strezoiu Georgică** — com. Sărulești (Buzău); **Popa Maria** — București: Nu. ● **Niculescu Gheorghe** — București: Pentru probleme de întreținere a blocului și de gospodărire a fondurilor, cereți convocarea adunării generale și discutați ca într-o familie. Dacă membrii comitetului nu vor sau nu pot să facă ceea ce toți locatarii hotărăsc, alegeți pe alții. ● **Diaconescu Ilie** — Focșani: N-am înțeles din scrisoarea dv. decît că pînă la 39 de ani v-ați tot „refăcut" și „retras" mutîndu-vă dintr-un loc de muncă în altul. Cu carnetul de muncă și cu o cerere, adresați-vă Oficiului forței de muncă. ● **Burcea Vasile** — Turnu Măgurele, **Antal Anton** — Timișoara: Potrivit art. 174 din Codul muncii, singurul organ competent să aprecieze temeinicia și legalitatea măsurii desfacerii contractului de muncă și să dispună măsuri în consecință este instanța judecătorească (judecătoria, tribunalul județean, Tribunalul Suprem). Contestația se poate introduce în termen de 30 zile de la data cînd vi s-a comunicat măsura desfacerii contractului de muncă (art. 176 din Codul muncii). ● **Vraciu Gabriel-Cornel** — Slănic Moldova: Regulamentul privind regimul acelor de studii precizează că nu se eliberează alte acte de studii cu nume sau prenume schimbate. Cu actele ce le posedați veți dovedi că diploma vă aparține. ● **Tudor Constantin** — Craiova: Pînă la sfîrșitul trimestrului se vor executa reparațiile necesare de către I.J.G.C.L.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ECOURI • ECOURI • ECOURI ECOURI • ECOURI • ECOURI

■ Mențiunea făcută de **Consiliul popular al orașului Dorohoi**, cum că orașul este într-un amplu proces de sistematizare și modernizare, care impune în unele situații și tăierea unor pomi fructiferi, inclusiv a nucilor — este un răspuns la mîhnirea cetățeanului Ștefan Burlacu din Dorohoi — autorul scrisorii comentate „Ce-aveți cu nucii?", apărută în paginile revistei. „Semnalul de alarmă" era tras pentru acei cetățeni care nesocoteau legea, distrugînd nucii din curtea imobilelor unde locuiau. Petentul n-a știut că toți cei încriminați în scrisoarea sa au primit autorizații de tăiere, conform prevederilor Legii pomiculturii nr. 11/1974, eliberate de D.G.A.I.A. Botoșani, cu condiția ca lemnul să fie predat I.F.E.T.-ului Suceava. Delegații respectivelor foruri — I.F.E.T. Suceava, Consiliul popular și E.G.C.L. Dorohoi — au mers la fața locului unde au întocmit un proces-verbal din care rezultă că nucii nu corespund din punct de vedere calitativ pentru fabricarea furnirului. Cum aveau multe noduri și putregai scorburos, puteau fi folosiți doar ca lemne de foc. Din răspunsul oficial mai desprindem că echilibrul pomicol a fost restabilit prin extinderea zonelor verzi ale orașului, fiind plantați pînă acum 13,4 mii bucăți de arbori și arbuști ornamentali, precum și puieți și pomi fructiferi, din care 850 de nuci. Ce păcat că semnatarul nu a înțeles interesul major al colectivității, așa cum au procedat și ceilalți cetățeni de pe strada sa!

■ Înseram în nr. 27 al revistei sesizarea lui Ionel Agache din Galați, privind defecțiunile ce pot apărea la frigiderele în garanție, produse de Întreprinderea mecanică Sadu. Sîntem siguri că răspunsul venit din partea **Centralei industriale de echipament special** nu este lipsit de interes, cu toate că din conținutul lui aflăm că U.J.C.M. Galați nu a încheiat pe anul 1989 contract pentru piese de schimb cu întreprinderea. Ca atare, nu a fost posibilă executarea unor reparații în termen de garanție decît prin deplasarea la fața locului a echipei service din întreprindere. Nu se desprinde din răspuns cine poartă vina nesemnării unui astfel de contract, dar, pentru a preîntîmpina și alte situații similare, Biroul executiv al centralei a analizat activitatea service, care se destășoară pentru frigiderele produse și livrate de I.M. Sadu, și a dispus măsuri de reorganizare a acesteia prin înființarea, începînd cu trim. IV 1989, în toate municipiile, a unor reprezentanțe service locale care să execute lucrările de reparații în termen de garanție și post garanție. O măsură mult așteptată, mai ales că în ultimul timp ne-au fost semnalate la redacție și alte cazuri din țară. Un motiv în plus ca decizia respectivă să nu rămînă la faza de bună intenție.

■ Recomandatele expediate de Ion Georgescu din Stîlpeni, județul Argeș, pentru București, au sosit cu întîrziere. Ca ecou la cele sesizate de petent în revista din 21 iulie a.c., **Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Argeș** răspunde, cam așa: Întîrzierea în predare de 2 zile, la prima recomandată și de 4 zile, la a doua, se datorează pe de o parte, volumului mare de trimiteri ce se prelucrează în Gara de Nord, iar pe de altă parte delegaților unităților destinatare. Neșansa acestor depeșe (adică „vina" lor) este că au ajuns la oficiu „după plecarea mijlocului de transport". Ni se pare mai îndreptățită afișarea orei la care se la corespondența la oficiul P.T.T.R. Stîlpeni, decît motivarea întîrzierii ei.

■ Uneori, e posibil ca zgomotele produse de agregatele frigorifice, instalate la parterul unor unități comerciale alimentare, să-i incomodeze într-atît pe unii locatari ai blocului respectiv, încît ei să nu se poată odihni. Scrisoarea lui Nicolae Popescu din București, care sesiza acest aspect, a convins forul avizat, **I.C.L. Alimentara 6**, care ne înștiințează de remedierea acestuia. Pe cît de simplu pe atît de eficient: montarea unor garnituri de cauciuc la baza motoarelor. Restabilindu-se astfel și liniștea mult dorită.

MARIA RADU ■

Vieți în pierdere

De ce merg „milionarii" la coafor

Dacă ar fi fost stopați la timp dibăcia și perseverența celor doi tineri abia ieșiți din adolescență, dovedite în lanțul a 16 infracțiuni comise într-o perioadă de 3 luni, puteau fi încorporate în lucruri utile la Întreprinderea de Aparate Electronice de Măsură și Industriale, unde — înainte de „noua meserie" — fuseseră angajați, unul ca muncitor frigotehnist, celălalt ca electronist. De aceea, neputința prevenirii faptelor incriminate, manifestată de cei ce trebuiau să se opună în diferite faze ale caruselului infracțional, capătă vinovate semnificații în planul răspunderilor familiale, profesionale și cetățenești.

Ei bine, Ion Tudorache, de 21 ani și Marian Niculescu, de 20, ambii din comuna Dascălu, Sectorul Agricol Ilfov, primul cu domiciliul în Voluntari, și-au abandonat profesiile pentru care se pregătiseră în învățământul liceal și s-au ocupat de furturi „pentru procurarea de bani necesari unor distracții", cum avea să motiveze cu o păgubitoare naivitate. Seala celor 16 infracțiuni — de la furturi de televizoare color, aparatură electrocasnică, două autoturisme proprietate personală, huse și roți de mașină, pînă la spargerea casieriei centrale a I.C.L. Alimentara sector 2, cu însușirea sumei de 2 059 350 lei — a fost pe cît de diversă pe atît de periculoasă pentru societate. Și pentru că fusese practicant ca elev la Întreprinderea „Electronica", Marian Niculescu l-a propus „șefului" adică lui Ion Tudorache, să înceapă cu furtul a două televizoare color. După ce au stabilit locurile pe unde se poate pătrunde fără a fi observați de paznici (locuri lăsate la voia întîmplării de către cei ce aveau obligația să anihileze orice punct vulnerabil din sistemul de pază), infractorii au intrat noaptea în incinta întreprinderii de unde și-au dus în spate cîte un „Elcrom" și-au trecut testul cursei cu obstacole (garduri, șanțuri, teren accidentat pînă în comuna Voluntari. Nu se știe cît și-au însușit din cele predate la practică, dar „practica" însușirii prin furt a început să le placă : „operațiunea" fusese fără probleme, deși transportul s-a dovedit epuizant. Așa că pentru următoarele „afaceri" au furat două autoturisme Dacia 1310 Break, proprietate a unor cetățeni cărora pentru deturnarea urmăririi, le-au montat plăcuțe cu numere de înmatriculare pe fond galben sustrase și ele fără nici un obstacol de la I.T.A. — Autobaza 6 Colentina și, respectiv, I.T.B. — Autobaza Galați (în final trebuind să răspundă și pentru conducerea pe drumurile publice a unui autoturism cu număr fals"). De ce două ? Pentru simplul motiv că după cîteva zile pe primul l-au abandonat accidentîndu-l, iar „treaba" trebuia continuată. Și pentru că în cursele nocturne n-aveau cum să rezolve penele operativ, „împrumutau" cîte o roată de la mașinile în dreptul cărora se impunea schimbarea acesteia. Întîmpinînd dificultăți în găsirea chilipirgiilor și plasarea mărfurilor, „puștii" s-au gîndit că spargerea unei unități C.E.C. sau a unei caserii centrale ar fi mai eficientă. Au ales casieria de la I.C.L. Alimentara 2 din incinta Halelor Obor. Mai multe zile la rînd, pretextînd diverse treburi, au intrat nestingheriți în sediul întreprinderii, studiind „dinăuntru" topografia locului viitoarei infracțiuni. Apoi, noapte de noapte, timp de 3 săptămîni, neobservați nici măcar de cei care trebuiau să-i observe, au urcat pe scara exterioară de incendiu a clădirii și coborînd pe cea interioară, au pătruns prin pod și casa liftului pînă aproape de casierie. Alegîndu-și un loc favorabil, s-au apucat de „studiu". Cu lecția însușită, spărgătorii și-au procurat sculele necesare și s-au prezentat „la lucru". Cînd a pus mîna pe rangă, Marian Niculescu s-a speriat și a luat-o la fugă. Cum însă nimeni nu-i stingherise cu nimic săptămîni de-a rîndul în timpul actelor pregătitoare și nici în noaptea tentativei, lui Ion Tudorache i-au fost suficiente 24 de ore să-și convingă „colegul" de inexistența vreunui motiv de teamă. Și iată-i din nou, sus pe hale, jos în casierie și retur — peste două milioane de lei „înghesuite" în 2 saci, lăsați parcă anume la îndemînă, luînd drumul pribegiei. Dar banilor furați nu li se deschid, greu ușile necinstei. Astfel, la puține zile după „afacere" un amator de chilipir s-a și înfățișat : Petru Oprea le-a vîndut cu 150 000 lei autoturismul Dacia 1310 Break nr. 10-B-6671. Tot Break ! După rapida colecție de video și casete la prețuri de „piață" au cumpărat de la numitele Doina Constantin și Paula Secula două televizoare „Telecolor" cu 62 000 lei și mai multe bijuterii de aur, ceea ce a făcut ca faptele „celor două orfeline" să constituie obiectul altor dosare penale. Sub ochii îngăduitori ai părinților și ai altor rude — printre care, Nicolae Mircea, Alexe Mariana-Elena și Iulian Dinu cărora le-au fost făcute cadou (?!) bunuri de uz casnic furate de la magazinul „Aurora" din Bd. Dimitrov — Ion Tudorache și Marian Niculescu și-au continuat seria „aventurilor". Crezînd că dacă își „confecționează" un aparent statut de cetățeni străini les din cercul bănuiților, au procedat ca atare. Cu 190 000 lei (dispuneau de milioane) au cumpărat un „Mercedes" cu număr de înmatriculare „adecvat" și s-au prezentat la... conFor. Socotind că schimbîndu-și părul își camuflează năravul, au solicitat vopsirea și ondularea „podoabelor capilare". Dar, în timpul unei plimbări, de astă dată diurne, la prima „conversație" cu omul ordinii, n-au stăpînit vocabularul necesar în limba străină, aleasă, și nici n-au avut cu ce dovedi originea, „străineză".

Epilog.

Astfel toată distracția de cinci luni s-a „stabilizat" într-o notă de plată achitabilă într-o perioadă de cîte 25 de ani pentru fiecare, după ce prejudiciul a fost recuperat. În fața instanței au recunoscut faptele infracționale comise, dar au încercat să „se scuze" că nu și-au dat seama de caracterul socialmente deosebit de periculos al acestora, de parcă le-ar fi săvîrșit din greșeală. Poate că făptașii nici nu s-au gîndit că vor fi chemați să răspundă vreodată de ceea ce au făcut, din moment ce, pe unde dădeau iama, nu se loveau de nici un obstacol — dintre cele obiectiv constituite pentru apărarea avutului obștesc. Și aceasta deoarece „problema problemelor — prevenirea — ca singur principiu eficient de apărare a avuției socialiste — n-a figurat pe agenda de lucru a conducerii păgubitelor întreprinderi ca o primă preocupare. Dar despre implicațiile neimplicării, în materialul alăturat.

În cadrul amplului proces de explicare a legilor, de prevenire și combatere a stărilor infracționale, revista noastră a publicat unele materiale din care a rezultat că multe dosare n-ar fi trebuit să ajungă pe masa judecătorului dacă factorii decizionali și toți cei obligați să vegheze la paza și asigurarea bunurilor materiale din întreprinderile unde își desfășoară activitatea, ar fi acționat cu competență și răspundere în plan preventiv. Asupra aspectelor, întotdeauna de ordin subiectiv, care facilitează adeseori infracțiuni în dauna avutului obștesc am purtat o discuție cu judecătorul Nicolae Lăzărescu, președintele Secției I Penală din cadrul Tribunalului Municipiului București.

Un om al legii despre:

Delictul de gură-cască

— Stimate tovarășe președinte, în cazuistica pe care o cunoașteți, firește, nu numai cea publicată, cum se regăsește prevenirea în preocuparea unor conducători de întreprinderi obligați să asigure valorile materiale încredințate de societate spre administrare ?

— Mai degrabă în dosarele care ajung la noi, aș zice că această preocupare se regăsește mai puțin. Se știe că, odată îndepărtată, cauza producerii unei infracțiuni prin măsuri preventive, efectul nu s-ar mai produce. Or, am întîlnit cazuri cînd în fișa postului unor oameni obligați prin competență să aspere avuția întreprinderii erau omise aspectele prevenirii încălcării legii. Faptul că au preocupări majore în ceea ce privește probiemele de producție, nu justifică atitudinea unor conducători de întreprinderi de a considera drept minore aspectele de pază și ordine și de a le neglija ori a se debarasa de ele. Fără o permanentă implicare a acestora pentru găsirea celor mai eficiente măsuri de anihilare a punctelor vulnerabile în sistemul de pază, pentru instruirea și controlul celor din sectoarele de desfacere a produselor și a celorlalte puncte vizate de răufăcători, pentru menținerea unei continue atitudini de vigilență, nu se poate realiza o firească stare de prevenire.

— Concretizînd, să revenim la cazurile combătute în acest colț de pagină și să desprindem implicațiile neimplicării.

— Implicațiile neimplicării creează totdeauna vulnerabilitate — constituită, adesea, în premise sigure ale infracțiunii. Orice om de bună credință care a citit articolul „De-a baba oarba cu averea noastră" s-a întrebat cum de-a fost posibil să se săvîrșească fapte atît de grave sub ochii celor din conducerea colectivă a întreprinderilor respective. Pagubele cauzate celor două întreprinderi — I.A.M.C. Otopeni și B.A.T.M.M.B. — prin pătrunderea „oficială" a unui infractor, relevă un exemplu clar de neimplicare prin controlul superficial al documentelor prezentate. Elementara obligație de a-i fi cerut buletinul de identitate ar fi prevenit comiterea faptei. Nu încape îndoială că acolo au lipsit instruirea și controlul care să asigure o strictă disciplină a muncii. Uneori se invocă istețimea „mai avansată" a infractorului, ca și cînd în posturile respective „de întîmpinare" istețimea n-ar fi o condiție a însăși încadrării în muncă. Dacă ajunge să te păcălească un hoț, n-ai ce să mai cauți în postul respectiv. Pînă la hoț însă, cei îndrituiți ar fi trebuit să execute teste de vigilență pentru a cunoaște pe cine contează. Altfel...

— E limpede. Motivațiile subiective nu pot înlocui măsurile de organizare a pazei avuției încredințate și nici nu înlătură răspunderile. În cazul sustragerii de la casieria I.C.L. Alimentara 2, abilității și perseverenței infractorilor le puteau fi opuse măsuri preventive ?

— Desigur. Dacă cei doi infractori ar fi găsit închise toate „ușile" care le-au permis pătrunderea în incintă, abilitatea lor ar fi fost inoperantă. Apoi, perseverenței infractorilor i s-a răspuns cu perseverența neglijenței, a nepăsării chiar. Cum poți accepta ca doi tineri, timp de 3 săptămîni, să „studieze" de foarte aproape, tot procesul de „asigurare" a sumelor încasate și nimeni să nu-i „simtă" ? Este evident că nu s-a realizat niciodată vreo măsură de depistare și anihilare a punctelor ce s-au dovedit vulnerabile la prima acțiune infracțională. Ca să nu mai vorbim că în timpul îndelungatului „studiu", cei din pază n-au catadicsit să controleze perimetrul din responsabilitate. Totul s-a rezumat la lăcăie și alte inculeiori, care, cum s-a dovedit, n-au constituit stavile pentru infractori. Degeaba văicărelile post factum : „cine se gîndea că o să intre pe acolo sau că ar putea să se cațere pe dîncolo". Dacă nu te-ai gîndit înseamnă că nu meriți locul pe care îl ocupi.

— După cele întîmplate s-or fi gîndit la extinderea ariei măsurilor preventive ?

— Normal așa ar fi trebuit. La o unitate pendinte de întreprinderea comercială „Pățită" sînt două case de schimb. Din cele patru, două sînt posesoare de autoturisme și au înțeles să le folosească seara pentru predarea încasărilor. Numai că „șefele" unității le-au „organizat" în așa fel încît o „echipă" are 2 autoturisme și cealaltă nici unul. Nu știu ce criterii au fost hotărîtoare în această „repartizare", dar, în nici un caz, cel al prevenirii.

— Scăpări „mici" cu urmări incomensurabile. Se întîmplă ca neglijența să se „deterioreze" pînă la nepăsare ?

— Exemplul următor este edificator în acest sens. Timp de cîteva luni s-au comis de către aceiași indivizi, după același tipic, 14 furturi de bunuri materiale din vagoanele unor trenuri de marfă staționate în același loc — „la semnalul ramificației Buciumeni", nu departe de București. Perseverenței infracționale i s-a opus de către cei ce aveau obligația asigurării securității bunurilor transportate — perseverența nepăsării. Altfel ar fi fost simplu de organizat „la locul vizat" cîteva acțiuni de prevenire, descurajare și anihilare a repetatelor fapte infracționale. Nu tot nepăsarea față de paza bunurilor transportate a facilitat infracțiunea comisă pe rampa de încărcare a Gării Obor despre care s-a scris în revista Flacăra ?

— Din nefericire există cazuri cînd „protagoniștii" proceselor penale sînt tineri și foarte tineri. Ar putea fi ei opriți de la asemenea activități infracționale ?

— Toți factorii educaționali — familia, școala, colectivul de muncă, organizația de tineret — au rolul lor bine determinat în formarea trăsăturilor celor mai alese ale tinerilor, în stoparea tendințelor unora spre un comportament necivilizat. Hotărîtoare este însă intervenția exigentă a părinților în prevenirea și — dacă este prea tîrziu — în curmarea unor fapte infracționale în care sînt implicați copiii lor. Cu regret trebuie spus că există destule exemple care dezvăluie vinovate acțiuni și inacțiuni de natură să încurajeze acte și fapte infracționale ale copiilor lor. Unul dintre „spărgătorii" de vagoane — acțiune la care m-am referit — Gheorghe Dănilă, el însuși tînăr la cei 33 de ani, l-a antrenat și pe fiul său, Remus, de 13 ani în tenebroasa afacere. Pe cît de original, pe atît de iresponsabil acest mod de uceniciе „oferit" de infractor odraslei sale.

Să admitem apoi că părinții celor doi tineri care au comis 16 infracțiuni inclusiv pe cea de la „Halele Obor", n-au observat lipsa acestora de acasă nopți în șir. Dar trebuiau să-și pună întrebarea de unde le aduc drept „cadouri" aparate electronice și de uz casnic. Apoi, cunoscînd că la școală au fost elevi buni, că au meseriі frumoase, n-ar fi fost firesc să-i „deiurneze" de pe drumul periculos al infracțiunii ? Este posibil ca tinerii să le fi justificat cadourile, dar cînd au constatat că aceștia au cumpărat două autoturisme, cum au reacționat ? Totul pornește de la greșita pregătire pentru viață. În locul educației prin muncă pentru muncă, unii părinți preferă cocolosirea copiilor, găsirea unui loc călduț, dacă se poate să aibă timp pentru alte preocupări, nu întotdeauna în concordanță cu legea.

MARIAN TEODORESCU ■

Note

În ciuda evidenței

Autobuzele, pentru mărirea siguranței călătorilor, sînt prevăzute cu instalații care nu permit pornirea în cursă dacă ușile nu se închid. Este un lucru răsștiut pentru cine călătorește cu mijloacele comune de transport. Unii, în ciuda evidenței, calcă pe nervii tuturor și se pironesc pe scările autobuzelor. Într-adevăr, sîntem grăbiți, nu de puține ori întîrzie autobuzele, dar călătoria trebuie să se efectueze în condiții de deplină siguranță. Neînțelegătorul stă pe scară și nu vrea să se miște. Încep discuțiile urîte pe care le cunoașteți. Nu de puține ori tonul urcă, invectivele abundă. Șoferul încearcă să-i ia cu frumosul pe încăpățînat, îi explică, primul și cel mai elementar lucru, că orice mașină are o capacitate, așa că în acest fel întîrzie cursa și călătorii. Încăpățînatul nu vrea să asculte nici un argument. Îi înghesuie cît poate pe ceilalți dar inutil. Ușile tot nu se închid. Sosește următorul autobuz. L-ar putea lua pe acesta călătorul nostru atît de grăbit, dar nu ! Altcineva coboară din autobuz pentru că altfel incidentul nu s-ar mai termina. În fiecare zi se găsește cineva care să ne toace nervii. Nu cred că este destul că-i judecăm pe cei care se comportă astfel, ca lipsiți de elementară educație, de înțelegerea simplă a unor norme de conduită.

În jurisdicția transportului în comun nu se pot prevedea amenzi pentru cei care ignoră și desconsideră zeci de călători ? În fond, este mai mult decît să nu compostezi un bilet.

Așa da !

Un drum prin Piața Unirii este însoțit de adrese noi. Magazinul „Unirea", în noua lui formă, s-a dublat. S-a deschis magazinul „Confortul" cu multe din cele necesare casei noastre, iar într-un colț, bine așezat la vedere, pe strada cu nume anacronic, „Halelor", s-a deschis un magazin al cooperației meșteșugărești.

„Oglinzi decorative" este un spațiu în care ne privim cu toate defectele noastre dar admirăm arta sticlarilor.

O suită de forme încîntătoare pentru oglinzile din apartamentele Bucureștiului, la prețuri deosebit de accesibile, iată în rezumat munca celor 15 sticlari. Dintre modelele de oglinzi pentru decorarea interioarelor noastre cîteva sînt cerute pe piața americană și vest germană. Liniile sînt simple, geometrice, dar harul creatorului Ovidiu Chițu, pune cîte un accent deosebit.

Aceste „Oglinzi decorative", ale cooperativei „Tehnica sticlei", reprezintă un spațiu comercial de bun gust, prin expunere și prin produse, de autentică preocupare pentru interesele noastre casnice. Notați-vă adresa, e un drum util pentru înfrumusețarea ambianței în care trăim. Așa, da !

CARMEN DUMITRESCU ■

Tribuna democrației

În fiecare zi, o propunere

„La Sibiu — aflăm de la tovarășul Dumitru Șomandră, șeful oficiului pentru probleme organizatorice al Consiliului Popular Municipal — se organizează lunar, în cadrul Tribunei Democrației, în cartierele mari ale orașului, întîlniri ale cetățenilor cu reprezentanți ai primăriei. Întotdeauna, participă și primarul. De regulă, sînt prezenți primul vicepreședinte și vicepreședintele ce se ocupă de problemele de gospodărie comunală".

În 1989, s-au formulat, la aceste întîlniri, 365 de propuneri și aproape tot cîte zile sînt într-un an este numărul celor soluționate : la sfîrșitul lui august mai erau în curs de rezolvare 32.

Dacă, de trei legislaturi, cetățenii au solicitat, cu insistență, în cadrul Tribunei Democrației, construirea cîte unei școli în cartierele Valea Aurie, Strand și Vasile Aaron, ne face plăcere să notăm că, în acest an, la 1 februarie, au început lucrările la toate trei școlile și, cu sprijinul exemplar al cetățenilor din aceste cartiere, s-au și încheiat, încît copiii de aici încep noul an școlar în școli noi, ridicate, mobilate și curățite lună cu participarea directă și decisivă a părinților lor.

Noua școală din cartierul Strand este azi Școala nr. 1 a municipiului și la realizarea ei s-au remarcat, prin muncă efectivă, mai ales cetățenii din circumscripția electorală nr. 28, mobilizați de președintele comitetului de cetățeni Constantin Lungu și de Dumitru Rusu, președintele asociației de locatari nr. 7. Eduții cu care stăm de vorbă insistă să menționăm și contribuția similară a lui Paul Petrescu, președintele comitetului de cetățeni din circumscripția nr. 31, și a lui E.nil Albu președintele asociației de locatari nr. 5 la Școala nr. 25 construită în Valea Aurie, precum și pe aceea a lui Virgil Simion, președintele comitetului de cetățeni din circumscripția nr. 44, și a Mariei Socol, președinta asociației de locatari nr. 4, în orașul Sectiei Generale nr. 24, cum o arată firma proaspătă pe [illegible] Vasile Aaron.

La toate cele trei noi edificii, oamenii care au propus — și au insistat — să fie construite au participat efectiv cu aproape [illegible] de ore de muncă.

În cartierul Strand se află în construcție, în aceleași condiții de [illegible] participare a cetățenilor, o sală de sport — ca anexă a noii școli —, precum și un dispensar uman.

În cursul dezbaterilor mari cu cetățenii asupra dezvoltării generale a municipiului, primarul se întîlnește, trimestrial, cu gos.[illegible]arii din circumscripția nr. 16 în care este deputat. Se află

Fotografie de FRED NUSS ■

în zona gării, este cartier în curs de sistematizare, unde se construiește masiv (blocuri, diverse obiective social-culturale). În ianuarie, cetățenii de pe strada Uzinei — din această zonă — solicitau înlăturarea deficiențelor de la punctul termic la care sînt racordați. Era 28 ianuarie; în februarie necazurile fuseseră înlăturate.

Orice propunere făcută în cadrul Tribunei Democrației este primită și dezbătută cu sînt de răspundere. Încă din 1986, oamenii din cartierele noi Valea Aurie și Strand au propus extinderea liniilor de troleibuz. De atunci s-au dat în folosință linia 3 (Gară—Strand), precum și liniile 4 și 5 —, pentru legătura cu zona industrială Est. Următoarele linii — la care se lucrează — vor lega cele două cartiere cu platforma industrială Vest.

„Sîntem la zi — avem și depășiri — în realizarea programului de aprovizionare și a fondului de stat, ne spune tovarășul Nicolae Stanciu, primarul municipiului. De foarte multă vreme, Sibiul se autofinanțează. Toate problemele de rezolvat le gîndim în strînsă legătură și conlucrare cu toți cetățenii, cu sprijinul și sub directa îndrumare a Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean. M-aș bucura dacă ați reține că, una din preocupările noastre pentru anii care vin este îmbogățirea bazei materiale destinate ridicării nivelului vieții spirituale în acest vechi centru de spiritualitate românească.

În lumina ideii din Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului că, în etapa viitoare, **un rol tot mai important vor avea organele locale ale puterii de stat, care trebuie să-și înlăuiască permanent lesăturile cu masele, să asigure participarea activă a acestora la întreaga activitate economico-socială**, și în spiritul mobilizatoarelor indicații ale secretarului general al partidului, zilele trecute, la adunarea cetățenească din 7 septembrie, am analizat împreună cu cetățenii municipiului modul în care, tot împreună, ne-am îndeplinit sarcinile în profil teritorial — la 12 august, municipiul Sibiu își îndeplinise planul la producția marfă pe trei ani și opt luni din actualul cincinal —, am analizat critic și gospodărește cît și cum am realizat din ceea ce ne-am propus pe linie edilitar-gospodărească la începutul acestui an.

Așa cum ne-a îndemnat în repetate rînduri secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și în spiritul Tezelor și al proiectului Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, în etapa viitoare, sarcinile complexe pe care le avem de înfăptuit impun o participare și mai activă a noastră și a tuturor cetățenilor municipiului pentru a valorifica mai eficient resursele materiale și umane de care dispunem, atît în industrie cît și pentru sporirea contribuției la programul de autoaprovizionare, realizarea lucrărilor de interes edilitar-gospodăresc astfel încît fiecare om al muncii să se simtă, în mai mare măsură, participant direct și beneficiar direct al fiecărui obiectiv ne care ni-l propunem și îl înfăptuim împreună".

Sibienii confirmă mereu și își sporesc faima de buni gospodari ai unuia din cele mai frumoase orașe ale țării în zestrea lor tradițională și în încărcătura de spirit românesc, de cultură cu rezonanțe, de mult, europene.

DORIN GHERGHINESCU ■

Locuri mici

TĂȘNAD

Succesul pe cont propriu

Nu e nici o greșeală de tipar, nu vă gîndiți la Tușnad, din județul Harghita, urcați cu ochii pe hartă în nord-vestul țării, în județul Satu Mare și căutați orașul Tășnad, pe apa Santăului, ceva mai jos de Carei, și aproape de Depresiunea Barcăului. În 1978, pe teritoriul așezării, prospecțiunile geologice, în căutare de petrol, au descoperit ape termale, cu temperatura de 72 grade Celsius și o compoziție chimică similară celor de la Felix și „1 Mai", reputatele băi din Bihor. Prin adresa nr. 1238 din 16.06.1979, Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală din Capitală răspunde Comitetului executiv al Consiliului popular județean Satu Mare, la demersurile făcute pentru analizele de rigoare, că „apa minerală din sonda Tășnad poate fi folosită în cură externă în următoarele afecțiuni: stări preartrozice, reumatism degenerativ (poliartroze, spondiloze), reumatism abarticular, sechele posttraumatice, afecțiuni ale sistemului nervos periferic, ginecopatii, afecțiuni dermatologice".

„O mină de aur" concluzionează, pe bună dreptate, primăria din Tășnad. Localitatea dobîndise, de 10 ani, statutul de oraș și se afla în căutarea de resurse pentru autodezvoltare și pentru ieșirea din anonimat. Turismul ar putea fi una dintre ele, au gîndit cadrele ei de conducere. (Mai ales că, în pofida interesului ce-l prezintă, numeroase locuri pitorești și bogățiile naturale ce pot fi valorificate în acest sens, rămîn încă „nedescoperite" și astfel ignorate, de către organismele centrale de turism.) Au bătut la toate porțile celor ce dețin fonduri de investiții în asemenea stabilimente pentru odihnă și tratament, dar nu li s-a deschis nicăieri. Erau prea necunoscuți. S-au întors acasă, desigur, mîhniți, dar nu descurajați, „vom face totul pe cont propriu". Cel ce îmi povestește azi, vicepreședintele Mihai Pondea, era, atunci, contabilul șef al compartimentului de gospodărie comunală. Adică un financiar și un gospodar. Și acum e tînăr, abia a împlinit 40 de ani, atunci era și mai tînăr, ambițios și plin de idei. Terenul unde se afla sonda (și unde se ducea pe apa simbetei un fluviu cald minerali era al nimănui, improprii chiar și pentru păsune, plin de gropi și de șmîrcuri, un sol rece, sărăturat. Ce să facă aici, să producă bani? Întrebarea a adus și un răspuns. O seră de flori. Orașul nu avea o seră nici măcar pentru a-și produce răsadurile necesare aleilor și peluzelor. Încă în 1978, toamna și iarnă, prin activitatea cetățenilor, cărînd pămînt cu targa și roaba, cu cîte un camion, s-au umplut cîteva gropi și s-a înălțat prima seră, în suprafață de 400 m.p., încălzită cu apă termală. De la Arad, au adus butași de garoafe, din soiurile cele mai nobile ; niciodată în zonă nu s-au cultivat garoafe ! În centru s-a deschis o florărie, spre marea satisfacție a locuitorilor. Floraria a adus venituri, venituri care s-au reinvestit. În 1979, vara, tășnădenii aveau acasă un strand cu apă termală și o zonă a lor de agrement. În 1981, sera se extinde cu încă 150 metri pătrați, apoi în următorii ani, cu încă 400, cu încă 1 000 și încă 1 000. Prin același procedeu ; materialele se cumpărau din beneficii, manopera — munca obștească a cetățenilor. Anul trecut, de pildă, mă informează tehnicianul horticol Gheorghe Alexuțan, șeful fermei, s-a obținut un venit de 300 000 lei.

Lăsăm serele în spatele nostru și, la cîteva zeci de metri, pe fundalul unor dealuri molcome, cu șoinările împădurite, ni se deschide panorama și viața unui „sat de vacanță". Două bazine cu apă termală — pentru adulți și copii —, plajă, dușuri, vestiare, punct sanitar, chioșcuri pentru răcoritoare, cu înghețată, bazar de mărfuri, restaurant cu terasă, un „bonus turistic" cu 140 locuri al C.P.A.D.M., 2 campinguri cu căsuțe — unul cu 40 de locuri al consiliului popular — inaugurat la 1 iunie anul acesta — celălalt, cum spuneam, al C.P.A.D.M., altul pentru corturi. Printre ele, autoturisme — cu numere de Sălaj, Bistrița, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Sibiu, Arad, Timiș, Alba și chiar de Brăila și București, copii, adulți, tineri. În costume de baie, în veșminte lejere. Joacă tenis, volei, baschet, rîd, ascultă muzică, se distrează, pe scurt, sînt în vacanță. Ne permitem să deranjăm cîțiva turiști aflați în șezlonguri pe miniterasele unor căsuțe. La nr. 3 locuiește Dumitru Burdeți cu soția. Este din Năsăud, de profesie chimist la Întreprinderea de mase plastice din localitate. „Vin în această mică stațiune de 6 ani, sufăr de o discopatie lombară iar apele de-aici mă remontează pentru un an întreg. Cum am aflat despre ea? Vestile bune circulă, mulți oameni din fabrica noastră și din Năsăud își petrec concediile la Băile Tășnad". La nr. 2, ne răspunde Victoria Osan din Carei. Se simte bine, e aer curat, apele sînt binefăcătoare, e aproape de casă, nu este, încă, aglomerația din marile stațiuni. Și totuși, fața de la intrarea în strand ne arată bonicul — duminică, 13 august, s-au vîndut 7 000 de bilete; 7 000 de cetățeni au solicitat și asaltat bazinele termale.

În mijlocul acestei lumi în forfotă, o echipă de constructori, încercuiți de un gard, lucrează. „Este aproape gata, cum vedeți, viitorul hotel, cu 120 de locuri. Va avea bazin acoperit, bază de tratament proprie, 3 cabinete medicale : spitalul orășenesc a și trimis medici la specializare în balneologie. Este al nostru, al consiliului popular. Anul trecut, am obținut, numai din flori și din turism, peste 350 000 lei beneficii. Sînt resursele bugetului propriu din care vom dezvolta, mai exact vom transforma Tășnadul într-o stațiune balneară adevărată". Mă plimbă neobosit, vicepreședintele, deși ziua e caniculară, pe un fel de cîmp, cu iarbă pipernicită și pămînt uscat, dar pe care se vede crescînd, un parc de promenadă, cu pomi și alei, o tabără pentru copii și tineret, încă două bazine termale în aer liber — pentru adulți și copii —, terenuri de sport, terenuri de joacă. „Vedeți, aici vă fi intrarea în satul de vacanță, aici tabăra, aici bazinul acoperit. Toate le vom face din resurse locale, cu posibilități locale. Avem gata proiectul de sistematizare a zonei, în cadrul schiței de sistematizare a orașului. Avem aprobat de conducerea județului „Studiul complex de utilizare a apei termale". Pentru prepararea apei calde menajere, destinată blocurilor noi din oraș, pentru zona de agrement, pentru încălzirea serelor, pentru recuperarea gazelor asociate, deci vom produce și un agent energetic de mare preț".

Îl ascult, îl admir pentru forța cu care visează la lucruri, stîlu, reale. Gîndurile de acum 10 ani sînt, se văd, se constată, sînt realitate. Proiectele de mîine sînt și ele sub schele. Cum să nu-l crezi, cum să nu-l admiri ?!

CICI I. ADAM ■

BALTA ALBĂ

Celebritatea de sezon

Balta Albă, situată la 25 km de orașul Rîmnicu Sărat, este cunoscută încă de la jumătatea secolului trecut. Vasile Alecsandri și Alexandru Odobescu o descriau cu entuziasm, apreciindu-i miraculoasele calități tămăduitoare. Astăzi, tot ceea ce înseamnă „Peli-amar" — produse terapeutice sau cosmetice — este strîns legat de Balta Albă, de extrasul de nămol din acest loc. Fabrica de antibiotice de la Iași, întreprinderile de cosmetice „Nivea" Brașov și „Miraj" București, sînt de ani buni permanente și credincioase beneficiare ale Stațiunii Balta Albă, unde se obține binefăcătoarea pulbere a „Peli-amar"-ului. Cu toate că mulți dintre noi folosim „Peli-amar"ul, prea puțini știm ceva despre Balta Albă. Or, informațiile nu sînt deloc lipsite de interes. Iată, de pildă, ce ne-a declarat unul dintre specialiști — dr. Tudor Gherghina, medic principal de specialitate balneo-fizioterapie și recuperare, coordonator al stațiunii Balta Albă : „Profilul stațiunii este în general axat pe afecțiuni reumatismale. În cadrul lor întrînd atît reumatismul inflamator — de tip poliartrita, spondilita — cît și cel de-

La pas, despre bun simț!

Străbatem zilnic orașul purtați de cele mai felurite motive, ne amestecăm în șuvoiul de oameni ce se scurge necontenit în toate sensurile și ne bucurăm de rolul de anonimi ce-i avem în acest spectacol al străzii. Singurul „regulament de circulație" după care ne conducem de-a lungul trotuarelor este cel al bunului simț, dar mult prea adesea uităm și de el. Sau ne prefacem că uităm.

Dorinței noastre de confort și siguranță i se răspunde printr-un uriaș efort de amenajare și întreținere în cele mai bune condiții a zecilor și sutelor de kilometri pe care-i măsoară rețeaua de trotuare a Capitalei. Sînt numeroase locurile din oraș unde trotuarele suferă o radicală metamorfoză menită să ne facă drumurile mai netede și mai sigure. Numeroase echipe de muncitori lucrează cu migală și rapiditate pentru ca fișia de asfalt proaspăt turnat să fie durabilă și netedă ca-n palmă (**foto 1**).

La fel de netedă a fost nu cu mult timp în urmă și porțiunea de trotuar cuprinsă între Gră-

cu mare faimă

generativ, apoi poliartroze, reumatism abarticular. La Balta Albă se mai pot trata afecțiunile post traumatice — post fracturi operate, sechele de entorse, dar și afecțiuni neurologice — pareze, paralizii post accidente post traumatisme. Rezultate bune au dat de asemenea tratamentele destinate afecțiunilor ginecologice, dermatologice și respiratorii. Vizăm, în principal, două obiective : cura profilactică, pentru cei care acuză dureri, și cura de recuperare, unde avem bolnavi cronici cu diverse afecțiuni. În cadrul celor 12—18 zile de recuperare, pacienții beneficiază de un tratament complex, compus din împachetări cu nămol cald, cît și de un tratament adjuvant de electrofizioterapie. Folosim curenții de joasă frecvență, respectiv diadinamici, ionizări, galvanizări, curenții de medie frecvență, terapia cu unde scurte și curentul de înaltă frecvență, terapia cu ultrasunete. Ceea ce este necesar pentru a completa această cură e chinetoterapia, cu rol foarte important în recuperarea bolnavilor post traumatici — și am încercat în acest sens să folosim cît mai eficient spațiul pe care-l avem la dispoziție. Factorul natural de cură îl constituie nămolul cu proprietățile sale și acțiuni favorabile asupra recuperării tuturor bolnavilor ce se prezintă la noi".

Nămolul de la Balta Albă rivalizează prin eficacitatea sa terapeutică — și este verdictul specialiștilor — cu cel de la Techirghiol, Mangalia, Amara, Pucioasa. Comisia Republicană de Rezerve Geologice s-a pronunțat în ceea ce privește rezerva de nămol sapropelic din lacul Balta Albă la aproximativ 2,45 milioane metri cubi.

Propice exploatării sînt, 1,8 milioane metri cubi. Care sînt, atunci, cauzele care au aruncat asupra stațiunii Balta Albă un nemeritat con de umbră ?

„Stațiunea nu este prea cunoscută pentru că e sezonieră — afirmă dr. Tudor Gherghina; funcționează între 1 mai și 30 septembrie. Chiar dacă ar fi permanentă, tot nu ne-am descurca. Baza de tratament este foarte mică, capacitatea de cazare, de asemenea, redusă — 156 de locuri. În lunile iulie, august, septembrie solicitările sînt atît de numeroase încît, cu tot regretul, pe mulți sîntem nevoiți să-i refuzăm. Au fost cazuri cînd au venit oameni din locuri foarte îndepărtate din țară și a trebuit să-i trimitem înapoi, invitîndu-i să revină la o altă dată. Sînt cazați și prin sat, la localnici, baza de tratament lucrează mult peste capacitatea la care a fost prevăzută și, cu toate acestea, tot nu putem acoperi cererile. Ne bucurăm că cei care au fost o dată au revenit și în anii următori, spunîndu-ne că s-au simțit bine după tratament, dar ne și întristăm pentru că nu-i putem primi pe toți".

Am ținut să aflăm și părerea directorului Oficiului Județean de Turism Buzău, Gheorghe Giurgea : „Specialiștii cunosc foarte bine calitățile terapeutice ale lacului Balta Albă — nepoluat, ale nămolului, deosebit de eficient și chiar ale tratamentului efectuat de cadrele care lucrează în această mică stațiune. Dovada — stația de extract „Pell-amar". Problema este baza de cazare și tratament, mai mult decît modestă. Balta Albă a rămas în urmă și nu s-a făcut nimic — eu o spun fără nici un fel de ocolis — pentru că în etapa cînd s-a construit foarte mult în acest domeniu, nu s-a găsit nimeni — nici de la organele locale, nici de la Ministerul Turismului — care să aibă inițiativa de a amplasa și aici un obiectiv turistic. Județul Buzău, în general, a fost puțin valorificat din acest punct de vedere. Preocupările din ultimii 4—5 ani confirmă faptul că acum mergem pe un drum bun. Imprimînd un ritm alert activității noastre, am ajuns să ocupăm anul trecut locul III pe țară să obținem „Ordinul muncii" cl. III și să avem cea mai mare rată a rentabilității din cadrul Ministerului Turismului. În ceea ce privește Balta Albă, am fi putut, desigur, să-i ridicăm gradul de confort pe cheltuieli de producție din beneficiile realizate la celelalte unități, însă ar fi fost o treabă de provizorat, n-ar fi putut corespunde ștachetei internaționale. Or, avînd în vedere sarcinile ce ne revin din documentele de partid și de stat, dorim să ridicăm ceva temeinic, eficient, modern, care să se preteze și încasărilor valutare. Argumente în favoarea amplasării unui obiectiv turistic la Balta Albă existau și înainte. În ultimul timp însă, i s-a mai alăturat unul, demn de toată atenția. Aici s-a experimentat de curînd — cu rezultate spectaculoase — tratamentul psoriazisului, boală cărela, nu doar în România dar, după cunoștințele noastre, nici în lume nu i-a fost destinat un sanatoriu special. La noi, boala se tratează ocazional, pe litoral dar o bază specială nu există și s-ar putea înființa la Balta Albă. Mai mult ca sigur o stațiune de acest fel se va racorda rapid la circuitul internațional. Nămolul de Balta Albă, asociat cu soarele și cu unguentul „Pell-amar" au avut asupra pacienților efecte miraculoase. Ideea este atît în atenția Ministerului Sănătății, cît și a Ministerului Turismului. Psoriazisul nu se poate trata decît în sezon, pentru că este absolut necesară cura solară, dar și în perioadele celelalte stațiunea ar merge din plin, pentru că i-am putea primi pe cei ce prezintă celelalte afecțiuni, vindecabile cu ajutorul împachetărilor cu nămol cald asociate cu întreaga gamă de tratament fizioterapeutic. Reumatismul se tratează eficient în toate anotimpurile. Noi sîntem convinși că Balta Albă este o mare rezervă a turismului românesc și va fi în curînd exploatată".

Așteptăm, așadar, momentul în care stațiunea aceasta mică dar atît de bogată în virtuți terapeutice, va începe să se bucure cu adevărat de faima pe care o merită.

LIANA MOLNAR ■

CĂLACEA

Peisaj cu nuferi

La 37 de kilometri de Arad și la 27 de kilometri de Timișoara, se află băile Călacea. Virtuțile tămăduitoare ale apelor termominerale de aici sînt recunoscute de mult, mai ales în afecțiuni reumatismale și sechele posttraumatice. O vreme a fost o simplă secție a stațiunii Buziaș; pînă în 1984, cînd a devenit a doua stațiune a O.J.T. Timiș, după cum aflăm chiar de la șeful stațiunii Călacea, Nicolae Uivari și de la Simion Giurca, șef de compartiment la O.J.T.

Pînă în 1984, ni se precizează aici erau „o poartă, un gard și niște clădiri tare îmbătrînite". Au fost amenajate 43 de locuri de la confort III la confort I, adică două pavilioane. Se zice, cam pretențios, că „s-au modernizat și intimizat", dar fapt este că arată frumos, agreabil, iar, în comparație cu ce-a fost, chiar grozav. Modernizarea continuă și la alte clădiri, aflate acum pe mîna meșterilor. Anul viitor oaspeții vor putea opta și pentru căsuțe, pe care gazdele țin să le facă îmbietoare. Totul pare o uriașă grădină de bunici, undeva la țară, în care au năvălit nepoții, cu grabă lor teribilă de a aerisi și cu pofta lor nebună de lumină și var proaspăt. O mică pădurice a devenit, în bună măsură, parc dendrologic. Au apărut terenuri de baschet, handbal, tenis, minifotbal, un strand de dimensiuni olimpice cu apă termală și un punct de închiriere a materialelor sportive, locuri de joacă pentru copii, spectacole artistice.

Unul din lucrușile cu care se mîndrește Nicolae Uivari („Sîntem neam de români de la Alba Iulia, numai numele ni l-a scris așa un funcționar care era notar aulic"), este parculețul stațiunii, cu alei care au fost betonate pe locul fostelor poteci — un mod practic și inteligent de-a nu trasa alei pe care să le evite lumea, sau care să semene cu o constrîngere absurdă într-un peisaj al libertății. Pe cele două lacuri — unul cu apă termală — cresc nuferi, i-a adus el însuși de departe. Ca și Cornel Urcan, șeful unui complex al O.J.T. din Timișoara, care din două brube de beci a făcut două saloane de lux la hotelul Continental, Nicolae Uivari n-are liniște pînă nu găsește mereu ceva nou de făcut, de adăugat. Noua bază de tratament este unul din principalele lucruri care vor urma.

De la sera de flori și gospodăria anexă pînă la gheața pe cale de a se „inventa" vara și la Călacea, totul trece prin filtrul acestui meloman care este Nicolae Uivari. Sprijinul O.J.T. nu prea îi lipsește. Așa, a pus la punct un sistem de încălzire, ce recuperează abur folosit la schela petrolieră din localitate. Instalația solară aduce alte însemnate economii. „Numărul oaspeților a tot crescut, unii vin la noi ani la rînd. Aproape mereu, stațiunea este plină pînă la refuz."

DORIN GHERGHINESCU ■

Imagine din stațiunea Călacea (vezi reportajul alăturat)
Fotografie de GH. POPESCU ■

ÎN ALB-NEGRU

Oamenii Deltei

S-au spus și se vor mai spune multe despre oamenii din Delta Dunării. Noblețea sufletului lor, alături de frumusețea peisajului natural pe care-l oferă, cu o faună și o vegetație care nu se mai întîlnesc nicăieri, face ca numărul vizitatorilor, români și străini, să crească. Cele ce se spun despre Deltă se înregistrează în memorie pentru totdeauna, cele ce se văd acolo nu se uită niciodată.

...Plecăm de la Tulcea încîntați de tot ce văzusem acolo. La ieșirea din oraș, o femeie îndoliată, să fi avut 35 de ani, mă roagă s-o ajut să ajungă mai repede la Babadag. Trebuia să fie acolo pînă la o anumită oră. Avea de perfectat niște acte și era de undeva, de lîngă Crișan.

...Acum cîteva timp în urmă, soțul meu a avut un accident grav. Cu toate îngrijirile medicale primite, n-a putut fi salvat. Am rămas singură cu trei copii mici. La cîteva zile de la necaz, am găsit pe scara casei o sacoșă cu pește. De la cel care a lăsat-o însă, nici un semn. Mi-am dat totuși seama că-i pentru mine și copii. De atunci au trecut aproape trei luni și în fiecare săptămînă gestul se repetă. Acum mai ales de cînd au apărut legumele și fructele, pe lîngă pește mai găsesc în sacoșă și din acestea. Nimeni n-a venit să-mi spună cine o face și de ce o face. Poate că nici nu-i nevoie. Bărbatul meu a avut în Deltă mulți prieteni și tovarăși cu care s-a înțeles bine întotdeauna, și pe soare, și pe furtună. Gestul acestor oameni mi-a ajutat nu numai copiii, ci și pe mine, dîndu-mi, curajul necesar de a privi viitorul în față cu nădejde și speranță...".

Modești, harnici și buni gospodari, dîrși și neînfricați în lupta permanentă cu natura, deschiși la suflet, sinceri cu toată lumea ca și cu ei înșiși, prietenoși din prima clipă a întîlnirii indiferent cine ar fi, gata a te ajuta cu orice și oricînd...

VASILE DUMITRU ■

Strada, a tuturor

Se întîmplă aproape zilnic ceva curios. Unii dintre noi, cînd se află la volan, uită că au fost cîndva și pietoni.

Acești șoferi respectă regulile de circulație mai ales cînd sînt văzuți de lucrătorul de miliție. Atitudinea pe care o au în convorbire cu un agent de circulație, contrastează cu aroganța, harța, pe care le probează uneori la întîlnirea cu pietonii. De regulă, aceste scene neplăcute le trăiți și dumneavoastră la trecerea de pietoni. Ori și se aruncă priviri ucigătoare, „uite, pentru noi trebuie să se oprească", ori, pur și simplu, grăbiți, nu se opresc. Nu o dată prin geamul mașinii ne „lovesc" cuvinte pierate care ne strică toată ziua. Acești conducători auto, lipsiți de educația străzii, au de partea lor viteza și bolidul, iar noi ne retragem rezervați, pentru că altfel ajungem cu o ateliă la picior.

Nu o dată am văzut copii și bătrîni care așteaptă și așteaptă pînă binevoiesc dumnealor să le cedeze trecerea. Unii mai „pitorești" aruncă îndemnuri: „hai, mă, mișcă!"

Dacă apare atunci un agent de circulație atitudinea lor se schimbă complet. Sîntem invitați ceremonios, zîmbetul le invadează chipul, amabilitatea trece și pe cealaltă parte a străzii.

Sigur, în mentalitatea unor astfel de oameni, un permis de conducere prețuiește mai mult decît elementarul respect datorat semenilor de pe stradă. Noroc că nu toți oamenii de la volan, profesioniști și neprofesioniști, înțeleg astfel strada și legile ei.

Să vedem cum va fi mîine la o trecere de pietoni...

CARMEN DUMITRESCU ■

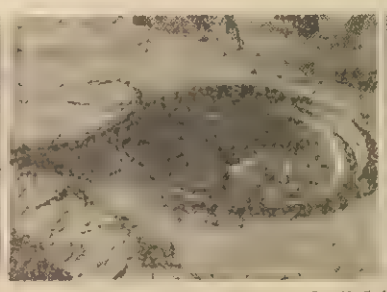

dina Botanică și podul Grozăvești. Priviți cum arată acum... Pe cîteva sute de metri trotuarul e sfîșiat de roțile mașinilor și de nepăsarea celor ce ignoră locul de parcare din preajmă, mentalitatea „mașinii la scară" fiind mult mai puternică decît orice normă de civilizație (foto 2).

Noua balustradă din fața cinematografelor de pe bulevardul Gh. Gheorghiu-Dej a fost gîndită atît pentru siguranța pietonilor cît și pentru înfrumusețarea străzii, realizarea ei însemnînd o mare investiție de fantezie și muncă. Depinde doar de noi ca ea să rămînă la fel de aspectuoasă și în continuare (foto 3). Sau mai precis de cei pe care îi vedeți cum chinuie gardul ce delimitează rondurile de flori din piața Universității. Cel din imagine, rezistă încă bine asalturilor, altele însă au fost pur și simplu culcate la pămînt. De ce oare ? (foto 4).

Tot un fel de trotuar este și podul Basarab, străbătut zilnic de sute de oameni, de la un capăt la altul. În iarnă, s-a hotărît schimbarea scîndurilor sale, care începuseră să scîrțîie pe ici, pe colo. Au fost aduse alte scînduri noi, meșteri pricepuți și treaba s-a terminat repede. Dar nu și bine, căci podul gata reparat arată mai jalnic decît înainte (foto 5).

Despre lucrul de mîntuială poate că știe mai multe echipa de intervenții de la I.D.E.B. care a lucrat cu mai bine de o lună în urmă pe strada Dr. Radovici. Cu siguranță că intervenția ei a adus lumină în casele din preajmă, dar ea a lăsat și o pată neagră în mijlocul trotuarului. E drept, canalul nu e adînc și nici capacul lui nu e greu de pus la loc, așa că... (foto 6).

Sînt o mulțime de „amănunte" ce pătează fața trotuarelor și cu multe din ele ne-am obișnuit în chip uimitor. Pare „normal" ca un șanț săpat în mijlocul trotuarului să nu mai fie asfaltat la loc, e „normal" să ne strecurăm printre stive de lăzi și ambalaje sau să parcăm mașina cu botul în zidul caselor. Și e absolut firesc să aruncăm pe jos chiștocuri de țigări, coji de semințe sau bilete mototolite (foto 7).

Trotuarele, piețele, stațiile transportului în comun, parcurile, sînt tot atîtea locuri publice în care ne consumăm un crîmpei din viață. Avem, pe bună dreptate, pretenția ca ele să fie mereu curate, mereu încîntătoare, să fie îngrijite la cotele unui urbanism civilizat dar prea adesea uităm că starea lor depinde în primul rînd de noi, de cei ce beneficiem de ele.

EUGEN NEGREA ■

● Cea de-a 23-a ediție a Tîrgului internațional de la Sfax a fost inaugurată la 9 septembrie. Printre numeroasele firme și companii tunisiene și străine participante se numără, aflăm, și întreprinderi de comerț exterior din România, care expun o gamă variată de produse din sectoarele industriei construcțiilor de mașini, electrotehnică, chimică, petrochimică și metalurgică.

La festivitatea de deschidere au participat Hedi Baccouche, primul ministru al Tunisiei, alte oficialități tunisiene, care au vizitat standul țării noastre, dînd o înaltă apreciere nivelului tehnic al produselor ● Printre diversele manifestări care au marcat Ziua internațională a alfabetizării s-a numărat și o festivitate care a avut loc la sediul Națiunilor Unite din New York. Potrivit statisticilor O.N.U., în prezent peste 900 milioane de locuitori ai planetei sînt analfabeți, în marea lor majoritate din Africa, Asia și America Latină, iar în țările în curs de dezvoltare, peste 300 milioane de copii nu reușesc să aibă acces la știința de carte.

Directorul general al U.N.E.S.C.O., Federico Mayor Zaragoza, a lansat un apel internațional, cerînd țărilor membre ale organizației să pună în aplicare unul dintre drepturile fundamentale ale omului — accesul la educație ● La bordul complexului orbital „MIR", cosmonauții sovietici Aleksandr Viktorenko și Aleksandr Serebrov au încheiat operațiunile de deconservare a sistemelor de bord și instalațiilor complexului orbital, „Mir". Pentru începutul acestei săptămîni sînt programate, aflăm, operațiunile de descărcare a navei automate de transport „Progress M". În conformitate cu programul de cercetări științifice, s-au efectuat o serie de observații asupra constelației Scorpion, cu ajutorul telescoapelor în raze roentgen amplasate la bordul modulului specializat „Quant" ● Vulcanul Etna a erupt din nou luni seară. Șuvoiul de lavă a atins o lungime de 1,5 km. Potrivit autorităților din Sicilia, deocamdată nu există nici un pericol la adresa localităților din vecinătatea vulcanului ● Un nou atentat terorist a fost comis, marți în Spania. Noua victimă a terorismului este procurorul Carmen Tagle Gonzalez, care a fost ucisă în centrul Madridului cu focuri de armă, de către doi indivizi. Atentatorii au reușit să dispară ● Africa, America Latină și țările din bazinul Caraibilor, dar și o serie de regiuni din Asia sînt utilizate ilicit drept locuri de stocare a deșeurilor industriale ale țărilor dezvoltate — se arată într-un raport al secretariatului general al O.N.U. Una din principalele surse de reziduuri exportate este, potrivit raportului, S.U.A. ; Mexic, Panama, Guineea și alte țări au declarat public că S.U.A. au introdus ilicit deșeuri toxice pe teritoriul lor ● Observatorii politiei din R.F. Germania și din alte state vest-europene au constatat că, în ultima perioadă, au avut loc peste 200 reuniuni ale unor organizații revanșarde, care inițiază o adevărată ofensivă împotriva situației postbelice create în Europa. Se subliniază că există o identitate de opinii între forțele conservatoare din R.F. Germania și țelurile declarate ale partidului „Republicanilor", neonazist. O serie de incidente au fost declanșate în ultimile zile în localități vest-germane, avîndu-i ca autori pe membrii grupărilor de dreapta. Astfel, la Hanovra, unde s-a ținut congresul „Republicanilor", un grup de tineri „skin heads" (capete rase), apropiați „ideologic" de neofasciști, au atacat populația. Asemenea incidente au mai avut loc la Ravensburg și Mannheim.

Comentariul săptămînii

Școala în lume

În nici o epocă nu s-a vorbit parcă și nu s-a scris atît de mult despre problemele educației și învățămîntului. Mai ales trebuie remarcate amploarea și publicitatea acordate acestei problematici. Se impune tot mai mult ideea că succesul sau eșecul în materie de învățămînt constituie o problemă care angajează perspectivele de evoluție ale societății însăși. Această sensibilizare a atenției și accentuarea preocupării pentru problematica formării tinerei generații se datorează mai ales așa-numitei „explozii școlare", adică extraordinarei dezvoltări a învățămîntului pe fondul mutațiilor de ordin demografic survenite la scară mondială. Potrivit datelor Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), numai în perioada 1960–1975, numărul celor care frecventau școala a crescut de la 320 la 550 milioane. Însă, chiar dacă sporirea efectivului școlarizat o urmat de regulă un curs ascendent, la nivel global, tot limbajul cifrelor și statisticilor ne indică grave inegalități între țări, zone geografice, contexte sociopolitice în repartizarea „populației școlare" pe glob. Astfel, în condițiile în care unele zone în 1967–1968, aproximativ 70 din o sută de copii de virstă școlară erau înscriși într-o instituție de învățămînt primar, în țările dezvoltate din punct de vedere economic se înregistrau procentaje apropiate de 100 la sută (America de Nord — 98 la sută, Europa 97 la sută). Pentru țările în curs de dezvoltare, situația era mult diferită : în America Latină procentul era de 70 la sută, în Asia — de 55 la sută iar, în Africa — de 40 la sută. Situația nu s-a schimbat prea mult în perioada care a trecut. Discrepanțele dintre statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare se regăsesc, din păcate, și în sfera opțiunilor pentru anumite grade ale învățămîntului. În timp ce pentru țările subdezvoltate cererea potențială de educație este enormă la nivelul școlii primare și secundare, în regiunile dezvoltate creșterea cererii de educație se concentrează în special la nivel secundar și la nivel superior. Date ale O.N.U. relevă că în ultimii ani au fost înregistrate considerabile progrese în ce privește indicatorul general al alfabetizării în lume, iar prognozele arată că această tendință va continua. Astfel, dacă în 1970 circa 32,9 la sută din populația mondială era analfabetă (27,7 la sută bărbați și 28 la sută femei), datele comparabile pentru 1985 sînt 26,8 la sută din total, iar pentru anul 2000, 21,5 la sută din locuitorii planetei. Însă, după cum evidențiază un raport al O.N.U. în spatele acestui tablou statistic destul de optimist se ascund o serie de fapte sumbre care împiedică să beneficieze de dezvoltarea educației tocmai persoanele care ar avea nevoia cea mai mare de aceasta : populațiile rurale, săracii din mediul urban, fetele și femeile — pe scurt, cei care au fost incluși în categoria de marginalizați. Democratizarea educației a constituit un obiectiv de bază pentru cele mai multe țări în acest deceniu care se apropie de sfîrșit. Și aceasta atît în ce privește asigurarea caracterului universal al educației, cît și în legătură cu reducerea efectivă a disparităților existente între regiuni și țări, între sexe, virste și categorii sociale. Un elocvent exemplu este consacrat de realitățile românești, cu deosebire de marile realizări din perioada de după Congresul al IX-lea, cînd învățămîntul a cunoscut o dezvoltare impetuoasă atît în privința conținutului, cît și a bazei sale materiale. Rod al concepției novatoare, profund originale a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, școala românească a înregistrat în ultimele decenii transformări revoluționare în direcția integrării sale organice cu cercetarea și producția, a sporirii necontenite a finalității sale sociale în contextul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, pleclndu-se totodată de la premisa că accesul la educație constituie unul dintre criteriile prioritare ale unei democrații reale, autentice.

ION VIRGIL ■

SIDA a existat dintotdeauna (II)

O afirmație făcută cu maximă probitate științifică de un cunoscut om de știință, profesorul Mirko Grmek de la Sorbona, specialist în istoria medicinei și a științelor biologice a stirnit un justificat interes nu doar în lumea medicală. El afirmă că SIDA poate fi considerată o maladie nouă în măsura în care pînă la finele anilor '60 nu a fost determinată științific. De abia în 1978 oamenii de știință au beneficiat de mijloacele conceptuale și tehnice pentru a identifica un retrovirus patogen uman. Asta însă nu înseamnă că germenul SIDA nu exista cu mult timp în urmă și că nu a provocat, sub forma unor maladii infecțioase, stări patologice sau colective, mai mult sau mai puțin limitate în timp și spațiu.

Argumentele cele mai noi l-au fost furnizate de niște descoperiri pe cît de certe, pe atît de înfricoșătoare. Analiza recent efectuată a sîngelui congelat al unor pacienți decedați în S.U.A. din cauze atunci necunoscute (1968 și 1972) — relevă vinovăția virusului HIV. În Norvegia, o familie întreagă a murit în 1966 de o boală stranie. Analiza sîngelui păstrat pînă acum a dus, fără dubii, la descoperirea „ciumei secolului XX". Lista poate continua și cu alte țări din Europa, Africa sau America de Sud. Concluzia se degajă singură: mortalul virus HIV era prezent pe o bună parte din Terra încă de la jumătatea secolului. Doar identificarea lui este de dată recentă. Profesorul francez afirmă că originea SIDA se pierde în urmă cu aproape un mileniu. Nici un virus patogen nu e cu totul nou, nu se poate naște din nimic. Provine de la un virus mai vechi care trebuia să aibă caracteristici genetice similare și care a supraviețuit fie într-o populație animală fie în una umană în interiorul cărora a găsit un fel de echilibru biologic. Cu alte cuvinte, virusul HIV exista dar nu ucidea. Azi, da. Anumite cauze l-au transformat în cel mai neîndeplecat inamic al omului. Care sînt acelea ? Răspunde tot prof. Grmek. Virusul HIV este extrem de schimbător și produce tulpini virotice extrem de virulente. În condițiile de viață dintr-o anume perioadă, deși era foarte puternică, o tulpină virotică nu avea viitor — selecția naturală o elimina pentru că ea își ucidea gazda înainte de a fi fost transmisă altei persoane. Atît timp cît numărul persoanelor infectabile era redus, virusul nu se putea perpetua prin treceri succesive, și ca atare, a fost nevoit să se adapteze unei convietuiri limitate cu omul. Viceversa, epidemia mortală a explodat în momentul în care, la jumătatea secolului nostru HIV a găsit drum deschis contaminării în masă. Acum putea ucide liniștit fără să se teamă că va pieri odată cu gazda sa. Vom vedea de ce.

Cu privire la locul nașterii SIDA — Africa sau Statele Unite pe care prof. Grmek le consideră un „focar al pestilenței" — omul de știință francez are o explicație complexă. „O epidemie, explică el, este rezultatul întîlnirii dintre factorii biologici și ecologici. Pentru a înțelege originea ei trebuie mai întîi studiate proprietățile virusului care o produce și condițiile sociale în care se petrece. În afara mutațiilor care au dus la o nebănuită virulență a virusului HIV, trebuie luate în considerare profundele schimbări intervenite în societatea umană în această primă jumătate a secolului, de la mișcarea populației la liberalizarea comportamentului sexual, realități care trebuie privite prin prisma cuceririlor tehnice, științifice, mai ales a celor din medicină. Acestor factori Grmek le adaugă un altul inventat de el, patocenoza conform căreia numărul de bolnavi de o maladie depinde de numărul bolnavilor de altă maladie. El constată o interdependență între frecvențele cu care lovesc diferite boli, apreciind că există un adevărat sistem complex în interiorul căruia dispariția unei maladii deschide calea apariției altela i Aparent noi. Așa s-a întîmplat cu SIDA care și-a făcut „debutul" în scenă exact în momentul în care alte boli infecțioase care au decimat umanitatea, variola și tuberculoza, ca să ne referim doar la ultimele, și-au încetat activitatea datorită succeselor medicinei.

(Va urma)

IOAN ROȘCA ■

Criptografie la xerox

Titlurile ziarelor occidentale anunțau în prima jumătate a lunii august a.c. : Xerox Corporation în conflict cu N.S.A. (National Security Agency), cea mai secretă agenție a guvernului american, cea care se ocupă de spionajul electronic.

Neașteptatul conflict a fost declanșat de către descoperirea unui specialist în „computerologie" de la Xerox, Ralph Merkle, care lucrează la centrul de cercetări de la Palo Alto din California, al multinaționalei americane. Într-un studiu intitulat „Funcțiuni de criptografie ale softwareului" acesta examina diferite tehnici pentru utilizarea, simplu și cu cheltuieli reduse, a unor coduri indescifrabile în transmiterea de date și mesaje prin intermediul calculatorului.

Invocînd considerente de „securitate națională" N.S.A. a încercat să împiedice pe Xerox să difuzeze noul raport, dar un consultant extern al societății și-a procurat un exemplar și l-a distribuit — prin calculator — către circa 8 000 de cercetători și oameni de știință din întreaga lume, interesați în activitatea acestui sector.

Se știe foarte puțin despre N.S.A., dar experții în spionaj electronic sînt convinși ca National Security Agency este în măsură să asculte șoaptele unui șef de stat străin, la telefon, sau să descifreze mesajele, în cod, chiar ale unor super-puteri adversare.

Dar spre părerea de rău a N.S.A., vînzarea de milioane de computere personale și progresele tehnologiei i-au complicat tot mai tare activitatea, așa cum au demonstrat în ultimii ani „pirateriile electronice" ale unor bande de băiețandri ingenioși, care au intrat abuziv în memoria rețelelor de computere de la N.A.S.A. și Pentagon, furînd date sau introducînd „viruși" adică programe speciale care scot din funcțiune întregul sistem.

De aceea N.S.A. se opune, de cel puțin doisprezece ani, la publicarea rezultatelor studiilor efectuate în industria calculatoarelor, în sectorul criptografiei electronice, subliniind temerea că aceste noi descoperiri vor face tot mai dificilă protejarea propriilor coduri și respectiv descifrarea codurilor spionilor inamici.

Din 1977, pentru a evita frecventele dispute de acest gen, a intrat în vigoare o înțelegere de colaborare între N.S.A. și industrie, conform căreia aceasta din urmă prezintă agenției cîte un exemplar din studiile realizate, înainte de publicare, dînd guvernului posibilitatea să solicite eliminarea rapoartelor care pun în pericol securitatea națională a Statelor Unite. Dar nu toți cercetătorii respectă înțelegerea și nu există legi contra celor care nu țin seama de ea. În incidentul de la începutul lunii august, Xerox nu hotărîse încă dacă să se supună posibilei cenzuri din partea N.S.A., dar un expert al firmei, convins că agenția s-ar fi opus difuzării raportului, l-a ajutat pe consultantul John Gilmore să intre în posesia exemplarului pe care acesta l-a făcut imediat cunoscut.

„Criptografia nu servește numai pentru spionaj", a argumentat Gilmore „ci poate fi utilizată și pentru garantarea datelor aflate în posesia unor societăți și chiar a unor persoane particulare, pentru construcția de calculatoare și rețele de calculatoare care să reziste împotriva oricărei încercări de descifrare".

Pentru agenții 007 ai anului 2000 se întrevede un trai tot mai dificil.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Chanel, exclusiv !

Top-modelul imperiului „frumuseții" (cum am putea numi altfel produsele care poartă marca „Chanel") pe numele ei Ines de la Fressange o tînără brunetă în virstă de 31 de ani a fost aleasă de către primarii francezi ca s-o întruchipeze pe Marianne — simbolul strigătului de luptă al revoluției franceze : Liberte, Egalite, Fraternite !" Ea le urmează pe alte două celebrități : senzuala Brigitte Bardot și placida Catherine Deneuve. În primăriile Republicii Franceze vor fi expuse busturi ale noii Marianne. Alegerea, ca atare, ar trebui să fie un motiv de mîndrie pentru Fressange dacă ea n-ar fi fost urmată de o scrisoare de concediere din partea lui Karl Lagerfeldid, nu altul decît designerul șef al casei Chanel. Iar renunțarea la serviciile lui Ines este strîns legată de alegerea ei drept Marianne, căci „Marianne este simbolul pentru tot ceea ce este plictisitor, burghez și provincial, iar casa Chanel nu vrea să permită o astfel de mezalianță" (declară Lagerfeldid).

Ines făcea reclamă exclusiv pentru Chanel, în sectorul parfumurilor, iar aceste produse erau (și sînt) accesibile numai unor anumite categorii de persoane care nici la două secole de la revoluția francezâ nu vor să audă de idealurile acesteia. Cînd este vorba de bani, patriotismul trece pe planul doi !

DAN DĂNUȚ DORU ■

Rock și „răcoritoare"

Muzica rock și pop și-a pierdut de mult inocența. În Occident, remarca într-un comentariu recent agenția DPA. Și agenția vest-germană adăuga că tot mai numerosi critici reproșează acestei arte care se adresează în special tinerilor că „și-a vîndut sufletul comercianților". Într-adevăr, în ultimul timp „sponsoring" a devenit cuvîntul magic în muzica ușoară occidentală. Unii consideră că prin aceasta se pune în pericol integritatea artiștilor, că este vorba de o comercializare a artei lor în alte scopuri decît cele artistice, în timp ce alții apreciază că este vorba de un „rău necesar" pentru a putea face față cerințelor publicului și mijloacelor din informare în masă. Pentru tinerele formații de muzicieni, banca sau firma de editare a discurilor constituie o șansă de a cîpăta renume.

Însă, în ultimul timp, afacerile din acest domeniu au căpătat dimensiunile unei adevărate industrii, în care sînt implicate marile stele ale muzicii ușoare contemporane.

În principiu, este vorba de a stimula tînărul public occidental, care reprezintă o putere de cumpărare deloc neglijabilă, spre consum, printr-un amalgam de muzică și publicitate. „Coca Cola și muzica reprezintă o relație indisolubilă. Muzica prin tinerețea și dinamismul ei este un simbol pentru întreaga lume Cola", declara un purtător de cuvînt al firmei „Coca Cola". În prezent, numele acestei firme este pe toate buzele tineretului occidental prin faptul că firma a „sponsorizat", adică a finanțat, editarea discului „First Time" al lui Robin Beck, pentru care acesta a fost distins cu „Discul de Aur", după vînzarea a peste 250 000 de exemplare. Și, nu în ultimul rînd, datorită prezentării acestui cîntec în reclamele de radio și televiziune a ajuns Beck în clasamentele internaționale.

Este în același timp un succes în „războiul mondial al Colei", despre care s-a vorbit atît în 1988, cînd concurentul Pepsi Cola reușise să se bucure de o popularitate mai mare decît Coca Cola, în rîndul publicului și al milioacelor de informare în masă din Occident, ceea ce înseamnă, implicit, mai mari beneficii. Pentru că Pepsi se servise pentru reclamă de starul numărul unu al muzicii ușoare mondiale, Michael Jackson, care a efectuat turnee în întreaga lume, costînd firma Pepsi nu mai puțin de 15 milioane dolari.

Neîndoielnic, asemenea turnee-mamut n-ar fi posibile fără „injectarea" lor cu pumi de către oameni de afaceri. Astfel, concernul Philips a plătit circa 12 milioane dolari pentru a-și face reclamă printr-un turneu al formației „Dire Straits". Iar producătorul de casete TDK a plătit o sumă similară pentru un turneu Rolling Stones. „Vrem să ne plasăm produsele într-un context mai atractiv și simpatic", afirmă directorul Pepsi, Hans Dederichs, justificînd angajarea firmei sale în domeniul muzicii ușoare. Pentru că fanii rockului devin astfel fani ai Pepsiului. Declarații similare și la firma „Coca Cola": „În reclama făcută pe plan internațional, Coca și muzica" sînt de nedespărțit — muzica întruchipează avîntul, dinamismul și elanul tinerești". Se va putea însă impune „Coca" împotriva lui „Pepsi", care numără printre „artiștii" săi pe Lionel Richie și Tina Turner! Și ce va deveni pînă la urmă, oare, această muzică de divertisment?

ROMEO NĂDĂȘAN

Simenon

Într-adevăr, a creat poate prea mult — peste 400 de romane, dintre care aproape 100 de cărți polițiste. E-adevărat, nu toate paginile sale sînt la fel de izbutite, unele fiind catalogate drept superficiale. Scrînd cu o ușurință uluitoare — termenul pentru un roman îi era, de obicei, de o săptămînă! — Simenon nu începea totuși o nouă lucrare fără ca mai întîi să se documenteze perfect în privința personajelor, a ambiantelor în care le plasa, a limbajului pe care ele îl foloseau. Avînd o bună cunoaștere a realității contemporane, stabilea cu precizie relațiile dintre eroi, îi angrena într-un ansamblu social credibil și îi punea să acționeze în perfectă concordanță cu impulsurile lor interioare. Cel mai cunoscut protagonist al scrierilor sale — comisarul Maigret — a devenit unul dintre cele mai faimoase personaje ale „polițiștilor" de prestigiu, cu nimic mai prejos în celebritate decît Sherlock Holmes, Hercule Poirot, Arsène Lupin, Philip Marlowe și alți „monștri sacri" ai literaturii de aventuri. El și-a aflat, pe ecran, un interpret fascinant — pe Jean Gabin — care i-a redat cu o mare vibrație trăsăturile ce l-au făcut atît de îndrăgit — generozitatea, spiritul hîtru, fermitatea și, mai ales, profunda capacitate de a sonda sufletul omenesc, adînca revoltă pe care o simțea ori de cîte ori ființa era redusă de condiția umană și ori de cîte ori starea normală a vieții era curmată cu brutalitate, prin crimă. Maigret este un profesionist desăvîrșit, ale cărui fapte sînt puse întotdeauna în slujba adevărului, dreptății, fiind totodată și un înțelept care privește cu un surîs amar spectacolul lumii, cum poate însuși Simenon l-a contemplat pînă în ultima lui clipă.

GEORGE ARION

Amintirea unui asasinat

Sub acest titlu, ziarul La Repubblica din 12 iulie a.c. readuce sub ochii opiniei publice italiene una din crimele săvîrșite de multiplele tentacule ale caracatiței internaționale a finanței corupte, aliată cu mafia.

Cu zece ani în urmă, mai precis în seara zilei de 11 iulie 1979 era ucis la Milano un italian cinstit, un bărbat curajos, un cetățean onest. Se numea Giorgio Ambrosoli, avea 45 ani, era de profesie avocat. Statul italian îl însărcinase să lichideze imperiul financiar falimentar al afaceristului Michele Sindona și să clarifice acea „pată neagră" alcătuită din mafie, bancheri necinstiți, politicieni vinduți și protecțiile lor misterioase ce forma „umbra" lui Sindona. Ambrosoli și-a făcut datoria și cineva a încercat să-l oprească. El nu s-a oprit și atunci cei care alcătuiau „pata neagră" l-au asasinat. „Oare a servit la ceva moartea lui?", se întreabă retoric ziaristul Giampaolo Pansa. S-ar putea răspunde în două feluri: da, a servit, pentru că datorită lui Ambrosoli italienii au înțeles multe; nu, nu a servit la nimic pentru că Italia politică de atunci nu s-a schimbat cu nimic pînă în zilele noastre.

Giorgio Ambrosoli, căsătorit, tată a trei copii, bine pregătit profesional, avea o viață și o carieră obișnuită. Cînd, în septembrie 1974 Banca d'Italia l-a numit în funcția de lichidator pentru Banca Privata Italiana — una din băncile în care Sindona era implicat —, Ambrosoli a întîlnit trei magistrați milanezi care anchetau cazul Sindona. Erau judecătorii Ovilio Urbisci și Bruno Apicella împreună cu vice-procurorul Guido Viola. Cei patru s-au angajat într-o luptă dificilă, pe căi nu tocmai netede, care duceau spre un adevărat cîmp de bătălie.

Povestea, după cîțiva ani, Viola: „Obstacolul cel mai grav a fost indiferența forțelor guvernamentale. Am întîlnit dificultăți imense în tot ceea ce întreprindeam: pentru extrădarea lui Sindona din S.U.A., pentru traducerea documentelor, ba chiar și pentru a putea întîlni la New York pe magistrații americani care se ocupau de falimentul băncii din S.U.A. a lui Sindona, Franklin Bank. Care erau cauzele acestei inerții a puterii executive? Am înțeles atunci cînd am descoperit următoarele: în timp ce noi ne trudeam pentru a preciza delictele și infracțiunile comise de către Sindona, cineva elabora și punea în aplicare un „proiect pentru salvarea" lui Sindona. Era vorba de o grupare ocultă, patronată de la un înalt nivel, care ne-a izolat pe noi, cei care căutam adevărul. Mafia politico-financiară n-avea nici un interes să se ajungă la un proces intentat lui Sindona".

Cît de puternici erau cei care frînau cursul justiției s-a văzut clar la începutul lui 1979, anul crucial pentru anchetă. Ambrosoli a început să primească amenințări prin telefon, tot mai dese și tot mai precise. Scopul lor declarat era de a-l înfricoșa, făcîndu-l să accepte acel „plan pentru salvarea" lui Sindona, plan pe care Ambrosoli îl refuza întrucît era convins că urmările falimentului imperiului financiar Sindona trebuiau suportate de către cei vinovați și nicidecum de către statul italian, adică de fapt din impozitele cetățenilor italieni.

Ambrosoli nu se lăsă intimidat, dar înțelese clar ce riscuri își asuma. Poate chiar presimțea ce-l așteaptă. Poate intuise chiar în februarie 1975, cînd acceptase însărcinarea de lichidator, atunci cînd precizase într-o scrisoare-testament destinată soției sale: „Voi plăti foarte scump această însărcinare. Știam asta chiar înainte de a o accepta și deci nu mă pot plînge, întrucît eu este pentru mine unica ocazie de a putea face ceva pentru țara mea. La patruzeci de ani, dintr-o dată fac politică și o fac în numele Statului, nu pentru vreun partid".

După o demisie temporară, Ambrosoli se concentră din nou asupra „enigmei Sindona" și se pare că descoperi o dovadă că în strînsă legătură cu „don Mike" lucra o „putere neagră", paralelă cu cea oficială, dar alcătuită din aproape aceleași nume, aproape aceleași chipuri.

Ambrosoli nu apucă să ajungă în centrul labirintului. La 9 iulie 1979 în prezența judecătorului american sosit la Milano pentru anchetă cu privire la falimentul Franklin Bank, el prezentă o serie de documente ce acuzau clar pe Sindona și făcu o depoziție hotărîtoare pentru mersul anchetei. Își încheie mărturiile în după-amiaza zilei de 11 iulie. În dimineața următoare Ambrosoli ar fi trebuit să o semneze sub formă de proces verbal. Dar n-o mai semnă pentru că în acea noapte îl asasinară, în ușa casei, cu trei gloanțe trase dintr-o armă 357 Magnum.

Dar judecătorii în colaborare cu viceprocurorul Viola reușiră, cu tenacitate, să-l aducă pe Sindona în fața tribunalului sub acuzația de instigare în asasinarea lui Ambrosoli. În rechizitoriu Viola scrisese: „După părerea noastră elementul cel mai grav, cu privire la care noi am meditat însă de ajuns, este sprijinul dat planului de salvare a lui Sindona (o adevărată fraudă la adresa Banco d'Italia și deci la adresa națiunii) din partea unor înalți reprezentanți politici, în frunte cu președintele — de pe atunci — al Consiliului de Miniștri. Pare de domeniul fanteziei ca oameni de asemenea importanță politică să sprijine, pe parcursul a cinci ani, un individ ca Michele Sindona. Dar cercetările aveau să demonstreze că era adevărat".

Se făcuseră presiuni asupra unor miniștri, și chiar și asupra directorului general al Băncii Italiei, Ciampi, pentru aplicarea „planului" de salvare a lui Sindona. Se știa că presiunile pornesc de la persoanele influente ale căror interese erau strîns legate de activități financiare frauduloase, apărate prin amenințări, și în cazuri extreme ca aceasta, chiar prin asasinate. În martie 1986, la patru zile după condamnarea lui Michele Sindona, la închisoare pe viață, ca instigator în asasinarea lui Ambrosoli, condamnatul murea, otrăvit, în închisoarea de la Voghera. Alte cîteva personaje ale acestei istorii au mai murit de morți mai mult sau mai puțin naturale. În acest timp, fiii lui Giorgio Ambrosoli au crescut în acea mare metropolă italiană, Milano, care nu l-a uitat pe cel asasinat acum zece ani.

Și nu numai la Milano, ci în întreaga Italie, amintirea lui Ambrosoli persistă în conștiințele multora. Din acest punct de vedere moartea lui a fost utilă.

„Nu a servit însă la nimic din alt punct de vedere — subliniază jurnalistul Giampaolo Pansa —. Cealaltă Italie, cea contra căreia s-a bătut Ambrosoli, e mai puternică decît niciodată, impertinentă, și ne aruncă în obraz, zilnic, dorința ei de putere. Este adevărat: din acel 1979 și pînă acum multe s-au schimbat. Dar conducerea politică, vinovată de asemenea degenerări, este încă la putere. De neatins. Disprețuitoare. Nepedepsită".

ȘTEFAN UDRESCU

BREVIAR

Submarinc și turiști

Societatea canadiană „Aquatics" a construit un submarin de 50 tone, lung de 16 metri, în care pot intra 28 turiști, așezați pe scaune ergonomice. Prin hublouri de 135×65 centimetri și cu ajutorul a 12 proiectoare se poate vedea perfect și face fotografii ale fascinantei „lumi a tăcerii". Acest „Atlantis", cum a fost numit, dispune de motoare electrice pentru propulsare, dar el este însoțit la suprafață și de o navă de supraveghere. În caz de accident, submarinul lansează două tone de lest și poate ajunge repede la suprafață, unde plutește. În plus mai dispune de o rezervă de oxigen pentru 72 ore. Un alt gen de submersibil, cu destinație turistică, în care pot încăpea 30 de persoane, este „Sea Bus", ce își va face apariția către finele anului 1990 în unele stațiuni balneare. El este complet transparent și evoluează pe o sută la adîncimea de 30 metri. Societatea „Comex" care l-a proiectat mai preconizează realizarea de module, cu care să se permită construirea de parcuri distractive, hoteluri și restaurante la adîncimea de 20 metri. Primele parcuri scufundate ar urma să fie construite în zona Caraibilor sau a insulei Bahama, iar un proiect vizează și Coasta de Azur. În Finlanda a fost construit, pentru Japonia, submarinul de pasageri „Maria I". El va circula în Oceanul Pacific, în apropierea insulei Saipan, putînd transporta 48 turiști.

AUREL DIANU

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Iosefina Miha

Cea mai mare parte a lunii septembrie este atribuită, astronomic, anotimpului de vară, ceea ce, adesea, corespunde și din punct de vedere meteorologic.

Luna august a acestui an s-a încheiat cu o vreme deosebit de instabilă și răcoroasă. Revenirea la un regim termic mai blînd din primele zile ale lui septembrie nu a putut compensa scăderea accentuată produsă; așadar temperaturile maxime nu au depășit 29°C decît la o singură stație meteorologică (Giurgiu, 3.IX.1989). Vremea răcoroasă, în care temperaturile înregistrate au fost sub valorile mediilor climatologice (la unele stații, aproape de recorduri) ne duce desigur cu gîndul la toamna care se apropie.

Deosebit, pentru prima decadă a lunii septembrie, a fost regimul pluviometric. În mod obișnuit acesta marchează o diminuare evidentă față de lunile de vară. Modificările ce survin în circulația aerului deasupra țării noastre, ca urmare a formării unui brîu de presiune atmosferică ridicată (în jur de 1015 mb) peste Europa centrală și sud-estică, între dorsala anticiclonului azoric și maximul barometric est-european, se repercutează și asupra regimului pluviometric.

În acest an însă, configurația barică descrisă anterior s-a realizat trecător și a cuprins Europa centrală; în partea sud-estică, s-au dezvoltat perturbații ciclonice, ce s-au organizat și au staționat zile în șir, aproximativ în aceeași arie, în condițiile în care structura barică și termică din straturile superioare ale atmosferei au fost favorabile. Sistemul noros aferent zonei ciclonice ce s-a deplasat din Mediterana spre nordul Mării Negre s-a rotit peste teritoriul țării noastre. Zonele cele mai afectate au fost cele din nord-estul țării. Astfel, în Bîrnova — Iași au căzut 342 l/mp, la Răuseni 218 l/mp, din care 108 l/mp au căzut în 5—6 septembrie. La stațiile meteorologice Iași și Roman, cantitățile de 155 l/mp și respectiv 174 l/mp sînt doar cu 10 și 15 l/mp mai mici decît recordurile lunii septembrie, din intervalul 1901—1980.

La munte, fenomenele meteorologice au fost destul de severe. De la averse de ploaie și măzăriche, la ploaie continu (așa numita ploaie de toamnă), care s-a transformat în lapoviță și ninsoare. De asemenea vîntul a prezentat intensificări cu viteze pînă la 145 km/h.

Climatologic, în luna septembrie, pe teritoriul țării noastre apar cele mai timpurii brume și de asemenea primele ninsori. La Miercurea Ciuc, cea mai timpurie brumă s-a produs la 1 septembrie. În acest an, în dimineața zilei de 13 septembrie, la Topliță s-a produs prima brumă a acestei toamne.

Răcirile însoțite uneori de fenomenul de brumă, nu sînt excepționale pentru această lună, ci rare și cu efecte dăunătoare prin coincidența lor, în anumite zone ale țării, cu ciclul evolutiv al unor culturi agricole.

Astfel, în anul 1956, în intervalele 19—21 și 25—27 septembrie s-au semnalat brume care la început au apărut în jumătatea de nord, iar în al doilea interval aceasta s-a extins în cea mai mare parte a țării.

În anul 1959 răciri accentuate s-au produs între 18—22 și 28—30 septembrie; s-a semnalat brumă în multe localități din Transilvania, Banat și nordul Moldovei, iar în zona subcarpatică îngheț. Răcirile din cei doi ani menționați au produs pagube la unele culturi agricole: porumb floarea-soarelui, legume și zarzavaturi.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL: 14–20 septembrie

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Condiții de precipitații (l/mp)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Minime diurne	Maxime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Câmpia	21÷26	9÷13	9÷12	36.1	Drobeta Tr. Severin 1985	0.0	Arad 1956
Dealuri și podișuri	19÷24	6÷10	9÷13	32.1	Răsuți 1961	-1.2	Cluj 1956
Depresiuni	19÷21	4÷8	9÷15	29.7	Miercurea Ciuc 1986	-2.6	Joseni 1956
M. Oaș	6÷7	-1÷0	16	17.1	1986	-13.4	1956
Litoral	21÷22	13÷14	7÷8	31.2	Constanța 1968	6.6	Sulina 1956

Intervalul 14—20 septembrie a.c. va debuta cu o vreme răcoroasă, chiar rece în regiunile nord-estice ale țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse între 4° și 14°C, mai coborîte în nord-estul și centrul țării, unde izolat se va produce brumă. Valorile maxime diurne se vor situa între 14° și 23°C și vor fi cu 2° pînă la 6°C sub valorile medii climatologice. Cerul va fi mai mult noros. Un sistem frontal va afecta la început regiunile vestice, apoi treptat toate zonele țării și va determina pe alocuri ploi slabe. Un proces de ameliorare mai evidentă a vremii se va resimți din 17 septembrie odată cu creșterea cîmpului de presiune atmosferică în partea sudică a continentului european. Cerul va deveni variabil, iar ploile răzlețe vor fi posibile doar în regiunile nordice. Temperatura aerului va crește ușor; maximele vor fi cuprinse între 16° și 26°C, iar minimele între 6° și 16°C. În zonele joase și la munte se va produce ceață.

Mai puțin decît ne așteptam

În căutarea echipei

Miercuri, publicul prezent în tribunele stadionului din Ghencea părea să fi rămas aici de simbătă, de la meciul cu **Dinamo**. Tăcut, fără să agite, ca de obicei, eșarfe și steaguri, era în așteptarea altei confruntări, dar fără nici o vlagă, parcă nevenindu-i să creadă în ceea ce i se întîmplase nu cu multe zile în urmă echipei favorite. A fost necesară intervenția crainicului stadionului care a reamintit patetic că „prietenul la nevoie se cunoaște" pentru ca atmosfera glacială — ca la Reykjavik! — să se risipească brusc, și la intrarea pe teren a roș-albaștrilor galeria să aplaude cu însuflețirea ce o caracterizează și să scandeze numele unor jucători care fac cinste sportului românesc. Dar, pe măsură ce minutele din manșa întîi a partidei **Steaua București — Fram Reykjavik**, contînd pentru primul tur al C.C.E. la fotbal, treceau, aceleași stări de spirit de mai înainte puneau stăpînire pe galeria „veteziților". Din nou dezamăgire, din nou perplexitate, din nou apatie. E drept, steliștii atacau în trombă, de-abia punea portarul islandez mingea în joc și din nou ea era în posesia alor noștri, fiecare dintre ei dorea — se vedea clar — să-și înfrîngă adversarul, dar acțiunile lor n-aveau coerență, limpezime, incisivitate. Iar astfel de situații s-au repetat de-a lungul meciului. N-a fost, pînă la sfîrșitul lui, nici unul dintre jucătorii de cîmp steliști — care să nu fi tras spre poarta islandezilor, de multe ori periculos, sau chiar foarte periculos. Au fost obținute și peste douăzeci de lovituri de colț. Au fost și două lovituri de la 11 metri în favoarea noastră. Pînă la urmă scorul a fost mai mult decît mulțumitor, **Steaua** înscrînd de patru ori prin Dan Petrescu (min. 30), Hagi (min. 41, transformarea unei lovituri de la 11 metri), Balint (min. 83) și Musznay (min. 86, cel mai frumos gol al partidei), și neprimind nici un gol.

Și totuși, chiar dacă se poate gîndi cu temei la incontestabila calificare pentru turul II, și încă în mod confortabil, **Steaua** n-a avut sclipirile ei obișnuite, care ne-au încîntat de atîtea ori și care au purtat-o în triumf, în alți ani, pînă la cîștigarea trofeului suprem în C.C.E. sau la performanța de a ajunge în finala C.C.E., ceea ce este nu numai demn de toată lauda, dar nici nu poate fi la îndemîna oricui. Fiindcă, pe teren miercuri, au evoluat jucători ale căror eforturi nu întotdeauna se armonizau, nu întotdeauna se ordonau potrivit unor rigori absolut necesare în orice partidă, indiferent de miza ei, indiferent de partenerul de întrecere.

Să ne-nchipuim că pe o scenă se întîlnesc interpreți mai mulți piese — istorice sau de actualitate, tragice, comice sau melodramatice. Oricît de mare ar fi valoarea actorilor, oricît de frumos ar rosti tiradele sau oricît de mult s-ar contopi cu personajele, evoluția lor ar fi lipsită de credibilitate, de sens, nu ne-ar emoționa cu nimic. În unele momente ale partidei cu **Fram**, steliștii ne-au apărut într-o astfel de ipostază, fiindcă unii dintre ei se erijează — poate pe bună dreptate, dar puțină modestie e binevenită în orice domeniu — în piesele de bază ale ansamblului și încearcă să rezolve orice situație de joc numai cu puterile lor, își asumă toate responsabilitățile, ceea ce înseamnă subestimarea coechipierilor, sau neîncrederea în posibilitatea lor de a se exprima. În meciul cu **Fram**, ori de cîte ori s-a procedat așa a fost un eșec sigur, iar publicul n-a ezitat să sancționeze o astfel de atitudine. Iar aceasta s-a petrecut întîlnind o echipă modestă, fragilă, care n-a emis nici o pretenție decît poate aceea de a nu fi învinsă la un scor prea mare.

Am fi însă nedrepți dacă am fi excesivi de severi cu **Steaua** după ce ne-a dăruit bucuria unei victorii fără drept de apel, care ne dă o certitudine pentru manșa a doua cu **Fram**. Dar am fi lipsiți de luciditate și n-am ține cu adevărat la ea dacă nu i-am semnala la timp carențe vizibile de oricine. Fiindcă pentru Steaua, dacă vrea să se mențină printre stelele fotbalului european, greul abia începe.

GEORGE ARION

La poarta cealaltă

De la trimisul nostru special la Tirana

După meciul de la Tirana se pot comenta trei lucruri : rezultatul, mentalitatea afișată de combatanți și desfășurarea jocului.

N-ar trebui să fim foarte încruntați pentru acest 0—1 întrucît situațiile de gol au fost mai numeroase la poarta lui Stelea decît a lui Strakosha. Dacă Dinamo Tirana ar mai fi putut înscrie în prima parte a reprizei secunde, nu-i mai puțin adevărat că și Dinamo București ar fi putut egala — și atunci cînd i-ar fi fost lumea mai dragă, spre sfîrșitul partidei (ratările lui Răducioiu din min. 73 — în stilpul din stînga — și 83 — pe lîngă poartă, precum și a lui Mihăescu — min. 83. Una peste alta, într-o formulare pe care o veți înțelege, rezultatul e bun, chiar dacă nu ne satisface.

Cele două echipe au abordat partida de pe platforme morale diferite. Jucătorii lui Dinamo București, mult prea încîntați de reușitele din campionat, au rămas în inerția meciurilor trecute și nu „în vina" celui care urma. Amintirea persistentă a unor victorii asupra lui Tottenham, Standard Liège ori Steaua nu le putea da decît un aer senioral în fața buturugii mici de la Tirana. Această relaxare psihică, dublată de neatingerea unui tonus fizic normal la numai trei zile după un joc epuizant avea să fie plătită de Dinamo București cu prețul înfrîngerii.

De partea cealaltă, jucătorii lui Dinamo Tirana au abordat partida ca pe-un eveniment național. Modești și tăcuți, ei au venit la stadion în slapi, și-au întrat pe teren hotărîți parcă să mănînce și norii de pe munții Dajlia din apropiere. Fără arsenal tehnic, viziuni tactice și orizonturi strategice prea deosebite, ei au luptat ca niște „partizani ai gazonului", cu soiritul de sacrificiu atît de propriu celor care știu bine ce înseamnă „acum ori niciodată".

Din aceste două stări de spirit a decurs evoluția jocului: Dinamo București („în pofida celor discutate înainte", avea să constate, după joc, Andone) s-a avîntat de la început în atac, s-a precipitat în toate liniile, în dorința de a marca un gol pe care-l considera aproape formalitate. Mihăescu l-a luat în primire, spre centru, pe Demolari, Sabău „s-a închis" singur lipindu-se prea mult de tușă (deci fără spațiu în dreapta), Răducioiu ori Vaișcovici uitau să vină după fundașul Stafa (mereu „în plus" în atac), Canaj scăpa și el de Lupescu în zona în care n-aveam fundaș dreapta. Andone avea de lucru cu Ferko, Abazi și Tahiri — toți foarte înalți — și așa au început să apară fisurile în apărarea lui Dinamo București. Albanezii — puternici, devotați, purtați pe aripi de un public înfierbîntat — erau mereu primii la minge, pășind numai înainte, forțînd culoare, centrînd la nesfîrșit de pe ambele părți. Dăruirea lui Timofte nea putut suplini anonimatul lui Mateuț, Lupescu părea depășit de iureșul gazdelor, Sabău pierdea timp (și mingi) ca să intre spre stînga — și uite-așa linia forte a bucureștenilor nu și-a putut spune cuvîntul în acest joc.

Golul s-a marcat în min. 53: Andone străzează o interceptie aeriană (sărise cu Abazi), mingea e ajunsă „prin spate" de inepuizabilul Stafa (nr. 3) care trage puternic de pe dreapta. Stelea respinge și Canaj (nr. 6, și se citește Țanai) reia în gol din apropiere.

Lupescu, Vaișcovici și Răducioiu au primit cartonașe galbene — pentru faulturi repetate, nerespectarea distanței zidului și, respectiv, lovirea „demonstrativă" a mingii după ce arbitrul fluierase.

A arbitrat același Tadeusz Diaconowicz care, acum trei ani, fluierase, tot pe „Qemal Stafa", jocul lui Dinamo București cu „17 Nentori". Acum golul a venit — nu și pe tabelă, dar în configurația terenului — la poarta cealaltă...

OCTAVIAN ȘTIREANU

Cu șansă

În minutul 61, Victoria s-a aflat la doi pași de sublim : o acțiune începută de Coraș (la Valencia, mai inspirat decît în campionat), continuată la Țîră și întoarsă la primul s-a soldat cu un gol care, pur și simplu, rupea inima tîrgului. La 1—2, returul devenea o plăcere, ca un joc de societate, și credem că dracul n-ar fi fost atît de negru la suflet, în retur, încît să-i facă pe jucătorii Victoriei să arunce toate mingile în ploși, să rateze cît în trei meciuri de campionat și să nu marcheze singurul gol de care ar fi avut nevoie, pentru că, simplu de socotit, la 2—2 Victoria mergea mai departe, în turul doi, deși în divizia noastră se află la minus trei. Meciul însă, spre ghinionul nostru, s-a jucat și dincolo de minutul 61. Gafele unei apărări care mai scăpase două goluri au continuat și exact cel la care ne așteptam mai puțin, l-am numit pe Moraru (brav, pînă atunci) ne-a băgat frica în sîn, gîndindu-ne chiar și la cei ce prevesteau o catastrofă pe „Luis Casanova". La 3—1 pentru spanioli calculele se schimbă și ne vin în minte cele peste douăzeci de ocazii ratate în primele trei etape. Adică, întrebăm noi, va fi în stare înaintarea Victoriei să înscrie două goluri și apărarea ei să nu primească nimic altceva decît felicitări la sfîrșitul meciului ? Aceasta este întrebarea. Întrebare pe care și-o tot pune și Florin Halagian încă după jocul cu Farul. Deci, vechile probleme tot nu și-au găsit rezolvarea. Nu sîntem dintre cei ce cred că la Valencia era obligatorie înfrîngerea, astfel încît nu credem că 1—3 este un succes de neuitat. Dimpotrivă, credem că Victoria putea mai mult în acest meci și, mai ales, poate mai mult în retur. Șansele ei nu sînt tocmai intacte, dar sînt reale. Cu condiția, evident, ca echipa să spargă gheața (începutul, iată, l-a făcut la Valencia), și să înscrie.

Asta, din auzite. Poate că, la fața locului, lucrurile s-ar fi văzut altfel.

RĂZVAN BÂRBULESCU

Semne bune

Pentru prima oară după mai multă vreme, cupele europene au fost așteptate în umbra unor evenimente din campionat. Primul dintre ele, care a stîrnit și discuții trecătoare dar și întrebări pe termen mai lung, a fost înfrîngerea Stelei pe teren propriu — eveniment cu adevărat antologic — fată de invincibilitatea arătată timp de peste trei ani de această echipă, pe toate stadioanele din țară. În condițiile normale ale unor campionate competitive, un asemenea rezultat era tratat doar ca o surpriză de pronosport și atîta tot (precum recentul 1—0 obținut de Lazio, în fața lui Milan, pe „San Siro"). Dar prestigiul Stelei și mai ales obișnuința în care își astepta propriile victorii transformă această înfrîngere într-un apel la realism, în ceea ce privește calitatea pregătirii echipei și a adeziunii jucătorilor săi la cerințele de efort pe care le presupune, fără încetare, menținerea pe culmile performanței. Semnele unui recul erau evidente — nu atît prin plecarea unor jucători, nu atît prin valoarea mai mică a noilor veniți, cît mai ales prin slăbiciunile în pregătire ale unor jucători de bază care, voiens-nolens, sînt și purtători de speranțe la echipa națională. Ne gîndim îndeosebi la Hagi și Lăcătuș, vizați de Jenei drept titulari pentru Danemarca — și chiar în linia de atac a echipei naționale — dar a cărei evoluție în ultima perioadă este sub nivelul de randament și competitivitate la care ei înșiși ne-au obișnuit. Deci nu tratăm înfrîngerea Stelei din perspectiva implicațiilor pe care le-ar avea asupra acestei grupări sportive (orice club mare din lume are perioade de crestere și descrestere), ci din aceea a situației în care se află echipa națională : o echipă, cum s-a spus de atîtea ori încît a devenit un principiu, a cărei pregătire se face numai sau, mai ales, prin intermediul cluburilor.

N-am vrea să recurgem la paralelisme gratuite, dar un asemenea moment a mai parcurs naționala în timpul mandatului precedent, cînd antrenorului de atunci i s-a reprosat tocmai că „n-a văzut cum în fotbalul nostru crestea o echipă puternică și tînără", cu alți jucători decît cei chemați atunci la lotul național. Discuția merită închisă, în afara moralei de-atunci, valabilă și acum : echipa națională trebuie să reunească de fiecare dată jucătorii cei mai buni. Ușor de zis, dar — pentru Jenei — greu de ales. Să sperăm că evoluția stelistilor în jocul cu Dinamo a fost, să-i zicem, doar un „accident" — speranță care ne-ar face să privim mai liniștiți selectia pentru jocurile cu Danemarca. Depinde cum apreciază, însă, tehnicienii în cauză...

Dinamo a realizat un joc deloc surprinzător față de evoluția în timp a acestei echipe. Și în cazul ei, ceea ce era de domeniul evidentei s-a confirmat : crestere valorică a întregului lot, dorință de performanță a tinerilor echipieri dinamovisti, registru tactic variat și debordant, pregătire fără cusur a jocului. Victoria lui Dinamo, ocrotită și de reflexele uluitoare în cîteva rînduri ale lui Stelea — dar și portarul face parte din echipă ! — a fost atît de concludentă încît a putut fi aplaudată și pe Ghencea : vorba unui mucalit, „am plecat la stadion ca stelist, dar m-am întors dinamovist !".

Celălalt eveniment legat de cupele europene a fost înfrîngerea Victoriei, pe propriul teren, de către renăscuta echipă a Craiovei. Acest —3 la „adevăr" înregistrat după trei etape de Victoria — abonată în ultimii ani la locul 3 pe podium — constituie, desigur, un semnal de alarmă pentru această echipă, obligată de-acum încolo să joace într-o alt fel de „competitie" decît era obișnuită : a recuperării punctelor pierdute acasă, adică acolo unde va juca și cu Dinamo și cu Steaua. De partea cealaltă, Universitatea Craiova oferă și ea o morală deloc neglijabilă pentru fotbal, pentru sport. În general : aceea a fortei suplimentare pe care o generează dragostea pentru culorile clubului, dorința de autodepășire, calmul și tenacitatea de a construi o echipă legată de orașul și județul respectiv, cu jucători tineri și dornici de afirmare, dați „pe mîna" și mintea unui antrenor, Sorin Cîrtu, trecut prin școala vieții (fotbalului), de la care a acumulat fermitate și tact, răbdare și curaj, prilejuri și inspirație : restul — talent și umor — avea de pe vremea cînd juca...

Fără a fi neapărat solidari cu cei care au triumfat de-astă dată și nedrepți cu cei învinși, acest joc al rezultatelor îl apreciem ca benefic pentru fotbalul nostru, întrucît dovedește o „reașezare" a geografiei lui pe zone mai largi de performanță și competitivitate. Simbolul acestei „mișcări tectonice", în urma căreia, iată, Steaua e pe 9 iar Petrolul pe 2, îl poate reprezenta însăși această echipă Petrolul, venită de curînd din „subsolul" primului esalon pentru a se cocoța, chiar și numai pentru trei etape, în fruntea acestuia. De aceea, duminică, Dinamo — Petrolul poate fi socotit un derby — ca pe vremea cînd naționala începea calificările pentru Mexic '70.

O. ȘTIRE

Civilizația sportului

Durerile fotbalului

Moartea unui internațional nigerian, Sam Okwaraji, și a 7 spectatori a fost tragicul bilanț înregistrat în întîlnirea de fotbal Nigeria — Angola disputată la Lagos în preliminariile campionatului mondial — zona africană. Este a doua tragedie care se produce în această țară în ultimii zece ani. Okwaraji, în vîrstă de 25 ani, a fost înlocuit în minutul 84 fiindcă i se făcuse brusc rău pe teren, pierzîndu-și cunoștința. Transportat la infirmeria stadionului și apoi la spitalul central din Lagos tînărul jucător, în ciuda îngrijirilor medicale, a decedat în urma unui infarct. În circumstanțe identice și-a pierdut viața în 1982 un alt jucător nigerian, Benjamin Okorogu.

Cei 7 spectatori au murit striviți în tribune și pe căile de acces. Încă din primele ore ale dimineții, pe stadion s-au aflat 80 000 de spectatori, cel mai mare număr de spectatori înregistrați vreodată pe un stadion din Nigeria. După toate indiciile, cauza tragediei a constat în numărul mare de bilete false puse în vînzare și ineficacitatea serviciilor de control.

La 13 august 1979 24 de spectatori au murit și alți 66 au fost răniți în timpul meciului care a opus, tot pe stadionul din Lagos, două echipe nigeriene. Incidentele au avut loc cînd suporterii s-au concentrat în fața porților unei intrări care refuza să se deschidă din cauza unei avarii survenite la sistemul de deschidere.

Și în Europa, nu de mult, fotbalul a plătit o nouă și absurdă contribuție la durere, trăind o inexplicabilă tragedie, cu puține ore înaintea unei partide care trebuia să fie o sărbătoare.

Nu era încă miezul zilei și în fața stadionului San Siro din Milano, asasinii așteptau o victimă pe care să o sacrifice pe altarul unei oarbe bestialități, nemotivată și absurdă. Au găsit-o în persoana unui băiat de 17 ani care evita grupul suporterilor „organizați" tocmai pentru a nu avea neplăceri. Un tînăr care își cultiva pasiunea pentru fotbal fără paranoie și implicații violente — așa îl descrie un reporter al revistei „Guerin Sportivo" pe Antonio De Falchi, bătut pînă la moarte de fanatici.

Ce poate face fotbalul în fața atîtor atentate perfid sofisticate ? Poate doar să se străduiască să „îmblînzească acest cult al violenței, dar este o operație lungă și cu o reușită îndoielnică. Reporterul revistei sus-amintite se întreabă dacă se poate păzi o zi întreagă un stadion și zonele lui limitrofe. Și tot el răspunde : atunci asasinii ar lovi în altă parte.

Senzația cea mai descurajantă a acestei nenorociri a fotbalului — violența — este neputința pe care o transmite. Inutilitatea cuvintelor și a apelurilor la rațiune. Nici nu știm dacă mai are rost să invocăm justiția. Antecedentele demonstrează cît de blînd sînt pedepsite aceste crime.

CRISTIAN ȚOPESCU

P.S. În fragmentul de scrisoare publicat săptămîna trecută în loc de „aportul" unor antrenori care se vor neapărat activi și eficienți a apărut „aportul" unor adversari ș.a.m.d. Facem cuvenita rectificare cu speranța că tiparul nu ne va mai fi adversar.

Iolanda Balaș:

„Important e să fii deasupra ștachetei"

— Să luăm o zi, de exemplu una din decembrie 1962 !

— Bine, să deschidem caietul la 13 decembrie, 1962. Era joi. La ora 10 am început primul antrenament în sala Plevnei II. Douăzeci de minute de alergare, urmată de exerciții de gimnastică generală, de mobilitate, de lucru la spaliere, de încălzire cu bara de haltere (răsuciri, rotări, aplecări), apoi exerciții cu haltere din ce în ce mai grele, pînă la 70 de kilograme, în reprize de cîte 8 genoflexiuni. Au urmat ridicările pe ladă, cînd cu un picior, cînd cu celălalt, de 8 ori, avînd haltera de 45 de kilograme pe umeri, apoi îndreptări și aplecări de trunchi cu haltera de 60 de kilograme, apoi am făcut exerciții de relaxare la spaliere, și iar genoflexiuni cu haltera pe umeri și sărituri de desprindere cu sandalele îngreunate cu plumb. În final am făcut exerciții de relaxare și alergare ușoară. A urmat prînzul, o scurtă odihnă și apoi am început al doilea antrenament pe aleile Pădurii Băneasa...

— Ajunge, simt că parcă m-a cuprins transpirația. Văd pe fiecare pagină a jurnalului de pregătire desenate cele cinci cercuri. Așa a fost tipărit caietul ?

— Nu ! Pe toate caietele mele de antrenament, în mijlocul paginii, am desenat cu un bănuț cercurile olimpice.

— De ce ?

— Pentru că o victorie olimpică reprezintă apogeul unui sportiv și, implicit, o mare onoare pentru țara sa. Gîndiți-vă că la Comitetul Internațional Olimpic sînt afiliate mai multe țări decît la Organizația Națiunilor Unite. Acolo simți sensul și frumusețea comunicării, a prieteniei, a păcii. Și să triumfi ! Altceva mai frumos nu-și imaginează nimeni. Nici un record mondial nu poate egala o asemenea bucurie. Și istoria sportului cunoaște mari vedete, sportivi de superclasă care n-au avut și șansa unei victorii olimpice.

— Vă aduceți aminte cînd ați sărit prima dată la înălțime ?

— Cum să nu. Fiind timișoreancă, am avut norocul unui anturaj special. Am locuit în aceeași clădire cu o familie de campioni, e vorba de familia Lupșa, și ea m-a dus pe stadion și, mai tîrziu, la Electrica, un club care dădea cam trei sferturi din națională de atletism de atunci. Primele încercări le-am făcut la lungime. Cu 4,60 la 12 ani, am fost nemulțumită, deși ei vedeau în mine o bună săritoare de lungime. Am trecut la alergări, la 60 de metri, la 80 de metri.

— Și cum s-a petrecut „deturnarea" ?

— Știu eu ! A fost o presimțire, o intuiție, a fost și Söter, care atunci, la Timișoara, era campion național. Probabil că privirea mea nu se îndrepta spre orizont, ci sus, spre cer. Abia la 13 ani am sărit la înălțime și am trecut peste 1,40. Un an mai tîrziu eram în lotul național de juniori. Progresam rapid pentru că începusem să mă descopăr, să mă pasionez. Așa se explică de ce am urcat repede, repede. După doi ani și jumătate de la prima săritură eram campioană națională. Steaua mea era pecetluită.

— Ne putem întoarce și la primul record mondial ?

— Da, dar mă gîndesc la început, cînd părinții nu mi-au dat voie. Considerau sportul o pierdere de vreme. Și uneori cînd îi văd și pe alții cum au aceeași atitudine mi se strînge inima. Să-i răpești unui copil calea spre atîtea bucurii, ce nedreptate, ce spirit obtuz.

— Sper că părinții dumneavoastră n-au persistat în interdicție !

— Familia Lupșa ,campionul nostru la 100 de metri și ea, deținătoarea recordului la lungime pe atunci au limpezit lucrurile în favoarea sportului.

— Cum a fost doborîrea primului record mondial ?

— În 1956, la Campionatele internaționale ale României. Țin minte, pentru atunci am făcut legătura cu căderea Bastiliei. Recordul mondial a fost al unei englezoaice, Thelma Hopkins, cu 1,74. Era simbătă după-amiaza, la un concurs republican. Am sărit 1,75, primul record mondial la atletism adus în România. Am mers la poștă și l-am telefonat mamei. Toată noaptea n-am dormit.

— La ce v-ați gîndit ?

— La următorul record mondial. V-am spus, totdeauna am privit mai sus, am o structură păcătoasă de optimistă incurabilă. La 19 ani visam la laurii supremi, la titlul olimpic, mai ales că, în decembrie, la Melbourne, urmau Jocurile Olimpice.

— Din cîte îmi aduc aminte au...

— E unul din cele mai amarnice episoade din cariera mea de sportiv. De fapt n-au fost decît două, unul la Olimpiada din 1956 și altul la retragere.

(Va urma)

CORNEL NISTORESCU

ȘAH cu Margareta Mureșan

Triumful tinereții

● **Tot înainte !** La Kavacevsti (Bulgaria) echipa de pionieri a României a luat parte la un disputat turneu internațional rezervat formațiilor naționale din țările socialiste. Contrar așteptărilor, pionierii sovietici (prezenți în competiție cu două selecționate) n-au reușit să se impună, ba chiar au rămas la un pas de podiumul de premiere. Jucînd excelent, purtătorii cravatei roșii cu tricolor: Radu Manafi, Mihai Stanciu, Marina Costescu, Francisc Nemeth, Marius Zainea și Nadia Mitrică, bine secondați de antrenorul Cristian Ionescu, au totalizat 28,5 puncte ocupînd un loc fruntaș în clasamentul final al întrecerii, care se prezintă astfel : 1. Ungaria 30,5 p, 2. ROMÂNIA 28,5 p, 3. Cehoslovacia 28 p, 4. U.R.S.S. (I) 25 p, 5. U.R.S.S. (II) 22,5 p, 6. Bulgaria (I) 19 p, 7. Bulgaria (II) 10 p și 8. Bulgaria (III) 4,5 p. Cele mai bune rezultate individuale din echipa noastră le-au realizat : Francisc Nemeth 7 p (din tot atîtea posibile — distins cu locul I, fiind singurul autor al unui punctaveraj de 100% din concurs, Marina Costescu 5,5 p — locul I la masa a III-a și Radu Manafi 5 p — locul II la masa I.

● **Meciul amical** dintre reprezentativele feminine ale României și Bulgariei s-a încheiat cu rezultatul general de 15,5:16,5 în favoarea oaspetelor noastre. Echipa României a fost alcătuită din Margareta Mureșan, Gabriela Stanciu, Eugenia Ghinda, Gertrude Baumstark, Mădălina Stroe, Nadejda Mitescu — la seniioare și Luminița Radu și Luiza Ionescu — la junioare (antrenori : Șerban Neamțu, Elisabeta Polihroniade și Emil Ungureanu) și a dat replica jucătoarelor bulgare Margarita Voiska, Rumiana Goceva, Vera Peiceva, Rujka Genova, Stefka Savova, Emilia Zlatanova — la senioare și Katrin Aladjova și Silvia Alexieva — la junioare (antrenor Rumen Anghelov). Cel mai bun rezultat al competiției a aparținut junioarei noastre Luiza Ionescu, autoare a 3,5 puncte din patru posibile. Prestînd un joc de calitate, eleva antrenorului Marcel Iosif a încheiat la egalitate o singură partidă și aceea în compania dublei campioane mondiale Katrin Aladjova, pe care a învins-o, de altfel, în al doilea duel. Să urmărim cum jucătoarea noastră și-a adjudecat victoria în fața proaspetei campioane a lumii de la C.M. din Porto Rico. **L. Ionescu — K. Aladjova** (apărarea Caro-Kann) 1. e4 c6 2. d4 d5 3. Cc3 d:e4 4. C:e4 Cf6 5. C:f6 g:f6 6. Ce2 Nf 5 7. Cg3 Ng6 8. h4 h5 9. Ne2 Cd7 10. c3 Da5 11. a4 000 12. b4 Dc7 13. a5 e5 14. a6 b6 15. 00 e:d4 16. c:d4 Nd6 17. Ne3 Nb4 18. Tc1 f5 19. Nf3 c5 20. Ce2 Cf 6 21. Nf4 De7 22. Nb7 Rd7 23. Da4 Re6 24. d5 ! C:d5 25. Dc6 Td6 26. N:d6 D:d6 27. Cf4 ! C:f4 28. Tfe1 ! și negrul a cedat.

● **„Cupa Mondială".** La Skelleftea (Suedia) s-a încheiat un nou super-turneu contînd pentru supremația mondială. Cot la cot, cei doi rivali, Garri Kasparov și Anatoli Karpov au acumulat 9,5 puncte din 15 posibile. Ambiția campionului lumii era nu numai aceea de a-l depăși categoric în clasamentul general, dar și aceea de a-l învinge în partida directă. Duelul dintre cei doi „K" a urmat linia indienei regelui : **Karpov — Kasparov** 1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Cc3 Ng7 4. e4 d6 5. Cf3 00 6. Ne2 e5 7. 00 Cc6 8. d5 Ce7 9. Cd2 a5 10. a3 Cd7 11. Tb1 f5 12. b4 Rh8 13. f3 Cg8 ! 14. Cb3 a:b4 15. a:b4 Cdf6 16. Nd2 Ch5 17. g3 Chf6 18. Tf2 Ch6 19. Ta1 T:a1 20. D:a1 Cf7 21. Dc1 f4 22 g4 h5 23. h3 Ch7 24. Ne1 Nf6 25. Rg2 Rg7 26. Tf1 Chg5 27. Th1 C:h3 28. T:h3 Cg5 29. Th2 h:g4 30. f:g4 Th8 31. Nh4 f3 32. N:f3 C:f3 33. N:f6 D:f6 34. T:h8 R:h8 35. Rg3 g5 36. Ce2 Rg7 37. Dh1 Cd4 38. Cb:d4 e:d4 39. Dd1 De5 40. Rf3 Df6 41. Rg3 De5 42. Rf3 Df6 și aici a fost consemnată egalitatea. Acest turneu a fost ultimul din etapa de pregătire a lui Karpov în vederea participării începînd cu 2 octombrie la Londra în cadrul meciurilor candidaților. La Londra se vor înfrunta în paralel Karpov — Iusupov și Speelman — Timman, învingătorii urmînd să-și dispute dreptul de șalanger la titlul mondial deținut de Kasparov. Meciul pentru titlul de campion al lumii, conform hotărîrilor Congresului FIDE de la Mayaguez (Porto Rico), va avea loc la Lyon (Franța) în anul 1990.

MARGARETA MUREȘAN

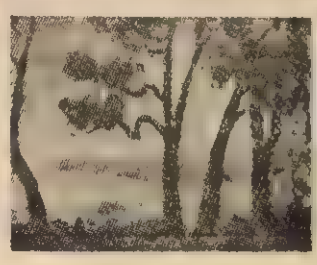

Cronica șoselei

Soacra și nora

Relațiile dintre noră și soacra relativ tînără, purtînd încă urme de frumusețe, nu erau strașnice. Mai întotdeauna mamele băieților le-au găsit tot felul de defecte, reale sau închipuite, nevestelor feciorilor. Citeodată și invers. Era firesc ca tînăra noră, de felul ei studioasă, ce folosise majoritatea timpului pentru învățătură, să nu fie la fel maestră în prepararea bucatelor cum era stăpîna casei, pentru care gătitul era o autentică pasiune. În afara nepriceperii în arta culinară, altă „vină" a economistei era frumusețea ei neobișnuită. „Astea prea frumoase..." Niciodată soacra nu-și dusese vorbele pînă la capăt. Îi făcea o plăcere tainică să lase agățat așa un fel de semn de întrebare.

Se ivise între timp o împrejurare care o obliga pe soacră să mai releve un defect major al Mionei. „Închipuiți-vă că mîine, nu din plăcere, ci din obligație, trebuie să participăm la nunta Otiliei. Fănel nu poate lipsi de la serviciu. Faza în care se află lucrarea impune prezența lui pe șantier zi și noapte. Bărbatu-meu va conduce la piecare. E neomenesc să-l oblig să se uite la alții cum beau". „Mai ales pentru un degustător de talia lui", remarcă cu maliție una din prietene. „Unde am vrut să ajung, vă imaginați" continuă Nicoleta. Buzele i se subțiaseră și mai mult iar luminițele ce-i jucau în ochi, exprimau mai multă răutate ca de obicei. Unei interlocutoare ale cărei priviri exprimau nedumerire îi răspunse în locul soacrei, cea mai bună prietenă a ei. „Vrea să spună că la întoarcere va avea „plăcerea" s-o vadă pe noră-sa la volan". „Ei și ce-i cu asta ?" se arătă surprinsă în continuare femeia. „Experiență n-are, mă rog, înțeleg, nici n-a avut cînd s-o dobîndească, ținu să precizeze fosta frumusețe. E vorba însă de chemare pentru volan, îi lipsește cu desăvîrșire. De fapt examenele la facultate, diploma, repartiția pentru apartament, ba chiar pentru funcția pe care o ocupă și, nu în ultimul rînd, permisul de conducere le-a obținut, vă imaginați voi cum. S-a priceput să-și valorifice la maximum farmecele personale". Pe fețele prietenelor se citește jena. Nicoleta folosește momentele de tăcere pentru a trece la alt subiect.

Nunta se apropie de sfîrșit. Un bărbat îmbrăcat într-un fel de frac taie cu solemnitate tortul miresei. Sentimente contradictorii ce se accentuează pe măsura scurgerii timpului o încercau pe tînăra șoferiță. Nerăbdarea de a se vedea în sfîrșit la volan. Apoi va fi liniștită. La fel cum la facultate, devenea sigură pe ea, imediat după ce la examene alegea biletul. „Îi va demonstra ea soacrei că nu e chiar așa nepriceputâ cum o „laudă" tuturor. După atîta vreme de cînd n-am condus, cum mă voi descurca oare ? Primii km vor fi mai grei, pînă îmi reintru în mînă, cum se zice. La început voi merge cu viteză mai mică. Drumul nu e aglomerat. Partea proastă e că n-am condus noaptea niciodată, cu excepția celor cîteva minute, cu prilejul examenului. Prezența socrului, un om atît de bun, alături de mine îmi va da curaj". Înșiră mental, unul după altul, argumentele pro și contra. Apoi își imaginâ drumul, făcîndu-și planul cum va aborda serpentinele, pantele, urcușurile. cum va proceda la depășiri, cum se va feri de bicicliști, de cei mergînd pe două cărări... Porniră. Nu trecu mult și soacra, adresîndu-se soțului, lansă de fapt o săgeată spre noră-sa. „Dacă mergem tot așa ca după dric, vom ajunge acasă mîine dimineață". „Al și tu răbdare ca fata să se obișnuiască cu întunericul. Conducerea mașinii e simplă cînd o privești de la distanță", o înțeapă soțul pe nevastă-sa, la rîndul său. „Mersi, știu că mă consideați o ignorantă, deși tu m-ai împiedicat după ce învățasem să conduc foarte bine, să dau examen. Ți-era frică că o să folosesc și eu mașina". Tînăra se descurcă bine, sigură pe ea, atentă, trece din timp la încrucișări pe faza de întîlnire. „Bravo, Miona, parcă ai conduce de cînd lumea. În semiobscuritatea interiorului se conturează mutra acră a soacrei care trece la analiza critică a festivității. „Serviciul prost, bucatele preparate sub orice critică, invitații de proastă factură. Și... apropo. Chiar cînd o femeie e cu soțul, nu-și poate permite să danseze în mod repetat cu același partener. M-a surprins că și tu, Miona, ai putut să te dai în spectacol ca femeiuștele acelea dubioase. Nu trebuie să uiți că ai intrat într-o familie onorabilă că socrul și soțul tău nu sînt chiar oricine în județul ăsta". Nora simte cum sîngele îi năvălește în obraji. E gata să izbucnească în plîns. Se abține însă concentrîndu-și atenția asupra conducerii. Soacra ar fi vrut o replică să poată înțepa cu și mai mult venin, în continuare. Rostește sentențios „Ți-aș recomanda mai mult discernămînt în asemenea ocazii. Și, spune-le colegilor, să te mai slăbească cu telefoanele acasă. Poate n-ai observat că Fănel suferă din cauza asta. E prea fin însă și nu-ți spune nimic". Tînăra e un pachet de nervi. E hotărîtă să suporte toate jignirile. Își șterge discret o lacrimă. Tocmai face o depășire. Din față se văd lumini, însă departe. Bărbatul din dreapta parcă trezit brusc din somn, apucă pe neașteptate volanul din mîinile femeii, rotindu-l spre dreapta. Se aud frînele celui din spate scrîșnind. Șoferul a evitat să fie acroșat de mașina pilotată de tînără. Fisticindu-se, Miona n-a reușit să împiedice intrarea autoturismului în șanț și răsturnarea lui. Intervine și instructorul uneori, dar el știe cînd și cum s-o facă și nici pentru elev acțiunea profesorului nu reprezintă o surpriză. „Probabil că ai sesizat un pericol pe care eu nu l-am deslușit" remarcă tînăra după accident adresîndu-se socrului. „Nu draga mea de fapt nu dormeam. Am ascultat ..predica" nevestii-mi dar ca un laș, nu ți-am luat apărarea. Luminile din față mi s-au părut că se apropie de noi în viteză. M-am gîndit că ești tulburată și nu vei termina cu bine manevra. Zgîrieturile și vînătăile ne vor trece. Mașina se repară. Soer însă că și Nicoleta a învățat ceva".

VICTOR BEDA

Ce-i mai mîndru pe la noi...

Cronica în imagini

... ne transmite Vasilică Marius
fotoreporterul ziarului

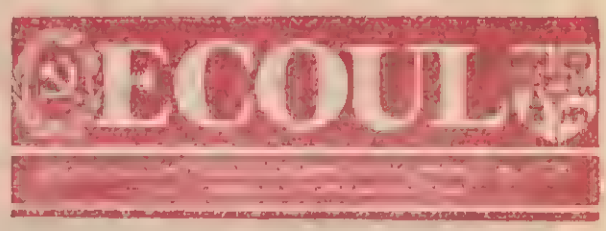

Astfel arată ansamblul
„1 Decembrie" din Bistrița (sus)
Beclean, nouă ipostază (dreapta)

Cupele Europei la fotbal

Așa cum vă este deja cunoscut, în prima manșă din cupele europene la fotbal, echipele noastre au obținut următoarele rezultate :

Steaua — „Fram" Reykjavik 4—0 (2—0)

Dinamo Tirana — **Dinamo București** 1—0 (0—0)

F.C. Valencia — **Victoria București** 3—1 (1—0)

F.C. Porto — **Flacăra Moreni** 2—0 (1—0)

Cum se vede — și-ntr-o apreciere globală — **mai puțin decît ne așteptam.** Sub acest generic, publicăm în pag. 22 comentarii de la partidele pe care, într-o formă sau alta, le-am urmărit în direct, la fața locului sau din transmisia la radio.

Una din fazele de mare spectacol din întîlnirea echipei noastre campioane cu Fram Reykjavik

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Flacăra Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 512, cod 71 341 Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; **Actualitatea politică :** 25 60 ; **Economie :** 21 28 ; **Cultură, știință, învățămînt :** 14 57 ; **Cetățenești :** 14 53 ; **Scrisori :** 25 42 ; **Reportaj-informații :** 25 60 ; **Sport :** 17 00 ; **Foto :** 25 26 ; **Secretariat de redacție** . 21 23 . **Secretariat redactor șef** ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prestfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacăra

anul XXXVIII
38 (1787) VINERI 22 septembrie 1989

În dezbaterea naţiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

în paginile 4, 5, 6, 7

Amplu şi rodnic dialog cu ţara despre împlinirile de azi şi de mîine

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu și-au încheiat vizitele de lucru efectuate în județe din Moldova

SUCEAVA:

„Putem afirma cu îndreptăţită mîndrie că şi în Suceava, ca, de altfel, în toată ţara, se văd roadele politicii partidului nostru comunist, ale construcţiei socialiste, faptul că numai şi numai socialismul asigură dezvoltarea economico-socială, ridicarea nivelului de trai material şi spiritual, creşterea puterii economice şi întărirea independenţei şi suveranităţii României".

BOTOŞANI:

„Am constatat cu multă satisfacţie marile transformări obţinute în această parte a ţării, ridicarea nivelului general de dezvoltare, de civilizaţie, de viaţă. Moldova noastră a devenit o Moldovă nouă, a oamenilor muncii, constructori conştienţi ai socialismului, a bunăstării şi fericirii!".

Cunoaștere și producție

Cu o săptămînă în urmă, institutiile de învătămînt din ţara noastră şi-au redeschis larg porţile. Acest moment din viaţa ţării a fost marcat, ca în fiecare an, de o mare adunare populară, desfăşurată de data aceasta în municipiul Iaşi, în prezenţa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a tovarăşei Elena Ceauşescu. Ziua de 15 septembrie — prefaţată prin ample preparative de înfiinţare a unor noi spaţii şcolare, de modernizare a celor existente, de dotare a învăţămîntului cu o puternică bază materială de studii şi cercetări — s-a constituit, ca întotdeauna, într-un eveniment de profundă rezonanţă în conştiinţa naţiunii noastre. În clipa de faţă, ştim prea bine, pe cuprinsul României nu există localitate în care să nu funcţioneze măcar o singură unitate de învăţămînt. În acelaşi timp, prin diversificarea pe profiluri a învăţămîntului de toate gradele şi prin sporirea calităţii lui de fond, şcoala românească se află la ora deplinei sale maturităţi, oferind largi perspective de opţiune profesională tinerei generaţii, fructificînd la maximum deprinderile latente şi talentele virtuale. Cu atît mai mult anul acesta, cînd, odată cu diversificarea accentuată a învăţămîntului industrial, se va trece, pentru întîia dată în istoria ţării, la generalizarea învăţămîntului de 12 ani, concomitent cu sporirea **forţelor de producţie, a industriei şi agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate. Numai pe această bază, a dezvoltării forţelor economice şi sociale, a fost posibil să realizăm această puternică dezvoltare a învăţămîntului în patria noastră, care asigură astăzi formarea** ponderii învăţămîntului profesional şi seral, a şcolilor de maiştri.

Toate aceste inestimabile înfăptuiri — parte integrantă într-un proces de continuă redescoperire istorică, de ridicare a nivelului de cunoştinţe, de pregătire intelectuală şi profesională a poporului nostru — reprezintă — aşa cum secretarul general al partidului nostru a ţinut să precizeze în cuvîntarea rostită cu prilejul deschiderii noului an de învăţămînt — **„...un rezultat direct al creşterii puternice a forţe-cadrelor pentru toate domeniile de activitate".**

Deschiderea anului de învăţămînt 1989—1990 a avut loc în contextul marii dezbateri publice a documentelor pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului într-un climat de angajare plenară, cu întreaga capacitate de creaţie şi dăruire, cu exemplare dovezi de hărnicie şi spirit gospodăresc, în noua şi impresionanta întrecere cu timpul, de-a lungul unei istorii grăbite spre cele mai înalte culmi de civilizaţie, bunăstare şi progres. Faţă în faţă cu viitorul luminos al României socialiste, prefigurat cu limpezime în documentele de partid, ţara va avea mai mult ca oricînd nevoie de cadre cu o temeinică pregătire profesională, cu un înalt nivel politic, ideologic şi cultural, totul la cotele noilor exigenţe pe care le reclamă o ţară în continuă, rapidă şi multilaterală dezvoltare. Problema specialiştilor, pe care o ridică orice societate modernă, s-a aflat toată vremea şi în mod expres în vederile partidului nostru, ale secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Ultimul sfert de veac, cu deosebire, a demonstrat că este posibil, chiar într-o singură generaţie, să se facă saltul uriaş de la o societate tradiţională spre una de avans tehnologic. Se poate deci afirma că una din trăsăturile caracteristice revoluţiei socialiste româneşti a fost trezirea la viaţă intelectuală a marilor energii ale poporului nostru, prin accesul la şcoală, în condiţiile unui învăţămînt gratuit, al tuturor categoriilor sociale, îndeosebi a celor handicapate de vechea orînduire. **„Pentru a înfăptui obiectivele făuririi comunismului în patria noastră** — a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuprinsul amintitei cuvîntări — **avem nevoie, în toate domeniile, de specialişti, de ingineri şi tehnicieni, de oameni de cultură cu cele mai înalte cunoştinţe. Numai aşa vor putea să ducă înainte atît tradiţiile revoluţionare şi patriotice, cît şi făclia ştiinţei şi progresului continuu, baza victoriei socialismului în întreaga lume!".** Cu alte cuvinte, dezvoltarea multilaterală a patriei socialiste, pe baza celor mai înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnologiei, presupune, firesc, existenţa unei forţe de muncă de cea mai

(Continuare în pag. 11)

LIVIU TIMBUS ■

Biblioteca judeţeană MUREŞ

Amplu și rodnic dialog cu țara

Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în județul Iași, despre al cărei început am relatat în numărul trecut al revistei noastre, a continuat în aceeași ambianță imprimată de profundul caracter de lucru, îmbinată cu atmosfera sărbătorească, specifică întîlnirilor conducătorului partidului și statului nostru cu oamenii muncii.

La Institutul politehnic, la Liceul industrial „Victoria", la Combinatul de utilaj greu, precum și în cadrul întîlnirii cu membrii Biroului Comitetului județean Iași al P.C.R., a fost relevat cu putere faptul că, beneficiind de sprijinul permanent și de orientările conducătorului partidului și statului nostru, școala românească s-a afirmat ca un mijloc esențial în pregătirea cadrelor necesare progresului nostru multilateral, industria și-a dovedit capacitatea de a valorifica multilateral dotările tehnice de vîrf, realizînd produse cu performanțe tehnice care le situează la nivelul superior al producției mondiale, activitatea de conducere și organizare economico-socială a pus mai intens în valoare potențialul material și uman, mobilizînd amplu masele de oameni ai muncii pentru îndeplinirea măreților obiective stabilite în documentele partidului.

Vizita la Iași s-a încheiat cu marea adunare populară care, marcînd tradiționala deschidere a anului de învățămînt, s-a înscris ca un important și memorabil moment al rodnicului dialog de lucru cu oamenii muncii din această parte a țării, constituind, totodată, pentru toți tinerii țării, pentru întregul nostru popor, un eveniment de amplă rezonanță. Cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul Nicolae Ceaușescu afirmă virtuțile unui document politic de excepțională importanță care jalonează întreaga activitate a școlii românești, care oferă repere esențiale pentru ansamblul muncii politico-educative în rîndul tinerei generații.

În județul Suceava, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu s-au întîlnit, într-o atmosferă de vie însuflețire patriotică, cu oamenii muncii din Întreprinderea minieră Fundu Moldovei, din comuna Dumbrăveni unde era amenajată expoziția realizărilor agriculturii județului, din Întreprinderea de rulmenți, cea mai nouă unitate economică a municipiului reședință de județ, din Combinatul de fibre, celuloză și hîrtie și din Întreprinderea de mașini-unelte Suceava. Întîlnirea cu membrii Biroului comitetului județean de partid, cu zecile de mii de locuitori care au participat la marea adunare populară din municipiul Suceava au evidențiat, ca și dialogurile de lucru purtate în unitățile economice din județ, hotărîrea fermă a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de pe aceste meleaguri de a acționa în continuare astfel încît, pornind de la rezultatele bune obținute, însușindu-și întru totul indicațiile și sarcinile stabilite de conducătorul partidului și statului nostru, să înfăptuiască exemplar sarcinile planului pe anul în curs în întîmpinarea marelui forum al comuniștilor români, să contribuie la realizarea luminoaselor obiective cuprinse în Programul partidului, în documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român. În ansamblu, vizita de lucru în acest județ, în care bogatele vestigii ale trecutului se îmbină cu mari realizări ale istoriei noastre socialiste, a relevat faptul că, așa cum sublinia secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la marea adunare populară, „și în Suceava, ca, de altfel, în toată țara, se văd roadele politicii partidului nostru comunist, ale construcției socialiste, faptul că numai și numai socialismul asigură dezvoltarea economico-socială, ridicarea nivelului de trai material și spiritual, creșterea puterii economice și întărirea independenței și suveranității României".

În județul Botoșani, vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au întreprins-o în zilele de 17 și 18 septembrie a prilejuit, ca și în celelalte județe vizitate, analize complexe în cadrul cărora au fost examinate posibilitățile și rezervele existente pentru ridicarea activității din toate domeniile pe un plan calitativ superior, la nivelul cerințelor dezvoltării actuale a patriei noastre și din perspectiva configu-

despre munca prezentă și proiectele viitorului

rată de documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. La Întreprinderea agricolă de stat Dorohoi și la Cooperativa agricolă de producție din Trestiana, la Întreprinderea de sticlărie și porțelan din Dorohoi, la Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor Popăuți, oamenii muncii prezenți au raportat secretarului general al partidului despre modul în care sînt transpuse în viață prevederile din documentele de partid, exprimîndu-și hotărîrea de a-și mobiliza exemplar eforturile pentru a întîmpina cel de-al XIV-lea Congres al partidului cu noi și importante succese, de a trece imediat la punerea în aplicare a indicațiilor și sarcinilor stabilite de conducătorul partidului și statului nostru. În aceeași atmosferă de puternic angajament muncitoresc, întîlnirea conducătorului partidului și statului nostru cu colectivele întreprinderii „Electrocontact", Întreprinderii de utilaje și piese de schimb și Întreprinderii textile „Moldova" a scos în evidență preocupările pentru valorificarea inteligenței tehnice proprii în realizarea unor produse competitive cu cele mai bune realizări pe plan mondial, precum și hotărîrea oamenilor muncii din aceste unități de a-și îndeplini angajamentul privind realizarea planului economic pe întregul an pînă la deschiderea lucrărilor celui de-al XIV-lea Congres al partidului. Întîlnirea cu membrii Biroului comitetului județean de partid, marea adunare populară din municipiul Botoșani au evidențiat, în același context, entuziasmul, spiritul de dăruire patriotică, revoluționară cu care, asemeni întregului nostru popor, oamenii muncii botoșăneni își mobilizează energiile pentru a contribui la progresul multilateral al patriei pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la dezbaterea de către întregul popor a obiectivelor stabilite în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, a evidențiat că „trebuie să facem totul, să acționăm cu toată hotărîrea — în întreaga țară, deci și în Botoșani — pentru realizarea acestor măreți obiective, care vor ridica patria noastră pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație".

A intrat în practica conducătorului partidului și statului nostru de a se afla mereu în mijlocul oamenilor muncii, de a dialoga cu ei despre treburile țării, de a analiza în miezul fierbinte al vieții cum să durăm mai trainic viitorul nostru și al patriei. Prețioasele indicații și orientări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu au constituit, de fiecare dată, un nou avînt al muncii și creației.

Și de data aceasta, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul marilor colective de oameni ai muncii din Moldova, a mobilizat noi energii, a încălzit inimile, a chemat la noua zidire a acestui timp eroic nu numai pe moldoveni, ci întregul nostru popor, dornic de a lucra în pace la propriul său destin. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu permanent în miezul fierbinte al faptelor, al marilor evenimente de punere în operă a fiecărei mari ctitorii, vine să ilustreze edificator principiul conform căruia tot ce se ctitorește la noi, se face cu poporul și pentru popor.

În toate momentele vizitelor de lucru efectuate în aceste județe din Moldova, toți comuniștii, toți oamenii muncii și-au afirmat cu însuflețire, asemenea întregii noastre națiuni, convingerea că realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în suprema funcție de conducere în partid, va asigura dezvoltarea continuă, în libertate și demnitate, a patriei, îndeplinirea obiectivelor strategice ale devenirii comuniste a României. Locuitorii acestor străvechi meleaguri românești și-au exprimat cu tărie hotărîrea de a face totul pentru a ridica pe cele mai înalte culmi de civilizație și progres, așa cum se exprima în cuvîntarea la marea adunare populară din Iași secretarul general al partidului, „o Moldovă strîns unită pe veci în cadrul României, hotărîtă să apere ființa, independența poporului și să asigure viața tot mai bună și liberă a întregii națiuni".

CONSTANTIN DUMITRU ■

Urmați-le exemplul!

În toate domeniile, noul triumfă

Programul realizării autonomiei energetice a unităților agricole, a localităților rurale începe, iată, să se materializeze. În telegramele adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, din diferite zone ale țării, și din Argeș, și din Bihor, și din Vrancea, se raportează cu satisfacție faptul că grupuri de comune sînt deja în situația de a-și asigura necesarul de energie prin eforturi proprii. Utilizarea resurselor energetice neconvenționale are, în cadrul acestui program, o pondere decisivă și, de aceea, pregătirea tehnico-materială, formarea specialiștilor, calificarea celor care realizează și exploatează acest gen de utilaje constituie preocupări de prim ordin cu consecințe imediate și în activitatea economică și în viața socială a localităților țării. Răspunzînd uneia dintre prevederile proiectului Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea, potrivit căreia „o deosebită atenție va fi acordată valorificării resurselor energetice recuperabile și a surselor neconvenționale de energie — solară, geotermală, a vîntului, biogazului și biomasei", conducerile unităților economice, factorii de răspundere de la nivelul localităților rurale își intensifică eforturile pentru a asigura, în cel mai scurt timp, condițiile valorificării acestor resurse.

Prezentîndu-vă, în acest număr, experiența județului Bihor, unul dintre cele care au raportat deja realizări notabile în acest domeniu, revista noastră va analiza în numerele următoare modul în care preocupările pentru utilizarea resurselor energetice recuperabile conduc nemijlocit la obținerea unor cantități de energie care să confere acestui domeniu o necesară eficiență economică.

Ce e bun în Valea Rea

Drumul e plin de hîrtoape de parcă ar fi plesnit în spinarea lui dură și șerpuită niște șrapnele care nu fac nici cel mai mic zgomot, dar care sapă adînc ca și cum ar vrea să încropească niște cuiburi pentru neștiute semințe de primejdie. „De ce i se spune Valea Rea"?, îl întreb pe întîmplătorul ortac și tovarăș de călătorie venit de la tîrgul de joi din Beiuș, și clopul lui verde și pleoștit tresare, smucit în sus de riduri, ca o frunză mare de brusture bătută de vînt. Se oprește o clipă să-și mai tragă sufletul, să răsufle și să se mire că nu știu un lucru pe care îl cunosc și prichindeii din Budureasa. „Pentru că nu i se putea zice altfel", conchide el cu un glas aproape otărît și dintr-o dată iuțește pasul ca și cum ar fi dorit să scape de mine. „Cum s-ar putea spune unei ape la care amețești de cap, uitîndu-te, în jos, la ea? Care tot sapă și sapă în vintrele muntelui, îl răscolește și-l fură puțin cîte puțin cu viiturile? Care-l lasă gol și pustiit și care fuge, se ascunde de lumina soarelui? Cum, altfel, dacă nu „rea"? Pînă în iunie și, uneori pînă în iulie dai prin părțile acelea peste petice de neauă și bruși de gheață și poți aluneca una-două în prăpastie de să-ți rupi spinarea ca și cum s-ar frînge un vreasc călcat de laba ursului în pădure. Cînd te duci după bureți, afine ori zmeură să nu te abați pe acolo, auzi?, mă sfătuiește el cu glas aspru.

„De ce nu m-aș duce?", i-o întorc eu, repede. Omul se uită la mine și mă examinează critic, din cap pînă-n picioare. „Drept îi că ești destul de țapăn, da' tot nu te poți lua la trîntă cu ursul ca Leontinu'." „Care Leontin?" „Dan Leontin, un om de la noi din Budureasa, e drept c-a trecut oleacă de vreme de atunci, da' oamenii nu l-au uitat nici pînă în ziua de astăzi". „De ce?" „Păi, pentru că s-a luat la hartă cu ursul, s-a luptat cu el în pădurea Budureasei, el era cît un prapure de-nalt și avea brîncile cît niște lopeți și cu niște vene cît funiile de legat carul cu fîn". „Avea cuțit de vînătoare?" „Avea pă naiba, n-avea decît minurile, spinarea și picioarele alea după care suspinau tăte muierile din tîrgul Binșului și el a trîntit ursul la pămînt că era tare și iute ca vîntul, dar dihania i-a sfîrtecat și rupt mușchiul de la brațul sting și a fugit pe valea cea rea să se ascundă, iar Leontinu' a stat vreme de mai multe luni la spitalul din Binș și veneau doctorii să-l vadă și să se minuneze de puterea lui și patul îi era prea mic și se hurduca și-i ieșeau picioarele printre zăbrele, venea lumea joia să-l vadă, curioșii mituiau pe portar să se îndure să-i lase să-l vadă pe omul care s-a luptat cu ursul, vestea s-a lățit și au venit la el niște nimurici de circari să-l ducă la circ să rupă lanțurile și să se bată cu ursii circului, da' Leontinu' nost' a spus că ursii de la circ nu sînt ursi ci niște clini care mormăie și le-a-ntors spatele că-l durea brațul obrintit, apoi s-a vindecat și s-a-ntors acasă la Budureasa și la bătrînețe a orbit. Unii ziceau că orbeala l s-a tras de la rana făcută de urs, că ghearele lui sînt tare otrăvicioase, alții că l-a bătut soarta că de ce s-a bătut cu ursul care-i stăpînul munților. Și valea cea rea a ajuns și mai rea și nu mai îndrăznea nime' să se ducă pe-acolo. Pînă într-o bună zi, cînd ne-am pomenit cu niște inșmeri tineri, abia ieșiți de pe băncile facultății de la Cluj-Napoca, oameni de omenie care au venit și prin case pe la budureni și pe la Toderea Laza să-l vadă cum face lăzile de zestre și noi tot văzîndu-i, ba azi, ba mîine, am prins corajie și i-am întrebat: «Da' ce căutați dumneavoastră pe la noi și ce vreți să faceți?». Și unul din ei ne-a zis că dacă tot a văzut lăzile noastre cu zestre ei vor să ne facă un cadou: o ladă de zestre cu lumină cum n-a mai văzut nime 'prin părțile astea pierdute de lume. Și iacă, tot vorovind cu dumneata am ajuns la lada noastră de zestre. Astă-i!, îmi zice el. E lîngă brutăria care se ridică amu să nu ne mai ducem pînă la Binș după pită. Dincolo-i moara. «Ce moară, întreb eu crucit; unde-i roata și scocul de apă?» „Asta-i moara inginerilor, lada noastră de zestre, mustăcește el, o moară pogană care macină apa de pe vale și ne dă nouă curent", mai adaugă budureanul și se îndepărtează agale, hîștind cu bîta, de care se sprijină la mers, gîștele de pe podul de peste apa învolburată.

Pe cont propriu

„Hai, dați-i zor, dați-i zor! Nu vedeți că ei v-au luat-o înainte?", îi îndeamnă și-i mustră vicepreședintele biroului executiv al consiliului popular al comunei Budureasa, Radu Goina, pe oamenii din comună care se pregătesc să acopere clădirea nouă din cărămizi marî de B.C.A. a brutăriei. „Ei", nu sînt altcineva decît inginerul Adrian Avram, adjunct șef brigadă Oradea, din cadrul Antreprizei Electromontaj Cluj-Napoca și ing. Dan Moș, șef punct de lucru. Valea cea Rea a ieșit din „canionul" ei sumbru, prăpăstios și s-a unit cu riul Poiana pentru a deveni, în sfîrșit, valea cea bună care, printr-o conductă de aducțiune de peste 3 km lungime ajunge la C.H.E.M.P. (Centrala hidro-electrică de mică putere) unde învîrte paletele celor două turbine de 630 și 400 kw, în total de 1,03 MW. Cei 58 de metri diferență de nivel de la bazinul compensator unde se adună șuvoaiele celor două văi și pînă la axul turbinelor asigură o pronunțată cădere liberă a apei în stare să învîrtă paletele rotoarelor sau să vină cu putere la robinet, pentru că budurenii au și apă curentă pe la casele lor, după ce au captat în amonte un izvor. Cu ajutorul celor două prize, de vară și iarnă, de la denisipatorul din amonte se raportează apa ce intră în conducta de aducțiune pentru bazinul compensator iar prin vane se reglează debitele pentru turbine. Harnicul colectiv de muncitori și energeticieni condus de ing. Gabriel Rado, șef de brigadă, din care se disting maistrul Victor Oros, ing. Dan Micläuș, Ioan Tiț, Vasile Ciocan, Ioan Laza, Augustin Popa, Ioan Ianos, Emil Giurgiu, Ioan și Teodor Rada, electricienii Mihai Almășan și Ioan Tobias, a predat în devans cu patru luni microhidrocentrala Nimăiești 2 la beneficiarul I.R.E. Oradea. După efectuarea probelor de presiune la conducta de aducțiune și a celor mecanice la cele două grupuri electromotoare pe valea, de unde altădată nu plecau spre Beiuș decît care cu lăzi de zestre și albii de frămîntat pîinea, s-au produs deja primele cantități de energie electrică în vederea asigurării autonomiei energetice a comunelor Budureasa și Curățele, în spiritul orientărilor trasate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești din 28—30 noiembrie 1988. Mai mult, îmi spune inginerul Adrian Avram, se va construi în curînd și C.H.E.M.P. Nimăiești 4 (în aval de cea existentă acum) și care va produce 1,4 MW energie electrică, astfel că lada de zestre contemporană a Budureseî se va îmbogăți cu noi nestemate de lumină.

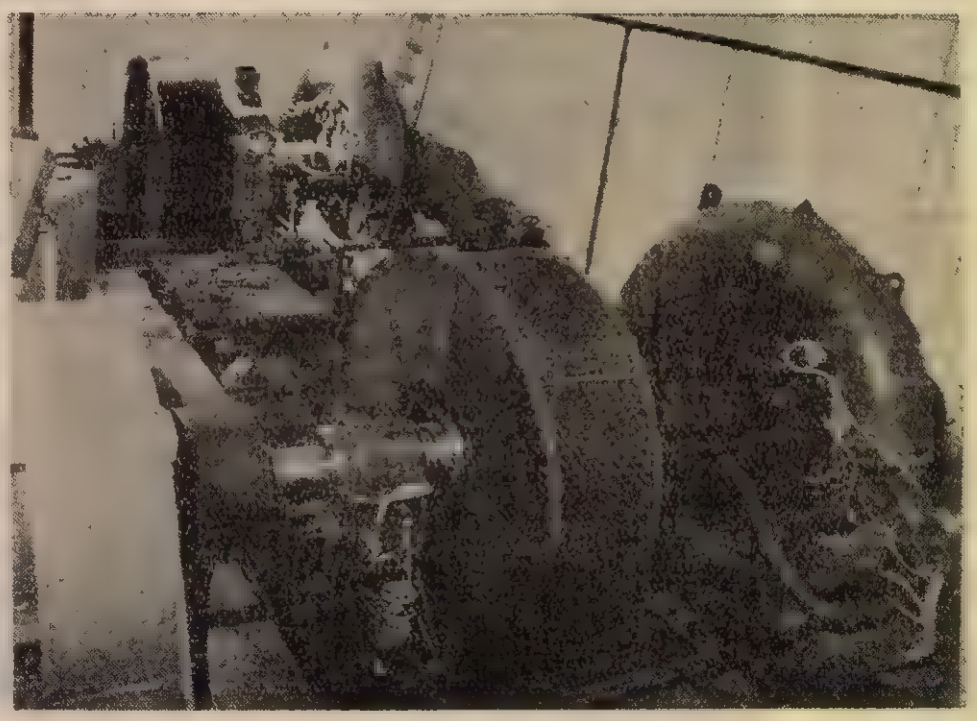

Autonomia energetică: experiența Bihorului

Zestrea de lumină

Tensiune la Boga

Cînd eram copil în satul meu de lîngă poalele Apusenilor, în certurile rare care mai izbucneau uneori, potrivnicii, arătînd amenințător cu degetul spre munte, se expediau cu invective la „Pietrele Boghii". De pe imașul satului se vedeau niște spinări albe de stînci golașe unde ecoul reverberînd în zeci și cele mai neașteptate nuanțe sonore înspăimînta pe rarii drumeți, și oamenii din vale credeau că locul cu pricina ar fi populat de duhuri malefice.

Pe vremea aceea, ținuturile de la Pietrele Boghii, de-o frumusețe sălbatică, erau mai rar bătute de picior de om. Astăzi, un drum asfaltat (destul de bun dacă nu l-ar strica mașinile încărcate cu bușteni pentru gaterele din Sudrigiu) duce de la Pietroasa, pe lîngă o vale ropotitoare ce dansează pe granit curat, pe la Pietrele Boghii și Piatra Bulzului pînă în județul Cluj.

Microhidrocentrala Boga 2 cu două grupuri și Piatra Bulz, cu alte două grupuri, avînd împreună o putere instalată de peste 2,5 MW au fost construite într-un decor fermecător, unde duhurile malefice n-au ce căuta, de către meșterii și energeticienii de la I.R.E. Oradea și, date deja demult în funcțiune, au livrat peste 90 MW în sistemul energetic național.

„De luni, 4 septembrie orele 16 și pînă în 6 septembrie orele 23,30, primul grup de la Piatra Bulz a mers fără oprire, îmi povestește electricianul mecanic Emilian Popa din Gurani. Ploile bogate au ținut bazinul tot plin și Valea Boghii a izbit în paletele rotorului vreme de 58 de ore, timp în care s-au livrat 62 MW în sistemul energetic național, cu o medie de 800 KW/h și o atît de bună tensiune încît contorul de la stație de la Beiuș se învîrte invers. „Cum așa?" îl întreb nedumerit, că n-am văzut pînă acum contor îndepărtîndu-se de la legile lui firești. „Pentru că tensiunea noastră, dată fiind distanța scurtă de la Pietroasa la Beiuș e mai mare decît tensiunea ce vine de la Beiuș spre noi și e biruie". Așa că noi, în zilele ploioase, așa cum au fost acelea de la începutul lui septembrie, asigurăm nu numai comunele Pietroasa și Buntești cu energie electrică, dar și jumătate din consumul casnic al Beiușului".

Iată, deci, o comună care birule un oraș! mă gîndesc, privind fascinat volantul de 6,5 tone învîrtindu-se ca o jucărie cu 1 050 rotații/minut. De-acum înainte, frumoasa și încîntătoarea comună Pietroasa, supranumită și „Sinaia Bihorului" întîmpină pe oaspeții săi și cu zestrea sa de lumină ruptă din zbuciumul văii Boghii, îmi spune Augustin Corb, vicepreședintele biroului executiv al consiliului popular comunal Pietroasa.

Microhidrocentrală la cîmpie

Da, mi-a spus primarul comunei Borș de lîngă Oradea, Ioan Popoviciu, ea s-a construit de către specialiștii întreprinderii de rețele electrice Oradea chiar pe canalul de fugă al apei de răcire de la întreprinderea „Electrocentrale". Apa se vărsa fără nici un rost în Crișul Repede, dar acum a fost pusă

prin gîndire, muncă și dăruire

ia treabă și învîrte paletele a 3 grupuri electrogene, iar al patrulea grup este în probe mecanice, puterea instalată de la C.H.E.M.P. Oradea C.E.T. restituire fiind de 0,642 MW".

Comuna Borș este un minunat exemplu în ceea ce privește utilizarea intensivă a resurselor de energie economicoase și neconvenționale de energie. La Santăul Mic funcționează o instalație de producere a 1 900 de mc biogaz în 24 de ore iar la C.P.A.D.M. și S.M.A. Sintion, tot sat aparținător comunei, funcționează cu bune rezultate captatoare solare, iar dintr-un puț se extrage apa termală din care se livrează și la întreprinderea de sere din Oradea.

În județul Bihor, de la munte la cîmpie, același miracol al energiei mecanice convertite în energie electrică este săvîrșit simplu de către elementul primordial numit apa și tot aici și-au dat mîinile soarele înaltului zugrăvit în oglinda captatoarelor solare, apa termală a adîncului, fierbinte și apa curată, rece și susurătoare a muntelui într-o triadă de bun augur care poate constitui un exemplu demn de urmat și pentru alte județe.

Plai de legendă și vis, Bihorul este primul dintre județele României socialiste unde repezile pîraie ale munților și-au dat zestrea de putere și lumină oamenilor, învîrtind turbinele primelor centrale hidro-electrice de mică putere.

Într-o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de Comitetul Județean Bihor al P.C.R., se arată : **„În atmosfera de vibrantă angajare patriotică în care întreaga națiune acționează fără preget, în deplină unitate, pentru a îndeplini pînă la Congresul al XIV-lea al partidului planul pe întreg anul 1989, Comitetul Județean de Partid Bihor vă raportează că a înfăptuit cu 4 luni mai devreme măsurile stabilite în spiritul orientărilor și sarcinilor date de dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe secretar general, la ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești din 28—30 noiembrie 1988, asigurînd autonomia electrică a 5 comune : Pietroasa, Curățele, Buntești, Budureasa și Borș, prin realizarea a 4 microhidrocentrale, puișind la vîrful de sarcină plusul de putere instalată în sistemul energetic național !"**

Astfel, șlefuitele oglinzi limpezi ale văilor Apusenilor reflectînd lumina soarelui își trec argintul strălucitor peste paletele rotoarelor și nasc o altă lumină : cea electrică, îmbogățind cu încă o legendă, de data asta vie și contemporană, tezaurul tradițiilor de muncă din Țara Beiușului.

În aceeași telegramă se mai arată că pe întreg cuprinsul județului Bihor s-au pus în funcțiune pînă în prezent 279 instalații de biogaz cu un echivalent energetic de peste 4 400 tone cc/an, 177 instalații solare cu un aport de 1 353 tone cc/an, 119 instalații recuperatoare de energie cu un echivalent energetic de peste 58 000 tone cc/an și 61 instalații pentru utilizarea energiei apelor geotermale cu un randament de 46 000 tone cc/an.

„Lada de zestre" cu lumină a Bihorului nu mai este o metaforă izvorîtă din munții Budureseî, ci o realitate care ne bucură și care face parte, de acum încolo, din viața noastră de zi cu zi.

PASCU BALACI

Un telex

Activitatea din întreaga economie a intrat într-o etapă decisivă pentru îndeplinirea planului pe acest an, care este anul hotărîtor al actualului cincinal.

În această perioadă — marcată de apropierea înaltului forum al comuniștilor români — colectivele de oameni ai muncii sînt mobilizate într-o însuflețitoare întrecere ale cărei obiective vizează obținerea unor remarcabile succese în sporirea producției și a eficienței economice, în înaintarea fermă pe drumul dezvoltării intensive, calitative, al modernizării întregii vieți economico-sociale.

Sarcinile și indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de realizarea în toate domeniile a unei noi calități a muncii, se constituie într-un cuprinzător program de lucru pentru conducerile colective din întreprinderi, pentru toți oamenii muncii, care au acum datoria să acționeze prompt, cu competență și hotărîre, pentru ridicarea la un nivel superior a întregii activități productive. Pretutindeni se impune să se acorde o atenție deosebită realizării ritmice, integrale, a planului la producția fizică, în condițiile de eficiență și calitate prevăzute.

Succesele strălucite raportate de unitățile economice de pe tot cuprinsul țării, în urma efortului general care se face pentru realizarea și depășirea sarcinilor asumate, au în această perioadă semnificația aparte a hotărîrii unanime a clasei noastre muncitoare, a întregului popor de a întîmpina cu rezultate cît mai bune în producție Congresul al XIV-lea al partidului, Congresul marilor noastre victorii socialiste. Se face astfel, în planul concret al faptelor, dovada deplinului atașament al comuniștilor, al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, la politica partidului de dezvoltare intensivă multilaterală, a economiei românești, pentru înălțarea României pe trepte noi de progres și civilizație socialistă.

În această perspectivă, deosebit de semnificativ și îmbucurător apare și următorul telex adresat redacției noastre:

„Întreprinderea antrepriză de montaj și reparații centrale termice București raportează realizarea planului de producție la construcții montaj și producție industrială pe primii 4 ani ai cincinalului la data de 15 septembrie 1989, creîndu-se în acest mod condiții ca planul pe întreg anul 1989 să se realizeze la toți indicatorii tehnico-economici pînă la data de 20 noiembrie a.c.

Dedicăm aceste realizări marelui eveniment din viața politică a României socialiste, Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Considerăm că, prin aceste realizări, colectivul nostru alcătuit din 12 000 de oameni ai muncii, puternic angajați pe șantierele de montaj și reparații centrale termice din toate domeniile economiei naționale (energie electrică, metalurgie, chimie, industria lemnului, celuloză și hîrtie, mine, industrie ușoară, industria construcțiilor de mașini etc.), de pe întreg cuprinsul țării, își manifestă atașamentul față de politica partidului și statului, deplina adeziune la Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român".

Matrița performanței

Pe sub arcadele de lemn ale porților mălestrit cioplite a pătruns chimia în județul Harghita. Poartă un nume aparent comun, deși este singura în țară : Întreprinderea de matrițe și piese forjate Odorheiu Secuiesc. A pătruns pe sub arcul de triumf al timpului pe care istoria, omenirea, îl recunoaște ca timp al gloriei socialiste pe pămîntul românesc, al fertilității minții și gîndirii liber descătușate întru înflorirea meleagurilor pe care Carpații le adumbresc. A pătruns o dată cu industria care a făcut din localități șterse, lipsite de vigoare economică adevărate cetăți ale civilizației. Odorheiu Secuiesc este astăzi un municipiu în permanentă înflorire. Experiența cîștigată în timpul istoricește neînsemnat, 10—15 ani, rodește fapte care pun semnul egalității între tînărul colectiv făuritor de utilaje pentru chimie și petrochimie și experimentatele colective portdrapel ale industriei noastre. Sprijinul acordat de către conducerea statului, orientările și indicațiile date la fața locului de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia vizitelor făcute, dublate de voința de a învăța, de a învăța bine și repede, consolidează noua familie primenită an de an cu tinerele mlădițe crescute de modernul învățămînt românesc. Muncitori și specialiști de înaltă clasă intră în întreprindere prin ușa din față exprimîndu-și crezul și gîndul, stăpînind cu competență minunile de pînă acum ale tehnicii mondiale, angajîndu-se responsabil la crearea de noi minuni care poartă însemnul „fabricat în România".

La ora actuală sînt puține produsele realizate la I.M.P.F. Odorheiul Secuiesc care se exportă. „Ele sînt destinate în principal țării. Dar înseamnă reducerea importului de utilaje destinate unor importante sectoare ale economiei naționale, prioritare în ierarhia contribuțiilor la înfăptuirea programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, cum sînt chimia și petrochimia, energetica.

Cum altfel am putea numi decît minunați oamenii din colectivul condus de inginerul Ștefan Weimberger știind că prin introducerea unei noi tehnologii de turnare a țevilor necesare industriei petroliere contribuie la reducerea efortului valutar al țării cu peste 10 milioane lei. Fapta lor este una din realizările cu care ne-am obișnuit în zilele noastre. Economii valutare de peste trei milioane lei aduce noua tehnologie de impregnat inele grafitice, rezultat al gîndirii efortului colectivului condus de Mihaly Ferenczi. „Studiez posibilitatea extinderii utilizării reperelor din ceramică, supradimensionate" ne spune Katalina Eger. „Ce eficiență întrevedeți" ? „Prin folosirea reperelor din ceramică în mai multe domenii urmărim înlocuirea materialelor deficitare aduse din import cu ceramică realizată din materie primă indigenă. În prima etapă preconizăm o economie valutară de circa un milion lei".

Reducerea importului este la fel de importantă pentru economia noastră ca și exportul.

„E momentul, spune inginerul Alexandru Kemeny, responsabil cu activitatea de cercetare tehnico-științifică, al evaluării competenței profesionale, inteligenței și efortului prin valoarea realizată din gramul de metal și dacă vreți prin valoarea producției obținute pe metru pătrat".

Sîntem într-o uzină nouă, modern utilată. Procesul de înnoire se află într-o dinamică alertă. „Ca orice colectiv, relevă inginerul Laszlo Lukacsi, președintele C.O.M., în perioada care a trecut de la intrarea în funcțiune a întreprinderii am parcurs drumul de la simplu la complex. Simplu, zicem acum, a fost asigurarea necesarului de moment al economiei cu unele matrițe, iar complexul răspunde necesității de înscriere a industriei noastre în rîndul industriilor dezvoltate din lume ori altfel spus atingerea exigențelor formulate în Programul-Directivă și Tezele celui de-al XIV-lea Congres al partidului. Obiectivul fundamental al economiei noastre este creșterea eficienței muncii și competitivității produselor. Matrițele realizate de noi, utilajele, trebuie să se încadreze în tehnologiile mereu perfecționate și perfecționabile ale unităților cărora le sînt destinate. De aceea preocuparea pentru modernizarea întregii activități este o permanență, face parte din cotidian".

MIRCEA BORDA

Setea de idei

Orice idee utilă este importantă, dar nu toate ideile au aceeași importanță, se înțelege. Iar cînd e luat în considerare și interesul unei întreprinderi, de a valorifica o idee bună prin fabricarea — neapărat cu o anume eficiență — a unui produs care să fie căutat de cît mai mulți cumpărători ,devine și mai limpede că nu este suficient să ai idei, pur și simplu, ci este de dorit să vii chiar cu ideile ori soluțiile de care întreprinderea are mai multă nevoie la un moment dat. Există, așadar, și un criteriu economic de evaluare a importanței oricărei idei tehnice. Altfel, cum ne spunea odată un inventator, poți să faci și-un dulap să zboare, dar te întrebi pe urmă la ce folosește.

Oricît de simple ar părea, prea simple pentru a nu fi înțelese de oricine, astfel de adevăruri se conturează cu mai multă pregnanță prin acumularea unor experiențe personale. Cel puțin așa crede inginerul Sorin Mandanac, de la întreprinderea „Electrocontact" Botoșani. Cu cîțiva ani în urmă, cînd a fost repartizat aici după ce absolvise cursurile Facultății de electronică industrială de la Iași, a început să lucreze în atelierul de cercetare-proiectare nr. 4. I se promisese și lui, și celorlalți 20 de ingineri stagiari care veniseră odată cu el, că vor găsi în întreprindere teren de afirmare pentru orice idei îndrăznețe, pentru împlinirea proiectelor pe care și le făcuseră în anii de studenție. Această promisiune, spune Sorin Mandanac, a fost respectată. Pasiunea lui fusese, cum este și astăzi, electronica medicală, și în șase luni de cînd muncea în întreprindere reușise să construiască un aparat cu ajutorul căruia se pot pune în evidență anumite manifestări fiziologice sau patologice ale organismului. Alt aparat construit de el se numește „bloc încălzitor termostat programabil", cu acesta obținînd al doilea brevet de invenție. Inginerul Sorin Mandanac ne explică la ce folosește această idee a lui : „Sîngele pentru transfuzii se păstrează, după cum se știe, la o temperatură scăzută. În cazul urgențelor, mai cu seamă, acesta trebuie adus însă rapid la temperatura organismului. Sistemul folosit acum este al încălzirii cu ajutorul unor etuve, dar acesta este un sistem greoi, etuvele aflîndu-se oricum departe de patul bolnavului, pe cînd aparatul termostat programabil e ușor transportabil și poate rămîne lîngă bolnav pe toată durata transfuziei. Aplicații foarte importante ale aceluiași bloc încălzitor se pot găsi în domeniul cercetării științifice sau în industria chimică și petrochimică, de exemplu, unde procesele tehnologice au loc sub controlul riguros al temperaturii".

Avînd posibilitatea de a realiza astfel de produse foarte importante, desigur, dar cu posibilități de desfacere limitate, inginerul Sorin Mandanac a avut de învățat, recunoaște, că întreprinderea așteaptă în același timp de la el, cum așteaptă de la toți muncitorii și specialiștii ei, propuneri și idei care să ducă la fabricarea unor produse de serie mai mare, de pe urma cărora și beneficiile pot fi mai mari. Așa au apărut „aparatele antigrizutoase", mai spune el, acestea fiind folosite în cadrul instalațiilor miniere. Ele comandă acționarea motoarelor din abataje și sînt echipate cu sisteme de protecție care înainte erau electromecanice și doar parțial electronizate, iar acum sînt electronizate în întregime și sînt construite conform standardelor internaționale. Aceste aparate au o pondere foarte mare — de ordinul sutelor de milioane de lei — în totalul producției-marfă a întreprinderii. Și importanța lor, mai spune Sorin Mandanac, poate fi înțeleasă și din faptul că sistemul de protecție asigurat de ele este mai ieftin cu aproximativ 40 la sută decît înainte. Mai exact, diferența este de la 5 la 3 mil. În plus, sistemul acesta poate fi folosit pentru protecția unei game de 5—6 clase de motoare.

Competitivitatea, indiscutabilă a acestor aparate a dus la creșterea substanțială a producției realizate, la „Electrocontact", pentru export. Iar pentru realizarea lor, Sorin Mandanac a colaborat, bineînțeles, cu mai mulți colegi : inginerii Marius Costan, Sorin Vornicu și Laurențiu Drăgan, șeful de atelier Gheorghe Chirilă, maistrul Ion Zelincă. „Asta este ceea ce se poate cîștiga cu o idee bună", mai spune tînărul inginer de la „Electrocontact", și tot el adaugă : „Dar poate că o explicație a rezultatelor obținute de noi stă și în faptul că întreprinderea cheltuiește pentru informarea și documentarea tehnică, în fiecare an, aproximativ 1 milion de lei". Nu ne mai rămîne să adăugăm, la rîndul nostru, decît că o asemenea cheltuială se dovedește a fi fructuoasă tocmai pentru că în această întreprindere este destul de mare numărul celor care se întreabă, în fiecare zi de muncă a lor : „Acum, aici, ce bine pot face?".

D. CONSTANTINESCU

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Arhitectura zveltă a Zalăului de azi

Zalăul de ieri, un tîrg de provincie

Convorbire cu IOAN POPA, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Sălaj

— Tovarășe prim-vicepreședinte, venind dinspre Bihor încoace am intrat în județul Sălaj ca într-o casă : pe sub o poartă monumentală, o adevărată dantelărie în lemn, de o nespusă grație și frumusețe. Dacă aș fi călătorit dinspre Cluj-Napoca, Satu Mare ori Maramureș, n-aș mai fi avut același noroc.

— Ba da.

— Nu înțeleg.

— Toate căile principale de intrare în județul nostru și anume, Porț, pe unde ați venit dumneavoastră, Căpîlna, Sîncraiu Almașului, Tetiș, Benesat sînt străjuite de porți sculptate în lemn de meșterul nostru Gheorghe Man și reprezintă o strămoșească urare de bun venit în acest județ mic, dar cu prefaceri foarte mari. Sălajul străbun este ca și o casă uriașă cu streșini de șindrilă și cu cinci uși de lemn deschise oricui, semn că nu ne e rușine de ce s-a făcut aici, în această „casă" foarte veche și, în același timp, foarte nouă.

— De ce „foarte veche" ?

— Pentru că aici la noi s-au aflat urme ale vieții materiale și spirituale ale omului încă din paleoliticul tîrziu, mărturie fiind descoperirile de la Buciumi, Perii Vadului, dar mai ales, frumoasele picturi rupestre de la Cuciulat, comuna Letca, lîngă Jibou, de culoare roșie cărămizie, unice, se pare, de acest fel pe un vast teritoriu întins de la Peștera Altamira din Spania și pînă în Munții Caucaz. „Minunata țară a Selagiului", cum spunea Nicolae Iorga, este, poate exemplul cel mai elocvent al acelei alternanțe de relief transilvănean „deal-vale", amintită de Lucian Blaga, și a dat la iveală nu mai puțin de 13 tezaure de monede și podoabe dacice din argint, și pe cuprinsul ei s-au înălțat cetățile de la Moigrad — Porolissum, Șimleu-Silvaniei — Dacidava, Marca, Stîrciu, Tusa și Zalha. Din epoca romană se păstrează urmele celui mai mare centru militar-strategic, economic și cultural din tot nord-vestul Daciei romane și anume municipiul Porolissum, vizitat în anul 213 e.n. de împăratul roman Caracalla, lucru care se știe de pe pietrele indicatoare de pe atunci de la Napoca spre Porolissum. Alături de Maramureș, Sălajul se mîndrește cu un număr de 77 de monumente istorice și de arhitectură populară de o rară frumusețe între care strălucește acela de la Fildu de Sus, construit în 1727 de Nicolae Frenț din Agrij și feciorul Gligorie a Petrii Brudului din Chendre, toate fiind dăltuite numai și numai din lemn.

— De ce ?

— Pentru că sinodul catolic de la Buda din 1271 a interzis categoric românilor din Transilvania dreptul de a-și ridica lăcașuri de cult din zid. Cu toată această opreliște absurdă, gorunul pădurilor noastre, același care ne-a ocrotit ființa națională, înălțat spre tării ca un lujer de floare uriașă prin care respira sufletul nostru, a triumfat peste veacuri de urgie. Din truda lor amarnică, țăranii sălăjeni de la Gîlgău pînă la Șumal și Marca, ori de la Fildu de Jos pînă la Cehu Silvaniei au ridicat monumente nepieritoare în lemn, la fel de prețioase ca și tezaurele și comorile magnifice descoperite la Șimleu Silvaniei în 1797 și 1889 cu multe monede, fibule și figurine, toate din aur, datînd din sec. V e.n. și care sînt astăzi în muzeele din Viena și Budapesta. Dar aurul de la suprafață a rămas aici — oamenii Sălajului, fie de ieri, fie de azi. Pe cei de ieri istoria îi cunoaște, pe cei de azi îi știm după vorba lor respectuoasă și măsurată și după faptele lor strălucite de muncă.

— Marele nostru istoric revoluționar Nicolae Bălcescu spunea că „istoria este cea dintîi carte a unei națiii". V-aș propune să deschidem această carte pentru ca cititorii noștri să citească o pagină despre Sălaj.

— Întregul ev mediu, în pofida încercărilor aristocrației maghiare de a deznaționaliza populația românească, aflată aici în majoritate absolută ,a stat sub semnul acestei majorități etnice „tăcute", dar, prezentă, atunci cînd cuțitul suferințelor îi ajungea pînă la os, la marile bătălii ale vremurilor, cum a fost răscoala de la Bobîlna (printre conducători aflîndu-se și sălăjeni) și Gurusläu (locul unde s-a dat ultima bătălie pentru unitatea politică a tuturor românilor, purtată de Mihai Viteazul și încheiată cu o mare victorie la 3 august 1601). Sălajul a fost bătut de picioarele lui Horea, care la 1773 a construit o biserică în satul Cizer, astăzi expusă la Muzeul etnografic din Cluj-Napoca ; tot aici, Gheorghe Șincai a construit o sumedenie de școli de unde tradiția, crezută de mulți localnici, conform cărela Șincai și-ar fi încheiat viața și ar fi fost îngropat în Bobota.

La răscoala lui Horea au participat mulți sălăjeni din Zalău, Cehu Silvaniei, Sărmășag, regiunea de sub Meseș.

Dar, mai presus de toate, Sălajul a dat revoluției de la 1848 două personalități de prim rang : pe Simion Bărnuțiu, ideologul revoluției, autorul celebrului discurs din catedrala Blajului (2/14 mai 1848) și Alexandru Papiu Ilarian, reprezentantul tinerimii intelectuale radicale.

Apoi, o șesime din numărul memorandiștilor a fost din Sălaj : George Pop de Băsești, Iuliu Coroianu, Casiu Maniu, Andrei Cosma etc (1892). Înainte de Marea Unire, centrul cultural-național al românilor sălăjeni și al celor din părțile de vest ale Transilvaniei a fost Șimleu Silvaniei — supranumit în acea vreme „Brașovul nordului". După numărul delegaților cu drept de vot la Alba Iulia, Sălajul s-a situat pe locul doi, după Brașov, între județele din Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș, confirmînd încă o dată, dacă mai era nevoie, faptul că Țara Silvaniei s-a situat în permanență în fruntea luptei pentru emancipare națională și culturală a românilor la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. După odiosul Dictat de la Viena, tot Sălajul a fost cel mai crunt lovit de politica de deznaționalizare a autorităților horthyste care a culminat cu exterminarea în masă a populației românești din comunele Ip și Treznea, precum și cu asasinatele din Nușfalău, Zăuan, Marca, Cosniciu de Sus, Hida și Camăr. Și tot atunci, horthyștii au aruncat în aer obeliscul de la Guruslău. Acesta a fost refăcut în 2 octombrie 1976 de către sculptorul Victor Gaga. Mitul păsării Phoenix care renaște din propria cenușă se reîntîlnește și în ținutul plin de legende al Sălajului.

— Acesta a fost unul dintre județele cel mai mult rămase în urmă, din punct de vedere industrial, din țară. Cum se prezintă, azi, Sălajul, pe temelia sa de istorie, în epoca deschisă de cel de-al IX-lea Congres al partidului nostru ?

— Într-adevăr, împreună cu județul Bistrița Năsăud, Sălajul a fost cel mai slab dezvoltat județ din Transilvania. Astăzi, Țara Silvaniei este ținutul unor minunate contraste : pe de o parte vezi, în satele noastre, nestrămutate tradiții ale artei populare, porți de lemn artistic sculptate, mii și mii de fîntîni cu cumpene, obiceiuri de păstorit, cum ar fi „măsurișul oilor", bătrînele de aici mai poartă pe cap tradiționala pălărie de pai deasupra basmalelor, un grai înțelept și potolit se aude peste tot și, dacă ești străin întotdeauna te așteaptă o bucată de slană, un colțuc de pîine și o vorbă bună, iar pe de altă parte vezi, de pildă, la Întreprinderea de conductori electrici emailați din Zalău una din cele opt instalații din lume pentru turnarea continuă a cuprului în bare de 50/50 mm ori conductori electrici de dimensiuni ultra-subțiri — sub 40 de microni ! — adevărate fire de păianjen din cupru, servind procesului de miniaturizare din tehnică și unde acum productivitatea muncii este de 1,8 milioane lei pe om.

Tot așa, Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel din Zalău a devenit, așa cum a cerut secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei de lucru din mai 1986 în județul Sălaj — „o uzină de prim rang nu numai în țară, dar și în Europa"... Să nu uităm ,pe urmă, că prima anvelopă radială cu suport de sîrmă fără cameră de aer a fost realizată aici. De asemenea, în Zalău, Întreprinderea de țevi s-a obligat cu mare responsabilitate și dăruire revoluționară să realizeze țevi deosebit de pretențioase pentru programele prioritare și energetice ale țării.

— Ce ar cuprinde o hartă contemporană în dreptul Zalăului ?

— Zalăul este cunoscut încă din hărțile istoriei antice. În vestita sa operă „Geographia", Ptolemeu nu a uitat să menționeze Porolissum-ul din șirul localităților Daciei, castru militar la porțile Someșului, capitală a Daciei Porolissensis (foarte aproape de Zalău). Iată, că după mai bine de un mileniu și șapte sute de ani, Zalăul și-a reluat locul binemeritat

dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării

în anticele hărți, dar și în contemporanele manuale de geografie : de capitală a Țării Silvaniei. Istoria acestui oraș a fost repusă în drepturile ei odată cu epoca pe care cu mîndrie revoluționară o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu". Dacă în 1965, Zalăul avea doar două fabrici de cărămidă și una pentru scaune, astăzi el este centrul (nu numai geografic !) dar și industrial, economic, social-politic și cultural al județului. Municipiul Zalău asigură nu mai puțin de 76,5 la sută din întreaga producție industrială a Sălajului și asigură 90,5 la sută din exportul de mărfuri sălăjene. Aici peste 22 000 de oameni ai muncii își desfășoară activitatea în unitățile orașului, mulți locuind în apartamentele din cartierele noi ce s-au construit și anume : Dumbrava 1 și 2, Simion Bărnuțiu, Mihai Viteazul, Porolissum, Brădet, Stadion și Dumbrava Nord. Municipiul este un Cluj în miniatură, are în prezent o populație de aproape 63 000 locuitori, este înconjurat din toate părțile de coline care îndulcesc vremea și de culmea Meseșului de unde, în zilele senine, se poate zări vîrful Vlădeasa din Munții Apuseni. Opt luni aceste minunate dealuri înconjurătoare au un colorit vesel și grădinile cu verdeață pătrund adînc pînă în inima urbei, lucru care nu face decît să ne bucure. Numai în ultimii 15 ani au fost puse în funcțiune Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel, Întreprinderea de conductori electrici emailați, fabrica de produse ceramice, filatura de bumbac, complexul de valorificare a legumelor și fructelor, fabrica de produse lactate, integrata de în, unitatea poligrafică, întreprinderea de țevi și întreprinderea de anvelope, toate numai în Zalău. În Șimleu Silvaniei, al doilea oraș ca mărime industrială și ca populație, al județului, au intrat în funcțiune : fabrica de mobilă, fabrica de materiale izolatoare. O topitorie de in și cînepă a intrat în lucru la Someș Odorhei, la Cehu Silvaniei s-au înălțat o fabrică de mobilă și o întreprindere de tricotaje. În Jibou, important nod de cale ferată și cu o minunată grădină botanică, au intrat în funcțiune, tot în ultimii 15 ani, o fabrică de brînzeturi, o întreprindere de confecții și integrata de în. În perioada 1965—1989 s-au construit în Sălaj peste 37 000 de apartamente, dîndu-se tuturor orașelor atrăgătoare aspecte noi.

Sălajul are, în prezent, peste 20 de întreprinderi de interes republican. În 1987 a realizat 19,7 la sută din producția de țevi a României, 19,9 la sută din producția de conductori de bobinaj emailați, nemaivorbind de producția enormă de armături industriale din care se și exportă în S.U.A., U.R.S.S., Franța, Austria, R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, R.P.S. Albania, Grecia etc. În anul 1965, producția industrială a Sălajului abia atingea cifra de 516 milioane lei. Astăzi, Sălajul contribuie la zestrea țării cu produse în valoare de peste 14 miliarde lei. În 24 de ani județul s-a dezvoltat de 27 de ori, în două săptămîni se realizează azi întreaga producție a anului 1965, ponderea populației urbane crescînd de la 14,5 la sută în 1965 la 37,2 la sută în momentul de față, productivitatea muncii crescînd, în acest timp, de peste 7 ori.

Și, totuși, înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste nu l-am dobîndit din partea industriei, ci din alt domeniu.

— Din care ?

— Din zootehnie. În anul trecut, C.A.P. Someș Odorhei, al cărei președinte este Grigore Berinde, a fost onorată cu această înaltă distincție pentru producția foarte bună de lapte, obținută patru ani la rînd. Noutate zootehnică : aici a fost introdus sistemul de stabulație liberă, cu efecte surprinzător de bune asupra producției de lapte, numărului de fătări și materialului de reproducție.

— Sălajul se bucură de un unanim renume în ceea ce privește pomicultura și viticultura. Ce ne puteți spune despre rezultatele din aceste ramuri economice ?

— Anul trecut, întreprinderea de vinificație și produse spirtoase a obținut vreo 10 medalii la Marele tîrg internațional de la Ljubliana precum și Marea Medalie la concursul național de vinuri. În Sălaj, strugurii sînt cel mai aproape de cer și de soare.

— E o figură de stil sau un adevăr ?

— Un adevăr, pentru că singurul loc din țară unde plantațiile de vii se pot găsi la o mare altitudine este Măgura Simleului Silvaniei unde se produce cunoscuta șampanie pentru sărbătorile noastre. Anual, peste 4 milioane de sticle de șampanie ies din galeriile făcute de mineri pe sub Măgura Simleului, galerii care se întind cale de peste 4 kilometri, aici, vinul beneficiind de o temperatură constantă și un mediu ambiant uscat. Tot la Șimleu se întind marile piersicării, livezile de mere și prune, acum se încearcă o aclimatizare a castanului comestibil, a cătinei albe pentru împiedicarea eroziunii pantelor. Sălajul este, indiscutabil, un județ cu foarte multe atracții turistice.

— Vă rugăm să dați cititorilor noștri niște exemple.

— Muzeul în aer liber de la Moigrad cu poarta pretoriană restaurată, Băile Boghiș supranumite „Felix"-ul Sălajului, poiana narciselor din Hida, poiana lalelelor pestrițe din comuna Românași, gorunul lui Mihai Viteazul din Chieșd, stejarii roșii de la Panic, comuna Hereclean, monumentul de la Guruslău, muzeul de istorie din Zalău, statueta „Venus din Zăuan", grădina botanică din Jibou, rezervația geologică „Grădina zmeilor", iarba neagră de la Băbeni, toate cele 77 de monumente istorice și de arhitectură populară, porțile de lemn din satele sălăjene, băile Bizușa, spitalul din Șimleu Silvaniei unde s-a creat celebrul medicament „Ulcosilvanil" etc.

— Cum este valorificat, din punct de vedere turistic, Sălajul ?

— Din păcate, județul nostru, deși are atît de multe frumuseți naturale și adevărate opere de artă create de mîna omului, nu prea e luat în seamă de hărțile agenților noastre de turism.

— Să sperăm că omisiunea va fi în cele din urmă regretată. Să sperăm că turiștii vor trece în număr tot mai mare prin cele cinci porți, adevărate arcuri de triumf în lemn, spre locurile lui primitoare și se vor simți ca acasă și vor afla aici, la fața locului, la „Fișinul permanenței" despre marele cărturar și revoluționar Simion Bărnuțiu, doctor în drept, profesor la Universitatea din Iași, grav bolnav cum a venit într-o caleașcă comandată de domnitorul Al. I. Cuza spre Boșca natală, dorind ca ultimele lui clipe să le petreacă în această minunată patrie de deal și vale a copilăriei sale și a sufletului nostru dintotdeauna. Un episod cutremurător despre dorul față de pămîntul pe care te-ai născut, petrecut în acest ținut cu izvoare, fîntîni cu cumpene, cu porți și oameni buni și ospitalieri.

PASCU BALACI ■

Încrederea din noi

Am parcurs împreună cu colegii mei de muncă, de pe șantierul Metroului, Tezele și proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea al partidului nu numai cu mintea, ci și cu inima. Fiecare rînd al acestor documente care prefigurează o nouă etapă luminoasă pentru istoria patriei îți sădește în suflet sentimentul de certitudine a viitorului, de siguranță în străbaterea drumului deschis larg în fața țării, a fiecăruia dintre noi. Și poți lăsa gîndul să zboare cît mai sus ! Proiectele îndrăznețe pentru miine se sprijină pe temelia a tot ce am realizat pînă acum sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe noua imagine înfloritoare a României socialiste pe care bunicii și părinții noștri nici nu au visat-o. Se regăsesc în planurile de dezvoltare multilaterală a patriei gîndirea vizionară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, încrederea în spiritul de creație și puterea de muncă a poporului, acelea care au stat și la baza construirii metroului bucureștean. Unii dintre specialiștii străini pronosticaseră cîndva, cu oarecare superioritate și neîncredere în forțele noastre, că o astfel de pretențioasă construcție subterană nu este posibilă în subsolul aluvionar al Bucureștiului. Dar secretarul general al partidului ne-a învățat prin pilda personală că, atunci cînd slujești interesele poporului, cînd ești animat de un profund patriotism și spirit revoluționar, dispar cuvintele : **nu se poate.** Cu soluții tehnice proprii, cu utilaje din țară, cu brațele și gîndul nostru am durat această cale de transport modernă, în pas cu civilizația lumii, servind acum zilnic milioanelor de locuitori ai Capitalei.

Regăsești în paginile istoricelor documente acea chemare mobilizatoare la autodepășire, acel imbold de muncă și creație pe care le-am simțit după fiecare vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu pe șantierele magistralelor Metroului. Secretarul general al partidului a poposit la noi, oamenii muncii, ne-a dat indicații prețioase și curaj în dificila sarcină ce-o aveam. După întîlnirile cu tovarășul Nicolae Ceaușescu acolo, în miezul fierbinte al muncii, prindeam parcă puteri înzecite, înaintam mai cu spor în tunele, ritmul săpăturilor a crescut de la 4 inele pe schimb și zi, la 6.

Am dedicat punerea în funcțiune mai devreme a magistralei a III-a, Gara de Nord-Dristor II, marii sărbători naționale de la 23 August. Era și votul nostru prin faptă, adeziunea necondiționată, din toată inima, la documentele Congresului al XIV-lea, la propunerea în consens cu voința întregii națiuni de realegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului, garanția înfloririi pe mai departe a României socialiste, a prosperității întregului popor.

Una din marile cuceriri ale Epocii Nicolae Ceaușescu este și ctitorirea a 23 de milioane de noi destine, printre care se numără și viața mea. Școala de maiștri absolvită, apartamentul luminos, celelalte bucurii și împliniri din familia mea reprezintă și ele mărturii ale istoriei noi trăite de România socialistă, pe care Congresul al XIV-lea o va duce mai departe spre noi culmi de civilizație și progres, prin noi și pentru noi.

MIHAI GOREA ■
maistru la Întreprinderea Metrou București

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

Viitorul începe azi

Apropierea mărețului eveniment politic, Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, moment de excepțională importanță în viața țării, amplifică necontenit starea de înaltă vibrație patriotică trăită de toți cei ce muncim la Întreprinderea mecanică „Valea Teleajenului", din Vălenii de Munte. Această atmosferă de justificată și deplină mîndrie, de efervescență creatoare este cel mai bine redată de faptele noastre de muncă, rezultatele foarte bune obținute cu regularitate de mai mulți ani permițîndu-ne să raportăm în scurt timp îndeplinirea, în cinstea marelui forum al comuniștilor români, a tuturor sarcinilor de plan ce ne revin în 1989 și implicit crearea posibilităților de a obține pînă la sfîrșitul anului o însemnată producție suplimentară.

Adevărata istorie a întreprinderii noastre coincide cu perioada scursă de la istoricul Congres al IX-lea, anii de aur ai „Epocii Nicolae Ceaușescu" redîndu-ne deplina demnitate și maturitate muncitorească. E suficient să rememorăm drumul parcurs și să ne aducem aminte de unde am plecat și unde am ajuns, dar mai ales să judecăm cu chibzuință premisele ce au stat la baza acestor spectaculoase transformări.

În 1965 Întreprinderea avea un caracter local, posibilitățile de atunci permițîndu-ne doar să reparăm căruțe, să facem mobilă de bucătărie și să livrăm piatră de construcție. Eram în acea perioadă singurul inginer al unei fabricuțe lipsite de utilaje, forță de muncă și energie electrică, ce se chinuia să realizeze o producție anuală de 18 milioane lei.

Astăzi, „Valea Teleajenului" nu e numai o întreprindere modernă și puternică, dar și o unitate economică cu pondere în economia națională din ce în ce mai mare. La ora actuală sîntem singurul producător de bene pentru autobasculantele de 8, 12, 16 și 19 tone, fabricăm subansambluri pentru utilaje agricole, grupuri de radiatoare pentru locomotive, 7—8 tipuri de armături de mină, rezervoare inox de mare capacitate pentru industria chimică, repere pentru industria petrolieră, cît și o gamă largă de bunuri de consum. Alcătuim un colectiv muncitoresc de peste 2000 de oameni, toți competenți și deosebit de receptivi la noutățile progresului tehnic, înarmați cu o gîndire și conștiință revoluționară care ne permit să abordăm realizarea unor produse de mare competitivitate și complexitate.

Cum au fost posibile aceste transformări ce par a ține de domeniul fantasticului ? Răspunsul e unul singur : sîntem și noi beneficiarii politicii dezvoltării și promovării progresului tehnic pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, concomitent cu creșterea complexității și dificultății sarcinilor ce ne revin. Nu numai că acest fapt ne-a mobilizat și ne-a ambiționat orgoliul de profesioniști, dar el s-a răsfrînt cu efecte multiple în viața noastră cotidiană. Au sporit substanțial veniturile oamenilor muncii, au fost construite de către întreprindere noi blocuri de locuințe, au fost realizate o serie de alte obiective menite să contribuie la creșterea bunăstării și fericirii noastre.

Acum, în preajma marelui Congres, cînd dezbatem cu toții proiectul Programului-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, luînd cunoștință de mărețele și luminoasele perspective hărăzite României socialiste, printre care se află și cele ale orașului nostru, noi, comuniștii, toți oamenii muncii din Întreprinderea mecanică „Valea Teleajenului", ne unim pentru a exprima într-un glas deplina aderiune la propunerea realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, conștienți fiind că aceasta reprezintă deplina garanție a devenirii noastre libere și independente.

Dr. ing. GHEORGHE MATEI ■
directorul Întreprinderii mecanice „Valea Teleajenului", Vălenii de Munte

INDUSTRIA VIULUI

Biotehnologiile, industrii ale viului, diverse ca și viața însăși, curate, prelucrînd materii prime ieftine, infinit regenerabile în uriașul laborator al universului. Procedee care alungă coșmarul poluării și al epuizării resurselor planetei. Biotehnologiile, patente scrise de natură de-a lungul multor ere, împrumutate de om și finisate doar în cîțiva ani. Microorganisme, enzime, bacterii domesticite să fabrice proteine și kilocalorii, vitamine și antibiotice, să fie catalizatori industriali și igieniști ai apelor, să joace roluri de sondori, mineri, calificați în recuperarea țițeiului din adînc și în îmbogățirea minereurilor. Biotehnologiile, promisiunea optimistă a științei, telegrame ale speranței dinspre mileniul trei.

Recent, la Galați, într-o excelentă organizare, a avut loc al VII-lea Simpozion de Microbiologie Industrială și Biotehnologie. Cercetătorii români și-au aliniat pașii cu preocupările de vîrf ale lumii în acest domeniu al viitorului. Specialiștii din Institutul Central de Chimie și din cel de Biologie, Universitatea din Galați, institutele de cercetări chimico-farmaceutice, chimie alimentară și epurări ape reziduale, Întreprinderea de Antibiotice Iași au prezentat lucrări deosebit de interesante, de înaltă ținută științifică. Reproducem cîteva din problemele fierbinți ale căutărilor în teritoriul vast al microbiologiei implementate în industrie.

Idei din miezul pîinii

Pe biroul conferențiarului Voicu Giurcă de la Facultatea de Tehnologia și Chimia Produselor Alimentare din cadrul Universității din Galați, o pîine pufoasă și aburindă se odihnește pe un caiet plin de diagrame, formule, rețete. Pe undeva, ca un simbol al concepției lui că lucrarea care împlinește destinul spicului rotunjindu-l în aromă de miez proaspăt trebuie să se sprijine, nu în ultimul rînd, pe știință. Asta și face de ani de zile. Plămădește și frămîntă pîine în primul rînd cu idei.

„Agricultura noastră, cu producții intensive de grîu, cere de la tehnologia de fabricare a pîinii să-și sincronizeze pașii cu ea prin metode moderne. Recoltele mari conduc la o făină cu calități tehnologice deosebite ce impun procedee de panificație perfecționate. Tehnologia clasică constă dintr-o fermentație fracționată, în trepte, menită să asigure dezvoltarea în aluat a unor microorganisme. Ele conferă aromele, porozitatea, creșterea pîinii tradiționale. Dar făinii din soiurile productive actuale nu îi prieșc procesele fermentative de lungă durată. Un procedeu rapid înlătură inconvenientele. Dar el nu mai asigură timpul necesar creșterii microorganismelor și dobîndirii aromelor specifice pîinii românești".

În spatele muncii de la gura cuptorului se ascund delicate procese microbiologice, biochimice, de fizică coloidală. Ființele microscopice pe post de veritabili cascadori ai brutarului joacă un rol decisiv și trebuie protejate. După îndelungi căutări, conf. dr. Voicu Giurcă, a găsit însă o soluție ingenioasă. Aptă să respecte și ciclul de viață al catalizatorilor vii și ritmul unor fluxuri mai accelerate.

„S-a preconizat cultivarea microorganismelor în alt domiciliu decît în aluat, și anume în medii fluide. Acestea se obțin din cantități mici de făină, gelificate cu apă și ingredienți uzuali. În această fază separată, populațiile microscopice se pot dezvolta normal și fabrica fără grabă aromele și acizii caracteristici. Peste cultura de microorganisme crescută în secțiile anexă se adaugă apoi cantitatea masivă de făină. Aluatul rezultat nu mai e necesar să parcurgă toate etapele fermentative desfășurate în pași mici în cadrul vechii tehnologii căci a avut loc o prefermentație în mediile fluide. Detașarea procesului microbiologic de faza realizării aluatului a făcut ca durata procesului tehnologic să depindă doar de calitatea făinii și nu de timpul necesar preparării aromelor de către biocatalizatori. A dispărut operația de plămădire a maielei cînd se multiplică microorganismele. Și calitatea produselor de panificație se îmbunătățește. Pîinea preparată după noua tehnologie în instalația experimentală a facultății își păstrează prospețimea 6—7 zile, e pufoasă, sănătos crescută, cu miez catifelat. Nu pot apărea goluri căci în coca se desfășoară o fermentație omogenă.

La cursurile postuniversitare, conferențiarul Voicu Giurcă a expus pe larg noua biotehnologie. Așa au luat naștere la Galați noile sortimente Brates și Galați, iar la Hunedoara, pîinea Corvinul. Studenții din ultimul an se înghesuie să-și aleagă subiecte pentru lucrarea de diplomă din perimetrul acestei îndrăznețe cercetări. Prefermentația în medii fluide le așază în față un teren fertil pentru inovații de automatizări și mecanizări ale procesului.

Bucuriile specialistului Voicu Giurcă !

Startul seminței

— Tovarășe profesor doctor Brad Segal, observ în vitrina de la intrarea în stațiile pilot ale Universității din Galați, o serie de substanțe alimentare, frumos ambalate cu denumiri curioase : Biovit, Malț vitaminic, Grîu germinat, Plasmolizat de drojdie. S-a trecut de la sfaturile privind alimentația naturistă la realizarea unor produse „pentru sănătate", conservate, folosibile o durată mai îndelungată, care ne scutesc de prepararea lor artizanală, după ureche, conform prescripțiilor telefonului fără fir ?

— Într-adevăr, s-au fabricat prin biotehnologii produse alimentare de protecție, aflate la granița dintre aliment și medicament. Aceste procedee valorifică potențialul biologic al unor materii prime naturale, ieftine, conducînd la aceste produse cu implicații favorabile în sanogeneză, în profilaxia și chiar terapia unor boli metabolice. De la empirism s-a ajuns la o fundamentare științifică, ca rod al unei colaborări multidisciplinare între Universitatea Galați, I.M.F. Iași și Cluj, Institutele de Igienă și Sănătate Publică din București, Iași, Timișoara, sub coordonarea prof. dr. Iulian Mincu, șeful Clinicii de Nutriție de la Spitalul Dr. Cantacuzino. Produsele alimentare de protecție au fost introduse în producție numai după testarea cu rezultate bune în laborator și clinică.

— S-au mai develogat din tainele germinării, acest ajutor start al seminței spre o nouă viață ?

— În sămînță, plantele acumulează substanțe valoroase de rezervă, aflate însă într-o stare alab utilizată de organismul uman. Santinele vigilente, — și anume factorii antinutritivi și chiar toxici, — păzesc integritatea acestei cămări pentru noua generație vegetală. Un fel de ladă de zestre cu 7 lacăte. Prin germinare, biotehnologie împrumutată de la natură, inculetorile se desfac și rezervele devin asimilabile de om, realizîndu-se efecte nutriționale aproape spectaculoase. Amidonul și proteinele devin ușor digerabile. Biomineralele trec din starea inactivă în cea activă. Prin biosinteza proprie germinației, cantitatea de vitamine crește de 10—50 ori. Vitamina C, absentă în sămînță, își face apariția în concentrații destul de mari. S-a descelat prezența fitohormonilor, cu efecte încă necunoscute, dar intuite ca fiind deosebite. Se trezesc în semințe virtuți cosmice pînă atunci adormite.

— Avea dreptate poetul cînd zicea: mirabilia sămînță...

— Demersurile științifice mai noi s-au orientat spre germinarea grîului, căci el prezintă o serie de avantaje față de orz : putere germinativă superioară, lipsa acelor învelișuri celulozice neagreabile consumului, disponibilități mari, posibilitatea realizării unei palete largi de produse. Cercetările pe animale au demonstrat că grîul germinat favorizează procesele de asimilare a alimentelor. Prin germinare, crește calitatea proteinelor din grîu. Semințele încoltite de grîu determină un efect de normalizare a lipidelor sanguine, inclusiv a colesterolului. Asociind grîu germinat la excesul de grăsimi din hrana unor loturi de animale de laborator, s-a observat o reducere pînă aproape de normal a colesterolemiei lor, firesc crescută. Extractele de grîu germinat măresc valoarea nutritivă a unor alimente, altfel cu densități nutriționale scăzute. Le conferă aromă, gust, culoare plăcută. De altfel, grîul germinat produs în stațiile pilot se caracterizează printr-o bună stabilitate în timpul păstrării, printr-o uscare protectoare. Consumatorul poate utiliza produsul numai prin simplă înmuiere sau îl transformă în făină prin măcinare. Aceasta se amestecă cu o serie de mîncăruri, de la supă la lapte.

— Reaminiliți-ne și calitățile celorlalte alimente de protecție !

— Biovitul, o pulbere produsă din embrioni de grîu și porumb, este un fortifiant general, bogat în vitamine, ce se poate amesteca cu orice aliment. Maltul vitaminic, obținut din orz germinat în condiții speciale pentru a maximaliza concentrația în vitamine, conduce și el la un efect de fortificare a organismului. Biomaltul este un extract de malț vitaminic. Plasmolizatul de drojdie se fabrică prin condiționarea specială și uscarea prin pulverizare a drojdiei de bere. Livrabil sub formă de pulbere sau tablete, reprezintă un concentrat de proteine și polivitamine. Produsele speciale din peste oceanic, îmbogățite în acizi grași polinesaturați, au efecte benefice în bolile cardiovasculare.

Prin biotehnologii, principiile alimentației naturiste au făcut un pas spre rafturile magazinelor.

„Fabrica" de proteine

Cum a reușit o bacterie aproape anonimă, aflată în mare sau sol, să facă o curățenie gospodărească în apele impurificate cu metanol, să se înfrupte cu poftă din alcoolul metilic al acestora, producînd apoi chiar ea proteine, enzime, vitamine ? Cum a devenit ea vedeta unei comunicări științifice deosebit de interesante prezentată la simpozionul desfășurat la Universitatea din Galați ?

O poveste lungă, regizată de mintea unor biologi, cu produse metabolice, gene, personaje biotehnologice, cu viață privită la microscop. Depănată ani de zile într-un laborator al Centrului de Cercetări Biologice din Iași și puțin cunoscută în lume. N-a început cu „a fost odată" — căci nu prea fusese pînă atunci — ci cu o întrebare pentru sine a doctorului biolog Ioan Bontaș : dacă prin descompunerea planctonului din apa mărilor se ajunge și la metanol, dacă lemnul și frunzele putrezite în pămîntul pădurilor conduc tot la el, cine totuși consumă acest compus chimic ? Și cercetătorul ieșean a început să caute ca un detectiv locutorul mărilor și solurilor care are în lista de bucate alcoolul cu un atom de carbon. Sute de bidoane cu apă din preajma plajelor, săculețe cu pămînt de la rădăcina arborilor. Probelor li se îmbogățea în trepte zestrea de alcool metilic. Dispăreau pe rînd microorganismele nespecializate genetic în consumarea metanolului. În sita căutărilor a rămas pînă la urmă o singură bacterie : **Methylomonas sp. M14.1.** Ea înghițea cu poftă la dejun alcoolul metilic, ba mai mult, îl convertea în laboratorul organismului ei în biomasă bogată în proteine, vitamine, glucide, lipide, săruri minerale. Produși utili omului. Munca însă de-abia acum începea.

Dr. Ioan Bontaș, autorul ideii, Gabriela Hefco, Zenovia Oiteanu au pornit la domesticirea bacteriei sălbatice pentru a-i crește productivitatea în proteine. Însă modelarea metabolismului unor microorganisme nu e chiar o bagatelă. Lucrul cu lumea viului nu se desfășoară după formula : punct ochit, punct lovit. Dar chemarea necunoscutului în această aventură științifică înzecea puterile și răbdarea. S-au modificat mereu aerarea, temperatura, presiunea din bioreactor pentru a le asigura confortul optim. În meniul de bază cu metanol al bacteriilor s-au introdus, după îndelungi căutări, cele mai „gustoase condimente" : compuși cu azot și fosfor. Methylomonas a început să digere altfel alcoolul. Funcțiile metabolice i s-au activat și a produs o supă proteică cu 60—78% proteină. Prin prelucrarea ei a rezultat o proteină sub formă de pulbere roz. Numai bună de folosit în furajele animalelor. Ba mai mult bucătarul microscopic și-a depășit atribuțiile preparînd în plus enzime și vitamine utilizabile în industria alimentară și medicină. Cataleza albește grăsimile și conservă proprietățile laptelui, ribonucleaza luptă cu diferite boli metabolice și canceroase, vitamina K 3 ajută la tratarea unor disfuncții ale organismului. „Mulți ridicau din umeri a neîncredere, își amintește dr. I. Bontaș. O bacterie să se hrănească cu metanol și să fabrice proteină ! La cea dintîi șarjă a instalației pilot, noi, cercetătorii, am rontăit primii proteina crocantă și dulceagă, generatoare de apetit. Puii de găină au confirmat testul ciugulind din restul mîncării granulele de proteină bacteriană. Ca pe o delicatesă".

S-au conturat apoi alte perfecționări ale biotehnologiei : accelerarea reproducerii microorganismelor și mărirea rezistenței lor la cultivarea industrială. Astfel de cercetări de vîrf, precum cele de la Iași, s-au făcut doar în R.F.G., Anglia, Japonia. În paralel, la Institutul de Energetică Chimică și Biochimică din București, se finaliza o altă tehnologie de pionierat în lume : fabricarea de hidrocarburi și benzine sintetice din metanol. Nu se mai pornește de la țițeiul tot mai drămuit în cămările Terrei, ci de la alcool metilic. Tehnologia bacteriană venea în întîmpinarea procedeului chimic. Se potrivea ca o mănușă. Microorganismele epurează apele reziduale metanolice, deversate din proces, se hrănesc și cu alte fluxuri de metanol diluat și fabrică proteine. Instalația în curs de montaj are la bază cele două valoroase brevete născute din cercetările de vîrf de la București și Iași.

O poveste frumoasă și adevărată, de sfîrșit de mileniu !

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Morfogeneza frunzei (I)

Există mai multe ipostaze ale descoperirii în biologie. Poți identifica spre pildă, procese ale viului nebănuite anterior, poți elucida substratul chimic sau fizic al unor transformări sau poți pur și simplu descoperi și descrie noi specii sau genuri de plante și animale (ori trăsături anterior necunoscute ale lor). În toate aceste cazuri — și nu sînt singurele — contribui la progresul științei. Mă voi referi, în aceste rînduri, la doi biologi dispăruți nu de mult și care au fost prin excelență oameni ai noului — descoperitori. Nu voi insista asupra biografiei lor, deși este deosebit de bogată, ci asupra creației lor științifice, cu totul remarcabile.

Petre V. Jitariu (11 mai 1905, Drăgănești, Neamț — 30 iunie 1989, Iași) a urmat studii secundare la Fălticeni, apoi s-a specializat în științe naturale la Universitatea din Iași, susținîndu-și licența cu o lucrare care a stîrnit un mare interes prin originalitatea tratării : **Fiziologia sistemului nervos vegetativ** (1929). În 1938 își dă doctoratul, tot la Iași, sub îndrumarea lui N. Cosmovici, cu o temă care va defini una dintre preocupările sale majore, privind glicogeneza hepatică. Își începe cariera didactică în 1930, la 25 de ani, ca asistent suplinitor, iar între 1947 și 1974 este profesor titular de fiziologie generală și comparată la Universitatea din Iași. Devine membru corespondent (1963) și titular (1974) al Academiei R.S.R., iar din 1974 președinte al Filialei Iași a Academiei și membru al Prezidiului Academiei. Este de asemenea, membru a numeroase academii și societăți științifice străine de specialitate.

Contribuțiile sale privesc în primul rînd o nouă viziune asupra rolului ficatului în menținerea temperaturii corpului la mamifere și în reglarea metabolismului în organism. Întreprinde cercetări pe animale și pe om privind deplasarea echilibrelor funcționale neurohormonale, deosebit de importantă fiind studiul său asupra fiziopatologiei lichidului cefalo-rahidian uman.

Inițiază, cu rezultate revelatoare, un studiu comparat al acțiunii cîmpului magnetic și electromagnetic exterior asupra organismului animal, emițînd o concepție proprie privind modul de acționare al acestor cîmpuri, pe baza existenței în organism a unui „biocimp electromagnetic" — noțiune omologată de știință —, acesta fiind generat de biostructură. Biocimpul servește ca legătură informațională intermoleculară și pentru transportul energiei. Introduce în știință și conceptul de „biocuantă", bazat pe presupunerea existenței de biocîmpuri specifice celulelor, țesuturilor, organelor și organismelor — ba chiar și macromoleculelor. Cîmpurile aplicate din exterior, interferînd cu biocîmpul structurilor, sînt presupuse a modifica în mod corespunzător metabolismul.

A aprofundat, într-o serie de lucrări, fiziologia inimii și a sistemului circulator, de asemenea fiziologia sistemului nervos, enunțînd puncte de vedere principial noi. A obținut de asemenea, rezultate notabile referitoare la mecanismul de coagulare a hemolimfei și rolul glandelor peduculare în reglarea glicemiei.

Colaborarea cu I. Borcea l-a atras spre studiul fiziologic al organismelor din Marea Neagră și din apele interioare. Sînt, de pildă, cunoscute experiențele sale, încununate de succes, de stimulare chimică (cu hidrogen sulfurat) a fecundației la păstrăv.

I.M. ȘTEFAN

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

OPINII

CULTURĂ ȘI OMOGENIZARE

În contextul marilor schimbări înnoitoare petrecute în țara noastră, îndeosebi în ultimii 24 de ani de împliniri și prefaceri revoluționare, s-a accentuat substanțial procesul omogenizării sociale, înrîurind multiplu și complex progresul multilateral al societății, conferindu-i o dinamică ridicată și un evident caracter umanizator. Industria cunoscînd o dezvoltare puternică, într-un ritm fără precedent, a crescut corespunzător și ponderea muncitorimii angajată în domeniu, afirmîndu-și în practică, o bună pregătire politico-profesională și de cultură generală, evoluînd ascendent ca amplitudine și profunzime, în concordanță cu progresul cunoașterii, cu mutațiile ce intervin în tehnologii. Ea se afirmă pregnant ca o clasă revoluționară înaintată, exercitîndu-și cu cinste, rolul conducător în societate. Consolidîndu-se proprietatea agricolă cooperatistă, țărănimea, deși s-a diminuat cantitativ, se configurează tot mai pregnant ca o clasă socială nouă, cu dimensiuni calitative superioare, acționînd conștient, cu pricepere și răspundere, în spiritul exigențelor noii revoluții agrare, sporind rodnicia pămîntului, afirmîndu-și plenar aportul propriu și distinct la dezvoltarea generală a societății. Ridicîndu-se preponderent din rîndurile clasei muncitoare și a țărănimii, intelectualitatea a cunoscut o importantă creștere numerică, avînd un rol hotărîtor în îmbunătățirea continuă a forțelor de producție, în progresul științei și tehnologiei, al învățămîntului și culturii. Perfecționîndu-se permanent sistemul democrației muncitorești-revoluționare se înregistrează participarea tot mai amplă a tuturor claselor și categoriilor sociale, în deplină unitate de interese, la conducerea întreprinderilor, a localităților, a țării, la administrarea mai chibzuită a avuției naționale, la adoptarea și înfăptuirea politicii noastre interne și externe, ca expresie a asumării deliberate și active a propriului viitor, al propriului drum de edificare a socialismului și comunismului.

Amplul impact social al revoluției științifico-tehnice contemporane și a noii revoluții agrare, cu schimbările înnoitoare ce le promovează obiectiv în conținutul și profilul muncii în toate sectoarele de activitate, în stilul de trăire a valorilor existențiale, diminuarea diferențelor dintre sat și oraș, creșterea nivelului general al bunăstării materiale și spirituale sînt aspecte constitutive și definitorii ale realităților actuale din România, care înrîuresc considerabil desfășurarea procesului de omogenizare a societății.

În Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, aflate acum în dezbaterea întregii națiuni, se precizează că : „În procesul trecerii la faza superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate, va avea loc o apropiere între toate clasele și categoriile sociale, accentuarea procesului de omogenizare a societății, de făurire a poporului unic muncitor".

Această formulare reprezintă o deosebită însemnătate principială, teoretică și practică, pentru oamenii de cultură, pentru cadrele din învățămînt, pentru toți cei a căror menire se împlinește în sfera muncii politico-educative. Prefacerile economice au, în mod obiectiv, un rol major în acest proces, dar în contextul unor relaționări dialectice mai largi, se întrevede cu claritate, imperativul angajării culturii avansate în forme superioare de expresivitate și implicare în educarea permanentă și multilaterală a maselor, în conștientizarea în rîndul lor a elementelor de comuniune a unității de interese, a mobilurilor, telurilor politicii noastre de partid și de stat, a perspectivelor generoase ce se conturează pentru întregul popor, în devenirea sa, pe coordonatele socialismului și comunismului.

Potrivit concepției partidului nostru, purtînd amprenta gîndirii realiste de amplă anvergură prospectivă, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, promovarea culturii în rîndul maselor, ridicarea continuă a nivelului lor de pregătire multilaterală se înscrie major în strategia transformării revoluționare a societății, aducîndu-și contribuția specifică, în contextul determinărilor complexe, obiective și subiective, la dezvoltarea unității de conștiință, de gîndire și acțiune a întregii națiuni, adîncind continuu și grăbind procesul omogenizării sociale, pe măsura cerințelor stadiului actual de edificare a socialismului și de creere a condițiilor de trecere spre comunism.

„...Trebuie să acționăm — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — cu înaltă răspundere revoluționară pentru perfecționarea întregii activități și pentru unirea întregului popor în lupta și munca de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă a României spre comunism — visul de aur al omenirii !".

Într-o atare perspectivă generoasă, se angajează programatic și plenar întreg frontul ideologic, al activității politico-educative, toți cei a căror muncă se desfășoară, prin excelență, în planul modelării conștiinței oamenilor, al ridicării nivelului lor de pregătire profesională și de cultură generală, dezvoltînd multilateral și armonios personalitatea tuturor cetățenilor, mobilizîndu-i a acționa convergent și unitar, cu supremă dăruire și patos patriotic, în toate domeniile practicii politice și economico-sociale, accelerînd deliberat, ritmul prefacerilor la înălțimea măreților obiective ale celui de al 9-lea plan cincinal și a perspectivelor de progres multilateral a patriei, prefigurate în deplinătatea înțelesurilor generoase, pînă dincolo de anul 2000, în recentele documente programatice, pregătitoare ale Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român — „Congresul victoriilor socialiste !".

MIHAI RĂDUCANU ■

Reproducere după o lucrare de Traian Brădeanu

Pîinea

Bucuria nespusă a
zilelor de vară toridă cu
bulgări cosmici de lumină albastră se
răsfrînge adesea și prin
miezul pufos al
unei pîini rumene despicate în
tulburătorul miros de
pămînt reavăn și
grîu pîrguit ce
pare mișcate întruna la
licărul pur al
ochilor limpezi de
copil amenințat încă
de metalice păsări cu
irizări de
foc.

DUMITRU UDREA ■

Artistul, conștiință a epocii sale

ZENO VANCEA:

„Sînt al acestui secol"

— Stimate Zeno Vancea, dumneavoastră faceți parte din galeria figurilor ilustre ale muzicii românești, adică din generațiile lui Mihail Jora, Mihai Andricu, Sabin Drăgoi, Marțian Negrea, Alfred Alessandrescu, Ion Nonna Otescu, George Enacovici și a celorlalți care au desăvîrșit principala etapă de dezvoltare a școlii noastre naționale de compoziție. Sînteți un mare muzicolog, alăturîndu-vă lui George Breazul, Constantin Brăiloiu și altor nume de legendă în ceea ce privește edificarea și scrierea unei prime istorii a muzicii românești. Cunoștințele și experiența dvs. constituie un adevărat tezaur din care am putea extrage conținutul multor cărți. Să purtăm deci, această convorbire, înscrînd opinia lui Zeno Vancea, la această frumoasă vîrstă de 89 de ani, în dubla sa calitate de compozitor și muzicolog, asupra situației, artei compoziției.

— Pentru a analiza serios acest fenomen, trebuie să fac o introducere. Cînd eram student al Conservatorului din Viena, am citit cartea lui Oswald Spengler intitulată **Amurgul occidentului** din care voi rezuma : deosebirea culturii muzicale europene, față de cea africană sau asiatică (exceptînd America, ce este — după cum se știe — o filială a cuceririlor artei sonore din bătrînul nostru continent) se datorează **simțului armonic.** Începînd cu marii maeștri organiști ai școlii de la Notre-Dame din Paris, care au creat polifonia, în frunte fiind Perotinus Magnus, sec. XII (continuator al lui Leoninus Magnus, din aceeași școală), și mai ales după crearea instrumentelor cu claviatură — cu ajutorul cărora se puteau cînta acorduri — simțul armonic s-a dezvoltat treptat, ducînd în cele din urmă, cîteva secole mai tîrziu, la cristalizarea **tonalității.** Ea a reprezentat forța de coeziune pe baza căreia se putea compune în forme largi, precise. În timp ce toate celelalte continente cunosc doar muzica melodică neacompaniată, Europa a inventat și creat **armonia".**

— Totuși, știt chinezii cît și japonezii cîntă melodiile cu un acompaniament instrumental specific.

— Dar nu cu ceea ce numim noi armonie ; sînt de fapt cîteva sunete simple care susțin linia melodică. Revenind la armonie, să spunem că ea a fost un mijloc eficace de **intensificare a expresiei.** Iar din caracteristicile principale ale muzicii europene, susținerea faptului că însăși **„muzica este limbajul sentimentelor"** reprezintă un alt important pas înainte ; de aceea, toți compozitorii au fost convinși, cel puțin pînă în 1933, de faptul că ei exprimă sentimente. Culmea ironiei a apărut chiar în 1854, anul în care Wagner începuse să lucreze la opera **Tristan și Isolda;** în acel moment a apărut o carte — ce a făcut mare vîlvă la acea vreme — intitulată **Frumosul Muzical,** a lui Eduard Hanslik, care — în esență — contesta posibilitatea artei sunetelor de a exprima ceva, susținînd că „doar forma poate produce un efect estetic", adică stabilirea unei stări euforice, identice cu cea a unui om care contemplă o operă arhitecturală. Trebuie să adaug că deși aceste teorii au fost combătute cu asprime, ele mai au, ciudat !, și astăzi destui adepți. De fapt, momentul în care se poate afirma că **tonalitatea** și-a început fenomenul de dezintegrare — și cu aceasta a pornit către decădere și dezagregare întreaga muzică europeană — l-a constituit chiar opera

(Continuare în pag. 15)

CLAUDIU NEGULESCU ■

Convorbiri fără adiționale cu Valeriu Râpeanu
pagina 10

Din nou invitație la operă și la concert
pagina 14

Atelier literar
pagina 15

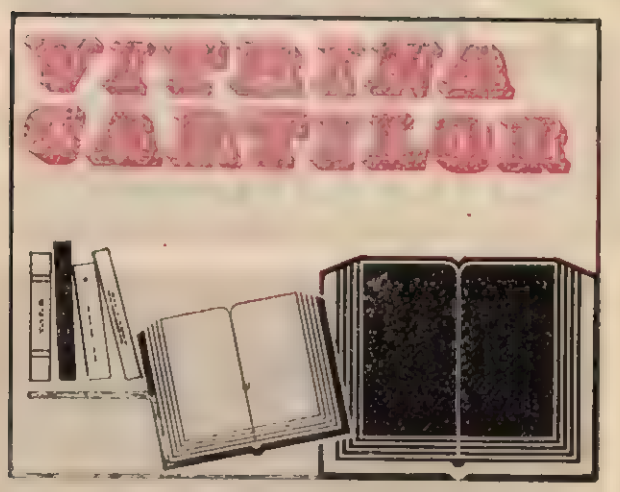

Convorbiri fără adiționale

Exemple nemuritoare

— De curînd a apărut în librării cel de-al treilea volum din ciclul CULTURĂ ȘI ISTORIE care poartă pe copertă mențiunea N. IORGA — I.G. DUCA. Toate volumele acestui ciclu, ca și ultima carte semnată de dumneavoastră, SCRIITORI DINTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE se deschid cu studii despre N. Iorga. Este o coincidență, Valeriu Rapeanu ?

— Nicidecum. După cum bine știți, de două decenii am dedicat o bună parte a activității mele studierii operei lui N. Iorga prin publicarea unor ediții din operele sale fundamentale (**O viață de om, O luptă literară, Pe drumuri depărtate** etc.), ca și a relevării valorii ei de primă însemnătate nu numai pe tărîmul istoriografiei ci și al literaturii, domenii cum sînt memorialistica, arta portretului, oratoria, însemnările de călătorie situîndu-le la cotele cele mai înalte ale expresiilor artistice naționale. Deci, fiecare volum din acest ciclu, ca și cel menționat de dumneavoastră, urmărește să contureze o imagine asupra lui N. Iorga.

— Care anume ?

— Aceea de personalitate cardinală care a cumulat și sintetizat direcții de acțiune și gîndire, a fost un factor propulsor în multe sectoare ale vieții sociale românești, în cîteva din capitolele ilustrate de el văzînd nu o dată concepții de o șimitoare modernitate.

— Cum întregește noul volum această perspectivă ?

— Prin analiza impresiilor de călătorie ale lui N. Iorga în străinătate timp de o jumătate de secol, am dovedit infinita paletă artistică a prozatorului, virtuozitatea sa literară, faptul că el reușește în cel mai înalt grad să sintetizeze observația realității cu o viziune intelectuală enciclopedică. Al doilea studiu dovedește că omul de teatru N. Iorga (nu dramaturgul), adică istoriograful, și pentru o bucată de vreme — mai precis pînă în jurul anului 1912 — criticul — a avut influențe pozitive asupra Thaliei și că, în perspectiva timpului, cele mai multe dintre judecățile lui și-au dovedit perenitatea.

— În cel de-al doilea volum al seriei prezentate, alături de N. Iorga — un amplu studiu — de altfel prima interpretare a vieții și operei lui — e dedicat lui Gheorghe I. Brătianu. De data aceasta, cea mai mare parte a cărții este închinată lui I. G. Duca, o adevărată monografie. Din nou o premieră în materie de „reconsiderare" ?

— I.G. Duca reprezintă o personalitate complexă, cu înrîuriri multiple asupra vieții sociale și spirituale românești. Anumite direcții ale demersului său pe plan economic și diplomatic au făcut obiectul contribuției publicate în revistele Institutului de istorie „A.D. Xenopol" din Iași. În ceea ce mă privește, am căutat în această primă încercare de sinteză să-l integrez pe I.G. Duca în marile curente de gîndire și de sensibilitate românească, să-l înfățișez în legăturile sale cu cîteva mari personalități ale culturii noastre.

— Cîteva nume ?

— În primul rînd cu N. Iorga, dar și cu Gala Galaction, C. Stere, O. Goga, George Enescu, să-l situez în mișcarea de idei a vremii sale și să trasez contribuția sa la dezvoltarea artei portretului și a oratoriei din țara noastră și să-l definesc din punct de vedere moral și psihologic.

— În volum se vorbește ades și despre I.G. Duca, scriitorul.

— Despre I.G. Duca scriitorul au vorbit pentru prima dată N. Iorga și G. Călinescu. Am mai pus în evidență faptul că omul politic a fost însuflețit de idei democratice, acționînd ca un adevărat patriot în momentele decisive ale istoriei țării noastre, iar consecvența lui în lupta pentru triumful acestor principii a determinat moartea sa tragică. Am căutat să demonstrez că identitatea spiritului lui N. Iorga cu cel al lui I.G. Duca nu se datorează hazardului, ci reprezintă simbolul tragic al luptei duse în anii dintre cele două războaie, în țara noastră, între democrație și totalitarism, între spiritul toleranței și al exclusivismului, între cultul ideii de drept și dreptate și cel al forței. Apropiați și despărțiți, prieteni și adversari, aflați pe aceleași baricade și înfruntîndu-se, cei doi au rămas în istoria României uniți pentru vecie, ca nemuritoare exemple de dăruire patriotică, de apărare chiar cu prețul vieții a libertății individului și a țării.

GEORGE ARION ■

Vacanța cutezătorilor

Chiar dacă nu l-au însoțit în însoritele zile ale verii, paginile almanahului „Vacanța cutezătorilor", editat de Redacția revistelor pentru copii — aflat, în acest an, la a doua sa apariție — vor oferi, cu siguranță, cititorilor școlari, multe clipe plăcute, instructive, captivante.

Căci, ce poate fi mai deconectant, după orele de școală și pregătirea lecțiilor pentru a doua zi, decît întîlnirea cu nenumărații eroi ai acestui almanah în care benzile desenate, schițele literare, documentarele, concursurile, paginile de umor se succed într-o smeți-toare avalanșă de tentații în fața cărora alegerea nu se va dovedi deloc simplă ?

„Procurîndu-ți almanahul, ai devenit dintr-o dată posesorul fericit al biletului de drum, ca și al brevetului care certifică cuprinderea ta, dorită și așteptată cu emoție și bucurie, în echipajul constituit de eroii povestirilor din această originală carte pentru copii" — citim în cuvîntul introductiv, adresat fiecărui tînăr cititor.

Declarîndu-ne de perfect acord cu autorii almanahului, nu ne rămîne decît să vă dorim o lectură plăcută !

ROXANA PAICU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Un timp de cuvinte"...

Încă din versurile sale de debut, Bogdan Ghiu lăsa să se întrevadă o capacitate expresivă cu totul deosebită a limbajului său poetic. Și cum poezia este prin excelență un act de gîndire mediat de un limbaj puternic personalizat, ni se pare firesc să căutăm valențele estetice ale discursului liric pe acest plan.

La prima vedere, s-ar putea crea impresia că enunțurile literare puternic metaforizate diminuează sau opacizează forța reflexivă a poeziei. Credem că faptul acesta se poate într-adevăr întîmpla atunci cînd scriitorul este tentat să se retragă total în cuvinte. Dar cînd lanțurile metaforice devin purtătoare ale unor nuclee de gîndire și sensibilitate, poezia nu este amenințată de sterilitatea unor tuburi sonore de verbalism.

Bogdan Ghiu face parte din rîndurile acelor poeți contemporani care-și supraveghează actul poetic în stare născîndă, transcrierea intenției gîndite transformîndu-se aproape pe neobservate în versuri. Poetul contemplă lumea, o aude prin golurile sau plinurile sale și transcrie reacțiile întîlnite dintre cogitoul său și existență. Marile liante tematice din **Manualul autorului** (Ed. „Cartea Românească", 1989) se produc între lumină și obiectele ce o umbresc, scriitură și tăcere, text și realitate, cuvinte și eul afectiv etc.

Poetica practicată de Bogdan Ghiu nu se configurează decît parțial, ca o poezie a scriiturii, deși un anumit gen monocord de creație nu lipsește din acest volum. Predominante rămîn, așa cum spuneam și mai înainte, acele tipuri de **cuvinte-gînditoare**, apte să coaguleze în jurul lor puternice nuclee de poezie. Poeziile din **Manualul autorului** se configurează în general ca acte de reflecție. „Se extrag zorile din lucruri. / Lumina evadează din lucruri. / Dimineața găsim lumina înafara lucrurilor. / Dimineața găsim lucrurile în lumina care s-a scurs din ele peste noapte / Dimineața găsim lucrurile plutind în lumina care le-a fost extrasă." **(Propoziții matinale).**

Dacă în urmă cu o jumătate de secol un poet ar fi oferit un asemenea text unui critic, am mari îndoieli că l-ar fi considerat poezie lirică. Fiecare epocă își are modalitățile sale de manifestare a spiritului excentric în literatură. Diferența dintre stilurile literare se produce uneori în ritmuri și mai rapide. De aceea, coabitarea între stilurile vag reziduale și cele ce anunță **prezentul viitorului** nu se face întotdeauna cu usurință.

Cînd poemul se transformă în confesiune privitoare la modul de scriitură, principiile dezvăluie și ele un nou tip de relații dintre constiință și existență. „Cu hîrtia acoper lumea, ca să o protejez și în același timp să n-o văd. Pe hîrtie scriu și totodată prin hîrtie pipăi, orbește, încercînd să ghicesc ce acoperă ea. Hîrtia îmi ascunde lumea, fie că în lume este ceva de acoperit fie că nu. Lumea este împachetată în hîrtie, iar eu încerc să scriu, să întocmesc o etichetă corectă." **(Regulamentul organic).**

Evident că hîrtia reprezintă în acest context un simbol polivalent. Între o geografie a realului și o topografie a imaginarului, am fi ispitiți să spunem că hîrtia mascheză o realitate **de dincolo** pe care o străbate o fantezie **de dincoace**, poate chiar dinaintea cuvintelor așezate într-o structură riguros semantizată. De fapt, toată poezia lui Bogdan Ghiu se integrează într-un amplu scenariu filozofic al cunoașterii, enunțat ca un discurs, metaforizat : „În zori de zi, viziunea ne acoperă ochii. / În locul luminii, iluminarea. / În miezul zilei, din dreapta soarelui fulgerul / Într-o cameră bine încălzită / și îndelung pregătită, febra." **(Sibiu, octombrie 1981).**

Raportul dintre eul cunoscător și realitate nu trebuie să ducă la mascarea cogitoului poetului. Doi factori, meniți să contribuie la un plus de cunoaștere, se aliază tocmai prin natura lor diferită. „Cel care vede nu trebuie să fie ascuns. / În clipa în care omul vede / el trebuie să poată fi văzut. / Lumina și iluminarea trebuie să coincidă."

Bogdan Ghiu nu și-a intitulat cartea de versuri **Manualul autorului** fără nici o justificare. Confesive la modul direct, emise că niște rînduieli generale în muzeul literaturii, ca interogații sau asertiuni, toate acestea sînt destinate să ilustreze un anume mod actual de a gîndi despre poezie, grefat pe o sensibilitate de final de mileniu. Dar să nu uităm că alături de toate acestea, scriitorul pledează pentru o etică a convietuirii în universul artelor, bazată pe regulile firești ale democrației culturale: „Poeții se rînduiesc nu unul deasupra celuilalt, ci unul lîngă altul, ca două litere puse să promită înțeles. Ei sînt îngropați acolo unde stă și sensul, la îndemînă aproape, dedesubt, aici. Din literă vie, neagră, cu sîngele prizonier, care singură umple pagina și face gestul cuvîntului textul, totul, ei devin încetul cu încetul pagină albă, goală, în care ni se dă de scris." **(Daniel, Virgil).**

Poetul intră într-un prezent etern, venind din urmă sau ultindu-se îndărăt din viitor. **Căderea în pagină** și **clocnirea de lume** sînt atributele sale fundamentale. Fără îndoială că toate aceste texte absorb un corpus teoretic masiv, care riscă să transforme aceste poeme în doctrină literarizată. Bogdan Ghiu iese, într-o anumită măsură din acest spațiu de risc prin puterea de relevanță a limbajului. Oricum, „timpul de cuvinte din lirica sa devine obsesiv.

Teoria productivității - textului care situează limbajul deasupra autorului, redus la ipostaza unui mecanism deosebit de transmisie, lasă urme prea mari în corpusul teoretic al poeziei lui Bogdan Ghiu. Ele sînt și tardive, acum cînd rolul autorului în procesul de facere a textului se pune în alți termeni. ScizIunea eului în actul de creație este și ea exagerată : „Într-o limbă neînțeleasă vorbește sufletul / meu cu mine. Îmi întinde cuvinte / să le spun singur." **(Așteptîndu-te).**

Redus la rolul unei pulsiuni formative a textului, erosul deține în poezia lui Bogdan Ghiu o funcție minoră. El se aude ca un ecou, o amintire sau ca o destinație a unui text : „În timp ce scriu, de cealaltă parte a paginii (pe verso) ești tu. Te ascunzi și foaia te ascunde. (...) Textul pe care îl scriu se datorează (mai ales) rotirii trupului tău." **(Legătura dintre noi).**

Dar pentru a acredita expresivitatea limbajului din **Manualul autorului**, spiritul asociativ proiectat pe o claviatură lexicală extrem de largă, se cuvine să ne întoarcem la acel gen de enunțuri care focalizează poezia din interiorul **cuvintelor-gînditoare**, printr-un sistem metaforic puternic personalizat.

Există în **Manualul autorului** un îndemn ce rămîne la fel de valabil pentru cei ce i-a emis, ca și pentru alții : „cînd nu reușiți să convingeți lumea să devină text, nu încercați să profitați (deși se poate, în general, conta pe el) de cititor" **Sfaturi (mai mult sau mai puțin practice).**

Există, fără îndoială, o presiune teoretică prea mare, prea acaparatoare, în poezia lui Bogdan Ghiu. Cînd aceste elemente reziduale se vor estompa, versurile lui Bogdan Ghiu vor cîștiga pe planul poeticității care, oricum, pulsează în toate textele sale.

Vorbiți și scrieți românește

Greșeala deghizată (3)

„Autobiografia vieții"

Pare de-a dreptul curios cum de nu este sesizat, în momentul formulărilor, uneori, sensul unui element prim de compunere savantă, întîlnit în unele vocabule atît de des folosite în vorbirea noastră cotidiană : **BIO-**, „viață ; în legătură cu viața".

Vom spicui doar cîteva cuvinte din bogata grupă a celor compuse cu **BIO- : biologie, biologic ; biomecanică ; biopsie ; biosistem; biosferă**, familiare nouă tuturor, datorită mass-mediei și nivelului de școlarizare, mult mai ridicat astăzi decît odinioară.

În aceeași situație se află elementul secund de compunere savantă : **-GRAFIE**, cu sensul „scriere", din cuvintele : **radiografie ; topografie ; disgrafie...**

Este evident neajunsul folosirii în aceeași formulare a unor formate cu aceste elemente lexicale alături de cuvinte din familia verbului **SCRIE** și a substantivului **VIAȚĂ.**

Așa se face că pot fi întîlnite astfel de construcții sintactice : [...] un suflet extraordinar, pe care mulți dintre cei „care am făcut (sic!) fotbal la [...] **am putea să-i scriem cu recunoștință în autobiografia vieții** [...].

Prin poluare se înțelege procesul de degradare a mediilor de viață biotică și [...].

Sensul verbului regent **SCRIEM** este cuprins în complementul circumstanțial de loc **(în autobio)GRAFIA**, iar al substantivului **VIEȚII**, de asemenea, în corpul lexical al acestuia : **(auto)BIO(grafia).**

S-a produs astfel un dublu pleonasm, care s-ar fi putut evita spunîndu-se: „**...l-am putea aminti cu recunoștință în AUTOBIOGRAFIE.**

În cel de-al doilea text, este utilizat neologismul **BIOTICĂ (BIOTIC,-Ă**, adjectiv, „în legătură cu viața, de viață") ca determinant adjectival pe lîngă substantivul **VIAȚA**, ceea ce produce, fără îndoială, un pleonasm.

Dar și mai șocant este pleonasmul ce se strecoară în textele care folosesc vocabula **VIAȚĂ** atunci cînd aceasta intră în legătură sintactică directă cu formele **NAȘTE** („a da viață, a căpăta viață") și **RENAȘTE** („a se naște din nou ; a se trezi la viață").

Pentru a ilustra aceasta, reproducem următorul text :

[...] pămîntul a renăscut la o nouă viață [...].

S-ar fi putut spune : **pămîntul A RENĂSCUT** sau **pămîntul A ÎNCEPUT O NOUĂ VIAȚĂ.**

DORIN N. URITESCU ■

• Cap limpede •

La întrebările „Care credeți că este stadiul receptării creației eminesciene în lume ? Ce credeți că ar trebui întreprins pentru ca opera scriitorului nostru național să fie mai bine cunoscută și în alte țări ?", criticul și istoricul literar Edgar Papu răspunde : „Stadiul receptării creației eminesciene în lume lasă de dorit, mult de dorit. Traducerile au dat, aproape toate, faliment, fiindcă nu l-au putut reproduce pe adevăratul și marele Eminescu. Un traducător în proză poate fi mai mediocru decît autorul original. Traducătorul de poezie lirică trebuie, însă, să fie congenial cu poetul tradus, așa cum a fost Baudelaire sau Mallarmé față de Poe, sau Rilke față de Michelangelo. Or, Eminescu este unul din cei numai cîțiva cei mai mari poeți ai lumii. Unde să găsești traducători pe această măsură ? Singurul remediu — și acesta semiutopic — este a face pe cît mai mulți străini să-l citească în românește. Avem, oare, o asemenea posibilitate ? Pentru aceasta se cere să atragem cît mai mulți străini la universitățile noastre, pentru ca și ei să devină, la rîndul lor, dascăli valoroși de limbă și literatură română în țările lor. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte, s-ar cere să sporim cu oameni de valoare lectoratele noastre din străinătate. În felul acesta

SEMNAL

Ministerul turismului a editat recent cartea-pliant **„Eminescu pe pămînt românesc și în durată eternă"** în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă însoțită de două hărți. Se reconstituie astfel drumurile făcute în țară și peste hotare de către marele nostru Poet.

Dedicată Centenarului Eminescu — sărbătoare națională și eveniment UNESCO — lucrarea a fost elaborată de către **Victor Crăciun** și **Vasile Soarănd escu** și se constituie ca un prețios îndrumar pentru turismul cultural, cuprinde o sinteză de informații prețioase privind viața și opera Luceafărului poeziei noastre.

● **Printre cărțile de reportaj** apărute în noi în ultima vreme **Starea continuă** (Ed. Eminescu) semnată de Marian Constantinescu se distinge prin capacitatea autorului de a descoperi semnificații tulburătoare în faptele mărunte ale vieții, trecute de obicei cu vederea. El relatează despre „oa-

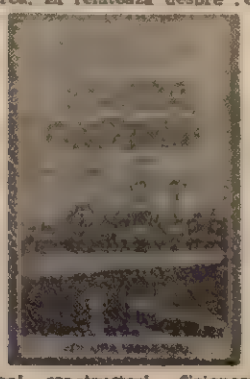

meni, constructori, fizionomii, ape, betoane, piloni de fier, ecluze, turbine" cu acea încîntare a primului descoperitor al unui nou tărîm, totul părîndu-i-se ieșit din comun, totul smulgîndu-i o exclamație admirativă : „Senzațional" !

● **Un volum de „proze". Noapte bună, săgetătorule**, în care sînt prezente mai multe modalități ale artei narative,

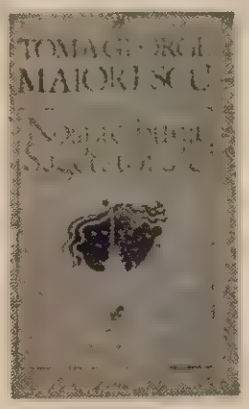

publică Toma George Maiorescu la Editura „Cartea Românească". Întîlnim în această carte relatări neutre sau pline de patos, pasaje care ne descoperă o realitate imediată, familiară tuturora sau o alta închipuită, conturînd, în final, o imagine caleidoscopică a lumii în care trăim.

● **Ștefan Mocanu** și **Dumitru Răducanu** sînt în librării cu un volum care va stîrni cu siguranță un legitim interes din partea cititorilor : **Plante medicinale, legume, fructe și cereale în terapeutică.** (Editura Militară). Cei doi autori se explică : „Lucrarea de față își

propune să pună la dispoziția cititorilor un minimum de informații necesare recunoașterii în teren a celor mai uzitate plante medicinale spontane sau de cultură, date despre proprietățile lor terapeutice determinate de principiile active ce le conțin, contribuția ce o aduc la menținerea stării de sănătate și ameliorare a unor afecțiuni, indicații referitoare la modul de preparare și administrare".

● **Doi ziariști** din Vîlcea, **Ioan Barbu** și **Gheorghe Smeoreanu** publică la Editura „Dacia" o lucrare „dedicată celei de a 45-a aniversări a Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944. Ilie Purvaru, în paginile care țin loc de prefață, ne introduce astfel în universul acestei cărți terbile : „Ni se înfățișează, în paginile care urmează, tragedia existenței unei femei, povestită de ea însăși. Eroina

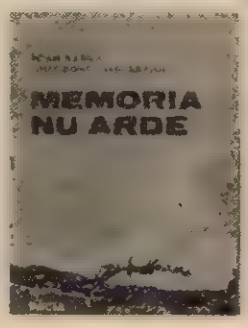

cărții este Elisabeta Mandel din Rîmnicu-Vîlcea, unul dintre puținii supraviețuitori ai Auschwitzului".

● **Răspîntia de purpură** este volumul de versuri al lui Dan Lupescu pe care ni-l propune Editura „Scrisul românesc" din care citîm **Nerostita chemare** : „Sub cerul jos, fără scăpare coarnele cerbilor se

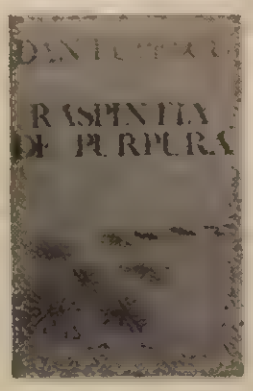

string / s-au înecat corăbiile-n zare și-n drumul către nord se string însingurate lumi, pantere pîndind prin gratii — dind ocol ciorchini de nopți, spaime, tăcere / ne-ademenesc cu-a rostogoli în gol... / Cad albatroși de fum, pe mare / doar strigătele mai plutesc. Rotund / uitatul drum, spre nord chemare / îi birule doar cîntecul, profund..."

Cunoaștere și producție

(Urmare din pag. 1)

înaltă calificare, sau ceea ce face ca învățămîntul să se confrunte cu cea mai intimă cerință a progresului economic și social. Căci orice investiție și orice încordare de forțe, oricît de ambițioase, pot fi anulate de incompetență și de risipirea energiilor. În această situație, problema învățămîntului este una de adîncă responsabilitate. Dacă vrem să pășim înainte cu adevărat, trebuie să formăm personalități cu profil de comunist, ale căror virtuți se vor afla în angajamentul lor neprecupețit față de societate, în dorința lor de continuă autodepășire. Este ceea ce școala românească a înfăptuit cu prisosință prin grija partidului nostru, prin constanta preocupare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cititorul României moderne, dezvoltarea învățămîntului pe coordonate moderne beneficiind deopotrivă de contribuția fundamentală a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, savant de largă recunoaștere internațională.

Este locul să amintim de asemenea că una din marile biruințe, dobîndite în această judicioasă remodelare a școlii naționale, o reprezintă integrarea învățămîntului cu producția și cercetarea. Împreună cu cadrele didactice, elevii și studenții au devenit astfel membri activi ai unei societăți în continuă dezvoltare, trăind în viața de zi cu zi și în însuși procesul instruirii toată gama de probleme ale economiei, ca și din alte domenii. Amfiteatrul în care studiază studentul de mîine este astăzi uzina, iar pentru agronom ogorul. Racordat direct la problematica economico-socială a țării, învățămîntul răspunde astăzi mai mult ca oricînd imperativelor etapei istorice pe care o traversăm. În același timp, se afirmă din ce în ce mai mult caracterul lui creator, gradul său ridicat de implicare în progresul tehnico-științific și cultural-artistic al țării. Învățămîntul superior cu deosebire își desfășoară activitatea în legătură nemijlocită cu planurile noastre de dezvoltare, conștiința acestor responsabilități reprezentînd un factor însemnat de educație precum și un argument economic de importanță remarcabilă.

De o săptămînă, elevii și studenții României și-au reluat locurile în clasele, amfiteatrele, laboratoarele și atelierele școlilor, facultăților și institutelor de învățămînt superior. Procesul instructiv-educativ a început sub cele mai bune auspicii într-o țară în care fiecare cetățean poate ajunge prin muncă, hărnicie și bună credință la înalta demnitate de erou civilizator. Pentru fiecare tînăr în parte, viitorul reprezintă o certitudine. El se va întrupa din gîndul și fapta celor care, astăzi, pe băncile școlilor trudesc cu entuziasmul vîrstei și nestăvilita lor sete de cunoaștere să devină specialiștii de mîine, oameni de înaltă ținută profesională și morală, înarmați deopotrivă cu o temeinică pregătire politică, ideologică, în spiritul concepției științifice a partidului nostru despre lume și viață. Tuturor acestora să le reamintim, odată mai mult, emoționantul, mobilizatorul și bărbătescul îndemn adresat tineretului studios de către cel mai iubit fiu al națiunii noastre, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, cu prilejul deschiderii anului de învățămînt 1989—1990 : **„Nu există astăzi obligație patriotică și revoluționară mai înaltă decît aceea de a învăța și a învăța pentru toți copiii și întregul nostru tineret. Însușiți-vă, dragi prieteni, cele mai înalte cunoștințe ! Folosiți la maximum condițiile create de partid, de statul nostru, de popor pentru a putea învăța și a vă însuși cele mai minunate cunoștințe din toate domeniile ! Faceți astfel încît să creșteți ca buni și înaltați cetățeni ai României socialiste, să asigurați întotdeauna în veci de veci — ca să mă exprim astfel — existența patriei și poporului nostru, a limbii noastre, în rîndul țărilor independente ale lumii, împreună cu alte popoare ! Dar să dezvoltăm continuu limba și cultura românească, să prețuim istoria națională, trecutul nostru glorios !"**

Un îndemn, care, nu ne îndoim, se va constitui într-un model de gîndire, de activitate nemijlocită de către toți elevii și studenții patriei socialiste, în ampla deschidere spre muncă creatoare, cunoaștere și adevăr.

● Cap limpede ● Cap limpede ●

s-ar cere să-i pasionăm mai serios pe străini de cultura noastră, făcîndu-i pe ei înșiși să scrie cărți mai originale și mai interesante, decît pînă acum, inclusiv despre Eminescu". Răspunsul face parte dintr-o convorbire cu distinsul critic apărută în **Orizont** nr. 36. ● În **Ramuri** numărul 8 Marin Sorescu publică niște amuzante (dar nu numai !) „confesiuni la purtător", de fapt o meditație asupra scrisului său, al creației în general : „În caruselul vieții unui autor, ideile nu-i vin așa cum ar dori ei, ci cum se învîrte roata. Prin expresia, prea orgilioasă, „am fost inspirat", putem să înțelegem, mai degrabă, „am fost inhalat", „am fost tras în piept". Orgoliul tău trebuie trecut la diateza pasivă. Căci, într-adevăr, cînd scrii, cineva te respiră, după ce, probabil, te-a adulmecat și te-a amușinat, precum copoiul vînatul, simțindu-ți duhoarea bună de fiară scriitoare. Și-atunci te vînează și te... inspiră. Acest cineva, — mă întreb dacă putem să-l scriem cu literă mare.? Un Cineva — trăiește din .și în scrisul tău, c-o forță copleșitoare, mult mai mare decît ai crede. Nu vreau să ajung la originea misterioasă a inspirației, problemă care s-a tot discutat din antichitate încoace. Acest Cineva este pentru mine — simplificînd mult, desigur — întîmplarea." ● În același număr, două titluri care nu ni se par prea inspirate : **Poemul, apoziție a seriei** și **„Traducerea" ca operație ciepsidrică** ● Unul din puținele interviuri pe care sculptorul Ion Jalea le-a acordat apare postum în revista **Tomis** nr. 8. Iată cum evalua fenomenul plastic contemporan marele artist : „Consider că plasticienii noștri au în sînge marea tradiție a artei noastre populare, că au moștenit o tradiție de artă remarcabilă. O artă a noii sculpturi este o realitate neîndoielnică și ea se desprinde din ce în ce mai bine. Pentru prima oară artiștii și-au pus problema formelor abstracte în funcție de realizarea expresivă. S-a desprins astfel din arta sculpturală o ramură nouă, cu idealuri și preocupări proprii. Prin mijloacele ei de realizare, prin expresia ei, aceasta este mai apropiată artei arhitecturii decît artei modelajului. Sculptura demonstrează vastele ei posibilități de realizare artistică. Desigur, găsesc că ea nu-i menită să ia locul sculpturii tradiționale și nici arhitecturii. Căci sculptura nouă presupune chiar înnoirea și perfecționarea sculpturii tradiționale, pe potriva înnoirii sufletului omenesc, pe care ea trebuie să-l exprime în operele sale."

Restituire necesară

Lipsește, deocamdată, marele, fundamentalul tom al unei istorii a presei românești, cuprinzătoarea și profunda sinteză a publicațiilor, ideilor, campaniilor, a oamenilor care le-au zămislit și a valorilor pe care le-au afirmat de-a lungul unor îndelungate frămîntări. Există, însă, o serie de studii și monografii — majoritatea elaborate în ultimele două decenii — care pun în lumină personalități și periodice de o importanță ce se dovedește a fi covîrșitoare pentru cultura română. Căci — o spunea Octavian Goga — în perioadele de restriște presa a constituit unica șansă de a respira (politic, cultural, larg spiritual) a unui întreg popor. Eforturilor de readucere în conștiința cititorilor a unor împliniri majore ale presei noastre interbelice li se adaugă realizarea recentă a lui Lucian Octavian Bogdan, care ne restituie revista **Țară Nouă, îndreptar ardelenesc de gînd și faptă românească**, într-o destul de completă — și complexă — modalitate analitică.

Dincolo de utilitatea ei directă, informativă (din acest punct de vedere autorul dispune de vaste resurse documentare), cartea ne propune cîteva moduri, diferite și complementare, de lectură. Însoțim, întîi, demersul limpede, argumentat și onest al cercetătorului de a rezuma, în linii esențiale, direcțiile de activitate, idealurile și convingerile pe care le-a apărat revista clujeană pe parcursul celor 66 de apariții săptămînale (21 mai 1939 — 1 septembrie 1940). Un răgaz scurt, în cea mai întunecată perioadă a istoriei noastre ; dar o viață intensă, o luptă aprigă pentru drepturile de temelie ale românilor transilvăneni și ale românilor de pretutindeni, ale ființei umane. Sub norii grei ai amenințării și începutului celui de-al doilea război mondial, în plin teritoriu vînat de politica revanșardă și revizionistă a cercurilor conducătoare ungare, o mînă de intelectuali ardeleni (universitari, în primul rînd) constituiau nucleul acestei publicații progresiste, continuatoare a revistelor clujene **Tribuna cooperației ardelene, Observatorul social-economic** și **Țara de mîine**. Ca și acestea, **Țară Nouă** a fost condusă de neobositul Victor Jinga, cărțile i s-au alăturat redactori și colaboratori de elită ai intelectualității transilvănene : Victor Iapa (prim-redactor al revistei), Mihai Beniuc, Mircea Biji, Ion Dimoftache (I.D. Mușat), Vasile Munteanu, Liviu Rusu, Ion Vlasiu, Coriolan Drăgulescu, Ion Oancea, Ștefan Pascu, Teofil Vescan, Bucur Schiopu și alții. Nu lipseau semnăturile de prestigiu ale lui Nicolae Iorga, Tudor Vianu sau Miron Radu Paraschivescu. Săptămînalul de opt pagini acoperea un front larg, bine structurat pe rubrici de maxim interes, care apărea — într-o ținută corectă, argumentată, înflăcărată dar fără vehemențe — adevărul etniei noastre împotriva revizionismului sovin, al păcii și progresului, împotriva războiului și imperialismului fascist, al muncii istovitoare a muncitorimii și țăranimii transilvănene, împotriva exploatării burgheze. Cu aceeași fervoare erau apărate dimensiunile fundamentale și personalitățile marcante ale culturii noastre, de la filosofie la pedagogie, de la literatură la teatru și muzică. Un puternic nucleu comunist (să-i amintim pe Mihai Beniuc, Mircea Biji sau pe muncitorul tipograf — dar și redactor — Mihail Șurdu) își făcea simțită prezența, conferind revistei un acerb, dar luminos radicalism politic și moral.

La capătul acestei lecturi bogate și incitante ni se propune cea a antologiei care cuprinde cele mai importante articole, analize, studii, eseuri, cronici publicate în **Țară Nouă**. Deci, o lectură directă, vie, pe care o înțelegem din perspectiva celor aproape cinci decenii care au trecut de la apariția lor. O carte necesară, scrisă apăsat cu cerneală unei istorii care se cere, în continuare, cercetată.

RADU CIOBOTEA

Ce-i mai mîndru pe la noi...

Într-o gară frumoasă, o urare civilizată de „Drum bun!" și „Bine ai venit!"

„Bulevardul siderurgiștilor" — Călărași

Fosta Casarmă a Pompierilor (1897) acum, renovată, sediu al Arhivelor Statului

„Teatrul popular" rivalizează pe verticală cu arhitectura din preajmă

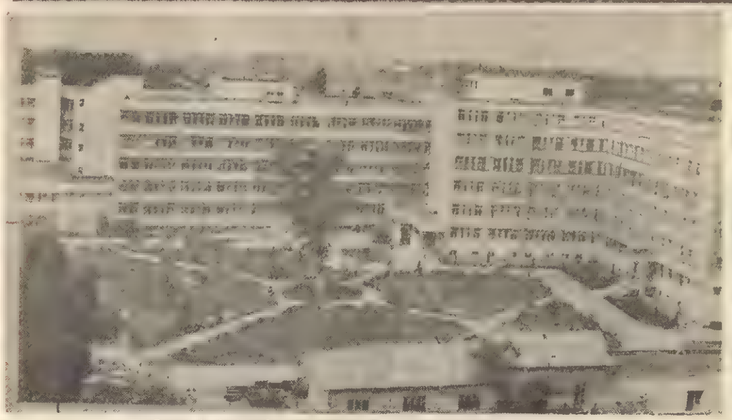

Parcul din incinta Spitalului e organizat, simbolic, în jurul unui arbore viguros

Complexul hotelier "Perla", într-un spațiu natural care-l pune mai mult în valoare

...ne transmite Gheorghe Tudorache, fotoreporterul ziarului

Vremuri noi

ORGAN AL COMITETULUI JUDEȚEAN CĂLĂRAȘI AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

Noul centru al municipiului Călărași

„Călărași — pămînt de aur". Sub acest generic se organizează anual un concurs interjudețean de interpretare a muzicii populare românești, manifestare ajunsă, iată, la a patra ediție. Dar aici, la Călărași, nu numai pămîntul a fost înnobilat, în anii construcției socialiste, cu nestematele hărniciei oamenilor acestor locuri, ci întreaga viață socială, economică, politică.

Din 1976, cînd fosta capitală a călărașilor ștafetari a fost investită cu statutul de viitoare vatră de metal a patriei, din 1979, cînd pe stema municipiului a putut fi trecut deja emblematicul însemn al localităților producătoare de oțel, orașul a crescut, s-a înălțat pe verticală. S-a construit mult în acești ultimi ani pentru oamenii cetății de foc, dar și pentru colectivele Combinatului de celuloză și hîrtie, Întreprinderii materialelor de construcții, Întreprinderii de confecții, pentru toți cei care au venit să-și pună umărul și mintea la edificarea unei așezări moderne, civilizate, prospere.

Din 1975 încoace, s-au construit aproximativ 15 000 de apartamente în blocuri. Case durabile, case frumoase, cu cîte 2, 3, 4 și 5 camere, unele dintre ele fiind dispuse în sistem duplex.

De la Combinatul siderurgic și pînă la Combinatul de celuloză și hîrtie, puncte de reper dispuse în părțile opuse ale orașului, se conturează o nouă și modernă arteră de circulație : actuala stradă București va deveni, mîine, Bulevardul siderurgiștilor. Noile blocuri ce flanchează viitorul bulevard au fost gîndite și realizate după proiecte unicat, cu siluete molcome precum întinderile nesfîrșite ale cîmpiei, cu balcoane sugerînd rotundul piinii rumene, abia scoasă de pe vatră, cu pastelul culorilor în care albul predomină, pentru a-i menține și chiar a-i da localității o încărcătură de lumină din neostoita lumină și înțelepciune a partidului-stegar. Iar la parterul blocurilor sau printre acestea, în clădiri proprii, s-au construit zeci de mii de metri pătrați de spații comerciale și de prestări servicii, care au luat locul insalubrelor dughene ce străjuiau strada principală de la un capăt la altul. Unele din ele mai există. Drept mărturie a ceea ce a fost Călărașul de ieri. Dar echipele de constructori își fac loc treptat, dîndu-le la o parte, ridicînd case, magazine, alte obiective social-culturale, precum spitalul cu peste o mie de paturi ; sau clădirile liceelor siderurgic, de construcții, de matematică-fizică . . . ; sau cele ale cinematografului „Orizont", policlinicii nr. 2, bazei de agrement pentru tineret, stației C.F.R., autogării, hotelurilor „Călărași" și „Perla". Ori a impunătorului Centru de creație și cultură socialistă ce se înalță deja în „inima" localității.

Acestea toate și multe altele alinia municipiul de pe malul Borcei în rîndul tuturor localităților patriei ce au cunoscut, în arcul de timp cuprins între Congresele IX și XIV ale partidului, structurale transformări înnoitoare, propulsîndu-l spre traiectoria civilizației socialiste și comuniste.

AUREL DAVID ■

Vitrina artelor

Teatru

Premieră absolută

Regizorul Ioan Ieremia de la Teatrul Național din Timișoara și-a făcut un adevărat program din a monta în premieră absolută piese de D.R. Popescu. Teatrul acestuia, extrem de dificil în măsura în care e și profund, pune de regulă mari probleme de interpretare, fiind unul cu precădere „deschis", polifonic (ca și proza sa), cu o mare densitate de idei pe centimetru cub de aer scenic. La lectură piesa **Păpușarii cehi și moara de pulbere** (tipărită în revista „Teatrul", nr. 9, 1987) provoacă un adevărat șoc datorită diversității mesajelor. Nu se poate calcula exact dacă, în parabola textuală, istoria, destinul călăului perpetuu sau forța socială a victimelor, intelectuala aparține unei sugestii sau alteia. Accentele tranzitive cad pe cuvînt și mai puțin pe actul scenic, iar replicile sînt mai degrabă gîndite decît rostite. Iată, așadar, încă o misiune grea pentru Ioan Ieremia, pus în fața unei opțiuni de descifrare și de traducere teatrală. Alegîndu-și foarte bine echipa de la Teatrul de Stat din Oradea, regizorul a reușit să ofere un spectacol coerent, cu semnificații clare. Bineînțeles, a fost nevoit (și bine a făcut) să renunțe la o parte din cantitatea de demonstrație filosofică a textului, la o parte din frazele arborescente și chiar la un final care reprezenta, de fapt, începutul altei piese. Se știe că D. R. Popescu nu se opune intervenției regizorale în textele sale dimpotrivă, este interesat de valoarea variantelor interpretative, în măsura în care, desigur, nu sînt viciate sensurile lor majore. Avem convingerea că spectacolul orădean se înscrie cu corectitudine în ideologia teatrală a lui D.R. Popescu, relevînd forța generalizantă a unor idei, transformarea lor de drept din seria celor naționale (simbolul lui Horea domină acțiunea) în a celor de însemnătate universală. De altfel, piesa, deși are un punct de referință în istoria românilor, poate fi jucată în perspectiva oricărei alte istorii. Soarta tragică a călăului, care nu scapă de victimele sale pînă cînd nu se autoexecută, este aceeași oriunde. Gabor este un personaj mare, de forță shakespeare-iană, pus în situația de a dezvolta și rezolva cîteva mari probleme ale omenirii. El este obligat să realizeze acest lucru într-o lume văzută ca teatru (de marionete), avînd astfel de învins convențiile și repetabilitatea acestuia. Călăul Deveș este atestat documentar dar D.R. Popescu îl introduce în ficțiune tocmai prin această imixtiune inedită. Ion Măinea reușește să însumeze cele două direcții de judecare a personajului, distanțîndu-i gama afectivă de la ironie la iritare, de la tandrețe la cruzime. Modul în care actorul se modifică în funcție de capriciile celorlalte personaje este remarcabil. Rolul său este conceput cu profesionalism net, deși nu ne-ar fi deranjat mai multă modernitate a sa. Aceasta pentru că Miriam Cuibus (invitată de la Teatrul Național din Cluj-Napoca) joacă din nou cu un acut simț al fanteziei scenice, efectuînd nu doar pronunții, ci și mișcări și gesturi ample. Actrița își rezolvă rolul (Magda) într-o paletă largă de nuanțe, sensibil armonizate. Într-o notă apropiată ei, se înscriu celelalte trei personaje ale piesei, precum și ipostazele lor fantomatice (Ceciliu-Cecilia: apariții succesive după teoria autorului privind „mortul care învie" spre disperarea călăului). Daniel Vulcu (Popluhar), un tînăr actor cu reale calități, îndeplinește nota filosofică și ironică a textului. Piticul său (actorul joacă mai toată vremea în genunchi) este remarcabil prin bufoneriile înalță și spirit de insinuare în conștiința personajului central. Rolul Venczel este trasat de Eugen Harizomenov, actor cu vastă experiență, dotat cu inteligență scenică, în linii ușor mucalite (frivole în figurația Ceciliei II), dar cu trimiteri tragice. Petre Panait (Novotny) este viguros și dinamic, marcînd replicile profetice (concluzive) ale piesei. Cei trei păpușari cehi sînt, cum s-ar zice, materia de lucru și ambianța dramei călăului Gabor ; sînt obiecte și unelte de tortură ale acestuia, dar și efecte ale științei sale încărcate. Magda este intermediarul celor două fronturi, un liant cînd de contopire, cînd de incompatibilitate. Grupul scenic astfel dispus de Ioan Ieremia este omogen și semnificativ. Un decor sintetic semnat de Emilia Jivanov, e concentrat în jurul unei căruțe păpușerești și limitat de două morminte săpate de înșeși victimele călăului. Eforturile echipei sînt considerabile în a popula acest spațiu ideatic, în a da „cenușiului" ideilor o coloratură scenică transmisibilă. Spectacolul orădean este, în consecință, greu de sensuri, tulburător, chiar dacă apăsător prin consecvența infinitului cultivat de text. Succesul lui (de public) nu e imediat, dar e temeinic (din perspectiva criticii) și progresiv în perspectiva meditației ulterioare.

VALENTIN TAȘCU ■

Plastică

Lăsarea cortinei

Cine a încercat să pătrundă fenomenul naiv în anii lui cei mai buni de la începutul deceniului al optulea a realizat, prin relație directă cu acesta, sensul unor termeni ca modă, piața operei de artă, amatorism și profesionism, kitsch și chiar fenomen. Astăzi, interesul pentru arta naivă a diminuat considerabil și, în consecință, și numărul pictorilor „de duminică". Conform unei legi interesînd mai degrabă bunul simț decît sociologia, numărul naivilor autentici rămîne constant, indiferent de treburile comerțului artistic și de atitea alte treburi ce par să prezinte importanță, cînd vine vorba de bani. Pasiunea crescîndă a publicului pentru creația naivă a stimulat critica, astfel că, deodată cu proliferarea galeriilor „specializate" în naivi — unde, în treacăt fie zis, se fabricau maeștri și genii din fel de fel de neajutorați — s-au tipărit și sumedenie de lucrări — în special dicționare — unde efortul autorilor era orientat spre definirea conceptelor. La Bratislava, oraș în care Muzeul artei insitice a reprezentat, un timp, și locul de sfat al teoreticienilor cu gustul pelerinajului, s-a ținut un simpozion dedicat în întregime definiției naivității în artă. O dovadă că nu s-a ajuns niciodată la un consens — între altele și datorită faptului că ar fi fost pentru prima oară cînd s-ar fi definit un fenomen artistic astfel ca toată lumea să fie mulțumită — o constituie și faptul că muzeul ceh nu e unul al artei „naive", ci al artei „insitice". Se înțelege că principala concluzie a studiilor dedicate perioadei a rămas aceea că studiul fundamental urmează a fi conceput.

Un astfel de studiu, la lăsarea cortinei, a publicat la Meridiane, în colecția „Curente și sinteze", Victor Ernest Mașek. E întotdeauna mai simplu să scrii privind în urmă decît privind înainte. Ori, cel puțin, așa pare, cartea lui Victor Ernest Mașek ne convinge că nimic nu e mai simplu, dacă urmărești adevărul. Fiindcă adevărul e ceva mișcător. Una din cauzele pentru care tentativa de demitizare radicală nu poate fi dusă pînă la capăt e și aceea că, dacă au dispărut galeriile „specializate", comercianții, experții și mare parte din artiștii înșiși, au rămas, totuși, colecțiile și colecționarii. Colecționarul e un personaj care are calitatea că trăiește din convingeri și cusurul că le abandonează foarte greu. Pe un om poți să-l faci să se îndoiască de oportunitatea unei cheltuieli, dar e aproape imposibil să-l aduci în situația de a se îndoi de calitatea gustului său. Cartea lui Victor Ernest Mașek e una venind din observația directă a fenomenului și, deopotrivă, o carte a cărților despre arta naivă. În sens superior, autorul produce o explicație și un instrument de lucru. Sînt inventariate — și, evident, triate — toate întrebările ivite de-a lungul anilor, vizavi de creația naivă, inventariere ce produce distincții pertinente. Valorile sînt evidențiate, lăsînd în seama timpului filtrajul major, cel care trimite în uitare pe campionii conjuncturilor. Concluzia autorului e limpede : „ Dacă, așadar indiferent de valoarea ei artistică, orice lucrare născută dintr-o spontaneitate și o naivitate reală își are locul ei într-un muzeu al artei naive, numai unele lucrări pot revendica de drept admiterea lor și într-un muzeu al **artei universale**, unde orice etichetări și diferențieri tipologice își pierd semnificația, din moment ce a fost oficiat principalul ceremonial de investitură — omologarea valorii". Cu alte cuvinte, orice pictură naivă are un ce valoros în ea, dar nu neapărat în sensul artisticului. Cea mai mare parte din imaginile semnate de naivii (și mai puțin naivii) deceniilor de referință ale fenomenului rămîne interesantă, chiar dacă astăzi ne vine greu să ne manifestăm entuziasmul la virtuțile plastice. Au continuat să fie discutați, ca artiști, numai acei pictori care, în cuprinsul lumii înfățișate de ei sub imperiul candorii și al vocației de povestitori, și-au perfecționat mijloacele, și-au conștientizat situația, au ajuns la o anume măiestrie. Moment în care ne putem întreba ce sens mai are, dacă e măiestrie, atributul naivitate.

Volumul lui Victor Ernest Mașek, bogat și cu mare discernămînt ilustrat, are meritul de a fi traductibil, de a fi bun oriunde în lume, întrucît conține gîndire.

TUDOR OCTAVIAN ■

Din nou invitație la operă și la concert

● Vineri 22 septembrie (ora 18), opera „**Tosca**" de Giacomo Puccini se bucură de o distribuție prestigioasă : în rolul titular, invitată în spectacol, soprana Mioara Cortez-David de la Opera Română din Iași, alături de care vor mai apărea Ionel Voineag (Cavaradossi) și Nicolae Urziceanu (Scarpia). La pupitru : Constantin Petrovici.

● Primul spectacol al actualei stagiuni cu opera „**Nabucco**" de Giuseppe Verdi, unul dintre marile succese ale scenei lirice bucureștene, are loc sîmbătă 23 septembrie (ora 18) și prilejuiește spectatorilor o plăcută reîntîlnire cu Vasile Martinoiu (Nabucco), Lucia Țibuleac (Abigaille), Dan Zancu (Zaccaria) și Lucia Cicoară-Drăgan (Fenena). Dirijor : Cornel Trăilescu.

● Duminică 24 septembrie la ora 11, copiii se vor putea împrieteni cu Swanilda (Cristina Teodorescu-Palade) și Franz (Mugur Valsami), tinerii eroi ai baletului „**Coppelia**" de Léo Delibes, care îi vor necăji din nou pe Coppelius, bătrînul păpușar (Mihai Spiridonescu, pentru prima dată în rol). Conducerea muzicală : Carol Litvin.

● Seara, la ora 18, basul Pompei Hărășteanu va fi **Don Pasquale** în opera cu același titlu de Gaetano Donizetti. Alături de el, cîțiva cunoscuți interpreți : Gerda Radler (Norina), Florin Georgescu (Ernesto), Lucian Marinescu (Malatesta), Paul Basacopol (notarul). Dirijor : Constantin Petrovici.

Scenă din Nabucco

● Marți 26 septembrie (ora 18), „**Carmen**", capodopera lui Georges Bizet, va avea ca interpreți pe Lucia Cicoară-Drăgan (în rolul titular), Anatol Covali, Nicolae Urdăreanu și Melania Ghioaldă. La pupitru : Constantin Petrovici.

● „Îmblînzirea scorpiei", spumoasa comedie a marelui Will, a fost transpusă coregrafic de Ioan Tugearu. Sub titlul „**Femeia îndărătnică**", spectatorii vor putea urmări miercuri 27 septembrie (ora 18) vițelioasa poveste a lui Petruchio (Tiberiu Almosnino) și a Catarinei sale (Irina Rosca).

● Joi 28 septembrie (ora 18), iubitorii muzicii lui Verdi vor putea asculta una din cele mai cunoscute pagini ale creației sale : „**Traviata**". În distribuție: Eleonora Enăchescu, Ștefaniță Lascu și Vasile Martinoiu. Conducerea muzicală : Carol Litvin.

Sala Studio Vineri 22 ora 17

„Treptele afirmării artistice"
ANA UNGUREANU — vioară. La pian GHIZELA TULVAN
Paganini, Wieniawski, Sarasate, Lalo, Kreisler, Mozart

Ateneul Român Sîmbătă 23 ora 18

Concertul Orchestrei de cameră a medicilor
Dirijor dr. ERMIL NICHIFOR
Gluck, Mozart, Beethoven
Soliști Dr. Gabriela Enache, dr. Mihai Szöcs

Ateneul Român Duminică 24 ora 18

„Integrale camerale"
GABRIEL FAURÉ — Melodiile pe versuri de Verlaine
GEORGETA STOLERIU — soprană, VINICIU MOROIANU — pian

Sala Studio Luni 25 ora 17

Recital de pian
CARMEN RIDICHE

Ateneul Român Luni 25 ora 18

„MUZICA ROMÂNEASCĂ ÎN ACTUALITATE" — XVII
Concert cameral — TRIO „CONTRASTE" (Sorin Petrescu — pian, orgă, percuție ; Emil Șeln — clarinet, clarinet bas, saxofon ; Dan Suciu — percuție, vioară). Colaborează Peter Bereczky
Comentariul ȘERBAN NICHIFOR

Sala Studio Marți 26 ora 17

„Treptele afirmării artistice"
CLARA CERNAT — vioară. La pian ILEANA BUSUIOC
Bach, Mozart, Brahms, Enescu, Ceaikovski, Sarasate

Sala Studio Miercuri 27 ora 17

„Valori camerale românești"
MUGUREL MARKOS — vioară, SIMONA SCĂUNAȘ — pian
Enescu

Carol Litvin

Ionel Voineag

Tiberiu Almosnino

Ateneul Român Miercuri 27 ora 18

Recital de orgă
CHRISTIAN BERGER
Bach, Wilhelm Berger, Liszt, Franck, Reger

Sala Studio Joi 28 ora 17

Seară de sonate
LUMINIȚA BURCĂ — vioară, DANA SIMONA CIOCÂRLIE — pian
Mozart, Enescu, Fauré

Ateneul Român Joi 28/Vineri 29 ora 18

Concert simfonic
Dirijor OVIDIU BĂLAN
Solistă NATALIA TRULL (U.R.S.S.)
Tiberiu Olah — „Evenimente 1907", suită simfonică
Prokofiev — Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 în do major
Schumann — Simfonia a III-a, în mi bemol major, „Renana"
ORCHESTRA SIMFONICĂ DIN BACĂU

Sala Studio Vineri 29 ora 17

Recital de violă
LIVIU CONDRIUC

Sala Studio Sîmbătă 30 ora 17

„Literatura chitarei"
RĂZVAN GRIGORESCU, VIOREL HARALAMBIE
Piese de Sor, Giuliani, Lauro, Brouwer, Adrian Ionescu ; duete de Risutti, Joplin, Adrian Ionescu, Beethoven, Ponce, Chapi

Ateneul Român Duminică 1 octombrie ora 18

„Universul artei vocale"
GABRIELA DRĂGUȘIN — mezzosoprană, DESPINA CARABELLA-OPROIU — pian
Lieduri de M. Jora, D. Popovici, Peter Cornelius, Schubert, Arii din opere de Rossi, Thomas, Saint-Saëns, Donizetti, Verdi

atelier literar

Dorie Novăceanu

Ion Mărăcineanu — București. Nu vă putem satisface curiozitatea în termenii stabiliți de dumneavoastră. Ar însemna să punem în discuție — și deci și sub îndoială — obiectivitatea juriilor care v-au acordat respectivele premii pentru poezie. Observăm doar, și nu ca un reproș, prea multa narație din poemele pe care ni le-ați trimis. Par niște povestiri după alte povestiri despre un trecut netrăit de nici unul din povestitori.

Dosoftei Lucian — Ploiești. E frumos că iubiți poezia, e bine că scrieți. Numele vă obligă la aceasta. Și ar fi și mai frumos dacă ați încerca, precum Dosoftei, să scrieți în vers clasic. Ceea ce ne-ați trimis acum sînt niște notații albe, înțepenite, fără ecou. Reproducem din **Poem romantic**: „Doar eu într-o secundă de vînt / așteptam o secundă cu chip / pe o frunză eu / pe altă frunză tu". Se spune că așa dorm și elefanții : își aleg cîte o frunză cît mai sus, în copac. Să aibă timp să cadă în picioare.

Paul Gon — Turda. N-aveți motive pentru reproșuri : computerul își amintește că, încălcînd regulile **Ateierului**, v-a dat loc de mai multe ori în primul rînd de scaune. Nu vă putem publica toată opera. Mai sînt și alții. În plus, ceea ce ne-ați trimis acum e foarte slab. Probabil că lucrurile bune le-ați încredințat poștașului de la **Luceafărul**, chiar și un gazel, unde vi se pregătește un **Periscop** întreg. Nu sîntem invidioși.

Puricescu Alexandru — Zărnești, Vrancea. Ne scrieți : „Vă rog să mă iertați că nu am ascultat de aprecierea computerului dumneavoastră și m-am apucat iar de scris". Foarte bine, scrieți cît doriți, dar nu ne mai trimiteți.

Scutaru Ioan — Piatra Neamț. Reținem pentru arhivă **Soldatul necunoscut**. Fără o cultură bine asimilată și fără o lectură a poeziei nu veți ajunge departe.

Gabriela Stef — Tîrnăveni. Transcriem din **Amăgire** : „Nu-ți mai găsesc privirea, / nici zîmbetul, / nici șuflețul. / Dar fiindcă te simt undeva, aproape, / te mai caut încă". Dacă vă apucați de scris, nu o să mai aveți timp să căutați. Și invers : dacă veți continua căutarea, n-o să mai puteți scrie. Alegeți singură. Nouă ne convine a doua soluție.

Gabriela P. Anca — București. Adăugați la cele trei poeme altele cîteva, precum și cîteva date personale. Chiar și imaginare.

L. Amurg — Miercurea Ciuc. Sintetizați în continuare și cerneți bine produsul rezultat: e multă substanță inutilă și există semne că aveți sită bună. N-ar strica să încercați versul clasic.

Selicean Călin — Cluj-Napoca. Păstrați cu grijă și stăruință carnetul de student obținut cu atît efort. Poezie, dacă nu vă e greu, scrieți numai atunci cînd simțiți că aveți cu adevărat ceva de spus.

Mihaela Mihai — Ploiești. Nu vă stă bine să pozați în navigator fără busolă. Chiar dacă nu vă vine să credeți, tristețea care vă străbate poemele e falsă.

Șerban Cecilia — Constanța. E timpul să-i lăsați pe cei cinci copii să hotărască singuri cum să-și folosească timpul și talentele. Nu scrie nicăieri că toți cinci sînt sau trebuie să fie poeți. Nici Văcărești nu au fost atîția.

Staicu Ion — Timișoara. Buna stăpînire a prozodiei nu vă salvează prea mult. Subiectele tratate sînt neinteresante, ideile nu au pic de sugestie, iar rostirea e prea puțin supravegheată de logica frumosului. Doar **Balada ultimei zăpezi** pledează în favoarea poetului. Restul e apă de ploaie.

Ion Tăgîrță — Simeria. Computerul e curios să știe ce satisfacții vă încearcă atunci cînd reușiți să nu spuneți absolut nimic folosind toate cuvintele posibile. Cîndva izbuteați să comunicați cît de cît un gînd frumos, o idee interesantă. Ați descoperit o artă nouă ?

Cristian B. — București. Din scrisoarea care vă însoțește poemele deducem că ați putea fi un foarte bun și incisiv critic literar. Cu condiția culturii și erudiției. Din poeme nu înțelegem nimic. Ce ar fi să încercați singur o analiză a lor ? Sigur, cu obiectivitate. Noi, ca să vă ușurăm munca, ne facem că nu le-am primit.

Mai trimiteți: Deaconu Gheorghe și **Gloria Bobeică** — București ; **Doru Faur** — Bacău ; **Daniela Turiea** — Vîntu de Jos.

Deocamdată nu : Dorin Ioachim și **Munteanu Olguța** — Galați ; **Laza Teodor** — Arad ; **Oprea Angelina** — Slobozia ; **Iulian Sava** — Buzău ; **Dragoș Duțica** — Rîmnicu Vîlcea ; **Zvoristeanu Adelina** — Tîrgu Mureș ; **Leca Virginia** — Mărășești ; **Ana Mălinaș** — Gherla ; **Mircea Iehim** — Reșița ; **Terente Florentina** — Rîmnicu Sărat ; **Balaur Camelia** — Iași.

Nu vă pierdeți timpul : Brezoianu Nicolae — Pești șani ; **Goldu Emil** — Galați ; **Bonțe Viorel Marius** — Zalău ; **Schiopescu Constantin** — Drobeta Turnu-Severin ; **Mircea Mladin** — Berești, Vîlcea ; **Viorel Străulescu** — Titu ; **Saveli Fănică** — Dolhasca.

DARIE NOVĂCEANU

Pasiune

Mi-e dor de mine, cea de la-neeput,
cu limpezimi de vise și tăceri de fiară ;
mi-e dor de mine, portul neștiut
al bărcii ce în zori urma să plară.

Mă vreau, în somn, cu patimi de nebună,
copil mă vreau, să port în ochi de lut
cireși ce ard cu flăcări verzi sub lună
și cai trecînd prin ochiul lunii mut.

Mă vreau șătrar, ținînd în mînă corbii,
căruțe vechi și patimi fără leac ;
un zodiac sub frunte port și orbii
ce-ntore să vadă timpul din alt veac.

RAITA NICOLETA

Mic anunț

E un pescăruș mort
în spatele gării de nord.

Pensionarul chel dă din umeri
și trece mai departe.
Măcelarul scrie romane de dragoste.
Frizerul pictează flori albe pe fond roz.
Domnul ministru urmărește cursele de ogari.

Pe ecranul video — gimnastică aerobică
Pe ecranul video — gala de box.
Pe ecranul video
reclamă la pasta de dinți
la crema de ghete
la avionul de luptă Mirage.

E un pescăruș mort
în spatele gării de nord.

VALENTIN DOLFI

Pasărea

Pasărea cu aripa frîntă
și-a ascuns
zborul
în sîngele meu.
Caută un drum
să-și scoată
cîntecul
afară din timp.

ION NICOLA

„Sînt al acestui secol"

(Urmare din pagina 9)

Tristan și Isolda, despre care tocmai vorbeam".

— Da ! Fuga de tonalitate !

— Așa este ; o fugă care a culminat cu cele trei piese pentru pian, opus 11, celebre ale lui Schonberg scrise în 1908. Aici nu mai există tonalitate, iar **disonanța** se bucură de o totală emancipare ; ceea ce a supărat pe toți iubitorii de muzică. Ei erau obișnuiți ca disonanța să fie doar un element de contrast față de **consonanță**, producîndu-se în acest mod o tensiune. Dar o muzică ce este tensionată continuu, are drept rezultat estomparea urechii umane față de disonanță, lucrarea de acest fel devenind o pictură bazată pe o singură culoare, să zicem o pictură în gri ! Arnold Schönberg și-a dat seama de acest mare neajuns și a înlocuit forța de coeziune a armoniei (ce era bazată pe tonalitate) cu un sistem artificial, matematic, în care fiecare sunet din cele 12 cît conține orice gamă, devine independent unul față de celălalt, acest sistem numindu-se **dodecafonic serial**. Lucru foarte interesant altminteri, doar că regulile severe impuse inhibă enorm imaginația creatoare. De aici pînă la depășirea dodecafonismului serial și căutarea unor noi drumuri — cu toate că în cei 10—15 ani de înflorire a acestuia s-au creat și cîteva capodopere incontestabile : **Wozzeck** de Alban Berg (strălucit elev al lui Schönberg), **Nunta sîngeroasă** de I. Fortner, **Lancelot** și **Einstein** ale lui Paul Dessau, și altele, de aici, deci, și pînă la amalgam n-a mai fost decît un pas.

— S-a cîntat vreuna dintre aceste opere în România ?

— A fost cu neputință, din mai multe motive. În primul rînd publicul nu era pregătit. Eu am asistat la un enorm scandal, atunci cînd **Wozzeck** s-a cîntat pentru prima oară la Viena, nu la Staatsoper, ci la Volksoper. Publicul a repudiat-o categoric ! În schimb, la puțină vreme, aceeași lucrare fiind prezentată la Berlin, a avut un succes răsunător. Berlinezii erau mai avansați, sau — dacă vrei — mai acomodați, acolo muzica lui Paul Hindemith cîntîndu-se destul de des în concerte a avut darul să obișnuiască ascultătorii cu întrebuințarea frecventă a disonanței. Un al doilea motiv pentru care nici una dintre aceste capodopere ale secolului XX nu a fost cîntată în București l-a constituit reținerea cîntăreților.

— Poate că soliștii noștri aveau și ei motivele lor.

— Poate ! Circumstanțele atenuante se pot găsi în faptul că în conservatoare studenții de la clasele de canto nu au timpul necesar să parcurgă epocile creatoare și stilul lor ; într-un fel se cîntă Monteverdi și Gluck, în alt fel Mozart, la Verdi emisia trebuie modificată, la Wagner intervine acel recitativ cîntat-vorbit, iar la moderni, la contemporanii noștri, are loc o adevărată sinteză care cere solistului de operă să devină cîntăreț-actor total. Ce să mai vorbim însă de faptul că absolvenții de conservator nu cîntă nici măcar liedurile lui Hugo Wolf ; ei se opresc, în cel mai fericit caz, la Schubert și Schumann. Deci cum să înțeleagă, mai întîi cîntăreții și apoi publicul, limbajul modern, inclusiv acela al compozitorilor români?

— Pînă la urmă venim iar la problema educației muzicale. Dacă ea lasă de dorit chiar și în rîndul acelora care și-au ales meseria de interpret, ce să mai vorbim atunci de cunoștințele publicului ?

— Ai dreptate. Se poate spune că, în majoritatea cazurilor, nu creatorii s-au îndepărtat de public, ci melomanii ascultă cu foarte puțină răbdare muzica secolului XX, adică a anilor contemporani cu ei ; aceasta lăsînd chiar de o parte pe acei compozitori care își concep creațiile subjugați fiind doar de exploatarea resurselor fizice ale sunetului pur... Am să-ți povestesc un caz. Unul dintre prietenii mei, eminentul pictor transilvan Aurel Ciupe, vezi tabloul acesta, ce zici ?

— Mărturisesc, iată un Ciupe care arată foarte bine între un Ciucurencu aflat vizavi de Maxy!

— Mulțumesc ! Deci, Ciupe aflîndu-se o oarecare perioadă de timp la Paris, prietenii săi îl duceau tot timpul la Trocadero, acolo unde se cînta foarte mult Wagner. Bietul de el era exasperat, nu înțelegea nimic, neavînd nici o educație muzicală prealabilă, fiind obișnuit cu valsurile și tangourile. Dar, politicos, suporta cu stoicism seară de seară aceste opere. Iată însă că după un oarecare timp el a devenit un adept înfocat al lui Wagner. Am și acum scrisorile lui Ciupe din acea vreme ! Deci ascultînd și iar ascultînd, începi să înveți, să te apropii și să înțelegi fenomenul muzical. În definitiv, creația artistică nu se află chiar de la început la urechea sau privirea fiecăruia. Cînd am vizitat pentru prima oară, la Paris, în urmă cu multe zeci de ani o expoziție cuprinzînd lucrările lui Pablo Picasso, m-a apucat nebunia ; nu pricepeam nimic. Mai tîrziu însă... În muzică se investesc multe, în afara talentului, desigur : melodia, polifonia, armonia, instrumentația, travaliul tematic și atîtea altele, care cer din partea ascultătorului — în primul rînd — răbdare, gîndire, dragoste și încredere față de arta sunetelor. E mai simplu să citești un ziar decît să parcurgi versurile lui Nichita Stănescu, Marin Sorescu sau — să zicem — scrierile lui Goethe: la fel, e foarte simplu să asculți un cîntec folk la chitară, devine mai dificil să înțelegi o rapsodie și destul de complicat să te apropii de un cvartet de coarde, fie el chiar beethovenian. Cine este însă avid de cultură, ajunge și la Goethe și la Beethoven, ori la Jeheleanu sau la Bentoiu. Așa stă situația și în muzica românească. Creatorii noștri obțin succese de notorietate internațională. Generația de aur, Bentoiu, Berger, Beloiu, Carmen Petra Basacopol, Capoianu, Th. Grigoriu, Marbé, Niculescu, Olah, Viera (ca să numesc doar cîțiva și în ordine alfabetică, să nu se supere pe bătrînețea mea !), s-au aliniat limbajului contemporan. Puteau ei să mai creeze melodii izvorîte dintr-un arpegiu, așa cum a făcut-o Beethoven în **Eroica** ? Firește că nu ! A ascultat publicul românesc într-o asemenea măsură Debussy, Hindemith, Honegger, Bartok, Strawinski și alți înaintași făuritori ai muzicii moderne a anilor noștri ? S-au preocupat filarmonicile să programeze în așa fel etapele creatoare ale sfîrșitului secolului XIX și cuceririle secolului XX, pentru ca abonații lor să mai înțeleagă cît mai bine ceea ce s-a petrecut și continuă să se schimbe în muzică ? Să spunem cinstit, muzica secolului nostru s-a cîntat mult prea puțin la noi, atît pe podiumul de concert cît și în sălile de operă. Iar faptul că creația românească, foarte înaintată în limbaj, se execută în concerte, este într-adevăr un act patriotic de cultură.

— Dar ce credeți despre George Enescu ? El se situează în prima linie a marilor compozitori ai secolului XX, lîngă Bartok, Strawinski (măcar în prima sa perioadă). Sostakovici, Prokofiev și încă cîțiva alți iluștri creatori. (Poate chiar că acest veac a dat prea puține personalități muzicale față de secolul XIX : Beethoven, Brahms, Schubert, Schumann, Mahler, Berlioz, Mendelsohn-Bartholdy, Liszt, Bruckner etc., dar aceasta e altă chestiune care merită a fi discutată cîndva). Socotiți că Enescu cu genialitatea sa, cu acel monument ce se numește „Oedip" — este cunoscut îndeajuns pe plan universal ?.

— Eu aș afirma, fără sfială, că nu este destul de cunoscut nici pe plan național. În această privință, consider că e inadmisibil ca teatrele de operă românești, ce poartă înalta titulatură, responsabilă, de „Opera Română" (București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara), care sînt deci omonimele Teatrelor Naționale, să nu cînte **Oedip**. Cred că este — din păcate — un caz singular absolut și de neînțeles. **Oedip**, cea mai importantă operă enesciană, trebuie montată și cîntată pînă la saturație pe scenele noastre ; cu conferințe explicative chiar ; cu ilustrații muzicale și cu dezbateri în fața publicului ! De această lipsă de popularizare sîntem vinovați noi, contemporanii, și faptul că Enescu și-a ținut prea multă vreme în sertar partiturile nu ne scuză. Sigur că vremea trecînd, în secolul XX, cum am văzut, curentele artistice și gustul publicului s-au schimbat și mai repede, iar acestea au început să depășească stadiul creației și timpul cînd ea, în mod normal, trebuia să se facă cunoscută, spre a intra în competiția marilor valori universale. Pentru revenire se cer făcute eforturi, nu numai pe plan național, dar și internațional. Pînă la urmă, însă, am convingerea că genialitatea operei enesciene va străbate veacul. Să ne preocupăm însă ca noi, românii, în primul rînd, să cunoaștem opera luceafărului muzicii românești (și nu doar cele două rapsodii) și apoi să avem pretenția ca străinătatea să se apropie și mai mult de el.

— Ați rămas, de mai multă vreme, în domeniul muzicii camerale și, în special în acela al cvartetelor. De ce ați abandonat genul dramatic, pe care l-ați abordat cu atîta succes, mă refer la splendidul balet Priculiciul ; iată, după atîta timp, trupa de balet contemporan „Fantasio", aflată sub conducerea maestrului Oleg Danovski, care a și reluat recent, chiar în Festivalul Național „Cîntarea României". Oare nu ați găsit suficiente subiecte interesante ?

— Află un scriitor care ar fi dispus să lucreze cu un compozitor bătrîn ca mine și din cale afară de pretențios, dă-mi numele lui și voi fi gata să mai scriu încă un balet. Apoi cu **Priculiciul** este o poveste nostimă. Aflîndu-mă în vara lui 1926 prin munții Semeniculul, mi-a ieșit în cale o babă care mi-a spus : „nu intra în codru, acolo e Priculiciul ; și cînd un bărbat se întîlnește cu el, fie că moare în același an, fie că orbește ; de se întîlnește cu o fată, ea rămîne însărcinată". Mi s-a părut atît de amuzantă istorisirea, încît mergînd pe urmele ei am descoperit că ea este o rămășiță a vechii credințe a **faunului roman**: credință ușor modificată și îmbogățită de bănățeni, urmași direcți ai dacoromanilor ; legendă pe care eu am transpus-o în muzică, adăugînd sentimentul dragostei care poate schimba totul, cum de altfel se petrece și în viață. Astăzi însă sînt prea vîrstnic pentru a mai colinda pădurile...

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Comitetul pentru problemele consiliilor populare** ne face cunoscut că Florian Turturică a fost obligat să presteze paza obștească în comuna Căldăraru, unde are domiciliul stabil, întrucît acesta nu a dovedit că poate fi scutit de prestarea acestei activități, în condițiile prevăzute de Decretul nr. 477/1983. Față de motivele invocate în sesizare și ținîndu-se cont de cercetările făcute în comună s-a hotărît scutirea petiționarului, pentru anul în curs, de a efectua paza obștească.

■ „Cauza la care se referă petentul Vasile Veliscu din București a constituit obiectul de cercetare al dosarului penal nr. 940283/1988, Circ. 14 Miliție, privind pe învinuitul Mihail Mihalcea, cercetat pentru infracțiunea de vătămare corporală gravă. În cursul urmăririi penale au fost administrate probe care au confirmat susținerile semnatarului, dovedindu-se vinovăția persoanei cercetate, astfel că aceasta urmează a fi trimisă în judecată pentru infracțiunea săvîrșită". Înștiințarea vine din partea **Procuraturii municipiului București.**

■ „Sîntem locatarii blocului D 72 din bd. George Enescu nr. 34, din municipiul Suceava. Și în fața casei noastre era frumos pînă cînd... nu știm cine s-a gîndit să mute stația de autobuze I.T.A. de la Spital, pe bulevard, **în aceeași stație** cu I.J.T.L. Suceava. De atunci întregul spațiu verde a fost distrus, florile nu mai sînt, gardul viu este rupt, la fel și pomii.

Acum totul arată ca un maidan, de dimineață și pînă noaptea este o gălăgie infernală. Deși am cerut ajutorul forurilor locale se pare că, liniștea de acolo nu este tulburată prea ușor". În numele cetățenilor semnează **Camelia Miron.**

■ „Conducerea Direcției Muncii din Satu Mare a analizat situația familială a lui Toth din Satu Mare și i-a acordat un ajutor în valoare de 400 lei. Totodată îi comunică lipsa caracterului permanent ei fiind aprobat o dată, cel mult de două ori pe an". **(Consiliul popular al județului Satu Mare).**

■ **În scrisoarea adresată** redacției, Maricel Matei, persoană încadrată în muncă la Centrul de fabricații Hanu Conachi, pendinte de S.M.A. Vameș, își manifesta nemulțumirea în legătură cu stilul și metodele de muncă ale șefului de centru, ing. Chirilă Tănăsache, cît și despre faptul că, în mod nejustificat, nu a mai fost primit la serviciu. **Trustul pentru mecanizarea agriculturii Galați** a dispus cercetarea celor sesizate și ne-a răspuns că, în prezența conducerii uzinei, a petiționarului și a șefului de centru s-a hotărît ca Maricel Matei, să-și continue activitatea tot în cadrul aceleiași subunități, urmînd ca pe parcurs să se hotărască încadrarea sa în funcția de electrician auto pentru care a fost calificat. Dovedindu-se că stilul de muncă al inginerului Chirilă Tănăsache nu este și nu a fost corespunzător cu personalul muncitor din subordine, a fost sancționat, potrivit art. 100 litera „b" din Codul Muncii, cu „avertisment".

■ „Oare chioșcul de ziare, singurul de altfel, rămas în zona Rahova-Chirigiu să fi fost uitat sau pierdut din vedere, de către factorii de resort? Așa am fi tentați să credem, după lipsa programului de funcționare, în „consens" cu el fiind și... prezența gestionarei". Semnatarul acestor rînduri, **Dumitru Clocan din București,** str. Năsăud nr. 4, bl. 20, sc. 2, et. 6, ap. 53, sectorul 5 e un cititor vîtregit în dimineața unei zile de august de ziarele epuizate, încă de la ora 7 dimineața, primind doar replica „ce, vrei să ți le dau pe ale mele?". În schimb, „la chioșcul de difuzare a presei nr. 240 din cartierul Dunărea, Galați, se fac surprize cu publicații apărute deja cu o lună înainte. Așa se face că, revistei „Rebus" din iulie i se etalează șase numere de ziar „Viața nouă" din august. Nu știm dacă pentru „actualizarea" ei sau pur și simplu pentru schimbarea de preț a revistei: 8 lei în loc de 5 lei. Chiar dacă datele sînt depășite, ideea vînzătoarei pare nouă!" **(G. Ștefănescu din Galați,** cartier Țiglina 1, bl. G2, ap. 109).

■ **Consiliul popular al județului Cluj — Comitetul executiv:** Carmen Lupu a fost evacuată din apartamentul pe care-l deținea, prin sentință judecătorească, întrucît avea restanțe în sumă de 11 507 lei. În urma cercetării situației, de fapt în înțelegere cu organele locale, i s-a atribuit o garsonieră confort 1, pe Aleea Tineretului nr. 36.

■ „De trei ani consecutiv merg în concediu la mare. În această vară am fost în stațiunea Saturn, la hotelul „Diana". În prețul biletului de odihnă erau incluse și două „seri românești", ce urmau să fie petrecute, una la restaurantul „Pelican" din Saturn, iar cealaltă la restaurantul „Paradis" din Jupiter. După „prima seară", cei de la „Pelican" ne-au dat o decomandare cu care trebuia să mă prezint, la „Paradis" dar aici nu mi s-a recunoscut valabilitatea ei. Trei zile am tot mers de la un local la altul, ca să aflu în cele din urmă că, locurile sînt ocupate pînă în ziua cînd culmea coincidenței, mi se expira sejurul la mare". **Valeriu Niru, din Craiova,** str. Craiovița Nouă, bl. 11, sc. 1, ap. 34, ne expediază odată cu scrisoarea și decomandarea, arătînd că nu a fost singurul caz. E păcat că „soarele" vacanței poate fi „umbrit" de practicile unor astfel de „responsabili".

■ Răspunsul **Ministerului Muncii** ne parvine la aproape șase luni de la intervenția făcută. Ni se face cunoscut că, „din datele de care dispune, dosarul de pensie al petentei Eugenia Tudoroiu din Tg. Neamț, pentru munca depusă și limită de vîrstă întocmit la data de 24.02.1989, a fost transferat de la DPMOS Suceava la DPMOS Neamț, cu plata pensiei de la 1.03.1989, pensie ce a fost pusă în plată în martie a.c." Mai bine mai tîrziu...

■ „În primăvara acestui an, îi aduceam la cunoștință președintelui Cooperativei „Metalocasnica" faptul că nu am putut recupera, după mai multe drumuri, o cameră de anvelopă de la unitatea nr. 299 Anexa, din Șos. Chitilei nr. 116, Sectorul 1, precum și atitudinea lipsită de politețe, chiar agresivă, față de mine a personalului acestei unități. Tăcerea și lipsa oricărui răspuns pînă în momentul de față, mă face să cred că în concepția conducerii acestei cooperative este normal să rămînă clientul fără obiectul dat la reparat, lignit și insultat". Camera și eventualele scuze pot fi trimise pe adresa petentului **Bogdan Constantin din București,** str. Hrisovului nr. 18, ap. 12.

■ Spațiul repartizat Asociației de locatari bl. 137, Aleea Dolina nr. 5, Sectorul 4, în str. Linăriei nr. 81, în vederea evacuării familiei Stoian Gheorghe, conform sentinței civile nr. 4151/1988 emisă de Judecătoria Sectorului 4, este ocupat de alte persoane. Cum cele sesizate se confirmă, **Consiliul popular al sectorului 4** va lua de urgență măsuri de evacuare a familiei Drăgănescu din locuința ocupată abuziv la adresa sumneziționată.

■ Lui **Leon Ududu din satul Iacobești,** județul Suceava nu-i este indiferentă „starea de degradare a unei clădiri, lăsată în paragină, fără vreun motiv anume. Un timp aici a funcționat un spital, apoi o bază turistică BTT Suceava. De cîtiva ani este părăsită și ca orice casă nelocuită, se distruge. Deși este în vecinătatea Centrului de reparații SMA Iacobești nu i s-a aflat încă, nici-o întrebuințare. Cred că poate fi refolosită fie ca internat școlar, fie ca o școală generală." E o propunere care, dezbătută și cercetată, poate deveni realitate. În funcție de posibilitățile și, mai ales, de efortul general al obștii.

■ La scrisoarea adresată revistei Flacăra, de către Marin Cismaru, prin care arăta că nu a primit pensia odată cu împlinirea vîrstei, **Consiliul popular al județului Constanța** ne face cunoscut că petentul a depus cererea de pensionare la C.A.P. Cotu-Văii în 10 ianuarie 1986, iar dosarul a fost trimis la Oficiul de pensii în 10 aprilie același an. Cu data de 1 mai 1986 a fost înscris la pensie. Depunerea cu întîrziere a dosarului de către C.A.P. se datorează faptului că, odată cu cererea, petentul nu a prezentat și carnetul de muncă și decizia de pensionare din sectorul de stat.

■ „Fiind în trecere prin București am colindat și prin cîteva magazine cu jucării, cu intenția de a cumpăra ceva util și frumos pentru cei mici. La librăria „Ion Creangă", de lîngă magazinul „Sora" am luat mai multe jucării printre care și două seturi de cuburi în valoare de 60 de lei. Nu mică mi-a fost surpriza cînd, intrînd în magazinul „Materna" (unitatea nr. 24), setul de cuburi achiziționat de mine costa nu 30, ci 27 de lei! Prețul de aici nu a coincis cu cel de la librărie. Mi s-a „sugerat" că nu dînsele mi-au dat cuburile, ci eu le-am dorit. Probabil că suma de 6 lei pe care am „pierdut-o", nu este prea mare în comparație cu cea încasată de respectivele vînzătoare din diferența la... eu știu cît de multe? — cutiile de cuburi, din magazin! S-a aflat în acea zi de 29 iulie a.c. în București, **Teodor Tănase din Caracal,** întrarea Alexandru cel Bun, bl. F1, sc. 3, ap. 19.

■ „Cunoscute fiind cauzele care încă generează neajunsuri în furnizarea apei calde la nivelele superioare în orele de vîrf, întreprinderea furnizoare a luat măsuri pentru procurarea unor pompe cu caracteristici tehnice care să asigure presiunea apei calde. Pompele respective vor fi puse în funcțiune în instalațiile punctelor termice de pe raza municipiului la care sînt semnalate aceste neajunsuri, în cursul trim. III 1989". Cauzele, așa cum reiese din răspunsul **Consiliului popular al municipiului Sf. Gheorghe,** sînt cunoscute; rămîn de așteptat efectele măsurilor luate.

■ Georgeta Cazacu din Constanța, fiind suferindă și afectată de decesul mamei și al soțului, s-a hotărît să plece pentru refacere într-o stațiune balneoclimatică și anume la Balvanyos, județul Covasna. Ajunsă la destinație, la recepția hotelului „Carpați" i se refuză cazarea. În acest caz, petenta ne solicită sancționarea celor vinovați și restituirea drepturilor de transport. Prin controlul inopinat efectuat de **Ministerul Turismului** s-au confirmat aspectele sesizate de petentă, iar celor vinovați, Constantin Iacob, recepționer și Terezia Portik, administrator hotel, li s-au aplicat drastice măsuri disciplinare.

■ Toate precauțiile ca reușita unei excursii în zona Severinului să fie deplină au eșuat. De ce? Explicația ne parvine din scrisoarea **Adrianei Maxim din București,** str. Grigore Alexandrescu nr. 76, Sectorul 1: „În ziua de 19 august a.c., așteptînd aproape o oră acceleratul care venea de la Timișoara, ne-am urcat în tren din gara Drobeta Tr. Severin în vagonul nr. 9, avînd locurile 21—25. Spre uimirea noastră compartimentul era ocupat de o familie din Sulina (părinții și doi copii) și de doi tineri care mergeau la Constanța. Oamenii erau în perfectă ordine deoarece aveau și ei bilete în același vagon, același compartiment, aceleași locuri. Mai mult, călătorii care urmau să aibă un drum lung pînă la Sulina, rezervaseră și ei, cu noi, biletele din timp. Controlorul de bilete apărut după gara Craiova n-a putut soluționa problema. Ni s-a spus că sînt nereguli de la gara din Drobeta Tr. Severin, nereguli care nu pot fi rezolvate în tren, deși fac o călătorie atît de neplăcută!" Oare regimul de rezervare a biletelor să presupună și acest disconfort?

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU ■

Scrisoare comentată

Gară pentru toți

Gara e cartea de vizită a unei localități — pecetea care lasă prima și ultima impresie despre așezarea respectivă. Celor din Plopșoru, județul Gorj, nici nu le trece, probabil, prin cap, cît de neplăcută este impresia pe care gara lor o lasă celor veniți de aiurea. Spre a se convinge că nu-s tocmai ascunși de ochii lumii, vom așterne mai jos cîteva rînduri primite din Timișoara.

„Recent am poposit în gara C.F.R. din localitatea Plopșoru, județul Gorj, ce leagă două centre miniere — Turceni și Rovinari. Nu pot să vă explic nedumerirea ce m-a cuprins în fața tabloului dezolant ce se oferă celor ce-i trec pragul zi și noapte.

Cu o existență de numai 5 ani, construcția acestei gări prezintă ochiului o arhitectură nouă, de care ar trebui să se bucure, adăugînd un plus de gingășie și frumusețe locului în care a fost amplasată. Dar, ce folos, cînd totul este umbrit de lipsa de curățenie din interior, de aspectul neglijent al bălăriilor ce-i cresc în preajmă, de tot felul de materiale uitate (cărămizi, bare metalice, scînduri, sîrme), ce te întîmpină încă de la intrare. La toate astea se mai adaugă și indolența crasă cu care te primește personalul de aici. Nu există nici un afiș informativ cu „Mersul trenurilor", nici o cișmea la care călătorul să-și poată astîmpăra setea, nu există o bancă, iar „Sala de așteptare", zăvorîtă cu lacăte, e transformată în depozit de materiale. Bătrîni, femei cu copii în brațe, toți cei ce puposesc aici sînt nevoiți să aștepte trenul pe peron, în picioare, fie că-i vreme de ploaie, caniculă sau ger."

Doru Macriș (str. Pintanilor nr. 7, sc. B, ap. 11 — Timișoara), semnatarul acestor rînduri, a sesizat în cîteva minute tot ceea ce privirea amorțită de obișnuință în nepăsare a localnicilor nu mai înregistrează de mult. Neglijența păstează un efort de închipuire făcut în ideea de mai bine, mai frumos, mai confortabil.

Stația C.F.R. din Plopșoru nu este doar a celor ce locuiesc în Plopșoru. Prin excelență, o gară este un loc al tuturor. Or, și această gară pentru toți trebuie să arate modern și civilizat, așa cum a fost ea gîndită și proiectată. Chiar și numai pentru aceste succint expuse motive, nu putem să nu fim de acord cu finalul scrisorii semnate de Doru Macriș: „O măsură urgentă, se impune! Cu sprijinul factorilor de răspundere, gara Plopșoru să-și recapete adevărata ei înfățișare, spre folosul nostru, al tuturor."

LIANA MOLNAR ■

Poșta redacției

Manea Ion — com. 23 August (Constanța): 1) Conform art. 248/1 cod procedură penală, lipsa nejustificată a părții vătămate la două termene consecutive este considerată drept retragere a plîngerii. 2) Aveți posibilitatea de o formula o acțiune civilă în grănițuire la judecătoria Constanța, urmînd a vă dovedi susținerile. ● **Vasilescu Elena** — București: Încă o dată precizăm, pentru dv. și pentru toți ciutorii, că nu este nevoie să trimiteți nici bani, nici timbre, nici plicuri atunci cînd vă adresați redacției. ● **Mirea Gh. Constantina** — satul Blidari, com. Goleșți (Vîlcea): Pentru a beneficia de pensie este necesar să fi realizat o vechime de cel puțin 10 ani. Perioada cît ați lucrat ca îngrijitoare la școală, plătită cu sume forfetare, nu reprezintă vechime în muncă utilă la calculul pensiei. ● **Roșu Nicolae** — București: Pînă la înlocuirea actualului pod de lemn, cu durata de serviciu epuizată, cu unul din beton armat, s-a finalizat o variantă de drum care asigură traversarea rîului Timiș pe podul din satul Prisian, rezolvîndu-se astfel transportul de persoane din satul Poiana — Caraș-Severin. ● **Cîn Ionel** — com. Micula (Satu Mare): Citiți „Scînteia tineretului" și veți găsi ce căutați. ● **Pașcu Stela** — satul Chiiic, com. Copăcel (Bihor): Dacă la 1 ianuarie 1986 nu aveați 3 copii în întreținere, nu aveți dreptul. ● **Spaller Ileana** — Cluj-Napoca: Cuantumul stabilit la emiterea deciziei. ● **Ciucișan Paul** — București: Nu. ● **Popa Vartolomei** — com. Drăguseni (Galați): 1) Concediul de odihnă se acordă astfel: pînă la 5 ani vechime neîntreruptă — 15 zile, între 5 și 8 ani — 16 zile, 8 și 11 ani — 17 zile, 11 și 14 ani — 18 zile, 14 și 17 ani — 19 zile, 17 și 20 ani — 21 zile, peste 20 ani — 24 zile. 2) Nu. ● **Mare Daniella** — Brașov: 1) Puteți. 2) Depinde de felul în care munciți, și vă comportați. Oricum, discutați cu conducerea unității. ● **Pavel Mihail** — satul Pietreni, com. Costești (Vîlcea): Sperăm că s-a rezolvat. Dacă este cazul, reveniți. ● **Tuderache Constantin** — București: Adresați-vă comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al sectorului 1. ● **Marin Ecaterina** — București: În conformitate cu art. 137 Codul Muncii și Legea 3/1977, perioada cît ați întrerupt activitatea pentru îngrijirea copilului în vîrstă de pînă la 7 ani nu se ia în considerație la stabilirea pensiei, pentru simplul motiv că nu ați muncit în acel timp. ● **Pintescu Vasile** — Rădăuți: Pentru ca executorul judecătoresc să poată trece la executarea silită împotriva debitorului, depuneți la Judecătoria Sectorului Agricol Ilfov, oraș Buftea, cerere de executare silită, titlul executoriu (hotărîrea judecătorească investită cu formulă executorie de către judecătoria care a pronunțat-o), copie de pe hotărîre care se comunică împreună cu somația debitorului, timbru fiscal de 5 lei și timbru postal de 8 lei. ● **Timiș Daniela** — Borșa: Aveți dreptul să introduceți o nouă acțiune de partaj. Iar pentru a intra în posesia moștenirii prezentați instanței autorizațiile de preluare și partaj ale succesiunii, ce se eliberează la cererea moștenitorului interesat, de către consiliul popular din raza localității unde se află masa succesorală. ● **Luican Elfriede** — jud. Timiș: Adresați-vă Oficiului farmaceutic Timișoara str. L. Pasteur nr. 2 ● **Bucur Elena** — com. Fundeni (Călărași): este obligatoriu să depuneți la începutul anului școlar, la oficiul de pensii, adeverințele de la școală.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventualul telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cei puternici rămîn în teren

— Vă repet, nu-mi place publicitatea !

— Ați fost de atîtea ori în centrul atenției pe stadioane.

— E o altă fază a vieții mele, total depășită. Atunci eram căpitanul echipei de rugbi de la clubul Steaua, acum sînt inginerul mecanic Paul Ciobănel, director al Întreprinderii de produse ortopedice și protezare.

— Povestea vieții dumneavoastră este ieșită din comun.

— Am înțeles că vreți să cunoașteți realizările noastre. Acoperim cerințele chirurgiei ortopedice cu toate elementele de osteosinteză, tije, șuruburi (sînt chiar și în piciorul meu) ; producem încălțăminte ortopedică, cărucioare pentru spitale, proteze pentru membrele inferioare, dispozitive de adaptare la autoturismele Dacia și Trabant, pentru a fi conduse chiar fără picioare, corsete pentru malformații ale coloanei vertebrale la copii, bandaje și centuri pentru bernii, orteze.

— Retrospectiv vă puteți analiza ?

— Nu vreți să renunțați ? .

— Aștept răspunsul dumneavoastră...

— M-am studiat la rece și cu detașare...

— Ca orice om, cînd află că are osteosarcom, ați fost disperat că veți rămîne fără un picior ?

— Nu !

— Să vă cred ? !

— Credeți — nu credeți, cînd am aflat diagnosticul acum 11 ani, s-a născut în mine o inversunare teribilă. Am vrut să dovedesc că sînt mai tare decît boala. Stadionul m-a învățat să lupt cinstit, din toate puterile, pînă la ultima răsuflare. Mi-am făcut singur psihoterapie. Atît cît mai am de trăit, îmi spuneam atunci, să fiu demn. Nu mă sfiesc să recunosc că mi-au curs și lacrimi în seara cînd mi-am privit ultima oară piciorul bolnav.

A doua zi a fost amputat și din acel moment am început să trăiesc fără el, însă normal. M-a ajutat enorm, să-mi înțeleg noua situație, cartea unui celebru oncolog care se referă la 25 de pacienți, din care trăiau 8 și al 25-lea s-a însănătoșit total. Deci, se poate reuși, mi-am spus. Și eu voi fi un al 25-lea !

— După 11 ani de la cumplita încercare sînteți ca un munte toamna, în culorile cele mai frumoase...

— Bine ați spus toamna, pentru că am 50 de ani. Am satisfacția de a-mi fi îndreptat cursul vieții așa cum l-am vrut. După operație n-am urmat nici un tratament. La sfatul unui specialist, am refuzat chimioterapia. M-am bizuit pe proteză așa cum alții se sprijină pe picioarele sănătoase.

— V-ați mai autoanalizat ?

— Niciodată! Judecățile trecute nu-mi mai foloseau. Am plecat din spital după o lună și am condus mașina, bucurîndu-mă de peisaje, ca un excursionist. Am preluat conducerea la întreprinderea unde ne găsim după ce am fost unul din clienții ei. Mă simt mai puternic de atunci. La ce mi-ar fi ajutat lamentările ? De ce eu ? ! etc., etc. Prietenii m-au înțeles și au fost alături de mine în direcția pe care am dorit-o. N-am evitat să discutăm despre cancer, dar niciodată nu l-am considerat mai tare decît noi. Mă mir cum de m-ați făcut dumneavoastră să revin asupra unor amintiri închise cu lacăte groase...

— O facem pentru noi toți...

— Abia acum mi se pare într-adevăr interesantă convorbirea noastră.

— Ce v-a schimbat brusc atitudinea față de propunerea mea?

— Interesul social. Să mă explic. Profesorul dr. Medrea m-a rugat să-l vizitez la clinică și să stau de vorbă cu un inginer care suferea de aceeași boală. Omul nu vroia să se opereze și ar fi fost condamnat. Decizia nu poate aparține decît bolnavului și e tot dificil ca un necunoscut să-i spună „acceptă amputarea". Ne-am cunoscut într-o cameră de spital, i-am povestit întîmplarea mea. M-a văzut că am autonomie de mișcări și și-a dat seama că viața poate continua. S-a decis pe loc și astăzi e la fel de energic, de entuziast, același destoinic inginer șef. Am rămas prieteni. Am făcut un pariu social să nu mă las bătut și să nu-l las nici pe alții să alunece pe panta deznădejdii. Acest aspect, care am simțit că vă interesează, m-a făcut să-mi schimb atitudinea față de ideea dumneavoastră de a scrie despre mine.

— Stați de vorbă cu toți cei care au nevoie de proteze ?

— Da !

— Sfaturile dumneavoastră sînt cu atît mai prețioase cu cît cunoașteți nefericirea din interiorul ei...

— Mi-am propus să-i fac pe cei care suferă să înțeleagă că mai important decît cea mai perfecționată proteză este modul cum te porți cu ea. Ești pierdut dacă te consideri inferiorul ei.

— Moralul ?

— Este decisiv. Cu cîtva timp în urmă a venit la mine o puștancă, însoțită de părinți. Toți trei erau disperați. Fata se vedea condamnată să fie infirma pe care o persiflează copiii din sat. Am aflat că iubește animalele cu o duioșie care se poate transforma în virtuți de mare specialist și am sfătuit-o să învețe mai departe. Acum este studentă și Tatiana este salvată.

— Face parte din aceeași familie de spirite cu Paul Ciobănel.

— Ovidiu Piticar din Cîmpulung Muscel mi-a arătat diploma de... zootehnist.

— Profesiunea aleasă tot la îndemnul dumneavoastră ?

— Era singura ieșire din marasmul disperării. Cît timp rămîn în acest loc de muncă, unde mă întîlnesc în fiecare zi cu necazurile adevărate, îmi voi împleti munca de inginer cu cea de sfătuitor. Deplina salvare a unui om care suferă un accident traumatizant este numai munca. Tinerii trebuie să învețe, să aibă o preocupare majoră, ceilalți care au o profesiune să nu o abandoneze.

Secretara îl anunță că-l așteaptă cîteva persoane. Mă roagă să-i scuz cîteva minute. Le sorb, pentru că sentimentele înduioșătoare m-au asaltat. Altul în locul lui Paul Ciobănel ar fi izbutit ? Tatiana, inginerul șef, zootehnistul, fără să-i cunosc, îmi apar în față. Deci se poate, cu voință și control de sine. Pe Paul Ciobănel disciplina de sportiv l-a format pentru toate încercările vieții. Nu se poate pune la îndoială diagnosticul. Nu este un miracol, dar este una din marile surprize ale vieții. Paul Ciobănel s-a comportat cu bărbăție și a cîștigat. Din acest episod el extrage sevă și transmite încredere și altora, le redă gustul vieții, le ridică moralul și le cere să nu abandoneze lupta. Pentru că este o luptă cu dușmanul din tine.

Paul Ciobănel urcă și coboară zecile de scări din fața biroului său, fără să le dea vreo importanță. Toate mișcările și gesturile sale sînt sigure. Rămîne același care juca cu neîntrecută măiestrie rugbi pe marile stadioane din lumea întreagă, care intra cu sete de carte la examenele politehnicii. Viitorul inginer acumula continuu puncte.

Lupta pentru salvarea vieții la 39 de ani a fost cea mai mare ascensiune, cerebrală, organizată, studiată. Acum așteaptă colaborarea unui psihiatru care să-l lămurească, poate, și științific, clipele trăite, chiar cu scrîșnete de dinți, pe care, nu le mărturisește, dar le bănuiesc.

Paul Ciobănel este un învingător și îi strîngem mîna cu mare respect. Într-un roman povestea vieții sale ar fi socotită sigur inspirată măiestrie a autorului. La doi pași de noi este întruchiparea puterii și voinței

CARMEN DUMITRESCU
Fotografie de DINU LAZĂR

Cronica șoselei

Lumini stinse

În fața căsuței cu zorele și draperii de culoare închisă care împiedicau privirile indiscrete să vadă cît de cît ceva în interiorul locuinței, opreau tot felul de mașini. Nu ziua, cînd Despina ținea cu tot dinadinsul să dea un aspect de decență și chiar sobrietate micii, dar cochetei căsuțe, ci după ce întunericul acoperea totul cu vălul lui discret și protector. Cînd omul de la volan „șigur" pe sentimentele tinerei proprietare, ciocănea la ușă, femeia îl invita zîmbitoare, învăluindu-l cu privirile sale ce expediau mii de fascicule „laser" care-l hipnotizau pe Ionuț. De data asta formula fu excesiv de politicoasă, ceea ce îl derută pe invitat. „Poftiți vă rog. Mă bucur că nu m-ați uitat" (și doar o văzuse cu o zi înainte). Musafirul presimți că seara era ratată. Trecu și el la persoana a treia. „N-aș vrea să vă deranjez". „Nici vorbă. Faceți cunoștință cu vărul meu de-al doilea. Are aceeași profesie ca dv. Sînt convinsă că veți avea atîtea lucruri să vă spuneți. Pe mine vă rog să mă scuzați. Vă pregătesc o cafea". „Vărul" se uită la proaspătul venit cu un dispreț vădit. Privea plictisit în direcția televizorului. Cînd Despina reveni „vărul" se înviora și reîncepură să se tutuiască. În ochii tinerei se citea plăcerea de a discuta cu „ruda" sa. Din cînd în cînd, de complezență se mai adresa și lui Ionuț. Nu omise întrebarea care revenea ca un laitmotiv la fiecare vizită a „îndrăgostitului", „Sper că ați stins luminile mașinii ?". „Da, da, desigur, confirmă tînărul usor iritat. „Sacoșele puneți-le aicea" și femeia îi arată locul din apropierea fotoliului, unde de fiecare dată Ionuț își depunea „obolul". În timp ce asista, nebăgat în seamă la discuția celor doi, tînărul își reamintea pentru a nu știu cîta oară jurămintele Despinei : „Ești singurul bărbat din viața mea. Dacă trăiesc, o fac numai pentru tine. Știi doar bine n-am pe nimeni !".

Venise la Despina cătrănit, chiar înfuriat. În dimineața zilei respective demnitatea lui suferise profund. Unul dintre colegi, în prezența cîtorva șoferi, i-o trîntise : „Ți-am văzut basculanta parcată la nr. 10, știi tu unde. Fii atent în fața căsuței atît de „nevinovate" staționează seara cam mulți colegi de-ai noștri, nu ești tu singurul „adorat". Făcuse cîțiva pași spre interlocutor, furios la culme, vrînd să-l pălmuiască, dar se abținuse. S-ar fi dovedit ridicol. În fond ce-i spusese colegul era perfect adevărat.

Acum era hotărît să-i reproșeze Despinei comportarea reprobabilă, dar își aduse totuși „obolul". Spera, dorea, de fapt din tot sufletul, ca Despina să-i respingă acuzațiile și el ca atîndată, în trecut, cînd găsise la ea tot felul de „veri", „cumnați", „foști colegi de liceu" etc. s-o ierte. Discuția ei cu bărbatul ce continua să-l privească ca pe un zid, continua. Hotărî să plece. O rugă să-l însoțească pînă la poartă. „Să vă spun despre perspectivele de angajare a fratelui". „Da, cu plăcere". Despina, cu o mișcare studiată se ridică de pe fotoliu, îndreptîndu-se spre ușă îi privi corpul parcă sculptat, șoldurile ce se ondulau ispititor, ochii negri, tulburători, părul lung, lucios ca tăciunele. Și ce frumos simplu, dar elegant știa să se îmbrace. Vorbea ca o adevărată doamnă. O asemenea femeie nu putea fi ce se discută despre ea. Nu, nu credea asta. Gîndurile lui Ionuț se învolburau iar bătăile inimii creșteau în intensitate pe măsură ce se apropiau de poartă. „Am aflat lucruri urîte despre tine, Despina. Colac peste pupăză, îl găsesc aci și pe «vărul» de-al doilea. Și eu care-mi pusesem atîtea speranțe în tine". Femeia nu păru deloc surprinsă. Rămase calmă. O rază de lună se opri pe buzele ei, punîndu-i în evidență un zîmbet sincer, duios și trist. „Și tu, iubitul meu, crezi toate prostiile astea ? Nu-ți dai seama că-s invidioși pe tine. Știi doar că eu i-am respins pe toți începînd de la ingineri, maiștri. Nici nu i-am băgat în seamă pe colegii tăi, murdari, mirosind veșnic a benzină. Te-am ales pe tine pentru că ești un băiat fin, inteligent, citit, ai bacalaureatul". Fața lui Ionuț se lumină brusc. Devenise din nou cel mai fericit muritor. „Îți mulțumesc Despina. Iartă-mi îndoielile. Sînt un prost". Mai aveau doi, trei metri pînă la poartă cînd se auzi un bubuit strașnic. Pămîntul îi se cutremură sub picioare. Ionuț întui repede ce se întîmplase. Alergă spre partea din spate a autobasculantei. Autoturismul se înfipsese sub urîtasa mașinii. Cineva gemea slab. Un bărbat implora ajutor. „Oameni buni, nu ne lăsați, scoateți-ne de aici." Obrazul fetei, așezată între cei doi tineri, plini de sînge, pe fotoliul din spate, era imaterial de alb. O suviță roșie i se prelingea din coltul gurii. Trecu destul timp pînă ce levierele, rîngile întrate în funcțiune reușiră să-i elibereze pe captivi, din mașina transformată într-o ciudată mîngе de rugby.

La cîteva zile după întîmplare, șoferul autoturismului, revenit la viață printr-o minune, singurul căruia doctorul îi dăduse mai puține șanse de supraviețuire în comparație cu ceilalți doi tineri, povestea : „Corina acceptase să facă o plimbare cu toți trei". «Să n-aud de gelozie și vrajbă între voi. Țin la toți trei în egală măsură». M-am întors spre banca din spate, cînd am auzit rîsul fetei. O sărutau pe rînd iar ea chicotea de plăcere. Blestemam postura ingrată de șofer în care mă aflam. Eu care scontam că-i voi stîrni admirația dacă nu ca bărbat, măcar ca șofer. N-am văzut mașina în staționare decît tîrziu. Fata nu are tată. Mărcășa a avut încredere în noi. În primul rînd în mine. «Cornele, ai grijă cum conduci, îți încredințez fata, singura mea comoară». Ce-i voi spune cînd voi da ochii cu bătrîna ? Dar cu părinții colegilor mei ? Dacă luminile basculantei erau aprinse, poate deznodămîntul nu era atît de teribil, reflectă tînărul.

VICTOR BEDA

„Deșeuri" de organizare

Jianu Florea și Jipa Romeo responsabilii depozitelor de recuperare a hîrtiei Militari, și, respectiv Jilava au fost inițiatorii unor infracțiuni la care oamenii legii au trebuit să chibzuiască îndelung pentru a face corecta apreciere între delapidare și înșelăciune în dauna avutului obștesc. Sus-numiții nu și-ar fi putut pune însă în aplicare intențiile corodate de rugina necinstei, dacă n-ar fi „beneficiat" de complicitatea unor șoferi și achizitori de hîrtie de aceeași teapă. Și, mai ales, dacă n-ar fi „sesizat" două condiții de culpabile neglijențe manifestate în asigurarea integrității avuției obștești prin măsuri de ordin preventiv. O primă condiție a constat în modul de predare a deșeurilor de către unitățile furnizoare — în special cele cu profil poligrafic. Acestora le era „mai la îndemînă" să predea hîrtia în baloturi a căror greutate varia între 50 și 80 kg. Apoi, din aceleași „considerente" (neglijență în organizarea muncii) unitățile respective nu desemnau un delegat care să însoțească transportul, integritatea acestuia fiind lăsată „în sarcina" șoferilor și a șefilor de depozit. Este locul să facem o mențiune. Depozitul din Jilava era destinat preluării deșeurilor de hîrtie de la unități socialiste, școli și organizații obștești, iar cel din Militari de la populație, prin centrele volante ale întreprinderii. Ei bine, „defecțiunile" în conlucrarea cu unitățile poligrafice furnizoare au permis înțelegeri frauduloase între susnumiții „șefi" și, în special, șoferii Răduță Oprea, Ghinescu Constantin și Pîrvan Ion și o serie de achizitori de deșeuri de la populație. Astfel, transportul de hîrtie de la Întreprinderile Poligrafice „13 Decembrie", „Arta Grafică" „Informația", „Luceafărul", ș.a. „greșeau" drumul luînd-o spre depozitul Militari. Aici era predată pe numele unor achizitori și stringători ai IRVMR prin întocmirea de documente fictive pe baza cărora rezulta că hîrtia ar fi fost colectată de aceștia. Unităților furnizoare li se întocmeau confirmări de primire false de către Jipa Romeo și ai lui. Acesta și cantaragiul Gane Maria aveau grijă să-și creeze plusuri justificative și să ia parte la împărțitul prăzii valorificată la Militari. Cum se creau plusurile ? Mai întîi la cîntarul de la depozit niciodată baloturile preluate nu cîntăreau mai mult de 50 kg. deși... (să adăugăm că, în unele locuri, față de hîrtia strînsă în școală, pachete cu pachete, prin rîvna părinților și elevilor, la depozit „totalul" este „ciupit" fără vreo explicație cu 200—300 kg la un transport de o tonă). Apoi, plusurile frauduloase „creșteau" și în momentul predării finale a deșeurilor la Întreprinderea de Confecții și Cartoane Scăieni, contra unor „atenții" nominalizate în Codul penal drept mită. Într-o asemenea împrejurare infracțională Jianu Florea a oferit, și Baraiă Nicolae împreună cu Ciobanu Ion, de la I.C.C. Scăieni, au primit o „atenție" de 20 000 lei. Potrivit convenției între IRVMR și achizitori, aceștia primeau un comision de 8—12 la sută în raport cu cantitatea și valoarea hîrtiei predate. Este clar de ce unii dintre ei, printre care Suciu Ion, Răileanu Maria, Ciudin Floarea, soția și fiica lui Teoharide Ion (după pensionarea acestuia), au răspuns favorabil solicitărilor infracționale ale șefilor și șoferilor de a semna acte fictive doveditoare că hîrtia (pe care nici nu o vedeau ar fi fost colectată de la centrele lor. Pentru că încasau un comison fără a presta vreo activitate. Iar șoferii, pentru „zelul depus" în crearea și valorificarea plusurilor, primeau un procent de 10—20 la sută din valoarea totală a hîrtiei valorificate. Pînă la urmă infractorii au trebuit să răspundă și material pentru un prejudiciu de 482 982 lei, la care s-a adăugat suma de 38 640 lei reprezentînd comisionul achizitorilor, carburanții consumați și retribuțiile șoferilor pentru cursele efectuate ilegal în realizarea caruselului infracțional.

Se pare că în ultima vreme activitatea de recuperare a deșeurilor de hîrtie a-a mai perfecționat sub raport preventiv. Totuși, în timpul documentării noastre mai multe cadre didactice au ridicat problema transportului hîrtiei recuperate. IRVMR asigură autocamioane numai la o cantitate anume. De regulă, o tonă. Dacă s-au strîns de pildă 800 kg, revine școlii obligația transportului. Cu ajutorul părinților. Efectuarea unor asemenea transporturi „pe apucate" are la bază speculații de ordin sentimental, de... „ce nu face omul de dragul copilului". Desigur, pentru întreprinderea beneficiară este mai comod așa, decît să se ocupe și de optimizarea prestației de colectare. Să fie chiar așa de dificilă organizarea unor curse de preluare într-o singură deplasare a unor diverse cantități de la mai multe școli ? Sau, nu poate fi planificată o școală pentru ziua cînd întreprinderea colectează hîrtia de la mai multe tonete din zona respectivă ? S-ar evita și pretextele, „avansate" cu subînțeles, de personalul întreprinderii atunci cînd este „chemat" să descarce autocamioanele „închiriate" de școli. De la ale lor n-ar avea cum să se fofileze. Dar... inițiativa este în suferință la IRVMR iar prevenirea (creării de plusuri, și nu numai), nu și-a aflat încă aici un cadru stabil de manifestare.

MARIAN TEODORESCU

Ei asta vă doresc și pentru asta trudesc:

SĂ FIȚI SĂNĂTOȘI!

Zestrea serviciului sanitar al județului Caraș-Severin a sporit considerabil în ultimul sfert de veac, fapt ilustrat de cele 54 dispensare și 32 unități stomatologice (față de 3 în 1965 !) existente astăzi în mediul rural, cît și de creșterea numărului de medici de la 458 la 853 și a paturilor de spital de la 2 281 la 3 986. Sau, altfel spus, unui medic îi revin azi 460 de locuitori, față de 793 în 1965, iar populației îi sînt asigurate 9 paturi de spital la 1 000 de locuitori, indice ce se înscrie printre cele mai bune din țară.

Dar „starea de sănătate" a acestor investiții sociale ce emană din politica partidului depinde în permanență de munca efectivă a cadrelor medicale, de spiritul organizatoric și dăruirea celor desemnați de societate să vegheze și să asigure sănătatea populației.

Surprinderea unor aspecte „în priză directă" din asistența medicală acordată în satele județului Caraș-Severin reprezintă mobilul și subiectul reportajului de față.

Din vegheа lor renaște viața

CARAȘ-SEVERIN

Totul pentru viață

De mai mulți ani director adjunct al Direcției sanitare județene Caraș-Severin, doctorul Stelian Stoia își trădează de la primele replici vocația spre acțiune și decizie, ordine și inițiativă, dublată de o vastă experiență profesională ce-i conferă o incontestabilă autoritate. A început ca medic de țară, 12 ani îngrijindu-se de sănătatea celor din Cornereva, o comună de munte ce își răsfiră casele pe zeci de kilometri. Niciodată în acești ani nu a lipsit din comună concomitent cu soția sa, în permanență unul din ei asigurînd continuitatea serviciului medical. A trăit cu patimă acele vremuri de apostolat cînd pasiunea și dragostea de meserie a oricărui începător îl îndemnau să-și la trusa medicală în miez de noapte sau de iarnă și să bată munți și văi pînă la casa vreunui suferind. Astăzi, doctorul Stoia cunoaște oamenii din majoritatea satelor, le știe bucuriile și necazurile, de aceea poate își ingăduie ca, indiferent de oră, să intre în vreo casă oarecare și să afle cînd a trecut ultima oară pe-acolo medicul din satul sau comuna respectivă. Sau să intre în dispensar cu o fiolă în mînă cerînd să i se facă urgent o injecție. E o modalitate de a vedea pe viu cum reacționează personalul medical, cum sînt aplicate normele de igienă și respectată corectitudinea prestației sanitare. Nimic nu va mai putea influența concluzia și măsurile luate, căci, așa cum îi place să spună, „te doare sufletul să vezi nepăsare și dezordine într-o unitate medicală". Doar Petru Pătășan, șoferul de pe mașina Direcției, e martorul tăcut al acestor ronduri de zi și de noapte pe cele mai îndepărtate laturi ale județului.

Un coleg de generație, la fel de mobil în gîndire și devotat în profesie, este doctorul Doru Drăgan, reputat specialist în igiena muncii, personalitate recunoscută pe plan național și internațional. În 1958 era medic igienist la Anina și de atunci toată ființa lui s-a concentrat pentru a preveni și găsi leac unei boli neiertătoare: silicoza. A pus la punct o invenție pur tehnică — „Stropirea automată a vagonetelor în subteran" — care, alături de alte măsuri (perforare umedă, montarea de generatoare de ceață pe galerii și hidrofiltre în țuburile de aeraj), a contribuit decisiv la eradicarea silicozei în acea zonă de minerit. Evidența doctorului Drăgan este deosebit de semnificativă în acest sens. Dacă în anii '50 numărul cazurilor de silicoză nou înregistrate era de 350 pe an doar la Anina, după anul 1965 această cifră a început să scadă vertiginos, pentru ca astăzi să se înregistreze anual doar 20—25 de cazuri ușoare în tot județul. Și nu minerii se îmbolnăvesc de silicoză, ci primele semne apar la muncitorii de la suprafață, din stațiile de preparare, sablaj sau aglomerare.

Printre atribuțiile specialiștilor Spitalului orășenesc Caransebeș se numără și aceea de îndrumare a activității medicilor din peste jumătate din dispensarele județului, în fapt fiind vorba de consultarea efectivă a cazurilor mai dificile ce depășesc posibilitățile confraților mai tineri. În egală măsură ei sînt solicitați și la organizarea cursurilor de recalificare a personalului mediu sanitar, noua formulă organizatorică dînd deja rezultatele scontate. La fel de valoroasă s-a dovedit a fi inițiativa eliberării biletelor de internare sau analiză în dublu exemplar, unul fiind înmînat pacientului, iar celălalt remis dispensarului de pe raza de domiciliu, pentru o urmărire în timp a evoluției sănătății. Și nu în ultimul rînd trebuie subliniată deosebita ambiție a directorului acestui spital, doctorul Ion Vid, de a verifica în mod consecvent realismul asistenței medicale la domiciliu, deziderat urmărit fiind comutarea ponderii consultațiilor din cabinet pe teren, la domiciliul pacienților. Și pentru că intransigența directorului Vid nu a acceptat

nici o abatere de la deplina securitate a actului medical, sînt destui cei care îi cunosc exigența, dar tot atît de adevărat e faptul că toți cei din jurul lui au adoptat deliberat și definitiv aceeași severă conduită morală, dublată de un desăvîrșit profesionalism.

Dispensarul din Păltiniș asigură condiții optime de consultații și tratament, în circuit separat, atît adulților cît și copiilor. Pe un perete al cabinetului se află o hartă a comunei unde sînt localizate toate cazurile din evidență, astfel încît medicul de gardă știe imediat ce caz îl așteaptă atunci cînd e chemat la o adresă oarecare. Medic de serviciu s-a nimerit să fie Carmen Capotescu, venită aici de șase luni, timp în care nu s-a confruntat decît cu un singur caz mai dificil — o intoxicație la un nou-născut — dar intuiția ei („am văzut ceva similar la Drobeta-Turnu Severin, pe vremea cînd îmi făceam stagiatura") i-a permis o primă intervenție rapidă și eficientă.

Dispensarul de la Poiana Mărului este „de incintă", termen ce vrea să sublinieze că el se află în colonia șantierului Antreprizei Construcții Hidroenergetice Bistra — Poiana Mărului. E suficient să-i treci pragul pentru a sesiza desăvîrșita curățenie ce domnește în cabinetele de pediatrie și stomatologie sau în punctul farmaceutic, aprovizionat cu toate medicamentele uzuale necesare celor 5 600 de oameni ce muncesc la acest impresionant obiectiv hidroenergetic. Alături de tînăra familie de medici, Speranța și Gheorghe Jurj, de veghe la starea generală de sănătate se află și Liliana Bădescu, precum și asistenta Doina Nicodim, toți locuind în colonie, în apartamente care rivalizează, prin confort și eleganță, cu cele de la oraș.

La dispensarul din comuna Zăvoi am zăbovit aumaj pentru a-l cunoaște pe Gheorghe Jurj, detașat aici în locul unui coleg plecat în concediu, dar locul lui este la dispensarul de la Poiana Mărului. În momentul vizitei, în cabinetul de tratament se afla un pacient ce suferise un accident vascular cerebral, pierzîndu-și memoria și facultatea de a vorbi, indicele de inteligență scăzînd la aproape 50 la sută. După zece zile de acupunctură, situația lui este în evident reviriment, acest caz adăugîndu-se la dosarul de reușite ale medicului Jurj. Căci asta face un medic tînăr într-un dispensar din inima munților: îmbină tratamentul clasic european cu acupunctura. Că și într-un dispensar „de incintă" se poate face medicină de performanță o dovedește teancul de invitații trimise din toată lumea pe adresa: „Șantier Bistra-Mărului, România", congresele de specialitate desfășurate în Grecia, Cehoslovacia sau Spania fiind printre cele mai recente manifestări științifice la care a participat și doctorul Jurj.

Următorul popas e la Obreja, la un dispensar curat și strălucitor ca o grădină. În cei trei ani de cînd a fost repartizată aici, Rodica Pogani și-a dobîndit faima omului serios și muncitor ce-și vede de treabă zi și

Zîmbetul doctoriței Rodica Pogani înseamnă sănătate în Obreja

noapte, chiar dacă locuința și orașul îi sînt aproape, la numai cîțiva kilometri. Comuna numără 3 890 de locuitori, dintre care 806 sînt copii, 55 sub un an, dar normele de igienă adoptate în fiecare casă fac ca supravegherea lor să nu ridice probleme deosebite. „Dacă nu ar exista gustul bănățeanului pentru mîncăruri grase, cu sosuri din belșug, populația virst-

GURA TEGHII

Patru tineri inimoși

Totul îți pare un joc, jocul a două fete în vacanță. Halatele scrobite îmbracă siluete de școlărițe, paturile de consultație, dulapurile, ecaunul stomatologic se pierd, ca niște jucării, în somptuoasele încăperi, cu tavane înalte și impunătoare. Fetele poartă ecuson, nu e o glumă, sînt chiar doctorițe : medic coordonator, medicină generală Gabriela Burlan și medic stomatolog Cristina Dabija Istrate.

Pesemne, nu-i chiar o premieră aerul meu amuzat, au mai venit și alții la doctor și-au dat de două „copile" pe care le-au privit cu un zîmbet. Gabriela Burlan se încruntă aproape imperceptibil, își la cel mai grav ton de care dispune și-mi ține, mai bine de jumătate de ceas, o adevărată conferință :

— Gura Teghii este o comună din nordul județului Buzău, compusă din 7 sate, cu o suprafață de 46 372 hectare și o densitate de 9 locuitori pe kilometrul pătrat, una dintre cele mai mari ca întindere din țară și cea mai îndepărtată de orașul de reședință, Buzău. Principalele unități economice ale comunei le constituie C.A.P.-ul, Sectorul de exploatare forestieră Bisca, Ocolul silvic, C.P.A.D.M.-ul, unitățile de prestări servicii și oficiul P.T.T.R. cu 225 posturi telefonice. Comuna are cinci școli cu clase de la I la X. Gura Teghii este o zonă folclorică bogată, cu obiceiuri și tradiții nespus de frumoase, locul unde de 20 de ani are loc sărbătoarea folclorică „Pe urme de baladă". La care participă de fiecare dată 18 000—20 000 iubitori de folclor. În decorul acestea legendar, cu o climă protejată de munți, cu bogățiа pădurilor nesfîrșite, ne desfășurăm activitatea de ocrotire a sănătății doi medici de medicină generală-adulți, un stomatolog un pediatru și cinci cadre medii.

Cred că nu i-a scăpat nimic. Gabriela Burlan, în calitatea sa de medic coordonator, dar și ca „cea mai bătrînă" — are puțini ani peste 30 — vrea să aflu totul : programul de activitate, orele de gardă, deplasările în teren, indicatorii demografici și natalitatea — foarte ridicate — activitatea de profilaxie care a lichidat mortalitatea infantilă. Nu sînt uitate nici cursurile de prim-ajutor, orele de educație sanitară din școli și grădinițe, nici „sanitarii pricepuți" și concursurile la care ei au participat. Mai sînt amintite filmele de educație sanitară proiectate în comună, mesele rotunde, cu participarea medicilor de la Spitalul județean, viitoarea casă de nașteri ce se pregătește acum. Starea de sănătate a femeii gravide, a mamei și copilului, cu vizite zilnice la domiciliu, constituie un capitol special. Ca o școlăriță abia premiată, Gabriela Burlan răsuflă doar cînd consideră că totul a fost spus. Nu l-am mărturisit-o atunci, dar mai mult decît orice pledoarie m-au convins cîteva cuvinte simple rostite de primărița Elisabeta Leonte : „Ne străduim să-i păstrăm la noi, că-s tineri buni și inimoși". Și rîndu-i, Gabriela se destăinuie : „Trebuie s-o cunoașteți ! Femeia asta nu ne este doar primar, ci și mamă". Bănuiala se transformă în certitudine : doctorița adolescentină și-a închipuit că poate înlătura printr-o împușă gravitate, chipul și sufletul de copil. Cu toată știința-i de carte. Gabriela simte nevoia unei mame. Pojghița de gheață se topește în aburul amintirilor. La început îi era teribil de frică. Cea mai grozavă încercare a fost trecerea punților suspendate, sub care se deschidea hăul.

— Simțeam cum, la fiecare pas, se clătina cu mine și-l strîngeam tare de braț pe viziu. Îmi ziceam că trebuie să-mi învîng frica, dincolo de ripă e un om bolnav într-o casă și are nevoie de mine. Vedeți, cei în vîrstă nu prea vin la dispensar. Preferă să te duci tu la ei. Drumul e uneori lung și greu. Sînt autobuze, dar nu ajung peste tot, ar fi imposibil. Nici cu șareta nu putem pătrunde uneori. O luăm pe jos și sîntem antrenați mai ceva ca niște alpiniști.

Cristina Dabija Istrate e la fel de tînără și copilăroasă. Cred că i-a și folosit înfățișarea asta.

— S-ar putea să aveți dreptate. Cine vine cu plăcere la dentist ? Se tem de scaun, dar nu se tem de mine. Cînd am apărut, acum doi ani, a fost un adevărat val în cabinet. Pînă să vin eu, comuna fusese mult timp lipsită de stomatolog, or, de la mic la mare, toată lumea are nevoie de așa ceva. Asta m-a și reținut aici. Sînt din București și aș minți dacă aș spune că nu mi-e dor de Capitală. Dar, vedeți, acolo sînt foarte mulți medici stomatologi, așa încît, la cea mai mică durere, oricine poate să-și aleagă medicul. La Gura Teghii, în crîncerul munților, oamenii nu mă au decît pe mine și m-au făcut să înțeleg repede lucrul acesta.

Pentru că veni vorba de colegi, aș vrea să-i cunosc. Despre Mihai Balla aflu că are 31 de ani, specialitatea medicină generală și ar fi aproape imposibil să dăm de el repede. E pe teren. Există, desigur, un caiet în care sînt înscrise solicitările de vizite la domiciliu, dar, să nu uităm, comuna se întinde pe 32 de kilometri. Bogdan Drăgănescu, medicul pediatru — 32 de ani — a ieșit din gardă, așa încît Gabriela știe aproape sigur unde l-am putea găsi. Și nu se înșală, e într-adevăr la rîu. Un urmaș cu zulufi blonzi, ochi albaștri și zîmbet scos din registrul copilăriei, care alături de alți trei oameni un bușteан îmena. Mîinile acestea apucă un copil mic fără să-l fărîme ?

— Mai ceva ca o mămică, zîmbește însoțitoarea mea.

Bogdan Drăgănescu se scuză. El, în timpul liber, este foarte ocupat, dar, cînd e nevoie de el, toată comuna știe unde să-l caute, ceea ce face el nu mai e un secret pentru nimeni :

— Știți, aici îmi construiesc o casă !

Și ochii lui rîd ca ai unui copil, de bucuria viitorului.

LIANA MOLNAR

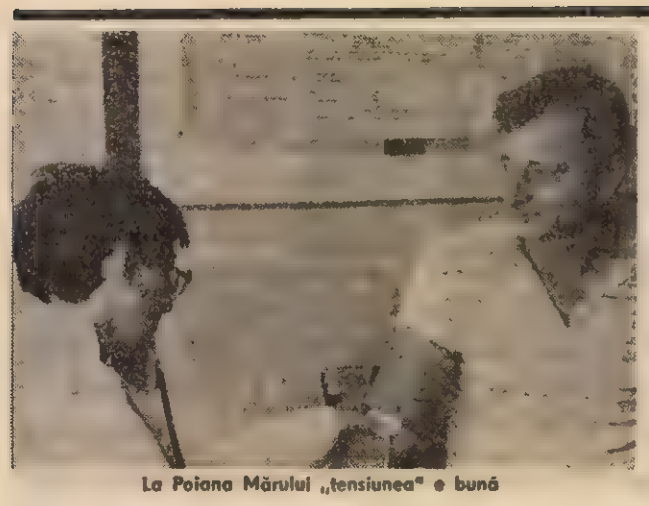

La Poiana Mărului „tensiunea" e bună

nică ar scăpa de drumurile spre dispensar".

Pe o poziție simetric opusă se află dispensarul din Buchin. Clădirea lui e temeinic mincată de trecerea vremii, iar încăperile nu arată că ar fi fost zugrăvite prea recent. Condiții pentru serviciul de gardă nu există, așa că tinărul generalist Mihai Nuță, rămas de mai multe săptămîni de unul singur, face ce poate, mai merge în Caransebeș, mai rămîne în casa unor cunoscuți din comună, de fiecare dată avînd grijă să lase în ușa dispensarului un bilet cu adresa unde poate fi găsit.

Tot un bilet în ușă aveam să găsim la dispensarul din Brebu prin care eram anunțați că „sînt la consiliul popular, de gardă la telefon". Situația pare oarecum ciudată, mai ales că nu cu mult timp în urmă comuna a fost racordată la sistemul telefonic automat avînd prefixul 965. Consiliul popular comunal se află la doi pași de dispensar și acolo o întîlnim pe moașa Sofia Ivan, păzind cu strășnicie telefonul, dar și pe tînărul vicepreședinte al comunei ce ne explică, cu argumente convingătoare, despre importanța serviciului la sediul consiliului. Situația ar fi putut fi rezolvată printr-o mai bună organizare a personalului medical, dar „dacă ar mai sta și medicii după-masa în comună nu ar mai rămîne dispensarul de izbeliște, dar naveta, bat-o vina..."

Ne consolează aceeași destoinică Sofia Ivan, spunîndu-ne că atît ea, cît și asistentul Ionel Mărza sînt tare pricepuți într-ale medicinei, au mai rezolvat ei cazuri dificile ivite peste noapte.

La gară

Doar tipătul ca de cucuvea scos neîntrerupt de bariera automată plantată în apropiere mai reușește să destrame din cînd în cînd vraja acestor locuri. Clădirea a fost ridicată cu un veac în urmă drept sediu al „Casei comunității de avere", o firmă particulară ce se ocupa cu exploatarea pădurilor, iar de 24 de ani ea adăpostește atît dispensarul comunei Bucoșnița, cît și locuința doctorului.

Amarul de ani scurși pe sub ferestrele ei au mușcat cu osîrdie din trupu-i costeliv și au lăsat răni adînci ce cu greu mai pot fi vindecate, cu toate că actualul ei stăpîn nu mai prididește cu oblojirea lor. Necazul cel mai mare se trage de la acoperișul șubred prin care vînturile ce se dezlănțuiesc în culoarul Timișului strecoară mormane de zăpadă și o împrăștie în toate cotloanele. De o parte a clădirii trece calea ferată, de cealaltă parte se strecoară șoseaua europeană și mai e și un alt drum ce face cruce aici și pare că toată lumea se duce de colo pînă dincolo, fără să se mai oprească. Numai doctorul stă și privește această continuă vînzoleală și greu e de ghicit unde-l poartă gîndul.

Gheorghe Dumitrescu e argeșean de fel, dintr-un sat din apropierea Pitești ului, dar trenul vieții l-a adus aici și aici l-a uitat. Acum a ajuns la vîrsta la care nu mai tînjește după asfaltul orașului, ba nici nu s-ar mai încumeta să plece din dispensarul acesta, cu toate că așa, cîteodată îl apucă un fel de furie mocnită cînd vede cum se macină și om și casă... Noroc că nu are timp să-și facă prea multe gînduri, toată ziua aleargă cu șareta pe la casele oamenilor, ba la Goleț, ba la Pietroșnița sau la Vălișoara, satele aparținătoare comunei.

Dispensarul dispune de un cabinet de consultație, unul de tratament și, firește, o sală de așteptare și chiar dacă podelele scîrțîie și grinzile tavanului sînt sfredelite de armate de cari, curățenie și ordine ca aici nu am întîlnit parcă în nici un alt dispensar văzut de noi. Îmi arată doctorul Dumitrescu catagrafia populației, caligrafiată meticulos de soția sa, o treabă făcută doar pentru a fi ru acele în ordine, lui personal nu-i mai folosește la nimic. E de ajuns să-i spui un nume sau un număr de casă, chiar și o poreclă și pe loc îți spune doctorul despre cel în cauză mult mai multe lucruri decît ar putea fi înscrise într-un registru.

Îl întreb pe doctorul Dumitrescu de ce mai aleargă și azi pe la casele oamenilor, de ce nu stă liniștit la biroul lui să-i aștepte pe cei care au nevoie de ajutorul său. Răspunsul e simplu: „Pentru că sînt medic".

EUGEN NEGREA ■
Fotografiile autorului

NĂDRAG

În liniște, acasă

Pentru întreg Banatul, tradiția de centru muncitoresc a Nădragului este, de multă vreme, o mîndrie. Peisajul montan, aerul curat nu te îndeamnă să te aștepți să găsești, aici, industrie. Întreprinderea „Ciocanul" nu atentează la calitatea factorilor de mediu. Gospodarii locului, începînd cu primarul Victor Negrea și inginerul Petrică Șerban, directorul întreprinderii, au în planurile pentru activitatea viitoare nu doar un muzeu al Nădragului și o casă a pensionarilor, ci și amenajări de drumuri pentru turism spre peșterile, popasurile și cabanele din zonă. „Aici, la noi, este un extraordinar climat de cruțare. Noi trebuie să ne facem viața mai frumoasă. Și putem să ne-o facem. Simplu. Foarte simplu". (Petrică Șerban).

Cea mai nouă realizare de interes cetățenesc pentru toți locuitorii din Nădrag — și din satele apropiate — este dispensarul uman. Clădirea, pe care o aveți în imagine, va găzdui, de fapt, o mică policlinică. Mică, sub raportul numărului de medici necesar la populația Nădragului ; altfel — cum ne-au subliniat cu mîndrie cițiva din cei ce l-au ridicat — noul edificiu este mai mare ca policlinica Lugojului. Prin urmare, ne vom îngădui să vorbim de policlinica — în devenire— de la Nădrag. Mai ales că, la Direcția Sanitară a județului, tovarășa director, conf. univ., dr. Lucia Ioana Anghelescu ne-a asigurat că acest centru muncitoresc va fi, în continuare, mereu în atenția direcției. „Vom trimite toată aparatura necesară. Deocamdată, 7 medici credem că sînt suficienți. Medicul șef de dispensar, Alexandru Factor s-a stabilit acolo din 1974. Împreună cu ceilalți colegi, au reușit să examineze și să fișeze toată populația. Generalității vor fi instruiți să facă și laborator, să lucreze cu aparatura de specialitate. Este un climat bun de muncă. Vreau să vă spun că directorul fabricii s-a zbătut pentru a asigura cadrelor medicale toate condițiile și că nu există problemă cu care să se ducă un doctor de acolo la dînsul pe care să n-o rezolve. La Nădrag avem unul din cei mai buni indici de natalitate din județ".

Cum Lugojul — cel mai apropiat oraș — se află la vreo 40 de kilometri, pînă acum, pentru o analiză sau o radiografie, un om făcea acest drum cel puțin o dată.

„Noi am început lupta pentru această policlinică pornind de la nevoia unui centru de sănătate al muncitorilor întreprinderii, ne declară inginerul Petrică Șerban. Avem aici locuri de muncă grele și foarte grele. Unii oameni pierdeau zile întregi pe la Lugoj : medicul de la noi le scria doar o trimitere. Clădirea noii policlinici a fost ridicată „la roșu", fără acoperiș, acum patru ani, de către I.A.C.M. pentru metalurgie din Reșița. Apoi nu s-a mai făcut nimic. Nu am mai răbdat s-o vedem așa. Cu sprijinul primăriei și al Consiliului Popular Județean, am preluat-o noi, în regie proprie. Am terminat-o într-o sută de zile ! În fiecare zi au lucrat cam o sută de muncitori. I-am făcut pe toți să înțeleagă și au înțeles că muncesc pentru sănătatea lor și a întregii populații, pentru a nu mai face drumuri la Lugoj. Toate secțiile, toată uzina a participat. Dispensarul nostru policlinic va avea și staționar, pe lîngă mai multe cabinete de specialitate foarte necesare. Vom avea radiologie, laborator, casă de nașteri, farmacie, cabinete de boli interne, ginecologie, pediatrie, stomatologie, medicina muncii, reumatologie-recuperare. În spatele clădirii vom face un bazin care să servească și pentru scopuri terapeutice. Ne asumăm răspunderea administrativă și pentru dotări, dar să fim sprijiniți cu specialiști, să ni se asigure personal de specialitate. Nu știu cum să vă spun mai bine, dar aș vrea să rețineți — mai mult decît imaginea construcției — că noi, aici la Nădrag, ca de altfel și în alte părți ale țării, ne străduim să dăm o importanță cît mai mare vieții oamenilor, problemelor lor reale și sănătății lor, nu numai clădirilor mari".

Unul din medicii localității este Daniela Perescu. În 1987, după terminarea stagiaturii, s-a stabilit aici, unde muncește și soțul ei ca inginer. Este timișoreancă, acolo a făcut facultatea pe care a absolvit-o strălucit ,dar se simte bine la Nădrag în apartamentul primit : „Avem casă la bloc, tot confortul, așa cum as sta în Timișoara la mama". Tînăra doctoriță este convinsă că „aici sînt toate condițiile pentru a face medicină modernă". „Lîngă dispensar se află calculatorul întreprinderii. Se poate pune pe calculator toată evidența noastră. Vreau să învăț ceea ce nu știu pentru acest lucru. Toți medicii de aici am venit cu ideea de a face în primul rînd profilaxie ; o vom putea face din ce în ce mai mult. Natura, mediul ne permit și ne ajută. Cît despre oamenii care ne pot ajuta, ei nu pregetă nicicînd să o facă, oriunde s-ar afla : la Consiliul Popular Județean, la Direcția Sanitară, la primărie sau în biroul tovarășului director Petrică Șerban omul căruia toți îi datorăm mult pentru dragostea sa de oameni, concretizată în mîna de sprijin pe care n-o refuză nimănui".

Rîndurile de mai sus ilustrează, credem, cîte ceva din felul în care își duc viața și muncesc în liniște niște oameni, la ei acasă. Sînt fapte care arată, fără artificii ori nu știu ce unghiuri de aparat fotografic sau răsuciri de fraze, cum sînt tratate în România de azi problemele reale și importante ale oamenilor. Cuvintele interlocutorilor sînt simple, curate, au limpezimea gîndului și a faptelor lor.

DORIN GHERGHINESCU ■
Fotografii de GHEORGHE POPESCU ■

DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA

Doctorul cu oamenii

Sigur că un dispensar, o policlinică, într-un sat oarecare, au devenit în România instituții sociale obișnuite, dar iată că și obișnuitul „cel mai obișnuit" poate produce surprize. Să vedem, ne-am propus, cum arată și cum funcționează un asemenea „spital sătesc" ? Ne-am dat imediat seama că ar fi dificil să-i prezentăm activitatea, neintegrînd-o în activitatea „globală" a satului. Aflăm astfel că în Drăgănești-Vlașca viețuiesc aproape 8 000 de oameni, iar comuna are cele mai diferite întreprinderi și instituții care i-ar putea da de pe acum statut de centru agroindustrial. Dar să nu anticipăm. Primarul comunei, profesorul Petre Ivan, în vîrstă de 45 de ani, bărbat în toată puterea cuvîntului, om de acțiune, venit chiar atunci, spre seară, de la treburile sale, să ne dea cîteva date despre comuna sa, ne spune că în județ există și alte localități rurale care aspiră la acest statut de oraș agroindustrial. Principalul, subliniază el, e ca fiecare sat să se ridice în mod real la condiția de așezare urbană. „Dar comuna dumneavoastră ?", îl întrebăm. Ne spune fără nici o ezitare : „Noi tindem prin întreaga activitate să devenim un centru agroindustrial. Avem posibilități. Dar încă o dată vă spun, țelul acesta nu este ușor de atins."

Discuția se poartă în paralel, fiindcă tînărul medic Adrian Alexa, aflat atunci „de gardă" la dispensar, îndu-i dreptate primarului proiectează cu frazele sale o imagine „sui generis", în plină mișcare. Vorbindu-ne despre pacienți, tînărul medic voia să dovedească faptul în virtutea căruia satul în care lucrează ei nu este prea departe de condițiile unui oraș. În comuna Drăgănești-Vlașca (și primarul îl aprobă la fiecare propoziție !) există o mulțime de unități care nu sînt altceva decît germenii unor întreprinderi și instituții orășenești. Nu vom vorbi despre cele care țin de poștă și de bancă, de Trusturile județene și cele republicane care privesc, de exemplu, construcțiile agricole și sistemele de irigații, ci, pur și simplu, de „întreprinderile și instituțiile noastre", ale „comunei noastre", cu administrație proprie și pe care le putem numi, pe loc, fără nici o ierarhie, așa cum ne vin ele în gînd : cooperativele agricole de producție din cele cinci sate care compun comuna, cooperativele de consum și de prestări servicii și, mai ales, unitățile noastre industriale pe care le numim, uneori pe nedrept „mica industrie" ; căci iată, de exemplu, în una dintre întreprinderi se fabrică produse

finite din cauciuc, începînd cu articole de încălțăminte și pînă la garniturile necesare locomotivelor diesel ! Cîți specialiști cu studii superioare avem aici, în comuna noastră ? Aproape 200 ! Cîte apartamente vom avea construite pînă la sfîrșitul acestui an ? Aproape 200 ! Îl ascultăm pe medicul Adrian Alexa care, în discuție, s-ar fi părut că luase locul primarului Petre Ivan și ne dăm seama că acolo, în comuna Drăgănești-Vlașca cunoașterea oamenilor funcționează ca o lege a conviețuirii sociale. Tot de la tînărul medic aflăm că în comună există o mulțime de elevi ai școlilor generale și ai liceului agroindustrial (primarul aprobă și confirmă cu satisfacție : 1 500 de elevi la aproape 8 000 de locuitori !) și că policlinica are medici specializați în stomatologie, ginecologie, ftiziologie, pediatrie, ba chiar și în geriatrie, avîndu-se, deci, în vedere și sănătatea bătrînilor, cei mai bătrîni ! În total, 30 de cadre medicale la 7 829 locuitori (ca să dăm cifra exactă !). Nici „tonul" celor cu care am stat de vorbă (dr. Mariana Descaci, medic coordonator al dispensarului, dr. Atanasie Pîrvu, medic pediatru, dr. Cristiana Iordache, consultant la secția de medicină generală, dr. Aristea Mihăileanu, stomatolog, doctorii Minodora Cristescu și Rodica Nistor care sînt de loc chiar din satul în care își exercită profesiunea) și nici imaginea înregistrată de propria noastră privire n-ar fi constituit ceva aparte, dar iată că șansa unei ieșiri din cotidian ne-a „zîmbit" tocmai atunci cînd nu ne gîndeam la vreo surpriză ! Notasem numărul cadrelor medicale : 30 ! Ce înseamnă totuși „cadre" ? Ni s-a răspuns prompt : medici, surori, tehnicieni sanitari. Am dorit să stăm de vorbă și cu alți medici despre care auzisem cuvinte frumoase ; nu era nimic complicat, numai că pe unii dintre ei nu-i puteam găsi decît la „punctele sanitare de cîmp". Explicația era foarte simplă : călătoria aceasta spre Dunăre o făcusem în toiul stringerii recoltei și activitățile întregului sat se mutaseră în acele „puncte fierbinți" ale muncii.

Ne-am dat atunci seama că satul românesc, cu toți locuitorii săi, are în fiecare anotimp un scop comun : veghea la sănătatea și fertilitatea pămîntului. În ceea ce-i privește pe medici : veghea la sănătatea omului. Sănătatea, robustețea omului însuflă pămîntului sănătate și rodnicie.

CORNELIU BĂRAN ■

● La Viena au fost reluate, în cea de-a treia sesiune, negocierile privind forțele armate și armamentele convenționale între țările participante la Tratatul de la Varșovia și statele membre ale N.A.T.O., începute în ianuarie a.c. și care se desfășoară paralel cu negocierile dintre cele 35 de state semnatare ale Actului final de la Helsinki vizînd adoptarea de noi măsuri de creștere a încrederii și securității în Europa. Ambele negocieri sînt componente ale procesului de securitate și cooperare în Europa și urmăresc același scop, întărirea încrederii și securității pe continentul nostru. Luînd cuvîntul în cadrul reuniunii celor 35 de state, reprezentantul român a arătat că țara noastră se pronunță nu doar pentru intensificarea schimbului de informații militare și îmbunătățirea procedurilor de notificare, observare și verificare, ci și pentru includerea altor măsuri, în primul rînd a celor ce vizează limitarea activităților militare. Adoptarea de măsuri privind publicarea de informații militare, a spus vorbitorul, este o condiție necesară, dar insuficientă pentru a asigura securitatea și a întări încrederea pe continent. Reprezentantul român a arătat că aceste măsuri trebuie să fie însoțite obligatoriu de limitarea efectivă a condițiilor materiale pentru declanșarea unui atac armat în Europa.

● Într-o notă a Ministerului de Externe al R.D.G. se subliniază că guvernul R.D. Germane a luat cunoștință cu surprindere de decizia guvernului R.P. Ungare de a facilita plecarea cetățenilor R.D.G., fără documente valabile, în terțe țări. În notă se arată că „măsura adoptată de guvernul ungar reprezintă o violare clară a acordurilor încheiate și totodată o violare a intereselor fundamentale ale R.D.G.". Documentul declară că partea ungară poartă întreaga răspundere pentru situația creată și precizează că R.D. Germană își reafirmă punctul de vedere potrivit căruia acordarea permisiunii de plecare în terțe state a cetățenilor R.D.G., fără ca aceștia să se afle în posesia unor documente de călătorie valabile, eliberate de R.D.G., reprezintă o violare a suveranității R.D.G. În notă se cere R.P. Ungare să anuleze imediat decizia de abrogare unilaterală a unor paragrafe ale Acordului privind trecerea fără viză a frontierei.

● Seimul R.P. Polone a aprobat componența noului guvern polonez condus de Tadeusz Mazowiwcki.

● Președintele R.P. Chineze, Yang Shangkun, a conferit la Beijing cu delegația parlamentară din U.R.S.S., condusă de Anatoli Lukianov, prim-vicepreședinte al Sovietului Suprem. Cu acest prilej, au fost analizate posibilitățile de dezvoltare a relațiilor de prietenie dintre cele două țări, în urma întîlnirii la nivel înalt chino-sovietice.

● Primul-ministru al Italiei, Giulio Andreotti, a efectuat o vizită oficială în R.S.F. Iugoslavia, în cursul căreia a conferit cu președintele Consiliului Executiv al R.S.F.I., Ante Markovici. Au fost analizate aspecte ale cooperării bilaterale și probleme de interes comun din actualitatea internațională. Au fost semnate acorduri de cooperare în diverse domenii, precum și un proiect comun de document privind protecția ecologică a Mării Adriatice.

● Președintele Egiptului, Hosni Mubarak, l-a primit pe ministrul israelian al apărării, Yitzhak Rabin, care a făcut o vizită la Cairo. Discuțiile s-au concentrat asupra planului în 10 puncte prezentat recent de președintele Mubarak cu privire la căile de instituire a păcii în Orientul Mijlociu.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Pacea prin amenințare

Pare de-a dreptul imposibilă chiar și încercarea de a determina o mutație calitativă pe planul opțiunilor în domeniul păcii, de a stimula renunțarea la ancestrala dependență a lumii de forțele militare. Ceva s-a mișcat, idei osificate au început să-și piardă consistența, marii proprietari de arme — convenționale sau nu — și-au făcut citeva concesii reciproce renunțînd la o serie de arme depășite tehnologic, dar nimic din tot ce se petrece nu justifică euforiile. Cursa continuă. A înarmărilor, bineînțeles, puternică sursă de tensiune politico-economică și de risipă a resurselor — majoritatea atît de aproape de termenul limită al epuizării — de menținere a pauperității și malnutriției, maladiilor și analfabetismului. Toate relele pe seama înarmărilor? Fără ezitare, DA! S-au întocmit nenumărate scenarii ale reconversiunii a mii de miliarde cheltuite pentru gloanțe, bombe, rachete, tancuri și alte scule asasine în unelte pașnice, real utile, în hrană, medicamente și școli pentru a mai insista. Se mizează încă prea mult, nejustificat de mult pe securitatea de poziții adverse, pe putere pentru descurajare. Descurajarea intențiilor de agresiune prin creșterea puterii militare, Pacea prin amenințare.

Afirmațiile potrivit cărora aceasta este unica modalitate de menținere a liniștii pe pămînt în ultimii 40 de ani sînt neștiințifice, imorale, cinice. După 1945 s-a recurs la forța armelor de 5 ori mai mult decît pînă la cea mai mare conflagrație mondială a tuturor timpurilor. Statisticile ONU probează creșterea gradului de agresivitate în anii postbelici prin cele 570 de conflicte armate, din care 160 au fost (sau sînt) războaie. Numărul morților — combatanți și populație civilă — se ridică la 20 milioane, adică de 2,35 de ori mai mult decît numărul militarilor decedați în primul război mondial. Acestea sînt categorisite drept „fenomene locale", periferice, adică violență armată cu arie restrînsă, fără implicații serioase pe plan mondial (?). Cei 12 ani de război civil din Liban au cauzat numai pierderi materiale în valoare de 100 miliarde dolari, ior recent încheiatul conflict irakiano-iranian are la pasiv 400 miliarde dolari. Pierderile de vieți omenești, infirmii și mutilații nu-i mai aducem în discuție. Într-o lume a interdependențelor tot mai strînse, a globalizării problematicii care confruntă omenirea, de orice natură ar fi ea, nimic nu mai poate fi socotit local, zonal, periferic. Cu atît mai puțin un război. Indiferent unde se produce, orice conflict militar este locul unde se moare, unde se distruge, unde se irosesc resurse scumpe, atît de necesare unor industrii pașnice. Iar febra continuă. În pofida tuturor avertismentelor, ignorîndu-se parcă deliberat mințile luminate ale lumii care cer să se pună punct pînă nu este prea tîrziu, cheltuielile pentru înarmare au crescut din 1981 pînă acum de la 600 la 1 000 de miliarde de dolari. Cifra este imensă și de-a dreptul imposibil de cuprins cu mintea.

În această ecuație în care înarmarea și dezvoltarea sînt termeni adverși, este necesar doar puțin bun simț pentru a anticipa rezultatul. Creșterea în progresie geometrică a arsenalelor militare asigură pacea în măsura în care mirajele din deșert oferă apă rece rătăciților însetați. Singura modalitate de a proteja această dorită dar efemeră stare a liniștii pe Pămînt o constituie renunțarea consecventă, multilaterală la arme, oricum ar fi botezate ele, instaurarea unei păci indestructibile prin cooperare și întărirea încrederii.

În spiritul politicii sale principiale, umaniste și constructive față de toate problemele internaționale, România apreciază că securitatea și încrederea spre care aspiră toate popoarele nu se pot fundamenta pe existența și perpetuarea politicii de forță, a înarmărilor ci, dimpotrivă, pe reducerea continuă a nivelului arsenalelor și efectivelor militare. România a dat exemplul. Deci, se poate.

ION VIRGIL ■

„Victima" acuzată

În S.U.A., după aproximativ 15 ani, se discută din nou despre acțiunile F.B.I. pentru rezolvarea cazului Patty Hearst.

În dimineața de 4 februarie 1974, Patty Hearst, fiica editorului miliardar american Randolph Hearst, a fost răpită, în văzul lumii, de lîngă casa ei, de doi bărbați și o femeie, toți înarmați. Nici promisiunile bănești substanțiale făcute răpitorilor de către pricopsitul tată și nici multiplele acțiuni întreprinse de F.B.I. n-au dus la nici un rezultat. Abia la 3 aprilie Patty, printr-o bandă de magnetofon, comunică părinților : „Am fost pusă să aleg : să rămîn mai departe prizonieră sau să lupt, alăturîndu-mă organizației S.L.A. („Simbionese Liberation Army"). M-am hotărît pentru luptă".

Stupoare. Mister. Incertitudine. Fiica unui mare bogătaș american să facă așa ceva ? Despre ce luptă-l vorba ? S.L.A. era de mult cunoscută ca organizație teroristă. Rătăcire de moment ? Șantaj ? Capriciile unui copil de 20 de ani răsfățat ?

La 15 aprilie același an, un grup de cinci bandiți înarmați pînă-n dinți, membrii S.L.A., atacă banca Hibernia din San Francisco. În timp ce conducătorul grupului dezarmează pe paznici și „coordonează" colectarea banilor lichizi aflați în bancă, o tînără femeie, cu perucă neagră și figura impietrită, cu pistolul automat în poziție de tragere, ține sub amenințare clienții băncii. Pare a fi gata să întreprindă orice crimă.

În final, tentativa a eșuat. Banditii sînt arestați. Printre ei și Patty Hearst.

VASILE DUMITRU ■

SIDA a existat dintotdeauna (II)

Conform tezelor lui Grmek, nu numai că existînd aceste maladii se opuneau difuzlunii SIDA ci, de multe ori, virusul HIV se ascundea în spatele lor. SIDA, spune el, a lovit omul dintotdeauna mascîndu-și identitatea cu ajutorul unor boli numite tot de ei „oportuniste".

Explozia noii pestilențe care amenință să decimeze umanitatea e cealaltă față a medaliei bătute în cinstea succeselor medicinei. Omul a devenit victima propriilor sale progrese, adevăr ce poate fi probat sub multe aspecte. Cercetările conduse de Grmek au demonstrat cu maximă evidență că dispersarea virusului HIV a fost favorizată de practica, devenită curentă în perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial, transfuzia sanguină. Încă din 1977 virusul HIV a contaminat băncile de sînge americane. Primele suspiciuni au apărut în 1982 dar nici o măsură n-a fost luată pînă în vara lui 1985. Ani în care virusul a avut de lucru, dar băncile de sînge fiind private și lichidul respectiv reprezentînd un business, măsurile de protecție au fost luate cu întîrzierea cerută de scumpetea lor. În Franța, unde sîngele nu reprezintă o afacere, o întîrziere la fel de mare s-a produs în protejarea băncilor de sînge din cauza inerției aparatului birocratic.

Omenirea plătește un preț ridicat „progreselor" înregistrate de ideologia consumistă cunoscută sub sloganul „folosește și aruncă". Înlocuirea seringilor din sticlă cu cele de plastic a marcat o adevărată revoluție tehnologică concepută tocmai în ideea de a proteja pacientul de prezumtive contaminări. Numai că aruncate, multe seringi de plastic iau drumul țărilor sărace unde vindecătorii de ocazie le folosesc fără nici un scrupul, fără a se gîndi că poate aceste utile obiecte au servit la administrarea de droguri.

Echilibrul biologic care exista între virus și om a fost rupt cu brutalitate în anii '60 sub impactul mișcărilor de liberalizare a comportamentului politic, economic, cultural, sexual etc. Homosexualii americani au creat condițiile cele mai favorabile difuzlunii virusului HIV. În 1982, numai la San Francisco erau concentrați 98 000 de bărbați cu asemenea dezgustătoare obiceiuri.

SIDA există oficial din iunie 1981, cînd a fost recunoscută ca o „boală nouă" într-o comunicare a Agenției epidemiologice federale a Statelor Unite. Anii au trecut, iar acum se apreciază că SIDA va deveni, în următorii 5 ani, principala cauză de deces pentru persoanele pînă în 50 de ani. Dacă în iunie 1987 seropozitivi și bolnavi de SIDA erau în lume 5 milioane, în decembrie 1988 Organizația Mondială a Sănătății anunța că numărul lor ajunsese la zece milioane !

Principala problemă sanitară a lumii, agresiva SIDA, e capabilă să concureze în scurt timp ca număr de victime cu cea mai mare conflagrație mondială. Profilaxia, tratamentul paleativ, desigur, cercetarea științifică nu sînt încă în măsură să stopeze „ciuma secolului". Se va întîmpla și asta, sperăm că nu peste multă vreme. Dar atunci, conform teoriilor profesorului Mirko Grmek, trebuie să așteptăm înfricoșați apariția unui și mai teribil flagel ?

IOAN ROȘCA ■

Tineri ai nimănui

Pe o stradă în centrul Bogotei, la miezul nopții, trei tineri dorm pe niște cartoane acoperiți cu o folie de plastic. Alfonso, unul dintre ei, în vîrstă de 17 ani, privește precaut în jur înainte de a șopti : „Sus pe deal, la postul de poliție, locotenentul amenință că va chema escadronul morții". Lui îi este frică să nu sfîrșească precum unul din prietenii săi : la morgă. Numai în ultimele două luni 17 tineri au fost uciși (dar deoarece nimeni nu-i reclamă, s-ar putea ca numărul să fie mai mare) de acest escadron al morții. „Societatea noastră este martora unor asemenea fapte, fără să fie prea impresionată. Ele au devenit la fel de obișnuite ca și cumpărarea unei pîini sau un tuns", comentează un articol apărut în cotidianul „La Prensa". În Bogota se află peste 10 000 de tineri, pînă în 18 ani, fără adăpost, fugiți de acasă. Ei s-au refugiat aici pentru a scăpa de condițiile mizere de acasă, de bătaia care le-o aplicau părinții deoarece nu aduceau destui bani (2 milioane de minori se întrețin singuri !). Acești tineri se reunesc în „camada" pentru a se putea ocroti pe timpul nopții. Dar nopțile sînt reci în orașul situat la 2 640 m altitudine. De aceea ei se amețesc bînd rachiu, fumează marihuana sau „bazuko", un amestec de coca, benzină, acetonă, diluant și pudră de talc sau făină. Pe timpul zilei lucrează organizați în „galladas", grupe strict ierarhizate, iar seara își împart frățește mîncarea, reușind să o ducă mai bine decît cei de vîrsta lor, care locuiesc împreună cu părinții în cartierele sărace. Pentru acești copii ai străzii s-au inițiat o serie de programe de ajutorare, dar fără succes. Doar „Națiunea copiilor", înființată în satul Bemposta (la 3 000 m) de către italianul Javier de Nicolo, pare o reușită. Aici, în Anzii Cordilieri trăiesc 400 de tineri care se autogospodăresc, își aleg primarul și iau decizii prin vot. Zece învățători îi inițiază în tainele cititului, scrisului și socotitului, iar în afară de aceasta învață și o meserie. Bemposta este o soluție, dar în America Latină există, după estimarea UNICEF, 40 de milioane de tineri care au nevoie de ajutor, nu de „escadronul morții".

DAN DĂNUȚ DOBU ■

Lumea se amuză

După „N.B.I."

Universul muzicii

Cîțiva tineri amatori de muzică își exprimă, în termeni uneori pe lîngă normele civilizației, nemulțumirea pentru neapariția de cîtăva vreme a acestei rubrici, somîndu-ne într-un fel să le divulgăm motivul. Poftim. Nu este altul decît acela că fostul semnatar al rubricii a săvîrșit unele erori. Reluăm rubrica cu speranța că prin noul colaborator vom răspunde și mai exact dorințelor tinerilor.

Un nou punct fierbinte pe harta rock-ului bucureștean : Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României" al sectorului 4, cu sediul în strada 11 Iunie nr. 42 — locul unde repetă și susține, periodic, concerte entuziasmante exponentul nr. 1 al avangardei genului, grupul **Roata** (adică : Sorin Chifiriuc, Elena Perianu, Valentin Badea), despre care vom mai vorbi. ● După accidentul suferit în timpul unui concert din Australia, în 1986, care a implicat o intervenție destul de dificilă pe coardele vocale, Elton John a hotărît să-și schimbe radical felul de viață. A divorțat de Renate Blauer (sunetistă vest-germană), și-a schimbat locuința, păstrîndu-și, după mutare, dintre colecțiile extravagante numai pe cea de costume de scenă, și-a făcut o inventariere riguroasă a veniturilor (4,8 milioane de lire sterline) și a început, împreună cu credinciosul său prieten Chris Thomas, imprimarea unui L.P. intitulat „Reg stricks back" și pregătirea unui șir de concerte care a debutat zilele acestea și se va încheia în august... 1990, cuprinzînd, în ordine, țări din America, Asia și Europa. ● Madonna pare abonată la anii impari. Dacă 1985 l-a adus lansarea („Like a Virgin"), 1987 l-a adus consacrarea („True Blue"). Ce-i va oferi 1989 încă nu se știe, dar ceva trebuie să lase, pentru că toate forțele au fost mobilizate în acest sens : managerul ei a încheiat un „contract al secolului" cu firma „Pepsi-Cola", patronul unei case de discuri (Seymour Stein) a încurajat-o să lanseze un nou single („Like a Prayer") și să imprime un L.P. împreună cu Prince, iar ea a confirmat că va juca și în acest an pe Broadway în piesa lui David Mamet „Speed the Flow". ● „După 13 ani de somnolență am botărît să trec la treabă !" — mărturisește Paul McCartney, care n-a mai apărut în concert decît foarte rar din 1976. Un lung turneu a fost pregătit cu minuțiozitate pentru acest an. Punctul terminus : U.R.S.S. Ocazie specială, pentru care a pregătit o reprizăă inedită de... rock'n roll clasic. ● Și, în sfîrșit, o știre caldă acum... un sfert de secol (vom mai reveni cu astfel de micro-remember) : 50 000 de cereri pentru cele 728 de locuri în sala care găzduiește „Ed Sullivan Show" — emisiunea de televiziune în care au fost invitați deja celebrii **The Beatles**. Peste 73 milioane de telespectatori au urmărit emisiunea cu pricina !

PAUL NANCA ■

O problemă... arzătoare

Reziduurile toxice

Este ca și cum ar fi înconjurați de o baltă de noroi maroniu, din care o picătură conține suficientă otravă cît să îmbolnăvească o familie întreagă, ba chiar și pe vecini. Se numesc reziduuri toxice și sînt create de om. În timp ce-și fabrică medicamente, își vopsește stofe și utilizează chimicale pentru alte produse. Și reziduurile toxice se tot adună, în proporție de mii de butoaie, zilnic, în lume!

Se afirmă că soluția optimă ar fi arderea acestor reziduuri în crematorii speciale. Dar nimeni nu pare să fie de acord să-și instaleze — cum s-ar spune — crematoriul în propria-i curte. O urmă de soluție ar putea reieși din povestea a patru oameni obișnuiți, afirmă un comentariu publicat nu demult în Financial Times : Hugh Donaldson, chimist, Jeremy Sayers, om de afaceri, Harry Williamson inginer nautic, deocamdată șomer și soția lui, Dorothy. Cei patru și-au legat soarta — fără voia lor, unii — de problema reziduurilor toxice.

Hugh, un scoțian solid, de 47 ani, este directorul unei divizii a I.C.I. care produce coloranți, pesticide, medicamente și alte produse considerate esențiale în zilele noastre. Pe lîngă ele, însă, se mai produc și reziduuri cu un înalt grad de toxicitate și lui Donaldson îi revine responsabilitatea de „a scăpa" de ele. Și iată că el face cunoștință cu Jeremy, 50 ani, de profesie contabil, care conduce Ocean Environmental Management, o companie care intenționează să profite de problemele lui Hugh. Jeremy intenționează să construiască un crematoriu înalt de 22 m, pentru incinerarea reziduurilor toxice, la Seal Sands, în estuarul rîului Tees, la o distanță nu prea mare de casa și grădina familiei Williamson, din Hartlepool, Cleveland. Cei patru sînt deci legați prin complexitatea necesității distrugerii acelor „otrăvuri complexe" ce rezultă din civilizația modernă.

Reziduurile toxice au devenit una dintre problemele internaționale actuale. Unul dintre modurile cele mai eficiente de a le distruge este arderea lor la circa 1 300°C, temperatură la care componentele lor se descompun în părțile constitutive de bază, în teorie lipsite de toxicitate. Se construiesc crematorii speciale, care arată ca niște complexe chimice moderne, dotate cu cuptoare înalte și numeroase conducte, care necesită investiții consistente. Aceste crematorii ar trebui să fie super-eficiente ; altfel reziduurile toxice rezistă la temperaturile ridicate, scapă în atmosferă, reprezentînd un factor de risc pentru plămînii ființelor vii din zona respectivă.

Industria susține ideea construirii de astfel de crematorii afirmînd că incinerarea controlată este calea cea mai sigură pentru a trata reziduurile toxice. Ecologii însă, argumentează că industria poate și trebuie să aloce fonduri pentru cercetare în scopul găsirii unor căi mai sigure de reciclare, dar și de reducere a volumului de reziduuri toxice rezultate. Între timp, locuitorii din zonele unde se pregătește construirea de crematorii, ca familia Williamson, sînt neliniștiți de efectele lor asupra sănătății. Au auzit deja povestindu-se despre problemele pe care le au cei care trăiesc în zona unor asemenea incineratoare : la Ellesmere Port și Pontypool în Marea Britanie și la Biebesheim în R.F.G. Sînt neliniștiți și de convingerea că, și în cazul în care crematoriile funcționează în condițiile optime stabilite, se poate întîmpla un incident tragic care să învăluiască vecinătatea în nori toxici.

Desigur, nu există nici un fel de statistici sau studii științifice din care să reiasă clar efectele negative ale funcționării crematoriilor asupra sănătății populației din zonă. Medicii locali au semnalat probleme respiratorii, fermierii s-au plîns de animale născute cu malformații dar nici un om de știință n-a demonstrat încă legătura directă între cauze și efecte.

Dar dubiile continuă să existe în mintea celor care se simt amenințați de fumul care iese din coșurile crematoriilor. Locuitorii din Cleveland, sprijiniți de medicii locali, ba chiar și de către cercetătorii din industria chimică — puternic dezvoltată în zonă — au convins pe consilierii lor municipali că incineratorul lui Jeremy nu era tocmai de dorit. Cererea lui privind autorizarea construcției a fost respinsă în luna iulie a.c. cu motivarea — în primul rînd — a criteriilor de protecție a sănătății. Dar s-a prezentat un recurs la Environment Secretary și toată lumea, inclusiv Harry și Dorothy Williamson prevăd că, pînă la urmă, crematoriul se va construi.

Pentru Jeremy Sayers și alți oameni de afaceri ca el, opoziția locuitorilor din Cleveland este de neînțeles. La urma urmelor familia Williamson și ceilalți, au trăit dintotdeauna într-o zonă unde există o aglomerație enormă, probabil cea mai înaltă concentrare de fabrici chimice din Europa și — în plus — o centrală nucleară. Tot felul de chimicale se produc, cu alte cuvinte, chiar la ușa lor, iar rîul Tees este, practic, mort ca urmare a poluării. Locuitorii din Middlesborough, Billingham, Redcar, Hartlepool și orașele învecinate au cea mai ridicată rată a mortalității din întreaga Mare Britanie și cea mai negativă situație în ce privește starea sănătății locuitorilor. Oare această stare de lucruri nu se datorează substanțelor nevăzute pe care multitudinea coșurilor de fabrici din vecinătate le eliberează neobosit, în atmosferă ?

ȘTEFAN UDRESCU ■

Din țările socialiste

Constelații terestre

Cei 40 de ani care au trecut de la Proclamarea Republicii Populare Chineze au dus în această țară la obținerea de succese strălucite și în producția de energie electrică. Acest sector, se spune într-un material difuzat de agenția China Nouă, a început să se dezvolte cu adevărat abia după 1949. Dacă în anii '30 capacitatea tuturor centralelor electrice chineze era de 18 500 kw, în 1988 această capacitate se ridica la 115 000 000 kw, iar producția atingea 543 de miliarde de kwh, China devenind al 4-lea producător de electricitate din lume, după Statele Unite, Uniunea Sovietică și Japonia. Centralele gigantice, termoelectrice și hidroelectrice, împreună cu cele peste 70 000 de microhidrocentrale, alcătuiesc în China o adevărată constelație terestră. Datorită lor, 600 de milioane din cei 800 de milioane de țărani chinezi au astăzi lumină electrică.

Cu rezervele sale de 800 de miliarde de tone de cărbune și cu abundentele ei resurse hidraulice, estimate la 680 de milioane de kw, se spune în materialul amintit, China ocupă, în ceea ce privește resursele energetice, unul din primele locuri din lume, 70 la sută din capacitatea de producție națională de electricitate o reprezintă centralele termice. Sînt în curs de construire încă 119 centrale electrice termice, cu o capacitate totală de 32 de milioane de kw. Totodată, pe fluviul Yangtse și pe fluviul Galben se construiesc în prezent alte 17 hidrocentrale, cu o capacitate de peste 10 milioane de kw. Potrivit datelor furnizate de Ministerul chinez al Energiei, resursele hidroenergetice utilizate în momentul de față reprezintă doar 8 la sută din potențial. Se prevede ca pînă în anul 2 000 puterea instalată a hidrocentralelor chineze să crească de la 30 de milioane la 80 de milioane de kw. În ceea ce privește sectorul energiei electrice nucleare, el este abia la început. Sînt în curs de construire două centrale electrice nucleare, la Qinshan și în golful Daya, cu capacități de producție de 300 000 și, respectiv, de 1,8 milioane de kw. Ele vor intra în producție în 1990 și 1992. Se apreciază că datorită eforturilor depuse în decurs de 40 de ani, sectorul electric chinez a pășit într-o fază nouă.

P. NICOARĂ ■

Din lirica chineză actuală

Versiune românească de
TZUI NIAN CEAN ■

ZONG YONG HUA

Spațiul

Printre clădiri înalte
Ce răsar care mai de care
Cerul din ce în ce mai îngust devine
Uneori e rîu
Uneori o fîntînă
Uneori o limbă de foc

Gîndirea se-nalță din răsputeri,
Ajunsă în pisc
Spațiul ei se lărgește deodată
Devenind și mai adînc
Cerul e mai înalt și mai luminos
Cu nori împrăștiați
Orașele noi saltă peste tot,
Întinzînd aripile puternice

KON LIU

Shanghai nocturn

Vama din Shanghai, Turnul de ceas
Limba de minut, limba de secundă
seamănă cu foarfecile
Un tur, încă un tur
Sfărîmă ziua în bucăți

Noaptea se lasă de la înălțimea blocurilor
cu zeci de etaje
Ca o perdea
Shanghaiul își deschide imediat cutia de
comori
Ce strălucesc pretutindeni
Văi de lumină, rîuri de lumină, munți de
lumină
Șase milioane de oameni compun
O poezie grandioasă
Străzile sînt rînduri de poezie
Iar lămpile sînt semne de punctuație

LI RUE NONG

Adolescența istoriei

Cîte veacuri le-am parcurs
Sînt veșnic tînăr ca și cerul albastru
Urmăresc fluviul lung numai o clipă
Devin un moșneag tîrîndu-mă din greu
Îmi pun o haină nouă, neînvinsă
Pretutindeni se găsesc bucăți din haina mea

Unii spun că sînt soarele dis-de-dimineață
Fiindcă sîngele meu, combustibil roșu-aprins
Luminează zorii
Unii spun că sînt speranța
Fiindcă am un drum infinit de parcurs
Eu nu sînt mulțumit de realizările dobîndite
Încălzesc zorile istoriei una după alta
Cu tăria și speranțele vîrstei mele

Eu nu sînt o ciocîrlie ce respiră în văzduh
Avînd norii prieteni
Sfidînd brutalitatea și stabilitatea uscatului
Eu nu sînt un melc ce brăzdează solul
Lacom de parfumul pămîntului
Sfidînd lărgimea și adîncimea cerului albastru
Eu sînt numai o iarbă, un munte verde
Și o barcă zburdînd pe crestele valurilor
Cu brațele și sufletul meu istoria scrie
Moto de adolescentă

WANG YUE HUA

Îți dăruiesc un lac de primăvară

Îți dăruiesc un lac de primăvară
În apa din lac se află admirația și dragostea mea
Pădurea neagră de pe malul lacului
Acoperă întotdeauna speranța întoarcerii
Soarele luminează inima
Luna te face mai gingașă
Tăcerea rămîne tot atît de frumoasă
Dorul rodește singurătate
Anotimpul prelungește amintirile
Balsamul înflorește neobservat în suflet

Îți dăruiesc un lac de primăvară
Apa blînd să-ți mîngîie inima
Nesaț dînd respirărilor tale
În vara plină de canicule și
În toamna adîncă, inconsolabilă,

Gimnastă la sol

Ea vine din ochii albaștri ai lui Auguste Rodin
Formează figuri minunate una după alta
Ca și cum Venus reînviată
Sărind în bazinul de înot

Flacăra roșie, flacăra verde,
Flacăra galbenă, flacăra purpurie
Formează coroanele sufletului de foc

Ca sudoarea din sala de antrenament să fie cerneala
Precum covorul verde, fraged ca iarba, să fie hîrtia
Să scriu un șir nesfîrșit
De cuvinte de primăvară

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Cutezanță

În orașul Toronto, din Canada, se află un bloc-turn înalt de peste 350 metri. Într-una din zile tînărul californian Dan Goodwin, în vîrstă de 30 ani, a reușit să se cațere pînă în vîrful lui, sprijinindu-se pe armătura metalică a ferestrelor. În fantastica sa ascensiune el nu a folosit nici un fel de echipament de securitate, în urcuș bazîndu-se numai pe rezistența mușchilor săi.

Brumă de Marte

Imaginea alăturată, prinsă de „Viking 2", este un document deosebit deoarece a dat la iveală, pentru prima dată că pe solul marțian există brumă. Depunerile din jurul rocilor de culoare brună ce au mărimi cuprinse între 10 și 76 centimetri, apar în cursul nopții, cînd temperatura variază în jurul a minus 80 grade Celsius și dispar ziua cînd temperatura crește pînă la minus 10. Uneori bruma este inexistentă cîteva zile în șir. Acest lucru a permis astrofizicienilor să deducă că nu este vorba, așa cum au bănuit, de un simplu depozit de gaz carbonic înghețat, ci, mai degrabă, de o varietate a acestuia, care conține șase molecule de apă la

o moleculă de CO_2. Analizele încearcă să verifice această ipoteză, una din cele mai interesante în ceea ce privește natura solului marțian și a istoriei planetei.

AUREL DIANU ■

FOTBALUL LA EL ACASĂ

Porumboiu arbitrează în favoarea fotbalului ● Exemplul lui Ivan ● Lupu și Ștefan Stoica în lotul național ● Tricolorii se vor pregăti la Bistrița ● Steaua recuperează : mingi în terenul advers, puncte pierdute acasă, fermitate față de indisciplină ● Punctele „Sportului" la „adevărul Victoriei" ● Runda europeană începe marți, cînd Dinamo joacă cu „partizanii" lui Dinamo Tirana ● Returul cu Porto — la Tîrgoviște ● Reunirea pentru Copenhaga — pe 5 octombrie ● În repetițiile de miercuri : Steaua iarăși irezistibilă, Mateuț începe să-și intre „în șut", Morenii — la Petroșani ca la Porto.

Jenei este optimist

— Vă ajută în vreun fel acest început de campionat ?

— **Începutul este mai agitat decît în alți ani. Asta sper să aducă valoare campionatului, să propulseze noi jucători și, implicit, să lărgească aria de selecție. Din acest punct de vedere, etapele de pînă acum ajută activitatea la echipa națională.**

— În ce fel ?

— Concret ?

— Da.

— **De exemplu, prin aceea că au impus selecției doi jucători care vor fi și chemați la lotul național, Lupu și Ștefan Stoica.**

— Vreți să detaliați ?

— **Pe Stoica îl urmăresc de mai multă vreme, atrăgîndu-mă prin „agresivitate" în sens bun, tip Lăcătuș. Valoarea și forma de acum îl recomandă cu prisosință.**

Lupu are o tehnicitate deosebită — lucru pe care-l știam, la care a adăugat în ultima vreme și dorința, exprimată în teren, prin modul în care joacă, de a face performanță. Nu anticipez, dar îl văd titular la națională.

— Ce stare de spirit aveți acum față de toamna trecută, cînd au debutat preliminariile ?

— **Staționară ! Forma de acum a selecționabililor nu este încă la nivelul de performanță cerut de confruntarea cu Danemarca. Dar succesiunea etapelor și examenul sever al cupelor europene cred că vor aduce toți jucătorii din lot la nivelul de competitivitate necesar.**

— Cum stăm cu moralul la echipa națională ?

— **Cred că nu există un „psiholog" mai bun decît acest moment foarte favorabil pentru atingerea unei performanțe dorite de toți iubitorii sportuului. Jucătorii noștri au valoare și calități pentru acest lucru, dar le trebuie acest factor psihologic — să înțeleagă importanța momentului și să se autodepășească. Tot ei și-au creat această situație de mari favoriți — și o păcat ca toți ei s-o irosească.**

— Ce vreți să spuneți ?

— **Că am mare încredere în orgoliul jucătorilor noștri.**

— Unde se vor definitiva pregătirile lotului ?

— **La Bistrița.**

— De ce ?

— **Institutul meteorologic ne-a asigurat că vor fi condiții de climă comparabile cu Copenhaga, dești eu un plus de vreo 300 m la altitudine.**

— Vă mulțumesc, vom reveni.

ORADEA

Să nu acuzăm apărările!

0—1 în min. 2, 1—2 în min. 7, 3—2 în min. 32 — deci cinci goluri în prima jumătate de oră a unui meci (din care două marcate de oaspeți) — și 5—3 în final, iată o evoluție de scor ce a trezit din amorțeală etapa trecută făcîndu-ne să sperăm în continuare într-un campionat mult mai disputat. Neștiind (totdeauna) dinainte unde se joacă meciurile cele mai spectaculoase, n-am fost la Oradea. A fost, însă, antrenorul federal **Mircea Rădulescu,** ale cărui opinii de mai jos completează substanțial raportul de observator federal pe care l-a întocmit oficial.

„Demult n-am mai asistat la o asemenea partidă în care ambele echipe au făcut o demonstrație și o pledoarie pentru fotbalul modern și ofensiv. Publicul a fost incitat, aplaudîndu-i deopotrivă și pe oaspeți și nevenindu-i să părăsească stadionul. Adrian Porumboiu s-a ridicat la înălțimea jocului pe care-l conducea, arbitrînd mereu în favoarea fotbalului. De la bine ori m-a impresionat linia de mijloc Cheregi, Tămaș, Mureșan, Vancea (l-aș adăuga și pe Ivan care a jucat la tineret, avînd două cartonașe galbene) — o „mediană" echilibrată, tînără, tehnică și de mare viitor. Ovidiu Lazăr, autor a trei goluri, ne-a reținut iarăși atenția, fiind un jucător pe care, în contextul crizei de atacanți centrali, se impune să-l urmărim în continuare pentru loturile naționale.

S.C. Bacău a arătat un nivel superior de pregătire fizică și mai ales acea tonică mentalitate a echipei venită nu să se apere, ci, dimpotrivă, să atace precum în jocurile de acasă. După ce s-a văzut egalată, n-a închis jocul, reușind, de altfel, să preia conducerea iarăși printr-un gol superb, cum rar se poate vedea, înscris de fundașul Gh. Radu : acesta a urmărit o centrare pe contraatac pe care a reluat-o cu capul direct în vinclu, amuțind întreg stadionul (2—1 în min. 7 !).

Scorul de 5—3 este mai neobișnuit și lasă, totuși, loc de meditație celor doi tehnicieni, Cosmoc și Sighitiu, asupra raportului dintre ponderea acțiunilor de atac și organizarea jocului de apărare. Desigur, la impresia artistică, partida a putut primi nota 10, dar să nu neglijăm gafele făcute de apărători în cîteva situații elementare.

Aș vrea să mai menționez atitudinea remarcabilă a lui Ivan care a fost cel mai bun de pe teren în jocul de tineret. Neputînd juca la seniori din cauza suspendării, Ivan n-a considerat o corvoadă să evolueze la tineret, unde a oferit un excelent exemplu și mai tinerilor săi coechipieri de club, dar și altor „seniori", care privesc de sus sau chiar desconsideră retrogradarea lor temporară la echipa de speranțe".

Situîndu-ne, fatalmente, mai aproape de poziția spectatorului decît de a tehnicianului, am înclina să nu acuzăm, totuși, prea tare apărările pentru golurile primite, permițîndu-ne să vedem doar jumătatea plină a paharului, adică această predilecție — pe care o aplaudăm — spre jocul ofensiv care face, iată, deliciul tribunelor. Înscrieți băieți, numai înscrieți !

PITEȘTI

Nu se putea altfel!

Din cîte am înțeles de la antrenorul federal **Cornel Drăgușin,** care a asistat la partida F.C. Argeș — Steaua, „problema învingătorului nu s-a pus nici-un moment, atît de clară a fost superioritatea echipei Steaua". Cu meticulozitatea care-l caracterizează, Cornel Drăgușin argumentează : „Nu mai evoc datele din așa-zisa casetă tehnică — șuturi la poartă, cornere etc — care atestă dominarea Stelei, ci precizez doar numărul neobișnuit de mare în campionatul nostru — 32 — de mingi recuperate de campioni în jumătatea de teren adversă — fapt care demonstrează că jocul a fost controlat în totalitate de echipa campioană. Inclusiv după eliminarea lui Ilie Dumitrescu (pentru un gest reprobabil, care m-a întristat, lovirea adversarului cînd jocul era oprit), Steaua a condus jocul și, cum era normal, a cîștigat. S-a întîmplat să fie printr-un penalty, dar cred că succesul oricum nu i-ar fi scăpat, întrucît, spre final, diferența de valoare a ieșit și mai pregnant în evidență în favoarea Stelei.

Mai nou promovații în echipa campioană cred că pot prelua eficiența jucătorilor pe care i-au înlocuit, dar asta presupune răbdare și perseverență. Am mai reținut prestația bună a lui Iovan, participarea la joc a lui Rotariu, ca și atitudinea lui Lăcătuș, care a rezistat atacurilor dure și, adesea, provocatoare ale lui Eduard, necăzînd în plasa lor și văzîndu-și de joc. F.C. Argeș a încercat să blocheze jocul steliștilor recurgînd la multe faulturi, vreo 29 în tot meciul. Dar valoarea de ansamblu și individuală și-a spus pînă la urmă cuvîntul".

Neintrînd în detalii (justețea penalty-ului, absența lui Hagi, forma lui Lăcătuș etc.), vom reține că jocul de la Pitești a avut toate datele unei dispute dîrze, pe alocuri încrîncenate pentru victorie. Piteștenii merită admonestați pentru duritatea unor atacuri care puteau periclita disponibilitatea jucătorilor stelișți din lot, dar și mingiați pentru ardoarea cu care au luptat împotriva... calculatorului care le-a făcut o programare total nefavorabilă în acest început de campionat. Scăpați de obstacolele grele, sperăm că ei vor reveni cît de curînd la o linie de plutire.

BUCUREȘTI

În alb și negru

În Regie a evoluat o altă „europeană", Victoria, aflată, deocamdată, la un neașteptat —3 în clasamentul adevărului. Cum mai îngrijorătoare decît returul cu Valencia era chiar această situație din clasament, cele 2 puncte obținute de azurii au valoarea unui balon cu oxigen ce poate înălța iarăși „nava" Victoriei. Efect contrar, „de plumb", are asupra studenților înfrîngerea lor pe teren propriu, după care au acum —2 și griji deosebite în perioada următoare. În partida în discuție, după aprecierea vicepreședintelui „Sportului studențesc", prof. **Eugen Banciu,** „ambele echipe au evoluat sub posibilitățile reale pe care le au. După cum se desfășura jocul, nu se întrezărea alt rezultat decît egalitatea. Pînă la urmă, șansa a surîs oaspeților, în urma unei faze care în simplitatea ei avea cu totul altă rezolvare". A fost vorba numai de șansă ? „A contat și accidentarea rapidă a lui Cristea, și faptul că ambii fundași laterali care au jucat pînă acum, Mihail Marian și Ciucă n-au putut fi în echipă, înlocuitorii lor neputîndu-i suplini ca manieră de joc". În apărare — înțeleg, dar de ce „sub posibilități" în atac ? „Pentru că în atac nu am reușit să stabilizăm o formulă percutantă". Sorin Răducanu înscrisese, totuși, trei goluri Jiului. „Dar asta nu ne-a împiedicat să-l sancționăm pentru un cumul de abateri de la conduita normală vis à vis de echipă". E supărare mare în Regie ? „Destulă. A fost al treilea joc, din patru, pe care l-am pierdut nemeritat, sau, cel puțin, ciudat. La Hunedoara am dominat și am ratat incredibil, la Bacău am pierdut din penalty, iar acum prin autogol. Cînd le punem cap la cap, ies și motivele de supărare". Cum s-a accidentat Cristea ? „Într-un duel aerian. Dar precizați dv. că doctorul Dan Sarafoleanu a fost solicitat de noi să intervină — și nu ca om din tribună, ci ca prieten al Sportului studențesc, la ale cărui jocuri asistă întotdeauna în tribuna apropiaților clubului. Însoțindu-l pe Cristea la spital din proprie inițiativă, gestul a fost mult mai util și oportun decît al oricăruia din partea clubului". Cristea se antrenează în continuare, dornic să nu piardă contactul cu lotul național. Sportul nu prea are răgaz, dar și-ar „pansa cumva rănile" acestui început de campionat : iar Victoria așteaptă cu speranță pe Valencia, într-o confruntare de „dublu V" din care sperăm să iasă victorioasă.

Grupaj realizat de OCTAVIAN ȘTIREANU

TIMIȘOARA

Una caldă, alta rece

Ultimele două partide ale Politehnicii Timișoara, atît de diferite ca rezultate și modalități de abordare, au ca numitor comun angajamentul total în fiecare fază. Adică exact atributul care a lipsit alb-vineților în prima etapă cu F.C. Bihor și care s-a manifestat doar parțial cu Flacăra Moreni. Corelație firească pentru că, fără aplomb și dorință de victorie, studenții timișoreni au risipit în confruntările amintite trei puncte foarte prețioase.

La Cluj-Napoca, Poli s-a întrecut pe sine mizînd din start totul pe cartea victoriei, acționînd permanent cu calm și luciditate, apărîndu-se, construind și marcînd ca și cum n-ar fi avut doar un singur punct în clasament. Șansa ei s-a numit forma excelentă a cuplului Timofte II — Cașuba, ultimul imbatabil în duelurile cu defensiva greoaie a clujenilor. Cei doi au produs permanent panică într-o apărare lipsită de mobilitate, cele patru goluri marcate reprezentînd doar materializarea parțială a numeroaselor ocazii avute. Să concluzionăm deci că jocul cu universitarii clujeni a însemnat pentru gruparea timișoreană o mare gură de oxigen, un bine venit reviriment, victoria în sine ivindu-se într-un moment deosebit de important al debutului în prima divizie.

Cresterea de formă manifestată în partida de duminică, succesul puțin scontat atunci și renumele oaspeților au făcut ca, miercuri, stadionul timișorean să fie arhiplin la întîlnirea cu Dinamo. Din păcate însă, cei peste 50 000 spectatori au plecat cu o singură (parțială și aceasta) mulțumire. Că favoriții lor, luptînd din răsputeri pentru un rezultat bun, i-au făcut să spere într-un punct pînă la final. Mai erau doar șapte minute de joc cînd Mateuț a reușit acea nădejdi, dar în sufletul mare al suporterilor a încolțit din nou speranța că „Poli" se află pe drumul bun. La polul opus al regretelor să notăm evoluția inconstantă a oaspeților, care s-au descurcat greu în atac în fața unei apărări aglomerate și decise în intervenții (cum va fi și cea albaneză, probabil), au acționat mult prea lent, creîndu-și puține faze fierbinți la poarta lui Almăjan.

GEORGE BOIERU

Sub panoul performanței

Două rezultate de excepție ale tinerelor noastre baschetbaliste obținute în mai puțin de o lună — vicecampioane europene la cadete și cîștigătoare ale „Concursului Prietenia", desfășurat în orașul bulgar Iambol (turneu de junioare, 18—19 ani, unde noi am participat tot cu echipa de cadete, 16—17 ani) — au atras atenția asupra posibilităților de progres pe care le are un sport care de multă vreme cam stagnă la jumătatea drumului spre performanță. Neștiind cît de des se vor repeta, nu scăpăm momentul să insistăm asupra acestor rezultate, reluînd, cu încetinitorul, importanța lor printr-o discuție cu prof. Horia Țop, de la C.S.Ș. Viitorul Cluj-Napoca, antrenorul principal al lotului (și, totodată, secundul lui Nicolae Martin, la multiplia campioană de senioare „U"-C.S.Ș. Viitorul).

— Cînd și cum a început ascensiunea lotului de cadete ?

— **Am putea data începutul în toamna anului trecut, prin cele trei „Zile ale baschetului", adevărate trialuri de selecție, organizate la Mediaș, Arad și Satu Mare, cînd s-a conturat actualul lot. Au urmat inevitabilele cantonamente dar și — lucru deosebit de important — un calendar competițional deloc relaxat, bine alcătuit de F.R. de Baschet, care a cuprins turneele de la Olsztin și Varșovia (R. P. Polonă) și Rakovnik (R. S. Cehoslovacă), apoi Balcaniada de la Kastoria (Grecia) și „Cupa Mării Negre". Și să nu uităm că majoritatea componentelor lotului fac parte și din diviziunare „A" ale senioarelor. „Vara fierbinte" a continuat apoi cu 5—6 ore de antrenament pe zi, la fel de solicitantă și pentru fete și pentru noi trei, adică stimata colegă din Oradea, Adriana Niculescu, doctorița Marta Baroga și subsemnatul.**

— Care a fost „cheia" rezultatelor din această vară ?

— **„Cheile" adică, fiindcă n-a fost una singură. În primul rînd baza de selecție : alături de cadetele promovate cu un curaj de bun augur de antrenorii divizionarelor „A" de senioare, au apărut jucătoare din cluburi sportive școlare cum sînt cele din Arad (Diana Ciupe), Sfîntu Gheorghe (Elisabeta Ambruș) și Tulcea (Doina Tocală), de exemplu. Lărgirea bazei de selecție e obligatorie în continuare, fiindcă talentul și datele biologice și psihologice nu pot fi înlocuite cu nimic, dar se mai și modifică în timp, determinate de o mulțime de factori. Prin selecție, am reușit să avem trei pivoți ca Laura Nițulescu (1,88 m), Dana Moroșan (1,88 m) și Ambruș (1,87), apoi două jucătoare de talie de asemenea respectabilă, Ioana Cocirlan (1,84 m) și Svetlana Simion (1,85 m), o conducătoare de joc cu excelente calități, Diana Ciupe, și o extremă incisivă bine orientată „pe coș", Doina Tocală. Și nu e un secret că toate șapte se află acum în vederile F.R.B. pentru lotul de senioare.**

— O altă „cheie" ?

— **Solida prietenie care s-a legat între toate fetele, dialogul deschis și sincer între fete și conducerea lotului (un excelent psiholog este colega Adriana Niculescu), acești factori ducînd progresiv la o pregătire psihologică solidă, exprimată prin dezinvoltura cu care s-a jucat la Iambol, unde am depășit toate adversarele, dintre care, alături de puternica formație gazdă, făceau parte redutabilele formații ale U.R.S.S. și Cehoslovaciei, cu loturi aproape complet schimbate față de Europenele de cadete.**

Momentul de maturitate psihologică a fost la Timișoara, în meciul cu echipa de cadete a U.R.S.S., căreia nu-i venea să creadă că... nu poate cîștiga !

— Și totuși, în finala Europenelor ați capotat.

— **Am pierdut la 1 punct în fața Cehoslovaciei, după ce la aceeași echipă pierdusem în serii la 5 puncte. E greu totuși de spus dacă în finală a fost vorba de un complex sau de o cădere psihică... mai degrabă de nerealizarea unui plus de concentrare. Dintr-un total de 18 meciuri în trei turnee oficiale, am mai pierdut doar încă două — la Balcaniadă, în fața Iugoslaviei (în prelungiri) și a Bulgariei, cu cîte trei puncte.**

— Ai vreo concluzie despre stadiul actual al baschetului feminin ?

— **Înainte de toate, acum, la schimbul de generații, e vorba de un salt valoric care trebuie impulsionat începînd cu baza de masă, cu acele echipe de fetite care pun pentru prima dată mîna pe o minge de baschet. Iar spre vîrful piramidei, la marea performanță, trebuie remarcată actuala generație de antrenori și deopotrivă activitatea intensă și eficientă a federației de specialitate. Minunatul nostru public de baschet merită și meciuri frumoase și satisfacții de pe urma participării noastre la competițiile internaționale.**

RADU BĂDILĂ

SAH cu Margareta Mureșan

În jurul globului

● **Skelleftea.** Turneul internațional contind pentru „Cupa Mondială a fost urmat de o competiție feminină cu șase participante, jucătoarele sovietice Nino Gurieli, Lidia Semenova și Nana Alexandria adjudecindu-și primele trei locuri. Pentru configurația finală a clasamentului o mare însemnătate a avut-o partida din runda a II-a **Alexandria — Semenova** (indiana regelui) **1. c4 g6 2. d4 Ng7 3. Cc3 Cf6 4. e4 d6 5. Cf3 00 6. Ne2 Cbd7 7. 00 e5 8.** Ne3 Cg4 9. Ng5 f6 10. Nh4 c6 11. Ce1 Ch6 12. Cc2 De8 13. f3 f5 14. d5 Cf7 15. b4 f4 16. Nf2 c5 17. Cb5 Dd8 18. Tb1 b6 19. a3 g5 20. Ce1 Cf6 21. Cd3 h5 22. a4 g4 23. Nh4 Dd7 24. b:c5 b:c5 25. Cf2 Ch6 26. Rh1 Ch7 27. Cd3 Nf6 28. Ne1 Tf7 29. Cf2 Tg7 30. Tb3 g3 31. Ch3 D:h3 32. g:h3 g2 33. Rg1 g:f1D 34. R:f1 N:h3 și albul a cedat.

● **Cupa Europei.** La Reykjavik echipa locală a primit replica formației vest-germane Bayern München. Gazdele și-au privit oaspeții cu cea mai mare seriozitate, în primul tur obținînd un scor impresionant 4,5:1,5. Turul al doilea a revenit oaspeților cu 4:2, scorul general întregindu-se în favoarea islandezilor cu 6,5:5,5, care și-au cîștigat dreptul de calificare în faza superioară a competiției continentale. Rezultatele tehnice înregistrate sînt următoarele : Ribli (Bayern) — Hjartarson (Reykjavik) 0—1, 1—0, Kindermann — Arnason 0—1, 1/2, Bischoff — Petursson 1—0, 1/2, Hickl — H. Olafsson 0—1, 1/2, Hertneck — Stefansson 0—1, Hecht — Stefansson 1/2, Hecht — Thorsteins 1/2, Schlosser — Thosteins 1—0.

● **După Fischer, Kasparov și Mecking...** tînărul englez Michael Adams își înscrie numele în istoria șahului mondial, fiind al patrulea (ca virstă) mare maestru de excepție. Prin victoria în turneul de la „Park Hall Int." (categoria a 10-a) Adams a realizat cea din urmă normă necesară mult doritului titlu. Rămîne ca FIDE să-i ofere diploma și insigna de mare maestru la viitorul congres. Ultima sa normă a fost obținută clar (cu o jumătate de punct peste punctajul impus) într-o companie selectă : **1. Adams** 6,5 p, 2—3 I. Sokolov, Wolff 5,5 p, 4—5. Tisdall, Wilder 5 p, 6. Hodgson 4,5 p. etc. Să urmărim stilul de joc al viitorului mare maestru (17 ani) într-o confruntare din apărarea Alehin : **Adams — Dunnington 1. e4 Cf6 2. e5 Cd5 3. d4 d6 4. Cf3 g6 5.** Nc4 Cb6 6. Nb3 Ng7 7. a4 a5 8. 00 00 9. h3 d5 10. Cc3 c6 11. Te1 Ca6 12. Ce2 Cc7 13. c3 Cc4 14. Nc2 b5 15. b3 Cb6 16. Cf4 b:a4 17. b:a4 Cc4 18. Tb1 f6 19. e6 Dd6 20. Dd3 f5 21. Cg5 Na6 22. Dg3 c5 23. C:h7 ! ! și negrul cedează.

● **Karpov** și-a anunțat sosirea pentru 21 septembrie la San Bernardino pentru a participa la o acțiune publicitară în cadrul zilelor turneului jubiliar „International Brocco-Open" (ediția a X-a). Karpov va susține un simultan și va lua parte la un scurt turneu de blitz, toate acestea cu numai zece zile înainte de a lua startul în dificilul meci al candidaților la titlul mondial, în care îl are ca adversar pe compatriotul său Artur Iusupov. Este oare convins ex-campionul lumii că va învinge ușor sau poate prin participarea la San Bernardino încearcă să simtă mai devreme pulsul viitoarei confruntări ? Răspunsul îl vom avea de-abia din declarațiile pe care Karpov le va face la sfîrșitul lunii octombrie...

Civilizația sportului

Fair play — o amintire?

Revista clujeană „Tribuna" susține de mulți ani de zile o interesantă rubrică sportivă pe care de-a lungul timpului au semnat-o condeie prestigioase ca Viorel Cacoveanu și regretatul Alexandru Căprariu. Acum, „stagiarul" care o semnează — iertați-ne dezvăluirea — este tînărul scriitor Tudor Vlad. Iată ce am citit într-una din ultimele cronici : „În urmă cu cîteva săptămîni, plimbîndu-mă pe aleile Parcului Babeș, am observat mișcare pe unul din terenurile de fotbal : evoluau niște amatori — cu greu se putea deosebi după echipamentele lor cărei tabere aparțin — iar miza era conținutul a trei sau patru lăzi de bere. Juca atelierul de scularie cu cel de forjă, ambele aparținînd aceleiași întreprinderi. Pe margine, vreo optzeci de suporteri, colegi de muncă și amatori de bere, desigur. Pînă aici, totul era plăcut, astfel de inițiative fiind pași cîștigați în lupta împotriva sedentarismului. Dar, apropiindu-mă, am observat fețele congestionate ale spectatorilor, urmare a atmosferei tensionate de pe gazon. Sărmanul arbitru improvizat (pe chipul lui se citea regretul enorm că-și oferise serviciile) era țința majorității atacurilor verbale : „Cît ți-a dat, mă, sculăria ?" ori „Te-ai băgat slugă la forjă". Nu mai vorbesc despre evenimentele din teren, despre intrările la om care dovedeau că Bumbescu e o domnișoară de pension. În cele din urmă, cîțiva jucători ai unei echipe au ieșit din teren nemulțumiți de scor sau de vreo decizie a arbitrului, iar meciul s-a întrerupt. Am întrebat iarăși dacă partida avea o miză reală și răspunsul a fost din nou negativ. A ieșit în evidență — pentru a cita oară — formidabilul impact al spectacolului fotbalistic, cu tot ce are el bun sau rău, asupra unei mase enorme de spectatori constanți ori ocazionali. Indisciplina și incidentele frecvente din divizia A au alterat pînă și meciurile „fotbaliștilor de duminică".

Inutil de comentat cele de mai sus. E trist că am ajuns la situația de a juca fotbal sau de a asista la fotbal cu chipurile încrincenate de o pasiune (a se înțelege patimă) care depășește limitele normalului. Și cînd ne amintim că 1989 a fost declarat anul fair play-ului în fotbal ! Care fair play a rămas o amintire a unor ani cînd victoriile nu erau decît părți ale marilor bucurii produse de jocul în sine.

Și fiindcă a venit vorba de fair play probabil ați observat că la imensa majoritate a competițiilor amicale, de pregătire, interne sau cu participări din afară, se acordă — în afara clasamentului — unele premii, să le zicem „speciale". De pildă : cel mai eficace jucător (jucătoare), cel mai tehnic, cel mai tînăr, cel mai bun portar, chiar cea mai „frumoasă jucătoare și — de regulă — „premiul fair play". Am asistat la „n" competiții de acest gen și de fiecare dată acest așa-zis „premiu fair play" a fost acordat echipei clasate pe ultimul loc! Am văzut conducător de echipă care spunea jenat : „Am luat și noi premiul fair play !" Ce a ajuns acest premiu ? De consolare ? Pentru „non combat" ? O „distincție" a celor mai slabi ? „Au luat și ei premiul fair play" auzi spunîndu-se în deridere ! Și dacă o astfel de noțiune este luată în tărbacă, tare greu și lung e drumul pînă la a o repune în drepturi ! Pentru că această postură de cenușăreasă a distincțiilor i-au oferit-o nu oameni de pe stradă, ci niște organizatori, niște oameni de sport care ar trebui să știe cui și pentru ce se oferă o astfel de distincție. De ce oare premiul fair play a devenit incompatibil cu cîștigarea unui turneu ? De ce această distincție nu se acordă niciodată celor care au dovedit și valoare, și putere de luptă, alături de respectarea regulamentului și partenerului de întrecere ? Iată cum răzbate la suprafață un sentiment refulat în unele conștiințe necurate, care știu că locurile fruntașe se cîștigă uneori pe alte căi decît ale fair play-ului! Acei care manevrează rezultate și clasamente știu că fair play-ul este o mingiiere (? !) pentru cei slabi ! Și naivi ! ! Din păcate ! Și cu totală nevinovăție — dar și lipsă de sportivitate — o demonstrează acordînd premiul fair play celor mai slabi.

De gîndit ! Poate și de acționat cumva !

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Iolanda Balaș:

„Important e să fii deasupra ștachetei"

— Voiam să spun că, din cîte știu, n-ați cîștigat și la Melbourne !

— Nu, dar nu numai că n-am cîștigat, a mai fost ceva. Am plecat de acasă pe un sfîrșit de toamnă și am ajuns acolo într-o primăvară australă. La sosire, am rămas și fără antrenor. Eu și Lia Manoliu ne-am antrenat singure, singure, vreme de o lună întreagă. A fost cea mai dureroasă înfrîngere din cariera mea. Am pierdut recordul mondial. Americanca Mildred McDaniel a sărit, în finală, 1,76, n-am luat nici argint, nici bronz, am terminat abia pe locul cinci cu un rezultat mult sub posibilități. De ce a fost o durere în sufletul meu, de ce vă spun că a fost înfrîngerea cea mai dureroasă din viața mea ? Și nu neapărat pentru înfrîngere și pentru pierderea recordului mondial, ci pentru faptul că seara, la întoarcerea în satul olimpic, la gazeta de perete la care se obișnuia să fie afișați concurenții zilei, am văzut fotografia mea ruptă și peste ea scrisă „trădător de patrie".

— Una din naivitățile acelei vremi, dusă pînă la antipozi.

— Da, dar m-a durut teribil, era o palmă de la ai mei pe care toată viața am vrut să-i reprezint cu cinste, să duc numele țării pe toate buzele oamenilor de bună credință. Asta a fost bucuria vieții mele, să urc podiumul pe primul loc, să ascult imnul și să privesc cum se înalță tricolorul, simțind că literele cuvîntului România de pe trening încep să ardă. A fost ultima dată cînd am pierdut un concurs. De atunci, vreme de patru ani de zile, pe fiecare filă a caietelor de antrenament am scris „revanșa". Și zece ani n-am mai pierdut nici un concurs, pînă la retragere, în 1967.

— Și v-ați retras fără înfrîngere ?

— Nu, nu. În 1966 am avut un accident la tendonul lui Ahile. E și aceasta o poveste uitată. Noi săream pe zgură și aterizam în groapa cu nisip. Ca zgura să fie mai solidă în locul de bătaie, am avut o idee, preluată mai tîrziu și de alții. Amestecam zgura cu ciment. Asta a adus cei mai buni atleți ai acelor ani să concureze la noi. Dădea rezultate foarte bune în acel moment. Și imaginați-vă că timp de aproape cincisprezece ani de cîte mii de ori am bătut pe un loc atît de dur. Tendonul s-a calcifiat. Am făcut tratamente complicate în străinătate. Mi s-a propus varianta operației. Am refuzat. La 21 de ani poate că acceptam, dar la 31, fără garanția că voi putea continua să sar, nu. Am urmat tratamentul și, în 1967, la Campionatele internaționale ale României am zis să mai încerc o dată. Am intrat în concurs, am trecut ștacheta, dar imediat a apărut o durere ingrozitoare. Adversarele mele au continuat și era pentru prima dată cînd ridicau, ridicau tot ridicau ștacheta și eu rămîneam pe margine.

— E tristă retragerea ? Ieșirea din scenă a unei mari vedete, a unui campion pare sărbătoarea cea mai amarnică !

— Atunci de ce mă mai întrebați ?

— Încerc să aflu ce simțeați dumneavoastră !

— Exact ce-ați spus. Dar m-am retras cu un abandon, nu cu o înfrîngere. Simțeam că trebuie să o fac, să las oamenilor o imagine neștirbită a victoriei. Totdeauna am considerat că victoria mea le aparține lor și în numele lor nu îmi pot permite să admit și ideea de înfrîngere.

— Cînd mă gîndesc la acei ani mă cuprinde emoția. Nici prin vis nu mi-ar fi trecut că într-o bună zi vom sta de vorbă la aceeași masă.

— A trecut multă vreme, lucrurile s-au schimbat, recordul a căzut...

— Cîți ani a rezistat al dumneavoastră ?

— Încă 14 ani, pînă într-o zi, cînd am auzit la radio că germana Busenhauer a doborît recordul mondial. Am mers imediat la poștă și i-am dat o telegramă de felicitare. Cel puțin între noi, săritoarele în înălțime, era o atmosferă de prietenie de toată frumusețea. Thelma Hopkins, cea de la care am preluat recordul mondial, mi-a rămas foarte aproape. Ne scriem de sărbători, de momentele cele mai importante. La concursuri ne asistam eu săream mai tîrziu și veneau și-mi cereau sfatul. Chiar dacă imi erau adversare, am fost loială.

— Se pare că acest spirit a cam dispărut. Ideea de luptă a afectat relațiile între atleți.

— Toate se schimbă, se recordurile, și oamenii. Acum au intrat în joc și banii.

— Creșterea mizei, a creșterii și egoismul.

— Vedeți, am aici catalogul unui concurs de cros din Bali la care am condus o delegație de atlete românce. Era să nu mai ajungem, dar asta e altă poveste, și la concursul respectiv, pentru un record mondial, se oferea un premiu de un milion de dolari. Banii au ucis egoismul în sport. Pe vremea noastră ne temeam de bani ca să nu fim considerați mercenari. Și prietenia era principala noastră bogăție, prietenie sinceră, în ciuda faptului că la concursuri adversarele mele se opreau pe la 1,75, sau pe la 1,80 și eu continuam să concurez singură. Ani de zile, ele știau cîștigătoarea dar ne mutam cu căldură, ne stimam și niciodată nu le-am dat prilejul să se simtă jignite.

(Va urma)

CORNEL NISTORESCU ■

Toată lumea face sport

● După două luni de vacanță luate cu de la sine putere, argentinianul Diego Maradona a sosit, în sfîrșit, la Napoli, unde, așa cum a declarat unui reporter al televiziunii italiene, îi va remite (termenul a fost mai dur...) contractul președintelui lui SC Napoli, Corrado Ferlaino. Supărat foc pe o serie de ziariști peninsulari, care au scris că ar avea legături strînse cu Camorra (mafia napolitană) și cu piața drogurilor, Maradona și-a declarat intenția să rupă contractul cu Napoli, ba chiar să renunțe la fotbal. La rîndul său, clubul a introdus o acțiune în justiție, cerînd, între altele, daune-interese uriașe, în valoare de 6,5 milioane dolari, dacă respectivul contract va fi reziliat unilateral de către fotbalist. Sosit în Italia, însă, Maradona a încetat brusc polemica (probabil a citit cu atenție acțiunea în justiție...), președintele Ferlaino l-a evitat, plecînd într-o croazieră pe Mediterana, ca să-i lase timp de gîndire, iar o eventuală plecare la Marsilia a fost dezmințită. Așa încît, vom asista, în curînd, la reintrarea asului argentinian în formația deținătoare a „Cupei UEFA"... ● „Farsa chiliană", cum a numit-o presa din Brazilia, a luat sfîrșit în mod previzibil. Comisia competentă a Federației internaționale de fotbal a decis să acorde Braziliei două puncte, consemnînd scorul de 2—0, în urma retragerii chilienilor de pe teren în minutul 69 al partidei Brazilia — Chile din preliminariile campionatului mondial, măsură în concordanță cu articolul 6 al regulamentului. De ce „farsă" ? Pentru că brazilienii au reușit să demonstreze cu argumente puternice faptul că portarul Rojas nu a fost lovit de petarda aruncată din tribunele stadionului Maracana de Rosemary Melo (eliberată, între timp, din arestul poliției), incident invocat de chilieni în momentul părăsirii terenului, rana la arcadă intervenind încă în prima repriză, cînd Rojas s-a lovit de bara porții. Conduși cu 1—0 (brazilienilor le era suficient un meci egal pentru calificarea la turneul final), fără să poată trece măcar o dată în repriza a doua de centrul terenului, chilienii au încercat „ultima șansă", o decizie la „masa verde", după cum a declarat selecționerul Braziliei, Sebastiao Lazaroni, care a adăugat : „Știam de o săptămînă că formația chiliană va încerca ceva în genul acesta". ● Decizia FIFA confirmă astfel calificarea la „Cupa Mondială" a echipei Braziliei, a patra, după Italia, Argentina (din oficiu) și Iugoslavia. ● Retragerea retroactivă a titlului și recordului mondial în proba de 100 m plat deținute de atletul canadian Ben Johnson a născut o vie polemică în chiar sînul conducerii Federației internaționale de atletism. O serie de membri ai Consiliului executiv ai IAAF au apreciat că această măsură va determina în rîndul sportivilor o veritabilă „omertà" (legea tăcerii), întrucît dacă vor face ca Johnson, care a recunoscut că lua substanțe prohibite înaintea campionatelor mondiale de la Roma, vor fi deposedați, ca și el, de trofeele cîștigate. Or, interesul IAAF este de a elucida toate problemele legate de doping, în această dificilă luptă declarațiile sportivilor și antrenorilor fiind de mare utilitate. Această opinie, destul de răspîndită, cum spuneam, a fost ignorată din dorința IAAF de a da un exemplu clar de fermitate. ● Campionul mondial de automobilism Formula 1, brazilianul Ayrton Senna, a dezmințit zvonurile potrivit cărora se va retrage din activitatea competițională la sfîrșitul actualului sezon. „Sînt sub contract cu McLaren — Honda pînă în 1991 și am de gînd să-mi respect obligațiile", a declarat Senna. Pe de altă parte coechipierul său, francezul Alain Prost, actualul lider al clasamentului piloților, va face, probabil, parte în sezonul viitor din „scuderia Ferrari", discuțiile în acest sens fiind destul de avansate.

LUCIAN OPREA ■

EVENIMENT EDITORIAL

Un eveniment în istoriografia românească îl reprezintă, de bună seamă, apariția lucrării **România în anii celui de-al doilea război mondial.** Primul volum conține date despre Statul național unitar român în perioada 1919—1939. Impactul declanșării celui de-al doilea război mondial asupra României. Lupta poporului român pentru recucerirea independenței și suveranității naționale. Al doilea volum tratează despre Revoluția de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă din August 1944. În sfîrșit, al treilea volum se referă la Eliberarea părții de nord-vest a țării de sub ocupația horthysto-hitleristă, la Participarea armatei române la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei și la Evoluția României în primii ani postbelici. Realizatorii acestei lucrări de mare interes — un colectiv format din istoricii noștri de azi de frunte — dintre care îi amintim pe cei din comisia de coordonare : academician Ștefan Pascu, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu, coordonator principal, conf. univ. dr. Mircea Mușat, conf. univ. dr. Ion Ardeleanu, colonel dr. Gheorghe Tudor, colonel dr. Gheorghe Arădăvoaice, colonel dr. Vasile Mocanu, colonel dr. Constantin Toderașcu, maior dr. Mihail E. Ionescu, maior dr. Ioan Talpeș — au ținut să ne ofere nu numai un document de preț, bogat în informații, din viața României, dar și o carte de învățătură de maximă actualitate. Într-un moment cînd, nu demult, s-au împlinit 50 de ani de la declanșarea celei mai sîngeroase conflagrații din istoria omenirii, poporul român povestește, prin intermediul acestor trei volume apărute la prestigioasa Editură Militară, „o experiență care poate constitui pentru oricine un prilej de meditație și un argument de valoare în slujba instaurării păcii definitive pe această planetă. **(George Arion).**

SIMPOZION

Cercetarea magneziului

Congresul internațional de cercetare a magneziului (International Congress on Magnesium Research) își desfășoară lucrările în perioada 21—24 septembrie în România, la Tîrgu Mureș, sub auspiciile Uniunii Societăților Științelor Medicale din țara noastră și ale Academiei de Științe Medicale. Desemnarea de către forurile științifice internaționale și naționale a Centrului universitar Tîrgu Mureș pentru organizarea acestui prestigios Congres (sub președinția profesorului dr. doc. Liviu Popoviciu) se datorește prestigiului de care se bucură acest centru universitar și colectivul Clinicii de Neurologie în știința medicală internațională și românească. Un larg și prestigios colectiv de organizare se ocupă de mai multi ani de organizarea acestui congres, la care vor participa peste 40 de cercetători din numeroase țări ale Europei (Italia, Suedia, Spania, R.F. Germania, R.D. Germană, Polonia, Israel, Iugoslavia, Ungaria) și din Japonia, precum și peste 200 de cercetători din întreaga țară, ceea ce atestă interesul deosebit care se acordă studiului magneziului în funcționalitatea organismului uman și animal (îndeosebi a sistemului nervos, cardiac și endocrin) și în numeroase sectoare de patologie.

În programul bogat al Congresului figurează 121 de lucrări, repartizate în 12 sesiuni științifice. Menționăm doar cîteva din cele mai importante domenii de cercetare : 1) Noi metode biochimice și neurofiziologice în diagnosticul deficiențelor de magneziu. 2) Tulburări de somn (insomnii, hipersomnii, parasomnii), în sindroamele spasmofilice hipomagnezice. Cercetări clinice, biochimice, electroencefalografice, computerizate (Cortical Mapping), și polisomnografice. 3) Tulburări cardiovasculare în deficiențele magnezice. 4) Magneziul în patologia ginecologică și infantilă 5) Noi produse terapeutice în patologia hipomagnezică. 6) Dinamica magneziului plasmatic și eritrocitar în unele suferințe endocrinologice. 7) Manifestări digestive în deficiențele magnezice.

VREMEA cum a fost cum va fi

OTILIA DIACONU

Ploioasă și răcoroasă, prima parte a lunii septembrie a adus întîile semne meteorologice ale toamnei : diminețile reci și ceațoase, burnițele, brumele, ploile continue. În dimineața zilei de 14 septembrie s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi minime (ale lui septembrie a.c.) : 0°C la Întorsura Buzăului și 1°C la Miercurea Ciuc și Plăiești de Jos. S-a semnalat brumă în județele Botoșani, Suceava, Harghita și Vaslui. Temperaturile maxime au fost sub cele normale climatologice cu pînă la 8°—10°C, mai ales în sud-vestul țării. La Drobeta-Turnu Severin și Craiova acestea s-au apropiat de cele mai scăzute maxime ale întregului.

Și... „după-atîta frig și ceață", aproape că pierdusem speranța în zilele blînde și calde de toamnă ! Încălzirea vremii din ultimele zile s-a resimțit în toată țara, dar mai ales în regiunile din vestul țării, unde maximele înregistrate au depășit din nou pragul unei zile de vară. Aceasta s-a datorat realizării peste partea sudică a continentului european, a contextului aero-sinoptic tipic de vreme frumoasă și stabilă. Dorsala anticiclonului azoric s-a unit cu maximul barometric est-european. În troposfera medie, dorsala de aer cald ce a ajuns la parametrii specifici verii, asigură stabilitatea termodinamică a masei de aer.

În jurul datei de 23 septembrie, pentru a doua oară în decursul anului, razele soarelui cad perpendicular pe Ecuator, despărțind ziua și noaptea — în părți egale — de cîte 12 ore fiecare pe toate meridianele lumii. Această dată echinocțială marchează începutul astronomic al toamnei : zilele devin din ce în ce mai scurte, radiația solară slăbește din intensitate, iar suprafața subiacentă se răcește ușor și treptat.

Este cunoscut faptul că aerul nu se încălzește direct de la Soare, ci indirect, prin intermediul suprafeței terestre. Aceasta are proprietatea de a absorbi în bună parte energia radiantă a Soarelui (în special radiațiile cu lungimi de undă mici și medii) și de a o emite ulterior sub forma de radiații cu lungimi de undă mari (30 000—40 000 Å), cu efecte calorice puternice. Atmosfera, mai găsește uneori și după echinocțiu resursele necesare pentru a ajunge la valori termice specifice verii. Astfel, în intervalul 21—27 septembrie s-au înregistrat zile deosebit de calde în 1927 (35,8°C la Băneasa, 34,8°C la Filaret), 1973 (33,4°C la Sibiu, 29,7°C la Miercurea Ciuc) și 1987 (38,0°C la Drobeta-Turnu Severin, 34,8°C la Constanța). Zile deosebit de reci, în care valorile maxime ale temperaturii aerului nu au depășit 10°C, s-au înregistrat în anii : 1906 (5,2°C la Satu-Mare, 8°C la Craiova), 1931 (4,3°C la Sibiu și 5,9°C la Cluj), 1979 (6,5°C la Miercurea Ciuc, 10° la Constanța).. Nopți și dimineți reci s-au produs în 1906 (—3,2° la Craiova, 0,5°C la Constanța), 1977 (—1,7°C la Iași, —7,6°C la Miercurea Ciuc, —2,6°C la Satu-Mare). Perioada 25—29 septembrie a anului 1906, a fost deosebit de rece. După ce în 25 și 26 ploile s-au transformat în zona montană în lapoviță și ninsoare, vremea s-a răcit accentuat. S-a produs îngheț și brumă în aproape toate regiunile, dar mai ales în zonele subcarpatice din estul și sudul țării. Valorile minime negative de —4,4°C la Baia de Aramă, —4,0°C la Tîrgu Jiu, —3,5C la Pitești și Rîmnicu Vîlcea, s-au realizat în condițiile unei mase de aer deosebit de rece, avînd în vedere faptul că solul mai păstra încă resursele termice ale verii.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 21 - 27 septembrie

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne			Localitatea și anul		Localitatea și anul
Cîmpia	19÷24	8÷13	8÷13	38.0	Drobeta Turnu Severin 1987	-1.6	București Filaret 1906
Dealuri și podișuri	16÷23	5÷9	7÷14	34.0	Iași 1927	-3.5	Pitești 1906
Depresiuni	17÷20	2÷7	9÷10	29.7	Miercurea Ciuc 1973	-7.6	Miercurea Ciuc 1979
Vf. Omu	5÷6	-2÷0	16÷17	17.8	1981	-15.0	1935
Litoral	20÷21	12÷14	7÷8	34.8	Constanța 1987	0.5	Constanța 1906

În intervalul 21—27 septembrie Vremea va fi predominant și frumoasă și caldă, cu deosebire în regiunile din sudul țării. Cerul va fi variabil mai mult senin. Înnorări trecătoare se vor semnala în regiunile nordice și nord-estice, iar spre sfîrșitul intervalului și în cele sud-estice, unde izolat va ploua slab. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 20° și 30°C, izolat mai coborîte spre sfîrșitul intervalului în nordul țării, iar valorile minime se vor încadra, la scara întregii țări, în general între 7° și 17°C. În depresiuni și în zona montană dimineața se va produce ceață. La București, vremea va fi predominant frumoasă și caldă. Cerul va fi variabil mai mult senin în prima parte a intervalului. În ultimele zile vor fi condiții de ploaie slabă. Temperaturile maxime vor fi cuprinse între 27° și 30°C, iar minimele se vor încadra între 10° și 14°C.

SPECTACOLE

● Din nou **Nabucco** la Operă, cu Vasile Martinoiu în rolul principal ● Cunoscutul dirijor Carol Litvin dirijează partitura baletului pentru copii **Coppelia** ● În cadrul concertelor aflate sub genericul **Treptele afirmării artistice** se afirmă noi nume ● Recitaluri de orgă, violă și pian ● Concert cu dirijorul **Ovidiu Bălan** la pupitrul Orchestrei simfonice din Bacău ● Sub genericul **Literatura chitarei,** piese de răsunet în interpretări de prestigiu ●

Amănunte în **pagina 14**

SPORT

Mondialele de box

MOSCOVA (prin telex). — Campionatele mondiale de box, ajunse la a 5-a ediție, au început duminica trecută, în... jumătate din impresionanta sală „Olimpiskii" din Moscova (numărul total al locurilor este de 34 000) odată cu desfășurarea primelor meciuri ale preliminariilor. Iată primele date furnizate de organizatori : sînt înscriși 236 de boxeri, din 47 de țări, un singur campion mondial de la ediția precedentă (Reno Nevada, 1986) își va apăra centura, cubanezul Felix Savon, la categoria grea, în schimb 3 campioni olimpici de anul trecut și 10 campioni europeni din vara acestui an încearcă să-și înscrie în palmares și titlul mondial.

Pe cine contăm știți deja din cotidiene. Vom încerca o trecere în revistă a pugilistilor noștri cu referiri la tablourile de concurs, spunînd de la început că tragerea la sorți — operațiune foarte importantă în box, unde nu există sistemul capilor de serie — nu ne-a prea avantajat.

La semimuscă, Petrică Paraschiv îl are ca adversar în „16"-imi pe Cho Dong Bum, din R.P.D. Coreeană, meci greu, o eventuală victorie aducîndu-l în fața japonezului Seigi Ichikado, liber în primul tur (în perspectivă ar urma un sfert de finală, cu americanul Eric Griffin). Un „tablou" foarte dificil are „musca" Nicolae Aliuță, pe partea lui figurînd reprezentanții Bulgariei (Martin Krastev, pe care l-a învins clar la puncte), ai S.U.A. și Cubei, în timp ce la „cocoș" Adrian Mărcuț a făcut un prim pas spre fazele superioare, învingîndu-l clar la puncte pe tenacele irlandez Roy Rash. În continuare, Mărcuț va boxa cu polonezul Robert Ciba. La categoria pană, Octavian Stoica are o misiune dificilă în primul tur în fața reprezentantului gazdelor, Ayrat Hamatov. O confirmare a talentului său indiscutabil așteptăm de la Francisc Vastag (categ. semimijlocie) cu o eventuală semifinală în compania unui pugilist american, Raul Marquez, cubanezul Lemus, sovieticul Erescenko și Mehnert din R.D.G. fiind plasați pe cealaltă parte a tabloului. Nu același lucru putem spune despre tragerea la sorți în ce-l privește pe „veteranul" lotului nostru (la 24 de ani...), la categ. mijlocie mică, Rudel Obreja, care, dacă va ajunge în sferturi, îl va întîlni cel mai probabil, pe cubanezul Hernandez. În sfîrșit, la „grea" Vasile Adumitroaie îl are ca adversar în primul tur pe Peter Hrivnak (Cehoslovacia).

LUCIAN OPREA

Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; **Actualitatea politică :** 25 60 ; **Economie :** 21 28 ; **Cultură, știință, învățămînt :** 14 57 ; **Cetățenești :** 14 53 ; **Scrisori :** 25 42 ; **Reportaj-informații :** 25 60 ; **Sport :** 14 53 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacție :** 21 23 . **Secretariat redactor șef ;** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prefix București, Calea Griviței nr. 64—66.

Biblioteca județeană
M.U.R.E.S
TIRGU-MURES

flacara

Săptămînal politic al Frontului Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVIII
39 (1788) VINERI
29 septembrie
1989

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

în paginile 2, 3, 4, 5, 6, 7

Întîmpinăm Congresul partidului făcîndu-ne exemplar datoria

În toate domeniile, la fiecare loc de muncă, activitate rodnică, responsabilă, în spiritul orientărilor și îndemnurilor tovarășului Nicolae Ceaușescu

Rulmenți fabricați la Suceava ! Iată una din multiplele expresii concrete ale dezvoltării armonioase a tuturor județelor țării

În atmosfera de profundă efervescență politică și angajare revoluționară determinată de dezbaterea de către întregul popor a documentelor pentru Congresul al XIV-lea al partidului, colectivele de oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul țării, așezînd în centrul preocupărilor criteriile specifice dezvoltării intensive a economiei naționale, reafirmă prin fapte de muncă exemplare hotărîrea lor nestrămutată de a-și amplifica eforturile pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pentru ridicarea întregii activități la cote superioare de calitate și eficiență.

Aceste eforturi de perfecționare, de autodepășire, generalizate la scara întregii națiuni și magistral direcționate de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se constituie într-o expresie elocventă a înaltei răspunderi muncitorești pe temeiul căreia — printr-o evaluare exigentă, critică și autocritică, a activității desfășurate — se materializează în fapt principiile modelului comunist de muncă și viață, atașamentul profund față de valorile socialismului, înțelegerea superioară a intereselor generale ale țării.

În această perspectivă, de o importanță deosebită sînt concluziile formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 22 septembrie, care reprezintă o analiză aprofundată a modului în care au fost realizate prevederile planului pe primele 20 de zile ale lunii septembrie, subliniindu-se totodată sarcinile de plan pe luna octombrie și pe trimestrul IV 1989. Cu acest prilej, secretarul general al partidului a arătat că și în luna septembrie s-au obținut o serie de rezultate bune în diferite sectoare și domenii de activitate, relevînd însă că în acest răstimp au continuat să se manifeste și o serie de lipsuri care au făcut ca realizările să nu se situeze la nivelul amplelor posibilități de care dispune economia națională.

Îndeplinirea importantelor sarcini stabilite pentru ultimul trimestru este de însemnătate hotărîtoare pentru realizarea planului pe întregul an, pentru dezvoltarea în condiții optime, conform prevederilor, a întregii activități economico-sociale. De aceea, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să se acționeze cu fermitate în toate domeniile pentru înlăturarea hotărîtă a neajunsurilor, pentru folosirea cu maximă eficiență a capacităților de producție, a forței de muncă, pentru întărirea ordinii, disciplinei și a spiritului de răspundere. O atenție deosebită trebuie acordată executării și livrării întregului fond de marfă, în condițiile de calitate și la termenele prevăzute în contracte, astfel încît producția de export, implicit planul de export — ca priorități economice — să poată fi îndeplinite conform prevederilor. Totodată, arăta secretarul general al partidului, se impune cu prioritate și cerința sporirii eforturilor specifice în sectorul investițiilor, pen-

(Continuare în pagina 2)

Continuă competiția marilor recolte

În această toamnă, mai rodnică decît oricare alta prin vrednicia oamenilor și prin nobilele idei ale noii revoluții agrare care-i însuflețesc pe lucrătorii ogoarelor, fiecare zi aduce noi și noi vești despre competiția marilor recolte, fiecare zi înscrie pe tabloul acestei întreceri noi și relevante performanțe, sporindu-ne tuturor bucuria și încrederea în justețea drumului pe care înaintăm. Astfel, din știrile primite la închiderea ediției, am aflat că prin telegrame adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, Comitetul județean Hunedoara al P.C.R. a raportat terminarea recoltării culturii de soia și realizarea unei producții medii de **5 550** kg la hectar, iar comitetele județene de partid Maramureș și Buzău terminarea recoltării cartofilor de toamnă, cu producții medii de **76 100** kg și, respectiv, **75 280** kg la hectar.

Despre alte producții record obținute de unități agricole de stat și cooperatiste la diferite culturi vă informăm în grupajul nostru cu știri de „ultimă oră".

Biblioteca județeană
MUREȘ

ACEASTA E POLITICA PARTIDULUI NOSTRU,

Poporul însuși își hotărăște viitorul,

(Urmare din pag. 1)

tru a se asigura respectarea riguroasă a graficelor de execuție și de construcții-montaj, punerea la termen în funcțiune a capacităților respective.

Realizarea integrală a planului, respectarea riguroasă a angajamentelor, concentrarea atenției spre laturile intensive ale activității economice reprezintă obiective precise pentru toate unitățile, care sînt datoare să-și fructifice mai bine propriile resurse de muncă și creație pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor, pentru înnoirea și diversificarea lor, pentru diminuarea cheltuielilor de fabricație și sporirea mai accentuată a rentabilității întregii activități. În încheiere, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat încă o dată necesitatea ca toate comitetele județene, organele și organizațiile de partid și de stat să depună eforturi susținute pentru soluționarea operativă a tuturor problemelor pe care le ridică îndeplinirea în bune condiții a planului, întîmpinînd astfel Congresul al XIV-lea al partidului cu realizări cît mai mari în dezvoltarea economică și socială a țării, în înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

D. CONSTANTINESCU ■

PRIMARUL DIN HÎRLĂU:

„Pentru noi un cincinal a fost cît o istorie"

Pentru Gheorghe Baban, primarul Hîrlăului, prezentul și viitorul acestei vechi urbe moldave sînt, deopotrivă, „la ordinea zilei". Ba chiar atît de tare penetrează viitorul preocupările prezentului, încît atunci cînd primarul vorbește de viitoarele fabrici ale orașului, care reprezintă, deocamdată, linii încă în mișcare pe planșetele proiectanților, ai impresia că acestea deja funcționează.

De unde această „foame de viitor" care nu este doar a primarului, ci chiar a tuturor locuitorilor din vechiul și, totuși, cel mai nou oraș al județului Iași? Din convingerea absolută că acum, în acești ani, a venit și rîndul acestei localități să arate ce poate, să răzbune, chiar, un trecut secular în care, realmente, aici „nu se întîmpla nimic".

După 20 de ani, în 1988, volumul producției industriale crescuse de 34 de ori, prestările de serviciu de 18 ori, în unitățile industriale și agricole lucrau peste 7000 de oameni. S-au construit peste 1700 apartamente, a fost pusă în funcțiune o stație de epurare, s-a creat rețea de canalizare, s-a pus la punct și aducțiunea apei. Acum, locuiesc în Hîrlău peste 12 000 de oameni, peste 1100 sînt elevi la liceul agroindustrial, peste 3000 învață în școlile generale. Numai industria mică realizează circa 9000 lei/locuitor anual (cu mult peste media județului și a țării, apropiindu-se de cifra programată pentru cincinalul următor în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului).

Oameni ai locului sau împămînteniți aici, muncitori, specialiști își asociază numele acestei impresionante creșteri, fie că e vorba de inginerul Mircea Mihăilescu, al cărui nume vine imediat pe buzele tuturor cînd e vorba de barajul de la Pîrcovaci, de Alexandru Sava, un mare meșter al brînzeturilor de la secția I.C.I.L., de Dumiru Vichiriug, președintele C.P.A.D.M., de trei ori consecutiv fruntaș pe județ, de Valeria Doloca, președinta C.A.P., de Mihai Tudose de la secția de mobilă, unitate care își exportă aproape în totalitate produsele în 18 țări, de inginera Mihaela Nour de la fabrica de confecții și de mulți alții asemenea lor care, în industrie, în agricultură, la catedră, îngăduie o parafrază dragă primarului — „nasc și în Hîrlău oameni".

„Dacă privim înapoi cu numai 2—3 ani și înainte tot cu atît, mai spunea primarul, **vedem că acești cinci ani înseamnă pentru Hîrlău mai mult decît întreaga sa istorie. Dezbatem acum documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, înțelegînd că prefigurarea viitorului României cuprinde și perspectivele localității noastre. Într-adevăr, așa cum formulează cu claritate Tezele, numai socialismul, îndeosebi epoca inaugurată de Congresul al IX-lea, a făcut posibilă această renaștere a întregii țări. Așa cum se prevede în proiectul Programului-Directivă, dezvoltarea orașelor agro-industriale, modernizarea localităților rurale reprezintă o generoasă șansă economico-socială pentru toate zonele, pentru toți cetățenii țării a căror aspirație către civilizație are, acum, posibilitatea să se împlinească. Acest viitor previzibil, programat, este, trebuie să fie chiar prezentul preocupărilor noastre. Exprim, astfel, împreună cu concetățenii mei, profunde sentimente de aleasă prețuire și recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, inițiatorul măreților proiecte care au schimbat destinul României și ne alăturăm milioanelor de oameni ai muncii, dînd glas aprobării depline față de Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la realegerea sa la cel de-al XIV-lea Congres, în funcția supremă de secretar general al partidului, întărind această opțiune, în primul rînd, prin fapta noastră. Iată, acum, în septembrie 1989, putem raporta că, din punct de vedere economic, sîntem deja în noiembrie, întrucît, la nivelul orașului, planul economic pe primele zece luni ale anului a fost îndeplinit. Pînă la Congresul al XIV-lea vom îndeplini planul pe întregul an și, asemeni întregului popor român, sîntem hotărîți să ne mobilizăm exemplar energiile pentru transpunerea în viață a minunatelor perspective pe care documentele programatice ale partidului le deschid progresului continuu al societății noastre".**

CONSTANTIN DUMITRU ■

Indestructibila unitate a națiunii socialiste

Dezbaterea largă de întregul nostru popor a proiectului Programului-Directivă și a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, documente de însemnătate cardinală pentru prezentul și viitorul patriei noastre socialiste, prilejuiește reliefarea contribuției partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare, a gîndirii social-politice contemporane. În aceste documente programatice de o inestimabilă valoare teoretică și practică sînt prezentate idei, teze, concepte noi referitoare la transformările revoluționare din țara noastră și jalonate principalele direcții de acțiune în cincinalul 1991—1995 și în perspectivă pînă în anii 2000—2010. Din multitudinea ideilor, tezelor, orientărilor cuprinse în proiectul Programului-Directivă și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român se desprinde **analiza schimbărilor profunde în structura socială a țării, omogenizării societății noastre și făuririi în perspectivă a poporului unic muncitor.**

Puternica dezvoltare a forțelor de producție, instaurarea și consolidarea relațiilor de producție socialiste au determinat și determină profunde transformări revoluționare în structura socială și de clasă a țării noastre. Au dispărut pentru totdeauna clasele exploatatoare, s-a lichidat cu desăvîrșire asuprirea omului de către om.

Dezvoltarea intensivă a industriei în condițiile afirmării noii revoluții tehnico-științifice contemporane, creșterea mai accentuată a bazei energetice și de materii prime, repartizarea rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a producției, determină sporirea continuă a rolului clasei muncitoare de forță socială conducătoare în societate și a ponderii ei în totalul populației ocupate, concomitent cu diversificarea trăsăturilor grupurilor componente. Clasa muncitoare reprezintă astăzi cea mai puternică forță socială și, în perspectiva anilor 2000, ea va continua să se dezvolte atît numericește, dar mai cu seamă din punct de vedere al pregătirii generale, ca urmare a generalizării învățămîntului de 12 ani, a ridicării nivelului său de cunoștințe generale, profesionale, tehnice și științifice, apropiindu-se tot mai mult de cerințele pentru **o clasă muncitoare intelectuală.**

Importante mutații calitative au loc în structura profesională, ocupațională și în profilul spiritual al clasei muncitoare. În etapa actuală, pregătirea profesională, tehnică și științifică a muncitorilor este orientată spre cunoașterea noilor realizări științifice și tehnice, a tehnologiilor moderne, de vîrf, care-i apropie de nivelul pregătirii inginerilor și tehnicienilor. Totodată, pregătirea actuală a muncitorilor este strîns corelată cu cerințele calității pregătirii permanente ale dezvoltării social-economice la orizontul anilor 2000—2010.

Noua revoluție tehnico-științifică deplasează centrul de greutate al activității muncitorului colectiv spre cercetarea științifică, tehnică și tehnologică, spre invenții și inovații, previziune, prognoză, proiectare, programare etc.

Viața, realitatea infirmă tot mai mult concepțiile politologilor burghezi cu privire la așa-zisa diminuare a rolului clasei muncitoare în lumea contemporană, a caracterului ei revoluționar. Ridicarea nivelului de pregătire profesională, tehnică, științifică, ideologică și culturală, nu duce la diminuarea rolului clasei muncitoare, ci la amplificarea acestui rol, atît pe plan național, cît și în viața internațională, în condițiile integrării în rîndurile ei și a intelectualității, îndeosebi a celei tehnice.

Pe plan social acest proces deosebit de complex determină apropierea muncii clasei muncitoare de cea a cadrelor tehnico-inginerești pe baza intelectualizării muncii fizice a muncitorilor și imprimarea caracterului muncii lor celui specific muncii intelectualității tehnice. Fiind clasa cea mai avansată, purtătoare a viitorului mod de producție comunist, cea mai receptivă la transformările calitative din cadrul societății, trăsăturile specifice ale clasei muncitoare se imprimă și se generalizează în profilul tuturor oamenilor muncii. Pe această cale, dispariția claselor se realizează nu prin suprimarea sau restrîngerea lor structurală, ci prin ridicarea tuturor membrilor societății la nivelul trăsăturilor calitative superioare apărute în dinamica creșterii rolului clasei muncitoare, imprimînd **un caracter muncitoresc viitoarei configurații sociale a poporului unic în societatea comunistă.**

Țărănimea — aliată principală a clasei muncitoare — a devenit o clasă socială nouă, tot mai omogenă, care, deși ca pondere numerică a scăzut și va continua să scadă, are în continuare un rol deosebit de important în viața social-politică a țării, în procesul producției materiale, în conducerea generală a statului, a societății noastre socialiste.

În condițiile înfăptuirii noii revoluții agrare, țărănimea va continua să-și ridice nivelul de pregătire generală, profesională și culturală, devenind o clasă socială tot mai omogenă care în strînsă alianță cu clasa muncitoare va constitui temelia de granit a societății noastre.

În anii revoluției și construcției socialiste au avut loc schimbări esențiale în rîndul **intelectualității.** Ca urmare a dezvoltării puternice a industriei, agriculturii, a progresului științei, învățămîntului și culturii, numărul intelectualilor a crescut de peste 10 ori, în rîndurile acestei categorii sociale intrînd muncitori, țărani, funcționari și alte categorii de oameni ai muncii. În anii edificării noii orînduiri sociale, intelectualitatea a devenit o categorie socială nouă strîns legată de clasa muncitoare și țărănime, de popor, o puternică forță socială care are un rol tot mai important în dezvoltarea generală a forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii, în ridicarea nivelului general de cunoștințe și pregătire al întregii națiuni. Toate aceste transformări calitative în structura socială și de clasă a societății românești sînt rezultatul dezvoltării forțelor de producție, perfecționării relațiilor de producție, dezvoltării științei, învățămîntului și culturii, înscrierii României pe coordonatele civilizației socialiste.

Direcția fundamentală în care evoluează structura socială și de clasă a societății românești o constituie omogenizarea socială, făurirea în perspectivă a poporului unic muncitor. În acest sens, în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului se subliniază că: „În procesul trecerii la faza superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate va avea loc o apropiere între toate clasele și categoriile sociale, accentuarea procesului de omogenizare a societății, de făurire a poporului unic muncitor".

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omogenizarea reprezintă un proces complex multilateral de apropiere a claselor și categoriilor sociale pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii și culturii, a conlucrării tot mai strînse în procesul de producție și în viața socială, politică și spirituală a societății, o componentă esențială a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, o direcție fundamentală a evoluției structurii sociale și de clasă.

Apropierea crescîndă dintre clasele și categoriile sociale este un proces complex îndelungat, conștient care se desfășoară sub conducerea partidului comunist în condițiile creșterii rolului clasei muncitoare de forță socială conducătoare a societății noastre socialiste.

Premisele realizării acestui proces complex sînt indisolubil legate de dezvoltarea ascendentă, multilaterală a tuturor claselor și categoriilor sociale, de participarea lor nemijlocită la conducerea societății, de amplificarea trăsăturilor lor comune și atenuarea diferențelor sociale dintre ele.

Societatea comunistă va crea fiecăruia posibilitatea să-și dezvolte și să-și manifeste în toate direcțiile totalitatea aptitudinilor sale fizice și intelectuale.

În noua etapă a desfășurării procesului revoluționar, în perspectiva pe care o deschid istoricele documente ce vor fi adoptate la cel de-al XIV-lea Congres al partidului, alianța dintre clasa muncitoare, țărănime și intelectualitate se transformă într-o nouă unitate a claselor și categoriilor sociale în unitatea socialistă a întregului popor, trecînd la o nouă calitate, la făurirea poporului unic muncitor. Acest proces complex este conceput în vasta operă teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al României de azi, a cărui realegere, la Congresul al XIV-lea, în funcția supremă de secretar general al partidului, se bucură de adeziunea deplină a tuturor cetățenilor patriei, opțiune politică fundamentală ce garantează prezentul și viitorul luminos al țării.

ELISABETA TRĂISTARU ■

ACEASTA E POLITICA PE CARE O URMĂM:

poporul însuși își făurește acest viitor

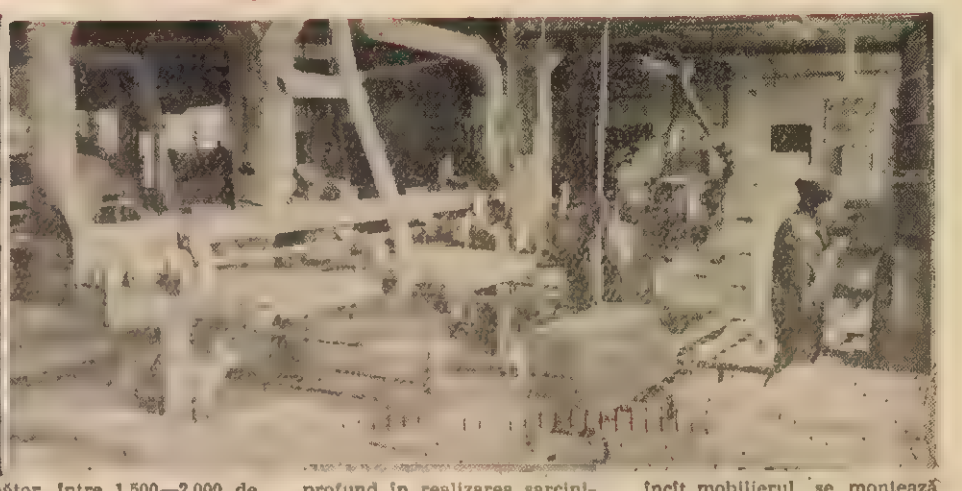

Dezbaterea Tezelor și a Proiectului Programului-Directivă al Congresului al XIV-lea al P.C.R. oferă fiecărui colectiv de muncă prilejul înțelegerii aprofundate a principalelor direcții, a strategiei, a mijloacelor politico-organizatorice și social-economice proiectate de partidul nostru într-o viziune programatică a dezvoltării viitoare a României. Totodată, dezbaterea documentelor pentru Congresul al XIV-lea afirmă nemijlocit hotărîrea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a identifica, în propria activitate, resursele de inventivitate tehnică și organizare, de valorificare superioară a potențialului profesional astfel încît, în domeniile specifice muncii lor, îndeplinind în cele mai bune condiții prevederile de plan pe 1989 și 1990, să crească, așa cum se subliniază în Proiectul Programului-Directivă, „o temelie trainică pentru trecerea la înfăptuirea celui de-al 9-lea cincinal și a orientărilor strategice pe termen lung, la realizarea unui nou stadiu al dezvoltării societății noastre socialiste".

În contextul desfășurării adunărilor generale de dare de seamă și alegeri ale organizațiilor de partid, această analiză detaliată a resurselor materiale și umane implicate în transpunerea în viață a orientărilor stabilite de documentele pentru Congresul al XIV-lea se materializează în programe concrete, care mobilizează energiile creatoare ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii.

Și hotărîrea comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a da viață acestor programe se exprimă, în primul rînd, prin faptă. Prin modul în care își gîndesc noile produse, prin efortul permanent de modernizare, prin rezultatele fiecărei zile.

Din pădure mai puțină, mobilă mai multă

Discuția inițiată pe platforma Combinatului de industrializare a lemnului Pipera a început cu specialiști din cadrul Centralei de prelucrare a lemnului București, tocmai fiindcă sarcinile uneia dintre cele mai mari unități de profil din țară sînt în mod firesc corelate cu obiectivele de ansamblu ale industriei lemnului. **Inginerul Mircea Nuțu**, șeful serviciului tehnic, și **economista Ecaterina Floca**, din cadrul biroului plan-dezvoltare al centralei, au evidențiat, încă de la început, faptul că perspectiva activității economice din acest domeniu este cu claritate conturată în documentele supuse dezbaterii comuniștilor, a întregului nostru popor și că, în consecință, comuniștii, oamenii muncii din acest sector, în care își desfășoară activitatea peste 160 000 lucrători, exprimîndu-și deplina adeziune față de conținutul lor, au trecut deja la promovarea măsurilor ce se impun pentru a răspunde cerințelor noii etape de dezvoltare economică.

Întrucît, așa cum se relevă în proiectul Programului-Directivă, „exploatarea judicioasă a bogățiilor naturale reprezintă și o condiție primordială a menținerii echilibrului ecologic"; principala preocupare a tuturor celor care prelucrează lemnul este să protejeze pădurea, adică să reducă simțitor consumurile, în primul rînd prin eliminarea pierderilor datorate prelucrării.

În proiectul Programului-Directivă se subliniază că „în industria materialelor de construcții și a prelucrării lemnului se va urmări extinderea fabricației de produse de valoare ridicată: mobilier de calitate superioară, plăci înnobilate din lemn, furnire estetice, prefabricate mai ușoare și finisate". „Aceasta înseamnă în primul rînd, evidențiază inginerul Mircea Nuțu, promovarea unor tehnologii noi. Unele dintre acestea sînt deja aplicate, altele proiectate și pot fi trecute rapid în producție, iar altele sînt încă în studiu, urmînd ca, în colaborare cu institutul de specialitate (I.C.P.I.L.), centrala să acționeze pentru rapida lor introducere în activitatea curentă. Se remarcă, în acest sens, tehnologiile pentru îmbinarea pe lungime și lățime a lemnului de mici dimensiuni, pentru furnirele realizate din lemn valoros, destinate înnobilării celorlalte materiale folosite la confecționarea mobilierului (în acest sens, anul viitor va oferi o gamă bogată de mobilier furniruit cu nuc), pentru utilizarea unor materiale indigene (adezivi, lacuri etc.) care să înlocuiască importul, pentru utilizarea furnirelor mulate care imită sculptura (cu concursul Facultății de industria lemnului de la Universitatea Brașov, se realizează deja, la Satu Mare, Pitești, Tg. Mureș și Iași, elemente ornamentale realizate prin presare în matriță) etc. Se impune, totodată, ca programul de organizare și modernizare a întreprinderilor să conducă la finalizarea mecanizării fluxurilor tehnologice, realizată cu mijloacele proprii ale întreprinderilor. În cincinalul următor, se vor moderniza 26 dintre cele 47 întreprinderi obiectiv permanent; anual, vor fi realizate, în cincinalul următor, între 1 500—2 000 de modele noi care vor valorifica noutățile pe plan mondial, afirmînd cu precădere creația autohtonă, apreciată deja în întreaga lume. Anual, centrala participă la cel puțin 12 tîrguri internaționale de mare prestigiu (T.I.B., Köln, Paris, Tokio ș.a.) și există perspectiva ca produsele românești să fie și mai intens solicitate la export. Exportul reprezintă și acum peste jumătate din producția centralei, mobila românească îndeosebi, dar și instrumentele muzicale, articolele sportive, binalele, plăcile înnobilate prin cașerare, melaminare, emailare, placajele cu fibră de sticlă, cele utilizate în construcții sau pentru containere și vagoane, preexistente. Înnoirea produselor reprezintă, în continuare, un cum și produsele ignifugate necesare construcției de nave avînd un bun renume care va trebui menținut și întărit".

„În ansamblu, dezvoltarea activității centralei va fi, așa cum releva economista Ecaterina Floca, exclusiv intensivă. Realizările „la zi" ale planului (îndeplinirea și depășirea principalilor indicatori de eficiență), rezultatele obținute pînă acum (Ordinul Muncii clasa a II-a și locul II pe minister în anul trecut) sînt în măsură să dea certitudinea că angajamentele muncitorești privind îndeplinirea planului în cinstea Congresului al XIV-lea vor fi îndeplinite".

Înnoirea produselor presupune înnoirea producției

Directorul Combinatului de industrializare a lemnului Pipera, **inginerul Longin Isar**, tocmai ieșise din tratativele (fructuoase!) cu reprezentanții unei firme de peste hotare. Se perfectase cu cel mai important partener extern, care importă și pentru locuințe, contractul pentru 1990, stabilindu-se și perspectivele pînă în 1995. Altfel discuți cu un om care a avut recent o satisfacție („la fel de mulțumiți sînt și partenerii străini, mi s-a spus, pentru că ei știu foarte bine ce lucruri de calitate le dăm"), așa că am reluat, pentru început, problema înnoirii producției. La discuția noastră au mai fost invitați să participe cîțiva dintre specialiștii și muncitorii care, și prin participarea lor activă la dezbaterea documentelor pentru Congresul al XIV-lea, dar mai ales prin activitatea lor nemijlocită, sînt implicați profund în realizarea sarcinilor extrem de complexe ale combinatului — adică inginerul Dumitru Blăgoi, de la biroul producție, subinginera Cristina Fister șefa secției nr. 1, maistrul Nicolae Ifrim, de la secția nr. 1, ales, la jumătatea săptămînii trecute, secretar al B.O.B., maistrul Gheorghe Lupu, de la secție PAL, secretar adjunct al comitetului de partid din combinat, și inginerul Dimitrie Nanu, șeful atelierului proiectare. „Diversificarea produselor, înnoirea lor, a precizat directorul combinatului, implică înnoirea producției. S-a realizat, de aceea, o etapizare a modernizării tuturor fabricilor (secțiilor), astfel încît, prin introducerea unor noi utilaje (asimilate, realizate în țară) să fie eliminate operațiunile manuale, să se mecanizeze transportul interoperațional, în general să se realizeze o importantă creștere a productivității". „De o astfel de organizare, a adăugat **subinginera Cristina Fister**, a și beneficiat secția nr. 1, unde au fost mecanizate toate operațiunile mari consumatoare de manoperă. Deși, amplasată într-o clădire destinată inițial să fie magazie, această secție de producție organizată pe verticală beneficiază acum de un transport corespunzător, are, într-adevăr, o alură industrială". Ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor se va face prin perfecționarea dotării tehnice, inclusiv în sectoarele în care utilajele ca atare nu vor fi înlocuite. „Este vorba, mai ales, despre cele de-o vîrstă cu fabrica, adică din anii '60—'70, care vor reuși să ajungă la nivelul anilor '90, întrucît pe aceste utilaje de bază, a precizat **inginerul Dumitru Blăgoi**, vor fi (chiar sînt deja) adaptate mecanisme care le sporesc gradul de prelucrare, de precizie. Este cazul, de pildă, al mașinilor de frezat care lucrează cu dispozitive de frezare simetrică (cu suprapreluerare)". „Avînd în vedere necesitatea realizării unui mobilier demontabil (din rațiuni de depozitare și transport eficient), proiectanții, a adăugat, la rîndul său, **inginerul Dimitrie Nanu**, au realizat o pregătire de fabricație care asigură un montaj de precizie al elementelor de mobilier. Noua generație de mașini de găurit simultan a modelelor netipizate permite interschimbabilitatea pieselor componente, astfel încît mobilierul se montează fără probleme". „De fapt, adăuga directorul, acesta e și un test de „meserie" pe care partenerii din țară și străinătate îl apreciază în mod deosebit".

Și în ceea ce privește reducerea consumurilor, utilizarea integrală a materiilor prime, cei de la C.I.L. Pipera au „cuplat". Așa cum menționa **maistrul Gheorghe Lupu**, „utilizînd rețete proprii de fabricație, secția PAL realizează plăci în suprafață de 400 000 m² anual exclusiv din deșeurile lemnoase din întreprindere".

Tendințele producției de mobilă (o previzibilă creștere a mobilierului de bucătărie conceput deja modular, compus din elemente independente care pot fi alese și montate în funcție de necesități, precum și o firească sporire a necesarului de mobilier pentru copii și tineret îmbogățit, la Pipera, zilele acestea cu o nouă garnitură pentru o cameră de tineret, încă „nebotezată" de proiectanții săi dar „gata pentru T.I.B.") reflectă și o preocupare mai generală pentru om. Adică pentru „destinatarul" acestei producții ale cărui nevoi sînt luate întotdeauna în considerare, dar și pentru făuritorul ei, căci la C.I.L. Pipera, alături de preocupările pentru ușurarea muncii, pentru eliminarea efortului fizic, se înscriu și cele privind rezolvarea problemelor sociale ale oamenilor muncii. Sprijinirea liceului industrial și a școlii profesionale de profil în realizarea unei autentice integrări a pregătirii teoretice cu producția, reflectă grija față de viitorii muncitori, care este și ea o prioritate economică și este pe deplin motivată căci, spre exemplu, așa cum arăta **maistrul Nicolae Ifrim**, la secția mobilier de artă mulți din meșterii „de finețe" sînt chiar foarte tineri, ei constituind majoritatea și în „grupa de elită" a celor 40 de sculptori și 30 de intarsieri.

Hotărîți să facă totul pentru transpunerea în viață a mobilizatoarelor obiective pe care le va stabili Congresul al XIV-lea al partidului, oamenii muncii de pe platforma C.I.L. Pipera au acum, ca preocupare principală, îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, acordînd așa cum cere secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în concluziile formulate la ședința Comitetului Politic Executiv din 22 septembrie a.c., toată atenția realizării cantitative și calitative a producției, realizării în cele mai bune condiții a produselor destinate exportului. În cinstea Congresului al XIV-lea, planul economic pe anul 1989 al acestei importante unități a industriei lemnului din România va fi îndeplinit.

CONSTANTIN DUMITRU ■

SPECIALIȘTII DE PE O MARE PLATFORMĂ A LEMNULUI: DESPRE MUNCA LOR, DIN PERSPECTIVA DOCUMENTELOR PENTRU CONGRESUL AL XIV-LEA

Modernizarea — drumul spre o nouă calitate

Urmați-le exemplul!

Întîmpinăm Congresul partidului

Realizarea autonomiei energetice a localităților rurale, a unităților economice din agricultură, în general valorificarea resurselor energetice recuperabile implicate în acest proces presupune, așa cum este prevăzut în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, adoptarea unor măsuri tehnico-economice complexe. Utilizarea resurselor aflate la îndemîna unităților economice, în condițiile de eficiență economică, ține și de prețperea proprie, de inițiativa și consecvența beneficiarilor, dar, într-o măsură importantă, depinde de tehnologia folosită, de calitatea instalațiilor specifice. Continuînd investigația începută în numărul trecut al revistei noastre, ne oprim, de această dată, asupra cîtorva probleme legate de perfecționarea fabricării captatoarelor solare și de utilizarea instalațiilor de producere a biogazului.

Un obiectiv în plină desfășurare

AUTONOMIA ENERGETICĂ

PRIMUL PAS A FOST FĂCUT

În comuna Pecineaga din județul Constanța se află o unitate importantă consumatoare de energie. Este vorba de Asociația economică de creșterea și îngrășarea porcilor — capacitate 30 mii capete. Dar asociația este în același timp, și o sursă de energie. Tocmai aici s-a acționat. În comună, în urmă cu puțin timp, a fost recepționată o instalație de biogaz, care folosește ca materie primă dejecțiile animaliere, de capacitate 2 x 750 metri cubi.

Iată cîteva caracteristici tehnico-economice, furnizate de dr. Emilian Dediu, directorul asociației :

— Consumul energetic al asociației era de 30—35 tone combustibil convențional și 120 tone cărbune. Prin darea în folosință a instalației de biogaz, jumătate din aceste cantități de combustibil va fi economisită.

Instalația este realizată după proiect tip ISPCAIA București. De subliniat că astfel de instalații funcționează de cîțiva ani buni în țară, au dat rezultate bune, s-a acumulat experiență în exploatarea lor. Premisele unei bune funcționări sînt deci asigurate.

— Instalația de biogaz va furniza energie pentru încălzirea apei calde necesare maternității și creșei și pentru centrala termică. Vara, biogazul va fi folosit la cantină. Pentru că surplusul de biogaz pe timp de vară este substanțial, ne gîndim să-l folosim la dispozitive de prăjit orz, autoclave pentru supe proteice și un cazan de fierbere a rășchitei ce va fi întrebuințată în mica industrie. Pentru folosirea integrală și eficientă a instalației, este necesar ca aceasta să fie dotată cu grupuri de conversie a energiei biogazului în energie electrică pe care s-o furnizăm în sistemul național în perioadele cînd biogazul prisosește. Așa am putea să acoperim integral consumul nostru energetic de aproximativ 0,75 MW pe zi. După cîte știm, aceste grupuri sînt realizate. La instalația de biogaz a Stației de epurare a municipiului Constanța ele funcționează cu rezultate bune. Probabil la această soluție se va ajunge într-un viitor apropiat.

Să mai spunem că pe lîngă economia de energie realizată, de loc neglijabilă, după cum s-a văzut, instalația de biogaz de la Pecineaga a rezolvat și problema epurării apelor uzate. Nămolul rezultat din decantare este un excelent îngrășămînt organic, iar apa va putea fi folosită la irigații. Printr-o investiție adiacentă, se vor iriga cu apele rezultate din procesul de epurare 600 hectare. Deci, economii de energie, îngrășăminte organice în plus, apă pentru irigații, rezolvarea multiplelor probleme ecologice pe care le aduce după sine un complex de creștere a porcilor de o asemenea mărime.

Deci, numai cîștiguri. Avantajele sînt clare. Să nu uităm să spunem că aceste stații pot fi executate doar ca urmare a unui efort de investiții care trebuie planificat în timp, drămuit și el după posibilități.

În cîteva cuvinte să vedem care este situația pe județ a acestor eforturi de a asigura pe cît posibil independența energetică a comunelor, de a folosi toate resursele locale de producere a energiei.

— În județul Constanța, ne spune Aristide Stochițoiu, director în Direcția generală agricolă și responsabilul programului de energii neconvenționale în agricultura județului, potențialul hidroenergetic este practic inexistent. În aceste condiții, atenția noastră a fost îndreptată spre exploatarea resurselor secundare de care dispunem : biogaz, energia solară, și energia eoliană. Pentru că ne găsim la stația de biogaz de la Pecineaga, să spunem că în perspectivă imediată toate asociațiile economice și întreprinderile de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor vor fi dotate cu instalații de biogaz dimensionate după capacitatea fiecăreia. Să amintim că la ISCIP Nazarcea sînt 3 astfel de instalații de biogaz. Funcție de mărimea lor, vor economisi anual între 240 și 900 tone combustibil convențional. La 33 de unități funcționează instalații solare pentru prepararea apei calde. De asemenea, la 6 unități sînt în exploatare instalații eoliene pentru pompare a apei și acționări mecanice în ateliere. Aceste instalații sînt construite atît în sectorul de stat cît și în cel cooperatist. Un important potențial energetic mai urmează în etapele următoare să fie valorificat.

OPREA GEORGESCU ■

Captatoarele solare recuceresc teren

Într-o discuție pe care am purtat-o la sfîrșitul anului trecut, inginerul Zoie Popescu, directorul Întreprinderii de Aparataje și Accesorii Alexandria, vorbea cu nostalgie despre perioada în care, în unitatea pe care o conduce, producția de captatoare solare începuse „furtunos", căci a fost o vreme, după 1979, cînd, fiind omologate vreo zece tipuri de astfel de produse, întreprinderea teleormăneană devenise producătorul numărul unu în domeniu. Au fost și livrate, de altfel, circa o jumătate de milion de captatoare, în special în agricultură, în unitățile gospodăriei locative și ale turismului. Motiv pentru care s-au investit și niște bani într-o linie de fabricație la care, în 1986, s-a renunțat. S-a renunțat pentru că cererea a început să scadă, o dinamică a livrărilor în ultimii trei ani fiind, în acest sens, grăitoare : 60 000 bucăți în 1986, 30 000 bucăți în 1987 și sub 3 000 în 1988. Care era, în decembrie anul trecut, explicația ?

În primul rînd, un potențial beneficiar important, populația, care și-ar fi putut asigura apa caldă menajeră o bună perioadă a anului pe această cale, n-a prea „cuplat", această timiditate fiind explicată, poate, și de prețurile de vînzare nu chiar exagerate, dar nici prea stimulative. Apoi, mulți, inclusiv unitățile socialiste, și-au confecționat astfel de captatoare, mai mult sau mai puțin eficiente, între altele și pentru că achiziționarea lor însemna investiții „neprinse" de forurile tutelare, în timp ce confecționarea lor, oricît de mult ar fi costat, se deconta de la alte capitole aflate mai la îndemîna beneficiarilor. În sfîrșit, și, de altfel, cam aceasta ar fi principala explicație, la ora actuală, pentru că, aceste captatoare, mai ales la început, n-au dat peste tot aceleași satisfacții. Producătorul, în decembrie '88, se putea spune chiar fostul producător, era încredințat că vina exclusivă e a beneficiarilor care n-au știut și nici nu și-au dat interesul să exploateze corespunzător produsele respective. Inginerul Popescu mărturisea chiar că el însuși fusese sceptic la începuturi, pînă a văzut ieșind aburi din apa încălzită de captatoare. Deci, captatoarele sînt bune, totul e să le montezi, întreții și exploatezi corespunzător. Un beneficiar constant al întreprinderii, **Turismul**, demonstrează, în viziunea directorului, această afirmație. Inițial, cei din turism și-au montat singuri captatoarele solare, apoi au apelat la fabricant și, văzînd diferența, au solicitat ca acesta să monteze din nou totul, astfel că și la începutul acestui an specialiști ai I.A.A. Alexandria au fost pe Litoral spre a pune la punct instalațiile care au funcționat ireproșabil în timpul verii. La fel s-a întîmplat și în unele unități din agricultură cînd s-a manifestat încrederea necesară în acest sistem de încălzire (atît de util în zootehnie și în stațiile de uscare a cerealelor, de pildă) și unde s-a apelat la specialiști. Chiar în județul Teleorman, sistemele de încălzire solară funcționează cu bune rezultate la I.A.S. Alexandria, I.A.S. Zimnicea, I.S. C.I.P. Zimnicea, C.A.P. Bujorul, I.S.C.I.P. Piatra ș.a.

Care este soluția, în opinia directorului I.A.A. Alexandria ? Pur și simplu, predarea „la cheie" a captatoarelor, montarea și punerea lor în funcțiune de către fabricant, inclusiv, dacă este nevoie (și este nevoie !), organizarea unui sistem de „service". Întreținerea instalațiilor nu e dificilă, e nevoie însă ca oamenii să fie instruiți, în fond nici la o centrală termică nu lucrează oricine. „Predarea la cheie" revenea ca o obsesie, căci, își amintea directorul, de multe ori au trebuit oprite livrările pentru că beneficiarii nu aveau unde să pună captatoarele (nu se crease o necesară corelare între livrare și montaj). Alții au cumpărat captatoare (dacă tot le aveau în plan) dar nici nu le-au montat, adică le-au plătit, dar nu le-au folosit. Uneori, n-au vrut nici să le plătească, întrucît nu mai știau de ele ; producătorul, în urma unui litigiu, și-a găsit captatoarele prin bălării, crescuse iarba pe ele, respectivii beneficiari din zona Deltei numai așa și-au adus aminte că le-au primit și au acceptat plata.

Și totuși, producătorul nu-și putea reproșa chiar nimic ? Însăși evoluția (involuția) producției demonstrează că da. Au fost, mai ales inițial, probleme de calitate, nu se făcea protecție anticorozivă, au fost și mai sînt și probleme legate de greutatea instalațiilor, ținînd seama că multe dintre ele devin, practic, acoperișuri. Fostul tehnolog de produs, devenit inginerul șef al întreprinderii, Liviu Spiridon, inginerii Victor Bujor și Marian Damian și-au „bătut capul" destul, de proiect s-a ocupat cam toată lumea, s-au făcut îmbunătățiri, au fost obținute chiar brevete. Dar oricît nostalgică bunăvoință manifestă producătorul, cam prea pătruns de filosofia lui „n-a fost să fie", faptele rămîneau : în 1980, captatoarele reprezentau 30 la sută din producția întreprinderii din Alexandria, în 1988, ele n-au mai însemnat nici 3 la sută. Cei de la I.A.A. afirmau însă că sînt gata oricînd, dacă există cerere, să revină la fel de „furtunos" în producția captatoarelor, „dar predate la cheie, insista directorul, ca să fim noi siguri că funcționează, am putea să organizăm și o brigadă-două de depanare, am putea deplasa cîte un specialist în fiecare județ, le-am porni primăvara le-am opri toamna, le-am îngriji, nici n-ar costa prea scump".

Și iată că, în condițiile impuse de exigența ca localitățile rurale să-și realizeze treptat autonomia energetică, au revenit în actualitate și captatoarele. „Eclipsa" lor a ținut mai mult, deci, de dezinteresul unora, de comoditatea altora, pentru că de ele, este clar, a fost mereu nevoie. Am discutat din nou, acum cîteva zile, cu inginerul Zoie Popescu. În acest an, au fost prinse în plan 30 000 de captatoare, dar „cererea e mult mai mare". Și sistemul de „service" a început să fie pus la punct. Recent, au fost repartizați 20 de specialiști în acest domeniu, numărul lor ajungînd la 34. Cînd e nevoie, lucrează peste 50. Într-o scrisoare a C.N.S.T., întreprinderii i s-a adus la cunoștință faptul că va crește și mai mult cererea, au fost luate în discuție și tipuri noi, de captatoare, cu randament sporit. Este însă nevoie, de sporirea planului, adică de asigurarea materiilor prime necesare. Și centrala și ministerul de resort trebuie acum să „cuplezе" pentru ca în anul viitor planul de producție al întreprinderii din Alexandria să facă față cererii din ce în ce mai intense. Se poate lua în discuție și (re) punerea în funcție a liniei de producție ce era gata din 1986. În general, trebuie acționat repede pentru ca măcar soarele verii următoare să nu mai fie eclipsat de explicații și justificări. Razele sale generoase trebuie să strălucească mai mult deasupra sticlei captatoarelor. Și asta nu e doar o chestiune de imaginație.

CONSTANTIN DUMITRU ■

făcîndu-ne exemplar datoria!

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Totul în hambare, pînă la ultimul grăunte!

Așezată la marginea liniei ferate, Baza de recepție Ciocănești, ca de altfel toate celelalte silozuri din Răcari, Titu, Fusea, Nucet sau Dărmănești, arată curate și liniștite ca niște biblioteci de semințe. Din preajmă sau de la mari depărtări, sosesc la răstimpuri scurte remorci, camioane, tractoare, căruțe încărcate — la ora aceasta a cîmpului și a toamnei — cu știuleți de porumb. Mai degrabă, o bază de recepție e ca un stup plasat în mijlocul cîmpului și din toate părțile și direcțiile se înghesuie la urdinișul intrării sale tot ce are roți și poate transporta ceva.

Lă un capăt al Bazei de recepție, silozul înalt, celulele acelea îngemănate cu colțurile rotunjite, impresionînd călătorii căilor ferate cu masivitatea lor de beton armat, înălțate brusc în mijlocul cîmpului, domină depărtările și dacă te-ai urca la nivelul lor cel mai înalt, ai zări oamenii cooperativelor din Tărtășești, Bildana, Slobozia Moară, Brezoaiele, Ciocănești, Crevedia, sau și mai departe, pînă către Butimanu, Poiana sau Lunguleț, confundîndu-se cu lujerele uscate de porumb, adunînd știuleții în coșuri mari și apoi în grămezi, trimițîndu-le din toate părțile spre aceeași destinație. Silozul înalt al Bazei de recepție are o capacitate de 44 mii tone iar restul magaziilor pot aduna 17 mii tone de produse, așa că să tot rodească pămîntul și să fie oameni harnici care să strîngă roadele că loc este destul unde să fie depozitate!

La poarta Bazei de recepție se formează deja un șir de căruțe cu cai frumoși și nărăvași scuturîndu-și coamele în fața grămezilor de un auriu aprins — culoarea aceea adînc familiară și atît de liniștitoare pentru muncitorii pămîntului: Dumitru Ion stă pe vîrful piramidei de porumb și se

Ora presantă a porumbului

miră el însuși cîți ani are în spatele său de cînd își umple în fiecare toamnă căruța cu porumb, Dumitru Constantin, Anghel Nicolae, Anghel Ion din Ciocănești și Tărtășești își așteaptă rîndul să-și urce atelajele pe cîntar. În prezența delegatului de la C.A.P.-ul respectiv, se ridică probele pentru analize stabilindu-se indicele de calitate al produsului și locul unde va fi descărcat. Laboranta Nițoi Elena ia cîte un știulete din fiecare căruță sau remorcă, de pe fiecare desface cîteva boabe pentru probe, ca statistica analizei să fie cît mai concludentă, pune un eșantion pe balanța cîntarului, apoi în umidometru. Umiditatea 30! E bună! Va trece cifra aceasta și celelalte în tichetul eliberat de laborator și căruța își va urma drumul pînă în dreptul pătulelor spre care a fost îndreptată. Fie că se descarcă în pătulele duble, fie se basculează jos și apoi se înalță cu ifroanele în magazii, spațiile destinate unei capacități de 15 mii tone porumb sînt pregătite să primească cît mai repede întreaga recoltă a anului acesta de pe cîmp.

Ar fi o singură și esențială problemă: C.A.P.-urile CUASC-ului Tărtășești au început relativ tîrziu recoltarea porumbului din motive mai mult sau mai puțin obiective. Duminică, 24 septembrie, abia C.A.P. Tărtășești și Ciocănești începuseră campania cu o cantitate de aproximativ 200 tone fiecare intrată în baza de recepție (o parte a fost dus și la F.N.C. Crevedia). În aceste condiții se impune ca măsură imediată intensificarea ritmului de recoltat astfel încît, pînă la sfîrșitul acestei săptămîni, întreaga recoltă de porumb să-și găsească odihna firească în pătulele și silozul Bazei de recepție Ciocănești, inclusiv porumbul de pe solele C.A.P.-urilor Brezoaiele și Bildana unde producția de anul acesta va fi, după toate aparențele, slabă. Concomitent cu recoltarea porumbului, trebuie să se înceapă arăturile de toamnă și însămînțările, operații care se interconditionează și de a căror calitate și promptitudine va depinde viitoarea recoltă a anului ce vine.

FURAJELE

Un loc de viață între grosiere

Puține unități agricole se pot compara, în ceea ce privește ambiția edilitar-gospodărească în care își desfășoară zilele de muncă și viață muncitorii agricoli, cu I.A.S. Tîrgoviște. Intri în incinta întreprinderii ca într-o stațiune de odihnă sau mai degrabă de cercetări spațiale, fiecare vilă în care locuiesc lucrătorii unității are o altă culoare, identică cu aceea a efectivelor de animale pe care le îngrijesc, spațiile ordonate de verdeață și curățenie îți întăresc convingerea că gospodăria tradițională țărănească, cu riguroasa ei ordine funcțională, se poate menține și în condițiile industrializării zootehniei, potențînd ceea ce îndelunga noastră tradiție agrară a acumulat de-a lungul timpului cu noile achiziții de ultimă oră, că între tradițional și modern nu e nici o contradicție ci, dimpotrivă, o ridicare la putere a valorii moștenite la înălțimea rigorilor actuale.

O asemenea ambianță te obligă parcă la aceeași impecabilă funcționalitate internă. Dincolo de aparențe, am întîlnit într-adevăr, o activitate pe măsura primei impresii vizuale. Coincidența a făcut ca în ziua documentării noastre să aibă loc în unitate un schimb de experiență pe probleme de zootehnie, cu participarea unor specialiști din întreaga țară, inclusiv a conducerii Ministerului Agriculturii. Avem, însă, convingerea că nu aceste circumstanțe au generat situația favorabilă pe care am întîlnit-o ci conștiința că fără muncă exemplară nu obții rezultate exemplare, inclusiv în zootehnie. Intrăm împreună cu inginerul șef al I.A.S.-ului. Guzun Traian, la Ferma nr. 3 a Complexului de îngrășare tineret taurin, al cărei specialist, inginerul Popescu Cornel ne confirmă prin cifre și situația concretă existentă în ceea ce privește furajarea celor 4 200 de capete că și din acest punct de vedere lucrurile sînt la înălțimea cerințelor actuale.

Complexul acesta este un fel de combinat în care animalul intră la o greutate individuală minimă de 121 kg și iese pe aceleași porți, în urma unei furajări „ca la carte", la o greutate de peste 400 kg. Se înțelege, deci, că furajarea este problema nr. 1 cu care se confruntă tehnicienii complexului, adevărați specialiști ai ceea ce ei numesc cu un termen plastic „bucătăria furajeră". Hrănirea se face în stabulație, în cele 11 grajduri ale căror spații de cazare au început deja pregătirile pentru iarnă. Furajul măcinat care se administrează zilnic este îmbogățit cu reziduuri industriale provenite inclusiv de la Fabrica de spirt Tîrgoviște.

Complexul dispune de o bază furajeră proprie de 500 ha ocupate de culturi leguminoase perene, vechi și noi, de culturi duble și succesive a căror putere de 8 600 unități nutritive pe hectar potențează, evident, programul județean de dezvoltare a zootehniei. În această toamnă s-a obținut o producție de 800 tone fibroase și 18 mii tone masă verde însilozată deja, continuîndu-se însămînțările pe 240 ha pentru masă verde (din care au fost realizate pînă acum 30 ha rapiță și 90 ha orz). Se fertilizează, de asemenea, cu gunoi de grajd și amendamente chimice urmînd să se scarifice unele terenuri pentru ridicarea potențialului productiv al solului.

Asigurarea unui spor mediu zilnic de 500 grame, planificat pe cap animal, pretinde un necesar de 600 tone fibroase (fînurile), 3 500 tone grosiere (paie, dejecții, ciocălăi, coceni de porumb), 1 400 tone suculente (siloz, tăieței de sfeclă, borhoturi). Zilnic cele 4 200 bovine tinere ale îngrășătoriei trebuie să pună pe ele, fiecare, cîte o jumătate de kilogram de carne, peste două tone de carne în total. În fiecare zi! Această carne nu sporește din nimic, ca enzimele drojdiei de bere. Ea cere o furajare calitativă, după rigorile tehnologice verificate și în cantități eficiente. Numai într-o singură zi animalele consumă 92 tone de furaj unic, fiecărui cap revenindu-i 5,5 unități nutritive. Din necesarul de furaje planificat s-au depozitat deja 620 tone de fibroase, 1 500 tone de grosiere și 7 000 tone suculente. Diferența de grosiere și suculente pînă la necesarul scriptic urmează să se completeze în cel mai scurt timp din producția proprie, din producția secundară de porumb a fermelor vegetale, masa verde de pe cele 200 hectare cu cultură dublă existentă încă pe cîmp, tăieteii de la Fabrica de zahăr Răcari, dejecțiile de pasăre de la Avicola Titu iar borhoturile de la Fabrica de spirt.

Adunînd numărul tonelor de nutreț de toate tipurile care au intrat pînă acum în complex și împărțind la 92 de tone, cît consumă zilnic întregul efectiv, putem afla cu ușurință cîte zile din anul viitor fiecare animal se va îngrășa cu 500 grame în plus. Sîntem siguri, însă, că astfel de calcule și multe altele, mai complicate, le-au făcut înaintea noastră specialiștii I.A.S.-ului. În fiecare zi intră pe poarta unității 40 tone de borhot, dejecții, gozuri, plevuri, 500 tone tăiețel și ciocălăi. Morile bucătăriei furajere macină continuu, în trei schimburi. Îngrijitorii Ștefan Grigore, Ivan Gheorghe, Stoican Maria, Vărzaru Elisabeta și toți ceilalți sînt la datorile astfel încît balanța furajeră să încline numai pe partea eficienței. „În momentul de față, nu avem probleme deosebite. Am asigurat necesarul pînă la următoarea recoltă în sortimente de furaj care să asigure toate principiile nutritive" — afirmă inginerul fermei și nu avem nici un motiv să nu-l credem.

Și chiar dacă e vorba de o instituție cu profil zootehnic pe care sîntem obișnuiți să ne-o imaginăm asaltată de grămezi de bălegar, exemplara ținută a I.A.S. Tîrgoviște și seriozitatea cu care sînt privite problemele asigurării necesarului de furaje, la timp și în cantități optime, sînt un argument convingător că ordinea, curățenia și chiar frumusețea funcționează ca atribute ale oricărui loc de muncă, indiferent de specificul său. În spatele tuturor acestora se simte mîna unui gospodar care a vrut să facă dintr-un spațiu de muncă un spațiu de viață a cărui căldură și intimitate le pot da, pe lîngă hărnicie, inclusiv rigoarea estetică și buna rînduială din spiritul dintotdeauna al țăranului nostru. Și care funcționează la fel de eficient și cînd e vorba de furajarea unui complex de tineret bovin!

Pagină realizată de
ION ZUBAȘCU ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

Județul SATU MARE

UN EXEMPLU ELOCVENT

lui nostru a constituit, de-a lungul veacurilor, leagănul unor impresionante creații materiale și spirituale care au personalizat vetrele etnice românești ale Oașului, Codrului și Câmpiei Someșene.

— Țara Oașului, se pare, le domină încît nu o dată județul se confundă cu ea.

— Pentru cei care știu puțină geografie și privesc prea arareori o hartă. Brăzdată de cursurile rîurilor Someș, Tur, Crasna, suprafața județului — de 4.405 kmp — cuprinde sub aspect fizic-geografic, o diversitate de forme de relief — munții scunzi și depresiunea Țării Oașului, Culmea Codrului, Câmpia Sătmarului și Careiului, pe întinderea cărora se disting locuri pitorești de un farmec nebănuit, cum sînt lacul de acumulare de la Călimănești Oaș, cursurile repezi ce coboară de pe versanții Oașului și Gutîiului, pasul Sălătruc înconjurat de frumoase păduri de conifere, pădurile de stejăret din zona Bîrsăului sau Săcășenilor, pădurile de salcîm, atît de căutate de stupari, de pe nisipurile de la Foieni, Sanislău, Pișcolt și altele. Acestei diversități a naturii îi corèspund bogății ale solului și subsolului tot mai intens cercetate și puse în valoare prin strategia dezvoltării patriei din ultimul sfert de veac, cînd înflorește fără precedent una dintre cele mai perene tradiții, învățate de la istorie, ale poporului nostru de a ne bizui pe noi înșine. O linie forte a acestei strategii, ale cărei baze s-au pus la Congresul al IX-lea al partidului, fiind, precum se știe, să ne căutăm, să ne descoperim și să ne folosim superior resursele, bogățiile naționale.

— Da, iată că mă contrazic, știu, noutatea județului este mina de la Turț, este, așadar, Oașul minier, Oașul furnizor de minereuri neferoase.

— Aceasta este o noutate cam veche. Mai recent, în Câmpia Careiului s-a trecut la extragerea zăcămintelor de hidrocarburi, iar la Corund-Bogdand, se lucrează la amenajarea unei mine de cărbune.

Deci, Sătmarul v-a intra în cincinalul viitor în rîndul bazinelor carbonifere. Tot tînără este și exploatarea și prelucrarea bentonitei și perlitului la Orașul Nou și Mujdeni. În plină cîmpie, la Satu Mare, Tășnad, Acîș și în alte locuri, apele termale sînt utilizate tot mai intens în ultimii ani, pentru horticultură, în scopuri edilitare, ca sursă energetică și ca surse de sănătate, deschizînd noi perspective turistice județului. Bogății ale solului în care, de asemenea, s-a investit mult în ultimele decenii, înnobilînd și valorificînd a'te tradiții și condițiile pămîntului, vestitele livezi de pruni de la Turț și Gherța, sau cele de meri de la Cehal, Homoroade, Remetea ori viile de la Halmeu și Rătești sporesc totodată farmecul peisajului și dau măsura de azi a prosperității unui ținut altădată sărac și rămas în urmă. Oașul arhaic, căutat, pînă nu demult, mai cu seamă de etnografi, reputat doar prin folclor, prin țetere și țipurituri, prin portul popular aparte, are acum reputate platforme industriale și sate candidate la titlul de oraș.

— Ca pretutindeni în țară este efectul strategiei dezvoltării elaborate de partidul nostru, între ale cărei liniiforță a fost, este, repartizarea echitabilă și echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării ce a orientat politica investițiilor. Cum s-a materializat la nivelul județului dumneavoastră ?

— Edificator este faptul că, în perioada 1966—1988, volumul investițiilor a fost de 7 ori mai mare decît cel înregistrat în 15 ani precedenți, totalizînd peste 32 miliarde lei. Peste 34 la sută au revenit industriei, factorul dinamizator al progresului economic și social, și au urmat două direcții prioritare — s-au dezvoltat și modernizat toate întreprinderile existente, s-au creat altele noi, organizate în mari platforme industriale, bine repartizate în teritoriu, după forța de muncă și după necesitățile de evoluție, de racordare la viața patriei a unora dintre localitățile rămase într-un sol de imobilism arhaic, precum spuneam. Una dintre acestea, care la ora actuală rivalizează cu orașele mari, de tradiție ale județului — Satu Mare și Carei — este Negrești Oaș, unde au apărut Fabrica de utilaj minier, Întreprinderea de în și cînepă, Întreprinderea de tricotaje. Vedeți deci, s-a urmărit ocuparea atît a forței de muncă bărbătești, cît și feminine, astfel încît oșenii să nu mai bată la porțile altora după un loc de muncă, să rămînă acasă, să învețe meserii și profesii complexe, să-și dezvolte „țara" lor. Datorită noilor unități industriale — Filatura de bumbac, Întreprinderea de în și cînepă, Fabrica de utilaje și instalații tehnologice, Fabrica de zahăr și cea de conserve, orașul Carei a ajuns la peste 30.000 locuitori. În Tășnad, pînă mai ieri o comună, s-a amplasat industria prelucrătoare a lemnului iar în reședința de județ cîteva platforme industriale ce cuprind un nomenclator complex de produse, de la utilaj minier și piese de schimb pentru autoturisme la tricotaje, de la utilaj chimic la confecțiile cunoscute în întreaga lume, sub marca „Mondiala" Satu Mare. S-au alocat, de asemenea, investiții însemnate unor centre agroindustriale ce tind, în viitoarele cincinale, să devină orașe, cum sînt Livada, Ardud, Turț, Poiana Codrului, Supur, Odoreu, Sanislău, astfel că volumul de ansamblu al activității economice pe locuitor este de 16 ori mai mare față de 1945 și de 4,5 ori decît în 1965.

— Este, oricine înțelege, cîștigul cel mai de preț. În ce măsură calitatea pregătirii lor se exprimă în calitatea muncii,în nivelul produselor ce pleacă spre economia națională ori se exporta ?

— N-avem încotro, trebuie să mai apelăm la cîteva cifre. În anul 1988, județul Satu Mare a contribuit cu 1,3 la sută la producția industrială obținută pe ansamblul economiei naționale, avînd un aport substanțial în ramura construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor — cu 1,8 la sută —, a exploatării și prelucrării lemnului — cu 2,6 la sută —, al construcțiilor — cu 3,5 la sută —, și textilelor — cu 3,5 la sută. E de menționat și că județul și-a adus contribuția în realizarea unor produse de importanță majoră pentru economie, ocupînd locul I pe țară la utilajul minier, la mașinile de gătit cu combustibil gazos și țesăturile din polipropilenă, locurile 2—3 la țesături de in și cînepă, cherestea de stejar, locurile 5—10 la țesături de lînă și tip lînă, confecții, mobilier din lemn, uleiul comestibil și altele. Ca element semnificativ ar fi și productivitatea muncii, de 4,5 ori mai mare față de nivelul anului 1965, precum și obținerea unei producții marfă industriale de 2.400 lei la 1.000 lei fonduri fixe — valoare rămasă —, situînd județul pe o poziție fruntașă pe țară, iar creșterea, în 1989, a ponderii produselor de nivel tehnic mondial ridicat, la 87 la sută din valoarea realizată, la pro-

Convorbire cu VASILE CAROLICĂ, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Satu Mare

— N-am fost, recunosc, de multă vreme, la Satu Mare și nu pot să pornesc dialogul, cum aș vrea, de la un eveniment de ultimă oră. De aceea, rămîne, vă rugăm, să ne deschideți dumneavoastră poarta spre viața de azi a acestui județ de la hotarele țării.

— Așteptați, un minut, și vom începe.

Îmi privesc ceasul. Este zece fără un minut, minut în care fac zeci de presupuneri asupra intențiilor omului din fața mea, absorbit de corespondența de dimineață. La zece fix, prin fereastra larg deschisă pătrund acordurile muzicii slobozite din turnul cu ceas al primăriei, turnul ce spintecă metaforic cerul, turnul-columnă al urbanismului actual din orașul de pe Someș. După alt minut, muzica încetează.

— Ați recunoscut ?

— Cum să nu recunoști imnul nostru ?! Și v-am intuit, sper, gîndul. Ce frumos răsună liber peste Cîmpia Someșului, peste un ținut românesc cu o istorie zbuciumată.

— Asta-i. Cine vrea să înțeleagă bine viața unei așezări, oamenii ei, modul lor de a trăi și idealurile lor, se cade să le cunoască întîi istoria.

Dîrzenia sătmărenilor, mîndria lor, firea lor aprigă dar dreaptă, hărnicia lor s-o căutați la strămoși ; să nu uitați că aici s-au înălțat cetățile lui Menumorut, pe așezările și cetățile dacilor liberi, ale invincibililor și nesupușilor daci liberi. Spațiul județului nostru a constituit, de-a lungul veacurilor, leagănul unor impresionante creații materiale și spirituale care au personalizat vetrele etnice românești ale Oașului, Codrului și Cîmpiei Someșene.

afirmarea plenară a personalității umane

dusele ce se planifică și se urmăresc pe clase de calitate.

— O măsură a acestor trăsături este, cum spuneați, afirmarea produselor județului Satu Mare pe piețele lumii. În cite țări ajung ele? Care sînt cele mai căutate, mai apreciate?

— În ultimii 24 de ani, aria geografică a exportului s-a extins de la 25 la 54 de țări dar, poate, mai relevant ar fi de semnalat diversificările structurii pe ramuri și grupe de mărfuri, crescînd volumul produselor industriei constructoare de mașini și a bunurilor de consum ce înglobează un volum ridicat de manoperă. Intreprinderea de mașini de gătit cu gaz, „23 August", de pildă, livrează la export peste 80 la sută din producție, fiind demult o firmă de prestigiu internațional, așa cum este și Intreprinderea de confecții „Mondiala", unitate etalon în cadrul ramurii confecțiilor, cu beneficiari numeroși de pe toate continentele, urmate cu aceeași ambiție și tenacitate de mai tînăra întreprindere de prelucrare a lemnului, cu un volum de 40 la sută din producția de mobilă. Și dacă evidențiem în special produsele de faimă, nu putem să nu înscriem în seria lor un rod al pămîntului, căpșunii, unde sătmărenii înregistrează o reputație poate chiar unică în Europa.

Au ajuns la o adevărată virtuozitate în cultivarea acestora cu soiuri ce produc de 2 ori pe an, primăvara și acum, în septembrie.

— Prin urmare, agricultura se specializează și ea, în funcție de ceea ce poate pămîntul, ecosistemul zonei și experiența oamenilor să dea mai mult?

— Să ne întoarcem la capitolul investițiilor, fără de care nu se putea ajunge pe pămînturile acestui județ la structura agricolă actuală și, mai cu seamă, la producțiile de-a dreptul uimitoare de la un an la altul. Cum arătam la început, reliefui este mai ales colinar iar zona de cîmpie are, în majoritate, soluri modeste, cu umiditate în exces ori cu nisipuri zburătoare. Să le transformi, așa cum sînt ele azi, în grădini, în livezi și vii înalt productive, în suprafețe de cereale cu producții record, a implicat un mare efort de investiții, de știință, de muncă. Investițiile alocate agriculturii județului, în perioada de după Congresul al IX-lea, se cifrează la peste 11 miliarde lei, fiind încă un exemplu al consecvenței cu care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acționat pentru restabilirea rolului agriculturii și reconsiderarea acesteia în structura economică a țării. Suportul acesta material al noii revoluții agrare, a urmat și în Satu Mare, ca în toate județele, cîteva direcții prioritare, între care, epocală rămîne, reconstrucția pămîntului, vastul program de îmbunătățiri funciare, de apărare împotriva înundațiilor, de luptă împotriva eroziunilor, de irigații, de creștere a potențialului productiv al solului. În ultimii 24 de ani, prin punerea în operă a programului, suprafața arabilă a județului a crescut cu 13 000 ha, iar producția agricolă de 2,6 ori, în raport cu 1965. În prezent, aproape jumătate din suprafața agricolă este protejată prin lucrări de îndiguire și pe 75 la sută se execută lucrări de desecări, concomitent cu numeroase alte lucrări de ameliorare a solului. Ceea ce ne-a ajutat să sporim suprafața ocupată cu cereale la 64 la sută, a plantelor tehnice — sîntem unul dintre județele mari cultivatoare de cînepă și în pentru fibră, destinată industriei ușoare — la 11,7 la sută și a legumelor la 2 la sută. În zootehnie, sectorul socialist și-a sporit contribuția la producția globală agricolă, ajungînd la 40 la sută. Pe baza rezultatelor remarcabile obținute, unui important număr de unități agricole i s-a acordat înalte ordine și distincții ale Republicii Socialiste România. Cooperativele agricole de producție din Petrești, Urziceni și Foieni au fost distinse cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste", I.A.S. Carei cu Ordinul „Meritul Agricol clasa I" și „Ordinul Muncii" iar C.A.P. Sanislău, cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare".

— Deci, sate mai bogate și țărani cu un nivel de viață ridicat. De fapt, cîți locuitori mai trăiesc azi în comune, cîți mai sînt, în realitate, țărani?

— Ca pretutindeni, mișcarea demografică și-a schimbat traiectoria. În anii socialismului au fost create 101 000 locuri de muncă, dintre care 63 000 după anul 1965, ceea ce, în mod firesc, a produs mutații esențiale în structura ocupațională a populației și în nivelul ei de pregătire, crescînd simțitor ponderea personalului din industrie, construcții, telecomunicații, gospodărie comunală, învățămînt, știință, circulația mărfurilor, servicii. Logic, numărul celor care trăiesc în orașe a sporit, ceea ce însă, nu a sărăcit satele în oameni și nici nu le-a depersonalizat. Ne vom întoarce iarăși la investiții. Concomitent cu orașele s-au dezvoltat edilitar-gospodăresc comunele și satele, cum vizibil este din prima comună de cîmpie și pînă în ultimul cătun de munte. Politica sistematizării, complexă și profund științifică, emanație a gîndirii economice și social-politice de geniu a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a revitalizat toate localitățile sătmărene. Concret, în perioada 1965—1988, s-au utilizat în această direcție fonduri de investiții în valoare de 5 miliarde lei, dintre care 3,2 miliarde numai în construcția de locuințe. Celelalte miliarde au echipat modern, orașele noastre, au ridicat nivelul de confort, nivelul de habitat al locuitorilor. Să exemplificăm. De pildă, prin extinderea alimentărilor cu apă, ale rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare din Satu Mare, Carei și Negrești, prin extinderea rețelelor de distribuire a gazelor naturale în Satu Mare și Carei, precum și în comunele Poiana Codrului și Medieșu Aurit. S-au dat în funcțiune obiective de o mare importanță economică dar și civică, precum sînt Complexul feroviar Satu Mare Sud, Aeroportul, Autogara, podul de căi ferate și două poduri rutiere peste rîul Someș — în municipiul reședință de județ, linia ferată normală Satu Mare-Bixad, introducerea telefoniei automate în toate centrele urbane, extinderea suprafeței comerciale utile cu 124 000 metri pătrați și multe altele. Cînd vorbim despre nivelul de viață al locuitorilor și de condiția localităților noastre, uneori nu punem accentul cuvenit pe urîașele cheltuieli social-culturale, pe investițiile de care beneficiem de la buget. Tezele pentru Congresul al XIV-lea accentuează magistral această idee a corelației între cheltuielile social-culturale ale statului și celelalte componente ale nivelului de trai, ale calității vieții oamenilor, corelația cu entitatea socio-politică a scopului final al socialismului, omului cu bunăstarea sa, Omul într-o condiție superioară a libertății, demnității, dezvoltării mutilaterale a personalității. Și în județul nostru, sînt impresionante realizările sub aspectul fondului locativ. În perioada acestor 24 de ani s-au construit peste 69 000 locuințe, dintre care peste 36 000 apartamente, astfel încît 4 din 5 familii sătmărene trăiesc în locuințe noi. Să adăugăm la acestea modernizarea bazei învățămîntului, dîndu-se în folosință, printre altele, 688 noi săli de clasă, 2 360 locuri în internate, 3 590 locuri în grădinițe pentru preșcolari, ca și modernizarea asistenței sanitare, construindu-se 22 noi dispensare umane, crescînd numărul de medici pe locuitor.

— Sub raport urbanistic, mai ales prin arhitectura noului său centru civic, Satu Mare a ajuns un oraș de referință, el place tuturor vizitatorilor, satisface însă toate solicitările de locuințe ale populației?

— În general da. Să nu pierdem din vedere dinamica cerințelor și pretențiilor populației, o cerință se rezolvă, o alta îi ia locul. Pot să vă spun că atenția noastră este îndreptată, la ora actuală, spre îmbunătățirea gradului, de confort al locuințelor existente sau nou construite, creșterea suprafeței locuibile — ponderea apartamentelor cu 3-4 camere a sporit de la 19 la sută la 51 la sută —, racordarea acestora la sisteme moderne de încălzire, de apă canal, telefoane etc. În celelalte localități, inclusiv în cele rurale, aceleași probleme se pun, întrucît, s-a înălțat un număr impresionant de case impunătoare. Numai între 1976—1988, s-au înregistrat în mediul rural 4 350 plus 632 apartamente în blocuri, unele comune ca Bixad, Certeze, Tîrșolț, Cămărzana, Călinești Oaș fiind aproape în întregime alcătuite din case construite în ultimile două decenii. Pentru a vă face o imagine mai completă asupra stadiului de evoluție al localităților sătmărene, am să vă mai dau un indicator. Ca unități administrativ-teritoriale absolut toate se autofinanțează.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, au efectuat în județul nostru în toți acești ani, numeroase vizite de lucru în care ne-au îndrumat și ne-au ajutat esențial în realizarea liniei politice a partidului la nivel teritorial, în toate sferele, domeniile și sectoarele de activitate. Asigurăm conducerea partidului, pe secretarul general, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, să fim la înălțimea acestor eforturi, să depunem munca noastră avîntată, priceperea, inteligența, ca și sentimentele noastre de iubire de țară și pentru partid la temelia tuturor noilor zidiri. Zidiri ale viitorului, ale socialismului în România socialistă.

...Din turnul primăriei bate ceasul o oră exactă, învăluind Someșul, Gutîiul și Oașul, istoricul Carei, mîndrul Piemont al Tășnadului în valurile muzicale, în valurile de mătase scumpă a celor „Trei culori".

CICI IORDACHE-ADAM ■

MĂRTURIE PE O PLATFORMĂ INDUSTRIALĂ,

ÎN SĂLAJ:

„Președintele țării ne-a cerut să devenim o întreprindere de prim rang, și ne-a ajutat să devenim"

În iunie 1972, la Zalău s-a născut un copil neobișnuit. Era un copil... din fontă și nașterea lui a însemnat pentru județul Sălaj o premieră absolută. Intîia șarjă din acest metal pe aceste meleaguri. La 6 iunie 1973 se naște fratele... de oțel al primogeniturii din fontă, din mîinile aspre ale lui Gheorghe Mureșan, plecat de pe meleagurile Silvaniei tocmai la Hunedoara unde a devenit oțelar, dar care s-a întors iar pe plaiurile natale să conducă echipa de muncitori care a produs prima șarjă de oțel din aceste locuri. Anii puterii populare l-au preschimbat pe acești cioplitori în lemn care plecau vara în căutare de lucru în oțelarii, lăcătuși, strungari, laminoriști, energeticieni, electroniști, caruseliști, operatori de precizie, chimiști, ciberneticieni, geologi, bobinatori, metrologi, operatori calculator, arhitecți, cercetători științifici etc., lucruri la care altădată nimeni nu îndrăznea măcar să viseze. De aceea, data de 1 iunie 1972, reprezintă nu doar nașterea acelui „copil" de fontă care a schimbat complet destinul părinților, ci înseamnă nașterea unei noi lumi pe aceste meleaguri. Șarjele de fontă și oțel au fost, mutatis mutandis, Tigrul și Eufratul care au făcut să înflorească aici o civilizație. Capitala Daciei Porolissensis după mai bine de o mie șapte sute de ani se mută cîțiva kilometri, să ajungă sub poalele Meseșului, și asigură 76,5 la sută din întreaga producție industrială a Sălajului și 90,5 la sută din exportul de mărfuri sălăjene. Cele două torente năvalnice de metal strălucitor au pus în mișcare întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel care a devenit astăzi cea mai mare întreprindere de profil din Europa și una dintre cele mai mari din lume. Cu cîteva mii de muncitori (din care tinerii se ridică la mai mult de jumătate) unitatea, ridicată pe un loc unde în urmă cu 18 ani răsărea doar papură bicisnică, produce azi peste 1.200 de tipo-dimensiuni de piese ce se exportă în 37 de țări ale lumii pentru nevoile industriei constructoare de mașini, petrochimiei, industriei navale, energetice și pentru centralele nuclearo-electrice.

Anii de vechime din cartea de muncă ai energicului și săritorului la nevoie președinte de sindicat Petru Mureșan, coincid, în chip fericit, cu anii „copilăriei" de fontă și oțel ai întreprinderii, adică 17. Într-un fel și el este un „copil" al unității și în anul viitor, cînd va avea 18 ani vechime, unitatea își va înnoi și reproiecta producția în proporție de sută la sută. Venit din Dolhasca Moldovei, Petru Mureșan s-a naturalizat sălăjean și este foarte mîndru de întreprinderea unde lucrează, unde anul trecut sarcinile de plan au fost depășite cu o producție marfă în valoare de 45 milioane lei. Organizatorul de grupă sindicală, Gaspar Sigismund a obținut locul I în întrecerea socialistă pe anul trecut, fiind considerat unul din cei mai buni lăcătuși ai unității.

Totodată, încă din anul 1987 a fost pus la lucru potențialul creator al cadrelor tehnice sub inițiativa intitulată: „Fiecare inginer tehnic și cadru de specialitate să rezolve o problemă tehnică sau de organizare în afara sarcinilor de serviciu". Căutarea neostoită a noului „în afara orelor de serviciu" a adus reale servicii acestei prestigioase unități prin crearea unui dispozitiv de contralamat flanșe (subinginer Gh. Mîndraș), reducerea consumului de energie la cuptorul cu arc voltaic (ing. Ioan Boldor), sistemul electric de protecție la rupere al sculelor (ing. Virgil Pop).

În acest an, conducerea unității a hotărît depășirea beneficiilor planificate cu 2 milioane lei prin gospodărirea mai judicioasă a materiilor prime și materialelor (s-a înființat gospodăria de șpan) și prin eliminarea oricăror forme de risipă.

Cu prilejul vizitei de lucru în județul Sălaj, la marea adunare populară din municipiul Zalău din luna mai 1986, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta: **„Sălajul se numără printre acele județe care, de la reorganizarea administrativ-teritorială din 1967—68, au cunoscut o dezvoltare puternică... Toate unitățile industriale de bază ale Sălajului sînt, de asemenea, construite în ultimii 20 de ani, iar dacă m-aș referi la unitățile din Zalău, ele au și o dotare de înaltă tehnicitate, care dă posibilitatea să se realizeze producții la nivelul celor mai bune produse similare pe plan mondial".**

Totodată, cu ocazia vizitei de lucru făcută la Întreprinderea de armături industriale din fontă și oțel, președintele României socialiste adresa un îndemn mobilizator colectivului de muncă din unitate, spunînd: **„Trebuie să deveniți o uzină de prim rang, nu numai în țară, dar și în Europa și aveți această posibilitate. Eu vă felicit și vă doresc succes și să faceți totul pentru a deveni uzină de prim rang".**

Astăzi, datorită mobilizării exemplare a oamenilor muncii din această întreprindere, unitatea a ajuns să fie cunoscută pentru produsele sale dincolo de fruntariile țării. Armăturile sălăjene se exportă cu succes în numeroase țări.

...Romanul celor doi frați sălăjeni din fontă și oțel este cronica de azi care se scrie cu litere de foc pe pergament de metal și pe care își depun semnăturile, în fiecare dimineață, la ora schimbului, mii de oameni ai muncii, fiecare zi fiind o pagină, fiecare lună constituind un capitol din istoria Sălajului cu mîndra sa capitală — atît de veche și atît de nouă totodată — și așezată de răcoarea pădurilor de pe colinele dimprejur.

PAȘCU BALACI ■

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

● „De cinci ani și mai bine, blocul 8 de pe strada Aviatorilor, din orașul Petroșani, este într-o inceată, dar sigură, trecere spre ceea ce am putea numi aspectul unei... peșteri : instalația sanitară și conductele sînt fisurate sau sparte, apa curgînd în voie prin plafon ; atît caloriferele de la coloana termică, cît și cele de pe casa scării sînt distruse sau tăiate, fără putință de a mai funcționa ; ori de cîte ori plouă, șase apartamente „absorb" apa, deoarece terasa nu este izolată ; instalația de apă caldă nu are hidrofor și deci apa lipsește tot timpul anului. Toate aceste neajunsuri, deși sesizate de nenumărate ori, nu au determinat factorii locali să le remedieze. Ele continuă să existe, în ciuda timpului care trece". Rîndurile de față sînt semnate de mai mulți locatari ai blocului cu pricina. E posibil ca acești factori să fie în posesia unor date certe privind durata procesului de formare a unei peșteri, de nu se grăbesc cu răspunsul ! ?

● În scrisoare, Petru Țipău arată că mai mulți locuitori din comuna Dolhești, județul Suceava, dețin teren din izlazul comunal, iar membrii cooperatori nu au unde păsuna animalele. Cercetînd cele sesizate, **Direcția generală pentru agricultură — O.C.O.T.A.°) Suceava** a stabilit aceste suprafețe, iar consiliul popular comunal a hotărît ca în raport de acestea, fiecare locuitor să predea cantitățile de fin rezultate, la C.A.P.

°) Oficiul de cadastru, organizarea teritoriului și asolamentelor.

● Iosif Ricter din Timișoara, str. Muziceanu nr. 8, sc. C, ap. 1, pensionar, solicita sprijin pentru atribuirea unui spațiu corespunzător. Cu ocazia verificării la fața locului, **Consiliul popular al municipiului Timișoara — Comitetul executiv** a constatat că petentul locuiește împreună cu soția în două camere și dependințe, într-un imobil transferat ca locuință de serviciu la T.M.U.C.B. De aceea, petentului i se va atribui un apartament cu două camere în Cartierul Șagului, în trim. IV a.c.

● „Din pasiune pentru frumos, dar și ca o necesitate subînțeleasă, am plantat în curtea imobilului iederă, viță de vie, căprifoi, iar în jardiniere și ghivece tot felul de flori și plante ornamentale. Am cheltuit și timp și bani, dar nu despre asta este vorba. Cu totul nejustificat, din 1985, unii colocatari au declarat război florilor și vegetației. Astfel, mi s-a interzis să mai așez jardinierele în locurile mai însorite, iar iarna să mai pun flori la ferestrele casei scărilor. Pretextul acestor interdicții fiind : autogospodărirea, înțeleasă prin creșterea pisicilor și porumbeilor care, lăsați într-o totală neingrijire, au transformat curtea într-o ladă de gunoi". Supărarea petentei **Viorica Rotaru** din București, str. Xenopol nr. 19, sectorul 1, vine nu de la așa-zisul război al florilor, ci, mai degrabă, de la o greșit înțeleasă idee de autogospodărire. Măcar rîndurile semnatarei sperăm să fie înțelese de colocatari.

● **Întreprinderea de frigidere Găești** îi face cunoscut Ecaterinei Saidufis din București, Aleea Negreni nr. 10, că a fost pusă în stare de funcționare combina frigorifică, conform procesului verbal nr. 19/10.08.1989.

● Unele aspecte negative în transportul de persoane, de pe unele trasee deservite de I.T.A. Tulcea, relatate în scrisoarea semnată de un grup de cetățeni din acest județ, au fost analizate și verificate pe traseu de organe de specialitate din Centrala de transporturi auto București și I.T.A. Tulcea, constatîndu-se că, în parte, se adeveresc. Ca urmare a acestui fapt, **I.T.A. Tulcea** a sancționat disciplinar șoferii găsiți în neregulă pe traseu, intensificînd totodată activitatea de control. Toate abaterile depistate au fost prelucrate în ședința cu personalul de conducere și șoferii din transportul de călători. Pentru satisfacerea solicitărilor de transport călători din satul Trestenic, comuna Nalbat, au fost puse în circulație pe traseul Tulcea — Trestenic autobuze cu plecări — sosiri dimineața și seara.

● Primim din partea **Consiliului popular al municipiului Galați** următoarele răspunsuri : 1) Pentru rezolvarea cererii, conducerea E.G.L. a prins în planul de reparații pe anul 1990, trim. II, refacerea hidroizolației blocului. (Adresat semnatarului Ioan Buzuc din Galați, Microraion 16, bl. C2, ap. 37) ; 2) La data de 8.06.1989 s-au remediat defecțiunile de la iluminatul public din străzile Farului și Cezar Bolliac, fapt confirmat de cetățenii Ioan Mitioglu și Ene Mocanu, domiciliați în str. Cezar Bolliac, precum și de Gheorghe Alexandru și Marieta Dumitriu din str. Farului, care s-au declarat mulțumiți de rezolvarea cererii lor.

● Abonatul Teodor Dobrin domiciliat în orașul Brezoi, str. Pandurii nr. 13, s-a găsit în evidențele I.R.E. Vilcea — C.D.E.E. Exterior, la data de 30.08.1989, cu două facturi restante în valoare totală de 1 420,80 lei. Neplata uneia a atras calcularea unor penalizări, conform prevederilor H.C.M. nr. 2763/1968. În baza aceluiași H.C.M., întrucît abonatul a dat dovadă de rea credință în achitarea contravalorii energiei electrice furnizate, s-a procedat la sistarea livrării ei, prin debranșarea abonatului de la stîlpul de curent electric. Susținerile acestuia că s-au încasat sume mari nu se justifică, deoarece el dispune de două aparate electrice, aragaz și boiler, televizor etc. Totuși, la sesizarea lui, C.D.E.E. Exterior Vilcea a hotărît schimbarea contorului electric, în prezent acesta fiind înlocuit. În ceea ce privește doleanța abonatului de a se fixa un punct de încasare a energiei electrice în orașul Brezoi, în urma analizei efectuate la nivelul I.R.E. Vilcea și C.D.E.E. Exterior Vilcea, s-a dispus ca o zi pe săptămînă, prin casierii încasatori să se organizeze încasarea la punct fix a energiei electrice pentru abonații din orașul Brezoi și zonele limitrofe. Răspunsul vine din partea **I.R.E. Vilcea.**

● **D.P.M.O.S. Cluj** : Ca urmare a examinării dv. de către Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, s-a concluzionat că invaliditatea s-a menținut neschimbată de la data încadrării în gradul II, adică a existat și în lunile puse în discuție — mai, iunie, iulie 1988 — motiv pentru care vi se vor trimite drepturile de pensie neîncasate anul trecut. I se răspunde lui Gherasim Crișan, din Cluj-Napoca.

● **D.P.M.O.S. Iași** : Plata ajutoarelor materiale pentru incapacitate temporară de muncă din cauză de boală, vi se va face prin casieria unității — I.G.C.L. Pascani — în baza certificatelor medicale prezentate. Răspuns expediat lui Mihai Păduraru din Pascani.

● Solicitînd sprijin pentru eliminarea gropilor și tasărilor, apărute în arterele de legătură cu Bd. Constantin Brîncoveanu, **Consiliul popular al sectorului 4** îi comunică petentului Thoma Stănescu din București, str. Lamotești nr. 1, bl. 13, sc. 2, et. 3, ap. 87, sectorul 4, că nerespectarea de către executant a condițiilor impuse de autorizația de construcție a lucrării de termoficare a atras în seama șefului de brigadă, ing. Dan Cristescu, un număr de cinci sancțiuni contravenționale, conform prevederilor H.C.M. nr. 2490/1989, cu cîte 2 500 lei fiecare. Totodată s-a intervenit, în scris, la conducerea Întreprinderii Antreprize Construcții Edilitare și Drumuri și C.A.G.C.M.-C.P.M.B.

● Cititorii de presă din Drumul Taberei sînt urmăriți, de la o vreme, de nesansă : din chioșcurile de ziare ale Difuzării Presei existente pe respectiva mare arteră bucureșteană, ei pot conta numai pe cel de la Favorit, cu program clar și mereu bine aprovizionat. Celelalte însă... La Drumul Taberei 34 chioșcul e închis de cîteva luni pentru un concediu medical. Nu demult, a intrat în concediu medical și gestionarul de la Orizont. În Piața Moghioroș, mai degrabă găsești ziare la vînzătorii „volanți" decît la chioșcul din stația de tramvai, mai mult închis peste zi, ca și cel din apropierea pieței Valea Ialomiței. Pînă și modul expunerii e deficitar la acestea din urmă, cînd se întîmplă să fie deschise : trebuie să ai ochi buni, ca să vezi, dintr-o privire, prin geamul minuscul, ce se află în întunericul dinăuntru... **(Prof. Ioana Triculescu, str. Tîncani nr. 3).**

● „În octombrie, anul trecut, la Teliuc, în județul Hunedoara s-a desfășurat finala pe Ministerul Minelor a concursului de protecția muncii, unde a participat și o delegație din partea Centralei minereurilor Baia Mare. Majoritatea premiilor le-a primit delegația noastră. La înmînarea diplomelor ni s-a spus că premiile respective vor fi trimise la unitățile unde lucrăm fiecare. Nimic rău în asta, numai că sîntem în pragul unui alt concurs și premiile de anul trecut n-au ajuns la noi. Vrem să credem că organizatorii vizați n-au uitat pînă și regulamentul concursului, care stipulează această obligație". Semnează unul dintre cîștigători, **Marian Gheorghe** din localitatea Pomi nr. 277, județul Satu Mare.

● În legătură cu cele reclamate în scrisoare de Aurelia Agrigoroaie din Iași, str. Luca Arbore nr. 20, bl. 511, sc. D, ap. 7, et. 2, **Consiliul popular al municipiului Iași** ne asigură că au fost luate toate măsurile necesare, litigiul dintre cei doi locatari fiind stins, instaurîndu-se un climat corespunzător de conviețuire.

● Deoarece **Dumitru Purcaru** din Drobeta-Tr. Severin, str. Șincai nr. 58, bl. V1, sc. 1, ap. 5, nu a primit nici un răspuns pînă în prezent la scrisorile adresate redacției în primăvara acestui an, îi facem cunoscut că acesta a sosit în luna martie a.c. și este expediat de D.J.P.Tc. Mehedinți, care îi specifică următoarele informații : postul său telefonic a funcționat pe linie individuală pînă la data de 10.02.1989, cînd s-a executat schimbarea serviciului pe linie comună. În prezent el plătind un abonament lunar de 50 lei, cu impulsuri în limita abonamentului — 75, cu apel și contorizare separate. Pentru perioadele sesizate, s-au recalculat taxele de abonament corespunzător serviciilor oferite.

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU

Scrisoare comentată

Ce zici, vecine ?

Iosif Pașca din localitatea Sighiștel nr. 14, comuna Lunca, județul Bihor, ne trimite un apel la omenie și înțelepciune, pentru încheierea, o dată pentru totdeauna, a unui șir de conflicte soldate cu nenumărate procese : „De 20 de ani sînt în proces cu un vecin, Pașca Terente (coincidență de nume ? !)... care a debutat datorită neînțelegerilor privind un canal de scurgere despărțitor... S-a pronunțat hotărîrea judecătorească în favoarea mea, după analizarea situației la nivel de Procuratură Generală... Dar lucrurile nu s-au oprit aici, Pașca Terente sub diverse motive invocate fără just temei a tot deschis alte procese...". În 20 de ani este posibil să se ivească tot felul de cauze de sfadă între vecini, „dar părul albește, anii ne apasă umerii, am devenit bunici. Doresc intervenția dv.... care să-l convingă în numele dreptății pe acest vecin să înceteze cu procesele... Mie îmi este rușine, m-am săturat să bat drumurile Beiușului, ale Oradiei pentru ambiții prosteți. Multe le-am lăsat să treacă, din dorința mea de a face pace și liniște, dar altele nu s-au putut trata cu indiferență... Am copii mari, nepoți, sînt la o vîrstă la care îmi doresc liniștea, să mă bucur de ei, de ceea ce-mi mai poate oferi viața...".

Frumoase vorbe, cuminți gînduri. Le facem publice tocmai pentru aceasta. Și sperăm să primească răspunsul cuvenit : adică, o mînă întinsă de la vecinul de care-l desparte doar un gard.

GINA V

Poșta redacției

Bălușă N. Ioana — com. Dănciulești (Gorj) : La împlinirea vîrstei, da. ● **Tuntuc Ion** — com. Sascut (Bacău), ● **Bălțiu Ileana** — Bălan : Da. ● **Lăzărescu Ion** — com. Volovăț (Suceava) : Veți primi prin poștă toate amănuntele. Sînteți planificat pentru 9 octombrie. ● **Ciobotaru V. Neculai** — com. Cosmești (Galați) : Nu trebuia. Citiți și următoarele paragrafe. ● **Rotaru Victoria** — Rm. Vîlcea : Acum nu se mai poate, din păcate. ● **Popescu Angelica** — Drăgășani : Nu. ● **Oancea Constantin** — București : Regulamentul de ordine interioară este întocmit și aprobat de conducerea fiecărei unități, în funcție de sarcinile de muncă. Noi nu-l cunoaștem pe-al dv. Dacă nu se practică în mod organizat, rezervați-vă dimineața și seara, acasă, timp pentru gimnastică ● **Durnescu Ion** — Mărășești : La agenția de bilete a Clubului sportiv „Rapid" din incinta Gării de Nord din Capitală. ● **Cambur Mariana** — Caransebeș : Nu putem să vă trimitem ilustrate cu actori. Le găsiți la chioșcurile de difuzare a presei. ● **Frangulea Mariana** — Ovidiu (Constanța) : Nu avem de unde să știm. ● **Dumitru Viorel** — Găești : Ne pare rău că nu v-am făcut „ocea bucurie fără margini. N-am putut. Primiți un sfat : la 16 ani bucurați-vă de tot ce vă înconjoară, de o zi frumoasă, de prieteni, de colegi, de o carte minunată, de sănătatea trupului și a minții. Nu vă legați „toate speranțele" de o întîmplare din viața altora. ● **Teru Paulina** — București : Încadrarea locurilor de muncă din diferite unități în grupele I și II, trecerea de la o grupă la alta și scoaterea lor dintr-o anumită grupă au caracterul unor acte de organizare internă a unităților. Soluționarea cererii dv. este deci de competența întreprinderii. ● **Constantin Floarea** — com. Turcoaia (Tulcea) : Dacă dovediți cu acte oficiale că aveți 10 ani de căsătorie, puteți beneficia de pensie de urmaș. ● **Ion Vasile** — București : Extrasele de cont eliberate de unitățile C.E.C. atestă operațiile efectuate în conturile personale într-o anumită perioadă. Acestea nu pot atesta calitatea de pensionar a unei persoane, singurul organ autorizat să efectueze acest lucru fiind oficiul de pensii la care este constituit dosarul de pensie. ● **Negoiaua Marin** — Bălești : Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, str. Romulus nr. 62, sector 3, București. ● **Durbacă Paula** — Brăila : Totul se poate, în funcție de posibilități. Adresați-vă consiliului popular municipal.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

ECOURI • ECOURI • ECOURI ECOURI • ECOURI • ECOURI

● Răspunsul primit de la **Întreprinderea Balneoclimaterică Vatra Dornei** este adresat, în prima sa parte, în special corespondentului **Grigore Manolache**, căpitan de marină din Constanța, str. 1 Decembrie nr. 3, dumnealui fiind cel jignit de inospitalierul personal ce i-a stricat, cum afirma, în bună parte concediul. „Referitor la articolul publicat în revista „Flacăra" din data de 6 august 1989, ne cerem scuze de cele întîmplate la restaurantul „Călimani". Următoarele rînduri le considerăm ca un angajament pe care mai sus amintita întreprindere și-l ia față de toți cei ce au de gînd să poposească de acum înainte în minunata stațiune Vatra Dornei : „Cazul a fost discutat în cadrul colectivului restaurantului „Călimani", tovarășii Pall Rudolf și Gîosan Voichița au fost atenționați pentru aspectele relatate, luîndu-se măsuri de evitare a unor astfel de neplăcute întîmplări (purtarea ireverențioasă față de clienți) în viitor".

Numai atît ?

● Ca ecou la sesizarea făcută redacției de către cetățeanul **Bogdan Cecman** din București, Șoseaua Colentina nr. 21 bloc R 24, sc. B, et. 6 ap. 7 sector 2, primim de la **I.T.B.** următoarele rînduri : „Potrivit practicii judecătorești în materie de contravenții, plîngerea formulată împotriva amenzilor achitate este inadmisibilă. Am analizat totuși fondul plîngerii dumneavoastră, rezultînd legalitatea amenzii, în temeiul art. 3 din Decizia Comitetului Executiv al C.P.M.B. nr. 688/1974, conform căruia călătorul are obligația să perforeze biletul **de îndată ce a urcat în vehicul**". De acord cu cele de mai sus, numai că problema e alta.

Cetățeanul Bogdan Cecman subliniază în cele relatate la pagina „Flacăra la dispoziția dumneavoastră", din 16 iunie 1988, că nu se plînge de plata amenzii : „...în fond era greu să conving că abia mă urcasem în troleibuz", ci de atitudinea necivilizată a celor patru controlori de pe linia troleibuzului 86, din care unul singur avea o legitimație. Referindu-se probabil la acest fapt, serviciul comercial al mai sus pomenitei instituții răspunde : „Controlorii neagă că ar fi avut o atitudine necivilizată. Aspectele au fost, totuși, consemnate în fișele lor personale, fiind totodată prelucrate cu întregul colectiv de controlori, în vederea evitării situațiilor de acest fel". Tot e ceva !

● „În revista dumneavoastră din 24 iunie 1988, un articol semnat de Liviu Timbus anunța apariția a două noi medicamente brevetate de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, al căror autori sînt Aristina și Ludovic Elthes. Ne interesează care este denumirea lor și de unde se pot procura". (Semnează — **Barna Florian**, com. Mihalț, jud. Arad).

Medicamentele la care vă referiți nu se fabrica deocamdată pe scară industrială, deci nu pot fi găsite în farmacii. În momentul de față se pot procura pe bază de rețetă, eliberată de medicii Aristina și Ludovic Elthes, autorii brevetului. Aceștia își desfășoară activitatea în cadrul bazei de tratament destinate combaterii bolilor hepato-biliare, din stațiunea Băile Felix, județul Bihor, la Hotelul „Lotus".

LIANA MOLNAR

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ŞI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Lanul

Lin,
Legănat,
Lanul sună metale.
Spicul general şi spicul
Soldat una sînt.
Dariu a lui Istaspe,
Lisimachos,
Baiazid,
Mackensen —
Praf şi pulbere
Sub tălpile tale, patrie.
Din cenuşa învingătorilor lor
Cresc lujerii tomnaticei lumini.

Crinii bat în scuturi.
Fluierînd vin secerătorile.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

Gînd şi simţire

Cîntarea României

Zilele trecute la Tecuci s-a desfăşurat cea de a XXI-a ediţie a Sărbătorii cîntecului şi dansului popular „Cîntă de răsună lunca", manifestare prestigioasă care a reunit pe aceeaşi scenă formaţii şi artişti amatori din diferite zone etno-folclorice ale ţării.

Concursul propriu-zis a fost prefaţat de un larg evantai de activităţi cultural-educative dintre care amintim : Simpozionul „Festivalul naţional „Cîntarea României" — tribună de afirmare şi valorificare a tradiţiilor folclorice, a creaţiei şi artei interpretative" susţinut cu participarea unor cunoscuţi folclorişti, culegători şi valorificatori de folclor, recitalul de muzică şi poezie „Ţara din graiul doinei" realizat de membrii cenaclului literar „Calistrat Hogaş" din localitate din rîndul cărora amintim pe Codreanu Rozeta, Mirela Dîngă, Lucia Cotae-Costeanu, Maricica Brăescu şi Mirza Marin, expoziţia de patrimoniu „Valori bibliofile în colecţiile bibliotecii municipale din Tecuci", urmărite cu larg interes de oameni ai muncii din localitate.

Dintre formaţiile care s-au distins în cadrul paradei portului popular şi a spectacolului-concurs, prin autenticitate, acurateţe şi calităţi interpretative deosebite, menţionăm pe cele mai semnificative. Ansamblurile folclorice din Tecuci, Dorna-Suceava şi cel de la Centrul de creaţie şi cultură socialistă al tineretului din Galaţi, formaţiile de dansuri populare din Iveşti-Galaţi, Nehoiu-Buzău, Paşcani-Iaşi şi Ardeoani-Bacău, formaţiile vocale de la Centrele de Cultură şi Creaţie Pechea-Galaţi, Tazlău-Neamţ şi comuna Tudor Vladimirescu-Galaţi, soliştii vocali Frigioiu Steliana din comuna Pechea-Galaţi, Hrişman Sinziana din Năsăud şi Doiniţa Simbotin din Sibiu, formaţiile de obiceiuri folclorice de la Întreprinderea „Balanţa" — Sibiu, Gircina - Neamţ şi ansamblul folcloric „Someşana" — Năsăud.

Ediţia din acest an a sărbătoriicîntecului şi dansului popular „Cîntă de răsună lunca" a beneficiat de prezenţa ansamblului de cîntece şi dansuri „Prutenii" din raionul Vulcăneşti (R.S.S. Moldovenească) al cărui program a colorat pitoresc întreaga manifestare artistică, spre satisfacţia miilor de spectatori adunaţi în decorul de toamnă al parcului „1 Mai" din Tecuci.

Circumscris ideilor generoase ale Festivalului naţional „Cîntarea României", evenimentul cultural-artistic din vechea vatră de cultură şi civilizaţie a Moldovei de jos a însemnat o puternică afirmare a bogatelor noastre tradiţii populare şi o confirmare a înţelesurilor zăriştii de gînd şi simţire româneasc încrustate în noblleţea celei mai curate rostiri.

IONEL NECULA ■

Destinul

pagina 11

Peste nemărginirea timpului

pagina 14

FĂNUŞ NEAGU

„Povestirea este viaţa mea"

— Deci, din nou Fănuş Neagu în ipostază de povestitor. Cum vă mai prinde haina asta? Nu cumva aţi uitat s-o purtaţi ?

— Niciodată. Poveştirile sînt patima şi viaţa mea. Ştiu să povestesc la fel de frumos ca şi bătrînii de la care am învăţat limba, şi dragostea pentru cîmpie, pentru apele care-o scaldă, începînd de la Călmăţuiul de Bărăgan şi isprăvind cu Dunărea şi pentru drumurile magice ale Brăilei, pe care le-am bătut cu piciorul şi pe care gîndul meu însereză printre taine, adumbriri, aşteptări nemuritoare.

— Deci, „Povestiri pe drumul Brăilei". Ce se-ntîmplă pe acest drum ?

— Pe drumul Brăilei mi-am găsit drumul Damascului... Aici lumina creşte din miere, pelin şi zăpezi, cărnoasă vara, compulsia iarna, necesarul de albastră primăvara şi neîncetat cîntec înălţată stăriilor de veşnică toamna, supremă înţelepciune a vieţii, dacă „vrei". Aici oamenii ştiu să fie încărcaţi de ulmire, de duhul pămîntului şi de vorbe care-şi au izvorul în poezia veche. Pe drumul Brăilei trec cîntecele într-o curgere fericită.

— Înţeleg că e o carte a aventurilor anotimpurilor.

— Înţelegi bine.

— Cine vă sînt eroii ?

— Eroii acestor povestiri sînt dragostea şi aventura, apoi zeii şi gnomii apelor şi ai cîmpiei. Şi străvechimea încărcată de mir. În aceste povestiri totul vine de demult, ca să mai trăiască o dată la Fănuri, în ostroave, în ierburi coapte, în răstălmăciri de viforniţa.

— E o pendulare între mai multe timpuri ? Adică trecut, prezent, viitor ?

— Eu trăiesc mereu în prezentul vechi şi în cel al închipuirii, parcă plutind pe deasupra realităţilor, mai mult în cornul de abundenţă al lunii. Sînt, ca şi bunica mea, un plăsmuitor de descîntece care cheamă poezia şi nu te vindecă de ea niciodată.

— Mi-aţi putea povesti în cîteva fraze una dintre bucăţile din carte ?

— Ţi-aş putea cîti cîteva rînduri din povestirea „Vrăbliflutureş" ca să-nţelegi starea mea de lucru şi aceea pe care vreau s-o transmit cititorului. Pentru că eu urmăresc totdeauna să-l fac pe cititorul meu să treacă din realitate în irealitate. Regăsindu-se el acolo în

(Continuare în pag. 15)

OVIDIU IULIU MOLDOVAN

„Cea mai muzicală limbă pentru teatru"

— Ovidiu Iuliu Moldovan, v-aţi întors, nu demult, din Grecia, unde aţi participat la un festival de teatru al ţărilor balcanice. Ce ne puteţi spune despre acest eveniment ?

— Da, am avut cinstea să fiu printre participanţii la acest festival de teatru care, cel puţin pentru Corint, locul unde el s-a desfăşurat, constituie evenimentul anului, iar pentru întreaga Grecie o manifestare complexă, care se bucură de multă apreciere.

— Ce aţi văzut acolo ?

— Tot ce am văzut a fost prin prisma acţiunilor culturale la care am asistat şi de aceea, pentru mine cel puţin, a fost o sărbătoare continuă, un prilej de bucurie aleasă.

— Au fost reprezentate teatre ţările balcanice ?

— Da.

— Anul acesta s-a desfăşurat a şaptea ediţie a festivalului. Care sînt noutăţile — dacă sînt — legate de desfăşurarea lui ?

— Iniţial, festivalul era profilat exclusiv pe teatre populare sau semiprofesioniste. De la ultimele două ediţii participă şi trupe profesioniste.

— Dumnevoastră cu ce v-aţi prezentat ?

— În mod firesc, ţinînd cont de faptul că în acest an omagiem o sută de ani de la trecerea în eternitate a celui mai mare poet al nostru, am susţinut un recital Eminescu.

— Unde anume ? Într-o sală ? În aer liber ? Pe-acolo sînt frecvente spectacolele sub cerul liber.

— Întregul festival se desfăşoară în aer liber, ceea ce îngăduie instaurarea unei atmosfere, hai s-o numesc aşa, „populare", creată de un public de toate categoriile, o atmosferă vie, de o reală curiozitate intelectuală şi de o implicare spontană, sinceră, în actul artistic. Recitalul meu a avut loc în curtea primăriei din Corint, unde au ţinut să fie prezenţi oameni de teatru, notabilităţi locale, şi mulţi alţi iubitori de poezie şi spectacol.

— A fost numai un recital de poezie ?

— Nicidecum. Am încercat ca modestul meu omagiu adus lui Eminescu să aibă o rezonanţă cît mai adîncă. De aceea, am preferat ca mai întîi să evoc personalitatea marelui poet — un cuvînt introductiv rostit în franceză — şi de-abia pe urmă să recit din nemuritoarele sale poezii.

— Ce-aţi recitat ?

— Printre altele, Venere şi Madonă, Mortua est, Scrisoarea III, Odă, în metru antic, Lucefărul, La steaua, Kamadeva...

— Este o conturare destul de complexă a universului său poetic. Dar acum sîncer — absolut sincer — cum au fost receptate poeziile-? Publicul cunoaşte creaţia eminesciană ?

— O să vi se pară poate surprinzător, dar unii erau foarte bine informaţi, mai ales cei din Iugoslavia şi Bulgaria. Din discuţiile care au urmat la sfîrşit, mi-am dat seama că şi viaţa şi opera lui Eminescu le erau ştiute cu detalii. Bineînţeles, nu toţi s-au aflat în aceeaşi situaţie, lucru care m-a îndurerat. Ceea ce m-a bucurat în schimb a fost posibilitatea pe care am avut-o de a fi eu primul care să stîrnesc interes pentru Eminescu în conştiinţele multora. Dealtfel, cu acest prilej am împărţit şi discuri, cărţi în traducere care să-i facă pe luceafărul poeziei româneşti mai bine cunoscut şi pe alte meleaguri.

— Din cîte înţeleg, aţi fost în Grecia mai curînd un „mijlocitor", aţi v-aţi pus în evidenţă în primul rînd pe dumneavoastră. Aţi recitat numai în româneşte ?

— Şi în franceză. Dar m-a bucurat nespus interesul cu care am fost ascultat cînd am recitat în limba noastră. De altfel, cineva a şi declarat la sfîrşit că „româna este cea mai muzicală limbă pentru teatru din cîte a ascultat vreodată". A fost pen-

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

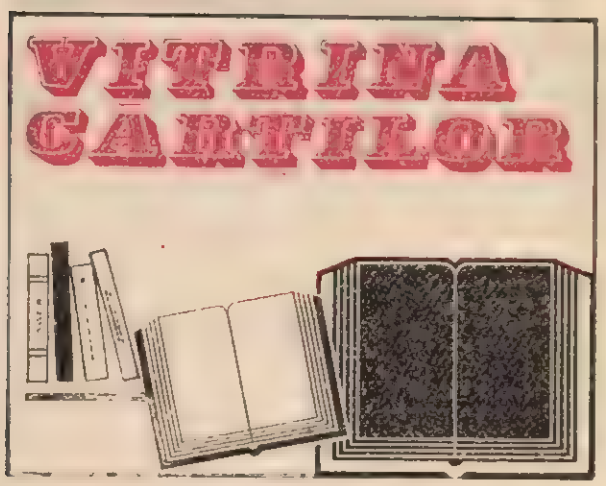

Cum se deghizează o greșeală (IV)

„Perfecționare" și „desăvîrșire"

Astăzi, pe fundalul unei impresionante opere de construcție economico-socială, sînt mobilizate toate resursele umane și materiale ale poporului român, punîndu-se un accent deosebit pe afirmarea deplină a individului ca personalitate creatoare. Este firesc, deci, să se vorbească tot mai mult despre **„PERFECȚIONAREA și AUTOPERFECȚIONAREA acestuia"**, despre **„AUTODESĂVÎRȘIREA** sau **„REALIZAREA lui DEPLINĂ"**, ca personalitate multilaterală. Vocabulele : **(A) PERFECȚIONA** și **(A) DESĂVÎRȘI** sînt mult utilizate și în legătură cu procesele tehnologice, mijloacele de muncă, metodele de investigație științifică etc. Nu întotdeauna accepțiunile acestor unități lexicale sînt corect întrebuințate în construcțiile sintactice ce le cuprind.

De pildă :

[...] **este vorba de locomotiva cu abur, în continuă perfecționare** *[...]*, **gîndindu-se prin anii '35** *[...]* **că s-a atins perfecțiunea perfecțiunilor și că invenția galezului Trevithik s-a autodesăvîrșit deplin.**

Forma verbală **(A) PERFECȚIONA (PERFECȚIONEZ)** are valoare gramaticală tranzitivă și reflexivă și vine în limba română de la vocabula **perfectioner** (verb, în limba franceză). Însemnînd „a (se) îmbunătăți calitativ, a (se) desăvîrși (reflexiv), „a-și completa, a-și desăvîrși pregătirea profesională". Substantivul **PERFECȚIUNE** (cf. fr. **perfection**, lat. **perfectio**) înseamnă „caracterul a ceea ce este perfect, desăvîrșire". Același sens îl are și sub forma **PERFECȚIE.** Accepțiunea acestor elemente lexicale nu admite formarea unei construcții cu valoare superlativă, ea însăși exprimînd gradul **cel sau foarte** înalt al realizării cuiva sau a ceva. Dar, după părerea noastră, construcțiile de acest fel ar putea fi tolerate totuși, cu condiția ca ele să fie întrebuințate din necesități stilistice pentru a reda un sens ușor ironic, relevînd intenția de exagerare a autorului.

În definiția cuvintelor **A (SE) PERFECȚIONA** și **PERFECȚIUNE** am folosit elementele lexicale **A (SE) DESĂVÎRȘI, DESĂVÎRȘIRE. DESĂVÎRȘIT, -Ă.** Trebuie să subliniem numaidecît că definindu-le pe acestea din urmă, lexicoanele limbii române întrebuințează sensul primelor cuvinte analizate. Astfel : **A DESĂVÎRȘI (DESĂVÎRȘESC)**, verb, tranzitiv, „a perfecționa" (reflexiv), „a te perfecționa"; „a face ca acțiunea să capete forma definitivă, să ajungă la culmea dezvoltării" ; a dezvolta pe deplin", iar **DESĂVÎRȘIT, -Ă, adjectiv,** „ajuns la perfecțiune (folosit adverbial — despre fapte, stări, procese, etc), „deplin, complet, absolut".

În concluzie, putem spune că atît formele verbale **A (SE) PERFECȚIONA** și **A (SE) DESĂVÎRȘI,** cît și elementele din familiile lor lexicale sînt sinonime, definindu-se unele cu ajutorul celorlalte.

Dar în definirea derivatelor adjectivale **PERFECȚIONAT** și **DESĂVÎRȘIT** am utilizat vocabula **DEPLIN** ceea ce înseamnă că ea intră în serie sinonimică alături de acestea.

Din cele arătate pînă aici se poate înțelege, sperăm, alăturarea dăunătoare în aceeași formulare a celor trei cuvinte.

Deci, „s-a (auto) desăvîrșit deplin" este un pleonasm, căci determinantul **DEPLIN** este sinonim cu adjectivul — participiu provenit de la **A SE DESĂVÎRȘI (DESĂVÎRȘIT = DEPLIN).** Mai mult, **A SE DESĂVÎRȘI** exprimă sensul realizării absolute, ceea ce face inutilă sublinierea gradului la care se află starea oglindită de forma verbală utilizată în textul citat, dar și în oricare altă formulare care ar conține alăturarea cuvintelor analizate.

La rîndul său, enunțul pleonastic „a desăvîrșindu-se deplin" repetă inutil ideea exprimată de construcția sintactică (enunțul) **„a atins perfecțiunea"**, ceea ce relevă caracterul tautologic al formulării.

În privința compusului **(S-A AUTODESĂVÎRȘIT,** trebuie să subliniem faptul că sensul **AUTO- (AUTO-** - element prim de compunere savantă, din cuvîntul grecesc **autos** = „el însuși") nu se poate folosi decît în legătură cu subiectul conștient, care transformă obiectul în activitate socio-umană socială, transformîndu-se (perfecționîndu-se), totodată, pe sine.

DORIN N. URITESCU

Cronica literară

de Romul Munteanu

Un personaj în vacanță

Cînd am citit pentru prima dată romanul lui Bedros Horasangian **Sala de așteptare** (1987), mi-am dat seama că autorul se confruntă cu un experiment scriptural complex, ce putea exercita asupra cititorilor efecte sincronice opuse (atracție-repulsie), rezultate din amestecarea unor stiluri și evenimente diferite în cadrul aceleiași opere. Este adevărat că la acea dată publicul nu mai era luat prin surprindere, textualismul în formele lui cele mai variate fiind cultivat de prozatori români cu programe literare extrem de variate.

De altfel, intilnirea dintre textualism și deconstructivismul postmodernist s-a produs în diferite arii de cultură din lume cu rezultate estetice complexe, schimbătoare, inegale etc. Interferența dintre astfel de practici literare nu s-a soldat nici în cultura română cu simple produse seriale sau acte de mimetism. Orice de inedit ar fi un experiment, el poate fi fructificat la modul profund numai dacă este susținut de un talent adecvat în acest sens. Simpla abilitate dovedită în manipularea unor tehnici literare deprinse prin învățare, asimilare culturală, nu este suficientă. Or, prima concluzie ce se poate deduce din lectura romanului **Sala de așteptare** este de natură să pună în lumină un **„talent polimorf"**, tipic unui prozator capabil să emită în același timp pe mai multe canale scripturale. Dar nu încape îndoială că învățămintele pe care le poate scoate un autor din propria experiență literară, nu numai din reacțiile cititorilor sau ale criticilor, au și ele semnificația lor.

Cine citește romanul **În larg** (Ed. Albatros, 1989) nu poate să nu observe și acte de continuitate, dar și stări de diferență scripturală față de **Sala de așteptare.** Bedros Horasangian știe foarte bine că în **Sala de așteptare,** cititorul poate „călători" pe mai multe paliere, iar la nevoie, pe unele le eludează din lipsă de atracție, grad sporit de dificultate, stare de plictiseală etc. În recentul său roman o lectură fragmentată a cărții ni se pare imposibilă, iar practicarea ei experimentală sau pur lenevoasă nu duce la nimic.

În romanul **În larg,** prozatorul reduce palierele evenimențiale și restrînge cu discreție tehnicile de relatare și scriitură. Aceleași evenimente sînt narate uneori la persoana întîi, ca niște acte trăite într-un prezent ce se face sub ochii noștri, după care sînt reluate ca niște întîmplări rememorate, rezumate, repovestite într-un alt timp, consemnate de altcineva în scrisori, transformate în monologuri interioare etc.

Setul real de evenimente trăite de inginerul (geologul) plecat cu cortul la mare este extrem de redus. Ele se suprapun peste amintiri mai vechi petrecute la mare sau în altă parte, se interferează cu alte întîmplări, ce au avut loc la Constanța, Medgidia, prin orașele de pe Tirnave, Timișoara etc. Intriga este proiectată pe planuri extrem de eterogene și dispersată în secvențe de timp apropiate sau foarte îndepărtate. Singurul liant între personajele prezente, absente, flotante, citate este Radu, inginerul a cărui memorie funcționează ca o bandă colectoare de informații. Banda aceasta afectivă merge înainte și înapoi, se oprește, revine asupra unui timp pierdut și mereu regăsit, se întrerupe, introduce în circuit informații marginale, rezumă evenimente din perspective diferite, fixează din cînd în cînd unele date calendaristice. Romanul **În larg** are o structură mozaicală. Secvențele temporale sînt amestecate în așa fel încît cititorul este mereu pîndit de riscul de-a cădea în capcana unor mari confuzii de situații. Fiecare capitol pare un mic coridor labirintic, care permite alunecări în spațiu și timp.

Este adevărat că personajul principal se comportă ca un „secretar" al existenței sale sau ca un reporter al unor evenimente trăite. Dar pe neobservate, tehnica se schimbă, Radu devine un grefier al fluxului său imaginar, al memoriei colectoare de amintiri și informații din perioade extrem de diferite. Este adevărat că unele capitole au titluri avertizatoare. Romanul se deschide cu această formulă : **Ceva s-a petrecut ulterior.** Alte capitole cum sînt : **Casablanca. Cîteva zile pe Tirnave și o aniversare dintr-un trecut aproape uitat. O scrisoare mai veche către Irina, rătăcită printre alte hîrtii** conțin cîteva semnale luminoase, dar nu pot fi integrate cu certitudine într-o încercare de stabilire riguroasă a cronologiei intrigii. Unele capitole ca : **În Medgidia între două trenuri, Întoarcerea, De la gară spre casă** conțin informații atît de amestecate încît punctele reale de reper par să sporească coeficientul de ambiguitate al fiecărui episod, privit ca parte a unui mare lanț de evenimente.

Bedros Horasangian își pune cititorii în context cu personaje a căror identitate se dezvăluie treptat, integral, parțial sau deloc. Nu orice nume pomenit în acest roman devine un actor într-o intrigă minimală. Cartea se deschide derutant cu o scrisoare semnată de Monica. „Tovarășa domnișoară doctor" filozofează pe marginea vieții ei de tînăr medic în Banat. Cel căruia i se adresează nu are încă un nume și nu ne spune nimic despre el. Eu promite, în schimb, să transcrie două scrisori ale unei bătrîne doamne (Tereza Pop de Margineа), datată din 1975 (Lipova). Aflăm că bătrîna doamnă este ultimul vlăstar dintr-o familie de cnezi și că trăiește foarte greu. Așadar, o felie de real-imaginar ce nu are aproape nimic comun cu intriga romanului.

Capitolul II **(Aproape o zi, duminică spre luni, descîntă liber)** reprezintă o intrare pe ocolite în intriga cărții. Cele cîteva considerații despre un roman al lui H. Böll rămîn superficiale. Apoi se anunță o intenție : „Așa am plecat la mare fără să fac nimic legat de avîntul meu epistolar". Redactarea la persoana întîi mai cuprinde unele precizări: „un om de patruzeci și nouă de ani, dintre care peste douăzeci și opt în cîmpul muncii...". Ei bine, acesta este personajul ce pleacă la mare cu cortul și se așază solitar, undeva, lîngă Năvodari. Ne mai spune că pe soție o cheamă Irina Monologul curge aglutinant, cu deplasări gramaticale de emitere între **eu** și **el.** Memoria stringe și vizualizează ca un adevărat radar. El : „pe nisip. Trupul destins, dezarticulat, cotropit de soare..." Apoi reflecția la act de sine, de caracterul său explodat : „gîndurile sînt dezordonate, toată viața a devenit fragmentară, un bloc de piatră, sau ce-o fi, spart în bucăți..." Deconstrucția se motivează din mers. Nararea despre ieșirea în largul mării, pierderea punctelor de reper, frica de înec, derularea rapidă de evenimente, la fel ca înaintea morții, toate acestea sînt descrise magistral. Bedros Horasangian dilată evocarea sau o stringe în nuclee informaționale eteroclite. Ele rămîn mereu fragmentare, ambigue ca niște explozii scurte ale dedesubturilor memoriei. Cititorul nu este deloc menajat. Informațiile lacunare nu se unesc între ele, nu oferă liante între evenimente. Într-un text amestecat, deodată se aude : „Ne-am cunoscut în tren în vara anului o mie nouă sute patruzeci și nouă" (Trebuie să fie Irina, soția). Apoi textul în text, ficțiunea asupra realului (imaginar ?). „Monica. Un nume pînă mai ieri oarecare". Un text de anticipare, un spațiu suprapus peste alt spațiu ? Un timp etajat peste alt timp ? „A spus că vine pe la douăspe jumate, unu". Cine, se întreabă, cititorul ? Monica, textul indică doar o nouă lectură circulară. Întregul roman este impregnat de scene de avans și recul. Într-un spațiu itinerant, susținut de o bună parte a intrigii, Radu așteaptă să fie tată sau este tatăl unei fete de 17 ani. Este invitat la aventură, la o nouă viață sau se regăsește în vechiul său spațiu domestic. Registrele de limbaj se schimbă și ele mereu. Trivialul pulsează în capitolul despre Medgidia, mesele colegiale, aglomerările din trenuri și gări, călătoriile cu autobuzul. Nostalgia filozofantă iese pe prim plan în **Casablanca,** darurile reportericești ale prozatorului capătă relevanță în descrierea orașelor și satelor din Transilvania.

Deconstrucția, ușor domesticită, are și ea avantajele ei în roman. Într-o operă descentrată pot coexista aspecte extrem de variate. Scrisorile, epistole concepute ca niște pagini de jurnal, textul în text, reprezintă soluții de susținere a acestui **roman mozaical.**

Din el pulsează darul de-a povesti, erudiția discretă, dar mai ales provocarea continuă a cititorului, ce nu are dreptul să lenevească.

• Cap limpede • Cap limpede • Cap limpede • Cap limpede • Cap limpede • Cap limpede •

În **Romînia literară** nr. 38 am remarcat eseul lui Al. Pintescu despre Romulus Vulpescu — **Arta poeziei** (așezat sub genericul „În spiritul Programului-Directivă și al Tezelor pentru Congresul al XIV-lea"), cel al lui Gheorghe Grigurcu despre Mircea Ciobanu **(Motivul originilor),** cronica lui Nicolae Manolescu la cartea lui Aurel Rău **Etigii.** Constantin Țoiu își continuă considerațiile despre opera lui Ion Creangă iar Laurențiu Ulici, comentînd Promoția '60, își consacră articolul creației lui Nicolae Dragoș. Mircea Anghelescu întreprinde o investigare a teatrului comic al lui Vasile Alecsandri iar Alfred Hoffman scrie despre **Premiul discului la Verdi acasă.**

Ne-a reținut atenția numărul 38 din 23 septembrie al revistei **Luceafărul** prin conținutul său bogat și punctele de vedere adeseori incitante. Ne oprim la discuția pe care unul dintre redactorii revistei a purtat-o cu prozatorul Ion Lăncrănjan și care a apărut sub titlul **Scriitorul trebuie să participe la viața socială a țării prin ceea ce scrie.** Consemnăm opiniile scriitorului despre romanul politic și rolul său în contextul literaturii noastre de azi : „În ultimele două decenii s-a dezvoltat în România o întreagă literatură, o literatură bogată și diversă, o literatură nouă, deci și modernă, la înflorirea căreia au contribuit și contribuie (fiindcă fenomenul e în curs) scriitori din toate generațiile, secționările sau supralicitările, de un fel sau altul, toate încercările de a crea cu orice preț un conflict între generații dovedindu-se, în practică, precare dacă nu chiar penibile. În cadrul acestei dezvoltări s-a afirmat și se afirmă și romanul politic, noutatea acestei modalități epice rezidind, în principal, în însăși existența ei, romanul politic, în înțelesul pe care l-a căpătat și îl capătă această denumire, nefiind posibil în trecut, nici măcar pe vremea dogmatismului, mai ales atunci. Romanul politic se deosebește de romanul social, să-i zicem tradițional, prin faptul că acordă mai multă importanță dezbaterii ideologice, o include organic în conflict, o face mai pregnantă și mai convingătoare. Romanul politic e, în același timp, și roman social, e normal, e obligatoriu aș zice eu dacă nu aș fi adversarul oricărei limitări, politicul manifestîndu-se în și prin social, cel ce neagă existența romanului politic, avînd drept „argument" faptul că el nu a existat și nu există în „stare pură", neînțelegînd nimic din această problemă.

Spicuim din numărul **Revistei de istorie** nr. 6/1989: Agricultura românească în gîndirea social-economică neoliberală — Maria Mureșan. Difuzarea și difuzorii ai „ideilor franceze" în secolul al XVIII-lea — Dan Berindei. Ecourile revoluției franceze în Țările Române în secolul al XVIII-lea. Permanența elementului autohton în Dacia romană după momentul 106 e.n.. Marea revoluție franceză. Impact în răsăritul Europei — Marian Stroia. Costache Negri și frații Hurmuzaki. Scrisori inedite. V. A. Urechia și bibliografia „Dacoromanica", cartea românească și străină de istorie ● În revista **Astra** nr. 9 continuă ancheta Exigențele receptării critice în care participanții trebuie să răspundă la următoarele întrebări: Ați remarcat decalajele a) între audiența la public și aceea la critică?, b) între critici și critici?, c) între scriitori (prozator, poet) și critică?, d) între o carte și alta ale aceluiași scriitor? În acest număr răspund Simion Bărbulescu și Vladimir Bălănică ● Din convorbirea pe care Daniel Drăgan o poartă cu baritonul Dan Iordăchescu și publicată în aceeași revistă consemnăm unul dintre răspunsurile marelui artist : „Poporul nostru este caracterizat prin umanismul și sensibilitatea lui, calități care l-au făcut să fie apreciat și admirat pretutindeni. Aceste calități, această „atmosferă interioară" au fost — consider eu — sursa împlinirii a numeroase mari talente artistice și muzicale cu care ne putem mîndri aici și oriunde. Dezvoltarea vieții muzicale românești, în ultimele decenii, continuă și împlinește în mod firesc calea deschisă de mari creatori și interpreți, prin care cultura acestei țări s-a impus lumii de zeci

SEMNAL

● „S-a întîmplat, prin urmare, — afirma Șerban Cioculescu —, că adolescentul insurgent care scria versuri spre a sfida poezia — aceea mulțumită de sine — oficialitatea — aceea a marilor „adevăruri" solide care duceau direct la dezastru — suficiența — aceasta n-are veac — să-și rotunjească spontan arta poetică, și nu una complementar-fragmentară, dependentă de modelele contestate, implicit supusă coroziunii, ci una de largă respirație și perspectivă. Un sunet propriu, un ritm caracteristic, acel ceva care însemnează fără greș o poezie.

păstrînd-o în memorie, l-au recomandat de la primele poeme ca pe un temperament stenic, activ și nu numai ca pe un copil teribil, demolator în oglinzi." Este una dintre opiniile incluse în finalul volumului **Aș putea să arăt cum crește iarba** semnat de Geo Dumitrescu (Ed. Eminescu) și care conturează exact profilul unui important poet contemporan despre a cărui carte vom mai avea prilejul să discutăm.

● Cartea de eseuri **Invenție și descoperire** de Solomon Marcus (Ed. „Cartea românească") cuprinde pagini despre relația dintre artă și știință, despre înnoirile din domeniul fizicii, de pildă, și ale noului roman, despre

omul de cultură și împlinirea sa în acest secol. Cu informații bogate, asamblate într-un mod ingenios, captivant, volumul constituie o lectură instructivă și agreabilă pledînd pentru idealurile umanismului.

● „Cît timp vizitară șantierul, Clement Iordănescu făcu o serie de considerații generale despre perspectivele de viitor ale realizării microhidrocentralei de pe Vișa cu mult înainte de termenul stabilit, iar ceilalți îi ascultară numai atenți, fără să pună întrebări. În treacăt, Pascade afla de la Sime Voiculeț că grosul brigăzii se afla la Vama, dar că era posibil ca directorul general Silviu Gădinceanu să se repeadă într-una din zilele următoare pe Vișa.

să stea de vorbă cu excavatoriștii. „Dar ăștia ce-au de gînd?" întrebă Pascade, gîndindu-se la Marius Vezeanu și la cei care-l însoțeau. „Deocamdată, se aclimatizează, făcu Sime Voiculeț cu o suspectă bună dispoziție. Pe urmă..." Am citat din romanul **Trepte** de Florin Lotreșteanu apărut la Editura „Cartea românească".

● Tot la „Cartea românească", o culegere de reportaje semnate de Nicolae Stelea : **Trestia de oțel**, o radiografie a vieții de zi

cu zi a oamenilor de la Uzina Republica, urmăriți în procesul muncii. În relațiile care se stabilesc între ei în familiile lor.

● Cea de-a treia carte de poeme a lui M N. Florian se intitulează **Existența patriei** (Ed. „Cartea Românească"). Cîteva

de articole consacrate valorilor stilistice din opera celui mai important poet al românilor.

● În colecția „Mici enciclopedii și dicționare ilustrate" a Editurii științifice și enciclopedice a apărut o foarte utilă lucrare semnată de ing. Dinu-Teodor Constantinescu : **Construcții monumentale.** În prima parte se tratează sintetic istoria construcțiilor, din antichitate și pînă azi. În partea a doua sînt prezentate 300 de construcții monumentale din toată lumea și din toate timpurile.

● Vlad Mușatescu este prezent în librării cu un savuros volum de amintiri, **Oameni de bună credință**, în care, printre

personale, se întîlnesc figuri familiare și deseori pitorești ale literaturii române, evocate în pagini pline de vibrație și de umor.

● La Editura Facla — volumul lui G.I. Tohăneanu, **Eminesciene**, care cuprinde o suită

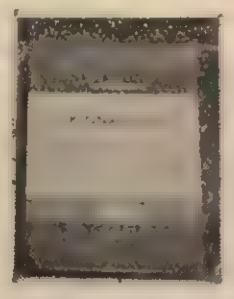

de articole consacrate valorilor stilistice din opera celui mai important poet al românilor.

Destinul european al culturii române

Am face o nedreptate nemeritată celor cîtorva zeci de recenzenți care au întîmpinat la apariție **Istoria literaturii române**, volumul I, de George Ivașcu, creînd un veritabil „moment cultural", dacă am spune că nu s-a bucurat de recunoașterea meritată. Au fost chiar voci care au așezat-o, din primul moment, alături de sintezele clasice ale lui N. Iorga și G. Călinescu. Și dacă într-o zi numele lui George Ivașcu va intra în „Biblioteca critică", a Editurii Eminescu, unde nu de mult a apărut volumul rezervat lui Șerban Cioculescu, atunci acest „moment cultural" va putea fi readus în memorie, după două decenii.

Deocamdată asistăm, se pare, la o revenire a sintezei lui G. Ivașcu în actualitatea culturală, de o manieră nouă, își face simțită nevoia un fel de dialog cu ea, o confruntare de genul celor pe care le provoacă numai creațiile vii, în stare să reziste dintelui vremii și să fie înscrise printre valorile perene ale unei culturi, așa cum este monumentul călinescian și așa cum se dovedește a fi, în istoriografia literară a lui N. Iorga, mai ales extraordinarul curs din 1929, retipărit recent în ediția din „Arcade", însoțit de postfața lui Mihai Ungheanu, deși mai apăruse și într-o altă ediție, în 1985. Dar ceea ce păstrează în continuare valoarea ediției din „Arcade" și o face de neînlocuit este tocmai dialogul, confruntarea cu sensibilitatea, optica, nevoile generațiilor de azi, pe care ni le oferă citata postfață.

Din reîntîlnirea, după două decenii, cu viziunea propusă de G. Ivașcu, decurge o încercare de a pătrunde mult mai adînc în structura și semnificațiile cărții, precum și o suită de formulări și judecăți de valoare care concordă în a situa **Istoria literaturii române** la o cotă valorică proclamată cîndva doar declarativ, fără stăruința unei argumentări în acest sens.

Noul demers a fost declanșat chiar de retragerea lui George Ivașcu din postura de martor al elogiilor adresate propriei persoane și opere, postură în care nu se complăcea, interzicînd categoric să se scrie despre el în publicațiile conduse (fapt adesea subliniat). Din tot ce s-a scris acum un an, referințele la opera lui majoră fiind nelipsite, îmi îngădui să reproduc aici un pasaj din articolul Doinei Curticăpeanu („Steaua" nr. 7, p. 20) conținînd o definiție ce va însoți probabil cartea lui G. Ivașcu pînă la capătul drumului pe care-i va fi dat să-i parcurgă în cultura română : „George Ivașcu își publică în 1969 primul volum din **Istoria literaturii române**, realizare comparabilă cu ale lui Iorga și Călinescu, sinteză unde, luîndu-și certitudinea din „contactul direct cu realitatea culturală și literară", autorul prezintă literatura, cu acel incomparabil titlu de noblețe ce-i fusese atribuit încă de Russo, drept „pîinea zilnică a unui neam". **În spiritul splendidei tradiții ilustrate de Odobescu, literatura română ni se înfățișează aici ca inestimabilă „avere", o avere care nu doar... „înalță și lărgește ideile unui popor, curățește morala unei societăți" și chiar „întărește puterea politică a unui stat".** (Sublinierea ne aparține).

Dar este incontestabil că semnalul unei ample reevaluări l-a dat, cu prilejul împlinirii unui an de posteritate ivasciană, Laurențiu Ulici în „Contemporanul" (**O vocație împlinită**, nr. 26, din 23 iunie).

Pentru Laurențiu Ulici, George Ivașcu apare în ipostaza unui istoric literar care „privea fenomenul literar ca pe un organism viu, în continuă ebuliție, **parte inseparabilă a vieții social-istorice, o răsfrîngere a acesteia cu puteri conservativă diacronic și formativă sincronic.** Predilecția pentru dinamica largă a culturalului, îmbinată cu vocația de a prinde în coeziunea unei sinteze **fapte disparate, fiecare cu extraordinarul său**, a stat la baza primului volum din **Istoria literaturii române** (1969) în care George Ivașcu, oprindu-se asupra literaturii vechi (pînă la jumătatea veacului al XIX-lea) **se arată preocupat de relevarea din unghi cultural și social-politic a literelor românești**, accentuînd asupra formării conștiinței naționale și urmărind **mai mult fapticle și ideile autorilor decît operele lor**, scrînd astfel o pasionantă **biografie politică a literaturii**, mai transantă poate, și mai patetică în argumentație, decît **Istoria** lui Nicolae Iorga și ea, în vremea ei, o biografie politică. **Impresionantă în cercetarea lui George Ivașcu e tensiunea extraordinară cu care sînt evocate momentele cristalizării conștiinței naționale pe întreg teritoriul României, într-o neistovită paralelă cu evoluția vieții social-politice și culturale.** Toate amănuntele unei bibliografii la zi sînt folosite pentru realizarea **unui panoramic traversat de la un capăt la altul pe distanța a cinci secole de sentimentul unității naționale, de ideea culturii ca civilizație și de convingerea europenizării culturale timpurii.**

Am subliniat în citatul de mai sus (care rămîne esențial pentru orice încercare viitoare de pătrundere și apreciere a cărții lui George Ivașcu) atît ceea ce putem subscrie fără rezerve, cît și ceea ce revendică o întregire. Căci dacă este indiscutabilă și fericit intuită intenția lui George Ivașcu de a realiza o „biografie **politică** a literaturii române", nu este mai puțin evidentă sforțarea lui de a urmări și biografia ei... **literară.** Adică de a identifica și înfățișa căile pe care s-au adunat atomii constitutivi ai marilor personalități creatoare și de a descrie rodul efortului lor de creație, prețuindu-l în cadrul unui sistem de referințe externe a cărui originalitate nu va scăpa celor avizați.

Ambiția imediată a lui George Ivașcu pare să fi fost de a împinge cu un pas mai departe viziunea de ansamblu asupra devenirii culturii române, și este aspectul la care s-au oprit cu predilecție exegeții, fiind și reușita lui cea mai spectaculoasă și mai bătătoare la ochi în comparație cu Iorga și Călinescu (reperele esențiale). Dar nu mai puțin reală este și năzuința de a reface, pas cu pas, **portretele** principalilor exponenți și **analiza operelor** ce ni le-au lăsat, atît din punctul de vedere al mesajului ideatic, cît și al reușitei literare propriu-zise.

George Ivașcu a fost preocupat în mod special să demonstreze prezența **literaturii** ca fenomen, și caracterul **românesc** al acestei literaturi, în acel interval de timp în care de obicei se vede doar o prefață, un preambul pentru „adevărata" literatură română, inaugurată după unii abia de Văcărești și de Budai-Deleanu, iar după alții, mai concesivi, de Varlaam și Grigore Ureche. Ivașcu a pus reflectorul pentru prima oară, cu intensitate, pe oamenii și textele secolelor **al XV-lea și al XVI-lea**, de la Grigore de la Suceava la memorialistica lui Mihai Viteazul, obținînd rezultate comparabile cu cele ale televiziunii cînd a filmat vechile fresce, interioare din Bucovina, unele abia vizibile azi cu ochiul liber, dar apărînd magnifice sub jetul de lumină al tehnicii moderne. El a demonstrat și pentru aceste două secole existența unei **literaturi**, firește, în accepția, în coordonatele și în limitele genurilor literare cultivate de aria culturală de tradiție bizantină în care ne aflam integrați (hagiografii, letopisețe, literatură parenetică, oratorie de amvon). O literatură scrisă la început într-o limbă universală de cultură, comună întregului Răsărit, slavona, fapt care nu anulează **fondul** și **seva românească** a textelor respective. Ambele vor izbuci de altfel curînd la vedere, cînd — afară de o excepție — toate scrierile redactate inițial în limba „moartă" și universală **vor fi străbătute într-o miraculoasă limbă română, încărcată de substanța, ritmurile și adîncimile vehiculate spre ea, din greaca bizantină, de intermediarul lingvistic slavon.**

DAN ZAMFIRESCU ■

● Cap limpede ● Cap limpede ● Cap limpede ●

de ani, de secole, aș putea spune, prin originalitatea, generozitatea și umanismul ei. Aceste talente și mari talente, atît în domeniul de creație, cît și în cel interpretativ, există și se afirmă și astăzi, cum vor exista și se vor afirma mereu" ● George Pruteanu semnalează în **Găuri negre în Galaxia Gutenberg** cîteva inadvertențe legate de traducerea unor versuri din **Divina comedie**: „Începutul **Divinei comedii**, în versiunea lui Valeriu Pop, arată așa: „La 35 de ani, deci la jumătatea vieții, m-am aflat la jumătatea unei păduri întunecate". (p. 79). Care a jumătate a pădurii?! „Nel mezzo del camin di nostra vita / mi ritrovai per una selva oscura": m-am găsit într-o pădure adîncă". Jumătatea mă tem că vine de la jumătatea de competență.

● Consemnarea unei convorbiri purtate mai de mult cu poetul Mihai Beniuc a văzut pentru prima oară lumina tiparului în **Suplimentul literar-artistic al Scînteii Tineretului** (nr. 38). Amintindu-și o poezie scrisă în tinerețe („Pe Eminescu, noi, poeții tineri / Zadarnic încercăm, nu-l vom ajunge / Cîntecele lui fără seamăn / Sînt pentru noi un miraj de nestins", autorul **Cîntecelor de pierzanie** susținea: „Mă adresam colegilor mei de generație cu aceste gînduri care nu erau numai de ordin strict literar sau poetic. Eminescu, arătam acolo, este un ideal, nu-l vom putea întrece niciodată, dar datoria noastră a poeților tineri, e să ducem mai departe ceea ce el a început. În poem, de altfel, lucrul acesta se vede foarte bine cînd eu spun, la un moment dat : „Dar Eminescu nu cuprinse tot / În cîntec lui dumnezeiești / Durerea românească-i mult mai mare / Și n-o cuprinde toată nici un cîntec." Aveam atunci 30 de ani și știam ce doresc. Eram deja matur, eram un scriitor format. Simțeam în mine o forță și o dorință aprige de libertate, de dreptate, de răzvrătire. De aici, din acest zbucium, au țîșit și acele versuri : „Pe unde n-a fost pînă acum nimic / O lume nouă. Eu am să ridic." Să băgați de seamă că Eu era scris cu literă mare... Dar să revenim la Eminescu. Încă, în România, Eminescu n-a fost întrecut de nici un poet care a venit după el. Nici de Arghezi, la care eu țin foarte mult, și pentru care am și făcut foarte mult într-o anumită perioadă a vieții sale, și nici de altcineva. Eminescu se menține azi, față de noi, la o distanță de ordin interstelar. Cîte mai avem de învățat de la Eminescu !"

Ce-i mai mîndru pe la noi...

Cronica în imagini

Azi, ne transmite: IOAN POPESCU

fotoreporterul ziarului

FLĂCĂRA Prahovei

Cînd l-am întîlnit prima dată, în urmă cu doi ani, Ion Manole era unul dintre candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru alegerile de deputați ale circumscripțiilor electorale din municipiul Ploiești. Revenind în orașul de reședință al județului Prahova și hotărînd să-l caut, aveam aproape certitudinea că Ion Manole este astăzi unul dintre cei 51 de aleși ai cetățenilor. Argumentele ce pledau în favoarea sa erau multe : Ion Manole și-a legat nu doar numele, ci întreaga existență de ceea ce înseamnă acum noul oraș. Aflat de mai bine de 15 ani în fruntea celor ce definesc linia așezării moderne, nu este străin de nici un detaliu din arhitectura Ploieștiului de astăzi. Cum mă așteptam, cartea sa de vizită a fost prețuită în urmă cu doi ani la justa sa valoare : reîntîlnesc astăzi, în persoana arhitectului șef Ion Manole, pe deputatul Circumscripției electorale numărul 11 a municipiului Ploiești.

— Dacă-mi amintesc bine, aveați pentru acest liniștit colț de oraș, cu aer încă patriarhal, numai gînduri frumoase. În ce măsură le-ați materializat ? Presupun că acum, cînd mai sînt cîteva luni pînă la încheierea actualei legislaturi, nu sînt singura care vă pun această întrebare.

*— Nu, și mi se pare normal să fie așa. Primind un mandat, trebuie nu doar să te ocupi, dar să și dai socoteală cetățenilor de ceea ce faci. Această zonă de sud-vest a orașului este formată numai din clădiri vechi, cu străzi care-și trăiesc, evident, viața alături de noile cartiere în mod civilizat, dar care în următorii ani vor căpăta un alt aspect. Prin meseria și funcția pe care o am sînt, de fapt, răspunzător de toate cele 51 de circumscripții ale municipiului și, deși sufletește sînt mai aproape de circumscripția în care am fost ales deputat, sînt conștient că o dată ce zona intră în gîndurile noastre de transformări viitoare, un obiectiv durabil, care să dăinuie peste ani și ani, nu-și are rostul în momentul de față. El va fi înălțat — și sînt sigur de asta — avem planuri frumoase pentru viitor — o dată cu noul cartier. Mi-ar fi plăcut, de pildă, ca noul ceas pe care l-am înălțat în centrul orașului, sau ceva asemănător ,să se ridice și în circumscripția 11. Este un ceas mai deosebit, cu un program sofisticat. Cînd l-am montat, bucuria noastră a fost enormă. Parcul din centru se umplue de oameni curioși. În momentul în care melodia a marcat ora 19, întregul parc a explodat în aplauze. Toți am fost fericiți, comentariile entuziaste ale oamenilor au însemnat pentru noi o mare satisfacție. Acum le pregătim cetățenilor o nouă surpriză. Avem foarte mulți amatori de șah sau table și-i vezi prin toate parcurile orașului. Pentru cei ce doresc să-și manifeste... sportivitatea șahistă creăm acum niște alveole, o serie de module fixe cu mese, scaune și o iluminație specială, creînd o atmosferă propice odihnei, destinderii. Sperăm să lasă ceva frumos, pentru care cetățenii să ne aplaude din nou. Vedeți, în circumscripția 11 n-am avut „aplauze la scenă deschisă". Mă mîngîi cu gîndul că ceasul din centrul orașului, platourile noilor piețe, ca și toate incursiile de agrement construite în ultimul timp, le-au fost destinate tuturor cetățenilor, deci și celor din circumscripția 11.**

— Trăind zi de zi de ani mulți în acest oraș, poate că schimbările pe care le-a cunoscut au intrat în obișnuință. Pentru cei care vine mai rar în Ploiești, ele sînt, însă, de fiecare dată frapante. În numele celor care nu mai recunosc Ploieștiul de azi, v-aș întreba ce resorturi a propulsat tîrgul de odinioară pe orbita urbanisticii moderne ?

— Propulsia a izvorît din politica partidului nostru de a conferi întregii țări o înfățișare radical înnoită, de a racorda toate localitățile patriei la cerințele unei vieți civilizate, moderne, cu altă respirație și de altă amplitudine. Asemenea colegilor de breaslă din toate județele țării, arhitecții și constructorii din Ploiești au căpătat, în anii care au urmat Congresului al IX-lea, dimensiunile plenare ale meseriei, ale profesiei, dobîndind, la propriu și figurat, posibilități depline pentru afirmare profesională. N-a fost ușor și aici puțin de lucru pentru a ridica orașul din ruinele lăsate de al doilea război mondial și din paragina atotstăpînitoare în tîrgul de odinioară. Der acum putem spune că Ploeștiul a ieșit la lumină, fiind o urbe demnă de timpurile noastre, de societatea socialistă pe care o făurim.

În arhitectură, în construcții, argumentele sînt vizibile. Le invoc — prin intermediul imaginilor — doar pentru a legitima astfel și adeziunea noastră deplină la hotărîrea privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului. Dînd expresie acestei opțiuni nu facem altceva decît să sublimăm deosebita mîndrie și satisfacție a tuturor celor care am contribuit la conturarea noului Ploiești pentru posibilitatea creată de partid în acești ani de a face lucruri durabile, ce vor dăinui în timp ca o mărturie a epocii căreia îi sîntem contemporani. De fapt, asta este suprema noastră satisfacție.

— Deci, arhitectul șef al orașului este mulțumit cînd apare ceva durabil în timp. Deputatul și-a făcut datoria ?

— Cred că da. Treburile curente și necesare au fost duse de fiecare dată la bun sfîrșit. Am asfaltat în întregime o serie de străzi — Sondelor, Tribunei — care se prezentau necorespunzător pretențiilor unui mare oraș, au fost refăcute multe garduri și împrejmuiri degradate. Parcul Tineretului arată impecabil, indiferent de anotimp și nici nu s-ar putea altfel cînd în Sala Sporturilor, amplasată aici, se vin mii și mii de oaspeți, cu prilejul concursurilor naționale și internaționale de gimnastică. Ne-am mai onorat un angajament luat în urmă cu doi ani : pe străzi n-ai să mai vezi trotuare sparte ori drumuri desfundate de unități care strîcau și nu reparau. Dacă a fost necesar un branșament pentru gaze sau refacerea unei conducte, ne-am ocupat ca imediat după terminarea lucrării respective să se refacă strada ori trotuarul. Totul arată civilizat, ordonat, curat. Dacă nu construim deocamdată nimic în acest perimetru, măcar să păstrăm ceea ce arătă acum.

— Vorbiți mereu la plural.

— Se înțelege. Doar n-am făcut singur toate treburile astea. Comitetele de cetățeni au fost permanent alături de mine, am aici o întreagă agendă cu numerele de telefon ale acestor ființe.

De fapt, gîndindu-mă bine, dacă va rămîne ceva în urma trecerii mele prin această circumscripție, ceva durabil, așa cum mi-am dorit, îndrăznesc să afirm, să cred și să sper, asta va fi, nu o construcție, ci prietenia acestor oameni.

Trebuie să fim de acord, nu e puțin lucru.

LIANA MOLNAR ■

TRIBUNA DEMOCRAȚIEI

Să lași ceva durabil în urmă

Întreprinderea de rulmenți grei Ploiești

Galeriile comerciale din Ploiești într-o zi obișnuită

Piața Eroilor din Ploiești — artă la scara unui cartier

Sinaia — imagine familiară pe drumul spre înălțimi

La Plopeni, creație arhitectonică în chiar Centrul de creație și cultură socialistă

Cîmpina — reper familiar : Casa științei și tehnicii pentru tineret

Vedere citadină în comuna Valea Doftanei

O referință pentru sănătatea oamenilor : Spitalul orășenesc Cîmpina

Șase cîntece de dor

GHEORGHE TOMOZEI

Un cîntec

E toamnă. Înfloreşte apa-n cană
şi lutul umple-aducerile-aminte
cu un polei fragil de case sfinte
ivite dintr-un vis fără prihană.

Se-aprinde focu-n tainice cuvinte,
foc blînd cu sîngele de dulce rană ;
e o îngenunchere diafană
a sevelor cu gurile-aburinde.

E toamnă iar şi iar a vieţii mele
în care sînt inv.ns, învingătorul.
Cu degetele încă prefir stele,

robit tărînii, logodit cu zborul
prin frunze curg, mai singur decît ele.
Sînt încă visul. Dragostea. Şi dorul...

Ţările dorului

Se-aprind în munţi mari focuri. Se-aprinde toamna
şi casele-s muiate-n vechi ceramici,
paşii-s mai grei pe drumurile
îngropate-n amurg. Pădurea, peştera, piatra,
toate sînt ţara mea. Şi acest aer
cojit de pe fructe tîrzii, cu piele groasă.
Şi pîinea. Şi arborii de pîine.
Dorul îl simţi de-abia după ce se trece
ca o lingoare a aurului. A văzut cineva
o privighetoare cîntînd? A văzut numai
cîntecul. Dorul ne face mai tineri,
dorul, cămăşuit ca laptele
pe buza vasului de lut.

Dorul ne face mai blînzi şi mai drepţi.
Dorul e o ţară
a mea.

Dragoste dumicată

De-i pasăre, dorul are oase de sare,
de-i fluture e compus din miere-mpietrită,
de-i cîntec, restriştile lui în inimi palpită,
de-i apă e trecere. Jind şi surpare.

E pierderea dincolo de care-i speranţa făgăduită,
somn şi neaşezare,
corabie ţişnită din teastă de mare ;
e şi apă şi sete, foame şi pîine-aurită.

Dorul ne e mireasmă. Ne e şi mireasă,
ne umplem sufletele cu amîndouă,
drumul spre vis şi drumul către casă,

drumul spre bucătura de pace şi rouă,
dorul, dragoste dumicată, floare aleasă,
dată între toate semnţiile lumii, doar nouă...

Ce rămîne, ce rămîne

Ţară de dor, o ţară poditâ cu mere,
o casă-n pustie
zugrăvită ca un miez de piersică,
o fîntînă în cîmp,
o pasăre cu trei aripi,
un cuvînt ce singur se scrie-n hrisoave,
de dragoste
dor şi de osîndă.

O roată, dorul. Cu spiţe de spice,
cu obezi tăiate în carne de grîu,
car cu grîu
spart peste lume.

Cu frunţile lipite de dor
ca de obrazul pîinii roase de foc,
aşa te ştim.

Vom rămîne
cît dorul ne va rămîne,
vom rămîne cît dorul...

Cum aş putea

Cum aş putea să nu mai cred în dor ?

O sămînţă de iarbă proastă, adusă de vînt
prinde rădăcină în gresia muntelui
şi peste un anotimp
muntele se despică.
Cum aş putea să nu mai cred în dor ?

Dorul durut

Istoria dorului
rostogolită peste provincii, ca desagii lui Şincai
cu terfeloage. Tescuită-n tiparniţele îngropate,
împodobită cu cerneluri arse, ea însăşi arsă
şi înviată vreo cu vreo în graiuri
niciodată pierdute.

El, dorul, cum s-a născut el, cine l-a ursit
şi ce i-a ursit, cine l-a tras în patul de nuntă,
cine, de-a fost,
l-a închis pleoapele grele ?

Nu ştiu. Poate ţăranul cu oasele crescute
peste oasele de lemn ale plugului de lemn, poetul
poate
sau mai degrabă întunecatul oştean
cu carnea ani şi ani neprimenită
de coclaela cămăşii de zale, cel ce-au rostit
cum că
pohta ce-au pohtit
l-au fost dorul...

În Septemvre 1989

Peste nemărginirea timpului

Demnitatea spectacolului

Două elemente principale sînt demne de a fi salutate, cu prilejul recentei premiere a Operei Române din Bucureşti ; întîi, faptul că reflectarea în muzică a centenarului Poetului Naţional s-a petrecut şi printr-o lucrare de mare anvergură, adică prin crearea şi montarea operei compozitorului Paul Urmuzescu şi a libretistului Gheorghe Buluţă, op ce poartă drept titlu chiar numele ilustru al Luceafărului poeziei româneşti , al doilea privește stăruința și efortul neobișnuit de intense ale întregului colectiv artistic și tehnic al primei noastre scene lirice, pentru ca într-un timp record, de cîteva săptămîni, să poată valorifica, printr-o calitate adecvată, lucrarea ce i-a fost oferită. Aşadar, după o multitudine de balete, opere, opere-oratoriale şi a unor ample partituri — ivite în acest secol, începînd cu anul 1912 — aparţinînd unor muzicieni de referinţă cum au fost Mihail Andricu, Nicolae Bretan, Alexandru Zirra, Alfred Mendelssohn şi cum sînt Gheorghe Dumitrescu, Pascal Bentoiu, Wilhelm Berger, Dan Buciu şi alţii, aşadar, deci, scena lirică s-a îmbogăţit cu încă o operă despre Eminescu scrisă, surprinzător, de un muzician — să spunem cinstit — fără o prea mare experienţă în domeniu ; iar dacă vom adăuga şi faptul că munca de creaţie a fost începută abia din noiembrie trecut, vom ajunge la concluzia că ea reprezintă, în mod cert, cea mai importantă izbîndă din întreaga carieră a lui Paul Urmuzescu !

Opera **Eminescu** este, în fapt, un poem descriptiv în care versurile originale au fost aşezate astfel, încît să ilustreze, mai mult sau mai puţin convingător, cîteva etape din viaţa Poetului. Să remarcăm, deci, două aspecte : onestitatea cu care libretistul Gheorghe Buluţă s-a apropiat, a chibzuit şi a folosit lirica eminesciană (uneori punînd-o într-un dialog sui-generis, cu scrierile Veronicăi Micle) fără a interveni nici măcar cu un cuvînt personal ; onestitate care însă nu putea să-l ducă spre o dramaturgie cerută de genul abordat, aici preferîndu-se ca firul şi narafiunea să fie ilustrate chiar prin înţelesul filozofic al capodoperelor eminesciene. Să mai arătăm, în completare, că descriptivismul în operă nu este chiar de condamnat, el fiind folosit în multe alte lucrări de gen şi, mai ales, în balete ; totul este însă ca şi celelalte elemente — muzicale şi scenice — să fie într-adevăr perfecte, puse într-o adîncă şi logică relaţie !

Paul Urmuzescu este un compozitor cu multă inventivitate melodică ; o demonstrează — chiar aici — paginile sale destinate coregrafiei (foarte frumos creionată de maestra de balet Mihaela Atanasiu), pagini cu adevărat accesibile şi emoţionante ; dar, mai presus de toate stau „capetele de temă", adică începuturile unor veritabile arii ; începuturi minunate, culminînd cu „Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie", dar lipsite, din păcate, de o continuitate firească. Voit, Urmuzescu se îndepărtează de tema expusă, cade într-un labirint format din intervale cromatice — parcă pentru a-şi demonstra dorinţa de aliniere la limbajul „modern" — şi frumuseţea expunerii rămîne izolată. Armonia, susţinută de orchestră (care, sub conducerea dirijorului Cornel Trăilescu şi-a făcut pe deplin datoria) urmează aceeaşi cale, logică şi apoi forţată. Polifonia lipseşte în cea mai mare parte, dovadă inexistenţa ansamblurilor camerale : terţete, cvartete etc. ; parcă o mînă nevăzută a oprit pana compozitorului spre un discurs cursiv, aerat şi normal. Motivaţiile acestei stări de fapt ar fi destule, dar trecînd peste ele trebuie să afirmăm că lucrarea conţine şi multe momente emoţionante : secvenţele coregrafice — interpretate în ziua de 16 septembrie de Şoimiţa Lupu (Cătălina) şi Doru Constantin (Hyperion) la o înaltă clasă, paginile corale (executate fără cusur, sub conducerea maestrului Stelian Olariu), cîteva splendide secvenţe recitate (pe bandă) de Ion Caramitru, mai multe arii şi ariete (Eminescu ,Creangă, Alecsandri) „Întunericul", Veronica şi altele; chiar dacă nu toate, aşa cum am mai arătat, au fost duse de compozitor pînă la capăt

O distribuţie uriaşă — 22 de interpreţi principali, — a cărei enumerare ar fi imposibilă aici — a dat tot ceea ce are mai bun la ora actuală ; dacă însă mulţi dintre ei n-au fost puşi în evidenţă la valoarea lor obişnuită, ei nu poartă vreo vină ; citeodată, o greşită distribuire (de pildă vocea frumoasă, dar „grea" a strălucitului Constantin Ene nu poate fi potrivită pentru aria de pahar a lui Creangă, sau pe Nicolae Urziceanu în rolul lui Pogor nu-l ştim să fi interpretat încă roluri de bas-bariton) ; ori o aşezare inabilă, în partitură, a exploatării registrelor vocale, a accentuat şi mai mult aceste defecţiuni. Dar, din fericire, Melania Ghioaldă (Veronica), Ştefaniţă Lascu (Eminescu) — aceştia depunînd însă eforturi serioase pentru a se transforma din tenor **liric** în tenor **spinto**, cerut de rol — Gabriel Năstase şi Nicolae Andreescu (studenţii), Lucian Marinescu (Maiorescu), Dan Zancu („Întunericul") şi Emil Iuraşcu (Bărbatul) s-au evidenţiat pe întregul ansamblu.

Regizorul Ion Caramitru a avut destule probleme, dintre care am cita doar lipsa suspansului dramatic — înlocuit prin descriere — şi timpul prea scurt de care a dispus pentru întreaga montare. Înzestrat însă cu o deosebită inventivitate, el a ştiut să creeze o stare de suficientă tensiune în relaţiile dintre personaje ; dincolo de toate acestea, rezolvarea prologului şi epilogului — plecarea în neant a Poetului, aflat sub mantia lui Hyperion — ni s-au părut a fi scene de referinţă. El a fost considerabil ajutat de Ion Cotîrlă, un mare maestru al luminilor scenice, precum şi de Dan Jitianu care a creat un decor funcţional ; să amintim aici şi pe Adriana Urmuzescu, semnatara costumelor, multe dintre ele bine gîndite şi realizate.

În concluzie, peste toate cele spuse, de noi şi de alţii, opera „Eminescu" constituie însă un spectacol demn de a fi vizionat de marele public ; muzicalitatea, versul eminescian, relaţia Genlului vizavi de Gînd — Creaţie — Faptă, ca şi reconstituirea unei epoci de mari frămîntări şi izbînzi culturale româneşti, merită — negreşit — o mai bună consideraţie !

CLAUDIU NEGULESCU

Eternul „Luceafăr"

Cu peste un veac în urmă, la 29 aprilie 1876, Mihai Eminescu inspecta, în calitate de revizor şcolar al judeţului Vaslui, Şcoala din Lipova, comună situată în prezent în nordestul judeţului Bacău. Prima instituţie şcolară din sat fusese înfiinţată în 1869 şi avea, în momentul vizitei, ca dascăl pe învăţătorul Constantin Theodorescu, absolvent de şcoală normală, plin de iniţiativă şi cu o bogată activitate pe tărîm social-cultural. În condica de inspecţii, Eminescu nota că acesta „îşi dă silinţă", dar făcea şi unele observaţii legate de folosirea incorectă a manualelor, de metodele de învăţare, străgîndu-i, totodată, atenţia că „în privinţa notelor d-l învăţător să fie mai strict".

Nu ştim cum vor fi reacţionat cei 19 elevi prezenţi la cursuri — alţi 17 absentînd „din cauza ploilor mari care durează de mai multe zile" —, nici dacă învăţătorul şi sătenii şi-au dat seama de personalitatea inspectorului. Ce ştim cu exactitate e că urmaşii acestora cinstesc an de an memoria Poetului, închinîndu-i simpozioane, dezbateri, expoziţii de carte, spectacole. Cea mai recentă acţiune omagială, organizată cu sprijinul organelor locale de partid şi de stat şi al Filialei Bacău a Societăţii de Ştiinţe Filologice, a reunit însă, ca niciodată, întreaga suflare a comunei, precum şi oaspeţi sosiţi din toată ţara.

Cu acest prilej a avut loc dezvelirea bustului lui Mihai Eminescu realizat în bronz, de sculptorul băcăuan George Zărnescu, laureat al bursei Herder. În cadrul manifestării au rostit cuvinte omagiale Nicu Călin, primarul comunei Lipova, Petre Enăşoae, preşedintele Comitetului Judeţean de Cultură şi Educaţie Socialistă, Lucian Agachi, inspector general al Inspectoratului Şcolar Judeţean şi prof. dr. Ioan Hangiu, secretarul Societăţii de Ştiinţe Filologice din R.S. România. A urmat un scurt moment muzical prezentat de grupul vocal şi formaţia de mandoline ale şcolii (coruri şi melodii pe versuri eminesciene), după care şi-au adus prinosul de recunoştinţă prozatorul Eugen Uricaru, poeţii Sergiu Adam, Octavian Voicu, Elena Clara Delavicov, Tatiana Scorţeanu, Eugen Budău, Victor Mitocaru, Cornel Galben, Gellu Dorian şi Emil Iordache, ultimii doi înminînd gazdelor volumul lor „Paşii poetului", recent apărut la Editura Sport-Turism.

Numeroasa asistenţă a urmărit, în continuare, spectacolul omagial „Poetul peste nemărginirea timpului", la realizarea căruia şi-au dat concursul, între alţii, basul Viorel Ciurdea, de la Orchestra Simfonică Bacău, interpretele de lied Isabela Hanganu şi Cristina Grigoraş, recitatorii Simona Gabără, Tatiana Midvichi, Dănuţ Mitruţ şi Loredana Cucescu, violonista Mirela Casapu, foarte tinerii creatori Cristina Anei, Oana Şoşu, Desdemona Darie şi Marinela Antal.

Manifestarea s-a încheiat cu un reuşit colocviu pe tema „Mihai Eminescu — omul deplin al culturii româneşti", în cadrul căruia au prezentat comunicări lectori univ. dr. Doru Scărlătescu (Universitatea Al. I. Cuza" Iaşi) lector univ. dr. Alexandru Simion (Institutul Politehnic Iaşi), profesorii Leon Boambă (Şcoala Lipova), Traian Valeriu (Liceul „I. Pătrăşcanu" Bacău), Rodica Hanu (Liceul Industrial nr. 1 Moineşti), Vasile Robciuc (Liceul Industrial nr. 2 Moineşti), Viorel Rujea (Şcoala nr. 1 Comăneşti), Eugen Budău (Şcoala nr. 11 Bacău), Ioan Dănilă (Liceul Pedagogic Bacău), Stan Ghena (Liceul Industrial nr. 1 Bacău), învăţătorul pensionar V.D. Manciu, activistul de partid Aurel Cosma, prof. dr. Ion Hangiu şi profesorul Grigore Codrescu, preşedintele Filialei Bacău a S.S.F., coordonatorul colocviului. Cu această ocazie au mai fost vernisate expoziţia fotodocumentară „Eminescu — Eternul Luceafăr al literaturii române" şi expoziţia permanentă de carte „Mihai Eminescu" şi s-a lansat publicaţia „Eterni luceferi", editată de filiala băcăuană.

CORNEL GALBEN

atelier literar

Ștefan Galan — Bîlad. Computerul e dezamăgit, dar nu de dumneavoastră, ci de el însuși, descoperind că s-a înșelat cînd v-a apreciat versurile. Acum mai are o singură îndoială : chiar credeți că ceea ce scrieți e poezie sau vreți să inventați ceva nou ? În orice caz, dacă umblînd prin „codrul sinelui" cu „dalta convingerii" și „cravașa neantului", mereu „sub chingile vulcanicei veghi", veți auzi „coacerea liniștii la răspîntia timpului" și veți simți „căldura **scursă din inima sufletului**" năpădind cu „aripa graiului" „pajiștea însorită a adevărului", atunci e bine să aruncați „neliniștea trecerii" pe „talgerul robului" și să vă „îmbinați suferința" creatoare, stînd pe „agonia podului", așteptîndu-l să se prăbușească sub „herghelia zorilor". Vedeți de unde vine dezamăgirea ? Nu știm ce emoție poetică au pentru dumneavoastră atari alăturări de cuvinte — culese doar din trei poeme! —, dar sîntem siguri că ați descoperit mersul în vîrful limbii, lăsînd picioarele să gîndească ce le taie capul. Poate că e vorba doar de o „rătăcire". În acest caz, se cuvine să vă întoarceți la ceea ce scriați altădată, la poemele frumoase care nu l-au dezamăgit pe computer: erau într-adevăr poeme și erau frumoase.

Costin Monea — București. Aproape perfecte, unele chiar desăvîrșite formal, sonetele trimise sînt purtătoarele unei stări poetice difuze, pornită cu dificultate și mereu neîmplinită. Vinovate ar putea să fie, la o primă citire, construcțiile ușor vetuste, preromantice, erodate prin frecvența apelului la ele, de tipul „nețărmurit e gîndul", „soadind misterul", „proza vieții", „cataig de vis", „în mine-ntîpărite", etc. Poeții ocazionali le-au „stors" toată emoția și ne uităm la ele cu mihnire și neputință. Alteori, poate că parabola, definiția lirică prea lungă și explicația inutilă (inutilă pentru că suprimă sugestia) duc la aceeași insatisfacție a zborului jos. Lucru evident în **Aria, Muzica, Efemerul**, etc. Ceva-ceva am oprit, totuși, pentru **Atelier.** Vă mulțumim pentru „dedicația" pe care o transcriem cu plăcere, dedicînd-o celor de la secțiunea **Nu vă pierdeți timpul** : „Sonetele înaintate/ sperau să fie publicate, / dar te-ai înșelat stimate barde : / **Flacăra** nu publică, ci arde".

Trestiana Făgețean — București. Revedeți „Lan de grîu cu corbi" — sugestia care vrea să ducă spre pictor nu se împlinește —, „Scrisoare de pe front" — gîndul poetic se frînge, undeva, din cauza punctuației — și „Doar" — finalul anulează restul. Încercați să le ortografiați (și a „opri" ideea, mai adăugați și altele și, neapărat, cîteva date personale.

N. Silade — Lugoj. Am mai stat de vorbă și credem că am vorbit limpede : computerul e ferm decis să nu dea atenție poemelor albe, atît de albe, încît absența majusculelor și a punctuației îți dă voie să le începi de oriunde. Obstinația cu care vă irosiți talentul e simptomatică.

Ema Vinski — Focșani. Faptul că v-am publicat trebuia înțeles ca atare : aveți suficiente resurse lirice pentru a vă construi „traiectoria" despre care vorbiți. Condiția succesului ar consta, poate, într-o economie a cuvîntului și o limpezire a gîndului, îmbrăcat în prea multă ceață.

Riz — Sighișoara. Respectați regulile jocului: în **Atelier** nu se citesc volume întregi, ci doar selecții de pînă la zece pagini. Nu vă cerem buletinul, dar e cuviincios să purtați un nume întreg și un prenume din onomastica noastră.

Ria Dorneanu — București. Punem la arhiva **Atelierului** „Firav început" și „Semn", poeme aproape rotunde. Așteptăm altele. Puneți în plic și cîteva date. Lăsați-vă ispitită de zbor, dar nu vă întrebați „de ce nu are zborul / aripi de rezervă".

Alexandru Puricescu — Zărnești, Neamț. Vă răspundem pentru ultima dată și vă reproducem întocmai din scrisoare : „...la cîteva zile după trimiterea la dumneavoastră a cîte unui sot de treații, aud versurile mele recitate pe ici pe colo. Care este enigma nu-mi dau seama. Cred că nu sînt nicidecum difuzate pe anumite căi, nu cred că merită așa ceva. La radio ascult foarte puțin, televizorul nu-l am acasă". Presupunem că televizorul l-ați închiriat. Nu știm despre ce căi e vorba, dar ne îndoim că vă auziți „versurile" : noi le punem la coșul de hîrtii. De aici, singura cale e focul sau reciclarea.

Manuela Armioni-Suciu și Alexandru Armioni Suciu — Lupeni. Împreună și fără nici o milă, volumele dumneavoastră însumează exact 212 pagini. Adică, aproximativ 7000 versuri. Dacă mai adăugați 2 000 ajungeați la totalul versurilor din **Eneida.** Evident, preferăm să-l citim pe Virgiliu : dincolo de sinceritatea rostirii și acuratețea sentimentelor, poemele dumneavoastră sînt pline de locuri comune, de falsificări ale legendelor și mistificări ale istoriei, depășindu-le pe cele ale lui Densusianu, cu eroi care se trezesc „din somnul cataleptic" pentru a vedea „sanctuarul Mioriței" și „munții Jertfei". Vă apreciem efortul și buna intenție, dar nu facem rabat la calitate.

Mai trimiteți : Rață Alexandru — Bacău ; **Vasilie Maria Chris** — Brașov ; **Ion Staicu** — Timișoara.

Deocamdată nu : Deaconu Gheorghe și **Eduard Tone** — București ; **Dedu Gheorghe** — Pitești ; **Ilie Antonie** — Craiova ; **Călmățui Cătălina** — Iași ; **Iofiț Petrică** — Galați ; **Ion Manole** — Cîmpulung Muscel.

Nu vă pierdeți timpul : Marin Dora — Tîrgu Lăpuș ; **George Sofianu** — Vaslui ; **„Ezra P"** — Iași ; **Popescu Dormidont** — Suceava ; **Doroftei Lenuța** — Bacău ; **Matei Ilie** — Galați ; **Ioan Ulici** — Rona de Jos, Maramureș ; **George Ostroveanu** — Rîmnicu Vîlcea ; **Georgescu Dan** — Tîrgu Cărbunești ; **Pîrvu Ștefan** — Pucioasa ; **N. Filiomon** — Vălenii de Munte ; **Cristea Georgel** și **Cezar Dudeanu** — București.

Notă : Rugăm participanții la **Atelier** să menționeze pe plic destinația acestuia : „Pentru Atelierul literar". Nu se deschid plicurile care nu au expeditor. Nu se citesc cele care trec de zece pagini de text. Se acordă prioritate textelor dactilografiate.

DARIE NOVĂCEANU ■

Acum

Liniștită.
liniștită ești, umbră a mea,
tocmai acum cînd hărțuit de ploaie
fug înfrigurat înspre mine
ca înspre o cetate asediată de fluturi :
liniștită,
liniștită, ești umbră a mea,
tocmai acum,
tocmai acum.

ION CONAC

Peste care vara

Umbra frînge pădurile în două,
aiurea aleargă somnul,
ca tăișul unei săbii
la soldul călărețului singuratic.
Frînind secundele,
precum riul printre amiaza colinelor,
inima surîde cu arcul încordat
al somnului rămas sub pleoape.
Ratiunea naște
alte păduri cu arbori nestiuți,
peste care vara
își trimite somnoroșii călăreți
singuratici.

MONICA PATRICHE

Apostila

În fondul intitulat Revizoratul școlar de la Filiala arhivelor statului din Iași, în dosarul nr. 84/1875, la fila 27 se află un document arhivistic din timpul cînd Mihai Eminescu era în funcția didactică de revizor școlar al județelor Iași și Vaslui. Și pentru că actul identificat de către noi conține scrisul și semnătura marelui nostru poet, îl redăm în extenso acum la primul centenar :

„ROMANIA
Școala din Birnova, comuna Socola, Plasa Codru, județul Iași

Nr. 25
1876, aprilie 27

Ad acta
Numit în 2 mai 1876
M. Eminescu

Domnule Revizor,

Motivat de ordinul dvs nr. 194 urmat de a d-lui ministru nr. 2 418, subsemnatul cu onor vă face cunoscut :

I. că am terminat 4 clase inferioare la Seminarul Socola ;

II. învățător e numit provizor cu ordinul Prefecturii județului Iași sub nr. 2 990 din anul 1870, aprilie 16.

Acestea fiind sciințele cerute, cu respect, le comunic dvs spre cuvenita regulă.

Primiți vă rog încredințarea osebitei mele considerații.

Învățător Gheorghe Mirente
preot

Domniei sale d-lui revizor școlar al județului Iași"

După statele de plată precum și după această adresă, cu aspect și de petiție, ca răspuns la o circulară a revizoratului școlar, învățătorul de la școala primară din Birnova avea într-adevăr două funcții așa cum indică semnătura sa descifrabilă. El se afla în poziția de suplinitor încă din anul 1870.

Dorind a avea personal didactic stabil la școlile județului, revizorul Eminescu l-a titularizat.

La masa lui de lucru, Eminescu a umblat cu acest document autentic, l-a studiat și apoi și-a extras datele necesare. În colțul de sus, a scris cu mina sa „Ad acta" ceea ce înseamnă la acte sau la dosar în limba latină. A subliniat și a adăugat „Numit în 2 mai 1876" și a semnat parcă în grabă cu cerneală albastră. Copleșit de multiplele îndatoriri ce le avea, va scrie într-un raport datat 4 mai din același an: „...Revizorul împreunează toate activitățile unei cancelarii într-o singură persoană, fiind curier, copist, registrator, administrator, examinator, etc..."

Tot la arhivele statului se păstrează ștampila metalică de format rotund a sus-scrisei școli, în cîmp are un cal în alergare împrejurul cărula scrie „Școala de băieți Birnova, comuna Socola, județul Iași, 1876".

Aceste elemente de istorie locală au fost valorificate desigur în cadrul orelor de română referitoare la opera lui Mihai Eminescu.

Elevii au manifestat un interes deosebit punînd întrebări și cerînd să vadă ei personal fotocopia. În ochii lor am putut citi mîndria că poetul tuturor românilor le-a lăsat și lor o suvenire păstrată, ca un briliant, timp de 113 ani în arhive.

Stimați redactori

Dacă s-ar putea publica la acest prim centenar ceea ce eu am putut descoperi în arhive, aici la Iași, m-aș bucura foarte mult. Eu am 60 de ani. Pînă la următorul centenar din 2050 sau 2089 nu mai ajung. Cititorii revistei dv. ar avea de cîștigat dacă ar cunoaște documentul în cauză. Vă mulțumesc dacă în ideea aceasta puteți face ceva. Numai cele bune să s-adune.

Profesor
MIHAI MANOLE COJOCARU ■

Povestirea este viața

(Urmare din pag. 9)

stărea în care nu singerezi niciodată : copilăria.

— **Vă ascult.**

— Stai să găsesc rîndurile.

— **Stau.**

— Iată-le : „Umbra zilelor de-atunci nu mai e perfectibilă. Și totuși mă recunosc în ele. Iulie. Bunica Tasica șade pe o carpetă scoasă-n curte, cu coatele sprijinite pe două scăunele, mănîncă smochine tescuite și numără urși".

— **Acest pasaj mă face să mă-nroșesc, ca și altădată, cum a fost copilăria dumneavoastră.**

— Ameițitor de frumoasă. Bîntuită numai de grîu, cai, girle, Dunăre, oameni sănătoși, dedulciți la vin și la mulțeri.

— **Aceste povestiri înseamnă o renunțare la roman ?**

— Nici o clipă nu voi renunța la roman. Dealtminteri, în clipa de față lucrez la două romane, unul avînd ca prim capitol o povestire cuprinsă în volumul de față : **Alături ce joacă biliard și altul despre Dracula : La masă cu Dracula.** Uneori mă oprește din lucrul la roman, cum a fost cazul acestei săptămîni, ca să mai așternpe hîrtie cîte o povestire care-mi încolțește în minte în clipele de răgaz. Voi publica în curînd un ciclu.

— **Cum se declanșează mecanismul scrisului la dumneavoastră ?**

— Nu-nțeleg întrebarea.

— **Adică, momentul în care vă apucați de scris de ce este provocat ?**

— Eu scriu în fiecare zi, fie atras de despicătura unui cuvînt, a unei fraze pe care am visat-o sau a ghiontului pe care mi-l dă un personaj. O zi în care n-am scris înseamnă că am dedicat-o călătoriei sau vinului, adică tezaurizării de povești.

— **Sînteți un bun ascultător, într-adevăr.**

— Asta înseamnă că sînt un pic și hoț. Da, fur toate vorbele trăsnite pe care le aud, sau un pic încondeiate pe la sprînceană, sau smulse dintr-un adevăr necunoscut mie și le notez. Am totdeauna la mine un caiet și un pix. Limba se adună de la oameni și din lecturi.

— **Există însă prejudecata că un povestitor trebuie să fie mai puțin școlit ca să nu-și piardă ingenuitatea.**

— E o prostie. Școala și cartea sporesc puterea fantezicei pe întreg parcursul vieții. Sunt, cu fiecare carte citită (despre cartea bună vorbesc), mult mai bogat în expresii și mai aproape de cuvîntul după care umblu. Vremea povestitorilor populari, netrecuți prin abecedar, a trecut de cîteva sute de ani.

— **Dar într-un secol grăbit ca al nostru, timpul povestitului n-a trecut cumva ?**

— Socotesc că dimpotrivă. Povestirea e oricînd la îndemîna cititorului celui mai grăbit cu putință. Gîndește-te că în tot locul un Cehov, Caragiale, Creangă, Sadoveanu, Voiculescu, Istrati pot fi citiți cu bucurie, folos și desfătare, pe un spațiu îngust de timp. Povestirea nu va muri niciodată, cel puțin la popoarele cu dun oriental. Dealtfel, văd că și în lumea anglo-saxonă sau franceză ea cunoaște o nouă înflorire.

— **Puteți da o explicație ?**

— Bijuteriile pot încăpea în mîna oricărui om, palatele fastuoase numai în mîinile inițiaților, longevivilor și aleșilor. Nu cred că romanul anulează povestirea, ci cred că povestirea deschide drumul spre roman. Povestirea este gura de apă care potolește setea din toate clipele zilei. O povestire bună e un pahar de vin rubiniu amestecat cu lună fragedă și cu primul pas al izbînzii. O povestire bună e un talisman.

— **Dar ce facem cu povestirile proaste ?**

— Le aruncăm. Dar cum la noi nu se mai scrie aproape deloc povestire...

— **V-ați putea defini dumneavoastră singur în raport cu alți povestitori ?**

— Cu cei contemporani în nici un caz. Fiindcă în afară de mine aproape că nimeni din generațiile vîrstnice nu mai scrie povestire. Tinerii trec direct la roman textualist și nici nu pot face altfel, din moment ce există critici literari care spun că ei, în fiecare dimineață, mai întîi citesc cîteva fraze textualiste și abia apoi se spală pe ochi. Fraza aceasta nu vine din birlogul inocenței ; criticul respectiv îi măgulește pe tinerii rătăciți, convins că și ei îl vor linguși. Schimb de timbre cu chipul ipocriziei. Cînd tinerii vor începe prin a deveni sleifuitori de povestire, vor face un mare pas spre romanul bun de citit. Altfel vor pieri. Nu le-o doresc. Ar fi păcat să se piardă, mai cu seamă că unii, foarte puțini, dau dovadă de talent.

Cea mai muzicală

(Urmare din pagina 9)

tru mine o sărbătoare. Am avut atunci senzația că Eminescu nu mai e numai al nostru, ci e al tuturor, al unei mari familii cum e cea a Balcanilor și nu numai al ei, intrat sub zodia universalității. Mai ales că, de la Eminescu, datorită unor „fani" ai lui Adam Puslojić, discuțiile s-au purtat în jurul unui alt mare poet al nostru, Nichita Stănescu. Tot cu ocazia acestei călătorii în Grecia, unde am fost impresionat de vestigiile unei civilizații care continuă să fascineze lumea întreagă, l-am cunoscut pe pictorul Ștefan Rămniceanu care a vernisat la Atena o expoziție ce s-a bucurat de un succes deosebit, fiind socotită unul din importantele evenimente plastice ale anului. În treacăt fie spus, într-o seară, pe o terasă am vorbit ore în șir despre Nichita și deși eu și Ștefan Rămniceanu nu ne știam pînă atunci, ne-am găsit prieteni într-un frumos. Mi-a povestit cum, neavînd curaj să-l abordeze pe autorul **Necuvintelor,** l-a urmărit odată pe străzi mai multe ceasuri. Cînd, în sfîrșit, a îndrăznit să-i vorbească, i-a spus : „Nichita Stănescu, m-am îndrăgostit de pașii dumneavoastră !" Acesta, ca întotdeauna generos, i-a replicat : „Iată un vers mai frumos decît orice am scris eu."

— **Deci, într-un alt decor, într-o ambianță departe de țară, doi artiști români au discutat, pînă la urmă, tot despre noi înșine, despre ce este mai curat și mai frumos în ființa noastră.**

Corespondenţă din Deltă

Şcoala, ca un far la ţărmul vieţii

În miez aurit de septembrie, la şcoala din Sfîntu Gheorghe, aşezare agăţată între cer şi apă, pe limba de pămînt tînăr născut din îmbrăţişarea Dunării cu Marea, clopoţelul a spart în mii de bucăţi cerul de lapislazuli, clinchetul său vestind începerea unui nou an şcolar. Momentul a fost salutat cu solemnitatea cuvenită de cîrdurile de cocori ce se pierdeau în vraja depărtărilor şi de focul florilor îvite pe obrajii purtătorilor de ghiozdane. Tot soarele Deltei a coborît pe creştetul copiilor de pescari, prins, acolo unde era cazul, în panglici late şi înfoiate şi doar murmurul valurilor a tulburat măreţia clipei.

Încă dis-de-dimineaţă, în nisipul ulitei ce duce spre şcoală, au început să se suprapună urmele paşilor celor ce, agăţaţi de mîna mamei, se îndreptau cu sfială şi speranţă spre sălile de clasă. Şcoala generală cu clasele I- X din comuna Sfîntu Gheorghe numără doar 105 elevi şi 8 cadre didactice fiind din acest punct de vedere o unitate şcolară foarte mică. Dar dragostea de carte a copiilor, călăuzită cu tact şi pasiune de cei ce îi învaţă profesori, o face mai mare decît multe alte şcoli. Aşa cum mărturisea inspectorul general adjunct, profesorul Vasile Simionescu, de la Inspectoratul şcolar al judeţului Tulcea, şcolile din Delta Dunării ridică cele mai puţine probleme datorită extraordinarei ambiţii a copiilor de a învăţa carte şi modului activ de implicare a părinţilor în viaţa şcolii.

Festivitatea începerii noului an şcolar a fost inaugurată de directoarea şcolii, profesoara Victoria Pătrăşchiţoiu, care a subliniat rolul învăţămîntului românesc în anul Congresului al XIV-lea, sarcinile ce revin fiecărei şcoli, fiecărui dascăl în formarea unor tineri cu reale calităţi morale şi profesionale, pe măsura cerinţelor noii etape de dezvoltare a ţării. Atmosfera e dominată de ecoul sărbătorii din inima Iaşului, nobilele idei şi îndemnuri adresate de preşedintele ţării tineretului studios fiind recepţionate şi aici, la capăt de ţară, la întreaga lor intensitate. Nu e de mirare că vocea profesoarei Cringuţa Petrăvici e înecată de emoţia începutului de drum. A terminat anul acesta cursurile Politehnicii bucureştene şi se numără printre cele 53 de cadre didactice repartizate anul acesta în judeţul Tulcea. Nu mai puţin emoţionată este învăţătoarea Dolna Epifanov, învestită din nou cu nobila misiune de dascăl la clasa I. Puştimea ascunsă printre buchetele de flori puse cu dragoste pe fiecare băncuţă nu are ochi decît pentru paginile abecedarului, mîngîiate cu acea inconfundabilă tandreţe a copilului fericit. Nici pe învăţătorul Gheorghe Procopie nu l-au ocolit emoţiile, cu toate că a dobîndit suficientă experienţă la catedră. Anul acesta predă la „combinata" claselor a II-a şi a IV-a, ambele avînd exact 18 elevi. Chiar dacă efortul dascălului e mai mare decît în alte situaţii, calitatea lecţiilor simultane e sporită tocmai de numărul redus de elevi şi de frecvenţa mare a momentelor de lucru individual.

Profesoara de engleză Daniela Borhan n-avut de mai multe ori ocazia părăsirii acestui colţ izolat de lume, dar, de fiecare dată, reala ei pasiune pentru activitatea cu elevii a făcut o să renunţe şi nu regretă că a rămas, uşurinţa cu care elevii ei, în special cei dintr-a cincea, deprind tainele limbilor străine constituind cea mai preţioasă răsplată. Dar, aveam să aflu de la profesorul Ionel Nincu, cele mai bune rezultate le au elevii în domeniul matematicii, isteţimea minţii ajutîn-lu-i să dezlege fără prea mari probleme tainele acestei ştiinţe.

Aceeaşi dragoste de a privi în ochii copiilor am întîlnit-o la educatoarele Ioana Suciu şi Iustina Gladiade care îngrijesc cu dragoste de mamă 57 de preşcolari, foarte mulţi veniţi aici la bunici pentru perioade mai îndelungate.

Elementul ce dă şcolii din Sfîntu Gheorghe valoare de exemplu este modul în care copiii depăşesc condiţia de „copii de la capăt de ţară". De ani buni, confruntarea cu rigorile examenelor de admitere în liceele şi facultăţile din toată ţara se soldează cu reuşite depline, participarea elevilor de aici la diferite etape ale concursurilor şi olimpiadelor şcolare devenind un fapt firesc. La fel de firesc ca şi participarea lor, în fiecare vacanţă, la taberele şi expediţiile organizate pe tot cuprinsul ţării. Mai mult chiar, beneficiind de o dotare pe măsura exigenţelor procesului educativ, avînd posibilitatea folosirii unui bogat şi variat material didactic, profesorii şcolii s-au lansat într-o adevărată întrecere cu ei înşişi, rezultatele acestela oglindindu-se în calificativele şi gradele obţinute de întreg corpul profesoral.

Chiar dacă aici, la Sfîntu Gheorghe, condiţiile sînt uneori mai vitrege decît la oraş, esenţial rămîne gestul tuturor celor care ocrotesc şcoala cu dragoste şi înţelepciune, luminînd cu ştiinţa lor sufletul şi mintea acestor copii harnici şi ambiţioşi. Pentru că oriunde s-ar afla, indiferent de firma şi mărimea ei, şcoala este la noi în ţară o eternă investiţie de încredere şi speranţă în puritatea şi liniştea zilei de mîine.

EUGEN NEGREA

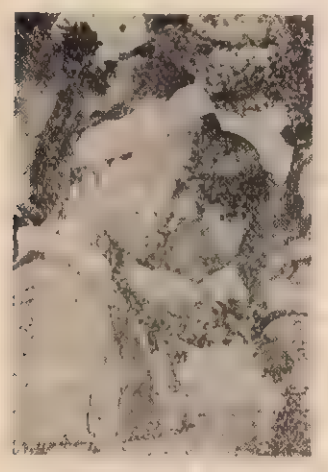

Primim la redacţie

Sub semnătura publicistului Liviu Timbus, a apărut în revista Flacăra din 7 iulie 1989 (nr. 1776) un interviu luat conf. dr. ing. Alexandru Măruţă, articol intitulat „Ce îşi propune să fie ecobiologia ?". Ca biolog şi îndeosebi ca ecolog, l-am citit cu deosebită atenţie, cu atît mai mult cu cît am onorarea de a cunoaşte atît pe publicist, cît şi pe intervievat. Materialul prezentat aduce la cunoştinţa publicului larg o serie de date — rezultat a numeroase teste şi experimentări desfăşurate în ţară şi străinătate — de un deosebit interes pentru autocunoaşterea umană. El este bine scris şi redă o parte din cunoştinţele acumulate în domeniu.

Cu toate acestea nu pot fi de acord cu părerile exprimate în material referitoare la crearea unei noi ştiinţe, ecobiologia. Argumentez aceasta pe următoarele motive :

1. Din 1866 Ernst Haeckel a propus crearea unei ştiinţe noi ECOLOGIA, care a fost definită de el tocmai pornind de la cele două cuvinte greceşti menţionate în articol şi pe care iniţial o considera drept acea ştiinţă biologică de cunoaştere şi înţelegere a interacţiilor dintre organismele vii şi mediul ambiant. Pe parcurs această ştiinţă s-a dezvoltat, şi-a lărgit sfera de acţiune, ea fiind definită în prezent drept „ştiinţa interdisciplinară care studiază nivelele superioare de organizare a materiei vii în interrelaţie cu mediul înconjurător".

În cadrul ecologiei — care este o ştiinţă interdisciplinară şi care are la bază principii şi legităţi biologice — s-au diferenţiat numeroase domenii, dintre care menţionez ecologia teoretică, ecologia terestră, ecologia forestieră, ecologia praticolă, ecologia acvatică (şi ea subdivizată în ecologia apelor dulci — limnologie şi cea a apelor marine — oceanologie), ecologia microorganismelor, ecofiziologie, biochimie ecologică, ecopedologie, ecologie industrială, ecologia socială, ecologie umană etc. Tot din ecologie face parte şi problematica atît de comentată astăzi, cea a protecţiei mediului înconjurător. În cadrul enumerării am inclus în mod intenţionat ecologia umană, care studiază cu precădere interacţiile dintre om şi mediul său înconjurător viu şi neviu (deci corespunde tocmai definiţiei date de tov. conf. Al. Măruţă pentru ecobiologie). Pentru precizarea obiectului ecologiei umane rog a se consulta şi cele două cărţi de bază apărute în acest domeniu în ţara noastră şi anume.

a) BARNEA M., CALCIU A. — 1979 — Ecologia umană, Ed. Medicală, 800 p.

b) BUDEANU C., CALINESCU E. — 1982 — Elemente de ecologie umană, Ed. ştiinţifică şi enciclopedică, 478 p.

În plus menţionez că această ramură a ştiinţelor ecologice se predă de mai mulţi ani ca o disciplină distinctă la toate Institutele Medico-Farmaceutice din ţara noastră.

În consecinţă apreciez că nu este oportun să se străduiască cineva ca să creeze o ştiinţă nouă biologică — cu „eco" în faţă, deoarece ecologia ca ştiinţă există de mult, este bine conturată şi se lucrează intens la ea de către mii de specialişti de pe glob.

2. Conf. dr. ing. Al. Măruţă a abordat de mai mulţi ani o metodă bazată pe procese biologice — metoda radiestezică (sau biogeofizică, cum a fost denumită încă din 1972 de către geologul român Dan Svoronos de la Institutul de Geologie din Bucureşti) — capabilă să pună în evidenţă o gamă largă de fenomene şi situaţii din geologie, seismologie, hidrologie şi sănătate. Ea se bazează pe sensibilitatea individuală a subiectului la stimulii biologici, geologici, fizico-chimici, climatici sau sanogenetici, cu ajutorul cărora pot fi evidenţiate procese greu de depistat pe alte căi. Metoda este — aşa cum se denumeşte — metodă şi deci poate fi aplicată în domenii diferite. Aceasta nu îndreptăţeşte pe nimeni ca să ridice o metodă la rangul de ştiinţă (despre ingineria genetică se vorbeşte mult, dar este şi rămîne o tehnică de virf în genetică).

Problemele legate de fundamentarea teoretică a radiestezie sînt încă deschise şi merită a fi aprofundate, tocmai datorită faptului că rezultatele practice o confirmă în multe cazuri. Dar a crea o ştiinţă biologică nouă bazată pe această tehnică mi se pare eronat şi chiar dăunător. Consider că tov. conf. dr. ing. Al. Măruţă este un bun experimentator, cu rezultate valoroase în radiestezie, însă nu cred că este oportun să i se facă propagandă pentru ideea creării unei ştiinţe, biologice, cînd D-sa a lucrat o viaţă întreagă în domeniul hidrotehnicii. Biologia are legile ei, ştiinţele biologice sînt şi aşa foarte variate, iar în prezent sînt tot mai mult interconectate cu alte ramuri ale ştiinţelor naturii, apărînd ştiinţe noi, cum sînt biochimia, biofizica, biomatematica, bionica etc. De aceea consider că nu este necesar ca să creăm ştiinţe noi fără a respecta regula de existenţă a oricărei ştiinţe : domeniu de acţiune specific, legităţi, tehnici şi metode specifice, bine integrate într-un tot coerent, cu o bază teoretică — şi dacă este posibil şi aplicativă — clară.

În încheiere aş sugera redacţiei organizarea unei mese rotunde pe tema „Ecologia cu aplicaţiile ei", în cadrul căreia s-ar putea clarifica pentru publicul larg probleme privind obiectul ecologiei, domeniile ei de aplicare şi impactele sale asupra vieţii economice, sociale, culturale şi istorice. Totodată putem recomanda redacţiei o serie de specialişti pentru ca prin articole ce vor apărea, publicul românesc să-şi poată face o idee clară despre această ştiinţă (deoarece prea mulţi au devenit „ecologi" de cînd a început să se vorbească despre protecţia mediului, echilibre ecologice, resurse regenerabile, ocrotirea naturii ş.am.d.).

Cu deosebită stimă,

dr. STOICA GODEANU

Secretar ştiinţific al Institutului Central de Biologie Bucureşti vicepreşedinte al Comisiei de Ecologie din cadrul Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă din R.S.R.

București

De curînd, sub genericul „București, capitala României în anul celui de al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român". Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București a organizat o decadă de comunicări consacrate trecutului, prezentului și viitorului capitalei patriei noastre. Relatarea noastră se va referi, de data aceasta, la cîteva din cele mai noi cercetări privind atestarea, prin documente, a originii și vechimii orașului de pe Dîmbovița.

S-au împlinit nu demult 530 de ani de la cea mai veche consemnare scrisă a numelui orașului București și a calității sale de reședință a Țării Românești. Actul ce poartă prin veacuri prețioasa informație a fost dat de cancelaria lui Vlad Țepeș la 20 septembrie 1459 unor boiernași mehedinteni din zona satului Ponor. Este vorba despre patru mici stăpînitori de ocine pe care voievodul îi împuternicea asupra moșiei lor. Ultimele cuvinte așternute de grămăticul românesc arată că :... „s-a scris în septembrie 20 în cetatea București, în anul 6968". Documentul respectiv a avut el însuși o istorie deosebită. S-a păstrat în condiții grele, așa cum o dovedește starea în care se înfățișează acum. Este rupt în două, cu marginile tranjurate, cu părți lipsă. Textul redactat în limba oficială a cancelariei are primele semne de mari proporții din chinoroz roșu după care urmează 25 de rînduri cu litere mici, destul de caligrafic așternute. Partea de jos a domnescului act este ocupată de monograma voievodului și aceasta tot cu litere mari, roșii. Suportul este de pergament. Pe marginea inferioară, unde s-a aflat sigiliul de ceară, a mai rămas numai șnurul împletit.

Hrisovul din 20 septembrie 1459 s-a aflat la începutul secolului XX în posesia învățătorului Alexandru Bunceanu din localitatea Nadanova. El a expediat actul pentru a fi prezentat în expoziția jubiliară organizată la București în 1906. După acest eveniment prețiosul izvor a dispărut pentru un timp, reapărînd în fondurile Bibliotecii Academiei. Pe baza acestui act s-au desfășurat cu trei decenii în urmă festivitățile consacrate seminarului de atestare a Bucureștilor, eveniment onorat cu participarea unor delegați din 15 capitale din Europa, Asia și America. Dar încă din 1959 s-a arătat că hrisovul lui Vlad Țepeș nu este actul de naștere a orașului București. Cele trei decenii care au trecut de atunci au confirmat pe deplin această realitate. Orașul nu a luat ființă la acest mijloc de veac XV, ci era mult mai vechi. Descoperirile arheologice au dovedit că marea așezare urbană de astăzi este moștenitoarea unei istorii care coboară cu 150 000 de ani în urmă. Astfel s-a constatat că prin secolele IX—XI așezarea răsfirată de la intersecția Căii Victoriei cu Alabia Dîmboviței, pînă către actualul Magazin al Tineretului, a început să dobîndească unele trăsături de tîrg. Urbea s-a conturat în secolul XIV în jurul unei cetăți domnești făcute din cărămidă. Ea datează de la mijlocul acestui veac în care voievodul de la Argeș, Basarab I, a reușit să alunge pretenții străine și să unească într-un singur stat cnezatele și voievodatele dintre Dunăre și Carpați. Un document aflat la Athos, în Grecia, emis de Alexandru Vodă Aldea, arată că acesta a întărit proprietățile mănăstirii Bolintin așa cum o făcuse și bunicul său Basarab și tatăl său Mircea cel Mare. Așezămîntul monahal de pe rîul Argeș ar fi unul din cele mai vechi din zona Capitalei de azi. I-au urmat Snagovul, Tînganul, Grindurile etc. Cele mai multe dintre acestea s-au bucurat de atenția urmașilor lui Vlad Dracul care se manifestă ca mari proprietari în bazinul mijlociu al Argeșului. Știm precis că satele Mănești (azi Buftea), Greci, au fost în raza Bucureștilor. Faptul acesta l-a îndemnat pe Vlad Țepeș să acorde o atenție aparte centrului Cîmpiei Române, mai ales în condițiile creșterii puterii otomane și ale victoriei sultanului Mohamed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului. Pentru a supraveghea hotarul amenințat al Dunării el hotărăște să-și stabilească o reședință mai aproape de fluviu. Domnitorul poruncește ridicarea unei cetăți peste fundațiile vechii așezări și zidurile sînt executate în perioada 1458—1459. Cert este că la 20 septembrie 1459 Vlad Țepeș era în „cetatea Bucureștilor", unde emitea hrisovul boiernașilor mehedinteni. În același loc documentele îl dovedesc și în 1460 și 1461, fapt ce confirmă noua calitate a orașului de pe Dîmbovița. Războiul din vara toridă a anului 1462, deși defavorabil oștilor sultanului, a produs schimbarea la domnia Țării Românești. Radu cel Frumos, fratele și succesorul lui Vlad Țepeș, a rămas aproape tot timpul agitatei lui domnii la București. El este ctitorul mănăstirii Tînganul, unde s-a presupus mult timp că își are și mormîntul. Cercetările arheologice efectuate în ultima vreme nu au putut aduce nici o lămurire în acest sens. Prin Vlad Țepeș și Radu cel Frumos orașul București se impune tot mai hotărît în viața Țării Românești dublînd capitala oficială, aflată la Tîrgoviște. Situat în mijlocul unei mari aglomerări umane, stăpînind drumurile de legătură cu Giurgiu și Dunărea, asigurîndu-și o prosperă activitate meșteșugărească și comercială, orașul s-a consolidat, devenind din secolul XVII cel mai puternic centru urban românesc și una dintre importantele concentrări urbane din sud-estul Europei.

Dr. PANAIT I. PANAIT

Dansul popular — mesagerul unei străvechi terapii

Creatorul, el însuși în primul rînd — ne spune interlocutoarea noastră, cercetătoarea Nineta Crainici — cunoaște cel mai bine ciudatele manifestări, aparent patologice, care însoțesc nu rareori actul de creație. Neplăcutul fenomen caracterizat prin remanența gîndurilor, obsesii stresante, însoțite de insomnii și stări de agitație, este specific scriitorului, artistului plastic, muzicianului, sau omului de știință. Se știe de asemenea că momentele de concentrare profundă sînt secondate de oprirea spontană a respirației, încît actul cerebral se produce în datorie de oxigen. Dar se constată și alte manifestări. Crampa mîinii scriitorului are loc din aceleași motive. Crampa mîinii instrumentistului sau transpirația și răcirea penibilă a mîinilor înaintea intrării în scenă au cauze variate și dublează starea de stres. Sînt cunoscute totodată sensibilitatea laringiană a cîntăreților, tulburările endocrine ale balerinilor, toate provocate de labilitatea neurovegetativă a diferiților slujitori ai artei.

Aceste neplăcute stări, specifice omului de litere, artistului și scientistului creator au făcut obiectul unor studii medicale, dar e locul să amintim că cercetări de valoare și soluții viabile aparțin chiar unor iluștri reprezentanți ai artei scenice. Astfel, marea balerină Isadora Duncan a aplicat la Paris dansul clasic în aer liber, cu piciorul gol, pentru corectarea unor tulburări neurovegetative la copii, metodă consemnată de istoria medicinei. În țara noastră, cunoscuta artistă Elena Cernei a elaborat lucrarea „Enigmele vocii umane" (prezentată și în revista noastră), prin care se propun metode terapeutice destinate prevenirii infarctului cardiac și al cancerului. Actrița de film Jane Fonda a lansat o metodă de gimnastică compusă din exerciții statice și dinamice, preluată și de unele servicii de gimnastică medicală din țara noastră.

Notabile și probate prin valoarea lor științifică se dovedesc și cercetările interlocutoarei noastre, artista Nineta Crainici, fostă solistă a Teatrului Muzical din Galați, studii efectuate cu concursul unor medici și care s-au concretizat într-o metodă terapeutică aprobată de Ministerul Sănătății. Aceasta se bazează în exclusivitate pe reconsiderarea dansului, văzut ca un mijloc specific de tratament. Jocurile populare, multe dintre ele, și în special cele foarte vechi — a putut constata Nineta Crainici —, s-au desprins din practica unor ritualuri ancestrale mistico-religioase, dar cu un pronunțat caracter medical.

Pentru început, în calitate de artistă lirică, Nineta Crainici, a fost atrasă de problemele legate de respirație și fonorespirație la cîntăreți, actori și balerini, desfășurînd studii și practică medicală de corectarea respirației chiar și la unii bolnavi aflați sub control medical. Din această practică constantă avea să se nască mai apoi interesul expres acordat folclorului și ergonomiei țărănești. Pe această cale, deci prin cercetarea dansului național din toate zonele țării, autoarea a izbutit să întocmească o metodă originală de tratament, denumită „Complex respirator bio-energetic", experimentată în săli de gimnastică și cluburi sportive.

Metoda se constituie din indicații de mișcare și respirație extrem de numeroase și variate, adaptate unui număr mare de manifestări patologice. O prezentare exhaustivă sau chiar parțială a metodologiei folosite apare ca imposibilă în limitele spațiului tipografic de care dispunem. Ne vom strădui, în schimb, să indicăm cîteva din traseele urmate de cercetătoare, deci modul în care a fost descifrată valoarea terapeutică a unor momente ale jocului popular.

În dansul „Fecioreasca", mișcările, în ritmul muzicii, sînt însoțite de bătăi cu palma aplicate pe coapse. Prin aceste lovituri este stimulat, bioelectric și motor, mușchiul cvadriceps, care, la rîndu-i, are un efect benefic asupra musculaturii abdominale inferioare, favorizînd optimizarea respirației. În același dans, bătăile pe gambe produc masarea mușchiului piciorului în zona în care au loc stazele circulatorii. Într-un alt dans, „Călușul", originea mistico-terapeutică este pregnantă pînă în zilele noastre. El probează, așa cum autoarea a demonstrat într-un studiu, că cei care l-au imaginat cu mii de ani în urmă, posedau cunoștințe de acu- și presopunctură. Că geto-dacii au folosit această terapie, este de părere tot Nineta Crainici, o dovedesc și cîteva statuete din lut ars, pe suprafața cărora motivele incizate nu sînt simple ornamentații, ci trasee ale meridianelor de acupunctură. Am vorbit despre aceasta cu alt prilej. În dansul amintit, cei nouă călușari fac cerc în jurul unei persoane bolnave, lungite pe pămînt. Executînd diferite mișcări, însoțite de strigăte, dansatorii folosesc și un ciocan cu care bat peste talpa goală a bolnavului (zonă cu puncte reflexogene, prin stimularea cărora se obțin efecte tămăduitoare). Și tot în timpul dansului se mai folosește și un alt remediu: frecarea bolnavului, peste talpă, cu un amestec de ierburi de leac, alcătuit din pelin, leuștean, odolean (din care se extrage extraveralul), pătrunjel, mușețel etc.

O altă sursă a constituit-o ergonomia țărănească.

Ciobanul, rezemat în toiag, cu picioarele depărtate, nu-și alege această poziție în mod întîmplător. Poziția permite o mai bună așezare a abdomenului și a umerilor, favorizînd respirația. Surprinzătoare s-a dovedit și o altă observație. Examinînd pînzele pictorului Nicolae Grigorescu, Nineta Crainici a reținut în mod deosebit tabloul intitulat „Copiliță dormind". Atitudinea în care este înfățișat personajul reprezintă în același timp și un excelent exercițiu de relaxare generală, verificat în practică și pe care autoarea îl recomandă publicului larg. Persoana care dorește să-l încerce se lungește pe partea dreaptă, cu piciorul drept perfect întins și cu piciorul stîng îndoit din genunchi pînă la nivelul abdomenului. Poziția membrelor superioare este și ea specifică: mîna dreaptă stă întinsă de-a lungul corpului, iar cea stîngă, îndoită din cot pînă în dreptul nasului. Cu ochii închiși și respirînd liniștit, cel în cauză va simți după un scurt timp un șoi de mișcare în circuit ce se produce în podul palmelor. Este semnul liniștirii ritmului respirator și cardiac și al unei mai bune funcții hepatice. Autoarea recomandă exercițiul persoanelor cu munci sedentare, scriitorilor, cercetătorilor, deci oamenilor constrînși, prin vocație, și pasiune, să stea ore în șir în fața mesei de lucru.

Am dat aceste exemple pentru a indica doar cîteva din izvoarele care au stat la baza constituirii metodei Complex respirator bioenergetic. O descriere mai amănunțită o va face chiar autoarea într-o lucrare pe care o pregătește pentru tipar. Un mijloc de tratament care, sperăm, va îmbogăți arsenalul terapeutic al medicinei naturiste.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Morfogeneza frunzei [2]

Ion Tarnavschi a urmat liceul la Rădăuți, iar licența în științe naturale a susținut-o în 1928 la Universitatea din Cernăuți, specializîndu-se ulterior în Franța, la Grenoble. Obține în 1935, la Cernăuți, titlul de doctor în științe naturale, cu teza **Studii caryosistematice la genul Pulmonaria L, cu accentuarea morfologiei cromozomilor și a meiozei.** Activitatea didactică și-o începe în 1929 la Universitatea din Cernăuți, iar din 1939 trece la Universitatea din București, unde în final este profesor de morfologia plantelor și patologie vegetală (1961—1972). A fost de asemenea director al Grădinii Botanice a Universității din București (1952—1975), inițiator de publicații de specialitate, membru al Societății internaționale de biosistematică.

În palinologie a realizat (singur și în colaborare) ample cercetări privind morfologia în polen a circa 2 500 specii de plante, lucrarea sa **Morfologia polenului unor reprezentanți ai Ordinului Rutales** fiind distinsă cu premiul „Emanoil Teodorescu" al Academiei R.S.R. Studiile sale asupra florei și vegetației algologice din interiorul țării, începute încă din 1930, l-au dus la descoperirea a numeroși taxoni (**Gonphonema Teodorescu** etc.), a căror descriere a fost apoi cuprinsă în lucrări de sinteză.

Aportul său a fost esențial în fundamentarea cariologiei (studiul structurii și funcțiilor nucleului celulei vii) românești. A studiat prin electromicroscopie ultrastructura peretelui celulei vegetale, a determinat numărul cromozomic al autofitelor din România, a investigat citogenetica și citogeografia plantelor halofile. Studiile sale de genetică experimentală au deschis calea pentru obținerea unor valoroși hibrizi de cereale și de plante horticole. Rezultate importante a obținut și în ce privește filogeneza elementelor constitutive ale angiospermelor, morfogeneza frunzei și tulpinii la unele plante superioare, morfologia stomatelor la plantele carnivore etc.

A elaborat un foarte util **Determinator de plante superioare** (în colaborare cu M. Andrei, 1971) și ulterior un **Practicum de morfologie și anatomie vegetală** (1974).

A practicat cu pasiune, o viață întreagă, ca și alți naturaliști, drumeția. Cînd l-am întrebat, într-un rînd, dacă s-ar încumeta să-și definească deviza vieții, nu a șovăit și mi-a spus: „Adevăr și dreptate". Schițîndu-i profilul, revista „Natura" scria (nr. 3/1969): **„Rîvna nesfîrșită alături de cea mai sistematică muncă, grijă de cel mai neînsemnat detaliu alături de îndrăzneala celor mai cutezătoare ipoteze [...]**

I. M. ȘTEFAN

„Chirurgia duodenului"

Cartea doctorului în medicină Alexandru Ionescu este o lucrare științifică bazată în primul rînd pe practica îndelungată a autorului iar în al doilea rînd pe informarea la zi din literatura de specialitate. Cu intenția declarată (și cu reușita deplină), autorul încearcă satisfacția de a pune la îndemîna practicienilor, și nu numai a lor, o monografie de tehnică chirurgicală mult așteptată de întreg corpul medical.

Este cunoscut că patologia cît și abordarea chirurgicală a acestui segment de tub digestiv, duodenul, sînt dificile cel puțin din două puncte de vedere. Primul fiind acela că bolile acestui organ sînt rar diagnosticate la debutul lor, iar al doilea, generat de problemele dificile de abordare a duodenului, care prezintă raporturi intime atît cu pancreasul, cît și cu căile de excreție pancreato-biliară.

Lucrarea se remarcă mai întîi prin descrierea clară a tehnicilor chirurgicale a celor mai frecvente boli ale duodenului, tehnici ilustrate prin schițe cuprinzătoare. În al doilea rînd, monografia este scrisă într-un stil atractiv, ceea ce face ca lectura să fie comodă și cu un beneficiu de reținere maxim. În al treilea rînd, și considerăm că nu ultimul, cartea abordează un capitol deosebit de dificil, cel al complicațiilor postoperatorii, precoce și tardive, descrind la fiecare dintre acestea și reintervențiile care se impun.

Considerăm apariția acestei monografii ca o reușită deplină și umplerea unui gol mare din marea Cartă a tehnicilor chirurgicale din literatura medicală.

Lucrarea adresîndu-se tuturor medicilor și studenților în medicină, o recomandăm cu căldură.

Dr. IUTIS TANASIS

PRIVIND cu atenție ÎN JUR

Nici prin cap nu le-a trecut oamenilor din Smeeni, cum că ei ar putea fi inventatori. Pentru tot ceea ce au meșterit au doar o vorbă : „Nevoia te învață ! Scoți bani și din nimic". Că la nevoie au adăugat ceva idei, un fel aparte de a privi în jur și destulă muncă, asta, parcă nu s-ar mai pune la socoteală. Important este că treaba s-a făcut și au ieșit din nevoi. „Păi, cu mulți ani în urmă, nu aveam nici mobilier în primărie, n-aveam după ce bea apă !", își amintește Nicu Ionescu, secretar adjunct cu probleme de propagandă al Comitetului comunal de partid Smeeni, județul Buzău. „Cam așa e. N-aveam nici o masă pe care să scriem", întărește Nicolae Alion, secretarul Biroului executiv al Consiliului popular. „Acum, ne putem cumpăra tot ce e necesar. Am mobilat toată primăria, am făcut cameră de oaspeți, cu tot ce trebuie în ea. La anu' începe construcția la noul sediu al primăriei și la centrul comunal de creație și cultură socialistă. Iar o să cumpărăm mobilă ! Facem costume pentru echipa de dansuri și pentru teatrul popular. Avem cu ce, întrucît mergem pe autofinanțare.

Zîmbesc amintirilor. Nicu Ionescu povestește pe-ndelete, în timp ce rontăim vestiții covrigi de Buzău. Necazul cel mare era cu porcii ; oamenii nu reușeau să-și onoreze contractele. Era doar unul, Radu Stan din satul Udați, care încheia niște contracte de te prindea și mirarea, iar porcii lui erau o frumusețe ! Cum face ăsta, frate ?, au început să se întrebe între ei ; pe urmă l-au întrebat și pe el. Tot secretul stătea într-un fel de mașinărie pe care Radu Stan, mecanic cu îndeminare, și-o făcuse în curte. Au luat metoda lui, i-au mai adus niște îmbunătățiri și așa s-a născut urluitoarea, construită lîngă moară". Tot un fel de moară ar fi, numai că nu merge doar cu grîu ori porumb curat. Merge cu ce vrei și ce nu vrei : fin, vrejuri de fasole, frunze de varză, porumb. Un snop de „ciocani" dacă ai — și pe ăla îl macină. Se scoate furaj concentrat pentru animale. Toate îl mănîncă cu poftă și oamenii le dau cît e iarna de lungă. Așa valorificăm noi acum și resursele locale de larbă. E simplu de construit și nici nu costă decît 30 000—40 000 lei. În patru ani, de cînd o avem, s-a amortizat suma asta de cîteva ori. Realizăm contractele la animale, ba scoatem și un bănuț în plus, că vin acum toate comunele din jur la urluitoarea noastră. Plătesc o taxă și le măcinăm la toți".

Cea de-a doua idee care le-a venit oamenilor din Smeeni pare a rezolva o problemă ce-i frămîntă pe mulți : deșeurile textile. În comună există o secție de țesătorie aparținînd de întreprinderea de postav „Auzga". S-au adunat cîțiva din muncitorii de aici — Vasile Țîrca, Marin Davidoiu, Radu Rusciuc, Marin Popescu — și s-au apucat să meșterească. Ceea ce a ieșit seamănă cu o mașină de tors. A primit numele de „raizăr" și a început să rontăie tot ce-i de prisos în casa gospodarului : prețuri rupte, haine vechi, cîrpe inutile, în sfîrșit, toate textilele degradate. Raizărul le destramă, le face fir, apoi spată. Se folosește la saltele ori plăpumi, se împletesc ciorapi și mănuși, se fac prețuri, ba chiar covoare noi. „Nu avem textile, cîte am putea prelucra ! Îmi închipui că la dumneavoastră, la București, sînt mai multe, glumește Nicu Ionescu. Să ni le dea nouă că le cumpărăm. Folosește puțini oameni, de fapt... doar unul, dar îi servește pe mulți".

Celelalte idei ale oamenilor din Smeeni nu sînt la fel de originale, dar asta îi interesează mai puțin. „Să avem bani noștri, ai primăriei și să ajutăm locuitorii comunei, asta am urmărit. Daracul de lînă a adus 19 000 lei pe primul semestru. Sînt peste 10 000 de oi în comună, afară de cele ale C.A.P.-urilor". Cu cărămidăria și-au atins mai multe scopuri. „În primul rînd, nu mai solicităm cărămizi de la economia națională, folosim pămîntul de la marginea Călmățuiului, pămînt sărăturos, tocmai bun pentru cărămidă și facem mari economii la transporturi. Într-o mașină încap vreo 5 000 de cărămizi. Ca să faci o casă, ai nevoie de 70 000—80 000, sînt, deci, 10—12 transporturi. Acum, cu un cal și o căruță, ba chiar cu un cărucior, ți-ai făcut treaba în comună. Avem sumedenie de comenzi și vindem la cine vrea să cumpere", afirmă Nicolae Alion. „A fost de ajuns să ne uităm mai cu atenție în jur și am descoperit o mulțime de posibilități de a aduce bani. Acum avem un consiliu popular și o comună bogate, înstărite. Este, de altfel, ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat, nu o dată, necesitatea folosirii resurselor locale, necesitate subliniată cu tărie în proiectul Programului-Directivă pentru Congresul al XIV-lea și pe traiectoria căruia comuna noastră se situează cu fermitate".

Cum spiritul de observație îi s-a dezvoltat, ceea ce au realizat pînă acum le-a dat încredere, iar rezervele primăriei le par inepuizabile, oamenii Smeenilor au mari și perfect realizabile proiecte. „Urmează o cojocărie, că umblă oamenii după cojoace tocmai pe la Brașov, ne-am gîndit la o secție de sucuri, conserve de legume și bulion — sînt 140 de hectare de grădini aici, la noi — iar visul cel mai ambițios este fabrica de ulei de porumb".

Cu certitudine, le vor construi pe toate. Ce a fost greu, au făcut : ochii au învățat să privească, mintea să gîndească, mîinile să meșterească. Așa au scos banii, cum zic ei și din „mai nimic".

LIANA MOLNAR ■

GOSPODĂRIA anexă devine PRINCIPALĂ

Deși prin denumire ar putea sugera ceva secundar, oarecum de mîna a doua, o gospodărie anexă, făcută și exploatată cum trebuie, adică cu seriozitate și spirit gospodăresc, se dovedește o întreprindere serioasă și de importanță principală. Cea a Consiliului popular al municipiului Făgăraș merită luată în discuție din mai multe motive.

Este amplasată pe 11 hectare, din care 9 erau neproductive, o veche amenajare piscicolă dinaintea primului război mondial, degradată în timp și abandonată — un lac colmatat, resturi de diguri și fundații. Primul cîștig a fost deci repunerea în circuitul productiv și valorificarea superioară a acestor mlaștini. În locul lor a fost construită o bază de agrement, unica în oraș, care are cîteva lacuri populate cu pește, unde se poate pescui contra o taxă modestă. Pe aceste lacuri alunecă bărci și hidrobiciclete. Au mai fost construite 5 căsuțe pentru camping, un mic restaurant cu terasă.

Încă din 1985 a fost parțial dată în folosință în condiții de rentabilitate o bază de producție tip gospodărie anexă destinată fondului de autoaprovizionare și fondului de stat. Aici se cresc tăurași, porci, oi și păsări. Maternitatea de scroafe livrează purcei cetățenilor care fac contract cu statul.

Timp de patru ani, printr-o participare masivă și, fără exagerare, entuziastă, cetățenii municipiului, după un plan bine întocmit și sub directa îndrumare a consiliului popular au trasat alei, au plantat gonele verzi, au construit grajdul pentru taurine, fînarul cu magaziile de furaje. Cu ajutorul muncitorilor de la Fabrica de mecanică fină s-a dat în folosință un gater, inițial folosit pentru construcțiile gospodăriei, urmînd ca în curînd să satisfacă necesitățile cetățenilor. Tot în perimetrul gospodăriei a fost construită o instalație de biogaz, ale cărei materii prime sînt dejecțiile provenite de la animale.

90 la sută din materialele necesare construcțiilor și amenajărilor sînt provenite din demolări sau recuperate din industria municipiului : deșeuri de poliesteri, fier, lemn, grinzi și țevi de instalații.

Din mai nimic, pe un teren impropriu agriculturii s-a ridicat o bază de agrement și o bază de producție care funcționează în sistem gospodăresc. S-a îmbinat deci utilul cu plăcutul.

Dar iată care sînt realizările pe primele 9 luni ale anului. Cifrele ne sînt furnizate de tovarășa Elena Răceanu de la Consiliul popular municipal și dînsa, ca mai toți cetățenii municipiului, cum spuneam, o entuziastă participantă la tot ceea ce s-a făcut.

Planul la tăurași de 350—400 kilograme a fost de 15 capete. S-au realizat 22, din care 12 au și fost livrați la fondul de stat. Au fost repartizați gospodarilor municipiului 98 purcei. Planul de 163 purcei, va fi îndeplinit pînă la sfîrșitul anului. Gospodăria are 75 de oi matcă. Vor fi livrate pînă la sfîrșitul anului 45 de capete. La fondul pieței au fost vîndute pînă acum 215 rațe de 2,5—2,8 kilograme. În fiecare an se cresc gratuit pentru Casa de copii școlari 5 porci. Din taxe de pescuit s-au încasat aproape 40 mii lei. Amatorii de pescuit nu stau degeaba cu bățul în mînă. În toamna trecută lacurile au fost populate cu puiet de crap și caras în valoare de 37 mii lei. Gaterul va începe și el să aducă beneficii gospodăriei. Animalele sînt hrănite prin munca personalului consiliului care a luat în acord global 5 hectare de porumb de la I.A.S. Simbăta și 5 hectare fîneață. Mulți și-au adus aminte că tineri fiind, știau să tragă coasa și să minuiască grebla. Pe lîngă furajele realizate prin acordul global mai sînt folosite resursele secundare existente în zonă : plevuri de la Baza de recepție, pastă de cartofi sau fasole de la întreprinderea de industrializare a legumelor din municipiu, frunze de varză și sfeclă de la grădinile de legume ale I.I.P.L.C. Făgăraș. Tot muncitorii de la Fabrica de mecanică fină au meșterit o moară de furaje care toacă coceni de porumb care se servesc la iesle sau troacă amestecați cu pasta de cartofi și fasole.

S-ar părea că totul e gata. Nu. Planuri de viitor mai sînt. Mai ales că asemenea preocupări sînt stimulate și constituite de documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului. Se vor construi cîteva terenuri de sport — volei, tenis, baschet. Se vor pune bazele unei industrii mici care va prelucra puiele de la animalele crescute aici. Meșteri în oraș se găsesc destui. Tradiție există și nu de un an-doi, ci de sute.

În urmă cu doi ani, în Făgăraș, Consiliul popular județean Brașov a făcut un schimb de experiență cu primarii de județ. Ideea a fost : ce se poate face din resurse locale la îndemîna tuturor, bineînțeles cu muncă și inițiativă. Sperăm că exemplul a fost molipsitor.

Concluzia e simplă. Aceste gospodării anexă trebuie susținute, încurajate, dezvoltate pe cît posibil. Ideea apariției lor este generoasă în primul rînd pentru că folosesc resurse secundare, terenuri impracticabile pentru agricultura mare. Ea este suma muncii și inițiativei cetățenilor unei localități și poate constitui emblema spiritului lor gospodăresc.

OPREA GEORGESCU ■

ZĂCĂMÎNTUL NUMIT HĂRNICIE

În concluziile formulate la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a înfățișat o seamă de orientări și observații de mare însemnătate pentru îndeplinirea programelor de autoconducere și autoaprovizionare a localităților țării. Aceste programe se derulează într-un cadru social-economic unitar, dar conținutul efectiv al acțiunilor respective apelează cu prioritate la munca și inițiativa organelor locale, la preocuparea și dorința de mai bine ale cetățenilor din fiecare localitate. Cu alte cuvinte, peste tot există un zăcămînt numit ingeniozitate și hărnicie; totul este ca el să fie „exploatat", să fie pus în valoare, să producă, deci, bunăstarea „la scară locală" din care se compune, de fapt, bunăstarea întregii țări.

Prezentînd exemplele din Smeeni și Făgăraș, propunem, implicit, un util schimb de experiență în acest domeniu încă insuficient explorat al resurselor locale din care se naște prosperitatea celor de-acolo și de peste tot.

Note

Catalizatorul omenici

Viața pune uneori la încercare tăria omului. Și alte calități ale sale. Ceea ce, în condiții obișnuite, poate fi luat drept sigur devine, dintr-o dată, incert. De pildă, capacitatea de a-ți dovedi competența profesională tocmai atunci cînd cineva dă semne că s-ar îndoi de aceasta, sounînd și altora că ai lipsuri pe care te încăpățînezi să nu le vezi. Nu convingi pe nimeni dacă, în loc de argumentele profesionalismului ireprosabil, onul preopinentului un afiș cu defectele sale. Pe care le știai de mult. Însă, cît te-a lăsat să faci ce vrei, l-ai lăsat să facă la fel.

Medicul veterinar Virgil Ditescu din comuna Stoenești, Arges s-a confruntat cu o asemenea încercare. Nu doresc să stărui asupra duratei ei, a încercării, fiindcă această durată implică și un gen de culpabilitate a lui, pe care nu mi se pare lucrul cel mai nimerit s-o subliniez îngroșat. La ora de față, datele cazului — medicul contribuise și el, chiar dacă involuntar, la a deveni „un caz" — datele problemei, altfel sous, arată că, oricît de complicată ar deveni, la un moment dat, dificultatea în care se află un om, ea poate fi biruită, dacă se intervine cu bună-credință, cu grijă reală față de viața reală a acelui om, într-un cuvînt, cu omenie. Cu omenia întreagă a gîndului, a intenției, a gestului, a faptei neamînate: cu omenia întreagă, cuprinzătoare și de generozitate, și de simț civic, și de simț politic, și de responsabilitate : cu omenia întreagă, aceea capabilă să facă lumină acolo unde ceața era greu de risipit, capabilă să răsfrîngă lumină — una din cele mai frumoase lumini de pe lume — inclusiv asupra celui de la care emană.

De curînd, mă aflam în biroul directorului general al Direcției Generale a Agriculturii din județul Arges, împreună cu titularul și cu medicul veterinar Ditescu. Parcursesem, în stufoasa ei întindere, o poveste lungă și reduceam, de comun acord, totul la ceea ce se dovedea important în primul rînd. Mici sau mari culpe, de-o parte și de alta, într-un conflict de muncă încheiat — în plan juridic, definitiv — oricît de clar le-am fi vizualizat, după ce își produseseră de mult efectele, nu mai prea puteau ajuta la găsirea unei rezolvări în ceea ce era limpede că stă pe primul plan: readucerea într-o activitate utilă societății a unui specialist competent : repunerea acestui om în raporturi firești cu meseria lui.

Atunci a intervenit omenia de care vorbeam: cu toate componentele ei. Colegial, directorul general a stabilit care este locul de muncă din județ, liber la momentul respectiv, cel mai potrivit pentru medicul veterinar Virgil Ditescu: acela pentru care el însuși a optat în fața noastră, după cîntărirea lucidă a situației, nepripit. Cu precizarea că era o soluție de tranziție, pînă la găsirea uneia mai bune, pentru care i se promitea, cu anticipație, sprijin. „Mîine mă prezint cu cererea la unitate pentru a obține avizul", spune medicul veterinar. Veți vedea cum știu să-mi fac meseria, nu veți fi nevoit să-mi faceți vreun reproș". „Eu voi telefona, pînă atunci, la unitate: poimîine mă găsiți aici și vă dau numirea". Directorul general punea punct, în felul acesta, unei discuții prea lungi la care mulți au contribuit, chiar și dînsul fără să vrea, la a nu-i lăsa șansa să fie mai scurtă. Dar să nu uităm că agricultura unui județ este ceva mai mare decît o clasă de elevi și că nici dirigintelui nu-i ajunge timpul liber să arbitreze integral traiectoria fiecăruia dintre elevii săi. Viața mai trebuie luată și așa cum este ea, viața concretă, nu ca pe o proiecție a ei, fatal modificatoare și nu neapărat modificatoare în sens artistic. Uneori lucrurile complicate se reduc la ceva care-i mai important decît tot restul. Se pot reduce. Ca într-o reacție chimică. Este nevoie însă de catalizatorul omeniei. Unde omenie e, mult e.

DORIN GHERGHINESCU ■

Pentru preşcolarii celor şase grădiniţe cu program normal şi pentru subpreşcolarii creşei din tînărul oraş Bumbeşti-Jiu vara a fost trimestrul celei mai intense activităţi. În faţa grădiniţei cu creşă patronată de întreprinderea mecanică a noului oraş poţi întîlni la orice oră a zilei (în afară de cea a somnului obligatoriu) imaginea prezentă aproape în toate documentarele noastre cinematografice de actualităţi : copii în uniforme albastre ţinîndu-se de mînă, învîrtindu-se în cerc şi cîntînd gălăgioşi în iarba cît ei de înaltă.

Grădiniţa cu program prelungit şi creşă din oraşul Bumbeşti-Jiu este una de excepţie. Îţi dai seama imediat ce intri pe coridoarele ei. Anul acesta a dobîndit 7 locuri întîi la „Cîntarea României", 3 locuri întîi în tabăra de la Năvodari şi locul întîi la întrecerea între unităţile similare din judeţ. Este, prin urmare, cea mai bună grădiniţă din judeţ şi printre cele mai bune din ţară. Întregul local arată ca o încîntă de artă în care copiii, atît de vii şi firesti, par ghizii acestui aşezămînt cultural, sau mai degrabă, ei înşişi, odoare preţioase ale „tezaurului" depozitat aici.

Pe holurile grădiniţei — expoziţii cu lucrările copiilor. Desene, cusături, aplicaţii (...de-atîsti ce serios lucrează !") realizate de cercurile tehnico-aplicative, pirogravuri, obiecte de tîmplărie, măsuţe, scăunele, jucării. Toate în miniatură, ca pentru o lume în care copilăria şi imaginaţia sînt dimensiunile niciodată schimbătoare. Totul impecabil lucrat, impecabil gîndit, sugerîndu-ţi ce potenţial energetic şi ce disponibilităţi creatoare se ascund chiar şi în fiinţele acestor vîrste mici. Cu care lucrează, însă, şapte cadre cu înaltă pregătire pedagogică, patru avînd gradul I, două — gradul II şi unul cu definitivat. Deschizi uşi şi dai peste săli cu aparate de proiecţie, filme şi desene animate, diapozitive („a venit Gopo la noi şi s-a jucat cu copiii"), săli în care viitorii oameni învaţă numele uneltelor şi secretele meseriilor lucrînd şi jucîndu-se, săli de gimnastică dotate cu aparatura de rigoare, coridoare şi săli mochetate cu covoare persane. În plus, uzina mecanică patronatoare va face pentru grădiniţă o centrală termică cu valorificarea deşeurilor specifice (rumeguş). Din punct de vedere material, unitatea aceasta poate oricînd găzdui o întîlnire naţională de profil, chiar un colocviu mondial pe temele învăţămîntului preşcolar.

Dar, pe deasupra acestora, ar mai fi de adăugat încă ceva : toţi pereţii grădiniţei sînt pictaţi cu scene din viaţa copiilor, holurile coridoarelor, tîmpităţile de sus ale sălilor de zi, totul e împodobit în linii şi culoare de însăşi mîna directoarei acestei instituţii, Valentina Popescu. Sufletul ei bun şi generos de mamă şi educatoare a organizat, cu o forţă magnetică pretutindeni vizibilă, geometria călduroasă, intimitatea de frumuseţe maternă a acestei Case cu adevărat a Copilăriei. Şi mai trebuie ceva neapărat de adăugat :

Pentru lumea de mîine a oraşului

Grădiniţa din Parîng

le-a dăruit de la vîrsta cea mai fragedă ceva ce nimeni nu le va putea şterge din suflet şi din biografie niciodată : mesajul tulburător de adînc al străvechilor ţinuturi şi sate româneşti de la poalele Parîngului, de pe valea aceasta muntoasă a Jiului.

Nu doar că a organizat în cadrul grădiniţei sale expoziţii cu costume naţionale foarte vechi, de peste 150 de ani, ca acesti copii să vadă acum cînd au sufletul limpede şi impresionabil ca o peliculă fotografică, tezaurul din lada de zestre a ţinutului, n-a propus doar o activitate de comunicări ştiinţifice la nivelul judeţului numită „Valorificarea tradiţiilor şi obiceiurilor populare în activitatea cu preşcolarii", ci a făcut chiar ceva mai mult. A umblat ea însăşi prin casele vechi şi a culeş obiceiuri rămase din moşi strămoşi, cum ar fi cel al „Pităraiilor", şi i-a învăţat pe copii toate acestea într-un cadru instituţionalizat, exact la vîrsta cînd imaginaţia lor comunică adînc cu substratul ancestral. Ie-a făcut 50 de costume populare, pentru băieţi şi fete, adunîndu-i într-un ansamblu folcloric care valorifică aurul tradiţiilor populare din această zonă. Şi mai ales le-a povestit copiilor. Să nu uite niciodată de unde vin, cine sînt şi cine le-au fost moşii şi strămoşii.

„Mai demult, copii, femeile purtau bania pe cap, un cos înalt, împletit din nuiele subţiri. Îşi puneau mai întîi pe cap oblanicul, o turtă de cîrpe, să nu le doară capul, şi abia peste oblanic aşezau bania plină cu oale cu mîncare, cu străchini, cu linguri, cu ştergarul lung pentru masa întinsă pe cîmp. Aşa duceau femeile mîncarea caldă celor aflaţi la lucru, la sapă, la secere, la coasă. Iar bania aceasta n-o ţineau cu mîna pentru că în dreapta duceau uliorul cu apă iar în stînga, grebla sau furca. Vă imaginaţi cît de încărcată de greutăţi era o femeie mergînd vara la lucru, pe cîmp. Acum urcă în maşină, pune în portbagaj şi sapa şi coasa şi grebla, dar voi să nu uitaţi niciodată cum au trăit şi muncit cei de dinaintea voastră.

Femeile erau îmbrăcate cu vilnic iar cele măritate, cu marama de borangic. Bărbaţii erau învesmîntaţi în costume schilăreşti, din abă cu şnur negru şi cu nelipsitul tricolor românesc. Locuiau în case înalte cu beciuri dedesubt, deasupra aveau trei camere cu intrarea din cerdac. Dimineaţa, cea mai harnică gospodină din sat era cea care curăţa turta din tăst, în cerdac. Mîncarea se fierbea pe vetre, în oale de pămînt. Se făcea o turtă de mălai şi se punea în iar. Asta era, copii, turta coaptă în spuză. Mai aveau strămoşii voştri pe vatră un fel de formă de tuci, în care se punea o turtă de mălai împodobită cu seminţe de roşii pe deasupra. Turta se acoperea cu acest tăst şi se punea în iar să se coacă. Şi acum se mai fac la unele nunţi turte în tăst şi sînt atît de bune încît nuntaşii lasă uneori pîinea şi îşi amîntesc de gusturile strămoşesti. Cînd femeia scotea dimineaţa turta din tăst şi-o bătea în cerdac, se auzea peste tot satul. Răsuna satul, în zorii zilelor de vară, de turtele bătute cu palmele lor muncite. Şi chiar dacă voi, copii, trăiţi azi în vile cu apă la robinet şi mîncaţi pîine de la brutăria oraşului, să nu uitaţi niciodată de aceste obiceiuri ale pămîntului".

Şi cu siguranţă că muncitorii de mîine ai celor două întreprinderi mecanice sau ai marelui şantier hidrotehnic care s-a deschis cu o perspectivă amplă de lucrări, în timp, nu vor uita cea ce le-a spus cu sufletul, în zorii sufleteşti ai fiinţei lor, Valentina Popescu. Ei vor fi mai tîrziu, cînd vor fi oameni în toată puterea cuvîntului, cei care vor însufleţi ansamblurile folclorice ale celor două cămine culturale din oraş, ale clubului muncitoresc sau ale casei de cultură care se va construi în curînd.

I. ZUBAŞCU ■

Cronica şoselei

Cîrligul de haine

În dimineaţa aceea călătorii din maşină se delectau cu aurul roşiatic al pădurilor şi trăgeau în piept aerul plin de parfumuri tulburătoare cu care începutul de toamnă îşi răsfaţă locuitorii satelor înconjurate de păduri şi fineţe. Pentru Andreea votajul era nu doar o odihnă a trupului ei şi o desfătare a sufletului. Uitase de greutăţile şi insatisfacţiile din ultima vreme. Visa cu ochii deschişi, aerul blînd ce pătrundea prin fereastră, mîngîind-o ca palma pufoasă a unui bebeluş. Se auzea doar torsul motorului. Îi dădea o senzaţie de linişte, de siguranţă. Fu întrerupt brusc de glasul metalic al soţului de la volan : „Treci tu în locul meu, Andreea". Fiecare vorbă ce o pronunţa avea asupra timpanului tinerel, efectul unei lovituri de ciocan. Ciudat, filmul necazurilor cotidiene reîncepu brusc să ruleze înaintea ochilor, iar luminii vii de afară îi luă locul o pîclă, un văl, ca un costum care a fost cîndva alb imaculat şi acum e pătat, ponosit. Repetarea imperativului „Treci la volan", urmat de „flatantul", „doar nu eşti surdă", o făcu pe femeie să se înfioare uşor. Cuvintele lui provocau întotdeauna un zdrăngănit la fel de intens, ca verigile unui lanţ. Vai n-avea suflet rău, dar cuvintele lui răstite aveau parcă pentru toţi cei din jur un gust de chinină. Deşi le aducea mereu daruri, copiii îi mulţumeau sărutîndu-l doar şi nu-l cereau nimic niciodată. „N-a şi mănîncă", „la păpuşa şi joacă-te". Buzele îi rămîneau severe, ochii întunecaţi, iar vorbele păreau miriitul unui dulău. Preferau mîngîierile tandre pe creştet ale mamei, zîna lor cu ochi azurii, melancolici, părul auriu şi trupul de trestie. Surîsul ei blînd valora pentru cei mici cît toate darurile de pe lume. Poate i-ar fi dat volanul de la plecare, dar ea renunţase să îl ceară realizînd instantaneu asemănarea chiolui bărbatului cu unul din personajele din „Bădăranii". Era mai floros ca altădată. De fapt, în ultimul timp renunţările deveniseră pentru ea o a doua natură. Psihiatrul pe care-l vizitase pe ascuns o atenţionase asupra efectelor potenţiale ale angoaselor, deprimării, blazării. „Gîndiţi-vă că aveţi de crescut doi copii, care au nevoie de o mamă. Soţul opri maşina. Femeia nu mai avea nici o scăpare. Vru să-i spună că nu mai condusese de un an, dar vorbele îi îngheţaseră pe buze. Preocuparea pentru a conduce fără gres îi alungă gîndurile negre, îi readuse liniştea sufletească. „Trestia" fragilă se descurcă bine. Ochii îi redeveniră luminoşi, calzi, colţurile buzelor lăsate în jos se ridicară uşor, desenau acum din nou gura minunată a Andreei şi surîsul ei enigmatic. Răpăitul ploii pe acoperiş, fulgerele şi tunetele, o făcură doar să clipească din ochi. N-o speriară. Bărbatul o privi pentru cîteva clipe îngrijorat, dar sesizînd siguranţa femeii îşi văzu de somn. Ploaia puternică încetase, dar îşi lăsase amprenta pe şosea. Zeci de bălţi de diferite forme şi mărimi se formaseră pe asfalt. Nu uitase sfatul veşnic posomoritului ei soţ : „ocoleşte totdeauna bălţile. Paleta urmărilor poate fi extrem de largă, de la o banală deteriorare a toaletei maşinii, stropită cu noroi, la derapaj, pînă la ruperea ei ca o scîndură. Îţi aminteşti doar cum am nimerit în canalul acela blestemat umplut ochi".

„Oglinda de apă de pe şosea, mascată de umbra pomilor şi de amurgul accentuat de norii încă ameninţători, mi-a apărut pe neaşteptate. Virajul tardiv şi excesiv de brusc a provocat fenomenul ce jargonul şoferilor îl numeşte „înnodarea volanului" ca şi cum „covrigul" maşinii ar putea avea rol de frînghie pescărească. Tînăra mamă povestea în rezerva spitalului, vecinei de pat, cu o voce domoală, dezolată, nefericita întîmplare. Se obişnuise să nu omită niciodată detaliile, explicaţiile amănunţite. Chiar în clipe de tristeţe. „Nu pot să-l învinuiesc pe soţ, că m-ar fi derutat". Cînd el a strigat „volan stînga" maşina era pe două roţi. Peste o secundă zăcea pe o rînă în şanţul plin de apă. Pentru moment am rămas blocată. Felicia, fetiţa mea ca întotdeauna plină de iniţiativă, se strecura prin geamul deschis afară. Soţul meu reuşise şi el să părăsească automobilul. Se muncea să scape din captivitate, luptîndu-se cu lutul lipicios al tranşeii. Ieşi, umplut de noroi, cu dungi verzi, iar pe cap cu o pălărie de „mătasea broaştei". „Unde-i Dănuţ ?" exclamăm amîndoi, aproape în acelaşi timp. Nişte şoferi inimoşi ne ajutară să desfacem cu levierele uşa blocată. Eram deja neliniştiţi la culme. Prin geamul murdar se vedea capul bietului copil nemişcat, cu ochii deschişi, privind spre noi cu zîmbetul său abia perceptibil de copil generos, tolerant în orice împrejurare la manifestările de mici răutăţi ale celorlalţi şi chiar a surioarei lui. Cînd l-au scos din maşină, am rămas surprinşi. Nu avea pe el nici o picătură de sînge, nu se observa nici o fractură. Hainele curate ca în momentul plecării de acasă, iar cocheta lui cravată era perfect aranjată. Parcă înainte de accident se aranjase în faţa oglinzii. Pulsul abia i se simţea. O şuviţă roşie, neobservată pînă atunci de noi, i se scurgea după ureche. Izvorul era la tîmpla găurită de izbirea cu capul în cîrligul metalic de agăţat haine. Femeia începu să plîngă înăbuşit. „De ce tocmai lui să i se întîmple o asemenea nenorocire. Blîndului şi bunului meu băieţel. Parcă era făcut să aducă pace şi linişte sufletelor. Se purta atît de delicat şi frumos cu toţi. Şi asta la doar nouă anişori. Am visat că nu l-au dus la cimitir, că e la reanimare. I-am povestit doctorului. Nu mi-a răspuns. Avea însă pe faţă expresia omului care trebuie să insufle tuturor optimism, încredere, chiar în cele mai grele momente".

VICTOR BEDA ■

Copii cu porţia

„Subsemnaţii... chemăm în judecată civilă şi personal la interogatoriu pe... copiii noştri, pentru ca prin sentinţa ce o veţi pronunţa, să dispuneţi obligarea acestora la plata unei pensii de întreţinere" este formula tipică prin care încep asemenea acţiuni judiciare. Pe cît de stereotipă, pe atît de revelatoare. Chiar dacă ne-am referi doar la adevărul de necontestat că înainte de a fi reglementate de Codul familiei raporturile dintre părinţi şi copii sînt guvernate de legile nescrise ale omeniei ca preţ al recunoştinţei nu numai datorate, dar şi oferite constant şi respectuos. Astfel, deteriorarea relaţiilor de filiaţiune cînd una dintre părţi „se află în nevoie", ca să folosim expresia legii, capătă întotdeauna accente de gravitate. Atunci justiţia intervine salvator şi atît minorii cît şi părinţii aflaţi în atari situaţii — vor beneficia cel puţin de un sprijin material adecvat, dacă cel afectiv a fost pulverizat de „curenţii" discordiei. „Chemarea la interogatoriu" a copiilor nepăsătorii la bătrîneţile părinţilor a avut drept cauze, şi în exemplul la care ne referim, aceleaşi amnezii (ca în toate situaţiile de acest tip) generate de pretenţii meschine, egoism, lăcomie, lipsa bunului simţ.

Constantin Ilie şi Petra din comuna Milcovăţ, judeţul Giurgiu au crescut cinci copii. Cu nopţi de veghe şi inerentele griji părinteşti. Apoi, cînd „puii" şi-au luat zborul la Bucureşti, aceştia au rămas singuri şi neajutoraţi în comuna natală, în pragul celor 80 de ani. Primul dintre copii, care se părea că le sare în ajutor, a fost Costică. Au convenit să le vîndă casa din Milcovăţ şi să-i ia la el, la Bucureşti. Contra-tocmai scăzuta capacitate fizică a vîrstnicilor săi părinţi îi determinase să-şi „lichideze" propria gospodărie. Pînă la accentuarea unor necazuri personale, ce au culminat cu decesul soţiei, l-a oblăduit dezinteresat, un alt fiu, Dumitru Nicu. Apoi, cu 21 000 lei recuperaţi de la Costică, au primit găzduire la cel de-al treilea fiu, Mitică. Acesta şi-a amenajat garajul cu 7 000 lei şi l-a oferit părinţilor ca locuinţă. Dar, după puţin timp a început cearta. Bătrînii susţin că „nora le dădea să mănînce cu porţia". Şi, din nou bagajele în stradă. Acestea au fost „recuperate" însă, cu grabă, de una dintre fiice, Gheorghe Leana, care le-a promis „că-i va ţine fără ceartă". Dar, cum promisiunile s-au dovedit şi de acoastă dată deşarte, după ce le-a folosit o parte din bani la zugrăvitul locuinţei, nu s-a îndurat să-i mai găzduiască. Pesemne să nu-i strice zugrăveala. Şi atunci l-a îmbarcat şi, după o sumară „chibzuinţă", l-a dus la ţară „într-o casă părăsită, fără gard şi fără puţ" — după cum consemnează Constantin Ilie în susţinerea acţiunii de la Judecătoria sectorului 5. Cu alte cuvinte i-a abandonat pur şi simplu ! Flămînzi şi speriaţi au fost găsiţi de Dumitru Nicu — singurul fiu cu simţul recunoştinţei nealterat. Acesta i-a ajutat să-şi cumpere o căsuţă în Bucureşti pentru a le putea acorda îngrijire. Instanţa a aplicat prevederile Codului familiei obligînd părinţii la cîte 200 lei lunar drept pensie de întreţinere a „incomozilor" părinţi. Avînd cuvinte de mulţumire faţă de Dumitru Nicu, cei doi bătrîni s-au întrebat în scris şi se întreabă încă : „Oare de ce ceilalţi copii nu şi-au respectat făgăduielile, că doar ei erau vinovaţi că ne-au mutat şi rămaseserăm pe drumuri" ? Desigur răspunsul nu poate fi găsit decît în ingratitudinea la care ne-am referit la începutul acestor rînduri şi în culpabilele ei implicaţii. Pînă se vor dezmetici din coşmarul trăit, cei doi părinţi reflectează la vorbele cîntecului : „Un părinte poate creşte/ şapte-opt copii sau zece / Dar zece copii eumineţi / nu pot creşte doi părinţi / Unul pe altul se lasă / şi de părinţi nu le pasă". Probabil că reflectează şi „fiii risipitori", dar cu siguranţă că dintr-un unghi de vedere total opus.

MARIAN TEODORESCU ■

Au fost patru

Veneau de la mare. Rămaseseră în urmă zilele senine, încărcate de soare şi vole bună, cînd zburdaseră pe ţărm, fericiţi ca nişte copii. Ultima zi de concediu, ziua plecării spre casă, debutase trist. O ploaie rece de toamnă mohorîse totul în jur. Pelicula subţire de mizgă care se formase pe şosea imprima roţilor un dans ciudat, o teamă nelămurită îl cuprindea la fiecare curbă şi mergea încet, prudent, erau doar şi copiii în maşină. Deodată zări din faţă farurile orbitoare ale unei maşini. Venea drept spre ei şerpuind pe şosea, atunci încercă să se replieze spre dreapta dar şanţul adînc era prea aproape, disperat smuci de volan spre stînga, dar din faţă se apropia un autocamion. Incredibil de aproape văzu, prin parbrizul autoturismului ce le tăiase calea, obrazul congestionat de spaimă al unei femei. Alături, un tînăr cu pălărie de cowboy, rotea volanul în neştire dar autoturismul din faţă derapă lateral şi îl izbi violent. S-a trezit în maşina Salvării, chipuri îngrijorate stăteau aplecate deasupra lui şi primul gînd i se îndreptă către copii. Parcă ghicindu-i neliniştea, femeia în halat alb murmură : „Sînt bine, copiii sînt bine"... dar el simţea că îl minte, citea pe obrazul ei încîrcat de tristeţe, în spaima reţinută a ochilor, în tremurul mîinii cu care încerca să-l liniştească. În gîndurile învălmăşite se contura limpede imprejurarea în care se produsese accidentul. Imprudenţa cu care tînărul cu pălărie de cowboy cu semn ce începător depăşise autocamionul, tăindu-i calea, manevra nesăbuită care îi luase orice posibilitate de a evita. Oare mai trăieşte tînărul acela ? Dar femeia de lîngă el ? Şi dacă mai trăieşte, ce fel de viaţă e aceea, chinuită de coşmarul uciderii unor nevinovaţi ?

PAUL ULIERU ■

● Secretarul general al C.C. al P.C. din Israel, Meir Vilner, a declarat că în cazul căderii actualului guvern israelian, partidul comunist va sprijini un guvern minoritar condus de Partidul Muncii, dacă acest guvern acceptă O.E.P. ca interlocutor și declară că este dispus să participe la o conferință de pace sub auspiciile O.N.U.

● La Kremlin au avut loc convorbiri între liderul sovietic Mihail Gorbaciov și premierul britanic Margaret Thatcher. Au fost analizate aspecte ale relațiilor bilaterale și probleme de interes comun din actualitatea internațională, cum sînt relațiile Est-Vest, soluția negocierilor în domeniul dezarmării și problema securității europene.

● În capitala Cehoslovaciei s-au desfășurat convorbiri între Milos Jakes, secretar general al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, Mieczyslaw Rakowski, prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Unit Polonez. Au fost examinate probleme ale dezvoltării în continuare a colaborării dintre cele două partide și aspecte actuale ale vieții politice internaționale.

● La Moscova a avut loc o plenară a C.C. al P.C.U.S. care a examinat probleme privind convocarea Congresului al XXVIII-lea, proiectul de platformă a P.C.U.S. și raportul secretarului general al C.C. al P.C.U.S. „Cu privire la politica națională a partidului în condițiile contemporane". În problemele discutate au fost adoptate hotărîri. Plenara a hotărît să se devanseze convocarea Congresului al XXVIII-lea, acesta urmînd să se desfășoare în a doua jumătate a lunii octombrie 1990. Pe baza raportului prezentat de M. Gorbaciov, plenara a adoptat o poziție unitară cu privire la politica națională a P.C.U.S. în condițiile contemporane. Plenara i-a eliberat pe V. P. Nikonov și V. M. Cebrikov din funcțiile de membri ai Biroului Politic și secretari ai C.C. al P.C.U.S., în legătură cu cererile lor de a fi scoși la pensie. A fost eliberat, de asemenea, din funcția de membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., din aceleași considerente, V.V. Scerbițki, iar din funcțiile de membri supleanți ai Biroului Politic au fost eliberați I. F. Soloviev și N. V. Talizin. Plenara i-a ales pe V. Kriucikov și I. V. Masliukov membri ai Biroului Politic, iar pe F.M. Primakov și B. K. Pugo membri supleanți ai Biroului Politic. E. S. Stroiev, I. A. Manenkov, G. I. Usmanov și A. N. Ghirenko au fost aleși secretari ai C.C. al P.C.U.S.

● Într-un raport al Băncii Mondiale, dat publicității la Washington, în preajma sesiunii anuale comune cu Fondul Monetar Internațional, se arată că țările în dezvoltare au rambursat în 1988 statelor occidentale industrializate și bancilor creditoare 142 de miliarde de dolari, în timp ce creditele noi primite în aceeași perioadă au fost de numai 92,3 miliarde de dolari. În pofida eforturilor depuse, se spune în raport, totalul datoriei externe a țărilor în dezvoltare a continuat să crească, ajungînd în prezent la aproape 1 500 de miliarde de dolari.

● Într-un studiu al Organizației Mondiale a Sănătății (O.M.S.), se arată că un miliard de oameni, adică o cincime din populația planetei, sînt bolnavi. Marea majoritate a acestora trăiesc în țările în dezvoltare. Cele mai grave probleme de sănătate se întîlnesc în Africa sud-sahariană, unde 160 de milioane de persoane, adică 30 la sută din populația din zonă, sînt bolnave sau subalimentate, precum și în sudul și estul Asiei.

ION CODRU ■

Comentariul săptămînii

Fazele ONU

În cei 44 de ani de existență a ONU, Carta și a rămas aceeași, cu prevederi nobile, generoase, exprimînd cele mai bune intenții, însă configurația organizației mondiale; conținutul și calitatea prestațiilor ei au suferit modificări. Inițial, O.N.U. s-a constituit ca un for prin intermediul căruia țările învingătoare în cel de-al doilea război mondial să le țină la respect pe cele învinse și să le impună condițiile lor (și într-un grup, și în celălalt, unele țări au fost incluse în mod nejustificat). Această structurare n-a rezistat însă mult timp. Destul de repede lumea s-a împărțit în cele două blocuri, a început războiul rece, iar ONU a oglindit ani în șir noua situație, a fost teatrul unor dispute dure și sterile. Înviorarea s-a produs în anii '60 prin intrarea (care a continuat și în perioadele următoare) în organizație a unui important număr de state care accedaseră de curînd la independență. Centrul de greutate s-a mutat treptat către țările în dezvoltare, majoritățile s-au alcătuit într-un chip nou.

În această a treia fază, în care ne aflăm și acum, direcția principală de acțiune a organizației mondiale au continuat s-o formeze problemele ținînd de asigurarea păcii pe glob, de dezarmare, de stingerea focarelor de incordare și război. Am arătat altădată — în dezacord cu cei ce vorbesc de ineficiența și de neputința ONU — că rezultatele obținute în acest sens în decurs de mai bine de patru decenii sînt meritorii, cîștigul cel mai de preț fiind neizbucnirea unui al treilea război mondial. În același timp însă, cursa înarmărilor s-a desfășurat cu toate pînzele sus, cheltuielile militare au crescut enorm, conflictele și războaiele „locale", regionale s-au ținut lanț și în ele au pierit multe milioane de oameni. Practic, eforturile pe care a trebuit să le facă ONU, și odată cu ea lumea întreagă, pentru stăvilirea războiului general au fost de la an la an tot mai mari și mai grele și e puțin probabil că ele se vor diminua într-un viitor apropiat, avînd în vedere modestia extremă a pașilor spre dezarmare, făcuți pînă în prezent. Un atare curs a avut drept rezultat faptul că ceea ce ar fi trebuit să înfăptuiască ONU în cîțiva ani — instituirea în lume a unei păci durabile și ireversibile — este, după aproape o jumătate de secol, tot în stadiul de deziderat, că nesiguranța zilei de mîine (din punctul de vedere al declanșării unui nou cataclism la scară planetară) s-a cronicizat și tinde să se permanentizeze.

Dar dacă în anii de după război activitățile de prevenire a dezlănțuirii forțelor ucigătoare erau în firea lucrurilor, corespundeau calitativ momentului istoric, nivelului de civilizație, de progres și de dezvoltare spirituală al vremii de atunci, ele apar astăzi, anacronice, întrucît însuși războiul este anacronic. Mapamondul ar fi trebuit să fie mai de mult eliberat de cosmarul armelor și războaielor, iar faptul că acestea n-au dispărut din viața omenirii constituie o poliță neachitată, o restanță ce se cere lichidată urgent. Ea poate și trebuie să fie lichidată, prin dezarmare, în primul rînd de cele două superputeri și de celelalte state cu potențial militar ridicat; ea poate și trebuie să fie lichidată de țările aflate în conflict armat, prin încetarea ostilităților și prin reglementarea neînțelegerilor pe calea tratativelor; ea poate și trebuie să fie lichidată prin contribuția tuturor celorlalte țări și popoare.

Eliberată de povara unor prestații brute, primitive, anacronice, determinate de existența armelor și a vărsărilor de sînge, Organizația Națiunilor Unite va intra într-o fază nouă, în cuprinsul căreia va putea să-și consacre marile posibilități de care dispune, întreaga energie îmbunătățirii vieții oamenilor de pe Pămînt, apărării lor de lipsuri, nedreptăți și samavolnicii, ridicării tuturor membrilor comunității umane la standardul de trai material și spiritual pe care îl reclamă sfîrșitul de veac XX. Fie ca cea de-a 44-a sesiune a Adunării Generale a ONU, inaugurată recent, să aducă o contribuție importantă la realizarea acestui țel.

ION D. GOIA ■

Ghicitori de miliarde (I)

„Acum știm de ce cînd se întîlnesc pe stradă sau în alte părți prezicătorii își zîmbesc complice" afirmă săptămînalul italian „L'Espresso" într-un articol-anchetă care scoate la lumină tenebroasele afaceri ale ocultiștilor italieni. Ei, relevă ancheta coordonată de Cecilia Gatto Trocchi, docent în antropologie culturală al Universității din Perugia, au inima ușoară și buzunarele grele, de bani, firește, greutate care riscă să-i strivească pe măsura creșterii numărului fraierilor. Dacă „vizionarul" faraone Tutankamon își permite să cheltuiască 70 de milioane lire pentru publicitate și pentru a-și felicita clienții, ne putem imagina cît agonisește. Dacă știi să traversezi o oglindă, să dezlegi „legăturile" (adică să vindeci impotența și frigiditatea), să învii un mort, să faci să crească un pitic și mai posezi și o diplomă de la „Wisconsin University of occultic studies and psychic forces" poți face parte din congregația profesioniștilor ghicitori ale căror venituri declarate au depășit în anul precedent 877 miliarde lire. De cele „negre", natural că nu se știe nimic, atîta forță de influențare a psihicului inspectorilor de la fisc or fi avînd și ei, magii, măcar pentru propriul lor interes. Unii însă nu se pot apăra prin nici o pasă cabalistică și sînt acuzați de evaziune fiscală. Riscurile meseriei.

Cel mai dificil lucru pentru magi este limbajul, acea „mantra"; limba personală pe care o folosesc în invocații pentru a da „o stranie forță" practicilor lor bizare. Majoritatea folosesc o limbă — puzzle în care regăsim un esperanto astral, ebraica lui Moise, egipteana de pe vremea reginei Nefertiti, o greacă cine știe a cui, latină și multe expresii franco-wu-odoo. „Adonai Eloim Nostradamus erotos ermeticorum regardez s'il vous plait" e o expresie des folosită. Dar, așa cum „a mozoli" cuvintele e o operațiune ce reușește tuturor, de ce n-ar reuși și ghicitorilor autorizați care beneficiază pentru năucirea clientului și de o privire pierdută în gol, lumini difuze, pendule lucitoare, oscilînd deasupra capului, sfere de cristal irizate de raze laser, etc. ?

O adevărată industrie a ocultismului a fost înființată și se dezvoltă vertiginos indiferent dacă e vorba de amulete, prafuri magice, plante întăritoare, costume de vraci, sisteme de lumină și sunet și altele. Sticlăria Alt de la Murano face afaceri grase cu sfere de cristal. Se livrează 80 000 de bucăți pe an la un preț facturat de 100 milioane lire.

Profesoara Trocchi avertizează că această meserie a trecutului devine o profesie a viitorului referindu-se, cu argumente forte, la acei operatori ai ocultismului care apelează la televiziune și presă pentru a-și atrage clientela. În cercetările sale, profesoara italiană s-a oferit drept cobai ghicitorilor : lovită de deochi în Perugia, incapabilă să meargă în Palermo, invadată de spurite rele la Irpinia, amantă sedusă și abandonată la Puglia, îndrăgostită fără speranță la Milano unde a fost analizată chiar și cu computerul !

Despre concluziile la care a ajuns în urma acestor interesante experimente în numărul viitor.

IOAN ROȘCA ■

Privind spre lumea oamenilor liberi și egali

Dintre numeroasele știri externe ale săptămînii ne-a reținut atenția și cea aparținînd agenției A.N.S.A. și din care aflăm că 264 de șomeri din Neapole au cerut guvernului Republicii Democrate Germane autorizația de a merge în această țară „pentru a munci și trăi acolo cu familiile lor". Cei 264 de șomeri au constituit așanumita „Mișcare democratică a șomerilor napolitani", iar o delegație a lor s-a prezentat la Ambasada R.D.G. din Roma pentru a depune o cerere în acest sens. Motivul acestei decizii : șomerii napolitani sînt convinși că în R.D.G. vor găsi loc de muncă sigur, o locuință, asistență sanitară, „securitate și lipsa delicvenței".

Condamnînd calitatea necorespunzătoare a locurilor de muncă, a asistenței sanitare, învățămîntului și transportului public în orașul Neapole, „Mișcarea democratică a șomerilor napolitani" afirmă, în documentul amintit, că „în R.D.G. vom putea, în sfîrșit, să găsim adevărata libertate".

Și la Bari, adaugă A.N.S.A., „liga șomerilor organizați" a inițiat o acțiune vizînd strîngerea de semnături ale celor ce doresc să ceară ambasadelor țărilor est-europene din Italia permisiunea de a emigra în căutarea unui loc de muncă. Principalul argument al hotărîrii lor este formulat într-o notă a ligii astfel : „În țările socialiste munca este un drept și o datorie care îi face pe oameni liberi și egali".

Shirley despre ea însăși

Din cînd în cînd se iscă dispute în problema dacă, pentru a cunoaște viața și activitatea unei personalități (politice, artistice, sportive etc.), e de preferat biografia scrisă chiar de personalitatea în cauză ori o biografie scrisă de alții. Problema aceasta nici n-ar trebui să existe, întrucît, în realitate, este vorba de două lucruri diferite : în primul caz, avem de-a face cu imaginea pe care eroul vrea s-o impună despre sine contemporanilor și și (sau) posterității, în al doilea (dacă-i excludem pe adulatori și pe detractori) — de străduința de a expune faptele cu obiectivitate și detașare. Din această pricină, biografiile alcătuite de alții sînt, de regulă, superioare autobiografiilor sau memoriilor celor despre care-i vorba (de pildă, cartea scrisă despre Charlie Chaplin de Pierre Leprohon este mult mai bună decît „Povestea vieții mele" datorată lui Chaplin însuși). Și cu toate acestea, autobiografiile și memoriile aduc la lumină deseori elemente noi, fapte de viață numai de cei ce le-au trăit știute, o marcă generală de autenticitate. Concluzia : sînt necesare și binevenite amîndouă felurile de biografii, întrucît ele se completează reciproc.

Nici pe Shirley Temple, copilul-minune al ecranului hollywoodian de la începutul anilor '30, devenită curînd o foarte apreciată actriță (a părăsit însă platourile de filmare cînd avea doar 22 de ani și s-a dedicat ulterior activității politice și obștești), n-au ocolit-o biografii. După propria sa mărturisire, în ultimii 15—20 de ani i-au apărut în presă nu mai puțin de 12 biografii. „Cu toate acestea — a declarat actrița —, am vrut să-mi povestesc chiar eu viața. Eram atît de mică, abia împlinisem trei ani cînd am început să lucrez, însă munca mi s-a părut, chiar la vîrsta aceea fragedă, în firea lucrurilor. Am simțit încă de atunci că dacă muncești de-adevăratelea, cu spor și cu tragere de inimă, îți merge totul din plin". Conducîndu-se după aceste principii sănătoase, Shirley Temple Black (numele de după căsătorie) s-a apucat să-și scrie și autobiografia. „E vorba doar de propria mea viață, a spus ea. O pot cunoaște oare alții mai bine decît mine ?". Nu, firește, însă — apropo de ce spuneam mai sus — contează cît din ceea ce cunoști spui și cum anume spui. De altfel, de virtuțile profesioniștilor condeiului s-a convins repede și fostul copil-minune. Cînd a arătat prima formă a cărții ei scriitorului Welles Stegner, acesta i-a spus : „Textul este o simplă colecție de istorioare, nu o biografie. E mult aur aici, dar înecat în steril". Au urmat încă șapte variante ale cărții. În total, Shirley a lucrat la autobiografia sa 8 ani. În final, a ieșit o lucrare interesantă, scrisă cu nerv, cu sinceritate, care dovedește putere de observație și spirit pătrunzător și care aduce o contribuție utilă la istoria Hollywoodului din anii '30.

ION DUMBRAVĂ ■

Într-o seară, din anul acesta, 50 de elevi dintre care unii înarmați, s-au adunat în fața unei școli generale dintr-un cartier din Berlinul occidental. Acolo urma să aibă loc o întîlnire a părinților lor, în care voiau să dezbată problema „Tendințe radicale de dreapta la școala Fritz-Karsen". Directorul școlii, Werner Hinkel, speria de acest marș neonazist a amînat ședința. Indignată, organizația de tineret a editat un manifest. „Dăm înapoi în fața naziștilor ?". Școli din Stuttgart sînt deseori mizgălite cu expresii național-socialiste, cu zvastici etc. În fața gimnaziului din Wattenscheid tineri rași în cap (skienhead) l-au forțat pe colegi la salutul hitlerist, iar în școli din Hamburg jocuri fasciste pe computer sînt mai ușor de obținut decît note mari, susține „Hamburger Morgenpost". În diverse forme „spiritul marelui" bîntuie prin școlile din R.F.G. Aria predilectă o reprezintă cartierele muncitorești, cu un număr mare de imigranți, unde ura față de străini nu se oprește la porțile școlilor. Circulă bilete, scrise de mînă, ale unei organizații „Inițiative ale tineretului german" pe care se poate citi „Vrei ca în viitor să fii o minoritate germană în școala ta ?" Simboluri naziste sau lozinci rasiste sînt deja în 2/3 din școlile țării.

După 45 de ani ?

Deosebit de rapid se răspîndește extremismul de dreapta printre copii și tineri prin jocuri pe computer. În „Stalag I" jucătorul trebuie să împiedice evadarea „dușmanului poporului" (evrei) dintr-un lagăr de concentrare. Poliția a deschis 600 de anchete din cauza răspîndirii jocurilor naziste (pe computer), dar numărul ar fi mult mai mare dacă, școlile ar trata problema cu mai puțină ușurință.

Inspectorul școlar Volk Holz arată că periculos este atunci cînd în mintea crudă a tinerilor se sădesc idei periculoase. O rezolvare sigură nu se întrevede, deși grupe de elevi se opun neonaziștilor. Reprezentanți ai administrației școlilor din Duisburg au luat inițiativa de a șterge pereții de lozinci, dar ele reapar.

Fenomenul, la peste 4 decenii, de la terminarea războiului, este alarmant privit din prisma consecințelor posibile.

DAN DĂNUȚ DORU ■

„Vederi frumoase" din China

„Zilele culturii chineze" la București s-au deschis cu o Expoziție de artă fotografică — la Galeria specializată din Strada Brezoianu — și, după o serie de manifestări de tot interesul, cuprinzînd o prezentare de cărți și discuri, o săptămînă a filmului, un turneu al circului „Liaoning", precum și alte manifestări, se vor încheia (deși mai propriu ar fi să scriem că se vor încununa) cu o selecție de Tapiserie și broderie la Sala Dalles.

Cele cîteva zeci de imagini la care ne referim trimit cu gîndul la tirajele de „vederi frumoase" — seturi de planșe gravate — în care artiștii de odinioară ai Asiei, ai acelor țări care stăpîneau atît de măiestru tehnicile multiplicării grafice, erau vestiți. Ele ne amintesc, prin cadraj dar mai ales prin sentiment, de peisajistica în acuarelă a Chinei, o artă care îl obligă pe creatorul modern — fie el și artist fotograf — să înregistreze momentul cu gîndul la tradiție. E foarte interesant modul în care se exercită tradiția unui loc în arte cu caracter internațional, cum e, spre exemplu, fotografia. Obiectivul aparatului nu e niciodată atît de obiectiv încît să nu îngăduie și un punct de vedere sensibil asupra motivului reținut pe peliculă. Dacă zicala că ochiul e acela care pictează, nu mîna, e adevărată, e firesc să gîndim că și în materie de fotografie artistică tot ochiul decide ; lentila numai înregistrează. Nota comună a grupajului e meditația incitată la realitate, o realitate simplă, plină de uman. Omul e aici măsura tuturor lucrurilor. Tehnic vorbind, fotografiile expuse sînt desăvîrșite. Dealtfel e greu să afli în manifestările genului, indiferent că semnează fotografi chinezi sau de oriunde, piese care să nu impresioneze prin tehnică. Aparatura se perfecționează, chimia materialelor vine și ea cu noutăți. Problema e cum să-ți păstrezi privirea pentru umanul a tot ce ne înconjoară, cum să nu te lași dominat de performanțele aparatului. Un „clar de lună" de Li Ruiru are calitatea stampei: prelucrare rafinată a temei, tușă personală, inedit optic. Farmecul fotografiei e întreținut însă nu de elementul tehnic ci de acela spiritual. Toate secvențele din natură interesează prin unda de lirism care le animă. „Vara" de Shi Xingang, „Cascada de nori" de Ma Zhaoyun, „Zăpadă timpurie" de Zhang Zongkun, „Sub nori" de Shang Zhan sînt tot atîtea exemple de poezie în cadrul unei vederi neprelucrate excesiv în laborator. „Cascada de nori", mai cu seamă, ne arată că artistul chinez nu se grăbește să declanșeze deschiderea diafragmei. Motivul e îndelung căutat, clipa e așteptată, fotograful se pătrunde de misterul naturii, de logica lucrurilor. Norii curg peste creste întocmai unei cascade. Nici în portret nu încape grabă, fie că e vorba de o persoană — „O fată" de Hu Liming, „Tentație neagră" de Ren Xaiyng — fie de colectivități — „Fii de țărani" de Huang Jie, „În așteptarea miresei" de Li Boqiang. Așa numitul instantaneu e tot o chestiune de opțiune și de secundă așteptată. Artistul știe ce urmărește, pe ce efect contează. Probabil că în aceasta constă arta în fotografie.

În totul, expoziția ne bucură și privirea și imaginația.

TUDOR OCTAVIAN ■

Războiul drogurilor

Președintele Columbiei, Virgilio Barco, făcînd cunoscut că guvernul său a declarat „război total" traficanților de droguri,a spus : „Nu ne vom acorda nici un răgaz pentru a salva Columbia de acest flagel, de spirala a violenței și terorismului. Nu vom putea sta liniștiți pînă cînd nu vom distruge organizațiile implicate în traficul de droguri".

Dintr-un reportaj, însoțit de mai multe fotografii, publicat de „Sunday Times Magazine", se desprind cîteva aspecte din lupta ce s-a dus și va continua, se pare, cu sporită înversunare, pentru lichidarea mafiei care are la bază o activitate criminală axată pe traficul de stupefiante, producînd astfel oamenilor un șir de nenorociri. Sînt date și imagini care prezintă, parțial dar concludent, pe de o parte, aspecte din fărădelegile acestui inamic atît de periculos, iar pe de alta, cîteva din acțiunile ce se întreprind de autorități împotriva traficanților.

În Columbia se produce cea mai mare recoltă de marijuana, din lume. Se cultivă pe un sfert de milion de acri și pentru aceasta sînt angajați peste 50.000 de oameni. Așa se face că astăzi Columbia este socotită țara cu cifra de afaceri cea mai mare din acest domeniu.

Cei mai mulți din cultivatori sînt indieni. Dar deși o au la îndemînă, ei nu consumă marijuana. Prețul la care o vînd este de cinci sau șase ori mai profitabil pentru ei decît dacă ar cultiva și vinde cafea, porumb ori bumbac.

Recolta, culeasă de regulă în decembrie, este adusă de pe dealuri în locuri de sortare dosnice, special alese și amenajate. Acolo se scot semințele și se înlătură rădăcinile, precum și alte eventuale ierburi ce pot constitui impurități. Se cheamă apoi un expert, numit „catadore", pentru a testa calitatea recoltei. Din acest moment, toate „operațiunile" ce au loc se fac în prezența unor oameni de pază înarmați, bine plătiți. După ce s-a stabilit calitatea „mărfii", își face apariția „marimbero", un negustor intermediar, care cumpără și continuă să acționeze singur sau în numele unei familii. După ce împachetează marfa, „marimbero", avînd totul pregătit, intră în legătură cu „oamenii de afaceri" americani. Ruta pe apă trece prin strîmtoarea Windward, dintre Cuba și Haiti, ajungînd pînă la coastele Floridei. De obicei, pe mare sînt transporturi de cîte 20 tone sau chiar mai mult. Uneori se folosesc vase furate, cu precădere iahturi particulare. S-a dovedit că uneori s-au folosit chiar și nave de război columbiene.

Marijuana este scoasă în afara teritoriului columbian pe calea aerului și pe nave. În imaginea de sus un avion care a aterizat forțat din cauza unor defecțiuni tehnice pe artera rutieră principală ce leagă Riohacha și Barranquilla. „Echipajul" a dispărut de mult. Prin societatea de asigurare, unde a fost înscris, sau cu bani gheață, traficanții pot obține imediat un asemenea avion. Important este să nu cadă în mîinile poliției. Mai ales cu asemenea corpuri delicte incontestabile.

Pentru transportul aerian se folosesc avioane ușoare, cărora li s-au adăugat rezervoare de combustibil suplimentare. S-a stabilit că sînt foarte multe terenuri de aterizare clandestine folosite de contrabandiști. Cu cîțiva ani în urmă la Guajira fuseseră identificate în jur de 100 de asemenea terenuri. Un pilot încasează pentru un asemenea transport la fel de 500.000 de dolari.

Nu întotdeauna transporturile pe nave sau cu avionul s-au încheiat cu succes. Forțele militare și de poliție angajate în lupta cu traficanții de droguri reușesc de multe ori să împiedice asemenea transporturi, trecînd la arestarea organizatorilor și confiscarea materialului care uneori ajunge la mai multe sute de tone. Pe piața americană ajung anual, mii de tone de marijuana. Amiralul John Hayes din gărzile de coastă americane afirmă : „Mai tot timpul sîntem în stare de război cu traficanții și, totuși, noi interceptăm numai cca 10 la sută din drogurile ce intră ilegal în S.U.A."

VASILE DUMITRU ■

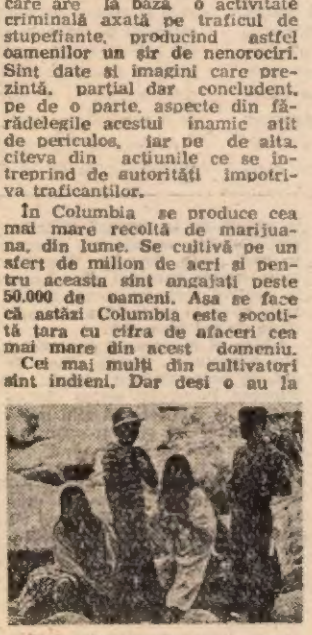

— Aceștia sînt indienii, cultivatorii, prima verigă a lanțului de contrabandă. Creșterea rapidă a otrăvitoarei plante face ca recolta ei să fie de șase ori mai mare decît a porumbului sau bumbacului și nici nu are nevoie de o îngrijire specială sau îngrășăminte.

— Acești negustori intermediari poartă permanent asupra lor arme de foc pentru a le folosi în confruntarea cu grupurile rivale, poliția sau forțele armate care reușesc să le dea de urmă. Drumurile pe care circulă nu permit folosirea mașinilor de lux pe care le au (Rover, Wolvo, Cadillac, Impala etc.), de aceea — în „acțiunile speciale" — folosesc „Jeep"-uri.

— Elicoptere ale patrulelor militare supraveghează sau caută să depisteze cîmpurile de aterizare și punctele de coastă ilegale folosite de contrabandiști. Este o treabă dificilă și periculoasă. Mai multe asemenea elicoptere au fost doborîte și distruse ca urmare a armamentului greu folosit de „marimbero".

— Un convoi de 20 autocamioane încărcate cu marijuana reținute și confiscate de o patrulă a armatei.

Video — violența

Japonia este șocată în legătură cu o serie de asasinate extraordinar de violente. Un tînăr de 27 de ani din Tokio a răpit patru fete în vîrstă de pînă la șase ani și le-a ucis, apoi, într-un mod extrem de brutal. Poliția face cercetări de mai multe săptămîni. Făptașul nu este considerat de medici nici iresponsabil și nici anormal. Atunci cum a ajuns să săvîrșească fapte atît de oribile ? Poliția a descoperit în camera ucigașului peste 6 000 de benzi video, care aveau ca subiect în exclusivitate violența, groaza și pornografia, în cele mai execrabile variante. Nu este de mirare că acest fapt a provocat o deosebită neliniște în rîndul populației acestui stat insular din Pacific. Pentru că cercetările au ajuns la concluzia că filmele respective ofereau un fel de „ghid al omuciderii", constituind o adevărată școală a crimei. Mai ales în luna iunie, mijloacele de informare în masă relatează despre o altă crimă săvîrșită în condiții similare. Atunci, asasinii fuseseră trei tineri minori. La anchetă, ei au mărturisit polițiștilor că s-au inspirat din filmele video.

„Aceste pelicule scîrboase și sîngeroase nu sînt desigur singurul motiv al crimelor respective" — subliniază ziarul nipon „Yomiuri Shimbun", publicația cu cel mai mare tiraj din Japonia. Și tot același ziar adăuga că filmele respective constituie o expresie a unei societăți nesănătoase, dînd naștere la pericolul ca oameni labili, cum sînt mulți copii și tineri, să nu mai distingă foarte clar diferența dintre realitate și ficțiune. Aproximativ 30 la sută din oferta de filme, ce înscrie în categorii ca violența, groaza și pornografia. Situația încordată provocată în rîndul populației de aceste crime oribile a determinat municipalitatea orașului Tokio să ordone ca filmele în care sînt înfățișate brutalități sau obscenități să nu mai fie prezentate pe ecrane (mari sau mici) sau oferite tinerilor spre cumpărare sau închiriere. Însă, în rîndul opiniei publice nipone se înmulțesc vocile care cer ceva mai mult : interzicerea imediată a acestor filme care au ajuns să constituie un pericol pentru societate și, mai ales, pentru viitorul acesteia — tineretul.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Echipamente acționate cu infraroșii

În vederea măririi securității operațiilor în timpul lucrului, în industria franceză se aplică o nouă tehnică. Cu ajutorul razelor infraroșii, un dispozitiv acționează, de la distanță, diverse utilaje. Banda de emisie asigură o continuă și perfectă legătură indiferent de poziția muncitorului, ceea ce ușurează mișcările acestuia în timpul lucrului, căci este suficient a se vedea mașina, care se pilotează pentru ca, acționînd razele infraroșii, aceasta să fie pusă în mișcare. Spre deosebire de benzile în care se folosesc unde herțiene, noul dispozitiv permite să se acționeze pe mai multe canale, respectiv, să se pună în

mișcare mai multe echipamente vecine, în același timp, fără risc de interferență a razelor. Infraroșiile acționează pînă la distanța de 120 metri într-un cîmp luminos și 200 metri în lumina afenuată, transmițînd simultan sau pe rînd ordine. Viteza de răspuns la comandă este de 170 metri pe secundă. Sistemul „comandă prin infraroșii" deși constituie o tehnologie specifică, fără legătură cu „comanda prin unde herțiene", ce se folosește uneori în industrie, permite un interschimb ușor între cele două tehnologii. În imagine, dispozitivul cu infraroșii, plasat pe pieptul muncitorului, acționînd de la distanță o macara transportoare.

Scară pentru orice teren

Dispozitivul din imagine este un „nivelator", ce permite unei scări să fie așezată pe orice teren cu denivelări și să fie

folosită fără pericol de cădere. Sub cei doi suporți ai scării se montează, cu ușurință o treaptă pe care glisează un arc metalic ce poate fi oprit în poziția impusă de neregularități, în cazul de față de două trepte.

Acupunctură la cap

Medicul Jiao Shunfa, directorul Institutului de cercetări pentru acupunctură din Yunchene, studiind unele lucrări medicale clasice chineze, a ajuns la concluzia că tratarea paraliziilor, cauzate de boli cerebrale, este mai eficace dacă acupunctura se aplică la cap. Inițiind această nouă metodă el o folosește acum în cazul sechelelor unor boli cerebrale ca : hemoragia, tromboza și embolia cerebrală, precum și la traume craniocerebrale. De curînd, ea este aplicată și în cazul paraliziei membrelor. În imagine, doctorul Jiao Shunfa și ajutoarele sale, aplicînd noul tratament de acupunctură la cap, la o serie de pacienți.

AUREL DIANU ■

Universul muzicii

Odată sezonul estival încheiat, grupurile rock revin la locurile lor obișnuite de muncă: scenele de concert ! Turneele de toamnă și tradiționalele festivaluri interjudețene au început. Astfel, Iris (în formula : Cristian Minculescu — solist vocal, Valter Popa — chitară, Doru Borobeică — bass, Călin Ciama — sintetizator, Nelu Dumitrescu — baterie), însoțiți de excelentul compozitor și interpret Mircea Rusu — revelația actualului început de stagiune, au plecat chiar de pe Litoral (unde au cîntat la „Marea Neagră" din Neptun) într-un prim turneu de zece zile, care va acoperi zona de sud-est a țării. ● Primul festival rock din această toamnă se numește „Posada" și este găzduit de orașul Cîmpulung Moldovenesc, aflîndu-se la a patra ediție. El se desfășoară chiar în aceste zile, cu participarea a peste 20 de grupuri-concurente (între care : **Rond, Floare albastră, Demos, Impact, Interval** etc.). În afara concursului vor evolua laureați ai edițiilor trecute ale festivalului, nelipsind, bineînțeles, cîștigătorii Marelui Premiu de anul trecut — vîlcenii de la **Antract** ; un interes deosebit îl va suscita recitalul oferit de unul dintre membrii juriului, talentatul compozitor, orchestrator, instrumentist și solist vocal Doru Căpiescu. Vom reveni cu amănunte. ● Celebrul grup canadian **Rush** e anunțat cu o revenire spectaculoasă. Ea va fi susținută de un disc minuțios pregătit, care urmează să fie imprimat în luna noiembrie a acestui an, în componența binecunoscută : Geddy Lee, Neil Peart și Alex Lifeson. ● După „Posada", centrul de interes al rock-ului românesc se va deplasa din nou, pentru cîteva zile, începînd cu 29 septembrie, pe Litoral, și anume la Mangalia, unde, în organizarea Centrului de creație și cultură socialistă al tineretului, se va desfășura un alt festival, și el pe cale de a-și crea o frumoasă tradiție.

PAUL NANCĂ ■

După primul tur al cupelor europene

STEAUA ŞI DINAMO MERG MAI DEPARTE

Balonul speranţelor noastre pentru cupele europene nici n-a decolat bine că s-a şi dezumflat pe jumătate. Dacă Steaua şi Dinamo au reuşit, fiecare în felul ei şi în funcţie de adversarii pe care i-au avut, să treacă de primul tur, Victoria şi Flacăra au ieşit din competiţie cam pe uşa din dos. Spunem asta întrucît, de la reprezentantele noastre în Cupa U.E.F.A. văzînd ce echipe le-au hărăzit sorţii, ne-am fi aşteptat, mai întîi să joace rolul buturugilor mici, apoi să aibă o comportare onorabilă în jocurile din deplasare şi, în sfîrşit, să obţină măcar acasă nişte succese de palmares, care să contribuie cît de cît la punctajul general pentru viitoarele ediţii ale acestei întreceri. Dar ne-a venit iarăşi rîndul să cunoaştem acea insatisfacţie pe care orice sport o mai produce din cînd în cînd oricui şi să constatăm un trist sentiment de neputinţă a echipelor respective de a se autodepăşi sau, măcar, ridica la nivelul unor comportări demne de stima iubitorilor fotbalului. Pentru că, în sport, sînt şi eşecuri ce nu umbresc cu nimic stima ce trebuie s-o datorăm învinşilor. Or, Victoria şi Flacăra, prin rezultatele lor din campionatul trecut, ne-au creat impresia că pot fi reprezentante demne ale fotbalului nostru în competiţiile internaţionale. A urmat o vară de pregătiri fără cusur, după cum am fost asiguraţi, s-au scris rîuri de cerneală despre ce va fi şi cum va fi în toamna europeană, adversarii au fost studiaţi, filmaţi şi parastudiaţi de specialişti dintre cei mai competenţi, pentru ca totul să se irosească în numai 90 de minute.

Chiar inutil nu poate fi acest bilanţ de 1 punct din 8 posibile : asumat cu obiectivitate, prelucrat cu spirit critic şi autocritic, analizat cu discernămînt — un asemenea bilanţ poate trimite spre acele slăbiciuni din campionatul intern pe care succesiunea etapelor reuşeşte adesea să le mascheze ori amîna — dar numai pînă la astfel de „scadenţe" neplăcute. Pentru că, nu spunem lucru mare, confruntările internaţionale au uneori darul unui „revelator" care developează toate lacunele de pregătire, mentalitate şi valoare ale unei echipe, validîndu-l... ireversibil competitivitatea.

Am recurge la o politeţe de ocazie dacă am spune că le-aşteptăm din nou pe Victoria şi Flacăra, cu speranţe sporite, la o nouă ediţie a cupelor europene ; de altfel, ele vor avea şi posibilitatea practică s-o facă, mai ales că la anul vom înscrie trei echipe în Cupa U.E.F.A. Dar pentru asta mai întîi le-aşteptăm să se înscrie viguros, temeinic, real şi sincer pe orbita posibilităţilor sportive, competitive pe care le au şi din care să rezulte — pentru echipele în cauză, pentru iubitorii fotbalului şi pentru fotbalul nostru, în general — imaginea fidelă a valorii cu care pot candida la înscrierea într-o cupă europeană.

Steaua şi Dinamo continuă cursa. Le aşteptăm, urîndu-le ca ea să fie cît mai lungă şi fructuoasă.

STEAUA, învingătoare şi în deplasare

Deci, cîştigînd şi a doua manşă cu **Fram Reykjavik** (de data aceasta cu 1—0), **Steaua Bucureşti** s-a calificat pentru o etapă superioară în cea mai prestigioasă competiţie de fotbal de pe continentul nostru, Cupa Campionilor Europeni. Victoria din Islanda este remarcabilă în primul rînd fiindcă ea a fost obţinută cu ajutorul unor jucători tineri şi mai puţin solicitaţi pînă acum (Stan, Grigoraş şi chiar Negrău — autorul golului) şi care, cu toată absenţa chiar a liderului de mai mulţi ani al echipei — e vorba de Hagi — au luptat şi cu ambiţie şi uneori chiar şi cu har la conturarea acestui rezultat, expresie a unei lecţii de disciplină însuşită de toate compartimentele echipei. Apoi, cîştigarea şi a celei de a doua întîlniri cu **Fram** în condiţiile în care **Steaua** îşi asigurase, practic, calificarea, încă de la Bucureşti, scorul de 4—0 realizat aici fiind cît se poate de liniştitor, relevă o concepţie limpede a jucătorilor stelişti, a celor care îi conduc : aceea de a nu accepta nici o înfrîngere, aceea de a se mobiliza exemplar pentru a-şi domina adversarul şi a-l sili să se recunoască învins, fără drept de apel, aşa cum a fost cazul şi de astă dată. Desigur, aşa cum a reieşit din transmisia la radio, viteziştii nu au izbutit să creeze după dorinţă fiecare secvenţă a jocului, au mai fost erori în fazele de apărare, pripeli în atacuri, precum şi, citeodată, o lipsă de coerenţă în acţiuni, de parcă unele năsaie dintr-o materie bine învăţată, excelent ştiută altă dată, le-ar fi fost şterse din memorie. Dar o astfel de situaţie este absolut firească pentru o echipă care încearcă să-şi adune din nou forţele, caută ca iarăşi să se impună autoritar şi de aceea experimentează, inovează, e într-o perioadă, de tatonări ce trebuie urmărite cu simpatie, atîta vreme cît ele nu durează prea mult şi au ca scop creşterea în valoare. Avem speranţa, după cele două jocuri cu **Fram**, că **Steaua** va reuşi să se regăsească mai repede, aşa cum e şi firesc pentru cineva care a fost cîndva foarte puternic, invincibil şi care tocmai de aceea, nu se poate să nu aibă suficiente resurse pentru a fi încununat din nou cu lauri. Fazele superioare ale C.C.E. pot constitui şanse reale pentru stelişti de a-şi proba forţele, de a descoperi noi şi eficiente formule de echipă care s-o situeze, ca şi în anii trecuţi, printre fruntaşii în ierarhia fotbalului european. Să avem răbdare, să-i urăm succes.

GEORGE ARION ■

DINAMO, calificare la limită

Partida de pe stadionul „Dinamo" a început în extaz şi a sfîrşit cu dureri de cap. În primul sfert de oră jocul bucureştenilor a fost încîntător. În teren erau vizibile preceptele antrenorului Lucescu despre construcţie şi posesia prelungită a balonului : bucureştenii erau primii la minge, în continuă mişcare, atacau în valuri, făceau schimburi derutante de posturi, stîrnind ropote de aplauze, spre deruta şi nedumerirea adversarilor, despre care se putea spune doar că asistau la joc. A fost perioada în care s-au şi marcat cele două goluri : la primul, în min. 8, Lupu „întoarce" spre stînga, la Klein, centrare impecabilă a acestuia peste o apărare surprinsă de pasa lui Lupu, şi Mateut înscrie cu capul din apropiere, şi de lîngă alti doi coechipieri : la al doilea, în min. 13, Vaişcovici îi surprinde pe albanezi cu o „pasă printre", angajîndu-l frontal pe Mihăescu, care pătrunde în trombă şi înscrie imparabil. O altă şarjă dinamovistă e încheiată în min. 15 de Ibro cu sfîrşitul tricoului lui Mateut, la marginea careului de 16 m. Dar parcă, din acel moment, s-a rupt nu numai tricoul lui Mateut, ci întreg jocul bucureştenilor, întraţi treptat sub adăpostul periculos al ideii că aveau calificarea asigurată. Pînă la pauză, dinamoviştii bucureşteni mai au trei mari ocazii de gol : în min. 22, Răducioiu nu intercepteză cu capul o centrare impecabilă a lui Klein, în min. 42, tot el „reuseşte" să trimită peste poartă de la numai 5 m şi-n min. 45, cînd bravul portar Strakosha scoate numai el ştie cum două şuturi consecutive, din apropiere, ale lui Răducioiu (cu capul) şi Sabău (reluare spectaculoasă din volé). Dacă măcar una din aceste ocazii ar fi fost finalizată, desigur că partida ar fi avut altă turnură, provocată de eliberarea completă a bucureştenilor de povara calificării. Bucureştenii traversau parcă o prăpastie pe o punte suspendată care se clătina tot timpul — din ce în ce mai temători şi mai prudenţi pe măsură ce se apropiau de liman : albanezii nemaiavînd nimic de pierdut, ca partizanii, zgîlţîiau tot timpul această „punte" psihologică, dovedind vigoare, nonşalanţă şi încredere în sansa lor. La un pas de prăbuşire în min. 53 cînd Vaişcovici îi pasează ideal unui adversar pe care Stelea reuseşte să-l blocheze în extremis, în interiorul careului.

De partea cealaltă, dinamoviştii au avut ocazia să ajungă cu bine la capătul „traversării" în min. 58, cînd, în urma unui fault la Lupescu, arbitrul Zoran Petrovici dictează penalty pe care-l ratează Vaişcovici (portarul respinge în corner, de jos, din dreapta sa). Şi-nainte şi după această fază, oaspeţii şi-au mai creat cîteva situaţii de gol pe care nu le mai reamintim întrucît nu ne fac nici-o plăcere.

Devenind limpede că „trebuia făcut ceva", se fac cele două schimbări. Mai întîi (min. 55), Timofte îl înlocuieşte pe Mihăescu (Lupu trecînd fundaş dreapta avansat). Apoi (min. 74), Damaschin la locul lui Vaişcovici, Lupu revenind pe stînga, iar Timofte — pe dreapta. Dar jocul bucureştenilor tot nu mai recapătă aplombul din debutul partidei. Totuşi, Răducioiu (un campion al ratărilor) trage peste poartă de la vreo 7 m (min. 78), Timofte trimite cu stîngul în bară (min. 80), iar Damaschin, servit excelent de Lupu în centrul careului, n-are inspiraţia să pună „spitul" la o minge clară de gol (min. 87).

Chiar şi din aceste enumerări ale situaţiilor foarte clare de gol, se poate deduce, simplu, că Dinamo Bucureşti putea cîştiga partida la o diferenţă mai mare de goluri — şi sîntem siguri că dacă ar mai fi intrat unul, întrau mai multe. Dar acel 2—0, „de calificare", atins foarte repede, a transformat jocul dintr-unul spectaculos într-unul de uzură, spre dezamăgirea treptată a spectatorilor. Văzînd şi jumătatea plină a paharului, trebuie să subliniem faptul cel mai important : că Dinamo Bucureşti se califică în turul doi al Cupei cupelor nu numai pe deplin meritat, ci şi arătînd disponibilităţi de mare echipă.

Scăpaţi de mica obsesie a unor adversari care le-au făcut în cîteva rînduri zile fripte, dinamoviştii bucureşteni pot, credem, să-şi dea drumul la joc în turul următor al competiţiei în care sînt angajaţi — aşa cum au arătat că ştiu la Lahti, la Dundee, la Cremona şi-n primul sfert de oră al recentei partide de la Bucureşti.

Nu vom insista asupra evoluţiei fiecăruia din jucători întrucît sîntem sigur că vor urma analizele tehnicienilor — clubului şi federaţiei (antrenorul Jenei asistînd la partidă cu gîndul la Copenhaga, desigur). În treacăt vom puncta totuşi, forma bună a lui Lupu, cerebralitatea numită Rednic, forţa de joc (măcar pentru o repriză) a lui Klein, „ciudăţeniile" lui Vaişcovici, precipitarea lui Răducioiu (excesiv de risipitor cu ocaziile), revenirea lui Mateut şi creşterea lui Andone (de data asta îmbatabil la mingile „solaer-sol" ale falnicilor înaintaşi albanezi), precum şi siguranţa lui Stelea, băiat blînd şi talentat, de un foarte mare viitor, care a avut un mare merit în obţinerea acestei calificări. De gîndit mai trebuie să dea setul de cinci cartonaşe galbene adunate în numai două jocuri şi a căror povară va deveni mai grea pe măsura înaintării în competiţie.

OCTAVIAN ŞTIREANU ■

VICTORIA, fără nici-o victorie

După acest 1—1 obţinut la Bucureşti, Victoria părăseşte competiţia europeană, deşi calificarea i-a fost la îndemînă. Pe de-o parte, fiindcă şi în acest joc ratările s-au ţinut lanţ, pe de alta, pentru că spaniolii, mulţumiţi cu scorul de acasă, n-au arătat mare lucru, decît în puţine momente ale meciului, aruncînd cu nonşalanţă nenumărate mingi în plopii din jurul stadionului. Ca şi în campionat, Culcear, Ursea, Coraş şi Hanganu, unii în cîteva rînduri, au irosit ocazii deosebit de clare, iar Solomon a tras în peluză un penalty care, transformat, ar fi putut schimba soarta partidei. Despre această întîlnire se pot spune mai multe, detaliile însă nu mai au importanţă. Poate că dintr-o altă perspectivă judecat meciul, acest rezultat de egalitate să li se pară unora o performanţă, dat fiind că F.C. Valencia nu este o echipă oarecare, dar noi credem că Victoria, deşi departe de forma arătată în jocurile ediţiilor trecute ale aceleiaşi competiţii, putea şi trebuia să se califice în turul doi.

În aceste condiţii, bucureştenilor le-a mai rămas o singură grijă, campionatul, care nici el nu le-a furnizat pînă acum prea multe satisfacţii.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

FLACĂRA, atît cît a putut!

La Moreni, Flacăra a pierdut şi al doilea meci cu F.C. Porto, de data aceasta înscriind un gol, care, însă, nu i-a folosit prea mult. Ambiţia n-a putut anula, astfel diferenţa de valoare, la prima ei participare în competiţia europeană, Flacăra avînd neşansa de a avea drept partener de întrecere una dintre echipele foarte bune ale Europei. Nădăjduim că experienţa le va fi utilă.

Campionatele mondiale de box

Se „joacă" pe podium

(Corespondenţă prin telex de la Moscova)

În momentul în care „curge" spre dumneavoastră banda perforată a telexului avem deja pe podium doi boxeri, care vor încerca să obţină titlul suprem, o premieră pe care n-au putut-o realiza nici finaliştii ediţiei inaugurale a competiţiei supreme, Simion Cuţov şi Alec Năstac.

Dar cum finalele în care credem că vom fi reprezentaţi sînt programate abia simbătă şi duminică, vă vom povesti ce s-a întîmplat pînă la semifinale, urmînd să revenim în numărul viitor.

În ordinea categoriilor, primul în obiectiv este, fire.te, Petrică Paraschiv. La semimuscă. Boxer curajos, cu certe calităţi, în care mai toată lumea îşi pusese mari speranţe, Paraschiv n-a confirmat pe ringul moscovit, pierzînd în „sferturi" în faţa unui pugilist american complet necunoscut. Din cîte am putut constata aici problema menţinerii în greutate (care depinde atît de sportiv, neglijent în viaţa extrasportivă, cît şi de supravegherea mai atentă a antrenorilor) pare de nerezolvat. Vlăguit după desele „saune", „semimusca" noastră n-a mai avut prospeţimea necesară unei victorii decisive pentru a urca pe podium. La „muscă", Nicolae Aliuţă şi-a înscris în palmares o victorie la bulgarul Krăstev, dar a părăsit competiţia învins de campionul mondial cubanez Petro Reyes, veteranul turneului, la 31 de ani.

Un caz aparte îl constituie „cocoşul" Adrian Mărcuţ. El a făcut, în sferturile de finală, un meci admirabil în faţa cubanezului Enrique Carrion, l-a dominat pe acesta toate trei reprizele, majoritatea confraţilor de la „masa presei" ca şi cei peste 6 000 spectatori văzîndu-l învingător. „Maşina de punctat" a arătat însă altceva. Nu vom acuza o „maşină", nici oamenii care o mînuiesc (deşi opiniile privind folosirea „computerului" înclina spre contestaţie), ci vom reaminti că, însoţindu-l pe Mărcuţ anul acesta la turneul sofiot „Strandjata", l-am mai văzut o dată „cel mai merituos învins".

Lucrul trebuie să dea de gîndit, părerea noastră fiind că, pe lîngă „inima de boxer", ambiţie şi pregătire fizică, tînărul nostru pugilist trebuie să-şi îmbunătăţească substanţial cunoştinţele tehnico-tactice, întrucît loveşte mult, dar nu prea clar şi nici variat. După mai bine de un an de pregătire la lot, n-am putut constata la pugilistul din Salonta aproape nici un progres în această privinţă.

Debutanţi la o mare competiţie pentru seniori, Octavian Stoica („pană") şi Vasile Adumitroaie („grea") au evoluat destul de timorat, ultimul, mai ales, trecînd din cauza aceasta pe lîngă o medalie în meciul din „sferturi" cu Axel Schultz, din R.D. Germană, pe care l-ar fi putut învinge. Boxul este prin definiţie sportul celor curajoşi, iată că mai este nevoie s-o spunem...

În sfîrşit doar cîteva cuvinte despre cei doi medaliaţi deocamdată cu bronz, mîncruri dimineaţa, cînd transmitem această corespondenţă : Francisc Vaştag şi Rudel Obreja. Faptul că este vorba de valorile cele mai sigure ale lotului ni se pare grăitor. Şi Francisc Vaştag (categoria semimijlocie) şi Rudel Obreja se bucură aici de o popularitate deosebită, iubitorilor pugilatului plăcîndu-le dintotdeauna boxerii puternici, cu lovituri năprasnice (Rudel a înregistrat cea mai rapidă victorie a turneului !), generoşi în efort. Este şi cazul celor doi de care se leagă în continuare speranţele noastre la acest maraton al sportului cu mănuşi. Atît deocamdată.

P.S. La închiderea ediţiei. Vă putem comunica o veste bună : Francisc Vaştag s-a calificat în finală, învingîndu-l la puncte pe americanul Raul Marquez.

LUCIAN OPREA ■

În jurul globului

● **Din campionatul britanic.** După Nigel Short, care la 14 ani a ciştigat rivnitul titlu, Michael Adams (17 ani) şi-a inscris numele printre cei mai buni jucători englezi. Urmărind partida engleză dintre Plaskett şi proaspătul campion, veţi avea o imagine asupra forţei de joc a viitorului mare maestru : **Plaskett—Adams** 1. Cf 3 Cf6 2. d4 e6 3. g3 b6 4. Ng2 Nb7 5. 00 c5 6. c4 c:d4 7. D:d4 Ne7 8. Cc3 d6 9. Tdl a6 10. e4 Cbd7 11. De3 Dc7 12. b3 00 13. Nb2 Tac8 14. Cd4 Tfe8 15. Nacl Nf8 16. h3 Db8 17. Tel g6 18. Tcdl Ng7 19. f4 e5 20. f:e5 C:e5 21. Tfl Nc6 22. a4 Na8 23. Tf2 Cfd7 24. Tdfl Cc 5 25. Tdl C:b3 26. c:b3 C:c4 27. Df3 C:b2 28. D:f7 Rh8 29. T:b2 Tc7 30. Df2 T:c3 31. Cd2 Tf8 32. Del Nd4 33. Rhl Te3 34. Dgl Td3 şi negrul ciştigă.

● **Incheindu-se „Cupa Mondială"** de la Skelleftea, clasamentul general final al renumitului trofeu a stabilit următoarea ierarhie mondială 1. Kasparov 83 p, 2. Karpov 81 p, 3. Salov 68,5 p, 4. Ehlvest 68 p, 5. Ljubojevici 66,5 p, 6. Nunn 65,5 p, 7-8. Beliavski, Short 63,5 p, 9-10. Timman, Hübner 57,5 p, 11. A. Sokolov 57 p, 12. Portisch 56 p ,13. Tal 55,5 p, 14. Sax 54 p, 15. Andersson 53,5 p, 16. Seirawan 52,5 p, 17. Ribli 52 p, 18. Speelman 51 p, 19. Vaganian 49,5 p, 20. Iusupov 47,5 p, 21. Spasski 45,5 p, 22. Pr. Nikolici 43,5 p, 23. Korcinoi 43 p, 24. Hjartarson 40 p şi 25. Nogueiras 37 p. Federaţia internaţională îşi va stabili clasmentul său mondial în urma disputării la Lyon (Franţa) în anul 1990 a meciului pentru titlul suprem dintre G. Kasparov şi viitorul şalanger pe care-l vor da meciurile candidaţilor de la Londra. Oraşele Toronto, Seattle şi Wellington s-au interesat de eventualitatea găzduirii noului meci pentru titlu, dar controversele dintre preşedintele F.I.D.E., Fl. Campomanes şi campionul lumii, G. Kasparov, i-au determinat să renunţe. Aflat în fruntea Asociaţiei marilor maeştri ca preşedinte, G. Kasparov nu se interesează atent de planurile F.I.D.E. pentru C.M. şi a stabilit de comun acord cu membrii asociaţiei noul program al „Cupei Mondiale" pentru 1990—1992.

● **Turneul „open"** Vosu-89 (Tallin — U.R.S.S.) s-a incheiat cu victoria ex-aequo a maestrului internaţional român Mihail Marin şi a şahiştilor sovietici Erkki Lokotar, Rainer Raud şi Kalle Kiik, realizatori a 6,5 puncte din 9 posibile. În plutonul care a urmat cu 6 puncte s-au situat competitorii noştri Béla Takács (locul 5), Constantin Ionescu (7) şi Adrian Negulescu (9). Jucătorii de bază ai lotului nostru naţional s-au distins printr-o înaltă tehnicitate rămînînd neinvinşi într-o companie de 55 participanţi din 7 ţări. La intrecere au luat parte 6 maeştri internaţionali şi 4 maeştri F.I.D.E. Campionul României şi-a adjudecat victoria în turneu datorită unui coeficient Bucholtz superior. Să urmărim una dintre realizările sale din concurs : **M. Marin — M. Drozdov** (gambitul damei) 1. d4 d5 2. c4 e6 3. Cc3 Cf6 4. c:d5 e:d5 5. Ng5 Ne7 6. e3 h6 7. Nh4 00 8. Nd3 c6 9. Dc2 Cbd7 10. Cf3 Te8 11. 00 Cf8 12. Ce5 Cg4 13. N:e7 D:e7 14. C:g4 N:g4 15. Tael Tad8 16. f4 Nc8 17. f5 Cd7 18. Tf 4 Cf6 19. Df2 c5 20. Te2 a6 21. g4 b5 22. h4 c4 23. Nc2 Nb7 24. g5 ! h:g5 25. h:g5 Ce4 26. N:e4 d:e4 27. Dh4 ! şi negrul a cedat.

● **Columbia.** Campionatele mondiale rezervate juniorilor au avut parte de o surpriză neaşteptată, consacraţii jucători sovietici M. Ulibin şi A. Dreev primind o replică sportivă de mare clasă din partea polonezului J. Gdanski şi a bulgarului V. Spassov. Jucînd energic şi fără mari emoţii polonezul şi-a lăsat la 1,5 puncte urmăritorii, avînd deja 9,5 p înaintea ultimelor două partide. Pierzînd la Şirov (U.R.S.S.) şi Koch (Franţa), Gdanski a fost egalat de Spassov, care, beneficiind de un coeficient Bucholtz mai bun, s-a clasat astfel primul. Clasamentul final se prezintă astfel : 1. Spassov (Bulgaria) 9,5 p, 2. Gdanski (Polonia) 9,5 p, 3. Ulibin (U.R.S.S.) 9 p, 4. Wessman (Suedia) 9 p, 5. Dreev (U.R.S.S.) 9 p, 6. Koch (Franţa) 8,5 p, 7. Şirov (U.R.S.S.) 8,5 p, 8. Manor (Israel) 8 p, ...11. Polgár Zsu. (Ungaria), ...50 participanţi. În concurenta feminină titlul a revenit, după cum era de asteptat, sovieticei Ketevan Kachiani cu 11,5 puncte. Ea a fost secondată de marea maestră I. Madl (Ungaria) 11 p, A. Galliamova (U.R.S.S.) 9 p, E. Zaiat (U.R.S.S.) şi Arriba (Cuba) 8, 5 p, ...24 participante.

MARGARETA MUREŞAN ■

Iolanda Balaş:

„Important e să fii deasupra ştachetei"

— Nu se simţeau umilite de diferenţă ?

— Ne purtam atit de elegant şi ne lega o prietenie atit de sinceră că nu mă putea colinda nici măcar un gind. Şi apoi mă preocupa nu cit realizează ele, ci cit pot ău în această aventură de a ridica ştacheta cît mai sus. Lacă mi-ar fi spus cineva că pentru doi-trei centimetri în plus ar trebui să fac de trei ori ocolul Pămîntului pe jos n-aş fi pregetat nici o clipă. Să luăm anul 1962. Eu am avut 64 de concursuri în care am sărit peste 1,80, în timp ce a doua clasată avea 1,75. Totdeauna am luptat cu mine însămi.

— Cred că întrecerea dumneavoastră de una singură, după ce adversarele ieşeau din concurs, era un spectacol unic. Fiecare public îşi dorea să vadă căderea recordului mondial chiar în faţa sa.

— Îmi amintesc de un concurs la Varşovia. Tot stadionul, cu optzeci de mii de oameni scanda un fel de „Mulţi ani trăiască" şi „Nou record mondial".

— Şi ce-aţi făcut ?

— Ce puteam să fac ? Am sărit 1,88, nou record mondial într-o atmosferă de extaz. Pentru mine aplauzele contau, dar cel mai emoţionant era cînd, după un succes, mă întorceam acasă şi pe aeroport mă aşteptau cunoscuţii şi prietenii. Aveam sentimentul că aduc bucurie în casele oamenilor, că am împlinit ce aşteptau cei douăzeci de milioane de compatrioţi.

— Ar fi o nepolitete să vorbim despre rezultatele dumneavoastră fără să discutăm şi despre antrenorul Ioan Söter, care v-a fost şi partener de viaţă !

— Din 1952, Söter a fost antrenorul meu la Steaua, pe atunci C.C.A., şi în rezultatele mele a fost şi o mare parte din munca sa. M-a însoţit peste tot, poate că dacă ar fi fost alături de mine la Olimpiada din Australia aş fi avut trei medalii de aur. Era un om deosebit, un meseriaş în sensul pur al cuvîntului. Pe lîngă medaliile şi laurii dobîndiţi de mine, Söter s-a ocupat şi de Viorica Viscopoleanu pentru acei 6,82 obţinuţi în Mexic, de Csaba Dosza, medaliat cu argint la înălţime la Europenele din 1972 şi de Cristian Eugen Popescu, cel care a sărit 2,31 în 1986.

— Viaţa particulară era numai şi numai atletism ?

— Nu, nu, noi am fost mari amatori de muzică bună, de artă. Dar discutam mult şi uneori ajungeam la exasperare şi îi întrebam, de ce trebuie să alerg de zece ori pe distanţa de 150 de metri, sau de ce trebuie să facem antrenament în 1 ianuarie, cînd toată lumea doarme sau se odihneşte ? Astea intrau în preţul victoriei.

— După atîtea momente de tensiune nervoasă, după atîtea concentrări şi concursuri epuizante, aţi rămas un om armonios ? Vă împăcaţi cu dumneavoastră ? Vă înţelegeţi ? Nu vă copleşesc numele şi renumele pe care la purtaţi ?

— A fost odată ! Cînd mi-aţi spus de acest interviu v-am atras atenţia că mă îndoiesc dacă mai prezintă interes. A venit vremea fotbalului, a venit altă generaţie. Mulţi n-au trăit anii aceia, unii abia dacă au auzit !

— Vă înşelaţi ! Sînteţi în continuare unul dintre numele cele mai cunoscute în istoria atletismului, un nume de mare respect al sportului românesc ! De ce aţi renunţat la antrenorat ?

— Nu din comoditate ! Am lucrat doar trei ani şi apoi am fost solicitată să lucrez la cabinetul metodic al clubului Steaua. Îmi place, este o muncă utilă, chiar foarte importantă, dar nu se apropie de încleştarea trăită de pe tv se de antrenor în timpul concursului.

— Apropo de o discuţie fierbinte în lume la această oră, ce vitamine şi stimulente foloseaţi ?

— Of, dar erau alte vremuri. Noi foloseam vitamina C şi B, 1, 6, 12, fosfobion mere, portocale şi, o să rideţi, lăptişor de matcă. N-am cunoscut metodele perfecţionate, perfecţionate pus în ghilimele, bineînţeles. Anabolizantele nu existau iar anfetaminele din cauza efectului lor redus, de pînă la o oră, erau inutile la noi într-un concurs care dura şi trei sau patru ore. Personal am fost totdeauna împotriva „chimizării" recorduri-lor în sport.

— Cu cine lucraţi ?

— Cu alţi uitaţi, foşti campioni. Cu Dimancea, fost baschetbalist, cu voleibalistul Octavian Creţu, cu Söter Goran şi Ştefan Achim, halterofilul. Poate că ăsta e unul din secretele clubului Steaua. Că se bazează pe oameni care au transpirat pe terenul de sport.

— L-am văzut şi pe Carol Corbu !

— Carol Corbu este antrenorul coordonator al lotului de atletism, cum a fost Söter pe vremuri. Cristian Gatu este şi el implicat, dar în fotbal.

CORNEL NISTORESCU ■

VREMEA
cum a fost cum va fi

ION DRĂGHICI

La mulţi meteorologi amatori este foarte bine incetăţenită ideea că atunci cînd presiunea atmosferică este ridicată, vremea este însorită şi deci lipsită de precipitaţii. Această idee nu este întru totul lipsită de o bază ştiinţifică pentru că, de multe ori, existenţa unui cimp de presiune atmosferică ridicată în vecinătatea suprafeţei terestre este asociată cu mişcări verticale descendente în atmosfera liberă. Aceste mişcări conduc la disiparea nebulozităţii şi asigură deseori condiţii de vreme frumoasă.

Şi totuşi, această asociere **presiune atmosferică ridicată — vreme frumoasă** este infirmată într-un număr considerabil de cazuri. În continuare ne vom opri la un exemplu de excepţie : ploile torenţiale consemnate în prima decadă a lunii octombrie 1972 (care au produs şi unele inundaţii pe riurile din Oltenia şi Muntenia) s-au realizat în exclusivitate pe fondul unui cimp de presiune atmosferică ridicată — peste 760 mm coloană de mercur.

Cum este totuşi posibil ca, timp de o săptămînă, în permanenţă vremea să rămînă umedă, cu ploi ce pe alocuri au depăşit 200 l/m², iar barometrul nostru să arate mereu „vreme frumoasă" ? Explicaţia este oarecum simplă şi ţine de faptul că, de astă dată, factorii meteorologici semnificativi nu au fost determinaţi de cîmpul de presiune de la sol, ci de cei de la altitudine. Astfel, la înălţimea de 5—6 km, s-a format o perturbaţie de presiune atmosferică foarte scăzută, staţionară deasupra Peninsulei Balcanice, Mării Adriatice, Peninsulei Italice. Aerul cald şi umed de deasupra Mării Mediterane a fost antrenat peste Alpii Dinarici către Carpaţi şi cea mai mare parte a precipitaţiilor s-a revărsat asupra Depresiunii Dunării Inferioare. Respectiva configuraţie sinoptică poartă denumirea de circulaţie de blocaj şi joacă un rol foarte însemnat în evoluţia situaţiilor de vreme severă deasupra sudului şi a estului României. Dacă această situaţie s-ar fi produs în ianuarie sau februarie şi nu în octombrie, am fi asistat probabil la o iarnă doar cu puţin mai liniştită decît cea din februarie 1954 !

Aşadar, chiar dacă barometrul arată presiune crescută la nivelul suprafeţei terestre, nu este sigur că vremea va fi frumoasă, după cum nici în cazurile în care presiunea este scăzută nu înseamnă neapărat vreme urită. În ambele circumstanţe la fel de importantă este şi evoluţia cîmpului de presiune atmosferică din altitudine. Şi dacă ar fi numai aceasta... dar mai este semnificativă şi evoluţia temperaturii, a umezelii, vîntului etc. Toate trebuie privite într-o evoluţie combinată, în interdependenţă permanentă şi în interacţie complexă cu suprafaţa subiacentă.

Compararea valorilor medii menţionate în tabelul alăturat, cu datele pluviometrice sau termice ale unor intervale relatate în prezentul articol, vorbeşte de la sine despre caracterul de abatere de la regulă al acestor perioade.

În anul 1932, pe zone extinse din ţară, maximele diurne au depăşit pragul unei zile de vară. Componenta sudică a circulaţiei aerului la sol, a adus peste ţara noastră, mase de aer tropical. S-au înregistrat valori de 36,5°C la Seceleanu (Bărăgan), 34,4°C la Călăraşi, 33,6°C la Timişoara, 33,5°C la Tecuci, 33,0°C la Balaj. În anul 1952, regimul termic al primelor zile de octombrie a fost mult mai ridicat. Dintre cele mai mari valori menţionăm : 39,0°C la Armăşeşti, 38,0° la Tîrgu Neamţ, 38,2°C la Giurgiu, valori ce au rămas pînă în prezent recorduri lunare.

În intervalul 28 septembrie — 4 octombrie a.c., datorită formării unei perturbaţii ciclonice în Marea Mediterană şi a accentuării peste Europa Centrală a unui talveg în altitudine, aspectul vremii va fi diferenţiat în timp şi spaţiu. Instabilitatea atmosferică va fi accentuată în regiunile vestice şi sud-vestice unde cerul va fi noros şi va ploua, cu deosebire în prima parte a intervalului. În zona deluroasă şi de munte cantităţile de apă pot fi mai însemnate. În celelalte regiuni, cerul va fi schimbător iar ploile se vor semnala pe arii mai restrinse. Regimul termic va fi uşor mai ridicat decît cel climatologic ; valorile maxime vor fi cuprinse în general între 17° şi 25°C, iar minimele nocturne se vor incadra între 8° şi 16°C. La munte şi în depresiuni se va semnala ceaţă.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 28 SEPT. - 4 OCT.

Zone geografice	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitaţii (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea şi anul	Valoarea	Localitatea şi anul
Cîmpia	18÷23	7÷12	6÷11	39.0	Armăşeşti 1952	-3.5	Bonloc 1970
Dealuri şi podişuri	16÷22	5÷9	9÷11	35.0	Focşani 1952	-4.5	Bacău 1977
Depresiuni	16÷20	2÷6	10÷13	29.9	Întorsura Buzăului 1952	-10.0	Miercurea Ciuc 1977
Vf. Omu	4÷6	3÷1	18	15.4	1943	-13.7	1970
Litoral	19÷20	11÷12	5÷7	31.0	Constanţa 1928	0.4	Constanţa 1906

Toată lumea face sport

● Cu opt luni înaintea primului fluier al turneului final al campionatului mondial de fotbal din Italia, problema principală a organizatorilor pare să devină cea a violenţei spectatorilor, o statistică alcătuită de ziaristul italian Franco Dominici arătînd că de la începutul anului s-au înregistrat în rîndul „Tifosilor" 2 morţi şi 100 de răniţi. „Faptul că victimele mafiei sînt de patru ori mai numeroase, scrie Dominici, nu trebuie să ne distragă atenţia de la acest fenomen care planează ca o ameninţare asupra Coppa del Mondo. Toate eforturile — considerabile — făcute de organizatori pentru buna desfăşurare a competiţiei pot fi anulate de o mină de derbedei, care, înarmaţi ca pentru un război în toată regula, ar putea provoca incidente grave". Fenomen pe cale să se generalizeze în fotbalul occidental (vezi, în special, Olanda, ca să nu mai vorbim de „Hooligans" englezi, în stare să-şi pericliteze pînă şi echipa naţională, ce s-ar putea să fie retrasă de la turneul final) violenţa în tribunele şi în jurul stadioanelor pune în pericol însăşi existenţa sportului. Organizatorii Jocurilor Olimpice de vară de la Barcelona, din 1992, se află într-o [illegible] delicată : după publicarea unui anunţ pentru angajarea de voluntari, au sosit nu mai puţin de 110 000 de cereri, pentru 11 500 de locuitori ! — Acum se caută, probabil, voluntari pentru trierea candidaturilor...

LUCIAN OPREA ■

COMPETIŢIA MARILOR RECOLTE

Unităţi cu producţii record la hectar

La soia

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Intreprinderea Agricolă de Stat Dunărea – 6 570 kg.
- Intreprinderea Agricolă de Stat Tichileşti – 6 550 kg.

La cartofi de toamnă

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Cooperativa Agricolă de Producţie Tudor Vladimirescu – 94 300 kg.

La sfecla de zahăr

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Intreprinderea Agricolă de Stat Dunărea – 124 950 kg.
- Cooperativa Agricolă de Producţie Bărăganu – 124 750 kg.

La porumb în cultură irigată

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Cooperativa Agricolă de Producţie Batogu – 33 900 kg

La ceapă

ÎN JUDEŢUL HARGHITA

- Cooperativa Agricolă de Producţie Sînmartin – 82 350 kg.

La tomate

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Staţiunea de cercetare şi producţie legumicolă Tudor Vladimirescu – 122 500 kg.

La struguri pentru vin

ÎN JUDEŢUL BRĂILA

- Cooperativa Agricolă de Producţie Scorţaru Nou – 21 708 kg.
- Cooperativa Agricolă de Producţie Ciocile – 21 500 kg

La mere

ÎN JUDEŢUL OLT

- Staţiunea de Cercetare şi Producţie Pomicolă Strejeşti – 40 200 kg

La prune

ÎN JUDEŢUL OLT

- Staţiunea de Cercetare şi Producţie Pomicolă Strejeşti – 19 500 kg

21 de tineri, din 7 ţări ale lumii, într-o călătorie de peste 3 000 de kilometri în România.

Cursurile de cultură şi civilizaţie românească organizate de Asociaţia „România" în fiecare vară au ajuns în acest an la a XVII-a ediţie. 21 de tineri din 7 ţări ale lumii s-au aflat, pentru 21 de zile, într-o călătorie lungă de peste 3 000 de kilometri prin ţara noastră. Mulţi dintre aceştia provin din familii care au rădăcini adînc înfipte în România ; ei s-au întîlnit cu emoţie, cu nostalgie cu ţara şi cu limba de baştină a strămoşilor lor. Altă categorie, distinctă, dar perfect integrată în grup, au constituit-o cei care învaţă limba română în ţara lor, într-o formă sau alta de învăţămînt superior. Este cazul studenţelor de la cursul de limbă şi literatură română al profesoarei Rodica Boţoman, de la Ohio State University, din Columbus, Statele Unite ale Americii (Joanne-Marie Clouse, Mary Fuller şi Molly Greenzalis), sau al lui Othmar Kolar şi Albert Flade, de la Universitatea din Viena. Cursanţilor li s-au oferit nu lecţii obişnuite în săli de clasă, examene şi seminarii, manuale şi cursuri, ci cunoaşterea directă a frumuseţilor ţării noastre, a culturii şi a tradiţiilor poporului român. Aceasta a cîştigat, de altfel, şi aprecierea unanimă a participanţilor, încîntaţi de caracterul deschis, de permanentă comunicare, al cursurilor. În afară de contactul nemijlocit cu obiectul studiului, caracterul itinerant al cursurilor a fost un alt argument de mare atractivitate. Cursurile s-au transformat într-o adevărată călătorie de studii, o vacanţă activă, în timpul căreia oaspeţii noştri au putut să cunoască o mare varietate de aspecte ale dezvoltării social-culturale a ţării, spiritualitatea românească, viaţa de fiecare zi în sate şi oraşe, problemele cotidiene ale tinerilor, ideile lor despre lume şi viaţă.

„Vom reveni cît de curînd!"

Mărturii emoţionante am putut înregistra de la fiecare participant. Citîm în continuare doar cîteva dintre ele : „Nu se pot povesti în cuvinte sentimentele pe care le încercăm cunoscînd ţara străbunilor noştri. Ne regăsim, parcă, pe noi înşine, regăsindu-ne obîrşia." (Ariela Lupu — Israel) ; „Mă străduiesc continuu nu numai să asimilez organic valorile spirituale ale poporului român, dar şi să fac tot ce îmi stă în putinţă pentru propagarea lor în lume." (Stefana Chitta — Austria) ; „Învăţarea limbii române îmi este facilitată de cunoaşterea prealabilă a francezei, dar acest contact direct de trei săptămîni a însemnat mai mult decît orice." (Benedikt Stegemann — R.F.G.) ; „Aveţi o cultură minunată ! Profesoara noastră reuşise să ne insufle interesul pentru România, dar ceea ce am văzut aici depăşeşte orice închipuire ! Vom reveni cît de curînd!" (Joanne-Marie Clouse — S.U.A.) ; „Mă pasionează istoria Transilvaniei şi am fost deosebit de bucuros să văd la faţa locului cum a fost rezolvată problema naţionalităţilor conlocuitoare în România." (Othmar Kolar — Austria) ; „Îmbinarea programului instructiv cu distracţiile oferite a fost optimă. M-am simţit minunat" (Ioana Stavropoulou — Grecia) ; „Cînd eram bolnavă, cel mai bun medicament era să mă gîndesc la România ! Orice boală îmi trecea imediat ! Sînt pentru a treia oară aici şi nu va fi deloc ultima!" (Michèle Gheysens — Belgia). Semnificativ este faptul că mai mulţi dintre participanţi nu se aflau la prima călătorie în România şi marea lor majoritate şi-au propus să revină pe cont propriu, împreună cu familiile sau prietenii şi, evident, dacă va fi posibil, să se reîntîlnească, sub auspiciile Asociaţiei „România", cu noii prieteni cîştigaţi în acest an. Noi îi aşteptăm. Pe ei, şi pe alţii, asemenea lor ! Acasă, în România !

PAUL NANCĂ
Fotografie de
RADU VINTILESCU

Expoziţie de carte

Ţinînd să marcheze începutul noului an universitar, Biblioteca Centrală Universitară a organizat în perioada 14—20 septembrie o interesantă expoziţie — „Creativitate şi valoare în învăţămîntul superior bucureştean", cuprinzînd cele mai importante volume, tratate universitare, cursuri şi lucrări de sinteză realizate în ultimii ani.

Concurs

La concursul de muzică de dans pentru tineret — Costineşti '89, cunoscuta soliştă Loredana Groza a interpretat una din melodiile premiate „Dacă vrei" (locul III), compoziţia lui Octav Firulescu, pe versuri de Dan V. Dumitriu.

Spectacol

Staţiunea teatrală s-a redeschis la Teatrul Mic cu spectacolul **Arta iubirii**, un sensibil recital al marii actriţe Valeria Seciu, în regia Cătălinei Buzoianu. Înlănţuirea versurilor din autori de facturi diferite are ca punct de referinţă creaţia marelui poet latin, nemuritorul Ovidiu.

Flacăra. Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, ştiinţă, învăţămînt : 14 57 ; Cetăţeneşti : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informaţii : 25 60 ; Sport : 14 53 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacţie : 21 23 ; Secretariat redactor şef ; 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

Biblioteca Judeţeană
• MUREŞ
TIRGU-MUREŞ